

P'op Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh

P'op Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matew	4
Maah-Ko	30
Rukas	46
Jowãw	73
Atos	92
Roma	115
1 Korĩn	127
2 Korĩn	137
Garata	144
Epeso	148
Pirip	152
Korosa	155
1 Tesaronika	158
2 Tesaronika	161
1 Tsimoot	163
2 Tsimoot	166
Tiit	168
Piremon	170
Eberew	171
Tsijaag	180
1 Peed	183
2 Peed	187
1 Jowãw	189
2 Jowãw	192
3 Jowãw	193
Judas	194
Apokarip	195

Matew

Jesus wahë makū sa häd ketsén do hahÿh

1 Jesus Kristo, Dawi panaa, Abaraãm panaa. Hahÿ ta wahë makū sa häd heen n'aa kerih doo:

² Abaraãm t'aah, Isak.

Isak t'aah, Jakóh.

Jakóh taah, Judah, ta hÿÿj daheeh.

³ Judah t'aah, Peres.

Peres taah, Eseróm Serah daheeh. Tamar mä sa ÿÿn makū häd.

Eseróm t'aah, Räm.

⁴ Räm t'aah, Aminadab.

Aminadab t'aah, Nasóm.

Nasóm t'aah, Saramon.

⁵ Saramon t'aah, Buwas. Buwas ÿÿn Rahab häd näng doo.

Buwas t'aah, Obed. Obed ÿÿn mä Rut häd näng doo.

Obed t'aah, Jesé.

⁶ Jesé t'aah kä, Dawi, er wahë makū sa wahë n'aa paah.

Dawi t'aah, Saromāw. Saromāw ÿÿn Urija häd näng do ÿÿm paah.

⁷ Saromāw t'aah, Reboām.

Reboām t'aah, Abijah.

Abijah t'aah, Asah.

⁸ Asah t'aah, Josapa.

Josapa t'aah, Jorāw.

Jorāw panaa seeh, Usijah.

⁹ Usijah t'aah, Jotāw.

Jotāw t'aah, Akas.

Akas t'aah, Esekijah.

¹⁰ Esekijah t'aah, Manaséh.

Manaséh t'aah, Amom.

Amom t'aah, Josijah.

¹¹ Josijah panaa kä, Jekonija, ta hÿÿj daheeh. Babirón buuj, Judah buuj maji, sa hāj n'aa hēnh Judah buuj ramahūum noo gó Jekonija rababok.

¹² Babirón hāj n'aa bā rabaj'eenh do jawén paa bā henāk do hahÿ Jesus wahë makū sa häd: Jekonija t'aah, Saratijéw.

Saratijéw t'aah, Sorobab.

¹³ Sorobab t'aah, Abijuh.

Abijuh t'aah, Erijakīm.

Erijakīm t'aah, Asor.

¹⁴ Asor t'aah, Sadok.

Sadok t'aah, Akīh.

Akīh t'aah, Erijud.

¹⁵ Erijud t'aah, Erejasa.

Erejasa t'aah, Matān.

Matān t'aah, Jakóh.

¹⁶ Jakóh t'aah, Joséh kä. Marija häd näng do patug ti Joséh. Marija t'aah kä, Jesus, ramaneēnh do Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo.

¹⁷ 14 Jesus wahë makū sa häd ketsén do Abaraãm du doo bā naa, Dawi bā kä tagadāk. 14 sa häd ketsén do Dawi häd bā naa, Judah buuj Babirón hāj n'aa hēnh ramahūum bā kä. 14 kä m' Jesus Kristo ¹ wahë makū sa häd ketsén do Babirón hāj n'aa hēnh rabeboo nā do jawén paa bā naa, Kristo benäng bā kä.

Jesus benäng do panyyg n'aa hahÿh

¹⁸ Hahÿ da Jesus Kristo benäng do ky n'aa. Jesus ÿÿn pan'aa Marija häd näng doo. Joséh gatēe do pan'aa m' ti Marija. Ti m' Marija beta dāk, dooh Joséh awād bā ta wē. Marija wén eta dāk, P'op Hagä Do Sahee hejój hyb n'aa. ¹⁹ Baad ub, P'op Hagä Do karēn doo da Joséh, ta patug pan'aa bawāt. Ti hyb n'aa m' dooh takarēn bā Marija taky n'aa tapa bā hajök do sa matym gó. Dooh takarēn bā Marija tanu meby bā ta wób sa

I Ji h'yyb tym dēeb, p'ooj ub Judah buuj hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ramaneēnh MESIJAS. Gereg kyy me ramaneēnh KRISTO. "P'OP HAGÄ DO H'Y'YB DÄNG DOO", tahanäng pé m' ti.

hā. ^{II} Ti hyb n'aa tahyb n'aa newē dāk, ta h'yyb gó, Marija tamejō hōm taganat'ēē wāt hyb n'aa. Dooh m' takarēn bā ta wób tamaher'ood bā.

²⁰ Ti m', ta ti tahyb n'aa newē dāk do jawén paa bā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do āas kas'ee wāt ta hā ta s'ēē gó. Ti m' ta s'ēē gó āas ky hadoo ta hā. Hahÿ da ta kyyh:

—Joséh, Dawi panaa, —näng mäh —mahyb n'aa p'eed manāh. Mag-at'ēē né hē Marija. Ajān ta wog gó hasuun doo, P'op Hagä Do Sahee hejój hanaa. ²¹ Aj'yy da ta t'aah. Mahād n'oo da Jesus, ^{III} P'op Hagä Do karapee tabed'ēēp hyb n'aa da nesaa do ramoo bok do mahānh —näng mā āas kyyh Joséh hā.

²² Sahōnh hē tii d' tawén hadoo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh ta ky n'aa rod Isajas häd näng do erii wāt do paa kaja dāk hyb n'aa. Hahÿ da taky däng do paah: ²³ "Etaah da maruus aj'yy manepāh nā doo. Enyy dāk da aj'yy ta t'aah. Ramaneēnh da ta häd Imanuéw", ^{IV} näng mäh. "Er mahang P'op Hagä Do bawāt", tahanäng pé ti Imanuéw.

²⁴ Ti m' Joséh ty gawēēj dāk bā, āas mejūū doo da né hē taky daheeh. Marija tagat'ēē däg kán. ²⁵ Tagat'ēē dāk né hē, dooh ta wē tawād bā Marija t'aah nenäng nā bā. Ti m' Marija t'aah benäng do jawén paa bā Joséh häd n'oo dāk mā Jesus.

Sagōōh ky n'aa ma kamahet'ēēk do Jesus henäng do resoos do panyyg n'aa hahÿh

2 Ti m' panang Berēnh häd näng doo bā, Judah hāj n'aa bā Jesus benäng sa wahë n'aa Eróts häd näng do bag'āas noo gó.

Tabenäng do jawén paa bā ajyy tak'ēp ma kamahet'ēēk doo, sagōōh ky n'aa ma kamahet'ēēk do kaj'aa Jerusarēnh bā. Sa hāj n'aa papÿÿj hana hēnh rahana. ² Ti m' rakajaa bā kä rabeaanh:

—Nyy bā tabadäg dāk Judah buuj sa wahë n'aa nag'aap hē henäng doo? —nāk mäh. —Āā hapāh sagōōh tabenyy dāk do heen n'aa. Papÿÿj nu ganyh hēnh tahana. Āā wén na bē wahë n'aa nag'aap hē henäng do āā weh'ēēh hyb n'aa —nāk mā sagōōh ky n'aa ma kamahet'ēēk do sa kyyh.

³ Ti m' tak'ēp mā Judah buuj sa wahë n'aa Eróts häd näng do hyb n'aa tón mā taky n'aa napāh bā sagōōh ky n'aa ma kamahet'ēēk do raher'oot doo. Sahōnh hē Jerusarēnh panang buuj na-āāj hē m' rahyb n'aa tón mäh. ⁴ Ti m' Eróts mejūū ranaēnh hyb n'aa ta wē sahōnh hē Judah buuj sa rod n'aa P'op Hagä Do wē wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āāj hē. Ti m' tabeaanh mā sa hā nyy bā P'op Hagä Do kyy kerih do ky däng Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do benäng doo.

⁵ Ti m' raky hadoo:

—Berēnh panang bā, Judah hāj n'aa bā tabenäng da —nāk mäh. —Hahÿ da P'op Hagä Do ky n'aa rod see erii wāt paa ta ti ky n'aa —nāk mäh:

⁶ "Panang Berēnh, Judah hāj n'aa bā badāk doo, om ky n'aa netsēēh do nado panang ky n'aa etsēēh do sa mahang, Judah hāj n'aa bā.

Ky n'aa etsēēh da om, a babuuj mahang ganyyh do hyb n'aa ta bagā n'aa,

Isaraēw buuj, karapé haa h'yyb mahūūm doo." ^{VI}

—Tii d' né hē P'op Hagä Do kyyh, ta ky n'aa rod see erih do paah —nāk mā Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do sa kyyh Eróts hā.

⁷ Ti m' Eróts mejūū rabats'yyt ta wē kejēn doo gó sagōōh ky n'aa ma kamahet'ēēk doo. Ti m' tabeaanh mā sa hā ny noo gó ti sagōōh ganyyh. Ti m' rabaher'oot ta hā. ⁸ Ti m' Eróts mejūū mā Berēnh hēnh rabahōm hyb n'aa. Ti m' ky ken'yym doo gó m' taky hadoo sa hā:

II Aj'yy see sii Marija beta dāk Joséh ed'oo. Ti hadoo né hē, dooh takarēn bā taher'ood bā ta wób sa hā Marija eta dāk doo, Marija tanu maneb'yyh hyb n'aa.

III Jawéh ji ted'ēēp, tahanäng pé ti Jesus. IV Isajas 7.14 V Eróts wén hyb n'aa tón, dooh takarēn bā ta see bag'āas doo. Ta mab hē takarēn tabag'āas. Panang buuj rawén hyb n'aa tón na-āāj hē Eróts hā rah'yy genāh do hyb n'aa. Rahapāh ti tak'ēp da nesaa do tamoo wāt da karapee henäng do hā, taky n'aa napāh do hyb n'aa. VI Mika 5.2

—Bê ahôm, baad bê esôts karapee —näng mäh. —Karapee bê awyyd bä, nayyw hê y karên y bê maher'ood, karapee y weh'ëeh hyb n'aa bê nemuun —näng mä Erôts kyyh.

⁹ Ti m' sa hã Erôts maher'oot do jawén paa bä, ratsyym kasog kân mäh. P'aa hênh mä sagôöh rabahapäh ênh ramahôm me. Sa pooj jé m' sagôöh bahôm. Ti m' sagôöh bayyw kã kân tób karapee t'aah yt sooh do pong jó. ¹⁰ Tak'êp mä ratsebee bong sagôöh rabahapäh bã kã. ¹¹ Ti m' tób gó rabajëe p'ëe bã kã rabawyyd kân mä karapee Marija moo gó kã. Ti m' rabehyy b'ëeh tûu sa taron nu paa me karapee t'aah wê. Ti m' rawehëe kân ta hã. Ti m' raban'oo dák ta hã ta matym n'aa tak'êp hanãm doo, ky n'aa gebah doo. K'ääts tég gabarëeh do s'ëeb, b'aa tãg buu benyym do s'ëeb in-sijëeh häd näng doo, b'aa tãg buu benyym do s'ëeb miir häd näng doo raban'oo kân ta matym n'aa. ¹² Ti m' sa s'ëe gó kã P'op Hagä Do maher'oot ranabaaj hóm hyb n'aa Erôts magä doo me, Erôts ramanaher'oot hyb n'aa. Ti m' ta tyw n'aa see me m' rababaaj hóm kân sa hãj n'aa hênh.

Esit hãj n'aa hênh Joséh rakejën hóm do panyyg n'aa hahÿh

¹³ Ti m' sagôöh ma kamahet'ëek do ratsyym kasog do jawén paa bä, Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do ääs kasee mä Joséh hã ta s'ëe gó. Ti m' ta s'ëe gó taky hadoo ta hã:

—As'ëeg g'ëed! —näng mäh. —Mamahüüm wäd karapee t'aah ta yÿn daheeh Esit hãj n'aa hênh, t'ÿ hênh bê kejën hóm hyb n'aa. Erôts mejüü da resoos karapee t'aah tadaj'ëep hyb n'aa. Ti hyb n'aa da Esit bã bê ayyw dó, òm y maher'oot bã kã da mabana —näng mä ääs kyyh Joséh hã.

¹⁴ Ti m' nayyw hê Joséh ty gawëej dák. Ti m' atsëm né hê Joséh bado dák karapee t'aah, ti m' karapee yÿn daheeh ratsyym kasog kân Esit hênh hah'üüm doo. ¹⁵ Ti m' Esit hãj n'aa bã rabajëe kân Erôts bedëp nã bã. Tii d' tawén hadoo P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod see her'oot do paa kaja dák hyb n'aa. Hahÿh d' mä P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod erih do paah: “Y naëej wät tah yÿ, Esit bã naa tabanyyh hyb n'aa”, ¹ näng kerih do hã.

¹⁶ Ti m' Erôts h'yy kadaw'uuh sagôöh ky n'aa ma kamahet'ëek do rawadii doo. Ti hyb n'aa tak'êp mä takawajãan. Ti m' tamejüü mä radej'ëep hyb n'aa Berênh panang bã, panang nedaa bã na-ääj hê, sahôn hê karepé ajyy pawóp hê ta baab n'aa hedo padëek doo, ti yd jé ta baab n'aa hedoo do na-ääj hê. Tii d' tawén d'oo, pawóp däg mã ta baab sagôöh ky n'aa ma kamahet'ëek do pooj jé rabahapäh sagôöh karapee henäng do heen n'aa ganyyh doo. ¹⁷ Tii d' né kã m' kaja dák P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod Jeremiih häd näng do erih do paa kã. Hahÿh da paa m' ta kyyh:

¹⁸ “Panang Rama ^{III} häd näng doo bã naa maa enã tak'êp ha'oot doo. Tak'êp h'yy kat'oon do sa kyyh ji maa napäh da. Rakéw panaa kyyh né hê tii, sa taah p'ää 'oot doo. Dooch wäd sa taah. Ti hyb n'aa dooch rakarên bã ta wób rah'yib enãw bã sa hã”, ^{IV} näng kerih doo.

Joséh rababaaj nã do panyyg n'aa hahÿh

¹⁹ Ti m' Erôts dajëp do jawén paa bã, ta s'ëe gó m' ääs kas'ee wät Joséh hã. ²⁰ Hahÿh da ääs kyyh ta hã:

—As'ëeg g'ëed! —näng mäh. —Mamabaj hóm karapee t'aah ta yÿn daheeh Isaraéw hãj n'aa hênh kã. Dejëp karapee majÿ —näng mäh.

²¹ Ti m' Joséh bas'ëeg gëet mäh, tado dák karapee t'aah, ti m' karapee yÿn daheeh ratsyym kasog kân Isaraéw hãj n'aa hênh hah'üüm doo.

²² Ti m' Joséh ky n'aa napäh bã Akeraw häd näng do bag'ääs mã Judah hãj n'aa ^V bã ta yb jawén buuj, eÿym mã t'ÿ hênh tahôm bã kã. Ti m' ta s'ëe see gó P'op Hagä Do ääs maher'oot mã t'ÿ hênh tanahôm hyb n'aa. Ti hyb n'aa kã m' Isaraéw hãj n'aa bód Garirej häd näng doo hênh mã tabahôm kân. ²³ Ta tii bã, panang Nasaréh häd näng do bã rabajëe kân. Tii b' mã kaja kân hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod raheer'oot do paa P'op Hagä Do ky däng do ky n'aa hã: “Ramaneëéh da Nasaréh buuj”, nãk paa sa kyyh.

Jowãw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahÿh

³ Ti m' ta see pé noo gó, nu gemuun do paah, Jowãw häd näng do bahôm kân Judah hãj n'aa bã tabanawäng hênh. T'ÿ hênh mã tamaher'oot maa new'ëe do sa hã P'op Hagä Do kyyh. ² Hahÿh d' mã ta kyyh:

I Osejas 11.1.11 Tii d' sagôöh ky n'aa ma kamahet'ëek do raheer'oot paa ta hã. III Berênh nedaa bã ti panang Rama häd näng doo. Ti hyb n'aa ta tii bã na-ääj hê sa taah rap'ää oot, Jeremiih ky däng doo da né hê. IV Jeremiih 31.15 V Judah hãj n'aa, Isaraéw hãj n'aa bód né hê.

—Edaa dák hÿ pong jé hawät do ji tabag'ääs doo. Ti hyb n'aa bê eréd hóm nesaa doo, P'op Hagä Do wê bê h'yy kawareem hyb n'aa —näng mã Jowãw kyyh.

³ Jowãw né hê ti aj'yy ta ky n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot do paa hahÿ tabaher'oot noo gó:

“Hahÿh da tabanawäng bã her'oot do kyyh:

Bê tyw n'aa bak'ood däg da Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Doo.

Baad ub da bê tyw n'aa daj'aah”, ^{VI} näng mã takerii dák do hã.

⁴ Jowãw saroor mã kameer wii s'ëeb, ta pan'aa. Ta baa wyd paa m', ta byyh. Sabakar paa m' tawéh ta tã, mabaa bëeh paa m' ta waa. ⁵ Ti m' hajök Jerusarênh babuj n'aa, Judah hãj n'aa buuj, tamii Joradãn nabyy me habong do na-ääj né hê m' rabahôm Jowãw wê. ⁶ Nesaa do raka-woom bã, Jowãw nu gemuun hóm tamii Joradãn häd näng doo me.

⁷ Ti m' hajök Pariséw ramaneëéh doo, hajök Saduséw ramaneëéh do na-ääj hê ta wê, tanu gemuun doo bã rabana Jowãw bahapäh bã, taky hadoo mã sa hã:

—Aw'yy p'yym näng do taah hadoo bëeh! —näng mäh. —Nyy da bê ed'oo bê kejën nesaa do bê hã P'op Hagä Do banoo do mahãnh? J'ooj madák doo me bê ed'oo bê nu kemuun nesaa do mahãnh? ⁸ Taw'ääts hê pooj jé bê metäh te hub tado bã nesaa do bê eréd hóm bã. Bê metäh hanãm do bê moo bok do hã. ⁹ Bê daab yb manã Abaraãm panaa bê hanäk do hã. Bê edoo manãh: “Äã P'op Hagä Do gadoo Abaraãm panaa äã bahadoo do hyb n'aa.” P'op Hagä Do karên bã tahajaa hahÿ pã tawareem bã, Abaraãm panaa rado padäg bã —näng mäh. ¹⁰ —Edaa dák h'yy kawanereem do P'op Hagä Do ky n'aa etyy doo. Aj'yy myym joom kóm pa tadahëe dák do tabagëem hyb n'aa hadoo tii. Sahôn hê joom tég neaak do tagëew jat da, ti tabaju hóm da —näng mã Jowãw kyyh.

¹¹ Ti m' Jowãw ky hadoo ênh:

—Y ti hÿh, bê y nu gemuun naëng me, baad hadoo do wê bê h'yy kawareem do metëe n'aa. Ti awät da jawén yÿ tak'êp hyb n'aa jawyk do bahãnh yÿ. Hã yÿ, y hyb n'aa sakog its ta hã. Ti hyb n'aa dooh y haja bã ta tsyym suun y patsã bã —näng mäh. —Tii kã P'op Hagä Do Sahee tabajëe suun bê h'yyb tym gó, bê tah'yib mahüüm hyb n'aa. Tëeg hõ hadoo doo me bê d' tametyy baad tabanãw dák hyb n'aa bê h'yyb tym —näng mäh. ¹² Tsyt hê tabetyn hóm da P'op Hagä Do karên do moo heb'ook doo, tsyt hê ta wób. P'op Hagä Do karên do moo b'ook doo, banãm doo hênh tabetyn hóm, tabanesaa hênh ta wób, aj'yy ta nahëe me tetyn hóm do hadoo tiriig ta bóg mahãnh. Ta joom ag tiriig tabataa ta tób n'aa yt hã. Ta bóg taju toonh tég hõ me, nadëek doo me —näng mã Jowãw kyyh Kristo ky n'aa hã.

Jesus Jowãw nu gemuun do panyyg n'aa hahÿh

¹³ Ti m' ti noo gó Garirej hãj n'aa bã naa Jesus bawëéh tamii Joradãn häd näng doo hênh, Jowãw nu gemuun hyb n'aa. ¹⁴ Ti m' Jowãw geãm paawã, ti m' taky hadoo:

—Héd n'aa wê y mabana òm y nu gemuun hyb n'aa? Y paawã ti manu gemuun —näng mã Jowãw kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Taw'ääts hê ta tii da dó. Y manu gemuun né hê. Taw'ääts hê er bad'oo sahôn hê er hã P'op Hagä Do karên doo —näng mäh.

Ti m' tii d' taky hadoo do hyb n'aa m', Jowãw nu gemuun kân Jesus.

¹⁶ Jesus nu kemuun wät do jawén paa bã, nayyw hê tabanyyh tame naa. Tabanã sii hê m' wê kabasëets hóm. Ti m' tahapäh mã P'op Hagä Do Sahee ahyng mã ta wê. Gurii-i bahyng doo da P'op Hagä Do Sahee bahyng. Ta hã m' tabadäng. ¹⁷ Ti m' hÿ pong jé naa tamaa ena kân P'op Hagä Do kyyh. Hahÿh da m' ta kyyh:

—Hahÿ tah yÿ, tak'êp y kamahãn up doo. Baad y h'yy gadajang tan'oo bã —näng mäh.

Jesus Dijab ^{VII} metyy do panyyg n'aa hahÿh

Ti m' P'op Hagä Do Sahee mahüüm kân Jesus tabanawäng ⁴ hênh, rabanabok hênh, Dijab metyy hyb n'aa Jesus. ² Ti m' 40 ta ä noo gó dooh m' Jesus awa bã, dooh m' hã, dooh m' tawëe bã. Ti jawén mã Jesus basa dák. ³ Tii bã Dijab, ji h'yyb tahet'uuk doo, ana ta wê, ti m' taky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aah mado bã, —näng mäh —mamejõ hahÿ pã rakawereem padëek pãw —näng mäh.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooch. Hahÿh da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Ji waa hã had'yit na-do ji bedëp. Sahôn hê P'op Hagä Do kyyh hyb n'aa ji bedëb heh'äat” ^{VIII} —näng mã Jesus.

VI Isajas 40.3 VII Gereg kyy me ramaneëéh Nesaa Do Yb, DIJAB . “Ji taky n'aa tapa had'yit doo”, tahanäng pé ti Dijab. VIII Dew-Teronom 8.3

⁵ Ti m' Jesus Dijab mahüüm kân Jerusarêh hênh, panang tsyt hê P'op Hagä Do wê kasëew dâk doo hênh. Ti m' tabatsyid hóm P'op Hagä Do tób n'aa jó p'op nu dâk doo hênh tabasëek hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

⁶ —P'op Hagä Do T'aah mado bã, —nâng mäh —keréd hyy tüü. Hahÿy da P'op Hagä Do kyy kerih doo —nâng mä Dijab kyyh: “P'op Hagä Do mejüü da ta ääs, baad òm rabahag'ääs hyb n'aa. Òm da ragadoo p'op pä hä a tsyyim taganadas hyb n'aa”, ¹ nâng P'op Hagä Do kyyh —nâng mä Dijab.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Hahÿy da na-ääj hê P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Mamety manä P'op Hagä Doo, a hagä n'aa” ^{II} —nâng mä Jesus.

⁸ Ti m' Jesus Dijab masäk waëe p'op nu dâk do jó. Tii b' naa m' tametëeh ta hä sahõnh hê badäk hahÿy hä hanâng do häj n'aa rabag'ääs doo, sahõnh hê hanâm doo, hetsooh do badäk hahÿy hä hanâng do na-ääj hê. ⁹ Ti m' taky hadoo ta hä:

—Sahõnh hê ta ti ÿ anoo da a hä, wê ÿÿ, tüü a taron nuu me ÿ mawehëe bã —nâng mä Dijab kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Ahóm mahãnh ÿÿ, Nesaa Do Yb! —nâng mäh. —Hahÿy da P'op Hagä Do kyy kerih doo: “Jääm hê P'op Hagä Doo, bê hagä n'aa, bê wehëe. Jääm hê ta ti bê hyb n'aa jew'yyk, bê ky daheeh”, ^{III} nâng kerih doo —nâng mä Jesus.

¹¹ Ti m' Dijab bahóm kân Jesus mahãnh. Ti m' ääs rabana, rahag'ääs mä Jesus, ranoo mä ta hä ta waa kä.

Jesus du doo tama metëek do panyyg n'aa hahÿy

¹² Ti m' Jowäw nu gahem'uun do radawäts geët do Jesus ky n'aa napäh bã m', tababaaj hóm kân mä Garirej häj n'aa hênh. ¹³ Ti m' panang Nasaréh bã tabaym dó jawén paa bã m', takahÿyd gã panang Kapar-Naüm häd nâng doo hênh. Karaj'aa Garirej häd nâng do nabyy me Kapar-Naüm badäk, Seburün, Napatawi sa häj n'aa bã. ¹⁴ Tii da tawén d'oo, P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd nâng do her'oot do paa takaja dâk hyb n'aa. Hahÿy d' paa m' Isajas kyyh:

¹⁵ “Seburün, Napatawi häj n'aa babuuj, karaj'aa nabyy me, tamii Joradân tamyyj dâk hä badäk do buuj. Garirej sa häj n'aa häd, hajök do Judah buuj nadoo do rabaj'eenh bã. ¹⁶ Ta tii bã, gadagyp do hadoo doo gó habok doo, P'op Hagä Do nahap'ëeh doo, rahapëe dâg kân ta bag ty eh do hadoo doo. ^V Dajëb bawät bã habok do sa hä ganä wät ta bag”, ^{VI} nâng kerih doo.

¹⁷ Ti m' ti noo gó Jesus du do dâk tamaher'oot sahõnh hê sa hä. Hahÿy d' mä ta kyyh:

—Edaa dâk hÿ pong jé hawät do ji tabag'ääs doo. Ti hyb n'aa bê eréd nesaa doo, P'op Hagä Do wê bê h'yy kawareem hyb n'aa —nâng mä Jesus kyyh.

Jesus ats'yyt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahÿy

¹⁸ Ti m' karaj'aa Garirej häd nâng do nabyy me Jesus bawät bã m', tabahapäh mä pawóh hê ajyy. Simaw, Peed ramaneëenh doo, ta hÿÿj Än-Deréh daheeh. Tah'ÿÿb mä res'aak karahi me. Tah'ÿÿb sag né hê m' tii. ¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:
—B'ëep bê ana, si ÿÿ bê abooh. Tah'ÿÿb sag nado boo da bê hÿÿy kâ. Ajyy, ÿÿj sag hadoo da bê hÿÿy kâ P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa —nâng mä ta kyyh.

²⁰ Ti m' nyyw hê m' raberéd hóm karahi. Ah'üüm kân mä ta sii.
²¹ Ti bahãnh mä Jesus bahapäh ajyy Tsijaag, Jowäw daheeh, Sebedew häd nâng do taah. Marakate gó m' rabat'oonh, sa yb mä sa hata. Karahi m' renâm. Ti m' Jesus bats'yyt ta sii rabahóm hyb n'aa. ²² Ti m' nyyw hê m' ragatsëg n'yyh pong hênh. Ti m' raberéd hóm sa yb, marakate. Ti m' Jesus sii rabahóm kân mäh.

²³ Ti m' jé pad'yyt hê Garirej häj n'aa bã, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä, Jesus ma metëek mäh, tamaher'oot mä sa hä P'op Hagä Do ji tabag'ääs do ky n'aa hanâm doo. Jé pad'yyt hê m' tabaheso hóm sahõnh hê sa nahëeh. Tabaheso hóm na-ääj hê h'yyb nahejooj

I Saaw-Mo 91.11-12 II Dew-Teronom 6.16 III Dew-Teronom 6.13
IV Garirej häj n'aa bód ta ti Seburün Napatawi sa häj n'aa. V Jesus né hê ti ta bag ty eh do hadoo doo. Sa mahang Jesus bawäd wät do hyb n'aa, sa mahang Jesus ma met'ëeg wät do hyb n'aa, rahapëe dâk nyy da rabad'oo P'op Hagä Do wê ranu kajäk hyb n'aa. VI Isajas 9.1 hä takerii dâk tii. P'op Hagä Do nahap'ëeh doo, ji edëb heh'äät do nahap'ëeh do tii, dajëb bawät bã habok doo. Kristo sa wê kajaa doo, papÿÿj bag ganyyh do hadoo.

padëek do nahëe haj'aa. ²⁴ Ti hyb n'aa, Sirija häd nâng do häj n'aa bã na-ääj hê raky n'aa napäh mä Jesus mo haj'aa hä. Ti hyb n'aa ramena kân ta wê nahëe enäh doo. Hajông mä ramena do sa nahëeh. Tak'ëp datés do hahoop do ta wób, karap' aar h'yyb nesaa do pahadëek do ta wób, mera do kaj'uun do ta wób, nabong do ta wób. Ta ti sahõnh hê sa nahëe Jesus hahëen hóm mäh. ²⁵ Hajök mä Jesus jawén hah'üüm. Ta s'ee hênh naa m' hena ta jawén hah'üüm doo. Garirej häj n'aa bã naa m' ta wób, Dekaporis häd nâng do häj n'aa hênh naa ta wób, Jerusarêh bã naa m' ta wób, Judah häj n'aa bã naa m' ta wób, hëej Joradân häd nâng do tamyyj dâk hênh naa m' ta wób kâ.

Ky n'aa kedëng do ky n'aa hahÿy

⁵ Ti m' hajök do ta jawén han'aa do Jesus bahapäh bã m', tabasëek waëe hä m', ti m' tabahyy sooh. Ti m' ta ma metëek do rabana ta wê, ² ti m' tadu doo tama metëek do sa hä. Hahÿy d' mä ta kyyh:

³ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng sa hä hê daab na'yypp doo, sa h'yyb gó jääm hê P'op Hagä Do hä daab 'yypp doo. Rawén ky n'aa kedëng, hÿ pong jé hawät do bag'äas do karapee rabahadoo do hyb n'aa.

⁴ —Ky n'aa kedëng da jé ha'oot do hah'oop doo, P'op Hagä Do h'yyb en'yyim do hyb n'aa da sa hä.

⁵ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng kaja hê sa h'yyb mahüüm doo, sa hejój hä h'yy kana'eeh doo. Rawén ky n'aa kedëng, hëej papuuj ^{VII} P'op Hagä Do ky n'aa enooh do danäh rabahadoo do hyb n'aa da.

⁶ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng takarên doo da ji bawät do hä tak'ëp h'yyb pad'ëek doo. Rah'yyb pahadëek do kan'oo dâk da sa hä.

⁷ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng ta wób t'yyd mehün doo. P'op Hagä Do t'yyd mehün da sa hä kâ.

⁸ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng baad hedoo do had'yyt hê h'yyb enäh doo. Ky n'aa kedëng da tii, rahapäh do hyb n'aa da P'op Hagä Doo sa matym me.

⁹ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng h'yyb nyyw gó habok do du n'aa doo. Ta ti hedoo doo ramaneëenh da P'op Hagä Do taah.

¹⁰ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng da P'op Hagä Do karên do ramoo bok do hyb n'aa rarahejää do hah'oop doo. Rawén ky n'aa kedëng, hÿ pong jé bag'äas do karapee rabahadoo do hyb n'aa da.

¹¹ —Ky n'aa kedëng bëeh, hëp ÿ n'aa bê raky n'aa rejä bã, bê rarahejää bã, daap hê nesaa do bê ky n'aa ran'oo bã. ¹² Baad had'op do P'op Hagä Do anoo da bê hä ta sãm hÿ pong jé. Ti hyb n'aa da bê h'yy gadejah, bê tsebee da, tii d' bê hä radoo bã né paawä! Tii d' né paa sa wahë makü rabad'oo P'op Hagä Do ky n'aa rod sa hä, rarahejää né paa sa hä —nâng mä Jesus.

Jukiir ky n'aa gó, ta bag ky n'aa gó Jesus ma metëek do panyyg n'aa hahÿy

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Jukiir hadoo bëeh, badäk hahÿy hä habong do sa mahang. ^{VIII} Jukiir nadah'ëed wäd bã, dooh ji haja bã ji an'oo bã p'aa hênh tadah'ëed dâg bã. Tanadah'ëed wäd bã, dooh hyb n'aa ji karên wät péh. Ji aw'oong hóm tii. Jé tabës pé tsab'ëep da ^{IX} —nâng mäh.

¹⁴ —Badäk hahÿy hä habong do sa bag hadoo bëeh. Dooh ji haja bã ji jejën bã panang waëe jó badäk doo. ¹⁵ Dooh ta bag ji gataa so bã ji waa hood yt hä ji dasooh hyb n'aa. Dooh. Ta bag ji dasooh ta tyng jó, sahõnh hê tób yt hä haj'eenh do rabag enä hyb n'aa. ¹⁶ Ti hadoo ênh bê hä. Bê metäh, rabahapäh hyb n'aa, baad hedoo do bê babok doo, baad hadoo do bê moo bok doo, bê Yb hÿ pong jé hawät do hä raj'aa etsëe hyb n'aa kâ bê hä rahapäh do hyb n'aa —nâng mä Jesus.

Mosees ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa hä Jesus ma metëek do panyyg n'aa hahÿy

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ ahyng babä ÿ gawats'iik hyb n'aa nado P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod reih do paa na-ääj hê. Tii d' bê edoo manäh. ÿ wén hyng P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagä Do ky n'aa rod reih do paa na-ääj hê, takaja dâk hyb n'aa, hä ÿ

VII Taw'ääts hê ji ner'oot Apokarip 21.1. VIII Jukiir me ji ty gewuuk ta dab takanarejää hyb n'aa. Jukiir hadoo P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do badäk hahÿy hä habong do sa mahang. P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa nesaa do tak'ëp tawén kanah'üüm badäk hahÿy bã. IX Jukiir nadah'ëed wät do hadoo ta hä h'yy ka'eeh do baad naboo bong doo. Baad ji nawäd wäd bã, baad nadoo do ji metëeh tii bã ta wób sa hä. Jukiir nadah'ëed wät do hadoo, ji aw'oong hóm do hado dâk ji tii bã.

kametëeh hyb n'aa na-ääj hē. ¹⁸ Baad bē y maher'oot. Wē, badāk hahy hēej bawāt nā bā, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do dooh tagawatsig bā. Dooh ta bód had'os pé gawatsik péh, sahōnh hē ta hā kerih do kametëeh bā kā. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo —nāng mäh. ¹⁹ —Jé P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do bód t'aats ky nadaheeh doo, ta wób tama met'ëeg bā ta nemuun raky nadaheeh hyb n'aa, jāām hē ky n'aa nets'ās da ta ti hedoo do hỹ pong jé hawāt do tabag'āas do mahang. Jé P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo, ta wób hā tama met'ëeg bā na-ääj hē, ky n'aa etsä dāk tii, hỹ pong jé hawāt do tabag'āas do mahang —nāng mäh.

Baad had'op Jesus karēn ji bawāt do ky n'aa hahȳh

²⁰ —Baad bē y maher'oot. Baad ub Pariséw red'oo raky daheeh P'op Hagā Do karēn do ji hā. Ti hadoo ēnh P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo. Ti hado né paawā, baad bē nado bā sa bahānh, dooh tabad'op hē bē haja bā hỹ pong jé hawāt do bag'āas do karapee bē hado bā —nāng mäh.

1. Baad ji bawāt sa mahānh ji da hadoo do hā ji hyb n'aa newēē do hā ky n'aa hahȳh

²¹ —Bē maa napāh né hē p'ooj ub ēr wahē makūū hā kamejūū doo: “Manaboh manā a da hadoo doo. Nesaa do hā ky n'aa kety dāk da jé ta da hadoo do daj'ëep doo”, ¹ nāng kerih doo. ²² Ȳy kã, y her'oot hahȳ bē hā: Jé ta da hadoo do wē kawajāān do sii hē ky n'aa kety dāk da. Jé ta da hadoo do ky n'aa rejāā péh, taw'āats hē ēr wahē n'aa hedoo do raky n'aa etyy tii. Jé “h'yy gatamaa its'ōm!”, hanāng pé ta da hadoo do hā, p'eets hē tabanesaa hēnh, tēeg hōō gó da tabahoop —nāng mäh.

²³ —Ti hyb n'aa kā, P'op Hagā Do hā mama ejuu bā mahyb n'aa es'ee bā a hā a da hadoo do ganen'aak doo, baad nadoo do ta hā mamoo wāt do hyb n'aa, ²⁴ tii bā taw'āats hē meréd d'ó mama ejuu do pan'aa ji ma ejuu do tyng pa. Tii bā ahōm a da hadoo do wē. Mets'ēē ōm tahyb n'aa mabaan hyb n'aa, p'aa hēnh bē h'yyb enyyw padēek hyb n'aa. Tii bā maju kā P'op Hagā Do wē mamanaa doo —nāng mäh.

²⁵ —Taw'āats hē nyyw hē mah'yyb enāw a wē kawajāān doo, hyb n'aa jawyk do wē ōm tamahūūm bā ōm taky n'aa tapaa hyb n'aa paawā. Bē mahōm me, ta hōō bā, mah'yyb enāw, hyb n'aa jawyk do ji hā ky n'aa etyy do hā, ōm taky n'aa tapa mahānh. Tii d' manadoo bā, hyb n'aa jawyk do ōm tabahaēēnh da warahēn hā, ōm tadawāts gēēt hyb n'aa kā. ²⁶ Dooh d' manā bā kā tii bā, sahōnh hē manepaag bā. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo —nāng mäh.

2. Baad had'op, ta wób rabahed'oo do bahānh, ji bawāt ȳy sa wē ky n'aa hahȳh

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh: —Bē maa napāh hahȳ kamejūū doo: “Aā manā ta seeh ȳm sii”, ^{II} nāng kerih do paah. ²⁸ Ȳy kã, y her'oot hahȳ d' bē hā: Ȳynh wē ty gadāk doo, ta sii hahȳh do hyb n'aa newē dāk doo, baad nado dāg ta h'yyb tym hā kā. Nesaa do tamoo wād dāg kã, dooh né ta sii taā bā paawā. ²⁹ A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wād bā, taw'āats hē paawā a matym mado nyyh. Madawāts hōm. Taw'āats hē sēt a hā hanāng do kaw'ooing hōm, tabanesaa hēnh ōm P'op Hagā Do aw'ooing hōm mahānh. ³⁰ A moo hub hadāk do hyb n'aa nesaa do mamoo wād bā, taw'āats hē paawā magakyd hōm a mooh. Madawāts hōm. Taw'āats hē sēt a hā hanāng do kaw'ooing hōm, tabanesaa hēnh ōm P'op Hagā Do aw'ooing hōm mahānh ^{III} —nāng mäh.

3. Baad had'op, ta wób rabahed'oo do sa bahānh, ji bawāt ji ȳm wē ky n'aa hahȳh

³¹ —Hahȳ da kamejūū do paah: “Jé ta ȳm heréd hōm doo, taw'āats hē taban'oo dāk né hē ta heen n'aa kerih do ta hā”, ^{IV} nāng kerih do hā. ³² Ȳy kã, y her'oot hahȳ d' bē hā: Jé daap hē ta ȳm heréd hōm doo, ta ȳm wadii do hyb n'aa tanado bā, ȳynh ta patug nadoo do sii he'ȳh do hado dāk tan'oo bā ta ȳm paah. Aj'yy see gat'ëē dāg bā ta ti ȳynh, nesaa doo, P'op Hagā Do ganadoo do tamoo wāt. Ta see ȳm sii he'ȳh do hado dāk tii —nāng mäh.

I Esodo 20.13 II Esodo 20.14 III Dooh Jesus mejō bā ji matym ji ado nā bā, ji moo see ji gakyd hōm bā. Jesus hapāh, ji h'yyb gó naa né hē ti nesaa do ji moo wāt doo, ji heg'āas doo. Tii da tawēn her'oot, baad ji hyb n'aa matakēē hyb n'aa nesaa do ji moo nawāt hyb n'aa. Dooh masuuj tado bā ta ti hedoo doo, Jesus hanāng péh. IV Dew-Teronom 24.1

4. Baad ji awād bā, dooh hyb n'aa tak'ep ji ky n'aa h'ūūm pé do ky n'aa hahȳh

³³ —Bē maa napāh né hē p'ooj ub ēr wahē makūū hā kamejūū doo: “Maky kahȳd manā Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hā maky dāng doo. Mamoo wād né hē ta hā maky dāng doo”, nāng kerih doo. ³⁴ Ȳy kã, y her'oot hahȳ d' bē hā: Bē ky dēē manā da. P'op Hagā Do bag'āas do tyng hadoo hỹ pong jé. Ti hyb n'aa bē ky dēē manā hỹ pong jé hā, bē ehuh né hē bē ky dāng do bē metēeh hyb n'aa. ³⁵ P'op Hagā Do tsyym tyng hadoo badāk hahȳ hēej. ^V Ti hyb n'aa, bē ky dēē manā badāk hahȳ hēej hā, bē ehuh né hē bē ky dāng do bē metēeh hyb n'aa. Bē ky dēē manā Jerusarēnh panang hā, bē ehuh né hē bē ky dāng do bē metēeh hyb n'aa. P'op Hagā Doo, sahōnh hē bag'āas do panang ti Jerusarēnh. Ta ma tii. ³⁶ Bē ky dēē manā bē nuu hā. Dooh ji haj'as pé ji hā hē ji ahỹd bā. Ji sēen na-ääj hē dooh ji haja bā ji ahỹd bā. ³⁷ Ti hyb n'aa kā, “ȳy” bē noo bā, taw'āats hē “ȳy” né hē bē h'yyb gó. “Dooh” bē noo bā, “dooh” né bē h'yyb gó. Jāām ti bē kyyh. Dooh hyb n'aa tak'ep bē ky n'aa h'ūūm pé bē metēeh hyb n'aa ta ti bē ehuh né hē. Nesaa Do Yb hanaa sahōnh hē ti bahānh tak'ep ky n'aa h'ūūm doo —nāng mäh.

5. Baad ji awād bā, dooh ji abaa j bā nesaa do ji tah moo wāt do ky n'aa hahȳh

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh: —Bē maa napāh né hē hahȳ kamejūū doo: “Ta da hadoo do matym rejāā doo, ta ti mo haj'aa nāng do matym na-ääj ji rejāā. Ta da hadoo do tēg see gatēh hōm doo, ta ti mo haj'aa nāng do tēg see na-ääj hē ji rejāā”, ^{VI} nāng kerih doo. ³⁹ Ȳy kã, y her'oot hahȳ d' bē hā: Bē mahūūm manā hyb n'aa jewyk do sa wē nesaa do bē hā moo wāt doo, tamoo wāt do sām tagadoo hyb n'aa paawā. Ōm rapa ewyh bā manu mebyng hyb n'aa paawā, mamabaaj manāh. Man'oo a ta pa s'ee hēnh rabewyyh hyb n'aa. ⁴⁰ Hyb n'aa jewyk do sa wē a da hadoo do ōm taky n'aa tapa bā a saroor hyb n'aa, man'oo ta hā a hatsē a hā hadāk do na-ääj hē. ⁴¹ Ōm ramejō bā sa ma mas'ēēd bā raky n'aa jaw'yyk do anoo do pénh, tii bā mamahā j manā ta ti ramejūū doo. Taw'āats hē raky dāng do bahānh mas'ēēd. ^{VII} ⁴² Man'oo a da hadoo do ets'ēē bā a hā. A h'ēēd see a da hadoo do ets'ēē bā tab'aanh doo, man'oo né hē —nāng mäh.

6. Baad ji awād bā, ji majī sii hē ji kamahān do ky n'aa hahȳh

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh: —Bē maa napāh né hē hahȳ ramejūū do paah: “Makamahān a da hadoo doo. Mahyb n'aa wareem a majī.” ^{VIII} ⁴⁴ Ȳy kã, y her'oot hahȳ d' bē hā: Bē kamahān bē majī. Bē ky n'aa ets'ēē bē hā rejāā doo, ⁴⁵ bē Yb hỹ pong jé hawāt do taah né bēēh, bē metēeh hyb n'aa ta tii hā. Bē yb hỹ pong jé hawāt do anoo pap'ȳy bag tapahuunh doo, baad habok do sa hā, baad nabok do sa hā na-ääj hē. Baad habok do rababong bā tabanoo naēng badoos hyb n'aa, baad nabok do rababong bā na-ääj hē. ⁴⁶ Bē gadoo bē ed'oo g'eeh hanām do P'op Hagā Do hanaa, jāām né hē bē kamahān bā bē hā kamahān doo? Dajēer Romā buuj hā ji hepak do taa n'aa, bē ty n'aa ges'yyk doo, ti na-ääj rakamahān sa hā kamahān doo. ⁴⁷ Jāām hē bē wakāān hedoo do bē edēē bā, ta wób bad'oo do bahānh nado bē bad'oo. Jé P'op Hagā Do sa h'yyb gó mahapāh do na-ääj né hē redēng sa wakāān, sa najiis. ⁴⁸ Ti hyb n'aa, taw'āats hē baad had'yyt hē bē babok, bē Yb hỹ pong jé hawāt do baad had'yyt hē tabawāt doo da —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

Tamawoob hē hedoo do Jesus ma metēek P'op Hagā Do ji weh'ēeh do ky n'aa hā

Ti m' Jesus ky hadoo: **6** —Baad hedoo doo, P'op Hagā Do karēn do bē moo bok bā, taw'āats hē bē moo boo bē raj'aa etsē hyb n'aa nado. Baad hedoo do bē moo boo bā bē hā raj'aa etsē hyb n'aa, ti bā dooh bē gado wād bā hanām do ta sām bē Yb hỹ pong jé hawāt do hanaa.

V Hỹ pong jé, P'op Hagā Do bag'āas do tyng hadoo. Badāk hahȳh, P'op Hagā Do tsyym tyng hadoo Isaraēw buuj sa hā. Sahōnh hē P'op Hagā Do bag'āas. Ti né sahōnh hē danāh, tahanāng pé tii. VI Esodo 21.24, Rewitikos 24.20, Dew-Teronom 19.21 VII Roma buuj warahēn n'aa Isaraēw hā j n'aa bā mejūū do raha-jaa, rakarēn bā, ramejūū Isaraēw buuj rasēēt sa ma dawēē péj. Tii d' radoo bā, ramejūū do bahānh ji asēēt, nāng Jesus kyyh. Dooh ji mahā j bā. VIII Rewitikos 19.18

1. Nyy da ji bad'oo kas'uut do matym n'aa ji an'oo bā do ky n'aa hahȳȳh

²—Ti hyb n'aa kas'uut do matym n'aa mabanoo bā, magameh̄ manā torōm-bet, ōm ramanatakēē hyb n'aa, j'ooj madāk doo me ky ken'yym do rabahed'oo doo da panang tyw n'aa bā, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā, sa hā ta wób raj'aa etsē hyb n'aa. Baad bē y maher'oot: Ta ti hedoo doo, sa hā raj'aa etsē doo me né hē ragado dāk ta sām. Dooch ragado wād bā hanām do P'op Hagā Do hanaa. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ³ Kas'uut do matym n'aa mabanoo bā, maher'ood manā ta wób sa hā, ⁴ ta wób ranahapāh hyb n'aa mamasa doo. Tii bā kā, a Yb h̄y pong jé hawāt doo, hapāh do ranahapāh bā manoo doo, anoo da a hā ta sām baad hadoo doo —nāng mäh.

2. Nyy da ji bad'oo ji ky n'aa ets'ēē bā ky n'aa hahȳȳh

⁵—Bē ky n'aa ets'ēē bā, j'ooj madāk doo me ky ken'yym do rabad'oo doo da bē adoo manā da. Panang tyw n'aa kajatsék bā, hajōk do rababok bā, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā na-āāj ti ragen'aak raky n'aa ets'ēē rabē bā, ta wób rabahapāh hyb n'aa. Baad bē y maher'oot: Ta ti hedoo doo, sa hā raj'aa etsē doo me ragado dāk ta sām. Dooch ragado wāt pé hanām do P'op Hagā Do hanaa. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ⁶ Ti hyb n'aa, maky n'aa ets'ēē bā, ajēē suun a tób gawakō gō, manoo gatsēē dāg ta gawakō, ti bā maky n'aa ets'ēē a Yb, h̄y pong jé hawāt doo ji nahapāh do hā. Tii bā kā, a Yb h̄y pong jé hawāt doo, kejēn doo gō maky n'aa ets'ēē do hapāh doo, anoo da a hā ta sām baad hadoo doo. ⁷ Bē ky n'aa ets'ēē bā, bē ky n'aa jebaa manā bē ets'ēē doo, P'op Hagā Do sa h'yyb gō nahapāh do rabahed'oo doo da. Rah'y y kaha'eeh do maa napāh raky n'aa ets'ēē doo, hajōng do sa kyyh hyb n'aa red'oo. ⁸ Bē ky n'aa ets'ēē pooj jé bē Yb hapāh bē wē badoh doo. Ti hyb n'aa bē ky n'aa ets'ēē manā nanāng raky n'aa ets'ēē doo da.

⁹—Taw'āats hē hahȳȳ da d' bē kyyh bē ky n'aa ets'ēē bā:

“Ee, h̄y pong jé hawāt doo,
āā karēn sahōnh hē ōm rahyb n'aa jew'y yk.
¹⁰ Āā ets'ēē a hā,
sahōnh hē mabag'āās do nyyw hē takajaa hyb n'aa āā wē.
Āā karēn sahōnh hē badāk hahȳȳ hā habong do ramoo bok makarēn doo,
h̄y pong jé ramoo bok doo da makarēn doo.
¹¹ Man'oo had'y y t hē āā waa.
¹² Mamabaan hōm nesaa do āā moo bok do paah,
āā mabaan hōm doo da āā wē moo bong do nesaa doo.
¹³ Man'oo manā nesaa do āā tah'y yb tatuk.
Āā mamō n'aa jesu Nesaa Do Yb mahānh. ¹
[Ōm né ti sahōnh hē bagāā had'y y t doo.
Ōm né ti hejooj had'y y t doo.
Ōm né ti ji j'aa ets'ēē had'y y t doo. Ti né hē. Taw'āats hē]”, nāk da bēeh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Bē hyb n'aa mabaan bā nesaa do bē wē ramoo boo bā, tii bā bē Yb h̄y pong jé hawāt doo hyb n'aa mabaan da na-āāj hē bē hā. ¹⁵ Bē hyb n'aa mabaan bā nesaa do bē wē ramoo bok doo, tii bā dooh na-āāj hē bē Yb hyb n'aa mabaan bā bē hā nesaa do bē moo bok doo.

3. Nyy da ji bad'oo kas'aah doo me P'op Hagā Do ji weh'ēēh bā ky n'aa hahȳȳh

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—P'op Hagā Do bē weh'ēēh hyb n'aa bē kas'aah bā, bē metā manā bē h'y y gajēng doo, j'ooj madāk doo me habok doo, ky ken'yym do gō habok do rabahed'oo doo da. Ta ti rah'y y t sa mamets rakas'aah ta wób rabahapāh hyb n'aa. Baad bē y maher'oot: Ta ti hed'oo doo, sa hā raj'aa etsē doo me, ragado dāk ta sām sahōnh hē. Dooch ragado wāt pé hanām do P'op Hagā Do hanaa. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ¹⁷ Ti hyb n'aa, kas'aah doo me P'op Hagā Do maweh'ēēh bā, taw'āats hē mahet-syyd a mamets, mahawug ta syjy buu benyym do a nuu gō ji bahed'oo doo da ¹⁸ kas'aah doo me P'op Hagā Do maweh'ēēh do ta wób ranahapāh hyb n'aa. Jāām hē a Yb, h̄y pong jé hawāt doo, ji nahapāh do hapāh hyb n'aa. Tii bā kā, a Yb h̄y pong jé hawāt doo, kejēn doo gō makas'aah do hapāh doo, anoo da a hā ta sām baad hadoo doo —nāng mäh.

Ji ma ky n'aa hahȳȳh

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

1 Tahajaa na-āāj hē ji erii bā: “Āā mamō n'aa jesu nesaa do mahānh.”

—Bē ata manā bē ma takah'ūūm hyb n'aa badāk hahȳȳ bā, kamera hedoo doo ji ma rejāā doo bā, ji ma hetōt bā, hets'ēēk do bē tób ranoo ēē hōm doo bā bē ma rabets'ēēk hyb n'aa. ²⁰ Taw'āats hē bē moo boo had'y y t hē ti P'op Hagā Do bē hā takarēn doo. Tii bā da bē gadoo da h̄y pong jé ta sām P'op Hagā Do hanaa. H̄y pong jé dooh kamera hedoo doo rejā bā ta sām P'op Hagā Do hanaa ji gadoo doo. Ta tii bā dooh tahetōd bā ta sām, ta tii bā dooh retsēēg bā P'op Hagā Do hanaa ji gadoo doo. ²¹ Ta tii d' ȳ wén her'oot, tak'ēp bē kamahān doo banāng bā, tii bā bē h'yyb bawāt —nāng mäh.

²²—Ji bag hadoo ji matym. Baad tado bā ji matym, ^{II} ta bag hado dāk sahōnh hē ji hā. ²³ Baad tanado bā ji matym, ^{III} badagyp hadoo sahōnh hē ji hā. Ti hyb n'aa, ta bag hadoo bē hā hanāng do paawā, badagyp doo tado bā, tak'ēp tabadagyp tii bā bē hā.

²⁴—Dooch hajaa pé pawóp hē ta kariw n'aa sii moo wāt pé séd noo gō. Tii d' tahado bā, ta kariw n'aa see dooh takamahān bā, ta see ti takamahān. Ta see wē da baad tamoo wāt da, ta see taty n'aa ges'y yk da. Ti hadoo bē hā. Dooch bē haja bā bē h'y y kesēj bā. Dooch bē haja bā P'op Hagā Do hā bē h'yyb dāg bā, dajēer hā na-āāj bē h'yyb dāng bā —nāng mā Jesus.

²⁵—Ti hyb n'aa bē y maher'oot hahȳȳh: Bē hyb n'aa tón had'y y t manā bē babok do hā, bē waa hā, bē eēēk do hā, bē saroor hā. Tii d' ȳ wén edoo, ji awa do bahānh ti ji edēp doo. Ji saroor bahānh ji. ²⁶ Bē hegāā taw'ēēd. Dooch rejoom bā joom tym. Dooch rata bā joom ag sa waa tób n'aa yt hā. Ti hado né paawā, P'op Hagā Doo, bē Yb, anoo sa waa. Taw'ēēd P'op Hagā Do kamahān doo bahānh bē takamahān. ²⁷ Tak'ēp bē hyb n'aa newē had'y y t né paawā, dooh bē haja bā bē aboo dawēd bā ta tii da —nāng mäh.

²⁸—Hēd n'aa bē hyb n'aa tón bē saroor bē padedēēk do pan'aa hā? Bē hegāā tabawā n'aa ts'ooch joom banāng bā hawāng doo —nāng mäh. —Dooch né paawā ramoo boo bā, dooh né paawā sa saroor rages'y yb bā, ²⁹ Saromāw saroor anyyw né paawā, gabar'ēēng né paawā, ti bahānh tabanām ti tabawā n'aa ts'ooch. ³⁰ Tii da baad ub P'op Hagā Do adoo bā tabawā n'aa hā, nyyw hē tsawyy jēng do hā, ji gatang do hā, dooh g'eeh ti bahānh baad ub tabahag'āās bēeh? Tanoo né da bē hā bē saroor. H'ēēd hyb n'aa P'op Hagā Do hā baad bē h'y y kana'eeh? ³¹ Ti hyb n'aa kā, bē hyb n'aa tón manāh. “H'ēēd g'ee d' āā awa? H'ēēd g'ee d' āā eēēk? H'ēēd g'ee d' āā dadāk?”, bē an'oo manāh. ³² P'op Hagā Do sa h'yyb gō nahapāh doo ti tii, ti hā h'yyb padēēk doo. Bē ti dooh tii d' bē adoo bā. Bē Yb h̄y pong jé hawāt doo hapāh bē wē bedoh doo. ³³ Taw'āats hē pooj jé baad bē h'yyb padāg bē Yb bag'āās do hā, baad hedoo doo ji hā takarēn do hā na-āāj hē. Tii bā kā, tanoo da bē hā sahōnh hē bē wē bedoh doo. ³⁴ Ti hyb n'aa kā, naga hē bē hyb n'aa tón manā bē pooj jé hawāt do hā. Jat'iip hadoo na-āāj hē ti anāng ji h'y y katōn doo. Ti hyb n'aa taw'āats hē jati pé bē hyb n'aa newē nyy d' bē bad'oo.

Ji da hadoo doo ji ky n'aa netyy do panyyg n'aa hahȳȳh

Ti m' Jesus ky hadoo:

⁷ —Baad nadoo do hā bē ky n'aa ety manā had'y y t hē ta wób, P'op Hagā Do ky n'aa netyy hyb n'aa bēeh. ² Tii d' ȳ wén edoo, ta wób bē ky n'aa ety doo da, bē da P'op Hagā Do ky n'aa ety. Ta wób bē ky n'aa ety do pēnh, ti pēnh da P'op Hagā Do ky n'aa ety da bēeh.

³—Hēd n'aa mamatakēē b'aa hyjy its a da hadoo do matym me hahop doo, b'aa haeh do a matym gō anāng? ⁴ Hēd n'aa, “Na b'aa hyjy a matym gō hatu do ȳ ado hōm”, mabanāng, dooh b'aa haeh do matakā bā a matym gō hanāng doo? ⁵ J'ooj madāk do ta h'y y. Mado nā pooj jé b'aa haeh do a matym gō hakēē doo. Tii bā da mabahapāh baad ub mabado hōm hyb n'aa a da hadoo do matym gō hatu do b'aa hyjy —nāng mäh.

⁶—Bē an'oo manā awaar hā tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēēw dāk doo. Bē da regēs. Bē an'oo manā too yb hā majoor gabarēēh do perora hād nāng do s'ēēb. Ratsab'eeep da bē majoor ^{IV} —nāng mā Jesus.

Ji ky n'aa ets'ēē do ky n'aa hahȳȳh

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ets'ēē, tii bā P'op Hagā Do anoo bē hā. Bē esōts, tii bā bē aw'y y t da. ^V Bē naēj tób noo bā naa, tii bā da ta danāh noo gas'ēēs. ^{VI} Jé het-sēē doo, gadoo da P'op Hagā Do hanaa. Jé hesoos péh, taw'y y t P'op

II *Ji ets'ēēh, P'op Hagā Do hā ji h'yyb dāk, tahanāng pé né m' ti baad hadoo doo ji matym* III *Ji nets'ēh, ji ma hyb n'aa ji bawāt tahanāng pé né m' ti baad nadoo doo ji matym* IV *Hahȳȳ d' Jesus hanāng pé apāh: Bē ky kahūūm manā P'op Hagā Do ky n'aa hanām do bē maher'ood bā kanar'ēēn do maa nanewēē do sa hā. Sa hā ji ky kahūūm bā, ji rarahejāā da tii bā. Awaar ji tegēs do hadoo tii. Sa hā ji ky kahūūm bā panyyg hanām do ky n'aa, raty n'aa ges'y yk da tii. Too yb majoor gabarēēh do tsab'eeep do hadoo tii.* V *Baad ji hyb n'aa matakēē ji ky n'aa ets'ēē*

Hagä Do hanaa. Jé tób noo bä naa naëenh péh, tób noo kas'ëes da ta hä P'op Hagä Do hanaa —näng mäh.

⁹—Päw bë t'eah ets'ëe bä ta waa, pä bë anoo g'eeh ta hä? ¹⁰Tah'yÿb bë hä tets'ëe bä ta tä, aw'yÿ g'eeh bë anoo ta hä? Dooh. ¹¹Nesaa do moo heb'ook do né paawä bëeh, baad hadoo do bë heno bë taah hä. Ti bahänh bë Yb hÿ pong jé hawät do anoo da baad hadoo do ta hä hetsëe do hä.

¹²—Ti hyb n'aa kä, sahõnh hë bë bad'oo do hä, bë moo boo ta wób sa hä baad hadoo doo, bë karën do bë hä ramoo bok doo. Tii d' tahanäng pé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yÿk do hä, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do hä kerih doo —näng mä Jesus.

Ta tyw n'aa ky n'aa gó Jesus ma metëek hÿ pong jé ji bahõm do ky n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Noo maeh ta tyw n'aa, maeh ta tyw n'aa banesaa hënh, ji karejää doo hënh hahõm doo. Hajõk maeh doo me hah'üüm. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë bë majëe suun noo nad'ëed is do hadoo doo me P'op Hagä Do wë, ji edëb had'yÿt doo hënh ji tamahüüm doo. ¹⁴Noo manad'ëed its, manad'ëed its ta tyw n'aa ji edëb had'yÿt doo hënh hahõm doo. Dooh tahajõd bä ta ti ta tyw n'aa haw'yÿt doo —näng mäh.

Rababok do hä ji h'yy ganäng sa hä ky n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad bë hyb n'aa makatä, P'op Hagä Do ky n'aa rod oow bë rawanadii hyb n'aa. B'éé anyyw is do hadoo kawanajää do hadoo da rababok bë mahang. J'ooj madäk doo me tii. T'öp, sa h'yÿb gó, tabanas'aa b'éé hek'ook do hadoo tii. ¹⁶Ramoo bok do hä, rahe'oot do hä na-ääj hë bë da h'yÿ genäh sa hä, joom ag hä ji bahapäh do hadoo joom ÿÿn hä. Dooh ji awyÿd bä uwa ag sasëng tëeg hedoo do hä. Dooh na-ääj hë ji awyÿd bä wiigo ag hetëk do hä. ¹⁷Joom baad hadoo doo, baad ub ta ag. Joom seeh, baad nadoo doo, ta hënh hënh ta ag hahõm, dooh baad hadoo doo ta ag. ¹⁸Joom baad hadoo doo, dooh teag bä baad nadoo doo. B'aa p'yym näng doo, dooh tahaja bä baad hadoo do teag bä. ¹⁹B'aa baad nadoo do heaak doo, ji agëem, ji tëeg hado däk tii bä. ²⁰Joom ag hä bë hapäh doo da ta ÿÿn, ti hadoo da, ramoo bok do hä, rababok do hä bë da h'yÿ genäh P'op Hagä Do ky n'aa rod oow sa hä —näng mäh.

²¹—Dooh sahõnh hë “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, ÿ ramanëënh doo, hÿ pong jé hawät do bag'ääs do karapee rabahadoo da. Jääm Hë Yp ÿ hÿ pong jé hawät do karën do moo b'ook doo, ta bag'ääs bä tagadoo. ²²Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó, hahÿÿ da hajõk do sa kyyh hä ÿÿ: “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, a kyy gó nado g'eeh a ky n'aa ää baher'oot? A kyy gó nado g'eeh karap'ar h'yÿb nesaa do sa hä padëek do ää habëe hõm? A kyy gó nado g'eeh hajõng ää pehuunh doo?”, näk da. ²³Tii bä kä, hahÿÿ da da këh ÿ sa hä: “Dooh noo gó bë ÿ hapëe bë. Bë anä matym ÿÿ gó naa, nesaa do moo heb'ook doo!”, näng da këh ÿ sa hä.

²⁴—Ti hyb n'aa kä, hahÿÿ këh ÿ maa newëe doo, ky daheeh doo, aj'yÿ h'yy ganäng do hadoo, tababang bä, pä banäng bä, ta tób tatamaa sooh do hadoo. ²⁵Adots né paawä naëng, tamii agyÿb né paawä ta tób hä, bah'ood ahëm né paawä ta hä, dooh tatë hÿy bä, tababang bä ta tób tu n'aa baad tabejëh do hyb n'aa. ²⁶Këh ÿ maa newëe doo, ky nadaheeh doo, aj'yÿ h'yy gatamah do hadoo, hood jó ta tób tatamaa sooh do hadoo. ²⁷Adoos naëng, ag'yÿp tamii ta tób hä, bah'ood ahëm ta hä. Tii bä tabatë hyng. Sahõnh hë takarejää ta tób —näng mäh.

²⁸Ti m' Jesus bahajaa bä sahõnh hë ta ti tahe'oot doo, maa new'ëe do rahyb n'aa meuunh mä tama metëek do hä. ²⁹Rawén meuuj bong mä tama metëek mä hyb n'aa jawyk do ky n'aa me. Sa ma matëg, Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetëk do rama metëek doo da nahado m' tii.

Rog manahuuh do Jesus haso däk do panyÿg n'aa hahÿÿh

8 Ti m' waëe bä naa Jesus bahyng bä kä hajõk mä had'aa. ²Ti m' aj'yÿ rog manahuuh do ana mä ta wë. Ti m' tabahÿÿ häng mä ta taron nu paa me, ti m' taky hadoo mä Jesus hä:

—Wahëh ÿ n'aa, —näng mäh —makarën bä tii, mahajaa né hë nahäh ÿ mado hõm —näng mä ta kyyh.

³Ti m' Jesus moo däg ta hä. Ti m' taky hadoo:

—Ej. ÿ karën —näng mäh. —Has'oo däg! —näng mä ta kyyh.

Ti m' nanyw hë kä m' ta nahëe badoo wät. Has'oo däg kân mäh.

⁴Ti m' Jesus baher'oot ta hä:

do hä tahanäng pé m' tii bë esóts bä bë aw'yÿt. VI Ji ky padäg had'yÿt hë P'op Hagä Do hä ji etsëe doo, tahanäng pé m' ti tób noo bä naa ji naëenh doo

—Maher'ood manä ta wób sa hä —näng mäh. —Ahõm jajé naga hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo wät do wë. Mametä ta hä õm has'oo däk doo. Mamoo wäd Mosees mejüü do paah, ta ti hedoo doo pé ji nahëe badoo wät do heen n'aa, õm has'oo däk do baad sahõnh hë raba-hapäh hyb n'aa —näng mä Jesus ta hä.

Warahén sa wahë n'aa see Jesus hä h'yy ka'eeh do panyÿg n'aa hahÿÿh

⁵ Ti m' panang Kapar-Naüm häd näng doo bä Jesus kajaa bä kä, Roma buuj warahén n'aa sa wahë n'aa see ana kân ta wë, ta karom Jesus masa hyb n'aa. ⁶Ti m' Jesus hä taky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —tak'ëp karom ÿ nahëe näng. Ti asooh tób hënh. Dooh tahaja bä tawäd wäd bä. Tak'ëp taba-hoop —näng mä warahén.

⁷Ti m' Jesus ky hadoo:

—Taw'ääts hë. T'ii hënh ÿ bahõm ÿ bahaso däk hyb n'aa —näng mäh.

⁸ Ti m' warahén wahë n'aa ky hadoo:

—Wahëh ÿ n'aa, hä ÿÿ, ÿ hyb n'aa sakog its a hä, tóp ÿÿ gó mabajëe suun hyb n'aa. Taw'ääts hë babä naa mamejüü ta nahëe hä, tii bä karom ÿ bahas'oo däk da. ⁹Tii d' ÿ wén edoo, ÿ na-ääj né hë ÿ ky daheeh wahëh ÿ n'aa ramejüü do ÿÿh. ÿ na-ääj hë warahén ÿ n'aa ÿ mejüü, ÿ raky da-heeh. Ta see ÿ mejõ bä, “Ahõm”, ÿ noo bä, ahõm né hë. Ta see ÿ mejõ bä “Ana”, ÿ noo bä, ana né hë. Karom ÿÿ ÿ mejõ bä, “Hahÿÿ mamoo wäd”, ÿ noo bä, ÿ taky daheeh né hë ¹—näng mä warahén kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus hyb n'aa meuunh mä warahén her'oot do tamaa napäh bä. Ti m' taky hadoo hajõk do ta sii han'aa do hä:

—Né hup ÿ né hë hahÿÿ her'oot doo: P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh sa noo né paawä, dooh ÿ hapäh nä pé Isaraéw buuj sa mahang tak'ëp hä ÿ h'yy ka'eeh do hahÿÿ aj'yÿ, Isaraéw buuj nadoo do h'yy ka'eeh do hadoo. ¹¹Baad bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Badäk hahÿÿ hä jé pad'yÿt hë naa rabena da hÿ pong jé hawät do bag'ääs doo bä ratsebë do jam n'aa tyng n'aa jó rabat'oonh hyb n'aa Abaraäm, Isak, Jakõh sa sii. ¹²Ti nuuj jé, pooj jé kats'yÿt do ta karapee rabahadoo hyb n'aa paawä, kaw'oong bong da ta w'oo hä, gadagyp doo bä. A'oot da tii bä. Sa tég kamegëe däk da tak'ëp nesaa do rahoop do hyb n'aa —näng mäh.

¹³ Ti m' warahén hä Jesus ky hado kân:

—Abaaj hõm. Mah'yÿ ka'eeh do hyb n'aa metsëe do ÿ moo wät —näng mäh.

Ti m' ti noo gó né hë ta karom bahas'oo däk.

Jesus nahëe sog hõm do panyÿg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Peed tób bä Jesus bajëe suun bä, tahapäh mä Peed mayyn ha-sooh doo. Oom ta hä. ¹⁵Ti m' Peed mayyn moo hä tamoo däng, ti m' nanyw hë oom keréd hõm. Ti m' tabas'ëeg gëet, ti m' tamoo wäd däk Jesus waa.

¹⁶ Tug bä kä m', ramenaa ta wë hajõk karap'ar h'yÿb nesaa do pa-hadëek doo. Ti m' karap'ar h'yÿb nesaa do tahebëe bong, ta ky haj'aa. Nahëe enäh do ahub padëek mä Jesus an'oo bä. ¹⁷Tii da tawén d'oo hahÿÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot do paa takaja däk hyb n'aa:

“Ää tedëeb wät ää h'yÿb nahejoonh do mahänh.

Tado hõm ää nahëeh”, näng paa Isajas. ¹¹

Jesus sii hawät do karën do panyÿg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' hajõk do ta w'oo hä kat'aa do Jesus bahapäh bä kä, taky hadoo mä tama metëek do sa hä:

—Hamäh, ër atsëg hõm karaj'aa tamyyj jé —näng mäh.

¹⁹ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetëk do see ky hadoo ta hä: —Ma matëg, —näng mäh —õm ÿ hadaa had'yÿt hë mahahõm hënh —näng mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Kanari tób näng, taw'ëed maag enäh. ÿÿh, Aj'yÿ Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, dooh tóp ÿÿ pé ÿ yd kameh'ääk néh —näng mäh.

²¹ Ti m' Jesus sii hawät do see ky hadoo ta hä:

—Õm da ÿ hada. Pooj jé dó ÿ abaj hõm Ee wë ÿ bahag'ääs hyb n'aa. Tadajep jawén paa bä kä, ÿ dakä jëng jawén paa bä kä õm ÿ bahadaa kân —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Na hä ÿ h'yy kana'eeh doo, dejep do hadoo doo, dakëe sa da hadoo doo —näng mäh. —Õm tii, ÿ mahadaa —näng mä Jesus.

¹ Hahÿÿ da warahén hanäng pé tahe'oot do hä: “ÿ mejüü do ÿ raky daheeh doo da, õm karom ÿ nahëe ky daheeh da, dawëe naa né paawä mamejõ bä.”

¹¹ Isajas 53.4

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hahÿh

²³ Tii kã, Jesus gatsëg so kãn marakate gó, karaj'aa tamyyj jé rabatsëg hõm hyb n'aa. Ta sii m' ta ma matëg ragatsëg tooj kãn. ²⁴ Ti m' nanyw hë m' bah'ood bana kãn tak'ëp. Tewëep mã maadaka. Marakate m' tetaa m'. P'eets mã marakate bagyyb jëë paawã. Jesus mã aã sooh ti nuuj jé.

²⁵ Ti m' ta ma matëg ramebëë nyh, ti m' raky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! Aã medëëb! Èr da ag'yyp! —nãk mãh.

²⁶ Ti m' taky hadoo sa hã:

—Hëd n'aa tak'ëp bë bëÿm? Kanahën d'os hë ub h'yy ka'eeh do bëëh! —nãng mãh.

Ti m' tabas'ëëg gëët, ti m' bah'ood, maadaka tameduuk. Ti m' bah'ood badoo wãt. Badatih dãk mãh.

²⁷ Ti m' tak'ëp rameuuj bong bã m' raky hadoo:

—Ny hadoo do aj'yy ti hÿÿ eh? Bah'ood, maadaka sii hë raky daheeh! —nãk mã sa kyyh.

Karap'ar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed h'üüm do panyyg n'aa hahÿh

²⁸ Ti m' karaj'aa tamyyj jé, Geras buuj sa häj n'aa bã rakajaa bã kã, pawup hë ajyy mera doo, karap'ar h'yyb nesaa do pahadëëk do rama-muun Jesus. Kamag pã gó naa m' rabana. Tak'ëp rakawajãän do hyb n'aa, dooh m' t'ü hënh tabës péh. ²⁹ Ti m' tak'ëp mã sa kyyh:

—H'ëëd makarën äã wë, P'op Hagã Do T'aah? P'op Hagã Do ky däng do ji tarejãä do pooj jé makarën äã marejãä? —nãk mã mera do sa kyyh.

³⁰ Hajõng mã too yb dawë péj habëëh. Sa waa rabahe'w'aa tii bã. ³¹ Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do rabatsëë Jesus banoo hyb n'aa rabajëë pëë too yb hã. Hahÿÿ d' mã sa kyyh:

—Äã mahabëë nä bã, man'oo äã bajëë pëë too yb hã —nãk mã sa kyyh.

³² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë anãh! —nãng mã Jesus sa hã.

Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do benã kãn ajyy sa hã hanäng do paah, too yb hã m' rabajëë pã kãn. Ti m' too yb rapah'uud bong, rameraa bong, ti m' rawaj'aa wëënh tame wajapëm doo hënh, tame m' rakejäg bëënh. Ti m' t'öp mã rapëhã. ³³ Ti m' too yb hagã n'aa rawaj'aa jëk panang hënh. T'ü hënh ramaher'oot mã sahõnh hë rahapäh doo, ajyy karap'ar h'yyb nesaa do pahadëëk do paa sa ky n'aa na-ääj hë. ³⁴ Ti m' sahõnh hë panang buuj rabana Jesus rabaheg'ãas hyb n'aa. Ti m' Jesus rabahapäh bã m', rabatsëë ta hã tabahõm hyb n'aa sa häj n'aa bã naa.

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso dãk do panyyg n'aa hahÿh

⁹ Ti m' Jesus gatsëg sooh marakate gó, ti m' ta panang hënh, karaj'aa tamyyj jé tabatsëg hõm. ² Ti m' ajyy wób ramanaa mã nahëë nãng doo, nawãt doo, ratóg nã ta tyng jó. Ti m' Jesus h'yyb hapäh bã m' hat'ook do rah'yy ka'eeh do ta hã, taky hadoo nawãt do hã:

—Mahyb n'aa tón manãh, tah ÿÿ. Nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do kado hõm —nãng mãh.

³ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yk do ma mehetëk do raky hadoo sa h'yyb gó:

—P'op Hagã Do taky n'aa rejãä hahÿÿ hã —nãk mã sa h'yyb gó.

⁴ Jesus h'yyb hapäh mã sa h'yyb, ti hyb n'aa m' taky hadoo sa hã:

—Hëd n'aa nesaa do bë hyb n'aa newëë bë h'yyb gó? —nãng mãh.

⁵ —Nyy da nahejooj bë hã? “Kado hõm nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do paah”, ji noo bã? “As'ëëg g'ëëd, awãd däg”, ji noo bã? ⁶ Hÿÿ kã da, —nãng mãh —bë bahapäh hyb n'aa ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ hajaa sa h'yyb gó hanäng do nesaa do ÿ ado hõm bã, ÿ haso dãk da nahëë nãng doo —nãng mã Jesus kyyh.

Tii bã m' k'yy gadów dãk do hã taky hadoo:

—As'ëëg g'ëëd, mado däg a tyng, ahõm kã a tób hënh —nãng mã Jesus ta hã.

⁷ Ti m' tabas'ëëg gëët, ahõm kãn mã ta tób hënh. ⁸ Sahõnh hë hap'ëëh do rameuuj bong mãh. P'op Hagã Do hã raj'aa etsë, ta ti hadoo do hejój ajyy sa hã tabanoo do hyb n'aa.

Matew hãd nãng do Jesus naëënh do panyyg n'aa hahÿh

⁹ Ti m' tii b' n'aa Jesus bahõm bã kã, tabahapäh Matew hãd nãng doo, sa wahë n'aa Roma buuj ky gabuuj dajëër tagahed'aak bã hasooh doo. Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—B'ëëp ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa —nãng mãh.

Ti m' Matew bas'ëëg gëët, ahõm kãn mã ta sii.

¹⁰ Ta jawën, Matew tób bã Jesus bawëh bã m', hajök dajëër gahed'aak doo, Matew hep'ëëh doo, ¹ ta wób sa hã pé nesaa do moo heb'oooh do

na-ääj hë rabana rabawëh hyb n'aa Jesus sii, Jesus ma matëg sa sii. ¹¹ Ti m' Parisëw rabahapäh bã ta tii, rabeaanh Jesus ma matëg sa hã:

—Hëd n'aa bë ma matëg bawëh dajëër gahed'aak do sa sii, ta wób na-ääj hë nesaa do moo heb'oooh do sa sii? —nãk mã sa kyyh.

¹² Ti m' reaanh do Jesus maa napäh bã, panyyg gó taky gadoo:

—Nahëë temah doo, dooh rahõm bã mediko wë. Nahëë enãh do ti hah'üüm ta wë. ¹³ Taw'ãats hë baad bë hyb n'aa newëë nyy da P'op Hagã Do hanäng pé hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó taher'oot do hã: “Doooh ra-ma ejuu do had'yit hë tado bã ti ÿ karën doo. ÿ gahëën sa hã, rat'yid mehüün sa da hadoo doo”, ¹¹ nãng kerih doo.

Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Doooh ÿ ahyg bã hÿ pong jé naa P'op Hagã Do karën doo da habok red'oo do ÿ naëënh hyb n'aa. ÿ ahyng, nesaa do moo heb'oooh do ÿ naëënh hyb n'aa. ¹¹¹

Jesus hã reaanh do ratayy do ky n'aa hahÿh

¹⁴ Ti m' Jowãw nu gahem'uun do ma matëg rabana Jesus wë, ti m' reaanh ta hã:

—Ta see pé noo gó äãh, Parisëw na-ääj hë, noo kanawa doo me äã weh'ëëh P'op Hagã Doo. Hëd n'aa a ma matëg tii d' ranad'oo? —nãk mãh.

¹⁵ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahÿÿ d' mã ta kyyh:

—Ket'ëë do jãn n'aa hënh ji ats'yit doo, dooh ratabëëj bã rahyb n'aa tón do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang tag'ëëd bã. Ti awãt da ti noo gó sa najiis, ta patug pan'aa, rado hõm sa mahãnh. Ti noo gó da ratay kãn ^{IV} —nãng mãh.

¹⁶ Ti m' panyyg wób ky n'aa gó Jesus ky gadoo nã reaanh doo. Hahÿÿ d' mã ta kyyh:

—Doooh ji gas'yib bã pãän papuuj bãh me saroor sãg noo eh doo. Tii d' ji adoo bã, papuuj bãh tsawyy däg bã, ta sãg tanes'ëëm, kawah'ooob hõm tii bã. Ti bahãnh tanoo ee dãk tii. ¹⁷ Ti hadoo né hë uwa bëë hã. Doooh ji gedu bã uwa bëëh papuuj hegãn sooh do pan'aa ta hood b'ëë byy sãg gó. Tii d' ji adoo bã, uwa bëëh egãn so bã, ta hood sãg ganabãh hõm. Tii bã kã, uwa bëë waho bëëh da, ta hood kã karejã kãn —nãng mãh. —Uwa bëëh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó. Uwa bëëh egãn so bã, ta hood papuuj keh'üüs nã. Tii bã uwa bëëh, ta hood na-ääj hë dooh takarejã bã ^V —nãng mã Jesus.

ÿÿnh has'oo dãk do ky n'aa, karapee h'yy ganã dãk do ky n'aa daheeh hahÿh

¹⁸ Ti m' ta ti Jesus baher'oot nã bã, aj'yy hyb n'aa jawyk doo, Judah buuj sa wahë n'aa see ana Jesus wë. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy hãng ta wë. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Tok ÿ h'yy gakog hõm —nãng mãh. —Ti hadoo né hë b'ëëp si ÿÿ, ta hã moo dëë, tii bã da tok ÿ awãd dãk da p'aa hënh —nãng mãh.

¹⁹ Ti m' Jesus ta ma matëg daheeh rabahõm kãn ta sii. ²⁰ Tamahõm me m' ÿÿnh nahëë nãng do ta jó gadãk hënh tabana ta wë. Majyyw mã ta nahëëh. ¹² m' ta baab ta nahëë badãk. Ti m' ta jó gadãk hënh mã tabana ta wë, Jesus saroor noo hã m' tamoo däng. ²¹ Tii d' tawën d'oo mã ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Ta saroor hã ÿ moo dëë bã, ÿ d' ahub dãk tii bã”, nãng mã ta h'yyb gó.

²² Ti m' Jesus ty kaw'ööd dãk ta wë, ti m' taky hadoo:

—Eÿÿm manãh, tok ÿÿ —nãng mãh. —Om has'oo dãk, P'op Hagã Do hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa —nãng mãh.

Tii bã kã m', nanyw hë tabahas'oo dãk.

²³ Ti m' Jesus kajaa bã m' hyb n'aa jawyk do tób bã, tabajëë suun bã m', tabahapäh bã m' manarapëw hadoo do ragamehÿÿh doo, séd dó m' rarãb bã rabë bã, ²⁴ taky hadoo mã sa hã:

—Bë anãh! Karapee dooh tadajëb bã. Aÿÿh tii —nãng mãh.

Tii bã m' rakawew'aam ta kyyh. ²⁵ Ti m' hajök do raban'yyh tan'oo bã do jawën paa bã, Jesus bajëë suun tób gawakó gó, ti m' karapee tamoo maso dãk, ti m' nanyw mã karapee bas'ëëg gëët. ²⁶ Ti m' jé pad'yit hë m' ta ti häj n'aa bã rapanyyg enã hõm kãn mã ta tii bã tamoo wãt do ky n'aa.

I Judah buuj sa wób né ti dajëër gahed'aak doo. Roma buuj hã kahepak do rabataa. Ta see pé noo gó ta ti dajëër n'aa gahed'aak do rawediü sa wakãän. Ta bahãnh ragahëën dajëër, sa wë ta uuh baym hyb n'aa. Ti hyb n'aa Judah buuj wób dooh raganaag bã dajëër gedaag n'aa. II Osejas 6.6 III Jesus wën naëënh, nesaa do raberëd hõm hyb n'aa, P'op Hagã Do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kã. IV Hahÿÿ d' Jesus hanäng pé ta tii: Ta ma matëg sii tabawãt nã bã, dooh ratay bã. Sa mahang Jesus badoh bã, tii bã da ratay kãn. V Doooh ji mekuuj bã papuuj tama metëëk do ji h'yyb paa me, tahanäng pé ti panyyg gó taky üüm doo.

Ty temaa bong do panyyg n'aa hahÿÿh

27 Ti m' tii b' naa Jesus tsyyim kadoo bā, pawóp hē ajyy ty temaa bok do ta jawén rabana. Ti m' rageēē bong. Hahÿÿ da m' sa kyyh: —Mat'yyd mehññ āāh, Jesus, Dawi panaa!¹ —nāk mäh.

28 Ti m' ta tób gó tabajēē suun bā m', ty temah do rabana ta wē, ti m' Jesus beaanh sa hā:

—Bē ky daheeh g'eeh ÿ haja bā bē ty enā padēēk doo? —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—ÿÿ. Āā ky daheeh né hē, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāk mäh.

29 Ti m' temaa moo dāng sa matym hā, ti m' taky hadoo:

—Bē heso padäg, bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa —nāng mäh.

30 Ti m' nyyw hē m' p'aa hēnh mā rabahapēē padēēk. Ti m' Jesus ge'ÿÿm sa hā ranaher'oot hyb n'aa sa hā tamoo wāt doo. Hahÿÿ d' mā ta kyyh:

—Bē her'ood manā ta wób sa hā —nāng mäh.

31 Ti m' ta ky geām né paawā m', jé pad'yyt hē rapanāk Jesus moo wāt do ky n'aa.

32 Ty temaa bok do paa ratsyyim kasog sii hē m', ramanaa Jesus wē aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo, ner'oot doo. 33 Karap'aar h'yyb nesaa do Jesus habēē hōm jawén paa bā, aj'yy er'ood däg kån p'aa hēnh. Hajōk do t'ii hēnh kat'aa do rahyb n'aa meuunh mäh. Ti m' raky hadoo:

—Dooch noo gó hapäh pé hahÿ hadoo pé Isaraéw buuj mahang —nāk mā sa kyyh.

34 Pariséw kā m' raky hadoo:

—Dooch. Karap'aar h'yyb nesaa do wahē n'aa kyy gó ti tabahēbē karap'aar h'yyb nesaa doo —nāk mā sa kyyh.

35 Ti m' sahōnh hē sa panang bā Jesus bewäd nā. Sa tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā tama metēēk P'op Hagā Do bag'āas do ky n'aa hanām doo. Sahōnh hē hedoo pé sa nahēē Jesus hahēñ hōm mäh.

36 Ti m' hajōk do tabahapäh bā, tat'yyd mehññ mā sa hā. B'ée hagā n'aa tamah do hadoo mā ta hā. Hajōng baad nadoo do rahoop. Dooch rad'oo péh, dooh masa pé sa hā. 37 Ti m' panyyg gó m' tamaher'oot mā ta ma matēg sa hā. Hahÿÿ d' mā ta kyyh:

—Hajōng ti anyy däg paawā joom ag wah'ēē dāk do ji ataa do pan'aa, pawóp its ta taa n'aa^{II} —nāng mäh. 38 —Ti hyb n'aa taw'āats hē joom danāh hā, P'op Hagā Do hā, bē ky n'aa ets'ēē tajejō nā ta wób joom hā ramoo bok hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

Ta ma matēg 12 hedoo do Jesus mejūū do panyyg n'aa hahÿÿh

10 Ti m' Jesus naēēñ 12 hedoo do ta ma matēg ta wē. Ti m' tabanoo mā sa hā karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahēbē hyb n'aa, sahōnh hē hedoo pé sa nahēē rahēñ hōm hyb n'aa na-āāj hē. 2 Hahÿÿ m' 12 tajejūū do sa hād: Simaw mäh, Peed ramaneēñh doo. Ta jawén mā Ān-Deréh, Simaw hÿÿj. Ta jawén mā Sebedew taah, Tsijaag, Jowāw hād enāh doo. 3 Ta jawén Pirip, Batoroméw, Toméh, Matew (Roma buuj hā Judah buuj rahepak do gedaag n'aa paah), Tsijaag Aw-Pew t'aaah, Tadew, 4 Simaw Serot, 5 Judas Ikarijot kā m' Jesus haēēj dāk do majññ hā.

5 Ti m' Jesus mejūū ta wób sa panang hēnh rabahōm hyb n'aa. Hahÿÿ d' mā tajejūū sa hā:

—Bē ahōm manā Judah buuj nadoo do wē. Bē ajēē pä manā Samarija buuj sa panang bā. 6 Taw'āats hē Isaraéw buuj sa h'yyb gó dawēē P'op Hagā Do mahāñh habong do wē bē ahōm, b'ée kanapēē bong do hadoo do sa wē. 7 Bē mahōm me hahÿ panyyg bē maher'ood sa hā: “Edaa dāk hÿ pong jé hawāt do ji tabag'āas doo”, nāk da bē kyyh. 8 Taw'āats hē sa nahēē bē hahēñ hōm, dejēp do ragenā bong bē an'oo bā, rog manahuuh do sa nahēē bē ado hōm, karap'aar h'yyb nesaa do sa hā padēēk do bē hebēē hōm. Bag hēnh ÿ ban'oo dāk bē hā ta ti bē bahajaa hyb n'aa. Ti hyb n'aa bag hēnh bē masaa sa hā. 9 Dooch d' bē mahūūm pé ta sām hadoo péh. 10 Dooch d' bē mahūūm ta hood hadoo péh, tatu hadoo péh, bē tsyyim suun see hadoo péh, bē saroor see hadoo péh. Dooch bē mahūūm pé ÿ wén nāng, moo bok do sa hā ramoo bok do sām ji banoo do hyb n'aa. Bē masa do bē hā ranoo da bē wē badoh doo.

11 —Panang bā bē kajaa bā, bē esóts jé ky en'yyim doo, bē gad'oo doo. Tii bā ta ti hedoo do tób bā bē ayyw panang bē beréd hōm bā kā. 12 Ta tób bā bē ajēē pä bā, bē ky n'aa edēē ta yt hā haj'eenh doo. 13 Ta tii bā

I *DAWI PANAA rawén maneēñh, ti né hē ti sa hā P'op Hagā Do p'ooj ub taky n'aa eno wāt do hyb n'aa. II Hahÿÿ d' Jesus hanāng péh: Hajōk ta hā h'yy ka'eeh do pan'aa paawā, pawóp its ta ky n'aa sa hā her'oot do pan'aa. III Judah buuj sa hā n'aa bā Roma buuj ramejūū noo gó, Judah buuj wób rakarēñ rakamajññ Roma buuj sa wē. Dooch rakarēñ bā Roma buuj mejō bā sa hā. Roma buuj wē kamajññ do ramaneēñh SEROT. Ta ti sa see paa apäh ta ti Simaw, rawén maneēñh “Simaw Serot”.*

haj'eenh do ky en'yyim do rado bā, hanām gó bē raganado bā, bē ky n'aa edēng do aym da sa wē. Hanām gó bē raganado bā, bē ado hōm sa hā bē ky n'aa edēng do paah. 14 Bē raganado bā, bē ramaa nanewē bā bē her'oot doo, bē tsyyim suun bē tepyng padäg k'āats, ta ti tób bā naa, ta ti panang bā naa bē tsyyim kasok bā. 14^V Baad bē ÿ maher'oot. Sahōnh hē badäk hahÿÿ hā habong do P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó kā, Sodoma panang buuj, Gomoha panang buuj ta sām bahāñh P'op Hagā Do anoo da nesaa doo, bē ganadoo do panang buuj hā. 15 Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo —nāng mäh.

16 —Sa mahang bē ÿ mejūū b'ée tabanas'aa mahang habēēñh do hadoo. Ti hyb n'aa taw'āats hē baad bē matakā sa hā, aw'yy matakēē do hadoo. Taw'āats hē na-āāj hē kaja hē denaa hē bē h'yyb bē mahūūm sa mahang bē aboo bā. Hanām gó bē aboo sa wē, guri-i bawāt doo. VIII Baad bē kanā sa mahāñh. Bē da rahaēñh panang enāh do sa wahē n'aa sa moo gó, bē raky n'aa etyy hyb n'aa. Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo gó bē da rahewyyh. 18 Hēp ÿ n'aa bē da ramahūūm sa wahē n'aa wē, hēēj bagā n'aa sa wē na-āāj hē, sa matym gó bē raky n'aa tapaa hyb n'aa. Kēh ÿ n'aa bē her'ood kån da tii bā sa hā, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-āāj hē, raky n'aa napäh hyb n'aa kēh ÿ n'aa. 19 Bē ramoo maso däg bā, bē hyb n'aa tón manā bē her'oot do pan'aa hā, nyy da bē her'oot do hā. Ti noo gó kan'oo dāk da bē hā bē her'oot do pan'aa. 20 Bē nado ti noo gó her'oot doo. Bē Yb hÿ pong jé hawāt do Sahee er'oot da bē her'oot do hā —nāng mā Jesus.

21 Ti m' taky hadoo ēñh:

—Hÿÿj nāng doo, ta hÿÿj tan'oo dāk da ta wób sa moo gó radaj'ēep hyb n'aa. Ti hadoo né da t'aaah nāng do bad'oo ta t'aaah hā. Sa taah da h'yy kawereem sa yb wē, sa ÿÿñ wē. Rahaēñh da sa yb sa ÿÿñ ta wób sa moo gó radej'ēep hyb n'aa. 22 Tak'ēp da sahōnh hē rakawajāñ da bē wē hēp ÿ n'aa. Ti hadoo né da, jé h'yy kanerēt do hā ÿÿ, tadajēb bā kā, edēb had'yyt hē da hÿ pong jé P'op Hagā Do pa. 23 Panang s'ee hēnh bē rarejā bā, bē kejēñ hōm panang s'ee hēnh. Baad bē ÿ maher'oot hahÿÿh: Bē bahajaa do pooj jé panang haw'āats hē Isaraéw hā n'aa bā bē moo bok bē ÿ mejūū doo, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do matēēh da. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo.

24 —Dooch ma kametēēk do ta ma matēg bahāñh tado bā. Dooch na-āāj hē sa karom sa kariw n'aa bahāñh rado bā. 25 Sa ma matēg hajaa do péñh ma kamet'ēēk do rahaja däg bā kā, taw'āats hē ratsebē. Sa kariw n'aa péñh sa karom rahyb n'aa jewyng däg bā kā, taw'āats hē ratsebē. Hahÿÿ d' ÿ hanāng pé ti ta tii: ÿÿh, bē wahē n'aa hadoo doo, “Beresebu, VII karap'aar h'yyb nesaa do wahē n'aa” ÿ ramaneēñh hā, ti bahāñh tii bā bē da raky n'aa rejāā karapé haa bē bahadoo do hyb n'aa. 26 Tii d' radoo né paawā bē hā, bē jeyÿm manā sa hā. Sahōnh hē ta wób nahapäh nā doo, sahōnh hē sa hā kejēñ doo, ta jawén rabahapäh da. 27 Ta wób ramaa nanapäh bā bē hā ÿ her'oot doo, sahōnh hē maa nanapäh bā bē her'ood. Kaja hē bē ÿ hesēñh doo, tak'ēp bē her'ood da sahōnh hē ramaa nanapäh hyb n'aa. 28 Bē jeyÿm manā ji majññ ji dai'ēep do hā. Jāām né ji hub rahajaa radaj'ēep. Ji h'yyb tym dooh rahaja bā. Taw'āats hē bē jeyÿm P'op Hagā Doo. Ti ti hajaa tarejāā ji hub ji h'yyb tym nā-ēññ hē tabanesaa hēnh. 29 Pawóp hē taw'ēēd taah, kanahēñ d'os hē rabesēem is, ky n'aa ganebats. Ti hado né paawā, dooh sa see dajēp pé bē Yb hÿ pong jé hawāt do nan'oo bā. 30-31 Ti hyb n'aa bē eÿÿm manāñ. Hajōng taw'ēēd takamahñ do bahāñh bē P'op Hagā Do kamahāñ. Sahōnh hē ji sēēñ sii hē P'op Hagā Do betsén. Baad ji tabahag'āas ÿ hanāng péh —nāng mäh.

32 —Kēh ÿ n'aa najejēñ pé ta wób sa hā, ÿ na-āāj hē dooh ÿ ky n'aa jējēñ bā ta tii, Ee hÿ pong jé hawāt do matym gó. 33 Kēh ÿ n'aa jējēñ péh, ÿ na-āāj hē da ÿ ky n'aa jējēñ tii d' ēñh, Ee hÿ pong jé hawāt do matym gó.

34 —ÿ ahyy wāt babā, bē ed'oo apäh, h'yyb nyyw gó badäk hahÿÿ hā habong do rababok hyb n'aa sa da hadoo do wē ÿ an'oo bā do hyb n'aa. Tii d' bē edoo manāñ. Ti hyb n'aa nado ÿ wén hyng. Wawēē hē ÿ bahyy wāt do hyb n'aa ta wób rakamajññ da ta wób sa wē. 35 ÿ ahyy wāt do hyb n'aa, ajyy wób rah'yy kawereem da sa yb wē. ÿ ahyy wāt do hyb n'aa, sa toog wób rah'yy kawereem da sa ÿÿñ wē. Sa takaanh wób rah'yy kawereem da sa mayyn wē. 36 Tii bā da sa wakāñ sa tób yt hā haj'eenh do sa majññ däg da. VIII³⁷ ÿ bē kamahāñ do bahāñh bē yb, bē ÿÿñ bē

IV *Tii da Jesus mejūū rabad'oo, dooh baad tado bā P'op Hagā Do panyyg panang buuj raky nadaheeh doo, panang buuj rabahapäh hyb n'aa. V Dooch Sodoma, Gomoha panang buuj ramaa newē bā baad hadoo do Róh sa hā tamaher'oot do paah. Jesus ma matēg hyb n'aa jewyng Róh bahāñh, ti hyb n'aa sa kyyh maa nanew'ēē do ta bahāñh ragadoo da nesaa do ta sām. Sodoma panang buuj ragadoo do bahāñh ragadoo ti ta sām nesaa doo. VI Judah buuj sa hā aw'yy kamatakēē. Guri-i kaja hē ta h'yyb tamahūūm sa hā. VII Nesaa Do Yb né ti Beresebu. VIII P'op Hagā Do ky n'aa rod Mika hād nāng do kyy gó Jesus beh'ūūm ta ti taher'oot doo. Mika 7.6 hā takerii dāk sa hā hē né hē sa wakāñ kamajññ do ky n'aa. Rawén kamajññ, Jesus hā h'yy kana'eeh do rah'yy kawereem ta hā h'yy ka'eeh do wē.*

kamahān bā, dooh bē haja bā hēp ŷ hata bē do bā. ŷ bē kamahān do bahānh bē taah, bē toog bē kamahān bā, dooh bē haja bā hēp ŷ hata bē do bā. 38 Jé hēp ŷ n'aa tamo n'aa tahoop do tajeŷŷm bā, h'yyb nahedoo do nemon ŷŷ, dooh tahaja bā hēp ŷ hata tado bā. 39 Jé badāk hahŷŷ hā ji hawāt do hā tak'ēp kamahān doo, dooh da tanu dēē bā P'op Hagā Do wē. Hēp ŷ n'aa, hā ŷ taky daheeh do hyb n'aa dajēp péh, baad tabawād had'yyt da P'op Hagā Do wē.

40 Ti m' Jesus ky hadoo ēnh: —Jé bē gadoo doo, ŷ na-āāj né tagadoo. ŷ gadoo doo, hā ŷ mejūū do tagadoo. 41 Jé P'op Hagā Do ky n'aa rod gadoo doo, P'op Hagā Do ky n'aa tahaer'oot do hyb n'aa, tagadoo da P'op Hagā Do hanaa ta ky n'aa rod hā tanoo do pénh ta sām. Jé ta da hadoo do gadoo doo, baad hawāt do ta da hadoo do bahadoo do hyb n'aa, tagadoo da P'op Hagā Do hanaa baad hawāt do hā tanoo do pénh ta sām. 42 Jé naēng dagāp do hanyy is pé hanoo pé hahŷ hyb n'aa sakog is do see hā tabeēēk hyb n'aa, hata ŷŷ tabahadoo do hyb n'aa, ta ti tagadoo né hē da baad hadoo do ta sām P'op Hagā Do hanaa. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo.

Jowāw nu gahem'uun do mejūū do Jesus reeah do panyyg n'aa hahŷŷh

11 Ti m' Jesus bahajaa bā kǎ 12 hedoo do ta ma matēg hā tama-her'oot doo, tatsyym kadoo mā tii b' naa, panang haw'āāts hē Garirej hā n'aa bā, panyyg hanām do tama metēēk hyb n'aa. 12 Ti m' Kristo moo wāt do radawāts gēēt bā Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa napāh bā, tamejūū mā ta ma matēg Jesus wē rabahōm.

3 Hahŷŷ da bē eaaj Jesus hā —nāng mǎh: “Ōm né hē tii, P'op Hagā Do Ky Dāng Do ta wē hana doo, ta see ti āā gada?”, denoo da —nāng mā Jowāw nu gahem'uun doo.

4 Ti m' Jowāw mejūū do hā Jesus ky hadoo: —Bē ahōm nā, bē maher'ood Jowāw hā hahŷ bē maa newēē doo, hahŷ bē bahapāh do na-āāj hē: 5 Ty temah do paah, rahapēē padēēk. Nabong do paah, aboo padēēk p'aa hēnh. Rog manahuuh doo, ahub padēēk p'aa hēnh. Nabuuj gatamah do paah, ramaa napēē padēēk. De-jēp do wób genā bong ŷ an'oo bā. P'op Hagā Do panyyg hanām do na-āāj hē kaher'ood dāk kas' uut do sa hā. 6 Ky n'aa kedēng da jé ŷ moo wāt do hyb n'aa, ŷ her'oot do hyb n'aa tah'yy kaneréd bā hā ŷ tah'yy ka'eeh doo. Tii d' bē her'ood Jowāw hā —nāng mā Jesus kyyh Jowāw nu gahem'uun do mejūū do sa hā.

7 Ti m' Jowāw mejūū do rababaaj hōm bā kǎ, hajōk do hā Jesus her'ood kǎn Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa. Hahŷŷ da m' ta kyyh:

—H'ēēd ti bē heg'āās paa tabanawāng hēnh? Jawii bah'ood ahēm do g'eeh bē heg'āās? 8 Ti tanado bā, h'ēēd ti bē heg'āās t'ii hēnh? Aj'yy saroor ky n'aa gebah do dadāk do bē heg'āās t'ii hēnh? Doo. Saroor ky n'aa gebah do dadāk do dooh raboo bā tabanawāng bā. Sa wahē n'aa tób hanām doo gó rababok tii. 9 Ti tanado bā, h'ēēd ti bē heg'āās t'ii hēnh? P'op Hagā Do ky n'aa rod bē heg'āās? ŷŷ. Ti né hē ti bē heg'āās. P'op Hagā Do ky n'aa rod bahānh tii. 10 Ta ti né hē ta ti aj'yy ky n'aa nāng do P'op Hagā Do kyy kerih do hā. Hahŷŷ da ta ky n'aa: “ŷ mejūū da panāk ŷ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyw dāk hyb n'aa a pooj jé” II, nāng kerih doo.

11 —Né hup ŷ né hē hahŷŷ her'oot doo: Badāk hahŷŷ bā habong do sa mahang, dooh Jowāw bahānh nu gadāk péh. Ti tahado né paawā, hŷ pong jé hawāt do bag'āās do karapee hedoo do sa mahang, jāām hē hyb n'aa sakog its né paawā, Jowāw bahānh tanu gadāk hŷŷ kǎ. 12 Jowāw nu gahem'uun do du doo noo gó naa tanu gemuun doo, da hē kǎ na-āāj hē, hŷ pong jé hawāt do bag'āās do tak'ēp takah'ūūm. Tak'ēp ta wób h'yyb hedoo, P'op Hagā Do bag'āās do karapee rabahadoo hyb n'aa. 13 Jowāw nu gahem'uun do kajaa do pooj jé Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagā Do ky n'aa rod na-āāj hē raher'oot mā P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa, takajaa do pooj jé. 14 Bē gadoo bā, bē gadoo né hē hahŷ bē ŷ maher'oot doo: Jowāw né hē ti Eriij, kajaa da P'op Hagā Do ky dāng do paa III ta kyy kerih doo gó. 15 Jé karēn pé ŷ her'oot do tamaa newē bā, taw'āāts hē tahyb n'aa matakēē.

16 —Nyy gó da ŷ baher'oot da, da hē badāk hahŷŷ hā habong do panyyg ky nadah'eeh do sa ky n'aa? Hahŷ hadoo tii: Karepé wahoo gó hab'ēēh do ramas'uunh do hadoo. Hahŷŷ da karepé wób sa kyyh ta wób sa hā. 17 “Raketēē do pud n'aa āā gamehŷŷh bē tsebēē hyb n'aa paawā, dooh masunh do bē as'āāw bā. Tii bā dajēp do heen n'aa āā wareem, masuuj gó bē h'yy ketón hyb n'aa paawā. Ti na-āāj dooh bē karēn bā.

I P'op Hagā Do ky n'aa rod bahānh Jowāw Jesus wén edoo, Jesus kajaa do pooj jé panāg n'aa tabahadoo do hyb n'aa. II Marakijas 3.1. III P'op Hagā Do ky n'aa rod Marakijas hād nāng do erii wāt do hā P'op Hagā Do ky dāng, Mesijas kajaa do pooj jé Eriij kajaa da. P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub hawāt do ti Eriij makūūh. Doo. Eriij Jowāw hā takas'ee bā. Doo. Tii d' tahaanāng péh. Eriij makūū bawāt do paa hadoo Jowāw bawād wāt. Ti hyb n'aa Jowāw né hē ti Eriij

Doo h'yy katón gó bē masuuj bā”, nāk karepé ta wób sa hā. 18 Ti hadoo né hē da hē habong doo —nāng mǎh. —Tabad'op hē ji raky dahé bā. Jowāw nu gahem'uun doo, dooh uwa s'ēēb mahŷŷh do teēg bā. Ta see pé noo gó noo kanawa doo me P'op Hagā Do tah'yyb en'yyim. Ti hyb n'aa, “Karap'ar h'yyb mahūūm mā tii”, nāk sa kyyh Jowāw ky n'aa hā. Doo. Jowāw ragado bā. 19 ŷŷ kǎ, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Doo, ŷ ēēk, ŷ awa. Ti hyb n'aa ŷ ramaneēēnh, tahawaa, heēēk do men, dajēēh gahed'aak doo, nesaa do moo heb'oooh do sa najiis. Āā raganado né paawā, P'op Hagā Do né hē tii, ŷŷh, Jowāw na-āāj hē h'yy gan'yyh doo. Āā ma met'ēēg wāt do ky dah'eeh do baad rababok do hā takametā dāk tii —nāng mā Jesus.

20 Ta wób sa panang bā tapehuuj wāt do bahānh Korasīn, Betsaj-Da hād enāh doo bā Jesus pehuuj wāt. Ti hado né paawā dooh rah'yy kawereem bā ta ti panang hād enāh do buuj. Ti hyb n'aa Jesus ky n'aa tapaa mā sa hā. Hahŷŷ d' mā ta kyyh:

21 —Nesaa do P'op Hagā Do anoo da bē hā Korasīn, Betsaj-Da panang buuj. Hajōng ŷ pehuunh do paa bē mahang. Doo. ŷ bē ky dahé bā. Panang Tiir, Sidōn hād enāh doo bā ŷ pehuuj wād bā paawā rababong noo gó bē mahang ŷ pehuuj wāt doo, p'ooj ub paawā ti buuj nesaa do hā rat'yyd kamehūūn paawā, P'op Hagā Do hā rah'yy kawereem paawā. P'ooj ub paawā saroor hebaan doo, hejoooh doo, rapadadāg dāg paawā, rehaa paawā sa nuu hā tēēg ooj rat'yyd kamehūūn do heen n'aa. 22 Bē ŷ maher'oot hahŷŷh: Sahōnh hē badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó kǎ, Tiir Sidōn buuj p'ooj ub habong doo, nesaa do ta sām bahānh P'op Hagā Do banoo da bē hā nesaa doo, bē t'yyd kamanehūūn do hyb n'aa, bē h'yy kawanereem do hyb n'aa.

23 —Bēēh, Kapar-Naūm panang buuj, hŷ pong jé has'ēēk do bē ed'oo g'eeh bēēh? Doo. Tabanesaa hēnh bē bahyk da P'op Hagā Do an'oo bā. Panang Sodoma hād nāng doo bā ŷ pehuuj wād bā paawā rababong noo gó bē mahang ŷ pehuuj wāt doo, da hē ti badāk nā paawā panang Sodoma. 24 Bē ŷ maher'oot hahŷŷh: Sahōnh hē badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó kǎ, Sodoma buuj p'ooj ub habong doo, nesaa do ta sām bahānh P'op Hagā Do banoo da bē hā nesaa doo, bē t'yyd kamanehūūn do hyb n'aa, bē h'yy kawanereem do hyb n'aa —nāng mā Jesus.

25 Ti noo gó kǎ m' Jesus ky hadoo: —Ee, P'op Hagā Doo, a hā ŷ j'aa etsē. Sahōnh hē hŷ pong jé, badāk hahŷŷ hā hanāng do na-āāj hē mabag'āās. Majejēn hahŷ mamoo wāt do haj'ap do sa mahānh, tak'ēp ma kamet'ēēk do sa mahānh. Mametā wāt sa h'yyb gó karapee hadoo pé hā, baad h'yy ka'eeh pé hā. 26 Ta tii da magen'aak Ee —nāng mǎh.

27 Ti m' taky hadoo: —Sahōnh hē Ee banoo ta hejój hā ŷŷ. Doo. baad hapāh pé ŷŷh, P'op Hagā Do T'aah. Jāām né Ee hapāh ŷŷh. Doo. Ee, P'op Hagā Doo, baad hapāh péh. Jāām né ŷŷh, ta T'aah hapāh. Jāām né hē sa hā ŷ metēēh do hapāh Ee —nāng mǎh.

28 Ti m' taky hadoo kǎn: —B'ēēp wē ŷ sahōnh hē bēēh, hakaaj padēēk do hedoo doo, h'yy ketón do hedoo doo, tii bā da ŷ anoo bē kameh'āāk hyb n'aa. 29 Kaja hē hēp ŷ mahūūm. Hanām gó ŷ bawāt sahōnh hē sa wē. Doo. ŷ h'yy kasabē bā. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē ky dahé ŷŷh. Taw'āāts hē bē ma kamet'ēēg hā ŷ bē hapāh doo. Tii bā da bē baw'yyt da bē h'yyb kameh'āāk doo, bē h'yyb nāw. 30 Nahejooj bē hā ŷ ma metēēk doo. Tahajaa bē ky dahé bā. Nahejooj bē ŷ mejūū doo —nāng mā Jesus kyyh.

Saab ky n'aa hahŷŷh

12 Ti noo gó m', Saab hā m', Judah buuj rakamehehāk do noo gó m', Jesus ta ma matēg sa sii joom tiriig banāng doo me m' ratabēs. As'aah mā ta ma matēg, ti hyb n'aa m' tiriig ag mā rateh'yypp rabawa hyb n'aa. 2 Ti m' rateh'yypp do Parisēw wób rabahapāh bā, raky hadoo Jesus hā:

—Mahegāāl! Doo. a ma matēg raky dahé bā ēr ky n'aa jaw'yyk do Saab ky n'aa hā. Saab hā ramoo bok —nāk mā sa kyyh.

3 Ti m' Jesus ky hadoo sa hā: —Doo. bē ner'ood bā g'eeh nyy da ēr wahē makūū Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bā? 4 Dawi ajēē suun mā P'op Hagā Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā, ti m' ta hataa daheeh rabawa pāw P'op Hagā Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā hatoonh doo, jāām hē né paawā ta ti tób yt hā moo heb'oooh do haw'aa ta ti pāw Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo hyb n'aa. Dawi dooh rahajaa bā paawā rawa bā ta ti pāw. 5 Doo. bē ner'ood bā g'eeh ēr ky n'aa jaw'yyk do hā, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa ky n'aa? Saab hā ramoo bok né paawā ta tób n'aa yt hā, dooh P'op Hagā Do ky n'aa tapa bā sa hā. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh

IV Da hē ti badāk nā paawā panang Sodoma Jesus wén nāng, rat'yyd kamehūūn do hyb n'aa paawā. Tii bā, dooh p'ooj ub P'op Hagā Do gawatsiig bā paawā sa panang.

doo, rahajaa Saab hã ramoo boo bã. ⁶ Hÿy kã, baad bê y maher'oot hahÿy: P'op Hagã Do tób n'aa ky n'aa jawyng né paawã, ti bahãnh hyb n'aa jawyk do kajaa bê mahang. ¹⁷ Hahÿy da P'op Hagã Do kyyh: "Dooch rama ejuu do had'yyt tado bã ti y karën doo. Y gahëen sa hã rat'yyd mehÿn sa da hadoo doo", ¹¹ nãng kerih doo. Bê hapëe bã paawã nyy d' tahanãng pé ta tii, dooh daap hê bê ky n'aa ety bã paawã nesaa do hã moo nahadoo doo. Dooch daap hê bê ky n'aa ety bã paawã ma matëk yÿ. ⁸ Ta ti y wén her'oot, yÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, y né hê ti Saab ky n'aa hã mejüü doo —nãng mã Jesus Pariséw sa hã.

Moo gadóm do panyyng n'aa hahÿy

⁹ Ti m' tii b' naa Jesus tsyyng kado kã. Tób P'op Hagã Do panyyng rayd naherot doo hënh tabajëe suun. ¹⁰ Ti yt hã m' tabasooch aj'yy moo gadóm doo. Ti m' ta wób rakarën paawã m' Jesus raky n'aa tapaa, Jesus ky nadaheeh do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa m' rabeaanh ta hã:

—Èr ky n'aa jaw'yyk do anoo Saab hã ji haso däg bã nahëe nãng doo? —nãk mã.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bê mas'ãã b'éé tadëe hyy bã t'öp gadarong doo gó Saab hã, dooh g'eeh nyyw hê bê ej'ooj nã bã, Saab hã né paawã? ¹² Ji masããh ji kamahãnh do bahãnh tak'ëp ji kamahãnh ji da hadoo doo! Ti hyb n'aa èr ky n'aa jaw'yyk do anoo né hê baad hadoo do ji moo wäd bã Saab hã —nãng mã.

¹³ Ti m' aj'yy hã kã taky hadoo:

—Madajoow a mooh! —nãng mã.

Ti m' ta moo tadajoow dák. Ahub däg kãnh mã, baad däg mã ta moo kã. Hahup doo, ta moo see hado dák. ¹⁴ Ti m' nyyw hê m' Pariséw raban'yyh. Ti m' rahyb n'aa newëe mãh, kaner'oot mãh, nyy d' rabad'oo Jesus radaj'ëep hyb n'aa.

¹⁵ Jesus h'yyb hap'ëeh mã rakarën radaj'ëep doo. Ti hyb n'aa ta s'ee hënh tabahóm kã. Hajök mã ta jawén hah'üüm. Ti m' sahõnh hê sa mahang habong do nahëe enãh do sa nahëe tasog hõm mãh. ¹⁶ Jesus ky ge'yÿm hã sa hã ranaher'oot hyb n'aa ta ky n'aa ta wób sa hã. ¹⁷ Tii d' tawén mejüü, P'op Hagã Do ky n'aa rod Isajas hãd nãng do her'ood wät do paa kametã dák hyb n'aa ta hã. Hahÿy da tii, P'op Hagã Do kyyh Isajas erii wät do paah:

¹⁸ "Hahÿ karom yÿ, y asëew dák doo, y kamahãnh doo.

Baad y h'yy gadajang ta wë.

Y anoo da Sahé yÿ, ta h'yyb gó tabawät hyb n'aa.

Tamaher'oot da sahõnh hê badäk hahÿy hã habong do hã nyy da y bad'oo baad had'op rabahadoo hyb n'aa matym yÿ gó.

¹⁹ Dooch da taky gedag bã. Tak'ëp nado da ta kyyh.

Dooch da tak'ëp ter'ood bã hajök do sa mahang.

²⁰ Baad hadoo doo me da tagadoo sa h'yyb gó nahejoonh doo.

Dooch da tahajëew bã h'yyb nahed'oo doo.

Tii da tabad'oo da sa hã baad had'op do j'aa ketsë bã kã nesaa do hã tan'oo bã.

²¹ Ta hã badäk hahÿy hã habong do radaab yyp, rabadëp hyb n'aa nesaa do mahãnh." ¹¹¹

Nesaa Do Yb ky gabuuj Jesus moo wät rahanãng do panyyng n'aa hahÿy

²² Ti m' ramanaa mã Jesus wë aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo, ty tamãh doo, ner'oot doo. Ti m' Jesus habëe hõm karap'aar h'yyb nesaa do aj'yy hã hadäk do paah. Ti m' aj'yy er'ood däg kã p'aa hënh. P'aa hënh mã tabahapëe dák. ²³ Hajök doo, ta ti hap'ëeh doo, rahyb n'aa meuunh mãh. Ti m' raky hadoo:

—Hahÿ g'eeh Dawi panaa P'op Hagã Do Ky Dãng Doo? —nãk mãh.

²⁴ Ti m' reanh do Pariséw ramaa napãh bã, raky hadoo:

—Beresebu, karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa kyy gó ti hÿy tabahe-bë karap'aar h'yyb nesaa doo! —nãk mã sa kyyh.

²⁵ Jesus hapãh mã sa h'yyb, ti m' panyyng ky n'aa me taky hadoo sa hã: —Sa da hadoo do wë sa hãj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bã, gawatsik tii bã sahõnh hê —nãng mãh. —Panang buuj sa hã hê rah'yy kawereem bã, sa wakãan na-ããj hê sa hã hê rahyb n'aa wareem bã, sahõnh hê kahãj jëng ti bã —nãng mãh. ²⁶ —Ti hadoo ënh Nesaa Do Yb hã kã. Ta daaj hê takahabëe bã, ta hã hê paawã ti tah'yy kawereem dák. ^{1V} Te hub tado bã paawã ta tii, nyyw hê tabahëj jëe paawã Nesaa Do Yb bag'ãas doo. ²⁷ Bê her'oot doo da tado bã, Beresebu kyy gó yÿ

I Ta daaj hê, ta ky n'aa né hê Jesus her'oot. Ky n'aa jawyng né paawã P'op Hagã Do tób n'aa, ti bahãnh Jesus hyb n'aa jawyk. Ti hyb n'aa tahajaa tan'oo bã ta ma matëg tiriig ag ratehyb bã Saab hã. II Osejas 6.6 III Isajas 42.1-4 IV Jesus wén her'oot ta tii, Beresebu, karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa kyy gó tabahe-bë karap'aar h'yyb nesaa do raher'oot do hyb n'aa. Nesaa Do Yb hãd see ti Beresebu.

hebëe bã paawã karap'aar h'yyb nesaa doo, jaa ky gabuuj bê karapee hebë do karap'aar h'yyb? Bê karapee né da bê raky n'aa ety daap bê menyih do hyb n'aa bê her'oot do hã. ²⁸ P'op Hagã Do Sahee hejój gó né hê ti y hebë do karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagã Do ji tabag'ãas do kaja doo kã bê wë, ta ti metëeh bê hã —nãng mãh.

²⁹ —Panyyng see gó bê y metëeh: Dooch aj'yy hejoonh do tób gó hajëe suun pé ta ma tado hõm hyb n'aa, pooj jé tób danãh moo tamanaw'yyd bã. Ta moo kamaw'yyd bã tahajaa ta ma tado hõm bã. ^V

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hëp y hata nadoo doo, majë y tii. Y manasa do P'op Hagã Do wë y ataa doo, dawëe rabehüüm tii bã tan'oo bã. ³¹ Ti hyb n'aa bê y maher'oot hahÿy: Sahõnh hê nesaa do ji moo wät do P'op Hagã Do mabaan né paawã, ta hã ji ky n'aa rejãã do P'op Hagã Do mabaan né paawã na-ããj hê ji hã, dooh P'op Hagã Do mabaan bã P'op Hagã Do Sahee ky n'aa rejãã pé kã. ³² Jé Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ky n'aa rejãã péh, P'op Hagã Do mabaan ti ta hã. P'op Hagã Do Sahee ky n'aa rejãã pé kã, dooh P'op Hagã Do mabaan bã. Badäk hahÿy bã rababok nã bã, ta jawén na-ããj hê, dooh P'op Hagã Do mabaan bã tii —nãng mãh.

³³ —Joom baad hadoo do tado bã, baad ta ag. Baad nadoo do tado bã joom, baad nado na-ããj hê ta ag. Ta ti y wén her'oot, joom ag hã ji bahapãh joom yÿn. ³⁴ Aw'yy p'yym nãng do taah hadoo bëeh! Baad nadoo do bëeh. Ti hyb n'aa dooh bê haja bã baad hadoo do bê her'ood bã. Ji h'yyb tym gó ji hyb n'aa newë had'yyt doo, ti né ji her'oot. ³⁵ Baad hawät doo, baad hadoo do ta h'yyb gó hanãng do taher'oot. Baad nawät doo, baad nadoo do ta h'yyb gó hanãng do taher'oot. ³⁶ Baad bê y maher'oot hahÿy: Sahõnh hê ta sãm baj P'op Hagã Do banoo noo gó da, P'op Hagã Do matym gó ji kawoom da sahõnh hê ji her'oot do paa daap hadoo doo. ³⁷ Baad tado bã ji her'oot do paah, dooh P'op Hagã Do ji taky n'aa ety bã nesaa do hã. Baad tanado bã ji her'oot do paah, ji P'op Hagã Do ky n'aa ety da nesaa do hã.

Pariséw ramejüü Jesus pahuunh sa matym haj'aa panyyng n'aa hahÿy

³⁸ Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehëtek do wób na-ããj mã raky hadoo ta hã:

—Ma matëg, —nãk mãh —ãã karën ãã bahapãh mapahuunh doo, ãã matym haj'aa ^{VI} —nãk mã sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Da hê badäk hahÿy hã habong doo, nes'aa sa h'yyb. P'op Hagã Do hã rahyb n'aa eréd hõm ta see hã rah'yy kawereem hyb n'aa. Tii d' né paawã sa h'yyb, y ramejüü y pahuunh hyb n'aa sa matym haj'aa. Dooch da y metã bã sa hã. Jããm né da P'op Hagã Do ky n'aa rod Jonas hãd nãng do ta metëe n'aa hadoo sa hã kametëeh. ⁴⁰ Tamawoob hê adëb bã, tamawoob hê ta ãh, tah'yÿb yb wog gó Jonas basuun doo da, ti hadoo, tamawoob hê adëb bã, tamawoob hê ta ãh, yÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do bakëe da k'ãats gó. ⁴¹ Niniwéh buuj raky n'aa tapaa da P'op Hagã Do matym gó da hê badäk hahÿy hã habong doo, sahõnh hê P'op Hagã Do ky n'aa ety noo gó kã. Jonas maher'oot noo gó, rat'yyd kamehÿn nesaa do ramoo bok do hã. Nesaa do reréd hõm. Jonas bahãnh y ti hÿy. Ti hado né paawã, dooh bê t'yyd kamehÿn bã nesaa do bê moo bok do hã, dooh bê eréd bã, ti hyb n'aa né hê Niniwéh buuj bê da raky n'aa tapaa. ⁴² Seba hãd nãng do hãj n'aa sa wahë n'aa yÿnh, da hê badäk hahÿy hã habong do taky n'aa tapaa da P'op Hagã Do matym gó, sahõnh hê P'op Hagã Do ky n'aa ety noo gó kã. Dawëe naa paa m' tabana tii, tamãa newëe hyb n'aa Saromãw hajaa doo, P'op Hagã Do anoo do ta hã. Saromãw bahãnh y ti hahÿy bê hapãh doo. Ti hado né paawã, dooh bê karën bã bê maa newë bã hahÿy —nãng mã Jesus kyyh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Karap'aar h'yyb nesaa do ta hã hadäk do paa ahõm wäd bã ta mahãnh, tabanawãng hënh tabahew'ëet, ta tób tabesoo takameh'ããk hyb n'aa. Ti dooh tawyyd bã. ⁴⁴ Ti ta h'yyb gó taky hadoo: "Y abaa hõm p'aa hënh y hadäk do paa hã, tóp yÿ hënh", nãng. Tii bã ta tób paa bã takajaa bã, dooh ta yt hagã péh, yd kabak'ood dák tabahapãh, baad tak-abenam ta hã. ⁴⁵ Tii bã tats'yyt 7 karap'aar h'yyb nesaa do wób ta hataa, ta bahãnh nesaa doo. Tii bã rabajëe pëe ta tób paa gó. Tii bã rabanyy kãn ta hã kã. Ta hã hanãng do paa bahãnh tii kã. Tak'ëp tii kã ta hã kã nesaa doo kã. Tii da né da bê hã kã, bëeh, nesaa do moo heb'ooch doo ^{VII} —nãng mã Jesus kyyh sa hã.

V Hahÿy d' tahanãng pé ti panyyng gó teh'üüm doo: Aj'yy hejoonh doo, Nesaa Do Yb. Aj'yy hejoonh do ma hado hõm do hadoo Jesus. Aj'yy hejoonh do ma hadoo, karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagã Do Sahee hejój gó Jesus bahebë karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do Yb karapee, tak'ëp tabahejoonh do hyb n'aa Nesaa Do Yb mahãnh. VI Sa hã Jesus dooh P'op Hagã Do hanaa tado bã. Ti hyb n'aa rakarën Jesus pahuunh sa matym haj'aa, Jesus rametyy hyb n'aa.

Jesus wakāān heh 'āāt do panyyg n'aa hahȳȳh

46 Ti m' hajōk do hā Jesus maher'oot nā bā ta ȳyn kajaa, ta wakāān sii hē m'. Ta w'oo hā m' rababē dāk. Rakarēn paawā ta sii raber'oot. 47 Ti m' rē tanyy ky hadoo ta hā:

—A ȳyn, a wakāān ta w'oo hā rabab'ēeh. Rakarēn mā ōm rasii er'oot —nāng mäh.

48 Ti m' her'oot do hā Jesus ky hadoo:

—Jaa ti ēēn, jaa ti wakān haa? —nāng mäh.

49 Ti m' theeet mā ta ma matēg sa wē, ti m' taky hadoo:

—B'ēeh hahȳȳh, ān ȳ hedoo doo, wakān haa hedoo doo —nāng mäh.

50 —Sahōnh hē Ee h̄y pong jé hawāt do karēn do moo heb'ooch doo, ti né hē wakān haa hadoo, ti né hē ānh ȳ hadoo, ti né hē ēēn hadoo —nāng mā Jesus.

Joom tym ky n'aa gó Jesus metēek do panyyg n'aa hahȳȳh

13 Ti m' ti noo gó né hē Jesus banyyh tób bā naa, ti m' karaj'aa hēnh tabawēēnh. Ta nabyy me tabahȳȳ sooh. 2 Hajōk kata b'ēeh ta hā. Ti hyb n'aa m' marakate gó tagatsēg sooh. Hajōk doo m' ayyw b'ēeh ta takēēn hā. 3 Ti m' hajōō m' tama metēek mā sa hā panyyg ky n'aa me m'. Hahȳȳ d' mā ta taky hadoo:

—H̄y hadoo joom hejōm do bejoom joom tym. 4 Tatsawyh hōm joom tym. Joom tym tatsawyh hōm do wób ta tyw n'aa me takajāk, ti taw'ēēd rabajōh jēng. 5 Joom tym wób kajāk pā ta yt hē tabahadoo do jó. Kanahēn its k'āāts tii bā. Ti nayw hē taganyyh, kanahēn d'os do k'āāts ta h'yyb. 6 Tabajuu bā nayw hē tatsawyh jēng, dooh ta kóm ta h'yyb. 7 Ta tym wób kajāk sasēng kóm banāng bā. Sasēng gajewāng bā kā, dooh tawēē wād bā. 8 Ta tym wób kajāk kán baad tabadoo bā.

Taganyyh, baad tabawāng, baad tabeaak. 100 nuu me tabejoom do bahānh tabeag kán baad tabadoo bā kajāk do ta tym wób. 60 nuu me tabejoom do bahānh tabeag kán baad tabadoo bā kajāk do ta tym wób kā —nāng mā Jesus, panyyg ky n'aa me m' tabaher'oot.

9 Ti m' taky hadoo:

—Jé karēn pé ȳ her'oot do tamaa newē bā, taw'āāts hē tahyb n'aa matakēē —nāng mäh.

10 Ti m' ta ma matēg rabana Jesus wē ti m' rabeaanh ta hā:

—Hēd n'aa mamaher'oot sa hā panyyg ky n'aa me? —nāk mäh.

11 Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē hā P'op Hagā Do an'oo dāk bē bahapāh hyb n'aa pooj jé ji nahapāh do h̄y pong jé hawāt do bag'āās do ky n'aa hā, ta wób sa hā dooh. 12 Jé h'yy ganyy dāk doo, ti bahānh P'op Hagā Do banoo nā ta hā ta h'yy ganāng doo. Baad tabahapēē kán tii bā. Jé kanahēn d'os hē h'yy ganāng doo, P'op Hagā Do ado hōm da ta hā kanahēn had'os doo. 13 Rahegāā né paawā m', dooh m' rah'ȳy genā bā. Ramaa newē né paawā m', dooh m' ramaa napēē bā, dooh m' tagah'ood bā sa hā. Ti hyb n'aa né hē ȳ wēn her'oot sa hā panyyg ky n'aa me. 14 Sa hā kamētā dāk hahȳ P'op Hagā Do ky n'aa rod Isajas hād nāng do erii wāt do paa P'op Hagā Do kyh Judah buuj sa hā:

“Bē maa newē had'yyt hē né paawā, dooh da tagah'ood bā bē hā. Bē hegāā had'yyt hē né paawā, dooh bē h'yy ganyy bā.”

15 “Ta ti ȳ wēn her'oot Judah buuj sa ky n'aa hā”, nāng mā P'op Hagā Do Isajas hā,

“Dooh rah'ȳy kadawuung wād bā baad hadoo do hā, hajōō nuu me raky nadaheeh do hyb n'aa.

Sa nabuuj ragetsēē hōm do hadoo.

Raty gatsēē dāk sa matym ranahapāh hyb n'aa.

Tii d' tanado bā paawā rahapāh né paawā,

ramaa napāh né paawā,

h'yy kadewuung né paawā,

wē ȳ rah'ȳy kawereem né paawā hā ȳ rah'ȳy ka'eeh hyb n'aa.

Tii d' radoo bā paawā ȳ h'yyb wareem paawā baad rababok hyb n'aa kā.” II

16 Ti m' ta ma matēg hā Jesus ky hadoo:

—Ky n'aa kedēng bēēh, bē matym kā rahapāh do hyb n'aa, bē nabuuj kā ramaa napāh do hyb n'aa. 17 Né hup ȳ né hē hahȳ bē hā ȳ her'oot doo: Rababong noo gó, hajōk P'op Hagā Do ky n'aa rod makūūh, hajōk baad habok do makūūh, rakarēn paawā raheg'āās bē hapāh doo, dooh paa rahapēē bā. Rakarēn paawā ramaa newēē bē maa newēē doo, dooh paa ramaa napēē booh —nāng mā Jesus ta ma matēg sa hā.

VII Hahȳȳ d' Jesus hanāng péh: Tak'ēp ta bahānh nesaa doo kā sa hā, Jesus raganadoo do hyb n'aa. I Ta ti tawēn kado hōm sa hā, rahyb n'aa manatakēē do hyb n'aa. Dooh rahyb n'aa p'eed bā P'op Hagā Do panyyg hā. II Isajas 6.9-10

18 Ti m' taky hadoo:

—Bē maa newē nyy d' tahanāng pé joom tym parar'aa do panyyg: 19 P'op Hagā Do bag'āās do hā rah'ȳy ganenā bā ta ky n'aa ramaa newēē bā, tii bā Nesaa Do Yb asog hōm sa h'yyb tym gó kejoom do hadoo doo. Joom tym ta tyw n'aa me takajāk hadoo do tii. 20 Joom tym pā banāng bā kajāk doo, P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē doo, h'yy gadajaa gó gad'oo doo. 21 H'yy gadajaa gó ragado né paawā, nayyw hē rah'ȳy gejē hōm, joom kóm nanāng nā do hadoo sa hā. Hejooonh do kamētā bā sa hā, sa hā rarahējā bā na-āāj hē P'op Hagā Do panyyg metēek doo da rababok do hyb n'aa, nayyw hē rah'ȳy gejē hōm. 22 Joom tym sasēng mahang kajāk doo, P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób. P'op Hagā Do kyh ramaa napēē né paawā, rahyb n'aa newē had'yyt hē badāk hahȳy hā ji bawāt do hā. 23 Dajēēr hā, sa ma ji tawadii do hā rahyb n'aa h'ūūm. Ti hyb n'aa P'op Hagā Do panyyg sa h'yyb gó hadāk do tawēn nahōm. Joom neaak do hedo padēēk tii. 23 Joom tym baad tabadoo bā kajāk doo, P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē doo, P'op Hagā Do panyyg hā h'yy gah'oot doo. P'op Hagā Do karēn do baad ramoo bok tii kā. Joom 100 nuu me, 60 nuu me, 30 nuu me takejoom do bahānh tabeaak do hadoo do tii —nāng mā Jesus.

Jawii tiriig mahang joom danāh majū hejoom do panyyg n'aa hahȳȳh

24 Ti m' panyyg see ky n'aa me Jesus maher'oot mā sa hā. Hahȳȳ da ta kyh:

—Hahȳȳ panyyg ky n'aa hadoo h̄y pong jé hawāt do bag'āās do ky n'aa: Ti awāt aj'yy joom tym baad hadoo do ta gēēw gó hejoom doo.

25 Tii kā, sahōnh hē raba'ȳy bā, ta majū bā. Jawii tym tatsawyyh mā tiriig mahang. Ti tabahōm kán. 26 Ti tiriig tym ganyyh. Ti tiriig ag ganyyh bā, raty gepēē kán jawii mahang tabahēē dāk. IV

27 Ti joom danāh karom rabahōm ta wē, ti raky hadoo ta hā:

—Kariw n'aa, —nāk —baad hadoo do joom tym mabejoom wāt. N'yy hēnh naa jawii ta mahang ganyyh doo? —nāk sa kyh.

28 Tii bā sa kariw n'aa ky hadoo sa hā:

—Majē ȳ see tii, ti tsawyh hāng doo —nāng.

Ti ta karom rabeaanh:

—Makarēn āā asog hōm jawii? —nāk mäh.

29 —Dooh —nāng sa kariw n'aa. —Jawii bē basok bā, tiriig tēēg wób bē asog hōm ta mahang —nāng. 30 —Na mabēē dó tiriig mahang, tiriig ji bataa bā kā. Tiriig ag ji bataa noo gó ȳ mejūū da tiriig ag hat'aa do sa hā, jawii pooj jé rasiip, ta natuu hā ramaw'yyd dāk hyb n'aa ji ajuu hyb n'aa. Tii bā ȳ mejūū tiriig ag rabataa, joom tób n'aa yt hā rabenām —nāng joom danāh ta karom sa hā —nāng mā Jesus panyyg gó tabeh'ūūm.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metēēh hahȳȳ hā P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa

31 Ti m' panyyg see ky n'aa gó Jesus maher'oot mā sa hā. Hahȳȳ da ta kyh:

—Joom motaad hād nāng do tym nad'ēēd is do aj'yy ejoom do ky n'aa hadoo, h̄y pong jé hawāt do bag'āās do ky n'aa. 32 Jāām nad'ēēd its né paawā motaad tym bē joom tym mahang, ji waa ty gamabuuj see bahānh tabawāng. P'op tanu dāk. Tii bā kā, taw'ēēd batooj kán ta hā kā V —nāng mäh.

33 Ti m' panyyg see ky n'aa me Jesus maher'oot mā sa hā. Hahȳȳ da ta kyh:

—Pāw makuj n'aa ȳynh ado dāk doo, hajōng tiriig s'ēēb mahang tamekuuj dāk do ky n'aa hadoo h̄y pong jé hawāt do bag'āās do ky n'aa. Baad ȳynh bajōōts dāk, baad takamekuuj wāt bā kā sahōnh hē tiriig s'ēēb mahang VI —nāng mäh.

34 Sahōnh hē ta ti Jesus her'ood wāt sa hā panyyg ky n'aa me m'.

Sahōnh taher'oot do sa hā, panyyg ky n'aa me né hē m' tamaher'oot.

35 Tii da tawēn d'oo hahȳ P'op Hagā Do kyh ta ky n'aa rod erii wāt do paa kamētā dāk hyb n'aa:

“Ȳ maher'oot da panyyg ky n'aa me.

Ȳ maher'oot da sa hā

badāk hahȳ tadu dahāng do noo gó naa kejēn wāt do paah.” VII

III Ta ti hedoo do raty kanewad had'yyt hē. Rahyb n'aa tón had'yyt hē sa waa, sa taah, nyy d' rabad'oo doo. IV Jawii hadoo rawēn hapāh, taneaak do hyb n'aa. Tiriig ti heaak doo. V Joom motaad hād nāng do ky n'aa gó Jesus metēēh nyy da P'op Hagā Do bag'āās do kah'ūūm, ny hadoo ta hā h'yy ka'eeh do kah'ūūm. VI Pāw makuj jé pad'yyt hē tiriig s'ēēb mahang kamekuuj dāk doo da, jé pad'yyt hē badāk hahȳ bā P'op Hagā Do bag'āās do bawād dāg da. VII Saaw-Mo 78.2

Jesus maher'oot nyy d' tahananäng pé jawii joom mahang hawäng do ky n'aa hahýyñ

³⁶ Ti m' hajök do hä Jesus kedëë hóm. Ti m' tób gó tabajëë suun mäh. Ti m' ta ma matëg rabana ta wë ti m' raky hadoo:

—Nyy d' mahanäng pé jawii joom mahang hawäng do panyyg n'aa hä? —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Joom tym baad hadoo do hejoom doo, ýyñ, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo. ³⁸ Joom banäng bä, badäk hahýyñ hä habong doo. Joom tym baad hadoo doo, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee. Jawii, Nesaa Do Yb karapee. ³⁹ Joom danäh maji, jawii tym tsawyyh doo, Dijab tii. Tiriig ag rabataa noo gó, badäk hahýyñ hä ji bawät do gawatsig hóm noo gó tii. Tiriig ag taa n'aa, ääs tii. ⁴⁰ Jawii rasok doo da, tëëg hõö gó kadawäts toonh do hadoo da, badäk hahýyñ hä ji bawät do gawatsig hóm noo gó. ⁴¹ Ti noo gó Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do mejüü da ta ääs rasog hóm hyb n'aa tabag'ääs doo bä naa sahõnh hë nesaa do wë ji tah'yib tatuk doo, nesaa do ji moo wät hanoo doo, sahõnh hë nesaa do moo heb'ook doo na-ääj hë. ⁴² Tëëg hõö gó, tak'ëp haju doo gó da radawäts toonh tii. A'oot da tii bä. Sa tëg kamegëëj padëëk da tak'ëp nesaa do rahoop doo hyb n'aa. ⁴³ Tii bä da baad habok do tak'ëp rakawehëë däk da sa Yb bag'ääs doo bä. Papýyñ bag däk doo da, hanäm do sa hä. Jé karën pé ý her'oot do tamaa newëe bä, taw'ääts hë tahyb n'aa matakëë —näng mä Jesus.

Tak'ëp ji karën do hadoo hý pong jé hawät do bag'ääs do panyyg n'aa hahýyñ

⁴⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Tak'ëp ky n'aa gebah doo, joom banäng bä kejën këë do ky n'aa hadoo hý pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa. Tak'ëp ky n'aa gebah do aj'yy see baw'yyt joom banäng doo bä. Ti p'aa hënh tajeñ'aa këë. Tii bä, sahõnh hë tabesëëm hóm ta wë hanäng doo, tak'ëp tah'yib gadajang do hyb n'aa. Tii kä, ta ma paa sãm me tametsëë joom banäng doo, ky n'aa gebah do bakëë bä —näng mäh.

⁴⁵ —Aj'yy hetsë doo, hesãm doo, tak'ëp nu gabarëëh do perora häd näng do hesoos do ky n'aa hadoo na-ääj hë hý pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa. ⁴⁶ Perora tak'ëp hetsooh doo, ky n'aa gebah do tabaw'yyt bä kä ta ti hedoo do hes'ëëm do sa wë, tabahóm, tabesëëm hóm sahõnh hë ta ma ta wë hanäng doo. Tii kä ta sãm me tametsëë perora tak'ëp hetsooh doo. ¹

Karahi panyyg n'aa gó Jesus eh'üüm do hý pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa

⁴⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Karahi me tah'yib rames'aak do ky n'aa hadoo na-ääj hë, hý pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa. Karaj'aa me radatu karahi. Hajõng hedoo pé sa mo haj'aa. ⁴⁸ Ramo haj'aa enäh bä kä, rej'ooj nã kãñ ta takëën hä. Ahyy t'oonh mäh. Tii bä arook gó rabataa rasëëw hóm doo. Baad nadoo doo, ji nawëeh doo, radewäts bëënh tii bä. ⁴⁹ Ti hadoo da badäk hahýyñ hä ji bawät do gawatsig hóm noo gó ääs rabad'oo da. Ääs rabana, tii bä rasëëw hóm da badäk hahýyñ hä habong doo. Tsyt hë rabasëm da nesaa do moo bok doo, P'op Hagä Do karën doo da habok do sa mahãñh. ⁵⁰ Tii kä tëëg hõö gó, tak'ëp haju doo gó radewäts bëënh da nesaa do moo bok doo. A'oot da tii bä. Sa tëg kamegëëj padëëk da tak'ëp nesaa do rahoop doo hyb n'aa —näng mäh.

⁵¹ Ti m' Jesus eanh mäh:

—Bë maa napäh sahõnh hë ta ti ý her'ood wät doo? —näng mäh.

—Äã maa napäh —näk mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, hý pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa hä na-ääj hë ma kamet'ëëg wät doo, tób danäh ta tób bä naa ky n'aa gebah do manyyh doo hadoo ta wób hä tabetëëh hyb n'aa. Ta gawakö gó naa, aj'yy manyyh ky n'aa gebah do tenäm do paah. Ky n'aa gebah do papuuj hedoo do tamanyyh ta mahang, ky n'aa gebah do pooj nã ta mahang ^{II} —näng mäh.

I Hahýyñ d' tahananäng pé pawóp hadoo do panyyg gó Jesus eh'üüm doo: P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa ji ky n'aa napäh bä, dooh ji hyb n'aa p'eed wäd bä pooj jé ji wë hanäng doo. Dooh ji hyb n'aa hüüm wäd bä badäk hahýyñ bä ji karën doo, tak'ëp hetsooh do hyb n'aa P'op Hagä Do hanaa ji karën do hyb n'aa.

II Hahýyñ d' apäh tahananäng pé tii: Jé P'op Hagä Do kyyh p'ooj ub kerih do baad ma kamet'ëëg wät doo, papuuj Jesus met'ëëg wät do na-ääj hë baad tamaa napëë bä, taky dahëe bä, tahajaa tamaa met'ëëg bä ta wób sa hä baad hadoo doo, hetsooh do pooj jé kerih do hä, papuuj hä na-ääj hë hanäng doo.

Ta panang bä Jesus raty n'aa ges'yyk do panyyg n'aa hahýyñ

⁵³ Ti m' Jesus bahajaa bä kä panyyg gó tama metëëk doo, tatsyyim ka-do kãñ ta tii bä naa. ⁵⁴ Ti m' panang tabawäng do paa bä takajaa bä, ta du doo mä tama metëëk tób panang bä hasooh do P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hë. Maa new'ëë do rahyb n'aa meuunh mä taher'oot do sa hä. Ti m' raky hadoo:

—N'yy hënh naa hahýñ aj'yy tah'yib ganäng doo? N'yy hënh naa ta hejój tamapehuunh doo? —näk mäh. ⁵⁵ —B'aa bäh gahëh'öök do t'aah nado ti hahýyñ? Marija nado ta ýyñ? Tsijaag, Joséh, Simaw, Judas nado ta wakãñ? ⁵⁶ Sahõnh hë ta ãñh, bä ab'ëëh ër pa. N'yy hënh naa tahapäh doo, ta hejój? —näk mä tabawäng do babuj n'aa sa kyyh.

⁵⁷ Ti m' rakawajãñ ta wë. Raty n'aa gesyyg däk mäh. Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Sahõnh hë sa panang bä raweh'ëëh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Jããm hë tabawäng do panang bä, ta tób bä, dooh rawehëë bä —näng mäh.

⁵⁸ Ti m', ta hä rah'yib kana'ëeh do hyb n'aa, dooh denaa hë m' Jesus puhuj bä ta tii bä.

Jowãw nu gahem'uun do dajëp do panyyg n'aa hahýyñ

¹⁴ Ti m' ti noo gó né hë Garirej häj n'aa wahë n'aa, Eróts häd näng doo, taky n'aa napäh mä Jesus moo wät doo, Jesus ma metëëk doo. ² Ti m' ta masa n'aa hä taky hadoo:

—Jowãw nu gahem'uun do paa né tii. Ganã wät dejëp do paa mahang! Ti hyb n'aa tawén kabaj'aa —näng mä Eróts.

³ Eróts mejüü paa ramoo maso däk, ramoo maw'yyd däk, radawäts gëët Jowãw nu gahem'uun doo. Tii d' Eróts wén d'oo mä Erodija, ta hýyñ Pirip häd näng do ýyñ hyb n'aa. ⁴ Hahýyñ d' paa Jowãw kyyh Eróts hä:

—Dooñ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä magat'ëë bä a hýyñ ýyñ —näng paa Jowãw nu gahem'uun do kyyh Eróts hä.

⁵ Eróts karën né paawã m' tadaj'ëëp Jowãw, tajeýyñ mä hajök doo. Hajök do tawén jeýyñ, P'op Hagä Do ky n'aa rod ti Jowãw sa hä.

⁶ Ti m' Eróts ta yd enäng do heen n'aa noo gó, jãm ta heen n'aa ramoo bok noo gó, Erodija toog bajãm sa matym gó. Ti m' tak'ëp mä Eróts tse-bee kãñ ta wë. ⁷ Ti hyb n'aa taky däng tabanoo maruus hä, maruus karën do né hë. P'op Hagä Do häd gó m' ta ky däng, dooh taky kahýyñd bá maruus bahapäh hyb n'aa. ⁸ Ti m' maruus ýyñ ta hä taky mejüü doo hyb n'aa taky hadoo:

—Na, ý karën ta hood gó mabanoo hä ýyñ Jowãw nu gahem'uun do nu gabóg —näng mäh.

⁹ Ti m' tak'ëp mä sa wahë n'aa hyb n'aa tón wät. Ti hadoo né hë, ta ky bajawaa hyb n'aa m', tatsyyd bong do taky däng do ramaa napäh do hyb n'aa tagadoo maruus ets'ëë wät doo. ¹⁰ Ti m' tamejüü tadawäts gëët doo gó ranu gahõg hóm hyb n'aa Jowãw. ¹¹ Ti m' ta hood gó ramanaa ta nu gabóg maruus wë. Ti m' maruus an'oo däg kãñ mä ta ýyñ hä kä. ¹² Ti m' Jowãw ma matëg rabana rabehëen hyb n'aa ta hub. Ti m' radakã jëng. Ti m' Jesus rapanäk.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahýyñ

¹³ Ti m' Jowãw radaj'ëëp Jesus ky n'aa napäh bä m', ta m'aa hënh mä ta ma matëg daheeh rabahóm kãñ marakate gó ta wób rabedoh hënh paawã. Ta wób, hajök do raky n'aa napäh bä m' n'yy hënh Jesus rabah'üüm, sa jawén mä rabah'üüm sa panang bä naa ta takëën hä. Sa pooj jé m' rakajaa. ¹⁴ Ti m' Jesus basoop bä, hajök do tabahapäh bä m', tat'yyd mehüñ mä sa hä. Nahëë enäh do sa mahang habong do taheso hóm mäh.

¹⁵ Tüüh däg kä m', ta ma matëg rabana ta wë, ti m' raky hadoo ta hä: —Tüüh däg —näk mäh. —Dawëë hýyñ. Mamejõ hajök do panang banäng hënh rabahóm sa waa retsëë hyb n'aa —näk mäh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooñ. Na mayw babã. Bë né hë hanoo sa waa —näng mäh.

¹⁷ Ti m' raky hadoo:

—Jããm hë ti hanyy is äã wë ji ma poo oow pé päw, pawóp its tah'yib —näk mäh.

¹⁸ —Na b'ëëp. Bë mana wë ýyñ —näng mä Jesus.

¹⁹ Ti m' Jesus mejüü hajök do rabehyy b'ëëh hyb n'aa jawii jó. Ti m' tabasog däk mä päw, tah'yib na-ääj mäh. Hý pong jé taty däng bä m', P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Öm taw'ääts hë Ee. Man'oo däk äã tã, man'oo däk äã waa —näng mäh.

Ti m' päw taganebäh bong, tets'ëë hóm mä ta ma matëg sa hä, rabets'ëë hóm hyb n'aa hajök do hä kä. ²⁰ Tii bä kä m', sahõnh hë m' rabawëë bong. Wog enã hóm mä sahõnh hë. Ti m' mad'aaak do ta ma matëg rata hóm kawaju gó. ¹² m' kawaju gedë hóm mäh. ²¹ Hawëë bong doo, 5 miw mä ajyy. Ýyñ, karepë na-ääj hë, dooh m' taketsén bá.

Tamii pong jó Jesus bawät do panyyg n'aa hahÿh

²² Ti m' nawayw hë ta ma matëg Jesus mejüü ragatsëg t'oonh marakate gó, ta pooj jé tamyyj däk hënh rabatsëg hóm hyb n'aa. Ti nuuj jé m' takedëe hóm hajök do sa hä. ²³ Takedëe hóm do jawén paa bá m', tabasëek ta mab hë waeë jó, P'op Hagä Do sii taber'oot hyb n'aa. Tabadajuu däk bá m', ta mab hë m' Jesus bayyw geët. ²⁴ Dawëe péj má ta ma matëg rababoo däg kán má ti nuuj jé karaj'aa me. Tak'ëp maadaka betaam marakate hä. Dooh m' tahóm rahëe doo. Bah'ood ty gahëm mäh.

²⁵ Ti m' tapaj'ëe pooj jé Jesus bahóm kán sa wë tamii pong jó. ²⁶ Ti m' rabahapäh tamii pong jó hana doo, tak'ëp mä rabeÿm bong.

—Wät ta ti dajëp do saw'ëeng paah! —näk mäh.
Awaaw bong mäh, tak'ëp rabeÿm bong do hyb n'aa m'.

²⁷ Ti m' nawayw hë m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë eÿm manäh! ÿ ti hÿh —näng mäh.

²⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, òm tado bá, ÿ mamejò tamii pong jó a wë ÿ bahóm hyb n'aa —näng mäh.

²⁹ —Ej. B'ëep ana —näng mä Jesus ta hä.

Ti m' Peed gatsëg nyh, ti m' tamii pong jó tabahóm kán mä Jesus wë.

³⁰ Ti m' tak'ëp bah'ood bahém do tabahapäh bá m', tabeÿm wät mäh.

Ti m' ta du doo bá m' tadasug jëng bá, tak'ëp mä tageënh Jesus hä:

—ÿ medëeb Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! —näng.

³¹ Ti m' nawayw hë m' Jesus moo maso däk Peed. Ti m' taky hadoo:

—Kanaheh d'os hë h'yy ka'eeh do òm! —näng mäh. —Hëd n'aa mah'yy ganahoot? —näng mä ta kyyh Peed hä.

³² Ti m' marakate gó ragatsëg t'oonh bá m', bah'ood badoo wät. ³³ Ti m' marakate gó hat'oonh do Jesus mä raj'aa etsë. Hahÿ d' mä sa kyyh: —P'op Hagä Do T'aa hë né òm —näk mäh.

³⁴ Rabatsëg hóm bá m', Genesarëh hāj n'aa bá m' marakate badëe jad kán. ³⁵ Ti m' ta ti babuj n'aa rabahapäh bá Jesus né ti kajaa doo, ramejüü jé pad'yyt hë hëej ta ti w'oo hä hanäng doo bá rapanäk hyb n'aa. Ti m' ramenaa nahëe enäh do sa mahang habong doo Jesus wë. ³⁶ Ti m' rabetsëe ta hä tabanoo nahëe enäh do ramoo kejäk hyb n'aa ta saroor noo byyh hä. Ti m' sahõnh hë nahëe enäh do ta hä moo kajäk doo, heso padäg kán mäh.

Ji h'yyb gó naa né hë nesaa do ky n'aa hahÿh

15 Ti m' Parisëw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób na-ääj mäh, Jerusarënh bá naa han'aa do rabana Jesus wë, ti m' rabeaanh ta hä:

² —H'ëed hyb n'aa a ma matëg raky nadaheeh ër wahë makü metëek doo? Rawa do pooj jé, dooh ramoo ketsyyd bá ër wahë makü rabahed'oo doo da! —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—ÿ eaaanh bë hä —näng mäh. —Tii ënh bë ky nadaheeh ënh P'op Hagä Do mejüü doo? Bë wahë makü mejüü do bë ky daheeh? —näng mäh. ⁴ —Hahÿ da P'op Hagä Do kyyh: “Bë wehëe bë yb, bë wehëe bë ÿh.” ¹ “Ji daj'ëep ta yb, ta ÿh ky n'aa wasee doo.” ¹⁵ Tii d' né paawä ta kyyh, ta see hado däk bë metëek doo —näng mä Jesus. —Hahÿ da bë kyyh: “Jé ta yb, ta ÿh hä taky hado bá, ‘Hä ÿ naa magadoo do pan'aa paawä, P'op Hagä Do matym n'aa däg tii. Dooh bë hä ÿ an'oo wäd bá’, taky hado bá, ⁶ tii bá, ta tii d' ky hadoo doo, dooh ji mejò wäd bá ta tii me ta yb taweh'ëeh hyb n'aa’, näk bë kyyh. Bë wahë makü ma metëek do bë ky süüt do hyb n'aa bë eréd hóm P'op Hagä Do mejüü doo. ⁷ J'ooj madäk doo me ky ken'yyim do bëeh! Baad né paa hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do kyyh bë ky n'aa: ⁸ “J'ooj madäk doo me ÿ raweh'ëeh. Sa kyyt tii. Dawëe sa h'yyb bawät mahãnh ÿÿ. ⁹ Dooh këh ÿ tado bá ti rama metëek doo. Raky n'aa jawyyg ub tii. Ti hyb n'aa daap hë ti ta ti ÿ rahyb n'aa jew'yyk doo” ¹¹ —näng mä Jesus Isajas her'oot do paa P'op Hagä Do kyyh.

¹⁰ Ti m' hajök do ta tii bá hab'ëeh doo do Jesus naënh ta wë. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë maa newë da, bë h'yy genä da ÿ her'oot do hä. ¹¹ Ji noo me hājëng doo do hyb n'aa nado ji nas'aa däk P'op Hagä Do hä. Ji noo me hanyyh doo tii, hanoo ji nas'aa däk do P'op Hagä Do hä —näng mäh.

¹² Ti m' badah peej ta ma matëg raky hadoo ta hä:

—Mahapäh a kyyh, dooh taw'ääts hë tado Parisëw sa hä? —näk mä sa kyyh.

¹³ Ti m' panyyg gó m' Jesus ky gadoo:

—Kasog hóm da sahõnh hë joom Ee hÿ pong jé hawät do nejoom hóm doo —näng mäh. ¹⁴ —Na manäh. Na kamawejän. Ta wób sa h'yyb

I Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16 II Esodo 21.17, Rewitikos 20.9 III Isajas 29.13

mahüüm n'aa ty temah do tii. Ty tamah do ta da ty hadoo do tamahüüm bá, gadarong doo hënh rakajak séd hä —näng mäh.

¹⁵ Ti m' Peed ky hadoo:

—Ää mamaher'ood. Nyy d' mahanäng pé ta ti ji noo me hājëng do panyyg? —näng mäh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë h'yy ganah'ood ná? —näng mäh. ¹⁷ —Ji hä hājëng doo, ji wog gó ti tabajëng, ta jawén anyyh p'aa hënh. ¹⁸ Tii d' nado ji noo me henyyh doo hä. T'öp naa, ji h'yyb tym gó tabana tii. Ti né hë ti P'op Hagä Do hä ji nas'aa däg hanoo doo. ¹⁹ Ji h'yyb tym gó naa tabana nesaa doo ji hyb n'aa newëe doo. Ji h'yyb gó naa né hë tabana ji da hadoo doo ji daj'ëep doo. Ji h'yyb gó naa tabana ji karën doo ji bagä doo ji ÿÿm nadoo doo sii, ji patug nadoo doo sii. Ji h'yyb gó naa né hë tabana ti ji ets'ëek doo, daap hë ji da hadoo doo ji ky n'aa tapaa doo, ji da hadoo doo ji ky n'aa rejää doo ká.

²⁰ Ta ti hadoo doo hyb n'aa P'op Hagä Do hä ji nas'aa däg. Ji moo kanets'yyt doo me ji awa do hyb n'aa nado ji nas'aa däg P'op Hagä Do hä ^{IV} —näng mä Jesus kyyh ta ma matëg sa hä.

ÿÿnh ta s'ee hënh naa ta toog ky n'aa her'oot do panyyg n'aa hahÿh

²¹ Ti m' ta tii b' naa Jesus bahóm hëej panang Tiir häd näng doo, Sidõn häd näng doo nedaa bá badäk doo hënh. ²² Ti m' ÿÿnh, Kanaäh buuj, Isaraëw buuj nado, ta tii bá hawät doo ana kán Jesus wë. Ti m' tak'ëp mä ta kyyh Jesus hä tabetsëe bá. Hahÿ d' mä ta kyyh:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —Dawi makü panaa, —näng mäh —ÿ mat'yyd mehün! Tak'ëp nesaa do tok ÿ bahoop karap'aar h'yyb nesaa do ta hä hadäk doo hyb n'aa —näng mäh.

²³ Ti m' dooh Jesus ky gadoo bá. Ti m' ta ma matëg rabana ta wë, ti m' tak'ëp mä rabetsëe ÿÿnh tamejò hóm hyb n'aa. Hahÿ d' mä sa kyyh: —Mamejò hóm. Èr jawén tabana. Tägeëej had'yyt hë —näk mäh.

²⁴ Ti m' ÿÿnh hä Jesus ky hadoo:

—Jääm hë Isaraëw buuj dawëe P'op Hagä Do mahãnh habong do sa wë ÿ P'op Hagä Do mejüü —näng mäh.

²⁵ Ti m' Jesus wë ta taron nu paa me ÿÿnh bahyy häng. Ti m' taky hadoo:

—ÿ mamasaa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! —näng mäh.

²⁶ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo:

—Taw'ääts hë nado karepé sa waa ji ado hóm bá ji banoo hyb n'aa sa masääh awaar taah hä —näng mä Jesus kyyh ÿÿnh hä.

²⁷ Ti m' ÿÿnh ky gadoo. Jesus kyy gó né hë m' taky hóm:

—Ehub né hë òm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Ti hado né paawä, awaar sii hë rabawa sa danäh waa hyyj tüü kajäk doo —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hado kán ta hä:

—Tak'ëp né hë mah'yy ka'eeh! Ti hyb n'aa ÿ an'oo däk hä ÿ metsëe doo —näng mä Jesus ta hä.

Ti m' ti noo gó né hë tabahub däk ÿÿnh toog.

Hajõng sa nahëe Jesus asog hóm do panyyg n'aa hahÿh

²⁹ Ti m' Jesus tsyyim kado kán. Karaj'aa Garirej häd näng doo nabyy me tatabës. Ti m' tabasooop. Waëe hä m' tabasëek, ti m' tabahyy sooh.

³⁰ Hajök rabana ta wë. Ramenaa ta wë nabong doo, ty temah doo, moo gedóm doo, tsyyim gedóm doo, nabuuji gatamah doo, hajök nahëe enäh doo wób. Ti m' sa nahëe Jesus basog hóm. ³¹ Ti m' tsyyim gedóm do aboo padëek, nabong do paa aboo padëek, ty temah do paa ty enä padëek, ner'oot do paa er'ood padëek, ta tii bá hab'ëeh doo rabahapäh bá, rahyb n'aa meuj kán mäh. Ti m' raj'aa etsëe kán P'op Hagä Doo, Isaraëw buuj h'yy kaha'eeh doo.

Jesus pahuunh do 4 miw sa waa panyyg n'aa hahÿh

³² Ti m' Jesus naëej ná ta ma matëg, tamaher'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—ÿ t'yyd mehün hahÿ ër wë kata pad'ëek doo. Tamawoob däg ta ãh si ÿ rababok. Dooh sa waa péh. Dooh ÿ karën bá sah me rabaaj hóm bá. Naheba padäg da, degõn jëng da sah mahÿÿj ta hõõ bá —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

³³ Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Hajök né hahÿh. Nyy bá ää baw'yyt babä sa waa? Dawëe bá. Dooh ta nawaa babä —näk mäh.

³⁴ Ti m' Jesus beaanh:

IV Parisëw, sahõnh hë Judah buuj wób sii hë, dooh rawëe bá, dooh rawa bá ramoo kanetsyyd bá pooj jé, sa wahë makü mahetëk doo da. Baad ub né paawä ji moo ketsyyd bá ji awa, ji awëh do pooj jé, ta bahãnh Parisëw ran'oo bá. Dooh ragenaag bá, hajõõ nuu me, sa wahë makü mahetëk doo da ta wób sa moo rana-hetsyyd bá.

—Nyy hē pāw bē wē? —nāng mäh.

—Ti anāng setsi pāw, pawóp its tah'yyb ned'ēed is doo —nāk mäh.

³⁵ Ti m' Jesus mejūū hajōk do rabehyy b'ēeh tūū. ³⁶ Ti m' tabasog dāk pāw, tah'yyb na-āāj mäh. Ti m' taky n'aa etsēē sa waa hyb n'aa. Tii bā m' taganebāh boo kán, tets'ēē hōm mā ta ma matēg sa hā, rabets'ēē hōm hyb n'aa hajōk do sa hā kā. ³⁷ Tii bā kā m', sahōnh hē m' rabawēē bong. Wog enā hōm mā sahōnh hē. Ti m' rabawēh do jawén paa bā m' mad'aak do ta ma matēg rabata dāk arook gó. Setsi m' arook gedē hōm doo. ³⁸ 4 miw mā ajyy ti hawēē bong doo. Yyj, karepé na-āāj hē m', dooh m' taketsén bā. ³⁹ Ti m' hajōk do hā Jesus kedēē hōm jawén paa bā, tagatsēg sooh mā marakate gó. Ti m' tabahōm kán hēēj panang Magadān hād nāng do nedaa bā badāk doo hēnh.

Ti m' Pariséw, Saduséw daheeh rabana Jesus wē. Ti m' Jesus
16 rametyy hyb n'aa ramejūū mā tapahuuj bā sa matym haj'aa wē hā.¹

² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Papyyj badēē hyng bā, “Jati d' banām”, bē ky hetēg, bahiin do hyb n'aa wē puh. ³ Bāp paah, “Ti awāt da bah'ood. Adoos da”, nāk bē kyyh, tabahiin do hyb n'aa naēng pooh. Bē h'yy genā né paawā naēng hadoos do heen n'aa hā, banām do heen n'aa hā wē hā kametēēh doo, dooh bē h'yy genā bā da hē ta heen n'aa bē hā kametēēh do hā. ¹⁴ Da hē badāk hahyy hā habong doo, nes'aa sa h'yyb. P'op Hagā Do hā rahyb n'aa eréd hōm ta see hā rah'yy kawereem hyb n'aa. Tii d' né paawā sa h'yyb, y ramejūū y pahuunh hyb n'aa ta metēē n'aa sa matym haj'aa. Dooh da y metā bā sa hā. Jāām né da P'op Hagā Do ky n'aa rod Jonas hād nāng do ta metēē n'aa hadoo sa hā kametēēh da —nāng mā Jesus.

Ti m' Jesus bahōm kán sa mahānh. Panang s'ee hēnh mā tabahōm.

Pariséw, Saduséw rama metēēk do mahānh ji hyb n'aa matakēē do ky n'aa hahyyh

⁵ Ti m' karaj'aa ta ma matēg rabatsēg hōm bā, ramabaan sa waa pāw.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Baad bē hyb n'aa matakā da. Baad bē kanā da Pariséw, Saduséw sa pāw makuj n'aa mahānh —nāng mäh.

⁷ Ti m' ta ma matēg rakaner'ood bong Jesus her'oot do ky n'aa. Hahyy d' mā sa kyyh:

—Dooh ēr mana pāw. Tii d' tawén edoo —nāk mā sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus hapāh ti raky n'aa hajēm doo. Ti m' tabeanh sa hā:

—Kanaheñ d'os hē h'yy ka'eeh do bēēh. H'ēed hyb n'aa bē hyb n'aa tón pāw bē mabaan doo? ⁹ Dooh tagah'ood nā bā bē hā? Bē mabaan hōm 5 pāw y etyn bong do 5 miw sa hā? Bē mabaan hōm nyy hē kawaju bē gedē hōm mad'aak doo? ¹⁰ Bē mabaan hōm setsi pāw y etyn bong do 4 miw sa waa? Nyy hē arook bē gedē hōm mad'aak doo? ¹¹ Hēd n'aa bē h'yy ganenā nā pāw ky n'aa nado bē y maher'oot doo? “Bē hyb n'aa matakā da Pariséw, Saduséw sa pāw makuj n'aa”, nāng kēh yy —nāng mäh.

¹² Ti m' rah'yy kadawuung kán nyy d' tahananāng péh. Dooh pāw makuj n'aa mahānh rakan'yyh do pan'aa tado bā. Dooh. Pariséw, Saduséw rama metēēk do mahānh Jesus karēn rakan'yyh.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahyyh

¹³ Ti m' hēēj panang Sesareja Pirip hād nāng do nedaa badāk doo hēnh Jesus kajaa bā, tabeaa j kán mā ta ma matēg sa hā:

—Jaa m' yyh, Aj'yy Hadoo Do Hyy Pong Jé Hana Doo, sa nooh?

¹⁴ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m' ōm mā Jowāw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m' ōm mā Eriij makūūh. Ta wób noo m' ōm mā Jeremii makūūh. Ta wób noo m' ōm mā P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub dejēp do see paah —nāk mā sa kyyh ta hā.

¹⁵ —Bē hā ēnh? Jaa y bē hā ēnh? —nāng mā Jesus sa hā.

¹⁶ Ti m' Simaw Peed ky hadoo:

—Ōm ti Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo. P'op Hagā Doo, hedēh had'yyt do T'aah ōm —nāng mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—P'op Hagā Do ky n'aa edēng do ōm, Simaw, Jonas t'aah. Ōm wén ky n'aa kedēng, dooh aj'yy tado bā a hā metēēh do ta ti maher'oot doo. Ee, hyy pong jé hawāt do né tii, ta ti a hā metā wāt doo. ¹⁸ Ti hyb n'aa y ti her'oot hahyyh: Ōm Peed, pā tahananāng doo. Pā tób ta jó ji tama sooh do hadoo da ōm. Ōm da hā y h'yy ka'eeh do du n'aa doo. Dooh da Ades hād nāng doo, dajēb hejój, haja bā hā y h'yy ka'eeh doo, kahūūm had'yyt da.

I *Jesus wē Pariséw, Saduséw daheeh rakamaj'ii. Dooh raky dahē bā P'op Hagā Do mejūū do Jesus tado bā. Sa hā péh, dooh Jesus haja bā wē hā tapahuuj bā, rawén mejūū sa matym haj'aa Jesus pahuunh wē hā. J'ooj madāk doo me ramejūū do hyb n'aa, Jesus wén manetēēh sa hā rakanēn do paawā. II Hajōng Jesus pehuuj né paawā, dooh rah'yy genā nā bā P'op Hagā Do T'aah tado bā.*

¹⁹ Yy anoo da a hā hyy pong jé hawāt do bag'aās doo gó mabag'aās hyb n'aa. ^{III} Badāk hahyy bā mananoo doo, hyy pong jé P'op Hagā Do nanoo do né tii. Badāk hahyy bā manoo doo, hyy pong jé P'op Hagā Do anoo do né tii —nāng mā Jesus kyyh Peed hā.

²⁰ Ti m' Jesus mejūū ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hā Kristo tado bā.

Jesus her'oot do tadajēp do ky n'aa hahyyh

²¹ Ti m', ti noo gó naa Jesus du doo tamaher'oot ta ma matēg sa hā nesaa do tabahoop do pan'aa ky n'aa. Hahyy d' mā ta kyyh:

—P'op Hagā Do karēn Jerusarēnh hēnh y bahōm ēr wahē n'aa moo gó, P'op Hagā Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahē n'aa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do sa moo gó na-āāj hē hajōng yy bahoop hyb n'aa, y radaj'ēep hyb n'aa, tamawoob hē ta dēh tabado dāk bā y ganā wāt p'aa hēnh hyb n'aa —nāng mā ta ma matēg sa hā.

²² Ti m' Peed naēēnh dawē hā. Ti m' taky ge'yyim Jesus, tii d' tana-her'oot hyb n'aa.

—Dooh. Tii d' edo manāh, Hyb N'aa Jawyk Doo! Dooh y karēn tii d' a hā —nāng mäh.

²³ Ti m' Jesus ty kaw'ōōd dāk ta wē. Ti m' Peed taky geēm wāt:

—J'ee! Ahōm mahānh yy, Nesaa Do Yb! ^{IV} —nāng mäh. —Y mah'yyb panas'ēēh. Dooh mah'yyb dēē bā P'op Hagā Do karēn do hā. Ajyy rakanēn do hā ti mah'yyb dāk —nāng mäh.

²⁴ Ti m' sahōnh hē ta ma matēg hā Jesus ky hadoo:

—Jé karēn pé hēp y hata tabahadoo hyb n'aa, taw'āāts hē teréd hōm ta hā hē tah'yy ka'eeh doo, taw'āāts hē teréd hōm ta hā hē tahyb n'aa newēē doo. Taw'āāts hē da tagado had'yyt hē tahoop do hēp y n'aa. Taw'āāts hē tagadoo hēp y n'aa radajēēb bā na-āāj hē. Taw'āāts hē y taky daheeh, taw'āāts hē y bawāt doo da da ti bawāt. ²⁵ Tii d' y wén edoo, badāk hahyy hā ji hawāt do tak'ēp kamahān doo, jé tahoop do hēp y n'aa je'yyim doo, dooh da P'op Hagā Do wē tanu dēē bā. Jé hēp y n'aa tahoop do gadoo péh, hēp y n'aa tadajēb bā, ta h'yyb tym P'op Hagā Do wē da tanu dāng. ²⁶ Hēd n'aa ji karēn sahōnh hē badāk hahyy ji ta danāh, ji h'yyb tym banesaa hēnh tahōm bā? Dooh ta sām ji ad'oo pé ta s'ee hēnh ji h'yyb tym nahōm hyb n'aa. ²⁷ Ta ti y wén her'oot, yyh, Aj'yy Hadoo Do Hyy Pong Jé Hana Doo, y bahyng da Ee bag tak'ēp gabarēēh doo gó, ta āas sa daheeh. Tii bā da ramoo bok do pénh da y banoo sahōnh hē sa hā ta sām. ²⁸ Baad bē y maher'oot. Ta wób babā ēr mahang habong doo, rahapāh nā da yyh, Aj'yy Hadoo Do Hyy Pong Jé Hana Do y du doo noo gó y bag'aās do hā y bag'aās doo. Radejēp do pooj jé rahapāh nā da tii. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo —nāng mā Jesus kyyh.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahyyh

Ti m' ji moo oow see pé sa dē jawén paa bā m', Jesus mahūūm ta
17 sii Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh. Tsijaag hyyj mā ti Jowāw. Ti m' rabas'ēēg kán waēē p'op nu dāk do hā. Sa mab hē m' rabasēēk.

² Ti m' Jesus kawareem dāk sa matym gó. Ta see hado dāk mäh. Papyyj bag hadoo mā Jesus mamets gabar'ēēng dāk. Tak'ēp mā ta saroor bahawag dāk, ta bag hadoo mäh. ³ Ti m' p'ooj ub habong do paa Eriij, Mosees hād enāh do rakas'ee b'ēēh sa matym gó. Jesus sii m' raber'oot.

⁴ Ti m' Peed ky hadoo Jesus hā:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —taw'āāts hē babā ēr hā! —nāng mäh. —Makarēn bā tamawoob hē ta tób n'aa y temaa toonh. Sēt hē a tób, sēt hē Mosees tób, sēt hē Eriij tób —nāng mäh.

⁵ Ti m' Peed ber'oot nā bā nyyw mā wē puh gabarēēh do tabadāng sahōnh hē sa hā. Wē puh gó m' P'op Hagā Do ber'oot. Hahyy d' mā ta kyyh:

—Hahy tah yy, tak'ēp y kamahān doo. Baad y h'yy gadajang ta wē. Bē maa newē, bē ky dahē ta kyyh —nāng mäh.

⁶ P'op Hagā Do kyyh Jesus ma matēg ramaa napāh bā m', tūū m' rabehyy b'ēēh tak'ēp rabe'yyim do hyb n'aa. Tūū m' sa maboore me rabehyy b'ēēh. ⁷ Ti m' Jesus bana sa wē, ti m' sa hā tamoo dāng bā m' taky hadoo:

—Bē as'ēēg bēh! Bē e'yyim manāh! —nāng mäh.

III *Hahyy da Gereg kyy me pooj jé hahy kerih do kyyh: “Yy anoo da a hā hyy pong jé hawāt do bag'aās doo bā ta noo tēg. Badāk hahyy bā mamaw'yyd dāk doo, hyy pong jé kamaw'yyd dāk né d' tii. Badāk hahyy hā masood hōm doo, hyy pong jé kasood hōm né d' tii.” P'ooj ub, sa kariw n'aa ta s'ee hēnh rabok bā ranoo sa kaser n'aa sa tób tēg, sahōnh hē rabaheg'aās hyb n'aa ti nuuj jé. Dooh P'op Hagā Do bag'aās do noo nyy bā, dooh ta noo tēg nyy bā. Panyyg gó Jesus maher'oot Peed. IV *Jesus h'yyb hapāh Nesaa Do Yb kyy gó m' Peed her'oot doo. Ti hyb n'aa tii da Peed tawén ky geēm wāt.**

⁸ Ti m' rabaheg'ääs bā m', jāam hē Jesus rahapäh. Dooh boo m' Jesus pa hab'ēeh do paah.

⁹ Ti m' rabahyk bā m' Jesus mejūū ranaher'oot hyb n'aa rahapäh doo. Hahÿÿ d' mā ta kyyh:

—Bē her'ood manā tā wób hā bē hapäh doo, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ganā wāt bā kā dejëp do mahang —näng mäh.

¹⁰ Ti m' rabeaanh ta hā:

—Hēd n'aa, Kristo kajaa do pooj jé Eriij m' matēeh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do rahe'ood bā? —nāk mā sa kyyh.

¹¹ Ti m' Jesus ky gadoo:

—Se hub né hē. Eriij matēeh né da sahōnh hē tabenām hyb n'aa —näng mäh. ¹² —Ti hadoo né hē, bē ÿ maher'oot hahÿÿh: Eriij ewäd hÿng né hē. Ewäd hÿy né paawā, dooh rah'yy genā bā ta hā, dooh ramepēē bā. Rah'yy kajäk doo da né hē rabad'oo paa ta hā. Ta hā rabad'oo doo da, sa moo gó ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ ahoop da na-āāj hē —näng mā Jesus kyyh.

¹³ Tii bā m' ta ma matēg rah'yy kadawuung kån: Jowāw nu ga-hem'uun do paa ky n'aa Jesus her'oot wāt. ¹

Pahēew Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Jesus rakajaa bā kā m' hajōk do rabab'ēeh bā, sa see ana ta wē. Ta taron nu paa me m' tabahÿy hāng ta wē. ¹⁵ Ti m' taky hadoo: —Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mäh. —Mat'yyd mehÿÿn tah ÿÿ —näng mäh. —Mera. Tūū takepēēd had'yyt hē, tsanamāts dāk. Tak'ēp nesaa do tabahoop. Ta hā ta nahēē adēē bā, hajōō nuu me tēēg hōō gó takadewēēs. Ta me tabahop na-āāj hē —näng mäh. ¹⁶ —ÿ mana wāt a ma matēg sa wē. Dooh rahaja bā rado hōm bā ta nahēeh —näng mā aj'yy kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do bēeh, da hē badāk hahÿÿ bā habok doo! Baad nado bē h'yyb tym —näng mäh. —Hajōō nuu me ÿ bawāt nā g'eeh bē mahang bē ky dahé dāk hyb n'aa kā? ÿ hād h'yyb napan dāg bē hā, hā ÿ bē h'yy kanasadā nā do hyb n'aa —näng mäh. —Bē mana b'ēep pahēew —näng mäh.

¹⁸ Ti m' karap'ar h'yyb nesaa doo, pahēew hā hadāk doo, Jesus geām wāt tabanyyh hyb n'aa. Ti m' karap'ar h'yyb banā kån pahēew hā hadāk do paah. Ti noo gó né hē karapee bahas'oo dāk.

¹⁹ Ti m' sa m'aa hēnh mā ta ma matēg rabeaanh ta hā:

—H'ēēd hyb n'aa āā wén nahajaa āā habēē hōm bā karap'ar h'yyb nesaa doo? —nāk mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooh baad P'op Hagā Do hā bē h'yy kae nā do hyb n'aa bē wén nahajaa —näng mäh. —Né hup ÿ né hē hahÿÿ her'oot doo: Motaad hād nāng do tym nu nad'ēēt do ta tym. Ti tahanyy bā paawā bē h'yy ka'eeh doo, tii b' bē hāja paawā hahÿÿ waēē bē mejūū takahÿÿd hāng hyb n'aa. Bē paawā taky daheeh. Kanahēn d'os hē né paawā baad bē h'yy kae bā, dooh paawā bē nahajaa péh —näng mäh. [²¹ —Jāam hē P'op Hagā Do hā ji ky n'aa etsēē doo me, ji noo kanawa doo me, ta ti hadoo pé karap'ar h'yyb nesaa do banyyh —näng mäh.]

²² Ta jawén mäh, Garirej hāj n'aa bā m' rakataa bā m', Jesus ky hadoo sa hā:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da ran'oo dāk da ta wób sa moo gó. ²³ ÿ radaj'ēep da. Tamawoob hē ta ā jawén paa bā, ÿ ganā wāt da p'aa hēnh —näng mā Jesus ta ma matēg sa hā.

Ti m' rah'yy ketón bong mā tahe'oot doo do hyb n'aa.

P'op Hagā Do tób n'aa dajēer n'aa ji hepak do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁴ Tii kā m', Kapar-Naūm bā Jesus rakajaa do jawén paa bā m', P'op Hagā Do tób n'aa dajēer n'aa Judah buuj rahepak do taa n'aa rabana Peed wē, ti m' rabeaanh:

—Ākā? Dooh bē ma matēg epaag bā P'op Hagā Do tób n'aa dajēer n'aa ēr hepak doo? —nāk mäh.

²⁵ —Tahepak né hē —näng mā Peed kyyh sa hā.

Ti m' badah, tób gó Peed bajēē suun bā kā, Peed ky ganyyh do pooj jé, Jesus eaañh mā ta hā:

—Nyy da a hā, Simaw? —näng mäh. —Sa wahé n'aa hedoo do hāj n'aa bā, jaa hā ramejūū rabep'aak hāj n'aa wahé n'aa hā kahepak doo? Sa taah hā ramejūū rep'aak, ta wób ta s'ee hēnh naa ramejūū g'eeh hep'aak? —näng mäh.

²⁶ Ti m' Peed ky hadoo:

—Ta s'ee hēnh naa ti hep'aak —näng mäh.

¹ Rukas 1.17 hā na-āāj hē takerii dāk hahÿÿ ky n'aa. Eriij makū bawād wāt doo da Jowāw bawāt paah. Ti hyb n'aa ti né hē ti Eriij

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Tii d' tado bā, sa taah, sa karapee, dooh rep'aak péh ^{II} —näng mäh.

²⁷ Ti hadoo né paawā, hahÿÿ d' mabad'oo dajēer gedaag n'aa rakawanaj'āñh hyb n'aa: Awēēj karaj'aa majat bā. Tah'ÿÿb matakyy. Ma-do dāg pooj jé a mo haj'aa tah'ÿÿb, manoo gegāā, tii b' ta noo gó maw'yyt da moweed tēg hawak do s'ēeb. Tii me mepaag sa hā, hā ÿ naa, a hanaa rakarēn doo —näng mā Jesus kyyh Peed hā.

Sa bahāñh hyb n'aa jawyk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' ti noo gó ta ma matēg rabana Jesus wē ti m' rabeaanh:

—Ny hadoo do sa bahāñh hyb n'aa jawyk doo, hÿ pong jé hawāt do bag'ääs doo bā? —nāk mäh.

² Ti m' karapee t'aah Jesus naēēnh, ti m' tamaher'oot mā sa mahang tabag'ēēd dāk hyb n'aa. ³ Ti m' taky hadoo:

—Bē h'yyb bē wanereem bā, hahÿÿ karapee hadoo bē bahadoo hyb n'aa bē h'yyb gó, ^{III} dooh tabad'op hē bē hāja bā hÿ pong jé hawāt do bag'ääs do karapee bē do bā. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo. ⁴ Ti hyb n'aa jé ta daaj hē kadaduu doo, hahÿÿ karapee hyb n'aa sakog is doo da tabahadoo hyb n'aa, ti né hē ti sahōnh hē sa bahāñh hyb n'aa jawyk do hÿ pong jé hawāt do bag'ääs doo bā —näng mā Jesus.

⁵ Ti m' ahōm nā ta kyyh:

—Hāt ÿÿ gó hahÿÿ karapee t'aah hadoo do see gadoo péh, ÿ né ti tagadoo —näng mäh.

⁶ Ti m' taky hado kån:

—Baad nado né paawā pā ta jawyyg n'aa ji hā ranu hūū dāg bā, ji radawāts tu tame t'ōp ji pahāñs hyb n'aa, ti bahāñh tak'ēp baad nado ji hā da, ky n'aa netsēēh do seeh, hahÿÿ karapee hedoo doo, hā ÿ h'yy ka'eeh do ji h'yyb tatug bā nesaa do tamoo wāt hyb n'aa —näng mäh.

⁷ —Tak'ēp da rabahoop nesaa do ta sām, badāk hahÿÿ hā habong doo, nesaa do ta wób ramoo bok do du n'aa doo! Tany had'yyt né hē nesaa do hā ji tah'ÿÿb tatuk doo. Ti hado né paawā da, tak'ēp nesaa do ahoop da nesaa do hā h'yyb tatuk do du n'aa doo! ⁸ Ti hyb n'aa, a moo hyb n'aa, a tsyym hyb n'aa nesaa do mamoo wād bā, taw'ääts hē paawā magakyd hōm a mooh. Madawāts hōm. Taw'ääts hē mabasēēk hÿ pong jé P'op Hagā Do wē sēt a mooh, sēt hē a tsyym, tēēg hōō gó, nadēēk doo gó, ōm P'op Hagā Do aw'oong hōm mahāñh, pawóp hē tado bā a mooh, a tsyym. ⁹ A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wād bā, taw'ääts hē paawā a matym mado nyyh. Madawāts hōm. Taw'ääts hē mabasēēk hÿ pong jé P'op Hagā Do wē sēt hē a matym, tabanesaa hēnh tēēg hōō gó, ōm P'op Hagā Do aw'oong hōm mahāñh, pawóp hē tado bā a matym —näng mā Jesus kyyh.

B'ée kanapēē wāt do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad bē ÿ maher'oot hahÿÿh: Ee hÿ pong jé hawāt do wē had'yyt hē rahajaa rakajaa āās, hahÿÿ hyb n'aa sakog is do sa hagā n'aa. Ti hyb n'aa bē ty n'aa gesygg manā hahÿÿ hyb n'aa sakog is do seeh. [¹¹ ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo ÿ ahyng babā ÿ bed'ēep hyb n'aa ta s'ee hēnh habong do paa P'op Hagā Do mahāñh —näng mäh.]

¹² Ti m' panyyg gó tamaher'oot mäh:

—100 b'ée aj'yy masāāh see takanapēē wād bā, dooh g'eeh ta danāh eréd dó 99 hadoo do ta masāāh waēē hēnh, kanapēē wāt do tabesoos hyb n'aa? ¹³ Ti tabaw'yyt bā kā, tak'ēp da tatsebē ta mas'āā kanapēē wāt do paa hyb n'aa. B'ée 99 hadoo do hyb n'aa tatsebee né paawā, ta bahāñh tatsebē kanapēē wāt do paa hyb n'aa. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo. ¹⁴ Masāāh danāh bad'oo doo da, dooh bē Yb hÿ pong jé hawāt do karēn bā dawēē ta mahāñh hahÿÿ hyb n'aa sakog is do see tawād bā.

Ji hÿÿj ky n'aa hadoo do ji maher'oot do ky n'aa hahÿÿh

¹⁵ —A hÿÿj ky n'aa hadoo doo, a nemuun P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh doo, baad nadoo do tamoo wād bā [a wē], ahōm ta wē a mab hē. Tsyet hē, bē m'aa hēnh mamaher'ood baad nadoo do tamoo wād wāt doo. Ōm taky dahé bā, bē h'yyb hata dāg p'aa hēnh ta tii. ¹⁶ Ōm taky nadahe bā, takanarēn bā tamaa newē bā ta hā maher'oot doo, matsyyd tii bā P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh do seeh. Makarēn bā, sēt hē matsyyd, makarēn bā pawóp hē matsyyd, a sii rabahōm hyb n'aa ta wē, pawóp

^{II} Panyyg gó Jesus beh'ūūm P'op Hagā Do tób n'aa dajēer n'aa rahepak do ky n'aa. Jesus, ta ma matēg na-āāj hē, dooh paawā repaag bā P'op Hagā Do tób n'aa dajēer n'aa. P'op Hagā Do T'aah né ti Jesus. Ti né P'op Hagā Do tób n'aa danāh paawā. Ti hyb n'aa dooh paawā ji mejō bā tepaag hōm bā P'op Hagā Do tób n'aa dajēer n'aa. ^{III} Taw'ääts hē karepé h'yy ka'eeh doo da ji h'yy ka'eeh. Karepé taah dooh raky sēew bā. Baad ragadoo ji her'oot doo. Rah'yy ka'eeh ji hā nyyw hē. Jesus karēn karepé h'yyb hadoo ji h'yyb hado dāk P'op Hagā Do wē.

hē, tamawoob hē ky n'aa maa napäh do tabanäng hyb n'aa sahõnh hē ta ti hedoo pé ji kaner'oot bā. ¹¹⁷ A sii mamahũũm do sa kyyh na-ääj hē takanarēn bā tamaa newē bā, taky nadahē bā, tii bā mahaher'ood sahõnh hē hā y'yy ka'eeh do sa hā. Hajõk do sa kyyh tamaa nanewē bā, taky nadahē nā bā, tii bā P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do see hado dāk bē hā bē hỹj ky n'aa hedoo do paah. Ēr uuh dajēēr gedaag n'aa Roma buuj hā ji hepak doo, raty n'aa ges'yyk do hado dāk tii bā bē hā bē hỹj ky n'aa hedoo do paah —näng mǎ Jesus.

¹⁸ Ti m' taky hadoo ěnh ta ma matēg sa hā:
—Baad bē y' maher'oot hahỹj: Badāk hahỹj bā bē nanoo doo, hỹ pong jé P'op Hagä Do nanoo do né hē tii. Badāk hahỹj bā bē anoo doo, hỹ pong jé P'op Hagä Do anoo né tii d' ěnh. Né hup y' né hē ta ti y' her'oot doo —näng mǎ Jesus.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ěnh:
—Ta see bē y' maher'oot nā: Badāk hahỹj bā, pawóp hē bē wób séd hā bē h'yyb hēdo bā bē ky n'aa etsēē do hā, Ee hỹ pong jé hawät do anoo né do bē hā. ²⁰ Bē hā tawén noo, pawóp hē, tamawoob hē hēp y' n'aa raka-het'aa bā, sa mahang y' bawät do hyb n'aa —näng mǎ.

Ta kaser n'aa ta da hadoo do tat'yyd manehĩn do panyyg n'aa hahỹj

²¹ Ti m' Peed bana kǎn Jesus wē, ti m' teanh mǎh:
—Ma matēg, nyy hē nuu me makarēn y' hyb n'aa mabaan hǎj y' ky n'aa hedoo doo, baad nadoo do tamoo wäd bā hā y' Setsi nuu me apäh y' hyb n'aa mabaan? —näng mǎ.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:
—Setsi nuu me nado mamabaan —näng mǎ. —Taw'ääts hē hahỹj d' mabad'oo: Mahyb n'aa mabaan hõm had'yyt hē ^{II} —näng mǎ.
²³ —Ta tii da y' wén mejũũ, hahỹ panyyg ky n'aa hadoo do hyb n'aa hỹ pong jé hawät do bag'ääs do ky n'aa: Ti awät hēēj bagā n'aa. Kũũt enāh ta karom ta wē. Tii bā tanaēēnh ta wē ta karom sa kũũt rabep'aak hyb n'aa. ²⁴ Tii bā, tadu doo bā sa sii taber'oot doo, ramanaa ta wē ta karom see tak'ēp kũũt eh doo. 10 miw moweed tak'ēp ky n'aa gebah do ta kũũt. ²⁵ Tanahajaa do hyb n'aa tepaag bā, tak'ēp ta bahānh haeh do hyb n'aa ta kũũt, ta kariw n'aa mejũũ rabesēm hõm hyb n'aa ta ti ta karom, ta karom y'ym, ta taah, sahõnh hē ta wē hanäng do na-ääj hē, ta kũũt sǎm hata.

²⁶ —Tii bā, ta taron nu paa me ta karom bahyy häng ta wē, ti m' tak'ēp tabetsēē ta hā. Hahỹj d' ta kyyh: “Nayyw hē kawaj'ään manā wē y'”, näng. “Magadaa bā, sahõnh hē kũũt y' ep'aak da a hā”, näng. ²⁷ Ti ta kariw n'aa t'yyd mehĩn kǎn. Ti tabawug hõm sahõnh hē ta kũũt, ti m' tabanoo baad tabahõm hyb n'aa.

²⁸ —Ti ta karom anyyh ta kariw n'aa tób bā naa. Tamahõm me takataa ta da hadoo do see ta wē kũũt näng doo. 100 moweed its ta kũũt. Ti tamaso dāk ta da hadoo doo, ta garagoor gamaso dāk, ti taky hadoo: “Nayyw hē mepaag a kũũt!”, näng.

²⁹ —Ti ta taron nu paa me ta da hadoo do bahyy häng ta wē, ti tak'ēp tabetsēē ta hā: “Nayyw hē kawaj'ään manā wē y'”, näng. “Magadaa bā, sahõnh hē kũũt y' ep'aak da a hā”, näng.

³⁰ —Tii bā, tak'ēp tabetsēē né paawā, dooh takarēn bā tamaa newē bā ta da hadoo do etsēē doo. Ti tamejũũ ta da hadoo do radawäts gēēt hyb n'aa ta kũũt tabep'aak bā kǎ. ³¹ Ti tak'ēp hāj n'aa wahē n'aa karom wób rah'yy kawaj'ään bong nyy da ta ti karom bad'oo ta da hadoo do wē rabahapäh bā. Tii bā rabahõm kǎn sa kariw n'aa wē, ti ramaher'oot ta ti karom ky n'aa.

³² —Tii bā sa kariw n'aa mejũũ ranaēēnh ta ti ta karom. Ti taky hadoo ta hā: “Karom ky nesaa do õm!”, näng. “Sahõnh hē a kũũt y' bawug hõm tak'ēp hā y' mabetsēē do hyb n'aa. ³³ Taw'ääts hē mat'yyd mehĩn wäd paawā a da hadoo doo, õm y' t'yyd mehĩn wät doo da”, näng. ³⁴ Tii bā kawaj'ään gó ta kariw n'aa bahaēēj dāk ta karom ragada-hew'ēēs doo bā hagā n'aa sa hā, karom rarejää hyb n'aa sahõnh hē ta kũũt tabepaag hõm bā kǎ —näng mǎ Jesus. Panyyg gó tabeh'ũũm.

³⁵ Ti m' taky hadoo kǎn:
—Sa kariw n'aa bad'oo doo da, tii da Ee hỹ pong jé hawät do bad'oo da sahõnh hē bē hā, bē h'yyb gó naa bē hyb n'aa manabaan bā bē hỹj ky n'aa hedoo doo —näng mǎ Jesus kyyh.

Dooh ji y'ym ji eréd hõm bā do panyyg n'aa hahỹj

19 Ti m' Jesus bahajaa bā kǎ ta ti taher'oot doo, teréd hõm Garirej hāj n'aa. Ti m' Judah hāj n'aa hēnh tabahõm, tamii Joradān tamyyj dāk hā hadāk do hēēj. ² Hajõk mǎ ta jawén hah'ũũm. Nahēē enāh do sa mahang habok do taheso hõm.

I Tii da né hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejũũ ji bad'oo. Dew-Teronom 19.15 hā kerii dāk doo da. II Hahỹj da Gereg kyy me takerii dāk: “Taw'ääts hē 77 nuu me mahyb n'aa mabaan.” Ji hyb n'aa mabaan had'yyt hē tahanäng pé m' tii.

³ Ti m' Pariséw wób rabana ta wē rametyy hyb n'aa m'. Hahỹj da m' rake'aanh:

—Ēr ky n'aa jaw'yyk do anoo g'eeh daap hē né hē aj'yy eréd hõm bā ta y'ym, dooh hyb n'aa pé né paawā? —näk mǎh.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Doooh bē ner'ood bā g'eeh P'op Hagä Do kyy kerih do hā, nyy da sahõnh hē tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do aj'yy y'ym daheeh tapehu-unh? ⁵ Hahỹj da takerih P'op Hagä Do kyyh: “Ti hyb n'aa kǎ aj'yy kǎ ta yb, ta y'ym mahānh kǎ sa m'aa hēnh kǎ, tagatēē hyb n'aa ta y'ym kǎ. Takatēē jawén paa bā sét rabahado padēēk ta y'ym daheeh”, ^{III} näng mǎh. ⁶ Ti hyb n'aa pawóp hē ranado bong. Sét hado däg kǎn. Ti hyb n'aa séd hā P'op Hagä Do ata dāk doo, dooh tahaja bā ji etyn bā —näng mǎ Jesus kyyh Pariséw sa hā.

⁷ Ti m' raky hadoo:
—Tii d' tado bā, h'ēēd hyb n'aa Mosees mejũũ ji erii dāk ji y'ym ji eréd hõm do heen n'aa, tii b' ji mejõ hõm tabahõm hyb n'aa? —näk mǎ Pariséw sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Ta tii da Mosees wén n'oo dāk bē hā, bē nabuj keh'ũũm do hyb n'aa. Tadu dahäng noo gó dooh ta tii da tahado bā. ⁹ Ti hyb n'aa bē y' maher'oot hahỹj da: Jé ta y'ym heréd hõm doo, dooh né paawā ta patug tawad'ii bā, tii bā y'ym see hā takat'ēē däg bā, nesaa do tamoo wät, ta y'ym h'yyb tarejää tii kǎ —näng mǎ Jesus kyyh.

¹⁰ Ti m' ta ma matēg raky hadoo ta hā:
—Tii d' tahado bā ji y'ym ji patug ky n'aa hā, taw'ääts hē dooh ji kat'ēē bā —näk mǎh.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Doooh sahõnh hē rahaja bā ragado bā tii. Jääm né hē P'op Hagä Do anoo do gadoo rakanetēē doo. ¹² Ajyy wób dooh tahaja bā rakat'ēē bā pooj jé rabenäng bā ta nyy né hē tii. Ajyy wób dooh rahaja bā rakat'ēē bā ta wób ramoo bok do hyb n'aa sa hā. ^{IV} Ta wób rakanetēē hỹ pong jé hawät do bag'ääs do hyb n'aa. Jé hajaa do ji kanatēē do tagado bā, taw'ääts hē tagadoo —näng mǎ Jesus.

Karepé Jesus ky n'aa edēng do panyyg n'aa hahỹj

¹³ Ti m' ta wób ramena karepé ned'ēēd is do Jesus wē, sa hā Jesus moo däng hyb n'aa, P'op Hagä Do hā taky n'aa etsēē hyb n'aa sa hyb n'aa. Ti m' ta ma matēg rage'y'ym mǎ karepé men'aa doo. ¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Na ramena karepé wē y'j. Bē geām manāh. Hahỹ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hē hỹ pong jé hawät do bag'ääs do karapee hēdo padēēk doo —näng mǎh.

¹⁵ Tii bā m' sa nu gad'oo bā m' tamoo däng, ta ky n'aa edēē bong mǎh. Ti m' tatsyy m' kadoo, tabahõm.

Tak'ēp ma näng do panyyg n'aa hahỹj

¹⁶ Ti m' aj'yy see bana Jesus wē, teanh Jesus hā:
—Ma matēg! —näng mǎh. —H'ēēd baad hadoo do y' moo wät da edēb had'yyt do y' gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa y' bawät hyb n'aa kǎ? —näng mǎ aj'yy kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Hēd n'aa baad hadoo do ky n'aa, hā y' meanh? —näng mǎh. —Jääm hē sét hē baad hadoo doo, P'op Hagä Doo. Taw'ääts hē maky dahé ta ky n'aa jaw'yyk doo, makarēn bā magadoo edēb had'yyt doo —näng mǎh.

¹⁸ —Ny hadoo doo? —aj'yy eanh mǎh.
Ti m' Jesus ky hadoo:
—“Manaboh manā a da hadoo doo. Aā manā a y'ym nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Etsēēg manāh. Daap hē maky n'aa tapa manā ta wób. ¹⁹ Mawehēē a yb, mawehēē a y'ym. ^V Makamahān a da hadoo doo, a hā makamahān doo da” ^{VI} —näng mǎ Jesus.

²⁰ Ti m' aj'yy ky hadoo:
—Y' panyyg kadeheeh né hē tii hā —näng mǎh. —H'ēēd ti hawät y' moo wät? —näng mǎh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Makarēn bā baad had'op doo da mawäd bā P'op Hagä Do matym gó, abaa hõm, mesēēm hõm a wē hanäng doo. Man'oo ta sǎm paa kas'ut do sa hā. Tii d' madoo bā hỹ pong jé makadoo da tak'ēp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén ana kǎ wē y'j, hēp y' hata maba-hadoo hyb n'aa kǎ —näng mǎ Jesus kyyh ta hā.

III Genesis 2.24 IV Ta wób rah'ēēd ehõk do hyb n'aa tahanäng pé tii. Tii da p'ooj ub sa kariw n'aa wób rabad'oo sa karom hā. V Esodo 20.12-16, Dew-Teronom 5.16-20 VI Rewitikos 19.18

²² Ti m' aj'yy maa napäh bā Jesus her'oot doo, ahōm kån Jesus mahānh. H'yy katón wāt mäh, tak'öp tawekāp do hyb n'aa. ²³ Ti m' Je-
sus ky hadoo ta ma matäg sa hä:

—Hejooon né hē wekāp do sa hä hÿ pong jé hawät do bag'āas do
karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo
—näng mäh. ²⁴ —Hejooon né paawā kameer hä tatabēēj bā gats'uus doo
gó, ta bahānh tabahejooonh wekāp do sa hä P'op Hagā Do bag'āas do
karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

²⁵ Ta ti ta ma matäg ramaa napäh bā m', tak'öp mä rameuuj bong, ti
m' raky hadoo:

—Jaa ēnh ti P'op Hagā Do wē hasēēk ēnh? —näk mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ty gadäg dāk sa wē, ti m' taky hadoo:

—Ji daaj hē dooh né ji haja bā P'op Hagā Do wē ji as'ēēg bā. Ti hadoo
né hē, dooh P'op Hagā Do nahajaa péh. Ti hajaa ta wē ji tamasāk
—näng mäh.

²⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahōnh hē āā beréd hōm a hataa āā bahadoo hyb n'aa. H'ēēd da āā
gadoo ta sām? —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Sahōnh hē papuuj tabahadoo bā kā, sa wahē n'aa heh'āat do tyng
n'aa jó, tak'öp hetsooh do jó, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ba-
sooh bā kā, tadu doo bā kā tabag'āas doo, bēēh, 12 hedoo doo, hēp ÿ ha-
ta hadoo doo, bē na-āāj da bē at'ooh da 12 bagā n'aa tyng n'aa jó, 12 Is-
araēw taah panaa bē bag'āas hyb n'aa, bē ky n'aa etyy hyb n'aa. Né hup
ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo. ²⁹ Hēp ÿ n'aa heréd hōm pé ta tób, heréd hōm
do ta wakāān, ta ānh, ta yb, ta ÿñ, ta taah, ta joom banāng doo, 100
nuu me bahānh do hajōng do tagadoo da baad hadoo do ta mabaj. Ta
jawén kā, hÿ pong jé kā tagadoo da edēb had'yyt doo. P'op Hagā Do pa
tabawād had'yyt da. ³⁰ Hajōk babā hyb n'aa jewyk do wób, ta jawén kā
hyb n'aa sekog padäg its da hÿ pong jé. Hajōk babā hyb n'aa sekog is do
wób kā ti noo gó kā hyb n'aa jewyk kån da —näng mäh Jesus kyyh.

Panyyg gó Jesus ma metēēk hahÿÿ hä hÿ pong jé ta sām ji gadoo do ky n'aa

Ti m' Jesus ky hadoo:

20 —Ta ti ÿ wén her'oot, joom danāh bad'oo doo da hahÿ pa-
nyyg hä, ti hadoo hÿ pong jé hawät do bag'āas doo bā ¹ —näng
mäh. —Bāp paa joom danāh bahōm kån ajyy tabats'yyt hyb n'aa ta
joom uwa hād nāng do mahang ramoo bok hyb n'aa. ² Sét hē moweed
denaari hād nāng do taky dāng sa hä ta sām, sét adēb bā ramoo bok do
sām. Baad ub mā ti sa hä. Tii bā ta joom banāng hēnh tamejūū ramoo
bok.

³ —Tii bā, p'op dāg papÿÿj, p'aa hēnh tabahōm kån rabaheesām hēnh
ajyy wób tabats'yyt hyb n'aa. Tii bā tabahapāh moo nabok doo. ⁴ Ti
taky hadoo sa hä: “Bē na-āāj hē bē ahōm jóm ÿ uwa mahang bē moo
bok hyb n'aa. Baad hadoo do ÿ bep'aak bē hä”, nāng. ⁵ Ti rabahōm kån.
Ti p'aa hēnh tabahōm wasyk, tug bā na-āāj hē, ta wób tabats'yyt hyb
n'aa ta wē ramoo bok hyb n'aa. ⁶ Edah papÿÿj badēē hyng bā kā, sét nuu
me tabewād nā. Ti anāng nā ta wób moo nabok doo. Ti tabeaanh sa hä:
“Héd n'aa adēb yd jé dooh bē moo boo bā?”, nāng. ⁷ “Dooh āā hats'yyt
pé sa sii āā moo bok hyb n'aa”, nāk sa kyyh. Ti joom danāh ky hadoo:
“Bē na-āāj hē bē ahōm jóm ÿ uwa mahang bē moo bok hyb n'aa”, nāng
ta kyyh.

⁸ —Tii, papÿÿj badēē hyng bā kā, joom danāh ky hadoo moo bok do
sa wahē n'aa hä: “Manaēēj sahōnh hē moo bok doo. Man'oo sa hä
ramoo bok do sām. Pooj jé manoo tagadēēg ub kajaa do ramoo bok do
sām. Tagadēēg ub mabanoo pooj jé kaj'aa do ramoo bok do sām”, nāng.

⁹ —Ti tanaēēh tagadēēg ub kaj'aa doo. Sét ken'yyh ragadoo sét hē
moweed denaari hād nāng do ramoo bok do sām. ¹⁰ Tii bā kā, pooj jé
kaj'aa doo, ti bahānh red'oo ragadoo. Ti hadoo né hē, séd pénh né hē ra-
gadoo. ¹¹ Ragadoo do jawén paa bā kā, raky n'aa hajēm. Baad nado sa hä
ta danāh bad'oo doo da. ¹² Hahÿÿ d' sa kyyh: “Hahÿÿ ajyy tagadēēg ub
matsyyd hōm doo, jāām hē sét hē oor its ti ramoo bok”, nāk. “Āā tak'öp
āā moo boo paawā, tabajuu bā, āā gadoo do pénh ragadoo”, nāk sa
kyyh.

¹³ —Tii d' né paawā sa kyyh, ti sa kariw n'aa ky hadoo sa kanatēē hä:
“Najis ÿÿ”, nāng, “dooh om ÿ wad'ii bā. Sét denaari né paa maky dāng
mamoo wāt do sām”, nāng. ¹⁴ “Magado dāg, ahōm kā. Tagadēēg ub ÿ
ats'yyt doo, magadoo do pénh né hē ÿ karēn ÿ anoo ta hä”, nāng.
¹⁵ “Dooh g'ēeh ÿ haja bā ÿ karēn doo da ÿ adoo bā dajēr ÿÿ me? Mahyb
n'aa jewēs apāh ÿ betseēh do hyb n'aa?”, nāng joom danāh kyyh.

I Hahÿÿ panyyg hä Jesus metēēh nyy da ta jawén hyb n'aa jewyk do wób hyb
n'aa sekog padäg its hÿ pong jé, hyb n'aa sekog is do wób hyb n'aa jewyk padēēk
na-āāj hē.

¹⁶ —Ti hyb n'aa kā —näng mā Jesus —hyb n'aa sekog is doo, hyb
n'aa jewyk kån da. Hyb n'aa jewyk doo, ta jawén kā hyb n'aa sekog
padäg its —näng mā Jesus kyyh.

P'aa hēnh Jesus her'oot tadajēp do ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷ Ti m' Jerusarēnh hēnh Jesus rabahōm bā, sa m'aa hēnh Jesus
naēēnh 12 hedoo do ta ma matäg. Ti m' taky hadoo sa hä:

¹⁸ —Ēr ah'ūūm Jerusarēnh hēnh —näng mäh. —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do
Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da rahaēēj dāk da P'op Hagā Do tób n'aa yt moo
heb'oooh do sa wahē n'aa sa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma
mehetēk do sa moo gó na-āāj da. Dajēb hä raky n'aa etyy da ÿÿh. ¹⁹ ÿ ra-
haēēj dāk da Judah buuj nadoo do sa moo gó, ÿ raky n'aa ej'ees hyb n'aa
da, ÿ rabaheyyh hyb n'aa da, b'aa kajatsēk do hä ÿ rabepēēm dāk hyb
n'aa kā ÿ dajēp hyb n'aa. Tii bā, tamawoob hē āh ÿ tabahadoo bā da, ÿ d'
ganā wād kån —näng mā Jesus.

Tsijaag, Jowāw sa ÿÿn etsēē do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰ Ti m' aj'yy Sebedew hād nāng do taah ÿÿn ana Jesus wē. Ta sii ta
taah rabana. Ti m' ta taron nuu me m' sa ÿÿn bahyy hāng ta wē, ti m'
tetsēē Jesus banoo hyb n'aa tetsēē doo.

²¹ Ti m' Jesus eanah ta hä:

—H'ēēd ti makarēn? —näng mäh.

Ti m' ÿÿnh ky hadoo:

—ÿ karēn paawā, a hub hadāk hēnh tah ÿ see basooh man'oo bā, s'ÿÿ
me ta seeh, mabag'āas doo bā kā ^{II} —näng mā Tsijaag Jowāw sa ÿÿn
kyyh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo ÿÿnh taah hä:

—Dooh bē hapēē bā ti bē etsēē doo —näng mäh. —Bē hajaa da bē
ahob bā ÿ ahoop doo? —näng mā Jesus sa hä.

—Āā hajaa! —näk mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bē ahoop né da ÿ d' ahoop do hadoo doo —näng mäh. —Hÿÿ kā, ta
ti bē etsēē do hä ÿÿ, ÿ nado ti hanoo. Ee anoo da hup ÿÿ hēnh, s'ā ÿÿ
hēnh rabat'oohh, ta pooj jé tabenām do tah'yyb dāng do sa hyb n'aa
—näng mäh.

²⁴ Ti m' ta ma matäg wób, ji moo sahōnh hē hadoo do raky n'aa
napäh bā retsēē doo, rah'yy kawaj'āān bong ta hÿÿÿ daheeh sa wē. ²⁵ Ti
m' Jesus naēēj nā ta wē sahōnh hē ta ma matäg. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bē hapäh né hē, ta ti Judah buuj nadoo do sa wahē n'aa, tak'öp
ramejūū sa hä. Bē hapäh né hē ti hyb n'aa jew'yyk doo, tak'öp ramejūū
sa karapee n'aa —näng mäh. ²⁶ —Bē mahang taw'āats hē dooh ti d' ta-
do bā. Bē mahang karēn pé kaweh'ēēh péh, taw'āats hē da ta wób sa
karom hadoo tabahado dāk, ta wób tamasa. ²⁷ Bē mahang karēn pé ta
wób sa bahānh nu gadāk péh, taw'āats hē bē wē takadad'uuh. Taw'āats
hē da bē masa n'aa, bē karom kanep'aak do hado dāk tii. ²⁸ Taw'āats hē
ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, bad'oo doo da tabad'oo. ÿ
ahyng babā ÿ rahyb n'aa jew'yyk do jawén nado. ÿ ahyng babā ÿ masa
hyb n'aa ta wób, ÿ ky n'aa en'ym hyb n'aa ta wób sa hä, ÿ dajēp hyb
n'aa hajōk do nesaa do sa mo haj'aa sām hyb n'aa —näng mā Jesus
kyyh.

Ty temaa bong do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁹ Ti m' panang Jerikó hād nāng doo bā naa Jesus ratsyym kasok bā,
hajōk ta jawén hah'ūūm. ³⁰ Ti m' ti ab'ēēh mā ta tyw n'aa nabyy me
pawóp hē ajyy ty temaa bong doo. Ti m' ta tii bā Jesus tabēs do raky n'aa
napäh bā m', tak'öp mā rageēēj bong:

—Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus, Dawi panaa, mat'yyd mehÿñ
āāh! —näk mäh.

³¹ Ti m' hajōk do Jesus sii hah'ūūm do raky ge'ÿÿm mäh, bag hēnh
rabab'ēēh hyb n'aa. Raky geām né paawā m', tak'öp rageēēj magyys hē:

—Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus, Dawi panaa, mat'yyd mehÿñ
āāh! —näk mäh.

³² Ti m' Jesus baym. Ti m' tanaēēnh ta wē. Ti m' tabeaanh sa hä:

—H'ēēd ti bē karēn ÿ moo wāt bē hä? —näng mäh.

³³ —Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo —näk mäh. —Āā karēn p'aa hēnh

āā begāā padēēk —näk mäh.

³⁴ Jesus t'ÿÿd mehÿñ mā sa hä. Ti m' sa matym hä tamepaa. Ti m'
nanyyw hē rabahapēē padēēk p'aa hēnh. Ti m' Jesus rabahadaa kån.

II Sa wahē n'aa hub hēnh, s'ÿÿ me na-āāj hē rabat'oohh tak'öp hyb n'aa
jew'yyk doo, ta sii bag'āas doo. Jesus sii rabag'āas Jesus an'oo bā sa ÿÿn karēn
paawā.

Baad Jerusarēnh bā Jesus ragadoo do panyyg n'aa hahȳȳh

21 Ti m' Jerusarēnh bedaa dāk bā m', panang Betapagéh hād nāng doo hēnh rakajaa bā, waēē joom oriib hād nāng do banāng bā, pawóp hē ta ma matēg Jesus mejūū sa pooj jé m' rabahōm hyb n'aa. ² Hahȳȳ d' mā ta kyyh sa hā:

—Bē ahōm panang hēnh bē pooj jé badāk doo hēnh ti nuuj jé. Bē kaja bā da, nyyw hē da bē baw'yyt jumeto ȳȳnh. Ta pa d' ta t'aah bahāng. Ta tyd hā d' rababēēh. Bē asood hōm da, séd hā bē manaa wawēē hē —nāng mäh. ³ —“Hēd n'aa ti bē as'oot jumeto?” raky hado bā, tii bā hahȳȳ da bē kyyh: “Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do karēn. Badah takatajoooh p'aa hēnh da”, nāk da bē kyyh —nāng mā Jesus pawóp hadoo do sa hā.

⁴ Tii d' taher'oot, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh ta ky n'aa rod hā taher'ood wāt do paa kaja dāk hyb n'aa. Hahȳȳ da paa m' ta ky n'aa rod kyyh:

⁵ “Hahȳȳ da d' mamaher'ood Sijōn ^I buuj: Bē hegāā! Bē wahē n'aa ti awāt da. Kaja hē da ta h'yyb tamahūm sahōnh hā. Jumeto t'aah jó d' tabana, nāng da a kyyh.” ^{II}

Ti né hē P'op Hagā Do kyyh ta ky n'aa rod hā, Jerusarēnh buuj hā tamaher'oot do pan'aa.

⁶ Ti m' pawóp hadoo do ta ma matēg rabahōm kán. Jesus mejūū doo da né hē m' rabad'oo. ⁷ Ti m' ramanaa mā jumeto ȳȳnh, ta t'aah daheeh Jesus wē. Ti m' sa hatsē sa hā padēēk do paa radatoonh jumeto sa jó. Ti m' Jesus bas'ēēg so kán jumeto t'aah jó hatsē jó. ⁸ Hajōk ta tii bā. Ti m' hajōk do sa hatsē sa hā padēēk do paa rat'ēēg hōm ta tyw n'aa me tamahōm doo me, raweh'ēēh hyb n'aa. Ta wób mā ragekyyt mā bag'aad, rat'ēēg hōm mā ta tyw n'aa me. ^{III} ⁹ Ti m' sahōnh hē pooj jé hah'yūm doo, duu hēnh han'aa do na-āaj mā tak'ēp mā sa kyyh:

—Ōm āā j'aa etsē, Dawi panaa!
Ky n'aa kedēng tii, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! ^{IV}
Hý pong jé hawāt do hā āā j'aa etsē! —nāk mā sa kyyh.

¹⁰ Ti m' Jerusarēnh bā Jesus bajēē suun bā kā, tak'ēp mā sahōnh hē panang buuj ratsebee kán, sa wób reeahh mäh:

—Jaa ti hýy? —nāk mäh.
¹¹ Ti m' hajōk doo, Jesus sii kaj'aa do raky gadoo:
—Jesus ti hýy, P'op Hagā Do ky n'aa rod Nasaréh panang bā naa, Garirej hā j'aa bā naa —nāk mäh.

P'op Hagā Do tób wahoo gó hes'ēēm do Jesus hebēē bong do panyyg n'aa hahȳȳh

¹² Ti m' Jesus bajēē suun mā P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hā, kahadē doo gó, wahoo gó. Ti m' tabahabēē bong hes'ēēm doo, hets'ēē do na-āaj mäh. Ti m' tabaūūj bēēh dajēēr rabaheb'aanh do tyng n'aa. Gurii-i hes'ēēm do tyng n'aa na-āaj mā taūūj bēēh. ¹³ Ti m' taky hadoo:
—Hahȳȳ da takerii dāk P'op Hagā Do kyyh: “Tóp ȳȳ ji maneēēnh da P'op Hagā Do hā ji ky n'aa etsēē do tób n'aa” ^V —nāng mäh. —Hýȳ kā baretsēg tób n'aa hado dāk bē an'oo bā! —nāng mā Jesus sa hā.

¹⁴ Ti m' ty temah doo, nabong do na-āaj hē ramena ta wē, P'op Hagā Do tób n'aa hēnh. Ti m' sa nahēē Jesus basog hōm. ¹⁵ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āaj hē rakawajāān mäh, baad hadoo do Jesus moo wāt do rabahapāh bā. Rawén kawajāān na-āaj hē karepē sa kyyh P'op Hagā Do tób n'aa kahadē doo gó hab'ēēh do ramaa napāh bā. Hahȳȳ d' mā karepē sa kyyh:

—Ōm āā j'aa etsē, Dawi panaa! —nāk mäh, hajōō nuu me rageēēnh.
¹⁶ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hē moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āaj hē rahajēm mā Jesus, karepē sa kyyh hyb n'aa. Hahȳȳ d' mā sa kyyh:
—Doooh mamaa napēē bā karepē a hā raj'aa etsē doo? —nāk mäh.
—Ȳȳ. Ȳȳ maa napāh —nāng mā Jesus. —Doooh g'eeh bē ner'ood nā bā hahȳ P'op Hagā Do kyyh hahȳ ky n'aa hā? Hahȳȳ d' paa ta kyyh:
“Karepē, karepē taah its na-āaj hē ōm raj'aa etsē man'oo bā” ^{VI} —nāng mā Jesus kyyh P'op Hagā Do hā Dawi her'oot do paah.

¹⁷ Ti m' Jesus bahōm sa mahānh. Taberéd dāk mā Jerusarēnh. Panang Betanija hād nāng doo hēnh tabahōm. T'ii hēnh mā tabaȳȳh.

I Jerusarēnh panang ti Sijōn . Isaraēw buuj na-āaj hē kā ramaneēēj kán Sijōn .
II Sakarija 9.9 III Tii d' né paa m' rabahed'oo sa wahē ragado bā. IV Saaw-Mo 118.26 V Isajas 56.7 VI Saaw-Mo 8.2

Joom Jesus ky n'aa was'ee hāng do panyyg n'aa hahȳȳh

¹⁸ Ti m' jati pé bāp paa Jerusarēnh hēnh tamatēēh bā, asa dāk mäh.
¹⁹ Ti m' ta tyw n'aa nabyy me tahapāh mā joom wiigo hād nāng doo. Tahēg'āās mā teag bā. Doooh m' ta hā ta ag. Ta g'aad had'yyt hē m'. Ti m' joom hā taky hadoo:

—Doooh da meag wād bā! —nāng mäh.
Ti m' nyyw hē joom tsawyy hāng. ²⁰ Ti m' nyyw hē tatsawyy hāng do ta ma matēg rabahapāh bā, raky hadoo:
—Nyy da nyyw hē joom wén tsawyy hāng? —nāk mā sa kyyh.
²¹ Ti m' Jesus ky gadoo mäh:
—Baad bē h'yy kae bā, P'op Hagā Do ky dāng do bē ky nasēēw bā, bē na-āaj hē bē hajaa bē moo boo bā hahȳ joom hā ȳ moo wāt doo. Ti bahānh bē hajaa bē moo boo bā. Hahȳȳ da bē hajaa tii bā bē mejō bā hahȳ waēē hā: “Ahōm, ahob tame”, bē d' taky daheeh tii bā. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ²² Baad bē ky dahé bā, bē ky nasēēw bā, bē gadoo né da P'op Hagā Do hā bē ky n'aa etsēē doo —nāng mā Jesus kyyh.

Jesus hā reeahh doo, jaa ky gabuuj rahanāng do panyyg n'aa hahȳȳh

²³ Ti m' Jesus bajēē suun kahadē doo gó, P'op Hagā Do tób n'aa ba-sooh bā. Ti m' tama metēēk bā kā, rakajaa mā ta wē P'op Hagā Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa hedoo do sii hē. Ti m' raky hadoo ta hā:

—Jaa kyy gó mabad'oo hahȳ mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj? ^{VII} —nāk mā sa kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Ȳ eeahh bē hā ēnh. Bē her'ood bā, tii bā ȳ baher'oot bē hā jaa ky gabuuj hahȳ ȳ moo wāt doo, hahȳ ȳ bad'oo doo —nāng mäh. ²⁵ —Jaa ky gabuuj Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun paah? Hý pong jé hawāt do kyy gó, sa ky gabuuj hē paah? —nāng mäh.

Tii bā m' sa m'aa hēnh mā raky n'aa hajēēw bong. Hahȳȳ d' mā sa kyyh:

—Hý pong jé hawāt do kyy gó ēr noo bā, teeahh da ēr hā tii bā: “Hēd n'aa paa ti bē ky nadaheeh ēnh?”, nāng da. ²⁶ Ajyy kyy gó ēr noo bā, hajōk do kawaj'āān da tii bā ēr wē, hajōk do hā m' P'op Hagā Do ky n'aa rod paa m' sa h'yyb Jowāw —nāk mā sa kyyh sa m'aa hēnh raky n'aa hajēm bā.

²⁷ Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hā:
—Doooh āā hapēē bā —ken'oooh mäh.
Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Ȳ na-āaj né hē dooh ȳ her'oot bā ky gabuuj nāng do hā ȳȳ, tii da ȳ bad'oo doo —nāng mā ta kyyh sa hā.

Aj'yy pawóp hē taah nāng do panyyg n'aa hahȳȳh

²⁸ Ti m' Jesus eeahh sa hā:
—Nyy d' bē hā hahȳ panyyg? —nāng mäh. —Ti awāt aj'yy pawóp hē taah nāng doo. Ta see pé noo gó wah'ēēh hadoo do hā tamejūū sa joom uwa hād nāng do mahang tamoo wāt hyb n'aa ta ti noo gó. ²⁹ Ti wah'ēēh hadoo do ky hadoo: “Doooh. Doooh ȳ ahōm bā”, nāng. Tii d' né paawā ta kyyh, nyyw hē ta h'yyb tabah'ȳȳt, ti tabahōm tamoo wāt hyb n'aa. ³⁰ Tii bā ta gad'oo hadoo do wē sa yb bahōm. Tamejūū sa joom mahang tamoo wāt hyb n'aa. Ti ta gad'oo hadoo do ky hadoo: “Ej. Ȳ né ahōm”, nāng. Tii d' né paawā ta kyyh, dooh tahōm bā.

³¹ Ti m' Jesus beeahh:
—Ny hadoo do ky daheeh ta yb karēn doo? —nāng mäh.
Ti m' raky gadoo:
—Pooj jé tamejūū doo —nāk mäh.
Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Roma buuj hā kahepak do gahed'aak doo, ȳȳ hajōk do sii hahȳȳh do na-āaj hē, bē pooj jé da rabajēē p'ēē da P'op Hagā Do bag'āās doo hēnh. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ³² Ta tii d' ȳ wén edoo ta tii hā, Jowāw kaja bā, nyy da baad ji bahado dāk P'op Hagā Do matym gó bē tametēēh hyb n'aa, dooh bē ky dahé bā ta hā. Roma buuj hā kahepak do gahed'aak doo, ȳȳ hajōk do sii hahȳȳh do na-āaj hē, ti ti ky dah'eeh. Bē hapēē né paawā nyy da ti raky daheeh, dooh bē h'yy kawareem bā bē ky daheeh hyb n'aa paawā Jowāw metēēk doo —nāng mā Jesus kyyh P'op Hagā Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahē n'aa sa hā, Judah buuj sa wahē n'aa sa hā na-āaj hē.

VII Hes'ēēm do Jesus hebēē bong do hyb n'aa, hajōk do tama metēēk do hyb n'aa na-āaj hē rawén eeahh. Jesus hā he'aanh do sa kyy gó ta tii bā hes'ēēm do rabehes'ēēm. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bā Jesus bad'oo doo.

Joom nāng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'ũm do panyyg n'aa hahỹh

³³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā: I

—Bē maa newē hahỹ panyyg seeh —nāng mäh. —Hỹ hadoo aj'yy be-joom hõm uwa hād nāng do ta joom. Tahedē hõm. Ti tagagoos uwa bēeh hood tagatsi hyb n'aa. Ti tamoo wād sooh p'op nu dāk do joom hāgā n'aa tyng. Tii b' tabahaēēj dāk ta joom banāng do ta kaser n'aa sa hā. Ti ta danāh bahõm dawēē. ³⁴ P'eets hē joom ag wah'ēē dāk bā kā, ta danāh mejũu ta sii moo heb'ook do wób ta kaser n'aa sa wē, tagadoo hyb n'aa paawā ta joom ag. ³⁵ Ti rakajaa bā kā, ta danāh mejũu do ta kaser n'aa rameso padēēk. Ta mejũu do see rahewyh wāt, ta see radaj'ēēp, ta see radaj'ēēp pā me ramakut do haj'aa. ³⁶ Tii bā ta karom wób joom danāh mejũu, pooj jé tamejũu do hawób bahānh. Ti hadoo né hē, tii d' né rabad'oo tii d' ěnh sa hā. Rarahejāā né tii d' ěnh. ³⁷ Tii bā, tagadēēg ub tamejũu ta t'aah. “Tah ŷ raweh'ēēh da”, nāng mā ta h'yyb gó.

³⁸ —Tii bā ta t'aah ta kaser n'aa rabahapāh bā, raky hadoo: “Ta danāh t'aah hahỹh. Tii d' ta danā dāg ta yb jawén buuj dāg”, nāk mäh. “Ti bā, ěr dajēēb! ěr ado hõm ta ma pan'aa paah”, nāk mā sa kyyh. ³⁹ Tii d' né kā, ramejõ hõm joom bahānh, ti ranaboh jad kån —nāng mā Jesus. Panyyg gó m' tabeh'ũm sa hā.

⁴⁰ Ti m' teanh sa hā:

—Nyy da joom danāh bad'oo sa hā takajaa bā? —nāng mäh.

⁴¹ Ti m' raky hadoo:

—Tadej'ēēp da ta kaser n'aa ky nes'aa doo. Dooh d' tat'yyd mehĩn bā sa hā. Tii bā, ta kaser n'aa wób hā tabahaēēnh da ta joom, joom wah'ēē dāk bā kā ta ag wób ta hā hanoo do sa hā —nāk mäh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooh noo gó g'eeh bē ner'ood bā hahỹ P'op Hagā Do kyy kerih doo? “Pā tób n'aa tehem'aa do raty n'aa ges'yyk doo, hỹ kā pā ta ba n'aa, mesoo n'aa dāg. II Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa né tii. Taw'āats hē ěr hā tii”, III nāng kerih doo —nāng mäh. ⁴³ —Ti hyb n'aa —nāng mā Jesus —bē ŷ maher'oot hahỹh: P'op Hagā Do bag'āas do kado hõm da bē mahānh. Kan'oo dāk da ta wób sa hā, ta ag hadoo hanoo do sa hā. IV⁴⁴ Sahõnh hē hahỹ pā hadoo do ty n'aa ges'yyk péh, rahoop da nesaa doo. Ji jó ta ti pā tadēē bā, sahõnh hē ji gawatsik —nāng mā Jesus.

⁴⁵ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Parisēw na-āāj hē ramaa napāh bā panyyg gó Jesus metēēk doo, rah'yy genāh mā Jesus pes'āap mā panyyg ky n'aa gó sa hā. ⁴⁶ Ratyw n'aa es-ooos mā ramao dāk hyb n'aa m' Jesus. Ti hadoo né hē, e'ỹym mā hajõk do Jesus maa new'ēē do sa hā. Rawén e'ỹym, P'op Hagā Do ky n'aa rod ti Jesus hajõk do sa hā.

Hỹ pong jé jām haeh do hadoo panyyg n'aa hahỹh

22 Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus maher'oot mā sa hā. Hahỹh d' mā ta kyyh:

² —Hahỹ panyyg ky n'aa hadoo hỹ pong jé hawāt do bag'āas do ky n'aa —nāng mäh. —Ti awāt hēēj bagā n'aa ta t'aah katēē do waa n'aa, ta tā n'aa tamoo wāt doo. ³ Sahõnh hē ta waa n'aa ta tā n'aa tabahajaa bā, tamejũu ta karom wób rabahõm hyb n'aa pooj jé tatsyyd bong do rabats'yyt hyb n'aa. Ratsyyd né paawā, dooh rakarēn bā rana bā.

⁴ —Tii bā ta karom pooj jé tamejũu do hawób bahānh tamejõ kån. Hahỹh d' ta kyyh sa hā: “Bē maher'ood ŷ atsyyd bong do sa hā, kaja toonh ta tā n'aa, ta waa n'aa. Bē maher'ood, masāh ŷ booj yb ajyy, booj yb tak'ēp hesynh do na-āāj hē ŷ naboh jat jām tā n'aa. Sahõnh hē takaja dāk. Bē maher'ood ŷ ats'yyt do sa hā, tah ŷ katēē do jām n'aa hēnh rabana hyb n'aa”, nāng hāj n'aa bagā n'aa.

⁵ —Tii bā, rapanāg né paawā, dooh rah'yy kap'eed bā. Kats'yyt do paa ah'ũm ta s'ee hēnh. Ta joom banāng hēnh ta see bahõm, tamoo wāt doo hēnh ta see bahõm. ⁶ Kats'yyt do wób rameso padēēk hāj n'aa bagā n'aa karom, rarahejāā, ti radejēēb kån. ⁷ Tii bā, tak'ēp hēēj bagā n'aa kawaj'āan kån ta ti taky n'aa napāh bā. Tii b' tamejũu ta warahén sa wē. Ti ragawats'iik ta ti ji da hadoo do dahej'ēēp doo. Ti ragatang sa panang paah.

⁸ —Ti taky hado kån ta karom wób sa hā: “Kaja dāg né paawā tah ŷ katēē do tā n'aa ta waa n'aa, pooj jé ŷ atsyyd wāt doo, dooh ŷ gado wād bā jām hēnh. Ta ti hadoo do dooh né hē ji atsyyd bā. ⁹ Hỹ kā, bē ahõm panang tyw n'aa kajatsēk doo hēnh hajõk do rabab'ēēh hēnh. Bē atsyyd

I Ta wē kamaj'ũ do sa hā ti tabaher'oot. II Ta ky n'aa hē né hē Jesus her'oot. Jesus né ti pā hadoo doo. Judah buuj sa wahē n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do na-āāj, dooh rakarēn bā Jesus, tób tahem'aa do ty n'aa ges'yyk do hadoo nanāng pā. Raty n'aa gesyyg né paawā, tak'ēp hyb n'aa jawyk dāk Jesus, P'op Hagā Do an'oo bā. III Saaw-Mo 118.22-23 IV P'op Hagā Do mejũu do ramoo boo had'yyt hē tahanāng pé m' ti ta ag hadoo rabanoo

nā sahõnh hē bē aw'yyt doo”, nāng hēēj bagā n'aa. ¹⁰ Tii bā ta karom rabahõm kån panang tyw n'aa me, ti rabats'yyt sahõnh hē ta tii bā raw'yyt doo. Baad habok do rats'yyt, baad nabok do na-āāj hē. Tii bā kā, gabad'ēē dāk jām tób n'aa.

¹¹ —Tii bā kā, hēēj bagā n'aa, jām noo gana do bajēē suun, rats'yyt do tabedēng hyb n'aa. Tii bā tabahapāh aj'yy jām katēē do saroor n'aa nadadāk doo. ¹² Ti taky hadoo ta hā: “Najis ŷy”, nāng, “dooh paawā ta tii da majēē suun bā manadadāk do hyb n'aa jām saroor n'aa”, nāng. Bag hēnh aj'yy maa new'ēp. Dooh ta kyy péh. ¹³ Tii bā ta karom hā hēēj bagā n'aa ky hadoo: “Bē moo maw'yyd dāg, bē tsyyim maw'yyd dāg hahỹ aj'yy. Bē dawāts nā gadagyp doo hēnh. A'oot da tii bā. Sa tēg kamegēēj dāk da tii bā tak'ēp nesaa do rahoop do hyb n'aa”, nāng hēēj bagā n'aa kyyh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hado kån:

—Hajõd né paawā P'op Hagā Do ats'yyt doo, pawóp its ta wób tasēēw hõm doo V —nāng mā Jesus kyyh.

Jesus rano n'aa maso paawā ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hahỹh

¹⁵ Ti m' Parisēw rakata padēēk raky n'aa her'oot hyb n'aa nyy da rabad'oo Jesus rano n'aa masoo taher'oot do hyb n'aa. ¹⁶ Ti m' ramejũu mā Jesus wē sa ma matēg, Judah buuj sa wahē n'aa Eróts hād nāng do karapee sii hē, ky ken'yyim doo gó rake'aanh hyb n'aa. Hahỹh d' mā sa kyyh Jesus hā:

—Ma matēg! —nāk mäh. —Āā hapāh õm. Baad ub mabawāt. Dooh daap mamenā bā. Ehub né hē P'op Hagā Do karēn do hā mama metēēk doo —nāk mäh. —Dooh mahyb n'aa p'eed bā ky n'aa etsēēh do hā, hyb n'aa jawyk do hā mama metēēk bā. Dooh maky n'aa ehỹyd bā sa hyb n'aa ma metēēk doo. ¹⁷ Ti hyb n'aa, —nāk mäh —āā mamaher'ood nyy da a hā. Taw'āats hē a hā ji epaag bā Roma buuj sa wahē hā rahepak doo. Sesa hā? Nyy d' a hā? Ji ep'aak g'eeh ta tii? VI —nāk mā sa kyyh.

¹⁸ Jesus hapāh mā sa h'yyb nesaa doo. Ti m' taky hadoo sa hā:

—J'ooj madāk doo me ky ken'yyim do bēēh! Hēd n'aa tii da bē ke'aanh, kēh ŷ hyb n'aa ŷ bē no n'aa maso paawā? —nāng mäh. ¹⁹ —Bē metāh hā ŷy moweed ji mahepak doo —nāng mäh.

Ti m' raban'oo dāk ta hā moweed denaari hād nāng doo. ²⁰ Ti m' tabeaañh sa hā:

—Jaa heen n'aa hahỹh? Jaa hād hahỹ kerih do ta hā? —nāng mäh.

²¹ Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa hād —nāk mäh.

Ti m' Jesus ky hado kån sa hā:

—Bē an'oo Sesa hā ta no n'aa, ta heen n'aa hadāk doo. Bē an'oo P'op Hagā Do hā ta no n'aa hē —nāng mäh.

²² Ti m' rahyb n'aa meunh mā Jesus her'oot do ramaa napāh bā m'. Ti m' rabahõm kån mā ta mahānh.

Sadusēw Jesus hā rake'aanh do panyyg n'aa hahỹh

²³ Ti m', ti noo gó né hē rakajaa Jesus wē Sadusēw hād enāh doo, ta hā rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hā m' dooh m' ji ganā wād bā ji dajēb bā.

²⁴ Hahỹh d' mā sa kyyh:

—Ma matēg! —nāk mäh. —P'ooj ub Mosees mejũu ěr hā, aj'yy dajēb bā, ta ŷym terēd wād bā tanetaa nā bā, tii bā m' ta hỹj mā gat'ēē dāk tii, ta hỹj makũ panaa nāng hyb n'aa m' —nāk mäh. ²⁵ —Panyyg gó õm āā maher'oot —nāk mäh. —Hỹ hadoo aj'yy 6 ta hỹj āā mahang habok do paah. Tagat'ēē dāk mā ta ŷym. Dooh m' teta nā bā, aj'yy dajēp. Ti hyb n'aa ta hỹj seeh, ta jawén nāh, gat'ēē dāk mā ta hỹj makũ ŷym paah.

²⁶ Ti na-āāj mā dajēp né tii d' ěnh. Dooh m' reta nā bā tadajēp. Ti hadoo né m' ta wób ěnh. Sahõnh hē m' raget'ēē bok ta ti ŷynh. Sahõnh hē m' dooh reta nā bā radejēp. Tagadēēg ub ta gad'oo hadoo do kat'ēē dāk ta hā. Ti na-āāj hē dajēp. ²⁷ Tii kā m' ŷynh dajēb kån —nāk mā Sadusēw.

²⁸ Ti m' rabeaaj kån Jesus hā:

—Ji genyyh bā kā ěnh, dejēp do paa ji? —nāk mäh. —Ny hadoo do ŷym kā ta ti ŷynh ti noo gó kā? Sahõnh hē paa ta ti ta pat'uuk —nāk mā sa kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

V Panyyg metēēh doo da né da, hỹ pong jé hawāt do bag'āas doo bā. Judah buuj né hē ti pooj jé P'op Hagā Do ats'yyt do ta karapee rabahadoo hyb n'aa. Hajõk sa wób dooh rakarēn bā ragado bā Jesus. Judah buuj mahang pawóp its gadoo Jesus. Judah buuj nadoo do mahang, hajõk gad'oo. VI Tii da rawén eaañh, rakarēn paawā Jesus her'oot do hā rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ta hā. “Dooh ji epaag bā Sesa hā” taky hado bā paawā, Eróts karapee raky n'aa tapa paawā Jesus Roma buuj sa hā. “Ji ep'aak né hē” Jesus ky hado bā paawā, hajõk do maa new'ēē doo, dooh ragenaag bā ta tii. Tii b' rakawaj'āan paawā ta wē. Hejooñh né hē ta hā reaañh doo.

—Dooch bē h'yy genā bā baad hadoo do hā, P'op Hagā Do kyy kerih do bē nahapāh do hyb n'aa, P'op Hagā Do hejōj bē nahapāh do hyb n'aa na-āāj hē —nāng mäh. ³⁰—Dejēp do ragenyyh bā kā, dooh ji kat'ēē wād bā. Āās h'yy pong jē habong do kanetēē do hadoo da ji tii bā kā —nāng mäh. ³¹—Dejēp do genyyh doo kā, dooh bē ner'ood bā hah'ē bē hā P'op Hagā Do her'oot doo? ³²“Abaraām hagā y'yh, Isak hagā y'yh, Jakóh hagā y'yh.” Dooch, “Abaraām makū hagā, Isak makū hagā, Jakóh makū hagā”, ³³tanoo bā. Dejēp do hagā n'aa nado P'op Hagā Doo. Hedēp do sa hagā n'aa tii —nāng mā Jesus kyyh.

³³Ti m' hajōk do ramaa napāh bā ta ti ta her'oot doo, rahyb n'aa meu-unh mā tama metēēk do hā.

Tak'ēp ji hyb n'aa jaw'y'yk do panyyg n'aa hah'y'yh

³⁴Ti m', Parisēw raky n'aa napāh bā, dooh m' Sadusēw sa kyy wāt pé sa hā Jesus her'oot do hyb n'aa, séd hā m' rakata padēēk nyy d' rabad'oo rahyb n'aa newēē hyb n'aa. ³⁵Ti m' sa seeh, baad Mosees ky n'aa jaw'y'yk do hapāh do metyy mā Jesus teanh doo me. Hah'y' d' mā teanh doo:

³⁶—Ma matēg —nāng mäh. —P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do mahang, ny hadoo do tak'ēp ji hyb n'aa jaw'y'yk? —nāng mäh.

³⁷Ti m' Jesus ky hadoo:

—“Taw'āāts hē tak'ēp bē kamahān Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Doo, bē h'yy kaha'ēeh doo. Taw'āāts hē tak'ēp bē h'yy padāg ta hā. Taw'āāts hē bē h'yy tym gó naa né hē bē kamahān ta hā.” ³⁸Ti né hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do tak'ēp ji hyb n'aa jaw'y'yk doo. Ti né hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk doo, tak'ēp ky n'aa jawyk do ta wób bahānh. ³⁹Hah'y ta ky n'aa jaw'y'yk do seeh, ta ti hadoo né hē: “Makamahān da hadoo doo, a hā makamahān doo da” ⁴⁰—nāng mäh. ⁴⁰—Ji kamahān do hā tabana né hē sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk doo, P'op Hagā Do ky n'aa rod rahe'oot do paa na-āāj né hē —nāng mā Jesus.

Jesus eanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hah'y'yh

⁴¹Séd hā m' Parisēw rakataa nā bā, Jesus eanh sa hā:

⁴²—Nyy da bē hā Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo? Jaa t'aah bē hā? —nāng mäh.

—Dawi t'aah, Dawi panaa —nāk mäh.

⁴³Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Tii d' tado bā, h'ēēd hyb n'aa, P'op Hagā Do Sahee hejōj gó Dawi ber'oot noo gó, ta wahē n'aa tamaneēnh ti Kristo? Ti y' wén eanh, hah'y' d' paa Dawi kyyh:

⁴⁴“Wahē y' n'aa hā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky hadoo:

‘Aso hup y' hēnh,
si y' mabag'āās hyb n'aa
a maji y' nes'ēem bā kā.’” ^V

⁴⁵H'y' kā, “Wahē y' n'aa” Dawi maneēj bā ti Kristo, nyy da ti ta t'aah tabahadoo? —nāng mā Jesus.

⁴⁶Dooch m' sa kyy péh. Dooch m' reaaj boo bā kā ti bahānh kā. H'yyb e'y'ym mā reaaj bā kā.

J'ooj madāk do ky ken'yym do Jesus nabuuj gedoo do ky n'aa hah'y'yh

23 Ti m' hajōk do sa hā, ta ma matēg hā na-āāj hē Jesus ky hadoo:

²—Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk doo, Parisēw na-āāj né hē rama metēēk ky n'aa jawyk do ky n'aa ji hā. Ji rama-her'oot ta ky n'aa. ³Ti hyb n'aa, taw'āāts hē bē ky daheeh sahōnh hē bē hā ramejūū doo. Ramejūū do bē ky dahé né paawā, rabad'oo doo da bē adoo manāh. Ta ti y' wén her'oot, dooh rama metēēk doo da rabooh, ta see da rababok. Dooch né raky dahé bā ta wób hā ramejūū doo. ⁴Tak'ēp ramejō né paawā ji hā, P'op Hagā Do ji h'yyb en'yym hyb n'aa sa hā, tabad'op pé hē ji ramasa ramejūū doo ji bahajaa hyb n'aa.

⁵—Ta wób raj'aa etsē hyb n'aa sa hā ti sahōnh hē rabahed'oo doo. Gaeh ran'oo bā P'op Hagā Do kyy kerih do bód hood ^{VI}ji mabooh hā, ji moo hā ji ahūū dāk doo, ta wób rabahapāh hyb n'aa. Dawēēt ran'oo bā

I Mosees hā né paawā P'op Hagā Do maher'oot do paa ta tii, sa hā na-āāj hē tahe'oot ta kyy kerih do raner'oot bā, ti hyb n'aa bē hā P'op Hagā Do her'oot doo

II Esodo 3.6 III Dew-Teronom 6.5 IV Rewitikos 19.18

V Saaw-Mo 110.1 VI Ta byy me Judah buuj ramoo bok paa ta hood t'aah sa mabooh hā, sa moo s'y' hā na-āāj hē ramawyyt doo. Ta ti ta hood gó rabenām P'op Hagā Do kyy kerih do bód. Tii d' rawén d'oo, raky n'aa ets'ēē bā, ramanabaan hyb n'aa P'op Hagā Do mejūū doo. Gaeh Parisēw rawén moo bok P'op Hagā Do kyy kerih do bód hood, sa daaj hē rakametēēh hyb n'aa.

ta tyd sa saroor noo hā ragasyyp doo. ^{VII}Rakametēēh do hyb n'aa tii da rawén d'oo. ⁶Ratsebē do tā n'aa noo gó, ragen'aak ky n'aa etsēēh do rabahetohh bā ratooj bā. Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā ragen'aak ratooj bā hyb n'aa jewyk do rabahetohh bā. ⁷Rakarēn ji bedēng hajōk do mahang rabaheesām bā. Rakarēn ji maneēnh “āā ma matēg”.

⁸—Bēēh, bē an'oo manā bē ramaneēnh sa “ma matēg”. Ta tii d' y' wén her'oot, jāām né hē sēt ub bē Wahē N'aa. Bē tii, bē h'y' had'y'yt hē. ⁹“Ee” bē maneēj manā ta wób. ^{VIII}Jāām hē sēt ub bē yb. H'y' pong jē tabawāt tii. ¹⁰Bē an'oo manā sa h'yyb mahōm n'aa bē tii d' ramaneēj bā. Ta tii d' y' wén her'oot, sēt hē bē h'yyb mahōm n'aa do hyb n'aa: Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo. ¹¹Bē mahang karēn pé ta wób sa mahānh ky n'aa etsēēh péh, taw'āāts hē sa karom hadoo da tii. ¹²Tii d' tawén d'oo, jē kaweh'ēēh doo, kadad'uu dāk da P'op Hagā Do an'oo bā. Jé ta daaj hē kadadu doo, kawehēē dāk da tii, P'op Hagā Do an'oo bā.

¹³Ti m' Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk do hā, Parisēw hā na-āāj hē Jesus ky hadoo:

—Baad nado bē hā Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk doo. Baad nado bē hā Parisēw. J'ooj madāk do ky ken'yym do bēēh! —nāng mäh. —Bē gatsē h'y' pong jē hawāt do bag'āās doo, ta bag'āās do karapee ta wób ranadoo hyb n'aa. Bēēh, dooh bē karēn bā tabag'āās do karapee bē do bā. Jé karēn do hā bē gatsē sa mahānh. [¹⁴Baad nado bē hā Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk doo. Baad nado bē hā Parisēw. J'ooj madāk do bē h'yyb. Patug tema bong do sa wē hanāng do bē esok. Ti bāp peej hadoo doo me bē ky n'aa etsēē, bē hā ta wób raj'aa etsēē hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta bahānh tak'ēp P'op Hagā Do rajāā da bēēh.]

¹⁵—Baad nado bē hā Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk doo.

Baad nado bē hā Parisēw. J'ooj madāk do ky ken'yym do bēēh! —nāng mäh. —Dawēē, jē pad'y'yt hē bē ahōm, sēt ub né paawā Judah buuj nadoo do bē h'yyb wareem do hyb n'aa, bē ma metēēk do tagadoo hyb n'aa. Tii bā, bē karapee tabahado dāk bā kā, tak'ēp nes'aa dāg, bē nesaa do bahānh dāg bē an'oo bā. Bē nemuun tabanesaa hēnh tabahōm bē an'oo bā. ^{IX}

¹⁶—Baad nado bē hā, sa h'yyb mahōm n'aa ty temah do hadoo! Hah'y' da bē ky hetēg: “P'op Hagā Do tób n'aa hā ta see ky dēē bā, te hub né hē taky dāng do tametēēh hyb n'aa, dooh ji gado bā ti ta tii. K'āāts tēg gabarēēh do P'op Hagā Do tób n'aa yt hā hanāng do hā ji ky dēē bā kā, tii bā dooh tahaja bā ji ky kah'y'yd bā. Ji moo wāt né hē ji ky dāng doo”, nāk bē kyyh. ¹⁷H'yy gatamah doo, ty temah do hadoo na-āāj hē bēēh! P'op Hagā Do tób n'aa tak'ēp ji hyb n'aa jaw'y'yk k'āāts tēg gabarēēh do ta gó hanāng do bahānh. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagā Do tób n'aa né hē tii, tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēēw dāk hanoo do hyb n'aa k'āāts tēg gabarēēh doo. ¹⁸Hah'y' d' bē kyyh seeh: “P'op Hagā Do ji ma ejuu do tyng hā ta see ky dēē bā, te hub né hē taky dāng do tametēēh hyb n'aa, dooh ji gado bā ta tii. P'op Hagā Do ji ma ejuu do tyng jó kan'oo dāk do hā ji ky dēē bā kā, tii b' dooh tahaja bā ji ky kah'y'yd bā ji ky dāng doo. Ji moo wāt né hē ji ky dāng doo”, nāk bē kyyh. ¹⁹H'yy ganehot do né hē bēēh! P'op Hagā Do ji ma ejuu do tyng tak'ēp ji hyb n'aa jaw'y'yk ta jó kanoo do bahānh. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagā Do hā ji ma ejuu do tyng hyb n'aa tsyt hē P'op Hagā Do wē takasēēw dāk ta jó kan'oo dāk doo. ²⁰P'op Hagā Do hā ji ma ejuu do tyng hā ky dāng doo, sahōnh hē ta jó kan'oo dāk do hā na-āāj hē taky dāng. ²¹P'op Hagā Do tób n'aa hā ky dāng doo, ta gó hanāng do hā, P'op Hagā Do hā na-āāj hē taky dāng né hē tii. ²²H'y' pong jē hā ky dāng doo, P'op Hagā Do bag'āās do tyng hā taky dāng tii. P'op Hagā Do hā, tabag'āās do tyng jó hasooh do hā na-āāj hē taky dāng né hē tii.

²³—Baad nado bē hā Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk doo.

Baad nado bē hā Parisēw. J'ooj madāk do ky ken'yym do bēēh! —nāng mäh. —Bē waa ty gamabuuj men-ta, atis, komino hād enāh do uuh sii hē né paawā bē banoo P'op Hagā Do matym n'aa, dooh paawā bē ky dahé bā tak'ēp ky n'aa jaw'y'yk do P'op Hagā Do mejūū doo. Dooch baad hadoo do bē moo boo bā bē da hadoo do hā. Dooch bē t'y'yd mehīn bā bē da hadoo doo. Dooch baad had'y'yt hē bē h'yy kae bā P'op Hagā Do hā, y' hanāng pé tii. Taw'āāts hē né paawā P'op Hagā Do hā bē banoo bē wē hanāng do uuh, taw'āāts hē dooh bē mabaan bā tak'ēp ky n'aa jaw'y'yk do tamejūū doo. ²⁴Sa h'yyb mahōm n'aa ty temah do hadoo bēēh! Bē asōē né paawā bē eēēk doo, ta babo n'aats bē karēēb jēē mahānh, nepāh bē hā bē karēēb jēng kameer ^X—nāng mäh.

VII Sa saroor noo bā Judah buuj ragesyyp ta tyd jabaruut doo. Tii da né paa P'op Hagā Do mejūū rabad'oo, ta ky n'aa jaw'y'yk do ramanabaan hyb n'aa. VI—II Ta see pé noo gó ta wób ramaneēnh sa see “ee”, sa yb nadoo do hā. Tii d' rawén maneēnh raweh'ēēh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa Jesus wén her'oot ta tii. Jāām hē sēt ub ji yb, P'op Hagā Doo, tak'ēp ji weh'ēēh doo. IX Banasaa hēnh sa karapee rabahōm ran'oo bā, dooh P'op Hagā Do karēn do tado bā do hyb n'aa sa hā rama metēēk doo. Sa daaj hē rahyb n'aa jaw'y'yk do ti rama metēēk do sa hā.

X Parisēw rasōng paa sa waa reēēk doo. Tii d' rawén d'oo, dooh rakarēn bā

25 —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Parisëw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —Ji waa hood ta gó hasud doo, ta jó ub ji hets'yyt do hadoo bëeh. Baad bë babok P'op Hagä Do matym gó ji ed'oo. J'ooj madäk doo me tii. T'öp, bë h'yyb gó, tak'ëp bë karën do jawén bë babok. Ta wób sa ma hä bë h'yyb pad'ëek. 26 H'yy ganehot do bë Parisëw. Taw'ääts hë paawä pooj jé ta gó bë benäm baad ub bë kanek. Tii bë kä, sahõnh hë baad däg I —näng mäh.

27 —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Parisëw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —Kamag hood hawak doo me rahewyk do hadoo bëeh. J'ooj hë tabanäh. T'öp, ta gó, séd dó dajëp do k'yy. Séd dó hasaats jëng doo. 28 Ti hadoo bëeh. J'ooj hë, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky dah'ëeh do bëeh, ji ed'oo. Bë h'yyb gó, j'ooj madäk do had'yyt hë bëeh. Hëh'äat nado bë h'yyb. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'ëeh do bëeh —näng mäh.

29 —Baad nado bë hä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Baad nado bë hä Parisëw. J'ooj madäk do ky ken'yym do bëeh! —näng mäh. —P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do sa kamag n'aa hood pä s'ëeb bë tema. Ta hetsó n'aa bë moo bok baad habok do makü sa kamag n'aa paa bakëë bë. 30 Hahÿy da bë kyyh, ta tii d' bë wén d'oo: “Ää wahë makü rababong noo gó ää aboo bë paawä, dooh paawä ää masaa bë ää wahë makü sa hä P'op Hagä Do ky n'aa rod dej'ëep doo”, näk bë kyyh. 31 Ta ti bë her'oot do hä bë hä hë bë ky n'aa katepaa. P'op Hagä Do ky n'aa rod dahej'ëep do sa panaa bëeh, bë nooh. Bë daaj'ëeh bë kaher'oot ta ti ky n'aa hä. 32 Ti b' hää éh. Bë hajaa nesaa doo, bë wahë makü du doo do paah! II —näng mäh.

33 —Aw'yy hadoo bëeh! Aw'yy taah né hë bëeh! Nyy da bë ed'oo bë ked'ëep tabanesaa doo hënh bë P'op Hagä Do ky n'aa ety do mahänh? 34 Taw'ääts hë bë maa newë hahÿyh: Y mejuü da bë mahang P'op Hagä Do ky n'aa rod. Y mejuü da ajyy tak'ëp hajaa doo. Y mejuü da P'op Hagä Do kyyh ma mehetëk doo. Sa wób bë dej'ëep da, sa wób bë epëem da b'aa kajatsëk do hä. Y mejuü do wób bë hewyyh da tób P'op Hagä Do panyyg bë yd naherot do yt hä. Sa wób bë no n'aa masoo da badäk hahÿ haw'ääts hë. 35 Ti hyb n'aa bë hä kä P'op Hagä Do anoo da sahõnh hë baad habok do badäk hahÿy hä radej'ëep do paa sãm baj. Abëw rana-booh noo gó du däk do né hë tii. Tii kä tagadëeg ub Sakarija, Berekiya t'aah, radaj'ëep doo kä. Ti bë daj'ëep paa m' ji ma ejuu do tyng, P'op Hagä Do tób n'aa ganahaang gó. 36 Né hup y né hë hahÿ y her'oot doo: Bë hä kä, da hë habong do sa hä, P'op Hagä Do anoo da sahõnh hë radej'ëep do sãm baj nesaa doo —näng mäh.

37 Ti m' taky hado kân:

—Jerusarënh, Jerusarënh! A babuuj ranaheb'ooH P'op Hagä Do ky n'aa rod. Pä me ramahëk' uut bë wë P'op Hagä Do mejüü doo, radej'ëp hyb n'aa. Hajöo nuu me y karën paawä y bataa a babuuj nesaa do mahänh y mo n'aa jesuu hyb n'aa sa hä, karaak ta taah yÿn ta këg yt hä tata bëeh do mo n'aa me. Tii da y badoo paawä sa hä, dooh tii d' rakarënh bë.

38 —Bë hegäa da Jerusarënh buuj, P'op Hagä Do beréd hõm bë panang. P'op Hagä Do mak'yyts däk bë panang. 39 Hahÿ hyb n'aa y wén her'oot ta tii: DooH da y bë hapëë wäd bë kä. Jáam né da p'aa hënh y bë bahapäh da bë h'yy kawareem bë, hahÿy da bë her'ood bë: “Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo!” III

Jesus her'oot ta jawén hawät do panyyg n'aa hahÿyh

24 Ti m' Jesus ratsyym kasok bë m' P'op Hagä Do tób n'aa bë naa, ta ma matëg rabana ta wë, ti m' rametëeh mä ta hä P'op Hagä Do tób n'aa. Anäm mä sa hä. 2 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë hapäh sahõnh hë hahÿyh? DooH da hahÿ pä ta see jó haso wät pé da. Sahõnh hë da rabakud bëeh tüü. Né hup y né hë ta ti y her'oot doo —näng mäh.

3 Ti m' waëë joom oriib banäng doo hënh Jesus rabahõm kân. Ta tii bë Jesus bahäng bë, sa m'aa hënh ta ma matëg rabana ta wë, ti m' raky n'aa eanh:

rakarëeb jëë bë ta babo n'aats ji nawëh doo, “Bë awëë manäh” P'op Hagä Do mejüü do hyb n'aa. Ti sii hë ramatakä né paawä, dooh tagah'ood bë sa hä ram-abaan tak'ëp ky n'aa jawyk do P'op Hagä Do mejüü doo. Ti hyb n'aa bë karëeb jëng kameer

I Kanek ky n'aa me Jesus

ma metëek sa h'yyb ky n'aa. Taw'ääts hë pooj jé ji benäm t'öp ji h'yyb, tii bë sahõnh hë ji hä, ji moo wät doo, ji her'oot doo, baad däg na-ääj hë. Ti né hë tahanäng pé né ti kanek ky n'aa me teh'üüm doo. II Jesus h'yyb hapäh rakarënh do radaj'ëep. Ti hyb n'aa tii d' tawén her'oot sa hä. Takarënh paawä rah'yy kadaw'uuh rahyb n'aa newëë do hä. III Saaw-Mo 118.26

—Ny noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu däk? H'ëed hado da õm ka-jaa do heen n'aa, badäk hahÿ bahëëj jëng do heen n'aa? —näk mäh.

4 Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Baad bë matakä da bë rawanadii hyb n'aa. 5 Hajök da han'aa ji hä wäd'ii doo. Hät yÿ gó rabana, sa nooh. “Y Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo”, näk da sa kyyh. Hajök da rawedii. 6 Kaneb'ooH do ky n'aa bë ky n'aa napäh da. Ti hadoo né hë bë eÿym manäh. Ti awät né da ta ti he-doo doo. Ti hadoo né hë, dooh takaja nä bë badäk hahÿ bahëëj jëng doo.

7 Hjä n'aa see babuuj rakaneb'ooH da häj n'aa see babuuj sa daheeh. Hjä n'aa sa wahë n'aa, rah'yy kawereem da häj n'aa see sa wahë n'aa wë. Hajõng häj n'aa bë as'aah da. Hajõng häj n'aa bë k'ääts katajuus da. 8 Sahõnh hë tii, badäk hahÿ bahëëj jëng do du däk do metëë n'aa. Ajän pooj jé ta mahÿÿj ganyoh do hadoo da tii.

9 —Ti noo gó bë da rahaëënh bë maji moogó bë rarejäa, bë radej'ëep hyb n'aa. Tak'ëp da sahõnh hë häj n'aa buuj rakawajään da bë wë hëp y n'aa. 10 Hajök da ti noo gó h'yy gejë hõm doo. DooH hä y rah'yy kae boo bë da. Ta ti hedoo doo, rahaëënh da sa da hadoo do sa maji moogó. Tak'ëp da rakawajään sa da hadoo do wë. 11 Hajök da ti anäng ti noo gó daap men'y'yyh doo, “P'op Hagä Do ky n'aa rod yÿh”, hanäk doo. Hajök da rawedii. 12 Tak'ëp däg do hyb n'aa nesaa do ti noo gó, hajök dooh rakamahän wäd bë sa da hadoo doo. 13 Ti hadoo né da, jé h'yy kanerët do hä yÿ, tadajëb bë kä, edëb had'yyt hë da hÿ pong jé P'op Hagä Do pa. 14 Hahÿ ji P'op Hagä Do bag'ääs do panyyg hanäm doo, jé pad'yyt hë da rabaher'ood hõm, sahõnh hë badäk hahÿy hä habong do raky n'aa napäh hyb n'aa. Tii bë kä, badäk hahÿ bahëëj jëng do kaja kân da —näng mäh.

15-16 —Ti hyb n'aa, nanäng tak'ëp nasaa doo, P'op Hagä Do tób n'aa rejää doo, P'op Hagä Do tób n'aa rahyb n'aa eréd hõm hanoo doo, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk doo bë tahëë däg bë bë hapëë bë, ta ky n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod Daniëw häd näng do erii wät do paa bë hapëë bë, taw'ääts hë Judah häj n'aa bë haj'eenh do rakejën hõm da wahëë banäng hënh. (Bë hyb n'aa matakä Daniëw erii wät do hä.) 17 Ta ti bë bahapäh bë, taw'ääts hë jajé p'op tób gädäk do jó hasooh péh, nayyy hë da takejën hõm, dooh da pooj jé tób gó tehëen péh. 18 Ti hadoo né da ta joom hood hënh hawät doo. Taw'ääts hë dooh da tajëë bë ta hatsë tabehëen hyb n'aa paawä —näng mäh. 19 —Tak'ëp tanesaa het'aah doo, sa taah nebi do sa hä kä ti noo gó käl! IV —näng mäh.

20 —Taw'ääts hë bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hä, bë kejën hõm do tabahahëem noo gó, tak'ëp naëng badoos noo gó tanadoo hyb n'aa, Saab hä tanadoo hyb n'aa na-ääj hë. 21 Tak'ëp né da ji ba hoop ti noo gó. Badäk hahÿ du däk noo gó naa, dooh nä paa ti hadoo pé tak'ëp raba-hoop. Ti jawén kä dooh ti tahado wäd bë kä. Ti hyb n'aa da taw'ääts hë bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hä, tabahahëem noo gó, Saab noo gó ta ti tanadoo hyb n'aa, y wén näng. 22 P'op Hagä Do bód gagok hõm da nanäng ji ahoop doo. Tii d' tanado bë paawä, dooh paawä hedëp péh. Ta wë tasëew hõm do sa hyb n'aa tawén bód gagok hõm ti noo gó ra-hoop doo —näng mäh. 23 —Ti noo gó, “Wät hahÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo”, “Jajé tahawät”, ranoo bë, bë ky dahé manä da ra-her'oot doo. 24 Ta ti y wén her'oot, ti abok da hajök “Y Kristo” ken'ooH do hyb n'aa. Ti abok né da “P'op Hagä Do ky n'aa rod yÿh” ken'ooH doo, noo kanesa doo. Tak'ëp hadoo do ta heen n'aa rametëeh da, rapehuunh da, ta wë P'op Hagä Do asëew hõm do sii hë rawedii hyb n'aa paawä.

25 Bë hyb n'aa matakä! Ta pooj jé y baher'ood däk bë hä.

26 —Ta wób daap bë rapanäg bë, “Tabanawäng bë tabawät”, ranoo bë, bë ahõm manä t'ii hënh. “Gëet nanäng, tób gawakó gó”, ranoo bë, bë ky dahé manäh. 27 Hawyp do wë hä naa jé pad'yyt hë ji hapäh do hadoo da yÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kaja doo. Sahõnh hë da rabahapäh y kaja doo. 28 Wyt ta maab hë da y kaja doo, dajëp do ba-jat bë wyt ta maab hë hadoo doo, kuruj-du ta tii bë rakataa do hyb n'aa —näng mäh.

29 Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ti noo gó tak'ëp rabahoop do jawén paa bë né hë, nayyy hë, papÿÿi da badagyb däk. Kamarab da, dooh ta bag nyy wäd bë. Sagõh wë hä naa kejäk da. Wë hä habong do ta bag keh'yÿt da jé pad'yyt hë, ta see hedo hõm da P'op Hagä Do an'oo bë. 30 Ti noo gó kä da sahõnh hë rabahapäh da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do kaja hyng do metëë n'aa wë puh mahang. Tii bë rah'yy ketón bong da sahõnh hë badäk hahÿy hä habong doo. Rahapäh da yÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do y bahyng bë wë puh mahang, P'op Hagä Do hejój me, ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo doo gó. 31 Ti noo gó y mejuü da äs yÿ, torõm-bet häd näng do tak'ëp ragamehÿÿh hyb n'aa, ta naëj n'aa. Tii bë da ra-

IV Tak'ëp tawén nesaa ti noo gó sa hä, dooh tahaja rawaj'aa bë do hyb n'aa. V

VI Isajas kyy gó Jesus beh'üüm ta ti taher'oot doo. Isajas 13.10, 34.4 hä takerii däk ta ti ky n'aa.

bataa jé pad'yyt hē badāk hahȳ hā habong do ȳ asēew hōm doo —nāng mā Jesus.

³² Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Bē hyb n'aa matakā joom wiigo hād nāng do ky n'aa hā —nāng māh. —Wiigo tēeg tadu doo bā tagajewāng doo, bē hapāh tabanyyng edaa dāk. ¹³³ Ti hadoo né da, sahōnh hē ta ti bē ȳ maher'ood wāt do kaja dāk bā bē bahapāh bā, edaa dāk ȳ kajaa do bē bahapāh da. ³⁴ Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Da hē habong do rahapāh nā da sahōnh hē ȳ her'ood wāt do bawād kån. ³⁵ Badāk hahȳh, wē na-āaj da, ahēej jēē né paawā, kēh ȳ da dooh tahēej bā.

³⁶ Ti m' ahōm nā Jesus her'oot doo:
—Dooh d' hapāh pé ny noo gó ta ti bawāt. Āās, h̄y pong jé habok do dooh rahapēē bā. Ȳh, P'op Hagā Do T'aah, na-āaj hē dooh ȳ hapēē bā. Jāām né hē Ee hapāh. ³⁷ P'ooj ub, Nowéh hād nāng do hawāt noo gó habong doo da né hē da rababok da, ȳh, Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ³⁸ Sahōnh hē tabag'yyp do pooj jé, h'yy kanap'eed gó rababok. Ratsebē do waa n'aa rawa, ratsbebē do waa n'aa reēēk. Rakehet'ēē doo da raketēē. Dooh rahyb n'aa peet péh. Tii d' né rabad'oo marakate gó Nowéh rabajēē p'ēē bā ká. ³⁹ Dooh rahapēē bā sa pooj jé hawāt doo, hag'yyp do kaja kån. Ti m' hag'yyp do kaja kån, dejēb kån sahōnh hē. Ti hadoo da Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ⁴⁰ Ti noo gó, pawóp hē hedoo pé ajyy gēew gó moo bok doo, sa see da ȳ mahūum si ȳ, ta see da keréd hōm. ⁴¹ Pawóp hē hedoo pé ȳy tiriig ramoo bok doo, sa see da ȳ mahūum si ȳ, ta see da ȳ eréd gēēt. III

⁴² —Ti hyb n'aa baad bē hyb n'aa matakā da, baad bē gadaa. Dooh bē hapēē bā ny noo gó Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, bē h'yy kaha'eeh do kaja. ⁴³ Bē hyb n'aa newē hahȳ panyyng gó bē ȳ maher'oot doo: Tób danāh hapēē bā paawā nyy b' akēē atsēm hets'ēēk do kaja, baad paawā tamatakēē, baad paawā tagada. Dooh paawā tan'oo bā hets'ēēk do ta tób tanoo eē nā bā. ⁴⁴ Ti hadoo bē hā. Taw'āats hē baad bē hyb n'aa matakā, baad bē gadaa ta pooj jé. Ta ti ȳ wén her'oot, bē ganadaa bā Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do kajaa da p'aa hēnh —nāng māh. ⁴⁵ —Ti hyb n'aa, jaa bē mahang ta kaser n'aa baad had'yyp hē ta kariw n'aa mejūū do moo wāt do hadoo? Jaa bē mahang ta kaser n'aa h'yy ganāng do hadoo doo, ta hā ta kariw n'aa hanoo do ta wób tabahag'āas hyb n'aa, ta āh had'yyp hē baad ta wób sa waa tabetsēēh hyb n'aa sa hā, ta s'ee hēnh ta kariw n'aa awād nuuj jé? ⁴⁶ Taw'āats hē ta kaser n'aa hā, ta kariw n'aa awwyd bā tamejūū do hā moo wāt doo, ta kariw n'aa matēēh bā. ⁴⁷ Ta kariw n'aa weh'ēēh da ta ti hadoo doo. Sahōnh hē tahaēēnh ta hā ta ma, ta ma hagā n'aa tabahado dāk hyb n'aa ká. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ⁴⁸ H̄y ká, baad ta kaser n'aa moo nawād bā paawā, ta h'yy gó taky hado bā: “Dooh nanyyng hē kariw ȳ n'aa kaja bā”, tanoo bā, ⁴⁹ karom wób tahewyh had'yyp bā ká, tadu do bā jarakē he'ēēk do sii tawa bā, tēeg bā, ⁵⁰ ti taganada bā né ká ta kariw n'aa kajaa da. Tahyb n'aa napeet bā ká takajaa. ⁵¹ Tii bā tak'ēp da ta kariw n'aa rejā kån da. Tanoo da ta kaser n'aa paa ahoop j'ooj madāk doo me, ky ken'yym doo gó habok do nesaa do rabahoop doo da. A'oot da tii bā. Sa tēg kamegēej dāk da tii bā tak'ēp nesaa do rahoop do hyb n'aa —nāng mā Jesus takajaa do pooj jé ky n'aa hā.

Maruus sa bag yt hā gad'aa do panyyng n'aa hahȳh

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Hahȳ panyyng ky n'aa hadoo h̄y pong jé hawāt do bag'āas do ky n'aa Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do matēēh noo gó: Atsēm ji moo sahōnh hē maruus rabahōm sa najiis patug pan'aa hā rakataa hyb n'aa ta ȳym pan'aa tabehēēnh hēnh. Sa moo gó sa bag rapat-sēē. ² Sa wób, ji ma poo oow péh, h'yy gatamah. Ta wób h'yy genāh. ³ H'yy gatamah doo, sa bag ramahūūm né paawā, dooh m' ramahūūm ta syyj sa bag waa. ⁴ H'yy genāh do ti ramahūūm sa bag waa. ⁵ Tii bā, nanyyng hē sa najiis patug pan'aa kanajaa do hyb n'aa, ji moo sahōnh hē hadoo do raty jewyk, tii b' rabaā jēk.
⁶ —Tii bā atsēm ub rē tanyy naēēnh: “Wāt ta ti ta patug pan'aa!”, nāng. “B'ēep, bē gado!”, nāng ta kyyh.
⁷ —Tii bā maruus raty gewēej padēēk. Ti raty enām sa bag hō n'aa.
⁸ Ti h'yy gatamah do raky hadoo h'yy genāh do sa hā. “Na bē bag waa uuh. P'eets hē tabahānh āa bag waa”, nāk.
⁹ —“Dooh”, nāk ta wób, “āa bag waa uuh āa an'oo bā bē hā, dooh da tahaja bā tii bā”, nāk. “Bē ahōm nā ji bag waa rabahesām hēnh ta waa bē bet-sēē hyb n'aa” —nāk.

I Tagajewāng doo, tabanyyng heen n'aa. II Sahōnh hē Jerusarēnh ky n'aa sa hā Jesus maher'ood wāt do né hē tii, ti noo gó habong do rahapāh doo. Dooh badāk hahȳ bahēej jēng do tado bā rahapāh doo. III Ta wób ta sii tamahūūm, ta wób ti ha'yym tahanāng pé tii. Dooh jāām hē pawóp hē tado bā ti taw'yyp doo. Baad gada do ti tamahūūm, h'yy kanapeet doo, ta hā h'yy kana'eeh do ti ha'yym.

¹⁰ —Ti rabahōm nuuj jé sa bag waa hets'ēē doo, takajaa sa najiis patug pan'aa. Tii bā maruus baad gad'aa do rabahōm kån ta sii. Ket'ēē do jām hēnh rabahōm ta sii. Tii bā noo gatsēē dāk jām tób n'aa.

¹¹ —Ta jawén rakaja kån hets'ēē doo. “Āā wahē n'aa, manoo gasēēts tób āā bajēē p'ēē hyb n'aa”, nāk.

¹² —Tii bā jām noo gana do ky gadoo: “Né hup ȳ né hē tii, dooh bē ȳ hapēē bā”, nāng jām noo gana doo —nāng mā Jesus panyyng gó teh'ūum doo.

¹³ Ti m' Jesus ky hado kån:
—Ti hyb n'aa, baad bē gadaa ta pooj jé, bē nahapāh do hyb n'aa ny noo gó ȳ matēēh. Dooh bē hapēē bā nyy b' akēē ȳ kajaa —nāng mā Jesus kyyh.

Dajēer karom sa hā aj'yy ets'ēē hōm do rabahag'āas hyb n'aa panyyng n'aa hahȳh

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Hahȳ panyyng ky n'aa hadoo na-āaj hē h̄y pong jé hawāt do bag'āas do ky n'aa, Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do kajaa noo gó. Aj'yy dawēē tabahōm do pooj jé ta dajēer ta karom hā tets'ēē hōm do rabahag'āas hyb n'aa ta s'ee hēnh tawād nuuj jé hadoo tii. Tabahōm do pooj jé, aj'yy naēēnh ta karom ta wē. ¹⁵ Ta see hā tabanoo ji ma poo oow pé ta hood moweed k'āats tēg gabarēēh do s'ēēb. Ta see hā tabanoo pawóp hē ta hood, ta see hā sēt hē. Rahajaa do pénh ramoo bok doo, tets'ēē dāk sa hā. Ti tabahōm kån dawēē. ¹⁶ Tii bā nanyyng hē ji ma poo oow pé gadoo do du do kån ta tii me tamoo wāt doo, dajēer kah'ūum hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ji ma poo oow pé jó tagadoo ji ma poo oow pé wób. ¹⁷ Tii d' né hē pawóp hē dajēer hood gadoo do bad'oo. Pawóp hē hadoo do jó tagadoo pawóp hē ta wób. ¹⁸ Tii d' nado sēt gadoo doo. Ta kariw n'aa dajēer tagadoo do jawén paa bā tabahōm, ti tadakā jēng ta dajēer. Séd debaa hē tabado nyyh ta kariw n'aa matēēh bā ká.

¹⁹ —Tii bā hajōō ta baab jawén paa bā sa kariw n'aa kaja kån. Tii b' tanaēēnh ta wē ta karom dajēer tahanoo do paah, tabahapāh hyb n'aa nyy da rabad'oo ti dajēer ká. ²⁰ Ji ma poo oow pé dajēer hood gadoo do ky hadoo ta hā: “Kariw ȳ n'aa”, nāng, “ji ma poo oow pé ta hood man'oo dāk hā ȳ, ta tii me ȳ moo wāt hyb n'aa”, nāng. “Mahegāā. Ta jó ȳ gado dāk ji ma poo oow pé ta hood wób gedē hōm doo”, nāng.

²¹ —Ti ta kariw n'aa ky hadoo: “Taw'āats hē mamoo wāt doo. Karom baad hadoo do om. Baad had'yyp hē maban'yyp a hā ji anoo doo”, nāng. “Kanaheñ d'os hē né paawā, baad maban'yyp. Ti hyb n'aa ti bahānh ȳ anoo a hā h̄y ká magab'āas hyb n'aa ká. B'ēep, tsebee si ȳ”, nāng ta kariw n'aa kyyh.

²² —Tii bā pawóp hē dajēer hood gadoo do ky hadoo: “Kariw ȳ n'aa”, nāng, “pawóp hē ta hood man'oo dāk hā ȳ, ta tii me ȳ moo wāt hyb n'aa”, nāng. “Mahegāā. Ta jó ȳ gado dāk pawóp hē ta hood wób gedē hōm doo”, nāng.

²³ —Ti ta kariw n'aa ky hadoo: “Taw'āats hē mamoo wāt doo. Karom baad hadoo do om. Baad had'yyp hē maban'yyp a hā ji anoo doo”, nāng. “Kanaheñ d'os hē né paawā, baad maban'yyp. Ti hyb n'aa ti bahānh ȳ anoo a hā h̄y ká magab'āas hyb n'aa ká. B'ēep, tsebee si ȳh”, nāng ta kariw n'aa kyyh.

²⁴ —Ti ta karom seeh, sēt dajēer hood gad'ēē dāk do gadoo do tabana, ti taky hadoo: “Kariw ȳ n'aa”, nāng, “tak'ēp mamejūū ji hā, hēp ȳ. Manu gekāā joom ag manejoom doo. Joom ag manejoom do mataa. ²⁵ Ti hyb n'aa om ȳ jēȳm”, nāng. “Tii bā k'āats gó ȳ jeh'aa kēē a dajēer”, nāng. “H̄y, a dajēer hā ȳ manoo do paah”, nāng.

²⁶ —Ti ta kariw n'aa ky hadoo: “Karom nesaa do om! Moo nahūūj om!”, nāng. “Mahapāh mā a nooh, joom ag ȳ nejoom do ȳ nu gekāā, nāng a kyyh. Joom ag ȳ nejoom do ȳ bataa, nāng a kyyh”, nāng. ²⁷ “Hēd n'aa dajēer manan'oo dāk dajēer me moo heb'ooch do sa hā? Tii bā ká, ȳ kajaa bā ká, ta bahānh ȳ gadoo paawā dajēr ȳ”, nāng ta kariw n'aa ta hā.

²⁸ —Ti sa kariw n'aa ky hadoo: “Bē ado hōm sēt hadoo do ta wē hanāng doo. Bē an'oo ji moo sahōnh hē wē nāng do hā”, nāng. ²⁹ “Jé wē nāng do hā, ti bahānh takan'oo dāk ta hā. Hajōng da anāng ta wē. ^{IV} Kanaheñ d'os hē wē nāng doo, kanaheñ d'os do ta wē hanāng do kado hōm da ta mahānh”, nāng. ³⁰ “Bē dawāts nāng ta w'oo hā gadagyp doo hēnh karom nahūūnh doo. A'oot da tii bā. Sa tēg kamegēej dāk da tak'ēp nesaa do rahoop do hyb n'aa”, nāng sa kariw n'aa kyyh —nāng mā Jesus panyyng gó teh'ūum doo.

Sahōnh hē badāk hahȳ hā habong do ky n'aa kety dāk do ky n'aa hahȳh

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

IV Baad taban'yyp do hyb n'aa tii.

—Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ta kabaj'aa doo gó, ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó sahõnh hë ääs sa daheeh tabahyng bā kā, sa wahë wahë tyng n'aa jó, tsyt hë kasëew dāk do tyng n'aa jó tabasoooh da.³² Tii bā sahõnh hë badāk hahÿÿ hā habong do rakata padëek da ta wë tan'oo bā. Tii bā tsyt hë tabasëew hõm da sa mahang, b'ëé hagā n'aa tsyt hë tabasëm doo da b'ëé kabara mahānh.³³ Hub hënh tabasëew hõm da b'ëé, s'ÿÿ hënh da kabara.³⁴ Tii bā ta bagā n'aa ky hadoo da ta hub hadāk hënh hab'ëeh do sa hā: “B'ëep bëeh, Ee ky n'aa edëng doo. Bë gado badāk hahÿÿ tadu dahāng noo gó naa bë hyb n'aa tenyww hõm doo, ta bag'āās doo.³⁵ Bë ÿ wén ts'ÿyt, ÿ paa asaah, wa ÿ paa bë anoo hā ÿÿ. ÿ paa hoo kaanh, bë anoo paa naëng ÿÿ. Ta s'ee hënh naa paa ÿÿh, bë gadoo paa ÿ bë tób bā.³⁶ ÿ paa saroor tamaah, bë anoo paa saror ÿÿ. ÿ paa nahëë nāng, bë heg'āās paa ÿÿh. Ragadaheew'ëes doo gó paa ÿ bagëet, ÿ paa bë hehëen”, nāng da ta kyyh sa hā.

³⁷—Tii bā baad habok do reaanh da ta hā: “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ny noo gó āā bahapāh mabasaah doo, ny noo gó a waa āā banoo? Ny noo gó mahoo kaanh, a naëng āā banoo?³⁸ Ny noo gó ta s'ee hënh naa òm āā bahapāh, òm āā gadoo? Ny noo gó òm saroor tamaah, òm āā saroor noo?³⁹ Ny noo gó òm āā bahapāh manahëë nāng doo, radawäts gëet do òm? Ny noo gó òm āā bahehëen?”, nāk da baad habok do sa kyyh.

⁴⁰—Tii bā ta bagā n'aa ky hadoo da hahÿÿ da: “Baad bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Sahõnh hë hāÿ ÿ hedoo do hā, hā ÿ h'ÿÿ ka'eeh do hā bë bad'oo do paah, rahyb n'aa sekog its né paawā, hā ÿ né hë ti tii d' bë bad'oo doo. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo”, nāng da ta bagā n'aa baad habok do sa hā.

⁴¹—Tii bā ta s'ÿÿ hënh hab'ëeh do sa hā taky hadoo da: “Bëeh, ky n'aa kawas'ee bong doo, bë ahõm mahānh ÿÿ tëëg hõõ nadëek doo hënh, Dijab, āās nesaa do Dijab karom sa daheeh sa hyb n'aa P'op Hagā Do benyww dāk doo hënh.⁴² T'ii hënh bë wén hõm, ÿ né asaah paah, dooh paa wa ÿ bë an'oo bā. ÿ paa hoo kaanh, dooh paa naëng ÿ bë an'oo bā.⁴³ Ta s'ee hënh naa paa ÿÿh, dooh paa ÿ bë gado bā bë tób bā. ÿ paa saroor tamaah, dooh paa saror ÿ bë an'oo bā. ÿ paa nahëë nāng, ragadaheew'ëes doo gó paa ÿ bagëet, dooh paa ÿ bë hegāā bā”, nāng da ta kyyh.

⁴⁴—Tii bā kā, ti na-āāj da reaanh da. Hahÿÿ da da sa kyyh: “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ny noo gó paa òm āā bahapāh mabasaah doo, mahoo kaanh doo, ta s'ee hënh naa do òm, saroor tamah do òm, manahëë nāng doo, ragadaheew'ëes doo gó mabagëet doo? Ny noo gó òm āā manasa?”, nāk da sa kyyh.

⁴⁵Tii d' taky hadoo: “Baad bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Hahÿÿ hyb n'aa sakog its do see hā bë manasa doo, ÿ né hë ti bë manasa. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo”, nāng da ta bagā n'aa baad nabok do sa hā.

⁴⁶—Tii bā, ah'üüm da rahoop do had'ÿÿt doo hënh. Baad habok doo, dooh t'ii hënh rahõm bā. Hÿ pong jé ji edëb had'ÿÿt doo ragadoo tii hā —nāng mā Jesus.

Ratyw n'aa esoos do nyy da radaj'ëep Jesus panyyg n'aa hahÿÿh

26 Ti m' Jesus bahajaa bā sahõnh hë ta ti taher'oot doo, taky hadoo mā ta ma matëg sa hā:

²—Bë hapāh, edaa dāk Pas-kowa. Pawóp nā ta āh. Ti noo gó Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ran'oo dāk da ta maji sa moo gó b'aa kajatsëk do hā takepëem dāk hyb n'aa —nāng māh.

³Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa na-āāj mā séd hā m' rakata padëek P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'āat do tób bā. Kajapas mā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'āat do hād.⁴ Ti m' ratyw n'aa esoos mā Jesus ramoo maso hõm hyb n'aa ta wób raky n'aa nanapāh bā m', radaj'ëep hyb n'aa kā m'.⁵ Rakaner'oot bā m' raky hadoo:

—Doooh da ër dajëeb bā Pas-kowa noo gó, hajök do ër wë rah'ÿÿ kawereem mahānh —nāk māh.

Buu benyym do ÿÿnh ahoog wāt do Jesus nuu gó panyyg n'aa hahÿÿh

⁶Ti m' panang Betanija hād nāng doo bā m', Simaw saraa hā dāk do paa tób bā,⁷ sa waa tyng hā m' Jesus basoooh bā m', ana mā ta wë ÿÿnh. Buu benyym do hood mā ta moo gó m' tabadāk. Pā s'ëeb mā ta hood. Tak'ëp mā taky n'aa gebah ta ti gó hanāng do buu benyym doo. Ti m' Jesus nuu gó m' tabahah'ook.

⁸Doooh m' Jesus ma matëg ragenaag bā ta ti tabad'oo doo. —Héd n'aa tarejāā tii? —nāk māh.⁹ —Taw'āats hë paawā takes'ëem. Tak'ëp paawā ji ky n'aa geb'aaah. Ta sām ji an'oo paawā kas'uit do sa hā —nāk māh.

¹⁰Jesus maa napāh bā sa kyyh, taky hadoo: —Bë hajëew manā hahÿÿh! Tak'ëp baad hadoo do tamoo wād wāt hā ÿÿ.¹¹ Kas'uit do aboo had'ÿÿt hë bë mahang. ÿ ti hÿÿh, dooh bë mahang had'ÿÿt hë ÿ awād wād bā.¹² ÿ radakā jëng noo gó buu benāw

n'aa tii d' nuh ÿÿ gó tah'ook doo.¹³ Né hup ÿ né hë hahÿÿ her'oot doo: Jé pad'ÿÿt hë badāk hahÿÿ hā P'op Hagā Do T'aah panyyg hanām do rabaher'ood hõm bā, raher'oot da na-āāj hë hā ÿ tamoo wād wāt do ky n'aa, ji hyb n'aa esee hyb n'aa ta hā —nāng māh.

Judas taky n'aa enooh Jesus tahaëenh do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴Ti m' 12 hedoo do Jesus ma matëg seeh, Judas Ikarijot hād nāng do bahõm P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahë n'aa wë.

¹⁵Ti m' taky hadoo sa hā:

—Nyy hë ta sām bë anoo da hā ÿÿ, Jesus ÿ haëëj bā bë hā? —nāng māh.

Ti m' ranoo ta hā 30 moweed k'āats tëg hawak do s'ëeb ta sām.¹⁶ Ti m', ti noo gó naa Judas Ikarijot tyw n'aa esõts kån tabahaëenh hyb n'aa kā sa hā.

Jesus ta ma matëg daheeh Pas-kowa tā n'aa rabawëh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷Ti m' pāw makuj n'aa tamah do rataheb'ëes do du dāk noo gó m', Jesus ma matëg rabana ta wë, ti m' rabeaanh ta hā:

—Nyy bā makarën āā benām Pas-kowa tā n'aa, matab'ëes hyb n'aa? —nāk māh.

¹⁸Ti m' taky hadoo:

—Bë ahõm nā panang hënh, aj'ÿÿ tób hënh. Hahÿÿ da da bë maher'oot ta hā: “Hahÿÿ da āā ma matëg kyyh a hā, ‘Kaja dāk ÿ hajaa do noo gó ÿ jawén hyng doo. A tób hënh da ÿ tab'ëes Pas-kowa tā n'aa ma matëk ÿ sa daheeh’”, nāk da bë kyyh —nāng mā Jesus ta ma matëg sa hā.

¹⁹Jesus mejüü doo da né hë m' ta ma matëg rabad'oo. Ti m' ramoo boo kån tii bā kā Pas-kowa tā n'aa kā.

²⁰Papÿÿj badëë hyng bā kā, Jesus bahyy sooh mā 12 hedoo do sii hë sa waa tyng pa.²¹ Sa tā rabawëh bā kā m' taky hadoo sa hā:

—Bë see ÿ tahaëenh da maji moo gó. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —nāng mā Jesus sa hā.

²²Ti m' rah'ÿÿ ketón bong. Ti m' sét ken'ÿÿh mā raky hadoo:

—Hā ÿÿ, dooh ÿ tado bā Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo! —nāk māh.

²³Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë see né da. Nemon ÿ hehoots wāt do pāw, ti né da ÿ haëënh doo —nāng māh.²⁴ —ÿÿh, Aj'ÿÿ Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da dajëp P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot doo da né hë —nāng māh. —Ti hadoo né hë, baad nado da aj'ÿÿ hā, Aj'ÿÿ Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do maji moo gó han'oo dāk do hā! Taw'āats hë paawā ta ti aj'ÿÿ hā tanenyys bā paawā! —nāng mā Jesus kyyh.

²⁵Ti m' Judas, Jesus haëëj dāk do pan'aa, ky hadoo ta hā:

—Hā ÿÿ, dooh ÿ tado bā ma matëg! —nāng māh.

Ti m' Jesus ky gadoo:

—A daaj hë ti makaher'ood dāk —nāng māh.

²⁶Ti m' rabawëh bā, Jesus bado dāk pāw, ti m' P'op Hagā Do hā taky hadoo:

—Taw'āats hë òm, Ee. Man'oo dāk pāw āā hā —nāng māh.

Ti m' taganabāh dāk pāw, tan'oo dāk mā ta ma matëg sa hā. Ti m' taky hadoo:

—Bë gado däg, bë awa. Hup ÿ heen n'aa hahÿÿh —nāng māh.

²⁷Ti m' Jesus bado dāk uwa bëeh hood, ti m' P'op Hagā Do hā ta ky hadoo:

—Taw'āats hë òm, Ee. Man'oo dāk uwa bëeh āā hā —nāng māh.

Ti m' tan'oo dāk mā sa hā, ti m' taky hadoo:

—Bë sahõnh hë, bë eëg ta uuh —nāng māh.²⁸ —Majyw ÿÿ ÿ anoo do ÿ dajëp noo gó heen n'aa hahÿÿh. Papuuj sahõnh hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do tii kā. Hÿ jawén majyw ÿ hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagā Do ky dāng. Hajök do sa hyb n'aa takan'oo dāk majyw ÿÿ, ÿ dajëp noo gó, nesaa do sa h'ÿÿb gó hanāng do kawug hõm hyb n'aa —nāng māh.²⁹ —Hahÿÿ d' bë ÿ maher'oot: Hÿ jawén dooh ÿ eëg wād bā hahÿÿ uwa s'ëeb. Jāām hë p'aa hënh papuuj däg ÿ eëk da bë sii Ee bag'āās doo bā —nāng māh.

³⁰Ti m' Saaw-Mo hā hanāng do see me P'op Hagā Do rama ejām do jawén paa bā m', rabahõm kån waëë joom oriib hād nāng do banāng hënh.

³¹Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Badah, atsëm, hā ÿ rabad'oo do bë bahapāh bā, bë sahõnh hë da ÿ bë beréd hõm —nāng māh. —Hahÿÿ da takerii dāk P'op Hagā Do kyy kerih do hā ti ky n'aa: “B'ëé hagā ÿ daj'ëep da. Tii bā da jé pad'ÿÿt hë b'ëé rabehüüm bong”¹ —nāng māh.

³²Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta tii d' né paawä da hä yÿ, y ganä wät jawén paa bä da, bë pooj jé da y bahôm Garirej hênh —näng mäh.

³³ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahôn hê òm reréd hòm bä, a wë ramoo bok do rabahapäh bä, y ti dooh noo gó òm y eréd bä —näng mä Peed.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Badah né hê, atsêm, karaak bahÿÿh do pooj jé, tamawoob nuu me da y maky n'aa jejên da. Né hup y né hê ta ti y her'oot doo —näng mä Jesus Peed hä.

³⁵ Ti m' Peed ky kah'üüm mä ta hä:

—Doo! —näng mäh. —Y radajëeb ba na-ääj hê a sii, dooh noo gó da òm y hyb n'aa eréd bä! —näng mäh.

Ti ky hedoo né hê m' Jesus ma matëg wób.

Getsemani bä Jesus ky n'aa ketsëe do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁶ Ti m' ta ma matëg daheeh Jesus bahôm joom banäng hênh Getsemani häd näng doo hênh. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Babä bë ayyw dó jajé y ky n'aa ets'ëe nuuj jé —näng mäh.

³⁷ Ti m' Peed, Sebedew taah pawóp hadoo do daheeh tamahüüm ta sii dawë hä. Ti m' Jesus h'yyb gó tak'ëp mä tah'yy katón wät. Doo hadoo tado wäd bä ta h'yyb. ³⁸ Ti m' tamawoob hê hadoo do sa hä taky hadoo:

—Tak'ëp y h'yy katón. Y h'yyb dajëp do hadoo —näng mäh. —Babä bë ayyw. Bë matakä si yÿ. Bë aä manä da! —näng mäh.

³⁹ Ti m' tabahôm dawë hä. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy häng, tüü m' ta maboos hyy jat, ti m' taky n'aa etsëe P'op Hagä Do hä. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Ee —näng mäh. —Tahaja bä paawä, mado hòm mahän h yÿ wät hahÿÿ y ahoop do pan'aa. Ta tii d' né y bets'ëe paawä, makarên doo d' né hê mabad'oo, y karên doo da nado —näng mäh.

⁴⁰ Tabana bä m' ta ma matëg tamawoob hê hadoo do rahab'ëeh hênh, taheg'äas mäh, aä b'ëeh mäh. Ti m' Peed hä tabeanh:

—Doo hê haja bä kanahên d'os hê bë ty gapadäg ba si yÿ? —näng mäh. ⁴¹ —Bë matakä, P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëe, nesaa do h'yyb natatuk hyb n'aa bëeh, y bë eréd hòm mahän h —näng mäh. —Ji h'yyb karên né paawä baad hadoo do ji moo wät, nahejoo ji, ti hyb n'aa bë ky n'aa ets'ëe y wén näng —näng mäh.

⁴² Ahôm ênh mä p'aa hênh, ti m' taky n'aa etsëe ênh p'aa hênh.

Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Ee —näng mäh. —Tanahaja bä y ahoop do pan'aa kado hòm mahän h yÿ, y mamoo n'aa najesu bä ta mahän h, tii bä, makarên doo da né hê y karên hä y kametëeh —näng mäh.

⁴³ Ti m' p'aa hênh tabana bä ênh, aä b'ëeh ênh mäh, tak'ëp mä raty jewyk sa h'yyb. ⁴⁴ Ahôm ênh p'aa hênh, taky n'aa etsëe do paa taky n'aa etsëe ênh p'aa hênh.

⁴⁵ Ti m' tamatëeh ta ma matëg tamawoob hê hadoo do wë, ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë kameh'äak nä? Bë aä magyys hê? —näng mäh. —Bë hegäa.

Edaa däk Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'ooch do sa moo gó rabahäej däk doo. ⁴⁶ Bë as'ëeg bëh! Hamäh, êr ah'üüm! Wät ta ti y han'oo däk do majë yÿ hä —näng mä Jesus kyyh.

Jesus ramaso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁷ Jesus ber'oot nä bä m', takajaa Judas, 12 hedoo do see paah. Hajök mä han'aa ta sii. Sên-jeer yt hä m', boh yt hä m' rabana. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa kyy gó m', Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sa kyy gó m' na-ääj hê ti rabana. ⁴⁸ Haëên doo, baad ub mä taky n'aa her'ood däk. Hahÿÿ da m' ta kyyh sa hä:

—Ta ti y tapa tsanetsup doo da, ti né hê tii. Tii d' bë maso däk, bë maso hòm —tii da m' ta kyyh dó sa hä.

⁴⁹ Ti m' nyyw hê Judas bana Jesus wë, ti m' tedëng:

—Taw'äats hê òm, ma matëg? —näng mäh.

Ti m' ta tapa tsanetsup mäh.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo Judas hä:

—Ti bä, mamoo wät ti majawén na doo, najis yÿ —näng mäh.

Ti m' ta hä rakajäk, ramaso däg kân mä Jesus. ⁵¹ Ti m' Jesus hata see bado däk ta sên-jeer, tekyt mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do karom. Ta nabuuj gakyd hòm mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Menyyw däg a sên-jeer —näng mäh. —Sên-jeer me ta wób hekyt doo, sên-jeer me tadajëp. ⁵³ Y nahaja med'oo, y karên bä paawä, Ee hä y ky n'aa etsëe 12 ken'yyh kata däk do tak'ëp kanekan do äs nyyw hê tamejüü hyb n'aa, y ramo n'aa jesuu hyb n'aa? ⁵⁴ Tii d' tado bä paawä, y ramo n'aa jesu bä paawä, dooh paawä takaja bä tii bä P'op Hagä Do kyy kerih doo, hahÿÿ né hê kametëeh doo kä hä y taher'oot doo —näng mä Jesus ta ma matëg hä, sên-jeer hado däk do hä.

⁵⁵ Ti m' hajök do hä kä Jesus ky hadoo:

—Ër wahë n'aa wë h'yy kawereem do sa h'yyb mahüüm n'aa bë ed'oo g'eeh yÿh, bë wén n'aa wë yÿ sên-jeer yt hä, boh yt hä, y bë masoo hyb n'aa? —näng mäh. —P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó y awäd had'yyt hê y ma metëek bä. Dooch ênh y bë maso bä tii bä ênh? —näng mäh.

⁵⁶ —Hÿÿ kä, taw'äats hê —näng mäh. —Y hapäh, sahôn hê tii da tawén hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa rod reri bong do paah, hä y kametä däk hyb n'aa —näng mä Jesus.

Ti m' sahôn hê kä ta ma matëg rawaj'aa bong. Reréd hòm mä Jesus.

Judah buuj sa wahë n'aa wë Jesus ramahüüm do ky n'aa hahÿÿh

⁵⁷ Ti m' Jesus ramaso däk do ramahüüm kân Kajapas häd näng do tób hênh. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do ti Kajapas. Kata b'ëeh mä ta tii bä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hê m'. ⁵⁸ Peed bahôm mä Jesus sa jawén. Dawëe m' tagadäk. Ajëe suun mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do tób w'oo hä. Ti m' warahén sa pa m' tabahyy häng, tabaheg'äas hyb n'aa nyy d' rabad'oo Jesus hä.

⁵⁹ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa hedoo doo, sahôn hê Sinedirijo häd näng do ajyy n'aa sii hê m' resooos mä Jesus hä rap'ää daj'ëep péh. Resooos mä daap hê Jesus raky n'aa tapaa doo.

⁶⁰ Hajöô né paawä m' daap ramenyyh Jesus ky n'aa hä, dooh m' raw'yyt pé rap'ää daj'ëep pé Jesus.

Ti m' tagadëeg ub kä pawóp hê han'aa, ⁶¹ ti m' raky hadoo:

—Hahÿÿ da hahÿÿ aj'yy kyyh: “Y hajaa y gawatsiig hòm bä P'op Hagä Do tób n'aa”, näng. “Tamawoob hê ta äh, y tamaa sooh p'aa hênh”,

näng ta kyyh —näng mäh. ⁶² Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do p'op mä tabas'ëeg gëet. Ti m' taky hadoo mä Jesus hä:

—Dooch maher'oot pé òm raky n'aa tapaa do hä? —näng mäh.

⁶³ Dooch m' Jesus ky gado bä. Bag hênh mä tabagëet. ¹ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do ky hadoo ênh mä ta hä:

—P'op Hagä Do hedëb had'yyt do matym gó kä òm y mejüü, ää mamaher'oot hyb n'aa ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, P'op Hagä Do T'aah mado bä! —näng mäh.

⁶⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Òm né tii, ti tii d' her'oot —näng mäh. —Ti hadoo né hê, hahÿÿ da bë sahôn hê y maher'oot: Hÿ jawén bë hapäh né da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do, Sahôn hê Sa Bahän h Hado Do hub hênh tabasooch bä, ta hä P'op Hagä Do weh'ëeh doo bä. Bë hapäh né da ênh tabahyng bä wë puh mahang —näng mä Jesus kyyh sa hä.

⁶⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do kawai'ään gó tawén s'ëed hòm ta daaj hê ta saroor. Ti m' taky hadoo:

—P'op Hagä Do taky n'aa rejä däk! Jääm hê. Dooch hyb n'aa wät pé ta ky n'aa her'oot péh. Bë maa napäh né hê ta kyyh, P'op Hagä Do taky n'aa rejää doo. ⁶⁶ Nyy da bë hä? —näng mäh.

—Taw'äats hê tadajëp! —näng mäh. ⁶⁷ Ti m' ta mamets rabahetsooos, ti m' rabetuu sa moo me. Ta wób rat-apa ewyyh mäh, ⁶⁸ ti m' raky hadoo ta hä:

—Maher'ood mahapëe bä, Kristo, jaa mo haj'aa? —näng mäh.

Jesus Peed ky n'aa jejên do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶⁹ Ti noo gó, tób w'oo hä Peed bahäng bä, tób danäh karom yÿnh ana ta wë, ti m' taky hadoo:

—Òm na-ääj hê Jesus Garirej buuj sii hawät doo —näng mäh.

⁷⁰ Ti m' Peed ky n'aa jejên wät sahôn hê sa matym gó.

—Dooch y heen n'aa nyy bä ta ti maher'oot doo —näng mä ta kyyh.

⁷¹ Ti m' Peed bahôm ta hadë noo bä. T'ii hênh tób danäh karom yÿnh see bahapäh bä m', taky hadoo sa pa hab'ëeh do sa hä:

—Jesus Nasaréh buuj sii hawät do hahÿÿh —näng mäh.

⁷² Ti m' Peed jejên ênh mä p'aa hênh. P'op Hagä Do hä m' taky däng, raky daheeh hyb n'aa paawä:

—Dooch y hapëe bä ta ti aj'yy —näng mäh.

⁷³ Ti noo gó né hê badawëd däk mäh, ta pa hab'ëeh do p'op raky hadoo ta hä:

—Sa hata see né hê òm —näng mäh. —Garirej buuj raber'oot doo da né hê ti maber'oot —näng mä sa kyyh.

⁷⁴ Ti m' Peed ta daaj hê taky n'aa kawas'ee kân. Ti m' P'op Hagä Do hä taky däng:

—Dooch y hapëe bä ta ti aj'yy! —näng mä ta kyyh sa hä.

¹ Dooch Jesus kawai'ään bä. Daap hê P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa heh'äat do ke'aanh, Jesus wén ky ganadoo.

Ti m' nanyw hē m' karaak bah'yy kån. ⁷⁵ Tii bā m' Peed hyb n'aa newē dāk Jesus her'oot do paa kā ta hā: “Karaak bah'yyh do pooj jé, tamawoob nuu me y maky n'aa jejēn da.” Ti né paa kā m' Jesus her'oot do paa kā ta hā. Ti m' Peed banyyh wahoo gó naa. Tak'ēp tabađod g'ēēd kån mā taky n'aa jejēn do hyb n'aa Jesus.

Pirato hād nāng do wē Jesus ramahūūm kån do panyyg n'aa hah'yyh

27 Bāp paa m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj wahē n'aa wób, rahyb n'aa eno dāk Jesus radaj'ēēp hyb n'aa. ² Ramoo maw'yyd dāk, ramahūūm Pirato hād nāng do wē, Roma buuj Judah hāj n'aa bā bag'āās doo.

³ Ti m' dajēb hā Jesus raky n'aa ety dāk do Judas, Jesus haēēj dāk do ky n'aa napāh bā m', t'yyd kamehīn wāt mā tamoo wāt do paa hā. Ti m' moweed k'āāts tēg hawak do s'ēēb tabaj hōm P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, sa wahē n'aa wób hā.

⁴ —Nesaa do y moo wād wāt —nāng mā sa hā. —Mo haj'aa kad'oo do nado dajēb hā y haēēj dāk doo —nāng mā Judas kyyh sa hā.

Ti m' sa wahē n'aa hedoo do raky gadoo:

—Doooh hyb n'aa āā hyb n'aa peet pé ta tii. A ky gabuuj hē ti ta tii —nāk mā sa kyyh.

⁵ Ti m' Judas dawāts bēēh tūū moweed P'op Hagā Do tób n'aa yt hā, ti m' tabahōm kån, nu kasagīw dāk mā tyd me.

⁶ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa rata dāk moweed tūū kajāk doo, ti m' raky hadoo:

—Doooh ēr ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā P'op Hagā Do tób n'aa dajēēr n'aa tabahado dāk hyb n'aa hah'yy dajēēr. Majyyw dajēēr n'aa ti h'yyh —nāk māh.

⁷ Ti hyb n'aa m' rahyb n'aa newē dāk ramametsēē hyb n'aa hew'yyt do joom banāng doo, Judah buuj nadoo do kamag kadebong do pan'aa.

⁸ Ti hyb n'aa, da hē na-āāj nā ta hād ramaneēēnh “ta majyyw hood”, hew'yyt do joom hood paah. ⁹ Tii d' né kā m' kamētā dāk P'op Hagā Do ky n'aa rod Jeremii hād nāng do erih do paa kā. Hah'yy d' paa m' ta kyyh: “Rado dāk 30 hedoo do moweed k'āāts tēg hawak do s'ēēb. Sa moo gó rahaēēj dāk do sām Isaraēw buuj raky kajāk do tii. ¹⁰ Ta sām me rabets'ēē hōm hew'yyt do joom banāng doo. Tii d' né hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mejūū hā y'y”, ¹ nāng paa Jeremii erii wāt do kyyh.

¹¹ Ti nuuj jé m' Roma buuj Judah hāj n'aa bā bag'āās do pooj jé m' Jesus bagēēt. Ti m' Jesus hā ta bagā n'aa eanah māh:

—Ōm né Judah buuj sa wahē n'aa? —nāng māh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Yy. Tii d' né hē, maher'oot doo d' né hē —nāng mā Jesus.

¹² Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj wahē n'aa wób Jesus raky n'aa tapaa bā kā Pirato hā, dooh m' Jesus ky gedag bā. ¹³ Ti m' Pirato ky hadoo ta hā:

—Nepāh a hā ōm raky n'aa tapaa doo? —nāng mā Pirato.

¹⁴ Doooh né paawā Jesus kawaj'āān bā, dooh m' taky gedag bā raky n'aa tapaa doo. Ti hyb n'aa m' tak'ēp Pirato hyb n'aa meuuw wāt.

¹⁵ Pas-kowa noo gó m' Pirato bahed'oo doo da taberéd hōm radewēēs do seeh. Teréd hōm hajōk do retsēē doo. ¹⁶ Ti noo gó m' ragadaheew'ēēs doo gó m' tabagēēt Jesus Barabas hād nāng doo, moo nesaa do ky n'aa etsēēh doo. ¹⁷ Ti m' hajōk do rakat'aa bā kā ta tób hēnh, Pirato beaanh sa hā:

—Ny hadoo do bē karēn y eréd hōm: Jesus Barabas, Jesus ramaneēēnh do P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo? —nāng māh.

¹⁸ Tii d' tawén eanah, tahapāh māh, ta hā rahaēēj dāk Jesus, rah'yy kajew'ēēs do hyb n'aa ta hā.

¹⁹ Ti m' ti noo gó né hē m', ji ky n'aa etyy n'aa tyng jó Pirato basoooh bā kā m', Pirato yym mejūū mā Pirato rapanāk hyb n'aa. Hah'yy d' mā ta kyyh:

—Marejā manā ta ti aj'yy mo haj'aa kanadoo doo. Ta ti hyb n'aa tak'ēp y bahob wāt säh y'y gó naga hē atsēm —nāng mā ta yym kyyh Pirato panāk do hā.

²⁰ Ti nuuj jé m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa na-āāj hē m' ramejūū mā hajōk doo, Barabas rabetsēē hyb n'aa Pirato hā. Ramaher'oot na-āāj hē Pirato ramejūū Jesus tādaj'ēēp hyb n'aa.

²¹ Ti m' Pirato beaanh sa hā:

—Ny hadoo do bē karēn y eréd hōm? —nāng māh.

—Barabas —nāk mā hajōk do sa kyyh.

²² Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bā, nyy da y bad'oo Jesus hā, Kristo ramaneēēnh do hā? —nāng māh.

—Mepēēm dāg b'aa kajatsēk do hā! —nāk mā sahōnh hē sa kyyh.

²³ —Hēd n'aa? —nāng mā Pirato. —Doooh mo haj'aa kad'oo do tado bā —nāng māh.

Taher'ood né paawā m' tak'ēp rageēēj bong tii bā:

—Mepēēm dāg! Mepēēm dāg! —nāk māh.

²⁴ Pirato bahapāh bā m' sa h'yyb rawanareem doo, Pirato hapāh mā rah'yy kawereem do ta wē, tado dāk naēng, ti m' ta moo tabahetsyyd wāt hajōk do matym gó. ^{II}

—Hēp y n'aa nado hah'yy aj'yy dajēp doo —nāng māh. —Bē né hē ti ta tii d' karēn doo —nāng māh.

²⁵ —Taw'āāts hē —nāk mā sahōnh hē. —Āāh, āā panaa na-āāj hē, āā gadoo ta majyyw hyb n'aa āā raky n'aa tapa bā —nāk mā Pirato hā.

²⁶ Ti m' Pirato beréd hōm Barabas hād nāng doo. Ti m' tamejūū raba-hewyyh Jesus. Ti m' tahaēēj dāk warahēn sa hā rabepēēm dāk hyb n'aa b'aa kajatsēk do hā.

Jesus warahēn rarejāā do panyyg n'aa hah'yyh

²⁷ Ti m' bag'āās do warahēn n'aa ramahūūm Jesus sa wahē n'aa tób wahoo hēnh. Tii bā m' ranaēēj nā sahōnh hē sa hataa, séd hā rakata padēēk hyb n'aa Jesus w'oo hā. ²⁸ Ti m' rakabo nyyh ta saroor, ti m' radasuun jēng ta hā ta hatsē hahiin doo. ²⁹ Ti m' hetēk do moo m' ramap'ōōd dāk, ta nuu gó m' radasoooh. Ti m' ranoo ta tatu hub hēnh tamasoo hyb n'aa. ^{III} Ti m' sa taron nuu me m' ramehyy bēēh ta wē. Raweh'ēēh doo gó m' raky n'aa mes'uunh. Ti m' raky n'aa ej'ees. Hah'yy da m' sa kyyh:

—Kaweh'ēēh Judah buuj sa wahē n'aa! —nāk māh.

³⁰ Ti m' rabahetsoos sa matsós me. Hajōō nuu me m' ranu gewyyh tatu me. ³¹ Raky n'aa ej'ees jawén paa bā m' rado nyyh mā ta hatsē hahiin doo, radasuun jēng mā ta saroor hē. Ti m' ramahūūm rabepēēm dāk hyb n'aa.

Jesus rabepēēm dāk do panyyg n'aa hah'yyh

³² Panang bā naa raban'yyh bā m' rakataa aj'yy panang Sirené hād nāng doo bā naa, Simaw hād nāng do hā. Ti m' warahēn ramejūū mā tabes'oooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepēēm dāk do b'aa n'aa. ³³ Ti m' raka-jaa Gogota hād nāng doo bā. (Gogota hād nāng doo m' ji nu gabóg k'yy rahanāng pé m' tii.) ³⁴ Ti m' ramenoo ta hā joom uwa hād nāng do s'ēēb hejoooh doo. Kamekuunh mā ti datsāng doo me. ^{IV} Ti m' tameēēk kanahēn d'os hē, dooh teēg bā. ³⁵ Ti m' rabepēēm dāk do jawén paa bā m', ramoo bong ramas'uunh doo, rabahapāh hyb n'aa ta saroor uuh wē ym doo. ^{V36} Ti m' rabehyy b'ēēh Jesus rabahag'āās hyb n'aa.

³⁷ P'op, ta nu gad'oo pong jé m', warahēn rabepēēm dāk kerih do Jesus moo p'āā tadajēp do heen n'aa. Hah'yy da m' kerih do hā: “Jesus hah'yyh, Judah buuj sa wahē n'aa”, nāng mā kerih do hā. ³⁸ B'aa kajatsēk do wób hā rabepēēm padēēk na-āāj hē pawóp hē ajyy baretsēk doo. Hub hēnh ta see hahāng, s'y'y hēnh ta see hahāng. Hōō gó Jesus kahepēēm dāk do bahāng. ³⁹ Ta tii me teb'ēēs do raky n'aa rejāā mā Jesus, sa nuu m' rewōnh Jesus wē. ⁴⁰ Hah'yy d' m' sa kyyh:

—Magawats'iik māh, a nooh, P'op Hagā Do tób n'aa. Tamawoob mā ta āh mamoo wād sooh p'aa hēnh, a nooh. A daaj kedēēb! Ahyy b'aa hā hadāk do ōm, P'op Hagā Do T'aah mado bā! —nāk mā sa kyyh.

⁴¹ P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo, Judah buuj sa wahē n'aa na-āāj hē raky n'aa ej'ees māh:

⁴² —Ta wób ted'ēēp —nāk māh. —Doooh tahaja bā ta daaj hē takedēēb bā! Isaraēw buuj sa wahē n'aa m', tanooh. Taw'āāts hē tabahyng b'aa kajatsēk do hā tahadāk do hā naa, tii bā āā ky daheeh da!

⁴³ P'op Hagā Do hā m' tah'yy kasadā, tanooh. Na P'op Hagā Do edēēb hāā, P'op Hagā Do genaag bā ta hā. P'op Hagā Do T'aa m', tanooh —nāk mā sa wahē n'aa sa kyyh.

⁴⁴ Baretsēk do ta pa pad'ēēk do ti na-āāj raky n'aa rejāā māh.

Jesus dajēp do panyyg n'aa hah'yyh

⁴⁵ Wasyk mā ta bag badoo wāt, badagyb dāk mā badāk hah'yy hā. Jāām hē tug bā tabawag dāk p'aa hēnh. ⁴⁶ Tug bā m', tak'ēp mā Jesus geēēj wāt:

—Eroj, Eroj, rama sabakatani? —nāng māh.

“P'op Hagā Doo, y h'yy kasahadā doo, hēd n'aa y mamakyyys?” ^{VI} tahananng pé m' tii.

II Tii d' tawén d'oo, ta ky gabuuj gó nadoo do radaj'ēēp doo, tametēēh hyb n'aa sa hā. III Ta hatsē rawén dadāk, sa wahē n'aa ky n'aa hadoo ramanes'uunh hyb n'aa. Tii hadoo hetēk do kapōōs doo. Tēg gabarēēh do sa wahē n'aa nuu gó radasoooh do ky n'aa hadoo ramanes'uunh. Tii hadoo na-āāj hē ta tatu. Ta moo gó sa wahē n'aa atón tatu n'aa hedoo do k'āāts tēg hawak do s'ēēb rahyb n'aa jew'yyk do metēē n'aa. Ta tii me ramanes'uunh. IV Datés do biin tii. Tii d' né hē rabahed'oo radej'ēēp do hā. V Saaw-Mo 22.18 VI Saaw-Mo 22.1 hā kaderii dāk doo hā tabeh'ūūm.

I Jeremii 19.1-13, 32.6-9. Taw'āāts hē ji ner'oot na-āāj hē Sakarija 11.12-13.

⁴⁷ Ta tii bā p'eets hē hab'ēēh do wób ramaa napāh bā m' ta kyyh, raky hadoo:

—Eriij ^I ti tanaēēh —nāk mäh.

⁴⁸ Ti m' nyyw hē sa see waj'aa dāk, sapum do tehoots dāk uwa s'ēēb oow me, b'aa hā m' tagadahāng, tamenoo mā Jesus hā tabeēēk hyb n'aa.

⁴⁹ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Na madēēg! —nāk mäh. —Ti b' ēr heg'āas Eriij ana bā tabed'ēēp hyb n'aa —nāk mäh.

⁵⁰ Ti m' tak'ēp mā Jesus geēēj wāt, ti m' h'yy keréd hōm mäh.

⁵¹ Tii bā m', P'op Hagā Do tób n'aa t'ōp ta gó noo gatsē hebaan do kas'ēēd hyng mäh. Hēēj katajus wāt mäh, pā ganebāh bong P'op Hagā Do an'oo bā. ⁵² Noo kesēēts hōm mā kamag hood. Hajōk mā baad habok do paa genā bok mäh. Edēb bē kån mäh. ⁵³ Genā bok do raban'yyh sa kamag hood paa bā naa. Ti m' Jesus ganā wāt do jawén paa bā, rabajēē p'ēē panang Jerusarēnh hēnh. Kas'ee bok mā hajōk do hā.

⁵⁴ Ti m' hēēj katajuus doo, sahōnh hē hawād wāt do warahén sa wahē n'aa, ta warahén n'aa Jesus hag'āas do rabahapāh bā m', raky hadoo:

—P'op Hagā Do T'aah né paa ti hyyh! —nāk mā sa kyy kā.

⁵⁵ Hajōk yyy tii b' hab'ēēh. Dawēē naa m' rabaheg'āas. Garirej hāj n'aa bā naa rahada mā Jesus. Jesus karēn do hā, ta waa hedoo do hā m' ramaa. ⁵⁶ Sa mahang mā rabab'ēēh Marija Madarēn hād nang doo, Marija see Tsijaag Joséh sa yyn, Sebedew taah sa yyn. Tamawoob hē yyy.

Jesus radakā jēng do pā gó panyyg n'aa hahyyh

⁵⁷⁻⁵⁸ Tūūh dāg bā m' papyyj, aj'yy tak'ēp ma nang do bahōm Pirato wē. Joséh mā ta hād. Arimatsija hēnh naa m' tii. Jesus ma matēg see hado dāk mäh. Ti m' tabahōm Pirato wē. Tetsēē mā Jesus kamag n'aa tabado hyng hyb n'aa. Ti m' Pirato mejūū rahaēēj dāk ta hā tadakā jēng hyb n'aa. ⁵⁹ Ti m' Joséh bado hyy kån Jesus kamag n'aa, ti m' tahabēn dāk mā pāān hanām doo me, rino hād nang do s'ēēb. ⁶⁰ Ti m' tadasuun jēng pā gabaho doo gó. Papuuji mā ta ti kamag hood pan'aa. Joséh kamag hood paawā ti ragagots dāk doo. Ti m' pā gatsabak do tepēēd nā, taty gatsēē dāk mā ta me. Ti m' tabahōm kån. ⁶¹ Marija Madarēn, Marija see Jesus kamag hood pa m' rabat'oonh.

⁶² Ti m' jati péh, Saab hā, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Pariséw sa daheeh rabahōm Pirato wē.

⁶³ —Hyb n'aa jawyk doo —nāk mā Pirato hā. —Āā hyb n'aa es'ee dāk ta ti aj'yy noo kanesa do ky hadoo do paah. Hahyy d' paa ta kyyh: “Tamawoob hē tabahado dāk bā kā āh yyy, y d' ganā wāt p'aa hēnh”, nang paa ta kyyh. ⁶⁴ Ti hyb n'aa āā karēn paawā mamejūū warahén rabahag'āas hyb n'aa ta kamag hood tamawoob hē ta āh. Ta kamag hood ranahagāā bā, ta ma matēg an'aa da ta kamag rabado nyyh hyb n'aa. Jesus ganā wāt, nāk da tii bā. Hajōk paa tawedii. Jesus makū ganā wāt ranoo bā, ti bahānh kawad'ii padēēk hajōk do tii bā —nāk mā sa kyyh Pirato hā.

⁶⁵ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Taw'āats hē bē mahūūm warahén kamag hood rabahag'āas hyb n'aa. Baad bē enyyw. Bē hapāh né hē nyy d' bē bad'oo —nang mäh.

⁶⁶ Ti m' ta kamag hood noo bā rabats'aa dāk ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa, ta ma matēg ranoo gasēēts hōm mahānh. Ti m' ramejūū warahén rabahag'āas hyb n'aa.

Jesus ganā wāt do panyyg n'aa hahyyh

28 Ti m', Saab bahēēj jēng bā m', bāp paah, met'uuh hā, papyyj ty ganā kēē bā, Marija Madarēn, Marija see daheeh rabahōm Jesus kamag hood rabaheg'āas hyb n'aa.

² Ti m' nyyw hē, tak'ēp k'āats katajus kēē. Tak'ēp tawén katajus wāt P'op Hagā Do āas bahyng do hyb n'aa, ti m' pā kepēēd hōm ta noo gatsē

I P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub hawāt do paa ti Eriij.

paah, ti m' ta jó tabaso dāk. ³ Tak'ēp mā āas gabarēēh, hawyp do gabarēēh doo da. Tak'ēp mā ta saroor bahawak. ⁴ Tak'ēp mā warahén, Jesus kamag hood hag'āas do paah, rajejyy bong mā āas. Kajajān b'ēēh mā yym haj'aa, dejēp do hedo padēēk mäh.

⁵ Ti m' āas ky hadoo yyy sa hā:

—Bē eyymanāh! —nang mäh. —Y hapāh, Jesus repēēm dāk do paa bē esoos. ⁶ Doooh wād bā. Ganā wāt, bē tamaher'ood wāt doo da né paah! B'ēēp, bē hegāā nyy bā takadasuun jēng do paa bā —nang mäh.

⁷ —Nyyw hē bē ahōm, ta ma matēg bē maher'ood hyb n'aa. Hahyy da d' bē kyyh: “Ganā wāt dejēp do sa mahang. Ahōm da bē pooj jé Garirej hēnh. Bē hapāh da t'ii hēnh”, nāk da bē kyyh. Tii d' kēh y bē hā —nang mā āas kyyh yyy sa hā.

⁸ Ti m' rawaj'aa jēk ta ma matēg ramaher'oot hyb n'aa. Rajejyy né paawā m' tseb'ee mā ti hyb n'aa. ⁹ Ti m' rabajēk bā m', nyyw hē m' Jesus kas'ee wāt sa hā, ti m' takedēng sa hā. Ti m' ta wē rabana, ti m' rabehyy b'ēēh tūū, ta tsyyw hā ramoo kajāk ta hā raweh'ēēh hyb n'aa.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē eyymanāh. Bē ahōm, bē maher'ood hāj haa sa hā Garirej hēnh rabahōm hyb n'aa. Tii bā da y rabahapāh —nang mā Jesus.

Warahén ramaher'oot do rahapāh do panyyg n'aa hahyyh

¹¹ Ti m' Jesus ma matēg wē yyy rahōm nuuj jé m', warahén wób rabajēk mā panang hēnh P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa wē. Ti m' ramaher'oot mā sa hā sahōnh hē rahapēē wāt doo.

¹² Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa rakataa Judah buuj sa wahē n'aa hedoo do sa sii, rahyb n'aa newēē nyy d' rabad'oo hyb n'aa. Ti m' hajōng dajēer rabanoo warahén sa hā, ¹³ ti m' raky hadoo sa hā:

—Taw'āats hē hahyy da bē maher'ood ta wób sa hā: “Atsēm, āā āā nuuj jé ta ma matēg rabana, tii b' retsēēg hōm ta kamag”, nāk da bē kyyh —nāk mā sa wahē n'aa hedoo do sa kyyh.

¹⁴ Ti m' raky hadoo ēnh:

—Pirato, babā bagā n'aa ky n'aa napāh bā panyyg bē her'ood hōm doo, āā h'yyb en'yym da, dajēb hā bē taky n'aa ety mahānh ^{II} —nāk mā sa kyyh.

¹⁵ Ti m' warahén ragado dāk dajēer, ti m' sa hā ramejūū doo da né hē m' ramaher'ood hōm daap men'yyh do panyyg. Ti m' jé pad'yyt hē m' Judah buuj mahang kaher'ood dāk ta ti panyyg. Da hē na-āāj nā kaher'oot.

Jé pad'yyt hē ta ky n'aa ji maher'ood hōm Jesus mejūū do ky n'aa hahyyh

¹⁶ Ti m' II hedoo do rabahōm kån Garirej hēnh, waēē hēnh, Jesus mejūū do paa hēnh. ¹⁷ Ti m' Jesus rabahapāh bā, raj'aa etsēē kån mā ta hā. Ti hadoo né hē dooh baad tagah'ood nā bā ta wób sa hā. ¹⁸ Ti m' Jesus bana kån p'eets hē sa wē. Hahyy d' mā ta kyyh sa hā:

—Sahōnh hā, hyy pong jé hawāt do hā, badāk hahyy bā hawāt do hā na-āāj hē P'op Hagā Do an'oo dāk y mejūū hyb n'aa. Sahōnh hē sa bahānh y hyb n'aa jawyk dāk tan'oo bā. ¹⁹ Ti hyb n'aa, bē ahōm. Ma matēk yyy rabahado padēēk bē an'oo bā sahōnh hē hāj n'aa babuuj. Bē nu gemuun hōm da ta ti Ee hād gó, ta T'aah hād gó, P'op Hagā Do Sahee hād gó. ²⁰ Bē ma met'ēēg sa hā sahōnh hē bē y mejūū do paa raky daheeh hyb n'aa. Hahyy y ky dāng bē hā: Y awād had'yyt hē da bē sii badāk hahyy gawatsik bā kā. ^{III} jāam hē kā.

II Roma buuj sa warahén n'aa raā bā rabahag'āas bā, radej'ēep ta sām. Ti hyb n'aa “āā h'yyb en'yym da bē wahē n'aa” rawén nang. III Sahōnh hē badāk hahyy bahēēj jēng do jawén paa bā, hyy pong jé Jesus pa ēr aboo had'yyt hē.

Maah-Ko

Jowāw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahȳh

Hahȳ tadu doo Jesus Kristo, P'op Hagā Do T'aah panyyg hanām doo.

² Hahȳ da takerii dāk P'op Hagā Do ky n'aa rod Isajas hād nāng do mo haj'aa hā:

“Ȳ mejūū da panāk ȳ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyw dāk hyb n'aa a pooj jé.”¹

³ “Hahȳ da tabanawāng bā her'oot do kyyh:

Bē tyw n'aa bak'ood dāg da Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Baad ub da bē tyw n'aa daj'aah”,^{II} nāng mā takerii dāk do hā. III

⁴ Nāng panāk doo, Jowāw nu gahem'uun do paa m' tii. Tabanawāng bā paa m' tabawāt. Tanu gemuun hōm paa m' hajōk. Taher'oot sa hā raberéd hōm hyb n'aa nesaa doo, ranu kemuun hōm hyb n'aa nesaa do raberéd hōm do heen n'aa, P'op Hagā Do awug hōm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb tym gó hanāng doo.

⁵ Ti m' hajōk Judah hāj n'aa buuj, panang Jerusarēnh hād nāng do babuj n'aa na-āāj né hē m' rabahōm Jowāw wē. Nesaa do rakawoom bā, Jowāw nu gemuun hōm tamii Joradān hād nāng doo me. ⁶ Jowāw sa-roor mā kameer wii s'ēeb ta pan'aa. Ta baa wyd paa m' ta byyh. Sabakar paa m' tawēh ta tā, mabaa bēeh paa m' ta waa. ⁷ Hahȳ d' paa ta kyy sa hā:

—Ti awāt da jawén ȳ tak'ēp hyb n'aa jawyk do bahānh ȳ. Hā ȳ, ȳ hyb n'aa sakog its ta hā. Ti hyb n'aa dooh ȳ haja bā ta tsyym suun kabo n'aa ȳ do bā^{IV} —nāng mäh. ⁸ —Ȳ ti h'ȳh, bē ȳ nu gemuun naēng me. Tii kā P'op Hagā Do Sahee tabajēē suun bē h'yyb tym gó, bē tah'ȳb mahūūm hyb n'aa —nāng mā Jowāw nu gahem'uun do kyyh sa hā.

Jesus Jowāw nu gemuun wāt do panyyg n'aa hahȳh

⁹ Ti noo gó kā m' Jesus bana panang Nasaréh hād nāng doo bā naa. Garirej hāj n'aa bā ta ti Nasaréh panang. Jesus Jowāw nu gemuun wāt doo kā tamii Joradān hād nāng doo me. ¹⁰ Ti m' Jesus nu ganā dāk bā m' tabahēg'āas wē hā, wē kabasēets dāk. Ti m' P'op Hagā Do Sahee tabahapāh, ahnyng mā ta wē gurii-i hadoo mäh. ¹¹ Ti m' h'ȳ pong jé naa tamana ena kán P'op Hagā Do kyyh. Hahȳ d' mā ta kyyh:

—Ōm tah ȳ, tak'ēp ȳ kamahān up doo. Baad ȳ mah'ȳb n'yym —nāng mäh.

¹² Ti m' nyyw hē tabanawāng hēnh, rabanabok hēnh, Jesus P'op Hagā Do Sahee mahūūm kán. ¹³ T'ii hēnh mā Jesus baym 40 m' ta āh. Tii bā m' Nesaa Do Yb, Satanas hād nāng doo, mety paawā m'. Ta tii bā m', Jesus baym bā, ti abong mā tababo n'aa. Āas rahag'āas mā Jesus.

Jesus ats'yyt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahȳh

¹⁴ Ti m', Jowāw nu gahem'uun do radawāts gēēt do jawén paa bā kā m', Jesus bahōm kán Garirej hāj n'aa hēnh kā. T'ii hēnh kā P'op Hagā Do panyyg hanām do tamet'ēēg kán. ¹⁵ Hahȳ da m' ta kyyh:

—Kaja dāg kán ji P'op Hagā Do bag'āas doo. Ti hyb n'aa taw'āats hē bē eréd hōm nesaa doo. P'op Hagā Do hā bē h'yy kawareem. Bē ky dahé ti panyyg hanām doo —nāng mā Jesus.

¹⁶ Ti noo gó m', tabawāt bā m' karaj'aa Garirej hād nāng do nabyy me, tabahapāh mā pawóp hē ta h'ȳj daheeh habok doo. Simaw, Ān-Deréh

I Marakijas 3.1 hā takerii dāk hahȳ bód t'aats. P'op Hagā Do kyyh ta T'aah hā tabedoo do tii. Ta bód see ti Isajas erii wāt do paah. II Ji h'yyb tym ji enām, baad P'op Hagā Do T'aah ji gadoo ji h'yyb gó, tahanāng pé m' ti ji tyw n'aa ji bak'ood dāk, ji tyw n'aa ji daj'aah III Isajas 40.3. IV P'ooj ub sa karom rakeboo paa m' sa kariw n'aa tsyym suun. Tii bā sa kariw n'aa tsyym rahets'yyt. Tak'ēp hyb n'aa sakog its Jowāw Jesus matym gó, ta hā hē Jowāw hegāā bā. Ti hyb n'aa, dooh tahaj'as pé Jesus wē tamoo wād bā, ta hā hē tahegāā bā, tahanāng pé tii.

mā sa hād. Tah'ȳb mā res'aak karahi me. Tah'ȳb sag né hē m' tii. ¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—B'ēep bē ana, si ȳ bē abooh. Tah'ȳb sag nado boo da bē h'ȳ kā. Ajyy, ȳj sag hadoo da bē h'ȳ kā P'op Hagā Do hā rah'ȳy ka'eeh hyb n'aa —nāng mā ta kyyh.

¹⁸ Ti m' nyyw hē m' raberéd hōm karahi. Ah'ūūm kán mā ta sii.

¹⁹ Ti bahānh mā tabahapāh Sebedew hād nāng do taah, Tsijaag, Jowāw daheeh. Marakate gó m' rabat'oonh. Karahi m' renām. ²⁰ Jesus ats'yyt né m' tii d' ēnh. Ti m' nyyw hē m' raberéd sooh sa yb sa hataa sii hē m'. Ti m' Jesus sii rabahōm kán mäh.

Jesus habēē hōm do mera do hadāk do panyyg n'aa hahȳh

²¹ Ti m' Jesus bahōm panang Kapar-Naūm hād nāng doo hēnh. Ti m' Saab, Judah buuj rakamehehāk do hā, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo hēnh tabahōm. Tii bā m' tama metēēk P'op Hagā Do panyyg. ²² Ti m' maa new'ēē do rahyb n'aa meunh mäh. Rawén meuuj bong mäh, hyb n'aa jawyk do ky n'aa me tama metēēk do hyb n'aa m'. Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetēk do ky n'aa nahado m' tii. ²³ Tii bā m' tabasoooh sa mahang aj'yky karap'ar h'yyb nesaa do hadāk doo, mera doo. Ti m' tak'ēp mā ta kyyh:

²⁴ —H'ēēd makarēn āā wē Jesus, Nasaréh buuj? Āā marejāā mawén na! —nāng mäh. —Ȳ hapāh ōm baad ub. Ōm P'op Hagā Do hanaa, tak'ēp hanām doo, baad hadoo do moo wēēd ōm —nāng mā ta kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky geām wāt mā karap'ar h'yyb nesaa doo. Ti m' taky hadoo:

—Er'ood manāh! Bag hēnh! Ahōm aj'yky mahānh! —tah'eed hōm mäh.

²⁶ Tii bā m' aj'yky tak'ēp karap'ar h'yyb nesaa do behats wāt. Tii bā m' awaaw wāt mäh, ti m' tabahōm kán ta mahānh. ²⁷ Ti m' ta wób rameuuj bong mäh, raky n'aa jōg bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ēēd h'ȳ eh? Ta see ky n'aa hadoo h'ȳh. Tametēēk mā hyb n'aa jawyk do ky n'aa me. Karap'ar h'yyb nesaa do sii hē tamejūū. Raky daheeh né hē —nāk mā sa kyyh.

²⁸ Ti hyb n'aa m' dawēē Jesus ky n'aa dāg dāk Garirej hāj n'aa bā.

Jesus nahēē sog hōm do panyyg n'aa hahȳh

²⁹ Tii kā m' Jesus raban'yhy tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā naa. Ti m' Tsijaag, Jowāw daheeh Jesus bahōm kán Simaw, Ān-Deréh sa tób hēnh. ³⁰ Asooh mā Simaw mayyn. Oom ta hā. Ti m' Jesus hā rabaher'oot taoom. ³¹ Ti m' Jesus bajēē suun tahasoooh hēnh, tamoo ej'ooj sēek mäh. Ti m' oom keréd hōm. Nyyw hē m' Peed mayyn moo wād dāk sa waa.

³² Tug bā kā, pap'ȳj badēē hyng jawén paa bā, Kapar-Naūm buuj ramanaa sahōnh hē nahēē enāh doo, karap'ar h'yyb nesaa do pahadēēk do sii hē. ³³ Hajōk Kapar-Naūm buuj kata padēēk Simaw tób w'oo hā, Jesus yt gā do w'oo hā. ³⁴ Hajōk mā sa nahēē Jesus hahēēn hōm. Hajōō m' nahēēh. Hajōng mā karap'ar h'yyb nesaa do tahebēē bong mera do sa hā hanāng doo. Dooh m' Jesus an'oo bā karap'ar h'yyb nesaa do rer'ood bā, rahapāh do hyb n'aa, Jesus P'op Hagā Do T'aah né hē.

P'op Hagā Do hā Jesus ky n'aa etsēē do panyyg n'aa hahȳh

³⁵ Ti m' jati péh, bāp paah, badajung nā, tabas'ēēg gēēt, ti m' tabahōm dawē hā, ranabok hēnh, P'op Hagā Do sii taber'oot hyb n'aa.

³⁶ Ti m' Simaw ta hataa daheeh raty gawēēj padēēk bā m' rabahōm Jesus rabesoos hyb n'aa. ³⁷ Ramamuun bā m' raky hadoo ta hā:

—Hajōk ōm hes'oo! —nāk mā ta hā.

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Hamāh! Ta s'ee hēnh ēr bahōm, ta wób panang hēnh ȳ baher'oot hyb n'aa P'op Hagā Do panyyg hanām do sa hā na-āāj né hē. Ti hyb n'aa né hē ȳ wén na —nāng mā Jesus kyyh.

³⁹ Tii d' paa tabawāt jé pad'yyt hē Garirej hāj n'aa bā. Sahōnh hē m' tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do hā tabaher'oot, tametēēk P'op Hagā Do ky n'aa. Tahebē mā karap'ar h'yyb nesaa doo.

Rog manahuuh do Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

40 Ti m' aj'yy rog manahuuh do hanäng do ana mä Jesus wë. Ti m' tabahyy häng mä ta taron nu paa me, tetsëë mä Jesus bado hõm hyb n'aa ta nahëeh. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Makarën bã mahajaa né hë nahäh ÿ mado hõm —näng mä ta kyyh.

41 Ti m' Jesus t'yyd mehÿin mäh. Ti m' tamoo däng ta hä, ti m' taky hadoo:

—Ej. ÿ karën —näng mäh. —Has'oo däg! —näng mä ta kyyh.

42 Ti m' nyyw hë kä m' ta nahëë badoo wät. Has'oo däg kân mäh.

43 Ti m' baad tabaher'oot ta hä:

44 —Maher'ood manä ta wób sa hä —näng mäh. —Ahõm jajé naga hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo wät do wë. Mamatä ta hä õm has'oo dāk doo. Mamoo wäd Mosees mejüü do paah, ta ti hedoo pé ji nahëë badoo wät do heen n'aa, p'aa hënh baad mabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa õm has'oo dāk doo —näng mä Jesus ta hä.

Ti m' tamejõ hõm.

45 Tii d' né paawä Jesus maher'oot, dooh m' taky dahé bã. Taher'oot mä tamahõm me. Jé pad'yyt hë rapanyyg enä hõm mäh. Ti hyb n'aa kä m' dooh Jesus haja wäd bã sa panang hënh tahõm bã rabahapäh bã kä. Dawë hä kä m' takan'oo kân. Ti hadoo né hë m' jé pad'yyt hë naa rabena ta wë.

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

2 Ti m' pawóp hë ta ä jawén paa bã, Jesus matëeh p'aa hënh panang Kapar-Naüm häd näng doo hënh. Tii bã m' rapanyyg enä dāk, p'aa hënh mä Jesus bagëë dāk tób ta yd nu hed'ëeh bã.

2 Hajök mä t'ÿ hënh hah'üüm. Hajök mä rakata padëëk tób bã. Du daa m' ta tyw n'aa wät pé tób w'oo hä na-ääj hë. Ti m' Jesus met'ëeg kân P'op Hagä Do panyyg. 3 Ti m' ji meheet pé ajyy ramanaa mä nahëë näng doo, nawät doo, ratóg nã ta tyng jó. 4 Du daa m' rakad'oo pé ramajë su-un paawä m' Jesus wë, gatag'uu dāk do hyb n'aa m' hajök doo. Ti m' p'op ramaasäk. Ratyw n'aa gas'ëes mä Jesus bagëët nemuun. Ti m' ramahy kân Jesus wë kä ta tyng jó. 5 Ti m' Jesus h'yyb hapäh bã m' hat'ook do rah'yy ka'eeh do ta hä, taky hadoo nawät do hä:

—Tah ÿÿ, I nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do kado hõm —näng mäh.

6 Ti m' rabat'oonh sa mahang Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Ti m' sa h'yyb gó raky hadoo:

7 —Hëd n'aa m' ti hÿÿ ti d' tabaher'oot? P'op Hagä Do taky n'aa rejää ti hÿÿh —näk mä sa h'yyb gó. —Jääm né hë P'op Hagä Do hajaa nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng do tado hõm bã —näk mä sa h'yyb gó.

8 Nyyw hë m' Jesus h'yyb hapäh mä sa h'yyb, ti hyb n'aa m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa tii da bë hyb n'aa newëë bë h'yyb gó? —näng mäh.

9 —Nyy da nahejooj bë hä? “Kado hõm nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do paah”, ji noo bã? “As'ëeg g'ëed, mado däg a tyng, awäd däg”, ji noo bã nawät do hä? —näng mäh.

Ti m' taky hadoo ënh sa hä:

10 —Hÿÿ kä da —näng mäh. —Bë bahapäh hyb n'aa ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ hajaa sa hä hanäng do nesaa do ÿ ado hõm bã, ÿ haso dāk da nahëë näng doo —näng mä Jesus kyyh.

Tii bã m' k'yy gadów dāk do hä taky hadoo:

11 —As'ëeg g'ëed, mado däg a tyng, ahõm kä a tób hënh —näng mä Jesus ta hä.

12 Ti m' tabas'ëeg gëët, tabado dāk mä ta tyng, ahõm kân mä hajök do matym gó. Tii bã kä m', rameuuj kân sa h'yyb gó. Ti m' P'op Hagä Do hä raj'aa etsë. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Doooh ää hapäh pé hÿ hedoo péh —näk mä sa kyyh.

Rewi häd näng do Jesus naëënh do panyyg n'aa hahÿÿh

13 Ti m' Jesus bahõm ënh karaj'aa Garirej häd näng doo hënh. Hajök mä han'aa ta wë. Ti m' Jesus ma metëëk sa hä. 14 Ti m' ta jawén, Jesus bawät bã kä, tabahapäh Rewi häd näng doo, sa wahë n'aa Roma buuj ky gabuuj dajëër tagahed'aak bã hasooh doo. Aw-Pew t'aa m' ti Rewi. Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—B'ëep ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

Ti m' Rewi bas'ëeg gëët, ahõm kân mä ta sii.

15 Ta jawén, Rewi tób bã Jesus bawëh bã m', hajök dajëër gahed'aak doo, Matew hep'ëeh doo, II ta wób sa hä pé nesaa do moo heb'oooh do

I Doooh Jesus t'aah tado bã. “Tah ÿÿ, najis ÿÿ” Judah buuj rarer'oot sa da hadoo do hä ramaher'oot bã. Tii d' né hë sa kyyh. II Judah buuj sa wób né ti dajëër gahed'aak doo. Roma buuj hä kep'aak do rabataa. Ta see pé noo gó dajëër ga-

na-ääj hë rabana rabawëh hyb n'aa Jesus sii, Jesus ma matëg sa sii. Hahÿÿ né hë m' Jesus sii heb'oooh doo. 16 Ti m' Parisëw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do rabahapäh bã m' ta ti hedoo do sa sii Jesus bawaa doo, Jesus ma matëg hã rabeaanh:

—Hëd n'aa dajëër gahed'aak do sa sii, ta wób na-ääj hë nesaa do moo heb'oooh do sa sii tabawëh? —näk mä sa kyyh.

17 Ti m' reaanh do Jesus maa napäh bã, panyyg gó taky gadoo:

—Nahëë temah doo, dooh rahõm bã mediko wë. Nahëë enäh do ti hah'üüm ta wë. Doooh ÿ ahyy bã hÿ pong jé naa P'op Hagä Do karën doo da habok red'oo do ÿ naëënh hyb n'aa. ÿ ahyng, nesaa do moo heb'oooh do ÿ naëënh hyb n'aa III —näng mä Jesus kyyh Parisëw sa hä.

Jesus hã reaanh do ratayy do ky n'aa hahÿÿh

18 Ti anäng paa m' ta heen n'aa Jowäw nu gahem'uun do ma matëg, Parisëw na-ääj mäh, ranoo kanawa doo me raweh'ëeh P'op Hagä Doo. Ti m' ta wób reaanh mä Jesus hä:

—Jowäw ma matëg, Parisëw ma matëg na-ääj hë ranawa P'op Hagä Do rahyb n'aa esee hyb n'aa. Hëd n'aa a ma matëg tii d' ranad'oo? —näk mäh.

19 Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Ket'ëë do jãm n'aa hënh ji ats'yyt doo, dooh ratabëj bã ranoo kanawa do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang tag'ëed bã. Jãm bawät nã bã rawëë had'yyt hë. Doooh ratayy bã. 20 Ti awät da ti noo gó sa najiis, ta patug pan'aa, rado hõm sa mahãnh. Ti noo gó da ratayy kân IV —näng mäh.

21 Ti m' panyyg wób ky n'aa gó Jesus ky gadoo nã reaanh doo. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Doooh ji gas'yyb bã saroor säg noo eh do pãän papuuj bãh me. Tii d' ji adoo bã, papuuj bãh tsawyy däg bã, ta säg tanes'ëem, kawah'oooh hõm tii bã. Ti bahãnh tanoo ee dāk tii.

22 Ti hadoo né hë uwa bëeh hã. Doooh ji gedu bã uwa bëeh papuuj hegän sooh do pan'aa ta hood b'ëé byyh säg gó. Tii d' ji adoo bã, uwa bëeh egän so bã, ta hood säg ganabäh hõm. Tii bã kä, uwa bëë waho bëeh da, ta hood kä karejã kân —näng mäh. —Uwa bëeh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó, keh'üüs doo gó —näng mä Jesus kyyh sa hä.

Saab ky n'aa hahÿÿh

23 Saab hä m', Judah buuj rakamehëhãk do noo gó m', Jesus ta ma matëg sa sii joom tiriig banäng doo me m' ratabës. Ramahõm me m', ta ma matëg tiriig ag mã rateh'yyb rabawa hyb n'aa. 24 Ti m' Parisëw sa sii habong do raky hadoo Jesus hä:

—Mahegãäl! Hëd n'aa a ma matëg raky nadaheeh ër ky n'aa jaw'yyk do Saab ky n'aa hä? Saab hä ramoo bok VI —näk mä sa kyyh.

25 Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Doooh bë ner'ood bã g'eeh nyy da ër wahë makü Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bã, sa waa tamah bã? 26 Abijatah P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ãat do taba-hadoo noo gó, Dawi ajëë suun P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt hä, ti m' tabawa ti pãw P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt ha-toonh doo. Ti m' tanoo mã ta hataa rabawa. Jääm né paawä ta ti tób yt hã moo heb'oooh do haw'aa ta ti pãw Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bã VII —näng mä Jesus sa hä.

27 Ti m' taky hadoo ënh:

—Ji kameh'ãäk do hyb n'aa P'op Hagä Do wén pahuuj wät paa ji kameh'ãäk do heen n'aa. Doooh ji tapahuuj bã ji kameh'ãäk do heen n'aa hyb n'aa —näng mäh.

28 —Ti hyb n'aa, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, Saab ky n'aa hã sii hë ÿ mejüü —näng mä Jesus Parisëw sa hä.

hed'aak do rawedii sa wakãän. Ta bahõnh ragahëen dajëër, sa wë ta uuh baym hyb n'aa. Ti hyb n'aa Judah buuj wób dooh ragenaag bã dajëër gedaag n'aa.

III Jesus wén naëënh, nesaa do raberéd hõm hyb n'aa, P'op Hagä Do hä rah'yy

ka'eeh hyb n'aa kä. IV Hahÿÿ d' Jesus hanäng pé ta tii hä: Ta ma matëg sii tabawät nã bã, dooh ratayy bã. Sa mahõnh Jesus badoh bã, tii bã da ratayy kân.

V Doooh ji mekuuj bã papuuj tama metëëk do ji h'yyb säg paa me, tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo. VI Doooh ji moo wäd bã Saab hä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü. Tak'ëp Parisëw rahyb n'aa jew'yyk Saab. Sa hä m' Jesus ma

matëg ramoo bok, tiriig ag rateh'yyb do hyb n'aa. VII Jääm né paawä P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do haw'aa ta ti pãw, P'op Hagä Do sa hä kahesé do tób n'aa yt moo heb'oooh do sa wahë n'aa anoo Dawi rabawa, Dawi tat'yyd mehÿin do hyb n'aa.

Moo gadóm do panyyg n'aa hahÿÿh

3 Ta see pé noo gó Jesus bahóm ênh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hênh. Ti yt hã m' tabasooh aj'yy moo gadóm doo. ²Tii bã m' ta wób ramatakëë mä Jesus aj'yy moo tahaso däg bã Saab hã. Ta moo tahaso däg bã, Jesus moo wät né hë Saab hã kã sa hã. Rakarên paawã m' Jesus raky n'aa tapaa Jesus ky nadaheeh do Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. ³Ti m' Jesus ky hadoo aj'yy hã:

—Ag'ëed däg sa mahang.

⁴Ti m' taky hadoo ta wób sa hã:

—Nyy da êr ky n'aa jaw'yyk do metëek Saab ky n'aa hã? H'ëed ti taw'ääts hë ji moo wät Saab hã? Baad hadoo do ji moo wät, nesaa do ji moo wät? Ji da hadoo do ji ed'ëep Saab hã, ji da hadoo do ji daj'ëep Saab hã? —näng mä Jesus kyyh sa hã.

Rahapëë né paawã m', dooh m' raky gado bã. ⁵Ti m' kawaj'ään gó Jesus ty kawööt sa wë. Tahyb n'aa tón mä sa h'yyb tym ganahoot do hyb n'aa m'. Ti m' aj'yy hã kã taky hadoo:

—Madajoow a mooh! —näng mäh.

Ti m' ta moo tadajoow däk. Ahub däg kãn mäh, baad däg mä ta moo kã. ⁶Ti m' nyyw hë m' Pariséw raban'yyh. Eróts karapee sii hë m' rakaner'oot mä nyy d' rabad'oo Jesus radaj'ëep hyb n'aa.

Hajök mä Jesus gen'aak do hah'üüm do ta sii panyyg n'aa hahÿÿh

⁷Ti m' karaj'aa hênh Jesus ta ma matëg sii hë m' rabawëej kãn. Hajök mä Garirej hãj n'aa hênh naa Jesus jawén hah'üüm. ⁸Raky n'aa napäh bã m' sahônñ hë Jesus moo wät doo, rabana Judah hãj n'aa hênh naa, panang Jerusarênñ häd näng doo hênh naa, Idumeej hãj n'aa hênh naa, tamii Joradãn tamyyj däk hênh naa. Ta wób mä Tiir, Sidôn panang häd enäh do hãj n'aa hênh naa. ⁹Hajök do hyb n'aa m', Jesus mejüü ta ma matëg rabenäm hyb n'aa marakate ta pooj jé, ragatagug däk do hyb n'aa ta hã. ¹⁰Hajök sa nahëë heso hóm do hyb n'aa m', nahëë enäh do rawén gatagug kãn ta wë. Rakarên mä ramoo kajäk ta hã. ¹¹Jesus karap'aar h'yyb nesaa do hã hadäk do rabahapäh bã m', tüü m' rakajäk ta matym gó. Tak'ëp mä rageëñh:

—Om P'op Hagä Do T'aah! —näk mäh.

¹²Jesus ky ge'ÿÿm mä karap'aar h'yyb nesaa doo, ranaher'oot hyb n'aa m' ta ky n'aa.

Jesus asëm do 12 hedoo do tamejüü do pan'aa panyyg n'aa hahÿÿh

¹³Ti m' Jesus basëek waëë jó. Tanaëñh mä ta wë tah'yyb däng doo. Ti m' rabahóm ta wë. ¹⁴Sa mahang tasëm mä 12 ta hataa, ta sii rababok hyb n'aa, tamejüü hyb n'aa ta ky n'aa rabaher'oot hyb n'aa. ¹⁵Tanoo mã sa hã karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabaheë hyb n'aa. ¹⁶Hahÿÿ m' 12 hedoo do tamejüü doo: Simaw mäh, "Peed" ta häd n'oo däk doo. ¹⁷Ta jawén mä Sebedew taah, Tsijaag, Jowãw häd enäh doo, "Darung Do Taah" tamaneëñh doo. ¹⁸Ta jawén mä Ân-Deréh, Pirip, Batoroméw, Mawé, Toméh, Tsijaag see Aw-Pew t'aah, Tadów, Simaw Serot, ¹⁹Judas Ikarijot kã m', Jesus haëëj däk do majüü hã.

Nesaa Do Yb ky gabuuj gó Jesus moo wät rahanäng do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰Ti m' Jesus ta ma matëg sii hë rabajëë p'ëë tób gó. P'aa hênh mä rakata padëek hajök doo. Du daa m' rabawa pé hajök do hyb n'aa. ²¹Ta ÿÿn, ta wakään rapanyyg enã däg bã m', rabahóm t'ii hênñ rahahëñ paawã m'. Sa hã m' baad nado wäd Jesus h'yyb. ^{II}

²²Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do Jerusarênñ hênñ naa han'aa doo, hajök do mahang hab'ëeh doo, raky hadoo ta wób sa hã:

—Beresebu, ^{III}karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa ti adäk ta hã. Ti kyy gó ti tabaheë karap'aar h'yyb nesaa doo —näk mä sa kyyh.

²³Ti m' tii d' ky hedoo do Jesus naëñh ta wë. Ti m' panyyg ky n'aa gó tabaher'oot sa hã. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Ta daaj hë g'ëeh Nesaa Do Yb takahabë? —näng mäh. ²⁴—Sa da hadoo do wë sa hãj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bã, gawatsik tii bã sahônñ hë —näng mäh. ²⁵—Sa wakään sa hã hë rahyb n'aa wareem

I Judah buuj sa hãj n'aa bã Roma buuj ramejüü noo gó, Judah buuj wób rakarên rakamaj'ii Roma buuj sa wë. Doo rakarên bã Roma buuj mejö bã sa hã. Roma buuj wë kamaj'ii do ramaneëñh SEROT. Ta ti sa see paa apäh ta ti Simaw rawén maneëñh "Simaw Serot". II Baad nado wäd Jesus h'yyb rawén ed'oo, ta bahññ däg sa hã Jesus moo wät doo. Hajök do ta wë hehüüm do tagado had'yyt hë, nahëë enäh do tabaheso, ta see pé noo gó dooh tawa wäd bã tak'ëp taty kanewaot do hyb n'aa. Doo rah'yy genã nã bã P'op Hagä Do T'aah tado bã.

III Nesaa Do Yb né hë ti Beresebu.

bã, kahãj jëng tii bã. ²⁶Ti hadoo ênh Nesaa Do Yb hã kã. Ta hã hë takawareem bã, ta karapee hã tahyb n'aa wareem bã, ahëëj jëng né hë tii bã ta hejój. Gawatsik da tii bã —näng mä Jesus kyyh.

²⁷Ti m' taky hadoo ênh:

—Doo ah'ÿÿ hejooñh do tób gó hajëë suun pé ta ma tado hóm hyb n'aa, pooj jé tób danäh moo tamanaw'yyd bã. Ta moo kamaw'yyd bã, tahajaa ta ma tado hóm bã —näng mä Jesus sa hã. ^{IV}

²⁸Ti m' taky hadoo ênh:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Sahônñ hë nesaa do ji moo wät doo, sahônñ hë P'op Hagä Do ji ky n'aa rejãã do na-ääj hë P'op Hagä Do mabaan hóm da ji hã. ²⁹P'op Hagä Do Sahee ky n'aa rejãã doo kã, dooh P'op Hagä Do mabaan bã tii. Ta ti hedoo péh, dooh tahëëj bã nesaa do ta hã. Tadajëp jawén paa bã na-ääj hë nesaa do adäg had'yyt hë ta hã —näng mä Jesus kyyh sa hã.

³⁰Ti d' tawén edoo mä sa hã, P'op Hagä Do Sahee kyy gó tawén hebë. Sa hã m' Nesaa Do Yb ky gabuuj mäh. Raher'oot do hã P'op Hagä Do Sahee raky n'aa rejãã.

Jesus wakään heh'äat do panyyg n'aa hahÿÿh

³¹Ti m' Jesus ÿÿn, ta wakään sii hë m' rakajaa. Ta w'oo hã m' rababë däk. Ti m' ramejüü ranaëñh Jesus. ³²Hajök mä ta pa hat'oonh. Ti m' raky hadoo ta hã:

—A ÿÿn, a wakään, ta w'oo hã rabab'ëeh. Õm mä resoos —näk mäh.

³³—Jaa ti ëen, jaa ti wakän haa? —teanh mäh.

³⁴Ti m' taty kawööt ta w'oo gadäk hênñ rahat'oonh hênñ. Ti m' taky hadoo:

—T'oonh hahÿ ãn ÿÿ, wakän haa —näng mäh. ³⁵—Sahônñ hë P'op Hagä Do karên do moo heb'oo doo, ti né hë wakän haa hadoo, ti né hë ãñ ÿ hadoo, ti né hë ëen hadoo —näng mä Jesus kyyh sa hã.

Joom tym ky n'aa gó Jesus metëek do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴Ti m' Jesus ma metëek ênh karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me. Hajök do nu sabuk mä ta hã. Ti hyb n'aa m' marakate gó tagatsëg sooh. Hajök do ayyw b'ëeh mä ta takëen nabyy me. ²Ti m' hajöo m' tama metëek mä sa hã panyyg ky n'aa me m'. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

³—Bë hyb n'aa matakã hahÿ panyyg! Hÿ hadoo joom hejóm do bejoom joom tym. ⁴Tatsawyh hóm joom tym. Joom tym tatsawyh hóm do wób ta tyw n'aa me takajäk, ti taw'ëed rabajöh jëng. ⁵Joom tym wób kajäk pä ta yt tabahadoo do jó. Kanahën its k'ääts tii bã. Ti nyyw hë taganyyh, kanahën d'os do k'ääts ta h'yyb. ⁶Tabajuu bã, nyyw hë tatsawyh jëng, dooh ta kóm ta h'yyb. ⁷Ta tym wób kajäk sasëng kóm banäng bã. Sasëng gajewäng bã kã, dooh tawëë wäd bã. Ti hyb n'aa dooh teag bã. ⁸Ta tym wób kajäk kãn baad tabadoo bã. Taganyyh, baad tabawäng, baad tabeaak. ³⁰nuu me tabejoom do bahññ tabeag kãn baad tabadoo bã kajäk do ta tym wób. ⁶⁰nuu me tabejoom do bahññ tabeag kãn ta tym wób. ¹⁰⁰nuu me tabejoom do bahññ tabeag kãn baad tabadoo bã kajäk do ta tym wób kã —näng mä Jesus. Panyyg gó m' tabeh'üüm.

⁹Ti m' taky hadoo:

—Jé karên pé ÿ her'oot do tamaa newë bã, taw'ääts hë tahyb n'aa matakëë —näng mäh.

¹⁰Ta jawén kã m', ta mab hë 12 hedoo do ta ma matëg hë kã, ta wób hë kã, rabeaanh ta hã nyy d' tahanäng pé m' ti panyyg. ¹¹Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë hã P'op Hagä Do an'oo däk bë bahapäh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do P'op Hagä Do bag'ääs do ky n'aa hã. Ta wób sa hã, sa h'yyb gó naa maa new'ëë kanarên doo, sahônñ hë takaher'oot da panyyg ky n'aa me —näng mäh. ¹²—Tii d' tawén hadoo, —näng mäh —"Rahegãã had'yyt né paawã m', dooh m' rah'yy genã bã. Ramaa newë had'yyt hë né paawã m', dooh m' tagah'ood bã sa hã. Doo né rakarên bã P'op Hagä Do hã rah'yy kawereem hóm. P'op Hagä Do nawug hóm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb gó hanäng doo" ^V —näng mä Jesus kyyh sa hã.

¹³Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Taganah'ood bã bë hã hahÿ panyyg, nyy d' tagahoot panyyg wób bë hã? —näng mäh. ¹⁴—P'op Hagä Do kyyh herot doo, aj'yy joom tym hejóm do hadoo. ¹⁵Joom tym ta tyw n'aa me kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ëë do wób sa hã. Ramaa newë sii hë, nyyw hë, P'op Hagä Do panyyg Nesaa Do Yb asog hóm sa h'yyb gó naa. ¹⁶P'op

IV Hahÿÿ d' tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo: Aj'ÿÿ hejooñh doo, Nesaa Do Yb. Aj'ÿÿ hejooñh do ma hado hóm do hadoo Jesus. Aj'ÿÿ hejooñh do ma hadoo, karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hejój gó Jesus baheë karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do Yb karapee, tak'ëp tabahejooñh do hyb n'aa Nesaa Do Yb mahññ. V Isajas erii wät doo gó Jesus beh'üüm. Isajas 6.9-10 hã takerii däk tii.

Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób, pā banāng bā kajāk do hadoo sa hā. P'op Hagā Do panyyg ramaa newē sii hē, nanyw hē, h'yy gadajaa gó ragadoo. ¹⁷ H'yy gadajaa gó ragadoo né paawā, nanyw hē rah'yy gejē hōm, joom kóm nanāng nā do hadoo sa hā. Hejooonh do kamētā bā sa hā, sa hā rarahējā bā na-āāj hē P'op Hagā Do panyyg metēēk doo da rababok do hyb n'aa, nanyw hē rah'yy gejē hōm. ¹⁸ P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób, joom tym sasēng mahang kajāk do hadoo sa hā. ¹⁹ P'op Hagā Do panyyg ramaa napēē né paawā, rahyb n'aa newē had'yyt hē badāk hahȳ hā ji bawāt do hā. ¹ Dajēēr hā, sa ma ji tawadii do hā rahyb n'aa h'ūūm. Rah'yy karēn do jawén rababok. Ti hyb n'aa P'op Hagā Do panyyg sa h'yyb gó hadāk do tawén nahōm. Joom neaak do hado dāk tii. ²⁰ P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób, joom tym baad tabadoo bā kajāk do hadoo sa hā. Ti ramaa newēē P'op Hagā Do panyyg, baad ragadoo, baad rabenām sa h'yyb gó. P'op Hagā Do karēn do baad ramoo bok tii kā. Joom 30 nuu me, 60 nuu me, 100 nuu me takejoom do bahānh tabeak do hadoo tii —nāng mā Jesus.

²¹ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Bē gataa sooh bē bag, ji waa hood yt hā, ji jó ȳh do yt hā bē bejēn hyb n'aa apāh? Dooh. Ta bag bē dasooh ta tyng jó, baad ta bag dāk hyb n'aa. ²² Ta ti hadoo da ȳ ma metēēk do hā: Sahōnh hē sa hā da hē kejēn nā doo, sahōnh hē rah'yy ganenāh nā doo, kamētā dāk né da sa hā. ²³ Jé karēn pé ȳ her'oot do tamaa newē bā, taw'āāts hē tahyb n'aa matakēē —nāng māh.

²⁴ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Taw'āāts hē baad bē matakā ti bē maa newēē doo. Bē matakēē do pénh, bē maa newēē do pénh, bē da P'op Hagā Do h'yy gan'ȳh. Ti bahānh baad bē da tah'ȳ gan'ȳh. ²⁵ Jé h'yy ganyy dāk doo, ti bahānh P'op Hagā Do banoo nā ta hā ta h'yy ganāng doo. Jé kanahēn d'os hē h'yy ganāng doo, P'op Hagā Do ado hōm da ta hā kanahēn had'os doo II —nāng mā Jesus.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metēēh hahȳ hā P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa

²⁶ Ti m' taky hadoo:
—Aj'yy joom tym hejōm do ky n'aa hadoo né hē P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa. ²⁷ Ta āh tatebēj nuuj jé, adēb bā, atsēm, ta ti joom tym ganyyh, tabawāng. Dooh joom hejōm do hapēē bā nny da tabawāng ti joom. ²⁸ Ta daaj né hē joom k'āāts baw'ēēh. Pooj jé tagajewāng, tii b' tabaee dāk, tii b' tabeag kán. ²⁹ Ta ag wah'ēē dāk bā kā, ta heen n'aa hā, tii bā kā joom nāng do bak'āād kán ta joom, joom ji nu gekāā do nahēē me —nāng mā Jesus kyyh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Panyyg see ky n'aa me ȳ her'oot bē hā P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa —nāng māh. ³¹—Joom motaad hād nāng do tym nad'ēēd is do hadoo né hē P'op Hagā Do bag'āās doo, tadu doo noo gó. ³² Jāām nad'ēēd its né paawā ta tym, ji waa ty gamabuuj see bahānh tabawāng. Tak'ēp ta moo bawāng. Tii hā kā taw'ēēd batooj kán ta hā kā, tabadahēēm bā III —nāng mā Jesus kyyh.

³³ Hajōng ta ti hedoo pé panyyg ky n'aa gó Jesus baher'oot sa hā P'op Hagā Do panyyg n'aa. Jesus her'oot mā sa hā rahyb n'aa hajaa doo. ³⁴ Sahōnh taher'oot do sa hā, panyyg ky n'aa me m' tamaher'oot. Sa mab hē, rabedoh bā m', Jesus baher'oot ta ma matēg sa hā nny d' tahanāng pé panyyg gó teh'ūūm doo.

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hahȳh

³⁵ Ti noo gó m', tug bā kā m', Jesus ky hadoo ta ma matēg sa hā:
—Hamāh, ēr atsēg hōm karaj'aa tamyyj jé.

³⁶ Ti m' raberéd b'ēēh hajōk doo, ti m' ragatsēg t'oonh marakate gó Jesus gasooh doo gó. Ti m' rabatsēg kán. Marakate wób an'aa sa jawén. ³⁷ Ti m' tak'ēp bah'ood bana. Tewēēp mā maadaka. Marakate tetaa m'. P'eets mā marakate bagyib jēē paawā. ³⁸ Marakate duu hēnh mā Jesus baȳh. Ta nu tyng jó m' ta nu sooh.

Ti m' ta ma matēg rabeēē nnyh, ti m' raky hadoo:
—Ma matēg! Ōm h'yy kanap'eed! Ēr da ag'yyp! —nāk māh.

³⁹ Ti m' tabas'ēēg geēt, ti m' bah'ood tameduuk. Ti m' maadaka hā taky hadoo:

—Bag hēnh!

Ti m' bah'ood badoo wāt. Badatih dāk māh.

⁴⁰ Ti m' taky hadoo sa hā:

I Ta ti hedoo do raty kanewad had'yyt hē. Rahyb n'aa tón had'yyt hē sa waa, sa taah, nny d' rabad'oo doo. II Ta ti tawén kado hōm sa hā, rahyb n'aa manatakēē do hyb n'aa. Dooh rahyb n'aa p'eed bā P'op Hagā Do panyyg hā. III Joom motaad hād nāng do ky n'aa gó Jesus metēēh nny da P'op Hagā Do bag'āās do kah'ūūm, ny hadoo ta hā h'yy ka'eeh do kah'ūūm.

—Hēd n'aa tak'ēp bē beŷȳm? Dooh P'op Hagā Do hā bē h'yy kae nā bā? —nāng māh.

⁴¹ Ti m' tak'ēp mā rabeŷȳm bong, ti m' rakaner'oot sa mab hē:

—Jaa ti h'ȳ ēh? Bah'ood, maadaka sii hē raky daheeh! —nāk mā sa kyyh.

Karap'ar h'yyb nesaa do aj'yy hā hadāk do Jesus ah'eed hōm do panyyg n'aa hahȳh

Ti m' rakajaa Geras buuj sa hā n'aa bā, karaj'aa tamyyj jé. ² Ti m' Jesus gatsēg nnyh jawén paa bā m', aj'yy karap'ar h'yyb nesaa doo, mera doo, nanyw hē m' tabana ta wē. Pā gabaho doo gó, panang buuj dejēp do sa kamag n'aa radebong doo bā naa tabana. ³ Tii b' né hē m' tabahe'ȳh. Dooh m' hajaa pé moo mawyyt péh. Haak sapuw hadoo doo me né hē m' ramoo maw'yyd né paawā m', dooh m' rahaja bā. ⁴ Hajōd nuu me m' haak sapuw hadoo doo me ramoo mawyyt, ratsyym maw'yyd paawā m'. Ti m' tagahet'ēēh mā haak sapuw hadoo doo. Sapaar ta tsyym pēm tagahet'ēēh né m' tii d' ēnh. Dooh ta hā hajaa meduuk péh. ⁵ Adēb bā, atsēm na-āāj mā tabahew'ēēt kamag habong hēnh, waēē jó na-āāj hē. Tak'ēp mā tageēēnh, ta daaj hē m' takahe'ȳ ooh pā bāh me.

⁶ Dawēē naa m' Jesus tabahapāh bā m', waj'aa dāk mā ta wē. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy hāng Jesus wē. ⁷ Ti m' tak'ēp mā ta kyyh:

—H'ēēd makarēn wē ȳy, Jesus, P'op Hagā Do T'aah, Sahōnh hē Bahānh Hadoo Do T'aah? Maky dēē P'op Hagā Do hād gó, dooh da ȳ marejā bā! —nāng māh.

⁸ Tii d' tawén edoo māh, karap'ar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed hōm do hyb n'aa m'. Hahȳ da m' Jesus kyyh:

—Meréd hōm hahȳ aj'yy! —nāng mā karap'ar h'yyb nesaa do hā.

⁹ Ti m' Jesus beaanh ta hā:

—Nyy d' a hād? —nāng māh.

—“Hajōk Doo” āā hād, —nāng māh —hajōk do hyb n'aa āāh —nāng māh.

¹⁰ Ti m' tets'ēē had'yyt mā Jesus hā tanah'eed hōm hyb n'aa dawēē karap'ar h'yyb nesaa do ta tii bā naa.

¹¹ Hajōng mā too yb tii b' habēēh karaj'aa takēēn hā, wajapēm doo bā. Ta tii b' mā sa waa rabahe'w'aa. ¹² Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do rabetsēē Jesus hā:

—Man'oo āā ajēē pēē too yb hā —nāk māh.

¹³ Ti m' Jesus banoo tii d' sa hā. Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do benā kán aj'yy hā hanāng do paah, too yb hā m' rabajēē pā kán. Hajōng mā ti too yb. 2 miw māh. Ti m' rameraa bong, ti m' rawaj'aa wēēnh tame, tame m' rakejāg bēēnh. Ti m' t'ōp mā rapehēs.

¹⁴ Ti m' too yb hagā n'aa waj'aa bong māh. Sa panang bā, panang nedaa bā na-āāj mā ramaher'oot sahōnh hē rahapāh doo. Ti m' panang buuj raban'ȳh t'ii hēnh, rabaheg'āās hyb n'aa ky n'aa nāng doo. ¹⁵ Ti m' Jesus wē rakajaa bā kā, rabaheg'āā kán aj'yy hajōng do karap'ar h'yyb nesaa do hanāng do paah. Asooh māh, saroor nāng māh, baad dāg mā ta h'yyb tym. Ti m' rabeŷȳm bong. ¹⁶ Ti m', ta ti hap'ēēh do paa rabaher'ood kán han'aa do sa hā kā ta ti aj'yy karap'ar h'yyb nesaa do hanāng do paa ky n'aa. Too yb ky n'aa na-āāj māh. ¹⁷ Ti m' han'aa do rabetsēē Jesus hā, tabahōm hyb n'aa sa hā n'aa bā naa. ¹⁸ Ti m' Jesus gatsēg sooh bā m', aj'yy karap'ar h'yyb nesaa do hanāng do paa bettsēē Jesus hā, Jesus sii tabahōm hyb n'aa. ¹⁹ Dooh m' Jesus karēn bā ta sii aj'yy ahōm bā. Hahȳ d' mā Jesus kyyh ta hā:

—Ahōm nā a yb, a ȳyn, a wakāān wē. Maher'ood sa hā sahōnh hē taw'āāts hē hadoo do a hā Tak'ēp Hyb n'aa Jawyk Do bad'oo doo. Maher'ood sa hā nny da ōm tat'yyd mehīn doo —nāng mā Jesus kyyh ta hā.

²⁰ Ti m' aj'yy bahōm kán. Hēēj bód, Dekaporis hād nāng doo bā taher'oot mā tak'ēp hanām do Jesus bad'oo do ta hā. Ti m' sahōnh hē maa nap'ēēh do rahyb n'aa meunh māh.

Ȳnh has'oo dāk do ky n'aa, karapee h'yy ganā dāk do ky n'aa daheeh hahȳh

²¹ Ti m' Jesus batsēg hōm bā p'aa hēnh karaj'aa ta myyj jé, tabag'ēēd dāk bā ta takēēn hā, hajōk nu sabug dāk. ²² Ti m' aj'yy Jaj-Ro hād nāng do bana Jesus wē. Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do sa wahē n'aa see m' tii. Ti m' Jesus tabahapāh bā, ta taron nuu me m' tabahyy hāng ta wē. ²³ Ti m' tak'ēp mā tabetsēē ta hā. Hahȳ da m' ta kyyh:

—Edah tok ȳ tadajēp. B'ēēp ȳ karēn paawā. Moo dēē ta hā tabahub dāk hyb n'aa, tabedēp hyb n'aa —nāng māh.

²⁴ Ti m' Jesus bahōm ta sii. Tabahōm bā hajōk mā hah'ūūm ta sii, gatat'uuk mā ta hā. ²⁵ Sa mahang ti awāt mā ȳynh. Majyyw mā ta nahēēh. 12 m' ta baab ta nahēē badāk. ²⁶ Hajōk mā mediko hegāā bong do ta nahēēh. Mediko moo m' tahoop. Dooh m' rahaja bā. Ta wē hanāng do tahāj jēē né paawā m', dooh m' tahas'oo dāg bā. Teg'yys mā tii bā ta

nahëeh. ²⁷ Jesus taky n'aa napäh bā m', ta jó gadäk hēnh mā tabana ta wē hajök do mahang. Ta saroor hā m' tamoo däng. ²⁸ Tii d' tawén d'oo mäh, ta h'yyb gó m' taky hadoo: "Ta saroor hā y' moo deē bā, y' d' ahub däk tii bā", näng mā ta h'yyb gó. ²⁹ Tii bā kām', nawayw hē m' dooh wäd mā ta hā ta nahëeh. Ta hā m' tahegää bā, ta h'yyb gó, has'oo däk mäh. ³⁰ Tii bā m' nawayw hē m' Jesus hegää bā m' ta hā naa anyyh ta ky gabu-uj. Ti m' ta jawén p'aa hēnh tabegää wät hajök do mahang, ti m' teaanh: —Jaa saror y' hā moo däng? —näng mäh.

³¹ Ti m' ta ma matëg raky hadoo: —Nepäh a hā hajök gatāt'uuk do a hā? —näk mäh. —Hëd n'aa ti meaanh?

³² Ti m' ty kaneréd had'yyt hē hajök do sa wē, tabaheg'ääs hyb n'aa jaa ti ta hā moo däng doo. ³³ Ti m' y'nh hegää bā kām' ta hā has'oo däk mäh, ana mā Jesus wē, ti m' tabahyy häng mā ta taron nuu me ta wē. Kajajän mā ta äm n'aa. Ti m' sahönh hē m' tabaher'ood jäng ta hā. ³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Tok y' y', öm has'oo däk P'op Hagä Do hā mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahöm kām' h'yyb nām doo me. Dooh wäd a nahëe kām' —näng mäh.

³⁵ Jesus ber'oot nā bā m', rakajaa ajyy Jaj-Ro tób bā naa. Ti m' raky hadoo Jaj-Ro hā:

—A toog h'yy gakog hōm —näk mäh. —Hëd n'aa ti mah'yyb panas'ëeh ma matëg? —näk mäh.

³⁶ Dooh m' Jesus hyb n'aa p'eed bā panäk do sa kyy hā. Hahy' d' mā ta kyyh Jaj-Ro hā:

—Mahy n'aa tón manäh. Hā y' h'yy kasadëe!

³⁷ Ti ta bahänh mā dooh m' tan'oo bā hajök do rahöm ta sii. Jääm mā takarēn Peed, Tsijaag, Tsijaag hy'yy Jowāw hād näng doo. ³⁸ Jesus rakajaa bā m' Jaj-Ro tób bā kām' tahapäh mā séd dó m' raräb bā rabē bā. A'oot mā ta wób. ³⁹ Ti m' tabajëe suun tób gó, ti m' taky hadoo sa hā:

—H'ëed ti bē haräp? H'ëed ti bē ha'oot? Karapee dooh tadajëb bā. Ay'yyh tii —näng mäh.

⁴⁰ Tii bā m' Jesus raky kawew'aam.

Jesus mejüü raban'yyh jawén paa bā m', tats'yyt mā karapee yb, karapee y'yn, ta ma matëg ta sii han'aa doo, ti m' rabajëe p'ëe karapee hasooh hēnh. ⁴¹ Ti m' tamoo maso däk, ti m' taky hadoo ta hā:

—Tabita küm —näng mā ta kyyh. ("Maruus, as'ëeg g'ëed!", tahanäng pé m' tii.)

⁴² Tii bā m', nawayw mā tabas'ëeg geët, awäd däk mäh. (12 m' ta baab n'aa.) Tii bā m', tak'ëp mā rameuuj bong. ⁴³ Ti m' tak'ëp Jesus mejüü sa hā ranaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa. Ti m' tamaher'oot sa hā rabanoo hyb n'aa maruus awa.

Ta panang bā Jesus raty n'aa ges'yyk do panyyg n'aa hahy'yyh

6 Ti m' ta tii bā naa Jesus ta ma matëg daheeh rabahöm panang tabawäng do paa hēnh. ² Saab hā kām' tama metëek tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hē. Hajök maa new'ëe do rahyb n'aa meuunh mā taher'oot do sa hā. Ti m' raky hadoo:

—N'yy hēnh naa taher'oot do P'op Hagä Do ky n'aa? —näk mäh.

—N'yy hēnh naa tah'yy ganäng doo? —näk mäh. —Nyy da tabad'oo tapehuunh doo? —näk mā sa kyyh. ³ —B'aa bāh gaheh'ōök do nado ti hahy'yyh? Marija t'aaah nado ti hy'yyh? Tsijaag, Josés, Judas, Simaw nado ta wakään? Ta änh, bā ab'ëeh er pa —näk mā sa kyyh.

Ti m' rakawajään ta wē. Raty n'aa ges'yyg däk mäh. ⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Sahönh hē sa panang bā raweh'ëeh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Jääm hē tabawäng do panang bā, ta wakään mahang, ta tób bā, dooh rawehëe bā —näng mā Jesus kyyh.

⁵ Dooh denaa hē m' Jesus pehuuj bā ta tii bā. Jääm né hē m' pawóp its nahëe enäh do hā ta moo tadasooh rabaheso padëek hyb n'aa. ⁶ Tahyb n'aa meuunh mäh, dooh panang buuj rah'yy kae bā tahegää bā.

Ta ma matëg 12 hedoo do Jesus mejüü do panyyg n'aa hahy'yyh

Ti m' sét panang ken'yyh bā m' Jesus ma metëek. ⁷ Ti m' tanaënh 12 hedoo do ta ma matëg ta wē. Ti m' Jesus anoo mā sa hā karap'ar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebe' hyb n'aa. Pawóp hē ken'yyh mā tamejüü rabahöm Jesus bad'oo doo da rabad'oo hyb n'aa. ⁸ Hahy' d' mā tamejüü:

—Dooh d' bē mahüüm péh, päw hadoo péh, ta hood hadoo péh, ta sām hadoo péh. Jääm hē da bē mahüüm tatu —näng mäh. ⁹ —Jääm ub da bē saroor bē hā hadäk do bē gahöm. Bē tsyym suun hē kām' bē pad-edëek —näng mā ta kyyh. ¹⁰ Bē nu kajäg bā ta wób tób bā, tii bā da bē ayyw dó sa panang bē beréd hōm bā kām'. ¹¹ Jé bē raganado bā, bē ramana nanewē bā bē her'oot doo, bē ahöm sa mahänh. Sa panang bā naa bē ahöm bā bē tsyym suun bē tepyng padäg k'ääts. Tii da bē bad'oo, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bā P'op Hagä Do panyyg raky nadaheeh doo —näng mā ta kyyh sa hā.

¹² Ti m' rabahöm kām. Rakety n' hōm. Jé pad'yyt hē m' rabaher'oot reréd hōm hyb n'aa nesaa doo. ¹³ Hajöng karap'ar h'yyb nesaa do rahe-bëe hōm mäh. Hajök nahëe enäh do ta syj me m' ratahed'yyd hōm, heso hōm mäh.

Jowāw nu gahem'uun do dajëp do panyyg n'aa hahy'yyh

¹⁴ Ti m' Garirej hāj n'aa wahē n'aa, Eróts hād näng doo, taky n'aa napäh tii. Dawëe m' Jesus raky n'aa napëe däk. Hahy' d' mā ta wób sa kyyh:

—Jowāw nu gahem'uun do paa né tii, dejëp do mahang ganā wät doo. Ti hyb n'aa tawén kabaj'aa —näk mā sa kyyh.

¹⁵ —Ta ti Eriij p'ooj ub hawät do paah —näk mā ta wób sa kyyh.

Ti m' ta wób hē raky hadoo:

—P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do paa hadoo pé ta tii —näk mā sa kyyh.

¹⁶ Eróts ky n'aa napëe däk bā kām' ta wób her'oot doo, taky hadoo:

—Jowāw nu gahem'uun do tii, y' mejüü do paa ranu gahög hōm. Ganā wät dejëp do paa mahang! —näng mā Eróts kyyh.

¹⁷ Eróts né ti mejüü do paa ramoo maso däk, ramoo maw'yyd däk, radawäts geët Jowāw nu gahem'uun doo. Tii d' Eróts wén d'oo mäh, Erodija, ta hy'yy Pirip hād näng do y'ym hyb n'aa. Eróts gat'ëe däk mā Erodija, ta hy'yy y'ym. ¹⁸ Ti hyb n'aa m' Jowāw ky hadoo paa ta hā:

—Dooh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā magat'ëe bā a hy'yy y'ym.

¹⁹ Jowāw kyyh hyb n'aa m' Erodija ty n'aa ges'yyg kām, tawén kawaj'ään kām ta wē. Takarēn paawā m' tamejüü radaj'ëep Jowāw. Du daa m'. ²⁰ Eróts mo n'aa jesuu mā Jowāw. Eróts mā e'y'ym Jowāw hā. Tahapäh mäh, baad ub né hē ti Jowāw bawät P'op Hagä Do matym gó. Tsyt hē P'op Hagä Do wē Jowāw bawät tahapäh. Eróts maa newëe bā m' Jowāw her'oot doo, dooh m' baad tado ta h'yyb gó. Ti hadoo né hē, tamen mā Jowāw her'oot do tamaa newëe bā.

²¹ Tii bā kām', ti bahänh kām', Erodija bawyyd kām nyy d' tabad'oo. Eróts ta yd enäng do heen n'aa noo gó m' Eróts moo wät jām. Tatsyyd bong mā ta karapee sa wahē n'aa, ta warahén sa wahē n'aa, sahönh hē m' ky n'aa etsëeh do Garirej hāj n'aa bā naa. ²² Ti m', jām noo gó m', Erodija toog bana tabajäm hyb n'aa sa matym gó. Baad mā maruus sa matym gó, Eróts matym gó na-ääj mäh. Ti hyb n'aa m' Eróts ky hadoo ta hā:

—Mets'ëe hā y' makarēn péh. Y' anoo né da a hā —näng mā ta kyyh.

²³ P'op Hagä Do hād gó m' ta ky däng:

—Metsëe pé hā y' y', y' anoo né da a hā. Wē y' hanäng do uuh y' anoo da a hā, makarēn bā. Né hup y' né hē tii —näng mā Eróts kyyh.

²⁴ Ti m' maruus banyyh ta y'yn wē tabeaanhyb n'aa tetsëe pé Eróts hā. Ti m' ta y'yn ky hadoo:

—Mets'ëe Jowāw nu gahem'uun do nu gabóg —näng mäh.

²⁵ Ti m' nawayw hē m' maruus matëeh p'aa hēnh. Ti m' tabets'ëe kām:

—Na, y' karēn nawayw hē mabanoo hā y' Jowāw nu gahem'uun do nu gabóg ta hood gó —näng mā maruus kyyh Eróts hā.

²⁶ Ti m' tak'ëp sa wahē n'aa hyb n'aa tón wät mäh. Ti hadoo né hē, ta ky bajawaa do hyb n'aa m', tatsyyd bong do taky däng do ramaa napäh do hyb n'aa m', tawén wanadii. ²⁷ Ti m' nawayw hē m' tamejüü warahén see Jowāw tadaj'ëep hyb n'aa, tamanaa hyb n'aa ta nu gabóg. Ti m' warahén bahöm Jowāw ragadahew'ëes doo hēnh, tadaj'ëep mā Jowāw, tanu gahög hōm mäh. ²⁸ Tamanaa mā ta hood gó, tan'oo däk mā maruus hā. Ti m' maruus gado däk, tan'oo däg kām mā ta y'yn hā kām. ²⁹ Ti m' Jowāw ma matëg ky n'aa napëe däk bā m', rabana rabehëen ta hub. Ti m' ti m' radasuun jäng gabaho doo gó, kamag hood n'aa gó.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahy'yyh

³⁰ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejüü do rababaa nā Jesus wē. Ti m' rabaher'oot ta hā sahönh hē rametëek doo, ramoo bok doo. ³¹ Ta tii bā m' séd dó m' ta wē heg'ääs doo. Séd bā m' ranu kejäk do hyb n'aa, du daa m' Jesus ta hataa daheeh rabawa péh. Ti hyb n'aa m' Jesus ky hadoo ta hataa sa hā:

—Hamäh, er ah'üüm ta wób rabadoh hēnh, bē kameh'ääk hyb n'aa —näng mäh.

³² Ti m' sa mab hē m' rabahöm marakate gó ta wób rabadoh bā paawā. ³³ Ta wób mā rahapäh raban'yyh. Ti m' sahönh hē panang bā naa rabahöm ta takëen hā sa pooj jé. Sa pooj jé m' rakajaa. ³⁴ Ti m' Jesus basoop bā, hajök do tabahapäh bā m', tat'yyd mehün mā sa hā. B'éé hagā n'aa tamah do hadoo mā ta hā. Ti m' hajöng ky n'aa tama met'ëeg kām sa hā.

³⁵ Tüüh däg bā kām' ta ma matëg rabana ta wē, ti m' raky hadoo ta hā:

—Tüüh däg —näk mäh. —Dawëë hÿÿh. ³⁶ Mamejō hōm hajōk doo, panang tabanāng bā, sét ken'yÿh rabaj'eenh hēnh na-āāj hē, sa waa rabetseē hyb n'aa —näk mā sa kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē né hē hanoo sa waa —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Ta ti 8 kamarab ji moo wāt ta sām —näk mäh. —Āā né hē g'eeh ti hets'ēē ta ti sa waa pāw? —reaanh mäh.

³⁸ Ti m' Jesus beaanh:

—Nyy hē ti hanāng bē wē pāw? Bē hegāā —nāng mā ta kyyh.

Ti m' rabaheg'āās, ti m' raky hadoo:

—Ti anāng ji ma poo oow pé pāw. Pawóp its tah'yÿb —näk mā sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus mejūū ramejūū hajōk do rabehyy b'ēēh hyb n'aa jawii jó. ⁴⁰ Ti m' rabehyy b'ēēh, 50 ken'yÿh mā ta wób, 100 ken'yÿh mā ta wób ketyñ hōm doo.

⁴¹ Ti m' Jesus basog dāk pāw, tah'yÿb na-āāj mäh. Hÿ pong jé taty dāng bā m', P'op Hagā Do hā taky hadoo:

—Om taw'āats hē Ee. Man'oo dāk āā tā, āā waa —nāng mäh.

Ti m' pāw taganebāh bong, tets'ēē hōm mā ta ma matēg sa hā, rabetseē hōm hyb n'aa hajōk do sa hā kā. Tah'yÿb na-āāj né hē m' pawóp had'os do tetyñ hōm né hē m' tii d' ēnh. ⁴² Tii bā kām', sahōnh hē m' rabawēē bong. Wog enā hōm mā sahōnh hē. ⁴³ Ti m' mad'aak do ta ma matēg rata hōm kawaju jó. 12 m' kawaju gedē hōm mäh. ⁴⁴ Hawēē bong doo, 5 miw mā ayyj. ¹

Tamii pong jó Jesus bawāt do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁵ Ti m' nyyw hē ta ma matēg Jesus mejūū ragatsēg t'oonh marakate gó, ta pooj jé rabahōm hyb n'aa Betsaj-Da hād nāng do panang nemuun. Ti nuuj jé m' takedēē hōm hajōk do sa hā. ⁴⁶ Takedēē hōm do jawén paa bā m' tabasēēk mā waēē jó P'op Hagā Do sii taber'oot hyb n'aa.

⁴⁷ Tabadajuu dāk bā m', karaj'aa hoo gad'oo bā kām' ta ma matēg rababoo dāk. Ta mab hē m' Jesus bayyw gēēt. ⁴⁸ Ti m' tabaheg'āās, dooh m' tahōm rahēē doo. Bah'ood ty gahēm mäh. Ti m' tapaj'ēē pooj jé Jesus bahōm kām sa wē tamii pong jó. Jesus tabēēj paawā m', ⁴⁹⁻⁵⁰ rabahapāh tamii pong jó hana doo. Tak'ēp mā rabeÿÿm bong. Awaaw bong mäh. Dajēp do saw'ēēng paa red'oo mäh.

Ti m' nyyw hē m' Jesus ber'oot sa sii:

—Bē eÿÿm manāh! Y ti hÿÿh —nāng mäh.

⁵¹ Ti m' tagatsēg sooh sa sii. Ti m' bah'ood badoo wāt. H'yy gabedo bong mäh. Rameuuj bong mäh. ⁵² Dooh rah'yÿ gah'ood nā bā Jesus hā, pāw tapehuuj né paawā. Dooh rah'yÿ genā bā.

⁵³ Rabatsēg hōm bā m', Genesaréh hāj n'aa bā m' marakate badēē jad kām. Tii bā m' rabahūū jad kām. ⁵⁴ Ragatsēg bē sii hē m' pong hēnh, ti babuj n'aa rabahapēē kām Jesus. ⁵⁵ Tak'ēp mā raty gapedāg bong rame-naa hyb n'aa nahēē enāh do Jesus wē. Jé pad'yyt hē hēj Genesaréh w'oo hā hanāng doo bā naa ramena nahēē enāh doo. ⁵⁶ Jé pad'yyt hē Jesus nu kejāk bā m', panang rakahet'aa bā m' ramena bēēh nahēē enāh doo. Ti m' rabetsēē nahēē enāh do ramoo kejāk hyb n'aa ta saroor noo byyh hā. Ti m' sahōnh hē nahēē enāh do moo kejāk doo, heso padāg kām mäh.

Ji h'yyb gó naa né hē nesaa do ky n'aa hahÿÿh

⁷ Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetēk do wób na-āāj mā rakajaa Jerusarēnh hēnh naa. Ti m' rakata dāk Jesus wē. ² Ti m' rabahapāh, Jesus ma matēg wób rawēh mā ta si n'aa hē. Dooh m' ramoo ketsyyd wād rabahed'oo doo da. Sa hā m' nesaa do ta ti P'op Hagā Do hā. ³ (Pariséw, sahōnh hē Judah buuj wób na-āāj hē, dooh rawēē bā, dooh rawa bā, sa wahē makū mahetēk doo da ramoo kanetsyyd pooj jé. ⁴ Rabana bā jé sa waa hets'ēē do paah, dooh rawa bā, dooh rawēē bā, ramoo kanetsyyd bā, rabahed'oo doo da. Hajōō tamo n'aa tii da rabahed'oo doo. Sarej ragejōs, sa waa hood ragets'yyt sa wahē makū mahetēk doo da.) ¹¹

⁵ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetēk do na-āāj mā rabeaanh Jesus hā:

—Hēd n'aa a ma matēg ranad'oo āā wahēh metēēk doo da? Hēd n'aa dooh ramoo ketsyyd bā ēr wahē makū rabahed'oo doo da? —näk mā sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—J'ooj madāk doo me ky ken'yÿm do bēēh! Baad né paa ti P'op Hagā Do ky n'aa rod Isajas hād nāng do kyyh, bē ky n'aa. Hahÿÿ d' paa m' tak'erii dāk P'op Hagā Do kyyh bē ky n'aa: "J'ooj madāk doo me y raweh'ēēh. Sa kyyt tii. Dawēē sa h'yyb bawāt mahānh yÿ. ⁷ Dooh kēh y

I Dooh m' taketsén bā yÿj, karepē. II Mosees ma metēēk do paa bahānh rakarēn rabawēēd dāk. Sa hā, tii da ji adoo bā, baad ub ji P'op Hagā Do gadoo.

tado bā ti rama metēēk doo. Raky n'aa jawyyg ub tii. Ti hyb n'aa daap hē ti ta ti y rahyy n'aa jew'yÿk doo" ^{III} —nāng mā Jesus, Isajas her'oot do paa P'op Hagā Do kyyh.

⁸ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Bē eréd hōm P'op Hagā Do mejūū doo. Bē wareem däg bē wahē makū metēēk do hā —nāng mäh.

⁹ Ti m' Jesus ej'ees sa hā:

—Baad né ta ti bē hā P'op Hagā Do mejūū do bē eréd hōm doo, bē wahē makū mejūū doo da bē bad'oo hyb n'aa kā. ¹⁰ Hahÿÿ na Mosees metēēk do paa P'op Hagā Do mejūū doo: "Bē wehēē bē yb, bē wehēē bē yÿn." ^{IV} "Ji daj'ēēp ta yb, ta yÿn ky n'aa wasee doo." ^{VII} Tii d' né paawā ta kyyh, ta see hado dāk bē metēēk doo —nāng mā Jesus. —Hahÿÿ da bē kyyh: "Jé ta yb, ta yÿn hā taky hado bā, 'Hā y nāa magadoo do pan'aa paawā, P'op Hagā Do matym n'aa däg tii. Dooh bē hā y an'oo wād bā', taky hado bā, ¹²⁻¹³ tii bā, ta tii d' ky hadoo doo, dooh ji mejō wād bā ta yÿn, ta yb tamasa", nāk bē kyyh. Hajōng nā tii d' bē bad'oo doo —nāng Jesus. —Bē wahē makū ma metēēk do bē ky sūt doo doo hā bē eréd hōm P'op Hagā Do mejūū doo —nāng mā Jesus Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetēk do sa hā.

¹⁴ Ti m' p'aa hēnh hajōk do ta tii bā hab'ēēh doo do Jesus naēēh ta wē. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē sahōnh hē, bē maa newē da, bē h'yy genā da y her'oot do hā:

¹⁵⁻¹⁶ Ji noo me hajēng pé hyb n'aa nado ji nas'aa dāk P'op Hagā Do hā. T'ōp ji h'yyb gó naa hanyyh do ti hanoo ji nas'aa dāk do P'op Hagā Do hā —nāng mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus kedēē hōm hajōk do sa hā. Ti m' tób gó tabajēē suun jawén paa bā ta ma matēg rabeaanh ta hā ta ti taher'oot do ky n'aa. ¹⁸ Ti m' Jesus baher'oot sa hā:

—B'ēs h'yy ganah'ood éh? —nāng mäh. —Ji hā hajēng pé hyb n'aa nado ji nas'aa dāk P'op Hagā Do hā. ¹⁹ Ta ti dooh tajēē bā ji h'yyb tym gó. Ji wog gó ti tabajēng, ta jawén anyyh p'aa hēnh. Ti hyb n'aa dooh ji nas'aa bā P'op Hagā Do hā ji noo gó hejēng doo doo hyb n'aa —nāng mäh. (Ta ti m' Jesus her'oot do ky n'aa m', taw'āats mā sahōnh hē baad ub ji waa. Dooh m' ti haj'aa tado bā ji nas'aa bā.)

²⁰ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ta ti ji h'yyb gó naa hanyyh doo doo hyb n'aa ji nas'aa dāk P'op Hagā Do hā. ²¹ Tii d' y wén her'oot, t'ōp naa, ji h'yyb tym gó naa tabana doo doo hyb n'aa nesaa doo doo hyb n'aa newēē doo. Ji h'yyb gó naa tabana ji karēn doo doo ji bagā doo doo ji yÿm nadoo doo doo sii, ji patug nadoo doo doo sii. Ji h'yyb gó naa tabana ti ji ets'ēēk doo. Ji h'yyb gó naa né hē tabana ji da hadoo doo doo ji daj'ēēp doo. ²² Ji h'yyb gó naa né hē tabana ti ji hyb n'aa h'ūūm doo doo ji ma, sahōnh hē ji moo nesaa doo, ji noo kanesa doo, nu meby n'aa nāng doo, ji hyb n'aa jawēs doo, ji da hadoo doo doo ji ky n'aa rejāā doo, ji kasab'ee doo, daap hadoo doo doo ji moo wāt doo kā. ²³ Sahōnh hē ta ti hedoo doo, ji h'yyb gó naa had'yyt tabana. Ta ti hyb n'aa ti ji wén nas'aa dāk P'op Hagā Do hā —nāng mā Jesus kyyh ta ma matēg sa hā.

Yÿnh ta s'ee hēnh naa ta toog ky n'aa her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁴ Ti m' ta tii b' naa Jesus bahōm panang Tiir hād nāng doo doo nemuun. Ajēē suun mā tób gó. Dooh m' takarēn raky n'aa napēē bā tii b' tabagā doo. Ti hadoo né hē, dooh m' tahaja bā tajejēn bā. ²⁵⁻²⁶ Ti m' yÿnh, Gereg buuj, Siro-Penisija bā m' henāng doo, ky n'aa napāh Jesus. Judah buuj nadoo doo m' tii. Yÿnh toog hā mera doo doo badāk. Ti m' tabana Jesus wē. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy hāng Jesus wē. Ti m' tak'ēp mā tabetsēē Jesus bahabēē hōm hyb n'aa karap'ar h'yyb nesaa doo ta toog hā hadāk doo.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Na rawa dó sa waa rakarēn do sa taah hā —nāng mäh. —Taw'āats hē nado sa waa ji ado hōm bā ji banoo hyb n'aa sa masāāh awaar taah hā —nāng mā Jesus kyyh yÿnh hā. ^{VI}

²⁸ Ti m' yÿnh ky gadoo Jesus. Jesus kyy gó né hē m' taky hōm:

—Ehub né hē ōm, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng mäh. —Ti hado né paawā, awaar sii hē rawa sa taah waa hyyj sa noo m' kejāk doo —nāng mā yÿnh kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Abaaj hōm. H'yy ka'eeh doo me y maky gadoo doo doo hyb n'aa, dooh wād karap'ar h'yyb nesaa doo doo toog hā —nāng mā Jesus ta hā.

³⁰ Yÿnh babaaj hōm bā kām', takajaa ta toog wē, ahub dāk ta toog. H'yy kamehāāg sooh mäh. Karap'ar h'yyb nesaa doo doo hōm ta hā hadāk doo doo paah.

III Isajas 29.13 IV Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16 V Esodo 21.17, Rewitikos 20.9 VI Tii da Jesus wén her'oot, tametyÿ hyb n'aa yÿnh baad ta hā tah'yÿ kae bā. Panyyg gó taky n'aa her'oot, tahyy n'aa newēē hyb n'aa baad tado bā tamasa bā Judah buuj nadoo do sa hā. Jesus ky n'aa eh'ūūm Judah buuj sa taah. Awaar taah gó taky n'aa ed'oo Judah buuj nadoo doo.

Aj'yy Jesus nabuuj genä däk do panyyg hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus raberéd hóm Tiir häj n'aa. Sidôn häd näng do heej, Dekaporis häd näng do häj n'aa na-ääj hē ratabēs. Ti m' karaj'aa Garirej häd näng doo hēnh rabaw'ēēnh. ³² Jesus rakajaa bā m', ramanaa mā ta wē aj'yy nabuuj gatamah doo, hebā doo. Ti m' rabetsēē Jesus moo dāng ta hā tabahub dāk hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus mahūūm mā dawē hā, hajōk do sa mahānh. T'ī hēnh kā m' ta nabuuj gó m' tamoo jēē pēē. Ti m' ta mo poo hā Jesus betšós wāt, tii bā kā m' aj'yy nag'aad hā m' tamoo dāng. ³⁴ Hÿ pong jé m' taty dēē wāt, tak'ēp mā tah'yy kawabaag wāt, ti m' taky hadoo:

—Epata! —näng mäh. (“Genä däg”, tahananäng pé m' tii.)

³⁵ Tii bā m' nayyhw hē m' aj'yy nabuuj genä padēēk, ta nag'aad na-ääj mā nahejooj wād mäh. Baad ub mā taber'ood däg kån.

³⁶ Ti m' Jesus mejūū ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hā. Nabuj keh'ūūm mā tii. Tak'ēp mā Jesus mejō paawā ranaher'oot hyb n'aa, tak'ēp mā tii bā rabaher'oot Jesus mo haj'aa. ³⁷ Sahōnh hē m' rameunh Jesus mo haj'aa hā. Ti m' raky hadoo:

—Baad sahōnh hē tamo haj'aa —näk mäh. —Nabuuj gatamah do sii hē nabuuj genä padēēk, ner'oot do sii hē er'ood padēēk tan'oo bā —näk mā sa kyyh Jesus mo haj'aa ky n'aa hā.

Jesus pahuunh do 4 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' ta see pé noo gó hajōk do rakata padēēk p'aa hēnh ēnh.

8 Dooch m' sa waa péh. Ti hyb n'aa m' Jesus naēēnh ta ma matēg, sa sii taber'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

² —ÿ t'yyd mehīn hahÿ ēr wē kata pad'ēēk doo. Tamawoob däg ta āh si ÿ rababok. Dooch sa waa péh —näng mäh. ³ —Dawēē naa ta wób rabana. ÿ mejō bā rababaaj hóm sa gó, naheba padāg da, degōn jēng da sah mahÿÿj ta hōō bā —näng mā Jesus ta ma matēg sa hā.

⁴ Ti m' ta ma matēg raky hadoo:

—Nyy bā ji baw'yyt babā sa waa? Dawēē bā. Dooch ta nawaa babā —näk mäh.

⁵ Ti m' Jesus beaanh:

—Nyy hē pāw bē wē? —näng mäh.

—Ti anāng setsi —näk mā sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus mejūū hajōk do rabehÿy b'ēēh tūū. Ti m' tabasog dāk pāw, ti m' taky n'aa etsēē sa waa hyb n'aa. Tii bā m' taganebāh boo kån, tets'ēē hóm mā ta ma matēg sa hā, rabets'ēē hóm hyb n'aa hajōk do sa hā kā. ⁷ Tah'ÿÿb na-ääj mā ti anāng mā sa wē. Ned'ēēd its mā ti tah'ÿÿb. Tii da né hē m' taky n'aa d'oo ēnh tii. Ti m' tamejūū ta ma matēg rabets'ēē hóm hajōk do sa hā. ⁸ Tii bā kā m', sahōnh hē m' rabawēē bong. Wog enā hóm mā sahōnh hē. Ti m' rabawēh do jawén paa bā m' mad'aak do ta ma matēg rabata dāk arook gó. Setsi m' arook gedē hóm doo. ⁹ 4 miw mā ajy taly hyb n'aa pé ti hawēē bong doo.

Hajōk do hā Jesus kedēē hóm jawén paa bā m', ¹⁰ tagatsēg sooh mā marakate gó ta ma matēg sa sii hē m'. Ti m' rabahóm Daramut häd näng do häj n'aa hēnh.

¹¹ Rakajaa bā m', Pariséw rabana ta wē. Hajōng mā reaanh ta hā. Jesus rametty hyb n'aa ramejūū mā tapahuuj bā sa matym haj'aa wē hā. ¹² Ti m' tak'ēp mā tah'yy kawabaag wāt, j'ooj madāk doo me ramejūū do hyb n'aa m'. Ti m' taky hadoo:

—Daap hē da hē habong do rabetsēē hā ÿÿ ÿ pahuunh hyb n'aa sa matym haj'aa —näng mäh. —Dooch ÿ metēēh pé ta heen n'aa hahÿ sa hā. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo —näng mā ta kyyh.

¹³ Tii bā m' Pariséw taberéd b'ēēh, ti m' p'aa hēnh tagatsēg sooh marakate gó, ti m' rabatsēg hóm karaj'aa ta myyj jé.

Pariséw, Eróts daheeh raher'oot do mahānh ji hyb n'aa matakēē do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ta ma matēg ramabaaan mā ramahūūm sa waa pāw. Jāām hē sét its mā pāw marakate gó. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Baad hē hyb n'aa matakā da. Baad bē kanā da Pariséw, Eróts sa pāw makuj n'aa mahānh —paa tamaher'oot mäh.

¹⁶ Ti m' ta ma matēg rakaner'ood bong Jesus her'oot do ky n'aa.

Hahÿÿ d' mā sa kyyh:

—Dooch ēr wē pāw. Tii d' tawén edoo ^{II} —näk mā sa kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus hapāh ti raky n'aa hajēm doo. Ti m' tabeaanh sa hā:

I Jesus wē Pariséw rakamaj'ī. Dooch raky dahé bā P'op Hagā Do mejūū do Je-sus tado bā. Sa hā péh, dooch Jesus haja bā wē hā tapahuuj bā, rawén mejūū sa matym haj'aa Jesus pahuuj bā wē hā. J'ooj madāk doo me ramejūū do hyb n'aa Jesus wén manetēēh sa hā rakarēn do paawā. *II* Dooch rah'yy kadawuung bā panyyg gó Jesus her'oot do hā. Jesus hā Pariséw Eróts daheeh ranu mer'oot. Dooch m' raky dahé bā Jesus P'op Hagā Do t' aah tado bā. Nayyw hē jé pad'yyt hē

—H'ēēd hyb n'aa pāw bē mabaan hóm bē banāng? —näng mäh.

—Dooch tagah'ood nā bā bē hā? Dooch bē h'yy kadawuung nā bā? —näng mā ta kyyh sa hā. ¹⁸ —Bē matym enā né paawā, dooch bē hapēē bā. Bē nabuuj genä né paawā, dooch bē maa napēē bā. Bē mabaan ¹⁹ 5 pāw ÿ etyn bong do 5 miw sa hā? Nyy hē kawaju bē gedē hóm mad'aak doo?

—12 kawaju mad'aak —näk mā sa kyyh.

²⁰ Ti m' Jesus eaanh ēnh:

—Setsi pāw ÿ etyn bong do 4 miw sa waa, nyy hē arook bē gedē hóm mad'aak doo?

—Setsi arook mad'aak —näk mäh.

²¹ Ti m' Jesus bedoo sa hā:

—Dooch bē h'yy genä nā bā? —näng mā ta kyyh ta ma matēg sa hā.

Aj'yy ty gadajuu dāk do Jesus ty nā dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

²² Ti m' Jesus rakaja kån Betsaj-Da häd näng doo bā panang bā. Ti m' ramanaa mā ta wē aj'yy ty gadajuu dāk doo. Retsēē mā Jesus moo dāng ta hā tabahub dāk hyb n'aa. ²³ Ti m' Jesus maso dāk ta moo hā, tamahūūm mā dawē hā panang bahānh. Ti m' Jesus ty hetsós wāt, ti m' tamoo dāng ta hā. Ti m' tabeaanh ta hā:

—Ākā, mahapēē dāk? —näng mäh.

²⁴ Ti m' tabeg'āās, ti m' taky hadoo:

—Dooch baad ÿ hapēē nā bā. ÿ hapāh habong doo. B'aa hadoo hā ÿÿ.

²⁵ Ti m' p'aa hēnh Jesus moo dāng ta matym hā ēnh. Ti m' ta matym baad däg kā. Baad mā tabahapāh tii kā. Dooch m' taty gadajuu wād bā kā. ²⁶ Ti m' Jesus mejūū tababaaj hóm ta tyw n'aa see me ta tób hēnh. Dooch m' takarēn myyj hēnh tajēē wād.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁷ Ti m' Jesus rabahóm panang wób Sesareja Pirip panang häd näng nedaa badāk doo hēnh. Ti m' ramahóm me tabeaanh ta ma matēg sa hā:

—Jaa m' ÿÿh, sa nooh?

²⁸ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m', ōm mā Jowāw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m', ōm mā Eriij makūūh. Ta wób noo m', ōm mā P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub dejēp do paa seeh —näk mā sa kyyh ta hā.

²⁹ —Bē hā ēnh? Jaa ÿ bē hā ēnh? —näng mā Jesus sa hā.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ōm ti Kristo, ^{III} P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo —näng mā Peed kyyh ta hā.

³⁰ Ti m' Jesus mejūū ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hā ta ky n'aa.

Jesus her'oot do tadajēp do ky n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus du doo tama metēēk do ta hataa. Tama metēēk bā m' taky hadoo:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, hajōng da ÿ ahoop. Ēr wahē n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooch do sa wahē n'aa na-ääj da, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-ääj hē, ÿ da rahyb n'aa wareem. ÿ da dajēp ran'oo bā. Tamawoob hē ta ā jawén paa bā, ÿ ganā wāt da p'aa hēnh —näng mā ta kyyh.

³² Baad mā ta ky n'aa tabaher'oot. Ti m' Peed naēēnh dawē hā. Ti m' taky ge'ÿÿm, Jesus tii d' tanaher'oot hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus ty kaw'ōōd dāk ta ma matēg wób sa wē. Ti m' Peed taky geām wāt.

—J'ēep! Ahóm mahānh ÿÿ, Nesaa Do Yb —näng mäh. ^{IV} —Dooch mah'yyb dēē bā P'op Hagā Do karēn do hā. Ajy rakarēn do hā ti mah'yyb dāk —näng mā Jesus kyyh.

³⁴ Ti m' hajōk do ta wē kata dāk doo, ta ma matēg na-ääj hē Jesus naēēj wāt ta wē. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Jé karēn pé hēp ÿ hata tabahadoo hyb n'aa, taw'āāts hē teréd hóm ta hā hē tah'yy ka'eeh doo, taw'āāts hē teréd hóm ta hā hē tahyb n'aa newēē doo. Taw'āāts hē da tagado had'yyt hē ta hoop do hēp ÿ n'aa. Taw'āāts hē tagadoo hēp ÿ n'aa radajēēb bā na-ääj hē. Taw'āāts hē ÿ taky daheeh, taw'āāts hē ÿ bawāt doo da da ti bawāt. ³⁵ Tii d' ÿ wén edoo, badāk hahÿÿ hā ji hawāt do tak'ēp kamahān doo, jé ta hoop do hēp ÿ n'aa jeÿÿm doo, dooch da P'op Hagā Do wē tanu dēē bā. Jé hēp ÿ n'aa, panyyg hanām do hyb n'aa na-ääj hē, ta hoop do gadoo péh, hēp ÿ n'aa tadajēb bā, panyyg hanām do hyb n'aa tadajēb bā, ta h'yyb tym P'op Hagā Do wē da tanu dāng —näng mā ta kyyh.

takah'ūūm ranu mer'oot do ky n'aa. Pāw makuj nayyw hē takamekuunh tiriig mahang hadoo do tii. III Ji h'yyb tym dēēb, p'ooj ub Judah buuj hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, ramaneēēnh MESIJAS. Gereg kyy me ramaneēēnh KRISTO. “P'OP HAGĀ DO H'YÿB DĀNG DOO”, tahananäng pé m' ti. ^{IV} Tah'ÿÿb hapāh, Satanas kyy gó m' Peed ber'ood wāt tawén ky geām wāt.

³⁶ Ti m' taky hadoo ênh:

—Hêd n'aa ji karên sahôn hê badâk hahÿ ji ta danâh, ji h'yyb tym banesaa hên h tahôm bâ? —nâng mäh. ³⁷ —Dooh ta sãm ji ad'oo pé ta s'ee hên h ji h'yyb tym nahôm hyb n'aa —nâng mä Jesus kyyh. ³⁸ —Hêp ÿ n'aa, ÿ ma metêek do hyb n'aa na-ääj hê nu mebyng pé P'op Hagä Do hä hyb n'aa eréd hóm do sa matym gó, nesaa do moo heb'oo do sa matym gó, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ d' nu mebyng ênh ta hyb n'aa, Ee hejój gó, ta bag tak'êp gabarêeh doo gó ÿ bahyng noo gó ääs tak'êp baad hedoo do sa daheeh —nâng mä ta kyyh.

Ti m' taky hadoo ênh:

9 —Ta wób babä ér mahang habong do rahapäh nä da ÿ du doo noo gó sahôn hê ÿ bag'ääs P'op Hagä Do hejój me. Radejêp do pooj jé rahapäh nä da tii. Né hup ÿ né hê ta ti ÿ her'oot doo.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahÿÿh

² Ti m' ji moo oow see pé sa ä jawén paa bä m', Jesus mahüüm ta sii Peed, Tsijaag, Jowäw daheeh. Ti m' rabas'êeg kân waêë p'op nu dâk do hä. Sa mab hê m' t'ii hên rabaym dó. Ti m' Jesus kawareem dâk sa matym gó. Ta see hado dâk mäh. ³ Tak'êp mä ta saroor gabar'êeng dâk, tak'êp mä tabahawag dâk. Dooh m' badâk hahÿÿ bá hajaa pé saroor ti hadoo pé tak'êp hawak péh. ⁴ Ti m' p'ooj ub habong do paa Eriij, Mosees häd enâh do rakas'ee b'êeh sa matym gó. Jesus sii m' raber'oot.

⁵ Ti m' Peed ky hadoo Jesus hä:

—Ma matêg! —nâng mäh. —Taw'ääts hê babä ér hä! —nâng mäh. —Taw'ääts hê tamawoob hê ta tób n'aa ää temaa toonh. Sét hê a tób, sét hê Mosees tób, sét hê Eriij tób —nâng mäh.

⁶ (Dooh m' tadoo wät pé tak'êp rabeyÿm bong do hyb n'aa m', tii d' tawén edoo.) ⁷ Ti m' nawayw mä wê puh ganyyh, sahôn hê sa hä m' tabadäng. Wê puh gó m' P'op Hagä Do ber'oot. Hahÿÿ d' mä ta kyyh: —Hahÿ tah ÿÿ, tak'êp ÿ kamahän doo. Bê maa newê, bê ky dahé ta kyyh —nâng mäh.

⁸ Ti m', nawayw hê m', raty kaw'ööd bong bä m', rabaheg'ääs bä m', jääm hê Jesus rahapäh. Dooh boo m' Jesus pa hab'êeh do paah.

⁹ Ti m' rabahyk bä m' Jesus mejüü ranaher'oot hyb n'aa rahapäh doo, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo ganä wät bä kâ dejep do mahang.

¹⁰ Ti m' sa h'yyb gó m' rabenäm. Sa mab hê m' rakaner'ood bong. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—H'êed ky n'aa tii, dajêp do ganä wät do taher'oot doo? —näk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' rabeaanh ta hä:

—Hêd n'aa Kristo kajaa do pooj jé Eriij m' matêeh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetêk do raher'oot? —näk mä sa kyyh.

¹²⁻¹³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Se hub né hê. Eriij matêeh né da sahôn hê tabenäm hyb n'aa —nâng mäh. —Ti hadoo né hê, bê ÿ maher'oot hahÿÿh: Eriij ewäd hyng né hê. Tii bá rah'yy kajäk doo da né hê rabad'oo paa ta hä. Tii d' né hê takerii dâk ta ky n'aa P'op Hagä Do kyy kerih do hä ¹ —nâng mäh.

Ti m' taky hadoo ênh:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo ky n'aa ênh? Nyy da kêh ÿ n'aa kerih do P'op Hagä Do kyyh? ÿ na-ääj da hajöng ÿ ahoop da. ÿ rahyb n'aa wareem da na-ääj hê —nâng mä Jesus kyyh.

Pahêew Jesus haso dâk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Jesus rakajaa bä kâ m' ta ma matêg wób rabab'êeh bá, hajök mä ranu sabug dâk sa pa rabahapäh. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetêk do ky ked'aak mä sa daheeh. ¹⁵ Tii bá m', nanäng nu sabuk do rabahapäh bä m' Jesus, raty ge-ee bong. Ti m' rawaj'aa nä ta wê rabadêng hyb n'aa m' Jesus.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta ma matêg wób sa hä:

—H'êed p'ää ti bê ky ked'aak sa wê? —nâng mäh.

¹⁷ Tii bá m' hajök do see ky ganyyh. Ti m' taky hadoo:

—Ma matêg! —nâng mäh. —ÿ manaa a wê paawä tah ÿÿ. Karap'aar h'yyb nesaa do ta hä adâk —nâng mäh. —Dooh ter'ood wät tan'oo bá.

¹⁸ Ta hä tabadäng bá, tüü tadewêes. Ti tah ÿ gadów dâk, tég kamatsêe dâk, tsanamäts dâk tan'oo bá —nâng mäh. —ÿ eaja wät a ma matêg sa hä rabahabêe hóm hyb n'aa. Dooh rahaja bá —nâng mä ta kyyh Jesus hä.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do bëeh, da hê badâk hahÿÿ bá habok doo! —nâng mäh. —Hajöo nuu me ÿ bawät nä g'eeh bë mahang bë ky dahé dâk hyb n'aa kâ? ÿ häd h'yyb napan däg bë hä, hä ÿ bë h'yy kanasadä nä do hyb n'aa —nâng mäh. —Bê mana b'êep pahêew —nâng mäh.

I Eriij tahanäng doo, Jowäw nu gahem'uun do né hê tii.

²⁰ Ti m' pahêew ramanaa ta wê. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do bahapäh bá m' Jesus, pahêew tabahehats wät. Ti m' tadawäts jat tüü. Tüü m' takawereem, kawereem, kawereem jat mäh. Tsanamäts jat mäh.

²¹ Ti m' Jesus beaanh ta yb hä:

—H'êed pénh tabadâk ta hä? —nâng mäh.

—P'ooj ub takarapee noo gó tadäg né hê ta hä —nâng mä ta yb kyyh.

²² Hajöo nuu me karap'aar h'yyb nesaa do daheew'êes tüü têeg hoo me, tame na-ääj hê. Takarên tadaj'êep. Mahaja bá, mado hóm. Mat'yyd mehÿn ääh —nâng mäh.

²³ —ÿ haja bá? —nâng mä Jesus kyyh. —Dooh hejooon pé P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh pé hä —nâng mäh.

²⁴ Ti m' nawayw hê pahêew yb ky hadoo:

—ÿ h'yy ka'eeh né hê —nâng mäh. —Man'oo tak'êp ÿ h'yy ka'eeh hyb n'aa, ÿ ky nasêm hyb n'aa! —nâng mäh.

²⁵ Ti m' hajök waj'aa padêek sa wê rabaheg'ääs hyb n'aa Jesus hapäh bá m', nawayw hê m', hajök do kaj'aa do rabaheg'ääs do pooj jé, karap'aar h'yyb nesaa do tageäm wät tabanyyh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Karap'aar h'yyb nesaa doo, ky tamah doo, nabuu gatamah doo, anä pahêew hä hadâk doo! Dooh da ta hä madêe wäd bá! —nâng mä Jesus kyyh.

²⁶ Ti m' tak'êp mä karap'aar h'yyb nesaa do geêj wät. Ti m' tak'êp tabahehats wät, ti m' tabanä kân pahêew hä hadâk do paah. Ta wób sa hä m' pahêew dajêp. Bag hên h mä tabajad hóm, ti hyb n'aa m' dajêp rawén ed'oo. ²⁷ Ti m' Jesus moo takyg sêek. P'op mä tabag'êed däg kân.

²⁸ Ti m' Jesus tób gó tabajêe suun jawén paa bá, sa m'aa hên h mä ta ma matêg rabeaanh ta hä:

—H'êed hyb n'aa ää wén nahajaa ää habêe hóm bá karap'aar h'yyb nesaa doo? —näk mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Jääm hê P'op Hagä Do ji ky n'aa etsêe doo me, [ji noo kanawa doo me na-ääj hê] ta ti hadoo pé karap'aar h'yyb nesaa do tabanyyh —nâng mä Jesus.

³⁰ Ti m' ratsyym kasok ta tii b' naa. Garirej häj n'aa me m' ratabês. Dooh m' Jesus karên bá ta wób raky n'aa napêe bá rabaym doo, ³¹ ta ma matêg tama metêek do hyb n'aa m'. Ti m' taky hadoo sa hä:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da ran'oo dâk da ta wób sa moo gó. ÿ radaj'êep da. Tamawoob hê ta ä jawén paa bá ÿ ganä wät da p'aa hên h —nâng mä Jesus ta ky n'aa hä.

³² Dooh m' rah'yy genä bá ti taher'oot do sa hä. H'yyb e'ÿÿm mä rawén neaanh.

Raky ked'aak doo, jaa sa bahän hadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

³³ Ti m' rakajaa Kapar-Naüm häd näng panang bá. Tób bá tabajêe suun bá m' teaanh mä ta ma matêg sa hä. Ti m' taky hadoo:

—H'êed p'ää ti bê ky ked'aak ta tyw n'aa me, ér mana me? —nâng mäh.

³⁴ Dooh m' raky gado bá. Raky n'aa meb'yyh mäh. Tyww me rababoo dâk bá raky kedag bong ny hadoo do sa mahang hyb n'aa jawyk ta wób sa bahän h. Ti hyb n'aa m' rawén ky n'aa meb'yyh.

³⁵ Ti m' Jesus bahyy sooh, ti m' ta ma matêg tanaêenh ta wê. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Jé karên pé ta wób sa bahän hadoo doo, taw'ääts hê da sa yd jé tanu gadâk. Taw'ääts hê sahôn hê sa karom hadoo tabahadoo —nâng mä Jesus kyyh sa hä.

³⁶ Ti m' karapee t'aah ta moo takyg geët sa mahang, ti m' tabado dâk, ti m' taky hadoo:

³⁷ —Hêp ÿ n'aa hahÿ karapee t'aah hadoo pé gadoo péh, ÿ né ti tagadoo —nâng mäh. —ÿ gadoo péh, ÿ had'yyt nado tagadoo, hä ÿ mejüü do ti na-ääj né hê tagadoo —nâng mä Jesus sa hä.

³⁸ Ti m' Jowäw ky hadoo:

—Ma matêg! —nâng mäh. —Ää hapäh aj'yy a häd tabesok bá tahebê karap'aar h'yyb nesaa doo. Ér h'yyb hata nado tii, ti hyb n'aa ää ge'ÿÿm tii d' tanad'oo hyb n'aa —nâng mä Jowäw kyyh Jesus hä.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bê geäm manäh! —nâng mäh. —Dooh hät ÿÿ gó pahuunh pé ta jawén ÿ tanu mer'oot tii bá —nâng mäh. ⁴⁰ —Ti hyb n'aa, ér wê h'yy kawanereem doo, ér h'yyb hata tii —nâng mäh.

⁴¹ Ti m' taky hadoo ênh:

—Jé naeng han'oos pé hät ÿÿ gó bë hä, hata ÿÿ bë bahadoo do hyb n'aa, ta ti gadoo né da ta sãm baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Né hup ÿ né hê ti ÿ her'oot doo —nâng mä Jesus sa hä.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Baad nado né paawä pä ta jawyyg n'aa ji hä ranu hüü däg bá ji radawäts tu tame t'öp ji pahäs hyb n'aa, ti bahän h tak'êp baad nado ji hä da, ky n'aa netsêeh do seeh, hahÿ karapee hedoo doo, hä ÿ h'yy ka'eeh do ji h'yyb tatug bá nesaa do tamoo wät hyb n'aa —nâng mäh.

⁴³ Ti m' taky hadoo ênh:

—A moo hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hē paawä magakyd hōm a mooh. Taw'ääts hē mabasēek h̄y pong jé P'op Hagä Do wē sēt a mooh, mahōm mahānh ta s'ee hēnh, tabanesaa hēnh, pawóp hē tado bä a mooh. T'ī hēnh mahōm bä, tēeg hōō nadēek do mahoop da had'yyt hē. [44 T'ī hēnh madoh-ro ji hawēh doo, dooh radejēb bä. T'ī hēnh tēeg hōō dooh tadäg bä —näng mäh.] 45 —A tsyym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hē paawä magakyd hōm. Taw'ääts hē matsyym gehet mabasēek h̄y pong jé P'op Hagä Do wē, ta s'ee hēnh, tabanesaa hēnh, ōm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh, pawóp hē tado bä a tsyym. [46 T'ī hēnh madoh-ro ji hawēh doo, dooh radejēb bä. T'ī hēnh tēeg hōō dooh tadäg bä —näng mäh.] 47 —A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hē paawä a matym mado nyyh. Taw'ääts hē mabasēek h̄y pong jé, P'op Hagä Do ji tabag'āas doo hēnh, sēt a matym, jé ta s'ee hēnh, tabanesaa hēnh, ōm P'op Hagä Do aw'oong hōm mahānh pawóp hē tado bä a matym. 48 “T'ī hēnh madoh-ro ji hawēh doo, dooh radejēb bä. T'ī hēnh tēeg hōō dooh tadäg bä” I —näng mä Jesus.

49 Ti m' taky hadoo ēnh:

Sahōnh hē ma matēk ŷy P'op Hagä Do metyy da ji ahoop do hä, sa h'yyb tym banyyw dāk hyb n'aa ta hä, ta dab P'op Hagä Do hä ji ma ejuu do jukiir me ji enyyw dāk doo da.

50 Ti m' taky hadoo ēnh:

—Taw'ääts hē ti jukiir. Ti hadoo né hē, tanadah'ēed wäd bä, taw'ääts hē nado wäd. Ti hadoo né da bē hä. Taw'ääts hē baad had'yyt hē bē babok bē da hadoo do wē. Baad bē babok do bē da hadoo do wē gawat-siig bä, taw'ääts hē nado wäd —näng mäh. —Taw'ääts hē h'yyb nyyw gó bē babok had'yyt hē bē da hadoo do wē —näng mä Jesus ta ma matēg sa hä.

Dooh ji ŷym ji eréd hōm bä do panyyg n'aa hahŷȳh

10 Ti m' Jesus raberéd dāk Kapar-Naūm, atsēg hōm mä tamii Jo-radān hād näng doo. Tamyyj dāk hä m', ta tyw n'aa me m' ramahyk Judah häj n'aa hēnh. Ti m' p'aa hēnh hajōk mä ta wē han'aa. Ti m', tabahed'oo doo d' né hē m' tama metēek mä sa hä.

2 Ti m' Pariséw wób rabana ta wē rametyy hyb n'aa m'. Hahŷȳ da m' rake'aanh:

—Er ky n'aa jaw'yyk do anoo g'eeh aj'yy eréd hōm bä ta ŷym? —näk mäh.

3 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Nyy da Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'ood bä ēnh? —näng mä Jesus sa hä.

4 Ti m' raky hadoo:

—Mosees anoo ji erii dāk ji ŷym ji eréd hōm do heen n'aa, tii b' ji mejō hōm tabahōm hyb n'aa —näk mä Pariséw sa kyyh.

5 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē nabuj keh'ūum doo doo hyb n'aa tii d' Mosees wén erii wät ta ti ky n'aa jawyk do ky n'aa —näng mäh. 6 —P'ooj ub dooh ta tii da tahado bä. Sahōnh hē tadu dahāng noo gó P'op Hagä Do pahuunh aj'yy ŷȳnh daheeh. 7 “Ti hyb n'aa kā, aj'yy kā, ta yb, ta ŷȳn mahānh kā, sa m'aa hēnh kā, tagatēē hyb n'aa ta ŷȳm kā. 8 Takatēē jawén paa bä sēt rabaha-do padēek ta ŷȳm daheeh”, II näng mäh. Ti hyb n'aa pawóp hē ranado bong. Sēt hado däg kán. 9 Ti hyb n'aa sēd hä P'op Hagä Do ata dāk doo, dooh tahaja bä ji etyn bä —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hä.

10 Tób bä kā m' ta ma matēg rabeaanh ta ti ky n'aa. 11 Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Jé ta ŷym heréd hōm doo, tii bä ŷȳnh see hä takat'ēē däg bä, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see ŷȳm sii he'ŷȳh do hado dāk tii. Ta ŷȳm paa tah'yyb rejāā —näng mäh. 12 —Jé ta patug heréd hōm do ta see tagat'ēē däg bä, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see patug sii he'ŷȳh do hado dāk tii —näng mä Jesus kyyh.

Karepé Jesus ky n'aa edēng do panyyg n'aa hahŷȳh

13 Ti m' ta wób ramena karepé ned'ēed is doo Jesus wē, sa hä Jesus moo dāng hyb n'aa, taky n'aa edēng hyb n'aa. Ti m' ta ma matēg rage'ŷȳm mäh. 14 Ti m' dooh Jesus genaag bä ta ma matēg rabad'oo doo. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Na ramena karepé wē ŷȳ. Bē geām manāh! Hahŷȳ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hē P'op Hagä Do bag'āas do karapee hedo padēek doo —näng mäh.

15 Ti m' taky hadoo ēnh:

—Karapee t'aah ky daheeh do hadoo ky nadaheeh péh, dooh P'op Hagä Do bag'āas do karapee tado bä da. Né hup ŷȳ né hē ta ti ŷȳ her'oot doo —näng mä Jesus.

I T'ī hēnh ji ahob had'yyt hē, tahanāng pé tii. Isajas 66.24 hä takerih do hä tabeh'ūum. II Genesis 2.24

16 Ti m' karepé tabasog dāk ta hä, tii bä m' sa nu gad'oo bä m' tamoo dāng, taky n'aa edēē boo kán mäh.

Tak'ēp ma näng do panyyg n'aa hahŷȳh

17 Ti m' ta tii b' naa Jesus tsyym kadoo bä m', ana mä aj'yy ta wē. Ta taron nuu me m' tabahyy hāng ta wē. Ti m' taky hadoo:

—Baad ōm, ma matēg! —näng mäh. —Nyy da ŷȳ bad'oo edēb had'yyt do ŷȳ gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa ŷȳ bawät hyb n'aa kā? —näng mä aj'yy kyyh.

18 Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Héd n'aa baad ub hä ŷȳ mabanāng? —näng mäh. —Jāam hē P'op Hagä Doo, baad hadoo doo. Dooh ta see pé baad hadoo péh. 19 Mahapāh hahŷȳ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo: “Manaboh manā a da hadoo doo. Aā manā a ŷȳm nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Etsēeg manāh. Daap hē maky n'aa tapa manā ta wób. Mawad'ii manāh. Mawehē a yb, mawehē a ŷȳn” III —näng mä Jesus kyyh ta hä.

20 —Ma matēg! —näng mä aj'yy kyyh. —P'ooj ub, ŷȳ karapee noo gó ŷȳ panyyg kadeheeh né hē ta tii hä —näng mä ta kyyh Jesus hä.

21 Ti m' Jesus ty dāng ta wē, takamahān wät mäh. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Sēt hē ti hawät a hä —näng mäh. —Abaaj hōm, mesēem hōm sahōnh hē a wē hanāng doo. Man'oo ta sām paa kas'uat do sa hä. Tii d' madoh bä h̄y pong jé magadoo da tak'ēp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén ana wē ŷȳ, hēp ŷȳ hata mabahadoo hyb n'aa kā —näng mä Jesus kyyh ta hä.

22 Ti m' aj'yy h'yy katón geēt. Ti m' ahōm mä Jesus mahānh. H'yy katón wät mäh, tak'ēp tawekāp doo hyb n'aa.

23 Ti m' Jesus ty dāg ta ma matēg sa wē, ti m' taky hadoo:

—Hejoonh né hē wekāp do sa hä P'op Hagä Do bag'āas do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

24 Ti m' sa h'yyb gó ta ma matēg rameuunh mä Jesus her'oot doo hyb n'aa. Ti m' p'aa hēnh Jesus ky hadoo sa hä:

—Tah haa —näng mäh. —Hejoonh né hē ji hä P'op Hagä Do bag'āas do karapee ji bahadoo hyb n'aa —näng mäh. 25 —Hejooj né paawā kameer hä tatabēēj bä gats'uus doo gó, ta bahānh tabajeonh wekāp do sa hä P'op Hagä Do bag'āas do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mäh.

26 Ti m' ti bahānh mä ta ma matēg rameuuj bong mäh. Sa mab hē m' rakaner'oot. Hahŷȳ da m' sa kyyh:

—Jaa ēnh ti P'op Hagä Do wē hasēek ēnh? —näk mäh.

27 Ti m' Jesus ty gadäg dāk sa wē, ti m' taky hadoo:

—Ji daaj hē dooh né hē ji haja bä P'op Hagä Do wē ji as'ēeg bä. Ti hadoo né hē, dooh P'op Hagä Do nahajaa péh. Ti hajaa ta wē ji tamasāk —näng mäh.

28 Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahōnh hē āā beréd hōm a hataa āā bahadoo hyb n'aa —näng mäh.

29 Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Né hup ŷȳ né hē hahŷȳ her'oot doo: Hēp ŷȳ n'aa, P'op Hagä Do panyyg hanām doo hyb n'aa na-āāj hē heréd hōm pé ta tób, heréd hōm do ta wakān, ta ānh, ta yb, ta ŷȳn, ta taah, ta joom banāng doo, 30 ta bahānh hajōng tagadoo da badāk hahŷȳ bä ta mabaj. Tagadoo da tób, ta wakān, ta ānh, ta ŷȳn, ta taah, ta joom banāng doo. Ta no n'aa na-āāj da tagadoo. Ta jawén kā, h̄y pong jé kā, tagadoo da edēb had'yyt doo. P'op Hagä Do pa tabawād had'yyt da. 31 Hajōk babā hyb n'aa jewyk do wób, ta jawén kā hyb n'aa sekog padäg its da h̄y pong jé. Babā hyb n'aa sekog is do wób kā ti noo gó kā hyb n'aa jewyg kán da —näng mä Jesus kyyh sa hä.

P'aa hēnh Jesus her'oot tadajēp do ky n'aa panyyg n'aa hahŷȳh

32 Ti m' Jesus rabahōm Jerusarēnh hēnh. Jesus mä sa pooh. Ti m' ta ma matēg rahyb n'aa newēē mä t'ī hēnh Jesus bahōm doo. IV Ta wób mä sa sii hah'ūum do e'ŷȳm mäh. Ti m' sa m'aa hēnh Jesus naēēnh ēnh 12 hedoo do ta ma matēg. Ti m' tamaher'oot sa hä ta mo n'aa. 33 Ti m' taky hadoo:

—Er ah'ūum Jerusarēnh hēnh —näng mäh. —ŷȳh, Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong jé Hana Doo, ŷȳ da rahaēēj dāk da P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahē n'aa sa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do sa moo gó na-āāj da. Dajēb hä raky n'aa etyy da ŷȳh. ŷȳ da rahaēēj dāk Judah buuj nadoo do sa moo gó —näng mäh. 34 —Ta ti ŷȳ da raky n'aa ej'ees, ŷȳ da rahetsoos. ŷȳ da rahewyyh. ŷȳ da radajēb kán —näng mäh. —Tamawoob hē āh ŷȳ jawén paa bä, ŷȳ d' ganā wäd kán —näng mä Jesus ta ma matēg sa hä.

III Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16-20 IV Ta ma matēg rawén hyb n'aa newēē Jerusarēnh hēnh Jesus bahōm doo, t'ī hēnh Jesus majī rababok sa h'yyb.

Tsijaag, Jowāw daheeh retsēē do panyyng n'aa hahỹyħ

³⁵ Ti m' Sebedew taah hedoo doo, Tsijaag, Jowāw daheeh, rabana Jesus wē. Ti m' raky hadoo ta hā:

—Āā karēn paawā manoo āā etsēē do a hā —nāk mäh.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—H'ēēd ti bē karēn hā ȳy? —nāng mäh.

³⁷ Ti m' raky hadoo:

—Āā karēn paawā tak'ēp makabaj'aa doo me mabag'āās doo bā, a hub hadāk hēnh āā see basooh man'oo bā, s'ȳy me āā see ¹ —nāk mā sa kyyh.

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooħ bē hapēē bā ti bē etsēē doo —nāng mäh. —Bē hajaa da ȳ ahoop do bē ahob bā? Bē hajaa da bē dajēb bā ȳ dajēp doo da? —nāng mā Jesus sa hā.

³⁹ —Āā hajaa! —nāk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ahoop né da ȳ ahoop do hadoo doo. Ȳ dajēp do hadoo né da bē de jēp —nāng mäh. ⁴⁰ —Hỹy kã, ta ti bē etsēē do hā ȳy, ȳ nado ti hanoo. P'op Hagã Do anoo da hup ȳy hēnh, sã ȳy hēnh rabat'oonh, ta pooj jē tabenãm do tah'ȳyb dāng do sa hyb n'aa —nāng mäh.

⁴¹ Ti m' ta ma matēg wób, ji moo sahõnh hē hadoo do raky n'aa napãh bā retsēē doo, rah'ȳy kawaj'ään bong Tsijaag Jowāw sa wē.

⁴² Ti m' Jesus naēēj nã ta wē sahõnh hē ta ma matēg. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē hapãh né hē, ta ti Judah buuj nadoo do sa wahē n'aa ky n'aa hedoo doo, tak'ēp ramejũũ sa hā. Bē hapãh né hē ti hyb n'aa jew'ȳyk doo, tak'ēp ramejũũ sa karapee n'aa —nāng mäh. ⁴³ —Bē mahang taw'āāts hē dooh tii d' tado bā. Bē mahang karēn pé kaweh'ēēh pēh, taw'āāts hē da ta wób sa karom hadoo tabahado dāk, ta wób tamasa. ⁴⁴ Bē mahang karēn pé ta wób sa bahãnh nu gadãk pēh, taw'āāts hē takadad'uuh sahõnh hē sa wē. Taw'āāts hē sahõnh hē sa masa n'aa, sa karom kanep'aak do hado dāk tii —nāng mäh. ⁴⁵ —Ȳyħ, Aj'ȳy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo, ȳ na-āāj né hē. Ȳ ahyng babã ȳ rahyb n'aa jew'ȳyk do jawén nado. Ȳ ahyng babã ȳ masa hyb n'aa ta wób, ȳ ky n'aa en'ȳym hyb n'aa ta wób sa hā, ȳ dajēp hyb n'aa hajõk do nesaa do sa mo haj'aa sãm hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

Baritsiméw hãd nãng do panyyng n'aa hahỹyħ

⁴⁶ Ti m' rakajaa panang Jerikõ hãd nãng doo bā. Ti m', ta jawén, panang bã naa Jesus, ta ma matēg, hajõk do wób ratsyym kasok bã, ta tyw n'aa nabyy me m' tabahãng ty tamah doo. Baritsiméw mã ta hãd. Tsiméw hãd nãng do t'aa m' tii. Ta tyw n'aa me tabahãng dajēē retsēē hyb n'aa m' ta tii me tebēs do sa hã. ⁴⁷ Ti m', Jesus, Nasaréh buuj ramaneēēnh do né hē ti ta tii bã tabēs taky n'aa napãh bã m', tak'ēp mã tageēēj wãt. Hahỹy da m' ta kyyh:

—Mat'ȳyd mehũĩn ȳyħ, Jesus, Dawi panaa! ^{II} —nāng mäh.

⁴⁸ Ti m' ta wób raky ge'ȳym mäh, bag hēnh tabahãng hyb n'aa. Raky geãm né paawã m', tak'ēp tageēēj wãt tii bã:

—Mat'ȳyd mehũĩn ȳyħ, Dawi panaa! —nāng mäh.

⁴⁹ Ti m' Jesus baym.

—Bē naēēj! —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo Baritsiméw hã:

—Tsebee wãd! P'op as'ēēg g'ēēd! Õm tanaēēnh! —nāk mäh.

⁵⁰ Ti m' ta hatsē taw'oong jat mäh, gatsēg gēēt, ahõm mã Jesus wē.

⁵¹ Ti m' Jesus beaanh ta hã:

—H'ēēd ti makarēn ȳ moo wãt a hã? —nāng mäh.

—Ma matēg! Ȳ karēn ȳ begãã dāk —nāng mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ahõm nã. Hã ȳ mah'ȳy ka'eeh do hyb n'aa õm has'oo dāk —nāng mäh.

Ti m' nayyw hē m' tabahapēē dāk. Ti m' tabahõm Jesus sa jawén.

Baad Jerusarēnh bã Jesus ragadoo do panyyng n'aa hahỹyħ

Ti m' Jesus rabahõm. Ti m' Jerusarēnh bedaa dāk bã m', panang

II Betapagéh, Betanija hãd enãh do w'oo hã rakajaa bã, waēē joom

I Tak'ēp hyb n'aa jewykw do tii, sa wahē n'aa basooh do pa hat'oonh doo.

Rakarēn paawã ta wób sa wahē n'aa rabahadoo Jesus sii. II Sa h'ȳyb tym dēēb, p'ooj ub Judah buuj hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo, ramaneēēnh MESIJAS . Dawi panaa mahang ta ti ganyyħ P'op Hagã Do ky dāng do paa hyb n'aa, "DAWI PANAA" ramaneēēnh na-āāj hē P'op Hagã Do Ky Dāng Doo. Tii da Jesus Baritsiméw wén maneēēnh, ta hã pé Jesus né hē ti P'op Hagã Do ky n'aa enooh do paa kaja dāk doo.

oriib hãd nãng do banãng bã, pawóp hē ta ma matēg Jesus mejũũ sa pooj jé m' rabahõm hyb n'aa. ² Hahỹy d' mã ta kyyh sa hã:

—Bē ahõm panang hēnh bē pooj jé badãk doo hēnh ti nuuj jé. Bē kaja bã, bē hapãh da jumeto t'aah ji najasooħ nã doo. Ta tyd hã da tabahãng —nāng mäh. —Bē asood hõm da, bē manaa wawēē hē —nāng mäh. ³ —"Hēd n'aa ti bē as'oot?", ranoo bã, "Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do karēn, bada m' tamejũũ rababaj nã", nãk da bē kyyh —nāng mã Jesus pawóp hadoo do sa hã.

⁴ Ti m' rabahõm, ti m' jumeto t'aah rabawyyd kãn tób w'oo hã. Tób noo hã m' takahõ. ⁵ Ti m' rabas'oot bã m', p'eets hē hab'ēēh do rabeaanh:

—H'ēēd ti bē hab'ēēh? Hēd n'aa ti bē as'oot? —nāk mã sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ma matēg raky hadoo Jesus bedoo doo d' né hē m'. Ti m' rabanoo ramahũũm. ⁷ Ti m' Jesus ma matēg ramana kãn Jesus wē. Ti m' sa hatsē sa hã padēēk do paa radatoonh jumeto jó. Ti m' Jesus bas'ēēg sooh ta jó. ⁸ Hajõk mã sa hatsē sa hã padēēk do paa rat'ēēg hõm ta tyw n'aa me, tamahõm doo me, raweh'ēēh hyb n'aa. Ta wób mã ragekyyt mã bag'aad, rat'ēēg hõm mã ta tyw n'aa me. ^{III} ⁹ Ti m' sahõnh hē pooj jé hah'ũũm doo, duu hēnh han'aa do na-āāj mã tak'ēp mã sa kyyh:

—P'op Hagã Do āā j'aa etsē! —nāk mäh. —Ky n'aa kedēng tii, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! ^{IV} —nāk mäh. ¹⁰ —P'op Hagã Do ky n'aa edēng da ér wahē makũ Dawi bag'āās do paa hadoo bag'āās doo ^V —nāk mäh. —Hỹ pong jé hawãt do hã āā j'aa etsē! —nāk mã sa kyyh.

¹¹ Ti m' Jerusarēnh bã Jesus bajēē suun kãn. Ti m' tabahõm P'op Hagã Do tób n'aa hēnh. Tabegãã dāk mäh. Tug bã dāg do hyb n'aa m', 12 hedoo do sa sii hē m' tabahõm ta s'ee hēnh, Betanija hãd nãng doo hēnh, raba'ȳyħ hyb n'aa m' tii bã.

P'op Hagã Do tób wahoo gó hes'ēēm do Jesus hebēē bong do panyyng n'aa hahỹyħ

¹² Ti m' jati pēh, Betanija bã naa ratsyym kasok bã, Jesus asa dāk.

¹³ Dawēē naa m' tabahapãh joom wiigo hãd nãng doo. Taheg'āās mã teag bã. Dooħ m' ta hã, ta ag noo gó nado m' ta h'ȳyb. ^{VII} ¹⁴ Ti m' joom hã taky hadoo:

—Dooħ da meag wãd bã! Dooħ d' a ag repoo wãd bã! —nāng mäh.

Ta ma matēg ramaa napãh mã ta kyyh joom hã.

¹⁵ Ti m' rakajaa bã kã m' p'aa hēnh Jerusarēnh bã, Jesus bajēē suun mã P'op Hagã Do tób n'aa w'oo hã, kahadē doo gó, wahoo gó. Ti m' Jesus bahabēē bong tii bã hes'ēēm doo, hets'ēē do na-āāj mäh. Ti m' tabaũũj bēēh dajēē rabaheb'aanh do tyng n'aa. Gurii-i hes'ēēm do tyng n'aa na-āāj mã taũũj bēēh. ¹⁶ Dooħ m' tan'oo bã ramatabēj bã wak'āab ta tii me, P'op Hagã Do tób n'aa wahoo gó. ¹⁷ Sa hã tama metēēk bã m' taky hadoo:

—Nepãh bē hã kerih do P'op Hagã Do kyyh? —nāng mäh. —Hahỹy da takerih P'op Hagã Do kyyh: "Tóp ȳy ji maneēēnh da sahõnh hē badãk hahỹy bã habong do P'op Hagã Do hã raky n'aa etsēē do tób n'aa" ^{VII} —nāng mã Jesus. —Hỹy kã, baretsēg tób n'aa hado dāk bē an'oo bã! —nāng mã Jesus kyyh sa hã.

¹⁸ Ti m' P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'ooħ do sa wahē n'aa, Moses ky n'aa jaw'ȳyk do ma mehetēk do na-āāj mã raky n'aa napēē kãn mã ta tii. Ti m' ratyw n'aa esoos mã radaj'ēēp hyb n'aa m' Jesus, Jesus rajēȳm do hyb n'aa m'. Rawén je'ȳym mäh, hajõk mã gen'aak Jesus metēēk do hã.

¹⁹ Ti m' tug bã kã m' Jerusarēnh Jesus raberéd dāg kãn, ah'ũũm kãn mäh.

Baad ji h'ȳy ka'eeh do panyyng n'aa hahỹyħ

²⁰ Jati pé bãp paa m', Jerusarēnh hēnh rabahõm bã m', joom wiigo hãd nãng doo me m' ratabēs. Tsawwy hãng mã sahõnh hē m' raba-hapãh. ²¹ Ti m' Peed hyb n'aa newē dāk mã Jesus ky hadoo do paa joom hã. Ti m' taky hadoo:

—Ma matēg! Mahegãã! —nāng mäh. —Tsawwy hãng joom mawas'ee hãng doo —nāng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Taw'āāts hē P'op Hagã Do hã bē h'ȳy ka'eeh —nāng mäh. ²³ —Né hup ȳ né hē hahỹy her'oot doo: Hahỹy waēē hã ky hadoo pēh: "Ahõm, ahob tame", hanãng pēh, P'op Hagã anoo ti ta hã, ta hã baad tah'ȳy kae bã, P'op Hagã Do ky dāng do taky nasēēw bã ta h'ȳyg gó. ²⁴ Ti hyb n'aa bē ȳ mah'er'oot hahỹy da: Bē gadoo né da sahõnh hē P'op Hagã Do hã bē

III Tii d' né paa m' rabahed'oo sa wahē n'aa ragadoo bã. Ratsebē, raweh'ēēh do heen n'aa tii. IV Saaw-Mo 118.25-26 hã takerii dāk do hã rabeħ'ũũm. V Tii d' rawén her'oot, sa hã pé edaa dāk Jesus du doo do Isaraēw buuj tabag'āās doo. VI Ta ag noo gó nado né paawã, joom baad hadoo do hã ji aw'ȳyt né hē pawóp its ta ag tabeak do pooj jé ganyyħ doo. Kas'uat do sa waa tii. Ti ti Jesus esoos do tabepõh hyb n'aa paawã. VII Isajas 56.7

ky n'aa etsēē doo, baad bē ky dahé bā, bē ky nasēēw bā bē hā tanoo do hā —nāng mäh. ²⁵—Bē ky n'aa ets'ēē bā, tanyy bā bē h'yyb gó baad nadoo do bē da hadoo do wē, taw'āāts hē pooj jé bē hyb n'aa mabaan hōm tii, bē Yb h̄y pong jé hawāt do hyb n'aa mabaan hyb n'aa nesaa do bē hā na-āāj hē. ²⁶Bē hyb n'aa manabaan hōm bā, dooh na-āāj hē bē Yb h̄y pong jé hawāt do hyb n'aa mabaan bā nesaa do bē moo bok do paah —nāng mā Jesus kyyh.]

Jesus hā reaanh doo, jaa ky gabuuj rahanāng do panyyg n'aa hah̄ȳh

²⁷Ti m' rakajaa Jerusarēnh hēnh. Jesus bawāt bā m' P'op Hagā Do tób n'aa wahoo gó, kahadē doo gó, kajaa mā ta wē P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo, Judah buuj sa wahē n'aa hedoo do sii hē. ²⁸Ti m' raky hadoo ta hā:

—Jaa kyy gó mabad'oo hah̄y mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj gó hah̄y mamoo wāt doo? ¹—nāk mā sa kyyh.

²⁹Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Ȳ ean̄h bē hā ēnh. Bē her'ood bā, tii bā ȳ baher'oot bē hā jaa ky gabuuj hah̄y ȳ moo wāt doo, hah̄y ȳ bad'oo doo —nāng mäh. ³⁰—Jaa ky gabuuj Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun paah? H̄y pong jé hawāt do kyy gó, sa ky gabuuj hē paah? Bē her'ood hā ȳy —nāng mäh.

³¹Tii bā m' sa m'aa hēnh mā raky n'aa hajēēw bong. Hah̄ȳ d' mā sa kyyh:

—H̄y pong jé hawāt do kyy gó ēr noo bā, teaan̄h da ēr hā tii bā: “Hēd n'aa paa ti bē ky nadaheeh ēnh?”, nāng da. ³²Ajyy kyy gó ēr noo bā, hajōk do kawaj'āān da ēr wē —nāk mā sa kyyh sa m'aa hēnh raky n'aa hajēēw bā.

(Rawēn jēȳm mäh, hajōk do hā m' P'op Hagā Do ky n'aa rod né hē paa m' sa h'yyb Jowāw.) ³³Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hā:

—Dooch āā hapēē bā —ken'oooh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Ȳ na-āāj né hē, dooh ȳ her'ood bā ky gabuuj nāng do hā ȳy, tii da ȳ bad'oo doo —nāng mā ta kyyh sa hā.

Joom nāng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'ūūm do panyyg n'aa hah̄ȳh

12 Ti m' Jesus baher'oot panyyg ky n'aa me sa hā. ^{II} Hah̄ȳ da m' tabaher'oot:

—H̄y hadoo aj'yy bejoom hōm uwa hād nāng do ta joom. Tahedēē hōm. Ti tagagoos uwa bēēh hood tagatsi hyb n'aa. Ti tamoo wād sooh p'op nu dāk do joom hagā n'aa tyng. Ti tabahaēēj dāk ta joom banāng do ta kaser n'aa sa hā. Ti ta danāh bahōm dawēē. ²Joom ag wah'ēē dāg bā kā, ta danāh mejūū ta sii moo heb'oooh do see ta kaser n'aa sa wē, tagadoo hyb n'aa paawā joom ag wób. ³Ti takajaa bā kā, ramao dāk, rahewyyh, ramejō hōm p'aa hēnh bag hēnh. ⁴Tii bā ta danāh mejūū ēnh ta seeh. Tii kā ranu ganabooh, rarahējāā tii. ⁵Ti tamejūū ēnh ta seeh. Radajēēb kán tii. Ti ta danāh mejūū nā hajōk. Tii b' sa wób rahewyh bong, sa wób raneboh bēēh. ⁶Sēt hē mad'aak ta pa. Ta t'aah takamahān do tii. Ti tamejūū. Ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Tah ȳ raweh'ēēh da”, nāng mā ta h'yyb gó. ⁷Ti ta kaser n'aa rabahapāh bā raky hadoo: “Ta danāh t'aah hah̄ȳh. Ti d' ta danā dāg ta yb jawén buuj dāg”, nāk mäh. “Ti bā, ēr dajēēb! Ēr ma dāg da tii bā kā hah̄ȳ joom banāng doo”, nāk mā sa kyyh. ⁸Tii d' né kā, ranaboh jad kán. Dawēē radawāts hōm joom bahānh —nāng mā Jesus. Panyyg gó m' tabeh'ūūm sa hā.

⁹Ti m' teaan̄h sa hā:

—Nyy da joom danāh bad'oo h̄ȳ kā? —nāng mäh. —Ana da, tadej'ēēp da ta kaser n'aa, ta wób hā da tabahaēēnh tii bā —nāng mäh.

¹⁰Ti m' Jesus ky hadoo ēnh sa hā:

—Dooch bē ner'ood bā g'eeh hah̄y P'op Hagā Do kyy kerih doo? “Pā tób n'aa tehem'aa do raty n'aa ges'yyk doo, h̄ȳ kā pā ta ba n'aa, mesoo n'aa dāg. ¹¹Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa né tii. Taw'āāts hē ēr hā tii”, ¹²nāng kerih doo —nāng mäh. ^{IV}

¹²Tii bā kā m', P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āāj hē, Judah buuj sa wahē n'aa hedoo do na-āāj mäh, ratyw n'aa esoos mā ramao dāk hyb n'aa m' Jesus. H'yy genāh mā Jesus pes'āāp mā panyyg ky n'aa me sa hā. Ti hadoo né hē, e'ȳm mā hajōk do Jesus maa new'ēē do sa hā, ti hyb n'aa m' Jesus mahānh rabahōm.

I Hes'ēem do Jesus hebēē bong do hyb n'aa, hajōk do tama metēēk do hyb n'aa na-āāj hē rawēn ean̄h. Jesus hā he'aanh do sa kyy gó ta tii bā hes'ēem do rabehes'ēem. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bā Jesus bad'oo doo. II Ta hā kamaj'ŋ doo, ta hā he'aanh do sa hā ti tabaher'oot. III Saaw-Mo 118.22-23 IV Ti pā tahanan̄g péh, ta daaj hē né m' ti takaher'oot.

Jesus rano n'aa maso paawā ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hah̄ȳh

¹³Ta jawén kā m' ramejūū Pariséw wób, Judah buuj sa wahē n'aa Eróts hād nāng do karapee wób na-āāj mā Jesus wē. Rakarēn paawā rano n'aa masoo ta her'oot do hyb n'aa. ¹⁴Ti hyb n'aa m' ky ken'yyim doo gó rake'aanh:

—Ma matēg! —nāk mäh. —Āā hapāh ōm. Baad ub mabawāt. Dooh daap mamenā bā. Dooh mahyb n'aa p'eed bā ky n'aa etsēēh do hā, hyb n'aa jawyk do hā mama metēēk bā. Dooh maky n'aa eh̄ȳd bā sa hyb n'aa ma metēēk doo. Ehub né hē P'op Hagā Do karēn do hā mama metēēk doo —nāk mäh. —Ti hyb n'aa —nāk mäh —āā mamaher'ood. Taw'āāts hē a hā, ji epaag bā Roma buuj sa wahē hā rahepā doo, Sesa hā? ^V—nāk mäh. ¹⁵—Ji ep'aak g'eeh, dooh apāh ji epaag bā? Nyy da a hā? —nāk mā sa kyyh.

Jesus hapāh mā tí sa h'yyb, j'ooj madāk doo me ti raky hadoo. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa tii da bē ke'aanh, kēh ȳ hyb n'aa ȳ bē no n'aa maso paawā? —nāng mäh.

Ti m' taky hadoo sa hā:

—Na moweed denaari ramaneēēnh doo. Ȳ megāā —nāng mäh.

¹⁶Ti m' raban'oo dāk ta hā. Ti m' tametēēh, ti m' tabeaañh sa hā:

—Jaa heen n'aa hah̄ȳh? Jaa hād hah̄ȳ kerih do ta hā? —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa hād —nāk mäh.

¹⁷Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē an'oo Sesa hā ta no n'aa, ta heen n'aa hadāk doo. Bē an'oo P'op Hagā Do hā ta no n'aa hē ^{VI}—nāng mäh.

Ti m' sa h'yyb gó rameuuj b'ēēh ta kyyh hyb n'aa.

Saduséw Jesus hā rake'aanh do panyyg n'aa hah̄ȳh

¹⁸Ti m' rakajaa Jesus wē Saduséw hād enāh doo, rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hā m' dooh m' ji ganā wād bā ji dajēb bā. ¹⁹Ti m' raky hadoo Jesus hā:

—Ma matēg! —nāk mäh. —P'ooj ub Mosees erii dāk do paa ēr hā, aj'yy dajēb bā, ta ȳm teréd wād bā tanetaa nā bā, tii bā m' ta h̄ȳj mā gat'ēē dāk tii, ta h̄ȳj makū panaa nāng hyb n'aa m' —nāk mäh.

²⁰—Panyyg gó ōm āā maher'oot —nāk mäh. —H̄y hadoo aj'yy, 6 ta h̄ȳj. Tagat'ēē dāk mäh. Dooh m' teta nā bā, aj'yy dajēp. ²¹Tii bā ta h̄ȳj seeh, ta jawén nāh, gat'ēē dāk mā ta h̄ȳj makū ȳm paah. Ti na-āāj mā dajēp né tii d' ēnh. Dooh m' reta nā bā tadajēp. Ti hadoo né m' ta wób en̄h. ²²Sahōnh hē m' raget'ēē bok ta ti ȳnh. Sahōnh hē m' radejēp ranetaa nā bā. Tagadēēg ub kā ȳnh dajēb kán.

²³Ti m' rabeaaj kán Jesus hā:

—Ji genyyh bā kā ēnh, dejēp do paa ji? —nāk mäh. —Ny hadoo do ȳm kā ta ti ȳnh ti noo gó kā? Sahōnh hē paa m' ta ti ta pat'uuk —nāk mā sa kyyh.

²⁴Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooch bē h'yy genā bā baad hadoo do hā, P'op Hagā Do kyy kerih do bē nahapāh do hyb n'aa, P'op Hagā Do hejōj bē nahapāh do hyb n'aa na-āāj hē —nāng mäh. ²⁵—Dejēp do ragenyh bā kā, dooh ji kat'ēē wād bā. Āās h̄y pong jé habong do kanetēē do hadoo da ji tii bā kā —nāng mā Jesus.

²⁶Ti m' taky hadoo ēnh:

—Dejēp do genyyh doo kā, dooh bē ner'ood bā Mosees mo haj'aa kerih do hā, b'aa kadoo do panyyg n'aa gó, ji ganā wād do ky n'aa? —nāng mäh. —Tii gó naa P'op Hagā Do ber'oot Mosees hā. Hah̄ȳ d' mā ta kyyh: “Abaraām hagā ȳh, Isak hagā ȳh, Jakóh hagā ȳh”, ^{VII}nāng mäh. ²⁷—Dooch, “Abaraām makū hagā, Isak makū hagā, Jakóh makū hagā”, tanoo bā. Dejēp do hagā n'aa nado P'op Hagā Doo. Hedēp do sa hagā n'aa tii —nāng mäh. —Tak'ēp bē h'yy gatamah —nāng mā Jesus kyyh Saduséw sa hā.

Tak'ēp ji hyb n'aa jaw'yyk do panyyg n'aa hah̄ȳh

²⁸Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do see bana. Tamaa napāh mā raky kedag bong do Jesus daheeh. Ta hā m', baad mā Jesus ky gadoo sa hā rake'aanh doo. Ti hyb n'aa m' teaan̄h mäh:

—Ny hadoo do P'op Hagā Do mejūū do see tak'ēp ji hyb n'aa jaw'yyk tamejūū do wób bahānh? —nāng mäh.

V Tii da rawēn ean̄h, rakarēn paawā Jesus her'oot do hā rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ta hā. “Dooh ji epaag bā Sesa hā” taky hado bā paawā, Eróts karapee raky n'aa tapa paawā Jesus Roma buuj sa hā. “Ji ep'aak né hē” Jesus ky hado bā paawā, hajōk do maa new'ēē doo, dooh ragenaag bā ta tii. Tii b' rakawaj'āān paawā ta wē. Hejooñh né hē ta hā reaan̄h doo. VI Ji né hē ti P'op Hagā Do karēn doo. VII Esodo 3.6

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hahÿ tak'ëp ji hyb n'aa jaw'yyk: “Bë maa newë da hahÿÿh, Isaraëw buuj. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk doo, P'op Hagã Doo, ër hagã n'aa, sét né hë. ³⁰ Taw'ääts hë tak'ëp bë kamahãn Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagã Doo, bë h'yy kaha'eeh doo. Taw'ääts hë tak'ëp bë h'yy padäg ta hã. Taw'ääts hë bë h'yy tym gó naa né hë bë kamahãn ta hã, sahõnh hë bë hajaa doo me”, ¹ nãng mäh. ³¹—Hahÿ ta seh: “Makamahãn a da hadoo doo, a hã makamahãn doo da” ^{II}—nãng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Dooch tak'ëp ky n'aa jawyk pé ta ti pawóp hadoo do bahãnh —nãng mã Jesus ta hã.

³² Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do ky hadoo:

—Baad ti a kyyh, ma matëg —nãng mäh. —Sét né hë ti P'op Hagã Doo. Dooch ta see péh —nãng mäh. ³³—P'op Hagã Doo tak'ëp ji kamahãn, tak'ëp ji h'yyb däk ta hã. Ji h'yyb tym gó naa né hë, sahõnh hë ji hajaa doo me né hë ji kamahãn ta hã. Ji kamahãn né hë ji da hadoo, ji hã ji kamahãn doo da —nãng mäh. —Ji ajuu doo, ji anoo do P'op Hagã Do hã bahãnh ti ta tii.

³⁴ Ti m' Jesus h'yyb hapäh bë baad ta kyyh, ta h'yy ganãng doo me tabedoo, ti m' taky hadoo:

—P'eets hë paawã P'op Hagã Do hã mah'yy ka'eeh takarën doo da. P'eets hë paawã P'op Hagã Do bag'ääs do karapee n'aa mabahadoo —nãng mäh.

Ti bahãnh kã m' dooch m' reaaj boo bë kã. H'yyb e'ÿÿm mã reaaj bë kã.

Jesus eanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' P'op Hagã Do tób n'aa wahoo gó Jesus ma metëëk bë m' taky hadoo:

—Dawi panaa m' ti Kristo, P'op Hagã Do H'yyb Dãng Doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa nooh. Nyy da tii? ³⁶ Hahÿÿ d' mã P'op Hagã Do Sahee hejój gó Dawi baher'oot paa m' Kristo ky n'aa: “Wahë ÿ n'aa hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo ky hadoo, ‘Aso hup ÿÿ hënh, si ÿ mabag'ääs hyb n'aa a majÿÿ nes'ëem bë kã’, ^{III} nãng paa Dawi. ³⁷ Hÿÿ kã, “Wahë ÿ n'aa” Dawi maneëëj bë ti Kristo, nyy d' ti ta t'aah tabahadoo? ^{IV} —nãng mã Jesus.

Baad mã hajök do sa hã Jesus kyyh.

³⁸ Jesus ma metëëk bë m' taky hadoo:

—Baad da bë kanã ta ti Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa mahãnh —nãng mäh. Baad ub raken'ÿym, baad rakametëëh saroor henyym doo me, ky n'aa gebah doo me —nãng mäh. —Rakarën ji bedëng hajök do sa mahang —nãng mäh. ³⁹—Tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot doo bë ragen'aak ratooj bë hyb n'aa jewyk do raba-hetonh bë. Ratsebé do tá n'aa noo gó, ragen'aak ky n'aa etsëëh doo bë rabahetonh bë ratooj bë —nãng mäh. ⁴⁰—Patug tema bong do rada-jëer esok, rama esok. Tii bë h'yy kamep'ëeh, báp péj hadoo doo me raky n'aa ets'ëë bë —nãng mäh. —Ta ti hedoo do tak'ëp P'op Hagã Do rejää da —nãng mã Jesus kyyh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa ky n'aa.

Patug tamaa wäd is do tanoo do dajëer panyyg n'aa hahÿÿh

⁴¹ Ti m' Jesus bahyy sooh dajëer radahet'oonh do dawëë bë. Ti m' tabahëg'ääs hajök do radatoonh do dajëer tób P'op Hagã Do rahan n'aa esee do dajëer n'aa. Hajök mã dajëer enäh doo, hajõng mã radatoonh.

⁴² Ti m' tabana patug tamaa wäd is doo, tadatooj is mã pawóp its mowede. Kanahën its mã tii. ⁴³ Ti m' Jesus naëënh ta ma matëg ta wë, ti m' taky hadoo sa hã:

—Hahÿ ÿÿnh patug tamaa wäd is doo, sa bahãnh tabanoo. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —nãng mäh. ⁴⁴—Sahõnh hë ta wób ranoo sa wë mad'aak do uuh —nãng mäh. —Hahÿ ÿÿnh, kasuud its né paawã, sahõnh hë taban'oo däg is ta wë hanãng do paats —nãng mã Jesus.

Jesus her'oot ta jawén hawät do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' Jesus ratsyym kasok bë m' P'op Hagã Do tób n'aa bë naa, **13** ta ma matëg see ky hadoo ta hã:

—Mahegãã, ma matëg! Ewëëh hÿ pá tób pan'aa. Anãm hahÿ tatama n'aa! —nãng mäh.

² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahapäh hahÿ tób yb —nãng mäh. —Dooch da hahÿ pá ta see jó haso wät pé da. Sahõnh hë da rabakud bëëh tüü —nãng mäh.

³ Ti m' waëë joom oriib banãng doo hënh Jesus rabahõm kãn. P'op Hagã Do tób n'aa nu masee me tii. Ta tii bë Jesus bahãng bë, sa m'aa

I Dew-Teronom 6.4-5 II Rewitikos 19.18 III Saaw-Mo 110.1 IV Dawi panaa né hë ti Jesus aj'ÿÿ gó tabahyng do hyb n'aa. Dawi wahë ÿ n'aa

hënh Peed, Tsijaag, Jowãw, ãn-Deréh rabana ta wë, ti m' raky n'aa eanh:

⁴—Nyy noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu däk? H'ëëd hado da tabe-daa däk do heen n'aa? —nãk mäh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Baad bë matakã da bë rawanadii hyb n'aa. ⁶ Hajök da han'aa ji hã wad'ii doo. Hät ÿÿ gó rabana, sa nooh. “ÿ Kristo”, nãk da sa kyyh. Hajök da rawedii —nãng mäh. ⁷—Bë eÿÿm manã da kaneb'ooch do bë ky n'aa napäh bë. Ti awät né da ta ti hedoo doo. Ti hadoo né hë, dooch takaja në bë badäk hahÿ bahëëj jëng doo —nãng mäh. ⁸—Hãj n'aa see babuuj rakaneb'ooch da hãj n'aa see babuuj sa daheeh. Hãj n'aa sa wahë n'aa, rah'ÿÿ kawereem da hãj n'aa see sa wahë n'aa wë. Hajõng hãj n'aa bë k'ääts katajuus da, sah na-ããj da anãng. Badäk hahÿ bahëëj jëng do du däk do metëë n'aa d' tii. Ajãn pooj jé ta mahÿÿÿ ganyyh do hadoo da tii —nãng mã Jesus.

⁹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Baad bë kanã sa mahãnh —nãng mäh. —Bë da rahaëënh panang enäh do sa wahë n'aa sa moo gó, bë raky n'aa etyy hyb n'aa. Bë da rahewyÿh tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot doo gó. Hëp ÿ n'aa bë da ramahüüm sa wahë n'aa wë, hëëj bagã n'aa sa wë na-ããj hë, sa matym gó bë raky n'aa tapaa hyb n'aa. Këh ÿ n'aa bë her'oot kãn da tii bë sa hã —nãng mäh. ¹⁰—Badäk hahÿ gawatsig pooj jé, P'op Hagã Do T'aah panyyg hanãm do jé pad'ÿÿt hë da rabaher'ood hõm sahõnh hë hãj n'aa babuuj sa hã —nãng mäh. ¹¹—Bë ramoo maso hõm bë, bë raheaaj bë bë raky n'aa etyy hyb n'aa, bë hyb n'aa tón manã bë her'oot péh. Bë her'oot bë, bë her'oot bë hã P'op Hagã Do anoo do ti noo gó. Bë h'yyb gó naa nado da ti bë her'oot doo. P'op Hagã Do Sahee da ti her'oot doo —nãng mã Jesus sa hã.

¹² Ti m' taky hadoo ënh:

—Hÿÿÿ nãng do ta hÿÿÿ tan'oo däk da ta wób sa moo gó, radaj'ëep hyb n'aa. Ti hadoo né da t'aah nãng do bad'oo ta t'aah hã. Sa taah da h'ÿÿ kawereem da sa yb wë, sa ÿÿn wë. Rahaëënh da ta wób sa moo gó radaj'ëep hyb n'aa. ¹³ Tak'ëp da sahõnh hë rakawajãan da bë wë hëp ÿ n'aa. Ti hadoo né da, jé h'ÿÿ kanerët do hã ÿÿ, tadajëb bë kã, edëb had'ÿÿt hë da hÿ pong jé P'op Hagã Do pa —nãng mã Jesus kyyh.

¹⁴ Ti m' taky hadoo ënh:

—Tak'ëp nasaa doo, P'op Hagã Do tób n'aa rejää doo, P'op Hagã Do tób n'aa rahyb n'aa eréd hõm hanoo doo, P'op Hagã Do tób n'aa bë tahëë däg bë bë hapëë bë, taw'ääts hë Judah buuj hãj n'aa bë haj'eenh do rakejën hõm da waëë banãng hënh. (Sahõnh hë hahÿ ner'oot doo, taw'ääts hë ramatakëë tagahoot hyb n'aa sa hã nyy d' Jesus hanãng pé ti tak'ëp nesaa doo.) ¹⁵ Ta ti bë bahapäh bë, taw'ääts hë jajé p'op tób gadãk do jó hasooh péh, nyyw hë da takejën hõm, dooch da pooj jé tób gó tehëënh péh. ¹⁶ Ti hadoo né da ta joom hood hënh hawät doo. Taw'ääts hë dooch da tajëë bë ta hatsë tabehëënh hyb n'aa paawã —nãng mäh. ¹⁷—Tak'ëp tanesaa het'aah doo, sa taah nebii do sa hã kã ti noo gó kã! ^{VI} —nãng mäh.

¹⁸⁻¹⁹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Tak'ëp né da ji bahoop ti noo gó. Badäk hahÿ P'op Hagã Do pahuuÿ wät noo gó naa, dooch nã paa ti hadoo pé tak'ëp rabahoop. Ti jawén kã dooch ti tahadoo wäd bë kã. Ti hyb n'aa da, bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagã Do hã, bë kejën hõm do tabahahëëm noo gó, tak'ëp naëng badoos noo gó, tanahadoo hyb n'aa —nãng mäh. ²⁰—P'op Hagã Do bód gagog hõm da nanãng ji ahoop doo. Tii d' tanado bë paawã, dooch paawã hedëp péh. Ta wë tasëëw hõm do sa hyb n'aa tawén bód gagog hõm ti noo gó rahoo doo —nãng mäh. ²¹—Ti noo gó, “Wät hahÿ Kristo, P'op Hagã Do H'yyb Dãng Doo”, “Jajé tahawät”, ranoo bë, bë ky dahë manã da raher'oot doo. ²² Ta ti ÿ wén her'oot, ti abok da hajök “ÿ Kristo” ken'ooch doo hyb n'aa. Ti abok né da “P'op Hagã Do ky n'aa rod ÿÿh” ken'ooch doo, noo kanesa doo. Tak'ëp hadoo do ta heen n'aa rametëëh da, rapehuunh da, ta wë P'op Hagã Do asëëw hõm do rawedii hyb n'aa paawã. ²³ Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa matakã! Ta pooj jé ÿ baher'ood däk bë hã —nãng mã Jesus kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta ti rahoop do jawén paa bë, papÿÿÿ da badagyb däk, kamarab da dooch ta bag nyy wäd bë. ²⁵ Sagõõh wë hã naa kejãk da. Wë hã habong do ta bag keh'ÿÿt da jé pad'ÿÿt hë, ta see hedo hõm da P'op Hagã Do an'oo bë. ^{VII} ²⁶ Ti noo gó kã da sahõnh hë da rabahapäh ÿÿh, Aj'ÿÿ Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ bahyng bë kã wë puh mahang. ÿ ahyng da tak'ëp P'op Hagã Do hejój me, ta bag tak'ëp gabarëëh do hadoo doo me. ²⁷ Ti noo gó ÿ mejüü da ãs ÿÿ rabata hõm hyb n'aa jé pad'ÿÿt hë badäk hahÿÿ hã habong do ÿ asëëw hõm doo —nãng mã Jesus kyyh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

V Maah-Ko erii wät ta tii, Daniéw erii wät do hã Jesus beh'üüm do hyb n'aa. VI Tak'ëp tanesaa sa hã, du daa d' rawaj'aah pé do hyb n'aa. VII Isajas kyy gó Jesus beh'üüm ta ti tahir'oot doo. Isajas 13.10, 34.4 hã kerii däk ta ti ky n'aa.

—Bé hyb n'aa matakä joom wiigo häd näng do ky n'aa hä —näng mäh. —Wiigo tēeg tadu doo bä tagajewäng doo, bé hapäh tabanyyw edaa däk. ¹²⁹ Ti hadoo né da, sahõnh hē ta ti bē y maher'ood wät do ka-ja däk bä bē bahapäh bä, edaa däk y kajaa do bē bahapäh da —näng mäh.

³⁰ Ti m' taky hadoo ênh:

—Né hup y né hē hahy y her'oot doo: Da hē habong do rahapäh nā da sahõnh hē y her'ood wät do bawäd kän. ¹³¹ Badäk hahy y, wē na-āaj da, ahēj jē né paawä, kēh y y da dooh tahēj bā —näng mäh.

³² Ti m' Jesus ky hado kän:

—Dooh d' hapäh pé ny noo gó ta ti bawät. Ääs, h y pong jé habong doo, dooh rahapēē bā. Y y h, P'op Hagä Do T'aah, na-āaj hē dooh y hapēē bā. Jāām né hē Ee hapäh. ³³ Dooh da bē hapēē bā ny noo gó ta ti bawät. Ti hyb n'aa baad ub da bē gadaa ta pooj jé, baad ub da bē matakä.

³⁴ Aj'y karom näng do ta s'ee hēnh hahõm do hadoo tii. Tabahõm pooj jé tamejüü ta karom sahõnh hē rabahag'äas hyb n'aa. Tamaher'ood hõm sa hä ramoo bong do hä. Tamejüü na-āaj hē tób noo hag'äas doo, baad tabahag'äas hyb n'aa. Dooh raheen n'aa enä bā ny noo gó sa kariw n'aa matēh. ³⁵ Ti hadoo bē hä kã. Taw'äats hē baad da bē gadaa, baad bē hyb n'aa matakä da. Dooh da bē hapēē bā y matēh bā, tób danäh matēh do ta karom nahapäh do hadoo da. Dooh ji hapēē bā tób danäh kajaa bā, tug bā, atsēm, atsēm ub, tapaj'ēē bā. ³⁶ Dooh taw'äats hē tado bā bē h'y gatamah bā tób danäh nanyw hē takaja bā —näng mäh.

³⁷ —Ti hyb n'aa y bedoo bē hä, sahõnh hē sa hä: Baad bē gadaa, baad bē matakä! —näng mä Jesus.

Buu benyym do y ynh ahoog wät do Jesus nuu gó panyyg n'aa hahy y

14 Ti m' pawóp nā m' ta äh Pas-kowa ^{III} häd näng do bawät, pāw makuj tamah do rabawa noo gó. Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oo do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'y yk do ma mehetēk do na-āaj mä ratyw n'aa esoos mä Jesus ramoo maso hõm hyb n'aa ta wób raky n'aa nanapäh bā m', radaj'ēep hyb n'aa kã m'.

² Rakaner'oot bā m' raky hadoo:

—Dooh da er dajēē bā Pas-kowa noo gó, hajök do er wē rah'y kawereem mahānh —näk mäh.

³ Ti m' panang Betanija häd näng doo bā m', Simaw saraa hä däk do paa tób bā, sa waa tyng hä m' Jesus basooh bā m', ana mä ta wē y ynh. Buu benyym do hood mä ta moo gó m' tabadäk. Pā s'ēēb mä ta hood. Tak'ep mä taky n'aa gebah, joom nah- do häd näng do s'ēēb heh'äat ta ti gó hanäng do buu benyym doo. Ti m' tanoo gatēh hõm, ti m' tabah'ook Jesus nuu gó m'. ⁴ Ti m' Jesus pa hat'oonh do wób rakawaj'ään bong, ti m' raky hadoo sa da hadoo do sa hä:

—Hēd n'aa tarejāā tii? ⁵ Taw'äats hē paawä takes'ēem. Tak'ep paawä ji ky n'aa geb'aah. Ta sām ji anoo paawä kas'uit do sa hä —näk mäh.

Ti m' rabahajēew wät ti y ynh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē hajēew manäh! Na magēd ti y ynh —näng mäh. —Tak'ep baad hadoo do tamoo wäd wät hä y y. ⁷ Kas'uit do aboo had'y y hē bē mahang. Bē h'y kajäk bā bē banoo sa hä. Y ti h y y h, dooh bē mahang had'y y hē y awäd wäd bā —näng mäh. ⁸ —Tahajaa do né hē ti tamoo wät hä y y. Y radakä jēē pooj jé buu benāw n'aa tii d' nuh y y gó tah'ook doo —näng mäh.

⁹ Ti m' taky hadoo ênh:

—Né hup y né hē hahy y her'oot doo: Jé pad'y y hē badäk hahy y hä P'op Hagä Do T'aah panyyg hanām do rabaher'ood hõm bā, raher'oot da na-āaj hē hä y y hahy y ynh moo wäd wät do ky n'aa, ji hyb n'aa esee hyb n'aa ta hä —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Judas Ikarijot häd näng doo, 12 hedoo do ta ma matēg sa seeh, bahõm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oo do sa wahē n'aa wē, Jesus tahaēnh hyb n'aa sa hä. ¹¹ Ti m' rah'y y gadejah Judas Ikarijot kyy hä. Ti m' ta sām raky kajäk mä ta hä. Ti m' Judas Ikarijot tyw n'aa esõts kän tabahaēnh hyb n'aa kã sa hä.

I Tabahahēm noo gó, hajõng do häj n'aa bā ti anäng joom ti noo gó barak doo. P'aa hēnh tagajewäng tabanyyw bedaa däk bā. Ti hyb n'aa ta ti ky n'aa gó Jesus beh'üüm ta panyyg. II Jesus hä reaja wät ny noo gó P'op Hagä Do tób n'aa rarejāā. ³⁷ ta baab jawén paa bā, hahy Jesus her'oot do jawén paa bā, Roma buuj sa warahén n'aa rarejāā P'op Hagä Do tób n'aa Jerusarēnh bā hasooh do paa. Sahõnh hē P'op Hagä Do tób n'aa pan'aa pā kepyy hyng Roma buuj sa warahén ran'oo bā. III Pas-kowa ramaneēnh do noo gó Israeew buuj rahy n'aa esee P'op Hagä Do t'yyd mehüün doo, Esit bā naa rabah'üüm noo gó. Pas-kowa ratab'ēēs noo gó ranaheb'oo b'ée t'aah aj'y. Rahy n'aa esee do heen n'aa tii. Ti noo gó m' ratab'ēēs né hē pāw makuj tamah doo. Séd hä rataheb'ēēs.

Jesus ta ma matēg daheeh Pas-kowa tā n'aa rabawēh do panyyg n'aa hahy y

¹² Ti m' pāw makuj n'aa tamah do rataheb'ēēs do du däk bā m', b'ée t'aah aj'y P'op Hagä Do matym n'aa ranaheb'oo noo gó m', Jesus ma matēg rabeaanh ta hä:

—Nyy bā makarēn āā benām Pas-kowa tā n'aa, matab'ēēs hyb n'aa? —näk mäh.

¹³ Ti m' tamejüü pawóp hē ta ma matēg, ti m' taky hadoo sa hä:

—Bē ahõm nā panang hēnh. Bē kajaa bā, bē kataa da aj'y hā naēng hes'oo do hä. Ta jawén bē ahõm da. ¹⁴ Ti bajēē suun bā tób gó, bē eaja da tób danäh hā hahy y da: “Äā ma matēg mejüü āā beaanh nyy bā tagadäk ta gawakō, tatab'ēēs hyb n'aa Pas-kowa ta ma matēg sa da-heeh”, denoo da. ¹⁵ Tii bā da ta gawakō gaeh doo, p'op gadäk doo, tametēh da bē hä. Ta tii bā tyng n'aa näng da. Kabenyyw däk da —näng mäh. —Ta tii bā bē moo boo ta tā n'aa, ta waa n'aa er tab'ēēs hyb n'aa —näng mä Jesus sa hä.

¹⁶ Ti m' pawóp hē ta ma matēg rabahõm panang hēnh. Rakajaa bā m' panang bā, Jesus her'oot do hadoo né kã m'. Ti m' ramoo boo kän tii bā kã Pas-kowa tā n'aa kã.

¹⁷ Pap'y y badēē hyng bā kã Jesus kajaa 12 hedoo do sa sii. ¹⁸ Sa waa tyng pa rabat'oonh bā kã m', rabawēh bā kã m', taky hadoo sa hä:

—Bē see y tahaēnh da maji moo gó. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo —näng mäh.

¹⁹ Ti m' rah'y ketón bong. Ti m' sét ken'y y hē mä raky hadoo:

—Hä y y, dooh y tado bā! —näk mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bēēh, 12 hedoo do see né da, nemon y heh'oo do pāw né da —näng mäh. ²¹ —Y y h, Aj'y Hadoo Do H y Pong Jé Hana Doo, y da dajēp P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né hē —näng mäh. —Ti hadoo né hē, baad nado da aj'y hā, Aj'y Hadoo Do H y Pong Jé Hana Do maji moo gó han'oo däk do hä! Taw'äats hē paawä ta ti aj'y hā tanenyys bā paawä! —näng mä Jesus kyyh.

²² Ti m' rabawēh bā, Jesus bado däk pāw, ti m' P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Taw'äats hē õm, Ee. Man'oo däk pāw äā hä —näng mäh.

Ti m' taganabäh däk, tan'oo däk mä ta ma matēg sa hä. Ti m' taky hadoo:

—Bē gado däk. Hup y heen n'aa hahy y hē —näng mäh.

²³ Ti m' Jesus bado däk uwa bēēh hood, ti m' P'op Hagä Do hä ta ky hadoo:

—Taw'äats hē õm, Ee. Man'oo däk uwa bēēh äā hä —näng mäh.

Ti m' taban'oo däk sa hä. Ti m' rabeēg pēē uwa bēēh.

²⁴ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Majyw y y, y anoo do y dajēp noo gó hajök do sa hyb n'aa heen n'aa hahy y hē. Papuuj sahõnh hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kã. H y jawén majyw y y hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä Do ky dang ^{IV} —näng mä ta kyyh sa hä.

²⁵ Ti m' taky hadoo ênh sa hä:

—Dooh y eēg wäd bā hahy uwa s'ēēb. Jāām hē p'aa hēnh papuuj däg y eēk da P'op Hagä Do bag'äas doo bā. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo —näng mäh.

²⁶ Ti m' Saaw-Mo wób me P'op Hagä Do rama ejäm do jawén paa bā m', rabahõm kän waēē joom oriib häd näng do banäng hēnh.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bē sahõnh hē y bē beréd hõm da —näng mäh. —Hahy y da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih do hä ti ky n'aa: “B'ée hagä y daj'ēep da. Tii bā da jé pad'y y hē b'ée rabehüüm bong” ^V —näng mäh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Ta tii d' né paawä da hä y y, y ganä wät jawén paa bā da, bē pooj jé da y bahõm Garirej hēnh —näng mäh.

²⁹ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—Sahõnh hē õm reréd hõm bā, y dooh õm y eréd bā —näng mäh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Badah né hē, atsēm, pawóp nuu me karaak hahy y hē do pooj jé y maky n'aa jejēn da. Né hup y né hē ta ti y her'oot doo —näng mä Jesus Peed hä.

³¹ Ti m' Peed ky kah'üüm mä ta hä:

—Dooh! —näng mäh. —Y radajēē bā na-āaj hē sa sii, dooh noo gó da õm y y hyb n'aa eréd bā! —näng mäh.

Ti ky hedoo né hē m' ta ma matēg wób.

IV P'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'oot do nahado hahy y hē. P'ooj ub b'ée t'aah majyw rakaner'oot do heen n'aa. Papuuj däk h y kã. Jesus majyw hyb n'aa, sét nuu me sahõnh hē sa hyb n'aa dajēp doo, P'op Hagä Do gadoo h y kã ta wē sahõnh hē Jesus hā h'y ka'eeh doo. V Sakarija 13.7

Getsemani bā Jesus ky n'aa ketsēē do panyyg n'aa hahȳȳh

³² Ti m' Jesus rabahōm joom banāng hēnh Getsemani hād nāng doo hēnh. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Babā bē ayyw dó ȳ ky n'aa ets'ēē nuuj jé —nāng mäh.

³³ Ti m' Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh tamahūūm ta sii dawē hā. Ti m' Jesus h'ȳȳb gó tak'ēp mā tah'ȳȳ katōn wāt. Dooh baad tado wād bā ta h'ȳȳb. Ti m' taky hadoo sa hā:

³⁴ —Tak'ēp ȳ h'ȳȳ katōn. Ȳ h'ȳȳb dajēp do hadoo —nāng mäh.

—Babā bē ayyw, bē matakā. Bē aā manā da! —nāng mäh.

³⁵ Ti m' tabahōm dawē hā. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy hāng, ti m' taky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā tanahoop hyb n'aa tamo n'aa, tahaja bā. ³⁶ Hahȳȳ da m' ta kyyh:

—Ee —nāng mäh. —Dooh hejooñh pé a hā. Ti hyb n'aa ȳ karēn

paawā mado hōm mahāñh ȳȳ wāt hahȳ ȳ ahoop do pan'aa. Ta tii d' né ȳ bets'ēē paawā, makarēn doo d' né hē mabad'oo, ȳ karēn doo da nado —nāng mäh.

³⁷ Tabana bā m' ta mā matēg tamawoob hē hadoo do rahab'ēēh hēnh, taheg'āās mäh, aā b'ēēh mäh. Ti m' tanaēēj nyh Peed ta hād heh'āat doo me:

—Simaw! —nāng mäh. —Ōm aā jēng? —nāng mäh. —Dooh mahaja

bā kanahēn d'os hē maty gadāg bā si ȳȳ? —nāng mäh. ³⁸ —Bē matakā, P'op Hagā Do hā bē ky n'aa ets'ēē, nesaa do h'ȳȳb tatug mahāñh bēēh, ȳ bē eréd hōm mahāñh —nāng mäh. —Ji h'ȳȳb karēn né paawā baad hadoo do ji moo wāt, nahejooj ji, ti hyb n'aa bē ky n'aa ets'ēē ȳ wén nāng —nāng mäh.

³⁹ Ahōm ēñh p'aa hēnh, taky n'aa etsēē do paa taky n'aa etsēē ēñh p'aa hēnh. ⁴⁰ Ti m' p'aa hēnh tabana bā ēñh, aā b'ēēh ēñh mäh, tak'ēp mā raty jewyk sa h'ȳȳb. Dooh m' sa kyyh pé ta hā.

⁴¹ Tamawoob nuu me m' tabahado dāk bā m' taky hadoo sa hā:

—Bē kameh'āāk nā? Bē aā magyys hē? Jāām hē dó! —nāng mäh.

—Kaja dāk ȳ ran'oo dāk doo. Bē hegāā. Aj'ȳȳ Hadoo Do H̄ȳ Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'ood do sa moo gó rabahaēēj dāk h̄ȳȳ ká —nāng mäh. ⁴² —Bē as'ēēg bēh! Hamāh, ēr ah'ūūm. Wāt ta ti ȳ han'oo dāk do majē ȳȳ hā —nāng mäh Jesus kyyh sa hā.

Jesus ramaso dāk do panyyg n'aa hahȳȳh

⁴³ Jesus ber'oot nā bā m', takajaa Judas, 12 hedoo do see paah. Hajōk mā han'aa ta sii. Sēn-jeer yt hā m', boh yt hā m' rabana. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa kyy gó m', Mosees ky n'aa jaw'ȳȳk do ma mehetēk do sa kyy gó m', Judah buuj sa wahē n'aa hedoo do sa kyy gó m' na-āāj hē ti rabana.

⁴⁴ Haēēnh do baad ub mā taky n'aa her'ood dāk. Hahȳȳ da m' ta kyyh sa hā:

—Ta ti ȳ tapa tsanetsup doo da, ti né hē tii. Tii d' bē maso dāk, bē maso hōm baad ub —tii da m' ta kyy dó sa hā.

⁴⁵ Ti m' nyyw hē Judas bana Jesus wē, ti m' taky hadoo:

—Ma matēg! —nāng mäh.

Ti m' ta tapa tsanetsup mäh. ⁴⁶ Ti m' ta hā rakajāk, ramaso dāg kán mā Jesus. ⁴⁷ Ti m' Jesus pa hagēēt do seeh, bado dāk ta sēn-jeer, tekyyt mā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa heh'āat do karom. Ta nabuuj gakyd hōm mäh.

⁴⁸ Ti m' han'aa do hā Jesus ky hadoo:

—Ēr wahē n'aa wē h'ȳȳ kawereem do sa h'ȳȳb mahūūm n'aa bē ed'oo g'ēeh ȳȳh, bē wén n'aa wē ȳȳ sēn-jeer yt hā, boh yt hā, ȳ bē masoo hyb n'aa? —nāng mäh. ⁴⁹ —P'op Hagā Do tób n'aa wahoo gó ȳ awād had'ȳȳt hē bē sii ȳ ma metēēk bā. Dooh ēñh ȳ bē maso bā tii bā ēñh? —nāng mäh. —H̄ȳȳ ká, taw'āāts hē —nāng mäh. —Ȳ hapāh, tii da tawén hadoo, P'op Hagā Do kyy kerih do hā ȳ kaja dāk hyb n'aa —nāng mäh Jesus.

⁵⁰ Ti m' sahōnh hē ká ta hata rawaj'aa bong. Reréd hōm mā Jesus.

⁵¹ Jāām hē sét hē wanajaah, pahēew. Sét mā tadadāk ta hatsé pāan ri-no s'ēēb. Jesus jawén paawā tabahōm, ti m' ramaso dāg bā paawā m', ⁵² teréd dāk mā ta hatsé. Hahót mā tawaj'aa hōm.

Judah buuj sa wahē n'aa wē Jesus ramahūūm do ky n'aa hahȳȳh

⁵³ Ti m' Jesus ramahūūm kán P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa heh'āat do wē ká. Ti m' rakata padēēk t'ii hēnh sahōnh hē P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'ȳȳk do ma mehetēk doo, Judah buuj sa wahē n'aa hedoo do sii hē m'. ⁵⁴ Ti m' Peed bahōm mā Jesus sa jawén. Dawēē m' tagadāk. Ajjēē suun mā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa heh'āat do tób wahoo gó. Ti m' warahén sa pa m' tabahyy hāng. Katēng mā sa nemuun tēēg me.

⁵⁵ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa he-doo doo, sahōnh hē Sinedirijo ^I hād nāng do ajyy n'aa sii hē m' resoos mā Jesus hā rap'āā daj'ēēp péh. Resóts né paawā m' Jesus raky n'aa tapaa doo, dooh m' raw'ȳȳt pé rap'āā daj'ēēp péh. ⁵⁶ Hajōō né paawā m' daap ramenyh Jesus ky n'aa hā, dooh m' séd gó rer'ood bā. Raky n'aa eh'ȳȳt mäh. Ta see ky n'aa hadoo mā ta see an'oo bā.

⁵⁷ Ti m' p'op mā ta wób rabes'ēēg b'ēēh, ti m' daap ramenyh Jesus ky n'aa hā. Hahȳȳ d' mā sa kyyh:

⁵⁸ —Āā maa napāh taher'oot doo. Hahȳȳ da ta kyyh: “Ȳ gawatsiig hōm da hahȳ P'op Hagā Do tób n'aa, ajyy sa mo haj'aa. Tii bā, tama-woob hē ta āh, ȳ moo wād sooh P'op Hagā Do tób n'aa seeh, ajyy mo haj'aa nadoo doo”, nāng ta kyyh —nāk mā sa hā.

⁵⁹ Tii d' né paawā m' sa kyyh, ti na-āāj mā dooh m' séd gó rer'ood bā.

⁶⁰ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa

heh'āat do p'op mā tabas'ēēg gēēt sa mahang. Teaanh Jesus hā:

—Dooh maher'oot pé ōm raky n'aa tapaa do hā? —nāng mäh.

⁶¹ Dooh m' Jesus ky gado bā. Bag hēnh mā tabagēēt. ^{II}

Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa

heh'āat do beaaj kán ta hā:

—Ōm ti Kristo, P'op Hagā Do H'ȳȳb Dāng Doo? Ōm P'op Hagā Do

T'aah? —nāng mā ta kyyh.

⁶² —Ȳȳ. Ȳ né hē —nāng mā Jesus. —Bē hapāh né da Aj'ȳȳ Hadoo Do

H̄ȳ Pong Jé Hana Do Sahōnh Sa Bahāñh Hado Do hub hēnh tabasoo

bā, ta hā P'op Hagā Do weh'ēēh doo bā. Bē hapāh né da ēñh tabahyy

bā wē puh mahang —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

⁶³ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa

heh'āat do kawaj'āān gó tawén s'ēēd hōm ta daaj hē ta saroor. Ti m'

taky hadoo:

—Jāām hē. Dooh hyb n'aa wāt pé ta ky n'aa her'oot péh —nāng mäh.

⁶⁴ —Bē maa napāh né hē ta kyyh, P'op Hagā Do taky n'aa rejāā doo

—nāng mäh. —Nyy da bē hā? —nāng mā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā

moo heb'ood do sa wahē n'aa heh'āat do kyyh.

Ti m' sahōnh hē raky hadoo:

—Taw'āāts hē tadajēp! —nāk mäh.

⁶⁵ Ti m' ta wób rabahetsoos, ti m' raty maw'ȳȳd dāk tanahapāh hyb

n'aa, ti m' rabetuu sa moo me, ti m' rabeaanh ta hā:

—Maher'ood mahapēē bā! Jaa mo haj'aa? —nāk mäh.

Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa warahén n'aa ramahūūm kán, ti m' ra-

hewyyh mā Jesus.

Jesus Peed ky n'aa jejēn do panyyg n'aa hahȳȳh

⁶⁶ Ti m' Peed bahāng bā m' tób w'oo hā, tabēs mā tii bā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa heh'āat do karom ȳȳnh.

⁶⁷ Tahapāh bā m' Peed katēng tēēg noo pa, tabaheg'āās ta hā. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Ōm na-āāj hē Jesus Nasaréh buuj sii hawāt do paa ōm —nāng mäh.

⁶⁸ Ti m' Peed ky n'aa jejēn wāt.

—Dooh ȳ hapēē bā ta ti maher'oot doo. Dooh ȳ heen n'aa nyy bā

—nāng mäh.

Ti m' Peed bahōm ta hadē noo bā. ⁶⁹ T'ii hēnh ȳȳnh bahapāh bā m',

taky hadoo sa pa hab'ēēh do sa hā:

—Hahȳ sa hata see né hē —nāng mäh.

⁷⁰ Ti m' Peed jejēn ēñh mäh.

Badah peej hadoo mā ká, ta pa hab'ēēh do p'op, raky hadoo ta hā:

—Sa hata see né hē ōm —nāk mäh. —Garirej hēnh naa né hē ōm

—nāk mā sa kyyh.

⁷¹ Ti m' Peed ta daaj hē taky n'aa kawas'ee kán. Ti m' P'op Hagā Do hā

taky dāng:

—Dooh ȳ hapēē bā ta ti aj'ȳȳ bē ky n'aa her'oot doo —nāng mäh.

⁷² Ti m' nyyw hē m' karaak bah'ȳȳ kán pawóp nuu me dāg ká. Tii bā

m' Peed hyb n'aa newē dāk Jesus her'oot do paa ta hā ká: “Pawóp nuu

me karaak bah'ȳȳh do pooj jé, tamawoob nuu me ȳ maky n'aa jejēn da.”

Ti né paa ká m' Jesus her'oot do paa ká ta hā.

Ti m' tak'ēp Peed baód kán taky n'aa jejēn do hyb n'aa Jesus.

^I Sinedirijo ramaneēēnh doo, ta ti m' 71 ajyy rakaheta padēēk do raber'oot hyb n'aa nyy d' rabad'oo Judah buuj sa mahang ji da hadoo do moo nesaa doo, Mosees ky n'aa jaw'ȳȳk do ky nadaheeh do na-āāj mäh. Ta ti m' ta wób mā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa wób, ta wób mā Mosees ky n'aa jaw'ȳȳk do ma mehetēk do wób, ta wób sa wahē n'aa na-āāj mäh. ^{II} Dooh Jesus kawaj'āān bā. Daap hē P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ood do sa wahē n'aa heh'āat do ke'aanh Jesus wén ky ganadoo.

Pirato häd näng do wë Jesus ramahüüm kån do panyyg n'aa hahÿÿh

15 Båp paa m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa, sahõnh hë Sinedirijo ajyy n'aa sii hë m' rahyb n'aa n'oo dåk Jesus. Ramoo maw'yyd dåk, ramahüüm Pirato häd näng do wë. I

2 Ti m' Pirato beaanh Jesus hã:

—Öm né Judah buuj sa wahë n'aa? —näng mäh.

—ÿÿ. Tii d' né hë, maher'oot doo d' né hë —näng mä Jesus.

3 Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa hã jõng mä Jesus raky n'aa tapaa Pirato hã. 4 Ti m' Pirato ky hadoo ta hã: —Dooh maky gado bã? Hajõng do hã öm raky n'aa tapaa —näng mä Pirato.

5 Dooh m' Jesus ky gedag bã. II Ti hyb n'aa m' Pirato hyb n'aa meuuj wät.

6 Pas-kowa noo gó m' Pirato bahed'oo doo da taberéd hõm radewëes do seeh. Teréd hõm hajõk do retsëe doo. 7 Ti noo gó m' ragadahew'ëes doo gó m' tabagëet Barabas häd näng doo, ta hataa sa daheeh. Ta see tadjä'ëep paa ta wób sa sii m' Roma buuj wë rah'yy kawereem noo gó. 8 Ti m' hajõk do rabana Pirato wë, ti m' rabetsëe ragadahew'ëes doo gó hab'ëeh do see tamanyyh hyb n'aa, Pas-kowa noo gó tabahed'oo doo da.

9 Ti m' Pirato beaanh sa hã:

—Bë karën ÿ ado nyh bë matym n'aa Judah buuj wahë n'aa ramaneënh doo? —näng mäh.

10 Tii d' tawén eanh, tahapäh mäh, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa ta hã rahaëej dåk Jesus, Jesus hã rah'yy kajew'ëes doo hyb n'aa. 11 Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa ky mejüü mä hajõk do rabetsëe hyb n'aa Pirato hã Barabas häd näng doo Jesus jawén buuj.

12 Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bã, ny da ÿ bad'oo hÿ Judah buuj sa wahë n'aa bë maneeënh do hã? —näng mäh.

13 Tii bã m' tak'ëp rageëej bong:

—Mepëem däg b'aa kajatsëk do hã! —näk mäh.

14 —Hëd n'aa? —näng mä Pirato. —Dooh mo haj'aa kad'oo do tado bã —näng mäh.

Taher'ood né paawä m' tak'ëp rageëej bong tii bã:

—Mepëem däg! Mepëem däg! —näk mäh.

15 Hajõk do Pirato h'yyb en'yyim hyb n'aa m' taberéd hõm mä Barabas häd näng doo. Ti m' tamejüü rabaheewyyh Jesus. Ti m' tahaëej dåk warahén sa hã rabepëem dåk hyb n'aa b'aa kajatsëk do hã.

Jesus warahén rarejää do panyyg n'aa hahÿÿh

16 Ti m' warahén ramahüüm Jesus sa wahë n'aa tób wahoo hënh. Tii bã m' ranaëej nä sahõnh hë sa hataa, séd hã rakata padëek hyb n'aa. 17 Ti m' radasuun jëng ta hã ta hatsë hahiin doo. Ti m' hetëk do moo m' ramap'ööd dåk, ta nuu gó m' radasuuh. 18 Tii bã m' radu doo raky n'aa ej'ees do ta hã. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Kaweh'ëeh Judah buuj sa wahë n'aa! —näk mäh.

19 Hajõd nuu me m' ranu gewyyh tatu me, rabahetsoos sa matsós me. Ti m' sa taron nuu me m' ramehyy b'ëeh ta wë, raweh'ëeh doo gó m' raky n'aa mes'uunh hyb n'aa. 20 Ti m' raky n'aa ej'ees jawén paa bã m' rado nyh mä ta hatsë hahiin doo, radasuun jëng mä ta saroor hë. Ti m' ramanyyh rabepëem dåk hyb n'aa.

Jesus rabepëem dåk do panyyg n'aa hahÿÿh

21 Ti m' ramanyyh bã m', aj'yy Simaw häd näng doo, panang hënh hã jëng doo, tabëej paawä m' sa hã. Panang Sirené häd näng doo bã naa m' tii. Aresän, Rupu häd enäh do sa yb tii. Jerusarënh panang hënh tabajëe paawä. Ti m' warahén ramejüü mä tabes'oooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepëem dåk do b'aa n'aa. 22 Ti m' Jesus ramahüüm Gogota häd näng doo hënh. (Gogota häd näng doo m', ji nu gabóg k'yy rahanäng pé m' tii.)

23 Ti m' ramenoo ta hã joom uwa häd näng do s'ëeb hejõnh doo. Kamekuunh mä ti datés do biin me, miir häd näng do s'ëeb. Dooh Jesus eëg bã. 24 Tii bã kã m', repëem däg kån mäh. Ti m' ramoo bong rama's'uunh doo, rabahapäh hyb n'aa ta saroor uuh wë ym doo.

25 P'op däg mä papÿÿj, 9 oor däg mä ti rabepëem dåk. 26 Hahÿÿ da m' takerii dåk Jesus moo p'ää tadjëp do heen n'aa hã: “Judah buuj sa wahë n'aa hahÿÿh”, näng mä kerih do hã. III

I Pirato häd näng doo, Roma buuj. Ta ti Judah hãj n'aa bagä n'aa. II Dooh Jesus kawaj'ään bã. Daap hë raky n'aa tapaa Jesus wén ky ganadoo. III P'op ta nu gad'oo pong jé m' rabepëem dåk kerih doo.

27 B'aa kajatsëk do wób hã rabepëem padëek na-ääj hë pawóp hë ajyy baretsëk doo. Hub hënh ta see hahäng, s'ÿÿ hënh ta see hahäng. Hõd gó Jesus kahepëem dåk do bahäng. [28 Ta tii hã kaja dåk P'op Hagä Do kyy kerih do paa hahÿÿ d' her'oot doo: “P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'ëeh do h'yyb hata dåk ran'oo bã P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo.” IV] 29 Ta tii me teb'ëes do raky n'aa rejää mä Jesus, sa nuu m' rewõnh Jesus wë. Hahÿÿ d' m' sa kyyh:

—Magawats'iik mäh, a nooh, P'op Hagä Do tób n'aa. Tamawoob mä ta äh mamoo wäd sooh p'aa hënh, a nooh. 30 Ahyy b'aa hã hadäk do öm! A daaj kedëeb! —näk mäh.

31 P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ääj hë raky n'aa ej'ees mäh. Sa daaj hë m' rakaner'oot:

—Ta wób ted'ëep —näk mäh. —Dooh tahaja bã ta daaj hë takedëeb bã! 32 Hahÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hanäng doo, Isaraéw buuj sa wahë n'aa hanäng doo, taw'ääts hë tabahyng b'aa kajatsëk do hã tahadäk do hã naa, ää baheg'ääs hyb n'aa, ää ky daheeh hyb n'aa! —näk mä sa kyyh.

Ta pa habëeh do b'aa hã pad'ëek doo, ti na-ääj hë raky n'aa rejää mäh.

Jesus dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

33 Wasyk mä ta bag badoo wät, badagyb dåk mä badäk hahÿÿ hã. Jääm hë tug bã tabawag dåk p'aa hënh. 34 Tug bã m', tak'ëp mä Jesus geëej wät:

—Eroj, Eroj, rama sabakatani? —näng mäh.

“P'op Hagä Doo, ÿ h'yy kasahadä doo, hëd n'aa ÿ mamakys?” V tahanäng pé m' tii.

35 Ta tii bã p'eets hë hab'ëeh do wób ramaa napäh bã m' ta kyyh, raky hadoo:

—Bë maa newë! —näk mäh. —Eriij ti tanaënh —näk mäh.

36 Ti m' sa see waj'aa dåk, sapum do tehoos dåk uwa s'ëeb oow me, b'aa hã m' tagadahäng, tamenoo mä Jesus hã tabeëek hyb n'aa. Ti m' ti ky hadoo:

—Na madëeg! —näng mäh. —Ti b'ër heg'ääs Eriij ana bã tamahyyh hyb n'aa —näng mäh.

37 Ti m' tak'ëp mä Jesus geëej wät, ti m' tadjëb kån.

38 Tii bã m', P'op Hagä Do tób n'aa t'öp ta gó noo gatsë hebaan do kas'ëed hyng mäh. 39 Ti m' warahén sa wahë n'aa Jesus ty gadäk hënh hab'ëeh doo, tamaa napäh bã Jesus geëej wät doo, tahapäh bã m' ny da Jesus dajëp doo, taky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aah né paa ti hÿ aj'yy! —näng mäh.

40 Dawëe naa m' ÿÿj wób rabaheg'ääs. Sa mahang mä ab'ëeh Marija Madarën häd näng doo, Sarome häd näng doo, Marija seeh. Tsijaag, ta jawén nä ramaneënh doo, Josés ta hÿÿj daheeh sa ÿÿn ti Marija. 41 Jesus hep'ëeh né hë m' ti ta tii. Garirej hãj n'aa bã Jesus hataa né paa m' tii. Sa tä moo bo n'aa né paa m' tii. Hajõk mä ÿÿj ta sii han'aa do Jerusarënh hënh, ti na-ääj mä tii bã m' rabab'ëeh ënh.

Jesus radakä jëng do pä gó panyyg n'aa hahÿÿh

42 Saab pooj jé m' ti tabahadoo. Saab pooj jé né hë m' ta ti Judah buuj rabahenyw hõm Saab hã rakamehëhäk hyb n'aa. Tug bã kã m', 43 Joséh, panang Arimatsija häd näng do buuj, bahõm Pirato wë. Sinedirijo ajyy n'aa see ky n'aa etsëeh do m' ti Joséh. Tagada né hë m' P'op Hagä Do bag'ääs do du dåk. Ti m' tabahõm Pirato wë. Dooh m' tah'yyb eÿÿm bã. Tetsëe mä Jesus kamag n'aa. 44 Ti m' Pirato hyb n'aa meuuj wät mä Jesus nyyw hë dajëp tahanäng doo. Ti m' tamejüü ranaënh warahén sa wahë n'aa tabeaanh hyb n'aa ta hã te hub tado bã. 45 Ti m' ta heen n'aa ny dåk bã warahén sa wahë n'aa her'oot doo, ti m' tabahaëej däg kån Joséh hã. 46 Ti m' Joséh etsëe mä pään hawak doo, rino häd näng do s'ëeb. Ti m' tabado hyy kån Jesus kamag n'aa, ti m' tahabën dåk mä hawak doo me. Ti m' tadasuun jëng pä gabaho doo gó, kamag hood n'aa ragagots dåk doo gó. Ti m' pä gatsabak do tepëed nä, taty gatsëe dåk mä ta me. 47 Marija Madarën, Marija see Josés ÿÿn rahëg'ääs. Rahapäh mä ragadasuun jëng do Jesus kamag n'aa.

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' papÿÿj badëe hyng jawén paa bã, Saab bahëej jëng bã, 16 Marija Madarën, Sarome, Marija Tsijaag ÿÿn ah'üüm mä buu benyyim doo m' retsëe. Jesus kamag n'aa hahog pan'aa m' tii. 2 Ti m' bap paah, met'uuh hã, papÿÿj ty ganä këe bã, rabahõm kån pä gabaho doo hënh, Jesus kamag n'aa radasuun jëng hënh. 3 Ramahõm me, tyw me, rakaner'oot:

—Jaa da pä jawyk do ty gas'ëes? —näk mäh.

IV Isajas 53.12 V Saaw-Mo 22.1 hã takerii dåk do hã tabeh'üüm.

⁴ Ti m' raty kajäk, pä kepëed hõm taty gatsë. Aeh mä ti pä. ⁵ Ti m' rabajëe p'ëe gabaho doo gó. Ti m' rabahapäh, asooh mä pahëew hadoo. Hawak mä ta saroor tagasooh. Hub tabanäng hënh mä tabasooh. Ti m' rah'yyb e'ÿÿm bong.

⁶ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë eÿÿm manäh! —näng mäh. —Bë esoos Jesus Nasaréh buuj, repëem däk do paah. Dooch wäd bä. Ganä wät! B'ëep, bë hegää radasuun jëng do paa bä —näng mäh. ⁷ —Bë ahõm nä, bë maher'ood ta ma matëg sa hä, Peed hä sii hë. Hahÿÿ da da bë kyyh: “Ahõm da bë pooj jé Garirej hënh. Bë hapäh da t'ii hënh, bë tamaher'oot do paa da” —näng mäh.

⁸ Ti m' rawaj'aa hõm, kaj'uun mäh, h'yyb manepëe boo m'. Dooch m' raheer'ood bä sa hä rabeÿÿm bong do hyb n'aa.

⁹ Ti m' met'uuh hä báp paah, Jesus ganä wät. Pooj jé Marija Madarën hä m' takas'ee wät. Ta ti m' Marija setsi karap'ar h'yyb nesaa do hanäng do tahebëe bong do paa m'. ¹⁰ Ti m' tabahõm Jesus sii habok do paa wë. A'oot mä tii. H'yy ketón bong mä Jesus hyb n'aa. ¹¹ Ti m' Marija Madarën baher'oot bä m' sa hä Jesus ganä wät doo, Jesus tahapäh doo, dooch m' raky dahé bä.

¹² Ta jawén kä Jesus kas'ee wäd kán ta see hado däk mä pawóp hë ayy panang s'ee hënh hah'üüm do sa hä, ta tyw n'aa me rababok bä.

¹³ Ti m' ayy mat'ëeh p'aa hënh, raheer'oot mä ta wób sa hä. Ti sa hä na-ääj mä dooch raky dahé bä.

¹⁴ Tii bä kä m', Jesus kas'ee wäd kán 11 hedoo do ta ma matëg sa hä kä sa tä rabawëh bä m'. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa ti bë nabuj keh'üüm bë ky nadaheeh ÿ hap'ëeh do ÿ ganä wät jawén paa bä? —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë ahõm jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hä. Bë maher'ood hõm sahõnh sa hä hanäm do panyyg këh ÿ n'aa —näng mäh. ¹⁶ —Panyyg ky dah'eeh doo, nu kemuun bong doo, P'op Hagä Do ed'ëep da ta wë. Panyyg ky nadah'eeh doo, P'op Hagä Do ky n'aa etyy da banesaa hënh —näng mäh.

¹⁷⁻¹⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Panyyg këh ÿ n'aa ky dah'eeh do hä P'op Hagä Do anoo da hahÿ tak'ëp rahajaa doo: Karap'ar h'yyb nesaa do rahebë da hät ÿÿ gó. Ta wób kyyh rer'oot da. Aw'yy rameso bä da, p'yy reëg bä da, dooch da ramahÿÿj hob bä. Sa moo radatoonh da nahëe enäh do nu gad'oo bä, heso padëek da nahëe enäh doo. Ta heen n'aa ti ta tii, te hub né hë këh ÿ n'aa ta wób rabahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁹ Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ber'oot jawén paa bä sa sii, P'op Hagä Do masäg kán hÿ pong jé. P'op Hagä Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bä tabaso däg kán. ²⁰ Ti m' ta ma matëg rabahõm kán, ti m' jé pad'yyt hë rabaher'ood hõm kán mä Jesus ky n'aa kä. Jesus, p'op naa né hë tamasa sa hä tapehuunh doo me, sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa te hub né hë ta ti ta ky n'aa.]

Jääm né hë hahÿ Jesus P'op Hagä Do T'aah panyyg kä.

Rukas

Rukas Teopiro tamaher'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

Öm ÿ ma erih hahÿÿh, Teopiro.

1 Hajök herii bong ää häj n'aa bä hawäd wät do ky n'aa, Jesus ky n'aa. ²Sahönh hē tadu dāk bā hap'ēeh doo, P'op Hagä Do panyyg hanäm do her'ood hōm do rahe'oot sa hā raberih hyb n'aa. Tii d' né paa raberih. ³Hÿÿ kã, Teopiro, hyb n'aa jawyk doo, sahönh hē baad ÿ ma kamet'ēeg wät jawén paa bā ta ti ky n'aa, ÿ na-ääj hē hÿÿ kã ÿ erih ta ky n'aa. Sét ken'yyh ÿ ma erih doo. ⁴Ta tii da ÿ wén erih, öm rama met'ēeg wät do Jesus ky n'aa hā, se hub né hē baad mabahapäh hyb n'aa ÿ erii wät do hā maner'ood bā.

Ääs ky n'aa her'oot Jowāw nu gahem'uun do benäng do ky n'aa hahÿÿh

⁵Ti m' sa wahē n'aa Eróts häd näng do Judah häj n'aa bä tabag'ääs noo gó, ti awät mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do seeh. Sakarija m' ta häd. P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do wahē n'aa see Abijah makū panaa né m' tii. Ta ÿÿm häd mä Isabew. Sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wē wahē n'aa makū Arāw häd näng do panaa né m' tii ēnh. ⁶Baad ub mäh, P'op Hagä Do karēn doo da rababok. Baad ub né hē raky daheeh sahönh hē P'op Hagä Do mejüü doo, ta ky n'aa jaw'yyk do kerih doo. ⁷DooH m' rataah nyy bā. DooH m' Isabew eta bā. Wehēh padäg mä ta patug daheeh.

⁸Ti m' ta see pé noo gó, P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do wób, Abijah makū karapee, P'op Hagä Do tób n'aa yt hā ramoo bok noo gó, Sakarija moo wät mä tii bā. ⁹Sakarija hā m' rah'yy kajäk t'öp gadäk doo gó tabajēē suun hyb n'aa, buu benyym do in-sijēēn häd näng do tabajuu hyb n'aa. ¹⁰Ti m' buu benyym do tabajuu bā m', hajök mä ta noo bā hab'ēeh. P'op Hagä Do hā m' raky n'aa etsēē. ¹¹Ti m' P'op Hagä Do ääs kasee Sakarija hā m'. Buu benyym do rabahe'uu do tyng hēnh, hub hēnh mäh, ääs bag'ēēd dāk. ¹²Tak'ēp mä Sakarija beÿÿm wät. H'yy gabadoo wät mäh. ¹³Ti m' ääs ky hadoo ta hā:

—Eÿÿm manäh, Sakarija —näng mäh. —P'op Hagä Do maa napäh metsēē do ta hā —näng mäh. —Etaah da a ÿÿm. Aj'yy da bē t'aah. Man'oo da ta häd Jowāw —näng mäh. ¹⁴—Tak'ēp da bē h'yyb tsebē ta hyb n'aa. Hajök ratsebē tabenäng bā, ¹⁵hyb n'aa jawyk P'op Hagä Do matym gó tabahadoo do hyb n'aa da —näng mäh. —Taw'ääts hē dooh d' tēeg da uwa bēeh hejooon doo, ta wób na-ääj hē mahÿÿnh doo. P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm da a t'aah ta ÿÿn wog gó tabasuun nā bā na-ääj hē —näng mäh. ¹⁶—Hajök da Isaraéw buuj tah'yyb wapēēn hōm p'aa hēnh P'op Hagä Do wē, sa hagä n'aa wē, ta hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mäh. ¹⁷—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk do pooj jé da Jowāw bawäd dāk da, Isaraéw buuj sa h'yyb tym tabenäm hyb n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē. P'op Hagä Do Sahee hejój gó tabawät da, P'op Hagä Do ky n'aa rod Eriij makū hawäd wät do paa hadoo da, sa yb sa taah rah'yyb en'yyim hyb n'aa sa wē, nabuj keh'üüm do rah'yy kawapēēn hyb n'aa, rah'yy genäh hyb n'aa kã baad P'op Hagä Do karēn doo da habok do rah'yy genäh doo da —näng mä ääs kyyh Sakarija hā.

¹⁸Ti m' Sakarija ky hadoo:

—Nyy d' ÿ bahapäh ta ti te hub tado bā? —näng mäh. —Wah'ēē däg ÿ ti hÿÿh. Wah'ēē däg äm ÿ né tii ēnh —näng mäh.

¹⁹Ti m' ääs ky hadoo Sakarija hā:

—Gabirijéw häd näng do ÿ ti hÿÿh —näng mäh. —P'op Hagä Do pa hegēt do ÿ hÿÿh. Ta ti né hē ti ÿ tajejüü hahÿ hanäm do ky n'aa öm ÿ maher'oot hyb n'aa —näng mäh. ²⁰—Hÿÿ kã, —näng mä —dooH d' mer'ood wäd bā a t'aah benäng bā kã, ÿ maky nadaheeh do hyb n'aa. P'op Hagä Do h'yyb däng noo gó da ti awät né da a hā ÿ her'oot do a t'aah ky n'aa —näng mä ääs kyyh Sakarija hā.

²¹Ti nuuj jé m' P'op Hagä Do tób n'aa noo bā kata b'ēeh doo, ky n'aa ets'ēē doo, ragada mä Sakarija banyyh. “H'ēēd hyb n'aa ti tabadoh?”, nāk mä sa h'yyb gó. ²²Ti m' tabanyyh bā kã m', dooh m' tahaja wäd

I jāām né sét né hē sa ky n'aa rod hajēē suun t'öp gadäk doo gó, taber'oot hyb n'aa P'op Hagä Do wē, P'op Hagä Do tah'yyb en'yyim hyb n'aa.

ter'ood bā. Ta moo me m' tameh'eed däg up. Ti hyb n'aa rah'yy genäh. P'op Hagä Do metēēh do tahapäh sa hā.

²³Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa gó tamoo wät do bahānh bā kã, tababaaj hōm kån mä ta tób hēnh. ²⁴Ti m' nayyw hē denaa hē kã m', ta ÿÿm Isabew häd näng do beta däg kån mäh. Ji ma poo oow pé kã m' ta kamarab n'aa ta ÿÿm gada ta tób bā, dooh m' tawäd bā ta s'ee hēnh. Ti m' Isabew ky hadoo:

²⁵—Hahÿ P'op Hagä Do anoo hā ÿÿ —näng mäh. —ÿ tat'yyd mehÿin. Tado hōm hā ÿÿ ÿ nu mebyng doo, ÿ netaah doo —näng mä Isabew kyyh.

Ääs ky n'aa her'oot do Jesus benäng do ky n'aa hahÿÿh

²⁶6 kamarab tabahado dāk bā m', P'op Hagä Do mejüü ääs, Gabirijéw häd näng doo, tabahōm hyb n'aa panang Nasaréh häd näng doo hēnh, Garirej häj n'aa bā. ²⁷Tamejüü mä tabeg'ääs hyb n'aa maruus wē, Joséh häd näng do ÿÿm pan'aa wē. Dawi panaa né m' ti Joséh. DooH m' aj'yy tamepēē nā bā ti maruus. Ta häd mä Marija. ²⁸Ti m' ääs bahōm ta wē, ti m' taky hadoo:

—ÿ ana a wē öm ÿ panäk hyb n'aa. P'op Hagä Do ky enyym a wē. A hā hē tabawät —näng mä ääs Gabirijéw häd näng do kyyh.

²⁹Ti m' Marija hyb n'aa tón gēēt mä ääs her'oot do hā. Ti m' tahyb n'aa newēē. Ta h'yyb gó m' tabedoo:

—H'ēēd ky n'aa ti hÿÿ éh? —näng mä Marija ta h'yyb gó.

³⁰Ti m' ääs ky hadoo ta hā:

—Eÿÿm manä Marija! —näng mäh. —A hā P'op Hagä Do h'yyb däng.

³¹Öm da eta dāk, enyy däg da a t'aah. Mahäd n'oo dāk da Jesus. ³²Ky n'aa etsēēh. P'op Hagä Doo, Sahönh Hē Sa Bahānh Hadoo Do T'aah da ramaneēēn —näng mäh. —P'op Hagä Do anoo da ta wahē makū Dawi häd näng do jawén buuj tabahadoo hyb n'aa, sa wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa. ³³Jakóh panaa sa wahē pan'aa da had'yyt da. Tabagāā had'yyt da —näng mä ääs kyyh.

³⁴Ti m' Marija ky hadoo ääs hā. Teaanh mäh:

—Nyy d' mä tii? DooH aj'yy ÿ mepēē bā —näng mäh.

³⁵Ti m' ääs ky hadoo:

—P'op Hagä Do Sahee da ahyng a wē —näng mäh. —P'op Hagä Doo, Sahönh Hē Sa Bahānh Hadoo Do hejój a hā da tabadäng. Ti hyb n'aa da hahÿ karapee hā P'op Hagä Do h'yyb däng. Ramaneēēn da P'op Hagä Do T'aah —näng mä ääs kyyh Marija hā.

³⁶Ti m' taky hadoo ēnh:

—A wakāän, Isabew häd näng doo, ti na-ääj hē etaah ta wah'ēē gó.

Rahe'oot né paa ti netah. Hÿÿ kã eta dāk —näng mäh. —Ji ma poo oow see pé däg ta kamarab n'aa. ³⁷DooH hejooon pé P'op Hagä Do hā —näng mä ääs kyyh Marija hā.

³⁸Ti m' Marija ky hadoo:

—P'op Hagä Do karom né ÿÿh. Tamejüü do ÿ moo wät da —näng mäh. —Taw'ääts hē ta ti tahado bā, maher'oot do hā ÿÿ —näng mäh.

Ti m' ääs ahōm kån mä p'aa hēnh ta mahānh.

³⁹⁻⁴⁰Ti m' nayyw hē denaa hē Marija bahōm kån mä panang hēnh, Isabew hagä hēnh, waēē habēē hēnh, Judah häj n'aa bā. Ta tsym n'aa kaw'aat mä tabahōm. Ti m' tób gó m' tabajēē suun. Isabew mä tedēng.

⁴¹Ti m' takedēē sii hē m' ajān Isabew wog gó hasuun do kahasyyg wät mä ta wog gó. Baad mä P'op Hagä Do Sahee badäg dāk Isabew h'yyb gó.

⁴²Ti m' Isabew ky hadoo Marija hā, tak'ēp mä ta kyyh:

—Baad öm P'op Hagä Do ky n'aa edēng ÿÿj wób sa mahānh. Ajān hā na-ääj né hē baad hadoo do tah'yyb däng —näng mäh.

⁴³Ti m' Isabew ky hadoo ēnh:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, ta hā ÿ h'yy kaha'eeh do ÿÿn pan'aa mabahado né paawā mabana ÿ mabaheg'ääs. ÿ maweh'ēēh ta ky n'aa hā. ⁴⁴ÿ medēē sii hē, wok ÿÿ gó ajān kahasyyg wäd is, tsebē wät —näng mäh. ⁴⁵—Baad öm P'op Hagä Do ky n'aa edēng maky daheeh do hyb n'aa a hā tahe'oot doo —näng mä Isabew kyyh Marija hā.

⁴⁶Ti m' Marija ky hadoo:

—Hēp ÿ tym P'op Hagä Do taj'aa etsē.

47 Hëp y tym tsebee kân P'op Hagä Doo, hëp y tym dëeb wë.
 48 Ta wë hëp y tym wén tsebé, y ta karom its tahyb n'aa esee do hyb n'aa.
 Hÿ jawén sahõnh hë y ramaneëënh da yÿnh ky n'aa kedëng doo,
 49 tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Doo, sahõnh haj'ap do banoo do hyb n'aa hã yÿ.
 Tsyt hë, sahõnh hë nesaa do mahãnh né tii. Baad had'op do né tii.
 50 Sahõnh hë badäk hahÿ hã habong doo,
 sa panaa na-ãaj né hë,
 ta hã hyb n'aa jew'yik doo,
 P'op Hagä Do t'yyd mehÿn had'yit hë.
 51 Tak'ëp hejooñh do P'op Hagä Do mo haj'aa.
 Hahÿ da tamo haj'aa:
 Jé pad'yit hë dawë hã tabetyn hõm h'yy kasab'ee doo gó sa hã hë h'yy kasadã doo,
 P'op Hagä Do karëñ do raty n'aa ges'yik doo.
 52 Tasog hõm hyb n'aa jewyk do sa hejój,
 ti taban'oo kân hyb n'aa sakog is do sa hã.
 53 Baad taban'oo kân sa tã, sa waa, has'aah do sa hã.
 Tan'oo kân ta si n'aa hë rababaaj hõm tak'ëp ma enãh do paah.
 54 Tamasaa wãt Isaraëw buuj, ta karom.
 Ta t'yyd mehÿn had'yit sa hã.
 55 Dooh tamabaan bã Abaraãm hã, Abaraãm panaa I hã taky n'aa enooh doo.
 Nahëj sa hã taky n'aa enooh do paah —näng mã Marija kyyh.

56 Ti m' tamawoob hë kamarab Marija bayyw kân mã Isabew tób bã. Ti m' tababaaj hõm kân ta tób hënh.

Jowãw nu gahem'uun do henãng do panyyg n'aa hahÿh

57 Ti m' Isabew t'aah benyy dãk bã kã, enãng mã kã aj'yy. 58 Isabew pa haj'eenh doo, ta wakãan na-ãaj mã rapanyyg enã hõm bã kã, ratsebee kân mã ta sii. Isabew P'op Hagä Do t'yyd mehÿn, rahëgãã bã.
 59 Ti m' ta t'aah 8 ta ðh tabahado dãk bã, sa wakãan, sa pa haj'eenh do na-ãaj hë rabana ta t'aah masuuj noo byyh kahõg hõm do rahëgãã. Rakarëñ mã ta hãd ramaneëënh Sakarija, ta yb hãd. 60 Ti m' Isabew ky hadoo:
 —Dooh —näng mãh. —Ta hãd da Jowãw —näng mãh.
 Ti m' raky hadoo ta hã:
 61 —Hëd n'aa ta tii d' ta hãd? —nãk mãh. —Dooh ta tii da Jowãw hãd nãng pé bê wakãan —nãk mãh.
 62 Ti m' sa moo me rameaanh ta yb hã nyy da ta t'aah hãd. 63 Ti m' ta moo me Sakarija metsëe ta hã rabanoo rahe'r'iñh doo. Ti m' rahyb n'aa meuuj bong terih do hã. “Jowãw” mã terii dãk. 64 Tii bã kã m', taber'ood dãg kân p'aa hënh kã. Ti m' Sakarija j'aa etsëe kân mã P'op Hagä Doo. 65 Ti m' sa pa haj'eenh do rahyb n'aa meuuj bong mã tak'ëp. Jé pad'yit hë waeë habëeh hënh mã Judah haj n'aa bã ta ky n'aa rahe'r'ood hõm kân mãh. 66 Sahõnh hë ta ti maa new'ëe do panyyg hã, rahyb n'aa newëe, rahyb n'aa tón. Sa h'yyb gó m' raky hadoo:
 —Hyb n'aa jawyk da ta ti karapee —nãk mã sa h'yyb gó.
 Tii da sa h'yyb gó rawén her'oot, P'op Hagä Do hejój karapee hã tabawãt do hyb n'aa.

Hahÿ Sakarija her'oot do ta jawén hawãt do ky n'aa P'op Hagä Do metëeh doo

67 Ti m' baad mã Sakarija h'yyb gó P'op Hagä Do Sahee badãng. Ti m' tadu doo tabaher'oot ta jawén hawãt doo, P'op Hagä Do metëeh doo. Ti m' taky hadoo:

68 —Taw'ãats hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã, Isaraëw buuj rah'yy kaha'eëh do èr j'aa etsë.
 Tabahyng ta karapee tabed'ëep hyb n'aa nesaa do mahãnh.
 69-70 P'ooj ub, ta ky n'aa rod tsyt hë ta wë kasëew bong do hã taky n'aa enooh doo,
 tii da P'op Hagä Do bad'oo hÿ kã.
 Tamejõ kân hÿ kã èr mahang tak'ëp ta hejój me èr hed'ëep doo,
 ta karom Dawi makü panaa hã.
 71 Èr da ted'ëep èr majÿ mahãnh,
 èr wë h'yy gaëënh do mahãnh.
 72 Tat'yid mehÿn paa èr wahë maküñh.
 Tahyb n'aa esee baad had'op do sa hã taky dãng do paah,
 73 Abaraãm maküñh hã taky n'aa enooh do paah.
 74 Èr ted'ëep da èr majÿ mahãnh,
 h'yyb neÿÿm doo me èr moo bok hyb n'aa P'op Hagä Do wë.

I Isaraëw buuj né hë ti Abaraãm panaa.

75 Tsyt hë nesaa do mahãnh,
 takarëñ doo da èr baboo had'yit hyb n'aa ta matym gó.

76 Ti m' ta t'aah hã Sakarija ky hadoo:

—Õm da ramaneëënh P'op Hagä Doo, Sahõnh Hë Sa Bahãnh Hadoo Do ky n'aa rod.
 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa do pooj jé panãg n'aa da õm.
 Õm da henãm sa h'yyb tym, baad ragadoo hyb n'aa takajaa bã.
 77 P'op Hagä Do karapee hã mamahe'r'oot da nyy da sa h'yyb tym tabed'ëep
 hÿ pong jé ta pa rababoo had'yit hyb n'aa,
 nesaa do sa h'yyb tym gó hanãng do tabawug hõm do hyb n'aa da.
 78 Tii da P'op Hagä Doo, èr h'yy kaha'eëh do wén d'oo, taky enyym do hyb n'aa.
 Ji tat'yid mehÿn.
 Ti hyb n'aa Tah'yib Dãng Doo, ta bag hadoo èr hã,
 papÿÿj bag hadoo doo, p'op tabana èr hã.
 79 Ta bag tanoo da gadagyp do hadoo doo gó habok do sa hã,
 dajëb gó habok do sa hã.
 Èr hã tanoo da h'yyb nyuw gó èr babok hyb n'aa —näng mã Sakarija kyyh.

80 Ti m' karapee bawëe gëet. H'yyb hejooj g'ëed kân. Tabanawãng bã kã tabawãd had'yit hë. Tii bã kã, tadu do kân tama metëek do Isaraëw buuj.

Jesus benãng do panyyg n'aa hahÿh

2 Ti noo gó m', hajõng haj n'aa sa wahë n'aa Aw-Kus hãd nãng do tamejü rabetsén hyb n'aa sahõnh hë ta karapee jé pad'yit hë habok doo, sa haj n'aa had'yit bã habok doo, Roma buuj ramejü doo bã. 2 Jáãm né hë ti pooj jé rabetsén doo. Kirinijo hãd nãng doo, hëej Sirija hãd nãng do babuuj sa wahë n'aa noo gó m' tii. 3 Tii bã m' sahõnh hë rabebanh sa wahë makü panang p'aa hënh, ta heen n'aa hã sa hãd raberih hyb n'aa.
 4 Ti hyb n'aa m' panang Nasaréh, Garirej haj n'aa bã badäk doo bã naa Joséh ratsyym kasog kân, Judah haj n'aa hënh, panang Berënh hãd nãng doo hënh rabahõm hyb n'aa. Dawi hãd nãng do panang paa né hë m' ti Berënh. Dawi panaa see m' Joséh. 5 T'ÿ hënh tawén hõm mã Marija, ta yÿm pan'aa daheeh, retsén do heen n'aa hã sa hãd raberih hyb n'aa m'. Etaah mã ti Marija. 6 Ta tii bã rabajeej bong noo gó kã m' karapee benyy dãg kân. 7 Ti m' pooj jé ta t'aah, aj'yy m'. Ti m' tabahabën dãk. Ta wób sa masãh tób n'aa yt hã m', b'ëe waa hood gó m' tadasooh. Du daa m' dawëe hena do tób ranu kahe'ëek doo bã m', gabad'ëe dãk do hyb n'aa m'.
 8 Ti noo gó kã m', atsëm, b'ëe hagã n'aa rabaj'eenh p'eets hë. B'ëe mã rahag'ãas. 9 Ti m' P'op Hagä Do ãas kasee sa hã. Ti m' P'op Hagä Do hejój tametëeh sa pa. Ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo mãh. Ti m' b'ëe hagã n'aa tak'ëp mã rabeÿÿm bong. 10 Ti m' ãas ky hadoo sa hã:
 —Bë eÿÿm manãh! Y manaa tak'ëp ji tsebé do panyyg, sahõnh hë panyyg pan'aa —näng mãh. 11 —Naga hë enyy dãk bë mahang, Dawi panang paa bã, bë h'yyb tym dëeb. Kristo, 12 P'op Hagä Do H'yyb Dãng Doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do tii —näng mã ãas kyyh.
 12 Ti m' taky hadoo ènh:
 —Hahÿ da da bë heen n'aa: Bë aw'yit da kahabën is karapee. B'ëe waa hood gó da tabasooh —näng mã ãas kyyh b'ëe hagã n'aa sa hã.
 13 Ti bã m' nanyw hë m' ragenã b'ëeh hajõk do ãas ta see pa. Tii bã m' P'op Hagä Do hã rama ejãm. Hahÿ da m' sa kyyh:

14 —Taw'ãats hë hÿ pong jé tak'ëp raweh'ëeh,
 tak'ëp rahyb n'aa jew'yik P'op Hagä Doo.
 Badäk hahÿ bã, ta hã habong do hã, takamahãñ do hã,
 P'op Hagä Do anoo da h'yyb nãw n'aa —nãk mã ãas sa kyyh.

15 ãas rabedo bong bã m', p'aa hënh hÿ pong jé rabasëek bã m', b'ëe hagã n'aa rakaner'ood kân, ti m' raky hadoo:
 —Hamãh, Berënh hënh èr hegãã ti P'op Hagä Do her'oot do ãas hã.
 Hamãh, hamãh —nãk mãh.

16 Ti m' nanyw hë m' rah'yy kabawaad bong. Resoos mãh. Ti m' rabawyyd kân Joséh, Marija, karapee kã. Karapee basooh mã b'ëe waa hood gó. 17 Karapee rabahapãh jawén paa bã kã m', jé pad'yit mã rabaher'ood hõm karapee t'aah ky n'aa, sa hã ãas panãk doo. 18 Sahõnh hë

II Ji h'yyb tym dëeb, p'ooj ub Judah buuj hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ramaneëënh MESIJAS. Gereg kyy me ramaneëënh KRISTO. “P'OP HAGÄ DO H'YB DÄNG DOO”, tahañãng pé m' ti.

maa nap'ëeh do rameunh mä ta ky n'aa. ¹⁹ Ti m' Marija enyyw hõm mä ta ti ta h'yyb gó. Ta h'yyb gó m' tahyb n'aa newëe mäh. ²⁰ Ti m' b'ëé hagä n'aa rababaaj hõm. P'op Hagä Do raky n'aa ejäm hõm mäh. P'op Hagä Do raj'aa etsë mäh. Ti rawén ky hadoo rahapäh mäh, ramaa napäh mä sa h'yyb. Baad né hë m', ääs her'oot doo d' né hë kã m'.

²¹ 8 ta ðh tabahado däk bã m' karapee, ta masuuj noo byyh kahõg hõm bã kã m', rahäd n'oo däk mã Jesus, tabasuun däk do pooj jé ääs häd n'oo däk doo d' né hë ta häd karapee hä.

²² Ti m' takaja kãn mã ti noo gó Marija ta patug daheeh sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji t'aah benäng do jawén paa bã. ¹ Ti m' ramahüüm Jesus Jerusarënh hënh, P'op Hagä Do wë rametëeh hyb n'aa ta tób n'aa gó. ²³ Tii da rawén d'oo, hahÿÿ da m' P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do tamejüü do hyb n'aa: "Taw'ääts hë pooj jé ji t'aah wah'ëeh ji ky n'aa enooh P'op Hagä Do hä tsyt hë." ¹¹²⁴ T'ii hënh rabahõm na-ääj hë, P'op Hagä Do hä rama ejuu hyb n'aa pawóp hë taw'ëed, h'oooh its hadoo doo, guri-i hadoo doo. Tii d' né hë ta ky n'aa jaw'yyk do mejüü rabad'oo sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó.

Simijäw häd näng do her'oot do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

²⁵ Ti m' ti awät mã Jerusarënh bã aj'yy wah'ëe däk doo, P'op Hagä Do karën doo da hawät doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo. Simijäw mã ta häd. Baad mã P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm. Tagada mã Isaraéw buuj hed'ëep doo. ²⁶ P'op Hagä Do Sahee metëeh mã ta hä, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, tahapäh nä né hë m' tadajëb pooj jé. ²⁷ Ti m' ti noo gó né hë m' P'op Hagä Do Sahee mahüüm mã Simijäw P'op Hagä Do tób n'aa hënh. Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa hënh Marija Joséh daheeh ramanaa bã m' karapee t'aats, Jesus, sa ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ramoo bok hyb n'aa ta hyb n'aa, ²⁸ ti agëet mã Simijäw tób w'oo hä. Ti m' karapee tabado däk ta moo gó, ti m' P'op Hagä Do taj'aa etsë. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

²⁹ —Hÿÿ kã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk doo, sahõnh hë mabag'ääs doo, man'oo ÿÿh, a karom, h'yyb nãm doo me ÿ dajëp. Man'oo däk maky däng do ÿ bahapäh.

³⁰ Hÿÿ kã matym ÿÿ me baad ÿ bahapäh ji h'yyb tym dëeb,

³¹ sahõnh hë badäk hahÿÿ hä habong do sa matym gó manoo doo.

³² Judah buuj nadoo do sa h'yyb bag hadoo,

sa h'yyb kadawuung n'aa P'op Hagä Do hä.

Isaraéw buuj ky n'aa etsëeh da ta hyb n'aa —näng mã Simijäw kyyh karapee t'aah ky n'aa hä.

³³ Marija Joséh daheeh rahyb n'aa meuj bong mã Simijäw her'oot do sa t'aah ky n'aa hä. ³⁴ Ti m' Simijäw taky n'aa edëe bong sa hä. Ti m' Marija hä, Jesus ÿÿn hä, ta ky hadoo:

—Hajök Isaraéw buuj wób raty n'aa ges'yyk da hahÿÿ karapee tawah'ëe däk bã. Ti hyb n'aa banesaa hënh rabahõm da P'op Hagä Do an'oo bã. Ta wób da baad ragadoo. P'op Hagä Do ed'ëep ta tii —näng mäh. —Ta heen n'aa hadoo da hahÿÿ karapee. Tametëeh da P'op Hagä Do gen'aak doo. Ti hyb n'aa hajök da h'yy kawereem ta wë. ³⁵ Tii bã da kametä däk da rahyb n'aa newëe doo —näng mäh. —Om da Marija, tak'ëp da mah'yy katón da ta hä ramoo bok do hyb n'aa da —näng mã Simijäw kyyh.

³⁶ Ti noo gó né hë m' ti agëet mã t'ii hënh ÿÿnh P'op Hagä Do ky n'aa rod. An mã ta häd. Wah'ëe däg né m' tii. Panuëw mã ta yb makü häd, Aseer makü panaa see m'. Patug tamaa wäd, marahud wäd mäh. Raket'ëe däk do jawén paa bã, ⁷ ta baab tabahado däk bã m' An patug maa badoo wät mäh. ³⁷ Wah'ëe däk mäh. ⁸⁴ däg mã ta baab n'aa. P'op Hagä Do tób n'aa hënh had'yyt mã tabehëh'üüm. Adëb bã, atsëm na-ääj mã P'op Hagä Do tahyb n'aa jaw'yyk. Ta hä taky n'aa etsëe mäh. Kas'aah mã taky n'aa etsëe hyb n'aa P'op Hagä Do hä. ³⁸ Ti m' Marija, Joséh wë tabana bã m', taky n'aa tsebee wäd kãn P'op Hagä Doo. Ti m' Jesus ky n'aa taher'ood kãn t'ii hënh hab'ëeh do mahang Isaraéw buuj P'op Hagä Do ed'ëep do gad'aa do sa hä.

³⁹ Ti m' Joséh Marija rabahajaa bã kã m' sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo, rababaaj hõm kãn sa panang hënh Nasarëh häd näng doo, Garirej hãj n'aa hënh. ⁴⁰ Awëe däg kãn mã karapee. Hejooj däg kãn mäh. P'op Hagä Do h'yy gan'yyh. Baad P'op Hagä Do hag'ääs ta hä.

I Isaraéw buuj sa taah benäng jawén paa bã, ⁴⁰ ta ðh noo gó ajän ÿÿn dooh tahaja bã P'op Hagä Do tób n'aa hënh tahõm bã. Doooh na-ääj hë tahaja bã tamep'aa bã tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew däk doo. II Esodo 13.2, 12

P'op Hagä Do tób n'aa yt hä Jesus baym dó panyyg n'aa hahÿÿh

⁴¹ Ta heen n'aa hë had'yyt hë Jesus ÿÿn ta patug daheeh rabahõm Jerusarënh hënh, Pas-kowa häd näng do ratab'ëes hyb n'aa. ⁴² 12 m' Jesus ta baab däg rabahõm Pas-kowa ratab'ëes hyb n'aa rabahed'oo doo da. Jesus ahõm sa sii. ⁴³ Pas-kowa ratab'ëes do tabahëej jëng bã m', rababaaj nä sa panang hënh. Jesus mã aym Jerusarënh bã. Doooh m' rahapëe bã ta ÿÿn hä tabaym. ⁴⁴ Sa wakään mahang hawät red'oo mäh. Ti m' tug bã kã rabaheg'ääs, dooh m' Jesus. Resoos mã sa wakään mahang. ⁴⁵ Doooh m' rawyyd bã. Ti m' rabaheg'ääs p'aa hënh Jerusarënh hënh. ⁴⁶ Tamawoob däg kãn mã sa ðh Pas-kowa jawén paa bã m', rabawyyd kãn P'op Hagä Do tób n'aa yt hä m'. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do mahang mã tabasoooh. Tamaa newëe mäh, teanh mã sa hä. ⁴⁷ Sahõnh hë Jesus maa napäh do rahyb n'aa meunh mã tahapäh do hä m', tah'yy ganäng do hä m'. ⁴⁸ Ti m' ta ÿÿn ta patug daheeh rabahapäh bã m' rah'yy gabedo bong mäh. Ti m' ta ÿÿn ky hadoo: —Hëd n'aa tii d' mabahadoo ää hä, tah ÿÿ? —näng mäh. —Om ää es-ooos, om ää hyb n'aa tón —näng mäh.

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hëd n'aa ÿ bë esoos? Nepäh bë hä Ee tób bã né paawä ti ÿ bë baw'yyt? —näng mã Jesus.

⁵⁰ Doooh m' ta ÿÿn rah'yy genä bã tii d' tahananäng do hä. ⁵¹ Ti m' tababaaj hõm kãn sa sii. Baad mã taky daheeh sa hä. Baad mã Marija benäm ta ti ta h'yyb gó. ⁵² Awëe gëet mã Jesus. Anäng mã ta hä kã tahapäh doo. P'op Hagä Do kamahän ta hä, ta wób na-ääj rakamahän.

Jowäw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁻² Ti m' 15 ta baab tabahado däk bã m' Tiberijo häd näng do Roma bã tabag'ääs noo gó, tabanawäng hënh P'op Hagä Do ban'oo kãn mã ta panyyg Jowäw hä, ta wób tamaher'oot hyb n'aa.

Sakarija m' Jowäw yb. Ti noo gó, Judah hãj n'aa bã Pon-Sijo Pirato häd näng do sa wahë n'aa. Garirej hãj n'aa bã, Eróts häd näng do sa wahë n'aa. Eróts hÿÿj mã Pirip häd näng doo, Itureej, Tarakonit häd enäh do hãj n'aa bã m' sa wahë n'aa. Risään häd näng doo, Abirën hãj n'aa bã sa wahë n'aa. ^{III} Anas, Kajapas häd enäh doo, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äat do ti noo gó. ³ Ti m', P'op Hagä Do panyyg Jowäw gado däk jawén paa bã kã m', tamaher'ood hõm mã sahõnh hë tamii Joradän nabyy me habong doo. Taher'oot sa hä raberéd hõm hyb n'aa nesaa doo, ranu kemuun hõm hyb n'aa nesaa do raberéd hõm do heen n'aa, P'op Hagä Do awug hõm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng doo.

⁴ Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do erih do paa Jowäw ky n'aa:

"Hahÿÿ da tabanawäng bã her'oot do kyyh:

Bë tyw n'aa bak'ood däg da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

Baad ub da bë tyw n'aa daj'aah.

⁵ Bë geh'aa hõm gaderoh doo.

Bë epug hõm wajau doo, waëe na-ääj hë.

Bë deja hõm ta tyw n'aa gajeroh doo.

Bë benyyw däg baad ta tyw n'aa.

⁶ Tii bã da sahõnh hë badäk hahÿÿ hä habong do rahapäh da nyy da P'op Hagä Do ji tabed'ëep nesaa do mahänh." ^{IV}

⁷ Ti m' hajök rakata däk Jowäw wë ranu kemuun hyb n'aa. Ti m' Jowäw ky hadoo sa hä:

—Aw'yy p'yyim näng do taah hadoo bëeh! —näng mäh. —Nyy da bë ed'oo bë kejën nesaa do bë hä P'op Hagä Do banoo do mahänh? J'ooj madäk doo me bë ed'oo bë nu kemuun nesaa do mahänh. ⁸ Taw'ääts hë pooj jé bë metäh te hub tado bã nesaa do bë eréd hõm bã. Bë metäh hanäm do hä bë moo bok do hä. Bë daab yb manä Abaraäm panaa bë hanäk do hä. Bë edoo manäh: "Ää P'op Hagä Do gadoo Abaraäm panaa ää bahadoo do hyb n'aa." P'op Hagä Do karën bã, tahajaa hahÿÿ pã tawareem bã Abaraäm panaa rado padäg bã —näng mäh. ⁹ Edaa däk h'yy kawanereem do P'op Hagä Do ky n'aa etyy doo. Aj'yy myym joom kóm pa tadahëe däk do tabagëem hyb n'aa hadoo tii. Sahõnh hë joom tëeg neaak do tagëew jat da, ti tabaju hõm da —näng mã Jowäw kyyh.

¹⁰ Ti m' rabeaanh ta hä:

—Nyy d' ää bad'oo hÿÿ kã?

¹¹ Ti m' Jowäw ky hadoo:

III Roma buuj had'yyt nado Tiberijo bag'ääs. Hajõng ta wób sa hãj n'aa na-ääj hë tabag'ääs. Pon-Sijo Pirato, Eróts, Pirip, Risään na-ääj hë Tiberijo karom tii, Tiberijo kyy gó ta wób sa hãj n'aa bã rabag'ääs doo. IV Isajas 40.3-5

—Pawóp hē saroor nāng péh, sét tanoo saroor tamah pé hā. Waa nāng doo, tanoo waa tamah do waa ta waa uuh —nāng mā Jowāw kyyh.

¹² Ti m' sa wahē n'aa dajēēr n'aa gedaag n'aa an'aa mā Jowāw wē tanu gemuun hyb n'aa.

—Ma matēg —nāk mäh. —Āā ēnh, nyy d' āā bad'oo?

¹³ Ti m' Jowāw ky hadoo sa hā:

—Bē wad'ii manā ta wób —nāng mäh. —Dooh ta bahānh bē ets'ēē sa hā dajēēr. Jāām hē bē ets'ēē Roma buuj ky kajāk doo —nāng mäh.

¹⁴ Ti m' warahén reanh:

—Āā ēnh? Nyy d' āā bad'oo? —nāk mā warahén sa kyyh.

Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Bē eām manā ta wób dajēēr rabanoo hyb n'aa bē hā. Bē ky n'aa tapa manā daap hē ta wób. Bē h'yy gadeja dajēēr bē wahē n'aa bē hā rep'aak do hā, bē hyb n'aa hūūm manā ti bahānh —nāng mā Jowāw sa hā.

¹⁵ Ti m' hajōk do t'īī hēnh kat'aa do rah'yy kahās'āāp Jowāw hyb n'aa. Sa h'yyb gó m' rahyb n'aa newēē. Sa h'yyb gó m' raky hadoo: “Hahý né g'eeh P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, Kristo hād nāng doo?” ¹⁶ Ti m' Jowāw ky hadoo sa hā:

—Ý ti hýyh, bē ý nu gemuun naēng me. Ti awāt da tak'ēp hyb n'aa jawyk do bahānh ýy. Hā ýy, ý hyb n'aa sakog its ta hā. Ti hyb n'aa dooh ý haja bā ta tsyym suun kabo n'aa ý do bā ¹ —nāng mäh. —Tii ká P'op Hagā Do Sahee tabanoo da bē hā, tabajēē suun hyb n'aa bē h'yyb tym gó, bē tah'yyb mahūūm hyb n'aa. Tēēg hōō hadoo me baad tabanāw dāk bē h'yyb tym, bē d' tametty —nāng mäh. ¹⁷ Tsyt hē tabetyn hōm da P'op Hagā Do karēn do moo heb'ook doo, tsyt hē ta wób. P'op Hagā Do karēn do moo b'ook doo, banām doo hēnh tabetyn hōm, tabanesaa hēnh ta wób, aj'yy ta nahēē me tetyn hōm do hadoo tiriig ta bóg mahānh. Ta joom ag tiriig tabataa ta tób n'aa yt hā. Ta bóg taju toonh tēēg hōō me, nadēēk doo me —nāng mā Jowāw kyyh Kristo ky n'aa hā.

¹⁸ Hajōng mā Jowāw her'oot sa hā. Panyyg wób gó tabeh'ūūm. Baad tametēēk sa hā. Panyyg hanām do ta her'oot mā sa hā.

¹⁹ Ti m' Jowāw nabuuj gedoo mā Garirej hāj n'aa wahē n'aa Eróts hād nāng doo, ta hýy ýy, Erodija, tagat'ēē dāk do hyb n'aa. Hajōng baad nadoo do wób Eróts moo wāt do hyb n'aa na-āāj hē Jowāw nabuuj gedoo mā Eróts. ²⁰ Ti m' ti bahānh tabegyys wāt. Tamejūū mā Jowāw radawāts gēēt ragadahe'w'ēēs doo gó.

Jesus Jowāw nu gemuun do panyyg n'aa hahýyh

²¹ Ti m' ragadahe'w'ēēs doo gó radawāts g'ēēd pooj jé m', hajōk do Jowāw nu gemuun bong bā m', Jesus na-āāj mā tanu gemuun wāt. Tanu gemuun bā m', Jesus ky n'aa etsēē bā m', wē kabasēēts wāt. ²² Ti m' P'op Hagā Do Sahee ahng mā ta wē gurii-i hadoo mäh. Ti m' hý pong jé naa tamaa ena kán P'op Hagā Do kyyh. Hahýy da m' ta kyyh:

—Ōm tah ýy, tak'ēp ý kamahān up doo. Baad ý mah'yyb n'yyim —nāng mäh.

²³ 30 ta baab Jesus bahado dāk bā m' tadu doo tamoo wāt do sa ma-hang.

Jesus wahē makū sa hād ketsén do hahýyh

Joséh t'aah red'oo mā Jesus.

Joséh yb makū hād Eri.

²⁴ Eri yb makū hād Matat.

Matat yb makū hād Rewi.

Rewi yb makū hād Mew-Ki.

Mew-Ki yb makū hād Janaj.

Janaj yb makū hād Joséh.

²⁵ Joséh yb makū hād Matatijas.

Matatijas yb makū hād Amos.

Amos yb makū hād Naūm.

Naūm yb makū hād Eseri.

Eseri yb makū hād Nakaj.

²⁶ Nakaj yb makū hād Maat.

Maat yb makū hād Matatijas.

Matatijas yb makū hād Semej.

Semej yb makū hād Josek.

Josek yb makū hād Jodah.

²⁷ Jodah yb makū hād Jowanan.

Jowanan yb makū hād Resa.

Resa yb makū hād Serubab.

I P'ooj ub sa karom rakeboo paa m' sa kariw n'aa tsyym suun. Tii bā sa kariw n'aa tsyym rahets'yyt. Tak'ēp hyb n'aa sakog its Jowāw Jesus matym gó, ta hā hē Jowāw hegāā bā. Ti hyb n'aa dooh tahaj'as pé Jesus wē tamoo wād bā ta hā hē tahegāā bā, tahananng pé tii.

Serubab yb makū hād Saratijéw.

Saratijéw yb makū hād Neri.

²⁸ Neri yb makū hād Mew-Ki.

Mew-Ki yb makū hād Adih.

Adih yb makū hād Kosān.

Kosān yb makū hād Ew-Madān.

Ew-Madān yb makū hād Eer.

²⁹ Eer yb makū hād Josuwéh.

Josuwéh yb makū hād Erijés.

Erijés yb makū hād Jorím.

Jorím yb makū hād Matat.

Matat yb makū hād Rewi.

³⁰ Rewi yb makū hād Simijāw.

Simijāw yb makū hād Judah.

Judah yb makū hād Joséh.

Joséh yb makū hād Jonam.

Jonam yb makū hād Erijakīm.

³¹ Erijakīm yb makū hād Mereja.

Mereja yb makū hād Mena.

Mena yb makū hād Matatah.

Matatah yb makū hād Natān.

Natān yb makū hād Dawi.

³² Dawi yb makū hād Jesé.

Jesé yb makū hād Obed.

Obed yb makū hād Buwas.

Buwas yb makū hād Saramon.

Saramon yb makū hād Nasōm.

³³ Nasōm yb makū hād Aminadab.

Aminadab yb makū hād Adimih.

Adimih yb makū hād Rām.

Rām yb makū hād Eserōm.

Eserōm yb makū hād Peres.

Peres yb makū hād Judah.

³⁴ Judah yb makū hād Jakóh.

Jakóh yb makū hād Isak.

Isak yb makū hād Abaraām.

Abaraām yb makū hād Terah.

Terah yb makū hād Nahóh.

³⁵ Nahóh yb makū hād Serug.

Serug yb makū hād Rakaw.

Rakaw yb makū hād Pereg.

Pereg yb makū hād Eber.

Eber yb makū hād Serah.

³⁶ Serah yb makū hād Kaj-Nan.

Kaj-Nan yb makū hād Apasad.

Apasad yb makū hād Sēm.

Sēm yb makū hād Nowéh.

Nowéh yb makū hād Ramék.

³⁷ Ramék yb makū hād Metusarēm.

Metusarēm yb makū hād Enók.

Enók yb makū hād Jaréd.

Jaréd yb makū hād Marareew.

Marareew yb makū hād Kenan.

³⁸ Kenan yb makū hād Enós.

Enós yb makū hād Seet.

Seet yb makū hād Adāw.

P'op Hagā Do t'aah hadoo Adāw makūūh, P'op Hagā Do pahuunh do hyb n'aa.

Jesus Dijab metyy do panyyg n'aa hahýyh

Ti m' Jesus basoop pong hēnh tamii Joradān hād doo me naa. **4** Baad mā P'op Hagā Do Sahee h'yyb mahūūm. Ti m' P'op Hagā Do Sahee mahūūm kán Jesus tabanawāng hēnh, rabanabok hēnh. ² 40 m' ta āh Dijab ^{II} metyy mā Jesus. Tabanawāng hēnh tabaym bā, dooh Jesus awa bā. 40 ta āh tabahado dāk bā m' Jesus mā asa dāk tak'ēp.

³ Ti m' Dijab ky hadoo ta hā:

—P'op Hagā Do T'aah mado bā, mamejō hahý pā takawareem dāk pāw —nāng mäh.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh. Hahýy da P'op Hagā Do kyy kerih doo: “Ji waa hā had'yyt na-do ji bedēp” ^{III} —nāng mā Jesus.

II Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahananng péh ti Dijab. III Dew-Teronom 8.3

⁵ Ti m' Jesus Dijab masäk waëë jó. Tii b' naa m' nanyw hē tametēēh ta hā sahōnh hē badāk hahȳ hā hanāng do hāj n'aa rabag'āās doo. ⁶ Ti m' taky hadoo ta hā:

—Mahegāā! —nāng mäh. —Sahōnh hē ta ti ȳ anoo da a hā. Sa wahē wahēh mabahadoo ȳ an'oo bā. Sahōnh hē hanām doo, hetsooh do ta hā hanāng do ȳ anoo da a hā —nāng mäh. —Ȳ ti ta ti gadoo. Ȳ ta danāh. Ti hyb n'aa ȳ anoo ȳ karēn pé hā —nāng mäh. ⁷ —Sahōnh hē ȳ banoo a hā, wē ȳy, tūū, a taron nuu me ȳ mawehēē bā —nāng mā Dijab kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky gadoo:

—Hahȳ da P'op Hagā Do kyy kerih doo: “Jāām hē P'op Hagā Doo, bē hagā n'aa, bē wehēē. Jāām hē ta ti bē hyb n'aa jew'y'yk, bē ky daheeh” ¹ —nāng mā Jesus.

⁹ Ti m' Jesus Dijab mahūūm kån Jerusarēnh hēnh. Ti m' tabatsyyd hōm P'op Hagā Do tób n'aa jó p'op nu dāk doo hēnh tabasēēk hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—P'op Hagā Do T'aah mado bā, —nāng mäh —keréd hyy tūū babā naa. ¹⁰ Hahȳ da P'op Hagā Do kyy kerih doo —nāng mā Dijab kyyh: “P'op Hagā Do mejūū da ta āās baad ōm rabahag'āās hyb n'aa. ¹¹ Ōm da ragadoo p'op pá hā a tsyym taganadas hyb n'aa”, ¹¹ nāng P'op Hagā Do kyyh —nāng mā Dijab.

¹² Ti m' Jesus ky gadoo:

—Hahȳ da na-āāj hē P'op Hagā Do kyy kerih doo: “Mamety manā P'op Hagā Doo, a hagā n'aa” ^{III} —nāng mā Jesus.

¹³ Ti m' Dijab bahajaa bā kā Jesus tametyy doo, tabahōm dó Jesus mahānh.

Ta panang bā Jesus raty n'aa ges'y'yk do panyyg n'aa hahȳh

¹⁴ Ti m' Garirej hāj n'aa hēnh Jesus babaaj hōm kån. Baad mā P'op Hagā Do Sahee h'y'yb mahūūm mā Jesus. Jé pad'y'yt hē Garirej hāj n'aa bā rapanyyg enā hōm kån mā ta ky n'aa. ¹⁵ Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā tama metēēk mäh. Sahōnh hē m' raj'aa etsē ta hā.

¹⁶ Ti m' panang Nasaréh hēnh tabahōm, tabawāng do paa hēnh. Saab hā kā m' tabahōm tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo hēnh, tabehed'oo doo da. Ti m' tabas'ēēg gēēt P'op Hagā Do kyy kerih do tanager'oot hyb n'aa. ¹⁷ Ran'oo dāk mā ta hā P'op Hagā Do ky n'aa rod, Isajas makū erii wāt do paah, ta heen n'aa. Kapōōs mā ta ti ma kahé bāh. Tii b' mā tabapyn, taw'y'yt mā ta hā kerih doo. Hahȳ da m' takerih:

¹⁸ “Hā ȳ P'op Hagā Do Sahee banāng.

Ȳ tasēēw hōm tsyt hē, P'op Hagā Do Panyyg Hanām Do kasuud is do sa hā ȳ maher'oot hyb n'aa.

Ȳ tamejūū ȳ bed'ēep hyb n'aa ta wób moo gó naa.

Ȳ tamejūū ty temah do ȳ matym nā padēēk hyb n'aa.

Ȳ tamejūū tak'ēp rarejāā do ȳ bed'ēep hyb n'aa sa moo gó naa, rabahōm hyb n'aa.

¹⁹ Ȳ tamejūū hahȳ da ȳ maher'oot hyb n'aa sahōnh hē sa hā: Kaja kån P'op Hagā Do ji tat'y'yd mehūūn doo.” ^{IV}

²⁰ Ti m' tabahēēj jēng bā tanager'oot doo, tap'ōōj dāk mā p'aa hēnh kerih doo. Tan'oo dāk mā p'aa hēnh tób kaser n'aa hā. Sahōnh hē m' tii b' hat'oonh do baad mā rabahag'āās Jesus wē. Ragada mā taber'oot. ²¹ Ti m' taky hadoo:

—Naga hē, bē hapēē kån tadu dahēē kån kerih do ȳ ner'ood wāt doo kā —nāng mäh.

²² Ti m' sahōnh hē tii b' hat'oonh do baad mā raj'aa etsē ta hā. Rahy b n'aa meuunh mā baad taher'oot do hā. Ti m' rakaner'oot jé hat'oonh doo. Hahȳ da m' sa kyyh:

—Nyy d' tii eh? Joséh t'aah nado ti h'ȳh? —nāk mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Ȳ hapāh né tii, hahȳ da bē kyyh bē ky hetēg hā: “A daaj hē makebi-in mediko mado bā”, nāk da bēēh —nāng mäh. —Hahȳ da d' bē kyyh: “Taw'āās hē mamoo wād meuj n'aa nāng doo, babā, a panang bā, Kapar-Naūm bā mapahuunh doo da, āā ky n'aa napāh doo da raher'oot doo”, nāk da bēēh —nāng mā Jesus sa hā.

²⁴ Ti m' taky hadoo ēnh sa hā:

—Ta panang bā, tabawāng doo bā, dooh P'op Hagā Do ky n'aa rod ragado bā. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. ²⁵ Eriij hawāt noo gó m', hajōk mā Isaraéw hāj n'aa bā patug tema bong do kas'uut doo, tak'ēp sahōnh hē rabas'aah noo gó m', tamawoob hē ta baab bahānh tanadots wāt do hyb n'aa. ²⁶ Ti hadoo né hē m', dooh m' P'op Hagā Do mejō bā Eriij sa wē tamasa hyb n'aa. Tamejūū ta s'ee hēnh ȳy'nh patug tamah do bawāt bā. Panang Sarep-Ta hād nāng doo bā tabawāt. Hāj n'aa Sidōn hād nāng doo bā tii. Baad mā tamasa tii. ²⁷ Ta jawén mäh, P'op Hagā Do ky n'aa rod seeh, Erisew hād nāng do hawāt noo gó m', hajōk mā nahēē

I Dew-Teronom 6.13 II Saaw-Mo 91.1, 12 III Dew-Teronom 6.16 IV Isajas 61.1-2

enāh doo, rog manahuuh do Isaraéw hāj n'aa bā. Ti hadoo né hē m', dooh m' sa nahēē Erisew ado hōm bā. Jāām né m' sét hē tanahēē do hōm, Namah hād nāng doo. Sirija hād nāng do buuj mā tii —nāng mā Jesus sa hā.

²⁸ Ti m' tii b' hat'oonh do ramaa napāh bā m', tak'ēp mā rakawaj'āān kån ta wē. ²⁹ P'op mā rabes'ēēg b'ēēh. Kawaj'āān gó m' Jesus ramahūūm panang bā naa, p'op tabadoo hēnh. Gadarong doo gó m' rakarēn radawāts hyy paawā tadajēp hyb n'aa. ³⁰ Ti m' Jesus bahōm sa mahānh, sa mahang mā tatabēēs.

Jesus habēē hōm mera do hadāk do panyyg n'aa hahȳh

³¹ Ti m' Jesus bahyng panang Kapar-Naūm hād nāng doo hēnh, hāj n'aa Garirej hād nāng doo bā. Ti m' Saab hā kā tadu doo tama metēēk sa hā P'op Hagā Do panyyg. ³² Ti m' maa new'ēē do rahy b n'aa meuunh mäh. Rawén meuuj bong mäh, hyb n'aa jawyk do ky n'aa me tama metēēk do hyb n'aa m'. ³³ Ti m' tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo gó m' tabasoooh aj'y'yy karap'aar h'y'yb nesaa doo, mera doo. Ti m' tak'ēp mā ta kyyh:

³⁴ —Ej! H'ēēd makarēn āā wē Jesus Nasaréh buuj? Āā marejāā mawén na! —nāng mäh. —Ȳ hapāh ōm baad ub. Ōm P'op Hagā Do hanaa, tak'ēp hanām doo, baad hadoo do moo wēēd ōm —nāng mā ta kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus geām wāt karap'aar h'y'yb nesaa do ta hā hadāk doo. Ti m' taky hadoo:

—Er'ood manāh! Bag hēnh! Ahōm aj'y'yy mahānh —tah'eed hōm mäh.

Tii bā m' tii b' karap'aar h'y'yb nesaa do dawāts jat tūū sahōnh hē sa matym gó. Ti m' karap'aar h'y'yb nesaa do bahōm kån, ta hā hadāk do paah. Tabanyyh bā dooh tarejā bā aj'y'yy. ³⁶ Ti m' tii bā kata b'ēēh do rameuuj bong mäh, raky n'aa jōg bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ēēd pé ti tama metēēk hahȳ hā? Hyb n'aa jawyk doo me, hejōonh doo me tamejūū karap'aar h'y'yb nesaa do rabanyyh hyb n'aa. Raky daheeh né hē —nāk mā sa kyyh.

³⁷ Ti hyb n'aa m' dawēē Jesus ky n'aa dāg dāk Garirej hāj n'aa hēnh.

Jesus nahēē sog hōm do panyyg n'aa hahȳh

³⁸ Tii kā m' Jesus banyyh tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā naa. Simaw tób hēnh mā tabahōm. Ti m' Simaw mayyn asoooh mäh. Tak'ēp oom ta hā. Ti m' Jesus hā rabaher'oot tamasa hyb n'aa. ³⁹ Ti m' p'eets hē tabana gēēt Simaw mayyn hasoooh hēnh. Tameduuk mā oom keréd hōm hyb n'aa. Ti m' oom keréd hōm. Nanyw hē m' Peed mayyn moo wād dāk sa waa.

⁴⁰ Ti noo gó né hē, tug bā kā m', pap'y'j badēē hyng bā kā m', Saab bahēēj jēng jawén paa bā, Kapar-Naūm buuj ramanaa sahōnh hē nahēē enāh doo. Hajōk mā sa nahēēh. Ti m' sét ken'y'yh hā tamoo dāng. Sa nahēē tahehēēn hōm mäh. Ahub padēēk mäh. ⁴¹ Karap'aar h'y'yb nesaa doo, ta wób sa hā hanāng do enā kån mā sa hā hanāng do paah. Raban'y'yh bā m' tak'ēp mā sa kyyh:

—P'op Hagā Do T'aah né hē ōm —nāk mā karap'aar sa kyyh.

Ti m' Jesus ky ge'y'ym mäh. Dooh m' Jesus an'oo bā karap'aar h'y'yb nesaa do rer'ood bā, rahapāh do hyb n'aa m', Jesus ta ti Kristo P'op Hagā Do H'y'yb Dāng Doo.

⁴² Ti m' jati pé tapaj'ēē bā, Jesus bahōm dawē hā, rabanabok hēnh. Ti m' Jesus rabesooos jé pad'y'yt hē. Ti m' Jesus ramamuun bā kā m' retsēē ta hā sa panang bā tabaym hyb n'aa. ⁴³ Ti m' taky hadoo sa hā:

—P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa hanām do ȳ karēn ȳ her'oot panang wób hēnh na-āāj né hē. Ti hyb n'aa ȳ P'op Hagā Do mejō hyng —nāng mā Jesus kyyh.

⁴⁴ Ti m' tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā m', sahōnh hē Judah hāj n'aa panang bā tama met'ēēg kån mäh.

Jesus ats'y'yt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahȳh

Ti m' ta see pé noo gó m' karaj'aa Genesaréh ^{VI} hād nāng do nabyy me Jesus ma metēēk. Hajōk doo, P'op Hagā Do ky n'aa maa new'ēē doo, gatat'uuk mā ta hā. ² Ti m' pawóp hē marakate tabahapāh ta nabyy me, tah'y'yb h'oo n'aa. Karahi rahets'y'yt mā marakate danāh hā. ³ Ti m' tagatsēg sooh marakate see gó. Simaw mā marakate danāh. Ti m' tabetsēē taūūj hōm hyb n'aa dawē hā marakate. Tii b' naa m' tama met'ēēg kån.

⁴ Ti m' tabahajaa bā kā tama metēēk doo, tamejūū Simaw tabadajong hēnh marakate t'ī hēnh radatu hyb n'aa tah'y'yb nahēēh.

V Rawén kawaj'āān bong, rahapāh do hyb n'aa nyy d' Jesus hanāng pé Eriij, Erisew sa panyyg gó sa hā tamaher'oot doo. Ta ti sa hā Eriij, Erisew masa do paah, dooh sa hāj n'aa babuuj rado bā. Dooh m' Jesus pahuuj bā sa matym haj'aa rakarēn doo da, tahananāng péh. VI Karaj'aa hād see Garirej.

—T'i hēnh bē mo haj'aa enāh da —nāng mā Jesus Simaw hā.

⁵ Ti m' Simaw ky hadoo:

—Wahēh ȳy, —nāng māh —atsēm had'yyt hē āā baboo paawā, dooh āā mo haj'aa péh. Ti hadoo né hē, mamejūū do hyb n'aa ȳ datu p'aa hēnh karahi —nāng māh.

⁶ Ti m' tii d' rabad'oo bā kā m', hajōng mā tah'ȳyb karahi gó. Tak'ēp hajōng do hyb n'aa karahi gekog bong. ⁷ Ti m' marakate see gó hat'oonh do ranaēēnh ramasa hyb n'aa. Ti m' tah'ȳyb rabata tooj kán marakate gó. Pawóp hē marakate gad'ēē dāk māh. P'eets hē paawā m' tabagyib paawā marakate tah'ȳyb jawyg hā.

⁸ Ti m' Simaw Peed bahapāh bā m' Jesus ky haj'aa, ta taron nu paa me tabahyy hāng mā Jesus wē. Ti m' taky hadoo:

—Ahōm mahānh ȳy, wahē ȳy. Dooh ȳ haja bā a matym gó ȳ ag'ēēd bā, nesaa do moo hew'ēēt do hyb n'aa ȳyh —nāng māh.

⁹ Simaw ta hataa daheeh rameuuj bong mā hajōng do hyb n'aa tah'ȳyb. ¹⁰ Sebedew taah, Tsijaag, Jowāw hād enāh doo, Simaw kanatēē, ti na-āāj mā rameuuj bong. Ti m' Jesus ky hadoo Simaw hā:

—Ēȳm manāh —nāng māh. —Ajyy, ȳyj sag hadoo da ōm h̄ȳy kā, P'op Hagā Do hā rah'ȳy ka'eeh hyb n'aa —nāng mā Jesus.

¹¹ Ti m' hood jó kā ratakyg jat marakate kā. Sahōnh hē raberéd hōm. Ah'ūūm kán mā ta sii.

Rog manahuuh do Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahȳyh

¹² Ti m' panang s'ee hēnh Jesus mamuun mā aj'yy rog manahuuh do hanāng doo. Tak'ēp mā ta hā dāg ta rog. Jesus tabahapāh bā m', ahyy hāng mā tūū, tetsēē mā Jesus bado hōm hyb n'aa ta nahēēh:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng māh —makarēn bā mahajaa né hē nahāh ȳ mado hōm —nāng mā ta kyyh.

¹³ Ti m' Jesus moo dāg ta hā. Ti m' taky hadoo:

—Ej. Ȳ karēn —nāng māh. —Has'oo dāg! —nāng mā ta kyyh.

Ti m' nyyw hē kā m' ta nahēē badoo wāt. Has'oo dāg kán māh.

¹⁴ Ti m' Jesus baher'oot ta hā:

—Maher'ood manā ta wób sa hā —nāng māh. —Ahōm jajé naga hē P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo wāt do wē. Mamatā ta hā ōm has'oo dāk doo. Mamoo wād Mosees mejūū do paah, ta ti hedoo pé ji nahēē badoo wāt do heen n'aa, p'aa hēnh baad mabahadoo hyb n'aa P'op Hagā Do matym gó, baad sahōnh hē rabahapāh hyb n'aa ōm has'oo dāk doo —nāng mā Jesus ta hā.

¹⁵ Ti m' Jesus mejō né paawā m' ta wób tamanaher'oot hyb n'aa, jé pad'yyt hē nyyw hē rapanyyg enā hōm mā Jesus ky n'aa hā. Ti hyb n'aa m' hajōk han'aa ta wē ramaa newēē hyb n'aa tama metēēk doo. Ta wób nahēē enāh do na-āāj hē enāh ta wē tabaheso hōm hyb n'aa sa nahēēh.

¹⁶ Ti m' Jesus, ta see pé noo gó, tabehūūm takabanawāt hēnh taky n'aa etsēē hyb n'aa P'op Hagā Do hā.

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahȳyh

¹⁷ H̄y hadoo māh, ta see pé noo gó, tób gó Jesus ma metēēk bā kā, Pariséw ramaneēēnh doo, Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetēk do na-āāj māh, ti at'oonh mā maa new'ēē do sa mahang. Jé pad'yyt hē naa rabena. Garirej, Judah hād enāh do hāj n'aa bā naa rabana. Jerusarēnh hēnh naa ta wób rabana. Baad ub P'op Hagā Do hejōj Jesus h'ȳyb gó tabawāt nahēē enāh do sa nahēē tawēn do hōm. ¹⁸ Ti m' ajyy wób ramanaa mā nahēē nāng doo, nawāt doo. Ratóg nā ta tyng jó. Rakarēn paawā m' ramajēē suun tób gó Jesus wē. ¹⁹ Du daa m' rakad'oo pé gatag'uu dāk do hyb n'aa m' hajōk doo. Ti m' p'op ramasāk. Ratyw n'aa gas'ēēs māh, ti m' tii b' naa m' ramahy kán kata dāk do mahang Jesus bagēēt bā. ²⁰ Ti m' Jesus h'ȳyb hapāh bā m' hat'ook do rah'ȳy ka'eeh do ta hā, nawāt do hā taky hadoo:

—Najis ȳy —nāng māh. —Nesaa do a h'ȳyb tym gó hanāng kado hōm —nāng māh.

²¹ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetēk do na-āāj hē raky hadoo sa h'ȳyb gó:

—Nyy d' mā h̄y ta hā! —nāk māh. —P'op Hagā Do taky n'aa rejāā hahȳyh hā. Jāām né hē P'op Hagā Do hajaa nesaa do ji h'ȳyb tym gó hanāng do tado hōm bā —nāk mā sa h'ȳyb gó.

²² Jesus h'ȳyb hap'ēēh mā sa h'ȳyb. Ti hyb n'aa m' tabeānh sa hā: —Hēd n'aa tii da bē hyb n'aa newēē bē h'ȳyb gó? —nāng māh. —Bē ȳ h'ȳyb hapāh —nāng māh. ²³ —Nyy da nahejooj bē hā? “Kado hōm nesaa do a h'ȳyb tym gó hanāng do paah”, ji noo bā? “As'ēēg g'ēēd, awād dāg”, ji noo bā? —nāng mā Jesus sa hā.

²⁴ Ti m' taky hadoo ēnh sa hā:

—H̄ȳy kā da —nāng māh. —Bē bahapāh hyb n'aa ȳyh, Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Doo, ȳ hajaa sa hā hanāng do nesaa do ȳ ado hōm bā, ȳ haso dāk da nahēē nāng doo —nāng mā Jesus kyyh.

Tii bā m' k'yy gadów dāk do hā taky hadoo:

—As'ēēg g'ēēd, mado dāg a tyng, ahōm kā a tób hēnh —nāng mā Jesus ta hā.

²⁵ Ti m' nyyw hē kā tabas'ēēg g'ēēd kán, tabado dāk ta tyng kā, ahōm kán sahōnh hē m' rabahapēē kán. P'op Hagā Do hā taj'aa etsēē mā tababaaj hōm bā kā. ²⁶ Sahōnh hē hap'ēēh do rameuuj bong māh. P'op Hagā Do hā m' raj'aa etsēē. Ti m' rah'ȳyb e'̄ȳm bong. Ti m' raky hadoo:

—Meuj n'aa nāng do āā hapāh naga hē —nāk mā sa kyyh.

Rewi hād nāng do Jesus naēēnh do panyyg n'aa hahȳyh

²⁷ Ti m' ta jawén Jesus bahōm bā kā panang bā naa, taw'yyt mā Rewi hād nāng doo. Roma buuj ky gabuuj dajēē ragahed'aak bā m' tabasoo. Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—B'ēēp ana wē ȳy, hēp ȳ hata mabahadoo hyb n'aa —nāng māh.

²⁸ Ti m' Rewi bas'ēēg gēēt, sahōnh mā taberéd hōm, ti m' ahōm kán mā ta sii.

²⁹ Ti m' Rewi moo wāt mā ta tób bā sa tā, sa waa Jesus tatsebē do ky n'aa, Jesus taweh'ēēh do ky n'aa. Hajōk dajēē ragahed'aak doo, Rewi hep'ēēh doo, ta wób na-āāj mā tatsyyd bong do rabana rabawa hyb n'aa ta sii. ³⁰ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetēk do Pariséw wób hedoo doo, hād kawai'āān gó m' rabeānh Jesus ma matēg sa hā:

—Hēd n'aa bē bawēh, bē beēēk dajēē ragahed'aak do sa sii, ta wób na-āāj hē nesaa do moo heb'oo do sa sii? —nāk mā sa kyyh.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Nahēē temāh doo, dooh rahōm bā mediko wē. Nahēē enāh do ti hah'ūūm ta wē. ³² Dooh ȳ ahyy bā h̄y pong jé naa P'op Hagā Do karēn doo da habok red'oo do ȳ naēēnh hyb n'aa. Ȳ ahyng, nesaa do moo heb'oo do ȳ naēēnh hyb n'aa, nesaa do raberéd hōm hyb n'aa, P'op Hagā Do hā rah'ȳy ka'eeh hyb n'aa kā —nāng mā Jesus kyyh, Pariséw sa hā.

Jesus hā reaanh do ratayy do ky n'aa hahȳyh

³³ Ti m' h'ȳy gaēēj gó raky hadoo ta hā:

—Jowāw nu gahem'uun do ma matēg ranawa P'op Hagā Do rahyb n'aa esee do heen n'aa, P'op Hagā Do hā raky n'aa etsēē. Tii da na-āāj hē Pariséw ma matēg rabad'oo. Tii d' nado a ma matēg. Ti rawa had'yyt hē. Reēg had'yyt hē —nāk māh.

³⁴ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahȳy d' mā ta kyyh:

—Ket'ēē do jān n'aa hēnh ji ats'yyt doo, dooh tahaja bā ji mejō bā ratabēēj bā ranoo kanawa do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang byg'ēēd bā. Jām bawāt nā bā ji ats'yyt do rawēē had'yyt hē. Dooh ratay bā. ³⁵ Ti awāt da sa najiis, ta patug pan'aa, rado hōm sa mahānh. Ti noo gó da ratay kán ¹ —nāng māh.

³⁶ Ti m' panyyg see ky n'aa gó taky hadoo:

—Dooh ji as'ēēd bā ji saroor papuuj bāh ta sāg hā ji gasyyp hyb n'aa. Tii d' ji adoo bā ji rejāā ji saroor papuuj. Papuuj bāh dooh baad tado bā saroor sāg hā —nāng mā ta kyyh. ³⁷ —Ti hadoo né hē uwa bēēh hā.

Dooh ji gedu bā uwa bēēh papuuj hegān sooh do pan'aa ta hood b'ēē byg'ēēd bā. Tii d' ji adoo bā, uwa bēēh egān so bā, ta hood sāg ganabāh hōm. Tii bā kā, uwa bēē waho bēēh da, ta hood kā karejā kán ¹¹ —nāng māh. ³⁸ —Uwa bēēh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó, keh'ūūs doo gó —nāng māh.

³⁹ Ti m' taky hadoo ēnh ta see ky n'aa gó:

—Jé uwa bēēh mahȳynh do hajōō ta baab haso dāk do heēēk doo, papuuj dooh tagenaag bā. “Taw'āāts hē pooj nāh”, nāk sa kyyh ¹¹¹ —nāng mā Jesus.

Saab ky n'aa hahȳyh

H̄y hadoo mā Saab, Judah buuj rakamehēhāk do noo gó, Jesus ta ma matēg sa sii joom tiriig banāng doo me m' ratabēs.

6 Ramahōm me m', ta ma matēg tiriig ag mā raberik ta byyh banyyh hyb n'aa, tiriig rabawa hyb n'aa. ² Ti m' Pariséw sa sii habok do raky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa bē ky nadaheeh ēr ky n'aa jaw'yky do Saab ky n'aa hā?

Saab hā bē moo bok ^{1V} —nāk mā sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

I Hahȳy d' Jesus hanāng pé ta tii: Ta ma matēg sii tabawāt nā bā, dooh ratay bā. Sa mahang Jesus badoh bā, tii bā da ratay kán. **II** Hahȳy da Jesus hanāng péh: Dooh ji mekuuj bā papuuj tama metēēk doo, pooj jé rabahed'oo do paa da.

III Dooh papuuj Jesus ma metēēk do rakarēn bā, tahananāng pé m' tii. Ragenaag dāk pooj jé rabahed'oo doo. Dooh rakarēn bā reréd bā tii. **IV** Dooh ji moo wād bā Saab hā Mosees ky n'aa jaw'yky do mejūū. Tak'ēp Pariséw rahyb n'aa jew'yky Saab. Sa hā m' Jesus ma matēg ramoo bok tiriig ag rateh'yy do hyb n'aa.

—Dooch bē ner'ood bā g'eeh nyy da ēr wahē makū Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bā? ⁴ Dawi ajēē suun P'op Hagā Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā, ti m' tabadoo pāw P'op Hagā Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā hatoonh doo, ti m' tabawa. Ti m' tanoo mā ta hataa rabawa. Jāām né hē paawā ta ti tób yt hā moo heb'ooch do haw'aa ta ti pāw Mosees ky n'aa jaw'yky do an'oo bā ¹—nāng mā Jesus sa hā.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh sa hā:

—Ŷyh, Aj'yuy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Doo, ŷ né hē ti Saab ky n'aa hā mejūū doo —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

Moo gadóm do panyyg n'aa hahȳh

⁶ Ta see pé noo gó m', Saab see hā m', Jesus bahōm ēnh tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo hēnh. Ti m' tama met'ēēg kán P'op Hagā Do ky n'aa. Ti yt hā m' tabasooch aj'yuy moo gadóm doo. Ta hub mā ti gadóm. ⁷ Ti m' Parisēw, Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetēk do na-āāj hē m' ramatakēē mā Jesus aj'yuy moo tahaso dāg bā Saab hā. Ta moo tahaso dāg bā Jesus moo wāt né hē Saab hā kā sa hā. Rakarēn paawā m' Jesus raky n'aa tapaa Jesus ky nadaheeh do Mosees ky n'aa jaw'yky doo. ⁸ Jesus hapāh mā sa h'yuy. Ti m' Jesus ky hadoo aj'yuy moo gadóm do hā:

—Ag'ēēd dāg sa mahang —nāng māh.

Ti m' aj'yuy as'ēēg g'ēēd kán. ⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Ŷ eanah bē hā —nāng māh. —Nyy da ēr ky n'aa jaw'yky do metēēk Saab ky n'aa hā? H'ēēd ti taw'āāts hē ji moo wāt Saab hā? Baad hadoo do ji moo wāt, nesaa do ji moo wāt? Ji da hadoo do ji ed'ēēp Saab hā, ji da hadoo do ji daj'ēēp Saab hā? —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

¹⁰ Ti m' taty kaw'ōōd dāg kán sa wē. Ti m' aj'yuy hā kā taky hadoo:

—Madajoow a mooh —nāng māh.

Ti m' ta moo tadajoow dāk. Ahub dāg kán māh, baad dāg mā ta moo kā. ¹¹ Ti m' tak'ēp mā Parisēw, Mosees ky n'aa jaw'yky do ma mehetēk do na-āāj hē m' rakawaj'āān kán Jesus wē. Kaner'oot mā nyy d' rabad'oo ta hā.

Jesus asēm do 12 hedoo do tamejūū do pan'aa panyyg n'aa hahȳh

¹² Ti m' ta jawén Jesus basēēk waēē jó taky n'aa etsēē hyb n'aa. Taky n'aa ets'ēē had'yuyt hē m' atsēm. ¹³ Ti m' tabawag hōm bā kā tanaēēnh mā ta wē sahōnh hē ta ma metēēk doo. Tasēēw hōm mā 12 sa mahang habong doo, tamejūū do rabahadoo hyb n'aa. ¹⁴ Hahȳy d' mā tasēēw hōm do sa hād: Simaw māh, Peed ta hād n'oo dāk doo. Ta jawén mā Ān-Deréh, Simaw h̄ȳj. Ta jawén mā Tsijaag, Jowāw, Pīrip, Batoromēw, ¹⁵ Matew, Toméh, Tsijaag Aw-Pew t'aah, Simaw “Serot” ramaneēēnh doo, ¹⁶ Judas (Tsijaag t'aah), Judas Ikarijot kā m', Jesus haēēj dāk do majūū hā.

Jesus metēēk do nyy da P'op Hagā Do bad'oo ji hā panyyg n'aa hahȳh

¹⁷ Ti m' Jesus ta ma matēg daheeh rabahyng waēē jó naa. Ta hōō bā m' rabaym dó tabasatē bā. Hajōk ta hataa wób tii bā hab'ēēh. Hajōk né hē m' ta wób tii bā m' rakata padēēk. Judah hāj n'aa bā naa m' rabana ta wób. Jerusarēnh bā naa m' ta wób. Panang Tiir, Sidōn hād enāh doo, akajar nabyy me badāk doo bā naa m' ta wób. ¹⁸ Tii bā m' rabana Jesus ma metēēk do ramaa newēē hyb n'aa. Nahēē enāh do na-āāj mā rabana Jesus basog hōm hyb n'aa sa nahēēh. Sa mahang ti abong karap'aar h'yuy hā hadāk doo. Jesus hebēē hōm mā karap'aar h'yuy nesaa do sa hā hanāng do paah. Heso padēēk māh. ¹⁹ P'op Hagā Do anoo ta hejój tabahāaa hyb n'aa sahōnh hē sa nahēē tasog hōm hyb n'aa. Ti hyb n'aa m' sahōnh hē rakarēn mā ta hā ramoo kajāk.

²⁰ Ti m' ta ma matēg wē Jesus ty dāng, ti m' taky hadoo sa hā:

—P'op Hagā Do ky n'aa edēng bēēh, kas' uut doo,

P'op Hagā Do bag'āās do karapee bē bahadoo do hyb n'aa.

²¹ —P'op Hagā Do ky n'aa edēng bēēh, h̄ȳj kā has'aah doo, ta jawén kā bē waa enāh do hyb n'aa.

—P'op Hagā Do ky n'aa edēng bēēh, h̄ȳj kā h'yuy kame'oot doo, ta jawén bē kawew'aam bē tsebé do hyb n'aa.

²² —P'op Hagā Do ky n'aa edēng bēēh, hēp ŷ n'aa, Aj'yuy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do hyb n'aa, bē wē rah'yuy gaēēj bā, bē raty n'aa gesyng bā, bē raky n'aa rejā bā, nesaa do bē ky n'aa ran'oo bā. ²³ Baad had'op do

1 Jāām né hē paawā P'op Hagā Do sa hā kahesé do tób n'aa yt moo heb'ooch do haw'aa ta ti pāw, P'op Hagā Do sa hā kahesé do tób n'aa yt hā moo heb'ooch do sa wahē n'aa anoo Dawi rabawa, Dawi tat'yud mehūū do hyb n'aa. II Judah buuj sa hāj n'aa bā Roma buuj ramejūū noo gó, Judah buuj wób rakarēn rakamaj'ti Roma buuj sa wē. Dooch rakarēn bā Roma buuj mejō bā sa hā. Roma buuj wē kamaj'ti do ramaneēēnh SEROT. Ta ti sa see paa apāh ta ti Simaw rawēn maneēēnh “Simaw Serot”.

P'op Hagā Do anoo da bē hā ta sām h̄y pong jé. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē tseb'ee tii d' bē hā radoo bā. Bē getsēg da tak'ēp bē tsebé do hyb n'aa. Tii d' né paa sa wahē makū rabad'oo P'op Hagā Do ky n'aa rod sa hā, rarejāā na-āāj hē sa hā —nāng mā Jesus.

²⁴ —Ta wób dooh da rah'yuy gadajaa bā.

Baad nado da bē hā da hē tak'ēp ma nāng doo,

ta jawén kā dooh bē gado wād bā do hyb n'aa hanām doo.

Sahōnh hē bē gado wāt paah.

²⁵ —Baad nado bē hā da, da hē tak'ēp waa enāh doo,

ta jawén bē basaah do hyb n'aa da.

—Baad nado bē hā da, da hē bē kawew'aam doo,

ta jawén bē h'yuy kame'oot do hyb n'aa da, bē h'yuy katón do hyb n'aa da.

²⁶ —Baad nado bē hā da sahōnh hē bē hā raj'aa etsēē bā.

Tii d' né paa sa wahē makū raj'aa etsē P'op Hagā Do ky n'aa rod heh'āāt nadoo doo. ^{III}

Ji majūū ji kamahān do panyyg n'aa hahȳh

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Bēēh, ŷ her'oot do maa new'ēē doo, ŷ maher'oot hahȳy da: Bē kamahān da bē majūū. Bē moo bok baad hadoo do bē wē h'yuy gaēēnh do hā. ²⁸ Bē ky n'aa edēē bē ky n'aa wasee do hā. P'op Hagā Do hā bē ky n'aa ets'ēē bē hā rejāā doo —nāng māh. ²⁹ —Ōm rapa ewyh bā manu mebyng hyb n'aa paawā, mamabaaj manāh. Man'oo a ta pa s'ee hēnh rabewyhyb hyb n'aa. A hatsē a hā hadāk do rado hōm bā, na ramahūūm a saroor na-āāj hē. ³⁰ Man'oo a hā retsēē doo. A ma rado hōm bā, mamejō manā ragabaanh. ³¹ Taw'āāts hē bē moo boo ta wób sa hā baad hadoo doo, bē karēn do bē hā ramoo bok doo —nāng mā Jesus kyyh.

³² —Jāām né hē bē kamahān bā bē hā kamahān doo, dooh P'op Hagā Do bē taj'aa etsēē bā tii d' bē bad'oo do hyb n'aa. Nesaa do moo heb'ooch doo, ti na-āāj hē rakamahān sa hā kamahān doo. Ti hyb n'aa bē hā kamahān do bē kamahān bā, dooh sa bahānh bē ado bā. ³³ Baad hadoo do bē moo boo bā bē hā baad hadoo do moo bok do sa hā, dooh P'op Hagā Do bē taj'aa etsēē bā tii d' bē bad'oo do hyb n'aa. Nesaa do moo heb'ooch doo, tii d' né hē rabad'oo ēnh. ³⁴ Jāām né hē bē an'oo bā bē dajēēr uuh hedoo doo, bē waa hedoo doo, p'aa hēnh hab'aanh do hā, dooh P'op Hagā Do bē taj'aa etsēē bā tii d' bē bad'oo do hyb n'aa. Nesaa do moo heb'ooch doo, ti na-āāj né hē tii da né hē rabad'oo ēnh sa da hadoo do hā. Ragahēēn p'aa hēnh rabaj hōm doo. ³⁵ Dooch tii d' bē adoo bā —nāng māh. —Bē kamahān bē majūū. Baad hadoo do bē moo boo sa hā. Bē an'oo retsēē doo. Bē gadaa manā p'aa hēnh rabaj bā. Tii bā da baad had'op do P'op Hagā Do banoo bē hā ta sām. Sahōnh Hē Sa Bahānh Hadoo Do taah bē tii bā. P'op Hagā Do ky enyym tamasa do baad ganadoo do sa hā, ky nes'aa do sa hā na-āāj hē. ³⁶ Taw'āāts hē ta wób kamahān gó bē t'yud mehūūn bē Yb, P'op Hagā Do t'yud mehūūn doo da.

Ji da hadoo do ji ky n'aa netyy do panyyg n'aa hahȳh

³⁷ —Bē ky n'aa ety manā ta wób, dooh tii bā bē P'op Hagā Do ky n'aa ety bā kā. Baad nadoo do hā bē ky n'aa ety manā bē da hadoo do sa mo haj'aa p'āā, dooh bē tii bā P'op Hagā Do ky n'aa ety bā bē mo haj'aa p'āā. Bē hyb n'aa mabaan sa hā taw'āāts hē nadoo do sa mo haj'aa hā, tii bā da P'op Hagā Do mabaan nesaa do bē mo haj'aa hā. ³⁸ Bē an'oo ta wób sa hā, tii bā da P'op Hagā Do banoo bē hā. Baad P'op Hagā Do banoo da bē hā. Panyyg gó bē ŷ maher'oot nyy da P'op Hagā Do banoo bē hā: Ky en'yuy doo, baad tiriig tym hes'ēēm doo, baad ta hood gad'ēē dāk do hanoo do hadoo P'op Hagā Doo. Baad ub bē hā tabanoo, dooh tabaa es'ti bā. Ta wób hā bē anoo do pénh da, tii da né da P'op Hagā Do banoo bē hā.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh. Panyyg gó m' tabeh'ūūm:

—Ty tamah do dooh tahaja bā ta da ty hadoo do tamahūūm bā ta tyw n'aa hēnh. Ta s'ee hēnh, gadarong doo hēnh rakajāk séd hā —nāng māh. ⁴⁰ —Dooch ma kametēēk do ta ma matēg bahānh tado bā. Ma kametēēk do tahaja dāk bā tama kametēēk doo, ta ma matēg da hado dāk, séd demuun rabahaja padēēk —nāng māh.

⁴¹ —Hēd n'aa mamatakēē b'aa hyyj its a da hadoo do matym me hahop doo, b'aa haeh do a matym gó anāng? ⁴² Hēd n'aa, “Na b'aa hyyj a matym gó hatu do ŷ ado hōm”, mabanāng, dooh b'aa haeh do matakā bā a matym gó hanāng doo? J'ooj madāk do ti a h'yuy. Mado nā pooj jé b'aa a matym gó hakēē doo. Tii bā da mabahapāh baad ub mabado hōm hyb n'aa a da hadoo do matym gó hatu do b'aa hyyj —nāng mā Jesus.

III Baad nado sa hā Jesus wén her'oot, P'op Hagā Do rejāā do hyb n'aa da sa hā, ta ky n'aa rod heh'āāt nadoo do tarejāā do paa hadoo.

Ji bawät do hä ji h'yyb gó hanäng do kameteëh do panyyg n'aa hahÿyh

⁴³ Ti m' taky hadoo ênh:

—Joom baad hadoo doo, baad ub ta ag, dooh ta ag nes'aa bâ. Ti hadoo né hê joom see baad nadoo doo. Ta hênh hênh ta ag hahôm. Dooh baad hadoo do ta ag. ⁴⁴ Joom ag hä ji bahapäh joom ÿyn. Dooh ji awyyd bâ wiigo ag sasëng teëg hedoo do hä. Dooh na-ääj hê ji awyyd bâ uwa ag hetëk do hä. ⁴⁵ Ti hadoo ji hä. Baad hawät doo, baad hadoo do ta h'yyb gó hanäng do ta her'oot. Baad nawät doo, baad nadoo do ta h'yyb gó hanäng do ta her'oot. Ji h'yyb tym gó ji hyb n'aa newë had'yyt doo, ti né hê ji her'oot —näng mä Jesus kyyh.

Tób tema do ky n'aa gó Jesus beh'üüm do ky n'aa hahÿyh

⁴⁶ Hêd n'aa ÿ bë maneënh “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, dooh ÿ bë ky dahé bâ ênh? ⁴⁷ ÿ metëeh da ny hadoo ÿ ma metëek do maa newëe doo, ky daheeh doo. ⁴⁸ Tób tama do hadoo da tii. T'öp tagagoos ta tu n'aa tyw n'aa tababang bâ, pâ banäng bâ. Tamii bag'yyb bâ ta tób hä, wän n'aa hejooñh do badäng bâ ta hä, dooh ta tób tatë hyy bâ, baad ta tób ta tu n'aa babang bâ tabejëh do hyb n'aa. ⁴⁹ Ti nado këh ÿ maa newëe do ky nadaheeh doo. Tób tama doo, j'ooj ta tu n'aa tabetuu daap hê, dooh tahe'oonh péh. Tamii bag'yyb bâ ta tób hä, wän n'aa hejooñh do adäng ta hä, tii b' tabatë hyng. Sahônñ hê takarejää ta tób.

Warahén sa wahé n'aa see Jesus hä h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahÿyh

⁷ Ti m' Jesus bahajaa bâ kä ta ti sa hä ta her'oot doo, tababaaj hóm kân panang Kapar-Naüm häd näng doo hênh. ² Tii bâ panang bâ ti awät mä Roma buuj warahén n'aa sa wahé n'aa seeh. Nahëe näng mä ta karom. P'eets mä tadajëp ta nahëe mahÿÿj. Baad mä ta kariw n'aa kamahñn tii. ³ Ti m' ta kariw n'aa, warahén sa wahé n'aa, ky n'aa napäh mä Jesus. Ti m' Judah buuj sa wahé n'aa wób tamejüü mä Jesus wë, ramaher'oot hyb n'aa tabana hyb n'aa, ta karom tabahaso däk hyb n'aa m'. ⁴ Ti m' rakajaa bâ kä, tak'ëp mä Jesus ramaher'oot rats'yyt doo. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Taw'ääts hê maky dahé òm tats'yyt doo —näk mäh.

⁵ —Takamahñn né hê èng, Judah buuj. Taky gabuuj ratama tób P'op Hagä Do panyyg ää yd naher'oot doo —näk mä sa kyyh Jesus hä.

⁶ Ti m' Jesus bahóm kân sa sii. Ti m' warahén tób bedaa däk bâ m' warahén mejüü ta najiis wób ragadoo hyb n'aa Jesus, ramaher'oot hyb n'aa. Hahÿÿ da m' rapanäk Jesus hä warahén kyyh:

—Wahëh ÿ n'aa, hä ÿÿ ÿ hyb n'aa sakog its a hä. Ti hyb n'aa mahyb n'aa tón manä tóp ÿÿ gó mabajëe suun do hä. Jääm né hê mabana. ⁷ ÿ hyb n'aa sakog its a hä. Ti hyb n'aa a wë ÿ nahóm. Taw'ääts hê babä naa mamejüü ta nahëe hä, tii bâ karom ÿ bahas'oo däk da. ⁸ Tii d' ÿ wén edoo ÿ na-ääj né hê ÿ ky daheeh wahëh ÿ n'aa ramejüü do ÿÿh. ÿ na-ääj hê, warahén ÿ n'aa ÿ mejüü, ÿ raky daheeh. Ta see ÿ mejö bâ, “Ahóm”, ÿ noo bâ, ahóm né hê. Ta see ÿ mejö bâ, “Ana”, ÿ noo bâ, ana né hê. Karom ÿÿ ÿ mejö bâ, “Hahÿ mamoo wäd”, ÿ noo bâ, ÿ taky daheeh né hê —tii da m' sa kyyh, warahén kyyh hä.

⁹ Ti m' Jesus maa napäh bâ m' warahén mejüü do ra her'oot do warahén kyyh, tahyb n'aa meunñh mäh. Ti m' taty kaw'ööd däk hajök ta sii han'aa do sa wë, ti m' taky hadoo sa hä:

—Baad bë ÿ maher'oot —näng mäh. —P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh sa noo né paawä, dooh ÿ hapäh nä pé Isaraéw buuj sa mahang tak'ëp hä ÿ h'yy ka'eeh doo, hahÿ aj'yy, Isaraéw buuj nadoo doo, h'yy ka'eeh doo hadoo —näng mä Jesus.

¹⁰ Ti m' warahén Jesus wë tamejüü do rababaaj nä bâ m' warahén tób hênh, has'oo däg kân mä ta karom kä ta hä rahegää bâ kä.

Jesus h'yyb tym ganä däk do dajëp do paa panyyg n'aa hahÿyh

¹¹ Ti m' ta jawén kä m' Jesus bahóm kân mä panang Naññ häd näng doo hênh. Ta ma matëg, hajök ta wób na-ääj hê Jesus rahada mäh.

¹² Panang noo bâ m' Jesus kajaa bâ kä m' tamamuun mä ti buuj. Ramanaa mä dajëp doo. Radakä paawä m'. Jääm né m' sét né hê m' ta ti patug tamaa wät do t'aah. Hajök ta tii bâ buuj rahadaa nä ta ÿÿn. ¹³ Ti m' Jesus baheg'ääs bâ m' ta ÿÿn, tat'yyd mehññ mä ta ti ÿÿnh.

—Aód manäh —näng mä ta hä.

¹⁴ Ti m' Jesus bahóm rabatook hênh ta tyng jó, ti m' ta tyng hä tamoo däng. Ti m' kamag hat'ook do rabaym. Ti m' Jesus ky hadoo:

—Pahëew —näng mäh. —A hä ÿ mejüü: Nu gas'ëëg gahëe! —näng mä Jesus kamag hä.

¹⁵ Ti m' tanu gas'ëëg gahäng dajëp do paah. Ti m' taber'ood däg kân. Ti m' Jesus bahaëj däg kân ta ÿÿn hä.

¹⁶ Ti m' sahônñ hê rameuuj bong mäh, P'op Hagä Do hä m' raj'aa etsë mäh.

—P'op Hagä Do ky n'aa rod tak'ëp haj'ap do kas'ee kân èr mahang —näk mä sa kyyh. —P'op Hagä Do bahyng ta karapee tamasa hyb n'aa —näk mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus mo haj'aa hä kä sahônñ hê rapanäg hóm ta wób, Judah häj n'aa haw'ääts hê m', Judah häj n'aa pa hê habong do na-ääj mäh.

Jowäw nu gahem'uun do mejüü do Jesus reanñh do panyyg n'aa hahÿyh

¹⁸ Ti m' Jowäw nu gahem'uun do ma matëg ramaher'oot mä ta hä sahônñ hê Jesus moo wät do ky n'aa. Ti m' Jowäw naëñh ta wë pawóp hê ta ma matëg. ¹⁹ Ti m' tamejüü mä Jesus wë rabahóm.

—Hahÿÿ da bë eaaj Jesus hä: “Om né hê ti P'op Hagä Do Ky Däng Do ta wë hana doo, ta see ti ää gada?”, denoo da —näng mä Jowäw nu gahem'uun doo.

²⁰ Ti m' Jesus wë rakajaa bâ kä m' raky hadoo ta hä:

—Jowäw nu gahem'uun do ää tamejüü, òm ää eanñh hyb n'aa òm né tado bâ P'op Hagä Do Ky Däng Do ta wë hana doo, ta see apäh ti ää gada doo? —näk mä sa kyyh.

²¹ Ti noo gó né hê hajök sa nahëe Jesus asog hóm doo. Hajöng nahëe Jesus asog hóm doo. Ta see hedoo ta seeh, ta see hedoo ta seeh, ta see hedoo ta seeh. Sahônñ ta ti nahëe tabasog hóm. Karap'ar h'yyb nesaa do ta wób hä hanäng do tahebeë hóm. Ty tsehët doo, sahônñ hê taty enä hóm, baad rabahapëe padëek Jesus mo haj'aa. ²² Ti m' Jowäw mejüü do hä Jesus ky hadoo:

—Bë ahóm nä, bë maher'ood Jowäw babä bë hapäh doo, bë maa newëe doo: Ty temah do paah, rahapëe padëek. Nabong do paah, aboo padëek p'aa hênh. Rog manahuuh doo, ahub padëek p'aa hênh. Nabuuj gatemah doo, ramaa napëe padëek. Dejëp do wób genä bong ÿ an'oo bâ. P'op Hagä Do panyyg hanäm do na-ääj hê kaher'ood däk kas'uut do sa hä. ²³ Ky n'aa kedëng da jé ÿ moo wät do hyb n'aa, ÿ her'oot do hyb n'aa tah'yy kaneréd bâ hä ÿ tah'yy ka'eeh doo. Tii d' bë her'ood Jowäw hä —näng mä Jesus kyyh Jowäw nu gahem'uun do mejüü do sa hä. ¹

²⁴ Ti m' Jowäw nu gahem'uun do mejüü do rababaaj hóm jawén paa bâ kä, hajök do hä Jesus her'ood kân Jowäw nu gahem'uun do ky n'aa. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—H'ëed ti bë heg'ääs tabanawäng hênh? Jawii bah'ood ahëm do g'eeh bë heg'ääs? ²⁵ Ti tanado bâ, h'ëed ti bë heg'ääs t'ii hênh? Aj'yy saroor ky n'aa gebah do dadäk do bë heg'ääs t'ii hênh? Dooh. Saroor ky n'aa gebah do hanäm do dadäk doo, sahônñ hê rah'yy karën do sa wë hanäng doo, dooh raboo bâ tabanawäng bâ. Sa wahé n'aa tób hanäm doo gó rababok tii. ²⁶ Ti tanado bâ, h'ëed ti bë heg'ääs t'ii hênh? P'op Hagä Do ky n'aa rod bë heg'ääs? ÿÿ. Ti né ti bë heg'ääs. P'op Hagä Do ky n'aa rod bahññ tii. ¹¹²⁷ Ta ti né hê ta ti aj'yy ky n'aa näng do P'op Hagä Do kyy kerih do hä. Hahÿÿ da ta ky n'aa: “ÿ mejüü da panäk ÿ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyw däk hyb n'aa a pooj jé”, ^{III} näng kerih doo.

²⁸ —Baad bë ÿ maher'oot —näng mä Jesus. —Badäk hahÿÿ bâ habong do sa mahang, dooh Jowäw bahññ nu gadäk péh. Ti tahado né paawä, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee hedoo do sa mahang, jääm hê hyb n'aa sakog its né paawä, Jowäw bahññ tanu gadäk hÿÿ kä —näng mä Jesus. ^{IV}

²⁹ Ti m' hajök doo, dajëer gahed'aak do sii hê né hê m', ramaa napäh bâ m' Jesus her'oot doo, P'op Hagä Do hä m' raky kajäk. Baad ub sa hä P'op Hagä Do moo wät doo. Jesus her'oot do rawén gen'aak, Jowäw nu gemuun hóm do hyb n'aa p'ooj ub sa hä. ³⁰ Pariséw, baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do hap'ëeh do na-ääj hê, dooh m' ragadoo bâ sa hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo. Rawén gadadoo mäh, dooh paa m' rakarën Jowäw nu gahem'uun do nu gemuun.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Nyy gó da ÿ baher'oot da, da hê badäk hahÿÿ hä habong do panyyg ky nadah'eeh do sa ky n'aa? —näng mäh. ³² Hahÿÿ hadoo tii: Karepé wahoo gó hab'ëeh do ramas'uunñh do hadoo. Hahÿÿ da karepé wób sa kyyh ta wób hä: “Raketëe do pud n'aa ää gamehÿÿh bë tsebë hyb n'aa paawä, dooh masunñh do bë as'ääw bâ. Tii bâ dajëp do heen n'aa ää wareem,

I *Jesus moo wät do hä wyt ta maab hê P'op Hagä Do hanaa. Ti hyb n'aa tamejüü Jowäw ramaher'oot tamoo wät do hä. Isajas 61.1 hä takerii däk ti P'op Hagä Do ky däng do ky n'aa.* II *P'op Hagä Do ky n'aa rod bahññ Jowäw Jesus wén edoo, Jesus kajaa do pooj jé panäg n'aa Jowäw bahadoo do hyb n'aa.*

III *Marakijas 3.1IV Jesus kajaa do pooj jé Isaraéw buuj P'op Hagä Do bag'ääs. Sa hä tabanoo ta ky n'aa jaw'yyk doo, raky daheeh hyb n'aa. Ti noo gó Isaraéw buuj P'op Hagä Do ky dah'eeh do ramaneëñh P'op Hagä Do karapee. Ti see né hê Jowäw nu gahem'uun doo. Sa mahang dooh hanäng pé Jowäw bahññ pé hyb n'aa jawy ub doo. Jesus du doo tabag'ääs do sahônñ hê ta hä h'yy ka'eeh doo, Isaraéw buuj, Isaraéw buuj nadoo do na-ääj hê. Ta ti tamaneëñh ta karapee, tabag'ääs doo. Sahônñ hê ta ti Jowäw bahññ kä. Ky n'aa netsëeh do sa mahang habong doo, ti na-ääj hê Jowäw nu gahem'uun do bahññ ranu gapad'ëek hÿÿ kä.*

masuuj gó bē ba'oot hyb n'aa paawā. Ti na-āāj dooh bē karēn bā. Dooh h'yy ketón gó bē masuuj bā", nāk karepé ta wób sa hā. ³³ Ti hadoo né hē da hē habong doo. Tabad'op hē ji raky dahé bā, dooh na-āāj hē ragenaag bā ji moo wāt doo. Jowāw nu gahem'uun doo, dooh uwa s'ēēb mah'ỹnh doo teēg bā. Ta see pé noo gó noo kanawa doo me P'op Hagā Do tah'yyb en'yyim. Ti hyb n'aa, "Karap'ar h'yyb mah'ũm mā tii", bē nooh. ³⁴ ỹ ká, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo, ỹ eēēk, ỹ awa. Ti hyb n'aa ỹ bē maneēēnh, tahawaa, heēēk do men, dajēēr gahed'aak doo, nesaa do moo heb'oooh do sa najiis. ³⁵ Āā raganado né paawā, P'op Hagā Do né hē ti ỹh, Jowāw na-āāj hē h'yy gan'yyh doo. Āā ma met'ēēg wāt do ky dah'eeh do baad rababok do hā takametā dāk tii.

Buu benyym do Jesus tsyym hā ỹnh ahoog wāt do panyyg n'aa hah'ỹh

³⁶ Ti m' Pariséw see Jesus tabats'yyt ta tób hēnh tabawēh hyb n'aa ta sii. Ti m' Jesus bahōm kán ta tób hēnh. Ti m' tabahyy sooh ta tyng hā rabahed'oo doo da, ta jawén p'aa hēnh mā ta tsyym bēēh. Ti m' rabawēē kán. ³⁷ Ti m' ta ti panang bā ti awāt mā ỹnh nesaa do moo hew'ēēt do paah. Ti m' taky n'aa napāh bā m', Pariséw tób hēnh Jesus bawēh bā m', t'ĩ hēnh mā tabahōm. Buu benyym do ta moo gó. Pā s'ēēb, buu benyym do hood. ³⁸ Ti m' Jesus tsyym hā m' ta taron nu paa me tabahyy hāng. Ti m' tabaoot. Ta ty nabēēh Jesus tsyym hā takajāk. Ti m' tabahawuuk ta sēēn me. Jesus mā tatsyym tsanetsup, ta hā taweh'ēēh do heen n'aa. Buu benyym do tah'ook mā Jesus tsyym hā.

³⁹ Ti m' Pariséw Jesus hats'yyt do bahapāh bā m' ta tii, ta h'yyb gó m' taky hadoo: "P'op Hagā Do ky n'aa rod tado bā paawā hah'ỹ aj'yy, tahapāh paawā jaa ti ta ti ỹnh. Tahapāh paawā ti nesaa do moo hew'ēēt doo. Tabahapāh bā paawā, dooh tagado bā ỹnh ta hā moo wāt doo", nāng mā Pariséw ta h'yyb gó.

⁴⁰ Ti Jesus h'yyb hapāh mā ta ti Pariséw. Ti m' taky hadoo:

—Simaw —nāng mā ta hā. —ȳ karēn paawā ōm ỹ maher'oot —nāng mäh.

—Éj. ȳ mamaher'ood ma matēg —nāng mäh.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo, panyyg gó m' tabenaa wāt:

—Ti abong pawóp hē ajyy. Kūūt enāh sa kariw n'aa wē. Ta see kūūt 50, ta see kūūt 500. ⁴² Dooh rahaja bā repaag bā sa kūūt. Ti hyb n'aa sa kariw n'aa bawug hōm sa kūūt. Hỹ ká, ỹ eanah a hā —nāng mā Simaw hā. —Ny hadoo do sa kariw n'aa tak'ēp takamahān up a hā péh? —nāng mā Jesus.

⁴³ Ti m' Simaw ky hadoo:

—Hā ỹ, kūūt eh do paah —nāng mäh.

—Ti né hē —nāng mā Jesus. —Baad a kyyh —nāng mäh.

⁴⁴ Ti m' ỹnh wē taty kaw'ōōd dāk. Ti m' Simaw hā ta ky hadoo:

—Mahegāā hah'ỹnh —nāng mäh. —A tób gó ỹ bajēē suun bā, dooh naēng ỹ man'oo bā ji bahed'oo doo da, tsym ỹ hetsyd. Hah'ỹnh ká, tsym ỹ ta ty nabēē me tatsahé dāk, ti tabawug hōm ta sēēn me —nāng mäh. ⁴⁵ —ȳ kajaa bā, dooh ỹ matsanetsub bā makedēng do heen n'aa ji bahed'oo doo da. Hah'ỹnh ká, dooh teréd bā tatsanetsup do tsym ỹ hā, ỹ kajaa bā tadu dahāng do né hē. ⁴⁶ Dooh mahawug bā ta syj buu benyym do nuh ỹ gó ji bahed'oo doo da. Hah'ỹnh, buu benyym do tahah'ook tsym ỹ hā. ⁴⁷ Tak'ēp ỹ tawén kamahān, hajōng nesaa do ta wē hanāng do paa P'op Hagā Do mabaan hōm do hyb n'aa. Kanahēn hadoo do nesaa do hā nāng do P'op Hagā Do awug hōm doo, kanahēn doo hē P'op Hagā Do takamahān —nāng mā Jesus Simaw hā.

⁴⁸ Ti m' ỹnh hā ká Jesus ky hadoo:

—Nesaa do a hā hanāng do paa kado hōm —nāng mäh.

⁴⁹ Ti m' Simaw atsyd bong do wób sa h'yyb gó m' rabedoo:

—Jaa ti h'ỹh? Tahajaa g'eeh nesaa do tado hōm bā? Jāām né hē P'op Hagā Do hajaa tii —nāk mā sa h'yyb gó.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh ỹnh hā:

—Ōm P'op Hagā Do wén ed'ēēp nesaa do mahānh, hā ỹ mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahōm ká h'yyb nām doo me —nāng mā Jesus.

Joom tym ky n'aa gó Jesus metēēk do panyyg n'aa hah'ỹh

Ti jawén mā sét panang ken'yyh bā m' Jesus her'ood hōm mā **8** P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa hanām doo. 12 hedoo do ta ma matēg rahada mā Jesus. ² Ah'ũm mā na-āāj hē ta sii ỹj wób, karap'ar h'yyb nesaa do sa hā padēēk do paa Jesus habēē hōm do sa hā, sa nahēē tado hōm do sa hā. Sa mahang ti awāt mā Marija Madarēn hād nāng doo, 7 karap'ar h'yyb ta hā henyh do paa Jesus habēē hōm doo. ³ Ta see hād mā Jowān, Kusa hād nāng do ỹm. Hāj n'aa wahē n'aa Erōts hād nāng do kaser n'aa m' ti ta patug. Ta see hād mā Susāān. Hajōk mā ỹj wób rahada Jesus. Sa dajēēr me ramasa Jesus ta ma matēg daheeh sa waa hā.

⁴ Ti m' hajōk ta wób kata padēēk mā Jesus wē. Jé pad'yyt hē nāa rabena. Ti m' ta ma matēg hā tamaher'oot hah'ỹ panyyg:

⁵ —Hỹ hadoo joom hejóm do bejoom joom tym. Tatsawyh hōm joom tym. Joom tym tatsawyh hōm do wób ta tyw n'aa me takajāk. Ta wób ratsabeeb hōm, ta wób taw'ēēd rabajōh jēng. ⁶ Joom tym wób kajāk pā ta yt tabahadoo do jó. Kanahēn its k'āāts tii bā. Ti taganyh bā nyyw hē tatsawyh jēng, dooh tabatsahēē ta h'yyb. ⁷ Ta tym wób kajāk sasēng kóm banāng bā. Ta nemuun sasēng gajewāng. Tii bā ká, dooh tawēē wād bā ká sasēng hyb n'aa. ⁸ Ta tym wób kajāk kán baad tabadoo bā. Genyyh, baad tabawāng, baad tabeak. 100 nuu me tabeoom do bahānh tabeag kán baad tabadoo bā kajāk doo —nāng mā Jesus, pa-nyyg ky n'aa me m' tabaher'ood kán.

Ti m' tabahajaa bā panyyg taher'oot doo, taky hadoo:

—Jé karēn pé ỹ her'oot do tamaa newē bā, taw'āāts hē tahyb n'aa matakēē —nāng mäh.

⁹ Ti m' ta ma matēg beaanh ta hā nyy d' tahanāng pé m' ti panyyg.

¹⁰ Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē hā P'op Hagā Do an'oo dāk bē bahapāh hyb n'aa pooj jé ji nahapāh do P'op Hagā Do bag'āās do hā. Ta wób sa hā, P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do sa hā, ỹ maher'oot panyyg ky n'aa me —nāng mäh. —Ti hyb n'aa, "rahegāā né paawā m', dooh m' rah'yy genā bā. Ramaa newē né paawā, dooh tagah'ood bā sa hā" ¹ —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Hah'ỹ d' tahanāng pé panyyg ky n'aa: Joom tym, P'op Hagā Do kyyh. ¹² Joom tym wób ta tyw n'aa me kajāk do hadoo P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób sa hā. P'op Hagā Do kyyh sa h'yyb gó kajāk do Dijab asog hōm raky nadaheeh hyb n'aa, ranedēp hyb n'aa nesaa do mahānh. ¹³ Joom tym wób pā banāng bā kajāk do hadoo P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób sa hā. Ramaa newēē bā h'yy gadajaa gó ragado né hē paawā, nyyw hē rah'yy gejē hōm. Joom kóm nanāng nā do hadoo sa hā. Pooj jé dó raky daheeh. Tii bā, hejōonh doo me P'op Hagā Do metyy bā baad rah'yy kae bā, nyyw hē rah'yy gejē hōm. ¹⁴ Joom tym wób sasēng mahang kajāk do hadoo P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób sa hā. P'op Hagā Do kyyh ramaa napēē né paawā, rahyb n'aa newē had'yyt hē badāk hah'ỹ hā ji bawāt do hā. ¹¹ Dajēēr hā, sa ma hā, rakarēn do hā rahyb n'aa hūm had'yyt hē. Ti hyb n'aa P'op Hagā Do panyyg sa h'yyb gó hadāk do tawén nahōm. Joom neak do hado dāk tii. ¹⁵ Joom tym wób baad tabadoo bā kajāk do hadoo P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē do wób sa hā. Baad ub sa h'yyb, t'ōp madāk doo me ramaa newēē. P'op Hagā Do kyyh ramaa napāh bā, baad rabenām sa h'yyb gó. Rahyb n'aa matakā had'yyt hē ta hā. Tabad'op hē rah'yy gejē hōm. P'op Hagā Do karēn do baad ramoo bok tii ká. Joom he'aak do hadoo tii —nāng mā Jesus.

¹⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ta bag dooh ji gataa so bā ji bejēn hyb n'aa manajuu yt hā, ji bejēn hyb n'aa ji jó ỹh do yt hā. Dooh. Ta bag ji dasooh ta tyng jó, tób gó hajēē pēē do rabahapāh hyb n'aa. ¹⁷ Ta ti hadoo da ỹ ma metēēk do hā: Sahōnh hē kejēn nā doo, ji nahapāh nā doo, ta jawén ká da sahōnh hē da rabahapāh, wyt ta maab dāg da sa hā. ¹⁸ Ti hyb n'aa taw'āāts hē baad bē hyb n'aa matakā bē maa newēē do hā. Jé h'yy ganyy dāk doo, ti bahānh P'op Hagā Do banoo nā ta hā ta h'yy ganāng doo. Jé kanahēn d'os hē h'yy ganāng doo, tahajaa do ted'oo doo, P'op Hagā Do ado hōm da ta hā kanahēn d'os hadoo doo ^{III} —nāng mā Jesus.

Jesus wakāān heh'āāt do panyyg n'aa hah'ỹh

¹⁹ Ti m' ta see pé noo gó Jesus ỹnh, ta wakāān sii hē m' rabana, Jesus raheg'āās. Du daa m' rakad'oo pé hajōk do hyb n'aa ta w'oo hā hab'ēēh doo. ²⁰ Ti m' rē tanyy ky hadoo ta hā:

—A ỹnh, a wakāān ta w'oo hā rabab'ēēh. Ōm mā raheg'āās —nāng mäh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahōnh hē P'op Hagā Do panyyg maa new'ēē doo, ky dah'eeh doo, ti né hē ēēn hadoo, ti né hē wakāān haa hadoo —nāng mäh.

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hah'ỹh

²² Ti m' ta see pé noo gó m' Jesus baher'oot ta ma matēg sa hā:

—Ti bā, ēr atsēg hōm karaj'aa tamyyj jé.

Ti m' ragatsēg t'oonh marakate gó. ²³ Ti m' rabatsēk bā ká m' Jesus aā sooh mäh. Ti m' bah'ōqd bana kán tak'ēp. Tewēēp mā maadaka. Marakate m' tetaa m'. Ām n'aa nāng. P'eets mā marakate bagyyb jēē paawā.

²⁴ Ti m' ta ma matēg ramebēē nyyh, ti m' raky hadoo:

—Āā Wahē N'aa! —nāk mäh. —Ēr ag'yyp da! —nāk mäh.

I Isajas 6.9 II Ta ti hedoo do hā raty kanewad had'yyt hē. Rahyb n'aa tón had'yyt hē sa waa, sa taah, nyy d' rabad'oo doo. III Ta ti tawén kado hōm sa hā, rahyb n'aa manatakēē do hyb n'aa. Dooh rahyb n'aa p'eed bā P'op Hagā Do panyyg hā.

Ti m' tabas'ëeg gëet, ti m' bah'ood, maadaka tameduuk. Ti m' bah'ood badoo wäd. Badatih däk mäh.

²⁵ —Dooch hä y' bë h'yy kasadëë bä? —näng mäh.

Ti m' tak'ëp mä rabeÿym bong, tak'ëp mä rameuuj bong. Ti m' rakan'er'oot sa mab hë:

—Jaa ti hÿÿ eh? Bah'ood, maadaka sii hë raky daheeh! —näk mä sa kyyh.

Karap'ar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed hõm do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁶ Ti m' rakajaa Geras buuj sa häj n'aa bä, karaj'aa tamyyj jé, Garirej häj n'aa nu masee me. ²⁷ Ti m' Jesus gatsëg nyyh bä kä m', nanyw hë m' tabana ta wë aj'yy mera doo, karap'ar h'yyb hä näng doo, ta tii bä babuuj. Bãp peej mä tabawät ta si n'aa hë. Bãp peej däg mä tanã wät tób yt hã. Pã gabaho doo gó, panang buuj dejëp do sa kamag n'aa radebong doo bä tabahe'ÿÿh. ²⁸ Ti m' Jesus tabahapäh bä m' tak'ëp mä tageëëj wät. Jesus matym gó m' tabadëë hyng. Tak'ëp mä ta kyyh:

—H'ëed makarën wë ÿÿ, Jesus, P'op Hagã Do T'aah, Sahõnh hë Bahãnh Hadoo Do T'aah? ÿ' d' marejã manäh! —näng mäh.

²⁹ Tii d' tawén edoo mäh, karap'ar h'yyb nesaa do Jesus ah'eed hõm do hyb n'aa m'. Hajõd nuu me m' karap'ar h'yyb bejeng ta hã tamera doo. Haak sapuuw hadoo doo me né hë m' ramoo maw'yyd né paawã m', ratsyym mew'yyd hõm paawã m', hagã nyy né paawã m', taga-het'ëeh mä haak sapuuw hadoo doo. Tabanawäng hënh daap mä tawajaah karap'ar h'yyb an'oo bä.

³⁰ Ti m' Jesus beaanh ta hã:

—Nyy d' a häd? —näng mäh.

—“Hajök Doo” äã häd —näng mäh.

Hajök karap'ar h'yyb ta hã hanäng, tii d' ta häd tawén hadoo. ³¹ Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do rets'ëe had'yyt mä Jesus hã tanah'eed hyng hyb n'aa tabanesaa hënh.

³² Hajõng mä too yb tii b' habëeh karaj'aa takëen hã, wajapëm doo bä. Tii b' mä sa waa rabahe'w'aa. Ti m' karap'ar h'yyb rabetsëe Jesus banoo hyb n'aa rabajëe pëe too yb hã. Ti m' Jesus banoo t'ÿ hënh sa hã kä. ³³ Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do benã kãn aj'yy hã hanäng do paah, too yb hã m' rabajëe pä kãn. Ti m' too yb rapah'uud bong, rameraa bong, ti m' rawaj'aa wëenh tame wajapëm doo hënh, tame m' rakejäg bëenh. Ti m' t'öp mä rapahã.

³⁴ Ti m' too yb hagã n'aa rabahapäh bä m' ta tii, waj'aa bong mäh. Sa panang bä, panang nedaa bä na-ääj mä ramaher'oot sahõnh hë rahapäh doo. ³⁵ Ti m' t'ÿ hënh buuj rabana t'ÿ hënh rabaheg'ääs hyb n'aa ky n'aa nang doo. Ti m' Jesus wë rakajaa bä kä, rabahegãã kãn aj'yy hajõng do karap'ar h'yyb nesaa do hanäng do paah. Asooh mä Jesus tsyym pa. Saroor nang mäh, baad däg mä ta h'yyb tym. Ti m' rabeÿym bong. ³⁶ Ti m', ta ti hap'ëeh do rabaher'ood kãn han'aa do sa hã kä, ta ti aj'yy ky n'aa, Jesus ahub däk do ky n'aa. ³⁷ Ti m' ta ti babuuj rabetsëe Jesus hã, tabahõm hyb n'aa sa häj n'aa bä naa. Tak'ëp mä rabeÿym bong rawén eanäh tabahõm hyb n'aa. Ti m' Jesus gatsëg so kãn marakate gó, ti m' tabahõm kãn.

³⁸ Aj'yy kä m' karap'ar h'yyb nesaa do hadäk do paa m' betsëe Jesus hã, Jesus sii tabahõm hyb n'aa. Ti m' Jesus baher'oot ta hã tabahõm hyb n'aa. Hahÿÿ da m' taky hadoo ta hã:

³⁹ —Abaaj hõm a tób hënh, a wakãan rababong hënh. Maher'ood sa hã sahõnh hë taw'ääts hë hadoo do a hã P'op Hagã Do mo haj'aa, õm tahuub däk doo —näng mä Jesus kyyh ta hã.

Ti m' aj'yy bahõm kãn. Taher'oot mä sahõnh hë panang buuj hanäm do Jesus mo haj'aa ta hã.

ÿÿnh has'oo däk do ky n'aa, karapee h'yy ganã däk do ky n'aa daheeh hahÿÿh

⁴⁰ Ti m' Jesus batsëg hõm bä p'aa hënh karaj'aa tamyyj jé, hajök baad ragadoo. Jesus mä ragadaa b'ëeh. ⁴¹ Ti m' aj'yy Jaj-Ro häd näng do bana Jesus wë. Tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do sa wahë n'aa see m' tii. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy häng ta wë. Ti m' tak'ëp mä tabetsëe ta hã ta tób hënh tabahõm hyb n'aa ta sii. ⁴² Jääm né m' sét its mä ta toog. P'eets mä tadajëp. 12 m' ta hyb n'aa pé ta baab n'aa.

Ti m' Jesus bahõm ta sii. Tamahõm me m', hajök do ta sii hah'üüm do gatatuuk mä ta hã. ⁴³ Sa mahang ti awät mä ÿÿnh. Majyyw mä ta nahëeh. 12 m' ta baab ta nahëe badäk. Dooch m' hajaa pé masa pé ta hã. ⁴⁴ Ti m' Jesus jó gadäk hënh mä tabana ta wë. Ta saroor noo hã m' tamoo däng. Tii bä kä m', nanyw hë m', dooh wäd mä ta hã ta nahëeh. Ti m' Jesus beaanh:

⁴⁵ —Jaa hä y' moo däng? —näng mäh.

—ÿ' ti dooh —näk mä sahõnh hë ta pa hab'ëeh doo.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ma Matëg —näng mäh. —Hajök gatatuuk a hã. Hajök a hã moo kajäk —näng mäh.

⁴⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Dooch. Hä ÿÿ pé y' hapäh hä ÿÿ moo däng doo. Hä y' naa anyyh hejój y' ky gabuuj —näng mäh.

⁴⁷ Ti m' ÿÿnh hegãã bä kä du daa m' takejën péh, ana mä Jesus wë.

Kajajän mä ta äm n'aa gó m', tabahyy häng mä ta wë ta taron nuu me. Sahõnh hë ramaa napäh bä m' tamaher'oot h'ëed hyb n'aa tawén moo däng ta hã. Taher'oot mä nyy d' tabahas'oo däk nanyw hë. ⁴⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Tok ÿÿ, õm has'oo däk P'op Hagã Do hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahõm kä h'yyb näm doo me —näng mäh.

⁴⁹ Jesus ber'oot nä bä m', takajaa aj'yy Jaj-Ro tób hënh naa. Ti m' taky hadoo Jaj-Ro hã:

—A toog h'yy gagok hõm —näng mäh. —Dooch mah'yyb panasã wäd bä ma matëg —näng mäh.

⁵⁰ Jesus maa napäh bä m' ta kyyh, ta ky hadoo Jaj-Ro hã:

—Mahyb n'aa tón manäh. Hä y' h'yy kasadëë. Tii bä da a toog da has'oo däk! —näng mäh.

⁵¹ Ti m' Jaj-Ro tób bä rakajaa bä m', dooh m' Jesus an'oo bä hajök rabahõm ta sii. Jääm né hë m' tanoo hajëe p'ëe Peed, Tsijaag, Jowãw, dajëp do yb, dajëp do ÿÿn. ⁵² Séd dó m' tób yt hã rarãb bä rabë bä. A'oot mä ta wób. Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Jääm hë ti bë kyyh —näng mäh. —Bë aód manäh. Karapee dooh tadajëb bä. Aÿÿh tii —näng mäh.

⁵³ Tii bä m' rakawew'aam ta kyyh. Dajëp né hë m' sa hã. ⁵⁴ Ti hadoo né hë dooh m' Jesus hyb n'aa p'eed bä sa kyy hã. Ti m' karapee hã tamoo maso däk, ti m' taky hadoo ta hã:

—As'ëeg g'ëed tok ÿÿ! —näng mäh.

⁵⁵ Tii bä m' h'yy ganã däk mä p'aa hënh. Nanyw mä tabas'ëeg gëet. Ti m' Jesus maher'oot sa hã rabanoo hyb n'aa maruus awa. ⁵⁶ Tii bä m' ta yb, ta ÿÿn rameuuj bong mäh. Ti m' tak'ëp Jesus mejüü sa hã ranaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa.

Ta ma matëg 12 hedoo do Jesus mejüü do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' ta see pé noo gó m' Jesus naëenh 12 hedoo do ta ma matëg 9 ta wë. Ti m' tabanoo mä sa hã karap'ar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebe hyb n'aa, nahëe näng do rabaheso hyb n'aa na-ääj hë. ² Ti m' tamejüü mä rabahõm, ji P'op Hagã Do bag'ääs do ky n'aa rabaher'ood hõm hyb n'aa, nahëe enäh do rabaheso hõm na-ääj né hë. ³ Hahÿÿ da m' tamejüü:

—Dooch d' bë mahüüm péh. Ji tatu hadoo péh, pãw hadoo péh, ta hood hadoo péh, ta sãm hadoo péh, bë saroor see hadoo péh —näng mäh. ⁴ —Bë nu kajäk bä ta wób tób bä, tii bä da bë baym dó panang bë beréd hõm bä kä. ⁵ Bë raganado bä, bë ahõm sa mahãnh. Sa panang bä naa bë ahõm bä bë tsyym suun bë tepyng padäg k'ääts. Tii da bë bad'oo, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bä P'op Hagã Do panyyg raky nadaheeh doo —näng mä ta kyyh sa hã.

⁶ Ti m' rabahõm kãn. Sét ken'yyh panang bä m' rabaher'oot mä P'op Hagã Do panyyg hanäm doo. Jé pad'yyt hë heso hõm mä nahëe enäh doo.

⁷ Ti m' Garirej häj n'aa wahë n'aa, Eróts häd näng doo, taky n'aa napëe däk mä tii. H'yyb manepëe wäd mä Eróts Jesus ky n'aa raher'oot do hã.

—Jowãw nu gahem'uun do paa ti ta ti dejëp do mahang ganã wät doo —näk mä ta wób.

⁸ —Eriij p'ooj ub hawät do paa kas'ee wät do tii —näk mä ta wób.

—P'op Hagã Do ky n'aa rod p'ooj ub habok do paa see ganã wät do ti ta tii —näk mä ta wób.

⁹ Ti m' Eróts ky hadoo:

—Jowãw nu gahem'uun doo, ÿ' mejüü paa ranu gahõg hõm. Jaa ti ta tii, hä y' ramaher'oot do ta ky n'aa? —näng mä Eróts kyyh.

Takarën paawã m' taheg'ääs Jesus.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁰ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejüü doo, rababaaj nä bä m' Jesus wë, ramaher'oot mä ta hã sahõnh hë ramoo bok doo. Ti m' 12 hedoo do Jesus mahüüm sa m'aa hënh kä, panang Betsaj-Da häd näng doo hënh.

¹¹ Ta wób, hajök doo, raky n'aa napäh bä m' n'yy hënh Jesus rabahõm, ah'üüm mä sa jawén. Rakajaa bä Jesus gadoo mä hajök doo, ti m' tama metëek sa hã ji P'op Hagã Do bag'ääs do ky n'aa. Nahëe enäh do heso hõm mäh.

¹² Tüüh tabado däk bä kä m' 12 hedoo do rabana Jesus wë, ti m' raky hadoo ta hã:

—Mamejõ hõm hajök do panang tabanäng bä, sét ken'yyh rabaj'eenh hënh na-ääj hë, sa waa rabetsëe hyb n'aa, t'ÿ hënh raba'ÿÿh hyb n'aa. Dawëe hahÿ' babã —näk mä sa kyyh.

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bé né hē hanoo sa waa —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—DooH tahaja bā —nāk mäh. —Jāām hē ti hanyys ji ma poo oow pé pāw, pawóp its tah'ÿyb —nāk mäh. —Makarēn āā bahōm āā betsēē ha-jōk do sa waa? —nāk mäh.

¹⁴ (S miw ajyy tahyb n'aa pé m' tii bā hab'ēēh doo.) Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē mejō rabeHy b'ēēh tūū, 50 ken'yHy ketyn hōm doo —nāng mäh.

¹⁵ Ti m' Jesus mejūū doo da né hē m' rabad'oo. Sahōnh hē m' rabeHy b'ēēh. ¹⁶ Ti m' Jesus asog dāk mā pāw, tah'ÿyb na-āāj mäh. Hÿ pong jé taty dāng bā m', P'op Hagā Do hā taky hadoo:

—Ōm taw'āāts hē Ee. Man'oo dāk āā tā, man'oo dāk āā waa —nāng mäh.

Ti m' pāw, tah'ÿyb na-āāj né hē taganebāh bong mäh, tets'ēē hōm mā ta ma matēg sa hā, rabets'ēē hōm hyb n'aa hajōk do hā kā. ¹⁷ Tii bā kā m', sahōnh hē m' rabawēē bong. Wog enā hōm mā sahōnh hē. Ti m' mad'aak doo m' ta ma matēg rata hōm mā kawaju gó. 12 m' kawaju gedē hōm mäh.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' ta see pé noo gó ta m'aa hēnh Jesus ky n'aa etsēē mäh. P'eets hē m' ta ma matēg rabab'ēēh. Ti m' tabahajaa bā kā m' taky n'aa etsēē doo, tabeaañh ta ma matēg sa hā:

—Jaa m' ÿÿh, sa nooh?

¹⁹ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m' ōm mā Jowāw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m' ōm mā Eriij makūūh. Ōm mā P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub dejēp do paa see ganā wāt do m', ta wób sa nooh —nāk mā sa kyyh ta hā.

²⁰ —Bē hā ēñh? Jaa ÿ bē hā ēñh? —nāng mā Jesus sa hā.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ōm ti Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo —nāng mäh.

²¹ Ti m' Jesus mejūū tak'ēp sa hā ranaher'oot hyb n'aa ta ti ta wób sa hā. ²² Ti m' taky hadoo:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, hajōng da ÿ ahoop. Ēr wahē n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooH do sa wahē n'aa na-āāj da, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āāj hē ÿ da rahyb n'aa wareem. ÿ da dajēp ran'oo bā. Tamawoob hē ta dāh, ÿ ganā wāt da p'aa hēnh —nāng mā ta kyyh.

²³ Ti m' taky hadoo sahōnh hē sa hā:

—Jé karēn pé hēp ÿ hata tabahadoo hyb n'aa, taw'āāts hē teréd hōm ta hā hē tah'yy ka'eeh doo, taw'āāts hē teréd hōm ta hā hē tahyb n'aa newēē doo. Taw'āāts hē da tagado had'yyt hē tahoop do hēp ÿ n'aa. Taw'āāts hē tagadoo hēp ÿ n'aa radajēēb bā na-āāj hē. Taw'āāts hē ÿ taky daheeh, taw'āāts hē ÿ bawāt doo da da ti bawāt. ²⁴ Tii d' ÿ wén edoo, badāk hahÿÿ hā ji hawāt do tak'ēp kamahāñ doo, jé tahoop do hēp ÿ n'aa jeÿÿm doo, dooh da P'op Hagā Do wē tanu dēē bā. Jé hēp ÿ n'aa tahoop do gadoo péh, hēp ÿ n'aa tadajēb bā, ta h'yyb tym da P'op Hagā Do wē da tanu dāng. ²⁵ Hēd n'aa ji karēn sahōnh hē badāk hahÿÿ ji ta danāh, ji h'yyb tym ta s'ee hēnh tahōm bā? —nāng mā ta kyyh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ēñh:

—Hēp ÿ n'aa, ÿ ma metēēk do hyb n'aa na-āāj hē nu mebyng péh, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ d' nu mebyng ēñh ta hyb n'aa hejōj ÿÿ hā ÿ bahyng bā ta bag tak'ēp gabarēēh doo gó, Ee hejōj gó, āās tak'ēp baad hedoo do sa hejōj gó na-āāj hē ÿ bahyng noo gó —nāng mäh. ²⁷ —Baad bē ÿ maher'oot. Ta wób babā ēr mahang habong do rahapāh nā da ÿ du doo noo gó sahōnh hē ÿ bag'āās P'op Hagā Do hejōj me. Radejēp do pooj jé rahapāh nā da tii. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo —nāng mā Jesus ta ma matēg sa hā.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ti m' 8 ta hyb n'aa pé sa dā jawén paa bā m', Jesus mahūūm ta sii Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh. Ti m' rabas'ēēg kán waēē jó taky n'aa etsēē hyb n'aa. ²⁹ Ti m' taky n'aa etsēē bā m', Jesus mamets kawareem dāk sa matym gó. Ta see hado dāk mäh. Tak'ēp mā ta saroor gabar'ēēng dāk, hawyp do gabarēēh doo da. ³⁰ Ti m' pawóp hē ajyy, p'ooj ub habong do paah, Eriij, Mosees hād enāh do ³¹ rakas'ee b'ēēh sa matym gó, ta bag gabarēēh doo gó. Er'oot mā Jesus sii. Er'oot mā ta sii Jerusarēñh bā Jesus dajēp do ky n'aa hā. ³² Ty jaw'yyk mā Peed ta najiis daheeh. Ti hyb n'aa aā b'ēēh mäh. Ti m' raty gawēēj padēēk bā m', Jesus bag tak'ēp gabarēēh do rahapāh. Ti m' ajyy ta pa ab'ēēh mā raba-hapāh. ³³ Ti m' ajyy rabahōm bā Jesus mahāñh, Peed ky hadoo mā Jesus hā:

—Ma Matēg! —nāng mäh. —Taw'āāts hē babā ēr hā! —nāng mäh. —Taw'āāts hē tamawoob hē ta tób n'aa āā temaa toonh. Sét hē a tób, sét hē Mosees tób, sét hē Eriij tób —nāng mäh.

(DooH m' tadoo wāt pé tak'ēp rabeÿÿm bong do hyb n'aa m', tii d' tawén edoo.) ³⁴ Ti m' Peed ber'oot nā bā m' wē puh ganyyh. Sahōnh hē sa hā wē puh hadoo do badāng bā m' Jesus ma matēg rabeÿÿm bong mäh. ³⁵ Wē puh gó m' P'op Hagā Do ber'oot. Hahÿÿ d' mā ta kyyh:

—Hahÿ tah ÿÿ, ÿ h'yyb dāng doo. Bē maa newē, bē ky dahé ta kyyh —nāng mäh.

³⁶ Tii bā m', kyyh hadoo do ky dawuh bā m', rabaheg'āās, dooh boo m' Jesus pa hab'ēēh doo. Ta mab hē m' tabayyw gēēt. Ti m' sa h'yyb gó m' rabenām ta ti rahapāh doo, ramaa napāh doo. DooH m' raher'ood bā ta wób sa hā.

Pahēew Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁷ Ti m' jati pé Jesus rabahyk bā kā m' waēē jó naa, hajōk kataa sa hā. ³⁸ Ti m' hajōk do see ky ganyyh. Ti m' taky hadoo:

—Ma matēg! —nāng mäh. —Mahegāā tah ÿÿ. Jāām né hē sét had'os do tah ÿÿ. ³⁹ Karap'ar h'yyb nesaa do ta hā adāk. Ta hā tadēē bā tak'ēp tah ÿ geēēñh, tak'ēp tameraa wāt, tūū takepēēd had'yyt hē, tsanamāts dāk tan'oo bā. DooH tahyb n'aa eréd bā, tak'ēp tarejāā —nāng mäh.

⁴⁰ —ÿ eaaj wāt a ma matēg sa hā rabahabēē hōm hyb n'aa. DooH rahaja bā —nāng mā ta kyyh Jesus hā.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do bēēh, da hē badāk hahÿÿ bā habok doo! Baad nado bē h'yyb tym —nāng mäh. —Hajōō nuu me ÿ bawāt nā g'eeh bē mahang bē ky dahé dāk hyb n'aa kā? ÿ hād h'yyb napan dāg bē hā, hā ÿ bē h'yyb kanasādā nā do hyb n'aa —nāng mäh.

—Mamana b'ēēp a t'aah —nāng mā aj'yy hā.

⁴² Ti m' ramanaa bā m', karap'ar h'yyb nesaa do pahēew tadawāts jat tūū. Meraa wāt mäh. Tūū m' takawereem, kawereem, kawereem jat mäh. Ti m' karap'ar h'yyb nesaa do Jesus geēm wāt tabanyyh hyb n'aa. Ti m' pahēew tabahaso dāk. Ti m' Jesus bahaēēj gēēt ta yb hā. ⁴³ Tak'ēp mā sahōnh hē rameuunh P'op Hagā Do mo haj'aa hā.

Jesus mo haj'aa hā sahōnh hē rameuuj bong bā m', Jesus ky hadoo ta ma matēg sa hā:

⁴⁴ —Baad bē hyb n'aa matakā da bē ÿ maher'oot doo: ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da ran'oo dāk da ta wób sa moo gó —nāng mā Jesus ta ky n'aa hā.

⁴⁵ DooH m' rah'yy genā bā ta ti Jesus edoo do sa hā. DooH m' rahapēē bā ta ti tedoo do sa hā. Kejēn do hadoo mā sa hā. H'yyb e'ÿÿm mā rawén neaanh.

Raky ked'aak doo, jaa sa bahāñh hadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁶ Ti m' ta ma matēg ky ked'aak mā ny hadoo do sa mahang hyb n'aa jawyk ta wób sa bahāñh. ⁴⁷ Jesus h'yyb hap'ēēh mā sa h'yyb, ti hyb n'aa m' karapee t'aah ta moo taky gēēt ta pa. ⁴⁸ Ti m' taky hadoo:

—Hēp ÿ n'aa hahÿÿ karapee t'aah gadoo péh, ÿ né ti tagadoo —nāng mäh. —ÿ gadoo péh, hā ÿ mejūū do tagadoo. Tii d' ÿ wén edoo, tak'ēp hyb n'aa sakog is do bē mahang, ti né da hyb n'aa jawyk P'op Hagā Do matym gó —nāng mā Jesus sa hā.

⁴⁹ Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Ma Matēg! —nāng mäh. —Āā hapāh aj'yy a hād tabesok bā tahebē karap'ar h'yyb nesaa doo. Ēr h'yyb hata nado tii, ti hyb n'aa āā ge'ÿÿm tii d' tanad'oo hyb n'aa —nāng mā Jowāw kyyh Jesus hā.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē geēm manāh! —nāng mäh. —Bē wē h'yy kawanereem doo, bē h'yyb hata tii —nāng mäh.

Samarija buuj wób Jesus raganadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

⁵¹ Tabedaa dāk bā m' p'aa hēnh Jesus basēēk do hÿ pong jé, Jerusarēñh hēnh tabahōm tah'yyb dāng mäh, tahapēē né paawā m' rarejāā t'ÿÿ hēnh. ⁵² Ramahōm me m' tamejūū ta panāng n'aa ta pooj jé, takajaa hyb n'aa ta tii bā. Tamejūū mā Samarija hāj n'aa panang s'ee hēnh rabenām hyb n'aa ta pooj jé, takajaa hyb n'aa tii bā. ⁵³ DooH m' panang buuj ragadoo bā, Jerusarēñh hēnh Jesus bahōm do hyb n'aa. ⁵⁴ Ti m' Tsijaag Jowāw daheeh raky n'aa napāh bā Jesus raganadoo do ky n'aa, raky hadoo Jesus hā:

—Āā wahē n'aa —nāk mäh. —Makarēn p'op naa tēēg hōō āā mejō hyng ragawatsik hyb n'aa? —nāk mäh, reaanh mäh.

⁵⁵ Ti m' duu hēnh Jesus ty kawareem wāt, ti m' taky geēm bong tii d' rahyb n'aa newēē do hyb n'aa. ⁵⁶ Ti m' panang s'ee hēnh kā Jesus bahōm kán.

Jesus sii ji bawāt do ky n'aa hahÿÿh

⁵⁷ Ti m' ta tyw n'aa me ramahōm me aj'yy see ky hadoo ta hā: —Ōm ÿ hadaa had'yyt hē mahahōm hēnh —nāng mäh.

⁵⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:
—Kanari tób nãng, taw'ëed maag enãh. Ýh Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong
Jé Hana Doo, dooh tóp ýý pé ý yd kameh'ããk péh —nãng mãh.
⁵⁹ Ti m' aj'yy see Jesus bats'yyt:
—B'ëep ana si ýý, hëp ý hata mabahadoo hyb n'aa —nãng mãh.
Ti m' aj'yy ky hadoo:
—Pooj jé dó ý abaaj hõm Ee wë ý bahag'ããs hyb n'aa. Tadajep jawén
paa bá kã, ý dakã jëng jawén paa bá kã òm ý bahadaa kãn —nãng mãh.
⁶⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:
—Na hã ý h'yy kana'eeh doo, dejëp do hadoo doo, dakëe sa da hadoo
doo —nãng mãh. —Òm tii kã, ý karën maher'ood ta wób sa hã P'op
Hagã Do bag'ããs do ky n'aa —nãng mã Jesus.
⁶¹ Ti m' aj'yy see ky hadoo:
—Òm da ý hada wahë ý n'aa. Pooj jé ý karën paawã ý babaaj hõm
wakãn haa, ee, eën ý kedëe wät hyb n'aa —nãng mã ta kyyh.
⁶² Ti m' panyyg gó m' Jesus ky gadoo:
—K'ãats wapën n'aa booy yb takyyk doo me du doo do moo wät doo,
ta jawén p'aa hënh tahegãã bá, nas'aa dæg tamo haj'aa. Ti hadoo né hë
jé du doo do ý hada doo, tii bá ta see hã tahyb n'aa newëe bá, dooh tahaja
bã tamoo wäd bá P'op Hagã Do bag'ããs do hã —nãng mã Jesus kyyh.

Jesus mejüü 72 hadoo do ta ma matëg panyyg n'aa hahÿh

10 Ti m' ta ti jawén paa bá 72 ta ma matëg wób Jesus asëew hõm
mãh. Pawóp hë ken'yyh mã tamejüü ta pooj jé, ta wób sa
panang hënh tabahõm doo hënh. ² Rabahõm do pooj jé taky
hadoo sa hã, panyyg gó m' tamaher'oot:
—Hajõng ti anyy dæg paawã joom ag wah'ëe däk do ji ataa do pan'aa,
pawóp its ta taa n'aa ¹ —nãng mãh. —Ti hyb n'aa taw'ãats hë joom
danãh hã, P'op Hagã Do hã, bë ky n'aa ets'ëe tamejõ nã ta wób joom hã
ramoo bok hyb n'aa. ³ Sa mahang bë ý mejüü, b'ëe tabanas'aa mahang
habëeh do hadoo ^{II} —nãng mãh. ⁴ —Doo d' bë mahüüm dajëer hadoo
doo, ta hood hadoo, tsyym suun ta gó bë gawät do jawén buuj hadoo
doo —nãng mãh. —Bë kehewad manã bë kedëng do hã ta hõõ bá
—nãng mã sa hã.
⁵ Ti m' taky hadoo ënh:
—Bë nu kajäg bá ta wób tób bá, hahÿh da bë edëe ta yt hã haj'eenh
doo: “Bë P'op Hagã Do h'yyb n'yy m", denoo da. ⁶ Tii bá haj'eenh do
baad rado bá, hanãm gó bë ragado bá, P'op Hagã Do h'yyb n'yy m do
aym sa wë bë kedëng doo. Hanãm gó bë raganado bá, dooh da P'op
Hagã Do h'yyb enãw bá tii. ⁷ Panang bá bë kajaa bá, bë kahÿyd manã
tób wób hënh. Bë ayyw jeej da bë gadoo do tób bá. Taw'ãats hë bë eëek,
bë awa, bë awëe bë hã ranoo doo. Taw'ãats hë moo bok do sa hã ramoo
bok do sãm ji banoo. Ti hyb n'aa, bë nu mebyy manã bë gadoo do hã
—nãng mãh.
⁸ —Panang bá bë kajaa bá kã, bë ragado bá, bë hyb n'aa sëew manã
bë waa. Taw'ãats hë bë awa, bë awëe bë hã ranoo doo. ⁹ Nahëe enãh
doo, bë nahëe sog hõm. Hahÿh da bë her'oot sa hã: “Edah bë hã P'op
Hagã Do bag'ããs doo”, denoo da —nãng mãh. ¹⁰ —Panang bá bë kajaa
bã, bë raganado bá, bë ahõm panang tyw n'aa me. Hahÿh da bë ma-
her'ood sa hã: ^{II} “ãã tsyym suun ãã tepyng padëek bë panang k'ãats,
P'op Hagã Do bë ganadoo do heen n'aa tii. Bë ãã maher'oot hÿ ý kã:
P'eets hë paawã P'op Hagã Do bag'ããs do bë wë, dooh paawã bë gado
bã.” Tii da bë kyyh sa hã —nãng mãh. ¹² —Baad bë ý maher'oot.
Sahõnh hë badãk hahÿh hã habong do P'op Hagã Do ky n'aa etyy noo gó
kã, Sodoma panang buuj sa sãm bahãnh P'op Hagã Do anoo da nesaa
doo, bë ganadoo do panang buuj hã —nãng mãh.
¹³ Ti m' panang Korasïn, Betsaj-Da hãd enãh do buuj ky n'aa taher'oot
mãh:
—Nesaa do P'op Hagã Do anoo da bë hã Korasïn, Betsaj-Da panang
buuj. Hajõng ý pëhuunh do paa bë mahang. Doo ý bë ky dahé bá.
Panang Tiir, Sidõn hãd enãh doo bá ý pëhuuj bá paawã bë mahang ý pë-
huuj wät doo, p'ooj ub paawã ti buuj nesaa do hã rat'yyd kamehÿn
paawã, P'op Hagã Do hã rah'yy kawereem paawã. P'ooj ub paawã sa-
roor hebaan do hejoo do rapadadãg né paawã. Rehaa paawã sa nuu hã
tëeg ooj rat'yyd kamehÿn do heen n'aa paawã ti ta tii. ¹⁴ Sahõnh hë
badãk hahÿh hã habong do P'op Hagã Do ky n'aa etyy noo gó kã, Tiir
Sidõn buuj p'ooj ub habong do nesaa do ta sãm bahãnh P'op Hagã Do
anoo da bë hã nesaa doo, bë t'yyd kamehÿn do hyb n'aa, bë h'yy
kawanereem do hyb n'aa —nãng mãh.
¹⁵ Bëeh, Kapar-Naüm panang buuj, hÿ pong jé has'ëek bë ed'oo g'eeh
bëeh? Doo. Tabanesaa hënh bë bahyk da P'op Hagã Do an'oo bá
—nãng mã Jesus.
¹⁶ Ti m' ta ma matëg sa hã taky hadoo:

I Hahÿh d' Jesus hanãng péh: Hajõk ta hã h'yy ka'eeh do pan'aa paawã,
pawóp its ta ky n'aa sa hã her'oot do pan'aa. II Ta wób rakawajãan da sa wë
rakanarën do hyb n'aa P'op Hagã Do wë rah'yy kawereem bá, tahanãng pé tii.

—Bë her'oot do maa new'ëe doo, ý né hë ti tamaa newëe. Bë ty n'aa
ges'yyk doo, ý né hë ti taty n'aa ges'yyk. Ý ty n'aa ges'yyk doo, hã ý
mejüü do taty n'aa ges'yyk —nãng mãh.
¹⁷ Tii bá m' 72 hadoo do rababaaj nã bá m' Jesus wë, h'yyb tseb'ee doo
me m' ramaher'oot ta hã rabeboo nã do ky n'aa.
—Ma matëg —nãk mãh. —Karap'aar h'yyb nesaa do sii hë m' ãã raky
daheeh a ky gabuuj gó —nãk mã sa kyyh.
¹⁸ —Ýý. Ý hapãh —nãng mã Jesus. —Matym ýý gó Nesaa Do Yb
het'oom do hadoo tabadëe hyng ý hegãã bá. ¹⁹ Bë hã ý an'oo däk bë ba-
hajaa hyb n'aa aw'yy, sëej bë tseb'ee hyb n'aa. Bë hã ý an'oo däk bë ba-
hajaa bë nes'ëem hyb n'aa Nesaa Do Yb, ji maji. Doo tahaja bá nesaa
do tan'oo bá bë hã. ²⁰ Taw'ãats hë bë tseebe manã karap'aar h'yyb ne-
saa do bë raky daheeh do hyb n'aa. Taw'ãats hë bë tsebë bë hãd kerii
däk do hyb n'aa hÿ pong jé, P'op Hagã Do karapee sa hãd kerih do heen
n'aa hã —nãng mã Jesus 72 hadoo do sa hã.
²¹ Ti noo gó kã m', baad Jesus P'op Hagã Do Sahee h'yyb tseebe kãn.
Tseebe gó m' taky hadoo:
—Ee, P'op Hagã Doo, a hã ý j'aa etsë. Sahõnh hë hÿ pong jé, badãk
hahÿh hã hanãng do na-ãaj hë mabag'ããs. Majejen hahÿ mamoo wät do
haj'ap do sa mahãnh, tak'ëp ma kamet'ëek do mahãnh. Mametã wät sa
h'yyb gó karapee hadoo pé hã, baad h'yy ka'eeh pé hã. Ta tii da ma-
gen'aak Ee —nãng mã Jesus.
²² Ti m' taky hadoo sa hã:
—Sahõnh hë Ee banoo ta hejõj hã ýý. Doo baad hapãh pé ýýh, P'op
Hagã Do T'aa h. Jããm né hë Ee hapãh ýýh. Doo Ee, P'op Hagã Do baad
hapãh péh. Jããm né hë ýýh, ta T'aa hapãh. Jããm né hë sa hã ý metëeh
do hapãh Ee —nãng mãh.
²³ Ti m' ta ma matëg wë taty kawõot. Ta m'aa hënh tamaher'oot:
—Ky n'aa kedëng bëeh, hahÿ bë bahapãh do hyb n'aa. ²⁴ Baad bë ý
maher'oot: Rababong noo gó, hajõk P'op Hagã Do ky n'aa rod maküüh,
hajõk sa wahë n'aa hedoo do maküüh, rakarën paawã raheg'ããs bë
hapãh doo, dooh paa rahapëe bá. Rakarën paawã ramaa newëe bë maa
newëe doo, dooh paa ramaa napëe booh —nãng mã Jesus ta ma matëg
sa hã.

Samarija buuj ky en'yy m do panyyg n'aa hahÿh

²⁵ Ti m' ta see pé noo gó baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapãh do
as'ëeg gëet mã Jesus tametyy hyb n'aa.
—Ma matëg —nãng mãh. —Nyy da ý bad'oo edëb had'yyt do ý
gadoo hyb n'aa, hÿ pong jé P'op Hagã Do pa ý bawäd had'yyt hyb n'aa ý
dajëp bá? —nãng mãh.
²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:
—Ny hadoo P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do hã takerih ti ky n'aa?
—nãng mãh. —Nyy da ta hã maner'oot doo? —Jesus eanh mãh.
²⁷ Ti m' aj'yy ky hadoo:
—Hahÿh da takerii däk: “Taw'ãats hë tak'ëp bë kamahãn Tak'ëp Hyb
N'aa Jawyk Doo, P'op Hagã Doo, bë h'yy kaha'eeh doo. Taw'ãats hë
tak'ëp bë h'yy padãg ta hã. Taw'ãats hë bë h'yy tym gó naa né hë bë
kamahãn ta hã, sahõnh hë bë hajaa doo me.” ^{III} Hahÿh da na-ãaj takerii
däk —nãng aj'yy: “Makamahãn a da hadoo doo, a hã makamahãn doo
da” ^{IV} —nãng mã aj'yy kyyh.
²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Baad ub a kyyh, baad maky gadoo —nãng mãh. —Taw'ãats hë tii
d' né hë madoo, tii bá baad mabawäd kãn hÿ pong jé kã —nãng mã Je-
sus.
²⁹ Ti m' aj'yy karën paawã tajejen ta h'yyb j'ooj madãk doo me m' ti
takeaj wäd paawã. Ti hyb n'aa m' Jesus hã tabeanh ta seeh:
—Jaa tii da ý hadoo doo? —nãng mã ta kyyh.
³⁰ Ti m' panyyg ky n'aa me m' Jesus ky gadoo:
—Ti awät aj'yy panang Jerikó hënh hahõm doo. Jerusarënh bá naa ta-
bana. Ta tyw n'aa me tamahõm me takataa moo nes'aa do sa hã. Rama-
so däk, rarahëjãã mãh. Rasaroor kabo nyh mãh, rahewyyh mãh. Tii bá
m' radejaad hõm ta tyw n'aa noo däk bá. P'eets mã tadjëb paawã sa
moo gó. ³¹ Ti m' aj'yy P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oo do see
tii me m' tamahõm. Aj'yy tabahapãh bá m', dawëe takena wät ta
mahãnh. Ta tyw n'aa nu masee me m' tatabëh. Doo m' tat'yyd mehÿn
bã. ³² Ti hadoo né m' ta seeh. Rewi hãd nãng do panaa né tii. Tii me né
m' tamahõm tii d' ënh. Ti na-ãaj mã dooh tat'yyd mehÿn bá aj'yy tyw
me hajad hõm doo. ³³ Ti m' tagadëeg ub aj'yy, Samarija buuj, bana. Ti
m' ti t'yyd mehÿn kãn aj'yy. ³⁴ Ta wë m' tabahõm, ti m' ta rog taty
mebiin ta syj hadoo doo me, uwa s'ëeb hadoo doo me. Ti m' ta rog
maw'yyd däk mãh. Ti m' aj'yy batóg sooh ta mas'ãã jó. Ti m' tamahüüm
kãn dawëe hena do tób n'aa bá. Tii bá m' aj'yy tabahagãã kãn. ³⁵ Jati pé
kã m' tets'ëe däk mã tób danãh hã pawóp hë moweed k'ãats hawak do
s'ëeb. Ti m' taky hadoo ta hã: “Mahagãã hahÿ aj'yy. Hÿ ta sãm. Ta sãm

nahaja bā, ŷ matēeh bā sahōnh hē ŷ ep'aak a hā", nāng Samarija buuj kyyh tób danāh hā —nāng mā Jesus. Panyyg gó m' tabaher'oot ta tii hā.

³⁶ Ti m' Jesus eanh:

—Ny hadoo do ky enyym a hā, ta ti rarejāā do hā? Ny hadoo do ta da hadoo a hā? —nāng mā Jesus.

³⁷ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hapāh do ky hadoo:

—T'yyd mehīn doo —nāng māh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Ahōm nā, tii d' né hē mabadoo kán a da hadoo do hā —nāng māh.

Maah-Ta Marija daheeh Jesus heg'āās do panyyg n'aa hahŷh

³⁸ Ti m' Jerusārēnh hēnh Jesus ramahōm me, panang see bā m' ranu kajāg kán. Ta tii bā m' ŷŷnh Maah-Ta hād nāng do gadoo. Tats'yyt mā ta tób hēnh Jesus ta ma matēg daheeh. ³⁹ Maah-Ta ānh, Marija hād nāng do asooh māh. Jesus ma metēek do tamaa newēē māh. ⁴⁰ Maah-Ta m' ty kanewaāt. Ta waa n'aa m' tamoo wāt Jesus rawa do pan'aa. Ti m' Jesus wē tabana ti m' taky hadoo:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng māh. —Nepāh a hā, dooh ānh ŷŷ tamoo masaa bā? Mamaheer'ood ŷ tamoo masa hyb n'aa —nāng mā Maah-Ta.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Maah-Ta, —nāng māh —hajōng do hā maty kanewaāt. Tii hā mah'yyb dāk —nāng māh. ⁴² —Mahyb n'aa tón manā ta tii hā. Jāām né hē séc hē ti taw'āats hē. Ta tii hā Marija h'yyb dāk. Dooh da ŷ mejō bā ta ti teréd hōm —nāng mā Jesus Maah-Ta hā.

Jesus ma metēek ji ky n'aa etsēē do ky n'aa hahŷh

Ti m' ta see pé noo gó Jesus ky n'aa etsēē mā P'op Hagā Do hā.

11 Tabahajaa bā ká m' taky n'aa etsēē doo, ta ma matēg see ky hadoo ta hā:

—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng māh. —Āā mama met'ēēg nyy da ēr ky n'aa etsēē, Jowāw nu gahem'uun do ta ma matēg tama metēek doo da —nāng māh.

² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bé ky n'aa ets'ēē bā, taw'āats hē hahŷh da d' bē kyyh:

“Ee, āā karēn sahōnh hē ōm rahyb n'aa jew'yyk.

Āā etsēē a hā, sahōnh hē mabag'āās do nyyw hē takajaa hyb n'aa āā wē.

³ Man'oo had'yyt hē āā waa.

⁴ Mamabaan hōm nesaa do āā moo bok do paah.

Āā na-āāj hē āā mabaan hōm āā wē moo bong do nesaa doo.

Man'oo manā nesaa do āā tah'yyb tatug”, nāk da bēēh, bē ky n'aa ets'ēē bā —nāng mā Jesus.

⁵ Ti m' panyyg ky n'aa me m' tamaher'oot sa hā ji ky n'aa etsēē do ky n'aa:

—Bē see ahōm bā atsēm ub ta najiis tób hēnh, pāw tets'ēē bā paawā ta wē, ta wē heg'āās do waa n'aa paawā, hahŷh da ta kyyh ta najiis hā: “Na a waa uuh, pāw uuh. Tamawooh hē paawā ŷ karēn. ⁶ Najis ŷ kajaa nag'aap hē wē ŷŷ atsēm ub. Dooh wē ŷ ta waa péh”, nāng da.

⁷ Tii bā da ta najiis tób gó ta gawakō gó hagā do ky gedak ta hā: “ŷ maty hasygg manāh. Baad tób noo gatsēē dāk ta tēg me. Āā aj'eenh tah haa daheeh. Dooh ŷ haja bā ŷ an'oo bā a hā metsēē doo”, nāng da ta najiis ta hā.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ŷ maher'oot —nāng māh. —Tii d' edo né paawā as'ēēg gēēt né hē, pāw tabanoo hyb n'aa ta najiis hā. Ta najiis tabadoo do hyb n'aa na do ti tabas'ēēg gēēt. Tawén s'ēēg g'ēēd kán, tanaēēj had'yyt ta h'yyb.

⁹ Ti hyb n'aa bē ŷ maher'oot: Bē ets'ēē, tii bā P'op Hagā Do anoo bē hā. Bē esóts, tii bā bē aw'yyt da. ¹ Bē naēēj tób noo bā naa, tii bā da ta danāh noo gas'ēēs. ¹¹⁰ Jé hetsēē do gadoo da P'op Hagā Do hanaa. Jé hesoos pé taw'yyt P'op Hagā Do hanaa. Jé tób noo bā naa naēēnh péh, tób noo kas'ēēs da ta hā P'op Hagā Do hanaa.

¹¹ Ti m' Jesus eanh sa hā:

—Bē t'aaah ets'ēē bā tah'ŷh, bē anoo ta hā aw'yyt? ¹² Karaak tyb bē hā tets'ēē bā, sēēj bē anoo ta hā? Dooh. ¹³ Nesaa do moo heb'ook do né paawā bēēh, baad hadoo do bē heno bē taah hā. Ti bahānh bē ŷb hŷ pong jé hawāt do anoo da ta Sahee, ta hā hetsēē do hā —nāng mā Jesus.

I Baad ji hyb n'aa matakēē ji ky n'aa etsēē do hā tahanāng pé m' ti bē esóts, tii bā bē aw'yyt II Ji ky padāg had'yyt hē P'op Hagā Do hā ji etsēē doo, tahanāng pé m' ti tób noo bā naa ji naēēnh doo

Nesaa Do ŷb ky gabuuj Jesus moo wāt rahanāng do panyyg n'aa hahŷh

¹⁴ Ti m' ta see pé noo gó, karap'aar h'yyb nesaa do Jesus habēē hōm ner'oot do hā hadāk do paah. Aj'yy karap'aar h'yyb beréd hōm bā, aj'yy er'ood dāg kán p'aa hēnh. Hajōk do t'ii hēnh kat'aa do rahyb n'aa meunh māh. ¹⁵ Ta wób raky sēm Jesus. Ti m' raky hadoo:

—Beresebu, ^{III} karap'aar h'yyb nesaa do wahē n'aa kyy gó ti tabaheebē karap'aar h'yyb nesaa doo —nāk mā sa kyyh.

¹⁶ Ta wób rakarēn mā Jesus rametty, P'op Hagā Do hejój me tado bā tamoo wāt doo. Ti hyb n'aa rabetsēē mā Jesus hā, tapahuuj bā sa matym haj'aa wē hā.

¹⁷ Jesus hapāh mā sa h'yyb, ti m' panyyg ky n'aa me taky hadoo sa hā:

—Nesaa do ŷb kyy gó ŷ hebē karap'aar h'yyb nesaa doo, bē nooh. Nyy d' tii ēh? Sa da hadoo do wē sa hāj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bā, gawatsik tii bā sahōnh hē —nāng māh. —Sa wakāān sa hā hē rahyb n'aa wareem bā, sahōnh hē kahāj jēng tii bā —nāng māh. ¹⁸ —Ti hadoo ēnh Nesaa Do ŷb hā ká. Ta hā hē takawareem bā, ta karapee hā tahyb n'aa wareem bā, nyyw hē tabahēēj jēē paawā tii bā Nesaa Do ŷb

bag'āās doo. Ta ti ŷ wén her'oot, Beresebu kyy gó ŷ hebē karap'aar h'yyb nesaa do bē her'oot do hyb n'aa. ¹⁹ Bē her'oot doo da tado bā, Beresebu kyy gó ŷ hebēē bā paawā karap'aar h'yyb nesaa doo, jaa ky gabuuj bē karapee hebē do karap'aar h'yyb? Bē karapee né da bē raky n'aa etyy, daap bē menyuh do hyb n'aa bē her'oot do hā. ²⁰ P'op Hagā Do ky gabuuj gó né hē ti ŷ hebē do karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagā Do ji tabag'āās do kaja doo ká bē wē, ta ti metēēh bē hā —nāng māh.

²¹ Ti m' panyyg ky n'aa see me m' Jesus maher'oot sa hā:

—Aj'yy hejooonh do hajōng ta kuman yt hā ta tób tahagāā bā, dooh ta ma hado hōm péh. ²² Ti aj'yy seeh, ta bahānh hejooonh do kajaa bā ta wē, ta sām tam'aah tii, ta hā taj'aa ketsē. Ta kuman paa tasog hōm, ta mejój paah. Tii bā ká, ta ma paa tabasog hōm kán, tets'ēē bong ta wób hā ká ^{IV} —nāng mā Jesus.

²³ —Hēp ŷ hata nadoo doo, majē ŷ tii. ŷ manasa doo, P'op Hagā Do wē ŷ ataa doo, dawēē rabehūūm tii bā tan'oo bā —nāng māh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Karap'aar h'yyb nesaa do aj'yy hā, ŷŷnh hā hadāk do paa ahōm wād bā ta mahānh, tabanawāng hēnh tabahew'ēēt. Ta tób tabesoos takameh'āāk hyb n'aa. Ti dooh tawyyd bā. Ti ta h'yyb gó taky hadoo: “ŷ abaa hōm p'aa hēnh ŷ hadāk do paa hā, tóp ŷŷ hēnh”, nāng. ²⁵ Tii bā ta tób paa bā takajaa bā, yd kabak'ood dāk tabahapāh, baad takabenān ta hā. ²⁶ Tii bā tats'yyt 7 karap'aar h'yyb nesaa do wób ta hataa, ta bahānh nesaa doo. Tii bā rabajēē pēē ta tób paa gó. Tii bā rabanyy kán ta hā ká. Ta hā hanāng do paa bahānh tii ká. Tak'ēp tii ká ta hā ká nesaa doo ká —nāng mā Jesus.

²⁷ Ti m' Jesus ber'oot bā m', hajōk do mahang ŷŷnh see ky ganyyh:

—Ky n'aa kedēng ta ti a ŷŷn ōm haw'ēēh doo —nāng māh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ta bahānh ky n'aa kedēng, P'op Hagā Do kyyh maa newēē doo, ky daheeh doo —nāng mā Jesus ta hā.

Jonas Jesus beh'ūūm do ky n'aa hahŷh

²⁹ Ti m' hajōk do gatat'uuk bā m' ta hā, Jesus ky hadoo:

—Da hē, badāk hahŷh hā habong doo, nes'aa sa h'yyb. Ti hadoo né hē, ŷ ramejūū ŷ pahuunh hyb n'aa sa matym haj'aa. ^{VI} Dooh da ŷ metā bā sa hā. Jāām né da P'op Hagā Do ky n'aa rod Jonas hād nāng do ta metēē n'aa hadoo sa hā kametēēh da. ³⁰ Jonas hā P'op Hagā Do bad'oo do hā, Niniwéh buuj rah'yy genā hōm, P'op Hagā Do né ti mejūū. Ti hadoo né da hā ŷŷ, Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do hā rah'yy genā hōm da, P'op Hagā Do né hē ti ŷ tamejūū doo. ³¹ Seba hād nāng do hāj n'aa sa wahē n'aa ŷŷnh, da hē, badāk hahŷh hā habong do taky n'aa tapaa da P'op Hagā Do matym gó, sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó ká. Dawēē naa paa m' tabana tii, tamaa newēē hyb n'aa Saromāw hajaa doo, P'op Hagā Do anoo do ta hā. Saromāw bahānh ŷ ti hahŷh, bē hapāh doo. Ti hado né paawā, dooh bē karēn bā bē maa newēē bā hahŷh. ³² Niniwéh buuj na-āāj da raky n'aa tapaa né tii da ēnh ti noo gó ká, da hē badāk hahŷh hā habong doo. P'op Hagā Do ky n'aa rod Jonas sa hā taher'oot noo gó, rat'yyd kamehīn nesaa do ramoo bok do hā. Nesaa do reréd hōm. Hahŷh, Jonas bahānh ti ŷ hŷh. Bē tii,

III Nesaa Do ŷb né ti Beresebu. IV Hahŷh d' tahanāng pé ti panyyg gó teh'ūūm doo: Aj'yy hejooonh doo, Nesaa Do ŷb. Aj'yy hejooonh do ma hado hōm do hadoo Jesus. Aj'yy hejooonh do ma, karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagā Do Sa-hee hejój gó Jesus baheebē karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do ŷb karapee, tak'ēp tabahejooonh do hyb n'aa Nesaa Do ŷb mahānh. V Ta tób paah, aj'yy, ŷŷnh hā hadāk do paa tii. VI Rawén karēn Jesus pahuunh sa matym haj'aa, rabahapāh hyb n'aa P'op Hagā Do hanaa Jesus tado bā.

dooh bë t'yyd kamehñin bā nesaa do bë moo bok do hā, dooh bë eréd bā —nāng mā Jesus hajōk do sa hā. ^I

Ji bag hadoo do panyyg n'aa hahyñh

³³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh ji bag ji gataa bā ji jejen hyb n'aa. Dooh ji daso bā ji waa hood yt hā. Dooh. Ta bag ji dasooh ta tyng jó, tób gó hajēē p'ēē do rabahapāh hyb n'aa. ³⁴ Ji h'yyb bag hadoo ji matym —nāng mäh. —Baad tado bā ji matym, ta bag hado dāk sahōnh hē ji hā. Baad tanado bā ji matym, badagyp hadoo ji hā. ³⁵ Baad bë hyb n'aa matakā, ta bag hadoo bë hā hanāng bë ed'oo doo, badagyp do tanadoo hyb n'aa. ³⁶ Bë h'yyb tym gó ta bag hadoo do baad tabawag dāg bā, badagyp do hadoo do tanado wād bā, sahōnh hē tii bā tabawag dāk ji hā, ta bag hadoo do mehānh ji hā ^{II} —nāng mā Jesus kyyh. Panyyg gó m' tabeh'ūum.

J'ooj madāk do ky ken'yym do Jesus nabuuj gedoo do ky n'aa hahyñh

³⁷ Ti m' Jesus baher'oot do bahānh bā ká, Pariséw see ats'yyt mäh, ta tób hēnh tabawēh hyb n'aa. Ti m' Jesus bahōm kán mā ta tób hēnh, ti m' tabasoo, sa sii tabawēh hyb n'aa. ³⁸ Ti m' tób danāh hyb n'aa meu-unh mā Jesus basoo do hyb n'aa, tabawa hyb n'aa ta si n'aa hē. Dooh m' ta moo tahetsyyd bā sa wahē makū rabahed'oo doo da. ³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Bë Pariséw —nāng mäh. —Ji waa hood ta gó hasus doo, ta jó ub ji hets'yyt do hadoo bëēh. Baad bë babok P'op Hagā Do matym gó ji ed'oo. J'ooj madāk doo me tii. T'öp, bë h'yyb gó, tak'ēp bë karēn do jawén bë babok. T'öp bë h'yyb tym gó, hajōng nesaa doo. ⁴⁰ Bë h'yy gatamah —nāng mäh. —Ji hub pahuunh doo, ji h'yyb tym na-āāj hē tapahuunh. ⁴¹ Taw'āats hē bë h'yyb gó naa, t'öp naa, bë masaa kas'ut do sa hā, tii bā ká, P'op Hagā Do hā baad ub tabanām sahōnh hē bë hā ^{III} —nāng mäh.

⁴² —Baad nado bë hā da, Pariséw —nāng mäh. —Bë waa ty gamabu-uj uuh sii hē né paawā bë banoo P'op Hagā Do matym n'aa, dooh paawā baad hadoo do bë moo boo bā bë da hadoo do hā, bë mabaan P'op Hagā Do hā bë kamahānh doo. Taw'āats hē paawā dooh bë mabaan bā ta tii. Taw'āats hē P'op Hagā Do matym n'aa bë banoo na-āāj hē —nāng mā Jesus.

⁴³ —Baad nado bë hā da, Pariséw —nāng mäh. —Bë gen'aak hyb n'aa jewyk do bat'oonh bā bë atooj bā, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā. Bë gen'aak bë redēng, bë raweh'ēēh, hajōk do mahang rakahet'aa bā, rabahesām bā —nāng mäh.

⁴⁴ —Baad nado bë hā da, Pariséw —nāng mäh. —Kamag hood ta jó ji tsab'eep bā ji nahapāh do hadoo bëēh ^{IV} —nāng mā Jesus.

⁴⁵ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hapāh do see ky hadoo ta hā: —Ma matēg —nāng mäh. —Ta ti mapes'āap doo, āa na-āāj hē mapes'āap —nāng mäh.

⁴⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad nado bë hā da Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hap'ēēh doo —nāng mäh. —Hajōng hejoonh do bë mejūū ta wób raky daheeh hyb n'aa. Ti bahānh bë bawēēd dāk Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hadoo né hē, dooh tabad'op hē bë masaa bā bë mejūū do rabahajaa hyb n'aa —nāng mäh.

⁴⁷ —Baad nado bë hā —nāng mäh. —P'op Hagā Do ky n'aa rod, p'ooj ub habong do bë wahē makū radej'ēēp do sa kamag n'aa hood pā s'ēēh, bë tema. ⁴⁸ Ta ti tametēēh, bë wahē makū h'yyb hadoo bëēh. Bë wahē makū né hē dej'ēēp P'op Hagā Do ky n'aa rod paah. Hyy ká bë temaa toonh ji hyb n'aa esee do heen n'aa sa kamag n'aa hood jó. ^{V49} Hahyñh d'

^I Jonas, tah'yñb haeh do wog gó tabasuun wāt doo, tamawoob hē ta āh. Ti hadoo né hē Jesus, tamawoob hē né hē ta āh tabakā wāt k'āats gó. Tii da tahanāng pé m' ti Jesus her'oot do sa hā. ^{II} Ta bag ky n'aa nado ti Jesus hedoo. Panyyg ky n'aa me tabaher'oot. Ta wób sa hā dooh m' tagah'ood nā bā. Ti hyb n'aa rakarēn p'aa hēnh Jesus pahuunh, baad rabahapāh hyb n'aa P'op Hagā Do T'aah tado bā. Sa hā kejēn Jesus hejōj. Ti hyb n'aa Jesus ky n'aa eh'ūum ta bag ky n'aa me tama metēēk doo. Dooh kejēn do tado bā ti tametēēk doo. Baad ji karēn bā baad hadoo do ji bahapāh bā, baad tagahoot ji h'yyb tym gó Jesus metēēk doo. Ji hā ta bag hado dāk. Ji kanarēn bā baad hadoo do ji bahapēē bā, dooh tagah'ood bā ji hā Jesus metēēk doo. Badagyp do hadoo ji hā. ^{III} Hahyñh da na-āāj hē taha-jaa ji tab'ēēs ta tii: “Taw'āats hē bë waa hood gó hanāng do bë anoo kas'ut do sa hā, tii bā ká baad ub tabanām sahōnh hē bë hā, P'op Hagā Do hā.” ^{IV} Kamag hood banāng bā tsab'eep doo, hasuts dāk hadoo P'op Hagā Do hā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'ood bā. Ti hadoo né sa hā ēnh, Pariséw sii raboo bā. J'ooj madāk doo me raky ken'yym do hyb n'aa, dooh ji h'yy ganyy bā baad tanado bā sa h'yyb tym. ^V Dooh sa wahē makū rapanyyg kadehé bā P'op Hagā Do ky n'aa hā, P'op Hagā Do ky n'aa rod raheer'oot do paah. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma

né hē P'op Hagā Do baher'oot ta hapāh doo gó bë ky n'aa: “Sa mahang y mejūū da kēh y n'aa rod, panāk y na-āāj né hē. Sa wób né da radej'ēēp, ta wób da rarejāā”, nāng paa m' P'op Hagā Do kyyh —nāng mā Jesus.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh sa hā:

—Ti hyb n'aa da bë hā, da hē habong do hā ká, P'op Hagā Do ban'oo kán sahōnh hē ta ky n'aa rod radej'ēēp do paa sām ká. P'ooj ub, badāk hahyñh tadu dahāng jawén paa bā radej'ēēp doo, ⁵¹ Abéw Kaiñ naboo noo gó du dāk do né hē. Tii ká, tagadēēg ub, Sakarija radaj'ēēp doo ká. Ti radaj'ēēp paa m' rama ejuu do tyng, P'op Hagā Do tób n'aa ganahaang gó. Baad y her'oot bë hā, da hē habong do sa hā ká P'op Hagā Do ban'oo kán sahōnh hē radej'ēēp do sām ká —nāng mäh.

⁵² —Baad nado bë hā Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hapāh doo —nāng mäh. —Dooh bë karēn bā ta wób raky n'aa napēē bā P'op Hagā Doo. Tób noo tēg ji jejen do hadoo sa mahānh, ranajēē p'ēē hyb n'aa hadoo bëēh. Bë né hē, dooh bë karēn bā bë ajēēh, dooh P'op Hagā Do bë hapēē bā. Ta wób, karēn do hajēng doo, bë ge'yym ranajēng hyb n'aa, P'op Hagā Do ranahapāh hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

⁵³ Ti m' Jesus banyyh bā ká m', tak'ēp mā Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āāj hē rakawajāan ta wē. Hajōk mā gatatug dāk, tak'ēp mā rabeaanh. Kawaj'āan gó m' rabeaanh ta hā. ⁵⁴ Rakarēn paawā m' raw'yyt taheer'oot do hā raganen'aak doo, raky n'aa tapaa hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do hā.

J'ooj madāk doo me raky ken'yym do panyyg n'aa hahyñh

¹² Ti noo gó m', hajōk rakata b'ēēh mā Jesus wē. Hajōk né hē ti kahet'aa doo. Hajōk do hyb n'aa, ta wób sa tsyym mā rabep. Ti m' ta ma matēg sa hā Jesus ky hadoo:

—Baad bë hyb n'aa matakā da. Baad bë kanā da Pariséw sa pāw makuj n'aa mahānh, j'ooj madāk doo me ji ky ken'yym do mahānh, y hanāng péh tii —nāng mäh. ² —Dooh ji haja bā ji jejen bā ji h'yyb. Sahōnh hē ji h'yyb P'op Hagā Do hapāh. Ti awāt da ti noo gó, sahōnh hē ji jejen doo P'op Hagā Do metēēh. ^{VI3} Atsēm, kejēn do hadoo ta wób rama nanapāh bā bë her'oot doo, adēb bā ká, sahōnh hē maa napāh bā takaher'oot da ta jawén, P'op Hagā Do an'oo bā. Kaja hē ta gawok gó kahesēēnh do ta see hā, tak'ēp da takaher'oot tii ká, sahōnh hē ramaa napāh hyb n'aa. Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa matakā ti bë her'oot doo!

⁴ —Najis haa, bë je'yym manā ji majjñ ji daj'ēēp do hā. Jāām né hē ji hub rahajaa radajēēb bā. Ji h'yyb tym dooh rahaja bā. ⁵ Y maher'oot bëēh, ny hadoo do bë je'yym. Taw'āats hē P'op Hagā Do ji je'yym. Ti ti hajaa ji tadaj'ēēp do jawén paa bā, ji h'yyb tym taw'oong hōm kán tabanesaa hēnh. Ti hyb n'aa, ji hyb n'aa jaw'yyk, ji je'yym P'op Hagā Doo —nāng mäh.

⁶ —Ji moo oow pé taw'ēēd taah, kanahēn d'os hē rabesēm is, ky n'aa ganebats. Ti hado né paawā, dooh sét had'os do sa see P'op Hagā Do mabaan bā. ⁷ Ti hyb n'aa, bë e'yym manāh. Hajōng taw'ēēd takamahānh do bahānh bë P'op Hagā Do kamahānh. Sahōnh hē ji sēēn sii hē P'op Hagā Do betsen. Baad ji tabahag'āas y hanāng péh —nāng mā Jesus.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Baad bë y maher'oot hahyñh: Kēh y n'aa najejēn pé ta wób sa hā, yñh, Aj'yy Hadoo Do Hyy Pong jé Hana Doo, y na-āāj hē, dooh y ky n'aa jejen bā ta tii, āas P'op Hagā Do pa hab'ēēh do sa hā. ⁹ Kēh y n'aa jejen péh, y na-āāj da y ky n'aa jejen tii d'ēnh, āas P'op Hagā Do pa hab'ēēh do sa matym gó. ¹⁰ Jé Aj'yy Hadoo Do Hyy Pong jé Hana Do ky n'aa rejāā péh, P'op Hagā Do mabaan ti ta hā. P'op Hagā Do Sahee ky n'aa rejāā pé ká, dooh P'op Hagā Do mabaan bā, dooh tat'yyd mehññ bā ká tii ká —nāng mäh.

¹¹ —Bë ramoo maso dāg bā, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo hēnh bë ramahūum bā, sa wahē n'aa wób wē bë ramahūum bā, hyb n'aa jewyk do wē na-āāj né hē, bë hyb n'aa tón manā bë her'oot do hā bë ky n'aa. ¹² P'op Hagā Do Sahee anoo da bë her'oot do pan'aa —nāng mā Jesus.

H'yy gatamah doo, tak'ēp ma nāng do panyyg n'aa hahyñh

¹³ Ti m' hajōk do mahang ta see ky ganyyh:

—Ma matēg —nāng mäh. —Mamaher'ood hāj yñh, tabetyn hyb n'aa āā yb wē naa —nāng mā aj'yy kyyh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Najis yñh, y nado ti hetyn bë hā bë yb ma paah —nāng mäh.

¹⁵ Ti m' sahōnh hē sa hā Jesus ky hadoo:

mehetēk do wób, rawehēē né paawā P'op Hagā Do ky n'aa rod makūūh, dooh raky dahé bā sa kyyh paah. J'ooj madāk doo me raky kenāw ub tii. ^{VI} Tii d' Jesus wén her'oot, j'ooj madāk doo me ji ky ken'yym mahānh Pariséw rabad'oo doo da.

—Bē hyb n'aa matakā da, bē hyb n'aa nah'ūūm hyb n'aa bē ma, bē dajēēr. Ji ma tak'ēp hajōng do nado ji h'yy gadajang hanoo do babā ji awāt bā —nāng mäh.

¹⁶ Ti m' panyyg ky n'aa gó m' tabeh'ūūm ta ti ky n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Hý hadoo aj'yy tak'ēp wekāp doo. Baad ta gēew bā. Ti hyb n'aa baad né hē ta joom beaak. ¹⁷ Ti ta h'yyb gó taky hadoo: “N'yy d' ý bad'oo hýy ká?”, nāng. “Gedē hōm joom ag tób n'aa”, nāng ta kyyh. “N'yy hēnh hýy ká ta wób ý bataa?”, nāng ta h'yyb gó. ¹⁸ Ti taky hado kán: “Ý hapāh. Hahýy da ý bad'oo”, nāng ta kyyh. “Ý apyn hōm dó joom ag tób n'aa”, nāng ta kyyh. “P'aa hēnh da ý tamaa sooh. Aeh da hýy ká joom s'ēēb tób n'aa, ma ý tób n'aa na-āāj né hē”, nāng. ¹⁹ “Ý bahajaa bā ká”, nāng, “hahýy da d' kēh ýy hā ýy hē”, nāng “Hajōng wakāp ýy. Dooch d' nanyw tahēēj bā. Hajōng da ta baab teh'ēēnh wakāp ýy hā”, nāng. “Taw'āats hē hýy ká, ý kameh'āāk hýy ká. Baad ý hýy ká. Baad ý beēēk hýy ká, baad ý bawā hýy ká, ý tsebē hýy ká”, nāng ta ti aj'yy h'yyb gó.

²⁰ Ti P'op Hagā Do ky hadoo ta hā: “H'yy gatamaa ōm”, nāng. “Badah atsēm da madajēp! Jaa wē tabayyw kán a ma paah?”, nāng P'op Hagā Do kyyh aj'yy hā ká —tii d' má Jesus baher'oot ji ma ky n'aa, ji dajēēr ky n'aa.

²¹ Ti m' Jesus ky hado kán sa hā:

—Ti hadoo né ká ta ti tak'ēp sa wak'āāb hyb n'aa h'ūūm do hā, P'op Hagā Do dooh rahyb n'aa es'ee bā —nāng mā Jesus.

Ji P'op Hagā Do kamahān do ky n'aa hahýy

²² Ti m' ta ma matēg hā Jesus ky hadoo:

—Ti hyb n'aa bē ý maher'oot hahýy: Bē hyb n'aa tón had'yyt manā bē babok do hā, bē waa hā, bē saroor hā. ²³ Tii d' ý wén edoo, ji awa do bahānh ti ji edēp doo. Ji saroor bahānh ji. ²⁴ Bē hegāā taw'ēēd. Dooch re-joom bā joom tym. Dooch rata bā joom ag. Dooch sa waa tób n'aa rayd ta pēh. Ti hado né paawā P'op Hagā Do anoo sa waa. Taw'ēēd P'op Hagā Do kamahān do bahānh bē takamahān! ²⁵ Tak'ēp bē hyb n'aa newē had'yyt né paawā, dooh bē haja bā bē aboo dawēd bā ta tii da. ²⁶ Ta ti bē nahaja bā, nahejooj né paawā, h'ēēd hyb n'aa bē hyb n'aa newē had'yyt hē ta wób.

²⁷ —Bē hegāā tabawā n'aa ts'oooh —nāng mäh. —Dooch né paawā ramoo boo bā, dooh né paawā sa saroor rages'yyb bā, Saromāw saroor anyyw né paawā, gabar'ēēng né paawā, ti bahānh tabanām ti tabawā n'aa ts'oooh. ²⁸ Tii da baad ub P'op Hagā Do adoo bā tabawā n'aa hā, nanyw hē tsawyy jēng do hā, ji gatang do hā, ti bahānh da P'op Hagā Do bahag'āās bēēh. Tanoo né da bē hā bē saroor. H'ēēd hyb n'aa P'op Hagā Do hā baad bē h'yy kana'eeh? ²⁹ Bē hyb n'aa newē had'yyt manā bē eēēk doo, bē awa doo, bē awēh doo. Bē hyb n'aa tón had'yyt manā ta tii. ³⁰ P'op Hagā Do sa h'yyb gó nahapāh do ti tii, ti hā h'yyb pad'ēēk doo. Bē ti dooh tii d' bē adoo bā. P'op Hagā Doo, bē Yb, hapāh bē wē bedoh doo. ³¹ Taw'āats hē baad bē h'yyb padāg bē Yb bag'āās do hā. Tii bā ká, tanoo da bē hā sahōnh hē bē wē bedoh doo —nāng mäh.

³² —Bē eýym manā b'ée taah nahejooj is doo. Hanām gó bē Yb, hý pong jé hawāt do tabanoo bē hā, ta sii bē bag'āās hyb n'aa. Ti hyb n'aa, bē eýym manāh, ý wén nāng. ³³ Taw'āats hē bē esēēm hōm bē wē hanāng doo. Kas'ut do hā bē banoo bē ma paa sām. Tii bā ká, bē ma nāng hý pong jé ká. Ta ti dooh tahēēj bā. T'ii hēnh dooh retsēēg bā ká bē ma. T'ii hēnh dooh kamera rejā bā ká bē ma. ³⁴ Ta tii d' ý wén her'oot, tak'ēp bē kamahān do banāng bā, tii bā bē h'yyb bawāt —nāng mā Jesus.

Baad ji gada do Jesus bahyng do panyyg n'aa hahýy

³⁵ Ti m' taky hadoo:

—Taw'āats hē bē h'yy kahasaāb bē moo bok hyb n'aa, baad ub da bē gadaa had'yyt da, atsēm na-āāj hē bē gada, p'aa hēnh ý bahyng bā.

³⁶ Taw'āats hē tób danāh karom, atsēm sa kariw n'aa raket'ēē hēnh jām n'aa baad gad'aa do hadoo da bēēh. Ta bag ahōō had'yyt hē ran'oo bā. Ty gapad'ēēk ragada sa kariw n'aa, tanaēēnh bā, nanyw hē ragas'ēēs hyb n'aa tób, sa kariw n'aa bajēē suun hyb n'aa. ³⁷ Baad da gad'aa do sa hā, sa kariw n'aa kajaa bā ká raty gapad'ēēk do hyb n'aa —nāng mā Jesus. —Né hup ý né hē hahýy her'oot doo: Sa kariw n'aa ats'yyt da, rabat'oonh, rabawēh hyb n'aa. Tii bā da ta saroor see tah'ýy, tii bā sa tā, sa waa taban'oo kán sa hā. ³⁸ Taw'āats hē da sa kariw n'aa awywd bā ty gapad'ēēk do sa hā, atsēm ub takaja bā, tapaj'ēē bā takaja bā na-āāj hē —nāng mäh.

³⁹ Ti m' tabaher'oot ēnh panyyg see ky n'aa me sa hā:

—Bē hyb n'aa newē hahýy: Tób danāh hapēē bā paawā hets'ēēk do kajaa bā, dooh paawā tan'oo bā hets'ēēk do ta tób tanoo eē nā bā. Baad paawā tagada. ⁴⁰ Ti hadoo bē hā. Taw'āats hē baad bē hyb n'aa matakā, baad bē gadaa ta pooj jé. Ta ti ý wén her'oot, bē ganadaa bā Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa da p'aa hēnh —nāng mā Jesus.

⁴¹ Ti m' Peed beaanh ta hā:

—Āā wahē n'aa —nāng mäh. —Āā hā ub ti mabaher'oot ta ti panyyg? Sahōnh hā ti mabaher'oot? —nāng mäh.

⁴² Ti m' Jesus ky gadoo panyyg see ky n'aa me m':

—Ta ti ý maher'oot, sahōnh hē bē mahang ta kaser n'aa baad had'yyt hē ta kariw n'aa mejūū do moo wāt doo, h'yy ganāng do hadoo raba-hadoo doo. Ta tii hā ta kariw n'aa banoo, ta karom tabahag'āās hyb n'aa, sa waa tabetsēēh hyb n'aa sa hā, ta s'ee hēnh ta kariw n'aa awād nuuj jé. ⁴³ Taw'āats hē ta kaser n'aa hā, ta kariw n'aa awywd bā ta mejūū do hā moo wāt doo, ta kariw n'aa matēēh bā. ⁴⁴ Ta kariw n'aa weh'ēēh da ta ti hadoo doo. Sahōnh hē tahaēēnh ta hā ta ma, ta ma hagā n'aa tabahado dāk hyb n'aa ká. Né hup ý né hē ta ti ý her'oot doo. ⁴⁵ Hýy ká, baad ta kaser n'aa moo nawād bā paawā, ta h'yyb gó taky hado bā: “Dooch nanyw hē kariw ý n'aa kaja bā”, tanoo bā, karom wób tahewyh had'yyt bā ká, tatsebē do waa n'aa tamoo hewēēd bā, taoom bā jarakē hedoo do mahýy, ⁴⁶ ti taganada bā né ká ta kariw n'aa kajaa da. Tahyb n'aa napeet bā ká takajaa. Tii bā, tak'ēp da ta kariw n'aa rejā kán da. Tanoo da ta kaser n'aa paa ahoop, P'op Hagā Do ky nadah'eeh do nesaa do rahoop doo da.

⁴⁷ —Jé karom ta kariw n'aa ganada doo, ta kariw n'aa karēn do ta-moo nawāt doo, tahapēē né paawā baad ub ta kariw n'aa mejūū doo, tak'ēp da rabahewyhh ta mabaj. ⁴⁸ Jé nesaa do moo wāt doo, ta kariw n'aa mejūū do nahapāh doo, dooh denaa hē rahewyh ta mabaj. Ti hyb n'aa ká, ji hā P'op Hagā Do anoo do pēnh, ti pēnh né takarēn ji moo wāt ta wē. Hajōng do hā kahanoo doo, hajōng na-āāj takarēn tamoo wāt ta wē, hajōng takarēn ta mabaj. Ta bahānh kahanoo do hā, ta pēnh né ta mabaj.

Jesus hyb n'aa raketyn hōm do ky n'aa hahýy

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hý pong jé naa ý bahyng, tēēg hadoo ý gahō jat hyb n'aa, badāk hahýy hā habong do sa mahang tetyn hōm hyb n'aa. Ý karēn paawā nanyw hē tabahōō jat ti tēēg hadoo doo. ⁵⁰ Tak'ēp da nesaa do ý bahoop da. Tak'ēp ý h'yy katón ta ti ý bahajaa bā ká. ⁵¹ Ý ahyw wāt babā, bē ed'oo apāh, h'yyb nyw gó badāk hahýy hā habong do rababok hyb n'aa sa da hadoo do wē, ý an'oo bā do hyb n'aa. Tii d' bē hyb n'aa newē manāh. Ý ahyw wāt do hyb n'aa, hēp ý n'aa raketyn bong da. ⁵² Hý jawēn da, sa wakāān hedoo do ketyh hōm da hēp ý n'aa. Sa wakāān tamawoob hē hadoo do ragadoo da kēh ý n'aa. Pawóp hē, dooh d' ragado bā. Ky kedak da hēp ý n'aa. ⁵³ Ta wób da, sa yb sa taah daheeh ketyh bong da hēp ý n'aa. Ti hadoo né da sa ýyn sa toog daheeh, raketyn bong da hēp ý n'aa. Sa mayyn sa takaanh na-āāj da —nāng mā Jesus ta ma matēg hā.

⁵⁴ Ti m' hajōk do hā taky hadoo:

—Papýy badēē hyng hēnh naa naēng poo wād bā, “Badah tabadoos”, nāk bē kyyh. Te hub né hē, adoos né hē. ⁵⁵ Ta karawaa me tagahēm bā, “Badah banām”, nāk bēēh. Te hub né hē, banām né ká, baju né hē ká. ⁵⁶ J'ooj madāk doo me ky ken'yym do bēēh! Bē h'yy genā né paawā naēng hadoos do heen n'aa hā, banām do heen n'aa hā, dooh bē h'yy genā bā, da hē ká, ta heen n'aa bē hā kametēēh do hā ¹—nāng mäh.

⁵⁷ —Hēd n'aa bē hyb n'aa nanewēē bē daaj hē, baad hadoo do ji moo wāt doo? ⁵⁸ Bē ky n'aa tapaa pé sii bē ahōm bā, hyb n'aa jawyk do wē ōm taky n'aa ety hyb n'aa, taw'āats hē ta hōō bā, bē sii hōm do sii baad bē ber'oot, taberēd hōm hyb n'aa ta ti bē ky n'aa tamahūūm do hyb n'aa jawyk do wē. Tii d' bē nadoo bā, bē d' tamahūūm hyb n'aa jawyk do wē. Ta tii ká, warahén hā bē tabahaēēnh, bē tadewāts bēēh hyb n'aa ká. ⁵⁹ Baad bē ý maher'oot: Dooch d' bē anā bā ká tii bā, sahōnh hē bē nepaag bā —nāng mā Jesus. ¹¹

Nesaa do ji neréd bā, ji da P'op Hagā Do rejāā do ky n'aa hahýy

Ti noo gó m' ta wób rabana Jesus wē. Jesus mā ramaher'oot Pi-rato hād nāng do warahén n'aa radej'ēēp do Garirej buuj wób, P'op Hagā Do hā rama ejuu bā. ² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Garirej buuj wób sa mahānh nesaa do ramoo bok, rawēn dejēp, bē ed'oo? ³ Dooch. Tak'ēp nesaa do sa hā, ta wób sa mahānh hyb n'aa nado. Bē hā na-āāj hē da tabadāng P'op Hagā Do mo haj'aa nesaa do bē moo bok do sām, nesaa do bē neréd bā. Tabanesaa hēnh bē da tah'eed hōm. ⁴ Ta ti 18 hedoo doo, Siroéh hād nāng do tób yb sa jó hatēh hyng doo ēnh? Radejēp bē ed'oo g'eeh, tak'ēp ranesaa do hyb n'aa Jerusarēnh buuj

¹ Naēng badoos do pooj jé, rahapāh ta heen n'aa. Tabanām do pooj jé, rahapāh na-āāj hē ta heen n'aa. Hajōng Jesus pehuunh né paawā, dooh rah'yy genā bā P'op Hagā Do T'aaah tado bā né hē. ¹¹ Ji da hadoo do ji ky n'aa tapaa do ky n'aa had'yyt nado hahýy. Hahýy d' tahanāng pé na-āāj hē: Taw'āats hē nanyw hē, ji hajaa nā bā, ji h'yyb tym ji benām P'op Hagā Do wē, ta jawēn ji tanarej'āā hyb n'aa.

wób sa mahānh? ⁵ Dooh. Ti hyb n'aa nado. Bē hā na-āāj hē da tabadāng P'op Hagā Do mo haj'aa, nesaa do bē moo bok do sām, nesaa do bē neréd bā. Tabanesaa hēnh bē da tah'eed hōm —nāng mā Jesus.

⁶ Ti m', panyyg gó m' Jesus baher'oot nyy da P'op Hagā Do bad'oo ji hā, baad hadoo do ji moo nawād bā. Ti m' taky hadoo:

—Hỹ hadoo aj'yy bejoom joom wiigo hād nāng doo, uwa tyd mahang. Hajōō nuu me tabahōm tabahēg'āas hyb n'aa ta joom teag bā. Dooh tawyyd bā ta ag ta hā. ⁷ Tii kā, tagadēēg ub, ta joom mahang moo wāt do hā taky hadoo: “Tamawoob hē ta baab y' gadaa wāt teag bā. Dooh teag bā. Tabad'op hē ta ag y' aw'yyt pēh. Y' karēn mabagēēw jat”, nāng mäh. “Daap tabewaat”, nāng mäh. “Joom see ēr ejoom paawā tabasoooh bā”, nāng joom danāh ta sii moo wāt do hā. ⁸ Ti m' ta sii moo wāt do ky hadoo: “Taw'āats hē sēt hē ta baab ēr gamedaa wāt”, nāng mäh. “Baad y' bahag'āas hỹ kā”, nāng mäh. “Baad y' w'oo eh'aa kēē k'āats baad hadoo doo me”, nāng mäh. ⁹ “Wāt hahỹ hā ta baab teag bā, taw'āats hē. Taneag bā kā, tii bā ká mamejō y' bagēēw hyng”, nāng aj'yy ta kariw n'aa hā —nāng mā Jesus.

Ȳnh jadatog is do panyyg n'aa hahỹh

¹⁰ Ti m' Saab hā kā, Judah buuj rakamehehāk bā kā m', tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā m' Jesus ma metēēk bā kā m', ¹¹ tahapāh mā tii bā ȳnh jadatog is doo, karap'ar h'yyb nesaa do ta hā hadāk do haj'aa. Dooh m' tahaja tadojoo bā. ¹² Ti m' ȳnh Jesus bahapāh bā, tanaēēnh mā ta wē. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Tok ȳ, om has'oo dāk! —nāng mäh.

¹³ Ti m' ta hā tamoo dāng. Ta hā tamoo dēē sii hē m', takadajoow gēēt. Tak'ēp mā ȳnh j'aa etsēē kān P'op Hagā Doo.

¹⁴ Ti m', dooh m' tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do wahē n'aa genaag bā Saab hā ȳnh nahēē Jesus ado hōm doo.

—Ti anāng ji moo oow see pé ji moo wāt do pan'aa ta dēh —nāng mā tób hagā n'aa tób gó kahet'aa do sa hā. —Taw'āats hē tii hā bē bana, bē nahēē kado hōm hyb n'aa. Saab hā ti dooh! —nāng mā ta kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—J'ooj madāk do ta ti bē h'yyb! —nāng mäh. —Bē na-āāj hē bē moo bok Saab hā. Dooh g'eeh bē asood hōm bā bē masāāh booy yb, jumeto, sa tób n'aa yt hā habēēh do Saab hā, bē mahūūm hyb n'aa rabehēēk doo hēnh? ¹⁶ Dooh g'eeh taw'āats hē tado bā, Saab noo gó y' asood hōm bā hahỹ Abaraām panaa paa seeh, 18 ta baab takamawyyt do Nesaa Do Yb moo gó? —nāng mā Jesus kyyh.

¹⁷ Ta ti tabedoo bā kā m', ta majī m' nu mebyy bong. Hajōk do tii bā hab'ēēh do ratsebē mā sahōnh hē hanām doo, Jesus moo wāt do hā.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metēēh hahỹ hā P'op Hagā Do bag'āas do ky n'aa

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Panyyg ky n'aa me y' her'oot bē hā P'op Hagā Do bag'āas do ky n'aa —nāng mäh. ¹⁹ —Joom motaad hād nāng do tym nad'ēēd is do hadoo né hē P'op Hagā Do bag'āas doo, tadu doo noo gó. Motaad tym aj'yy ejoom ta joom wób babēēh bā. Ti tabawēē kān, ti tabaeē hēē kān. Tii hā kā taw'ēēd batooj kān ta hā kā ¹ —nāng mā Jesus kyyh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Panyyg see ky n'aa me y' her'oot bē hā P'op Hagā Do bag'āas do ky n'aa —nāng mäh. ²¹ —Pāw makuj ȳnh ado dāk doo, tiriig s'ēēb hajōng do mahang tamekuuj dāk do hadoo né tii. Baad tabajōōts dāk, baad takamekuuj wāt hyb n'aa sahōnh hē tiriig s'ēēb mahang ^{II} —nāng mā Jesus panyyg gó m' tabeh'ūūm.

Hỹ pong jé, P'op Hagā Do panang bā, ji bajēē suun do panyyg n'aa hahỹh

²² Ti m' Jesus bahōm Jerusarēnh hēnh. Ti m' tamahōm me, tama metēēk panang ta hōō bā habong do sa hā. ²³ Ti m' aj'yy see eanh ta hā:

—Hyb n'aa jawyk doo —nāng mäh. —Jāām hē pawóp its g'eeh ked'ēēp P'op Hagā Do wē? —nāng mā aj'yy kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hā. Panyyg gó m' tabeh'ūūm:

²⁴ —Noo nad'ēēd its do hadoo hỹ pong jé ji bajēē suun doo. Ti hyb n'aa taw'āats hē tak'ēp bē hyb n'aa eréd manāh, bē bahajaa hyb n'aa bē bajēng do t'ī hēnh. Ta jawén, hajōk né paawā da karēn hajēē p'ēē, dooh da rahaja wād bā. ²⁵ Tób danāh noo gatsēē dāg bā, dooh ji haja wād bā ji ajēē suun ta gó. Tób w'oo hā bē wób rababē hōm tii bā. Tak'ēp bē wób

I Joom motaad hād nāng do ky n'aa gó Jesus metēēh nyy da P'op Hagā Do bag'āas do kah'ūūm, ny hadoo ta hā h'yy ka'eeh do kah'ūūm. II Pāw makuj, jé pad'yyt hē tiriig s'ēēb mahang kamekuuj dāk doo da, jé pad'yyt hē badāk hahỹ bā P'op Hagā Do bag'āas do bawēē dāk da.

ranaēēnh da tagas'ēēs hyb n'aa: “Āā wahē n'aa, manoo gasēēts a tób, āā bajēē p'ēē hyb n'aa”, nāk da bē wób kyyh ti noo gó. Ti d' taky hadoo: “Jaa bēēh? Dooh bē y' hapēē bā”, nāng da bē wób hā. ²⁶ Ti d' bē wób raky gedak: “A sii paa āā beēēk, a sii paa āā bawa. Āā panang bā, ta tyw n'aa me, mama metēēk do paa āāh.” ²⁷ Ti d' bē wób hā taky hadoo: “Dooh bē y' hapēē bā. Bē ahōm mahānh ȳy, nesaa do moo heb'oooh doo”, nāng da ta kyyh —nāng mā Jesus ta hā h'yy kana'eeh do ky n'aa.

²⁸ Ti m' taky hadoo:

—Tak'ēp bē wób ba'oot da. Sa tēg kamegēēj dāk da. Tak'ēp bē wén oot da, bē hapāh do hyb n'aa da hỹ pong jé P'op Hagā Do bag'āas bā Abaraām, Isak, Jakóh, sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa rod, bēē kā, dooh ran'oo bā t'ī hēnh kā. ²⁹ Badāk hahỹ hā jé pad'yyt hē naa rabena da, P'op Hagā Do bag'āas doo bā ratsebē do jām n'aa tyng n'aa jó rabat'oonh hyb n'aa. ³⁰ Babā hyb n'aa sekog is do wób kā, ti noo gó kā, hyb n'aa jewyg kān da. Babā hyb n'aa jewyk do paa wób kā, ti noo gó kā, hyb n'aa sekog padāg its tii kā —nāng mā Jesus.

Jerusarēnh panang hyb n'aa Jesus h'yy katón do panyyg n'aa hahỹh

³¹ Ti noo gó né hē m' Parisēw wób rabana Jesus wē. Ti m' raky hadoo: —Ahōm ta s'ee hēnh. Ōm da Eróts dai'ēēp —nāk mā sa kyyh.

³² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē ahōm nā. Bē maher'ood ta ti aj'yy ji rahejāā do yb. Bē her'ood ta hā, pawóp nā ta dēh karap'ar h'yyb sa hā hanāng do y' bahebē nā. Pawóp nā ta dēh nahēē enāh do y' asog hōm nā sa nahēēh. Tii bā kā, y' hā ja kān da y' moo wāt doo kā badāk hahỹ bā. Tii da bē kyyh ta hā.

³³ Jerusarēnh bā né hē P'op Hagā Do ky n'aa rod ranaheb'oooh. Ti hyb n'aa, t'ī hēnh né hē y' bahōm, y' dajēp hyb n'aa sa nemuun —nāng mā Jesus ta ky n'aa hā.

³⁴ Ti m' taky hadoo:

—Jerusarēnh, Jerusarēnh! A babuuj ranaheb'oooh P'op Hagā Do ky n'aa rod. Pā me ramahek'oot bē wē P'op Hagā Do mejūū doo, radejēp hyb n'aa. Hajōō nuu me y' karēn paawā y' bataa a babuuj, nesaa do mahānh y' mo n'aa jesuu hyb n'aa sa hā, karaak ta taah ȳn ta kēg yt hā tata bēēh do mo n'aa me. Tii da y' badoo paawā sa hā, dooh tii d' rakarēn bā. ³⁵ Bē hegāā da Jerusarēnh buuj, P'op Hagā Do beréd hōm da bē panang. P'op Hagā Do mak'yyts dāk bē panang. Dooh da y' bē hapēē bā kā. Jāām né da p'aa hēnh y' bē bahapāh da, bē h'yy kawareem bā, hahỹ da bē her'ood bā: “Ky n'aa kedēng tii, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo!” ^{III}

Saab hā Jesus nahēē do hōm do panyyg n'aa hahỹh

¹⁴ Ti m', ta see pé noo gó Saab hā, Parisēw hyb n'aa jawyk do see tób bā Jesus bawēēh bā m', baad mā Jesus ramatakēē. ² Tii bā m' ti anāng mā aj'yy nahēē nāng doo. Dehepung bēēh mā ta tsyym, ta mooh. Rakarēn mā raheg'āas Jesus ado hōm bā ta nahēē Saab hā, ratayy do hā. ³ Ti m' Parisēw hā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do baad hap'ēēh do hā na-āāj mā Jesus beanh:

—Mosees ky n'aa jaw'yyk do anoo, nahēē nāng do sa nahēē ji ado hōm Saab hā? Dooh g'eeh tan'oo bā? —nāng mā Jesus.

⁴ Dooh m' raky gedag bā. Bag hēnh mā rabab'ēēh. Ti m' Jesus moo dāng nahēē nāng do hā. Ta nahēē do hōm. Ti m' tamejūū tababaaj hōm hyb n'aa. ⁵ Ti m' tabeaanh ta wób sa hā:

—Bē t'aah, bē mas'āā booy yb t'aah, tadēē hyy bā t'ōp naēng gajat doo gó Saab hā, dooh g'eeh nyyw hē bē ej'ooj nā bā, Saab hā né paawā? —nāng mā Jesus.

⁶ Dooh m' sa kyy pēh.

Jesus metēēk ji kanasab'ee do panyyg n'aa hahỹh

⁷ Ti m', sahōnh hē Parisēw atsyd wāt do resoos mā ta tyng n'aa baad hadoo doo bā, ji weh'ēēh do tyng n'aa. Ta ti Jesus bahapāh bā m' taky hadoo, panyyg gó m' tabeh'ūūm:

⁸ —Ket'ēē do jām n'aa hēnh ji ratsyyd bā, bē esóts manā baad hadoo doo, hyb n'aa jawyk do tyng bē tyng. Hyb n'aa jawyk do tyng n'aa bē esóts bā, hyb n'aa jawyk do bē mahānh tatsyyd wāt do kajaa bā, ⁹ kat'ēē do noo gana do ky hadoo da bē hā: “Man'oo hahỹ hā ta tyng majasoooh doo”, nāng da. Tii bā kā da, sa matyg gó da bē da nu mebyy bong. Tii bā kā, bē kahỹd kān ky n'aa nets'ās do tyng jó kā. ¹⁰ Bē ratsyyd bā, taw'āats hē bē atooj dawē hā, hyb n'aa najewyk do tyng jó. Ti m' jām noo gana do kajaa bā, hahỹ da ta kyyh bē hā: “B'ēēp dana, p'eets hē, baad hadoo doo bā bē atooj.” Tii bā kā, tats'yyt do wób sa matyg gó bē kawehēē dāk da. ¹¹ Jé ta daaj hē kaweh'ēēh doo, nu mebyy wāt da, ta wób sa yd jé tanu gadāg hōm. Jé ta daaj hē kawaneh'ēēh doo, raweh'ēēh da, P'op Hagā Do an'oo bā —nāng mā Jesus.

¹² Ti m' tób danäh hä Jesus baher'oot:

—A waa, a tä mamoo wäd bä a sii ratsebé, a sii rabawa hyb n'aa, matsyyd manä a najiis hedoo doo, a hÿÿ hedoo doo, a wakään hedoo doo, a pa haj'eenh do tak'ëp ma enäh doo. Ti matsyyd bä, òm da rats'yyt ta mabaj. ¹³ Taw'ääts hë matsyyd kasuud is do hedoo doo, k'yy gedóm doo hedoo doo, nabong doo hedoo doo, ty tsehët doo hedoo doo. ¹⁴ Tii bä kä da òm P'op Hagä Do ky n'aa edëng. Doooh né paawä rahaja bä rabaj bä, P'op Hagä Do tii kä hanoo a hä ta mabaj, baad habong doo paa ragenä bong noo gó —näng mäh.

Hÿ pong jé jām haeh do hadoo panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti m' Pariséw ats'yyt do see Jesus her'oot do tamaa napäh bä m', taky hadoo:

—Ky n'aa kedëng da jé hÿ pong jé, P'op Hagä Do bag'ääs do jām n'aa bä ta waa n'aa tawa bä sa sii —näng mä aj'yy kyyh.

¹⁶ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo:

—Hÿ hadoo aj'yy ratsebé do waa n'aa, ta tä n'aa tamoo wät. Hajök tats'yyt ta sii ratsebé hÿ n'aa ta ti jām. ¹⁷ Sahõnh hë ta waa n'aa, ta tä n'aa, tabahaja däk bä, tamejüü ta karom tabahõm, pooj jé tatsyyd bong doo tabats'yyt hyb n'aa. ¹⁸ Ti m' sahõnh hë tats'yyt do raky kamep'ëh. Ta see ky hadoo: “Nag'aap hë ÿ bets'ëe hõm hëej. ÿ karën ÿ heg'ääs”, näng. “Doooh ÿ haja bä ÿ ahõm bä”, näng. “Mamaher'ood a kariw n'aa, du daa ÿ bahõm péh”, näng ta kyyh.

¹⁹ Ti ta see ky hadoo: “Nag'aap hë ÿ bets'ëe wät 10 booj yb. Hÿÿ kä ÿ metyy, baad radoo bä. Ti hyb n'aa, dooh tahaja bä ÿ ahõm bä”, näng ta kyyh. “Mamaher'ood a kariw n'aa, du daa ÿ bahõm péh”, näng ta kyyh.

²⁰ Ti ta see ky hadoo: “Nag'aap hë ÿ gat'ëe däk ãm ÿÿ. Doooh tahaja bä ÿ ahõm bä”, näng ta kyyh.

²¹ Ti ta karom babaaj hõm kån, tamaher'oot mä ta kariw n'aa sa kyyh. Tii bä kä, jām no gana do kawaj'ään wäd kån sa wë, ti taky hado kån ta karom hä kä: “Nayyw hë, ahõm nã. Panang tyw n'aa me matsyyd hõm kas'uut doo, k'yy gedóm doo, ty tsehët doo, nabong doo sii hë”, näng ta hä.

²² Ti tabahajaa bä sahõnh hë tamejüü doo, taky hadoo ta kariw n'aa hä: “Sahõnh hë ÿ bahajaa mamejüü doo da. Ti hadoo né hë, ti anäng nã ta tyng n'aa, ti anäng nã ta waa n'aa”, näng ta karom kyyh ta kariw n'aa hä.

²³ Ti ta kariw n'aa ky hadoo ta hä: “Ahõm panang bahãnh. Sahõnh maw'yyt doo matsyyd. ÿ karën tóp ÿ gabad'ëe däk. ²⁴ Baad ÿ her'oot a hä. Pooj jé katsyyd bong doo, dooh da ÿ an'oo bä sa tä, dooh ÿ an'oo bä sa waa”, näng ta kariw n'aa kyyh ¹ —näng mä Jesus sa hä.

Nyy da ji bawät Jesus h'yyb hata ji karën bä ji hado bä do ky n'aa hahÿÿh

²⁵ Hajök mä Jesus had'aa doo, Jerusarënh hënh tabahõm bä. Ti m' ta jawén p'aa hënh taty kaw'ööd däk, ti m' taky hadoo:

²⁶ —Bë karën bä hëp ÿ hata bë hado bä, taw'ääts hë bë yb, bë ÿÿn, bë ÿÿm, bë taah, bë hÿÿj, bë ãnh bë kamahãnh doo bahãnh ÿ bë kamahãnh. Taw'ääts hë bë kamahãnh doo bë hä bahãnh ÿ bë kamahãnh. Sahõnh hë sa bahãnh ÿ bë kamahãnh bä, dooh bë haja bä hëp ÿ hata bë doo bä. ²⁷ Jé hëp ÿ n'aa tamo n'aa ta hoop doo tajeÿÿm bä, h'yyb nahedoo doo nemon ÿÿ, dooh tahaja bä hëp ÿ hata tadoo bä —näng mä Jesus.

²⁸ Ti m', panyyg gó m' tabaher'oot, pooj jé m' baad mä ji hyb n'aa newëe, ji haja bä ta h'yyb hata ji ado bä. Ti taky hadoo:

—Tób pä s'ëeb haeh doo tama doo, pooj jé dó taw'ääts hë tahyb n'aa newëe tahaja bä ta wë hanäng doo ta sãm, sahõnh hë tahaja so bä ta tób.

²⁹ Daap tadu doo, tanetsén nã bä ta sãm, dooh ji hapëe bä ta baa bä tabawäd däk bä, ta sãm bahëej jëng. Tii bä ta wób rawajehëet ta hä:

³⁰ “Wät ta ti tób tama doo. Ahëej jëng ta wë ta sãm, kanaja nã tób”, nãk da.

³¹ Hahÿ panyyg see bë maa newëe: Kaneb'oooh doo doo pooj jé, dooh g'eeh sa wahë n'aa hyb n'aa newëe, rahaja bä sa majiü hä raj'aa ketsë, sa yd jé né paawä ta warahén n'aa? ²⁰ miw ta majiü warahén n'aa, ¹⁰ miw ta warahén tanyy bä? ³² Tahyb n'aa newëe bä tanahajaa doo, nayyw hë tamejüü rapanäk ta majiü wë, dawëe nã rababok nã ta majiü, raky n'aa her'oot rakananeb'oooh hyb n'aa —näng mä Jesus.

³³ Ti m' taky hadoo:

—Ti hyb n'aa, sahõnh hë ta wë hanäng doo, hëp ÿ n'aa tanerët doo, dooh tahaja bä hëp ÿ hata tadoo bä —näng mäh.

³⁴ Ti m' taky hado kån:

—Taw'ääts hë ti jukiir. Ti hadoo né hë, tanadah'ëed wäd bä, taw'ääts hë nado wäd. ¹¹³⁵ Doooh hyb n'aa ji karën wät péh. Ji aw'oong hõm tii. Jé

I P'op Hagä Do bag'ääs do jām n'aa hënh, ji P'op Hagä Do bats'yyt do ky n'aa hahÿÿh. II Jukiir nadah'ëed wät do hadoo, Jesus hä h'yy ka'eeh do h'yy gejé hõm doo.

karën pé ÿ ma metëek do tamaa newëe bä, taw'ääts hë tamatakëe —näng mä Jesus kyyh.

B'ée kanapëe wät do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti m' Jesus ma metëek bä m', sa wahë n'aa dajëer gedaag n'aa, nesaa doo mooh heb'oooh doo na-ääj hë rabana, Jesus metëek doo ramaa newëe hyb n'aa. ² Ti hyb n'aa m', Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo ma mehetëk doo na-ääj hë, raky hadoo:

—Hahÿ aj'yy nesaa doo mooh heb'oooh doo tagadoo. Awëh na-ääj hë sa sii —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus baher'oot panyyg sa hä:

⁴ —Bë see tanyy bä 100 b'ëe, ta masãäh, ti m' 100 hedoo doo see takanapëe wäd bä, dooh g'eeh teréd dó 99 hedoo doo ta masãäh, kanapëe wät doo tabesoos hyb n'aa? ⁵ Ti tabaw'yyt bä kä, tatsëbee wät doo hyb n'aa tatóg sooh ta nu k'yy hä, tamajëeh hyb n'aa kä. ⁶ Tób bä takajaa bä kä, tanaëënh da ta najiis, tanaëënh ta wób ta pa haj'eenh doo, ratsebé hyb n'aa ta sii, ta mas'ää see taw'yyt doo hyb n'aa kä, kanapëe wät doo paah. ⁷ Bë ÿ maher'oot hahÿÿh —näng mä Jesus: Ti hadoo né da hÿ pong jé P'op Hagä Do pa habong doo, tak'ëp da ratsebé baad nadoo doo paa see h'yy kawareem bä P'op Hagä Do hä. ⁹⁹ hadoo baad habong doo, dooh hyb n'aa rah'yy kawareem pé sa hyb n'aa ratsebë né paawä, ta bahãnh ratsebé, sét hë baad nadoo doo paa P'op Hagä Do wë h'yy kawareem doo hyb n'aa —näng mä Jesus.

Moweed nepä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

⁸ Ti m' tabaher'oot ënh panyyg see gó. Ti m' taky hadoo:

—ÿÿnh see wë tanyy bä 10 moweed k'ääts tég hawak doo s'ëeb, tii bä, ta see badoo wäd bä, tagataa däk ta bag, tabakoot tób, baad tabesoos da. ⁹ Tabaw'yyt bä kä, tanaëënh ta najiis, tanaëënh ta pa haj'eenh doo, ta sii ratsebé hyb n'aa moweed nepä wät doo taw'yyt doo hyb n'aa. ¹⁰ Ta ti hadoo, P'op Hagä Do ääs ta pa hab'ëeh doo ratsebé nesaa doo mooh hew'ëet doo paa see P'op Hagä Do hä tah'yy kawareem bä.

Aj'yy ta yb wë matëeh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹¹ Ti m' Jesus baher'oot ënh panyyg seeh. Ti m' taky hadoo:

—Ti awät aj'yy ma näng doo. Pawóp hë ta taah. ¹² Ta see pé noo gó, ta t'aah tagad'oo hadoo doo ky hadoo ta yb hä: “Na ÿ karën no n'aa ÿÿ, madajëb nuuj jé no n'aa paah. Nayyw hë ÿ karën ÿ gadoo”, näng ta t'aah. Tii bä sa yb betyn hõm ta ma ta taah sa hä.

¹³ Doooh tahajöö nã bä ta ãh, tagad'oo hadoo doo bata hõm kån sahõnh hë ta ma, ta yb mooh haj'aa kä. Ti tabahõm kån dawëe, hëej s'ëe hënh. T'ii hënh kä tabahaj kån sahõnh hë ta wë hanäng doo paah. Tah'yyb däng doo hä tabeh'ënh. ¹⁴ Ti bahãnh kä ta dajëer bahëej jëe kån. Doooh wät da dajëer kä. Tii bä awäd kån sah. Asa kån. Doooh tadoo wät péh. ¹⁵ Ti ta tyw n'aa esóts kån tamoo wät doo. Ti awät aj'yy too yb masãäh näng doo. Ti hä tabetsëe tamoo wät doo. Ti tamoo wäd kån, too yb tahagãã kån. Too yb tanejé kån. ¹⁶ Tak'ëp ta ti aj'yy basa kån. Takarën paawä too yb waa tabawa. Doooh hanoo pé ta hä ta waa.

¹⁷ Tii bä tat'yyd kamehÿin kån. Ta h'yyb gó taky hadoo: “Jajé, sahõnh hë ee sii moo bong doo, ee karom, dooh rasa bä. Anäng sa waa. Mad'aak né sa waa. Ti ÿ bas'as babä”, näng. ¹⁸ “Taw'ääts hë ÿ babaaj hõm ee wë”, näng ta kyyh. “ÿ maher'oot ta ti ee”, näng. “‘Ee’, näng da këh ÿÿ”, näng, “nesaa doo ÿ moo wäd wät P'op Hagä Do hä, a hä na-ääj hë”, näng da këh ÿÿ”, näng ta kyyh ta h'yyb gó. ¹⁹ Ti tahyb n'aa newëe ta h'yyb gó: “ÿ etsëe da ÿ moo wät doo. ‘A karom däg da ÿÿh. Doooh a t'aah ÿ doo wäd bä’, näng da ÿÿh”, näng ta h'yyb gó. ²⁰ Ti tabahajaa nã kån p'aa hënh kä ta yb wë kä.

Takajaa bä kä ta yb wë, dawëe naa ta yb gadoo. Baad ta yb gadoo. Dawëe naa tabahapäh bä, tat'yyd mehÿin. Ti tawaj'aa däk ta wë, takedëng hyb n'aa. Tawaké däk, ta tapa tsanetsub wät takedëng doo heen n'aa. ²¹ Ti ta t'aah ky hadoo: “Ee”, näng, “nesaa doo ÿ moo wäd wät P'op Hagä Do hä, a hä na-ääj hë”, näng. “Doooh a t'aah ÿ mamaneëej wäd bä”, näng ta kyyh.

²² Ti ta yb ky hadoo ta karom hä: “Nayyw hë, bë mana saroor tak'ëp hanãm doo, ta hä bë dadäg. Ta ma poo heen n'aa, ta tsyym suun sii hë bë bë mana. ²³ Bë naboh booj yb t'aah hepud doo, ër nejë häng doo, ër tsebë doo ta n'aa”, näng. “ÿ tsebë da, p'aa hënh tah ÿ kajaa doo hyb n'aa”, näng. ²⁴ “Dajëp doo hadoo hahÿ tah ÿÿ. Edëb wät p'aa hënh hÿÿ kä. Nepä wäd paah. Hÿÿ kä kaw'yyt p'aa hënh”, näng ta yb kyyh ta karom hä. Tii kä ratsebë kån, rabajãm kån ta hyb n'aa kä.

²⁵ Ta t'aah seeh, wah'ëeh hadoo doo mooh wät sa joom banäng bä. Ti nuuj jé takajaa. Wah'ëeh hadoo doo bajëng bä kä, tamaa newëe däk ketën doo, kejãm doo. ²⁶ Ti tanaëënh sa karom seeh. Tabeanh hëd n'aa ta tii. ²⁷ “A hÿÿj kaja nã p'aa hënh”, näng. “A yb mejüü ää naboh jat booj yb

t'aah hepuh doo, ər tsebé do tā n'aa, baad takajaa do hyb n'aa", nāng sa karom kyyh ta hā.

²⁸ Ti wah'ēeh hadoo do kawaj'āan kån. Dooh takarēn bā tajēē suun tób gó. Ti ta yb banyyh tamahe'oot hyb n'aa, tabajēē suun hyb n'aa.

²⁹ Dooh ta t'aah karēn bā tamaa newē bā ta ti t'aher'oot doo. "Hajōō ta baab tak'ēp ŷ moo wād wāt a sii", nāng ta yb hā. "Dooh noo gó ōm ŷ ky nadaheeh péh", nāng. "Dooh noo gó tabad'op hē man'ooos pé b'ée t'aah, najis ŷ daheeh āā tsebé do tā n'aa", nāng ta kyyh. ³⁰ "Hŷŷ kã a t'aah ma-hanāng doo, ŷŷŷ hajōk sii he'ŷŷŷ do hā tabahāj jēng do a dajēēr tababaaj nã bã kã, mamejũũ ranabooh booy yb hepuh doo!", nāng wah'ēeh hadoo do ta yb hā.

³¹ Ti ta yb ky hadoo: "Tah ŷŷ", nāng, "pa ŷ had'yyt ti ōm bagã", nāng ta yb kyyh. "Sahōnh hē wē ŷ haym doo, a ma had'yyt né hē tii", nāng.

³² "A hŷŷŷ ti hŷŷ dajēp do paa hadoo. Hŷŷ kã edēb wāt p'aa hēnh. Nepã wāt do hadoo, p'aa hēnh takaw'yyt", nāng. "Ti hyb n'aa, taw'āāts hē né hē tii d' ər tsebé, taw'āāts hē né hē jām ji moo wāt", nāng ta yb kyyh wah'ēeh hadoo do hā —nāng mã Jesus panyyg ky n'aa me m' tamahe'oot.

Ta kaser n'aa kamatakēē do panyyg n'aa hahŷŷh

16 Ti m' ta ma matēg hā Jesus maher'oot hahŷŷ panyyg:

—Ti awāt aj'yy tak'ēp ma nāng doo. Ta see pé noo gó ramahe'oot ta kaser n'aa ky n'aa. Dooh m' baad tanã ta kariw n'aa ma, tah'ēēnh mã ta ma. ² Ti hyb n'aa tanaēēj kån ta wē. Teaanh ta hã: "Nyy d' ti a ky n'aa ŷ ky n'aa napãh doo?", nāng. "Taw'āāts hē maheen n'aa eta hōm dajēēr n'aa hã, ma ŷŷ hã na-āāj hē. Dooh da kaser ŷ n'aa mado wād bã", nāng ta kariw n'aa kyyh.

³ Ti ta h'yyb gó ta kaser n'aa ky hadoo: "Nyy d' ŷ bad'oo hŷŷ kã?", nāng. "Kariw ŷ n'aa dooh da takarēn wād bã ŷ moo wād wāt ta sii. Dooh ŷ haja bã tak'ēp hadoo do ŷ moo wād bã. ŷ nu mebyng na-āāj ŷ ets'ēē ub bã dajēēr", nāng ta kyyh ta h'yyb gó. ⁴ Ti taky hadoo ēnh ta h'yyb gó: "ŷ hapēē dāk hŷŷ kã nyy d' ŷ bad'oo, sa tób hēnh ŷ ragadoo hyb n'aa, ŷ moo wāt do bahēēj jēng bã", nāng ta kaser n'aa ta h'yyb gó.

⁵ Ti tanaēēnh ta wē sēt ken'yyh ta kariw n'aa wē kũūt enãh doo. Pooj jé kajaa do hã tabeaanh: "Nyy hē a kũūt kariw ŷ n'aa wē?", nāng.

⁶ "100 ta hood joom syj", nāng aj'yy.

Ti ta kaser n'aa ky hadoo: "Hahŷ a kũūt heen n'aa. Nayyw hē, merii dæg ta heen n'aa papuuj", nāng. "Merii dæg a kũūt 50", nāng ta kyyh ta hã. ⁷ Ta see hã tabeaanh ēnh: "A kũūt ēnh kariw ŷ n'aa wē?", nāng ta kaser n'aa. "100 wog tiriig s'ēēb", nāng kũūt nāng do see kyyh. Ti ta kaser n'aa ky hadoo: "Hahŷ a kũūt heen n'aa. Papuuj merii dæg. 80 wog da merii", nāng ta kyyh. Tii d' had'yyt tabedoo hōm ta wób sa hã.

⁸ Tii bã ta kariw n'aa hyb n'aa meuunh ta hã, kamatakēē do hyb n'aa ta kaser n'aa paa kã, ta ma baad nan'yyh do paah —nāng mã Jesus her'oot do panyyg.

—Te hub né hē —nāng Jesus. —P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh doo, baad rakamatakēē ta wób sa hã rabahed'oo do hã. P'op Hagã Do hã h'yy ka'eeh do sa mahānh rakamatakēē ta tii hã —nāng mã Jesus.

⁹ Ti m' Jesus baher'ood kån ta ma matēg sa hã panyyg ky n'aa kã:

—Bē ŷ maher'oot —nāng mãh. —Taw'āāts hē badāk hahŷŷ bã hanāng do hã bē wē hanāng doo me ta wób bē masaa, bē najiis raba-hadoo hyb n'aa kã. Tii bã da, ta jawén, bē wē hanāng do badoo wāt bã kã, ti anyy kån bē gadoo do hŷ pong jé. P'op Hagã Do gadoo da bē t'ii hēnh —nāng mãh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Kanaheñ d'os hē ji ma hedoo doo, ji dajēēr hedoo doo, baad han'yyh doo, hajōng do na-āāj hē baad taban'yyh. Kanaheñ d'os hē hadoo do baad nan'yyh doo, hajōng do na-āāj hē dooh baad tanã bã.

¹¹ Ti hyb n'aa, badāk hahŷŷ bã bē wē hanāng do baad bē nanã bã, dooh da P'op Hagã Do an'oo bã bē hã bē ma heh'āāt do hŷ pong jé. ¹² Badāk hahŷŷ bã bē hã P'op Hagã Do anoo do baad bē nanã bã, dooh bē ma hanoo pé bē hã hŷ pong jé —nāng mãh.

¹³ Ti m' Jesus ky hado kån:

—Dooh sa karom haja bã pawóp ta kariw n'aa sii tamoo wād bã séd noo gó. Tii d' tahado bã, ta kariw n'aa see dooh takamahāñ bã, ta see ti takamahāñ. Ta see wē da baad tamoo wāt da, ta see taty n'aa ges'yyk da. Ti hadoo bē hã. Dooh bē haja bã bē h'yy keséj bã. Dooh bē haja bã P'op Hagã Do hã bē h'yyb dæg bã, dajēēr hã na-āāj hē bē h'yyb dāng bã —nāng mã Jesus.

¹⁴ Pariséw dajēēr mã ragen'aak. Ti hyb n'aa Jesus her'oot do ramaa napãh bã m', raky n'aa rejāā mã Jesus. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—J'ooj madāk doo me bē ky ken'yyim ta wób sa matym gó. Ti hado né paawã bē h'yyb, P'op Hagã Do hapãh bē h'yyb tym. P'op Hagã Do mak'yyts dāk badāk hahŷŷ bã hanāng do tak'ēp rakamahāñ doo.

P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa hahŷŷh

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Jowāw nu gahem'uun do kajaa do pooj jé, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagã Do ky n'aa rod rerih do paa kameteēk paah. Hŷŷ kã, P'op Hagã Do bag'āas do ky n'aa hanãm do kamet'ēēg dæg kån. Hajōk tak'ēp rah'yyb hedoo, P'op Hagã Do bag'āas do karapee rabahadoo hyb n'aa.

¹⁷ Ti hado né paawã, P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do dooh tahēēj bã. Wē, badāk hahŷŷ hēēj gawatsig né paawã, P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do dooh tagawatsig bã. Dooh ta bód had'os pé gawatsik péh. ¹⁸ Ti hyb n'aa, jé ta ŷŷm heréd hōm doo, tii bã ŷŷnh see hã takat'ēē dæg bã, nesaa doo, P'op Hagã Do ganadoo do tamoo wāt. Ta see ŷŷm sii he'ŷŷh do hado dāk tii. Aj'yy see gat'ēē dæg bã ŷŷnh ta patug heréd hōm doo, nesaa doo, P'op Hagã Do ganadoo do tamoo wāt. Ta see ŷŷm sii he'ŷŷh do hado dāk tii —nāng mã Jesus.

Tak'ēp ma nāng do Rasaro daheeh panyyg n'aa hahŷŷh

¹⁹ Ti m' panyyg gó m' Jesus tabeh'ūum. Ti m' taky hadoo:

—Hŷ hadoo aj'yy tak'ēp wekãp doo. Tak'ēp ky n'aa gebah, hetsooh, ta saroor ta hã hadāk doo. Tak'ēp hanãm doo gó tabawād had'yyt hē.

²⁰ Ta tób noo bã tabahāng aj'yy kasuud is doo, ta waa hets'ēs doo. Nahēē nyy is ta tii. Rog manahuuh do tii. Rasaro ta hã. ²¹ Tak'ēp takarēn paawã tabawēh, tak'ēp wekãp do tā hyyj kajãk do tūū. Awaar rahedēp ta rog, ta tii bã tabahēēs bã.

²² Ti aj'yy hets'ēs do dajēp bã kã, āās ramaasãg kån ta h'yyb tym hŷ pong jé kã, Abaraãm pa. Ti tak'ēp wekãp do dajēb kån na-āāj hē. Ti radakã jēng, tabanesaa hēnh kã tabahōm. ²³ Tabanesaa hēnh tak'ēp tabahoop bã kã nesaa doo, dawēē naa tabahapãh Abaraãm, Rasaro hãd nāng doo kã, ta pa. ²⁴ Ti wekãp do ky hadoo Abaraãm hã, tak'ēp ta kyyh: "Wahēh ŷŷ, Abaraãm", nāng, "ŷ mat'yyd mehũĩn", nāng ta kyyh. "Mamahe'ood Rasaro ta moo poo tadatu naēng taheh'ooos, nagat ŷ tadah'ēēm hyb n'aa", nāng. "Tak'ēp ŷ bahoop baju doo, hahŷŷ tēēg hōh", nāng wekãp do paa kyyh.

²⁵ Ti Abaraãm ky hadoo ta hã: "Tah ŷŷ", nāng, "mahyb n'aa es'ee baad mabawāt do paah. Sahōnh paa tabanāng makarēn doo", nāng. "Rasaro paa ti dooh. Nesaa do tagadoo paah. Hŷŷ kã baad ta hã kã. Hŷŷ kã h'yy gadajaa kån. Ōm hŷŷ kã hahoop nesaa doo", nāng Abaraãm kyyh. ²⁶ "Ti anāng gaeh gadarong doo, t'op gajēng do ta baa besuu. Babã naa karēn pé t'ii hēnh tahōm bã, dooh tahaja bã. T'ii hēnh naa na-āāj hē, dooh tahaja bã ēnh", nāng Abaraãm kyyh tak'ēp ma nāng do paa hã.

²⁷ Ti aj'yy betseē Abaraãm hã tak'ēp, ti m' taky hadoo: "Wahēh ŷŷ", nāng, "mamejō Rasaro tabahyng ee tób hēnh", nāng. ²⁸ "Ti abong nã ji ma poo oow pé wakån haa tii bã", nāng ta kyyh. "Mamejō baad tamahe'oot, badã tak'ēp ji ahoop doo bã ranana hyb n'aa nemon ŷŷ", nāng tak'ēp ma nāng do paa kyyh.

²⁹ Tii bã Abaraãm ky hadoo: "Dooh. Ti anāng Mosees erii wāt do paah, P'op Hagã Do ky n'aa rod rerii bong do paah. Taw'āāts hē ti né ramaa newē raner'oot bã. Tii hã rapanyyg enã kån", nāng Abaraãm.

³⁰ "Dooh, wahē ŷ n'aa", nāng aj'yy. "Sēt hē dejep do mahang ganã wād bã, sa wē tahōm bã, tii bã kã da rah'yy kawereem P'op Hagã Do wē", nāng aj'yy kyyh.

³¹ Ti Abaraãm ky hadoo: "Mosees erii wāt do paah, P'op Hagã Do ky n'aa rod rerii bong do paa ramaa nanewē bã, tii bã na-āāj da dooh ramaa newē bã ganã wāt doo", nāng Abaraãm kyyh tak'ēp wekãp do paa hã.

Nesaa do hã ta see ji h'yyb tatuk do ky n'aa hahŷŷh

Ti m' Jesus ky hadoo ta ma matēg hã:

17 —Tany had'yyt né hē nesaa do hã ji tah'yyb tatuk doo. Ti hado né paawã da, P'op Hagã Do rejāā da nesaa do hã h'yyb tatuk do du n'aa doo —nāng mãh. ² —Baad nado né paawã pã ta jawyng n'aa ji hã ranu hũũ dæg bã, ji radawãts tu tame t'op ji pahãhs hyb n'aa, ti bahānh tak'ēp baad nado ji hã da, ky n'aa netsēēh do seeh, hahŷŷ karapee hedoo doo, hã ŷ h'yy ka'eeh doo, ji h'yyb tatug bã, nesaa do tamoo wāt hyb n'aa —nāng mãh. ³ —Ti hyb n'aa, baad bē hyb n'aa matakã, ji h'yyb tanatuk hyb n'aa ta seeh —nāng mãh.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hahŷŷh

—A da hadoo doo, hã ŷ h'yy ka'eeh do seeh nesaa do tamoo wād bã, mageēm, tamoo nawāt hyb n'aa baad nadoo doo. Nesaa do hã tat'yyd kamehũĩn bã, taw'āāts hē mahyb n'aa mabaan hōm ta hã tii bã. ⁴ Séd noo gó né hē 7 nuu me nesaa do a wē tamoo wād bã, 7 nuu me tets'ēē bã

mamabaan hyb n'aa, taw'ääts hē baad mahyb n'aa mabaan hōm né hē —nāng mā Jesus.

Ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hahȳh

⁵ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejūū do raky hadoo ta hā:
—Tak'ēp man'oo magyys hē P'op Hagā Do hā āā h'yy ka'eeh hyb n'aa —nāk mäh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Motaad hād nāng do tym, nu nad'ēēt do ta tym. Ti tahanyy bā paawā bē h'yy ka'eeh doo, tii b' bē hāja paawā hahȳ b'aa bē mejūū takadawāts nyh, takadawāts tu ta me akajar me. Bē paawā taky da heeh —nāng mäh.

⁷ Ti m' panyyg gó m' tabeh'ūūm. Ti m' taky hadoo:
—Ji karom kanep'aak do gēew gó tamoo wāt do jawén paa bā tabajēng bā kā, b'ēé tahagāā wāt do jawén paa bā tabajēng bā kā, dooh ta kariw n'aa an'oo nā bā nanyw hē ta waa tabawa. ⁸ Tabawēh pooj jé ta kariw n'aa mejūū da tamoo wāt ta tā n'aa, tii bā tamana kán ta kariw n'aa tā kā. Tii bā kā, ta kariw n'aa bahajaa bā kā tawēh doo, tii bā kā ta karom bawēē kán. ⁹ Ta karom moo hew'ēēt ub né tii. Ti hyb n'aa, “taw'ääts hē” ta kariw n'aa naher'oot ta hā. ¹⁰ Ti hado kán bē hā kā. Sahōnh hē bē bahaja dāk bā bē P'op Hagā Do mejūū doo, taw'ääts hē hahȳ da da bē kyyh: “Āā moo heb'oooh do né hē tii. Dooh āā gahēen bā āā hā P'op Hagā Do j'aa etsē doo, tamejūū do āā bahajaa do hyb n'aa”, bē noo da —nāng mā Jesus ta ma matēg sa hā.

Ajyy rog maneh'uuh do Jesus heso hōm do panyyg n'aa hahȳh

¹¹ Ti m' Jerusarēnh hēnh Jesus bahōm bā, Samarija hād nāng do hāj n'aa, Garirej hāj n'aa baa besuu n'aa me tamahōm. ¹² Panang see bā takajaa bā kā, tamamuun 10 ajyy, rog maneh'uuh do sa nahēeh. Dawē mā rabab'ēeh. ¹³ Ti m' tak'ēp mā ranaēēnh:

—Jesus, āā Wahē N'aa —nāk mäh. —Mat'yud mehūūn āāh! —nāk mäh.

¹⁴ Ti m' Jesus bahapāh bā m' taky hadoo sa hā:
—Bē ahōm nā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wē, bē hā rahēg'āās hyb n'aa bē heso padāg bā —nāng mäh.

¹⁵ Ti m' sēt hē m' matēh nā Jesus wē, tahapāh do hyb n'aa has'oo dāk doo. Tak'ēp mā ta kyyh. P'op Hagā Do taj'aa etsēē kán. ¹⁶ Tūū takadawāts hyng Jesus bagēēt bā, taweh'ēeh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:
—Taw'ääts hē Jesus. Ÿ mahaso dāk! —nāng mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:
—N'yy hēnh ta wób? —nāng mäh. —Ÿ heso hōm sahōnh hē. Hēd n'aa sahōnh hē ranana? —nāng mäh. ¹⁸ —Ta wób dooh ramatēh bā. Jāām hē hahȳ Judah buuj nadoo do matēeh p'aa hēnh, P'op Hagā Do hā taj'aa etsē hyb n'aa —nāng mā Jesus.

¹⁹ Ti m' aj'yy hā taky hadoo:
—As'ēeg g'ēed! Ōm has'oo dāk Ÿ maky daheeh do hyb n'aa —nāng mäh.

P'op Hagā Do bag'āās do panyyg n'aa hahȳh

²⁰ Ti m' ta see pé noo gó, Pariséw reaanh Jesus hā:
—Ny noo gó sahōnh hē P'op Hagā Do bag'āās do du dāk? —nāk mäh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Sahōnh hē P'op Hagā Do bag'āās do du dāk doo, dooh da ji hapēē bā ji matym me ta heen n'aa —nāng mäh. ²² —Dooh da raky hado bā: “Wāt nanāng, wāt hahȳh”, ranoo bā takajaa bā. Ji hapāh do nado ta ti ji matym me. Ji matym me ji wén napāh, ji h'yyb tym gó da P'op Hagā Do bag'āās do banāng —nāng mäh.

²³ Ti m' taky hadoo ta ma matēg sa hā:
—Ti awāt da ti noo gó tak'ēp nesa do ji wē. Ti noo gó da tak'ēp da bē karēn Ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do bē bahapāh. Sēt nuu me hadoo pé da bē karēn bē bahēg'āās. Dooh da bē hāja nā bā bē hegāā bā. ²⁴ Ta wób da daap da bē rapanāk Ÿ kajaa doo. “Wāt hahȳh”, nāk da ta wób. “Wāt nanāng”, nāk da ta wób. Bē ky dahē manā ta ti hedoo doo. ²⁵ Ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa bā, sahōnh hē da Ÿ rabahapāh. Hawyp doo, wē hā naa jé pad'yyt hē sahōnh hē tabawag hōm do ji hapāh do hadoo da Ÿ kajaa do rabahapāh. ²⁶ Ti pooj jé da Ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Doo, hajōng da tak'ēp Ÿ ahoop nāh. Badāk hahȳ bā da hē habong do Ÿ raty n'aa ges'yyk da.

²⁷ P'ooj ub, Nowéh hād nāng do hawāt noo gó habong doo da né da rababok da Ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ²⁸ Sahōnh hē tabag'yyyp do pooj jé, h'yy kanap'eed gó rababok. Ratsebē do waa n'aa reēek, ratsebē do waa n'aa rawa. Rakehet'ēē doo da raketēē.

Dooh rahyb n'aa peet péh. Tii d' né rabad'oo marakate gó Nowéh raba-jēē p'ēē bā kā. Ti m' rabagyyp kán, ti m' sahōnh hē radejēb kán.

²⁹ Ti hadoo né hē m' Róh hād nāng do hawāt noo gó ēnh. H'yy kanap'eed né hē m' ti noo gó ēnh. Ramoo heb'oooh paa m' ratsebē do wa n'aa, reēek ratsebē do waa n'aa. Rahesām paa m', rahetsē paa m', rahe-jóm paa m', ratahem'aa sa tób. ³⁰ Sa panang, Sodoma hād nāng do Róh beréd hōm bā kā m', tēeg hōō, saw'aak do mahȳh doo, kajāk sa jó. Ti mahȳh mā sahōnh hē ragawatsig hōm Sodoma panang buuj.

³¹ Ti hadoo né da, dooh rah'yy kap'eed bā, Ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa do pooj jé. ³² Ti noo gó kā, p'op tób gadāk do jó hasooh péh, taw'ääts hē da dooh tajēē suun bā tób gó, ta h'ēēd tabehēen hyb n'aa paawā. Taw'ääts hē nanyw hē takejēn hōm, tabedēp hyb n'aa. Ti hadoo né da ta joom hood hēnh hawāt doo. Taw'ääts hē nanyw hē da takejēn hōm. Taw'ääts hē dooh tajēē bā, tehēen bā ta h'ēēd hedoo doo. ³³ Bē hyb n'aa newē Róh Ÿm ti noo gó. ³⁴ Jé badāk hahȳ hā ji hawāt do hā tak'ēp kamahān doo, ta ma hyb n'aa hawāt péh, dooh da P'op Hagā Do wē tanu dēē bā. Jé ta wē tanu dēē bā. Jé ta wē hanāng do heréd hōm péh, dooh ta hā tabaa es'ī bā, edēp da, P'op Hagā Do wē da tanu dāng. ³⁵ Ÿ kajaa bā kā, pawóp hē ha'yyh do sa see da Ÿ mahūūm si Ÿy, ta see da keréd hōm. ³⁶ Pawóp hē hedoo pé Ÿy tiriig ramoo bok do sa see da Ÿ mahūūm si Ÿy, ta see da Ÿ eréd gēēt. ³⁷ Pawóp hē hedoo pé ajyy gēew gó moo bok do sa see Ÿ mahūūm, ta see dooh Ÿ mahūūm bā —nāng mā Jesus. ³⁸ II

³⁷ Ti m' ta ma matēg rabeaanh:
—Nyy bā ti bawāt maher'oot doo? —nāk mäh.
Ti m' panyyg gó m' Jesus ky hadoo:
—Dajēp do bajat bā, tii bā da kuruj-do rakata padēek —nāng mā Je-sus. ³⁹ III

Patug tamah do panyyg n'aa hahȳh

¹⁸ Ti m' panyyg gó m' Jesus ma metēek ta ma matēg hā, raky n'aa ets'ēē had'yyt hyb n'aa, ranerét hyb n'aa raky n'aa etsēē doo.

² Ti m' taky hadoo:
—Sa panang bā ti awāt aj'yy tak'ēp hyb n'aa jawyk doo, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa. Dooh P'op Hagā Do hā tah'yy kae bā ti aj'yy. Dooh tawehēē bā ta wób. ³ Ti Ÿh patug tamah do tets'ēē had'yyt hē, tamasa hyb n'aa ta majī ky n'aa.

⁴ Pooj jé doo, dooh tahyb n'aa p'eed bā, dooh taky dahē bā Ÿh her'oot doo. Ti ta jawén kā, taky hadoo ta h'yyb gó: “Dooh né paawā P'op Hagā Do hā Ÿ h'yy kae bā, dooh né paawā ta wób Ÿ wehēē bā, ⁵ Ÿ masa dō h'yy kā, Ÿ mo n'aa jesuu h'yy kā. Ÿ mo n'aa najesu bā, Ÿ ky nap'eed bā, Ÿ d' h'yyb napan dāg, Ÿ tah'yyb panasā had'yyt do hyb n'aa”, nāng aj'yy hyb n'aa jawyk do kyyh ta h'yyb gó —nāng mā Jesus.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Bē hyb n'aa newē aj'yy ky n'aa kaher'oot do hā. Bē hyb n'aa newē ta ti kametēek doo —nāng mäh. ⁷ —Ky nes'aa né paawā ta ti aj'yy hyb n'aa jawyk doo, ta jawén kā tamasa kán. Ti bahānh P'op Hagā Do ky enyym. Baad P'op Hagā Do masa, baad tamo n'aa jesuu ta wē tasēew hōm doo, ta hā had'yyt hē ky n'aa etsēē doo. Dooh bāp peeji gadaa bā P'op Hagā Do an'oo bā. Nanyw hē tagadoo ji ky n'aa etsēē doo. ⁸ Nanyw hē baad hadoo do tabanoo ji hā —nāng mäh.

⁹ Ti m' tabeaanh:
—Ÿh, Aj'yy Hadoo Do Hý Pong Jé Hana Do kajaa bā, Ÿ aw'yyt g'ee da badāk hahȳ bā hā Ÿ h'yy ka'eeh doo? —nāng mā Jesus.

Pariséw, dajēer gahedak do daheeh panyyg n'aa hahȳh

⁹ Ti m' Jesus ma metēek do maa new'ēē do mahang ti abong mā ta wób, baad ub, P'op Hagā Do karēn doo da rababok red'oo doo, sa hā hē rahēgāā bā. Kasab'ee do me ta wób ramakyyys. Sa hā m' Jesus baher'oot hahȳ panyyg:

¹⁰ —Ti abong pawóp hē ajyy P'op Hagā Do tób n'aa hēnh hah'ūūm doo, P'op Hagā Do hā raky n'aa etsēē hyb n'aa. Sēt hē Pariséw, ta see sa wahē n'aa dajēer n'aa gahedak doo. ¹¹ II Ti Pariséw, ta m'aa hēnh mā tabag'ēed dāk, ti m' taky n'aa etsēē. “P'op Hagā Doo”, nāng, “a hā Ÿ h'yyb tsebē, dooh ta wób nesa do moo heb'oooh do Ÿ hado bā do hyb n'aa. Dooh wahed'ii do Ÿ do bā. Dooh nesa do moo hed'oo do Ÿ do bā. Dooh ta wób sa Ÿm sii hē Ÿh do Ÿ do bā. Dooh hahȳ dajēer gahedak do hadoo Ÿ hado bā”, nāng. ¹² —Pawóp nuu me sēt semaan ken'yyh ōm Ÿ hyb n'aa esee Ÿ noo kanawa doo me. Sahōnh hē Ÿ gadoo do uuh Ÿ an'oo had'yyt a hā”, nāng Pariséw kyyh P'op Hagā Do hā.

I Róh Ÿy wén dajēp, ta wak'āab takamahān do hyb n'aa! II Ta hā h'yy ka'eeh do tamahūūm, ta wób ta hā h'yy kana'eeh do rabaym da, tahanāng pé m' tii. III Wyt ta maab hē, ji bahapāh da ti ta tii, tahanāng pé m' Jesus her'oot doo. IV Dooh m' ragenaag bā dajēer Roma buuj hā kan'oo dāk do gahedaag n'aa.

¹³ Dajëer gahedak doo, dawëë tabagëët. Dooch hÿ pong jé taty däg bã, rabahed'oo doo da raky n'aa etsëë bã. Ta h'yyb tagedyyk t'yyd kamehÿn do ky n'aa. Ti taky hadoo: "P'op Hagä Doo, ÿ mat'yyd mehÿn", näng. "Nesaa do moo hew'ëët do ÿÿh", näng ta kyyh —näng mã Jesus panyyg gó taher'oot doo.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ÿ maher'oot baad ub —näng mãh. —Sa tób hënh rababaaj hõm bã kã, dajëer gahedak do ky n'aa etsëë do P'op Hagä Do gadoo. Ta ti tii, baad hado däk ta h'yyb tym P'op Hagä Do an'oo bã. Parisëw, ti dooh P'op Hagä Do gado bã. Sahõnh hë sa daaj hë kaweh'ëeh doo, nu mebyy bong da, ta wób sa yd jé da ranu gapadäg hõm. Jé ta daaj hë kawaneh'ëeh doo, raweh'ëeh da P'op Hagä Do an'oo bã —näng mã Jesus.

Karepé Jesus ky n'aa edëng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti m' ta wób ramena sa taah ned'ëed is do Jesus wë, sa hã Jesus moo däng hyb n'aa, taky n'aa edëng hyb n'aa. Ti m' ta ma matëg rage'ÿm mãh. ¹⁶ Ti m' karepé Jesus naëënh ta wë, ti m' taky hadoo ta ma matëg sa hã:

—Na ramena karepé wë ÿÿ. Bë geãm manäh! Hahÿ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hë P'op Hagä Do bag'ääs do karapee hedo padëëk doo —näng mãh.

¹⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Karapee t'aah ky daheeh do hadoo ky nadaheeh péh, dooh P'op Hagä Do bag'ääs do karapee tado bã da. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mã Jesus.

Tak'ëp ma näng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' aj'yy sa wahë n'aa see eanh mã Jesus hã. Ti m' taky hadoo: —Baad õm ma matëg! —näng mãh. —Nyy da ÿ bad'oo edëb had'yyt do gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa ÿ bawät hyb n'aa kã? —näng mã aj'yy kyyh.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hëd n'aa baad ub hã ÿ mabanäng? —näng mãh. —Jããm hë P'op Hagä Doo, baad hadoo doo. Dooch ta see pé baad hadoo péh —näng mãh. ²⁰ —Mahapäh hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo: "Aã manä a ÿm nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Manaboh manä a da hadoo doo. Etsëëg manäh. Daap hë maky n'aa tapa manä ta wób. Mawehëë a yb, mawehëë a ÿÿn" ¹ —näng Jesus ta hã, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hã.

²¹ —P'ooj ub, ÿ karapee noo gó ÿ panyyg kadeheeh né hë tii hã —näng mã aj'yy Jesus hã.

²² Ti m' taher'oot do Jesus maa napäh bã kã, taky hadoo ta hã:

—Sët hë ti hawät a hã —näng mãh. —Mesëëm hõm sahõnh hë a wë hanäng doo. Man'oo ta sãm paa kas'uit do sa hã. Tii d' madoo bã, hÿ pong jé magadoo da tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén, ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa kã —näng mã Jesus kyyh ta hã.

²³ Ti m' ta hã Jesus her'oot do aj'yy maa napäh bã m', h'yy katón wät mãh, tak'ëp tawekãp do hyb n'aa.

²⁴ Ti m' Jesus ty gadäk ta wë, ti m' taky hadoo:

—Hejooch né hë wekãp do sa hã P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mãh. ²⁵ —Hejooj né paawä kameer hã tatabëej bã gats'uus doo gó, ta bahãnh tabahejooch wekãp do sa hã, P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näng mãh.

²⁶ Tii bã m', ta ti maa nap'ëeh do raky hadoo:

—Jaa ënh ti P'op Hagä Do wë hasëëk ënh? —näk mãh.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ji daaj hë ji nahaja bã paawä P'op Hagä Do wë ji as'ëëg bã, P'op Hagä Do hajaa ta wë ji tamasäk —näng mãh.

²⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahõnh hë äã wë hanäng do paa äã beréd hõm, a hataa äã bahadoo hyb n'aa —näng mãh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: P'op Hagä Do bag'ääs do hyb n'aa heréd hõm pé ta tób, heréd hõm do ta ÿÿm, ta wakãän, ta yb, ta ÿÿn, ta taah, ³⁰ ta bahãnh hajõng da tagadoo badäk hahÿÿ bã ta mabaj. Ta jawén kã, hÿ pong jé kã tagadoo da edëb had'yyt doo. P'op Hagä Do pa tabawäd had'yyt da —näng mã Jesus kyyh.

P'aa hënh Jesus her'oot tadjëp do ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' sa m'aa hënh Jesus naëënh 12 hedoo do ta ma matëg. Ti m' taky hadoo sa hã:

I Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16-20

—Ër ah'üüm Jerusarënh hënh —näng mãh. —Sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paah, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ky n'aa hã, kametä däg kã hÿÿ kã hã ÿÿ —näng mãh. ³² —ÿ da rahaëëj däk Judah buuj nadoo do sa moo gó —näng mãh. —ÿ da raky n'aa ej'ees. ÿ da raky n'aa rejãã. ÿ da rahetsoos. ÿ da rahewyyh. ÿ da radajëëb kã —näng mãh. ³³ —Tamawoob hë äh ÿ jawén paa bã, ÿ d' ganä wäd kã —näng mã Jesus.

³⁴ Dooch m' Jesus ma matëg rah'yy genä bã Jesus her'oot do hã. Kejën Jesus hanäng pé ta ti sa hã. Dooch m' rah'yyb mepëë bã Jesus her'oot do hã.

Ty tamah do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' panang Jerikó häd näng doo bã Jesus kajaa bã kã m', ti ahäng mã ta tyw n'aa nabyy me ty tamah doo. Tahetsë mã dajëer ta tii me tebës do sa hã. ³⁶ Ti m' hajök do ta tii me m' tab'ëës do tamaa napäh bã m', teaanh sa hã h'ëed ta tii. ³⁷ Ti m' raky hadoo ta hã:

—Jesus, Nasaréh hënh naa, ti ti tabës —näk mã ta hã.

³⁸ Ti m' tagedëej wät. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Mat'yyd mehÿn ÿÿh, Jesus, Dawi panaa! —näng mãh.

³⁹ Ti m' poo hënh hah'üüm do raky ge'ÿÿm, bag hënh tabahäng hyb n'aa. Raky geãm né paawä m', tak'ëp tagedëej wät tii bã:

—Mat'yyd mehÿn ÿÿh, Dawi panaa! —näng mãh.

⁴⁰ Ti m' Jesus baym. Ti m' tajejüü ramanaa ta wë. P'eets hë Jesus wë tabag'ëed däk bã m', Jesus beaanh ta hã:

⁴¹ —H'ëed ti makarën ÿ moo wät a hã? —näng mãh.

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mãh. —ÿ karën ÿ begäã däk —näng mãh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Mabegäã däg —näng mãh. —Hã ÿ mah'yy ka'eeh do hyb n'aa õm has'oo däk ¹¹ —näng mãh.

⁴³ Ti m' nyyw hë m' tabahapëë däk. Ti m' tabahõm kã Jesus sa jawén. P'op Hagä Do hã m' taj'aa etsëë kã. Hajök do na-ääj mãh, rabahapäh bã m', raj'aa etsë né hë m' tii d' ënh.

Sakëw häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' Jesus bajëë suun panang Jerikó häd näng do noo bã. Ti m' panang me m' tatabës. ² Tii bã m' ti awät mã aj'yy Sakëw häd näng doo. Dajëer gahed' aak do wahë n'aa see m' ta ti Sakëw.

Tak'ëp mã ta ma näng. ³ Takarën paawä m' Jesus taheg'ääs. Dooch m' tahaja bã, tüü tanu däg is do hyb n'aa, hajök do raty gasuu do hyb n'aa m'. ⁴ Ti m' sa pooj jé tawaj'aa hõm, b'aa hã m' tabas'ëëg sooh, tabahag'ääs hyb n'aa baad ub Jesus hanaa doo.

⁵ B'aa basooch bã m' Jesus kajaa bã m', tabahag'ääs p'op b'aa hã, ti m' taky hadoo Sakëw hã:

—Nyyw hë ahyyh —näng mãh. —Badah a tób bã ÿ nu däng —näng mãh.

⁶ Ti m' tabahy gëët, h'yyb tsebë doo me tagadoo Jesus ta tób bã.

⁷ Sahõnh hë m' rabahapäh bã m' ta tii, baad nadoo doo me m' ramaher'oot. Baad nado m' ti sa hã. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Nesaa do moo hew'ëët do tób hënh tabajëë suun. Tawëh ta sii —näk mãh.

⁸ Ti m' Sakëw bas'ëëg gëët, ti m' Jesus hã taky hadoo:

—Hyb n'aa jawyk doo —näng mãh. —ÿ anoo hÿÿ kã wakãp ÿ bód, ÿ gakook kas'uit do sa hã —näng mãh. —ÿ wad'ii bã ta wób, 4 nuu me ÿ banoo ÿ ab'aanh doo.

⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Naga hë hahÿÿ bã tób bã haj'eenh do P'op Hagä Do bed'ëep, Abaraãm panaa heh'ää, Abaraãm karapee hahÿ aj'yy tabahadoo do hyb n'aa —näng mãh. ¹⁰ —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ ahyng babä ÿ besoos hyb n'aa, ÿ bed'ëep hyb n'aa ta s'ee hënh habong do paa P'op Hagä Do mahãnh —näng mã Jesus kyyh.

Ji moo sahõnh hë hadoo do karom panyyg n'aa hahÿÿh

¹¹ Ti m', ta ti taher'oot do maa napäh do hã Jesus baher'oot panyyg. Edaa däk Jerusarënh panang. Nyyw hë P'op Hagä Do bag'ääs do tadu doo red'oo mãh. Ti hyb n'aa Jesus baher'oot sa hã hahÿ panyyg:

¹² —Ti awät aj'yy sa wahë n'aa t'aah. Dawëë, hã n'aa s'ee hënh takarën tabahõm, t'ii hënh hajõng hã n'aa bagä n'aa ta hã tajejüü hyb n'aa, ta hã n'aa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa. Tii b' naa da tababaaj nã p'aa hënh ta hã n'aa hënh. ¹³ Ti m', tabahõm pooj jé, tatsyyd bong ta

II Dawi makü panaa mahang ti ganyyh da ji h'yyb tym dëëb, P'op Hagä Do ky n'aa enooh paa p'ooj ub Dawi hã. Jesus né hë tii, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa aj'yy ty tsahët do ky daheeh. Ti hyb n'aa "õm has'oo däk hã ÿ mah'yy kae däk do hyb n'aa", Jesus wén näng.

wê 10 ta karom wób. Sét moweed k'ääts tég gabarëéh do tabanoó sét ken'yhy sa hä. Ti tamejüü ta tii me ramoo bok hyb n'aa, ta dajëër kah'üüm hyb n'aa ta s'ee hënh tawäd nuuj jé. Ti tabahöm kân.

¹⁴ Ta karapee wób dooh ragenaag bä ta ti aj'yy. Ti hyb n'aa ramejüü ta rod n'aa, ta jawén rabahöm hyb n'aa, hajöng häj n'aa bagä n'aa hä ramaher'oot hyb n'aa, rakanarën do ta ti aj'yy sa wahë n'aa tado bä.

¹⁵ Tii kä m', ta wób dooh né paawä ragenaag bä, ti né sa wahë n'aa däg. Ti ta häj n'aa hënh tababaa höm kân. Takajaa bä kä tamejüü ranaëéh ta wê ta karom, dajëër tahanoo do paah, tahapäh hyb n'aa nyy da rabad'oo ta ti dajëër kä.

¹⁶ Ti m' pooj jé hana do ky hadoo: "Wahë y n'aa", näng, "a dajëër jó ana 10", näng ta kyyh.

¹⁷ Ti ta kariw n'aa ky hadoo: "Baad ub mamoo wäd wät", näng. "Karom baad hadoo do öm", näng. "Baad maban'yhy, kanahën d'os hë né paawä, ti hyb n'aa da y' anoo hyy kä a hä 10 panang mabag'ääs hyb n'aa", näng ta kariw n'aa kyyh.

¹⁸ Ti ta see bana ta wê, ti taky hadoo: "Wahë y n'aa", näng, "a dajëër jó ana 5", näng ta kyyh.

¹⁹ Ti ta kariw n'aa ky hadoo: "A hä kä y' anoo 5 panang bagä n'aa öm kä", näng.

²⁰ Ti ta see bana ta wê, ti taky hadoo: "Wahë y n'aa", näng, "hý a dajëër hä y' manoo do paah", näng. "Saroor me y' bahabën däk, ti y' benyyw däk mamatëéh bä kä", näng. ²¹ "Tak'ëp mamejüü a karom sa hä. Ti hyb n'aa öm y' jeyým", näng. "Mado höm a ma nadoo doo. Mataa joom manejoom doo", näng ta kariw n'aa kyyh.

²² Ti ta kariw n'aa ky hadoo ta hä: "Karom ky nesaa do öm", näng. "A kyy hyb n'aa öm y' ky n'aa etyy hyy kä", näng. "Mahapäh mä, a nooh, tak'ëp baad y' ban'yhy karom y' moo bok doo, ma y' nadoo do y' ado höm mäh, joom y' nejoom do y' ataa, a nooh", näng. ²³ "Mahapäh mä, a nooh. Hëd n'aa dajëër manan'oo däk dajëër me moo heb'oooh do sa hä? Tii bä kä, y' kajaa bä kä, ta bahähñ paawä y' gadoo dajër y'y", näng ta kariw n'aa ta hä.

²⁴ Ti ta pa hab'ëéh do hä taky hadoo: "Bë ado höm sét hë moweed ta wê hanäng doo. Bë an'oo 10 moweed wê näng do hä", näng ta kyyh.

²⁵ Ti raky hadoo: "Ää wahë n'aa", näng. "Ti anyy däk ënh 10 ta wê."

²⁶ Ti taky hadoo: "Bë y' maher'oot", näng. "Jé wê näng do sa hä, ti bahähñ takan'oo däk sa hä. ¹ Kanahën d'os hë wê näng doo, kanahën had'os do sii hë ta wê hanäng do kado höm da", ^{II} näng. ²⁷ "Hyy kä majë y'y hä kä, y' rakanarën do sa wahë n'aa y' nahadoo hyb n'aa, bë manaa babä. Bë dajëéb matym y'y gó", näng hëj wahë n'aa kyyh —näng mä Jesus panyyg gó m' tabeh'üüm sa hä.

Baad Jerusarënh bä Jesus ragadoo do panyyg n'aa hahyÿh

²⁸ Ti m' Jesus bahajaa bä kä panyyg taher'oot doo, tabahöm kân mä Jerusarënh hënh. ²⁹ Ti m' tabedaa däk bä panang Betapagéh, Betanija häd ënh doo, waëë joom oriib häd näng do banäng bä, pawóp hë ta ma matëg Jesus mejüü mä sa pooj jé. Hahyÿ d' mä ta kyyh sa hä:

³⁰ —Bë ahöm panang hënh bë pooj jé badäk doo hënh ti nuuj jé. Bë kajaa bä, bë hapäh da jumeto t'aa ji najasoooh nä doo. Ta tyw hä da tabahäng —näng mäh. —Bë asood höm da, bë mana wawëë hë —näng mäh. ³¹ —"Hëd n'aa ti bë as'oot?", ranoo bä, "Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën", näng da bë kyyh —näng mä Jesus pawóp hadoo do sa hä.

³² Ti m' rabahöm, ti m' Jesus maher'oot doo da né hë m' rabawyyd kân. ³³ Ti m' rabas'oot bä kä m', ta danäh rabeaaj kân:

—H'ëëd ti bë hab'ëéh? Hëd n'aa ti bë as'oot? —näk mäh.

³⁴ Ti m' raky hadoo:

—Ää wahë n'aa karën —näk mäh.

³⁵ Ti m' ramana kân Jesus wê. Ti m' sa hatsë sa hä padëëk do paa radatoonh jumeto jó. Ti m' ramasa, Jesus bas'ëëg so kân ta jó. ³⁶ Jumeto jó tabahöm me m', hajök do sa hatsë sa hä padëëk do paa rat'ëëg höm ta tyw n'aa me, tamahöm doo me, raweh'ëéh hyb n'aa. ³⁷ Ti m' ta tyw n'aa waëë Oriib häd näng doo hënh naa ta poo hyng bä kä rakajaa bä kä m', hajök do ta ma matëg h'yyb tsebë doo me P'op Hagä Do hä m' raj'aa etsëë kân. Tak'ëp mä sa kyyh. Raj'aa etsëë kân, sahönh hë Jesus pahuunh do paa rahapäh doo hyb n'aa. Hahyÿ da m' sa kyyh:

³⁸ —Ky n'aa kedëng hahyÿ ër wahë n'aa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! ^{III} —näk mäh. —Ää karën sahönh hë hyy pong jé h'yyb nyyw gó raky daheeh P'op Hagä Doo. —Hyy pong jé hawät do hä ää j'aa etsë —näk mäh.

³⁹ Ti m' Parisëw, sa mahang habong doo, raky hadoo:

—Ma matëg! —näk mäh. —Maky geäm a ma matëg —näk mäh.

⁴⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

I Tii d' tawén hadoo, baad raban'yhy do hyb n'aa tii. Baad ramoo bok do hyb n'aa. II Tii d' tawén hadoo, baad tanan'yhy do hyb n'aa ta hä kan'oo däk doo. Baad tamoo nawät do hyb n'aa. III Saaw-Mo 118.26

—Bag hënh rabë bä paawä, hä y' raj'aa netsëë bä paawä, hahyÿ pä paawä y' raj'aa etsëë kân sa jawén buuj —näng mäh.

Jerusarënh hyb n'aa Jesus baoot do panyyg n'aa hahyÿh

⁴¹ Ti m' tabedaa däk bä Jerusarënh hënh, panang tabahapäh bä m', Jesus p'ää oot mäh. ⁴² Ti m' taky hadoo:

—Tak'ëp y' karën paawä hahyÿ hä, a babuj n'aa, rabahapäh hyb n'aa paawä nyy d' rabaw'yyt sa h'yyb näw. Dooh rah'y genä bä ta hä. Kejën sa hä —näng mäh. ⁴³ —Ti awät da a maji ramoo bok do a hadë rabehaa doo, tii me ramajëë p'ëë hyb n'aa. Öm da ranu get'ëë däk. Öm da ranoo gatsëë höm. ⁴⁴ Öm da ranes'ëëm, a babuj n'aa radej'ëëp da. Dooh paa a babuj n'aa rakanarën ragado P'op Hagä Do mejüü do sa mahang. Ti hyb n'aa a maji da dooh da a babuj tób n'aa pä hadoo pé rerët pé ta see jó. Sahönh hë takepyy hyng —näng mä Jesus Jerusarënh hä.

P'op Hagä Do tób wahoo gó hes'ëëm do Jesus hebëë bong do panyyg n'aa hahyÿh

⁴⁵ Ti m' Jesus bajëë suun mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, kahadë doo gó, wahoo gó. Ti m' Jesus bahabëë bong tii bä hes'ëëm doo. ⁴⁶ Ti m' taky hadoo:

—Hahyÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyyh: "Tóp y'y da, P'op Hagä Do hä ji ky n'aa etsëë do tób n'aa da" ^{IV} —näng mäh. —Hyy kä baretsëg tób n'aa hado däk bë an'oo bäl ^V —näng mä Jesus sa hä.

⁴⁷ Ti m' tama met'ëëg had'yyt hë m' P'op Hagä Do tób n'aa bä. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, ta wób sa wahë n'aa na-ääj mä rakanarën mä Jesus radaj'ëëp. ⁴⁸ Du daa m' rabad'oo pé hajök doo doo manew'ëë doo hyb n'aa m'.

Jesus hä reaanh doo, jaa ky gabuuj rahanäng do panyyg n'aa hahyÿh

20 Ti m' ta see pé noo gó P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, kahadë doo gó, panyyg hanäm do Jesus ma metëëk bä kä m', kajaa mä ta wê P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo ma mehetëk doo, na-ääj mä Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo. ² Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó mabad'oo hahyÿ mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj? ^{VI} —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Y' eanah bë hä ënh —näng mäh. —Bë her'ood hä y'y —näng mäh.

⁴ —Jaa kyy gó Jowäw nu gahem'uun do nu gemuun paah? Hyy pong jé hawät do kyy gó, sa ky gabuuj hë paah? —näng mäh.

⁵ Tii bä m' sa m'aa hënh mä raky n'aa hajëëw bong. Hahyÿ d' mä sa kyyh:

—Hyy pong jé hawät do kyy gó ër noo bä, teaanh da ër hä tii bä: "Hëd n'aa paa ti bë ky nadaheeh ënh?", näng da. ⁶ Ajyy kyy gó ër noo bä, hajök do ër da rakut pä me ër dejëp hyb n'aa, sa hä m' P'op Hagä Do ky n'aa rad paa m' sa h'yyb Jowäw —näk mä sa kyyh.

⁷ Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hä:

—Dooh ää hapëë bä jaa kyy gó —ken'oooh mäh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Y' na-ääj né hë dooh y' her'ood bä ky gabuuj näng do hä y'y, tii da y' bad'oo doo —näng mä ta kyyh sa hä.

Joom näng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'üüm do panyyg n'aa hahyÿh

⁹ Ti m' Jesus baher'ood kân panyyg ky n'aa me sa hä. ^{VII} Hahyÿ da m' tabaher'oot:

—Hyy hadoo aj'yy bejoom höm uwa häd näng do ta joom. Tii b' tabahäëj däk ta joom banäng do ta kaser n'aa sa hä. Ti ta s'ee hënh ta danäh bahöm hajöo ta baab n'aa. ¹⁰ Joom ag wah'ëë däk bä kä, ta danäh mejüü ta sii moo wät do see ta kaser n'aa sa wê, tagadoo hyb n'aa joom ag wób. Ti takajaa bä kä, rabahewyh wät, ramejö höm p'aa hënh bag hënh. ¹¹ Ti ta danäh mejüü ënh ta seeh. Rahewyh wät né tii d' ënh, rarehejää, ramejö höm né tii d' ënh bag hënh. ¹² Ti tamejö kân ta seeh. Rog näng sa mo haj'aa tii kä, ti radawäts nyyh joom bahähñ.

^{IV} Isajas 56.7V Baretsëg tób n'aa hado däk bë an'oo bä Jesus wén näng, tak'ëp taky n'aa gebah rabes'ëëm do hyb n'aa. Tak'ëp rabetsëëg häng tii.

^{VI} Hes'ëëm doo doo Jesus hebëë bong doo hyb n'aa, hajök doo tama metëëk doo hyb n'aa na-ääj hë rawén eanah. Jesus hä he'aanh doo sa kyy gó ta tii bë hes'ëëm doo rabehes'ëëm. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bä Jesus bad'oo doo. ^{VII} Ta hä he'aanh doo sa hä ti tabaher'oot.

¹³ Ti joom danäh ky hadoo ta h'yyb gó: "Nyy d' ŷ bad'oo hÿy kã", nãng mäh. "Tah ŷy, ŷ kamahãñ do ŷ mejuũ hÿy kã. Tah ŷ apãh da raweh'ëeh", nãng mã ta h'yyb gó.

¹⁴ Ti tamejõ kãn. Ta kaser n'aa rabahegãã dãk bã kã, sa mab hẽ rakaner'oot. Hahÿy da sa kyyh: "Ta danãh t'aah hahÿy. Ti d' ta danã dãg ta yb jawén buuj dãg", nãk mäh. "Ti bã, ẽr dajëeb! Ẽr ma dãg da tii bã kã hahÿy joom banãng doo", nãk mã sa kyyh. ¹⁵ Tii d' né kã, ramejõ hõm joom bahãñh, ti ranaboh jad kãn —nãng mã Jesus. Panyyg gó m' tabeh'ũm sa hã.

Ti m' teanh sa hã:

—Nyy da joom danãh bad'oo hÿy kã sa hã? —nãng mäh. ¹⁶ —Ana da, tadej'ëep da ta kaser n'aa, ta wób hã da tabahaëñh tii bã —nãng mã Jesus.

Ti m' maa new'ëe do raky hadoo:

—Doo paawã tii d' ãã karën P'op Hagã Do an'oo bã ^I —nãk mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ty dãng sa hã, ti m' tabeaanh:

—Nyy da bê hã ãñh hahÿ P'op Hagã Do kyy kerih doo? "Pã tób n'aa them'aa do raty n'aa ges'yyk doo, hÿy kã pã ta ba n'aa dãg, mesoo n'aa dãg" ^{II} —nãng mäh.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahõnh hẽ pã hadoo do ty n'aa ges'yyk pẽh, rahoop da nesaa doo. Ji jõ ta ti pã tadëe bã, sahõnh hẽ ji gawatsik —nãng mã Jesus. ^{III}

¹⁹ Tii bã kã m', Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahẽ n'aa na-ããj mäh, ratyw n'aa esoos mäh, nyyw hẽ ramaso dãk hyb n'aa paawã m' Jesus. H'yy genãh mã Jesus pes'ããp mã panyyg ky n'aa me sa hã. E'ÿm mã hajõk do Jesus maa new'ëe do sa hã.

Jesus rano n'aa maso paawã ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hahÿy

²⁰ Ti m' baad mã ramatakã had'yyt hẽ Jesus. Ti hyb n'aa m' ramejuũ ta wób ky ken'yyim doo gó rake'aanh Jesus hã. Rakarën paawã rano n'aa masoo ta her'oot do hyb n'aa, rahaëñh hyb n'aa Roma buuj ta tii bã hagã n'aa hã. ²¹ Ti m' j'ooj madãk doo me raky hadoo Jesus hã:

—Ma matëg! —nãk mäh. —Ãã hapãh baad hadoo do né hẽ ti mama metëk, baad hadoo do né hẽ ti maher'oot —nãk mäh. —Doo maky n'aa ehÿyd bã ta wób sa hã, sãd gó mabahr'oot sahõnh hẽ sa hã. Ehub né hẽ P'op Hagã Do karën do hã mama metëk doo —nãk mäh. —Ti hyb n'aa —nãk mäh —ãã mamahr'ood. ²² Taw'ããts hẽ a hã ji epaag bã Roma buuj sa wahẽ hã rahepak doo, Sesa hã? —nãk mäh. —Ji ep'aak a hã? —nãk mã sa kyyh.

²³ Jesus hapãh mã ti sa h'yyb. J'ooj madãk doo me ti raky hadoo doo. Ti m' taky hadoo sa hã:

²⁴ —Bẽ metãh hã ŷy moweed denaari ramaneëñh doo —nãng mäh. —Jaa heen n'aa hahÿy? Jaa hãd hahÿ kerih do ta hã? —nãng mäh.

²⁵ Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa hãd —nãk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bẽ an'oo Sesa hã ta no n'aa, ta heen n'aa hadãk doo. Bẽ an'oo P'op Hagã Do hã ta no n'aa hẽ ^{IV} —nãng mäh.

²⁶ Doo m' raw'yyt pã ta hã ta s'ee hẽnh ta her'oot pé hajõk do maa napãh bã. Rahyb n'aa meunim mã ta kyyh hyb n'aa, ti hyb n'aa dooh radoo wãt pẽh. Bag hẽnh rababẽ hõm.

Sadusẽw Jesus hã rake'aanh do panyyg n'aa hahÿy

²⁷ Ti m' rakajaa Jesus wẽ Sadusẽw hãd enãh do wób, rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hã m' dooh m' ji ganã wãd bã ji dajëb bã. ²⁸ Ti m' raky hadoo Jesus hã:

—Ma matëg! —nãk mäh. —P'ooj ub Mosees erii dãk do paa ẽr hã, aj'yy dajëb bã, ta ŷy tered wãd bã tanetaa nã bã, tii bã m' ta hÿy mã gat'ëe dãk tii, ta hÿy mãkũ panaa nãng hyb n'aa m' —nãk mäh.

²⁹ —Panyyg gó ãm ãã maher'oot —nãk mäh. —Hÿ hadoo aj'yy 6 ta hÿy. Tagat'ëe dãk mã ta ŷy paah. Doo m' teta nã bã, aj'yy dajëp.

³⁰ Tii bã ta hÿy seeh, ta jawén nãh, gat'ëe dãk mã ta hÿy mãkũ ŷy paah. ³¹ Ta jawén mã ta hÿy seeh. Ti hadoo né m' ta wób ãñh. Sahõnh hẽ m' raget'ëe bok ta ti ŷyñh. Sahõnh hẽ m' dooh reta nã bã radejõp.

³² Tii kã m' ŷyñh dajëb kãn —nãk mã Sadusẽw panyyg gó m' rabeh'ũm Jesus hã.

³³ Ti m' rabeaj kãn Jesus hã:

^I Tii da maa new'ëe do rawén ky hadoo, rahapãh do hyb n'aa Jesus hanãng pẽh. Judah buuj sa wahẽ n'aa hedoo do Jesus pes'ããp. Ti né ti joom danãh kaser n'aa hadoo. ^{II} Saaw-Mo 118.22 ^{III} Ta ky n'aa hẽ né hẽ Jesus her'oot. Jesus né ti pã hadoo doo. Judah buuj sa wahẽ n'aa, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do na-ããj, dooh rakarën bã Jesus, tób them'aa do rakanarën do hadoo nanãng pã. Rakanarën né paawã, tak'ep hyb n'aa jawyg dãk Jesus, P'op Hagã Do an'oo bã. ^{IV} Ji né hẽ ti P'op Hagã Do karën doo.

—Ji genyih bã kã ãñh, dejëp do paa ji? —nãk mäh. —Ny hadoo do ŷyñh mã ta ti ŷyñh ti noo gó kã? Sahõnh hẽ paa ta ti ta pat'uuk —nãk mã sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Ji ketëe badãk hahÿy bã tii. ³⁵ Tii d' nado hÿ pong jé hasëek do hã. P'op Hagã Do anoo do ragenã bong doo, dooh raket'ëe boo bã. ³⁶ ãã kanetëe do hadoo da tii kã. P'op Hagã Do anoo ragenã bong hyb n'aa, ti hyb n'aa P'op Hagã Do taah kã —nãng mäh. ³⁷ —Mosees mo haj'aa kerih do hã, b'aa kadoo do panyyg n'aa gó, ji ganã wãt Mosees metëk. Hahÿy da Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do kyyh Mosees erii wãt do hã: "P'op Hagã Doo, Abaraãm hagã n'aa, Isak hagã n'aa, Jakóh hagã n'aa ŷ ti hÿy." ^{V38} Doo, "Abaraãm makũ hagã, Isak makũ hagã, Jakóh makũ hagã" tanoo bã. P'op Hagã Do hã ti edëp. Dejëp do hagã n'aa nado P'op Hagã Doo. Hedëp do sa hagã n'aa tii —nãng mã Jesus kyyh.

³⁹ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób raky hadoo: —Baad mabahr'oot, baad a kyyh, ma matëg! —nãk mäh.

⁴⁰ Ti bahãñh kã m' dooh m' reaja boo bã kã. H'yyb e'ÿm mã reaja bã kã.

Jesus eanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hahÿy

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dawí panaa mã ti Kristo, P'op Hagã Do H'yyb Dãng Doo, sa nooh. Nyy da tii? ⁴² Hahÿy da paa m' Dawi kyyh Saaw-Mo hã: "Wahẽ ŷ n'aa hã Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do ky hadoo, 'Aso hup ŷy hẽnh, ⁴³ si ŷ mabag'ããs hyb n'aa a majjũ ŷ nes'ëem bã kã", ^{VI} nãng paa Dawi. ⁴⁴ Hÿy kã, "Wahẽ ŷ n'aa" Dawi maneëj bã ti Kristo, nyy da ti ta t'aa tabahadoo? ^{VII} —nãng mã Jesus.

⁴⁵ Ti m' sahõnh hẽ maa new'ëe bã m', Jesus ky hadoo ta ma matëg sa hã:

⁴⁶ —Baad da bê kanã Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo da bê nad'oo hyb n'aa —nãng mäh. —Baad ub da raken'yyim, baad rakametëeh saroor henyyim doo me, ky n'aa gebah doo me —nãng mäh. —Rakarën ji bedëng hajõk do sa mahang —nãng mäh. —Tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot doo bã ragen'aak ratooj bã hyb n'aa jewyk do rabahetõh bã. Ratsebẽ do tã n'aa noo gó, ragen'aak ky n'aa etsëeh do rabahetõh bã ratooj bã —nãng mäh. ⁴⁷ —Patug tema bong do sa wẽ hanãng do bê esok. Ti bãp peej hadoo doo me bê ky n'aa etsëe, bê hã ta wób raj'aa etsëe hyb n'aa. Ta ti hedoo do ta bahãñh tak'ep P'op Hagã Do rajãã da —nãng mã Jesus kyyh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do ky n'aa.

P'op Hagã Do matym n'aa patug tamah do an'oos do panyyg n'aa hahÿy

Ti m' P'op Hagã Do tób n'aa bã Jesus bagëet bã, tahapãh tak'ep dajëer enãh do radatoonh do dajëer, tób P'op Hagã Do rahyb n'aa esee do dajëer n'aa. ² Ti m' tabana ŷyñh, patug tamaa wãd is doo. Radatooj is mã pawóp its moweed. Kanahën its mã tii. ³ Ti m' Jesus bahapãh bã ta tii, taky hadoo:

—Hahÿ ŷyñh, patug tamaa wãd is doo, sahõnh hẽ sa bahãñh ta-banoo. Né hup ŷ né hẽ ta ti ŷ her'oot doo —nãng mäh. ⁴ —Sahõnh hẽ ta wób ranoo do tii, hajõng do sa wẽ mad'aak do uuh —nãng mäh. —Hahÿ ŷyñh, kasuud its né paawã, sahõnh hẽ taban'oo dãg is ta wẽ hanãng do paats —nãng mã Jesus.

Jesus her'oot ta jawén hawãt do panyyg n'aa hahÿy

⁵ Ti m' Jesus ma matëg wób rahe'oot mã pã s'ëeb P'op Hagã Do tób n'aa. Hetsooh mã sa hã. Rahe'oot na-ããj mã ta wób sa mo haj'aa ta hetso wób, P'op Hagã Do matym n'aa retsëeh doo. Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

⁶ —Ti awãt da ti noo gó kã, ta ti pã jé pad'yyt hẽ takajãg jëng. Doo da ta see jõ haso wãt pé hahÿ bê hapãh do pã. Sahõnh hẽ da rabakud bëeh tũ —nãng mäh.

⁷ Ti m' ta ma matëg rabeaanh:

—Ny noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu dãk? H'ëed hado da tabe-daa dãk do heen n'aa? —nãk mäh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Baad bê matakã da, bê rawanadii hyb n'aa. Hãt ŷy gó rabana, sa nooh. "ŷ Kristo", nãk da sa kyyh. "Edaa dãk sahõnh hẽ tagawatsik doo", nãk da. Bẽ ky dahé manã tii —nãng mäh. ⁹ —Bẽ eÿm manã da kaneb'oooh do bê ky n'aa napãh bã, ta wób sa wahẽ n'aa wẽ rah'yy kawereem do bê ky n'aa napãh bã na-ããj hẽ. Badãk hahÿ gawatsik do pooj

V Esodo 3.6 VI Saaw-Mo 110.1 VII Dawi panaa né hẽ ti Jesus, aj'yy gó tabahyng do hyb n'aa. Dawi wahẽ ŷ n'aa

je, ti hadoo né da. Ti hado né hē paawā, dooh nayyw hē takaja bā badāk hahy bahēj jēng doo —nāng mäh.

¹⁰ Ti m' taky hadoo ēnh sa hā:

—Hāj n'aa see babuuj rakaneb'oooh da hāj n'aa see babuuj sa daheeh. Hāj n'aa sa wahē n'aa, rah'y' kawereem da hāj n'aa see sa wahē n'aa wē.

¹¹ Hajōng hāj n'aa hēnh da tak'ēp né da hēj katajuus. Sah na-āāj da anāng. Hajōk da tak'ēp ranahēē enāh da. Am n'aa nāng do ti awāt da. Am n'aa nāng do heen n'aa ganyyh da wē hā. ¹² Ti pooj jé da bē da rano n'aa masoo. Bē da rarejāā. Bē da rahaēēnh tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do wahē n'aa sa moo gó, bē raky n'aa etyy hyb n'aa. Bē da radewāts b'ēēh. Bē da ramahūūm hēj bagā n'aa sa wē, sa wahē n'aa wób wē na-āāj hē, bē raky n'aa tapaa hyb n'aa sa hā. Hēp y n'aa tii da rabad'oo da bē hā —nāng mäh. ¹³ —Kēh y n'aa bē her'ood kán da tii bā sa hā —nāng mäh. ¹⁴ —Bē hyb n'aa tón manāh, bē ky n'aa sa hā bē her'oot do hā. ¹⁵ Y anoo da bē hā bē er'oot do pan'aa. Tak'ēp da bē y h'y gan'y'yyh. Ti hyb n'aa bē majiī dooh da bē rahaja bā, dooh d' sa kyy péh —nāng mäh. ¹⁶ —Bē yb, bē yin, bē wakāān, bē najiis na-āāj né hē bē né rahaēēj padēēk bē majiī sa hā. Radej'ēep da bē wób. ¹⁷ Tak'ēp da sahōnh hē rakawajāān da bē wē, hēp y n'aa. ¹⁸ Ti hadoo né hē, dooh P'op Hagā Do mabaan bēēh. Sahōnh hē bē hā tahapāh. ¹⁹ Bē h'y kaneréd bā hā y bē h'y ka'eeh do hā, P'op Hagā Do wē da bē baboo had'y'yt hē ká —nāng mā Jesus.

²⁰ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Jerusārēnh nu kat'ēē dāk ta majiī warahēn n'aa ran'oo bā bē bahapāh bā, edaa dāk da bē bahapēē kán tagawatsik doo. ²¹ Tii bā da taw'āāts hē Judah hāj n'aa bā haj'eenh do rakejēn hōm da waēē banāng hēnh. Jerusārēnh bā haj'eenh do taw'āāts hē rakejēn hōm sa panang bā naa. Panang bahānh habong do taw'āāts hē da dooh rana bā p'aa hēnh panang hēnh. ²² Ti noo gó da P'op Hagā Do anoo da Isaraēw buuj ta sām baan. Sahōnh hē P'op Hagā Do kyy kerih do kamētā kán sa hā ká —nāng mäh. ²³ —Tak'ēp tanesaa het'aah doo, sa taah nebii do sa hā ká ti noo gó ká. ¹ Tak'ēp nesaa do rabahoop Isaraēw hāj n'aa bā. Tak'ēp da P'op Hagā Do banoo sa hā nesaa doo —nāng mäh. ²⁴ —Ta wób da de-jēp sa majiī kuman haj'aa. Ta wób da ramoo maw'y'yd hōm ta s'ee hēnh, jé pad'y'yt hē hāj n'aa hēnh. Panang ká, Jerusārēnh, rababep da Judah buuj nadoo do hā. Tii da rabad'oo P'op Hagā Do h'y'yd dāng do peej ká —nāng mā Jesus.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Ta jawén, pap'y'j hā, kamarab hā, sagōōh sa hā ji hapāh da meuj n'aa nāng do heen n'aa, am n'aa nāng do heen n'aa. Sahōnh hē hāj n'aa babuuj rahyb n'aa tón da, h'y' gabeo bong da, hewēēh do hyb n'aa akajar maadaka, tak'ēp hadoo do hyb n'aa akajar maadaka kyyh.

²⁶ Tak'ēp rajej'ym do hyb n'aa da ti noo gó, ta wób degōn jēng da. H'y'yb e'y'ym bong da, tak'ēp nesaa do ti hawāt do hā rahyb n'aa newēē do hyb n'aa. Wē hā habong do ta bag keh'y'yt da jé pad'y'yt hē, ta see hedo hōm da P'op Hagā Do an'oo bā. ²⁷ Ti noo gó ká da sahōnh hē rabahapāh da y'yh, Aj'y'yy Hadoo Do H'y Pong Jé Hana Doo ká, y bahyng bā ká wē puh mahang. Y ahyng da P'op Hagā Do hejój me, ta bag tak'ēp gabarēēh do hadoo doo gó —nāng mäh. ²⁸ —Bē h'y' kahasaāb ká ta ti ta heen n'aa bē bahapāh bā ká, edaa dāk do hyb n'aa ká bē P'op Hagā Do ed'ēep do nesaa do mahānh —nāng mā Jesus.

²⁹ Ti m' panyyg gó m' tabaher'oot sa hā. Ti m' taky hadoo:

—Ta heen n'aa y her'oot doo, joom wiigo hād nāng doo, joom wób ky n'aa hadoo na-āāj hē tii —nāng mäh. ³⁰ —Joom tadu doo bā tagajew-āng doo, baad bē bahapāh, edaa dāk tabanyyw. ³¹ Ti hadoo né da, sahōnh hē ta ti bē y maher'ood wāt do kaja dāk bē bahapāh bā, edaa dāk P'op Hagā Do bag'āās doo —nāng mäh.

³² Ti m' taky hadoo ēnh:

—Né hup y né hē hahy y her'oot doo: Da hē habong do rahapāh nā da sahōnh hē y her'ood wāt do bawād kán. ¹¹³³ Badāk hahy'yh, wē na-āāj da, ahēj jēē né paawā, kēh y' da dooh tahēj bā —nāng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hado kán:

—Bē hyb n'aa matakā da, ta s'ee hēnh bē h'y'yb nawāt hyb n'aa. Bē h'y'yb padāg manā jarakē hedoo do hā. Bē an'oo manā badāk hahy'yh hā ji hyb n'aa tón do bē hyb n'aa hūūm bā, ta s'ee hēnh bē h'y'yb nawāt hyb n'aa. Taw'āāts hē bē hyb n'aa matakā bē h'y' ganatemah hyb n'aa y kaja bā. ³⁵ Y kaja do heen n'aa, nayyw hē da, raganada bā, takajaa sahōnh hē badāk hahy'yh hā habong do sa wē —nāng mäh. ³⁶ —Taw'āāts hē bē hyb n'aa matakā had'y'yt hē. Bē ky n'aa ets'ēē P'op Hagā Do hā, bē ked'ēep hyb n'aa ta ti y her'oot do paa nesaa do mahānh. Bē ky n'aa ets'ēē na-āāj hē, bē bahajaa hyb n'aa matym y' gó, Aj'y'yy Hadoo Do H'y Pong Jé Hana Do matym gó, bē bab'ēēh hyb n'aa, baad bē y gadoo hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

I Du daa m' rakejēn péh. II Sahōnh hē Jerusārēnh ky n'aa sa hā Jesus maher'ood wāt do né hē tii, ti noo gó habong do rahapāh doo. Dooh badāk hahy' bahēj jēng do tado bā rahapāh doo.

³⁷ Jesus ma met'ēēg had'y'yt mā P'op Hagā Do tób n'aa bā. Tug bā hadoo tabaheh'ūūm panang bahānh, waēē Oriib hād nāng doo hēnh, t'ī hēnh mā tabahe'y'yh hyb n'aa. ³⁸ Bāp paa m' hajōk do rabaheh'ūūm, ramaa newēē hyb n'aa Jesus P'op Hagā Do tób n'aa yt hā.

Judas taky n'aa enooh Jesus tahaēēnh do ky n'aa hahy'yh

22 Ti m', edaa dāk Pas-kowa hād nāng do bawāt, pāw makuj tamah do rabawa noo gó. ² Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ma mehetēk do na-āāj mā ratyw n'aa esoos mā Jesus radaj'ēep hyb n'aa. Rahyb n'aa newēē nyy d' rabad'oo, hajōk do rakawaj'āān bā sa wē rajej'ym do hyb n'aa. ³ Ti m' Judas Ikarijot hād nāng do h'y'yb gó Nesaa Do Yb bajēē suun. ⁴ Ti m' Judas bahōm P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa wē, P'op Hagā Do tób n'aa warahēn n'aa sa wahē n'aa wē na-āāj hē, séd hā rakaner'oot hyb n'aa nyy da sa hā Jesus tabahaēēnh. ⁵ Ti m' rah'y' gadejah Judas Ikarijot kyy hā. Ti m' ta sām raky kajāk ta hā. ⁶ Ti m' Judas Ikarijot tyw n'aa esōts kán, tabahaēēnh hyb n'aa ká sa hā rabanahajōk bā.

Jesus ta ma matēg daheeh Pas-kowa tā n'aa rabawēh do panyyg n'aa hahy'yh

⁷ Ti m' pāw makuj n'aa tamah do rataheh'ēēs do du dāk. Ti noo gó b'ēē t'aah aj'y' ranaheh'oooh P'op Hagā Do matym n'aa, Pas-kowa rahyb n'aa esee do hyb n'aa. ⁸ Ti m' Jesus mejūū Peed Jowāw daheeh, ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē ahōm nā Pas-kowa tā n'aa bē moo bok hyb n'aa, er tab'ēēs hyb n'aa —nāng mäh.

⁹ Ti m' rabeaanh ta hā:

—Nyy bā makarēn āā benām Pas-kowa tā n'aa? —nāk mäh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē ahōm nā panang hēnh. Panang bā bē kaja bā, bē kataa da aj'y' hā, nāng hes'oh do hā. Ta jawén bē ahōm da. Ta ti bajēē suun bā tób gó, ¹¹ bē eaaj da tób danāh hā hahy' da: “Āā ma matēg mejūū āā beaanh, nyy bā tagadāk ta gawakō, tatab'ēēs hyb n'aa Pas-kowa, ta ma matēg sa daheeh”, denoo da. ¹² Tii bā da ta gawakō gaeh doo, p'op gadāk doo, tametēēh da bē hā. Ta tii bā tyng n'aa nāng da. Kabeny'yyw dāk da —nāng mäh. —Tii bā bē moo boo Pas-kowa tā n'aa, ta waa n'aa —nāng mā Jesus sa hā.

¹³ Ti m' rabahōm kán. Rakajaa bā m' panang bā, Jesus her'oot do hadoo né ká m'. Ti m' ramoo boo kán tii bā ká Pas-kowa tā n'aa ká.

¹⁴ Ti m' Pas-kowa tā n'aa kaja bā ká m', Jesus bahy' sooh mā ¹² he-doo do tamejūū do sii hē sa waa tyng pa. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Baad y h'y'yd dāng né hē hahy' awēh bē daheeh, y rarejāā do y ahoop do pooj jé —nāng mäh. ¹⁶ —Dooh y awēē wād bā ká hahy' ta jawén. Séd debaa hē y bawēē kán Pas-kowa heh'āāt doo ká h'y' pong jé, P'op Hagā Do bag'āās bā ká —nāng mäh.

¹⁷ Ti m' tabado dāk uwa bēēh hood, ti m' P'op Hagā Do hā ta ky hadoo:

—Taw'āāts hē om, Ee. Man'oo dāk uwa bēēh āā hā —nāng mäh.

Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē gadoo, bē ets'ēēh bē hā —nāng mäh. ¹⁸ —Hahy' d' bē y maher'oot: H'y jawén dooh y eēg wād bā uwa s'ēēb. Jāām hē p'aa hēnh y eēēk da P'op Hagā Do bag'āās do kaja bā ká —nāng mäh.

¹⁹ Ti m' tabado dāk pāw, ti m' P'op Hagā Do hā taky hadoo:

—Taw'āāts hē om, Ee. Man'oo dāk pāw āā hā —nāng mäh.

Ti m' taganabāh dāk, tan'oo dāk mā ta ma matēg sa hā. Ti m' taky hadoo:

—Hup y' bē hyb n'aa y an'oo dāk do heen n'aa hahy'yh —nāng mäh. —H'y jawén hahy' d' bē bad'oo, y bē hyb n'aa esee do hyb n'aa —nāng mäh.

²⁰ Ti hadoo ēnh, rabawēh, rabawa do jawén paa bā, Jesus bado dāk ēnh uwa bēēh hood, ti m' taky hadoo:

—Majyw y' y anoo do y dajēp noo gó bē hyb n'aa heen n'aa hahy'yh. Papuuj sahōnh hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do tii ká. H'y jawén majyw y' hyb n'aa ji tagadoo, P'op Hagā Do ky dāng ^{III} —nāng mā Jesus.

²¹ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Bē maa newē! —nāng mäh. —Er mahang ti asooh majē y' moo gó y tahaēēnh doo —nāng mäh. ²² —Y'yh, Aj'y'yy Hadoo Do H'y Pong Jé Hana Doo, y da dajēp P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot doo da né hē —nāng mäh. —Ti hadoo né hē, baad nado da aj'y' hā, Aj'y'yy Hadoo Do H'y Pong Jé Hana Do majiī moo gó han'oo dāk do hā! —nāng mäh.

²³ Ti m' sa mahang rabeaanh:

—Jaa g'eeh tii? —nāk mäh.

III P'ooj ub Mosees sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, b'ēē majyw ta heen n'aa. Papuuj hahy' ji hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo.

²⁴ Ti m' sa bahānh hadoo do p'āā m' raky ked'aak. ²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Judah buuj nadoo do sa wahē n'aa, hyb n'aa jewyk hedoo doo, tak'ēp ramejūū sa karapee n'aa. “Sa masa n'aa” sa daaj hē raka-manēēnh —nāng mäh. ²⁶ —Bē mahang taw'āāts hē dooh tii d' tahādo bā —nāng mäh. —Bē mahang karēn pé ta wób sa bahānh hyb n'aa jawyk péh, taw'āāts hē da ta wób sa yd jé da tanu gadāk. Bē wahē n'aa hadoo doo, taw'āāts hē ta wób sa karom hado dāk —nāng mäh. ²⁷ —Ny hadoo pé hyb n'aa jawyk? Ta tyng n'aa jó hasooh doo, ta tyng jó hasoo do waa manaa doo? Ny hadoo pé hyb n'aa jawyk? Ta tyng jó hasooh do né hē —nāng mäh. —Ÿ tii, dooh tii da Ÿ adoo bā. Sa karom sa tā manaa do hadoo Ÿ bē mahang, Ÿ hyb n'aa jawyg né paawā bē bahānh —nāng mäh. ²⁸ —Hēp Ÿ hata had'yyt hē bēeh, nesaa do Ÿ ahoop noo gó. ²⁹ Ti hyb n'aa hā Ÿ Ee banoo do hadoo Ÿ bag'āās doo, tii da ēnh bē Ÿ banoo bē bag'āās si Ÿy. ³⁰ Ti hyb n'aa bē awēh da, bē eēek da si Ÿy, Ÿ bag'āās do noo gó, bē Ÿ weh'ēeh do ky n'aa. Bē da at'ooh wahē n'aa tyng jó, 12 hedoo do Isaraéw taah panaa bē bag'āās hyb n'aa, bē ky n'aa etyy hyb n'aa —nāng mā Jesus.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo Peed hā:
—Simaw, Simaw —nāng mäh. —Nesaa Do Yb ets'ēē wāt tak'ēp bē tametyy hyb n'aa. Takarēn paawā bē beréd hōm hā Ÿ bē h'yy ka'eeh doo. ³² Ti hado né paawā, P'op Hagā Do hā Ÿ ky n'aa ets'ēē wāt ōm, manerēt hyb n'aa hā Ÿ mah'yy ka'eeh doo —nāng mäh. —Mah'yy kawareem bā, p'aa hēnh tak'ēp hā Ÿ mah'yy kae bā, mah'yyb enāw ta wób hā Ÿ h'yy ka'eeh doo —nāng mā Jesus Peed hā.

³³ Ti m' Peed ky hadoo:
—Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng mäh. —Dooch Ÿ h'yy keréd bā a hā —nāng mäh. —Ÿ radawāts g'ēēd bā, na radawāts g'ēēd Ÿ a sii. Ÿ radajēeb bā, na Ÿ radajēeb a nemuun, nāng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Baad ōm Ÿ maher'oot Peed —nāng mā —Badah, atsēm, karaak bahŸyħ do pooj jé, tamawoob nuu me da Ÿ maky n'aa jejēn da —nāng mā Jesus Peed hā.

³⁵ Ti m' Jesus beaanh ta ma matēg sa hā:
—Bē Ÿ mejūū noo gó P'op Hagā Do ky n'aa bē baher'ood hōm hyb n'aa, dooh Ÿ an'oo bā bē mahūūm pé dajēer hadoo péh, ta hood hadoo péh, bē tsyym suun bē wareem péh. Bedoh bē wē ti noo gó? —nāng mäh.

—Dooch —nāk mäh. —Dooch badoh pé āā wē —nāk mā sa kyyh. ³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:
—HŸy ká bē mahūūm bē wē tanyy bā dajēer, bē h'ēēd hood na-āāj hē. Bē wē tananyy bā bē kuman mariij, taw'āāts hē bē esēem hōm bē hatsē bē hā hadāk doo, bē kuman bē betsēē hyb n'aa ta sām^I —nāng mäh.

³⁷ —HahŸy da P'op Hagā Do kyy kerih do kēh Ÿ n'aa hā: “P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do h'yyb hata dāk ran'oo bā P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo”,^{II} nāng P'op Hagā Do kyy kerih doo —nāng mā Jesus. —Sahōnh hē kēh Ÿ n'aa kerih doo gó her'oot doo, ta ti hadoo né ká —nāng mā Jesus.

³⁸ Ti m' ta ma matēg raky hadoo ta hā:
—Ma matēg! —nāk mäh. —Pawóp hē āā wē kuman mariij —nāk mäh.
—Jāām tii —nāng mäh. III

Getsemani bā Jesus ky n'aa ketsēē do panyyg n'aa hahŸyħ

³⁹ Ti m' tabahed'oo doo da, waēē joom oriib banāng doo hēnh Jesus bahōm kán. Ta ma matēg had'aa mäh. ⁴⁰ Rakajaa bā m' Jesus ky hadoo sa hā:

—P'op Hagā Do hā bē ky n'aa ets'ēē, nesaa do h'yyb tatug mahānh bēeh, Ÿ bē eréd hōm mahānh —nāng mäh.

⁴¹ Ti m' tabahōm dawē hā. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy hāng, ti m' taky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā. HahŸy da m' ta kyyh:

⁴² —Ee, —nāng mäh —makarēn bā mado hōm mahānh Ÿy wāt hahŸy Ÿ ahoop do pan'aa. Ta tii d' né hē Ÿ bets'ēē paawā, makarēn doo da né hē mabad'oo, Ÿ karēn doo da nado —nāng mäh.

[⁴³ Ti m' hŸ pong jé naa āās see kasee ta hā, tah'yyb hej'oonh hyb n'aa. ⁴⁴ Ti m' tak'ēp mā tāk'ēp mā tāk'ēp n'aa etsēē, tak'ēp tak'ēp katón do hyb n'aa. Baad nado ta h'yyb tym. Majyyw hadoo mā tahehud. Tūū m' tabatōdm.]

I Kuman ky n'aa nado ti Jesus her'oot. Kuman ky n'aa me tamaher'oot. Kaneb'ooch do du doo do pooj jé ji benām ji kuman, baad ji gada hyb n'aa ji wē ji majīi kajaa bā. Ti noo gó né tadu doo Jesus, ta ma matēg na-āāj hē rano n'aa masoo doo. Ti hyb n'aa ta ma matēg Jesus maher'ood wāt, baad rahyb n'aa matakēē hyb n'aa baad nadoo do hā, sa h'yyb rabenām hyb n'aa, edaa dāk do hyb n'aa sa hā rarejāā doo. II Isajas 53.12 III “Jāām tii” Jesus wén her'oot, dooh ta ti tado bā do hyb n'aa tahanāng doo. Dooch kuman ky n'aa tado bā sa hā tamaher'oot doo.

⁴⁵ Ti m' tabas'ēēg gēēt jawén paa bā m', taky n'aa etsēē do jawén paa bā, tabahōm ta ma matēg rahab'ēeh hēnh. Aā b'ēeh mā tii. Tak'ēp mā raty jewyk rah'yy ketón do hyb n'aa. ⁴⁶ Ti m' taky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa bē ba'Ÿyħ? —nāng mäh. —Bē as'ēēg bēh! P'op Hagā Do hā bē ky n'aa ets'ēē, bē nesaa do h'yyb tatug mahānh, Ÿ bē eréd hōm mahānh —nāng mäh.

Jesus ramaso dāk do panyyg n'aa hahŸyħ

⁴⁷ Jesus ber'oot nā bā m', rakaja kán hajōk do ta wē. Judas, ta ma matēg 12 hedoo do see paah, sa pooj jé tabana. Ti m' Jesus wē Judas bāna. Ta tapa tsanetsub wāt. Kedēng do ky n'aa né paawā tii. ⁴⁸ Ti m' Jesus beaanh ta hā:

—Judas, —nāng mäh —matsanetsup doo me Ÿyħ, Aj'yy Hadoo Do HŸ Pong Jé Hana Do maban'oo dāk? —nāng mā Jesus Judas hā. IV

⁴⁹ Ti m' Jesus sii habok do rabahapāh bā m' hajōk do rakarēn ramaso, raky hadoo ta hā:

—Makarēn ēr gadoo kuman me?
⁵⁰ Ti m' Jesus sa hata see tekyyt mā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooch do sa wahē n'aa heh'āat do karom. Ta nabuuj hub hēnh hadāk do tagakyd hōm mäh. ⁵¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ti moo hado manāh —nāng mäh.
Ti m' Jesus moo dāng aj'yy rog hā. Has'oo dāk mäh. ⁵² Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooch do sa wahē n'aa hā, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sa wahē n'aa hā, Judah buuj sa wahē n'aa hā na-āāj hē, Jesus ramaso dāk hyb n'aa ta no n'aa han'aa do sa hā Jesus ky hadoo:

—Ēr wahē n'aa wē h'yy kawereem do sa h'yyb mahūūm n'aa bē ed'oo g'eeh Ÿyħ, bē wén n'aa wē Ÿy sēn-jeer yt hā, boh yt hā? —nāng mäh.

⁵³ —P'op Hagā Do tób n'aa wahoo gó Ÿ awād had'yyt hē bē sii. Dooch ēnh Ÿ bē maso bā tii bā ēnh? —nāng mäh. —HŸy ká, taw'āāts hē —nāng mäh. —Ÿ hapāh, da hē né ká Ÿ bē bahajaa. Da hē né hē Nesaa Do Yb mejūū —nāng mā Jesus.

Jesus Peed ky n'aa jejēn do panyyg n'aa hahŸyħ

⁵⁴ Ti m' ramaso dāk Jesus, ti m' ramahūūm kán P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooch do sa wahē n'aa heh'āat do tób hēnh ká. Peed bahōm sa jawén. Dawēē m' tagadāk. ⁵⁵ Ti m' warahén ragahō jat tēēg tób w'oo hā, ti m' rabehyy b'ēeh tēēg noo pa. Sa pa m' Peed bahyy hāng. ⁵⁶ Ti m' Ÿyħ, sa karom, bahapāh Peed tēēg bag hā m' tabahāng bā. Ti m' baad tabahēg'āās ta hā. Ti m' taky hadoo:

—HahŸy Jesus hata seeh —nāng mäh. ⁵⁷ Ti m' Peed ky n'aa jejēn wāt.

—Dooch Ÿ hapēē bā ta ti aj'yy —nāng mäh. ⁵⁸ Badah peej dāg ká m', ta see baheg'āās Peed hā, ti m' taky hadoo:
—Ta hata see né hē ōm —nāng mäh.

—Dooch. Dooch sa see Ÿ do bā —nāng mā Peed. ⁵⁹ Badah peej dāg ká m', sét oor tabahado dāk bā m', ta see ky hadoo:
—Jesus ma matēg see né ti hŸyħ. Garirej buuj né ti hŸyħ —nāng mäh.

⁶⁰ Ti m' Peed ky hadoo:
—Dooch Ÿ hapēē bā ta ti maher'oot doo —nāng mäh.

Ti m' nyyw hē, taher'oot nā bā m', karaak ky ganā kán, tabah'Ÿy kán.

⁶¹ Ti m' Jesus ty kaw'ōōd dāk Peed wē. Tii bā m' Peed hyb n'aa newē dāg kán Jesus her'oot do paa ta hā ká: “Karaak bahŸyħ do pooj jé da Ÿ maky n'aa jejēn tamawoob nuu me.” Tii d' né paa ká m', Jesus her'oot do paa ká ta hā. ⁶² Ti m' Peed banyyh wahoo gó naa. Tak'ēp tabaód g'ēēd kán mäh, taky n'aa jejēn do hyb n'aa Jesus.

Jesus warahén rarejāā do panyyg n'aa hahŸyħ

⁶³ Ti m', warahén Jesus hag'āās do raky n'aa ejeets kán mäh, rarejāā mā tak'ēp. ⁶⁴ Ti m' raty maw'yyd dāk, tanahapāh hyb n'aa. Ti m' raba-hewyyh bā m' raky hadoo:

—Maher'ood mahapēē bā! Jaa mo haj'aa? —nāk mäh. ⁶⁵ Hajōng nā m' sa kyyh, raky n'aa rejāā doo.

Judah buuj sa wahē n'aa Jesus hā rake'aanh do panyyg n'aa hahŸyħ

⁶⁶ Ti m', bāp paa m', rakata padēēk Judah buuj sa wahē n'aa hedoo doo, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooch do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo. Ti m' ramahūūm kán Jesus sa wē, ⁶⁷ ti m' raky hadoo:

—Mamaher'ood āā hā, ōm Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do mado bā —nāk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

IV Tsanetsup doo me Judas metēēh ta wób sa hā Jesus, ti né hē ramaso dāk hyb n'aa.

—Bē y maher'ood bā paawā, dooh paawā y bē ky dahē bā. ⁶⁸ Bē y eaaj bā, dooh bē ky gedag bā —nāng mäh. ⁶⁹ —Ti tahado né paawā, h̄y jawén Aj'yy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do asooh da P'op Hagā Doo, Sahōnh Sa Bahānh Hado Do hub hēnh, ta hā P'op Hagā Do weh'ēeh doo bā —nāng mā Jesus.

⁷⁰ Ti m' sahōnh hē kata dāk do raky hadoo:

—Ōm mā P'op Hagā Do T'aah, a nooh? —nāk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē né tii, ti tii d' her'oot. Baad ub ti bē kyyh —nāng mäh.

⁷¹ Ti m' raky hadoo:

—Dooh hyb n'aa wāt pé ta ky n'aa her'oot péh. Ta daaj né hē ti taky n'aa kaher'oot —nāk mäh.

Pirato hād nāng do wē Jesus ramahūūm kán do panyyng n'aa hahȳh

23 Ti m', sahōnh hē ajyy kata dāk do ramahūūm kán Jesus Pirato hād nāng do wē. ¹² Ti m' radu doo Jesus raky n'aa tapaa Pirato hā. Hahȳh da m' sa kyyh:

—Hahȳ aj'yy h'yyb mahūūm Judah buuj, raky nadahé wāt hyb n'aa sa wahē n'aa, Roma buuj. Tamoo ge'ȳym ranep'aak hyb n'aa Sesa hā ji hepak doo, Roma buuj sa wahē n'aa hā ji hepak doo. “Ȳ Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo. Hāj n'aa wahē n'aa ȳh”, nāng mā ta kyyh —nāk mā ta ti ajyy Pirato hā.

³ Ti m' Pirato beaanh Jesus hā:

—Ōm né Judah buuj sa wahē n'aa? —nāng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ȳy. Tii d' né hē, maher'oot doo da né hē —nāng mā Jesus.

⁴ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa hā, hajōk do t'ii hēnh kat'aa do hā na-āāj mā Pirato ky hadoo:

—Dooh ȳ aw'yyt pé ta hā ta sām ȳ anoo péh —nāng mā Pirato.

⁵ Ti m' raky kah'ūūm Pirato hā:

—Sahōnh Judah hāj n'aa bā, sa wahē n'aa wē rah'ȳ kawereem tan'oo bā tama metēek do hā. Garirej hāj n'aa bā tadu doo tama metēek doo. H̄y ká babā Jerusarēnh bā tama met'ēeg kán —nāk mā sa kyyh.

Eróts hād nāng do wē Jesus ramahūūm do panyyng n'aa hahȳh

⁶ Garirej hāj n'aa bā Jesus du doo paa tama metēek do Pirato ky n'aa napāh bā m', teaaj wāt sa hā:

—Garirej hāj n'aa babuuj ti h̄y aj'yy? —nāng mäh.

⁷ Ti m' Pirato ky n'aa napāh bā m' Jesus t'ii hēnh naa, tamejūū ramahūūm Eróts Ān-Tipas hād nāng do wē, Garirej hāj n'aa wahē n'aa tabadoo do hyb n'aa. Jerusarēnh panang bā Eróts bag'āas dō ti noo gó.

⁸ Ti m' Eróts tseebe wāt Jesus tahapāh bā. P'ooj né hē m' takarēn paawā m' Jesus tabahapāh. Ta ky n'aa napēē dāk paa m' Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa m' takarēn paawā m' tabahēg'āas Jesus pahuunh doo. ⁹ Ti m' Jesus ramanaa bā m', hajōng mā teanh ta hā. Dooh m' Jesus ky gedag bā. ¹⁰ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do na-āāj hē, tak'ēp mā raky n'aa tapaa ta ky n'aa Eróts hā. ¹¹ Ti m' Eróts, Eróts warahén n'aa sii hē m' raky n'aa ej'ees mäh, raky n'aa rejāā mā Jesus. Ti m' radadāk ta hā saroor tak'ēp hanām doo, sa wahē n'aa hedoo do saroor n'aa, raweh'ēeh doo gó m' raky n'aa manes'uunh hyb n'aa. Ti m' Jesus Eróts mejō hōm p'aa hēnh Pirato wē. ¹² Ti pooj jé m' Eróts Pirato daheeh ta majū dō m'. Ti noo gó ká m' ta najiis hado dāg kán mäh.

¹³ Ti m' Pirato mejūū P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa, hajōk do na-āāj rakataa hyb n'aa ta wē. ¹⁴ Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē mana wāt hahȳ aj'yy wē ȳy —nāng mäh. —“Hahȳ aj'yy h'yyb mahūūm Judah buuj raky nadahé wāt hyb n'aa sa wahē n'aa, Roma buuj”, bē nooh —nāng mäh. —Baad ȳ beaaj wāt bē matym gó ta ky n'aa bē her'oot doo. Dooh ȳ aw'yyt pé ta hā nesaa do bē her'oot doo. ¹⁵ Ti hadoo né hē Eróts. Dooh taw'yyt pé nesaa do ta hā, ti hyb n'aa tamejūū p'aa hēnh āā wē —nāng mäh. —Dooh tamo haj'aa pé ta p'āā dajēp péh. ¹⁶ Ti hyb n'aa ȳ mejūū da rahewyyh hyb n'aa, ti jawén da ȳ eréd hōm tabahōm hyb n'aa —nāng mā Pirato kyyh.

[¹⁷ Pas-kowa noo gó né m' Pirato mahen'ȳy radewēes do seeh, hajōk do retsēē doo.] ¹⁸ Ti m' hajōk doo, séd hā m' raky hadoo, tak'ēp mā sa kyyh:

—Manaboh h̄y aj'yy. Āā karēn maberéd hōm Barabas hād nāng doo —nāk mā sa kyyh.

¹⁹ Ragadahew'ēes doo gó m' tabagēēt ta ti Barabas hād nāng doo, Jerusarēnh panang bā Roma buuj sa hā tah'ȳy kawareem do hyb n'aa ta h'yyb hataa sa daheeh, ta see tadj'ēep do hyb n'aa na-āāj mäh. ²⁰ Pira-

to karēn paawā taberéd hōm Jesus, ti hyb n'aa p'aa hēnh taky kah'ūūm sa hā. ²¹ Ti m' rageēēj bong:

—Mepēēm dāg! Mepēēm dāg! Mepēēm dāg! —nāk mā hajōk do sa kyyh.

²² Ti m' tamawoob nuu me dāg mā Pirato ky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa? —nāng mäh. —Dooh mo haj'aa kad'oo do tado bā —nāng mäh. —Dooh ȳ aw'yyt pé ta hā ta p'āā dajēp péh. Ti hyb n'aa ȳ mejūū da rahewyyh hyb n'aa, ti jawén da ȳ eréd hōm tabahōm hyb n'aa —nāng mā Pirato kyyh.

²³ Ti m' raky kah'ūūm Pirato hā. Tak'ēp rageēēj bong, Jesus tabepēēm hyb n'aa. Ti m' sa kyy me m' rahaja kán Pirato. ²⁴ Ti hyb n'aa ká m' Pira-to ban'oo kán rakarēn doo da. ²⁵ Tado nyh mā Barabas, Jerusarēnh panang bā Roma buuj sa wē tah'ȳy kawareem do hyb n'aa radawāts gēēt do paah, ta see tadj'ēep do paah. Ti né m' ti retsēē Pirato hā. Ti m' Pirato mejūū Jesus rabepēēm dāk b'aa hā, rakarēn doo d' né hē m'.

Jesus rabepēēm dāk do panyyng n'aa hahȳh

²⁶ Jesus warahén ramahūūm bā rabepēēm hyb n'aa, ramaso dāk mā aj'yy Simaw hād nāng doo. Panang Sirené hād nāng doo bā naa m' tii. Jerusarēnh panang hēnh tabajēē paawā. Ti m' warahén ramejūū mā tabes'oooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepēēm dāk do b'aa n'aa. Ti m' ramejūū Jesus jawén tabahōm. ²⁷ Hajōk mā hah'ūūm sa jawén. Ȳy nana-āāj mā ah'ūūm sa sii. A'oot mäh. Sa h'yyb mā ragedyyk. Rah'ȳy ketón do ky n'aa m' ta tii. ²⁸ Ti m' Jesus ty kaw'ōōd dāk sa wē, ti m' taky hadoo sa hā:

—Ȳy, Jerusarēnh buuj —nāng mäh. —Ȳ had'ȳy nado bē p'āā ód. Bē daaj hē bē p'āā kaód, bē taah na-āāj hē bē p'āā ód, tak'ēp nesaa do bē wē hana do hyb n'aa. ²⁹ Ti awāt da ti noo gó hahȳh da d' bē kyyh:

“Taw'āats hē ȳy taah nanāng do hā, ȳy netaah do hā, ȳy nanebii do hā”, tak'ēp nesaa do taah enāh do rabahoop do hyb n'aa. ³⁰ Ti noo gó Judah buuj raky hadoo da waēē hā: “Keréd hyy āā jó, nyyw hē ēr dejēp hyb n'aa.” Wajapēm do hā raky hadoo da: “Āā jó wamii hyh”, ^{III} nāk da. ³¹ Hahȳh da hā ȳ ran'oo bā, b'aa tsahē do hadoo do ȳy, nesaa do nahanāng doo, ta bahānh da ti P'op Hagā Do bad'oo sa hā, b'aa hawoohnh do hadoo, hajōng nesaa sa hā hanāng doo. Sahōnh hē haoj jēng do hadoo sa hā —nāng mā Jesus ȳy sa hā.

³² Pawóp hē ajyy moo nesaa do ramahūūm, Jesus sii rabepēēm padēek hyb n'aa sa moo p'āā. ³³ Ti m' rakajaa Ji Nu Gabóg K'yy ramaneēnh doo bā. Ti m' rabepēēm dāk Jesus b'aa kajatsēk do hā ká. B'aa kajatsēk do wób hā rabepēēm padēek moo nesaa do Jesus pa. Ta hub hēnh ta see hahāng, s'ȳy hēnh ta see hahāng.

³⁴ [Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ee, —nāng mäh —mamabana sa hā hahȳ nesaa doo, hā ȳ ramoo bok doo. Dooh rah'ȳy genā bā ramoo bok do hā ^{IV} —nāng mā Jesus.]

Ti m' warahén ramoo bong ramas'uunh doo, rabahapāh hyb n'aa ta saroor uuh wē ym doo.

³⁵ Hajōk do rabahēg'āas bā m', Judah buuj sa wahē n'aa raky n'aa ej'ees mäh, rakawew'aam mā Jesus. Hahȳh da m' sa kyyh:

—Ta wób ted'ēep —nāk mäh. —Taw'āats hē ta daaj hē taked'ēep Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, P'op Hagā Do asēew hōm do tado bā? —nāk mā sa kyyh.

³⁶ Ti ky hadoo né hē m' warahén ēnh. Ramenoo ta hā uwa s'ēeb oow, ramanes'uunh do heen n'aa. ³⁷ Ti m' raky hadoo:

—A daaj hē kedēēb, Judah buuj sa wahē n'aa mado bā! —nāk mā sa kyyh.

³⁸ P'op, ta nu gad'oo pong jé m', warahén rabepēēm dāk kerih doo. Hahȳh da m' kerih do hā: “Judah buuj sa wahē n'aa hahȳh”, nāng mā kerih do hā.

³⁹ Ti m' moo nesaa do see Jesus pa hahāng do ky n'aa rejāā mā Jesus. Hahȳh da m' taky n'aa ej'ees:

—Ōm Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo ōm? Ti bā, a daaj hē kedēēb, āā na-āāj né hē! —nāng mā ta kyyh.

⁴⁰ Ti m' ta see ky geām wāt:

—Dooh P'op Hagā Do majej̄m bā? Ōm na-āāj né da dajēp ta ne-muun —nāng mā ta hā. ⁴¹ —Taw'āats hē ti āā radej'ēep, nesaa do āā moo bok do hyb n'aa —nāng mäh. —Hahȳ aj'yy dooh nesaa pé tamo haj'aa —nāng mā ta hā.

⁴² Ti m' Jesus hā ká taky hadoo:

—Mahyb n'aa es'ee ȳh, mabag'āas doo hēnh, h̄y pong jé makajaa bā —nāng mäh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Né hup ȳ né hē hahȳ a hā ȳ her'oot doo: Badah mabasēek da si ȳy h̄y pong jé, P'op Hagā Do wē —nāng mā Jesus.

III P'op Hagā Do ky n'aa rod pooj jé hawāt doo, Osejas hād nāng do erih do hā Jesus ky dāng. Osejas 10.8 hā takeri dāk tii. IV Dooh rah'ȳy genā P'op Hagā Do T'aah tado bā ti radaj'ēep doo.

I Pirato hād nāng doo, Roma buuj ta ti Judah hāj n'aa bagā n'aa. II Jesus wén ky ganadoo Eróts, j'ooj madāk doo me Eróts eeah do hyb n'aa.

Jesus dajep do panyyg n'aa hahỹỹh

⁴⁴ Wasyг dāk mā ti nuuj jé. Tī m' ta bag badoo wāt, badagyb dāk mā badāk hahỹỹ hā. Jāām hē tug bā tabawag dāk p'aa hēnh. ⁴⁵ Dooḥ m' pa-pỹỹ bag wāt péh. Tii bā m', P'op Hagā Do tób n'aa t'öp ta gó noo gatsé hebaan do kas'eéd hyng mäh. ⁴⁶ Tii bā m' tak'ēp mā Jesus geēj wāt:

—Ee, —näng mäh —a moo gó ý banoo hēp ý tym —näng mäh.

Ti m' ta ti taky hadoo bā m', tadajēb kän mäh.

⁴⁷ Ti m' sahōnh hē ta ti warahén sa wahé n'aa hapāh bā m', P'op Hagā Do hā taj'aa etsēē kän. Hahỹỹ d' mā ta kyyh:

—Te hub né hē, —näng mäh —baad hadoo do né paa ti h̄y aj'ỹy —näng mäh.

⁴⁸ Ti m' hajōk doo, kepēēm do heg'āās doo, sahōnh hē ta ti raba-hapāh bā m', sa h'ỹy bagedỹy rabajēk, rah'ỹy ketón do heen n'aa.

⁴⁹ Dawēē naa m' Jesus najiis rabaheg'āās. Sa mahang mā ab'ēeh mā ỹỹj Garirej hāj n'aa bā naa, Jesus hataa paah.

Jesus radakā jēng do pā gó panyyg n'aa hahỹỹh

⁵⁰⁻⁵¹ Ti awāt mā aj'ỹy ky enyym doo, P'op Hagā Do karēn doo da hawāt doo, Judah hāj n'aa, panang Arimatsija hād nāng doo bā naa. Joséh mā ta hād. Tagada né hē m' P'op Hagā Do bag'āās do du dāk. Judah buuj sa wahé n'aa see né paawā m' tii, dooh m' ta h'ỹy hēdo bā sa sii, Jesus hā rabad'oo do hā. ⁵² Ti m' ti Joséh bahōm Pirato wē. Jesus kamag n'aa tabetsēē hyb n'aa. ⁵³ Ti m' tabado hyy kän. Jesus kamag n'aa, ti m' tahabēn dāk mā pāān hawak doo me rino hād nāng do s'eēb. Ti m' tadasuun jēng pā gabaho doo gó, kamag hood n'aa ragagots dāk doo gó. Papuuj mā ta ti kamag hood. ⁵⁴ Saab pooj jé m' ti ta tii. Saab pooj jé né hē m' ta ti Judah buuj rabahenyw hōm, Saab hā rakamehehāk hyb n'aa. Tūūh däg mā papỹỹj. Edaa dāk Saab du dāk doo. ¹

⁵⁵ Ỹỹj Garirej hāj n'aa bā naa, Jesus had'aa do paah, rabahōm Joséh jawén. Rahapāh mā gabaho doo. Rahapāh mā na-āāj hē ragadakā jēng do Jesus kamag n'aa. ⁵⁶ Ti m' rabajēk myỹy hēnh. Ti m' rabenyw dāk bag'aad, buu benyym do bēeh, Jesus kamag n'aa hahog pan'aa m'. Rabenyw dāk do rabahajaa bā m', Saab däg mäh. Ti hyb n'aa ragada mā Saab tabēj hōm hyb n'aa, Mosees ky n'aa jaw'ỹỹy mejūū doo da.

Jesus ganā wāt do panyyg n'aa hahỹỹh

Ti m' bāp paah, met'uuh hā, ỹỹj rabahōm kän pā gabaho doo hēnh, Jesus kamag n'aa radasuun jēng hēnh. Buu benyym do renyyw dāk do paa ramahūūm. ² Kepēēd hōm mā pā gabaho do ty gatsé paah, rakajaa bā. ³ Ti m' rabajēē p'ēē ta gó. Dooḥ m' tii bā Jesus kamag n'aa. ⁴ Rahyb n'aa newē b'ēēh bā m', nayyw hē kasee sa pa pawóp hē ajyy. Gabarēēh mā sa saroor, hawyp do gabarēēh doo da. ⁵ Tak'ēp mā ỹỹj rah'ỹy b'ēēh bong. Ti hyb n'aa, tūū rabehyy b'ēēh. Ti m' āās raky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa hawāt do bē esoos dējēp do mahang? —näng mäh.

⁶ —Dooḥ wād bā. Ganā wāt! Dooḥ hē hyb n'aa es'ee wād bē hā taher'oot do Garirej hāj n'aa bā? ⁷ Hahỹỹ d' paa ta kyyh bē hā: “Ran'oo dāk da Aj'ỹy Hadoo Do H̄y Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'ook do sa moo gó, rabepēēm dāk hyb n'aa. Tamawoob däg bā k̄a ta āh, ganā wāt da p'aa hēnh”, nāng bē hā —näng mā āās kyyh sa hā.

⁸ Ti m' rahyb n'aa es'ee kän. Jesus her'oot do paa k̄a. ⁹ Ti m' rabajēk, 11 hedoo do Jesus mejūū do hā, ta wób na-āāj hā, rapanāk hyb n'aa.

¹⁰ Marija Madarēn, Jowān, Marija Tsijaag ỹỹn, ỹỹj wób mā na-āāj hē m', ti panāk do sa hā. ¹¹ Dooḥ m' Jesus ma matēg raky dahē bā. Daap hē red'oo mā ti ỹỹj rah'er'oot doo. ¹² Ti hadoo né hē m', Peed as'eēg geēt, ti m' waj'aa hōm Jesus kamag n'aa hood gadāk hēnh. Gabaho do tageg'āās bā m', jāām né hē m' pāān hawak do rino hād nāng do s'eēb tahapāh. Ti m' tabajēng. Tahy hē hā n'aa newēē mā ta tii.

Pawóp hē ajyy hā Jesus kasee do panyyg n'aa hahỹỹh

¹³ Ti noo gó né hē, pawóp hē Jesus ma matēg wób rabahōm panang Emaus hād nāng doo hēnh. Dawēē péj tii. Jerusarēh bā naa.

¹⁴ Ramahōm me rah'er'oot mā Jesus dajēp do ky n'aa. ¹⁵ Ti bahānh mā Jesus kataa sa hā. Sa sii m' tabahōm. ¹⁶ Dooḥ m' rah'ỹy genā bā Jesus ta-do bā, P'op Hagā Do an'oo bā. ¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—H'eēd ti bē her'oot? —näng mäh.

Ti m' rabayw b'ēēh dō. Rahyb n'aa tón mäh. ¹⁸ Ti m' sa seeh, Kerew-Pas hād nāng do ky hadoo:

—Jāām né hē ōm Jerusarēh bā heg'āās do ky n'aa nanapāh do t'ī hēnh hawād wāt doo? —näng mā ta kyyh.

¹⁹ —H'eēd ky n'aa? —näng mā Jesus.

I Judah buuj sa hā, papỹỹj badēē hyng do jawén paa bā Saab du däg dāk.

—Nasaréh buuj, Jesus hād nāng do ky n'aa —näng mäh. —P'op Hagā Do ky n'aa rod né tii. Tak'ēp ta hejój gó tama metēēk, tapehuunh na-āāj hē. Baad ub ti P'op Hagā Do matym gó. Baad ub na-āāj hē ta wób sa matym gó —näng mäh. ²⁰ —Tii bā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ool do sa wahé n'aa, ér wahé n'aa wób na-āāj hē, raban'oo kän Roma buuj sa moo gó, radaj'ēep hyb n'aa. Tii bā rabepēēm dāk b'aa hā —näng mäh. ²¹ —Kristo, ér majiū moo gó naa eēr, Isaraéw buuj ted'eēp do paawā, āā ed'oo. Tamawoob däg mā ta āh tadajēp —näng mäh.

²² —Ti anāng nā ta ky n'aa —näng mäh. —Bāp paa ỹỹj wób, āā h'ỹy hataa, rabeboo nā Jesus kamag n'aa hood hēnh. Āā h'ỹy gabedo bong ran'oo bā. ²³ Dooḥ wād mā ta kamag n'aa ta gó, sa nooh. Āās kas'ee bong mā sa hā, sa nooh. Jesus mā ganā wāt āās her'ood bā, ỹỹj sa nooh. ²⁴ Tii bā āā wób rawaj'aah rabaheg'āās hyb n'aa. Se hub né hē m' ỹỹj sa kyyh. Dooḥ wād mā Jesus kamag n'aa tii bā. Dooḥ né hē m' rahapēē bā Jesus —näng mā ajyy kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—H'ỹy gametah bēeh! —näng mäh. —Nayyw hē nado bē ky daheeh sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa rod rah'er'oot do paah —näng mäh.

²⁶ —Kristo, P'op Hagā Do h'ỹy Dāng Do ahoop do pan'aa né hē sahōnh hē ta tii, h̄y pong jé, raweh'ēeh hēnh, tabasēēk do pooj jé. Baad né hē P'op Hagā Do ky n'aa rod reriū bong paa ta tii —näng mā Jesus sa hā.

²⁷ Ti m' Jesus ma met'eēg wāt mā sa hā sahōnh hē ta ky n'aa, P'op Hagā Do kyy kerih do hā hanāng doo. Mosees erii wāt do hā tadu doo ta ky n'aa tama metēēk doo. Sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa rod reriū bong do ta ky n'aa, Jesus her'oot né m' tii k̄a.

²⁸ Ti m' edaa dāk mā panang Emaus hād nāng doo. Panang bahānh mā Jesus kateb'ees. ²⁹ Ti m' tak'ēp rabetsēē sa pa tabaym hyb n'aa, tūūh däg do hyb n'aa papỹỹj. Badajuu dāk mäh. Ti m' Jesus bahōm kän sa sii. Sa pa m' tabayw kän. ³⁰ Rabehyy t'oonh bā k̄a rabawa hyb n'aa k̄a, Jesus bado dāk pāw, ti m' P'op Hagā Do hā taky n'aa etsēē ta hyb n'aa, ti m' taganabāh hōm, ti m' tabanoo sa hā k̄a. ³¹ Tii bā k̄a m', rah'ỹy kadaw'uuh Jesus hā. Rah'ỹy kadawuung sii hē m' Jesus dawuh.

³² Ti m' sa daaj hē rakaner'oot. Ti m' raky hadoo:

—Mahapāh né hē, ti baad ér h'ỹy tym tsebé do hadoo ér sii taber'oot bā, P'op Hagā Do kyy kerih do hā ér tamah'er'oot bā ér mana me —näng mā sa kyyh.

³³ Ti m' nayyw hē k̄a rabajēē kän Jerusarēh hēnh, 11 hedoo do Jesus ma matēg, ta wób na-āāj hē rakata padēēk bā. Rakajaa bā k̄a m', kata b'ēēh do raky hadoo sa hā:

³⁴ —Se hub né hē. Ganā wāt né hē ér Wahé N'aa! —näng mā kyyh.

—Simaw hā takas'ee wāt! —näng mā kata b'ēēh do sa kyyh.

³⁵ Ti m', panang Emaus hād nāng doo hēnh naa han'aa do rabah'er'oot sa hā nyy da Jesus kasee sa hā ta tyw n'aa ramahōm me, nyy da rah'ỹy kadaw'uuh ta hā pāw taganebēēh bā.

³⁶ Tii bā k̄a m', rabah'er'oot nā bā m', Jesus ganā g'eēd kän mā sa mahang. Ti m' takedēng sa hā:

—Taw'āats hē bē P'op Hagā Do h'ỹy en'yym —näng mäh.

³⁷ Ti m' tak'ēp rabe'ỹm bong. H'ỹy gabedo bong mäh. Maets red'oo mäh. ³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa bē be'ỹm? —näng mäh. —Hēd n'aa bē panyyg ky nada-heeh hahỹ hē hapāh do hā? —näng mäh. ³⁹ —Bē hegāā moh ỹy, tsym ỹy, atapuwa tyw n'aa paah. Ý né ti h̄ỹy. Maēs ý nado ti h̄ỹy. Bē mep'aa hā ỹy, maets nado ỹy, bē bahapāh hyb n'aa. Maets dooh ta dab nyy bā, dooh ta k'ỹy nyy bā, baad bē hapāh do ỹy —näng mā Jesus sa hā.

⁴⁰ Ti m' tamerit däg kän mā sa hā ta mooh, ta tsyym. ⁴¹ Dooḥ m' raky dahé nā bā, tak'ēp rah'ỹy tsebé do hyb n'aa, tak'ēp rah'ỹy meuunh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa Jesus ky hadoo sa hā:

—Ti anyj ji awa péh? —näng mäh.

⁴² Ti m' rabanoo tah'ỹy dab. ⁴³ Ti m' tabawēē kän sa matym gó.

⁴⁴ Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē mahang ý bawāt nā bā, ý dajēp do pooj jé, “Kametā dāk da hā ý sahōnh hē kēh ý n'aa Mosees erii wāt do paah, P'op Hagā Do ky n'aa rod reriū bong do paah, Saaw-Mo hā kerih do na-āāj hē”, bē ý maher'ood bong paah —näng mäh.

⁴⁵ Ti m' rah'ỹy genā padēēk P'op Hagā Do kyy kerih do hā, Jesus an'oo bā. ⁴⁶ Ti m' taky hadoo ēnh sa hā:

—Hahỹy da P'op Hagā Do kyy kerih do kēh ý n'aa: Kristo, P'op Hagā Do h'ỹy Dāng Doo, ahoop né da dajēb. Ta jawén k̄a da, tamawoob hē ta āh tabado dāk bā, taganā wāt da p'aa hēnh. ⁴⁷ Kristo ky gabuuj sahōnh hē hāj n'aa babuuj sa hā rabah'er'ood hōm da hahỹ ky n'aa: P'op Hagā Do awug hōm da sahōnh hē nesaa do ji moo wāt do paah, ta hā ji h'ỹy kawareem bā. Jerusarēh bā naa da radu doo rah'er'ood hōm doo —näng mā Jesus.

⁴⁸ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Bē hapāh sahōnh hē ta ti nesaa do ý ahoop doo, ý dajēp doo, ý ganā wāt doo, ti hyb n'aa ý karēn bē bah'er'oot ta ti kēh ý n'aa ta wób sa hā —näng mäh. ⁴⁹ —Ý mejūū da bē wē P'op Hagā Do Sahee, Ee ky n'aa

enooh doo —näng mäh. —Ti hyb n'aa bë ayyw dó Jerusarēnh bã, bë ga-
do däk bã kã p'op naa P'op Hagã Do Sahee hejój —näng mã Jesus.

Hỹ pong hēnh Jesus basēek do ky n'aa hahỹh

⁵⁰ Ti m' ta ma matēg Jesus mahũum kãn panang bahānh, panang Be-
tanija hãd näng doo hēnh. Ti m', p'op ta moo tagadabē sēek, ti m' taky

n'aa edēē bong sa hã. P'op Hagã Do hã taky n'aa etsēē sa hyb n'aa. ⁵¹ Ta
ky n'aa edēng bã m', P'op Hagã Do masäg kãn hỹ pong jé. ⁵² Ti m', sa
taron nu paa me m' ta ma matēg ramehyy b'ēēh, Jesus raweh'ēēh do ky
n'aa, Jesus hã raj'aa etsē hyb n'aa. Ti m' tak'ēp rah'yy gadejah doo gó m',
rah'yyb tsebé doo gó m' rabajēk. ⁵³ P'op Hagã Do tób n'aa bã m' P'op
Hagã Do hã raj'aa etsēē had'yyt hē m'. Jããm hē kã hahỹ Jesus panyyg.

Jowāw

P'op Hagā Do kyyh Jesus hā takesok do ky n'aa hahȳȳh

P'ooj ub, sahōnh hē tadu dahāng do pooj jé, tawād né hē P'op Hagā Do Kyyh hād nāng doo. ¹P'op Hagā Do sii tabawāt. P'op Hagā Do né hē tii. ²Sahōnh hē tadu dahāng do pooj jé, P'op Hagā Do sii tabawāt tii. ³Sahōnh hē tamo haj'aa hanāng doo. Dooh tapanahuunh péh. ⁴Ji edēb had'yyt up doo, P'op Hagā Do Kyyh hād nāng do hā né hē tabana. Ji h'yyb tym bag hadoo né hē ta ti edēb had'yyt ub doo. ⁵Badagyp doo gó, nesaa do badāk hahȳȳh hā hanāng doo gó ta ti bag kadaw'uuh. Dooh badagyp doo haja bā ta hā. ⁶Ti m' ti awāt mā aj'yy P'op Hagā Do kyy gó hana doo. Ta hād mā Jowāw. ⁷P'op Hagā Do mejūū ta hā, ta wób tamaher'oot hyb n'aa ta ti ji h'yyb tym bag ky n'aa, ta tii hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa. ⁸Dooh Jowāw tado bā ta ti ji h'yyb tym bag. Ta bag ky n'aa rod ub ti Jowāw. ⁹Ahȳȳ kán badāk hahȳȳ bā, ta bag heh'āat ub doo, Jesus Kristo, sahōnh hē badāk hahȳȳ hā habong do sa h'yyb tym bag. ¹⁰Badāk hahȳȳ bā paa tabawād wāt. Badāk hahȳȳ hā habong do tapehuuj né paawā, dooh ragado bā tii, dooh rah'yy genā bā ta hā. ¹¹Ta karapee, Isaraéw buuj wé tabahyng, ti hadoo né hē, dooh ragado bā. ¹²Sahōnh hē gad'oo doo, ta hā h'yy ka'eeh do sa hā P'op Hagā Do banoo ta taah rabahadoo hyb n'aa. ¹³P'op Hagā Do taah ti rawén hedo padēek, aj'yy karēn do jawén nado, aj'yy panaa ji bahadoo do hyb n'aa nado. P'op Hagā Do taah rawén hedo padēek, P'op Hagā Do tii d' tabanoo do hyb n'aa sa hā. Sa yb hado dāk P'op Hagā Doo.

¹⁴Ti m' aj'yy gó P'op Hagā Do Kyyh hād nāng do kesok. Āā mahang paa tabawād wāt. Āā hapāh né hē tak'ēp hadoo do ta hejój, sét ub P'op Hagā Do T'aah tak'ēp hadoo do hejój. Tak'ēp né hē taky ennym. Heh'āat ub had'yyt né hē ta tii.

¹⁵Baad ub Jowāw nu gahem'uun do paa baher'oot paa ta ti ky n'aa. Hahȳȳ da m' ta kyyh:

—Hahȳȳ ti ȳ ky n'aa her'oot doo, hahȳȳ da ȳ baher'oot bā: “Jawén ȳ hana doo, hyb n'aa jawyk ti bahānh ȳy, tawād dāg né hē pój ȳy jé do hyb n'aa” —nāng mā Jowāw kyyh.

¹⁶Tak'ēp né hē P'op Hagā Do Kyyh hād nāng do ky ennym. Ti hyb n'aa ér hā taky ennyw had'yyt hē. Baad hadoo do ér hā tametā had'yyt hē.

¹⁷Mosees makú anoo paa P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk doo. Jesus Kristo ká metā kán P'op Hagā Do ji takamahān doo, ky n'aa heh'āat ub do na-āāj hē. ¹⁸Dooh noo gó hapāh pé P'op Hagā Doo. Tii d' né paawā, jāām né sét hadoo do ta T'aah, ta da hadoo doo, ta pa hawāt doo, ér tamaher'oot ta ky n'aa. Ta hā hē takametēeh P'op Hagā Doo.

Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa hahȳȳh

¹⁹Ti m' Judah buuj sa wahé n'aa panang Jerusarēnh bā habong do ramejūū P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do wób, t'ii hēnh ramoo heb'ook do Rewi panaa wób na-āāj hē, Jowāw hā rabeaanh hyb n'aa Kristo, P'op Hagā Do Ky Dāng Do tado bā. ²⁰Baad ub mā Jowāw baher'oot sa hā, dooh taky n'aa jejen bā. Hahȳȳ da m' Jowāw kyyh sa hā: —Dooh Kristo, ^{IV}P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do ȳ do bā —nāng mā sa hā.

²¹Ti m' rabeaanh:

—Ōm Eriij, p'ooj ub hawāt do paah? —nāk mäh.

—Dooh —nāng mā Jowāw.

P'aa hēnh mā rabeaaj wāt ēnh:

—Ōm nanāng P'op Hagā Do ky n'aa rod, P'op Hagā Do kyy kerih do ky dāng doo? —nāk mäh.

I *Jesus né ti P'op Hagā Do Kyyh hād nāng doo.* II *Jowāw nu gahem'uun do tii. Hajōk ti noo gó Jowāw hād enāh doo. Hahȳȳ Jesus panyyg hanām do herii wāt doo, Jowāw seeh, Jesus ma matēg seeh.* III *Jesus ji tah'yy gan'y'yyh baad hadoo do hā, P'op Hagā Do karēn do hā, tahanāng pé m' ti ji h'yyb tym bag* IV *Ji h'yyb tym dēeb, p'ooj ub Judah buuj hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, ramaneēēnh MESIJAS . Gereg kyy me ramaneēēnh KRISTO. “P'OP HAGĀ DO H'Y'YB DĀNG DOO”, tahanāng pé m' ti.*

—Dooh ȳ ti tado bā —nāng mäh.

²²Ti m' tagadēeg ub rabeaanh:

—Jaa ti ōm? —nāk mäh. —Āā mamaher'ood, āā panāk hyb n'aa āā hā mejūū doo. Jaa ōm, a nooh? —nāk mā sa kyyh.

²³Ti m' Jowāw ky hadoo, P'op Hagā Do ky n'aa rod, Isajas hād nāng do her'oot doo da:

—“Ȳ né hē hahȳȳ da tabanawāng bā her'oot doo: Baad ub da bē tyw n'aa daj'aah Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo.” ^V

²⁴Ti m' sa wób, Pariséw ramaneēēnh doo, ²⁵rabeaaj wāt ta hā:

—Hēd n'aa manu gemuun, Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do nadoo do ōm? Hēd n'aa manu gemuun Eriij p'ooj ub hawāt do paa nadoo do ōm, nanāng P'op Hagā Do ky n'aa rod nadoo do na-āāj hē ōm? —nāk mā sa kyyh.

²⁶Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Ȳ ti h'ȳh, bē ȳ nu gemuun naēng me —nāng mäh. —Ti awāt bē mahang bē nahapāh doo. ²⁷Ti né ti jawén ȳ hana doo, tak'ēp hyb n'aa jawyk do bahānh ȳy. Hā ȳy, ȳ hyb n'aa sakog its ta hā. Ti hyb n'aa dooh ȳ haja bā ta tsyym suun kabo n'aa ȳ do bā —nāng mäh.

²⁸Ta ti reaanh doo, panang Betanija hād nāng doo bā tii, tamii Joradān hād nāng do ta myyj jé. Tii bā m' Jowāw nu gemuun bong mā ta wē han'aa doo.

Jowāw nu gahem'uun do her'oot do Jesus ky n'aa hahȳȳh

²⁹Ti m' jati péh, Jesus Jowāw nu gahem'uun do hapāh ta wē hana doo. Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Bē hegāā, —nāng mäh —P'op Hagā Do mas'āā b'ée t'aah hadoo, badāk hahȳȳ hā habong do nesaa do sa hā hanāng do hado hōm doo ^{VI} —nāng mā Jowāw Jesus ky n'aa hā. ³⁰—Hahȳȳ né hē ta ti ȳ her'oot do paa kā, hahȳȳ da ȳ baher'oot noo gó: “Jawén ȳ hana doo, hyb n'aa jawyk ti bahānh ȳy, tawād dāg né hē pój ȳy jé do hyb n'aa”, ȳ hanāng do paah. ³¹—Dooh paa ȳ hapēē nā bā nanāng hyb n'aa jawyk do hahȳȳ tado bā. Ȳ wén nu gemuun bong tame, takametēeh hyb n'aa Isaraéw buuj sa hā —nāng mā Jowāw.

³²Ti m' Jowāw ky hado kán:

—P'op Hagā Do Sahee ȳ hapāh h'ȳ pong jé naa tabahyng ta wē gurii-i hadoo. Ta hā tabaym. ³³Pooj jé, dooh ȳ hapēē nā bā ti tado bā. Hahȳȳ da paa ȳ P'op Hagā Do maher'oot, ȳ paa tamejūū tame ȳ nu gemuun hyb n'aa: “Aj'yy wē Sahé ȳ ahȳȳ bā, ta wē tabaym mabahapāh bā”, nāng P'op Hagā Doo, “ti né hē tii kā tabanoo sa hā Sahé ȳy ká sa h'yyb tym gó tabajēē suun hyb n'aa, Sahé ȳy h'yyb mahūūm hyb n'aa kā sa hā”, nāng P'op Hagā Do hā ȳy. ³⁴Ȳ hapāh ta ti Jesus wē kā. Ti hyb n'aa baad ȳ baher'oot ta ky n'aa kā: P'op Hagā Do T'aah né hē ti h'ȳh —nāng mā Jowāw nu gahem'uun doo.

Pooj jé Jesus sii habok do sa ky n'aa hahȳȳh

³⁵Ti m' jati péh, p'aa hēnh mā Jowāw nu gahem'uun do tii bā tabawāt. Pawóp hē m' ta ma matēg rahada. ³⁶Jesus tabēs bā Jowāw bahapāh bā m', taky hadoo ta ma matēg sa hā:

—Bē hegāā! P'op Hagā Do mas'āā b'ée t'aah hadoo —nāng mā Jowāw.

³⁷Ti m' ta ma matēg ramaa napāh bā m' Jowāw her'oot doo, Jesus sii m' rababoo kán. ³⁸Ta jawén p'aa hēnh Jesus baheg'āās bā m', ta jawén han'aa do tabahapāh bā m', tabeaanh sa hā:

—H'ēēd bē karēn? —nāng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Rabi ^{VII} —nāk mäh, —nyy bā mabagā? —nāk mā sa kyyh.

³⁹Ti m' Jesus ky hadoo:

V *Isajas 40.3VI P'ooj ub, Jesus hewād hyng do pooj jé, P'op Hagā Do mejūū b'ée t'aah radaj'ēep nesaa do sa mo haj'aa sām. B'ée t'aah majyyw hyb n'aa P'op Hagā Do mabaan hōm nesaa do ramoo bong do paah. B'ée t'aah jawén buuj dāg Jesus. Jesus dajēp nesaa do ér moo bok do hyb n'aa. Ta majyyw hyb n'aa kā P'op Hagā Do bawug hōm sahōnh hē nesaa do ér moo bok doo. Ti hyb n'aa, b'ée t'aah*

—B'ēep, bē hegāā —nāng mäh.
 Ti m' rabahōm ta sii, ti m' rabaheg'āās tabahe'y'ŷh doo. Ti m' rabaym ta pa, tūūh dāg do hyb n'aa pap'ŷy, 4 oor m'.
⁴⁰ Aj'yy Ān-Deréh hād nāng doo, Simaw Peed hād nāng do h'ŷy, Jowāw nu gahem'uun do her'oot do maa napāh do seeh, Jesus sūi hawād dāk do seeh. ⁴¹ Ti m' nawayw hē Ān-Deréh bahōm ta h'ŷy tesoos, Simaw. Ti m' tabaw'yyt bā kā, taky hadoo ta hā:
 —Āā aw'yyt Mesijas rahanāng doo —nāng mäh. (Kristo, P'op Hagā Do h'yyb dāng doo, tahanāng pé ti Mesijas.)
⁴² Ti m' Ān-Deréh mahūūm kán Simaw Jesus wē kā. Ti m' Jesus begāā dāk Simaw wē, ti m' taky hadoo ta hā:
 —Ōm né Simaw. Jowāw hād nāng do t'aah ōm ^I—nāng mäh. —H'ŷ jawén Sepas a hād kā —nāng mäh. (Peed rahanāng pé ti ta tii, sa kyy me ti Sepas. “Pā” rahanāng pé m' tii.)

Pirip, Natanajéw daheeh Jesus naēēnh do panyyg n'aa hah'ŷh

⁴³ Ti m' jati pé Jesus h'yyb dāng Garirej hāj n'aa hēnh tabahōm. Tabahōm pooj jé tahapāh mā aj'yy Pirip hād nāng doo.
 —Hata ŷ ōm h'ŷy kā —nāng mā Jesus ta hā.
⁴⁴ Betsaj-Da panang hād nāng doo bā naa ti Pirip. Ti né hē na-āāj hē Ān-Deréh Peed sa panang. Sét panang buuj né tii. ⁴⁵ Ti m' aj'yy seeh, Natanajéw hād nāng do hā Pirip kataa. Ti m' taky hadoo ta hā:
 —Āā awyid kán Mosees erii wāt do paa gó kaher'oot doo kā, P'op Hagā Do ky n'aa rod rerii bong do paa gó kaher'oot do na-āāj hē —nāng mäh. —Jesus né ti ta tii, Nasaréh hād nāng do panang hēnh naa, Joséh t'aah —nāng mā Pirip Natanajéw hā.
⁴⁶ —Nasaréh hēnh naa? —nāng mā Natanajéw. —Nasaréh bā naa dooh baad hadoo do ana bā —nāng mā Natanajéw.
 Ti m' Pirip ky hadoo ta hā:
 —Hamäh, ér hegāā —nāng mā Pirip.
⁴⁷ Ti m' rabahōm. Ti m' Jesus bahapāh bā Natanajéw kaja nā bā, taky hadoo:
 —Wāt ta ti Isaraéw buuj heh'āat ub doo. Dooh tawad'ti bā, dooh tajejēn bā —nāng mäh.
⁴⁸ Ti m' Natanajéw ky hadoo:
 —Nyy d' ŷ mabahapāh? —nāng mā Jesus hā.
 Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
 —Ōm Pirip aw'yyt do pooj jé, ōm ŷ bahapāh joom wiigo hād nāng do yt hā —nāng mā Jesus.
⁴⁹ Ti m' Natanajéw hyb n'aa meuuj wāt, ti m' taky hadoo:
 —Ma matég! —nāng mäh —Ōm né P'op Hagā Do T'aah. Ōm né hē Isaraéw buuj sa wahē n'aa —nāng mäh.
⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
 —Hā ŷ mah'yy ka'eeh, joom wiigo yt hā ōm ŷ bahapāh ŷ banāng do hyb n'aa? —nāng mäh. —Ti bahānh da mabahapāh da meuuj n'aa nāng doo —nāng mäh.
⁵¹ Ti m' Jesus ky hado kán:
 —Né hup ŷ né hē hah'ŷ her'oot doo: Wē gasēēts hōm do bē bahapāh da. P'op Hagā Do āās rabehyng rabesēēk Aj'yy Hadoo Do H'ŷ Pong Jé Hana Do wē, bē hapāh da —nāng mā Jesus sa hā.

Naēng kawapēēn dāk do panyyg n'aa hah'ŷh

Ti m', jati hawāt hadoo hā, panang Kanah hād nāng doo bā,
2 Garirej hāj n'aa bā, ramoo bong ket'ēē do jām waa n'aa, ta tā n'aa. Jesus ŷŷn awāt tii bā, raket'ēē do jām noo gó. ² Jesus, ta ma matég sii hē, rabats'yyt jām hēnh. ³ Ti bahānh, tabahēēj jēng uwa bēēh hejooñh doo. Ti m' Jesus ŷŷn ky hadoo Jesus hā:
 —Ahēēj jēng uwa bēēh hejooñh doo —nāng mā Jesus ŷŷn.
⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
 —Héd n'aa tii hā ŷ mamaher'oot? —nāng mäh. —Dooñ takaja nā bā hejój ŷŷ ŷ metēēh doo —nāng mäh.
⁵ Tii bā m', ta ti tób yt moo bo n'aa hā m' Jesus ŷŷn ky hadoo:
 —Bē moo boo da sahōnh hē bē tamejūū doo —nāng mā ta ŷŷn kyyh sa hā.
⁶ Tób yt hā ti abēēh ji ma poo oow see pé naēng hood pā s'ēēb. Sa moo hetsyd, sa waa hood getsyd naēng n'aa. Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do ky n'aa né tii. Tamawoob hē raat ken'yyh tahyb n'aa pé ta ti ta gabuuj. ⁷ Ti m', tii b' moo heb'oooh do sa hā Jesus ky hadoo:
 —Bē gedu bēh naēng ta hood gó —nāng mā Jesus.
 Ti m' ragedu bēēh sahōnh hē. ⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
 —Bē agób ta uuh. Bē mahūūm jām kaser n'aa wē —nāng mā ta kyyh.

gój Jowāw wén eh'ūūm Jesus ky n'aa. VII “Āā ma matég” rahanāng pé m' ti Rabi. Raweh'ēēh do ky n'aa tii. I Jowāw see ta ti Simaw yb. Dooh Jowāw nu gahem'uun do paa tado bā. Dooh na-āāj hē ti Jesus ma metēēk do seeh, Jowāw hād nāng do tado bā. Hajōk Jowāw hād enāh doo.

Ti m' ramahūūm kán ta wē ta uuh. ⁹ Ti m' jām kaser n'aa tameēēk naēng paah, uwa bēēh hejooj dāk doo. Dooh tahapēē bā n'yy hēnh naa tii. Tii bā moo heb'oooh doo, ti rahapāh ta tii. Ti m' dawē hā aj'yy katēē do tanaēēnh, ¹⁰ ti taky hadoo ta hā:
 —Pooj jé ji heno uwa bēēh hejooñh do baad hadoo doo. Ta jawén, baad rabēēg bong bā kā, rahād kanahapēē bong bā kā, ji heno baad nadoo doo. Ōm tii, dooh tii d' madoo bā. Menyiw hōm baad had'op do tagadēēg ub —nāng mā ta kaser n'aa kyyh aj'yy katēē do hā.
¹¹ Pooj jé Jesus du doo do tapahuñh do ta tii. Ta tii hā kā tametā kán tak'ēp hadoo do ta hejój, ti hyb n'aa ta ma matég ta hā rah'yy kae padāg kán. Panang Kanah hād nāng doo bā, Garirej hāj n'aa bā ti ta tii.

P'op Hagā Do tób n'aa wahoo gó hes'ēēm do Jesus hebēē bong do panyyg n'aa hah'ŷh

¹² Ti jawén mäh, panang Kapar-Naūm hād nāng doo hēnh Jesus rabahōm ta ŷŷn, ta h'ŷy, ta ma matég sa daheeh. T'ŷ hēnh mā tabaym pawóp hē ta āh.
¹³ Tableda dāk bā Pas-kowa ^{II} hād nāng do Judah buuj rahyb n'aa esee doo, Jesus bahōm kán mā Jerusarēnh hēnh. ¹⁴ P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hā, kahadē doo gó, wahoo gó, tabahapāh mā booj yb, b'ée, gurii-i hes'ēēm doo. Dajēēr meb'aanh doo, tii b' né rabat'oonh, Jesus hapāh.
¹⁵ Ti m' tabarig dāk ta tyd tamehewyih hyb n'aa. Ti m' tabahabēē bong booj yb, b'ée sii hē. Ti m' tabaūūj bēēh mā dajēēr rabaheb'aanh do tyng n'aa. Jé pad'yyt hē taparara bong mā moweed, Jesus mo haj'aa. ¹⁶ Ti m' taky hadoo gurii-i hes'ēēm do hā:
 —Bē manā ti j'eep! —nāng mäh. —Ji es'ēēm do tób n'aa bē adoo manā Ee tób! —nāng mā Jesus kyyh sa hā.
¹⁷ Ti m' ta ma matég rahyb n'aa es'ee dāg kán P'op Hagā Do kyy kerih do hā kerih doo: “ŷ gawats'iik da tak'ēp ŷ kamahān do hyb n'aa a tób n'aa.” ^{III}
¹⁸ Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa rabana Jesus wē, ti m' raky hadoo ta hā:
 —Jaa kyy gó hah'ŷ d' mabad'oo? —nāk mā sa kyyh. —Mametā āā hā meuuj n'aa nāng do heen n'aa, P'op Hagā Do ky gabuuj tado bā —nāk mā sa kyyh.
¹⁹ —Ej —nāng mā Jesus. —Bē karēn bā, bē apyn hōm hah'ŷ P'op Hagā Do tób n'aa. Tamawoob hē tabado dāk bā ta āh, ŷ tamaa sooh p'aa hēnh —nāng mā Jesus.
²⁰ —Nyy d' ti ta tii? —nāk mā Judah buuj wahē n'aa sa kyyh. —46 ta baab ramoo bok rabahaja sooh hyb n'aa. Tamawoob mā ta āh matamaa sooh p'aa hēnh? —nāk mā sa kyyh Jesus hā.
²¹ Dooh P'op Hagā Do tób n'aa Jerusarēnh bā hasooh do paa tado bā, Jesus hanāng péh. Ta daaj hē, ta ky n'aa né hē ti taher'oot. ²² Ta jawén, Jesus ganā wāt jawén paa bā kā m', ta ma matég rahyb n'aa newē kán ta ti taher'oot doo. Tii bā kā m' raky dahē kán Jesus her'oot do paa kā. Raky daheeh na-āāj hē P'op Hagā Do kyy kerih doo kā.
²³ Ti m', Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó, Jerusarēnh bā Jesus baym bā, hajōk h'yy kae kán ta hā, hajōng tapehuñh do rahapāh do hyb n'aa.
²⁴ Dooh Jesus h'yyb dahē bā sa hā, baad tabahapāh do hyb n'aa sa h'yyb. ²⁵ Dooh hyb n'aa rabaher'oot pé Jesus hā badāk hah'ŷ hā habong do sa ky n'aa, baad Jesus bahapāh do hyb n'aa sa h'yyb.

Aj'yy Nikodēm hād nāng do sii Jesus ber'oot do panyyg n'aa hah'ŷh

Ti m', ti awāt mā aj'yy Nikodēm hād nāng doo, Pariséw sa seeh,
3 Judah buuj sa wahē n'aa see m'. ² Atsēm tabana Jesus wē, ti taky hadoo ta hā:
 —Ma matég, —nāng mäh —āā hapāh, ōm P'op Hagā Do mejūū, āā mama metēēk hyb n'aa. Ta ti āā wén hapāh, dooh hajaa pé ta tii d' mapahuñh doo da P'op Hagā Do nawād bā ta sii —nāng mā Nikodēm kyyh.
³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
 —Dooñ hajaa pé P'op Hagā Do bag'āās do karapee ji do bā, p'aa hēnh ji nenyi bā. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng mā Jesus Nikodēm hā.
⁴ Ti m' Nikodēm ky hadoo:
 —Nyy d' tii? —nāng mäh. —Nyy da p'aa hēnh ji benāng, wah'ēē dāk do ji? Ny daa p'aa hēnh ji bajēē suun ji ŷŷn wog gó, p'aa hēnh ji benāng hyb n'aa? —nāng mā Nikodēm kyyh.

II Pas-kowa ramaneēēnh doo, Isaraéw buuj rahyb n'aa esee do P'op Hagā Do t'yyd mehūūn doo, rabah'ūūm do Esit bā naa. Pas-kowa ratab'ēēs noo gó m' ranaheb'oooh mā b'ée t'aah aj'yy. Rahyb n'aa esee do heen n'aa m' tii. Ti noo gó m' ratab'ēēs né hē m' pāw makuj tamah doo. Séd hā m' rataheb'ēēs. III Saaw-Mo 69.9 hā takerii dāk tii. Dawi kyy gó Jesus beh'ūūm. Tak'ēp Jesus kamahān P'op Hagā Do tób n'aa. Baad takarēn P'op Hagā Do rahyb n'aa esee ta ti yt hā. Dooh tagenaag bā ta see hyb n'aa tii bā ramoo bong doo.

¹⁹ Ti m' yǎnh ky hadoo ênh ta hâ:
—P'op Hagâ Do ky n'aa rod ti òm —nāng mäh. ²⁰ —Sooh nanāng waëë jó āā wahë makû rahyb n'aa jew'yyk P'op Hagâ Doo. Bëëh, Judah buuj, Jerusarēnh bā m' ji hyb n'aa jaw'yyk, bē nooh. Nyy da a hâ?
—nāng mäh.
²¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hâ:
—Baad y baher'oot a hâ, y maky dahé. Ti awät da ti noo gó, dooh da P'op Hagâ Do ji Yb ji hyb n'aa jew'yyk wäd bā nanāng waëë jó, Jerusarēnh bā na-āāj né da —nāng mäh. ²² —Bëëh, Samarija buuj, dooh bē hapëë bā ta ti bē hyb n'aa jew'yyk doo. Āā hahy Judah buuj, āā hapäh ta ti āā hyb n'aa jew'yyk doo. Āāh, Judah buuj, āā mahang né hē ti taganyyh sahōnh hē sa h'yyb tym dëëb —nāng mäh. ²³ —Ti awät da ti noo gó kâ, da hē né hē ta du dāk, baad P'op Hagâ Do ji Yb hyb n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagâ Do Sahee hejój gó, tak'ëp baad hadoo doo gó na-āāj hē rahyb n'aa jew'yyk da. Ta ti hedoo do P'op Hagâ Do ji Yb karēn. ²⁴ Sahee né hē ti P'op Hagâ Doo. Ti hyb n'aa taw'āāts hē ta hā hyb n'aa jew'yyk doo, ta Sahee hejój gó, tak'ëp baad hadoo doo gó na-āāj hē P'op Hagâ Do rahyb n'aa jew'yyk —nāng mäh Jesus yǎnh hā.
²⁵ Ti m' yǎnh ky hadoo:
—Y ky n'aa napäh ti awät da Mesijas (Kristo, P'op Hagâ Do H'yyb Dāng Do ramaneëēnh doo) —nāng mäh. —Takajaa bā, sahōnh hē da êr tamaher'oot —nāng mäh yǎnh kyyh.
²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hâ:
—Y né ti hý Mesijas, a sii her'oot do né hē —nāng mäh Jesus.
²⁷ Tii bā kâ m', Jesus ma matëg rakajaa. Rahyb n'aa meuunh mäh yǎnh sii Jesus ber'oot do hyb n'aa. Rahyb n'aa meuu né paawā, dooh m' reaa j bā ta hā yǎnh hā taher'oot doo.
²⁸ Ti m' yǎnh bered hāng ta naëng hood, myyj hēnh tabajëng. Takajaa bā m' tabaher'ood kân myyj bā haj'eenh do sa hā. Ti m' taky hadoo:
²⁹ —Hamäh, êr hegāā aj'yy sahōnh hē y moo wät do paa y tama-her'oot doo —nāng mäh. —Kristo, P'op Hagâ Do H'yyb Dāng Do hyb n'aa hadoo ti ta tii —nāng mäh.
³⁰ Ti m' rabahōm kân rabaheg'āās hyb n'aa kâ.
³¹ Ti nuuj jé Jesus ma matëg ramejō bong tabawa wät hyb n'aa ta waa:
—Mawa wäd a waa, ma matëg! —näk mäh sa kyyh.
³² Ti Jesus ky hadoo sa hâ:
—Ti anāng wa y bē nahapäh doo —nāng mäh ta kyyh.
³³ Ti m' sa da hadoo do hā ta ma matëg rabeaanh:
—Ramana wät g'ëeh ta waa? —näk mäh sa kyyh.
³⁴ Ti m' Jesus baher'oot sa hâ:
—Ta ti hā y mejō hyng do karēn do y moo wät. Y karēn y bahajaa hā y tamejū doo. Ti né hē wa y hadoo doo, y hanāng doo. Ti né hē hëp y hejōj —nāng mäh. ³⁵ —Hahy d' bē ky hetëg: “4 nā ta kamarab n'aa takata dāk hyb n'aa joom tym”, bē nooh. —Bē hegāā, bok ta ti hajōk wë y han'aa doo. Joom ag hahōō dāk do hadoo tii. Kaja kân ji ataa P'op Hagâ Do wë, joom ag ji ataa do hadoo. ³⁶ Ta ti wë y hataa do gadoo da tamoo wät do sām. Hý pong jé, P'op Hagâ Do pa ragadoo da edëb had'yyt doo, wë y hata dāk doo. Jé P'op Hagâ Do kyyh sa h'yyb tym gó hejoom do hadoo doo, hā y h'yy ka'eeh do taa n'aa na-āāj né hē, séd hā da rah'yy gadejah. ³⁷ Te hub né hē hahy sa ky hetëg: “Ta see tejóm n'aa, ta see tataa n'aa.” ³⁸ Tii da da bē hā kâ. Bē y mejū bē bataa hyb n'aa bē nejoom doo. Ta wób ti moo bong tii. ¹ Ta wób ramoo bok do sām bē gado kân —nāng mäh Jesus ta ma matëg hā.

Hajōk Samarija buuj Jesus hā h'yy kae padëëk do ky n'aa hahyǎh

³⁹ Ti m', hajōk Samarija buuj, ta ti panang buuj, rah'yy kae padäg kân mäh Jesus hā, yǎnh maher'oot do hyb n'aa sa hā. Hahy d' mäh yǎnh kyyh sa hâ: “Sahōnh hē y tamaher'oot y moo wät do paah”, nāng paa m' yǎnh sa hā. ⁴⁰ Ti m', Jesus wë panang buuj rakajaa bā, rabetsëë ta hā sa panang bā tabaym hyb n'aa. Tii bā kâ, pawóp hē ta āh tabayw wät. ⁴¹ Ti bahānh kâ, hajōk panang buuj rah'yy kae kân, sa hā Jesus her'oot do hyb n'aa. ⁴² Ti m' yǎnh hā raky hadoo:
—Maher'oot do hyb n'aa nado wäd āā wén ky daheeh. Āā wén ky da-heeh hý kâ, ta kyyh āā maa napäh do hyb n'aa. Sahōnh hē badāk hahy hā habong do sa h'yyb tym dëëb né hē ti hahy kâ, āā hapäh hý kâ —näk mäh sa kyyh yǎnh hā.

Aj'yy hyb n'aa jawyk do t'aah nahëë nāng do panyyg n'aa hahyǎh

⁴³ Pawóp däg kâ m' ta ā kâ sa panang bā tatab'ëës doo, Jesus bahōm kân Garirej hā n'aa hēnh. ⁴⁴ Hahy d' mäh Jesus her'oot do paah: “Ta hā j n'aa bā dooh ragado bā P'op Hagâ Do ky n'aa rod.” ⁴⁵ Ti m', Garirej hā n'aa bā takajaa bā, ragadoo Jesús. Rawén gadoo, sahōnh hē Jesus pahu-

I Ta wób paa ti rer'oot sa hā P'op Hagâ Do kyyh, tahanāng pé tii.

unh doo, Pas-kowa Jerusarēnh bā ratab'ëës noo gó, rabahapäh do hyb n'aa paah.
⁴⁶ P'aa hēnh mäh Jesus bahōm ênh panang Kanah hād nāng doo hēnh, naëng, uwa bëëh matsing do tawareem paa bā. Ti awät aj'yy hyb n'aa jawyk doo, sa hāj n'aa wahë n'aa kaser n'aa. Nahëë nāng ta t'aah. Ka-par-Naüm panang bā m' tabagä ta ti t'aah. ⁴⁷ Ti m' aj'yy ky n'aa napäh bā Jesus kajaa do Garirej hā n'aa bā, Judah hāj n'aa bā naa, panang Kanah hēnh tabahōm Jesus wë. Ti m' Jesus hā tabetsëë ta sii tabahōm, ta t'aah nahëë tabahahēen hōm hyb n'aa. P'eets mäh ta t'aah dajëb paawā.
⁴⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hâ:
—Bē nahapëë bā tak'ëp hadoo do ji pehuunh doo, dooh né da bē ky dahé bā ênh —nāng mäh Jesus kyyh.
⁴⁹ —Hyb n'aa jawyk doo, —nāng mäh aj'yy —hamä si yǎ, tah y nada-jëp hyb n'aa —nāng aj'yy kyyh.
⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hâ:
—Abaaj hōm. Has'oo dāk da a t'aah. Nadajëb da a t'aah —nāng mäh Jesus.
Aj'yy ky dahé kân Jesus her'oot doo, ti hyb n'aa tababaa j hōm kân.
⁵¹ Ti m' ta tyw n'aa a me, ta hōō bā, takata dāk mäh ta karom sa hā, ta tób hēnh n'aa doo.
—Has'oo dāk a t'aah —näk mäh ta hā.
⁵² Ti m' tabeaanh sa hâ:
—Nyy b' akëë papýy, ta nahëë badoo wät? —nāng mäh.
—Tsmé né hē, atëh këë —näk mäh sa kyyh.
⁵³ Ti m' aj'yy hyb n'aa newëë, tii b' akâ dāk né hē m' Jesus baher'oot ta hâ: “Has'oo dāk da a t'aah”, tabanāng. Ti m' aj'yy, ta tób yt hā haj'eenh do na-āāj mäh rah'yy kae padäg kân Jesus hā.
⁵⁴ Pawóp däg kâ m' Jesus pahuunh do Garirej hā n'aa bā takajaa bā, Judah hāj n'aa hēnh naa.

Aj'yy nawät do Jesus haso dāk do panyyg n'aa hahyǎh

Ti m', ta jawén Jesus bahōm kân Jerusarēnh hēnh, Judah buuj rahyb n'aa esee do ratab'ëës hyb n'aa. ² Kahadë panang Jerusarēnh hād nāng doo. Panang noo seeh, B'ëë Sa Tyng N'aa hād nāng do pa ti majat karaj'aa bā mahan'yyts its. Betés-Da mäh karaj'aa hād. Eberew ¹¹ kyy me tii. Ta w'oo hā 4 tób hatoonh kawōōt doo, sét hē ta hoo gad'oo bā hasooh. ³ Ta ti yt hā hajōk nahëë enäh. Sa mahang ty temah doo, nabong doo, k'yy gedóm doo. [Ta tii bā ragada mäh naëng ketaam doo. ⁴ Ta see pé noo gó m' P'op Hagâ Do āās bahyng mäh, tabetaam hyb n'aa naëng. Tabetaam jawén paa bā, pooj jé tame hahop do has'oo dāk mäh nahëë nāng do paah.] ⁵ Nahëë enäh do sa mahang ti asooh mäh aj'yy, 38 däg ta baab ta nahëëh. Nawäd tii. ⁶ Ti m' Jesus bahapäh bā aj'yy hasooh doo, taky n'aa napäh bā p'ooj däg ta nahëëh taky hadoo ta hâ:
—Makarēn mabahas'oo dāk? —nāng mäh.
⁷ Ti m' aj'yy ky hadoo:
—Doo y hā bā —nāng mäh. —Doo y masa pé naëng ketaam jawén paa bā, y bahop hyb n'aa. Y kakoon nuuj jé, ta see bahop pó j yǎ jé. Ti hedo had'yyt hē —nāng mäh aj'yy kyyh.
⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hâ:
—As'ëëg g'ëëd! —nāng mäh. —Mado däg a tyng. Awäd däg —nāng mäh Jesus kyyh aj'yy hā.
⁹ Nayw hē m' tabas'ëëg g'ëëd kân, tado dāk ta tyng kâ, awäd däg kân mäh.
Saab noo gó m' ta tii, Judah buuj rakamehēhāk do hā. ¹⁰ Ti hyb n'aa Judah buuj sa wahë n'aa raky hadoo aj'yy hā:
—Saab naga hē. Doo hē ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā ji tyng ji atón bā Saab hā —näk mäh sa kyyh.
¹¹ Ti m' aj'yy ky hadoo sa hâ:
—Aj'yy y haso dāk do ky hadoo hā yǎ: “Mado däg a tyng. Awäd däg”, nāng hā yǎ —nāng mäh aj'yy.
¹² Ti m' raky hadoo ta hâ:
—Jaa ti ta ti a hā hedoo doo? —näk mäh.
¹³ Doo h' aj'yy hapëë bā. Doo wäd mäh tii bā Jesus. Hajōk do mahang tabawäd dāk.
¹⁴ Ti noo gó né hē m', badawëd dāk, Jesus hapëë kân aj'yy P'op Hagâ Do tób n'aa bā. Ti m' Jesus ky hadoo ta hâ:
—Mahegāā. Òm has'oo dāk —nāng mäh. —Mamoo wäd wäd manā nesaa doo, ti bahānh tanahadoo hyb n'aa nesaa do a hā —nāng mäh Jesus kyyh aj'yy hā.
¹⁵ Ti m' aj'yy bahōm kân. Tamaher'oot mäh Judah buuj sa wahë n'aa sa hā, Jesus ta ti haso dāk doo.

II Judah buuj sa kyyh ji maneëēnh Eberew. Badāk hahy hā Jesus bawät noo gó, tamawoob hē kyyh raher'ood Judah hāj n'aa bā: Eberew kyyh, Aramew kyyh, Gereg kyyh. Eberew kyyh ti sa kyyh heh'āat doo.

16 Tii bā kā m' Jesus raky n'aa hajēew kån, ranu mer'ood kån, Saab hā tahaso dāk do hyb n'aa aj'yy. 17 Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Ee moo wād had'yyt hē. Ȳ na-āāj né hē Ȳ moo wād had'yyt hē —nāng mäh.

18 Ta tii d' tabedoo do hyb n'aa, tak'ēp kā Judah buuj sa wahē n'aa rakarēn radajēeb kån. Pooj jé, dooh Saab tatay bā sa hā, ta jawén kā P'op Hagā Do m' ta yb mäh, tanooh. Sa hā, P'op Hagā Do hadoo mäh, tanooh.

P'op Hagā Do T'aah hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahÿÿh

19 Ti m' Jesus ky hadoo Judah buuj sa wahē n'aa hā:
—Né hup Ȳ né hē hahÿÿ her'oot doo: Ȳÿh, P'op Hagā Do T'aah, dooh daj Ȳÿ hē Ȳ hajaa péh. Jāām né hē Ȳ moo wāt Ee, P'op Hagā Do moo wāt do Ȳ hapäh doo. Ee moo wāt do né hē ti Ȳ moo wāt. 20 Ee, P'op Hagā Doo, Ȳ takamahån. Sahõnh hē tamoo wāt doo, hā Ȳ tametēeh. Hahÿÿ aj'yy Ȳ haso dāk do bahån da, hā Ȳ P'op Hagā Do banoo Ȳ moo wāt hyb n'aa. Bē hyb n'aa meuunh da ta tii. 21 Dejēp do genā bong, Ee an'oo bā. Rabedēb had'yyt doo kā, tanoo. Ti hadoo né Ȳÿh, P'op Hagā Do T'aah, Ȳ anoo rabedēp, Ȳ h'yyb dāng do sa hā. 22 Ee nado ta wób ky n'aa etyy. Hā Ȳÿ, T'aah hā, Ee banoo sahõnh hē Ȳ ky n'aa etyy hyb n'aa. 23 Ta tii d' tawén d'oo Ȳ raweh'ēeh, Ȳ rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa ta hā raweh'ēeh doo da, ta hā rahyb n'aa jew'yyk doo da. P'op Hagā Do T'aah waneh'ēeh doo, dooh né hē tawehēē bā ēnh Ee P'op Hagā Doo, hā Ȳ mejō hyng doo —nāng mā Jesus sa hā.

24 Ti m' taky hadoo ēnh:
—Né hup Ȳ né hē hahÿÿ her'oot doo: Ȳ her'oot do gad'oo doo, hā Ȳ mejūū do hā h'yy ka'eeh doo, edēb had'yyt do ta hā dāg, tawād had'yyt hē da hÿ pong jé P'op Hagā Do pa. Dooh nesaa do hā taky n'aa kety dāk da. Dooh banesaa doo hēnh tahõm wād bā. Edēb had'yyt hē kā ta h'yyb tym. P'op Hagā Do pa da tabawād had'yyt hē kā —nāng mā ta kyyh.

25 Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Né hup Ȳ né hē hahÿÿ her'oot doo: Ti awāt da ti noo gó, da hē né hē tadu dāk, P'op Hagā Do hā h'yy gatamah doo, dejēp do hadoo doo, ramaa napäh da kēh Ȳÿ, P'op Hagā Do T'aah kyyh. Kēh Ȳ ky dah'eeh doo, edēb had'yyt hē da sa h'yyb tym. 26 Ee, P'op Hagā Do hanaa né hē ji edēp doo. Ti hadoo né hē ta T'aah hā hana doo, P'op Hagā Do an'oo bā.

27 Hā Ȳÿ, T'aah hā P'op Hagā Do banoo Ȳ hyb n'aa jawyk hyb n'aa, sahõnh hē sa hā Ȳ ky n'aa etyy hyb n'aa, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do Ȳ bahadoo do hyb n'aa. 28 Bē hyb n'aa meuuj manā ta ti Ȳ her'oot do hā. Ti awāt da ti noo gó, P'op Hagā Do T'aah kyyh sahõnh hē dejēp do paa ramaa napäh da. 29 Tii bā da ragenā bong. Baad hadoo do moo heb'oooh do paah, hÿ pong jé da, P'op Hagā Do pa raboo had'yyt hē da. Nesaa do moo heb'oooh do paah, tabanesaa hēnh da raky n'aa kety dāk.

30 Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Dooh Ȳ hajaa pé ti daj Ȳÿ hē. P'op Hagā Do Ȳ tamaher'oot doo da né hē Ȳ bad'oo sa hā. Ti hyb n'aa baad ub had'yyt hē ta ti sa hā Ȳ ky n'aa etyy doo. Hā Ȳ mejūū do karēn doo da Ȳ bad'oo. Ȳ karēn do jawén nado —nāng mā Jesus.

31 Ti m' Jesus ky hadoo ēnh Judah buuj wahē n'aa sa hā:
—Daj Ȳÿ hē kēh Ȳ n'aa Ȳ her'ood bā paawā, dooh paawā baad tado bā tii. 32 Ti awāt nā ta seeh baad ub kēh Ȳ n'aa her'oot doo. P'op Hagā Do né tii. Te hub né hē kēh Ȳ n'aa taher'oot doo, Ȳ hapäh. 33 Bē mejūū paa raky n'aa eanah Jowāw wē. Baad Jowāw nu gahem'uun do baher'oot sa hā kēh Ȳ n'aa. 34 Dooh hyb n'aa Ȳ karēn pé badāk hahÿÿ bā naa kēh Ȳ n'aa rod, tii d' Ȳ wén her'oot. Ȳ wén ky dāng Jowāw nu gahem'uun do her'oot do paa hā kēh Ȳ n'aa, taher'ood wāt do bē ky daheeh hyb n'aa, bē h'yyb tym bedēp hyb n'aa nesaa do mahån. 35 Ji bag bawag dāk do hadoo Jowāw nu gahem'uun do ma metēek doo. Pooj jé dó, bē tsebee bong tama metēek do hā —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

36 Ti m' taky hadoo:
—Baad ub né paawā Jowāw nu gahem'uun do baher'ood wāt kēh Ȳ n'aa, ti anāng ta bahån hadoo do kēh Ȳ n'aa metēeh doo. Hā Ȳ Ee P'op Hagā Do anoo do Ȳ pehuunh do pan'aa né tii. Ȳ pehuunh do hā ji bahapäh Ȳ P'op Hagā Do mejō hyng do Ȳ ti hÿÿh. 37 Ee, P'op Hagā Doo, hā Ȳ mejō hyng doo, baad ub na-āāj hē taher'oot kēh Ȳ n'aa. Dooh noo gó bē maa napäh pé ta kyyh. Dooh noo gó ta mamets bē ty gahapäh péh. 38 Dooh bē h'yyb tym gó tayyw bā ta kyyh, tamejūū do hā bē ky nadaheeh do hyb n'aa. 39 Baad né paawā bē ma kametēek P'op Hagā Do kyy kerih do hā. Tii d' bē wén ma kametēek, tii hā bē aw'yyt bē ed'oo bē edēb had'yyt do P'op Hagā Do wē. Hajōū nuu me né hē bē ner'ood paawā, dooh bē h'yy ganyb bā kēh Ȳ n'aa hā ta hā taher'oot do hā! 40 Kēh Ȳ n'aa ti taher'ood né paawā, dooh bē ana bā wē Ȳÿ, edēb had'yyt do Ȳ banoo hyb n'aa bē hā.

41 Ti m' taky hadoo:

I Ta jawén tii, p'aa hēnh Jesus bahyng bā.

—Ȳ raj'aa etsē do jawén nado Ȳ bawāt. 42 Ȳ h'yyb hapäh bēeh! Dooh bē kamahån bā P'op Hagā Do bē h'yyb gó. 43 Ee kyy gó né paawā Ȳ bahyng, dooh Ȳ bē gado bā. Ta seeh, ta daaj hē ta ky gabuuj gó hana doo, ti paawā bē gadoo. 44 Bē gen'aak bē da hadoo do bē hā raj'aa etsēē bā. Dooh bē hyb n'aa p'eed bā bē ky n'aa, P'op Hagā Doo, sét had'op do her'oot do hā. Ti hyb n'aa bē nahajaa hā Ȳ bē h'yy ka'eeh doo.

45 —Bē Ȳ ky n'aa tapaa bē edoo manā Ee, P'op Hagā Do wē. Ȳ nado tii, bē hā ky n'aa tapaa doo. Mosees hā ti bē h'yy kejāg ub. Ti né hē da bē taky n'aa tapaa. 46 Mosees bē ky dahē bā paawā, Ȳ né paawā bē ky daheeh. Mosees né hē kēh Ȳ n'aa herih do paah. 47 Dooh bē ky dahē bā ti terih do paah. Ti hyb n'aa bē wén ky nadaheeh Ȳ her'oot doo —nāng mā Jesus kyyh Judah buuj sa wahē n'aa sa hā.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

6 Ta jawén kā m', karaj'aa Garirej hād nāng do Jesus batsēg hõm. Tiberijas karaj'aa hād seeh. 2 Hajõk Jesus jawén habok, hajõng tapehuunh doo, nahēē enāh do taheso padēek do na-āāj hē rabahapäh do paa hyb n'aa. 3 Ti m', Jesus ta ma matēg daheeh rabasēek waēē hā. Tii b' rabaym, ti m' rabehyy b'ēeh. 4 Edaa dāk mā Judah buuj Pas-kowa rataheb'ēes doo. 5 Ti m' Jesus baheg'āas, hajõk ti han'aa doo. Ti m' Pirip hā taky hadoo:

—N'yy hēnh da ēr betsēē hajõk do sa waa? 6 —nāng mā Jesus, Pirip tametty hyb n'aa. Jesus hapäh ta h'yyb gó nyy d' tabad'oo.

7 Ti m' Pirip ky hadoo:
—8 kamarab ji moo wāt do sām dooh tahaja nā bā sa waa sām —nāng mā Pirip.

8 Ti m' ta ma matēg seeh, Ān-Deréh, Simaw Peed hÿÿj, ky hadoo mäh:

9 —Gēēt hÿ karapee. Ti anāng ta wē its ji ma poo oow pé pāw ned'ēēd is doo, sewada hād nāng do s'ēēb. Tah'ÿÿb pawóp hē. Tahaj'as mā ti hajõk do hā? —nāng mā ta kyyh.

10 Ti m' Jesus ky hadoo:
—Bē mejō rabehyy b'ēeh jawii jó —nāng mäh. Baeh jawii tii bā. Ti m' rabehyy b'ēeh. 5 miw ajyy tahyb n'aa pé tii bā hab'ēeh doo. 11 Ti m' Jesus basog dāk pāw, P'op Hagā Do hā taky hadoo: —Om taw'āats hē Ee. Man'oo dāk āa waa —nāng mäh.

Ti m' taban'oo kån hab'ēeh do sa hā. Ti hadoo né tah'ÿÿb ēnh. Wog enā hõm mā sahõnh hē. 12 Rabahajaa bā kā rawēh doo, Jesus ky hadoo: —Bē ata dāg mad'aak doo, takanerejāā hyb n'aa —nāng mā Jesus.

13 Ti m' mad'aad do ta ma matēg rata hõm kån kawaju gó. 12 m' kawaju gedē hõm doo. Ji ma poo oow hadoo do paa madaag kån hajõng pāw bód.

14 Ti m' hajõk do rabahapäh bā Jesus pahuunh doo, raky hadoo:
—Hahÿÿ né hē P'op Hagā Do ky n'aa rod badāk hahÿÿ hēnh hana doo, kerih do hā taher'oot doo —nāk mā sa kyyh.

15 Jesus h'yyb gó tabahapäh bā, tak'ēp rah'yyb tatug paawā sa hāj n'aa wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa, ta mab hē kā p'op tabasēek waēē jó sa mahån.

Tamii pong jé Jesus bawāt do panyyg n'aa hahÿÿh

16 Tūūh dāg kā m', Jesus ma matēg rabawēēj kån karaj'aa hēnh. 17 H'oo gó m' ragatsēg t'oonh, Kapar-Naüm hād nāng do panang ne-muun rabatsēg paawā. Badajuu dāk mäh. Dooh m' Jesus awēēj nā bā sa wē. 18 Ti m', tak'ēp bah'ood ty gahēm. Tewēēp maadaka. 19 Dawēē péj rababoo dāk bā kā, Jesus rahapäh. Tamii pong jó tabana sa wē. Ti m' tak'ēp rabeÿÿm bong. 20 Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Bē eÿÿm manäh! Ȳ ti hÿÿh —nāng mäh.

21 Ti m' rah'yyb tsebee kån tagatsēg sooh bā sa sii. Ti m', nayyw hē rakaja kån jajé raty gapad'ēek hēnh.

Ji h'yyb tym dēēb panyyg n'aa Jesus hanāng do hahÿÿh

22 Ti m' jati péh, hajõk do tamyyj dāk hā ha'yym do Jesus mā resoos. Tsém hadoo, sét né h'oo tii bā hajat. Ti gó né hē Jesus ma matēg rabatsēg hõm. Dooh m' Jesus gatsēg so bā sa sii, sa hā. Ti hyb n'aa m' tii bā aym, red'oo. 23 Ti noo gó né hē panang Tiberijas hād nāng doo bā naa marakate wób ranu kajāk, pāw rabawa p'aa hēnh tabanāng hēnh. Tsém hadoo pāw rabawa do paah, Jesus P'op Hagā Do hā taky n'aa etsēē do jawén paa bā. 24 Ti m' rah'yy kadaw'uuh, dooh né hē m' Jesus tii bā, dooh ta ma matēg tii bā. Ti m' ragatsēg tooj kån marakate gó. Panang Kapar-Naüm tabanāng hēnh rabatsēg hõm kån mäh, t'ÿÿ hēnh Jesus rabesoos hyb n'aa.

25 Karaj'aa ta myyj jé Jesus rabaw'yyt bā kā m' raky hadoo ta hā:
—Ma matēg, —nāk mäh —nyy b' akā makajaa? —nāk mäh.

26 Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Né hup Ȳ né hē hahÿÿ her'oot doo: Ȳ pehuunh do hā bē h'yy genā dāk do hyb n'aa nado Ȳ bē wén esoos. Ȳ bē wén esoos, pāw hā bē wog

enā padēek do hyb n'aa. ²⁷ Taw'āats hē dooh bē waa hā had'yyt hē bē h'yyb padäg. Nayyw hē takarejāā tii. Taw'āats hē bē h'yyb padäg had'yyt hē ji h'yyb tym edēb had'yyt do hanoo do hā. Kanarejā tii. ȳh, Aj'yy Hadoo Do Hȳ Pong Jé Hana Doo, ȳ né hē bē hā hanoo tii. Ee, P'op Hagā Do ky gabaubj gó ȳ moo wāt —nāng mā Jesus sa hā.

²⁸ Ti m' rabeaanh Jesus hā:
—H'ēed ti P'op Hagā Do karēn āā moo bok? —nāk mā sa kyyh.
²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Hahȳ da P'op Hagā Do karēn bē hā: Takarēn bē h'yy ka'eeh tamejō hyng do hā —nāng mā Jesus.

³⁰ Ti m' raky hadoo:
—Āā karēn mametā ta heen n'aa. Mapahuunh do āā bahapāh bā kā, ōm āā ky daheeh. H'ēed mametēeh āā hā? ³¹ Ēr wahē makū na-āāj hē rawa paa pāw hadoo do Manah hād nāng doo, tabanawāng hēnh rahabok noo gó. Hahȳ da P'op Hagā Do kyy kerih do ta ky n'aa hā: “Tanoo sa hā hȳ pong jé hana do pāw.” ¹ Ti bahānh ti āā karēn mametēeh —nāk mā sa kyyh Jesus hā.

³² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Mosees nado ti hanoo ta ti pāw hȳ pong jé hana doo. Ee mo haj'aa ti ta ti pāw. Ee né hē ti hȳh, bē hā han'oo kán pāw heh'āat do hȳ pong jé hana doo. ³³ Badāk hahȳ bā hahyng doo, badāk hahȳ hā habong do sa h'yyb hed'ēep doo, ti né kā ta ti Pāw heh'āat kā P'op Hagā Do anoo doo.

³⁴ Ti m' raky hadoo Jesus hā:
—Man'oo had'yyt hē ta ti āā hā, maky dāng doo —nāk mā sa kyyh.
³⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—ȳ né ti pāw hadoo do edēb had'yyt hē hanoo doo. Wē ȳ hana doo, dooh tasa wād bā. Hā ȳ h'yy ka'eeh doo, dooh tahoo kaaj wād bā —nāng māh. ³⁶ —ȳ her'ood wāt né paa bē hā, dooh hā ȳ bē h'yy kae bā, ȳ bē hapēē né paawā. ³⁷ Ti hadoo né hē, wē ȳ rabana da sahōnh hē Ee anoo do hā ȳ. Dooh da ȳ mak'yyts bā wē ȳ han'aa doo. ³⁸ Baad ȳ wén gadoo sa hā, P'op Hagā Doo, hā ȳ mejō hyng do karēn do ȳ moo wāt hyb n'aa. Dooh daj ȳ hē ȳ karēn do jawén nado. ³⁹ Hahȳ da P'op Hagā Do karēn hā ȳ: Dooh takarēn bā hā ȳ tanoo do see tabanesaa hēnh tahōm bā, ȳ an'oo bā. Takarēn ȳ genyy bong sahōnh hē hā ȳ tanoo doo, hȳ pong jé, P'op Hagā Do pa rababoo had'yyt hyb n'aa, sahōnh hā ta sām tabanoo noo gó. ⁴⁰ Ee P'op Hagā Do karēn sahōnh hē ta T'aah hā h'yyb padēek doo, ta T'aah hā ky dah'eeh doo, redēb had'yyt hē kā hȳ pong jé ta pa. Sahōnh hē ta sām ragadoo bā kā, ȳ genyy boo kán P'op Hagā Do wē, hā ȳ h'yy ka'eeh doo —nāng mā Jesus.

⁴¹ Ti m' hajōk do raky n'aa hajēm, “ȳ pāw hadoo doo, hȳ pong jé naa hahyng doo”, tahanāng do hyb n'aa. ⁴² Hahȳ d' mā sa kyyh raba-her'oot bā:

—Hahȳ ta see nado ti hȳh. Joséh t'aah né hē ti hȳh —nāk māh.
—Āā hep'ēeh ti ta yb, āā hep'ēeh ti ta ȳn. H'ēed hyb n'aa, “Hȳ pong jé naa ȳh”, tabanāng? —nāk mā sa kyyh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Jāām ti bē kyyh, bē ky kak'ēē doo —nāng māh. ⁴⁴ —Dooch hajaa pé wē ȳ hana péh, hā ȳ h'yy ka'eeh péh, Ee, mejō hyng do ȳh, wē ȳ tanat-ssyd bā sa h'yyb tym. Jāām hē hajaa wē ȳ rana bā, Ee h'yyb tatug bā wē ȳ. Hā ȳ h'yy ka'eeh do ȳ genyy bong da, P'op Hagā Do wē ranu kajāk hyb n'aa, sahōnh hā ta sām ȳ banoo noo gó. ⁴⁵ Hahȳ da P'op Hagā Do ky n'aa rod reri bong paa ji ta h'yyb tatug do ky n'aa: “Sahōnh hē sa hā P'op Hagā Do ma metēek da.” ¹¹ Ti hyb n'aa, sahōnh hē Ee ma metēek do maa new'ēē doo, sa h'yyb gó renām doo, wē ȳ da rabana, hā ȳ da rah'yy ka'eeh. ⁴⁶ Dooh hapāh pé Ee, P'op Hagā Doo. Jāām né hē ȳh, P'op Hagā Do wē naa hahyng do hapēē wāt —nāng mā Jesus hajōk do sa hā.

⁴⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Hā ȳ ky dah'eeh do redēb had'yyt da hȳ pong jé, P'op Hagā Do pa. ⁴⁸ ȳ né ti pāw hadoo do edēb had'yyt hē hanoo doo. ⁴⁹ Tabanawāng hēnh pāw hadoo Manah hād nāng do bē wahē makū rawa né paawā, dejēp né hē. ⁵⁰ Hahȳ pāw hadoo do hȳ pong jé naa hahyng do hawa doo, dooh tadajēp bā ta h'yyb tym, dooh tabanesaa hēnh tahōm bā. ⁵¹ ȳ né hē ta ti pāw hadoo do ji hed'ēep doo, hȳ pong jé naa hahyng doo. Sahōnh hē hahȳ pāw hawa doo, raboo had'yyt hē da hȳ pong jé P'op Hagā Do pa. Hup ȳ ta ti pāw ȳ anoo do ȳ dajēp bā, badāk hahȳ hā habong do hȳ pong jé rabadēb had'yyt hyb n'aa P'op Hagā Do pa —nāng mā Jesus.

⁵² Ti m' tak'ep Judah buuj raky kakā bong, tii da Jesus edoo do hyb n'aa. Hahȳ d' mā sa kyyh:
—Nyy da hahȳ aj'yy banoo ēr bawēh hyb n'aa ta dab? —nāk mā sa kyyh.

⁵³ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Né hup ȳ né hē hahȳ ȳ her'oot doo: Aj'yy Hadoo Do Hȳ Pong Jé Hana Do dab bē nawēē bā, ta majjyw bē neēg bā, dooh bē haja bā hȳ

pong jé bē nu kajäg bā P'op Hagā Do pa. ⁵⁴ Jé dap ȳ hawēh doo, majjyw ȳ heēk doo, hȳ pong jé edēb had'yyt da P'op Hagā Do pa. ȳ ganyy wāt da P'op Hagā Do wē, sahōnh hā ta sām ȳ banoo noo gó kā. ⁵⁵ Tanawē heh'āat hadoo dap ȳ. Ji heēk do heh'āat hadoo majjyw ȳ. ⁵⁶ Jé dap ȳ hawēh doo, majjyw ȳ heēk doo, séd hā dāg ta h'yy kata dāk hā ȳ. ȳ na-āāj da ta h'yyb gó ȳ bawād kán. ⁵⁷ Ee hā tabana hedēp doo. Ti né hē ȳ tamejū. Ta hyb n'aa ȳ bedēp. Ti hadoo né hē, hā ȳ h'yy kamasoo doo, edēp da hēp ȳ n'aa. ⁵⁸ Gēēt hahȳ pāw hadoo do hȳ pong jé hana doo. P'ooj ub bē wahē makū rawa do paa nahado ti hȳh. Rawa né paawā ti dejēp. Hahȳ pāw hawa doo, tawād had'yyt hē da P'op Hagā Do pa ⁵⁹ —nāng mā Jesus, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hā tama metēek noo gó, Kapar-Naūm panang bā.

Hajōk Jesus heréd hōm do panyyg n'aa hahȳh

⁶⁰ Ta ti Jesus her'oot do ramaa newē dāk bā, hajōk Jesus ma matēg wób raky hadoo māh:
—Ti bahānh hēh ta ti ta her'oot doo. Dooh ky daheeh pé ta ti hedoo doo —nāk mā sa kyyh.

⁶¹ Ta ma matēg wób kawaj'āān gó rabaher'oot ta kyyh p'āā Jesus bahapāh bā m' ta h'yyb gó m', taky hadoo sa hā:
—ȳ her'oot do hā bē h'yy kejäg bong? ⁶² Bē h'yy kejäg bong tan'oo bā, nyy da da bē baher'oot ȳh, Aj'yy Hadoo Do Hȳ Pong Jé Hana Do bē bahapāh bā, p'aa hēnh hȳ pong jé tabasēk bā? ⁶³ P'op Hagā Do Sahee ti ji h'yyb tym hed'ēep doo. Ji daaj hē ji hejōj me dooh ji hajaa péh. P'op Hagā Do Sahee hā naa né hē ti ta ti keh ȳ, bē hā ȳ her'oot doo, hȳ pong jé, P'op Hagā Do pa ji edēb had'yyt hē hanoo doo. Te hub né hē keh ȳ.

⁶⁴ Ti hadoo né hē, bē mahang dooh raky dahē hā —nāng mā Jesus.
Ta tii da Jesus wén her'oot, pooj jé Jesus hapēē dāk do hyb n'aa ta h'yyb gó sa mahang ky nadah'eeh doo. Tahapēē dāk né hē ēnh ta majjī moo gó haēēnh do pan'aa.

⁶⁵ Ti m' Jesus ky hado kán:
—Ti hyb n'aa bē hā ȳ bedoo, dooh hajaa pé wē ȳ hana pé Ee natatug bā —nāng mā Jesus.

⁶⁶ Ti noo gó né kā m' hajōk heréd hōm Jesus. Dooh ta sii raboo boo bā. ⁶⁷ Ti m' 12 hedoo do ta ma matēg hā Jesus beaaj wāt:

—Bē na-āāj bē karēn bē bahōm mahānh ȳ? —nāng māh.

⁶⁸ Ti m' Simaw Peed hād nāng do ky hadoo ta hā:
—Hyb n'aa jawyk doo, —nāng māh —jaa sii āā bahōm kán? Ōm ti her'oot ji h'yyb tym hedēb had'yyt do ky n'aa hā. ⁶⁹ Ōm né hē baad had'op doo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, āā ky daheeh. Āā hapēē dāk né hē tii —nāng mā Peed kyyh.

⁷⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:
—ȳ né hē, bēēh, 12 hedoo doo, wē ȳ ȳ asēew hōm doo. Sét hē bē mahang Dijab III karom!

⁷¹ (Judas, Simaw Ikarijot hād nāng do t'aah ky n'aa ti ta her'oot. 12 hedoo do see né tii, ta jawén Jesus taky n'aa her'ood dāk do pan'aa kā majjī hā.)

Judah buuj rahyb n'aa esee do rataheb'ēēs doo hēnh Jesus bahōm do ky n'aa hahȳh

⁷ Ta jawén kā Jesus bawād kán mā Garirej hā n'aa hēnh. Dooh m' takarēn tahōm bā Judah hā n'aa hēnh, ta tii bā wahē n'aa rakarēn radaj'ēep do hyb n'aa. ² Tabaadaa dāk bā m', bag'aad me tób Judah buuj rabahemak do rataheb'ēēs doo, ¹³ Jesus hȳj raky hadoo mā ta hā:

—Ayyw manā babā. Taw'āats hē Judah hā n'aa hēnh mabahōm, mapahuunh do a hataa rabahapāh hyb n'aa. ⁴ Ji karēn bā ji raky n'aa ets'ēeh, dooh ji jejēn bā ji moo wāt doo. Taw'āats hē sahōnh hē raba-heg'āas ti mapahuunh doo —nāk mā sa kyyh.

⁵ Ta hȳj na-āāj hē dooh m' rah'yy kae bā ta hā, tii d' rawén edoo.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Dooch takaja nā bā ti noo gó ȳ bahōm doo. Bēēh, bē h'yyb karēn do noo gó né hē bē bahōm. ⁷ Badāk hahȳ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh doo, dooh bē hā rakamajē bā. Wē ȳ rawén kamaj'ī, nesaa do ramoo heb'oo do ky n'aa, nesaa do rahyb n'aa nahew'ēē do ky n'aa ȳ her'oot do hyb n'aa. ⁸ Bē ahōm ta ti rataheb'ēēs hēnh. Dooh ȳ ahōm nā bā ta t'ī hēnh. Dooh takaja nā bā ti noo gó ȳ bahōm doo —nāng mā Jesus kyyh ta hȳj sa hā.

⁹ Ta ti ta her'oot do jawén paa bā m', Jesus baym dó Garirej hā n'aa bā.

III *Gereg kyy me ramaneēnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanāng péh ti Dijab. IV Sét ta baab ken'yyh Judah buuj rabahemak tób bag'aad me, tabanawāng hēnh sa wahē makū rababok do paa rahyb n'aa esee hyb n'aa.*

10 Ti m', ta hyyj rabahōm jawēn paa bā, Jesus bahōm kån. Kejēn do hadoo tabahōm, ta wób ranahapāh bā. 11 Ti m' rahyb n'aa esee do rataheb'ēēs hēnh Judah buuj sa wahē n'aa resoos mā Jesus. Rabesoos bā m' rabeaanh n'yy hēnh Jesus.

12 Jé pad'yyt hē hajōk do wób raheer'oot mā Jesus ky n'aa hā.
—Ky enyym —nāk mā ta wób.

—DooH —nāk mā ta wób. —Ji tawadii tii —nāk mäh.

13 Kaja hē m' rabahesēēnh ta ky n'aa, sa wahē n'aa rajejyēm do hyb n'aa.

14 Rataheb'ēēs do hōō bā, 4 ta ā dāg, Jesus bahōm kån mā P'op Hagā Do tób n'aa hēnh. Tii bā tama met'ēēg kån. 15 Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa rahyb n'aa meunh, ti m' raky hadoo:

—Nyy d' hajōng tabahajaa, ma kamanet'ēēg né paawā hahy aj'yy?
—nāk mā sa kyyh.

16 Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Hā y naa nado ti y ma metēēk doo. Hā y mejūū do hanaa né tii.

17 P'op Hagā Do gen'aak do karēn moo wāt doo, ti tahapāh da ta h'yyb gó, P'op Hagā Do hanaa tado bā, hana y tado bā y ma metēēk doo. 18 Jé ta daaj hē, ta ky gabuuj her'oot doo, ta hā raweh'ēēh do hyb n'aa tii. Ti hadoo nado ta hā mejūū do raweh'ēēh karēn doo. DooH ji tawad'ii bā ta tii hā. DooH j'ooj madāk do tado bā ta h'yyb. Baad had'op do tii —nāng mā Jesus.

19 Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Mosees né hē bē hā hanoo P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hado né paawā, dooh bē ky dahē bā. H'ēēd hyb n'aa ti bē karēn y bē daj'ēēp? Ta ky n'aa bē ky dahē bā paawā, dooh paawā bē karēn bā y bē daj'ēēb bā —nāng mā Jesus kyyh Judah buuj sa wahē n'aa sa hā.

20 Ti m' ta wób raky hadoo:

—Karap'aar h'yyb nesaa do a hā anāng! DooH ōm daj'ēēp péh —nāk mā sa kyyh.

21 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sét hē y pahuunh do hyb n'aa Saab hā, bē h'yy kejāg bong. 22 Bē na-āaj né hē Saab hā né bē moo bok. Bē taah masuuj noo byyh kahōk do heen n'aa Saab noo gó tado bā, tii hā né hē bē moo bok, Mosees mejūū do hyb n'aa. (Mosees nado du n'aa tii. Mosees pooj jé habong do paa ēr wahē makūūh, ti ti du n'aa.) 23 Hyyj ká bē hā y beanh: Saab hā bē an'oo bā ji t' aah masuuj noo byyh ji gahōg bā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa, h'ēēd hyb n'aa ti bē kawajāān wē yj, Saab hā aj'yy baad y ahub dāk do hyb n'aa? 24 Daap hē y bē ky n'aa ety manāh.

Taw'āats hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do hā bē baheg'āās ta ky n'aa —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

Rahyb n'aa newēē P'op Hagā Do H'yyb Dāng do Jesus tado bā ky n'aa hahyjh

25 Ti m' Jerusārēnh panang buuj wób raky hadoo:

—Hahy nado aj'yy radaj'ēēp rahanāng doo? 26 Ti babā tabagēēt ēnh. Hajōō mahang tabaher'ood né paawā, dooh sa kyy pé ta hā. Ēr wahē n'aa rahyb n'aa newē dāk apāh, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, Kristo hād nāng do tado bā tii? 27 Nyy d' ti hyy ēh? Āā hapāh ti hahy aj'yy n'yy hēnh naa. Kristo hād nāng do kajaa bā, dooh ji hapēē bā n'yy hēnh tahana —nāk mā sa kyyh.

28 Ti hyb n'aa m', P'op Hagā Do tób n'aa bā Jesus ma metēēk bā taky hadoo, tak'ēp mā ta kyyh:

—Bē hapāh mā yj, bē nooh. Bē hapāh mā n'yy hēnh naa yj, bē nooh. DooH kēh y gabuuj tado bā h'yy bahyng. Ti awāt né hē ta ti hā y mejō hyng doo. Te hub né hē ta tii. Tahajaa ji h'yy kasadēē bā taky dāng do hā. Ti dooh bē hapēē bā. 29 Y ti hapāh. Y wén hapāh, ta wē naa y bahyng. Y tamejō hyng —nāng mā Jesus sa hā.

30 Tii d' tabedoo do hyb n'aa m', sa wahē n'aa rakarēn ramoo maso dāg paawā. DooH hajaa pé ta hā, dooh nā tadajēp do noo gó tado nā bā do hyb n'aa. 31 Sa wahē n'aa rakarēn ramaso dāg né paawā, hajōk mā ta hā h'yy kae padēēk. Hahy da m' sa kyyh:

—Kristo, P'op Hagā Do Ky Dāng Do kajaa bā, dooh tapehuuj da hahy pehuunh do bahānh¹ —nāk mā sa kyyh.

32 Ti m' Parisēw ramaa napāh bā ta tii da Jesus ky n'aa rabaher'oot bā, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooH do sa wahē n'aa daheeh ramejūū, P'op Hagā Do tób n'aa warahén n'aa Jesus ramasoo hyb n'aa.

33 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Y aym nā bē pa, ta jawén y babaaj hōm hā y mejō hyng do wē. 34 Y da bē esoos tii bā. DooH da y bē awyyd bā, bē nahajaa do hyb n'aa bē ahōm bā y hawāt hēnh —nāng mā Jesus.

35 Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa rabaher'oot ta tii d' tedoo do ky n'aa. DooH tagah'ood nā bā sa hā taher'oot doo. Hahy da m' sa kyyh:

—N'yy hēnh g'eeh tabahōm āā naw'yyt, tahañāng doo? Gereg sa panang hēnh g'eeh ti tahahōm, ēr wakāān wób rahabong hēnh? Gereg

1 Sa hā m', Jesus né hē ti Kristo.

buuj g'eeh tama met'ēēg kån? 36 Nyy d' tahañāng pé ti: “Y da bē esoos tii bā. DooH da y bē awyyd bā, bē nahajaa do hyb n'aa bē ahōm bā y hawāt hēnh”, tahañāng doo? —nāk mā sa kyyh.

37 Tagadēēg ub rataheb'ēēs do ā n'aa, tak'ēp rahyb n'aa jew'yyk. Tii bā ká m', ti noo gó ká m' Jesus bas'ēēg gēēt. Ti m' taky hadoo, tak'ēp mā ta kyyh:

—Taw'āats hē hoo kaanh do hadoo do ta hā, wē y tabana tabeēēk do hadoo hyb n'aa. 38 Hahy da P'op Hagā Do kyy kerih doo: “Hā y h'yy ka'eeh do h'yyb gó naa ganyyh da ji h'yyb bed'ēēp do naēng n'aa” —nāng mā Jesus.

39 P'op Hagā Do Sahee tahañāng pé tii, Jesus hā h'yy ka'eeh do ta jawén ragadoo doo ká. DooH Jesus an'oo nā bā ti noo gó P'op Hagā Do Sahee, dooh tadajēb nā bā, dooh taganā wād nā bā, dooh P'op Hagā Do wē takawehēē dāk doo hēnh tas'ēēg nā bā do hyb n'aa.

40 Jesus her'oot do ta wób ramaa napāh bā m', raky hadoo:

—Hahy né ti P'op Hagā Do ky n'aa rod, P'op Hagā Do Ky Dāng Doo —nāk mā sa kyyh.

41 Ta wób mā raky hadoo:

—Hahy né hē Kristo hād nāng doo —nāk mā sa kyyh.

—DooH. Garirej hā j n'aa hēnh naa nado Kristo bana —nāk mā ta wób. 42 —Dawi panaa da ta ti Kristo. Panang Berēnh hād nāng doo bā naa, Dawi panang paa bā naa Kristo bana da, nāng P'op Hagā Do kyy kerih do hā¹¹ —nāk mā sa kyyh.

43 Sa h'yyb retyn hōm kån mā Jesus ky n'aa hā. 44 Ta wób rakarēn paawā Jesus ramaso dāk. Ti hadoo né hē m', dooh ta hā moo dāng péh.

45 Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa warahén n'aa, ramejō nā do Jesus ramasoo hyb n'aa paawā, abaa h'ūūm P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'ooH do sa wahē n'aa sa wē, Parisēw sa wē na-āaj hē. Ti m' rabeaanh sa hā:

—Hēd n'aa bē manana wāt? —nāk mā sa kyyh warahén sa hā.

46 Ti m' warahén raky hadoo:

—DooH noo gó her'oot pé ta ti aj'yy her'oot doo da —nāk mā sa kyyh.

47 Ti m' Parisēw raky hadoo warahén sa hā:

—Bē na-āaj hē tawadii? —nāk mäh. 48 —DooH ēr wahē n'aa raky dahē bā ta hā. Āā Parisēw, āā na-āaj hē dooh āā ky dahē bā ta hā.

49 H'yy gatamah ti hajōk do ta hā ky dah'eeh doo. DooH Mosees ky n'aa jaw'yyk do rahapēē bā, ti rawén sūūt. P'op Hagā Do was'ee bong ti ta ti hajōk doo —nāk mā Parisēw sa kyyh warahén sa hā.

50 Ti m' sa seeh, Nikodēm hād nāng doo, Jesus wē hegāā wāt doo, ky hadoo ta wób sa hā:

51 —DooH ēr ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā daap hē ēr ky n'aa ety bā ēr da hadoo doo. Taw'āats hē pooj jé ēr beanh ta hā tamoo wāt doo, tama metēēk doo, ēr ky n'aa napāh hyb n'aa —nāng mā Nikodēm.

52 Ti m' ta wób raky n'aa rejā kån, ti m' raky hadoo ta hā:

—Ōm na-āaj né hē apāh Garirej hēnh naa? —nāk mäh. —P'op Hagā Do kyy kerih do hā mahēgāā bā, mabahapāh, P'op Hagā Do ky n'aa rod dooh Garirej hā j n'aa hēnh naa tana bā —nāk mā sa kyyh Nikodēm hā.

[53 Ti m' sahōnh hē rabahōm sa tób hēnh.

Yjnh ta patug nadoo do sii hahyjh do raky n'aa tapaa do panyyg n'aa hahyjh

8 Ti m' Jesus baym panang bahānh péj, waēē Oriib hād nāng doo bā. 2 Jati péh, bāp paah, Jesus bahōm ēnh p'aa hēnh P'op Hagā Do tób n'aa hēnh. Hajōk kata dāk ta wē, P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hā. Ti m' tabahyy sooh, ti m' tama met'ēēg kån. 3 Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk doo, Parisēw sa daheeh, ramanaa yjnh ta patug nadoo do sii hahyjh doo, ta wób raw'yyt doo. Ti m' yjnh ramejūū hajōō gó tabag'ēēd dāk hyb n'aa. 4 Ti m' Jesus hā raky hadoo:

—Ma matēg, —nāk mäh —hahy yjnh raw'yyt ta patug nadoo do sii tabayjh bā —nāk mäh. 5 —Ēr ky n'aa jaw'yyk do hā ēr Mosees mejūū, pā me ji daj'ēēp ta ti hedoo do hyb n'aa. Nyy da a hā pé ji bad'oo? —nāk mā sa kyyh.

6 Ta tii da rawén ke'aanh, rakarēn Jesus kyyh hā rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ky n'aa. Ti m' Jesus nu wajakoo sooh, tama poo me tūū taberih.

7 Raky n'aa h'ūūm do hyb n'aa, as'ēēg gēēt, ti m' taky hadoo sa hā:

—Taw'āats hē bē mahang nesaa do h'yyb gó nanāng doo, ti pooj jé hakut pā me —nāng mā Jesus sa hā.

8 Ti m' p'aa hēnh tanu wajakoo sooh ēnh. Tūū m' taberih p'aa hēnh.

9 Ta tii d' Jesus bedoo bā sa hā, rabahōm kån sēt kenāh hōm. Wahēh he-doo do ti pooj jé hah'ūūm. Jāām né hē haym Jesus. Yjnh hayyy gēēt ta pa. 10 Ti m' Jesus as'ēēg gēēt, ti m' yjnh hā taky hadoo:

11 Se hub né hē raheer'oot doo. Berēnh panang bā né hē Kristo hād nāng do benāng, P'op Hagā Do kyy kerih do ky dāng. Rawén ky nadah'eeh, dooh rahapēē bā do hyb n'aa Berēnh panang bā né hē Jesus benāng. Sa hā m' Garirej hā j n'aa bā naa Jesus, tii bā tabawēē gēēt do hyb n'aa.

—N'yy hēnh ta wób? Dooh òm ky n'aa etyy péh? —nāng mā Jesus ta hā.

¹¹—Dooh. Tabad'op hē —nāng mā ŷŷnh kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—ŷ na-āāj hē, dooh òm ŷ ky n'aa ety bā. Ahòm ká. Meréd hóm hŷŷ ká nesaa do sahònh hē —nāng mā Jesus ta hā.]

Jesus badāk hahŷŷ bā habong do sa h'yyb tym bag hadoo do ky n'aa hahŷŷh

¹² Ti m' p'aa hēnh Jesus baher'oot kata b'ēeh do sa hā. Hahŷŷ d' mā ta kyyh:

—Badāk hahŷŷ hā habong do sa h'yyb bag hadoo ŷŷh. Hā ŷ ky dah'eeh doo, dooh tabad'op hē badagyp do hadoo doo gó, nesaa doo gó, raboo bā tii. Ti anāng da sa wē sa h'yyb bag, P'op Hagā Do wē ji ted'ēep doo, ta pa ji bawād had'yyt hē hanoo doo —nāng mā Jesus kyyh.

¹³ Ti m' Pariséw raky hadoo ta hā:

—A mab hē, a daaj hē maky n'aa her'oot a ky n'aa —nāk mäh.

—Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā ji mab hē, ji daaj hē, ji ky n'aa ji her'ood bā. Ti hyb n'aa taw'āats hē nado ta ti maher'oot doo —nāk mā sa kyyh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Map ŷŷ hē, daj ŷŷ hē, kēh ŷ n'aa ŷ her'ood né paawā, né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo. ŷ hapāh ti n'yy hēnh ŷ bana, ŷ hapāh ti n'yy hēnh ŷ bahóm, né hup ŷ né hē ŷ wén nāng. Bē tii, dooh bē hapēē bā n'yy hēnh ŷ hana, n'yy hēnh ŷ bahóm. ¹⁵ ŷ bē ky n'aa tapaa j'ooj hanāng do hā bē hapāh do hā. ŷ dooh ŷ ky n'aa tapaa péh. ¹⁶ Sa hā ŷ ky n'aa ety bā paawā, baad paawā ŷ ky dāng sa hā, map ŷŷ hē hadoo do hyb n'aa ŷ ky n'aa etyy. Ti anāng hā ŷ ky masa doo. Ee, hā ŷ mejō hyng doo, ti né hē ŷ taky masa —nāng mäh. ¹⁷ —Pawóp hē ajyy séd demuun raheer'ood bā, baad ub tii, ji ky daheeh sa kyyh, bē ky n'aa jaw'yyk do mejūū doo. ¹⁸ Tii d' né hē āā bad'oo. ŷ her'oot kēh ŷ n'aa. Ee, hā ŷ mejō hyng doo, ŷ taky masa kēh ŷ n'aa hā —nāng mā Jesus kyyh Pariséw sa hā.

¹⁹ Ti m' rabeaaj kán:

—N'yy hēnh a yb? —nāk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh ŷ bē hapēē bā. Dooh né hē Ee bē hapēē bā ēnh —nāng mäh. —ŷ bē hapēē bā paawā, Ee na-āāj hē paawā bē hapāh —nāng mā Jesus kyyh.

²⁰ P'op Hagā Do matym n'aa rabeheho do hood basoo do pa Jesus baher'oot tii, tama met'ēek bā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā. Rakarēn né paawā ramosoo, dooh ta hā moo dāng péh. Rawén moo nadāng, dooh takaja ná bā tadajēp do heen n'aa ká.

²¹ Ti m' p'aa hēnh Jesus baher'ood wāt sa hā:

—ŷ da ahóm bē mahānh. ŷ d' bē esoos. Nesaa do anāng ná da bē hā bē dejēp. ŷ hahóm hēnh, dooh bē haja bā bē ahóm bā —nāng mā Jesus.

²² Ta tii d' tabedoo do hyb n'aa rakeaj kán mā sa hā hē né hē. Hahŷŷ d' mā sa kyyh:

—Nyy d' tahanāng pé g'eeh: “ŷ hahóm hēnh dooh bē haja bā bē ahóm bā”, tahanāng doo? Ta daaj hē g'eeh takadaj'ēep? —nāk mā sa kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh sa hā:

—Babā naa bē ti hŷŷh. P'op naa ŷ ti hŷŷh. Badāk hahŷŷ bā naa bē ti hŷŷh. ŷ ti dooh. Dooh badāk hahŷŷ bā naa tado bā ŷŷh. ²⁴ Nesaa do anāng ná da bē hā bē dejēp, nāng ŷŷh. ŷ né hē ti hawād had'yyt do bē ky nadahé bā, bē da dejēp né hē nesaa do bē h'yyb tym gó anāng ná —nāng mā Jesus.

²⁵ Ti m' raky gakog hóm:

—Jaa ēnh òm? —nāk mā sa kyyh.

—Pooj jé bē ŷ maher'oot do né hē —nāng mā Jesus.

²⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ti anāng ná wē ŷŷ hajōng ná bē ŷ ky n'aa tapaa do pan'aa —nāng mäh. —Te hub né hē hā ŷ mejō hyng do her'oot doo. Tahajaa ji h'yy kasadēē bā taky dāng do hā. ŷ tamaher'oot do né hē ti ŷ her'oot do badāk hahŷŷ hā habong do sa hā —nāng mā Jesus.

²⁷ Dooh m' rah'yy genā bā ta Yb ky n'aa Jesus her'oot bā. ²⁸ Ti hyb n'aa m' Jesus ky hadoo sa hā:

—P'op, b'aa hā Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do bē basāg hāng do jawén paa bā, ŷ né hē ti hawād had'yyt do tii bā bē h'yy genā kán. Dooh daj ŷŷ hē ŷ moo wāt péh, ŷ her'oot péh, ti noo gó ká bē bahapāh. Ti noo gó ká bē bahapēē kán hahŷŷh: Jāām hē ŷ her'oot bē hā, Ee ŷ tama metēek doo. ²⁹ Hā ŷ mejō hyng do awād had'yyt hē si ŷŷ. Dooh ŷ teréd bā, tagen'aak do ŷ moo wād had'yyt do hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

³⁰ Ta ti tabaher'oot bā m', hajòk h'yy kae padāg kán ta hā.

Nesaa do moo wāt doo, nesaa do karom, ky n'aa hahŷŷh

³¹ Ti m' Judah buuj ta hā h'yy kae padēek do hā Jesus ky hadoo:

—ŷ ma metēek do bē ky dahé had'yyt bā, hēp ŷ hata heh'āat padāg bē tii bā. ³² Bē hapāh da tii bā baad hadoo do ky n'aa. Baad hadoo do ky n'aa bē da ted'ēep, baad bē babok hyb n'aa ká —nāng mā Jesus sa hā.

³³ Ti m' raky hadoo:

—H'ēed hyb n'aa tii da mabaher'oot? Abaraām panaa né hē ti āāh.

Dooh noo gó ta wób sa karom kanep'aak do āā ado bā. Nyy d' mahānāng pé ta ti maher'oot doo? —nāk mā sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Né hup ŷ né hē hahŷŷ her'oot doo: Nesaa do moo wāt doo, nesaa do karom né ká tii. ³⁵ Dooh da ta kariw n'aa tób yt hā ta karom awād had'yyt hē. Jāām né hē ta t'aah hadoo do ti haym ta tób bā. ³⁶ Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do T'aah bē tedēēb bā, baad né tii bā bē baboo kán, nesaa do karom nado boo bēēh —nāng mäh. ³⁷ ŷ hapāh, Abaraām panaa né ti bēēh. Ti hado né paawā, ŷ bē karēn ŷ bē daj'ēep, baad takanejāk do hyb n'aa bē h'yyb gó ŷ ma metēek doo. ³⁸ Bē ŷ ma metēek Ee metēek do hā ŷŷ. Bē tii, bē yb wē bē ma kametēek doo, ti bē moo bok —nāng mā Jesus sa hā.

³⁹ Ti m' raky hadoo:

—Abaraām ti āā wahē makūūh —nāk mā sa kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Abaraām panaa bē do bā paawā, Abaraām bad'oo doo da paawā bē bad'oo —nāng mā Jesus. ⁴⁰ —Baad hadoo do ky n'aa, hā ŷ P'op Hagā Do an'oo dāk do bē ŷ maher'oot. Tii d' né paawā ŷ metēek bē hā, bē karēn ŷ bē daj'ēep. Dooh paa ta tii da Abaraām adoo bā. ⁴¹ Bē yb moo wāt do ti ta ti bē moo bok doo —nāng mā Jesus sa hā.

Ti m' raky hadoo:

—Āā yb daap nado. Jāām né hē P'op Hagā Do āā Yb. Ta taah heh'āat āā —nāk mā sa kyyh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—P'op Hagā Do tado bā paawā bē Yb, bē kamahān paawā ŷŷh, P'op Hagā Do wē ŷ bana do hyb n'aa. Dooh kēh ŷŷ gó tado bā ŷ bahyng. Ti né hē ti hā ŷ mejō hyng doo. ⁴³ Hēd n'aa ti taganahoot bē hā, ŷ her'oot doo? Bē h'yyb gó tawén ganahoot, kēh ŷ bē ganadoo do hyb n'aa. ⁴⁴ Di-jab taah bēēh. Takarēn do bē karēn bē moo bok. P'ooj ub, tadu dāk noo gó, dahej'ēep do né paa tii. Dooh baad hadoo doo, heh'āat ub do ky n'aa tagenaag bā. Dooh baad hadoo do ky n'aa ta h'yyb gó tabawād bā. Daap tamenyyh bā, ta kyyh né hē ti taheer'oot doo. Daap menyhyh do tii. Daap menyhyh do yb né tii. ⁴⁵ Baad hadoo doo, heh'āat ub do ky n'aa ŷ her'oot do hyb n'aa ŷ bē ky nadaheeh. ⁴⁶ Jaa bē mahang hajaa pé nesaa do hā ŷ taky n'aa tapa bā? Baad hadoo do ky n'aa ŷ her'oot. H'ēed hyb n'aa ŷ bē ky nadaheeh? ⁴⁷ P'op Hagā Do taah hedoo do ramaa newēē P'op Hagā Do her'oot doo. Bē tii, dooh P'op Hagā Do taah bē do bā, ti hyb n'aa bē wén maa nanewēē ta kyyh —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

⁴⁸ Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa raky hadoo Jesus hā:

—Baad né āā ky kajāk. Samarija buuj né òm! ¹ Karap'aar h'yyb nesaa do a hā adāk! —nāk mā sa kyyh Jesus hā.

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh. Dooh karap'aar h'yyb nesaa do adāg bā hā ŷŷ —nāng mäh. ŷ ti hŷŷh, ŷ weh'ēeh Ee. Bē tii, ŷ bē ky n'aa rejāā. ⁵⁰ Dooh ŷ as'ūūd bā ŷ raweh'ēeh doo. Sét hē ti hawāt ŷ raweh'ēeh karēn doo. Ti né hē ti taky dāng ji hā baad ji hado bā, baad ji nado bā. Bē nado ti ky kajāk doo. ⁵¹ Né hup ŷ né hē hahŷŷ her'oot doo: ŷ ma metēek do ky daheeh doo, dooh tadajēb wād bā —nāng mā Jesus sa hā.

⁵² Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa raky hadoo:

—Āā hapāh né hē hŷŷ ká, karap'aar h'yyb nesaa do a hā adāk né hē —nāk mäh. —Abaraām dajēp paah, P'op Hagā Do ky n'aa rod dejēp né paah, ti hadoo né hē, jé mama metēek do ky daheeh doo, dooh tadajēb bā, nāng òm. ⁵³ Āā wahē makūūh Abaraām bahānh g'eeh òm? Abaraām dajēp paah, ti hadoo ēnh P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub habok do paah. Jaa òm a hā péh? —nāk mā sa kyyh.

⁵⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Daj ŷŷ hē ŷ kawehēē bā paawā, dooh taw'āats hē tado bā ta tii. Ee, bē h'yy kaha'eēh bē hanāk doo, ti né ti ŷ taweh'ēeh. ⁵⁵ Dooh bē hapēē bā tii. ŷ ti hapāh. “Dooh ŷ hapēē bā”, ŷ noo bā paawā, ŷ paawā noo kanesa bē nemuun. ŷ hapāh né hē ti P'op Hagā Doo. ŷ ky daheeh ta kyyh. ⁵⁶ Abaraām, bē wahē makūūh, tsebee wāt ŷ kajaa noo gó tabahapāh bā. Tahapāh né paah ^{II} —nāng mā Jesus.

⁵⁷ —Òm ky kew'oonh ta ti maher'oot do hā —nāk mā Judah buuj sa wahē n'aa. —Dooh mawah'ēē ná bā, dooh 50 ta baab mado ná bā, mahapāh mā Abaraām a nooh —nāk mā sa kyyh.

⁵⁸ Ti m' Jesus ky hado kán:

¹ Sa majī hadoo Samarija buuj. Dooh ragenaag bā Samarija buuj. Samarija buuj né òm
^{II} 2.000 ta baab
 Jesus bewād hyng do pooj jé Abaraām bawāt paah. P'op Hagā Do metēeh paa Abaraām hā, badāk hahŷŷ bā tabawāt ná bā.

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Abaraām benāng do pooj jé ŷ awād dāg né hē! —nāng mā Jesus sa hā.

⁵⁹ Ti m' ta ti ramaa napāh bā, rabasog padēēk pā, ta hā radewēēs hyb n'aa paawā, radajēēb paawā. Ti Jesus kejēn hōm. Ahōm P'op Hagā Do tób n'aa bā naa.

Ty tamah do panyyg n'aa hahŷŷh

9 Tamahōm me tabahapāh aj'yy ty tamah doo. Ta hā d' né hē m' tabenāng bā. ² Ti m' ta ma matēg rabeaanh:

—Ma matēg —nāk mäh. —H'ēēd hyb n'aa hahŷ aj'yy tawén ty tamah tabenāng? Ta yb, ta ŷŷn nesaa do ramoo bok do hyb n'aa, ta daaj hē apāh nesaa do tamoo wāt do hyb n'aa? —nāk mā sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo: —Doo, ti hyb n'aa nado ti hahŷ tabahadoo —nāng mäh. —Ty tamaa gó tawén enāng, ta hā P'op Hagā Do hejój kametēēh hyb n'aa —nāng mäh. ⁴ —Taw' āats hē tabawak nā bā ēr moo bok, hā ŷ mejō hyng do karēn doo. Ti awāt tabadajuuh, du daa d' ji moo wāt péh. ¹⁵ Badāk hahŷŷ hā habong do sa h'yyb tym bag hadoo ŷŷh, badāk hahŷŷ hā ŷ bawāt nā bā —nāng mā Jesus kyyh.

⁶ Ta ti taky hadoo do jawén paa bā, tūū tabetsós wāt. K'āats me tamekuuj wāt, ti m' aj'yy matym hā tahawug hōm mā ta uuh.

⁷ —Ahōm kā —nāng mā aj'yy hā. —Mahetsyyd a matym naēng matjat do Siroéh hād nāng doo me —nāng mā Jesus aj'yy hā. (“Mejūū doo”, tahanāng pé ti Siroéh.) Ti m' aj'yy bahōm kán, tahetsyyd wāt mäh, tabahapēē dāg kán mäh. Ti m' tababaaj hōm kán ta tób hēnh.

⁸ Ti m', ta tób pa haj'eenh doo, pooj jé dajēēr tabehetsē bā hep'ēēh do paa m' rahapāh mā aj'yy. Ti m' raky hadoo:

—Hahŷ nado dajēēr hetsē do paah? —nāk mā sa kyyh.

⁹ Ti né m' ta wób sa hā. Ta wób raky hadoo:

—Doo, ti tado bā —nāk mäh. —Ta da hed'op —nāk mäh.

—ŷ né tii —nāng mā aj'yy ty tamah do paa kyyh.

¹⁰ Ti m' rabeaaj kán:

—Nyy da mabahapēē dāk? —nāk mā sa kyyh.

¹¹ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Aj'yy, Jesus ramaneēēnh doo, mekuuj wāt k'āats, tii bā matym ŷŷ hā tahawug hōm ta uuh. Siroéh hēnh ŷ tamejūū, ŷ bahets'yyt hyb n'aa. ŷ ahōm, ŷ hetsyyd wāt, ti ŷ bahapēē dāg kán —nāng mā aj'yy kyyh.

¹² —Ny tawāt ti aj'yy? —nāk mā ta hā.

—Doo, ŷ hapēē bā —nāng mā aj'yy kyyh.

Pariséw rabeaanh do aj'yy ty tamah do paa hā ky n'aa hahŷŷh

¹³ Ti m' ramahūūm mā aj'yy ty tamah do paa Pariséw sa wē. ¹⁴ Saab né hē paa m' k'āats Jesus mekuuj wāt, aj'yy taty nā dāk. ¹⁵ Ti m' aj'yy hā Pariséw rabeaanh nyy da ta matym nyy dāg kán. Ti m' aj'yy ky hadoo: —K'āats me matym ŷ tabahawug wāt. ŷ hetsyyd wāt. Hŷŷ kā ŷ bahapēē dāk —nāng mäh.

¹⁶ Ti m' Pariséw wób raky hadoo:

—Doo, P'op Hagā Do mejūū do tado bā ta ti aj'yy. Doo, Saab hā ky n'aa kajew'yyk do taky dahé bā —nāk mā sa kyyh.

Ti m' ta wób raky gadoo:

—Nesaa do moo hew'ēēt do tado bā paawā, dooh paawā tahaja bā hahŷ hadoo do meuj n'aa nāng do tapahuuj bā —nāk mā ta wób sa kyyh.

Séd h'yyb nehedo boo m' Jesus hā.

¹⁷ Ti m' p'aa hēnh rabeaaj wāt aj'yy hā:

—Nyy d' mabaher'oot ta ti aj'yy ky n'aa? Ōm né ti tamatym nā dāk —nāk mā sa kyyh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

—P'op Hagā Do ky n'aa rod né hē tii —nāng mäh.

¹⁸ Doo, nā Judah buuj sa wahē n'aa raky dahé nā bā aj'yy ty tamah doo, dooh né hē m' raky dahé nā bā aj'yy ty nyy dāk doo. Ti hyb n'aa m' ta yb, ta ŷŷn ranaēēj kán. ¹⁹ Ti m' rabeaanh sa hā:

—Bē t' aah né hahŷŷh? —nāk mäh. —Hahŷ né hē ti ty tamah do bē hanāk doo, tabenāng noo gó? Nyy da tabahapēē dāk hŷŷ kā? —nāk mā sa kyyh ta yb sa hā.

²⁰ Ti m' ta yb raky hadoo:

—Āā t' aah né ti ta tii. Ta hā d' né hē tabenāng —nāk mäh. ²¹ —Doo, hā hapēē bā nyy da taty nyy dāk, jaa ty nā dāk. Ta hā bē eaaj. Wah'ēē tii, karapee nado. Tahajaa taher'ood bā ta daaj hē ta ky n'aa —nāk mā sa kyyh.

²² Hahŷŷ d' paa m' Judah buuj sa wahē n'aa sa kyyh: “Āā ado nyyh da, Jesus ti Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do hanāng doo. Doo, da āā gado wād bā tób P'op Hagā Do panyyg āā yd naherot do yt hā”, nāk mā

I Taw'āats hē ji moo wāt ji bahajaa nā bā, tahanāng pé m' tii.

sa kyyh. Ti hyb n'aa m' ta yb tii da rawén edoo. Judah buuj sa wahē n'aa rajēŷŷm. ²³ Ti hyb n'aa m', “Wah'ēē dāg. Ta daaj hē tabaher'oot”, rawén nāng.

²⁴ Ti m' p'aa hēnh ēnh ranaēēnh sa wē ty tamah do paah. Ti m' raky hadoo ta hā:

—P'op Hagā Do hā maky dēē te hub tado bā! Baad maher'ood! —nāk mäh. —Āā hapāh né hē, nesaa do moo hew'ēēt do ti ta ti aj'yy —nāk mā sa kyyh.

²⁵ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—Doo, ŷ hapēē bā nesaa do moo hew'ēēt do tado bā, nesaa do moo hew'ēēt do tanado bā. Sét hē ti ŷ hapāh: Ty tamaa né paa ŷŷh, ŷ taty nā dāk —nāng mā aj'yy Pariséw sa hā.

²⁶ Ti m' p'aa hēnh rabeaanh ēnh:

—Nyy da tabad'oo? Nyy da ōm taty nā dāk? —nāk mäh.

²⁷ —Bē ŷ maher'ood wāt. Doo, ŷ bē ky dahé bā. Hēd n'aa bē karēn p'aa hēnh ŷ baher'oot? Bē na-āaj né hē bē karēn ta ma matēg bē bahadoo? —nāng mā aj'yy sa hā.

²⁸ Ti m' raky n'aa rejāā aj'yy. Ti m' raky hadoo ta hā:

—Ōm ti ta ma matēg! Mosees ma metēēk do āā ti hŷŷh! ²⁹ P'op Hagā Do her'oot paa Mosees hā. Ti ti āā hapāh, āā ky n'aa napāh. Ta ti aj'yy, dooh āā hapēē bā n'yy hēnh naa tii —nāk mā sa kyyh.

³⁰ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—B'ēs ky kewooj éh. ŷ né matym nyy dāg paawā tamo haj'aa, dooh m' bē hapēē bā, bē nooh. ³¹ Ji hapāh né ti hahŷŷh: Doo, P'op Hagā Do maa newē bā nesaa do moo heb'oooh doo. P'op Hagā Do weh'ēēh doo, takarēn do moo heb'oooh doo, ti né hē ti tamaa newēē. ³² Pooj jé tadu dahāng noo gó, dooh ji ky n'aa napāh pé ty tamah doo gó henāng do hapēē dāk doo —nāng mäh. ³³ —P'op Hagā Do wē naa tanado bā paawā, dooh paawā tahajaa péh, tabad'op hē —nāng mā aj'yy kyyh sa wahē n'aa sa hā.

³⁴ Ti m' raky gadoo:

—Nesaa do a hā anāng mabenāng, āā mama metēēk? —nāk mā sa kyyh aj'yy hā.

Ti m' rah'eed nyyh mā P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā naa. Doo, m' ran'oo wād bā tajēē wād bā p'aa hēnh t'ii hēnh.

H'yy ganehot do sa ky n'aa hahŷŷh

³⁵ Ti m' Jesus ky n'aa napāh aj'yy rah'eed nyyh doo. Aj'yy tamamuun bā, taky hadoo ta hā:

—Ōm h'yy ka'eeh Aj'yy Hadoo Do Hŷ Pong Jé Hana Do hā? —teanh mā ta hā.

³⁶ Ti m' aj'yy ty tamah do paa ky hadoo:

—Jaa tii? ŷ mamaher'ood, ta hā ŷ h'yy ka'eeh hyb n'aa —nāng mā ta kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Mahapāh paah. ŷ tii, a sii her'oot doo —nāng mäh.

³⁸ Ti m' aj'yy ky hadoo:

—A hā ŷ h'yy kae dāg kán, hyb n'aa jawyk doo —nāng mäh.

Ti m' ta taron nuu me m' aj'yy bahyy hāng Jesus wē, Jesus taweh'ēēh hyb n'aa.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ŷ wén hyng babā, ŷ ky n'aa etyy hyb n'aa sa hā, ty temah do ŷ ty nā padēēk hyb n'aa, matym enāh do ranahapāh hyb n'aa, rah'yy ganahoot hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

⁴⁰ Ti m' Pariséw wób ta sii habong do ramaa napāh taher'oot doo. Ti m' rabeaanh ta hā:

—Nyy d' mahanāng pé tii? Āā sii hē ty temah mahanāng? —nāk mā sa kyyh.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ty temah do bē hado bā paawā, bē h'yy ganah'ood bā paawā, bē h'yyb haj'aa hē nado tii, hā ŷ bē h'yy kana'eeh doo —nāng mäh. “Āā hapāh, āā h'yy ganāng a hā”, bē hanāk do hyb n'aa, bē h'yyb haj'aa hē né hē hā ŷ bē h'yy kana'eeh doo —nāng mā Jesus kyyh Pariséw sa hā.

B'éeé hagā n'aa heh'āāt do panyyg n'aa hahŷŷh

10 Ti m' Jesus ky hadoo ēnh, panyyg ky n'aa gó tabenaa wāt: —Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: B'éeé hood kahadē do noo me najēē suun doo, ta hadē pong jé gatsēk doo, baretsēk do tii, kamaj'ii do tii. ² Ta noo me hajēē suun doo, ti né hē ta masāāh b'éeé hagā n'aa. ³ B'éeé hagā n'aa kajaa bā kā, ta noo hagā n'aa tagas'ēēs ta nooh tabajēē suun hyb n'aa. Ta masāāh hā ramaa napāh ta kyyh, sét ken'yyh tanaēēnh bā sa hād me. Ti tamahūūm kán ta masāāh ta w'oo hā. ⁴ Sahōnh hē ta masāāh tamanyyh do jawén paa bā kā, sa pooj jé tabahōm, tamahūūm kán. Ta masāāh ah'ūūm sa hagā n'aa jawén, ta kyyh ramepāh do hyb n'aa. ⁵ Tabad'op hē rahōm ramanepāh do jawén. Waj'aa bong ta mahānh, raky manepāh do hyb n'aa.

⁶ Ta ti ky n'aa me Jesus baher'oot sa hā. Dooh m' tagah'ood bā Pariséw sa hā taher'oot doo. ⁷ Ti hyb n'aa m', p'aa hēnh Jesus ky hadoo sa hā:

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: ŷ né hē b'ée hood noo hadoo. ⁸ Sahōnh hē pój ŷŷ jé heboo n'aa doo, ma matég oow hedoo doo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng do hanāk do na-āāj, baretsēg paa tii, kamaj'ii paa tii. ⁹ Dooh paa raky dahé bā sa kyyh, b'ée ky nadah'eeh do hadoo sa hagā n'aa nadoo doo. ¹⁰ ŷ né hē b'ée hood noo hadoo. Wē ŷ nu dāng doo, edēb had'yyt hē kā nesaa do mahānh. P'op Hagā Do wē da tanu dāng. Baad tabajēng, baad tabanyyh, tawyyd had'yyt hē baad hadoo doo, sa waa b'ée raw'yyt do hadoo. H'yyb nyw gó, neŷŷm doo gó, tabawād kán P'op Hagā Do matym gó ká. ¹¹ Hets'ēek do rabana rabets'ēek hyb n'aa, radēp'ēep hyb n'aa, ragawats'iik hyb n'aa. Ti no n'aa rabana. Dooh ti ŷ hado bā. ŷ ahyng babā ŷ bed'ēep hyb n'aa, baad hadoo doo gó rababoo had'yyt hyb n'aa —nāng mā Jesus.

¹² Ti m' taky hadoo ēnh:
—ŷ né hē b'ée hagā n'aa baad hadoo doo. B'ée hagā n'aa baad hadoo do kan'oo dāk da, tadajēp ta masāh hyb n'aa. ¹³ Sa karom, b'ée taba-hag'āas ramejūū doo, ta sām tagadoo hyb n'aa, dooh b'ée hagā heh'āat tado bā. B'ée danāh nado tii. Eŷŷm wāt tii, waj'aa wāt tabanas'aa b'ée hek'ook do tabahapāh bā. Teréd bēeh b'ée. Tii bā awad japuk b'ée seeh, tii bā ta wób jé pad'yyt hē rawaj'aa bong ta ti hyb n'aa. ¹⁴ Ta sām hyb n'aa paa ti sa karom bahag'āas b'ée. Dooh b'ée tahyb n'aa p'eed bā. Ti hyb n'aa tawajaah. ¹⁵ ŷ ti hŷŷh, b'ée hagā n'aa heh'āat hadoo. Ee, P'op Hagā Doo, ŷ tamepāh, ŷ na-āāj hē ŷ mēpāh Ee, P'op Hagā Doo. Ti hadoo né hē baad ŷ mēpāh masāh haa. Masāh haa na-āāj né hē, baad né hē ŷ ramepāh. Daj ŷŷ hē ŷ kan'oo dāk, ŷ dajēp hyb n'aa masāh haa sa hyb n'aa. ¹⁶ Ti abong nā masāh haa hedoo do wób, bong hahŷ wób nado tii. ¹⁷ Ti na-āāj né da ŷ manaa wē ŷŷ. Raky daheeh né da ŷŷh. Séd hā dāg da rakata padēek, hā ŷ h'yy ka'eeh doo. Sét né hē da ŷŷh, sa hagā n'aa. ¹⁸ ŷ Ee kamahān. ŷ tawén kamahān, daj ŷŷ hē ŷ kan'oo dāk ŷ dajēp hyb n'aa, p'aa hēnh ŷ bedēb wāt hyb n'aa. ¹⁹ Dooh hajaa pé ŷ daj'ēep péh. Daj ŷŷ hē ti ŷ kan'oo dāk dajēb hā. ŷ hajaa ŷ kan'oo dāk bā dajēb hā. ŷ hajaa p'aa hēnh ŷ ganā wāt p'aa hēnh ŷ edēb wāt hyb n'aa. Tii d' né hē Ee mejūū ŷ bad'oo —nāng mā Jesus kyyh.

²⁰ Ti m' p'aa hēnh séh h'yyb nehedo moo Jesus hā, Jesus kyyh hyb n'aa. ²¹ Hahŷŷ da hajōk do wób sa kyyh:
—Karap'ar h'yyb nesaa do ta hā adāk. Baad h'yyb nado. Hēd n'aa bē maa newēē ti ta kyyh? —nāk mā sa kyyh.

²² Ti m' ta wób raky hadoo:
—Dooh. Dooh ti taky hado bā karap'ar h'yyb nesaa do hadāk doo. Dooh karap'ar h'yyb ta ti hadoo do taher'ood bā. Dooh karap'ar h'yyb haja bā ty tsehēt do raty nā padāg bā —nāk mā ta wób sa kyyh.

Jesus kyyh raganadoo do ky n'aa hahŷŷh

²³ Ti m', Jerusarēnh bā P'op Hagā Do tób n'aa hyb n'aa ratsebé do rataheb'ēes do kajaa. Tabahahēem bawāt noo gó m' tii. ²⁴ Jesus awāt P'op Hagā Do tób n'aa yt hā, Saromāw hād nāng doo bā. ²⁵ Ti m' Judah buuj sa wahé n'aa ranu get'ēē dāk Jesus. Ti m' raky hadoo ta hā:
—Jāām hē, āā mah'yyb manepā wād manāh! Baad u āā mama-her'ood hŷŷ kā ōm P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do mado bā —nāk mā sa kyyh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Bē ŷ maher'ood wāt, dooh bē ky dahé bā —nāng māh. —Ee ky gabuuj ta ti ŷ pehuunh doo. Ti ti metēeh kēh ŷ n'aa. ²⁷ Baad kēh ŷ n'aa rametā né paawā bē hā, dooh bē ky dahé bā. Bē wén ky nadaheeh, dooh masāh haa b'ée wób bē do bā. ²⁸ Masāh haa b'ée raky daheeh ŷŷh. ŷ mēpāh masāh haa. ŷ rahadaa had'yyt hē. ²⁹ Sa hā ŷ banoo edēb had'yyt do P'op Hagā Do pa. Tabad'op hē rahob bā tabanesaa hēnh. Dooh hajaa pé masāh haa moh ŷŷ gó naa tado hōm bā. ³⁰ Ee, masāh haa hanoo doo, tak'ēp takabaj'aa sahōnh hē sa bahānh. Ti hyb n'aa, dooh hajaa pé masāh haa tado hōm bā Ee moo gó naa. ³¹ ŷŷh, Ee, sét āā —nāng mā Jesus.

³² Ti m', p'aa hēnh Judah buuj wób, Jesus majīī hedoo doo, rabasog padēek pā, ta hā radewēēs hyb n'aa paawā, tadajēp hyb n'aa paawā. ³³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hajōng baad hadoo do Ee ky gabuuj ŷ pehuunh do ŷ metā wāt bē hā. Ny hadoo do ŷ pahuunh do p'āā bē karēn ŷ bē daj'ēep? —nāng mā Jesus sa hā.

³⁴ Ti m' Judah buuj wahé n'aa raky hadoo:

I *Jesus ewād hyng do pooj jé, hajōk rawad'ii paawā Judah buuj. “ŷ ti Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo”, nāk paa sa kyyh. Daap ramenyyh tii. Sa ky n'aa né hē Jesus her'oot hahŷŷ hā. II Judah buuj wób nadoo doo, ta jawén ta hā h'yy ka'eeh do ti.*

—Baad hadoo do mamoo wād wāt do hyb n'aa nado ōm āā daj'ēep pā me. ōm a wén kut pā me, P'op Hagā Do maky n'aa rejāā do hyb n'aa. Aj'yy né paawā ōm, “ŷ P'op Hagā Doo”, mabanāng —nāk mā sa kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Hahŷŷ da P'op Hagā Do her'oot paa sa hā, bē ky n'aa jaw'yyk do hā takerih: “P'op Hagā Do hadoo bēeh.” ³⁶ Ti né hē P'op Hagā Do kyyh. Bē hapāh né hē, dooh P'op Hagā Do kyy kerih do ji haja bā ji ahŷŷd bā. Ti hyb n'aa, ajyy tamejūū do hā P'op Hagā Do ky n'aa hadoo ta hād n'oo dāg bā, ³⁷ hēd n'aa, “P'op Hagā Do maky n'aa rejāā”, bē banāng hā ŷŷ, “ŷ P'op Hagā Do T'aa”, ŷ hanāng do hyb n'aa? ŷ né hē, Ee P'op Hagā Do asēew hōm doo, tah'yyb dāng doo, wawēē hē tamejō hyng doo. ³⁸ ŷ moo nawād bā paawā Ee, P'op Hagā Do moo wāt doo, bē ky dahé manā ŷŷ. ³⁹ Ee moo wāt do ŷ moo wād bā, ŷ bē ky nadahé nā bā, taw'āats hē bē ky daheeh ŷ pehuunh do metēeh do hā, hēp ŷŷ gó Ee bawāt, Ee h'yyb gó ŷ bawāt, baad bē bahapāh hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

⁴⁰ Ti m' p'aa hēnh rakarēn ramoo maso dāk Jesus ta kyyh p'āā. Dooh m' rahaja bā. Jesus ahōm sa mahānh.

⁴¹ Ti m' Jesus batsēg hōm p'aa hēnh tamii Joradān hād nāng do ta myyj jé. Ta myyj dāk hā, Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun wāt paa bā tabaym dó. ⁴² Hajōk an'aa ta wē. Ti m' raky hadoo:

—Dooh né paawā Jowāw nu gahem'uun do pehuuj bā, te hub né hē sahōnh hē hahŷŷ aj'yy ky n'aa Jowāw nu gahem'uun do her'oot do paah —nāk mā sa kyyh.

⁴³ Tii bā m', hajōk rah'yy kae dāk Jesus hā.

Aj'yy Rasaro hād nāng do panyyg n'aa hahŷŷh

Ti m', ti awāt aj'yy Rasaro hād nāng doo. Nahēē nāng mā **11** Rasaro. Panang Betanija hād nāng doo bā tabawāt ta ānh Maah-Ta, Marija daheeh. ² Ta ti né hē Marija, Jesus tsyym hah'ook do buu benyyym doo me, ta sēen me tahawug hōm doo. ³ Ti m', Rasaro ānh ramejūū Jesus rapanāk. Hahŷŷ d' mā sa kyyh:

—Mahegāā, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk doo. Nahēē nāng a najiis makamahān doo —nāk māh.

⁴ Ti m' Jesus maa napāh bā kā ta ky n'aa taky hadoo:
—Rasaro madajēp do nado ti ta nahēēh. Rasaro wén nahēē nāng, P'op Hagā Do kabaj'aa do kametēeh hyb n'aa, P'op Hagā Do T'aa kabaj'aa do kametēeh hyb n'aa na-āāj hē da ta hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh.

⁵ Maah-Ta, Maah-Ta ānh, Rasaro, Jesus kamahān né paawā, ⁶ dooh nanyyw hē tahyb n'aa jōh bā. Pawóp nā ta āh tatab'ēēs, Rasaro nahēē nāng do taky n'aa napāh bā. ⁷ Ta jawén kā Jesus ky hadoo ta ma matég sa hā:

—Hamāh, p'aa hēnh ēr bah'ūūm Judah hāj n'aa hēnh, Rasaro rahabok hēnh —nāng mā Jesus kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ma matég raky hadoo ta hā:
—Ma matég, —nāk māh —nag'aap hē Judah buuj sa wahé n'aa rakarēn ōm radaj'ēep. Hēd n'aa t'ii hēnh makarēn mababaaj hōm? —nāk mā sa kyyh.

⁹ Ti m' panyyg gó Jesus ky hadoo:
—Badawēēt adēb bā tabawag. Adēb bā ji awād bā, baad ji bawāt. Dooh ji tsyym poo dāng péh, badāk hahŷ bag n'aa yt ji bawāt do hyb n'aa —nāng māh. ¹⁰ —Badagyp doo gó ji awād bā, daap ji tsyym poo kejāk, ta bag badoh do hyb n'aa ta hā —nāng mā Jesus kyyh. ¹¹ Ti m', ta ti Jesus her'oot do jawén paa bā, taky hadoo ēnh:
—Ēr najiis Rasaro āā jēng. ŷ ahōm dó t'ii hēnh ŷ mebeē nyy hyb n'aa —nāng mā Jesus.

¹² Ti m' ta ma matég raky hadoo:
—Āā wahé n'aa, —nāk māh —tabaŷŷh bā, has'oo dāk da —nāk mā sa kyyh.

¹³ Dajēp né hē Rasaro, nāng Jesus. Aŷŷh ta ma matég red'oo. ¹⁴ Ti m' baad u Jesus baher'ood kán sa hā:

—Dajēp Rasaro ŷ hanāng doo —nāng māh. ¹⁵ —Baad tanyy ŷ badoh t'ii hēnh tadajēp do hā, hā ŷ bē h'yy kae kán hyb n'aa kā —nāng māh. —Hamāh, ēr ah'ūūm t'ii hēnh —nāng mā Jesus kyyh.

¹⁶ Ti m', Toméh, “Kawareeh” ramaneēh doo, ky hadoo ta wób sa hā:
—Hamā ta sii, ta sii ēr dejēp hyb n'aa ^V —nāng mā Toméh kyyh.

¹⁷ Ti m' panang Betanija bedaa dāk bā, Jesus ky n'aa napāh, ji meheet pé dāg mā ta āh Rasaro pā gabaho doo gó radakā jēng doo.

III *Saaw-Mo 82.6 IV Dooh Jesus majīī rahaja bā, dooh na-āāj hē Nesaa Do Yb haja bā Jesus hā raj'aa ketsēē bā Jesus moo wāt do nahānh nā bā, tahanāng pé m' tii. Ta see ky n'aa Jesus her'oot na-āāj hē ta tii da. Jesus né ti badāk hahŷŷ hā habong do bag n'aa hadoo. Jesus sii ji nawād bā, gadagyp doo gó hawāt do hadoo ji. Nesaa do j'aa ketsē tii bā ji hā. V Dooh tahajōō nā bā ta āh, t'ii hēnh Jesus majīī rakarēn radaj'ēep Jesus. T'ii hēnh Jesus matēeh do hyb n'aa, Jesus radaj'ēep Toméh ed'oo. Ti hyb n'aa tii da tawén edoo sa hā.*

18 Edah panang Betanija, Jerusarēnh bā naa. 19 Ti hyb n'aa hajōk Judah buuj sa wahē n'aa hedoo doo, ta wób na-āāj mā an'aa Maah-Ta wē, Marija wē rah'yyb en'yyim hyb n'aa, rahyb n'aa natón hyb n'aa sa hỹy makūūh. 20 Ti m' Maah-Ta ky n'aa napāh bā Jesus kajaa, anymā mā ta tób bā naa, ahōm ta wē. Marija ahāng mā sa tób yt hā.

21 Ti m' Maah-Ta kajaa Jesus wē kā, ti m' taky hadoo ta hā:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —babā magēē bā paawā, dooh paawā hāy y dajēb bā —nāng mäh. 22 —Ti hadoo né hē paawā, y hapāh, P'op Hagā Do anoo né da a hā sahōnh hē ta hā maky n'aa etsēē doo —nāng mā Maah-Ta kyyh.

23 Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Ganā wāt da a hỹy —nāng mäh.

24 Ti m' Maah-Ta ky hadoo:
—Y hapāh, ganā wāt né da sahōnh hē ragenā bong do hā kā P'op Hagā Do betyn bong do hā kā banām doo hēnh, banesaa doo hēnh —nāng mā Maah-Ta.

25 Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Y né da hanoo ta ti genyy bong doo. Y né ti hedēb had'yyt hanoo doo. Hā y h'yy ka'eeh doo, dajēb né paawā, tawād had'yyt hē da hỹ pong jé P'op Hagā Do pa. 26 Hahy hedēp nā doo, hā y h'yy ka'eeh doo, tabad'op hē da tadajēp ta h'yyb tym. P'op Hagā Do pa had'yyt hē da tabawād kán —nāng mā Jesus.

Ti m' Maah-Ta hā tabeaj kán:
—Maky daheeh ta ti y her'oot doo? —nāng mäh.

27 —Yy, Hyb N'aa Jawyk Doo. Y ky daheeh om Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, P'op Hagā Do T'aah, P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paah —nāng mā Maah-Ta kyyh Jesus hā.

28 Ti m' ta ti tabaher'oot do jawén paa bā kā m' Maah-Ta bahōm, ta ānh Marija tanaēēnh hyb n'aa. Ta m'aa hēnh mā tanaēēnh, ti m' taky hadoo:

—Ma matēg kajaa. Ta kyy gó om y naēēnh —nāng mā Maah-Ta ta ānh hā.

29 Ti m', Marija maa napāh bā ta tii, nyyw hē m' tabas'ēēg gēēt, ahōm kán mā Jesus wē. 30 Dooh Jesus ajēē suun nā bā panang bā. Ta hā Maah-Ta mamuun doo bā tabagēēt nā. 31 Ti m' Judah buuj tób bā hat'oonh doo, Marija h'yyb en'yyim doo, rabahapāh bā nyyw hē Marija bas'ēēg gēēt bā, tabanyyh bā, rabahōm kán ta jawén. Kamag hakēē hēnh hahōm red'oo mäh. T'ii hēnh haoot red'oo mäh.

32 Ti m', Marija kajaa bā kā Jesus bagēēt bā, ta taron nu paa me tabahyy hāng ta wē. Ti m' taky hadoo:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —babā magēē bā paawā, hāy y dooh paawā tadajēb bā —nāng mäh.

33 Ti m' Jesus bahapāh bā Marija haoot doo, Judah buuj Marija sii han'aa do na-āāj hē ha'oot doo, baad nado wād ta h'yyb, tak'ēp tahyb n'aa tón wāt. Tahyb n'aa esów wāt. 34 Ti m' tabeaj kán:

—Nyy bā bē dakā jēng? —nāng mäh.
Ti m' raky hadoo:
—B'ēēp, mahegāā, Hyb N'aa Jawyk Doo —nāk mā sa kyyh.

35 Ti m' Jesus baód wāt.
36 Ti m' Judah buuj raky hadoo:
—Bē hegāā, tak'ēp paa takamahān —nāk mā sa kyyh.

37 Ti m' ta wób raky hadoo:
—Ty tamah do taty nā dāk, tanoo. Hēd n'aa tananoo hahy tanadajēp hyb n'aa? —nāk mā sa kyyh.

38 P'aa hēnh ēnh baad nado wād Jesus h'yyb. Tak'ēp tahyb n'aa tón takajaa bā kamag basuun bā. Pā gabaho doo gó radakā jēng. Pā gatsabak doo me ranoo gatsēē dāk. 39 Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē noo gatsē do hōm —nāng mäh.
Ti m' Maah-Ta, dajēp do ānh, ky hadoo:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —buu banes'aa dāg. Ji meheet pé dāg ta āh tadajēp —nāng mā Maah-Ta kyyh.

40 Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Hā y mah'yy kae bā, mahapāh da P'op Hagā Do kabaj'aa doo —nāng mā Jesus Maah-Ta hā.

41 Ti m' ranoo gasēēts hōm kán. Ti m', p'op Jesus ty dēē wāt taky n'aa etsēē hyb n'aa P'op Hagā Do hā. Ti m' taky hadoo:
—Taw'āāts hē Ee. Mamaa napāh, maky daheeh y ky n'aa etsēē doo.

42 Y hapāh né hē y mamaa napāh, y maky dahē had'yyt hē. Ta tii d' y wén edoo, babā hab'ēēh do sa hyb n'aa, om né hē ti y mejō hyng do raky daheeh hyb n'aa —nāng mā Jesus kyyh P'op Hagā Do hā.

43 Ti m' ta ti tabedoo do jawén paa bā kā, tak'ēp tanaēēj kán mäh:
—Rasaro! —nāng mäh. —Anāh! —nāng mäh.

44 Ti m' dajēp do paa anā kán. Kahapōōs ta mooh, ta tsyym sii hē pāān hawak doo me. Ta matym na-āāj mā kahabēn pāān me.

Ti m' Jesus ky hadoo:
—Bē apyn hōm pāān, baad tabahōm hyb n'aa kā —nāng mā Jesus.

45 Ti m' hajōk Judah buuj Marija heg'āās do Jesus pahuunh do hapāh doo, ta hā rah'yy kae padāg kán. 46 Ta wób ah'ūūm mā Pariséw sa wē, ramaher'oot mā Jesus mo haj'aa ky n'aa hā.

Jesus hā Pariséw rakamaj'ii do panyyg n'aa hahȳȳh

47 Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Pariséw daheeh ratsyyd bong Sinedirijo ajyy n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa hedoo doo, séd hā rakata padēēk hyb n'aa. Rakata dāk bā kā m', raky hadoo mäh:

—Nyy d' er bad'oo? Bē hegāā! Hajōng hahy'yy pehuunh doo. 48 Er hyb n'aa nap'eed had'yyt bā tapehuunh do hā, sahōnh hē da rah'yy kae padēēk ta hā, sa wahē n'aa tabahado dāk hyb n'aa. Roma buuj warahēn n'aa kamajē bong da āā hā tii bā. Rado hōm da P'op Hagā Do tób n'aa. Rado hōm da āā hā n'aa —nāk mā sa kyyh.

49 Ti m' sa seeh, Kajapas hād nāng doo, ti noo gó P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āāt do ky hadoo sa hā:
—Doooh bē hapāh péh —nāng mäh. 50 —Doooh bē h'yy genā bā? Taw'āāts hē ta ti sét né hē dajēp, sahōnh hē Judah buuj ranadējēp hyb n'aa —nāng mā Kajapas kyyh.

51 Ta daaj hē tahajaa do hyb n'aa nado ta tii d' tabaher'oot. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āāt do tado hyb n'aa, P'op Hagā Do banoo ta hā ti tabaher'oot hyb n'aa, ta pooj jé Jesus ky n'aa hā. Jesus dajēp da Judah buuj sa hyb n'aa tahanāng pé m' tii d' taker'oot doo. 52 Tadajēp Judah buuj sa hyb n'aa had'yyt nado. Tata dāk séd hā da na-āāj hē sahōnh hē P'op Hagā Do taah hedoo do jé pad'yyt hē hābong doo.

53 Ti jawén paa bā kā m', Kajapas her'oot jawén paa bā kā m', Judah buuj wahē n'aa rabaher'ood kán nyy da da Jesus radaj'ēēp.

54 Ti hyb n'aa, dooh Jesus awād wāt bā sahōnh hē mahang kā. Ti hyb n'aa ahōm kán mā ta ma matēg sa sii kā panang Eparajim hād nāng do tabanāng hēnh, tabanawāng do nab'yy hēnh kā. T'ii hēnh rabaym dō.

55 Tabedaa dāk bā Pas-kowa hād nāng do Judah buuj rataheb'ēēs doo, hajōk hah'ūūm mā Jerusarēnh hēnh, t'ii hēnh ratab'ēēs hyb n'aa. Pas-kowa pooj jé rabahōm, sa h'yyb rabenām hyb n'aa P'op Hagā Do matym gó, baad ratab'ēēs hyb n'aa. 56 Jesus mā resooos P'op Hagā Do tób n'aa yt hā rabab'ēēh bā. Hahȳȳ d' mā sa kyyh:

—Nyy da bē hā? Ana g'eeh da Pas-kowa er tab'ēēs bā? —nāk mäh.
57 Tii da rawén edoo, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Pariséw sa daheeh ramejūū do hyb n'aa ramaher'oot hyb n'aa Jesus rahapēē bā. Rakarēn paawā ramaher'oot ramaso dāk hyb n'aa.

Buu benyym do Marija ah'ook do Jesus tsyym hā panyyg n'aa hahȳȳh

12 Ji moo oow see pé ta āh Pas-kowa hād nāng do pooj jé, Jesus matēh kán panang Betanija hād nāng doo hēnh, Rasaro taganyy wāt do panang bā. 2 Takajaa bā kā m', Jesus najiis ramoo bok Jesus raweh'ēēh do tā n'aa. Maah-Ta manaa ti hat'oonh do sa waa, sa tā. Rasaro asooh sa mahang. 3 Ti m' Marija bado dāk buu benyym do hood. Hād eh ta hood. 4 Tak'ēp ky n'aa gebah, heh'āāt, joom nah-do hād nāng do s'ēēb ti buu benyym doo. Ti m' tabahah'ook Jesus tsyym hā. Ti m' tatsyym hawug hōm ta sēēn me. Jé pad'yyt hē dāg tób yt hā buu benyym do buu bewād dāk.

4 Ti m' Judas Ikarijot hād nāng doo, Jesus ma matēg seeh, ta jawén Jesus tahaēēj dāk doo, ky hadoo:

5 —Hēd n'aa buu benyym do takanes'ēēm? 300 moweed k'āāts tēg hawak paawā ta sām. Ta sām ji an'oo paawā kas'uut do sa hā —nāng mā Judas kyyh.

6 Kas'uut do tat'yyd mehīn do hyb n'aa nado ta tii da tawén her'oot. Baretsēg tii. Jesus sa dajēer hagā n'aa Judas. Tahes'ook mā ta gó radahep'ēē doo.

7 Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Na magēd ti ȳȳnh. Y radakā jēng noo gó buu benāw n'aa tii d' tabad'oo. 8 Kas'uut do aboo had'yyt hē bē mahang. Y ti hỹȳh, dooh bē mahang ȳ awād wād bā had'yyt hē —nāng mā Jesus Judas hā.

9 Ti nuuj jé m' hajōk Judah buuj raky n'aa napēē dāk Betanija bā Jesus bawād dāk doo. Ti m' rabana kán Jesus rabaheg'āās hyb n'aa. Rasaro, dajēp do paah, Jesus ganyy wāt do rabaheg'āās hyb n'aa na-āāj né hē. 10-11 Rasaro hyb n'aa hajōk Judah buuj rahyb n'aa eréd hōm sa wahē n'aa. Jesus hā m' rah'yy kae padāg kán. Ti hyb n'aa P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa Rasaro sii hē rakarēn radaj'ēēp.

I Tii da P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do mejūū paah. II Riit gó ji ety bā, ta baa bā tagadāk.

Baad Jesus ragadoo Jerusarēnh bā panyyg n'aa hahŷȳh

¹² Ti m', jati pé hajōk doo, Pas-kowa hyb n'aa Jerusarēnh hēnh han'aa doo, Jesus raky n'aa napāh hana do Jerusarēnh hēnh. Ta hōō bā tabawād dāk. ¹³ Madyyk g'aad hadoo do rakekyyt mäh, an'yyh mā panang bā naa, Jesus ragadoo hyb n'aa. Ti m' raky hadoo, tak'ēp sa kyyh:

—P'op Hagā Do āā j'aa etsē! —nāk mäh. —Ky n'aa kedēng tii, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo! ¹ —nāk mäh. —Ky n'aa kedēng, Is-araéw buuj sa wahē n'aa! —nāk mā sa kyyh.

¹⁴ Ti m' jumeto t'aah jó Jesus baso kán. Tii d' né paa ta ky n'aa, P'op Hagā Do kyy kerih doo. Hahŷȳ da takerih:

¹⁵ “Bē eŷȳm manā Sijōn ^{II} buuj.
Bē hegāā! Bē wahē n'aa ti awāt da.
Jumeto t'aah jó tabana.” ^{III}

¹⁶ Pooj jé dó, dooh Jesus ma matēg rah'yy genā nā bā ta ti P'op Hagā Do kyy kerih doo Jesus hā kamētā wāt ti noo gó. Ta jawén, Jesus dajēb, Jesus ganā wāt, Jesus basēēk doo jawén paa bā ká, rahyb n'aa es'ee dāg kán ta ti ta ky n'aa kerih doo, ta hā kamētēēh doo.

¹⁷ Ti m' hajōk doo wób, hap'ēēh doo Rasaro Jesus ganyy wāt doo, rah'er'oot mā ta wób sa hā. ¹⁸ Ti hyb n'aa ká m', ta ti Jesus pahuunh doo raky n'aa napāh doo hyb n'aa, hajōk an'yyh panang bā naa Jesus ragadoo hyb n'aa. ¹⁹ Ti m' Pariséw raky n'aa jōg bong sa da hadoo do hā. Hahŷȳ d' mā sa kyyh:

—Bē hegāā! Dooh āā haja bā hahŷȳh. Sahōnh hē ta wē rabahōm kán —nāk mā sa kyyh.

Gereg buuj wób rakarēn do rahēg'āās Jesus panyyg n'aa hahŷȳh

²⁰ Ti m' Pas-kowa noo gó, P'op Hagā Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa han'aa doo sa mahang ti abong mā Gereg buuj wób. ²¹ Pirip wē rabana. Betsaj-Da panang bā, Garirej hā n'aa bā naa ti Pirip. Ti m' raky hadoo:
—Hyb n'aa jawyk doo, —nāk mäh —āā karēn Jesus āā bahegāā paawā —nāk mäh.

²² Ti m' Pirip ahōm Ān-Deréh wē, tamaher'oot hyb n'aa. Ti m' Ān-Deréh bahadaa hōm Pirip. Jesus wē rabahōm ramaher'oot hyb n'aa Gereg buuj rakarēn doo. ²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Kaja dāk hŷȳ ká ȳȳh, Aj'yy Hadoo Do Hŷȳ Pong Jé Hana Do dajēb doo, baad ŷ P'op Hagā Do wén weh'ēēh da —nāng mäh. ²⁴ —Né hup ŷ né hē hahŷȳ her'oot doo: Tiriig ag k'āāts gó takanajāg bā, k'āāts gó ta bōg nadajēb bā, ta mab hē, sēt hē had'yyt hē tabaym ti ta ag. Ta bōg dajēb bā, papuuj ganyy bā, tii bā hajōng ta ag ganā kán ta hanaa ^{IV} —nāng mäh. ²⁵ —Jé badāk hahŷȳ hā ji hawāt do hā tak'ēp kamahān doo, dooh da tanu dēē bā P'op Hagā Do wē. Badāk hahŷȳ hā ji hawāt do hā kamanahān doo, edēb had'yyt da P'op Hagā Do pa. ²⁶ Jé karēn pé wē ŷ moo wāt péh, taw'āāts hē hēp ŷ hata had'yyt hē. ŷ bawāt bā tabawād had'yyt hē da wē ŷ moo wāt doo. Ee weh'ēēh da tii —nāng mäh.

²⁷ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Hŷȳ ká, taw'āāts hē nado hēp ŷȳ. Nyy da da kēh ŷȳ P'op Hagā Do hā? “Ee, ŷ medēēb nesaa do ŷ ahob mahānh, ŷ dajēb mahānh”, nāng g'ee d' ŷȳh? Dooh. ŷ dajēb hyb n'aa né hē ŷ bahyng —nāng mā Jesus.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo P'op Hagā Do hā:
—Ee, mametā baad had'op do om, tak'ēp kabaj'aa do sahōnh hā —nāng mā Jesus kyyh.

Ti m', hŷȳ pong jé naa tamaa ena kyyh. Hahŷȳ da m' ta kyyh:
—ŷ metā wāt. P'aa hēnh da ŷ metēēh ēnh —nāng mäh.

²⁹ Darung mā hajōk doo tii bā hab'ēēh doo sa hā.
—Āās ti her'oot ta sii —nāk mā ta wób sa kyyh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Hēp ŷ n'aa nado ti kyy ber'oot. Bē hyb n'aa ti taber'oot, bē ky da heeh hyb n'aa —nāng mā Jesus.

³¹ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Hŷȳ ká kajaa dāk P'op Hagā Do ky n'aa etyy do badāk hahŷȳ hā habong do ta hā h'yy kana'eeh doo. Da hē ká Nesaa Do Yb, badāk hahŷȳ hā habong do hā mejūū do kahabēē hōm kán. ³² ŷȳ ká, p'op kajatsēk doo hā, b'aa hā, ŷ radahēē dāk bā, ŷ naēnh da wē ŷȳ sahōnh hē badāk hahŷȳ hā habong doo —nāng mā Jesus.

³³ Ta tii d' tawén her'oot, tametēēh hyb n'aa nyy da tadajēp.

³⁴ Ti m' hajōk doo raky hadoo:

I Saaw-Mo 118.25-26 II Jerusarēnh panang ti Sijōn . Isaraéw buuj na-āāj hē ká ramaneēēj kán Sijōn . III Sakarija 9.9 IV Ta ky n'aa hā né hē Jesus her'oot ta tii. Jesus né hē tiriig ag hadoo. Jesus nadajēb bā paawā, dooh takahūim boo tii bā ta hā h'yy ka'eeh doo, tahanāng pé tii.

—Āā ky n'aa napāh P'op Hagā Do kyy kerih doo. Kristo hād nāng doo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, awād had'yyt hē m', dooh tadajēb bā takerih doo gó taher'ood bā. Hēd n'aa Aj'yy Hadoo Do Hŷȳ Pong Jé Hana Do p'op radahāng, mabanāng? —nāk mā sa kyyh.

³⁵ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus baher'oot sa hā:

—Kanhēn doo nā ta bag bawāt nā bē mahang. ^V Taw'āāts hē bē babok tabawak nā bā, badajung do ^{VI} adēē pooj jé bē hā. Ta tii d' ŷ wén her'oot bē hā, tabadajuu gó hawāt doo, dooh tabahapēē bā do hyb n'aa n'yy hēnh tahahōm. ³⁶ Bē mahang ta bag bawāt nā bā, taw'āāts hē bē h'yy ka'eeh ta hā tabahajaa nā bā, ta bag taah ^{VII} bē bahadoo hyb n'aa —nāng mā Jesus hajōk doo sa hā.

Ta ti taher'oot doo jawén paa bā ká m', Jesus bahōm kán hajōk doo sa mahānh. Ta m'aa hēnh mā tabawād dāk, ta ma matēg ta sii.

Hēd n'aa Jesus hā rah'yy kana'eeh do panyyg n'aa hahŷȳh

³⁷ Hajōng ta metēē n'aa Jesus pehuuj né paawā sa matym gó, ta wób dooh rah'yy kae padāg bā ta hā. ³⁸ Rawén h'yy kana'eeh, Isajas, P'op Hagā Do ky n'aa rod makū her'oot doo paa kamētēēh hyb n'aa. Hahŷȳ da Isajas baher'oot paa P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do kyyh:

“Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo,
dooh raky dahē bā ēr her'oot doo.
Dooh rah'yy genā bā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk doo hejōj sa hā kamētēēh doo.” ^{VIII}

³⁹ Rawén nahajaa rah'yy ka'eeh, hahŷȳ da Isajas erii wāt doo paa hyb n'aa P'op Hagā Do kyyh:

⁴⁰ “P'op Hagā Do gatsēē dāk sa matym, ranahapāh hyb n'aa.
P'op Hagā Do gatsēē dāk sa h'yyb tym,
rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa,
rah'yy kawanareem hyb n'aa.
Rah'yy kadawuung bā paawā hā ŷȳ,
rah'yy kawereem bā paawā,
ŷ h'yyb wareem paawā, baad rababok hyb n'aa ká.” ^{IX}

⁴¹ Ta tii da Isajas wén her'oot paah, Jesus hejōj, Jesus bag tak'ēp gabarēēh doo tabahapāh doo hyb n'aa dawēē naa. Ti m' ta ky n'aa né m' ti taher'oot, Isajas hā.

⁴² Dooh né paawā hajōk doo raky dahē bā, hajōk Judah buuj wahē n'aa sii hē rah'yy kae padāg kán Jesus hā. Dooh rah'er'ood bā Jesus hā rah'yy ka'eeh doo, Pariséw rajēȳm doo hyb n'aa. Rahabēē nyyh tii bā sa h'yyb, tób P'op Hagā Do panyyg rayd naher'oot doo bā naa. Sa h'yyb gó ub rah'yy ka'eeh. ⁴³ Sa hā baad ub sa da hadoo rawehēē bā sa hā. Dooh de-naa hē ragenaag bā P'op Hagā Do ji taweh'ēēh doo hā. ^X

⁴⁴ Ti m' Jesus ky hadoo, tak'ēp ta kyyh:

—Jé hā ŷ h'yy ka'eeh doo, hā ŷ had'yyt nado tah'yy ka'eeh. Hā ŷ mejūū do hā né hē tah'yy ka'eeh tii. ⁴⁵ ŷ hapāh doo, hā ŷ mejūū do na-āāj né hē tahapāh. ⁴⁶ Hŷȳ pong jé naa ŷ bahyng, badāk hahŷȳ hā habong doo sa h'yyb bag ŷ bahadoo hyb n'aa, sahōnh hē hā ŷ h'yy ka'eeh doo badagyp doo gó ranaym hyb n'aa. ⁴⁷ Dooh ŷ tado bā hā ŷ ky nadah'eeh doo ky n'aa etyy doo. ŷ wén hyng babā, nesaa do ŷ ky n'aa etyy doo jawén nado badāk hahŷȳ hā habong doo sa hā. ŷ wén hyng ŷ bed'ēēp hyb n'aa nesaa do mahānh. ⁴⁸ Ti anāng né hē ŷ ty n'aa ges'yyk doo, ŷ her'oot doo ganadoo do sa ky n'aa etyy n'aa. Kēh ŷȳ, sa hā ŷ her'oot wāt doo né hē ti sa ky n'aa etyy n'aa. Kēh ŷȳ, sa hā ŷ her'oot wāt doo paa ky n'aa etyy sa hā, P'op Hagā Do banoo noo gó sahōnh hā ta sām. ⁴⁹ Ta ti ŷ ma metēēk doo, kēh ŷ gabuuj nado. Ee, ŷ mejō hyng doo, ti né hē hanoo hā ŷȳ, ŷ tamejūū ŷ her'oot doo. Ti hyb n'aa, “sa ky n'aa etyy n'aa dāg, ŷ her'oot wāt doo”, ŷ wén nāng. ⁵⁰ ŷ hapāh né hē hahŷȳh: Ee kyyh ji ted'ēēp, ji bawād had'yyt hē hyb n'aa. Ti hyb n'aa ŷ tamejūū do ŷ her'oot doo pan'aa, ti né hē ŷ her'oot had'yyt hē.

Ta ma matēg sa tsyym Jesus hets'yyt do panyyg n'aa hahŷȳh

13 Ti m' sét wād Pas-kowa ratab'ēēs doo āh. Jesus hapāh ta h'yyb gó, kaja dāk ti noo gó taberéd dāk hyb n'aa badāk hahŷȳh, ta Yb wē tabasēēk hyb n'aa ká. Jesus kamahān bong né paa ta ma

^V Ta daaj hē, ta ky n'aa né hē ti taher'oot. Jesus né hē ti ji bag hadoo.

^{VI} Tabadajung doo, Nesaa Do Yb hejōj ji tamasoo doo. Jesus, sa bag hadoo, edaa dāk ti noo gó takado hōm, P'op Hagā Do wē tametēēh. Jesus hā rah'yy kanae bā, Nesaa Do Yb moo gó rababok tii bā. Tabadajuu gó ji bawāt do hadoo tii. ^{VII} Je-sus né hē ti ta bag ta bag taah ^{VI}

^{II} Isajas 53.1X Isajas 6.10X Ti hyb n'aa rajējēn Jesus hā rah'yy ka'eeh doo, ta wób rakawanajāān hyb n'aa sa wē.

matëg badäk hahÿy hä ta sii habok doo. Ta tii d' né kä m' tametëeh sa hä tak'ëp takamahän doo.

² Atsëm mä Pas-kowa tä n'aa rabawëh. Dijab h'yyb tatug däk mä Simaw t'aah, Judas Ikarijot, Jesus tabahaëenh hyb n'aa. ³ Jesus hä ta Yb an'oo däk sahõnh hë ta hejooj, Jesus hapäh. P'op Hagä Do hä tabana, p'aa hënh tamatëeh ta wë Jesus hapäh na-ääj hë. ⁴ Ti m' Jesus bas'ëeg gëët, tado nyyh ta saroor j'ooj hadäk doo. Tawaho däk mä ta baa bä pään ji kamehewuuk doo. ⁵ Ti m' naëng tagedu jat ta hood gó, ti m' ta ma matëg sa tsyym tahetsyyd kán. Ti m' tabawug hõm ta hä hadäk doo me.

⁶ Simaw Peed wë takajaa bä kä m', Peed ky hadoo:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —tsym ÿ sii hë mabahets'yyt? —näng mäh.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:
—Dooch mah'yy ganny nä bä hahÿ ÿ moo wät doo. Ta jawén da maba-hapäh —näng mäh.

⁸ Ti m' Peed ky hadoo:
—Dooch. Tabad'op hë tsym ÿ mahetsyyd I —näng mäh.
Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—A tsyym ÿ nahetsyyd bä, dooh hëp ÿ hata mado wäd da —näng mä Jesus ta hä.

⁹ Ti m' Simaw Peed ky hadoo kán:
—Tii d' madoo bä, ÿ karën paawä sahõnh hë ÿ mabahets'yyt! —näng mä Peed kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Hehob wät doo, baad däg ta hä sahõnh hë. Jääm né hë ta tsyym tahets'yyt nä. Baad däg bë hä. Jääm né hë sét hë bë see baad nadoo —näng mä Jesus.

¹¹ Jesus hapäh mä ta hä haëenh doo. Ti hyb n'aa, “Dooch sahõnh hë baad tado bä”, tawén näng.

¹² Jesus bahaja däk mä sa tsyym tahets'yyt doo, p'aa hënh tadadäk ta saroor j'ooj hadäk doo, ahyy sooh p'aa hënh, ti m' taky hadoo:

—Bë hapäh nyy d' tahanäng pé ta ti ÿ moo wät do bë hä? —näng mäh. ¹³ —ÿ bë maneëenh “Ma matëg”, “Hyb N'aa Jawyk Doo”, näk bëeh. Baad né ti bë kyyh. Ti né hë ÿÿh. ¹⁴ ÿÿh, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, bë ma matëg né paawä, bë tsyym ÿ hetsyyd wät. Ti hyb n'aa taw'ääts hë bë na-ääj hë da bë hetsyyd bë h'yy kanatëe tsyym.

¹⁵ Taw'ääts hë ÿ metä wät doo da da bë bad'oo. ¹⁶ Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Dooch sa karom sa kariw n'aa bahänh tanu gadäg bä. Dooch sa panäg sa hä mejüü do sa bahänh tado bä. ¹⁷ Bë hapëe däg kán ta tii. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do bë taky n'aa edëng da ta tii da bë moo hedo bä.

Ta majiï moo gó rahaëenh do ky n'aa Jesus her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:
—Dooch sahõnh hë bë ky n'aa had'yyt tado bä ta ti ÿ her'ood wät doo. ÿ hapäh ta ti sahõnh hë ÿ asëew däk doo. Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do ÿ asëew hõm do see ky n'aa: “Si ÿ hawa do ÿ tahyub n'aa wareem däk.” ¹⁹ Kametä kán ta ti kerih doo gó ta ky n'aa kä. ²⁰ Ta pooj jé ta ti bë ÿ maher'oot, kametëeh do pooj jé, takametä däg bä, ÿ né hë Hawäd Had'yyt Do bë ky daheeh hyb n'aa. ²¹ Jé ÿ mejüü do gadoo doo, ÿ na-ääj né hë tagadoo. ÿ gadoo doo, hä ÿ mejüü do tagadoo. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh.

²² Jesus bahajaa bä kä m' ta ti taher'oot doo, baad nado wäd ta h'yyb. Ti m' baad tabaher'oot sa hä:
—Bë see ÿ tahaëenh da majiï moo gó. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mä Jesus sa hä.

²³ Ti m' sa daaj hë ta ma matëg raky kakä bong. Dooch rahapëe bä jaa ky n'aa ta ti taher'oot doo. ²⁴ Sa kanatëe, Jesus tak'ëp kamahän do asooh p'eets hë Jesus pa. ²⁵ Ti m' ta moo me Simaw Peed häd näng do beheet, p'eets hë hasooh do hä tabeaanh hyb n'aa ta hä jaa ti tahedoo doo. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Mameaaj ta hä jaa péh —näng mä Peed kyyh.
²⁶ Ta ti Peed mejüü doo, p'eets hë takatahä däk ta hä, tabeaanh hyb n'aa. Ti m' tabeaanh:

—Jaa tii, Hyb N'aa Jawyk Doo? —näng mäh.
²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:
—Hahÿ päw ÿ heh'ooos do ÿ hanoo doo. Ti né kä —näng mä Jesus. VI

I Peed wén ganadoo paawä, ji karom moo heb'ooh do mo n'aa me Jesus bad'oo sa hä. Hyb n'aa jawyk Jesus, Peed matym gó. II Ji da hadoo do ji masa, tahanäng pé tii. Dooch ji daaj hë ji kawehëe bä. Dooch hahÿÿ da ji kyyh: “Dooch ta ti ÿ moo wäd bä. Ta karom nado ÿÿh.” Dooch tii da ji kyyh. Ji da hadoo do ji masa sahõnh hä. III Dooch Jesus bahänh rado bä, tahanäng pé tii. IV Saaw-Mo 41.9 V Jowāw tii. VI Kaja hë apäh Jesus her'oot ta ti jowāw hä. Ta wób apäh dooh

Ti m' tabehoots kán, tan'oo kán Judas Ikarijot hä, Simaw t'aah hä kä. VII²⁷ Judas gado däg sii hë m', Nesaa Do Yb bajëe suun ta h'yyb tym gó.

Ti m' Judas hä Jesus ky hadoo:
—Nayyw hë mamoo wäd mamoo wät doo kä —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²⁸ Tii bä hat'oonh doo, dooh m' rah'yy genä bä tii d' Jesus bedoo do Judas hä. ²⁹ Sa dajëer wë näng do ta ti Judas. Ti hyb n'aa Jesus mejö hõm Pas-kowa waa n'aa hata hetsëe, red'oo mäh. Kasuud is do sa hä da-jëer tanoo, ta wób red'oo mäh. ³⁰ Ti m', päw tagadoo do jawén paa bä, Judas bahõm kán. Badajuu däk.

Papuu ky n'aa jawyk do ky n'aa hahÿÿh

³¹ Judas banyyh do jawén paa bä kä Jesus ky hadoo ta wób sa hä:
—Kametä däg kán hÿÿ kä Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do tak'ëp hadoo do ta kabaj'aa doo, tak'ëp raweh'ëeh doo. P'op Hagä Do tak'ëp ta kabaj'aa doo, raweh'ëeh doo, kametä däk Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do hyb n'aa. ³² P'op Hagä Do tak'ëp ta kabaj'aa doo, raweh'ëeh doo, ta hyb n'aa kametä däg bä, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong jé Hana Do tak'ëp ta kabaj'aa doo, raweh'ëeh doo, kametä däk da P'op Hagä Do an'oo bä. Nayyw hë ÿ P'op Hagä Do weh'ëeh.

³³ Ti m' taky hadoo ënh:
—Tah haa hedoo doo, dooh tabadawëd wäd bä bë mahang ÿ bawät doo. Bë esóts né paawä da ÿÿh, dooh bë haja nä bë hõm bä ÿ hawät hënh. Tii d' né hë ti ÿ her'oot do paa Judah buuj sa wahë n'aa hä —näng mäh. ³⁴ Papuu ky n'aa jawyk do bë hä ÿ mejüü: Taw'ääts hë bë kamahän ta wób. Taw'ääts hë bë ÿ kamahän doo da bë kamahän ta wób. ³⁵ Ta wób bë kamahän do hä, ma matëk ÿÿ bëeh, tii hä da sahõnh hë rabahapäh —näng mäh.

³⁶ Ti m' Simaw Peed ky hadoo ta hä:
—N'yy hënh mabahõm, Hyb N'aa Jawyk Doo? —näng mäh.
Ti m' Jesus ky hadoo:
—Dooch tahaja nä bë ÿ hahõm hënh mahõm bä nag'aap hë. Ta jawén da, jawén ÿ mabana kán —näng mä Jesus Peed hä.

³⁷ Ti m' Peed ky hadoo:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —hëd n'aa tanahajaa nayyw hë ÿ ahõm bä a sii? —näng mäh. —ÿ radajëeb bä a hyb n'aa, na madajëeb its ÿÿh. A hyb n'aa né hë ÿ kan'oo däk —näng mä Peed.

³⁸ —Öm dajëp né da hëp ÿ n'aa? —näng mä Jesus. —Karaak bahÿÿh do pooj jé, tamawoob nuu me da ÿ maky n'aa jején da. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mä Jesus kyyh Peed hä.

Ta ma matëg Jesus h'yyb en'yym do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' sahõnh hë ta ma matëg sa hä Jesus ky hadoo:
—Bë hyb n'aa tón manäh. Taw'ääts hë bë h'yy kae had'yyt hë P'op Hagä Do hä. Hä ÿ na-ääj hë taw'ääts hë bë h'yy kae had'yyt hë. ² Hÿ pong jé, Ee tób bä, tabawät bä, ti anäng hajõng bë baym doo. T'ii hënh ÿ basëek bë pooj jé, ÿ benäm hyb n'aa bë baym do hood. Tii d' tanado bä paawä ÿ her'oot paawä bë hä. ³ ÿ basëek bë tyw n'aa ÿ benäm hyb n'aa. Tii bä ÿ matëeh da bë ÿ mahüüm hyb n'aa wë ÿÿ, ÿ bawät bä bë babok hyb n'aa na-ääj hë. ⁴ Bë hapäh né hë ta tyw n'aa ÿ mahõm doo —näng mä Jesus kyyh.

⁵ Ti m' Toméh ky hadoo ta hä:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —dooch ää hapëe bä n'yy hënh mabahõm. Ti hyb n'aa nyy da ää bahapäh ta ti ta tyw n'aa? —näng mä Toméh kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:
—ÿ né hë ta tyw n'aa, ÿ né hë ta hub her'oot doo, ÿ né hë hanoo hedëb had'yyt do P'op Hagä Do pa. Jääm né hë hëp ÿ n'aa Ee wë ji nu däng. ⁷ Baad ub ÿ bë mepëe bä, bë mepäh na-ääj hë Ee. Sét né hë ääh. Hÿÿ kä bë mepëe däk, bë ty gepëe däk na-ääj hë Ee —näng mä Jesus sa hä.

⁸ Ti m' Pirip ky hadoo:
—Mametä ää hä a Yb. Jääm né ti ää karën, Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mä Pirip.

⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Bäp peej né paawä ÿ bawäd däk bë sii, dooh ÿ mamepëe nä bä, Pirip? —näng mäh. —Tahapëe däk do ÿÿh, Ee na-ääj hë tahapëe däk. H'ëed hyb n'aa ti mabedoo, “Mametä ää hä a Yb”, mabanäng? ¹⁰ Dooch maky dahé bä? Ee h'yyb gó ÿ bawät, hëp ÿÿ gó Ee bawät. Bë hä ÿ her'oot wät doo, këh ÿ gabuu had'yyt nado tii. Ee kyyh né hë tii. ÿ moo wät doo, Ee, hëp ÿÿ gó had'yyt hawät doo, ti né hë moo wät tii. ¹¹ Taw'ääts hë bë ky daheeh, Ee h'yyb gó ÿ bawät, hëp ÿÿ gó Ee bawät, ÿ hanäng doo. Bë ky nadahé nä bä, taw'ääts hë bë ky daheeh ÿ pehuunh do hyb

ramaa napëe bä Jowāw hä Jesus her'oot doo, ti hyb n'aa dooh rah'yy genä bä Jesus bedoo do Judas hä. VII Simaw see ti Judas Ikarijot yb. Simaw Peed nado.

n'aa. ¹² Né hup y né hē hahy y her'oot doo: Hā y h'yy ka'eeh do tamoo wāt da y moo wāt do paah. Y moo wāt do paa bahānh da tamoo wāt tii kā, Ee wē y basēek do hyb n'aa kā. ¹³ Sahōnh hē hāt y y gó bē etsēē do y moo wāt da bē hā, y moo wāt do hā Ee kawehēē dāk hyb n'aa. ¹⁴ Sahōnh hē hāt y y gó hā y bē ets'ēē bā, y ky daheeh né hē, y anoo né hē.

P'op Hagā Do Sahee Jesus ky n'aa enooh do panyyg n'aa hahy y h

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Y bē kamahān bā, bē ky daheeh da y mejūū doo —nāng mäh.
¹⁶⁻¹⁷ —Ee hā y etsēē da, tii bā da bē hā taban'oo kån bē masa n'aa seeh, bē sii tabawād had'yyt hyb n'aa. P'op Hagā Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metēēh do né tii. Badāk hahy y hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do dooh rahaja bā ragado bā ta Sahee, ranahapāh do hyb n'aa, ramaa nanapāh do hyb n'aa na-āāj hē. Bē ti bē mēpāh, bē sii tabawāt do hyb n'aa, bē na-āāj kā bē h'yyb gó tabajēē suun kån. ¹⁸ Dooch bē y eréd bā. Dooch da kabariū boo bē do bā. P'aa hēnh da y bana bē wē. ¹⁹ Dooch tabadawēd nā bā, tii bā badāk hahy y hā dawēē P'op Hagā Do mahānh habong do dooh y rahapēē wād bā. Bē hapāh da y tii. Y awād had'yyt do hyb n'aa, bē na-āāj hē bē h'yyb gó tabajēē suun kån. ²⁰ Y ganā wāt noo gó, Sahé y y mejūū noo gó, tii bā da bē bahapāh Ee h'yyb gó y bawāt. Hēp y y gó bē babok, bē h'yyb gó y bawāt bē bahapāh na-āāj né hē ti noo gó. Séd ēr h'yyb hedoo. ²¹ Kēh y gadoo doo, ky daheeh doo, ti né hē ta ti hā y kamahān doo. Hā y kamahān doo, Ee kamahān da. Y na-āāj hē y kamahān tii. Ta hā y banoo, tah'y y gahoot hyb n'aa hā y y.

²² Ti m' Judas see (Ikarijot nadoo doo), ky hadoo ta hā:
—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —h'ēēd hyb n'aa āā hā had'yyt hē mabanoo a hā ji h'yy ganāng doo, ta wób sa hā dooh? —nāng mā Judas see kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Hā y kamahān do ky daheeh né hē y ma metēēk doo. Ee kamahān ti ta tii. Āā an'aa da ta wē. Ta h'yyb tym gó da āā babok. Jāām hē hā y kamahān do hā y banoo tah'y y ganāng hyb n'aa hā y y. ²⁴ Hā y kamahān doo, dooh taky dahé bā y ma metēēk doo. Ti hyb n'aa, dooh sa hā y an'oo bā hā y rah'y y genāh hyb n'aa. Kēh y nado ta ti bē maa newēē doo. Ee, hā y mejūū do kyy né tii.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Ta ti bē y maher'ood wāt, babā bē sii y bawāt nā bā. ²⁶ Bē masa n'aa, P'op Hagā Do Sahee, kēh y y gó Ee P'op Hagā Do mejūū doo, ti né da bē tama metēēk sahōnh hā. Sahōnh hē bē hā y her'ood wāt do paah, bē hyb n'aa newēē tan'oo bā bē hā.

²⁷ H'yyb n'yym do y banoo bē hā. Bē wē da tabaym. Y anoo hēp y nāw bē hā. Badāk hahy y hā habong do P'op Hagā Do nahapāh do ranoo do nahado tii. Bē h'yy ketōn manāh. Bē ēy y manāh —nāng mā Jesus kyyh.

²⁸ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Bē maa napēē bok hahy bē hā y her'ood wāt doo: “Y da ahōm, tii bā p'aa hēnh y bana bē wē”, nāng y y. Y bē kamahān bā paawā, bē paawā tseb'ee Ee wē y basēek do hyb n'aa. Y hyb n'aa jawyk do bahānh Ee hyb n'aa jawyk. ²⁹ Ta pooj jé bē y maher'ood wāt, tametēēh bā kā bē h'yy ka'eeh hyb n'aa hā y y. ³⁰ P'eets dāg Nesaa Do Yb, badāk hahy y hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do hā mejūū doo. Ti hyb n'aa, dooh tabadawēd wād bā y her'oot bē hā. Dooch Nesaa Do Yb haja bā hā y y. ³¹ Daj y y hē y kan'oo dāk dajēh hā, sahōnh hē hā y Ee mejūū do y ky daheeh do hyb n'aa, Ee y kamahān do hyb n'aa. Taw'āāts hē sahōnh hē dawēē P'op Hagā Do mahānh habong do rabahapāh y ky daheeh Ee, y kamahān Ee.

Ti m' Jesus ky hado kån:
—Hamäh, ēr ah'ūūm ta s'ee hēnh.

Jesus joom uwa hād nāng do hadoo do ky n'aa hahy y h

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:
—Joom uwa patuuh heh'āāt hadoo y y. Ee, uwa danāh, ta hā moo wāt doo. Uwa tyd hadoo hā y h'yy ka'eeh doo. ² Uwa tyd, tyt y hadoo do neaak do Ee gakyd hōm da. Uwa tyd, tyt y heaak do baad taban'y y. Ta poo gekyd hōm, baad tabeaaak hyb n'aa ta bahānh kā. ³ Baad dāg bēēh. Tabeny yw dāk bēēh, bē y ma metēēk do hyb n'aa. ⁴ Y karēn séd hā bē h'yy kata dāg had'yyt hā y y, tii bā y h'yy kata dāg had'yyt hē bē hā kā. Dooch uwa tyd haja bā ta m'aa hēnh teag bā. Taw'āāts hē ta patuuh hā tadāg had'yyt hē. Ti hadoo bē hā. Dooch bē ha-

I Ta yb wē Jesus basēek do jawēn paa bā, tamejō hyng P'op Hagā Do Sahee, ta hā h'yy ka'eeh do h'yyb tym gó tabawāt hyb n'aa. Jé pad'y y hē rabaher'ood hōm kån Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa hajōk h'yy kae padāg kån Jesus hā, P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. Ti hyb n'aa, y moo wāt do paa bahānh da tamoo wāt tii kā

II P'op Hagā Do Sahee gó Jesus bana sa wē p'aa hēnh, tahanāng pé m' tii.

ja bā joom heaak do bē hado bā, dooh bē haja bā P'op Hagā Do gen'aak do bē moo boo bā, hā y bē h'yy kanata bā.

⁵ —Y né hē uwa patuuh hadoo. Tyt y hadoo bēēh. Hā y had'yyt h'yy kata dāk doo, ta hā y h'yy kata dāk doo, ti ta ti baad heaak do hadoo. Ta tii d' y wén her'oot, dooh bē daaj hē bē hajaa péh. Hā y bē nayyw bā, dooh bē hajaa péh. ⁶ Hā y h'yy kanata wāt doo, uwa tyd kaw'oong hōm, tsawyy bēēh do hadoo da tii. Ti hedoo do rabataa, tēēg hōō gó radewāts toonh, tii bā tabahōō jēng. ⁷ Hā y had'yyt hē bē h'yy kata dāg bā, y ma met'ēēg wāt do bē h'yyb gó tayyw bā, bē ky dahé bā, bē ky n'aa ets'ēē bē karēn do né hē, tii bā bē gadoo né hē. ⁸ Baad bē beaak do hadoo do hā Ee kaweh'ēēh. Bē eaak do hadoo do hā bē kametēēh hēp y hata hadoo bēēh. III

⁹ —Ee y takamahān doo da bē y kamahān. Taw'āāts hē y kamahān do bē h'yyb gó tabawād had'yyt hē. Bē eréd manā tii hā. ¹⁰ Bē hā y mejūū do bē ky dahé bā, y kamahān do awād had'yyt da bē h'yyb tym gó. Dooch bē eréd bā tii bā. Bē gado had'yyt hē tii bā bē y kamahān doo. Taw'āāts hē y bad'oo doo da bē bad'oo: Hā y Ee mejūū do y ky daheeh. Ti hyb n'aa Ee kamahān do awād had'yyt hē hēp y tym gó. Ti hyb n'aa, dooh y eréd bā takamahān do hā. ¹¹ Ta ti bē hā y her'ood wāt, y tsebē doo da bē tsebē hyb n'aa, baad bē tsebee had'yyt hē hyb n'aa. ¹² Hahy ti y mejūū doo: Bē kamahān bē y wén maneēēnh, sahōnh hē hā y Ee maher'oot do y tabēj dāk do hyb n'aa bē hā. ¹⁶ Bē nado ti y hasēēw wāt doo. Y ti hasēēw bong bēēh. Bē y wén sēēw hōm, y mejūū joom heaak do hadoo bē bahadoo hyb n'aa. Joom ag kanarejāā do hadoo ti y karēn bē hā. ¹⁷ Tii bā da sahōnh hē hāt y y gó bē ky n'aa etsēē doo, Ee anoo da bē hā. ¹⁸ Bē y mejūū bē kamahān bē da hadoo doo.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Badāk hahy y hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do bē wē rakamajē bā, bē hyb n'aa es'ee, pooj jé hā y rakamajē bong. ¹⁹ Badāk hahy y hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do wób bē ado bā paawā, bē paawā rakamahān, sa da hadoo do rakamahān doo da. Dooch sa wób bē ado boo bā. Bē y asēēw hōm sa mahānh. Ti hyb n'aa bē hā rakamaj'ī. ²⁰ Bē hyb n'aa es'ee bē hā y her'oot do paah. Dooch sa karom ta kariw n'aa bahānh tanu gadāg bā, nāng paa y bē hā. Ta wób y rano n'aa masoo paah. Bē na-āāj né da rano n'aa masoo né da. Ta wób, kēh y raky dahé wāt paah. Bē na-āāj da raky daheeh. ²¹ Hēp y n'aa da bē rano n'aa masoo, hā y mejō hyng do ranahapāh do hyb n'aa. ²² Y nahyy bā paawā, sa hā y naher'ood bā paawā, dooh P'op Hagā Do ky n'aa ety bā sa hā nesaa do sa mo haj'aa hyb n'aa. H'y y kā, y ahy y wāt do hyb n'aa, panyyg hanām do y maher'ood wāt do hyb n'aa sa hā, dooh da sa kyy pé sa hā P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó. Sa h'yyb haj'aa hē tii d' rabad'oo. ²³ Hā y kamaj'ī doo, Ee hā na-āāj hē takamaj'ī. ²⁴ Sa mahang tak'ēp y pehuuy wāt. Dooch hajaa pé ta tii da pehuunh péh, y pehuunh doo. Ta ti y panehuuy bā paawā, dooh paawā P'op Hagā Do ky n'aa ety bā sa hā, nesaa do sa mo haj'aa hyb n'aa. H'y y kā, rahapēē wāt né hē y pehuunh doo. Ti hadoo né hē hā y y, Ee hā na-āāj hē rakamajē bong. ²⁵ Ta tii da rawēn d'oo, P'op Hagā Do kyy kerih do kametā dāk hyb n'aa. Hahy y da takerih: “Daap hē hā y y rakamajē dāk”, V nāng mā kerih doo gó.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:
—Bē masa n'aa, P'op Hagā Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metēēh do kajaa bā kā, taher'oot da kēh y n'aa. Ee hanaa y mejūū da bē wē. ²⁷ Bē na-āāj hē y karēn bē her'ood hōm kēh y n'aa, pooj jé, y du doo noo gó bē baboo had'yyt do hyb n'aa si y y.

¹⁶ Hā y bē h'yy ka'eeh doo. ² Bē da rahabēē ny y hōm tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot doo bā naa. Ta ti bahānh da ti awāt nā. Ti awāt ti noo gó, P'op Hagā Do rah'y yb en'yym red'oo da bē radejēēb bā. ³ Ta ti hedoo do ramoo bong da, Ee daheeh y ranahapāh do hyb n'aa sa h'yyb gó. ⁴ Hahy y wén her'ood wāt bē hā, takametā wāt bā kā, bē hyb n'aa esee hyb n'aa bē y maher'ood wāt do paah. Y wén naher'oot nā paah, y awāt nā do hyb n'aa bē sii.

P'op Hagā Do Sahee ji hā metēēh do ky n'aa hahy y h

⁵ Ti m' taky hadoo ēnh:
—H'y y kā y basēek hā y mejō hyng do wē. Ti hado né paawā, dooh y bē eaaj bā n'yy hēnh y bahōm. ⁶ Bē h'yy ketōn up ta ti bē hā y her'ood

III Ji da hadoo do ji masa, ji da hadoo do ji kamahān, P'op Hagā Do karēn do ji moo wāt, ji heaak do IV Hahy joom ag kanarejāā do hedoo do

wāt do hyb n'aa. ⁷ Né hup y né hē hahy bē y maher'oot doo: Baad tanyy bē hā Ee wē y basēek. Y nas'ēeg bā, dooh paawā bē masa n'aa, P'op Hagā Do Sahee ana bā bē wē. Y basēek bā kā y mejō hyng bē wē. ⁸ Taka-jaa bā kā, badāk hahy hā habong do P'op Hagā Do hā h'y kana'eeh do hā baad tametēeh ta s'ee hēnh rahyb n'aa newēē nesaa do ramoo bok do hā. Tametēeh da ta s'ee hēnh rahyb n'aa newēē baad had'op do hā. Tametēeh da ta s'ee hēnh rahyb n'aa newēē sa hā P'op Hagā Do ky n'aa etyy do hā sa mo haj'aa p'āā. ⁹ Ta s'ee hēnh rahyb n'aa newēē nesaa do ramoo bok do hā, hā y rah'y kana'eeh do hyb n'aa. ¹⁰ P'op Hagā Do Sahee metēeh da ta s'ee hēnh rahyb n'aa newēē baad had'op do hā, Ee wē y basēek hyb n'aa, y bē nahapāh hēnh kā. ¹¹ P'op Hagā Do Sahee metēeh da ta s'ee hēnh rahyb n'aa newēē sa hā P'op Hagā Do ky n'aa etyy do hā sa mo haj'aa p'āā, Nesaa Do Yb, sa hā mejūū do hā, P'op Hagā Do ky n'aa ety dāg kån do hyb n'aa nesaa doo.

¹² Ti m' taky hadoo ēnh:
—Hajōng nā paawā y her'oot bē hā, dooh bē haja nā bā bē gado bā.
¹³ P'op Hagā Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metēeh do kajaa bā kā, sahōnh hē baad hadoo do ky n'aa bē da tametēek. Dooh ta ky gabuuj ta do bā ta her'oot doo. Hana y naa tamaa napāh do bē d' tamaher'oot. Taher'oot na-āāj da ta jawén hana do ky n'aa. ¹⁴ Y da tahyb n'aa jaw'yky. Y tawén hyb n'aa jaw'yky, hana y tagadoo, tatab'ēes hyb n'aa bē hā. ¹⁵ Sahōnh hē Ee wē hanāng doo, ma y had'ytyt hē. Ti hyb n'aa P'op Hagā Do Sahee gadoo ma y y, bē hā tatab'ēes hyb n'aa, y wén nāng —nāng mā Jesus kyyh.

¹⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Nayyw hē denaa hē, dooh da y bē hapēē wād bā kā. Nayyw hē denaa hē da, p'aa hēnh y bē bahapāh ēnh —nāng mā Jesus.
¹⁷ Ti m' ta ma matēg wób raky hadoo sa da hadoo do sa hā:
—Nyy d' tahañāng pé tii éh, “Nayyw hē denaa hē m', dooh da y bē hapēē wād bā kā. Nayyw hē denaa hē da, p'aa hēnh y bē bahapāh ēnh”, tahañāng doo? Nyy d' tahañāng péh, “Ee wē y basēek hyb n'aa”, tahañāng doo? —nāk mā sa kyyh.

¹⁸ Ti m' sa m'aa hēnh rakaner'ood kån:
—Nyy d' tahañāng pé g'eeh, “Nayyw hē denaa hē”, tahañāng doo? Doooh āā h'y yb pepēē bā ti ta her'oot do hā —nāk mā sa kyyh.

¹⁹ Jesus hapāh rakarēn reaanh ta hā. Ti m' taky hadoo kån:
—Bē karēn paawā bē eaanh ta ti y her'oot do hā? Hahy hā da paawā bē kyy bē h'y yb gó: “Nyy d' tahañāng pé tii éh, ‘Nayyw denaa hē dooh da y bē hapēē wād bā kā. Nayyw hē denaa hē da p'aa hēnh y bē bahapāh ēnh’, tahañāng doo”, nāk bē kyyh. ²⁰ Né hup y né hē hahy y her'oot doo: Bē da a'oot, bē da h'y ketón. Badāk hahy hā habong do P'op Hagā Do hā h'y kana'eeh do tseb'ee da ti noo gó kā. Bē h'y ketón né paawā da, bē h'y katón do kawareem da tseb'ee do hā. ²¹ Yñnh wog mahyñnh ajāñ henāng doo kā, kajaa do hyb n'aa ti noo gó tabenāng doo. Ta t'aah henāng do jawén paa bā kā, tamabaan hōm tak'ēp ta mahyñ tahoop do paah, tak'ēp taseb'ee do hyb n'aa kā. ²² Ti hadoo né da bē hā: Hy y kā bē d' h'y ketón. Y bē bahapāh bā p'aa hēnh kā, tii bā bē tsebee kån. Dooh hadoo hōm pé ta ti bē tseb'ee doo. ²³ Ti noo gó kā, dooh hā y bē etsēē wāt péh. Né hup y né hē hahy y her'oot doo: Ee, P'op Hagā Do banoo da bē hā sahōnh hē hāt y y gó bē etsēē doo. ²⁴ Dooh bē etsēē nā pé hāt y y gó. Bē ets'ēē da. Bē gadoo né hē da, tii bā baad da bē tsebee kån.

²⁵ Ti m' taky hadoo ēnh:
—Panyyy ky n'aa gó bē y maher'ood bong paah. Ti awāt da ti noo gó, dooh da bē y maher'ood wād bā ta tii da. Baad ub, kejēn do hadoo nado da bē y maher'ood kån Ee ky n'aa hā. ²⁶ Ti noo gó bē etsēē da hāt y y gó. Doooh hyb n'aa da bē y ky masa pé ta hā. ²⁷ Ta daaj hē bē Ee kamahāñ. Ti hyb n'aa, dooh hyb n'aa bē y ky masa péh, y wén nāng. Bē Ee wén kamahāñ, y bē kamahāñ do hyb n'aa, P'op Hagā Do hanaa y bahyng bē ky daheeh do hyb n'aa na-āāj hē. ²⁸ Ee, P'op Hagā Do wē naa y bahyng badāk hahy hā. Badāk hahy hā y bawāt wāt. Hy y kā y beréd dāk badāk hahy hā. Ee wē y basēek p'aa hēnh —nāng mā Jesus kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ma matēg raky hadoo:
—Baad hy y kā mabaher'ood wāt. Panyyy gó nado wād. ³⁰ Sahōnh hē mabahapāh, āā hapāh hy y kā. Ji eaanh do pooj jé mabahapēē dāk ji karēn do ji eaanh doo. P'op Hagā Do hanaa om tii hā āā bahapāh, āā wén ky daheeh —nāk mā sa kyyh.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:
—Bē ky dahé dāg né hy y kā. ³² Ti awāt da ti noo gó, kaja kån, bē waj'aa bong doo kā bē tób hēnh. Map y y hē da y bē beréd wāt. Tii d' né paawā, map y y hē nawād y y hē. Ee si y awāt. ³³ Ta ti P'op Hagā Do Sahee ky n'aa bē y wén maher'ood wāt, h'y yb nyww gó bē babok hyb n'aa, si y y séd bē h'y yb hedoo do hyb n'aa. Badāk hahy hā bē ahoop né da nesaa doo. Ti hado né paawā, bē h'y gadeja da, badāk hahy hā habong do P'op Hagā Do hā h'y kana'eeh do hā y j'aa ketsē do hyb n'aa. ¹

¹ Badāk hahy hā habong do P'op Hagā Do hā h'y kana'eeh do hā Jesus j'aa ketsēē kån. Nesaa Do Yb hā, sa hā mejūū do hā Jesus j'aa ketsēē kån na-āāj hē.

Jesus ky n'aa etsēē do panyyy n'aa hahy hā

17 Ti m' Jesus bahajaa bā kā ta ti ta her'oot doo, wē hā taty dāg, ti m' P'op Hagā Do hā taky n'aa ets'ēē kån:

—Ee, —nāng māh —kaja kån y dajēp doo kā sahōnh hē sa hyb n'aa. Mamatā a T'aah tak'ēp ta makabaj'aa doo. Y mawehēē, om a T'aah weh'ēeh hyb n'aa, makabaj'aa do tametēeh hyb n'aa. ² Hā y maban'oo dāk sahōnh hē badāk hahy hā habong do y bag'āas hyb n'aa, y bedēeb had'ytyt hē hyb n'aa a wē, hā y manoo doo. ³ Hahy hedēb had'ytyt hadoo do rawén gadoo: Om, jāām hē sét had'op doo, P'op Hagā Do heh'āat do rabahapāh do hyb n'aa. Jesus Kristo, mamejō hyng do rabahapāh do hyb n'aa na-āāj né hē. ⁴ Y haja dāk sahōnh hē hā y mamejūū doo. Tii hā om y wehēē dāk badāk hahy hā. ⁵ Hy y kā Ee, man'oo tak'ēp y kabaj'aa hyb n'aa a matym gó, p'ooj ub, badāk hahy madu dahāng do pooj jé, a pa y bawāt noo gó, y kabaj'aa doo da. ⁶ A ky n'aa y metā wāt badāk hahy hā habong do wób hā, hā y manoo do sa hā. A karapee paa tii, ti man'oo dāk do hā y y. A ky n'aa raky dahé dāk. ⁷ Sahōnh hē hā y man'oo dāk doo, a hanaa né ti rabahapēē dāk hy y kā. ⁸ Ti rawén hapāh, sa hā y tab'ēes do hyb n'aa a kyyh hā y manoo do paah, ti ragadoo. Baad rabahapāh, a wē naa né hē y y h. Om né hē y mejō hyng doo, raky daheeh.

⁹ A hā y ky n'aa etsēē sa hyb n'aa. Dooh y ky n'aa ets'ēē bā badāk hahy hā dawēē a mahānh habong do sa hyb n'aa. Hā y manoo do sa hyb n'aa y ky n'aa etsēē, a karapee rabahadoo do hyb n'aa. ¹⁰ Sahōnh hē karapē haa, a karapee né tii. A karapee, karapē haa. Sa hyb n'aa y kawehēē dāk. ¹¹ Dooh da badāk hahy hā y ayyw wād bā, a wē da y bas'ēeg kån. Ti d' hayyw kån badāk hahy hā. Ti hyb n'aa, Ee, tsyt hē hawāt do om nesaa do mahānh, mamo n'aa jesu da a hejój me, hā y manoo doo me né hē, séd hā rah'y yb hedoo hyb n'aa, séd hā ēr h'y yb hedoo doo da. ¹² Sa mahang y hawāt noo gó, y mo n'aa jesu bong a hejój me, hā y manoo doo me. Dooh h'y yb kawareem pé nesaa do hā. Jāām hē sét hē nesaa do hā h'y yb kawareem. Karejāā do pan'aa né tii. Ti tawén hadoo, a kyy kerih do kametēeh hyb n'aa. ¹³ Hy y kā da, dooh sa mahang y awād wāt bā kā. A wē da y bas'ēeg kån. Badāk hahy hā y bawāt nā bā y her'oot nā ta tii, y tseb'ee do baad sa h'y yb gó tabawāt hyb n'aa. ¹⁴ Y an'oo dāk sa hā a kyyh. Badāk hahy hā habong do a hā h'y yb kana'eeh do kamajē dāk sa hā, sa wób ranahado bong do hyb n'aa, sa see y nahadoo do hadoo né tii. ¹⁵ Dooh y ets'ēē bā mabasog hōm hyb n'aa badāk hahy hā habong do sa mahānh. Jāām né hē y etsēē a hā, mamo n'aa jesuu hyb n'aa Nesaa Do Yb mahānh. ¹⁶ Badāk hahy hā habong do a hā h'y yb kana'eeh do wób nado tii, ta ti see y nahadoo doo da. ¹⁷ Tsyt hē mabetyn dāk hanām do ky n'aa me, magen'aak do ramoo bok hyb n'aa. A kyyh né hē ti hanām do ky n'aa. ¹⁸ Badāk hahy hā mamejō hyng doo da y y h, tii da y mejūū sa hā badāk hahy hā habong do sa mahang. ¹⁹ Sa hyb n'aa y kan'oo dāk, tsyt hē magen'aak do y moo wāt hyb n'aa, ta ti na-āāj hē baad tsyt hē magen'aak do ramoo bok hyb n'aa. ²⁰ Sa hyb n'aa had'ytyt nado y ky n'aa etsēē. Y ky n'aa etsēē na-āāj né hē ta jawén hā y h'y yb kana'eeh do sa hyb n'aa, hahy sa kyyh hyb n'aa h'y yb kana'eeh do sa hyb n'aa. ²¹ Y ky n'aa etsēē sahōnh hē hā y h'y yb kana'eeh doo, séd hā rah'y yb hedoo hyb n'aa, séd hā ēr h'y yb hedoo doo da. Hēp y y gó mabawāt, a h'y yb gó y bawāt doo da. Y karēn séd hā rah'y yb kata dāk ēr hā, badāk hahy hā habong do rabahapāh hyb n'aa om né hē hā y mejō hyng doo. ²² Tak'ēp baad hadoo do hā y man'oo dāk do paa y an'oo dāk né sa hā, séd hā rah'y yb hedoo hyb n'aa, séd hā ēr h'y yb hedoo doo da. ²³ Sa h'y yb gó y bawāt. Hēp y y gó mabawāt. Y karēn baad ub, séd hā rah'y yb hedoo, y mamejō hyng ta wób rabahapāh hyb n'aa, hā y h'y yb kana'eeh do hā makamahāñ y makamahāñ do hadoo, ta wób rabahapāh hyb n'aa —nāng mā Jesus taky n'aa etsēē bā.

²⁴ Ti m' taky hado kån ta yb hā:
—Ee, —nāng māh —y karēn y bawāt bā rababok hā y manoo doo. Y karēn rabahapāh y kabaj'aa doo, bak y tak'ēp gabarēeh doo, badāk hahy madu dahāng noo gó pooj jé, y makamahāñ do hyb n'aa hā y man'oo dāk do paah. ²⁵ Ee, baad had'op do had'ytyt moo wāt do om. Badāk hahy hā dawēē a mahānh habong doo, dooh né paawā om rahapēē bā sa h'y yb gó, y ti hapāh om. B'ēeh hahy rahapāh y mamejō hyng doo. ²⁶ A ky n'aa y metā wāt sa hā. A ky n'aa y metā had'ytyt hē da sa hā, y makamahāñ do sa h'y yb gó tabawāt hyb n'aa, y na-āāj hē sa h'y yb gó y bawāt hyb n'aa.

Jesus ramaso dāk do panyyy n'aa hahy hā

18 Ti m' Jesus bahajaa bā kā taky n'aa etsēē doo, ahōm kån mā ta ma matēg sa daheeh. Kapyyj madarong doo, Kidorōn hād nāng do rabatsēg hōm. Tii bā tabanāng joom Oriib hād nāng doo. Tii bā, joom banāng bā Jesus baym.

² Judas, Jesus haēēj dāk do tahapāh mā Jesus bahe'yym doo. Hajōō nuu me ta tii bā Jesus bahew'ēet ta ma matēg sa daheeh. ³ Ti m' Judas

bahōm kån joom banāng bā. Warahén, ta wób P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa ramejūū doo, Parisēw ramejūū do na-āāj hē tamanaa. Bag enāh rabana. Kuman yt hā m' rabana.

⁴ Jesus hapāh ta h'y'yg gó sahōnh hē ta hā rabad'oo doo. Ti hyb n'aa m' sa wē tabahōm, ti m' tabeaa; kån:

—Jaa no n'aa bē ban'aa? —nāng mäh.

⁵ Ti m' raky hadoo:

—Jesus, Nasaréh buuj no n'aa —nāk mā sa kyyh.

—Ÿ né h'y'yh —nāng mā Jesus sa hā.

(Sa mahang Judas, ky ken'yym doo gó haēēj dāk do bagēēt.) ⁶ “Ÿ né h'y'yh” Jesus her'ood sii hē, sa jawén p'aa hēnh rakajāk tūū.

⁷ Ti m' Jesus beaanh ēnh p'aa hēnh:

—Jaa no n'aa bē ban'aa? —nāng mäh.

—Jesus, Nasaréh buuj no n'aa —nāk mā p'aa hēnh sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ÿ né h'y'yh, Ÿ hanāng do bē hā —nāng mäh. —No na Ÿ tado bā, bē an'oo hata haa rabahōm hyb n'aa —nāng mā Jesus sa hā.

⁹ (Ta tii d' Jesus wén edoo, “Dooh h'y'yy kawareem pé nesaa do hā”, ta yb hā ta her'ood wāt do paa kameteēh hyb n'aa.) ¹⁰ Ti m' Simaw, Peed hād nāng do bado dāk ta sēn-jeer, ta nabuuj hub hēnh hadōk do tagakyd hōm mā aj'y'yy Maw-Kó hād nāng doo. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do karom tii. ¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo Peed hā:

—Menyww dāg a sēn-jeer. Dooh g'eeh Ÿ gado bā Ÿ ahoop doo, Ee anoo doo? —nāng mā Jesus ta hā.

Anas wē Jesus ramahūūm do ky n'aa hah'y'yh

¹² Ti m' warahén sa wahē n'aa, ta warahén n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sii hē ramaso dāk Jesus. Ramoo maw'y'yyd dāg kån, ¹³ tii bā pooj jé ramahūūm aj'y'yy Anas hād nāng do wē. Kajapas mayb ti Anas. Ti noo gó P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do ti Kajapas. ¹⁴ Ta ti Kajapas né hē ta ti her'oot do paa Judah buuj sa wahē n'aa sa hā, “Taw'āats hē sét hē dajēp sahōnh sa hē hyb n'aa”, hanāng doo.

Jesus Peed ky n'aa jejēn do panyyg n'aa hah'y'yh

¹⁵ Simaw, Peed hād nāng doo, Jesus ma matēg see sii tabahōm warahén sa jawén. P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do hep'eēh do ta ti ta ma metēēk do seeh. Ti hyb n'aa rabanoo tabajēē suun tób wahoo gó, kahadē doo gó, Jesus ramajē sun doo gó. ¹⁶ Peed gada ta noo bā. Jesus ma matēg seeh, tób danāh hep'eēh doo, anyyh p'aa hēnh maruus ta noo hagā n'aa wē tabetsēē hyb n'aa Peed bajēē suun hyb n'aa. Ti m' tamajē sun kån Peed.

¹⁷ Ti m' maruus, ta hadē noo hagā n'aa ky hadoo Peed hā:

—Nanāng aj'y'yy ma matēg see nado ōm? —nāng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Dooh ta ma matēg see Ÿ do bā —nāng mäh.

¹⁸ Tak'ēp tabahahēēm ti atsēm. Ti hyb n'aa tób danāh karom, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sii hē ragahō sooh tēēg sēh. Tēēg noo pa rabab'eēh rikatēng hyb n'aa. Peed agēēt katēng sa pa.

Sa wahē n'aa Jesus hā teaanh do panyyg n'aa hah'y'yh

¹⁹ Ti nuuj jé m', tób gó, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do eaanh mā Jesus ta ma matēg ky n'aa, tametēēk do ky n'aa na-āāj hē. ²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahōnh hē ramaa napēē had'y'yt hē Ÿ her'ood wāt doo —nāng mäh. —Tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherot do yt hē, P'op Hagā Do tób n'aa yt hē na-āāj hē Ÿ ma met'eēg wāt paah. Dooh kejēn gó Ÿ her'ood bā —nāng mäh. ²¹ —Hēd n'aa hā Ÿ bē beaanh? Bē eaaj kēh Ÿ maa new'eē do sa hā. Ta ti rahapāh Ÿ her'ood wāt doo —nāng mā Jesus kyyh.

²² Ta tii d' Jesus baher'oot do hyb n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa see Jesus ta tapa ewyh wāt, ti taky hadoo:

—Tii da ji kyyh P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do hā? —nāng mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Mametā nesaa do ky n'aa Ÿ her'oot bā. Baad hadoo do Ÿ her'oot do p'āā Ÿ matapa ewyyh? —nāng mā Jesus ta hā.

²⁴ Ti m' Anas mejūū mā ramahūūm Jesus, Kajapas, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do wē. Moo kamewyyt nā m' Jesus.

P'aa hēnh Peed ky n'aa jejēn do Jesus panyyg n'aa hah'y'yh

²⁵ Ti m' tēēg noo pa Peed katēng bā, rabeaaj kån mā ta hā:

—Ta ma matēg see nado ōm? —nāk mäh.

Ti m' Peed ky n'aa jejēn:

—Dooh. Ta ma matēg see nado Ÿ Ÿh —nāng mäh.

²⁶ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do karom seeh, Peed nabuuj gakyd hōm do wakāān ky hadoo: —Ōm nado ta ti Ÿ hapāh do ta sii, joom mahang? —nāng mā ta kyyh.

²⁷ Ti m' p'aa hēnh Peed ky n'aa jejēn ēnh. Tii bā karaak ky ganā kån, tabah'y'yh kån.

Pirato hād nāng do wē Jesus ramahūūm kån do panyyg n'aa hah'y'yh

²⁸ Ti m', Kajapas tób bā naa ramahūūm kån Jesus aj'y'yy Roma buuj Judah hāj n'aa bagā n'aa tób hēnh, Pirato hād nāng do wē. Jati pé bāp paa m' tii. Judah buuj wahē n'aa Jesus man'aa doo, dooh rajēē pā bā Roma buuj tób gó. Rakarēn mā baad ratayy rabawēh nā do hyb n'aa Pas-kowa tā n'aa. ²⁹ Ti hyb n'aa Pirato banyyh sa wē, ti m' taky hadoo:

—H'ēēd p'āā bē ky n'aa tapaa hah'y'yy? —nāng mäh.

³⁰ Ti m' raky hadoo:

—Moo nesaa do tanado bā, dooh paawā āā haēēj bā a hā —nāk mā sa kyyh.

³¹ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Bē né hē ky n'aa etyy ta hā bē ky n'aa jaw'y'yy do banoo doo da —nāng mäh.

—Dooh āā haja bā āā dajēēb bā. Dooh Roma buuj ky n'aa jaw'y'yy do an'oo bā —nāk mā sa kyyh Pirato hā.

³² Tii d' tawén hado kån, nyy d' tadajēp Jesus her'ood wāt do paa kametā wāt hyb n'aa. ¹¹

³³ P'aa hēnh Pirato bajēē suun tób gó, Jesus tanaēēnh mā ta wē, teaaj kån:

—Ōm Judah buuj sa wahē n'aa? —nāng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—A ky gabuuj hē ti meaanh? Ōm ta wób ramaher'oot do kēh Ÿ n'aa hyb n'aa mabeaanh? —nāng mā Jesus.

³⁵ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Judah buuj nado Ÿ h'y'yh —nāng mäh. —A wakāān, P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa ti ōm haēēnh hā Ÿ Ÿ. H'ēēd p'āā? —nāng mā Pirato.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Badāk hah'y'yh bā nado Ÿ bag'āās doo. Badāk hah'y'yh bā tado bā paawā, karapé haa Ÿ ramo n'aa jesu paawā Judah buuj sa wahē n'aa sa mahānh. Badāk hah'y'yh bā nado Ÿ bag'āās doo —nāng mäh.

³⁷ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bā, ōm né hē hāj n'aa wahē n'aa? —teaanh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ehub né hē ōm tii d' hanāng. Baad hadoo doo, heh'āat do ky n'aa Ÿ her'oot hyb n'aa Ÿ benāng, ti hyb n'aa né hē Ÿ bahyng badāk hah'y'yh bā. Baad hadoo do ky n'aa gen'aak do ky daheeh Ÿ her'oot doo —nāng mā Jesus Pirato hā.

³⁸ Ti m' Pirato ky hadoo:

—H'ēēd ti baad hadoo do mahanāng? —nāng mäh.

Ti m' nanyw hē Pirato banyyh Judah buuj sa wē. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Dooh Ÿ aw'y'yt pé ta hā ky n'aa ketyy doo —nāng mäh. ³⁹ —Pas-kowa bē teheb'eēs do hā bē mehejō Ÿ bado nyh Ÿ dawāts gēēt do seeh. Bē karēn Ÿ ado nyh bē matym n'aa Judah buuj wahē n'aa ramaneēēnh doo? —nāng mäh.

⁴⁰ Ti m' raky hadoo, tak'ēp mā rageēēnh:

—Ta ti nado āā karēn! —nāk mäh. —Barabas hād nāng do ti āā karēn! —nāk mäh.

Roma buuj wē h'y'yy kawereem do see paa ti Barabas.

Jesus raky n'aa ety dāk do b'aa hā tadajēp hyb n'aa panyyg n'aa hah'y'yh

Ti m' Pirato mejūū Jesus rabaheyyh. ² Ti m' hetēk do moo m' warahén ramap'ōōd dāk, ta nuu gó m' radaso kån. Ti m' rada-suun jēng ta hā ta hatsē hahiin doo. ¹¹³ Ti m' hajōō nuu me m' rabena ta wē raky n'aa ej'eēs hyb n'aa. Hah'y'yh d' mā sa kyyh:

—Kaweh'eēh Judah buuj sa wahē n'aa! —nāk mäh.

Ti m' ratapa ewyyh hajōō nuu me.

I Dooh Judah buuj ky n'aa jaw'y'yy do an'oo bā, Judah buuj nadoo do tób bā rabajēē pā bā. Hasus do hadoo sa hā P'op Hagā Do matym gó red'oo, tii d' radoo bā. Ta ti hedoo doo, dooh rahaja bā Pas-kowa tā n'aa rawēē bā. II Judah buuj radajēēb bā paawā, pā me paawā ramakut. Roma buuj radej'eēp, b'aa kajatsēk do hā rabepēēm dāk. B'aa kajatsēk do hā Jesus dajēp, ta daaj hē paa tabaheer'oot.

III Raky n'aa mes'uunh do ky n'aa m' ti hetēk do moo ramap'ōōd dāk do ta nuu gó radasooh doo. Sa wahē n'aa soog ky n'aa ti ta tii. Ti hadoo né hē ēnh ta hatsē hahiin doo. Sa wahē n'aa hatsē ky n'aa né ti ta tii ēnh.

4 Ti m' p'aa hēnh Pirato ber'oot Judah buuj sa sii:
—Ŷ manyyh da hÿÿ kâ bē wē ta w'oo hā, dooh ŷ aw'yyt pé ta hā ky n'aa ketyy do hā bē bahapāh hyb n'aa —nāng mäh.

5 Ti m' ta nu gaheen n'aa hetēk do mooh, ta hatsē hahiin doo gó tabanyyh bā, Pirato ky hadoo sa hā:
—Bē hegāā! Gēēt hahÿ aj'yy —nāng mäh.

6 Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa Jesus rabahapāh bā, nayyw hē rageēēj bong:
—Mepēēm dāg, mepēēm dāg! —nāk mäh.
Ti m' Pirato ky hadoo:
—Bē né hē hepēēm dāk. Ŷ ti dooh ŷ aw'yyt pé ta hā ky n'aa ketyy do hā —nāng mā Pirato.

7 Ti m' Judah buuj wahē n'aa raky kah'ūūm ta hā:
—Āā ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa hyb n'aa taw'āāts hē tadajēp né hē, P'op Hagā Do T'aah tabanāng do hyb n'aa —nāk mā sa kyyh.

8 Pirato maa newē dāk bā tii da, tak'ēp mā tabeyym tii bā kâ. 9 Ti m' p'aa hēnh tabajēē suun tób gó, ti m' Jesus hā tabeaanh:
—N'yy hēnh naa ōm? —nāng mäh.
Jesus kawanaj'āān né paawā, dooh m' taky gado bā. 10 Ti m' Pirato ky hadoo ta hā:
—Dooh maky gado bā? Mahapāh né hē, ŷ hajaa ŷ mejō bā ōm raberéd hōm hyb n'aa, ŷ hajaa na-āāj hē ŷ mejō bā ōm rabepēēm dāk —nāng mā Pirato.

11 Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:
—Dooh paawā mahaja bā hā ŷÿ, P'op Hagā Do nan'oo bā. Ti hyb n'aa, ŷ haēēj dāk do sa hā, a hā hanāng do nesaa do bahānh sa hā —nāng mā Jesus Pirato hā.

12 Ti m' ta ti Pirato maa newē dāk bā takarēn paawā taberéd hōm Jesus. Tak'ēp mā Judah buuj rageēēj had'yyt hē tii bā:
—Ta ti aj'yy meréd hōm bā, dooh Sesa, sahōnh hē bā wahē n'aa h'yyb hata mado bā. Hāj n'aa wahē n'aa hanāng doo, Sesa tahyb n'aa wareem —nāk mā sa kyyh.

13 Ti m' Pirato maa napāh bā m' ta tii, tamanyyh Jesus, ahyy sooh mā ji ky n'aa etyy n'aa tyng jó. Pā ta yt ta tii bā. (Eberew kyy me ramaneēēnh ta ti Gabatah.) 14 Pas-kowa rataheb'ēēs do pooj jé noo gó m' tii. Wasyk mäh. Ti m' Pirato ky hadoo Judah buuj sa hā:
—Gēēt hahÿ bē wahē n'aa —nāng mäh.

15 Ti m' raky hadoo tak'ēp:
—Mado hōm, mado hōm, mepēēm dāg! —nāk mäh.
—Bē wahē n'aa ŷ epēēm dāk g'eeh? —nāng mā Pirato.
Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa raky hadoo:
—Jāām né hē sét hē āā wahē n'aa, Sesa! —nāk mäh.

16 Ti m' tagadēēg ub kâ, Jesus Pirato bahaēēj dāg kân sa hā takepēēm dāk hyb n'aa.

Jesus rabepēēm dāk do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' warahén sa hā kâ takahaēēj dāk Jesus. 17 Ta daaj hē Jesus besoo hōm b'aa rahepēēm dāk do pan'aa ta hā. Ji Nu Gabōg K'yy ramaneēēnh doo hēnh ramahūūm. (Eberew kyy me ramaneēēnh ta tii bā Gogota.) 18 Tii bā rabepēēm dāk b'aa kajatsēk do hā kâ. B'aa kajatsēk do wób hā rabepēēm dāk na-āāj hē pawóp hē aj'yy. Hub hēnh ta see hahāng, s'ÿÿ hēnh ta see hahāng. Hōō gó Jesus kahepēēm dāk do bahāng.

19 Pirato kyy gó raberii bong ta heen n'aa, ti m' p'op, Jesus nu gad'oo pong jé, rabepēēm dāk. Hahÿÿ da m' takerih ta hā: “Jesus, Nasaréh buuj, Judah buuj wahē n'aa hahÿÿh.” 20 Edah tii, Jerusarēnh bā naa. Ti hyb n'aa hajōk ner'ood bong kerih doo. Tamawoob hē kyyh takamerih doo: Eberew kyy me, Ratīn kyy me, Gereg kyy me. 21 Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa rabahōm kân Pirato wē, ti m' raky hadoo:
—Merii manāh: “Judah buuj sa wahē n'aa”, hanāng doo da. Taw'āāts hē merii: “Ta daaj hē Judah buuj sa wahē n'aa tabanāng hahÿ aj'yy” —nāk mā sa kyyh.

22 Ti m' Pirato ky hadoo:
—Taw'āāts hē ŷ erii wāt doo. Dooh ŷ ahÿÿd wād bā —nāng mā sa hā.

23 Ti m' Jesus warahén rabepēēm dāk do jawén paa bā m', rabasog hōm ta saroor. Retyn hōm ji meheet pé hadoo do sa hā. Sét hē, ta hatsē, mad'aak kanasuuh doo. 24 Ti m' raky hadoo:
—Dooh ēr as'ēēd bā hahÿÿh. Hamāh, masuuj ēr moo bong ēr bahapāh hyb n'aa jaa wē tabaym —nāk mā sa kyyh.
Ti tawén hadoo, P'op Hagā Do kyy kerih do kametēēh hyb n'aa. Hahÿÿ da takerih ta ti ky n'aa:
“Rabetyh hōm sa hā hē saror ŷÿ.
Masuuj ramoo bong saror ŷ hyb n'aa.” I

Tii da né hē warahén ramoo boo kân.
25 B'aa kajatsēk do Jesus hadāk do dewē hā, ti ab'ēēh ta ŷÿn, ta kaat, Keropas hād nāng do ŷÿm Marija hād nāng doo, Marija Madarēn hād nāng do daheeh. 26 Ti m' Jesus bahapāh bā ta ŷÿn, ta ma matēg seeh, tak'ēp takamahān do rabab'ēēh bā, Jesus ky hadoo ta ŷÿn hā:
—Gēēt ta ti a t'aah —nāng mäh.

27 Ti m' ta ma matēg hā m' taky hadoo:
—Gēēt ti a ŷÿn —nāng mā Jesus ta ŷÿn ky n'aa hā.
Tii bā kâ, ta ti tagado kân Jesus ŷÿn ta tób bā kâ, tabahag'āās hyb n'aa kâ.

Jesus dajēp do panyyg n'aa hahÿÿh

28 Ta jawén kâ, sahōnh hē tabahaja dāk bā kâ tamoo wāt do paah, P'op Hagā Do kyy kerih do kametēēh hyb n'aa kâ taky hado kân: “Ŷ hoo kaanh”, nāng mäh. 29 Ti asooh tii bā uwa s'ēēb oow. Ti m' rahēh'ooos sa-puum doo, Jesus hā rabanoo hyb n'aa. B'aa isop hād nāng do hā radadāk, ti rabanoo p'op, Jesus beēēk hyb n'aa ta naēng hadoo. 30 Jesus beēēk do jawén paa bā, taky hadoo:
—Jāām né kâ ŷ moo wāt doo —nāng mäh.
Ti m' ta nu wakoo dāg kân, ti m' h'yy keréd hōm mäh.

31 Saab pooj jé m' ti ta tii. Saab pooj jé né hē m' ta ti Judah buuj rabahenyh hōm Saab hā rakamehehāk hyb n'aa. Tak'ēp ratayy ti noo gó, Pas-kowa noo gó tabadoo do hyb n'aa. Dooh Judah buuj rakerēn bā Saab hā rapadāg nā bā kepēēm padēēk doo. Ti hyb n'aa rabetsēē Pirato hā tamejūū hyb n'aa warahén ragetēh bong hyb n'aa sa tsyym k'yy, nayyw hē radejēp hyb n'aa. Rabetsēē rasog hyk hyb n'aa sa kamag Saab du doo do pooj jé. 32 Ti m' Pirato mejūū warahén sa tsyym k'yy ragetēh bong hyb n'aa. Ti m' Jesus pa hadāk do ragetēh bong ta tsyym k'yy, ta jawén mā ta see tsyym k'yy. 33 Jesus tsyym k'yy ragetēh paawā, tii bā rabahapāh Jesus dajēp. Dooh Jesus ratsyym k'yy getēh boo bā. 34 Ti warahén bejōh kân ta baa bā. Ti m' majyyw banyyh naēng mahāng. Dajēp né kâ m'. 35 Aj'yy ta ti hapāh doo, baad tabaher'oot ta ti ky n'aa. Dooh daap tamenā bā. Ta ti aj'yy hapāh né hē, te hub né hē taher'oot doo. Ta ti tawén erii wāt hahÿÿ hā, bē na-āāj bē ky daheeh hyb n'aa, bē h'yy ka'eeh hyb n'aa. 36 Jesus tsyym wén ganetēēh, P'op Hagā Do kyy kerih doo gó kerih do kametēēh hyb n'aa. Hahÿÿ d' paa m' takerih ta ky n'aa: “Dooh da ta k'yy gatēh is péh.” II 37 Rawén baa ejooh, hahÿÿ kerih do paa kametēēh hyb n'aa: “Raheg'āās da rabaa ejooh do wē.” III

Jesus radakā jēng do pā gó panyyg n'aa hahÿÿh

38 Tii bā kâ, Jesus kamag n'aa paa Joséh, panang Arimatsija hād nāng do buuj hadoo doo, bet's'ēē kân Pirato hā. Jesus h'yyb hata ta ti Joséh. Dooh tametā bā ta h'yyb, ta hā tah'yy ka'eeh doo, tajeÿÿm do hyb n'aa Judah buuj sa wahē n'aa wób. Ti m' Pirato bahaēēj dāk ta hā. Ti m' Joséh bana, tado hyy kân mā Jesus kamag n'aa paah. 39 Nikodēm Joséh hata. Nikodēm né hē tii, p'ooj ub Jesus heg'āās do atsēm. Nikodēm manaa mā 35 m' ta nu jawyng b'aa s'ēēb buu benyyum doo. Aroē ramaneēēnh do s'ēēb, miir ramaneēēnh do s'ēēb ta ti buu benyyum. 40 Ti m' Jesus kamag n'aa paa rahabēn dāk pāān me, hawak doo me, rino hād nāng do s'ēēb. Buu benyyum mā ta hā. Judah buuj rabahed'oo doo da né hē rabad'ooo Jesus kamag n'aa hā. 41 Jesus rabepēēm dāk doo bā ti anāng joom. Ti mahang tagadāk papuuj kamag hood, pā gó ragagots dāk doo. 42 Saab pooj jé, Judah buuj rabahenyh hōm noo gó tado hyb n'aa, p'eets hē ta ti kamag n'aa hood tagadāk do hyb n'aa na-āāj hē, tii b' né radasuun jēē kân Jesus kamag n'aa.

Jesus ganā wāt do panyyg n'aa hahÿÿh

20 Ti m' bāp paah, met'uuh hā, badajung nā, Marija Madarēn hād nāng do bahōm kân pā gabaho doo hēnh, Jesus kamag n'aa radasuun jēng hēnh. Taheg'āās mäh, noo gasēēts hōm gabaho do ty gatsē. 2 Ti m' tawaj'aa jēng Peed, Jesus ma matēg baad Jesus kamahān do daheeh rabab'ēēh hēnh. Ti m' taky hadoo pawóp hadoo do sa hā:
—Rado nyh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kamag n'aa. Dooh āā hapēē bā n'yy hēnh ramahūūm —nāng mā ta kyyh.

3 Ti m' Peed, Jesus ma matēg see daheeh ah'ūūm mā Jesus kamag n'aa hood gadāk hēnh. 4 Waj'aa h'ūūm. Tak'ēp Jesus ma matēg see wajaah ta pooj jé. Peed pooj jé takajaa. 5 Ta noo bā takajaa bā, dooh tajēē suun bā. Nu hyy dāk, tabahag'āās ta gó. Tahapāh pāān hewak doo, rino hād nāng do s'ēēb. 6 Ti m' Peed, duu hēnh hana do kaja nā. Gabaho doo gó tabajēē suun. Pāān hewak doo, Jesus kamag n'aa ramahabēn dāk do

I Saaw-Mo 22.18 II Esodo 12.46, Numeros 9.12, Saaw-Mo 34.20 III Sakarija 12.10 hā takerii dāk tii. Dooh warahén raky n'aa napēē bā ta ti kerih doo. P'op Hagā Do né hē hanoo, kerih do kametēēh hyb n'aa.

paah, tahapāh. ⁷ Pāān hawak doo, ta mamets jesuu n'aa paah, tahapāh na-āāj hē. Ti asooh tsyt hē, baad takamatēh dāk. ⁸ Tii bā m' Jesus ma matēg seeh, pooj jé kajaa doo, bajēē suun kán. Ta ti tabahapāh bā kā, Jesus ganā wāt do taky dahé kán. ⁹ (Dooch tagah'ood ná bā sa hā P'op Hagā Do kyy kerih doo gó taheer'oot doo, Jesus ganā wāt da hanāng doo.)

Marija Madarēn hā Jesus kasee do panyyg n'aa hahȳȳh

¹⁰ Ti m' rabajēk sa tób hēnh. ¹¹ Marija Madarēn baym kamag hood paa noo bā. Aoot mäh. Ta ód gó tanu hyy dāk gabaho doo gó tageg'āas hyb n'aa. ¹² Tii bā m' pawóp hē āās tabahapāh. Hewak mā sa saroor. At'oohn mā Jesus kamag n'aa basooh do paa bā m'. Ta nuu hēnh tabanāng hēnh mā ta seeh, ta tsyym tabanāng hēnh ta seeh. ¹³ Ti m' āās rabeaanh ta hā:

—H'ēēd p'āā mabaoot? —nāk mäh.

Ti m' taky hadoo:

—Rado hōm wahē ȳ n'aa. Dooch ȳ hapēē bā n'y'y hēnh rahed'oo —nāng mā Marija Madarēn.

¹⁴ Ti m' ta jawén p'aa hēnh tabegāā wāt. Taheg'āās mā Jesus tii bā hagēēt. Dooch m' tah'y'y ganyy bā Jesus tado bā. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—H'ēēd p'āā mabaoot? Jaa ta ti mesoos doo? —nāng mäh.

Ta tii bā joom mahang moo hew'ēēt do ted'oo mäh. Ti hyb n'aa taky hadoo ta hā:

—Ōm tado bā ti hado nyh, maher'ood hā ȳ n'y'y hēnh mamahūūm, ȳ behēnh hyb n'aa ta kamag n'aa —nāng mā Marija Madarēn.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Marija! —nāng mäh.

Ti m' Marija ty kaw'ōōd dāk ta wē, ti m' Eberew kyy me ¹ taky hadoo:

—Raboni! —nāng mäh. (“Ma matēg”, tahanāng pé m' tii.)

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Moo dēē manā hā ȳ —nāng mäh. —Dooch Ee wē ȳ ewād s'ēēg ná bā. Ahōm hāj haa hedo padēēk do sa wē. Hahȳȳ da maher'ood sa hā kēh ȳ n'aa: “Ȳ asēēk Yp ȳ wē, bē Yb na-āāj, P'op Hagā Do ȳ h'y'y kaha'eeh doo, bē h'y'y kaha'eeh doo”, tii da a kyyh —nāng mā Jesus ta hā.

¹⁸ Ti m' Marija Madarēn bajēng Jesus ma matēg sa wē. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do tahapāh mā tanooh. Tapanāk sa hā Jesus kyyh.

Ta ma matēg hā Jesus kasee do panyyg n'aa hahȳȳh

¹⁹ Ti noo gó né hē m', met'uuh hā, atsēm, séd hā Jesus ma matēg rakata padēēk. Baad ranoo gatsēēk dāk ta tēg me tób nooh, sa wahē n'aa rajej̄ȳm do hyb n'aa. Ti m' Jesus kas'ee g'ēēd kán sa mahang, ti m' takedēng sa hā:

—Taw'āāts hē bē P'op Hagā Do h'y'y en'yym —nāng mäh.

²⁰ Takedēng do jawén paa bā tametēēh sa hā ta moo, ta baa. Tak'ēp ta ma matēg ratsebee bong Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do rabahapāh bā kā.

²¹ P'aa hēnh Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē P'op Hagā Do h'y'y en'yym —nāng mäh. —Ee ȳ tamejūū doo da, bē ȳ mejūū hyȳ kā —nāng mäh.

²² Ti m' tapahuunh sa wē, ti m' taky hadoo:

—Bē gado P'op Hagā Do Sahee —nāng mäh. ²³ —Bē hyb n'aa mabaan bā nesaa do sa mo haj'aa, P'op Hagā Do mabaan né sa hā. Bē hyb n'aa manabaan bā sa hā, dooh P'op Hagā Do mabaan bā sa hā —nāng mäh.

²⁴ 12 hedoo do sa seeh, Toméh hād nāng doo, “Kawareeh” ra-manēēnh doo, dooh sa mahang Jesus kasee bā. ²⁵ Ti m' ta wób raba-her'oot bā Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do rahapāh doo, dooh taky dahé bā.

—Atapuwa tyw n'aa ȳ nahapēē bā ta moo hā, moh ȳy me ȳ manep'aa bā atapuwa tyw n'aa ta moo hā, ta baa rejooh do tyw n'aa na-āāj hē, dooh ȳ ky dahé bā! —nāng mā Toméh.

²⁶ Ti m' met'uuh see hā, p'aa hēnh ta ma matēg rakata p'ēē tób gó. Toméh sa sii kā. Noo gatsēē né paawā tób, Jesus kas'ee g'ēēd kán sa mahang, ti m' takedēng sa hā:

—Bē P'op Hagā Do h'y'y en'yym —nāng mäh.

²⁷ Ti m' Toméh hā taky hadoo:

—Mamep'aa hahȳȳh —nāng mäh. —Mahegāā moh ȳy. Magadahēē a moo, mamep'aa bah ȳy bā —nāng mäh. —Maky sēēw manāh! Maky dahé! —nāng mā Jesus Toméh hā.

²⁸ Ti m' Toméh ky hadoo:

—Wahēh ȳ n'aa, P'op Hagā Do ȳ h'y'y kaha'eeh do ōm! —nāng mā Toméh kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

I Judah buuj sa kyyh ti Eberew kyyh.

—Ȳ mahapāh do hyb n'aa mawén ky daheeh. P'op Hagā Do ky n'aa edēng da jé ȳ ranahapēē né paawā ky dah'eeh doo —nāng mā Jesus.

³⁰ Hajōng ná Jesus pehuunh ta ma matēg rabahapāh bā. Dooch ta ti takerii bā hahȳȳ hā. ³¹ Hahȳȳ hā kerih do wén kerii wāt, Jesus ti Kristo, P'op Hagā Do H'y'y Dāng Doo, P'op Hagā Do T'aa hē ky daheeh hyb n'aa. Ta hā bē h'y'y kae bā, bē d' edēb had'y'yt hē P'op Hagā Do wē Jesus hyb n'aa.

Karaj'aa nabyy hā Jesus kas'ee wāt do panyyg n'aa hahȳȳh

²¹ Ta jawén Jesus kas'ee wāt p'aa hēnh ta ma matēg sa hā karaj'aa Tiberias ¹¹ hād nāng do nabyy me. Hahȳȳ d' paah: ² Simaw Peed hād nāng doo, Toméh (“Kawareeh” ramaneēnh doo), Natanajēw hād nāng doo (panang Kanah, Garirej hāj n'aa bā hana doo), Sebedew hād nāng do taah, pawóp hē Jesus ma matēg wób, séd hā rababoo dāk. ³ Ti m' Simaw Peed ky hadoo sa hā:

—Tah'ȳȳ ȳ es'aak —nāng mäh.

—Ej. A sii āā bah'ūūm —nāk mā ta wób sa kyyh.

Ti m' rabaw'ēēnh. H'oo yb gó ragatsēg t'oohn. Ti m' rabeaag kán. Re-saag had'y'yt hē paawā atsēm, dooh sa mo haj'aa péh.

⁴ Bāp paa Jesus bag'ēēd kán karaj'aa takēēn hā. Dooch ta ma matēg rah'y'y genā bā Jesus tado bā.

⁵ Ti m', tii b' naa Jesus naēēnh:

—Najis haa —nāng mäh. —Ākā, bē mo haj'aa? —nāng mäh.

—Tabad'op hē āā mo haj'aa —nāk mā sa kyyh.

⁶ Ti m' taky hadoo:

—Taw'āāts hē hub hēnh tabanāng hēnh bē datu karahi, tii bā bē mo haj'aa enāh da —nāng mäh.

Tii d' rabad'oo bā kā, hajōng tah'ȳȳb karahi gó. Dooch rahaja bā rej'ooj ná bā, tak'ēp hajōng do hyb n'aa tah'ȳȳb.

⁷ Ti m' Jesus ma matēg baad Jesus kamahān do ky hadoo Peed hā:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do né tii —nāng.

Ti m' Simaw Peed hād nāng do maa napāh bā kā Jesus tii, tahanāng doo, nyyw hē tadadāg dāk ta hatsē pooj jé tado nyh dó. Ti tabahop tame, Jesus wē tabatsóm hōm hyb n'aa. ⁸ Ta wób ah'ūūm ta jawén h'oo gó. Edah ta nabyy. 100 meet tahyb n'aa péh. Ti hyb n'aa karahi rabejoonh tame naa. ⁹ Rakajaa bā kā ta nabyy me, tēēg sēh hahōng do rahapāh. Tah'ȳȳb kejā ta jó. Pawóp na-āāj paw tii b' hatoonh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Bē mana tah'ȳȳb bē mo haj'aa wób —nāng mäh.

¹¹ Ti m' Simaw Peed gatsēk h'oo gó. Tii b' naa tabej'ooj ná kán karahi. Hajōng tah'ȳȳb hew'āp do ta gó. 153 tah'ȳȳb. Jawyg né paawā, dooh karahi gekog boo bā. ¹² Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—B'ēēp bē ana, bē awēēh —nāng mäh.

H'y'y e'ȳȳm “Jaa ōm?” rawén neaanh. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do né sa hā. ¹³ Ti m' Jesus bado dāk paw, tah'ȳȳb daheeh, ti m' taban'oo dāk sa hā. ¹⁴ Tamawoob nuu me dāg tii, Jesus kasee do sa hā, taganā wāt do jawén paa bā.

Peed sii Jesus her'oot do panyyg n'aa hahȳȳh

¹⁵ Rabahaja dāk bā rawēh doo, Jesus ky hadoo mā Simaw Peed hā:

—Simaw, Jowāw t'aa, ta wób ȳ rakamahān do bahānh ȳ makamahān? —nāng mäh.

—Ȳȳ —nāng mā Peed. —Mahapāh né hē ōm ȳ gen'aak —nāng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagāā masāh ȳ b'ée taah hedo padēēk doo —nāng mäh.

¹⁶ P'aa hēnh Jesus beaanh ta hā:

—Simaw, Jowāw t'aa, ȳ né makamahān? —nāng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ȳȳ —nāng mäh. —Mahapāh né hē ōm ȳ gen'aak —nāng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagāā masāh ȳ b'ée hedo padēēk doo —nāng mäh.

¹⁷ Ti m' tamawoob nuu me dāg kā tabeaanh ēnh:

—Simaw, Jowāw t'aa, ȳ né magen'aak? —nāng mäh.

Peed hyb n'aa tón wāt mā tamawoob nuu me, “Ȳ makamahān?”

tahanāng do hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —nāng mäh —sahōnh hē mabahapāh. Mahapāh né hē ōm ȳ gen'aak doo —nāng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagāā masāh ȳ b'ée hedo padēēk doo —nāng mäh. ¹⁸ —Né hup

ȳ né hē hahȳȳ her'oot doo: Mapapunh ná bā mabeheh'y'y, mabaheh'ūūm mah'y'y dāng doo hēnh. Mawah'ēē dāk bā kā, madajoom da a moo, ōm da ramaw'y'yd dāk, makanarēn hēnh ōm da ramahūūm —nāng mā Jesus ta hā.

II Karaj'aa hād see Garirej, ta hād see Genesaréh. Tamawoob hē ta hād.

¹⁹ (Ta tii d' tawén her'oot, tametëeh hyb n'aa nyy da Peed dajëp, tada-jëp do hä P'op Hagä Do kawehëë däk hyb n'aa.)

Ti m' Jesus ky hadoo Peed hä:

—Hamäh, jawén y ahöm —näng mäh.

Jesus ma matëg baad Jesus kamahän do panyyg n'aa hahÿh

²⁰ Dawë hä Jesus sii Peed bawät bä kä, ta jawén p'aa hënh tabegää wät. Tahapäh Jesus ma matëg baad Jesus kamahän do sa jawén hana doo. (Ti né hë ta ti Jesus ma matëg Pas-kowa tä n'aa rabawëh noo gó p'eets hë takatahä däk Jesus hä, “Jaa ti òm haëënh doo, Hyb N'aa Jawyk Doo”, heaanh doo.) ²¹ Ta ti Peed bahapäh bä, tabeaanh mã Jesus hä:

—H'ëëd hado da ër jawén hana do hä? —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Y karën bä paawä tanadajëb bä, p'aa hënh hÿ pong jé naa y bahyng bä kä, hëd n'aa ti a hä? Y karën ti òm hëp y hata had'yyt hë —näng mã Jesus Peed hä.

²³ Ta tii d' Jesus her'oot do hyb n'aa, rahe'ood hóm kån Jesus ma matëg sa mahang, dooh m' ta ti Jesus ma matëg dajëb bä. Dooh tii d' Jesus edo bä. Jääm hë hahÿh da Jesus kyyh: “Y karën bä paawä tanadajëb bä, p'aa hënh hÿ pong jé naa y bahyng bä kä, hëd n'aa ti a hä”, näng paa m' Jesus ta hä.

²⁴ Y né hë ti ta ti ta ma matëg. Y né hë ta ti Jesus ky n'aa her'oot doo. Y né hë hahÿ ta ky n'aa herii wät doo. Baad y bahapäh, te hub né hë sahõnh hë ta ky n'aa y erii wät doo.

²⁵ Hajõng Jesus moo wäd wät do y nerii wät doo. Hä yÿ, ji erii bä paawä sahõnh hë, dooh paawä badäk hahÿ tahaja wäd bä ta tyw n'aa, ji erii bä sahõnh hë. Jääm hë kä.

Atos

P'op Hagä Do Sahee Jesus ky n'aa enooh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁻² Teopiro, òm ti ÿ ma erih. Pooj jé ÿ erii wät doo gó, ÿ erii wät 1 sahõnh hē Jesus mo haj'aa paah, tama metēēk do paa na-āāj hē, hÿ pong jé Jesus bas'ēēg kån P'op Hagä Do an'oo bā. Hÿ pong jé tabasēēk do pooj jé, P'op Hagä Do Sahee kyy gó, tamejüü do sa hā, tasēēw hõm do sa hā, Jesus maher'ood hõm nny d' rabad'oo da. Sahõnh hē ti ÿ erii wät, pooj jé ÿ erih do hā. ¹

³ Ti m' Jesus dajēp jawén paa bā kām', Jesus kas'ee wät sa hā. Baad takas'ee wät sa hā. Baad tametēēh sa hā rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa, edēb wät né hē rabahapāh hyb n'aa. Hajōō nuu me takametēēh sa hā. 40 m' ta āh takas'ee wät sa hā. Taher'oot mā sa hā ji P'op Hagä Do bag'āās do ky n'aa, ji tah'yyb mahūūm do ky n'aa. ⁴ Ti m', ta see pé noo gó m', sa sii tabawēh noo gó m', hahÿÿ d' mā tamejüü sa hā:

—Panang Jerusarēnh bā bē ayyw dó. T'ī hēnh da bē gada Ee ky n'aa enooh doo, ta Sahee, bē hā ÿ her'oot do paah. ⁵ Hahÿÿ né hē ti ÿ her'oot do paah: “Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun wät naēng me. Dooh ta āh hajōō bā, bē hā P'op Hagä Do banoo ta Sahee bē h'yyb tym gó, bē tah'yyb mahūūm hyb n'aa” —nāng mā Jesus ta mejüü do sa hā.

⁶ Ti m' ta see pé noo gó, rakata padēēk bā sēd hā, tamehej'üü do reaanh Jesus hā. Hahÿÿ d' mā sa kyyh:

—Hahÿÿ hā mabanoo āā hā, Isaraéw buuj hā, āā wahē n'aa, āā tabahag'āās hyb n'aa? —nāk mā sa kyyh ta hā.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Dooh bē panyyg enāh do jawén tado bā, Ee ky dāng do heen n'aa ta hejój hā. Dooh ti hyb n'aa tado bā. ⁸ P'op Hagä Do Sahee bajēē suun bā bē h'yyb tym gó, tii bā da bē h'yyb tym hejoonh, kēh ÿ n'aa bē baher'oot hyb n'aa. Kēh ÿ n'aa bē her'ood da panang Jerusarēnh bā, Judah hāj n'aa bā, Samarija hāj n'aa bā na-āāj da. Badāk hahÿ haw'āāts hē da bē baher'oot kēh ÿ n'aa —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

⁹ Ti m' ta ti taher'oot do jawén paa bā kām', P'op Hagä Do masāg kån hÿ pong jé. Sa matym gó né hē tabasēēk. Wē puh ejēn wät mā rawén nahapēē wād kån. ¹⁰ Rabahag'āās bā Jesus hasēēk doo, nanyw hē m' rakasee pawóp hē ajyy sa pa. Hewak mā sa saroor. Āās mā tii. ¹¹ Ti m' āās raky hadoo sa hā:

—Hēd n'aa babā bē bab'ēēh, wē hā bē baheg'āās, Garirej buuj? —nāk māh. —Ti né hē Jesus bē mahang hawāt doo, hÿ pong jé hasēēk doo, ti né hē da paa me hahyng. Bē hapāh do hadoo tabasēēk, ti hadoo né da tabahyng p'aa hēnh —nāk mā āās sa kyyh sa hā.

Judas Ikarijot jawén buuj resoos do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m', tii b' naa, waēē joom oriib banāng doo bā naa, rababaaj nā Jerusarēnh panang hēnh. Dawēē nado m' tii. Judah buuj sa hā Mosees ky n'aa jaw'yyk do tanoo do rabeheb'oooh do Saab hā, ti pénh mā tii.

¹³ Ti m' rakajaa bā m', rabajēē p'ēē mā ta gawakō p'op gadāk doo gó, rabahej'eenh doo hēnh. Hahÿÿ d' paa m' kata j'eenh do sa hād: Peed, Jowāw, Tsijaag, Ān-Deréh, Pirip, Toméh, Batoroméw, Matew, Tsijaag Aw-Pew t'aah, Simaw Serot, Judas Tsijaag t'aah. ¹⁴ Sahõnh hē ta ti raka-het'aa, Jesus wakāān, Marija (Jesus ÿÿn), ÿÿj wób sa sii, sēd hā raky n'aa etsēē hyb n'aa.

¹⁵⁻¹⁶ Ti m', ta see pé noo gó Jesus hā h'yy ka'eeh do rakataa sēd hā. (120 hyb n'aa hadoo mā ti kata pad'ēēk doo.) Ti m' Peed bas'ēēg gēēt sa mahang, ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē maa newē kēh ÿÿ, wakān haa —nāng māh. —P'ooj ub ēr wahē makū Dawi hād nāng doo, P'op Hagä Do Sahee kyy gó taher'oot Judas Ikarijot makū ky n'aa, P'op Hagä Do kyy kerih do paa gó. Dawi erih do paah, P'op Hagä Do kyy kerih doo gó, ti d' né paa Judas ky n'aa. Jesus maso dāk do metēē n'aa ti Judas Ikarijot. ¹⁷ Āā see paa né tii, āā kanatēē paah. ¹⁸ (Jesus majīī sa moo gó tan'oo dāk do sām n'aa me tamets'ēē hõm tób hood pan'aa. Ti m' ta jawén tabadēē hyng p'op naa ta nuu paa me. Sahõnh mā taganabāh hõm. Ta j'aa tyd mā gatsēk. ¹⁹ Ti m' sahõnh

I Rukas ti mo haj'aa hahÿÿ kerih doo. Jesus ky n'aa hanām do tii, pooj jé terii wät doo.

hē Jerusarēnh buuj raky n'aa napāh bā m', ta hād ramaneēēnh “ta majyyw hood” ta tób hood paah. Sa kyy me ramaneēēnh Akaredām) —nāng mā Peed kyyh.

²⁰ Ti m' taky hadoo ēnh:

—P'op Hagä Do kyy kerih do paa hā, Saaw-Mo hā, takerii dāk Judas Ikarijot ky n'aa. Hahÿÿ da takerii dāk:

“Ta tób paah, dooh ta yt hāgēē wät pé.” II

Saaw-Mo see hā takerii dāk hahÿÿ da:

“Taw'āāts hē ta see ta jawén buuj”, III nāng mā Peed kyyh, P'op Hagä Do kyyh taher'oot do Saaw-Mo hā.

²¹⁻²² Ti m' Peed ky hadoo:

—Ti hyb n'aa, taw'āāts hē ēr esoos hapāh do seeh, Jesus Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun noo gó, Jesus hawāt noo gó āā mahang, tabasēēk jawén paa bā hapāh doo. Ti né hē da āā ky hata. Āā sii her'oot do pan'aa, Jesus ganā wät do tadjēp jawén paa bā ky n'aa —nāng mā Peed kyyh sa hā.

²³ Ti m' rah'yy kajāk pawóp hē ajyy. Hahÿÿ d' paa m' sa hād: Joséh, Bar-Saba ramaneēēnh doo (ta hād see ramaneēēnh Jus-To). Ta see hād mā Matsijas. ²⁴⁻²⁵ Ti m' hahÿÿ da Jesus hā h'yy ka'eeh do raky n'aa etsēē:

—Jesus, baad mah'yyb hapāh āā sahõnh hē —nāk māh. —Mametā jaa ta ti masēēw dāk do Judas jawén buuj, mamejüü do see tabadoo hyb n'aa ta jawén buuj. Dooh Judas makūū mamejüü do see tado wād bā. Ahõm nesaa do tamoo wät do sām tagadoo hēnh —nāk mā sa kyyh Jesus hā.

²⁶ Ti m' pā taah hā raberii padēēk sa hād. Ti m' ramekuuj bong pā taah, ti m' pā t'aah adēē hyng tüü. Ti m' rabaheg'āās. Matsijas hād mā ta hā. Ti hyb n'aa 12 rabado dāg kån p'aa hēnh Jesus mejüü doo.

Jām Pēn-Tekos hād nāng do noo gó P'op Hagä Do Sahee bahyng do panyyg n'aa hahÿÿh

² Ti m', jām Pēn-Tekos hād nāng do noo gó m', sēd hā m' sahõnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do rakata padēēk sēt tób yt hā. ² Ti m' nanyw hē, hÿ pong jé naa ky ganā dāk bah'ood tak'ēp hana do ky hadoo māh. Tób rayd t'oonh do haw'āāts hē m' maa ena ta ti kyyh. ³ Ti m' rabahapāh, tēēg hōō hadoo mā tabehūūm sa hā. ⁴ Ti m' sahõnh hē kat'aa do sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajēng, tabanyy dāk hyb n'aa. Baad mā sa h'yyb tamahūūm. Ti m' radu doo ta wób sa kyy me rer'oot doo. P'op Hagä Do Sahee anoo do hadoo sa hā, ti hadoo né m' rer'oot.

⁵ Ti noo gó m' ti abong mā Jerusarēnh panang bā Judah buuj, P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk doo, badāk hahÿ haw'āāts hē hāj n'aa bā naa han'aa doo. ⁶ Ti m' bah'ood hadoo do kyyh ramaa napāh bā m', sēd hā m' rakata padēēk. Ramaa napāh Jesus hā h'yy ka'eeh do ramer'oot mā sa kyy me. Sahõnh hē hāj n'aa s'ee hēnh han'aa do sa kyy me m' ramer'oot. Ti hyb n'aa m' rameuuj bong. ⁷ Tak'ēp rameuuj bong māh. Ti m' raky hadoo:

—H'ēēd hado hÿÿ ēh? —nāk māh. —Sahõnh hē her'oot doo, Garirej hāj n'aa buuj né ti hÿÿh —nāk māh. ⁸ —H'ēēd hyb n'aa ti rabahajaa sahõnh hē ēr kyyh rer'ood bā? Ēr maa napāh rer'oot do ēr kyyh —nāk mā sa kyyh. ⁹ —Ēr mahang ti abong Par-Tos hāj n'aa babuj n'aa, Medija hāj n'aa bā naa, Mesopotām babuj n'aa, Judah hāj n'aa bā naa, Kapados hāj n'aa babuuj, Pōn-Tus hāj n'aa babuuj, Asija hāj n'aa babuuj, ¹⁰ Pirik-ija hāj n'aa bā naa, Pam-Pirija hāj n'aa bā naa, Esit hāj n'aa bā naa, Ribija hāj n'aa Sirenē nedaa bā naa ta wób —nāk māh. —Ti abong na-āāj hē panang Roma hād nāng doo bā naa ta wób. ¹¹ (Ēr mahang ti abong Judah buuj heh'āat ub doo. Ta wób Judah buuj nadoo do né paawā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh Judah buuj rabahed'oo doo da.)

Tsyt deëg hã, Keret hãd nang doo bã naa ta wób. Arab hãj n'aa babuuj ta wób. Èr sahõnh hẽ èr maa napãh èr kyy me P'op Hagã Do tak'èp haj'ap do do maj'aa rer'oot doo —nãk mã sa kyyh.

¹² Ti m' sahõnh hẽ rah'yib manepëe bong. Rameuuj bong mãh. Ti m' sa da hadoo do hã rabeaanh:

—H'ëed hado hahÿy èh? —nãk mãh.

¹³ Dooch. Ti a'oom sa h'yib —nãk mã ta wób. Raky n'aa ej'ees mãh.

¹⁴ Ti m' Peed, 11 hedoo do Jesus mejũu do wób, sa sii tabas'ëeg geët. Ti m' kata pad'ëek do sa hã tabaheer'oot. Tak'èp mã ta kyyh. Ti m' taky hadoo:

—Judah buuj, wakãh haa, Jerusarënh buuj na-ãaj hẽ, baad bẽ maa newẽ bẽ ÿ maher'oot doo —nãng mãh. —ÿ her'oot bẽ hã hahÿ bẽ hapãh do ky n'aa —nãng mãh. ¹⁵ —Ha'oom doo, bẽ ed'oo hahÿ ajyy. Dooch raoom bã. Bãp paa nã. Dooch ji aoom bã nayyw hẽ bãp paah. ¹⁶ Hahÿ bẽ hapãh doo, P'op Hagã Do ky n'aa rod Jowëw hãd nang do her'oot do paah. Hahÿy da m' ta kyyh:

¹⁷ “Sahõnh hẽ tagawatsig pooj jé, nang mã P'op Hagã Doo, ÿ anoo da Sahé ÿy sahõnh hẽ badãk hahÿ haw'ãats hẽ habong do sa hã.

Bẽ taah, bẽ toog na-ãaj hẽ raheer'oot da ta jawén ganyyh do ky n'aa. S'ëeh hadoo da pahëew sa hã.

Wahëh s'ëeh enãh da.

¹⁸ Wẽ ÿ moo bok do sa hã né da ÿ banoo da ti noo gó Sahé ÿy.

ÿ anoo ajyy sa hã, ÿy sa hã na-ãaj hẽ.

Ti hyb n'aa ta jawén ganyyh do pan'aa raheer'oot da.

¹⁹ Wẽ hã ÿ pehuunh da tak'èp had'op doo.

Tũu ta heen n'aa ÿ metëeh da.

Majyyw, tëeg hõoh, atsyg na-ãaj hẽ ÿ metëeh da.

²⁰ Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do ahyng do pooj jé,

ti noo gó né hẽ, papÿy badagyb dãk da.

Kamarab ty hahiin majyyw hado dãk da.

Tak'èp da tabanãm, hetsooh né hẽ da, gabarëeh do bag hadoo, Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do hahyng noo gó.

²¹ Sahõnh hẽ Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do hã ky n'aa etsëe doo, wẽ ÿy da sa h'yib tym edëp ÿ an'oo bã.”¹

²² Ti m' Peed ky hadoo ënh:

—Isaraëw buuj, bẽ maa newẽ hahÿh —nãng mãh. —Jesus Nasaréh buuj pehuunh tak'èp hadoo doo. Tametëeh P'op Hagã Do hejój. P'op Hagã Do né hẽ ti hanoo ta ti ta hã, baad P'op Hagã Do h'yib dãng ta hã ji bahapãh hyb n'aa. Bẽ hapãh né hẽ tii. ²³ Ti né hẽ Jesus ran'oo dãk do bẽ moo gó, p'ooj ub P'op Hagã Do h'yib dãng do hadoo né hẽ. Ti né hẽ Jesus bẽ daj'ëep doo, bẽ epëem dãk doo. Ajyy P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yik do ky nadah'eeh do bẽ mejũu repëem dãk. ²⁴ Tii da bẽ badoo né paawã, Jesus ganã wãt dejëp do mahang P'op Hagã Do an'oo bã. Tada-jëp jawén paa bã, edëb wãt P'op Hagã Do an'oo bã. Tii d' tawén d'oo, dooh dajëb haja bã taj'aa ketsëe bã Jesus hã. ²⁵ Hahÿy da èr wahë makũ Dawi her'ood dãk do paa Jesus ky n'aa:

“Matym ÿy gó Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do ÿ hapãh had'yyt hẽ, pój ÿy jé tabahõm. Hup ÿy hënh tabawãt do hyb n'aa, dooh ÿ h'yib eyÿm bã.

²⁶⁻²⁷ Ti hyb n'aa ÿ h'yib gadajang,

ti hyb n'aa ÿ ma ejãm ÿ tsebé do hyb n'aa.

Dooch kamak ÿ n'aa meréd bã ÿ radakã jëng doo hënh.

Dooch man'oo bã a karom tsyt hẽ a wẽ moo wãt do ta kamag n'aa kare-jã bã.

Ti hyb n'aa, dooh ÿ eyÿm bã ÿ dajëb né paawã.

²⁸ Hã ÿ mametëeh ta tyw n'aa hÿ pong jé hahõm doo,

ji awãd had'yyt doo hënh.

Tak'èp ÿ tsebé a matym gó man'oo bã”,^{II} nang mã Dawi Jesus ky n'aa hã.

²⁹ Ti m' Peed baheer'oot ënh sa hã:

—Wakãh haa —nãng mãh. —Wyt ta maab hẽ ti ÿ her'oot do bẽ hã. Èr wahë makũ Dawi, ta ti her'oot do paah, dajëp. Radakã jëng. Da hẽ ti anãng nã èr panang bã ta kamag n'aa paa hood. ³⁰ Noo ese ti Dawi makũh, P'op Hagã Do ky n'aa rod seeh. Dooch ta daaj hẽ ta ky n'aa taheer'ood bã. Tahapãh né hẽ ky kaneh'ÿyt doo me P'op Hagã Do ky n'aa enooh do paa ta hã. Ti awãt, P'op Hagã Do ky n'aa enooh ta hã, Dawi panaa see èr wahë pan'aa tabahadoo hyb n'aa ta jawén buuj. ³¹ Ta jawén hawãt do tahapãh do hyb n'aa Dawi makũ wén her'ood dãk, Kristo, P'op Hagã Do H'yib Dãng Do ky n'aa, Kristo dajëp do jawén paa

bã ganã wãt do ky n'aa. Dooch P'op Hagã Do H'yib Dãng Do radakã jëng doo hënh tayyw bã, tanooh. Dooch ta kamag n'aa karejã bã, tanooh.

³² Ta ti Jesus, ta ky n'aa bẽ hã ÿ her'oot doo, ti né hẽ P'op Hagã Do an'oo bã edëb wãt p'aa hënh. Taganã wãt jawén paa bã, ãã sahõnh hẽ ãã bahapãh, ta ky n'aa ãã wén maher'oot. ³³ Hÿ pong jé tabasëek P'op Hagã Do an'oo bã. P'op Hagã Do hub hënh tabasooch P'op Hagã Do an'oo bã, ta sii tabag'ãas hyb n'aa. Tii bã ta Yb an'oo dãk ta Sahee ta hã, èr hã taky n'aa enooh do paah. Ti né hẽ hÿy kã tanoo do ãã hã kã. Ti né hẽ ti bẽ maa newëe doo, babã bẽ hapãh doo. ³⁴ Dooch Dawi makũ hÿ pong jé hasëek do tado bã. Ti hadoo né hẽ hahÿy da ta kyyh:

“Wahëh ÿy hã P'op Hagã Do ky hadoo:

‘Aso hup ÿy hënh, si ÿ mabag'ãas hyb n'aa.

³⁵ Tii bã kã da a majĩ da ÿ nes'ëem,

õm da raky daheeh ÿ an'oo bã.”^{III}

Tii da né Peed kyyh Dawi erih do paa hã P'op Hagã Do kyyh.

³⁶ Ti m' Peed ky hado kãn sa hã:

—Isaraëw buuj, wakãh haa, bẽ ÿ maher'oot baad ub, bẽ sahõnh hẽ baad bẽ bahapãh hyb n'aa ti hahÿh: Ta ti Jesus, bẽ epëem dãk doo, P'op Hagã Do an'oo dãk tak'èp hyb n'aa jawyk tabado dãk hyb n'aa, Kristo, P'op Hagã Do H'yib Dãng Do tabado dãk hyb n'aa na-ãaj hẽ —nãng mã Peed kyyh.

³⁷ Ti m' kat'aa do ramaa napãh bã m' Peed kyyh, tak'èp mã rah'yib

ketón bong. Ti m' rabeaanh Peed sa hã:

—Wakãh haa, —nãk mãh —nyy da èr bad'oo hÿy kã?

³⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Taw'ãats hẽ bẽ h'yib kawareem P'op Hagã Do wẽ. Taw'ãats hẽ Jesus Kristo hãd gó bẽ ranu gemuun hõm, ta ti heen n'aa. Tii da nesaa do bẽ h'yib tym gó hanãng do P'op Hagã Do awug hõm da. Tii bã da tanoo da ta Sahee bẽ hã —nãng mãh. ³⁹ —Bẽ hã, bẽ panaa hã, ta wób hã na-ãaj hẽ dawëe habong do P'op Hagã Do mahãnh taky n'aa enooh paa ta Sahee. Sahõnh hẽ tanaëënh do sa hã taky n'aa enooh ta tii —nãng mã Peed kyyh kata padëek do sa hã.

⁴⁰ Ti m' hajõng Peed her'oot nã sa hã. Tak'èp tabetsëe sa hã rah'yib kawareem hyb n'aa. Hahÿy da ta kyyh:

—Bẽ kedëeb, ky nes'aa do sa nemuun bẽ P'op Hagã Do narejãã hyb n'aa —nãng mãh.

⁴¹ Ti m' ranu gemuun hõm mã Peed her'oot do gad'oo doo. Kata dãg kãn mã P'op Hagã Do hã h'yib ka'eeh do sa hã. Kata dãk doo kã ti noo gó tahyb n'aa pé 3 miw. ⁴² Baad mã rahyb n'aa matakëe 12 hedoo do Jesus mejũu do rama metëek do hã. Séd hã had'yyt hẽ rababong. P'op Hagã Do sii raber'oot, ta hã raky n'aa etsëe. Raganebãh hõm pãw, sahõnh hẽ rabawa, Jesus sa hyb n'aa dajëp do rahyb n'aa esee hyb n'aa.

⁴³ Hajók do rameuuj bong mã Jesus mejũu do rametëek doo, rapehuunh do hyb n'aa. Tak'èp né hẽ rapehuunh mãh. ⁴⁴ Séd hã rababok Jesus hã h'yib ka'eeh doo. Sahõnh hẽ sa ma sa hã né hẽ rabetyn. ⁴⁵ Ti m' res'ëem sa ma sa wẽ hanãng doo. Ta sãm retyn hõm mã sahõnh hã, wẽ bedoh do sa hã. ⁴⁶ P'op Hagã Do tób n'aa wahoo gó, séd hã Jesus hã h'yib ka'eeh do rakahet'aa had'yyt hẽ. Sa tób yt hã séd hã sa tã rabawëh, sa waa rabawa, rah'yib tsebé do hyb n'aa, baad tabahadoo do hyb n'aa sa h'yib. ⁴⁷ P'op Hagã Do rama ejãm, P'op Hagã Do raj'aa etsëe do ky n'aa raheer'oot. Sahõnh hẽ ta wób ragen'aak Jesus hã h'yib ka'eeh doo. Ti m' Jesus an'oo bã ta hã h'yib ka'eeh do kahũm magyys hẽ.

K'yib gadóm do Peed haso dãk do panyyg n'aa hahÿh

Ti m' ta see pé noo gó, tug bã, Peed Jowãw daheeh rabah'ũum

3 P'op Hagã Do tób n'aa hënh, P'op Hagã Do hã Judah buuj raky n'aa hetsëe do heen n'aa gó m'. ² Tób wahoo n'aa hadëe noo bã aj'yy k'yib gadóm do bahãng. Ta hã d' né hẽ tahenãng noo gó. Ta noo “Hanãm Doo” ramaneëënh doo bã tabahãng. T'ii hënh ramana had'yyt hẽ, dajëer tabetsëe hyb n'aa hejëng do sa hã. ³ Ti m' tabahapãh bã Peed Jowãw daheeh hajëe p'ëe doo, tetsëe mã sa hã. ⁴ Ti m' rabaheg'ãas ta hã, ti m' Peed ky hadoo:

—Mahegãã ãã wẽ —nãng mãh.

⁵ Ti m' aj'yy hyb n'aa matakã dãk mãh. Ranoo ted'oo dajëer ta hã. ⁶ Ti m' Peed ky hadoo ta hã:

—Dooch wẽ ÿ hanãng pé k'ãats tég gabarëeh doo, hewak do na-ãaj hẽ. Wẽ ÿ hanãng do ÿ anoo da Jesus Kristo, Nasaréh buuj ky gabuuj: Awãd dãg! —nãng mãh.

⁷ Tii bã m' Peed moo ej'ooj sëek mãh. Ta hub me m' tamoo ej'ooj sëek. Ti m' nayyw hẽ ta tsyym bahub dãk. ⁸ Tabas'ëeg geët bã getsëg wãt mãh. Ti m' tadu doo tabawãd dãk. Ajëe suun kãn mã sa sii P'op Hagã Do tób n'aa wahoo gó, awãd dãk mãh, getsëk mã tawãd bã. P'op Hagã Do

m' taj'aa etsëe wät. ⁹ Ti m' sahõnh hê rabahapäh bä hawäd däk doo, P'op Hagä Do taj'aa etsëe däk bä, ¹⁰ raky hadoo:

—Ti né paa ër hep'ëeh doo, tób noo bä “Hanäm Do” häd näng doo bä hahäng doo, dajëer hetsë doo —näk mä sa kyyh.

Ti m' rahyb n'aa meuuj bong mä hawäd däk doo hyb n'aa.

¹¹ Ti m' ta tii kä aj'yy hawäd däk doo, dooh m' teréd bä Peed Jowäw daheeh. Ti m' sahõnh hê t'ii hênh rawaj'aa padëek, raheg'ääs hyb n'aa. Saromäw häd näng doo bä rabab'ëeh. ¹² Ti m' Peed rabab'ëeh bä m' ranu sabug däk. Ti hyb n'aa m' Peed ky hadoo sa hä:

—Isaraëw buuj —näng mäh. —H'ëed hyb n'aa bë meuunh? H'ëed hyb n'aa ää wë bë baheg'ääs? Ää ky gabuuj bë ed'oo, baad P'op Hagä Do hä ää h'yy kasadä doo hyb n'aa bë ed'oo, ti aj'yy bawäd däk —näng mäh.

¹³ —P'op Hagä Doo, Abaraäm, Isak, Jakóh rah'yy kaha'eeh doo, ër wahë makü rah'yy kaha'eeh doo, ti hanoo tak'ëp Jesus kawehëe däk hyb n'aa. Ti né hê bë an'oo däk paa ta wób sa moo gó tadajëp hyb n'aa. Baad né paawä Pirato beréd hõm tabahõm, bë ty n'aa ges'yyk. ¹⁴ Bë h'yy kawareem baad had'op doo wë, P'op Hagä Do karên doo da hawät do wë. Bë mejüü Pirato beréd hõm ta da hadoo do dahej'ëep doo, Jesus jawén buuj. ¹⁵ Bë daj'ëep paa ji hed'ëep doo. Ti hadoo né hê, P'op Hagä Do an'oo bä taganä wät p'aa hênh. Ää sahõnh hê, baad ub ää bahapäh ta tii, ta ky n'aa ää wén maher'oot. ¹⁶ Jesus häd gó ää h'yy ka'eeh doo hyb n'aa, hahy aj'yy bë hep'ëeh doo wén k'yy hub däk. Ji h'yy ka'eeh doo hyb n'aa Jesus häd gó né hê tawén has'oo däk, baad ub bë bahapäh doo kä —näng mä Peed sa hä.

¹⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Wakän haa —näng mäh. —Y hapäh, dooh bë h'yy ganyy bä, bë wahë n'aa na-ääj hê, tii da né hê bad'oo doo paa Jesus bë rejää noo gó. ¹⁸ Tii da né hê takaja däk P'op Hagä Do an'oo bä, ta pooj jé sahõnh hê ta ky n'aa rod raher'oot doo paa Kristo jé n'aa hä. Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ahoop mä da dajëb, raher'oot paah. ¹⁹ Ti hyb n'aa, taw'ääts hê bë t'yyd kamehiin bë bad'oo doo hä. Bë h'yy kawareem, P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh, nesaa doo bë h'yyb tym gó hanäng doo tabawug hõm hyb n'aa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo bë tah'yyb en'yyim hyb n'aa, ²⁰ Jesus, Kristo, p'ooj ub bë hyb n'aa tasëm doo P'op Hagä Do mejüü hyb n'aa bë mahang —näng mäh.

²¹ Ti m' Peed ky hadoo ënh:

—H'y pong jé Jesus bagä nã, takajaa bä kä sahõnh hê P'op Hagä Do benäm doo. Tii da né hê p'ooj ub taky däng tabad'oo ta ky n'aa rod tsyt hê ta wë kasëew bong doo raher'oot doo hä. ²² Hahy da m' taky n'aa enooh doo Mosees her'oot doo hä: “P'op Hagä Do ky n'aa rod y hadoo doo da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do bë h'yy kaha'eeh doo an'oo bä bë mahang ganyy da. Bë ky dahé da ta kyyh taher'oot doo. ²³ Jé ta hä ky nadaheeh doo, dooh né hê P'op Hagä Do gado wäd bä ta karapee mahang”, ¹ näng Mosees kyyh —näng mä Peed.

²⁴ Ti m' Peed ky hadoo ënh:

—Sahõnh hê P'op Hagä Do ky n'aa rod, Samuëw, P'op Hagä Do ky n'aa rod wób na-ääj hê Samuëw jawén her'oot doo, raher'oot paah, da hê ër mahang Jesus bad'oo doo. ²⁵ Bë né hê ti gadoo doo pan'aa P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo paa ta ky n'aa rod sa hä. Bë né hê ti gadoo doo pan'aa ër wahë makü sii P'op Hagä Do kaner'oot doo. Hahy da P'op Hagä Do ky däng doo paa ër wahë makü Abaraäm hä: “Sahõnh hê badäk hahy hä habong doo raky n'aa kedëng da a panää see ^{II} hyb n'aa”, ^{III} näng mäh.

²⁶ Ti m' taky hado kân:

—Ta t'aaah P'op Hagä Do ganyy wät jawén paa bä, pooj jé tamejüü bë wë, bë taky n'aa edëng hyb n'aa, bë tah'yyb wareem hyb n'aa nesaa doo bë moo bok doo mahänh.

Sinedirijo ajyy n'aa raky ge'yym do Peed Jowäw daheeh panyyg n'aa hahyäh

Ti m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh doo, P'op Hagä **4** Do tób n'aa hagä n'aa sa wahë n'aa, Sadusëw häd enäh doo na-ääj hê, an'aa Peed Jowäw daheeh rabaher'oot bä hajök doo mahang. ² Tii kä m', han'aa doo tak'ëp mä rakawajää, Peed Jowäw daheeh rama metëek doo hyb n'aa ti Jesus edëb wät dajëp doo paa P'op Hagä Do an'oo bä. ^{IV3} Ti m' rameso padëek Peed Jowäw daheeh. Tüüh däg mä papyyj rawén dewäts bëeh dó, jat'iip hadoo rabaher'oot hyb n'aa. ⁴ Ti hadoo né hê, hajök raky daheeh Jesus ky n'aa Peed raher'oot doo. Kahüüm magyys hê Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ⁵ miw däk mä tahyb n'aa péh.

⁵ Ti m' jati pé Judah buuj sa wahë n'aa, sa wahë n'aa wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo ma mehetëk doo na-ääj hê, Jerusarënh bä rakata padëek rabaher'oot hyb n'aa. ⁶ Ti abok sa mahang P'op Hagä Do tób n'aa yt hä

I Dew-Teronom 18.15, 18, 19 II *Jesus né hê ti ABARAÄM PANAA SEE*, taky däng doo. III *Genesis 22.18, 26.4* IV *Sadusëw sa hä ji dajëp jawén paa bä, dooh ji ganä wäd bä p'aa hênh.*

moo heb'oooh doo sa wahë n'aa heh'äät doo Anas häd näng doo, Kajapas, Jowäw, Aresän, ajyy wób na-ääj hê P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh doo sa wahë n'aa wakään. ⁷ Ti m' ramejüü ramena b'ëeh Peed Jowäw daheeh sa wë. Ti m' radu doo reaanh doo. Hahy da m' sa kyyh: —H'ëed hejój me, jaa kyy gó aj'yy k'yy gadóm doo bë haso däk? —näk mä sa kyyh.

⁸ Ti m' baad mä Peed P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm. Ti m' Peed ky hadoo:

—Bëeh, Judah buuj bag'ääs doo, bëeh, sa wahë n'aa hedoo doo —näng mäh ⁹ —ää bë eanah nahëe näng doo hä baad ää moo bok doo ky n'aa. Bë karên mä bë bahapäh nyy da tabahas'oo däk. ¹⁰ Y her'oot baad ub bë hä, baad bë bahapäh hyb n'aa, sahõnh hê Isaraëw buuj na-ääj hê: Jesus Kristo, Nasaréh buuj, bë epëem däk doo paah, P'op Hagä Do an'oo bä ganä wät doo hejój gó né hê tabahas'oo däk hahy aj'yy bë mahang hag'ëed däk doo —näng mäh. ¹¹ —Jesus né hê ti pä hadoo, bëeh, tób n'aa a tehem'aa doo hedoo doo ty n'aa ges'yyk doo, h'y kã pä ta ba n'aa, mesoo n'aa hado däk doo —näng mä Peed kyyh, P'op Hagä Do kyy kerih doo paa hä. ^V

¹² Ti m' taky hadoo ënh:

—Jääm hê Jesus häd gó ji P'op Hagä Do bed'ëep nesaa doo mahänh ta wë ji basëek hyb n'aa. Dooh ta see pé badäk hahy haw'ääts hê ji h'yyb tym hed'ëep doo —näng mäh.

¹³ Ti m' sa wahë n'aa rameuuj bong, h'yyb neyym doo me Peed Jowäw daheeh raher'oot rabahapäh bä, dooh né paawä tak'ëp rama kamet'ëeg bä, ky n'aa netsä né paawä. Peed raher'oot doo hä, Jesus sii rababong doo paa sa wahë n'aa rahapäh. ¹⁴ Sa mahang né hê aj'yy has'oo däk doo bagëet. Baad rabahapäh ti has'oo däk né hê, ti hyb n'aa dooh sa kyy péh. ¹⁵ Ti m' ramejüü Peed Jowäw daheeh raban'yyh dó. Ti m' sa wahë n'aa rakaner'oot nyy d' rabad'oo. ¹⁶ Ti m' raky hadoo:

—Nyy d' ër bad'oo sa hä? Sahõnh hê Jerusarënh buuj raheem n'aa enä hahy baad rapahuunh doo. Dooh tahaja bä ër ky n'aa jején bä —näk mäh. ¹⁷ —Taw'ääts hê ër meduuk sa hä, ranaher'ood bong hyb n'aa ta wób sa hä Jesus häd gó, rapahuunh doo ky n'aa kanah'üüm hyb n'aa —näk mä Judah buuj sa wahë n'aa sa kyyh, sa daaj hê rakaner'ood bä.

¹⁸ Ti m' ramejüü Peed Jowäw daheeh rabajëe p'ëe p'aa hênh. Ti m', tak'ëp ramejüü sa hä ranaher'oot hyb n'aa, rama manetëek hyb n'aa Jesus häd gó.

¹⁹ Ti m' Peed raky hadoo:

—Bë daaj hê bë hyb n'aa newë baad hadoo doo P'op Hagä Do matym gó. Bë mejüü doo hä ää ky daheeh, P'op Hagä Do mejüü doo hä ää ky daheeh? ²⁰ Dooh ää haja bä ää ky n'aa eréd bä ää her'oot doo ää maa napäh doo hä, ää hapäh doo hä —näk mä Peed sa kyyh.

²¹ Ti m' p'aa hênh rage'yym sa hä. Rage'yym jawén paa bä m', raberéd hõm rabah'üüm hyb n'aa. Dooh rahapëe bä nyy d' rabad'oo Peed Jowäw daheeh rarejää hyb n'aa, hajök doo P'op Hagä Do raj'aa etsë doo hyb n'aa, aj'yy has'oo däk doo hyb n'aa. ²² Aj'yy has'oo däk doo, 40 bahänh däg ta baab n'aa.

Jesus hä h'yy ka'eeh doo raky n'aa etsëe doo panyyg n'aa hahyäh

²³ Ti m' Peed Jowäw daheeh raberéd hõm jawén paa bä kä m', rabahõm sa najiis hedoo doo sa wë, Jesus hä h'yy ka'eeh doo sa wë. Ti m' rabaher'oot sa hä sahõnh hê P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh doo sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa wób sa kyyh. ²⁴ Ti m' raky n'aa napäh bä m', séd hä m' raky n'aa etsëe P'op Hagä Do hä. Hahy da m' sa kyyh:

—Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahõnh hê mabag'ääs doo —näk mäh. —A mo haj'aa sahõnh hê badäk hahyäh, wë, akajar na-ääj hê, sahõnh hê ta hä habong doo na-ääj hê. ²⁵ Hahy da maher'oot wät paa a Sahee kyy gó, a karom kyy hä, Dawi, ää wahë makü kyy hä, a wë rah'yy kawapëen doo ky n'aa:

“H'ëed hyb n'aa badäk hahy haw'ääts hê habong doo, Judah buuj nadoo doo, rakawajää?”

H'ëed hyb n'aa daap hê rahyb n'aa newëe nyy d' rah'yy kawereem P'op Hagä Do wë, ta hä raky nadaheeh hyb n'aa.

²⁶ Badäk hahy haw'ääts hê häj n'aa sa wahë n'aa rakataa séd hä, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo wë, Kristo, Tah'yyb Däng Do wë na-ääj hê, rakamaj'üü hyb n'aa. ^{VI}

²⁷ —Te hub né hê —näk mäh. —Babä panang bä, ää wahë n'aa Eróts häd näng doo kataa Pirato sii, Isaraëw buuj nadoo doo sii, Isaraëw buuj sii na-ääj hê rah'yy kawapëen hyb n'aa a karom tsyt hê a wë kasëew däk doo wë, Jesus wë, mah'yyb däng doo wë. ²⁸ P'ooj ub maky däng doo paa hadoo

doo da né hē rabad'oo. ²⁹ Mahapäh né hē ää rage'ÿym doo. A karom né hē ääh. Man'oo baad ub, h'ÿyb neÿÿm doo me, a ky n'aa ää baher'oot hyb n'aa. ³⁰ Man'oo ää hä a hejój, nahēē enäh do ää baheso hyb n'aa, ää pehuunh hyb n'aa, ää moo bok hyb n'aa ji hyb n'aa meuunh doo, Jesus a karom tsyt hē a wē kasēēw dāk do häd gó —näk mä sa kÿyh raky n'aa etsēē bä.

³¹ Rabahajaa bä raky n'aa etsēē doo, rabab'ēēh bä katajus wāt mā k'ääts. Tii bä kām', P'op Hagā Do Sahee sahōnh hē sa hä tak'ēp mā sa h'ÿyb tamahūüm. Ti m' h'ÿyb neÿÿm doo me rabaher'ood kām P'op Hagā Do ky n'aa.

Séd rah'ÿyb hedo padēēk do panyyg n'aa hahÿÿh

³² Ti m', séd rah'ÿyb hedoo sahōnh hē Jesus hä h'ÿy ka'eeh doo. Jé ma enäh do ky en'ÿym ta wób sa hä. Dooch sa mab hē sa ma tado bä, sahōnh hē sa ma hadoo. ³³ Tii kām' 12 hedoo do Jesus mejüü doo, P'op Hagā Do hejój me raher'oot mā Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do ganā wāt do ky n'aa. Baad P'op Hagā Do moo wāt sa hä, baad tabahag'ääs sa hä. ³⁴ Dooch kas'uut pé sa mahang. Ta see pé noo gó ken'ÿyh, jé tób see enäh doo, tób hood pan'aa enäh do na-ääj hē, resēēm hōm mā tii. ³⁵ Ta sām ramanaa Jesus mejüü do sa wē, rabets'ēē hōm hyb n'aa wē bedoh do sa hä.

³⁶ Sa mahang ti awät Rewi panaa, tsyt dēēg hä Tsi-Peré häd näng doo bä henäng doo. Joséh mā ta häd. Jesus mejüü do rahād n'oo dāk Béh-Nabéh. ("Ji h'ÿyb en'ÿym doo", tahanäng pé ti Béh-Nabéh.) ³⁷ Béh-Nabéh besēēm hōm tób hood pan'aa ta ma paah, ti m' ta sām tamanaa Jesus mejüü do sa wē, rah'ÿyb däng doo da rabad'oo hyb n'aa ta me.

Ananijas Sapira daheeh rawad'ii paawā do panyyg n'aa hahÿÿh

Sa mahang ti awät mā aj'ÿy seeh. Ta häd mā Ananijas. Ta ÿÿm **5** Sapira häd näng do daheeh resēēm hōm mā na-ääj hē tób hood pan'aa, sa ma paah. ² Ta ÿÿm daheeh rakaner'oot jawén paa bä m', Ananijas manaa mā ta sām uuh Jesus mejüü do sa wē. Ta uuh sa wē tabaym.

³ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—Ananijas, —näng mäh —ny hadoo Satanas, Nesaa Do Yb, öm tah'ÿyb mahūüm P'op Hagā Do Sahee mawadii hyb n'aa paawā? A wē tabaym tób hood pan'aa a ma paa sām, a hä rep'aak do uuh. ⁴ A h'ēēd né hē paa ti tób hood pan'aa. Ta sām, mesēēm hōm do jawén paa bä, a ma né hē paawā. H'ēēd hyb n'aa, sahōnh hē a hä rep'aak do mets'ēē dāk maken'oo? Dooch ää tado bä ti mawadii doo, P'op Hagā Do ti mawad'ii paawā —näng mā Peed kÿyh ta hä.

⁵ Ananijas maa napäh bä m' Peed her'oot doo, adēē hyng mā tüü, da-jēp mäh. Ti m' sahōnh hē raky n'aa napäh bä m' ta tii, rajēÿÿm bong mā tak'ēp. ⁶ Ti m' pahēēw wób rabana, rahabēn dāk mā ta hub, ti m' radakā jēng mäh.

⁷ Nayyw hē denaa hē Ananijas makū ÿÿm bajēē suun mā tób gó, Peed rabab'ēēh bä. Dooch m' ta heen n'aa nÿy bä ta patug dajēp doo. ⁸ Ti m' Peed eanh ta hä:

—Baad maher'ood hä ÿÿ —näng mäh. —Jääm né hē hahÿ tób sām, a patug daheeh bē gadoo doo? —näng mäh.

—ÿÿ. Ti né hē ta sām —näng mā ÿÿnh.

⁹ Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

—H'ēēd hyb n'aa bē kaner'oot bē metÿy hyb n'aa P'op Hagā Do Sahee? —näng mäh. —Mahegää, bok ta ti a patug dakā jēk doo. Öm da ramahūüm hÿÿ ká —näng mā Peed Sapira hä.

¹⁰ Ti m' Sapira badēē hyng Peed bagēēt bä, dajēp mäh. Pahēēw hedoo do rabajēē p'ēē bä, rahapäh mā Sapira dajēp doo. Ti m' ramanyyh, radakā jēng ta patug makū pa. ¹¹ Ti m' sahōnh hē Jesus hä h'ÿy ka'eeh doo, ta wób heen n'aa enäh do na-ääj hē rajēÿÿm bok mäh.

Jesus mejüü do hajōng ranahēē esog hōm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' Jesus mejüü doo, 12 hedoo doo, hajōng mā rapehuunh. Meuj n'aa näng do ramoo bok hajōk do sa mahang. Jesus hä h'ÿy ka'eeh do rakahet'aa mā tób P'op Hagā Do rayd hyb n'aa esee do yt hä, Saromāw häd näng doo bä. ¹³ Ta wób, ragenaag né paawā Jesus hä h'ÿy ka'eeh doo, dooch sa sii rakata bä, h'ÿyb e'ÿÿm doo hyb n'aa. ¹⁴ Ti hadoo né hē m' ajÿÿ, ÿÿÿ, Jesus hä h'ÿy ka'eeh do ka'oot. ¹⁵ Ti m' nahēē enäh do ramanaa tyw n'aa hahād hä. Sa tyng jō m' radatoonh, Peed tabēs bä, ta wób sa hä ta maēts badäng hyb n'aa. ¹⁶ Hajōk panang Jerusarēnh nedaa bä haj'eenh do han'aa. Ramanaa nahēē enäh doo, karap'ar h'ÿyb nesaa do pahad'ēēk do na-ääj hē. Ti m' sahōnh hē rabaheso hōm.

Jesus mejüü do Judah buuj wahē n'aa rarejää do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁷ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahē n'aa heh'äat doo, Saduséw häd enäh do ta sii habong do na-ääj hē rah'ÿy ka-

jewēēts kām Jesus mejüü do sa wē. ¹⁸ Ti m' rameso padēēk, ti m' ragada-hew'ēēs doo gó m' radewäts b'ēēh. ¹⁹ Ti m' atsēm, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk do ääs tanoo gasēēts nÿyh mā Jesus mejüü doo. ²⁰ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bē ahōm nā P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hä. T'ÿÿ hēnh bē her'ood hajōk do sa hä hahÿÿ ji bawät do papuuj ky n'aa, ji h'ÿyb nām do Jesus an'oo dāk do ky n'aa. Sahōnh hē bē her'ood sa hä —näng mā ääs kÿyh.

²¹ Ti m' tabawag hōm bä ká rabahōm P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hä, ääs mejüü doo da sa hä. Ti m' radu doo rama metēēk doo.

Ti nuuj jé m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahē n'aa heh'äat doo, ta sii habong doo, ranaēēnh sahōnh hē Isaraéw buuj sa wahē n'aa, séd hä rakata padēēk hyb n'aa. Sahōnh hē sa wahē n'aa ramaneēēnh Sinedirijo. Tii bä m' ramejüü rahahēēn Jesus mejüü do radewäts b'ēēh do paa bä. ²² Ti m' warahén rakaja hōm bä t'ÿÿ hēnh, dooch m' rawÿÿd bä. Ti m' rababaja nā, raky n'aa manaa. ²³ Ti m' raky hadoo:

—Ää kaja hōm bä, baad tanoo katsē. Ta noo bä warahén rabab'ēēh. Ää noo gasēēts hōm bä, dooch ta gó hab'ēēh péh! —näk mä sa kÿyh.

²⁴ P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sa wahē n'aa, P'op Hagā Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahē n'aa wób raky n'aa napäh bä m' tii, h'ÿyb manep'ēē boo m'. Ti m' rakaner'oot:

—Nÿy d' tii eh? —näk mäh.

²⁵ Ti nuuj jé m' ta see kajaa, ti m' taky hadoo:

—Ajÿÿ bē dewäts b'ēēh do paa ti ab'ēēh P'op Hagā Do tób n'aa w'oo hä. Hajōk do hä rama metēēk —näng mäh.

²⁶ Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa hagā n'aa sa wahē n'aa, ta sii moo bok do daheeh rahahēēn mā 12 hedoo doo Jesus mejüü doo. Rakaja hōm bä, baad raber'oot sa sii, dooch m' rarahejā bä. Rajēÿÿm hajōk doo, Jesus mejüü do sa kÿyh maa new'ēē doo. Pā me ramakut red'oo doo doo hyb n'aa, 12 hedoo doo rarahejā bä paawā. ²⁷ Ti m' rakaja hōm bä, ramanaa Sinedirijo ajÿÿ n'aa rabat'oonh bä, P'op Hagā Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahē n'aa heh'äat do beaanh hyb n'aa sa hä. Ti m' ta ti ky hadoo sa hä:

²⁸ —Tak'ēp bē ää mejüü paa ää ky n'aa jaw'ÿÿk doo me, bē ma manetēēk hyb n'aa ta ti aj'ÿy ky n'aa. "Tabad'op hē da bē her'ood", näk paa ää kÿyh bē hä. Ti hadoo né hē bē nabuj keh'üüm. Sahōnh hē Jerusarēnh buuj sa hä bē met'ēēg hōm nanäng Jesus ky n'aa. Ää daj'ēēp ta ti aj'ÿy bē ky n'aa h'üüm. Ää hä bē ky n'aa tapaa —näng mā ta kÿyh.

²⁹ Ti m' Peed, ta wób Jesus mejüü do na-ääj hē raky hadoo:

—Taw'ääts hē P'op Hagā Do kÿyh ti ää ky daheeh. Dooch tahaja bä ajÿÿ sa kÿyh ää ky dahē bä, ää hä ramejüü doo baad tanu nadēē bä P'op Hagā Do mejüü doo hä —näk mäh. ³⁰ —P'op Hagā Doo, er wahē makū rah'ÿy kaha'eeh doo, Jesus ganā wāt dejēp do sa mahang tan'oo bä. Ti d' né hē Jesus bē epēēm dāk do paa b'aa kajatsēk do hä. ³¹ P'op Hagā Do wehēē dāk tii. Hÿÿ pong jé tabasēēk tan'oo bä. P'op Hagā Do hub hēnh tabasooch ta sii sahōnh hē tabag'ääs hyb n'aa tan'oo bä. Ji h'ÿyb tym dēēb tabahadoo P'op Hagā Do an'oo bä, P'op Hagā Do hä Isaraéw buuj rah'ÿy kawereem hyb n'aa Jesus an'oo bä, nesaa do sa h'ÿyb gó hanäng doo tabasog hōm hyb n'aa. ³² Ää sahōnh hē ää bahapäh ta tii. P'op Hagā Do Sahee, ta hä ky dah'eeh do sa hä P'op Hagā Do an'oo dāk doo, ti na-ääj hē tahapäh sahōnh hē tii —näk mā Peed sa kÿyh.

³³ Ti m' ramaa napäh bä m' Peed raher'oot doo, tak'ēp mā rakawa-jää. Rakarēn mā radej'ēēp. ³⁴ Ti m' Pariséw see sa mahang hawät do as'ēēg gēēt mäh. Ti m' tabaher'oot sa hä. Gamarijéw mā ta häd. Mosees ky n'aa jaw'ÿÿk do ma mehetēk do seeh. Hyb n'aa jawyk Isaraéw buuj sa mahang. Ti m' tamejüü 12 hedoo do raman'ÿÿh dó. ³⁵ Ti m' taky hadoo ta da hadoo do sa hä:

—Bē maa newē kēh ÿÿ, Isaraéw buuj —näng mäh. —Baad bē hyb n'aa newē bē bad'oo do sa hä —näng mäh. ³⁶ —Bē hyb n'aa newē p'ooj ub du n'aa doo, Tew-Das häd näng doo. Ky n'aa etsēēh paa m', tanooch. 400 ajÿÿ tahyb n'aa pé ta sii habok do paah. Ti m' radajēēb kām. Radaj'ēēp jawén paa bä m', ta sii habok do paa ketyn bong. Tadajēp bä, ahēēj jēng sahōnh hē. ³⁷ Ta jawén, sahōnh hē häj n'aa babuuj rabetsén noo gó, du n'aa do ta see Judas häd näng doo, Garirej buuj. Ti hadoo né hē tii. Ta wób ta sii rababok. Ti na-ääj hē radajēēb kām. Ti m' ta sii habok do paa ketyn bong mā na-ääj hē. ³⁸ Ti hyb n'aa ÿ baher'oot bē hä: Na maboh. Bē eréd rabahōm hyb n'aa. Aj'ÿÿ du n'aa do tado bä ti rametēēk doo, ti ramoo bok doo, tii b' gawatsik da —näng mäh. ³⁹ —P'op Hagā Do du n'aa do tado bä, dooch bē haja bä bē medug bä sa hä —näng mäh. —Baad bē matakā, ji hapäh mā ti P'op Hagā Do hä bē kamaj'ÿÿ —näng mā Gamarijéw kÿyh sa hä.

⁴⁰ Ti m' raky daheeh ta kÿyh. Ti hadoo né hē, 12 hedoo do ramanaa, ti m' ramejüü rabahewÿÿh. Ti m' ramejüü mā sa hä ranaher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. Ti m' raberéd hōm rabahōm hyb n'aa.

⁴¹ Ti m' Jesus mejüü do raban'ÿÿh Sinedirijo sa mahang hab'ēēh do paah. Tseb'ee mā rabahewÿÿh jawén paa bä, P'op Hagā Do hyb n'aa gadoo rabahoop hyb n'aa Jesus hyb n'aa. ⁴² Ti m', P'op Hagā Do tób n'aa

yt hã, sa tób hênh na-ãaj hê raher'oot ta ãh hã had'yyt hê, rama metëek Jesus, P'op Hagã Do H'yyb Dãng Do ky n'aa.

Reosoos do 7 ajyy Jesus mejüü do ramoo masa hyb n'aa panyyy n'aa hahÿyh

6 Ti noo gó Jesus hã h'yy ka'eeh do kah'üüm. Sa mahang ti abong mã Judah buuj, ta s'ee hênh hena doo, Gereg kyyh her'oot doo. Ta ti m' ramaher'oot mã Jesus mejüü do sa hã ta tii bã babuuj sa ky n'aa. Hahÿyh da m' sa kyyh:

—Patug tema bong do sa waa rabahetsêh doo bã, dooh ran'oo bã ãã sii habok do sa hã —nãk mã sa kyyh.

2 Ti m' 12 hedoo do ramejüü sahõnh hê Jesus hã h'yy ka'eeh do rakata padëek séd hã, sa hã rabaher'oot hyb n'aa. Ti m' raky hadoo:

—Doo had baad tado bã ãã eréd bã P'op Hagã Do kyyh ãã metëek doo, sa waa ãã betseêh hyb n'aa paawã. 3 Ti hyb n'aa, wakãh haa, ãã karên bê esoos bê mahang ajyy bê hep'ëeh do h'yy genãh doo, P'op Hagã Do Sahee h'yy mahüüm doo. Ti ãã mejüü sa hã rabetsëeh hyb n'aa sa waa.

4 ãã né hê, ãã ky n'aa etsëe, P'op Hagã Do sii ãã ber'oot. ãã né hê ãã ma metëek P'op Hagã Do ky n'aa —nãk mã sa kyyh.

5 Ti m' baad mã sa hã raheer'oot doo. Tii bã m' rasêm mã Es-Tew hãd nãng doo. Tak'êp paa m' tah'yy ka'eeh P'op Hagã Do hã. Baad P'op Hagã Do Sahee h'yy mahüüm mã tii. Hahÿyh d' mã rasêm do wób sa hãd: Pirip, Porokoro, Nikanóh, Timom, Paramenas, Nikoraw. ãn-Tijoka panang hãd nãng doo hênh naa ta ti Nikoraw. Jesus hã tah'yy ka'eeh do pooj jé, Judah buuj nado né paawã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do taky dahê dãk Judah buuj rabahed'oo doo da. 6 Ti m' rabasêm jawén paa bã, ramehüüm kãn mã Jesus mejüü do sa wê. Tii bã kã m', Jesus mejüü do sa moo radatoonh sa nuu gó, raky n'aa etsëe sa hyb n'aa.

7 Ti m' P'op Hagã Do ky n'aa kah'üüm. Nayyw hê Jerusarênh bã takah'üüm Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Hajök P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do wób rah'yy kae kãn Jesus hã.

Es-Tew ramaso dãk do panyyy n'aa hahÿyh

8 Ti m', baad mã P'op Hagã Do hejój awät Es-Tew hãd nãng do h'yyb gó. Baad mã P'op Hagã Do ky n'aa edêng. Es-Tew pehuunh, meuj n'aa nãng do heen n'aa tamoo wãt hajök do sa mahang. 9 Ti m' Judah buuj wób, ta wób sa karom paah, radu doo Es-Tew raky gedak. Ti asooh tsyt hê sa tób P'op Hagã Do panyyy ti rayd naherot do yt hã. Sa sii ti abong Sirené panang buuj wób, Aresãn-Dirija panang buuj wób, Siris hãj n'aa buuj wób, Asija hãj n'aa buuj wób. 10 Es-Tew mã raky hüüm paawã, dooh m' rahaja bã. Es-Tew P'op Hagã Do Sahee h'yy gan'yyh do hyb n'aa rawén nahajaa.

11 Ti m' ramaher'oot ajyy wób sa hã, daap ramenyhy hyb n'aa Es-Tew ky n'aa.

—Hahÿyh da bê her'ood —nãk mãh. —“ãã maa napãh Mosees, P'op Hagã Do na-ãaj hê Es-Tew ky n'aa rejãã doo”, denoo da —nãk mã sa kyyh.

12 Ti m' Judah buuj, Judah buuj sa wahê n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma meheteék do na-ãaj hê rakawajãan Es-Tew wê ta ti ajyy sa kyyh hyb n'aa. Ti m' ramaso dãk, ti m' ramahüüm Sinedirijo ajyy n'aa sa wê, sa wahê n'aa wê. 13 Ti m' ramejüü ta wób, noo kanesa doo, daap ramenyhy hyb n'aa Es-Tew ky n'aa sa wahê n'aa hã. Ti m' daap mehen'yyh do raky hadoo:

—Doo hahÿyh aj'yy eréd bã taky n'aa rejãã do P'op Hagã Do tób n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do na-ãaj hê —nãk mãh. 14 —ãã maa napãh ta kyyh. P'op Hagã Do tób n'aa Jesus Nasarêh buuj ahãj jêng da, tanooh. Ky n'aa jaw'yyk do Mosees metëek do Jesus ahÿyd hõm da, tanooh —nãk mã noo kanesa do sa kyyh.

15 Ti m' sahõnh hê Sinedirijo ajyy n'aa, t'ii hênh hat'oonh doo, baad mã raty padëek Es-Tew wê. Ta mamets, ããs mamets hado dãk mã sa hã.

Es-Tew kyyh Sinedirijo ajyy n'aa sa hã panyyy n'aa hahÿyh

7 Ti m' P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahê n'aa heh'ããt do eanh Es-Tew hã:

—ããk, se hub né hê ta ti raheer'oot do a ky n'aa? —nãng mãh.

2 Ti m' Es-Tew ky hadoo:

—Wakãh haa, yp ÿ hyb n'aa hed'oo doo, bê maa newê kêh ÿÿ —nãng mãh. —P'op Hagã Doo, sahõnh hê sa bahãnh hadoo doo, kas'ee wãt êr wahê makü Abaraãm hã, Mesopotãm hãd nãng do hãj n'aa bã Abaraãm bawãt nã bã, Arãn panang hênh takahÿyd gã do pooj jé. 3 Hahÿyh d' paa m' P'op Hagã Do kyyh ta hã: “Maberêd dãg mabawãt do paah, a wakããh, a yb tób paah. Ahõm da hêej s'ee hênh, õm ÿ metëeh hênh”, I nãng mã P'op Hagã Do ta hã. 4 Ti m' taberêd dãk Kaw-Dew sa hãj n'aa,

Mesopotãm hãd nãng doo, ti m' tabahõm Arãn panang hãd nãng doo hênh. Ta yb dajêp do jawén paa bã, P'op Hagã Do manaa wawëe hê êr babong do hãj n'aa bã. 5 Doooh P'op Hagã Do an'oos pé ta hã, hêej uuh hadoo pé paawã, taky n'aa enooh né hê paawã hahÿyh hêej ta panaa pan'aa sa hãj n'aa pan'aa, Abaraãm dajêp jawén paa bã. Tii d' taky n'aa enooh ta hã, dooh nã né paawã Abaraãm t'aah nyy nã bã ti noo gó.

6 Hahÿyh da P'op Hagã Do kyyh ta hã: “Sa hãj n'aa nadoo hênh da a panaa rababok da. Tak'êp da ramejüü sa hã 400 ta baab noo gó. Ta si n'aa hê da ramoo bok da t'ii hênh. Rarahejãã da t'ii hênh a panaa. 7 ÿ abaanh da ta sãm ta tii d' moo hed'oo do sa hã. ÿ rahejãã da. Ti jawén paa bã, tii b' naa a panaa rababaa nã bã wawëe hê. Babã ÿ rahyb n'aa jew'yyk da”, II nãng mã P'op Hagã Do kyyh Abaraãm hã —nãng mã Es-Tew kyyh.

8 Ti m' taky hadoo ênh:

—Ti m' Abaraãm P'op Hagã Do mejüü sa taah ramasuuj noo byyh ehõk, P'op Hagã Do karapee rabahadoo do heen n'aa. Ti hyb n'aa m' Abaraãm t'aah, Isak hãd nãng doo, 8 tabado dãk bã ta ãh, Abaraãm masuuj noo byyh hõg hõm. Tii d' né hê kã Isak Jakóh yb. Jakóh kã, ta hãd see Isaraéw, 12 hedoo do radu na do Isaraéw buuj sa panaa. 9 Ti né hê Jakóh taah, êr wahê maküüh, rahyb n'aa jewês do sa hÿyj Joséh. Ti hyb n'aa rabesëem hõm Esit hãj n'aa hênh, ta si n'aa hê tamoo wãt hyb n'aa t'ii hênh. Ti hadoo né hê, P'op Hagã Do hagãã had'yyt hê Joséh. 10 Joséh P'op Hagã Do ed'ëep sahõnh hê nesaa do mahãnh. Tah'yy gan'yyh. Baad Esit hãj n'aa wahê n'aa, Paraóh ramaneëeh do gadoo, P'op Hagã Do an'oo bã. Ti hyb n'aa Paraóh an'oo bã kã sahõnh hê Esit hãj n'aa hagã n'aa, ta tób hagã n'aa na-ãaj hê tabahadoo hyb n'aa. 11 Ta jawén ji hasaah do bawãd kãn Esit hãj n'aa bã, Kanaãh hãj n'aa bã na-ãaj hê. Sahõnh hê m' rabahoop sah. Doooh m' êr wahê makü sa waa rawwyd bã.

12 Tii bã kã, Jakóh ky n'aa napãh bã joom s'ëeb Esit bã hanãng doo, tamejüü êr wahê makü t'ii hênh sa waa rabetsëe hyb n'aa. 13 Ti m', ta jawén, p'aa hênh t'ii hênh rabahõm bã kã sa waa hets'ëe doo, Joséh baher'ood kãn sa hã sa hÿyj né hê. Tii bã Paraóh na-ãaj hê heen n'aa nyy dãk Joséh wakããh hã, Joséh yb hã. 14 Tii bã kã m', Joséh mejüü ramanaa ta yb, ta wakããh had'yyt hê Esit hênh. 75 sahõnh hê han'aa do paah.

15 Ti m' Jakóh rakahÿyd j'eenh Esit bã. T'ii hênh tadajêb kãn. Tii b' né paa m' êr wahê makü radejêb kãn. 16 Sa kamag paa ramahüüm p'aa hênh Sikêm panang hênh. Gabaho doo gó, Sikêm bã Amoor taah sa hã Abaraãm ets'ëe hõm do paa radaboo jêng sa kamag n'aa —nãng mã Es-Tew kyyh.

17 Ti m' taky hadoo ênh:

—Tabedaa dãk bã kã Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh do kaja doo, tak'êp êr wahê makü panaa rakaood bong Esit hãj n'aa bã. 18 Ti m' ta see pé noo gó Esit hãj n'aa wahê n'aa see tadu doo tabag'ããs doo. Doooh m' ta ti ky n'aa napëe bã Joséh maküüh. 19 Ta ti sa wahê n'aa tawedii êr wahêh maküüh, tarejãã na-ãaj hê. Tamejüü sa taah papuuj henyys do raberêd is, radejêp hyb n'aa. 20 Ti noo gó m' tabenãng Mosees hãd nãng doo. Anãm ti karapee. Ta yb, ta ÿÿn rawã wãt, rejên sa tób bã tamawoob hê kamarab. 21 Ranahaja wãd bã rejên doo, raberêd tu ta hood gó jawii mahang. Tii bã kã, Paraóh toog rabawyyd kãn, taw'ëeh mãh, ta t'aah hadoo tan'oo bã. 22 Sahõnh hê Esit buuj rahajaa do rama metëek ta hã. Tak'êp tii bã kã tahyb n'aa jawyk taher'oot do hã, tamoo wãt do hã. 23 40 ta baab Mosees bahado dãk bã, takarên tabahag'ããs ta wakããh, Isaraéw buuj. 24 Takajaa bã, tahapãh ta wakããh see Esit buuj see rejãã. Ti hyb n'aa ta sãm baanh. Tanaboh jat Esit buuj. 25 Ta h'yyb gó Mosees ed'oo, ta wakããh raheen n'aa enãh P'op Hagã Do ti mejüü tabed'ëep sa hã Esit buuj sa moo gó naa. Doooh rah'yy genã bã. 26 Jat'iiip hadoo tabahapãh pawóp hê Isaraéw buuj kep'uuk doo. Mosees karên paawã dooh ti d' radoo bã. “Wakããh haa”, nãng, “bê wakããh had'yyt hê. H'ëed hyb n'aa bê kamaj'ii?”, nãng. 27 Ta see rejãã do aũj hõm mã Mosees, ti m' taky hadoo ta hã: “Jaa g'eeh hanoo ãã wahê n'aa, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa mabahadoo hyb n'aa? 28 ÿ makarên manaboh jat Esit buuj tsém hê manaboh jat doo da?”, III nãng mãh. 29 Ti m' aj'yy kyyh Mosees maa napãh bã, kejên hõm Midijãh hãj n'aa hênh. T'ii hênh tabag'ëed dãg kãn ta wakããh nadoo do sa mahang. T'ii hênh takat'ëe dãk. Pawóp hê ta taah.

30 Ti m' Es-Tew ky hadoo ênh:

—40 ta baab jawén paa bã P'op Hagã Do ããs kasee Mosees hã tëej hõg gó, b'aa tüü nu dãg is do kadoo doo gó naa. Banawãng bã, waëe Sinaih hãd nãng do nedaa bã tii. 31 B'aa kado né paawã, dooh m' taooj jêe bã Mosees bahapãh bã, tahyb n'aa meuunh mãh. T'ii hênh tabahõm bã, p'eets hê tabahag'ããs hyb n'aa, tamaa napãh mã Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh her'oot do ta hã: 32 “ÿ né hê P'op Hagã Doo, a yb h'yy kaha'eeh doo. ÿ né hê P'op Hagã Doo, Abaraãm, Isak, Jakóh rah'yy kaha'eeh doo”, IV nãng mãh. Mosees kajajãh wãt mã tak'êp tabeyÿm wãt do hyb n'aa. Doooh tahagãã bã t'ii hênh, eyÿm wãt do hyb n'aa m'. 33 Ti m' P'op Hagã Do ky hadoo ta hã: “Makabo nã a tsyym suun, majó gëet

do k'ääts ma y hadoo do hyb n'aa, tsyt hē takasēew dāk ti wē ȳy. ³⁴ Y hapäh né hē ny hadoo karapé haa rarejää do Esit häj n'aa bā. Y maa napäh sa kyyh rah'y y kame'oot doo. Ti hyb n'aa h̄y pong jé naa ȳ bahyng ȳ bed'ēep hyb n'aa Esit buuj sa moo gó naa. Ti hyb n'aa k̄ā, Esit hēnh ōm ȳ mejüü, karapé haa t'ii hēnh naa mabasong nyh hyb n'aa", ¹ nāng mā P'op Hagä Do kyyh Mosees hā, nāng mā Es-Tew.

³⁵ Ti m' Es-Tew ky hadoo ēnh:

—Ti né hē ti Mosees ta wakāän raty n'aa ges'y yk do paah. “Jaa hanoo ää wahē n'aa, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa mabahadoo hyb n'aa?”, nāk paa sa kyyh ta hā. Ääs b'aa kadoo doo gó Mosees hā kasee do kyyh hā P'op Hagä Do mejüü sa wahē n'aa pan'aa Mosees bahadoo hyb n'aa, Esit buuj sa moo gó naa ta wakāän tabed'ēep hyb n'aa. ³⁶ Ti né hē Mosees ēr wahē makū manyyh do Esit häj n'aa bā naa. Tapahuunh paa m', hyb n'aa meuj n'aa nāng do tametēeh Esit bā, akajar Hahiin Do hād nāng doo bā, tabanawäng bā na-ääj hē 40 ta baab noo gó m'. ³⁷ Ti né hē ti Mosees hahȳy da Isaraew buuj hā ky hadoo doo: “P'op Hagä Do ky n'aa rod ȳ hadoo do P'op Hagä Do an'oo bā bē mahang ganyyh da.” ^{II38} Ti né hē ti Mosees Isaraew buuj sa mahang hawät do paa tabanawäng bā rakata padēek noo gó, waēē Sinaih hād nāng doo bā ääs her'oot do gadoo doo. Ti né hē ti ēr wahē makū sa mahang hawäd wät doo. Ti né hē gadoo do paa P'op Hagä Do kyyh ji edēb had'y yk hē hanoo doo, ēr wahē makū sa hā tama metēek hyb n'aa. ³⁹ Ti hadoo né paa m', dooh paa m' ēr wahē makū raky dahē bā Mosees. Raty n'aa gesyng wät mā Mosees. Rakarēn mā rababaaj hōm p'aa hēnh Esit hēnh. ⁴⁰ Ti m' ta hȳy hā, Arāw hād nāng do hā ramejüü: “Mamoo wäd ēr h'y y kaha'eeh do pan'aa, ēr pooj rababok hyb n'aa. Dooh ji hapēē bā h'ēēd hado ta ti aj'y y Mosees hā, Esit häj n'aa bā naa ēr manyyh doo.” ^{III} nāk mā sa kyyh. ⁴¹ Ti noo gó m' ramoo wäd k̄ān kabariih, booyj t'aah heen n'aa. Tii bā m' sa masāäh wób raneboh bēeh, raju toonh kabarii sa mo haj'aa raweh'ēeh hyb n'aa. ⁴² Ti hyb n'aa m' dawē hā P'op Hagä Do wén kanā dāk sa mahānh. Tanoo mā wē hā habong do rahyb n'aa jew'y yk. Ti hadoo né hē takerii dāk P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hā:

“Isaraew buuj,
hā ȳ g'eeh ti bē banoo ta ti bē ejuu doo
40 ta baab banawäng hēnh bē babok noo gó?
⁴³ Hā ȳ nado ti bē banoo.

Bē kabarii Morók hād nāng do tób n'aa its ti bē mahang bē manaa doo. Kabarii Repā hād nāng do sagōöh n'aa hā bē h'y y kaha'eeh. Ta ti né hē kabarii bē mo haj'aa, sa hā bē h'y y kaha'eeh hyb n'aa. Ti hyb n'aa bē ȳ ah'eed n'y y h da bē häj n'aa bā naa. Bē ȳ mejüü da Babirōn panang bahānh.” ^{IV}

Tii da né hē P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hā —nāng mā Es-Tew kyyh.

⁴⁴ Ti m' Es-Tew ky hadoo ēnh:

—Tabanawäng bā ēr wahē makū rababok noo gó, P'op Hagä Do sa hā kahesé do tób n'aa ramahūüm mā sa sii. P'op Hagä Do mejüü doo da Mosees hā, P'op Hagä Do metēeh do hadoo ta hā waēē hā, tii d' né paa ratama. ⁴⁵ Josuwéh sa wahē n'aa tabahadoo noo gó, ēr wahē makū ramanaa sa sii ta ti tób hahȳ häj n'aa bā. Ti noo gó Josuwéh bado hōm ta wób sa häj n'aa, P'op Hagä Do habēē n'y y h do sa häj n'aa. Tii bā k̄ā, ta ti tób ēr häj n'aa bā aso had'y yk hē. Asooh nā paa m' na-ääj hē Dawi ēr wahē makū sa wahē n'aa tabahadoo noo gó. ⁴⁶ Baad P'op Hagä Do hyb n'aa gadoo mā Dawi. Ti tetsēē mā P'op Hagä Do hā, tanoo hyb n'aa P'op Hagä Do Jakóh panaa rah'y y kaha'eeh do tób n'aa pā s'ēēb tatamaa sooh hyb n'aa. ⁴⁷ Tii d' Dawi karēn né paawā, ta t'aah Saromāw hād nāng do tii, P'op Hagä Do tób n'aa tatamaa sooh doo. ⁴⁸ Ta tób n'aa tamoo wäd né paawā, dooh P'op Hagä Do Sahōnh Hē Sa Bahānh Hadoo Do agēē bā tób ji tamaa sooh do yt hā. Tii d' né hē ta ky n'aa rod see her'oot paa P'op Hagä Do kyyh:

⁴⁹ “Wē, ȳ bag'ääs do tyng.
Badāk hahȳ hēēj, tsym ȳ tyng hadoo.
Tii d' tahadoo do hyb n'aa,
ny hadoo pé tó ȳ pan'aa ti bē karēn ti bē tamaa sooh doo?
Ny yt hā bē ed'oo ȳ kameh'ääk?

⁵⁰ Ȳ né hē sahōnh hē mo haj'aa nāng doo”, ^V nāng mā P'op Hagä Do kyyh, nāng mā Es-Tew.

⁵¹ Ti m' Es-Tew ky hado k̄ān Sinedirijo ajyy n'aa sa hā:
—Nabuj keh'ūüm bēeh! Ganah'ood bē hā. P'op Hagä Do hā h'y y kana'eeh do h'y y hadoo bē h'y yb. P'op Hagä Do hā h'y y kana'eeh doo, ta kyyh maa nanapäh do hadoo bēeh. Bē wahē makū hadoo né bēeh.

I Esodo 3.5, 7, 8, 10 II Dew-Teronom 18.15 III Esodo 32.1 IV Amos 5.25
V Isajas 66.1-2

P'op Hagä Do Sahee hā bē kamaj'ii, bē wahē makū rabad'oo do paa hadoo né hē. ⁵² Sahōnh hē P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do bē wahē makū rarejää. P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do karēn doo da hawät do kajaa do ky n'aa her'oot doo, bē wahē makū radej'ēep paah. Hȳy k̄ā, Baad Had'op Do kajaa bā k̄ā, bē h'y y kawareem ta wē, bē dajēeb k̄ān. ⁵³ Ääs an'oo däg né paawā bē hā P'op Hagä Do ky n'aa jaw'y yk doo, dooh bē ky dahē bā —nāng mā Es-Tew kyyh Sinedirijo ajyy n'aa sa hā.

⁵⁴ Ti m' Es-Tew kyyh ramaa napäh bā m', tak'ēp mā rah'y y gaēēj bong. Kawaj'ään bong mā ta wē. ⁵⁵ Ti m' Es-Tew P'op Hagä Do Sahee baad tah'y yb mahūüm. Ti m' wē hā tabahag'ääs, ti m' tabahapäh P'op Hagä Do hejój, ta bag tak'ēp gabarēeh do hadoo doo. Tahapäh Jesus hageēt do P'op Hagä Do hub hēnh, takaweh'ēeh doo bā. ⁵⁶ Ti m' taky hadoo:

—Bē hegää! —nāng mäh. —Wē kas'ēes do ȳ hapäh. Aj'y y Hadoo Do Hȳy Pong Jé Hana Do ȳ hapäh na-ääj hē, P'op Hagä Do hub hēnh —nāng mäh.

⁵⁷ Ti m' sa nabuuj ragetsēē padēek sa moo me. Tak'ēp mā rageēeh. Ta wē m' rawaj'aa padēek. ⁵⁸ Ti m' Es-Tew rabado nyyh panang bā naa. Ti m' rabakut pā me, tadajep hyb n'aa. Ti m' Es-Tew ky n'aa daap menyh do sa hatsē hebaan doo, sa hā padēek doo, rakebo bēeh rabakut hyb n'aa pā Es-Tew hā. Aj'y y wanehēh nā doo, Saw-Ru hād nāng doo, enām ti nuuj jé sa saroor hebaan doo.

⁵⁹ Ti m' rabakut bā, Es-Tew ky n'aa etsēē mäh. Hahȳy d' mā ta kyyh:
—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo, magado hēp ȳ tym —nāng mäh.

⁶⁰ Ti m' ta taron nu paa me tabahy y häng. Ti m' tak'ēp mā taky hadoo:

—Jesus hyb n'aa jawyk doo, sām ȳ mabaaj manā sa hā —nāng mäh.
Ti m' tadajep k̄ān.

Taw'ääts mā Saw-Ru hā Es-Tew dajep doo.

8

Jesus hā h'y y ka'eeh do Saw-Ru rejää do panyyng n'aa hahȳy h

Ti noo gó né hē m' radu doo rarejää do Jesus hā h'y y ka'eeh doo, Jerusarēnh panang bā. Ti hyb n'aa m', sahōnh hē Jesus hā h'y y ka'eeh do raketyng bong Judah häj n'aa bā, Samarija häj n'aa bā na-ääj hē. Jāām hē Jerusarēnh bā ha'y ym 12 hedoo do Jesus mejüü doo. ² Ti m', Es-Tew radaj'ēep jawén paa bā m', ta wób P'op Hagä Do weh'ēeh do rabahōm, radakā jēng hyb n'aa Es-Tew kamag n'aa. Tak'ēp mā rabaóð bong ta hyb n'aa. ³ Saw-Ru k̄ā, tarahejää Jesus hā h'y y ka'eeh doo. Sahōnh hē tabahag'ääs tób yt hā, Jesus hā h'y y ka'eeh do tabesoos hyb n'aa. Tamejüü mā radewēēs Jesus hā h'y y ka'eeh doo, ajyy ȳy sii hē.

Samarija buuj raky n'aa napäh do Jesus ky n'aa panyyng n'aa hahȳy h

⁴ Ti m' ketyn bok do rabaher'oot Jesus ky n'aa ramahōm me. ⁵ Ti m' sa seeh, Pirip hād nāng doo, bahōm k̄ān panang hēnh Samarija hād nāng do häj n'aa bā. T'ii hēnh tabaher'oot sa hā Kristo, P'op Hagä Do H'y yb Däng Do ky n'aa. ⁶ Ti m' panang buuj rabahapäh bā Pirip pehuunh doo, baad mā ramatakēē ta kyyh. ⁷ Pirip hebē karap'ar h'y yb nesaa do sa h'y yb gó hanāng doo. Rabenyh bā sa hā hanāng doo, tak'ēp mā rageēeh. Hajök k'y y gedóm doo, seäk do heso hōm. ⁸ Ti hyb n'aa tak'ēp panang buuj ratsebē.

⁹ Pirip kaja pooj jé sa mahang ti awät aj'y y Simaw hād nāng doo, mehēm do paah. Hajök mā tawahed'ii Samarija buuj. Ta daaj hē, ta hā hē takasab'ee, ta hā hē tahyb n'aa jawyk do hyb n'aa. ¹⁰ Sahōnh hē, hyb n'aa jawyk doo, hyb n'aa sekog is do na-ääj hē raky daheeh mā ta kyyh. Hahȳy d' mā sa kyyh ta ky n'aa:

—Ta ti aj'y y gó P'op Hagä Do hejój tak'ēp hadoo do kametēeh —sa nooh.

¹¹ Bāp peej däg tamehēm doo me panang buuj Simaw wedii, rawén ky süüt. ¹² Pirip kajaa bā k̄ā, taher'oot mā sa hā P'op Hagä Do ji tabag'ääs do ky n'aa hanām doo, Jesus Kristo ky n'aa hanām do na-ääj hē. Ti m' raky daheeh bā Jesus ky n'aa, ranu gemuun hōm ajyy ȳy na-ääj hē.

¹³ Mehēm do paa na-ääj hē taky daheeh Jesus ky n'aa. Ti sii hē ranu gemuun wät. Ti m' jé pad'y yk hē tabawäd däg k̄ān Pirip sii. Tameuunh tak'ēp Pirip pehuunh doo, hyb n'aa meuj n'aa nāng do tahapäh do hyb n'aa.

¹⁴ Ti m' Jesus mejüü do Jerusarēnh bā haj'eenh do raheen n'aa enāh bā m' Samarija buuj raky daheeh do P'op Hagä Do ky n'aa, ramejüü mā Peed Jowāw daheeh, t'ii hēnh rabaheg'ääs hyb n'aa. ¹⁵ Rakaja hōm bā t'ii hēnh, raky n'aa etsēē Samarija buuj Jesus hā rah'y y ka'eeh do sa hyb n'aa, P'op Hagä Do banoo hyb n'aa ta Sahee sa h'y yb gó. ¹⁶ Dooh nā P'op Hagä Do Sahee sa h'y yb gó, ranu gemuun up Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do hād gó. ¹⁷ Ti m' Peed Jowāw daheeh moo tooj wät mā sa nuu gó. Ti m' P'op Hagä Do Sahee bajēē suun k̄ān mā sa h'y yb tym gó.

¹⁸ Ti m' Simaw mehēm do paa bahapäh bā P'op Hagä Do Sahee sa h'y yb tym gó hajēng do ramoo toonh bā sa nuu gó, takarēn paawā m'

tanoo sa hã dajëer, tii d' ranoo tabahajaa hyb n'aa. ¹⁹ Hahÿÿ d' mã ta kyyh Peed sa hã:

—Bë an'oo hã ÿÿ, tii da ÿ bahajaa hyb n'aa, ÿ moo sooh bã sa nuu gó, P'op Hagã Do Sahee bajëng hyb n'aa sa h'yyb tym gó —nãng mã mehëm do paa kyyh.

²⁰ Ti m' Peed ky hadoo:

—Taw'ãats hë paawã òm a dajëer daheeh P'op Hagã Do aw'oong hõm baad tanadoo hënh, ji matym n'aa ji hã P'op Hagã Do anoo do makarën metsëe do hyb n'aa dajëer me —nãng mãh. ²¹ Baad nado a h'yyb tym P'op Hagã Do matym gó. Ti hyb n'aa dooh ãã sii mamoo wãd bã —nãng mãh. ²² —Meréd hõm ta ti nesaa doo, tii d' mabahed'oo doo da. Maky n'aa ets'ëe P'op Hagã Do hã. Tii bã da apãh òm tat'yyd mehÿÿn, tii bã da apãh nesaa do mahyb n'aa newëe do tado hõm. ²³ ÿ hapãh né hë a h'yyb gó hanãng doo. Òm h'yy gaënh mah'yy kajew'ëes do hyb n'aa. Nesaa do òm tah'yyb mahüüm.

²⁴ Ti m' Simaw ky hadoo:

—ÿ karën paawã bë ky n'aa ets'ëe hëp ÿ n'aa, bë her'oot do tanadãng hyb n'aa hã ÿÿ —nãng mãh.

²⁵ Ti m' Jesus ky n'aa raheer'oot jawén paa bã, P'op Hagã Do kyyh ram-etëek jawén paa bã, Peed Jowãw daheeh rababaaj hõm kãn Jerusarënh hënh. Samarija buuj sa panang bã ramabaaj hõm me, ranu kejãk doo bã, raheer'oot Jesus panyyg hanãm doo.

Etsijop hãj n'aa buuj hã Pirip her'oot do Jesus ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

²⁶ Ti m', ta jawén Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ããs see her'ood kãn mã Pirip hã. Ti m' ããs ky hadoo:

—Ahõm banawãng do tyw n'aa me Gasa hënh hahyng do Jerusarënh bã naa —nãng mãh.

²⁷ Ti m' Pirip bahõm kãn. Ta tyw n'aa me takataa mã aj'yy hã, Etsijop hãj n'aa buuj. Hyb n'aa jawyk ti aj'yy. Etsijop buuj sa wahë n'aa ÿÿnh, Kãn-Das hãd nãng do kaser n'aa. Sa wahë n'aa dajëer hagã n'aa ti aj'yy. Jerusarënh hënh tahewãd nã, P'op Hagã Do tahyb n'aa esee do hyb n'aa.

²⁸ Tamabaaj nã me kã, ta hood gó kawaaro takyyk doo gó tabasoooh bã, taner'oot P'op Hagã Do ky n'aa rod Isajas hãd nãng do erih do paah.

²⁹ Ti m' P'op Hagã Do Sahee ber'oot Pirip h'yyb gó:

—Ahõm nã ta wë —nãng mãh.

³⁰ Ti m' takata dãk bã ta hã, tamaa napãh taner'oot do Isajas erih do paah. Ti m' tabeaanh ta hã:

—Ãkã, mamaa napãh ti maner'oot doo? —nãng mãh.

³¹ Ti m' aj'yy hadoo do ky hadoo Pirip hã:

—Nyy da ti ÿ maa napãh? Doo metëek pé hã ÿ ta ky n'aa —nãng mãh.

Ti m' tabatsyyd kãn Pirip gatsëg sooh hyb n'aa ta pa.

³² Hahÿÿ d' ti aj'yy ner'oot doo:

“B'ée radaj'ëep do hadoo ta tii.

B'ée t'aah hadoo, dooh ta kyy pé ta wii ragekãã bã.

Ti hadoo tii. Dooher'oot bã.

³³ Rarejãã, rej'ees ta ky n'aa.

Sahõnh hë tak'ëp baad nadoo do ramoo bok ta hã.

Dooher'oot P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk doo da tado bã ti ramoo bok ta hã.

Dooher'oot pé ta panaa ky n'aa, radaj'ëep do hyb n'aa.”¹

³⁴ Ti m' aj'yy beaanh Pirip hã:

—Jaa ky n'aa Isajas her'oot? Ta daaj hë ta ky n'aa, ta see ky n'aa apãh? —nãng mãh.

³⁵ Ti m' Pirip du doo taheer'oot do taner'oot do hã, P'op Hagã Do kyyh see hã, sahõnh hë Jesus panyyg hanãm do ky n'aa. ³⁶ Ti m' ratabës bã naëng banãng bã aj'yy ky hadoo:

—Babã ti majat naëng —nãng mãh. —Tahajaa ÿ manu gemuun? —nãng mãh.

[³⁷ Ti m' Pirip ky hadoo:

—Tak'ëp mah'yy kae bã, tahajaa —nãng mãh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

—ÿ ky daheeh. P'op Hagã Do t'aah né hë Jesus Kristo —nãng mãh.]

³⁸ Ti m' aj'yy mejüü ta sii habok do rabaym hyb n'aa. Tii bã kã m', rabawëej bëej kãn tame. Ti m' Pirip nu gemuun wãd kãn. ³⁹ Ti m' rabas'ooob n'yyh bã tame naa Pirip P'op Hagã Do Sahee mahüüm kãn. Dooher'oot hãpëe wãd bã. Ahõm kãn mã tahahõm hënh. Tsebë mã tahõm bã. ⁴⁰ Ti m' Pirip ganã wãt panang Asot hãd nãng doo bã. Ti m' tabahõm kãn Sesareja hënh. Tamahõm me m' taheer'oot Jesus panyyg hanãm do sahõnh hë panang bã.

Saw-Ru hã Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh

9 Ti noo gó né hë Saw-Ru h'yy kaneréd tahëhõ Jesus hã h'yy ka'eeh doo, tadej'ëep hyb n'aa. Ti hyb n'aa P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ãat do hã ² tetsëe reri do raky n'aa jaw'yyk doo, tabahõm hyb n'aa panang Damas-Ko hãd nãng doo hënh. T'ii hënh takarën paawã tametëeh kerih doo, tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do yt hã, tamoo mesoo hyb n'aa paawã, tamanaa hyb n'aa paawã Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarënh hënh. Takarën paawã tamanaa ajyy ÿÿj sii hë. ³ Ti m' tabedaa dãk bã Damas-Ko, tii bã gabarëeh do ta bag p'op naa gabar'ëeng wãt ta hahãd hã. ⁴ Tüü m' tabadëe jat tii bã. Ti m' tamaa napãh kyyh ta hã her'oot doo:

—Saw-Ru, Saw-Ru, h'ëed hyb n'aa ÿ marejãã?

⁵ —Jaa òm Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo? —nãng mã Saw-Ru.

—ÿ né hë, Jesus marejãã doo —nãng mãh. ⁶ —As'ëeg g'ëed! Ahõm nã panang hënh. T'ii hënh rabaher'oot a hã nyy da mabad'oo do pan'aa —nãng mã Jesus kyyh.

⁷ Ta sii habok do ramaa napëe né paawã ta ti kyyh, dooh m' rahapãh péh. Ti hyb n'aa rah'yyb panado bong. ⁸ Tii bã m' Saw-Ru as'ëeg gëet. Tahëgãã paawã, dooh tahapëe wãd bã. ¹¹ Ti hyb n'aa ramoo maso hõm tabawãt hyb n'aa. Ti m' ramahüüm kãn Damas-Ko panang hënh. ⁹ T'ii hënh nawa wãd, neëg wãd, ty tamaa wãd, tamawoob hë m' ta ãh.

¹⁰ Ti m', Damas-Ko bã ti awãt mã Jesus hã h'yy ka'eeh do seeh, Ananijas hãd nãng doo. Ti m' Jesus kasee ta hã ta s'ëeh hadoo doo gó. Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ananijas —nãng mãh.

—H'ëed? Bã agëet ÿÿh, Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo —nãng mãh.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ahõm aj'yy Judas hãd nãng do tób hënh. Ta tyw n'aa “Dajang Doo” hãd ramaneënh do hahãd hã ta tób basoooh. T'ii hënh mameaj aj'yy Saw-Ru hãd nãng doo, Tas hënh naa. P'op Hagã Do hã taky n'aa etsëe.

¹² Ta s'ëeh hadoo doo gó tahapãh aj'yy Ananijas hãd nãng do hajëe suun doo, ta nuu gó ta mooh tadasoooh doo, p'aa hënh tabahapëe dãk hyb n'aa —nãng mã Jesus Ananijas hã.

¹³ Ti m' Jesus kyyh tamaa napãh bã m', Ananijas ky hadoo:

—Wahëh ÿ n'aa, hajõng ta ky n'aa raheer'oot hã ÿÿ. Sahõnh hë ÿ ky n'aa napãh nesaa do tamoo wãt do Jerusarënh bã, a hã h'yy ka'eeh do sa hã —nãng mãh. ¹⁴ —Wawëe hë tabana hÿÿ kã. P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa raky n'aa jaw'yyk doo me tabana, tawewãts bëeh hyb n'aa a hãd gó h'yy ka'eeh doo —nãng mã Ananijas kyyh.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ahõm nã. Ahõm né hë t'ii hënh. ÿ asëew dãk panãk ÿ n'aa taba-hadoo hyb n'aa, këh ÿ n'aa tabaher'oot hyb n'aa Judas buuj nadoo do sa hã, sa wahë n'aa sa hã, Isaraëw buuj sa hã na-ããj hë —nãng mãh. ¹⁶ —ÿ metëeh da ta hã tak'ëp tabahoop do pan'aa hëp ÿ n'aa —nãng mã Jesus.

¹⁷ Ti m' Ananijas bahõm kãn Saw-Ru yt gã doo hënh. Tabajëe suun jawén paa bã m', ta moo tadasoooh Saw-Ru nuu gó. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Saw-Ru, wakãn ÿ hado dãk òm hÿÿ kã —nãng mãh. —Jesus, Hyb N'aa Jawyk Doo, ta tyw n'aa me a hã kasee doo, ti né hë ÿ tamejüü a wë ÿ bana hyb n'aa, p'aa hënh mabahapëe dãk hyb n'aa, P'op Hagã Do Sahee a h'yyb tym gó tabajëng hyb n'aa —nãng mãh.

¹⁸ Ti m' nyyw hë m' Saw-Ru matym gó naa kajãg bëeh tah'ÿÿb pãd hadoo. Ti m' p'aa hënh tabahapëe dãg kãn. Ti m' tabas'ëeg gëet, ti m' ranu gemuun wãt. ¹⁹ Ti m' tabawëh jawén paa bã m', h'yyb hejooj dãg kãn p'aa hënh. Ti m' Damas-Ko panang bã tabaym dó Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahang.

²⁰ Ti m', nyyw hë Saw-Ru du doo taheer'oot do tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do yt hã. P'op Hagã Do T'aah né hë Jesus, taher'oot mã kat'aa do sa hã. ²¹ Sahõnh hë maa new'ëe do rahyb n'aa meuunh mãh. Hahÿÿ d' mã raky n'aa her'ood bong:

—Ti né pa doo aj'yy Jesus hãd gó h'yy ka'eeh do rejãã do Jerusarënh bã. Ti né paa wawëe hë hana doo, Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarënh hënh tamahüüm hyb n'aa, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa sa moo gó tahaënh hyb n'aa? —nãk mãh.

²² Ky n'aa jawyk doo me Saw-Ru her'ood magyys hë tii bã sa hã. Jesus né hë ti P'op Hagã Do Ky Dãng Doo, baad ub tametëeh sa hã. Ti hyb n'aa Judas buuj Damas-Ko bã haj'ëenh do h'yyb manepëe bong ta kyyh hã.

²³ Ti m', hajõo ta ã jawén paa bã Judas buuj rakaner'oot radaj'ëep hyb n'aa Saw-Ru. ²⁴ Ti hadoo né hë, Saw-Ru ky n'aa napãh rakaner'oot doo. Adëb bã, atsëm na-ããj hë ta majiï ragada sa panang tyw n'aa noo bã, radaj'ëep hyb n'aa paawã m'. ²⁵ Ti m' Saw-Ru Jesus hã h'yy ka'eeh do rabah'ÿÿh ta hadë n'aa hã naa arook gó. Tii bã kã m' tabahõm kãn.

I Isajas 53.7-8

II Tawén nahapëe wãt, Jesus bag gabarëeh do tahapãh do hyb n'aa.

²⁶ Takaja hõm bā Jerusarēnh hēnh, takarēn paawā m' Jesus hā h'yy ka'eeh do sa mahang tabawād dāk. Sahõnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do rajeȳym mā ta hā. Dooch raky dahē bā te hub tado bā Jesus hā Saw-Ru h'yy ka'eeh doo. ²⁷ Ti m' Jesus hā h'yy ka'eeh do seeh, Béh-Nabéh hād nāng doo, mahūūm mā Saw-Ru, tametēēh hyb n'aa Jesus mejūū do sa hā. Béh-Nabéh her'oot sa hā Jesus kasee do Saw-Ru hā ta tyw n'aa me Damas-Ko hēnh tahahõm noo gó ky n'aa, Saw-Ru hā Jesus her'oot do ky n'aa na-āāj hē. Béh-Nabéh her'oot na-āāj hē sa hā, nyy da h'yyb neȳym doo me Jesus ky n'aa Damas-Ko bā Saw-Ru her'ood wāt. ²⁸ Ti m' Saw-Ru bayyow kán Jerusarēnh hēnh. Jesus hā h'yy ka'eeh do sa mahang tabawād dāg kán. Neý̄ym doo me Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk do hād gó tabaheer'oot Jesus ky n'aa. ²⁹ Ti m' tabaheer'oot Judah buuj ta s'ee hēnh hena doo, Gereg kyyh her'oot do sa hā. Ky kedak sa sii. Ti m' rakarēn paawā m' radaj'ēep. ³⁰ Ti m' Jesus hā h'yy ka'eeh do raky n'aa napāh bā radaj'ēep rakarēn doo, ramahūūm kán Saw-Ru panang Sesareja hād nāng doo hēnh. Tii b' naa ramejūū panang Tas hād nāng doo hēnh.

³¹ Ti m' baad rababok Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Judah hāj n'aa bā, Garirej hāj n'aa bā, Samarija hāj n'aa bā habong doo. Dooch rarejā bā. Ti m' baad rah'yy kae kán, dooch rah'yyb eý̄ym bā P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. Jesus hā h'yy ka'eeh do kah'ūūm P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. P'op Hagā Do hā raweh'ēeh baad rababok do hā.

Enejas Peed haso dāk do panyyg n'aa hahȳyh

³² Ti m' sahõnh hē panang Peed beg'āās, Jesus hā h'yy ka'eeh do tabahehēeh hyb n'aa. Tamahõm me tabeg'āās Jesus hā h'yy ka'eeh doo, panang Rida hād nāng do bā habong doo. ³³ T'ī hēnh tamamuun aj'yy Enejas hād nāng doo. K'yy gadóm mā tii. 8 ta baab tabasooch ta tyng jó. ³⁴ Ti m' Peed ky hadoo ta hā:

—Enejas, Jesus Kristo õm tahaso dāk —nāng mäh. —As'ēeg g'ēed, menyww a tyng majasooch doo —nāng mäh.

Ti m' nayyw hē Enejas bas'ēeg gēet. ³⁵ Ti m' Rida panang buuj, Sarõn panang buuj na-āāj hē, rabahapāh bā ká Enejas has'oo dāk doo, rah'yy kae kán Jesus hā.

Doh-Kas panyyg n'aa hahȳyh

³⁶ Ti noo gó, panang Jopéh hād nāng doo bā, ti awāt ȳynh Jesus hā h'yy ka'eeh doo. Ta hād mā Tabita. Gereg kyyh ramaneēēnh mā Doh-Kas. Baad mā tamoo wāt, tamasaa had'yyt hē kas' uut doo. ³⁷ Ti noo gó ká ta nahēē nāng, ti tadajēp. Ti m' rabahets'yyt ta kamag n'aa paah, ti m' ramasāg kán ta gawakó p'op gadak doo gó. ³⁸ Ti m' Rida panang bā Peed bawāt Jopéh buuj Jesus hā h'yy ka'eeh do raky n'aa napāh bā, ramejūū pawóp hē ajyy Peed rabats'yyt hyb n'aa. Jopéh nedaa bā ti Rida panang. Ti m' rakajaa bā raky hadoo Peed hā:

—Nayyw hē āā karēn mahahõm Jopéh hēnh —nāk mäh.

³⁹ Ti m' Peed bahõm kán sa sii. Takajaa bā m' ramasāg kán kamag hasooch hēnh. Ti m' ȳyj patug tema bok do Peed hā ranu sabug dāk. Ra-ba'oot bā m' rametēēh ta hā tamo haj'aa paa sa saroor tahedēp noo gó. ⁴⁰ Ti m' Peed mejūū mā raban'yyh dó. Ta taron nu paa me m' tabahyy hāng, taky n'aa etsēē mäh. Taheg'āās kamag wē, ti m' taky hadoo:

—Tabita, as'ēeg g'ēed! —nāng mā Peed.

Tabita begāā dāk mā tii bā. Peed tabahapāh bā, nu gas'ēeg sooh. ⁴¹ Ti m' Peed moo e'ooj sēek. Ti m' tanaēēj kán mā Jesus hā h'yy ka'eeh doo, patug tema bok doo. Tametēēh sa hā tabedēb dāk bā ká. ⁴² Jé pad'yyt hē Jopéh panang bā raky n'aa napāh ta tii, ti hyb n'aa m' hajõk rah'yy kae kán mā Jesus hā. ⁴³ Ti m' Peed bayyw g'ēed kán hajõng ta āh ta ti panang bā, Simaw, sa masāāh byyh s'ēēb tahem'aa do tób bā.

Aj'yy Kóh-Nerijo hād nāng do panyyg n'aa hahȳyh

10 Panang Sesareja hād nāng doo bā m' ti awāt mā aj'yy Kóh-Nerijo hād nāng doo. Isaraēw buuj nado m' tii. Roma buuj warahén n'aa 100 hadoo do sa wahē n'aa. Itarija warahén n'aa t'ī hēnh kat'aa do sa hād. ² P'op Hagā Do hā Kóh-Nerijo h'yy ka'eeh, Judah buuj rah'yy ka'eeh do hadoo. Sahõnh hē ta tób yt haj'eenh do rah'yy ka'eeh na-āāj hē P'op Hagā Do hā. Kóh-Nerijo heno mā dajēer kas' uut do Judah buuj sa mahang habong do sa hā. P'op Hagā Do hā m' taky n'aa hetsē. ³ Ti m', ta see pé noo gó m', tug bā m', ta s'ēeh hadoo do tabahapāh. Ta s'ēē gó baad mā tabahapāh P'op Hagā Do āas ta wē hana doo. Hahȳyh d' āas kyyh ta hā:

—Kóh-Nerijo —nāng mäh.

Ti m' h'yyb eý̄ym doo me Kóh-Nerijo heg'āās āas wē, ti m' taky hadoo: —H'ēed, tak'ēp hyb n'aa jawyk doo? —nāng mäh.

⁴ Ti m' āas ky hadoo:

—P'op Hagā Do gadoo a kyyh ta hā maky n'aa hetsē doo. Tahapāh na-āāj hē kas' uut do sa matym n'aa sa hā maheno doo —nāng mäh.

⁵ —Mamejõ a sii moo heb'ooch do wób Jopéh hēnh rabahõm hyb n'aa,

aj'yy Simaw Peed hād nāng do ramanaa hyb n'aa. ⁶ Simaw, sa masāāh byy s'ēēb tahem'aa do tób bā tabagā. Akajar nabyy me ta tób basooch —nāng mā āas kyyh ta hā.

⁷ Ti m' āas dawuh jawén paa bā ká m', Kóh-Nerijo naēēnh pawóp hē ta sii moo heb'ook doo, warahén see sii hē P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh doo. Ta karom see né hē m' ti warahén. ⁸ Ti m' taheer'oot sa hā sahõnh hē tahapāh doo. Ti m' tamejūū Jopéh panang hēnh rabahõm hyb n'aa.

⁹ Ti m' jati péh, Kóh-Nerijo mejūū do rabedaa dāk bā Jopéh hēnh, Peed basēek tób jó, basatē doo bā, taky n'aa etsēē hyb n'aa. Wasyk mäh. ¹⁰ Asa dāk mäh. Takarēn paawā m' ta tā tabawēh. Ta tā ramoo boo nuuj jé m' s'ēeh hadoo tahapāh. ¹¹ Ti m' ta s'ēeh hadoo doo gó m' tahapāh wē noo kas'ēes doo. Ti m' h̄y pong jé naa ta hood pāān hadoo do bahyng tabagēt bā. Ta sasu hā ta hood pāān kamewyyt. ¹² Ta gó tabanāng mā har'ēeng, tababo n'aa, taw'ēed sii hē. Ta mahang ti anāng Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa ranawēh doo. ¹³ Ti m' tamaa napāh kyyh her'oot do ta hā:

—As'ēeg g'ēed. Manaboh a tā —nāng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

¹⁴ —Dooch Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Dooch ȳ hewē bā nesaa doo, maganen'aak doo —nāng mäh.

¹⁵ Ti m' kyyh ber'oot p'aa hēnh:

—Mamaneēēj manā nesaa doo me, baad tabahado dāk P'op Hagā Do anoo doo —nāng mäh.

¹⁶ Tamawoob nuu me m' ta ti kyy ber'oot ta hā. Ti m' nayyw hē h̄y pong jé pāān hadoo do basēek p'aa hēnh. ¹⁷ Ti m' Peed hyb n'aa newēē nyy d' tahanāng pé ti ta s'ēeh. Ti nuuj jé né hē m' Kóh-Nerijo mejūū do rakajaa Simaw hād nāng do tób noo bā. Ramana me m' rabeaanh Simaw tób. ¹⁸ Ti m' rabeaaj kán Peed tagēē bā.

¹⁹ Ti m' Peed hyb n'aa newēē nā bā ta s'ēeh hadoo doo, P'op Hagā Do Sahee ky hadoo ta hā ta h'yyb gó:

—Tamawoob hē ajyy õm resoos —nāng mäh. ²⁰ —As'ēeg g'ēed, ahyy sa wē. Ahõm né hē sa sii, ȳ né hē mejūū a wē rabana hyb n'aa —nāng mā P'op Hagā Do Sahee.

²¹ Ti m' Peed bahyy kán sa wē. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Ȳ né hē bē eanah doo —nāng mäh. —H'ēed hyb n'aa bē wén n'aa? —nāng mäh.

²² Ti m' ajyy raky hadoo:

—Kóh-Nerijo hād nāng doo, 100 hedoo do warahén sa wahē n'aa seeh, āā tamejūū —nāk mäh. —P'op Hagā Do hā tah'yy ka'eeh. Baad hadoo do moo hew'ēet do ta ti aj'yy. Sahõnh hē Judah buuj raj'aa etsē ta hā. P'op Hagā Do āas see kas'ee wāt mā ta hā. Ta hā tamejūū mā õm ranaēēnh hyb n'aa, ta tób hēnh mabeg'āās hyb n'aa, ta hā mabaheer'oot hyb n'aa P'op Hagā Do ky n'aa —nāk mā sa kyyh.

²³ Ti m' Peed batsyid kán tób hēnh, t'ī hēnh rabawēh, raba'ȳyh hyb n'aa. Ti m' jati pé Peed bahõm kán sa sii. Jesus hā h'yy ka'eeh do wób, Jopéh panang bā habong do rahada mäh.

²⁴ Ti m' jat' iip hadoo rakajaa Sesareja panang bā. T'ī hēnh Kóh-Nerijo, ta wakāān, ta najiis tats'yyt do rahada mäh. ²⁵ Ti m' Peed kajaa bā Kóh-Nerijo tób bā, Kóh-Nerijo ahyy hāng tūū ta taron nu paa me, Peed taweh'ēeh hyb n'aa. ²⁶ Ti m' Peed mejūū tabas'ēeg gēet hyb n'aa, ti m' taky hadoo ta hā:

—As'ēeg g'ēed! —nāng mäh. —Aj'yy ȳyh. A da hadoo do né hē ȳyh. P'op Hagā Do nado ȳ h̄ȳh —nāng mäh.

²⁷ Ti m' Peed ber'oot bā m' ta sii, ajēē suun mā tób gó. Ti m' hajõk do t'ī hēnh kat'aa do tabahapāh. ²⁸ Ti m' taky hadoo sa hā: —Bē hapāh né hē, Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do dooh tan'oo bā Judah buuj nadoo do mahang Judah buuj raboo bā. Dooch tan'oo bā sa tób yt hā Judah buuj ajēē suun bā. Ti hadoo né hē, s'ēeh hadoo doo gó ȳ P'op Hagā Do metēek ȳ mananeēēnh hyb n'aa baad nadoo doo, P'op Hagā Do ganadoo doo, ta wób —nāng mäh. ²⁹ —Ti hyb n'aa ȳ ranaēēj bā, ȳ gadoo ȳ rats'yyt doo. Nayyw hē ȳ bana —nāng mäh. —Maher'ood h'ēed hyb n'aa ȳ maneēēnh —nāng mā Peed kyyh.

³⁰ Ti m' Kóh-Nerijo ky hadoo:

—Ji meheet pé ta ā dāg, da hē, tug bā ȳ ky n'aa etsēē bā, tii bā pój ȳj jé takasee aj'yy. Gabarēeh ta saroor. ³¹ Ti taky hadoo hā ȳ: “P'op Hagā Do maa napāh a kyyh ta hā maky n'aa hetsē doo. Tahapāh na-āāj hē kas' uut do sa matym n'aa sa hā maheno doo”, nāng. ³² “Mamejõ a sii moo heb'ooch do wób Jopéh hēnh rabahõm hyb n'aa, aj'yy Simaw Peed hād nāng do ramanaa hyb n'aa. Simaw, sa masāāh byy s'ēēb tahem'aa do tób bā tabagā. Akajar nabyy me ta tób basooch”, nāng āas kyyh hā ȳ. ³³ Ti hyb n'aa nayyw hē ȳ mejūū õm ranaēēnh hyb n'aa. Baad tanyy né hē ti mabana —nāng mäh. —Sahõnh hē āā kata dāk P'op Hagā Do matym gó, āā matakēē hyb n'aa P'op Hagā Do mejūū do maher'oot do āā hā —nāng mā Kóh-Nerijo kyyh.

³⁴⁻³⁵ Ti m' Peed du do kán taheer'oot do sa hā:

—Baad ȳ bahapāh h̄ȳ ká, sahõnh hē badāk hahȳ haw'āats hē hāj n'aa babuuj ta hā h'yy ka'eeh doo, baad hadoo do moo b'ook do P'op Hagā Do gadoo. Séd hā ji P'op Hagā Do gadoo —nāng mā Peed.

³⁶ Ti m' taky hadoo ênh:

—Bê ky n'aa napäh P'op Hagä Do ta her'oot do ää hä, Isaraew buuj sa hä: Jesus Kristo dajep ji hyb n'aa. Ti hyb n'aa dooh P'op Hagä Do majii ji do boo bä. Tahajaa ta najiis ji hado däg bä hÿy kä. Sahõnh hê badäk hahÿy hä habong do sa wahêh ti Jesus. ³⁷ Bê ky n'aa napäh né hê Jesus moo wäd wät do Judah häj n'aa bä, Jowaw nu gahem'uun do her'oot do jawén paa bä Garirej häj n'aa bä ji nu gemuun hõm do ky n'aa. ³⁸ P'op Hagä Do hejój, ta Sahee na-ääj hê Jesus Nasaréh buuj tah'yyb mahüüm, P'op Hagä Do an'oo bä. Jé pad'yyt hê baad hadoo do Jesus moo wäd wät. Taheso sahõnh hê Dijab ¹ rejää doo. Sahõnh hê ta ti Jesus bahajaa, ta sii P'op Hagä Do bawät do hyb n'aa. Bê ky n'aa napäh né hê ta tii. ³⁹ Baad ää bahapäh sahõnh hê Jesus moo wäd wät do Judah buuj sa häj n'aa bä, Jerusaréh panang bä na-ääj hê. Ti hyb n'aa ää wén her'oot ää hapäh doo. Ta jawén kä rabepëem däk b'aa hä kajatsék do hä, tadajep hyb n'aa. ⁴⁰ Tadajep jawén paa bä, tamawoob däg ta äh, taganä wät P'op Hagä Do an'oo bä. Ta jawén takas'ee kân ää hê P'op Hagä Do an'oo bä. ⁴¹ Doo sahõnh hê Judah buuj sa hä takas'ee bä. Jääm hê ää hä takasee, ääh, P'op Hagä Do asëew bong doo, ta t'aah ky n'aa ää baher'oot hyb n'aa. Ää awëë bong, ää eëg bong Jesus sii taganä wät do jawén paa bä —näng mä Peed.

⁴² Ti m' taky hadoo ênh:

—Ää tamejüü ta ky n'aa ää baher'oot hyb n'aa ta wób sa hä. Ää tamejüü ää maher'oot hyb n'aa, ti né hê ti sahõnh hê hedep doo, dejep do paa na-ääj hê sa ky n'aa ety n'aa P'op Hagä Do an'oo bä. ⁴³ Sahõnh hê P'op Hagä Do ky n'aa rod raser'ood wät paa ta ky n'aa. Hahÿy da raser'oot doo: Jé ta hä h'yy ka'eeh do sa h'yyb tym gó hanäng do nesaa do P'op Hagä Do awug hõm da, sa hyb n'aa Jesus dajep do hyb n'aa. ⁴⁴ Ti m' Peed er'oot nä m', sahõnh hê ta kyyh maa new'ëë do sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng. ⁴⁵ Ti m' Judah buuj Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Peed sii han'aa doo, rameuuj bong mäh, P'op Hagä Do Sahee Judah buuj nadoo do sa h'yyb gó tabajëng do hyb n'aa. ⁴⁶ Ramaa napäh mä kyy wób me rer'oot doo, P'op Hagä Do raj'aa etsë doo. ⁴⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Doo hewaat pé ranu kemuun hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee bajëng do hyb n'aa sa h'yyb gó, ér hä tabajëng do hadoo —näng mä Peed.

⁴⁸ Ti m' Peed mejüü ranu gemuun hyb n'aa Jesus Kristo häd gó. Ti m' retsëë sa sii Peed baym hyb n'aa dó.

Peed maher'oot do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä ky n'aa hahÿy

11 Ti m', Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do Judah häj n'aa bä habok do na-ääj hê raky n'aa napäh Judah buuj nadoo do na-ääj hê ragadoo do P'op Hagä Do panyyg. ² Ti m' Peed kaja hõm bä kä Jerusaréh hënh, Judah buuj wób Jesus hä h'yy ka'eeh doo, masuuj noo byyh kehök doo, ranabuuj gedoo mä Peed. ³ Hahÿy d' mä sa kyyh ta hä:

—Héd n'aa mabajëë suun Judah buuj nadoo do sa tób gó? Héd n'aa mabawéh sa sii? —näk mäh.

⁴ Ti m' baad Peed baher'oot sa hä sahõnh hê tahapäh do tahewäd nä hënh. Hahÿy d' mä ta kyyh:

⁵ —Panang Jopéh häd näng doo bä ÿ bagëë wät bä, ÿ ky n'aa etsëë bä, s'ëeh hadoo hä ÿy. ÿ hapäh hÿ pong jé naa tabahyng, ÿ bagëët bä, ta hood pään hadoo doo. Ta sasu hä pään kamewyyt. ⁶ Baad ÿ baheg'ääs h'ëed ta gó hanäng péh. Tii bä har'ëeng, tababo n'aa, taw'ëed sii hê ÿ hapäh ta gó. Ta mahang ti anäng ér ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa ér nawéh doo. ⁷ Ti ÿ maa napäh kyyh her'oot do hä ÿy: "As'ëëg g'ëed. Manaboh a tä", näng mä hä ÿy. ⁸ Ti ÿ ky hadoo: "Doo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Doo ÿ hewë bä nesaa doo, maganen'aak doo", näng këh ÿy. ⁹ Tii bä hÿ pong jé naa kyyh her'oot p'aa hënh hä ÿy: "Mamaneëëj manä nesaa doo me, baad tabahado däk P'op Hagä Do anoo doo", näng mä ta kyyh. ¹⁰ Tamawoob nuu me ta ti kyyh ber'oot hä ÿy. Ti m' nayyw hê hÿ pong jé pään hadoo do basëëk p'aa hënh. ¹¹ Ti noo gó né hê tamawoob hê ajyy, Sesareja hënh naa ramejüü doo, rakajaa ÿ bagä bä. ÿ rahahëen rawén n'aa. ¹² Tii bä P'op Hagä Do Sahee ÿ tamejüü sa sii né hê ÿ bahõm hyb n'aa. Ti ää bahõm kân. B'ëeh hahÿ ji ma poo oow see pé ajyy ér hÿy hedoo doo, si ÿ rabahõm. Séd hä ää bajëë p'ëë ajyy tób yt hä. ¹³ Ti ajyy baher'oot ää hä ta tób yt tahapäh do äas, hahÿy da m' ta sii her'oot doo: "Mamejõ Jopéh panang hënh Simaw Peed häd näng do ramanaa hyb n'aa. ¹⁴ Taher'oot da a hä nyy da bë P'op Hagä Do bed'ëep nesaa do mahänh, ta sii bë baboo had'yyt hyb n'aa hÿ pong jé, õm, a tób yt haj'ëen doo", näng äas ta hä —näng mä Peed kyyh tamaher'oot do sa hä.

¹⁵ Ti m' ahõm nä Peed kyyh:

—ÿ du doo bä ÿ her'oot do sa hä, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee bajëng, pooj jé ér h'yyb gó tabajëng do hadoo. ¹⁶ Ti ÿ hyb n'aa esee Jesus

I Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab.

her'oot do paah: "Jowaw nu gahem'uun do nu gemuun wät näeng me. Hÿy kä bë hä P'op Hagä Do anoo da ta Sahee bë h'yyb tym gó." ¹⁷ Sa hä P'op Hagä Do an'oo däk ta Sahee, ér hä tan'oo däk doo da, Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä ää h'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do hä ÿ hajëm g'ëeh tamo haj'aa hadoo do hyb n'aa? —näng mä Peed sa hä.

¹⁸ Ti m' ramaa napäh bä m' Peed her'oot doo, dooh m' ranabuuj gedoo boo bä kä. Ti m' radu doo P'op Hagä Do raj'aa etsë. Hahÿy da m' sa kyyh:

—Judah buuj nadoo do hä na-ääj hê P'op Hagä Do anoo ta hä rah'yy kawapëen, ta hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, edëb had'yyt do ragadoo hyb n'aa kä P'op Hagä Do pa —näk mä sa kyyh.

Än-Tijoka bä habong do Jesus hä h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahÿy

¹⁹ Jesus hä h'yy ka'eeh do rarejää doo, Es-Tew radaj'ëep noo gó, raketyn bong. Sa wób Penisija häd näng do häj n'aa hënh rabahõm, ta wób tsyt dëëg hä Tsi-Peré häd näng doo hënh rabahõm, ta wób panang Än-Tijoka häd näng doo hënh rabahõm. T'ii hënh jääm hê Judah buuj hä ramaher'oot Jesus ky n'aa. ²⁰ Ti hadoo né hê, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, Tsi-Peré, Sirené häd enäh doo bä naa, ah'üüm Än-Tijoka hënh. T'ii hënh rabaher'oot Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hä kä. ²¹ P'op Hagä Do hejój sa hä tabawät, ti hyb n'aa hajök raky dahë däk panyyg hanäm doo. Jesus hä rah'yy kae padäg kân.

²² Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusaréh bä habong do raky n'aa napäh bä ta tii, ramejüü Béh-Nabéh, Än-Tijoka hënh tabahag'ääs hyb n'aa. ²³ Ti m', t'ii hënh Béh-Nabéh kajaa bä, tahapäh P'op Hagä Do ky n'aa edëë bong hanäm doo me Judah buuj nadoo doo. Ti hyb n'aa tatsë-bee wät. Ti m' baad tabaher'oot sa hä, t'öp madäk doo me rahyb n'aa hüüm had'yyt hê hyb n'aa Jesus. ²⁴ Ky enyym mä ti Béh-Nabéh. Baad mä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm, baad tah'yy ka'eeh Jesus hä. Hajök t'ii hënh rah'yy kae kân Jesus hä.

²⁵ Ti m' Béh-Nabéh bahõm kân Tas hënh, Saw-Ru hesoos doo.

²⁶ Tabaw'yyt bä m' tamana kân Än-Tijoka panang hënh. Ti m' sét ta baab rababoo kân ta tii bä Jesus hä h'yy ka'eeh do sa poohang. Hajök do sa hä rama metëëk Jesus ky n'aa. Än-Tijoka bä né kä majoj jé radu doo ramaneëënh do Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Kristo karapee.

²⁷ Ti noo gó P'op Hagä Do ky n'aa rod rabana Än-Tijoka hënh, Jerusaréh hënh naa. ²⁸ Sa seeh, Agab häd näng doo, as'ëëg gëët, P'op Hagä Do Sahee kyy gó taher'oot sa hä, ana ji hasaah do pan'aa sahõnh hê hëëj Roma buuj rabag'ääs doo bä. Te hub né hê, Roma buuj sa wahë n'aa Karaw-Dijo häd näng do bag'ääs noo gó rabas'aah né hê. ²⁹ Tii kä m', Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka bä habok do ramasa kân Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Judah häj n'aa bä habong doo. Sahõnh hê ranoo rahajaa do pénh. ³⁰ Ti m' ramejüü Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh ramahüüm ramasa doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do Judah häj n'aa bä habong do sa wahë n'aa wë.

Eróts mejüü radaj'ëep paawä Peed panyyg n'aa hahÿy

12 Ti m', ti noo gó Judah buuj sa wahë n'aa Eróts häd näng do du doo tarejää do Jesus hä h'yy ka'eeh do wób. ² Tamejüü mä radaj'ëep Tsijaag sën-jeer me. Jowaw hÿy mä ti Tsijaag. ³ Ti m' Eróts bahapäh bä kä ti Judah buuj Jesus hä h'yy kana'eeh do ragen'aak Tsijaag tadaj'ëep doo, tamejüü na-ääj hê ramasa däk Peed. Paw makuj temah do rabawa do ratab'ëes noo gó tii. ⁴ Ti m' ramasa däk jawén paa bä tamejüü radawäts gëët. Ti m' tamejüü 16 warahén, ji meheet pé ken'yyh raketyn hõm, rabahag'ääs hyb n'aa Peed. Takarën né paawä Pas-kowa ratab'ëes jawén paa bä tamejüü Peed ramanaa, hajök do sa matym gó ta hä taky n'aa ety hyb n'aa. ⁵ Ti m' ragadahew'ëes doo gó Peed ag'ëed nuuj jé, tak'ëp né hê Jesus hä h'yy ka'eeh do P'op Hagä Do hä raky n'aa etsëë ta hyb n'aa.

⁶ Ti m' atsëm, Eróts ky däng do pooj jé, hajök do sa matym gó Peed taky n'aa ety do paawä, Peed aÿy mä warahén sa hõo gó. Hub hënh warahén seeh, s'ÿy hënh ta seeh. Pawóp hê haak sapuuw hadoo doo me Peed ramoo maw'yyd däk. Warahén sa hä taty padëëk. Warahén wób ragadahew'ëes do noo bä rabab'ëeh rabahag'ääs hyb n'aa. ⁷ Ti m', nayyw hê m' P'op Hagä Do äas kas'ee wät. Ragadahew'ëes doo gó m' ta bag ganyyh. Ti m' äas mebe Peed karapa hä, taty gawëëj däk hyb n'aa. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Nayyw hê, h'yy kabawaad wäd! As'ëëg g'ëed! —näng mäh.

Ti m' nayyw hê haak sapuuw hadoo doo, ta moo hä padëëk do paah, keréd bëeh tüü. ⁸ Ti m' äas ky hadoo ta hä:

—Madadäg a saroor, a tsyym suun —näng mäh.

Ti m' Peed dadäk ta saroor, ta tsyym suun. Ti m' äas ky hadoo ênh:

—Madadäg a hatsë a hä, jawén ÿ ana! —näng mäh.

⁹ Ta jawén Peed banä kân ragadahew'ëes doo gó naa. Doo tah'yy ganyy bä te hub tado bä né hê äas moo wät doo. Ta s'ëeh hadoo tahapäh ted'oo. ¹⁰ Ratab'ëes pooj jé hab'ëeh do warahén. Ta jawén hab'ëeh do

ratab'ees né hē m' tii d' ěnh. Ti m' rakajaa bā ta noo spaapar s'ēeb ty katsē doo, panang hēnh ji bahōm bā kā, ta daaj hē tanoo kasēets hōm. Ti m' ratabēej nā kǎn mǎh. Dawēē péj rababoo dāk bā kā m', āas badoo wād kǎn, ta pooj jé hawāt doo.

¹¹ Ti m' Peed h'yy kadaw'uuh. Ta h'yyb gó m' taky hadoo:
—Hýý kǎ baad ub ý bahapēē kǎn. P'op Hagā Do mejūū ta āas ý tabed'ēep hyb n'aa Eróts moo gó naa, ý rarejāā do paawā Judah buuj sa mahǎnh —nǎng mǎ ta h'yyb gó.
¹² Ti m' Peed h'yy kadaw'uuh bā m', tabahōm Marija hād nǎng do tób hēnh. T'ī hēnh hajōk kata b'ēeh raky n'aa etsēē hyb n'aa. Marija hād nǎng doo, Jowāw Maah-Ko hād nǎng do ýyn. ¹³ Ti m' sa tób nooh, ta tyw n'aa tabēs bā nasoooh doo me Peed naēēnh. Tanoo edas mǎh. Ti m' maruus, sa karom Rode hād nǎng do banyyh tabaheg'āas hyb n'aa.
¹⁴ Tamaa napāh bā Peed noo ged'op, tsebee wāt do hyb n'aa p'aa hēnh tamatēh hōm tapanāk hyb n'aa ta wób sa hā Peed ti agēēt tób noo bā. H'yyb manepēē wāt do hyb n'aa, dooh m' tanoo gasēets wād tób nooh.
¹⁵ Ti m' ta wób raky hadoo maruus hā:
—Ōm ky kew'oonh —nǎk mǎh.
—Doooh. Né hup ý né hē. Peed né hē —nǎng mǎ maruus.
—Doooh Peed tado bā —nǎk mǎh. —Āas ta hā hag'āas do apāh —nǎk mǎh.

¹⁶ Ti nuuj jé m' Peed naēēnh nā tób noo bā. Ti m' ranoo gasēets kǎn, ti m' Peed rahapāh, ti m' h'yy gabedo bong mǎh. ¹⁷ Ta moo me m' Peed meduuk, bag hēnh rabab'ēeh hyb n'aa. Ti m' taher'oot sa hā ny hadoo P'op Hagā Do manyyh ragadahew'ēes doo gó naa. Ti m' taky hadoo:
—Bē maher'ood Tsijaag, ta wób Jesus hā h'yy ka'eeh do sii hē —nǎng mǎh.

Ti m' sa hā tabaher'oot jawén paa bā, ahōm kǎn ta s'ee hēnh.
¹⁸ Ti m' tabawag hōm bā kā, tak'ēp warahén rah'yyb manepēē bong, h'yyb e'ýym b'ēeh mǎ Peed badoo wāt do hyb n'aa m'. ¹⁹ Ti m' Eróts mejūū rabesooos hyb n'aa. Doooh m' rawyyd bā. Ti m' hajōng Eróts eanah warahén sa hā, ti m' tamejūū radej'ēep sahōnh hē warahén hag'āas do paah. ¹ Ti m' ti jawén paa bā Eróts beréd dāk dó Judah hāj n'aa. Sesareja panang hēnh tabeg'āas dó.

Eróts dajēp do panyyg n'aa hahýýh

²⁰ Eróts paa kamajē wāt Tiir panang, Sidōn panang babuj n'aa sa hā. Ti m' Tiir panang, Sidōn panang babuj n'aa, baad ub rakaner'oot rabaher'oot hyb n'aa Eróts sii, Eróts kamanajē wāt hyb n'aa sa hā. Tii d' rawén d'oo sa waa hyb n'aa, Eróts hāj n'aa bā retsēē do hyb n'aa. Ti m' pooj jé rakaner'oot Baras hād nǎng do sii, Eróts hā tabetsēē hyb n'aa tan'oo bā ta sii raber'oot hyb n'aa. Eróts karom, ta masa n'aa Eróts weh'ēeh do ti Baras. ²¹ Ti m' Eróts ky dǎng sa hā, ta sii raber'oot hyb n'aa. Ti m' ti noo gó tadadāk sa wahē n'aa saroor n'aa, ti m' tabaher'oot hajōk do sa hā. ²² Ti m' maa new'ēē do tak'ēp mǎ sa kyyh:
—Ta ti her'oot doo, dooh aj'yy tado bāl P'op Hagā Do hadoo né hē tiil! —nǎk mǎ sa kyyh.

²³ Ti m' Eróts gadoo sa kyyh, “P'op Hagā Do ōm”, hanāk doo. Tsebee wāt ti hyb n'aa. Doooh tawehēē bā P'op Hagā Doo. Ti hyb n'aa ti noo gó né hē kā, nyyyw hē, P'op Hagā Do āas an'oo bā ta nahēē nyy kǎn. Tii bā m', tadajēb kǎn as'ood no haj'aa.

²⁴ P'op Hagā Do ky n'aa ahōm tii bā. Jé pad'yyt hē tii bā rabaher'oot.
²⁵ Ti m' Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh rabahaēēj dāk jawén paa bā dajēer Ān-Tijoka buuj Jesus hā h'yy ka'eeh do mejūū doo, rababaaj nā kā Ān-Tijoka hēnh. Sa sii ramahūūm kǎn Jowāw Maah-Ko hād nǎng doo.

Jesus ky n'aa mahūūm do rasēm do panyyg n'aa hahýýh

¹³ Ti m' Ān-Tijoka bā, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa mahang ti anǎng P'op Hagā Do ky n'aa rod, P'op Hagā Do kyyh ma metēēk doo. Hahýý da m' sa hād: Béh-Nabéh, Simijāw “byyh hasus doo” ramaneēnh doo, Rusijo (panang Sirenē hād nǎng doo hēnh naa), Manaēn (Eróts Garirej hāj n'aa wahē n'aa daheeh hawāng do paah), Saw-Ru kā. ² Ti m' ta see pé noo gó, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do rahyb n'aa jew'yyk bā, ranoo kanawa doo me Jesus rahyb n'aa esee bā, P'op Hagā Do Sahee ky hadoo sa h'yyb gó:

—Tsyet hē, wē ýý bē asēēw Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh. Ti anǎng ý karēn do ramoo bok doo, ý wén naēēnh —nǎng mǎ P'op Hagā Do Sahee.

³ Ti m' raky n'aa etsēē jawén paa bā, ratayy do ji noo kanawa doo me Jesus ji hyb n'aa esee hyb n'aa jawén paa bā, sa moo radatooj kǎn Béh-

I Hajōng Eróts wén eanah sa hā, tahapāh hyb n'aa ranoo kanesa bā. Peed ramasa ragadahew'ēes doo gó tabanyyh ted'oo apāh. Ti noo gó radej'ēep né hē ragadahew'ēes doo gó hagēēt do hagā n'aa, ta see kejēn nā bā sa mahǎnh.

Nabéh Saw-Ru ^{II} sa nuu gó. ^{III} Ti m' raky n'aa edēē wāt rabahōm hyb n'aa kā.

Tsyet dēeg hā Jesus ky n'aa raher'oot do panyyg n'aa hahýýh

⁴ Ti m' Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh rabahōm kǎn P'op Hagā Do Sahee mejūū doo da. Ti m' panang Serew-Sija hād nǎng doo hēnh rabaw'ēēnh. Tii b' nāa ragatsēg t'oonh marakate gó rabatsēg hōm hyb n'aa tsyt dēeg hā Tsi-Peré hād nǎng doo hēnh. ⁵ Rakaja hōm bā panang Saramin hād nǎng doo bā, raher'oot mǎ P'op Hagā Do panyyg tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naherod do yt hā. Jowāw Maah-Ko sa sii m' tabawāt, tamasa hyb n'aa sa hā.

⁶ Ti m' tsyt dēeg ratabēēj dāk, Pap panang bā rakajaa. T'ī hēnh ramamuun mǎ sēēw oow, Judah buuj seeh. Bar-Jesus mǎ ta hād. Gereg sa kyy me Erimas ramaneēnh. P'op Hagā Do panyyg rod mǎ tanoooh. Noo kanesa do tii. ⁷ Sesijo Paw-Ro, tsyt dēeg hā buuj sa wahē n'aa sii tamoo wāt. H'yy ganǎng mǎ ti sa wahē n'aa Sesijo Paw-Ro hād nǎng doo. Ti m' tamejūū ta wē ranaēēnh hyb n'aa Béh-Nabéh Saw-Ru daheeh, ta hā rabaher'oot hyb n'aa P'op Hagā Do kyyh. ⁸ Ti m' ta ti aj'yy sēēw oow, Erimas hād nǎng doo, dooh tagenaag bā raher'oot doo. Takarēn paawā dooh sa wahē n'aa h'yy kae bā Jesus hā. ⁹ Ti m' baad mǎ P'op Hagā Do Sahee h'yyb mahūūm Saw-Ru, Paw-Ro ramaneēnh doo. Ti m' baad Paw-Ro baheg'āas sēēw oow wē. ¹⁰ Ti m' taky hadoo ta hā:

—Dijab t'āah ōm! Baad hadoo do ganen'taak do ōm. Ky nesaa ōm, noo kanes'ats ōm —nǎng mǎh. —Mawareem had'yyt hē g'eeh baad hadoo do Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do metēēk doo? —nǎng mǎh.

¹¹ Ti m' taky hadoo ěnh ta hā:
—A wē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb wareem dāk. Ōm da ty tamaa wāt dó. Ti noo gó dooh mahapēē wād bā papýýj bag —nǎng mǎ Paw-Ro kyyh.

Ti m' nyyyw hē Erimas ty tamaa wād kǎn. Tesóts wāt mǎ nyyyw hē moo takyyk do pan'aa. ¹² Ti m' sa wahē n'aa bahapāh bā aj'yy ty tamaa wāt doo, Jesus hā tah'yy kae dǎg kǎn. Tameuuj wāt mǎ Jesus ky n'aa hā.

Ān-Tijoka s'ee hēnh raheboo nā do panyyg n'aa hahýýh

¹³ Ti m' Pap bā naa Paw-Ro rabatsēg hōm tamyyj dāk hā, Peh-Ke hād nǎng doo hēnh, Pam-Pirija hāj n'aa bā. Ti m' panang Peh-Ke hād nǎng doo bā rakajaa bā, Jowāw Maah-Ko eréd bong mǎ Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh, Jerusarēnh hēnh tababaaj hōm hyb n'aa. ¹⁴ Peh-Ke bā naa Paw-Ro rabahōm panang Ān-Tijoka s'ee hēnh, Pisidija hāj n'aa bā. Ti m' Saab hā, Judah buuj rakamehēhāk do hā, rabahōm tób P'op Hagā Do panyyg rayd naherod doo hēnh. Ta yt hā m' rabat'oonh. ¹⁵ Ti m' tób yt hā kat'aa do see taner'oot mǎ P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do bód, P'op Hagā Do ky n'aa rod rerih do bód na-āaj hē. Taner'ood wāt do jawén paa bā, tób sa wahē n'aa rabats'yyt Paw-Ro raher'oot hyb n'aa rakarēn bā. Hahýý da m' sa kyyh:

—Āā wakāān —nǎk mǎh. —Tanyy bā bē wē bē her'oot pé babā hat'oonh do ratsebē hyb n'aa, bē her'ood —nǎk mǎh.

¹⁶ Ti m' Paw-Ro bas'ēeg gēēt. Ta moo me m' tameduuk, bag hēnh rabab'ēeh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Bē maa newē kēh ýý, Isaraēw buuj, Isaraēw buuj nadoo do na-āaj hē P'op Hagā Do hā hyb n'aa es'ee doo —nǎng mǎh. ¹⁷ —P'op Hagā Do Isaraēw buuj rah'yy kaha'eeh do tasēēw hōm paa ēr wahē makūūh.

Tak'ēp rakaod bong P'op Hagā Do an'oo bā Esit bā, sa wakāān nadoo do sa mahang rababong noo gó. Ti m' t'ī hēnh hāj n'aa bā naa ta hejój me ēr wahē makū taman'yyh. ¹⁸ 40 m' ta baab rababong tabanawāng bā, P'op Hagā Do baad taheg'āas sa hā. ¹⁹ Hēēj Kanaāh hād nǎng doo bā 7 t'ī hēnh habong do paa sa wahē n'aa sa karapee sii hē ēr wahē makū nu gad'et, P'op Hagā Do an'oo bā. Ēr wahē makūū hā tan'oo dāk sa hāj n'aa paah. ²⁰ 450 ta baab tabado dāk bā kā ēr wahē makū tasēēw hōm do jawén paa bā tii.

—Ta jawén P'op Hagā Do anoo sa hā ajyy ky n'aa etsēēh do sa mahang ky n'aa etyy doo. Tii d' tabahadoo, P'op Hagā Do ky n'aa rod Samuēw bawād dǎg bā kā. ²¹ Ti m' ēr wahē makū rabatsēē, P'op Hagā Do anoo hyb n'aa sa wahē n'aa pan'aa. Ti m' P'op Hagā Do banoo né hē Sauh hād nǎng doo, Kis hād nǎng do t'āah, sa wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa. Bēn-Jamih hād nǎng do panaa ti Sauh. 40 ta baab Sauh bag'āas. ²² Ta jawén tado hōm Sauh, Dawi ta jawén buuj P'op Hagā Do an'oo bā, sa wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa. Hahýý da m' P'op Hagā Do kyyh Dawi ky n'aa: “Ý karēn doo da Dawi bawāt ý hapāh. Tamoo wāt da sahōnh hē ý karēn doo”, nǎng mǎ P'op Hagā Do kyyh Dawi ky n'aa hā —nǎng mǎ Paw-Ro kyyh.

²³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

II Saw-Ru hād see Paw-Ro. III Sa moo radatooj bong, P'op Hagā Do Sahee hejój sa sii tabawāt hyb n'aa.

—Dawi panaa see P'op Hagä Do mejö kån, Isaraéw buuj sa h'yyb tym dëeb, taky n'aa enooh do paa hadoo. Jesus né hë tii. ²⁴ Jesus du doo do pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa taher'oot doo, Jowāw nu gahem'uun do hād nāng do her'oot sahōnh hē Isaraéw buuj sa hā, raberéd hōm hyb n'aa ta ti nesaa doo. Tanu gemuun hōm nesaa do raberéd hōm do heen n'aa. ²⁵ Sahōnh hē ta hā P'op Hagä Do mejūū do tametëek do pan'aa tabahajaa bā, Jowāw nu gahem'uun do ky hadoo: “Jaa ŷ bē hā?”, nāng mäh. “Dooch bē hyb n'aa newëe do tado bā ŷŷh. Dooch P'op Hagä Do H'yyb Dāng Do tado bā ŷŷh. Ti awāt da jawén ŷŷ. ŷ hyb n'aa sakog its ta hā. Ti hyb n'aa, dooh ŷ haja bā ta tsyym suun ŷ kabo nā bā”, nāng mā Jowāw nu gahem'uun do kyyh —nāng mā Paw-Ro sa hā.

²⁶ Ti m' ahōm nā Paw-Ro kyyh:
—Wakån haa, Abaraām panaa, Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagä Do hā hyb n'aa hesé doo, bē na-āāj hē, bē sahōnh hē bē maa newë. Èr hā né hē P'op Hagä Do an'oo dāk èr panyyg nāng hyb n'aa nyy da ji h'yyb tym Jesus bed'ëep. ²⁷ Jerusarēnh panang buuj, sa wahé n'aa na-āāj hē, dooh rah'yy ganyy bā jaa ti Jesus. Dajëb hā Jesus raky n'aa ety dāk. Tii da takajaa Saab hā had'yyt hē tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hā P'op Hagä Do ky n'aa rod sa kyy kerih do raner'oot doo. ²⁸ Dooch rawyyd bā né paawā dajëb hā Jesus raky n'aa ety hyb n'aa, retsëe Pirato hā tamejūū radaj'ëep hyb n'aa. ²⁹ Sahōnh hē ta ky n'aa kerih do paa P'op Hagä Do kyy kerih do hā ta hā rabad'oo do jawén paa bā, rabado hyy kån Jesus hub b'aa hā naa. Ti m' radasuun jëng pā gabaho doo gó. ³⁰ Ti m' taganā wād kån p'aa hēnh, P'op Hagä Do an'oo bā. ³¹ Tadajëb pooj jé, hajök ta sii hah'ūūm Garirej hāj n'aa bā naa Jerusarēnh hēnh. Sa hā né hē Jesus kas'ee wāt hajōng ta āh, taganā wāt do jawén paa bā. Ti né hē rahapāh doo, hyy kā raher'oot Jesus ky n'aa Isaraéw buuj sa hā —nāng mā Paw-Ro kyyh.

³²⁻³³ Hahŷ panyyg hanām do āā her'oot bē hā. P'op Hagä Do ky n'aa enooh do èr wahé makūū hā, ti né hē hyy kā tan'oo dāk èr sa panaa paa hā. Ti d' né hē tabad'oo Jesus ganā wāt tan'oo bā kā. Hahŷ hadoo ta ky n'aa kerih do Saaw-Mo 2 hā:

“Tah ŷ òm. A yb ŷ hado dāk naga hē.” II
³⁴ Ta pooj jé P'op Hagä Do her'ood dāk ta t'aah ganā wāt do ky n'aa, ta kamag karejā mahānh. Hahŷŷ da takerii dāk ta ti ky n'aa:
“Òm ŷ ky n'aa edéng, baad had'oo doo me, ky kaneh'ŷŷt doo me, Dawi hā ŷ ky n'aa enooh do paa me.” III

³⁵ Hahŷŷ da na-āāj hē takerii dāk P'op Hagä Do kyyh see hā:

“Dooch man'oo bā a karom, tsyt hē a wē moo wāt do ta kamag n'aa karejā bā.” IV

³⁶ Dooch Dawi ta daaj hē ta ky n'aa tado bā ti taher'oot doo. P'op Hagä Do karēn doo da né hē sahōnh hē Dawi moo wāt tahawāt noo gó. Ta jawén tadjëb kån. Ta wahé makū rahabong hēnh tabas'ëeg kån. Karejā dāk ta kamag n'aa. ³⁷ Tii d' nado dejëp do mahang ganā wāt P'op Hagä Do anoo do hā. Dooch ta ti ta kamag n'aa karejā bā.

³⁸ —Ti hyb n'aa wakån haa, —nāng mäh —baad ŷ karēn bē heen n'aa nyy dāk hahŷ ŷ her'oot do bē hā: Jesus dajëp do hyb n'aa, taganā wāt do hyb n'aa, P'op Hagä Do awug hōm da sahōnh hē nesaa do ji h'yyb tym gó hanāng doo. ³⁹ Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, dooh tahaja bā baad ji hado dāg bā tan'oo bā P'op Hagä Do matym gó. Jé h'yy ka'eeh do Jesus hā, baad tabahado dāk hyy kā P'op Hagä Do matym gó —nāng mäh. ⁴⁰ —Baad bē hyb n'aa matakā bē hā takanajaa hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa rod raher'oot do paah. Hahŷŷ d' paa raher'oot P'op Hagä Do kyyh:

⁴¹ “Bē maa newë kēh ŷ ty n'aa ges'yyk doo. Bē meuuj da! Bē dejëb kā! ŷ moo wāt da bē habong do noo gó sét hadoo doo, tabad'op hē da bē ky dahé, bē rapanāg né hē paawā ta ky n'aa.” V

—Tii d' né hē P'op Hagä Do kyyh ta ky n'aa rod rerih do hā —nāng mā Paw-Ro tób yt hat'oonh do sa hā, Jesus ky n'aa raky nasēm hyb n'aa. ⁴² Ti m' Paw-Ro bahajaa bā taher'oot doo, anā kån mā Béh-Nabéh daheeh. Raban'yyh bā m' tób gó naa, t'ii hēnh hat'oonh do rabatsyyd kån, Saab see hā p'aa hēnh rabaher'oot hyb n'aa ta ti panyyg. ⁴³ Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do wahé n'aa kat'aa do hā rakedëe

I Raneherod né paawā P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paah, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji h'yyb tym dëeb ky n'aa, nyy da rarahejāā, nyy da radaj'ëep, dooh rah'yy genā bā. Jesus radaj'ëep noo gó kaja dāk P'op Hagä Do maher'oot do paah. II Saaw-Mo 2.7 III Isajas 55.3 IV Saaw-Mo 16.10
V Habakuk 1.5

hōm jawén paa bā, sahōnh hē raban'yyh do jawén paa bā, hajök Judah buuj, Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk do na-āāj hē, rahadaa hōm Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh. Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh raky n'aa jebaanh sa sii hah'ūūm do sa hā, rahyb n'aa nerét hyb n'aa P'op Hagä Do ky enyym do ky n'aa ramaa napëe wāt doo.

⁴⁴ Ti m' Saab see hā kā, hajök panang buuj kat'aa, P'op Hagä Do ky n'aa maa new'ëe doo. ⁴⁵ Ti m' Judah buuj rabahapāh bā m' hajök do kat'aa doo, h'yy kajewëets bong Paw-Ro sa hā. Ti m' raky hadoo:
—Dooch te hub tado bā Paw-Ro raher'oot doo —nāk mäh. —Noo kanesa tii —nāk mā sa kyyh.

Raky n'aa rejāā mā Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh. ⁴⁶ Ti m' h'yyb neŷŷm doo me Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh raky gadoo:

—Āā her'ood wāt P'op Hagä Do panyyg pooj jé bē hā. Dooch bē karēn bā bē gado bā. Dooch bē karēn bā bē h'yyb tym hedëb had'yyt doo. Ti hyb n'aa hyy kā āā bahōm kån, āā baher'ood kån Judah buuj nadoo do sa hā kā —nāk mäh. ⁴⁷ —Tii d' né hē āā P'op Hagä Do mejūū kerih do hā:

“ŷ an'oo bā òm sahōnh hē Judah buuj nadoo do sa h'yy ganā n'aa mabahadoo hyb n'aa.
Tii d' ŷ bad'oo, mamahūūm hyb n'aa kēh ŷ n'aa dawëe habong do sa hā, ŷ bed'ëep hyb n'aa sa hā nesaa do mahānh, si ŷ had'yyt hē rababok hyb n'aa kā.” VI

⁴⁸ Ti m' Judah buuj nadoo do ramaa napāh bā ta tii, ratsebee bong.
—Baad ub P'op Hagä Do ky n'aa —nāk mā sa kyyh.

Tii m' sahōnh hē P'op Hagä Do asëew hōm doo, edëb had'yyt do ragadoo hyb n'aa ta pa, raky dahé kån Jesus ky n'aa. ⁴⁹ Ti m' raher'ood kån Jesus ky n'aa panang bā, panang nedaa bā haj'eenh do sa hā na-āāj hē. ⁵⁰ Ti m' Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do rabahōm kån ŷŷŷ ky n'aa etsëeh doo, P'op Hagä Do hyb n'aa esee do wē, panang bā ky n'aa etsëeh do ajyy n'aa sa wē na-āāj hē. Raher'ood had'yyt hē sa hā rah'yy kawereem hyb n'aa Paw-Ro Béh-Nabéh sa wē, rabah'eed h'ūūm hyb n'aa ta s'ee hēnh. Ti m' tii d' né hē rabad'oo. Rah'eed n'yyh sa panang bā naa. ⁵¹ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh ratapyng hōm k'āats sa tsyym suun hā padëek doo. Tii d' rawén d'oo baad nado ta wób sa mo haj'aa sa hā, rahanāng péh. Ti m' rabahōm kån panang Ikonijo hād nāng doo hēnh. ⁵² Ti m' Jesus hā h'yy ka'eeh do ratsebee bong. Baad mā P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahūūm kån.

Tii m' Paw-Ro Béh-Nabéh rakajaa bā panang Ikonijo hād nāng **14** doo bā, rabahōm tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naherot do yt hā, rabahed'oo doo da. Baad rabaher'oot t'ii hēnh Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa hajök Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-āāj hē, raky daheeh Jesus ky n'aa. ² Ti m' Judah buuj Jesus ky n'aa ganadoo doo, rah'yyb metsëeh Judah buuj nadoo doo, rah'yy kawereem hyb n'aa Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wē. ³ Ti hyb n'aa Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabaym ta tii bā hajōng ta āh. H'yyb neŷŷm doo me rabaher'oot Jesus ky n'aa. Ti m' Jesus anoo sa hā rabahajaa hyb n'aa rapehuunh doo, ji hyb n'aa meuunh doo, sahōnh hē rabahapāh hyb n'aa P'op Hagä Do kyy gó né hē ti P'op Hagä Do ky enyym do ky n'aa raher'oot doo. ⁴ Ti m' panang buuj wób raky daheeh Paw-Ro raher'oot doo, ta wób raky daheeh Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh doo. ⁵ Ti m' Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh doo, Judah buuj nadoo doo, sa wahé n'aa sii hē rakaner'oot Paw-Ro Béh-Nabéh rarejāā hyb n'aa, pā me rabakut hyb n'aa. ⁶ Ti m' Paw-Ro raky n'aa napāh bā m' tii, rakejën hōm hëej bód Rikonikas hād nāng doo hēnh, panang Ris, Derebé hād enāh doo hēnh, ta tii bā hāj n'aa hēnh. ⁷ T'ii hēnh na-āāj mā raher'oot Jesus ky n'aa hanām doo.

Paw-Ro rakut do pā me panyyg n'aa hahŷŷh

⁸ Ti m', Ris bā Paw-Ro her'oot do maa new'ëe do sa mahang aj'yy k'yy gadóm do bahāng. Ta hā d' né hē tahenāng noo gó. Dooch noo gó tabawād bā. ⁹ Tamaa newëe mā Paw-Ro her'oot doo. Ti m' Paw-Ro bah'eg'āas ta wē. Tah'yyb hapāh né hē, aj'yy h'yy ka'eeh Jesus hā tabahub dāk hyb n'aa. ¹⁰ Ti m' taky hadoo ta hā:

—As'ëeg g'ëed! —nāng mäh.
Ti m' nayyw hē tabas'ëeg gëet mäh. Ti m' tadu doo hawād dāk doo.
¹¹ Ti m' hajök do rahapāh bā Paw-Ro mo haj'aa, tak'ëp mā raky kakā bong. Sa kyy me raky hadoo:
—P'op habong doo, èr h'yy kaha'eeh do ahyb b'ëeh. Ajyy gó rakesok —nāk mäh.

¹² Béh-Nabéh ramaneënh Sewus hād me, rah'yy kaha'eeh doo. Paw-Ro ramaneënh Er-Mes hād me, rah'yy kaha'eeh do seeh, Paw-Ro ti her'ood ub do hyb n'aa. ¹³ Ti m' tób Sewus rahyb n'aa esee do yt hā moo hew'ëet do tamanaa booj yb, b'aa ts'ohw sii hē, sa panang noo bā.

Panang babuj n'aa sii hē takarēn paawā tajuu booj yb, Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa. Panang nedaa bā tób Sewus rahyb n'aa esee do basooh.

¹⁴ Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabahapäh bā m', ras'ēēd hōm sa daaj hē sa saroor tii da raganen'aak do heen n'aa. Ti m' rawaj'aa bong sa mahang. Rawaj' aah bā m' tak'ēp mā rageēēn:

¹⁵ —H'ēēd hyb n'aa tii d' bē bad'oo? —nāk mäh. —Ajyy né hē āāh, bē da hadoo doo! —nāk mäh. —Bē āā panāk āā wén na, bē berēd hōm hyb n'aa hahy daap hē bē h'yy kaha'eēh doo. Dooh redēb bā tii. Taw'āāts hē P'op Hagā Do hā, hedēp do hā bē h'yy kawareem, sahōnh hē pahuunh do hā bē h'yy ka'eēh hyb n'aa. Sahōnh hē badāk hahy'yh, wē, akajar na-āāj hē, sahōnh hē ta hā habong do na-āāj hē P'op Hagā Do mo haj'aa.

¹⁶ P'ooj ub rakarēn doo da paa P'op Hagā Do banoo rababok sahōnh hē badāk hahy haw'āāts hē hā n'aa babuuj. ¹⁷ Ti hadoo né hē, P'op Hagā Do ta daaj hē takametēēh sa hā. Tametā had'yyt hē baad had'op do sa hā tanoo doo me. Ti né hē mejūū naēng badoos doo. Ti né hē hanoo bē joom baad tawēn eaak. Ti né hē bē waa hanoo. Ti né hē bē h'yyb tsebē tan'oo bā —nāk mā Paw-Ro sa kyyh.

¹⁸ Ti m' raheer'ood wād né paawā, p'eets ub paawā raky nadaheeh. P'eets ub paawā rabajuu né hē booj yb sa hyb n'aa. ¹⁹ Ti m' rabaher'oot nā bā, Paw-Ro sa majī, Judah buuj, kaja nā. Ān-Tijoka, Ikonijo panang hād enāh doo bā naa rabana. Ti m' raheer'oot hajōk do sa hā, rah'yy kawapēēn hyb n'aa Paw-Ro sa wē. Ti m' hajōk do rakawaj'āan bong Paw-Ro sa wē. Paw-Ro rakud kán pā me. Dajēp red'oo rawén takyng hōm panang bahānh. Tii b' raberēd jat. ²⁰ Ti m' Jesus hā h'yy ka'eēh do kata b'ēēh mā Paw-Ro pa. Ti m' Paw-Ro bas'ēēg gēēt. P'aa hēnh tabahōm ēnh panang hēnh. Ti m' jat'iip hadoo Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rabahōm kán panang Derebē hād nāng doo hēnh.

Paw-Ro rababaaj hōm do Ān-Tijoka hēnh panyyng n'aa hahy'yh

²¹ Ti m', ta ti panang bā raheer'oot Jesus ky n'aa hanām doo. Hajōk mā Jesus hā h'yy kae kán raheer'oot do hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rababaaj hōm kán Ris bā, Ikonijo hēnh, Ān-Tijoka hēnh. ²² Ti m' ramabaaaj nā me, panang buuj Jesus hā h'yy ka'eēh do sa hā baad raky n'aa edēē dāk, ranerēt hyb n'aa Jesus hā rah'yy ka'eēh doo. Baad rabaher'oot ratsebē hyb n'aa. Hahy' d' mā na-āāj hē ramaher'oot sa hā: “Hajōng né da ji ahoop P'op Hagā Do bag'āās do karapee ji bahadoo hyb n'aa.” ²³ Sahōnh hē panang ramatebēs me, Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh rasēēw hōm Jesus hā h'yy ka'eēh do sa wahē n'aa. Ti m' raky n'aa etsēē sa hyb n'aa. Ranoo kanawa doo me m' Jesus rahyb n'aa esee. Hahy' d' mā sa kyyh:

—Baad mahagāā hahy a hā h'yy ka'eēh do sa wahē n'aa, baad ramoo bok hyb n'aa a hā h'yy ka'eēh do sa hā —nāk mäh.

²⁴ Ti m' ratabēs Pisisidija hā n'aa bā. Ti m' rakajaa Pam-Pirija hā n'aa bā. ²⁵ Ti m' panang Peh-Ke hād nāng doo bā raheer'oot Jesus ky n'aa. Tii b' nāa rabaw'ēēnh mā panang Atarija hād nāng doo hēnh. ²⁶ Tii bā ragatsēg tooj kán marakate gō. Ti m' rabatsēg hōm kán Ān-Tijoka hēnh, rahana doo hēnh. Ān-Tijoka bā né hē Jesus hā h'yy ka'eēh do raky n'aa ets'ēē wāt do paa Paw-Ro sa hyb n'aa, baad P'op Hagā Do bahag'āās hyb n'aa sa hā. Tii b' nāa né hē ti ramejūū do paah, jé pad'yyt hē rabaher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. Paw-Ro rabahajaa do hyb n'aa rababaaj nā kán. ²⁷ Rakajaa bā ká m' Ān-Tijoka bā, ramejūū Jesus hā h'yy ka'eēh do raka-ta padēēk hyb n'aa. Ti m' raheer'oot sa hā sahōnh hē P'op Hagā Do mo haj'aa sa hā raheboo nā hēnh. Raheer'oot na-āāj hē m', Judah buuj nadoo do sa hā Jesus an'oo dāg kán ta hā rah'yy ka'eēh hyb n'aa. ²⁸ Ti m' hajōng ta āh Ān-Tijoka bā Paw-Ro rabaym Jesus hā h'yy ka'eēh do sa mahang.

Jerusarēnh bā Jesus hā h'yy ka'eēh do rakaner'oot do panyyng n'aa hahy'yh

¹⁵ Ti m', ti noo gō ajyy wób rakajaa Ān-Tijoka bā, Judah hā n'aa hēnh naa. Ti m' radu doo rama metēēk Judah buuj nadoo do hā, Jesus hā h'yy ka'eēh do hā. Hahy' da m' sa kyyh:

—Taw'āāts hē bē masuuj noo byyh ehōk Mosees ky n'aa jaw'yyk do metēēk doo da. Tii da bē moo naboo bā, dooh bē P'op Hagā Do edēēb bā ta wē —nāk mäh.

² Dooh Paw-Ro Béh-Nabéh daheeh ragenaag bā raheer'oot doo. Ky kedag bok sa sii ta ti hyb n'aa. Ti m' Jesus hā h'yy ka'eēh do Ān-Tijoka bā habong do rabasēēw hōm Paw-Ro, Béh-Nabéh, Jesus hā h'yy ka'eēh do wób, Jerusarēnh hēnh rabahōm hyb n'aa. T'ī hēnh ramejūū rabahōm, masuuj noo byyh kahōk do ky n'aa rabeaanh hyb n'aa 12 hedoo do Jesus mejūū do sa hā, Jesus hā h'yy ka'eēh do sa wahē n'aa t'ī hēnh habong do sa hā.

³ Ti m' rabahōm kán. Ramahōm me m', Penisija hād nāng do hā n'aa bā, Samarija hād nāng do hā n'aa bā na-āāj hē raheer'oot Jesus hā h'yy ka'eēh do sa hā nyy da Judah buuj nadoo do wób h'yy kae padēēk P'op

Hagā Do hā. Jesus hā h'yy ka'eēh do panang bā habok do raky n'aa napäh bā tii, tak'ēp ratsebee bong.

⁴ Ti m' Paw-Ro rakaja hōm bā ká Jerusarēnh hēnh, Jesus hā h'yy ka'eēh doo, sa wahē n'aa na-āāj hē, 12 hedoo do Jesus mejūū do na-āāj hē baad ragadoo. Ti m' Paw-Ro raheer'oot mā sa hā sahōnh hē ramoo bok do hā P'op Hagā Do mo haj'aa do ky n'aa raheboo nā hēnh. ⁵ Ti m' Parisēw wób Jesus hā h'yy ka'eēh do raky hadoo:

—Taw'āāts hē ji mejūū Judah buuj nadoo do Jesus hā h'yy kae padēēk do sa hā, sa masuuj noo byyh ehōg hōm. Taw'āāts hē na-āāj hē Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh —nāk mā sa kyyh.

⁶ Ti m', ti hyb n'aa m' 12 hedoo do Jesus mejūū doo, Jesus hā h'yy ka'eēh do sa wahē n'aa na-āāj hē rakata b'ēēh rabaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa. ⁷ Ti m' bāp peej dāg raky n'aa her'oot do jawén paa bā, Peed as'ēēg gēēt, ti m' taky hadoo:

—Wakān haa —nāng mäh. —Bē hapäh né hē p'ooj ub y' P'op Hagā Do asēm do y' baher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hā, rah'yy ka'eēh hyb n'aa Jesus hā. ⁸ P'op Hagā Doo, ji h'yyb tym hapäh doo, tametēēh tagadoo na-āāj hē Judah buuj nadoo doo. Tanoo ta Sahee sa h'yyb tym gō tabajēng doo, ēr hā tanoo do hadoo. ⁹ Dooh ta see hadoo pé ēr hā, sa hā na-āāj hē. P'op Hagā Do awug hōm sa h'yyb tym gō hanāng doo, Jesus hā rah'yy ka'eēh do hyb n'aa, ēr h'yyb tym gō hanāng do P'op Hagā Do awug hōm do hadoo, ēr h'yy ka'eēh do hyb n'aa Jesus hā. ¹⁰ Ti hyb n'aa, h'ēēd hyb n'aa bē gahēēn Judah buuj nadoo do Jesus hā h'yy kae padēēk do ramoo bok hyb n'aa ta ti ēr naha-jaa doo, ēr wahē makū na-āāj hē ranahajaa doo? H'ēēd hyb n'aa bē karēn P'op Hagā Do bē metyy? ¹¹ Dooh taw'āāts hē tado bā —nāng mäh. —Dooh ēr moo bok do hyb n'aa tado bā ēr h'yyb tym P'op Hagā Do bed'ēēp. Jesus hyb n'aa, ēr Jesus kamahān do hyb n'aa tii. Ti hadoo né hē sa hā, Judah buuj nadoo do sa hā —nāng mā Peed kyyh.

¹² Ti m' sahōnh hē bag hēnh rababē hōm ramaa newēē bā Béh-Nabéh Paw-Ro daheeh raheer'oot doo. Paw-Ro raheer'oot mā rapahuunh doo, ji hyb n'aa meuunh doo, P'op Hagā Do hejōj me ramoo bok doo, Judah buuj nadoo do sa mahang. ¹³ Rabahajaa bā raheer'oot doo, Tsijaag ky hadoo mäh:

—Bē maa newēē kēh y' y', wakān haa —nāng mäh. ¹⁴ —Peed her'ood wāt nyy da P'op Hagā Do t'yyd mehīn wāt Judah buuj nadoo doo, sa mahang P'op Hagā Do karapee rabadoo hyb n'aa. ¹⁵ Ta ti taheer'oot do baad tanu dāng P'op Hagā Do ky n'aa rod rerih do paa hā. Hahy' da tak-eriī dāk:

¹⁶ “Ta ti jawén y' matēēh da.

Hajōō ta baab né paawā dooh Dawi panaa rabagāā boo bā, p'aa hēnh Dawi panaa see sa wahē n'aa tabahado dāk y' an'oo bā da. ¹

¹⁷⁻¹⁸ Tii da y' wén d'oo, Judah buuj wób, sahōnh hē Judah buuj nadoo do sii hē, karapé haa pan'aa hedoo doo, y' rabesoos hyb n'aa, nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, p'ooj ub taky dāng do moo wāt doo.” ^{II}

¹⁹ —Ti hyb n'aa, —nāng mā Tsijaag —hā y' y' péh, taw'āāts hē dooh ta bahānh ēr mejō bā Judah buuj nadoo do P'op Hagā Do hā h'yy kae padēēk do sa hā. ²⁰ Taw'āāts hē ēr erih ranawēh hyb n'aa P'op Hagā Do hā h'yy ka'eēh do sa kabarii raweh'ēēh do tā n'aa. Taw'āāts hē ēr erih rana'y'hyb hyb n'aa sa y'ym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii. Ranawēh hyb n'aa sa masāāh dab, har'ēēng dab, ranaboh bā ta majyyw gatsēē dāk doo. Taw'āāts hē ēr erih na-āāj hē ranawēh hyb n'aa majyyw. ²¹ Tii d' ēr wén erih, Mosees ky n'aa jaw'yyk do raner'ood had'yyt hē dāg panang haw'āāts hē Saab hā had'yyt hē, tób P'op Hagā Do panyyng rayd naherot do yt hā. Ti hyb n'aa raheen n'aa nyy dāk né hē Mosees ky n'aa jaw'yyk do hā —nāng mā Tsijaag kyyh sa hā.

Judah buuj nadoo do rama erih do panyyng n'aa hahy'yh

²² Ti m' 12 hedoo do Jesus mejūū doo, Jesus hā h'yy ka'eēh do sa wahē n'aa, sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eēh doo, rasēēw hōm sa wób, ramejūū hyb n'aa Béh-Nabéh Paw-Ro sa sii, Ān-Tijoka hēnh. Rasēm do hād hahy'yh: Judas Bar-Saba hād nāng doo, Siras daheeh. Jesus hā h'yy ka'eēh do sa wahē n'aa wób tii. ²³ Ti m' sa hā ramejūū rerih doo ká. Hahy' ti rama erih doo:

¹ Tób hadēē hyng do paah, p'aa hēnh ji tama sooh do ky n'aa gō tabeh'ūūm Gereg kyy me Dawi panaa ky n'aa. P'op Hagā Do hā Judah buuj raky nadaheeh do hyb n'aa, hajōō ta baab noo gō dooh Dawi panaa rabagāā boo bā paa Judah hā n'aa bā. Tii bā ká, ta ky n'aa rod raber'oot do hā, ti awāt da Dawi panaa seeh, p'aa hēnh sa hā tabag'āās doo, P'op Hagā Do ky dāng. Jesus né ti ta ti DAWI PANAA P'op Hagā Do ky dāng doo. II Amos 9.11-12

“Ääh, 12 hedoo do Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ääj hë, bë wakään hedoo ääh. Bëeh, Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka panang bā habong doo, Sirija häj n'aa bā, Siris häj n'aa bā habok do na-ääj hë ää ma erih. Ää edëng bëeh.

²⁴ “Ää heen n'aa enäh babā naa t'ii hënh heboo nā doo. Ää heen n'aa enäh, ajyy raheer'oot doo me baad nado wäd bë h'yy ran'oo bā. Bë h'yyb manepëë boo ran'oo bā. Dooch ää kyy gó tado bā ta ti rama metëëk doo. ²⁵ Ti hyb n'aa baad ub babā ää kaner'oot, bë wë ää mejüü hyb n'aa ää wób, Paw-Ro Béh-Nabéh ér najiis bë mejüü do sa sii rabahóm hyb n'aa. ²⁶ P'eets ub radejëëb paawā Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa rabaher'ood hóm do hyb n'aa, dooh Paw-Ro Béh-Nabéh rah'yyb eýým bā, dooh rah'yy gejë hóm bā. ²⁷ Ää mejüü Judas Siras daheeh raky masa hyb n'aa ää erih do hä. ²⁸ Baad ub né hë P'op Hagā Do Sahee metëëh ää hä, ää ganahëen hyb n'aa bë hä tak'ëp hejoonh doo. Ää hä na-ääj hë baad ub P'op Hagā Do Sahee metëëh doo. Jääm hë bë tayy hahý ää her'oot do bë hä: ²⁹ Taw'ääts hë bë nawëh P'op Hagā Do hä h'yy kana'eeh do sa kabarii raweh'ëeh do tã n'aa. Taw'ääts hë bë nawëh bë masāäh dab, har'ëeng dab bë naboh bā ta majyyw gatsëë dāk doo. Bë awëë manā ta majyyw. Bë ää manā bë ýým nadoo do sii, bë patug nadoo do sii. Ta ti bë ky dahé bā, taw'ääts hë. Jääm hë kã ää erih doo.”

³⁰ Ti m' Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa daheeh ramejüü Paw-Ro, Béh-Nabéh, Judas, Siras daheeh rabahóm hyb n'aa. Ti m' rabahóm kán. Ti m' rakajaa bā Än-Tijoka bā, ramejüü sahóh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do séd hā rakata padëëk hyb n'aa. Ti m' ranoo sa hä 12 hedoo do rama erih doo. ³¹ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh do t'ii hënh kata dāk do raner'ood bong kerih doo. Ti m' ratsebee bong ta ky n'aa hyb n'aa. ³² Ti m' Judas, Siras daheeh, baad mā ramaher'oot Jesus hä h'yy ka'eeh doo, baad ub, tsebë doo gó rababok hyb n'aa, rah'yy ganejë hóm hyb n'aa. P'op Hagā Do ky n'aa rod né hë m' ti Judas, Siras daheeh. ³³ Ti m', hajöng ta äh t'ii hënh rabaym do jawén paa bā m', Jesus hä h'yy ka'eeh do kedëë bong, rababaaj hóm hyb n'aa Jerusarënh hënh. Sa hä rakedëë bong bā m' raky hadoo:

—Baad tany né hë ti bë bana. Baad ää karën P'op Hagā Do bë taky n'aa edëng. H'yyb nám doo me ää karën bë babaaj hóm —nāk mäh.

Ti m' ta wób rababaaj hóm kán. [³⁴ Siras aym dó.] ³⁵ Ti m' Paw-Ro, Béh-Nabéh rabaym Än-Tijoka bā. T'ii hënh rama metëëk ta wób sa sii Jesus ky n'aa.

Jesus hä h'yy ka'eeh do rabeg'ääs panang raheboo nā doo hënh panyyg n'aa hahýyñh

³⁶ Ti m' ta see pé noo gó Paw-Ro ky hadoo Béh-Nabéh hä:

—Hamäh, ér ah'üüm p'aa hënh ér heboo nā do paa hënh. Jesus hä h'yy ka'eeh do ér heg'ääs, jé pad'yyt hë Jesus ky n'aa ér her'oot do paa hënh. Ér heg'ääs baad raboo bā —näng mäh.

³⁷ Ti m' Béh-Nabéh karën paawā Jowāw Maah-Ko bahóm sa sii.

³⁸ Paw-Ro hä dooh baad tado bā, Pam-Pirija bā Jowāw Maah-Ko, sa sii hawät do paah, teréd bong do hyb n'aa. ³⁹ Dooch rah'yyb däng do tado bā, ti hyb n'aa raketyng bong. Béh-Nabéh, Jowāw Maah-Ko daheeh rabatsëg hóm tsyt dëëg hā Tsi-Peré häd näng doo hënh. ⁴⁰ Ti m' Paw-Ro hata kã Siras. Ti m' ratsyym kasok bā m' Jesus hä h'yy ka'eeh do Än-Tijoka bā habong do raky hadoo sa hä:

—Baad ub bë P'op Hagā Do kamahän. Baad ub bë tabahag'ääs —nāk mäh.

⁴¹ Ti m' Sirija häd näng do häj n'aa bā, Siris häd näng do häj n'aa bā rakajetsëg hóm. Rakajetsëk me Paw-Ro maher'oot Jesus hä h'yy ka'eeh do panang bā habong do sa hä, baad rababok hyb n'aa, ratsebë hyb n'aa, rah'yy kae magyys hë hyb n'aa.

Ti m' panang Derebë häd näng doo hënh Paw-Ro rabeboo nā jawén paa bā, rabahóm panang Ris häd näng doo hënh. Tii bā tamamuun Jesus hä h'yy ka'eeh do seeh, Tsimoot häd näng doo. Ta ýým nā Judah buuj. Ta yb mā Gereg buuj. ² Jesus hä h'yy ka'eeh do Ris bā habong doo, Ikonjo bā habong do na-ääj hë, baad mā rabaher'oot Tsimoot ky n'aa. ³ Ti m' Paw-Ro karën Tsimoot ahóm sa sii. Pooj jé tamejüü ta masuuj noo byyh kahög hóm, Judah buuj t'ii hënh häj n'aa bā habong do sa hyb n'aa, sahóh hë rahapäh do hyb n'aa Gereg buuj Tsimoot yb. Dooch takarän bā Judah buuj rakawajään ta hyb n'aa. ⁴ Ti m' sahóh hë panang ramatebës me raheer'oot rama erih do ky n'aa 12 hedoo do Jesus mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa na-ääj hë Jerusarënh bā habong doo, rerih doo. ⁵ Ti m' Jesus hä h'yy ka'eeh doo, panang haw'ääts hë habong doo, tak'ëp mā rah'yy kae kán Jesus hä. Jesus hä h'yy ka'eeh do kahüüm had'yyt hë.

Paw-Ro s'ëeh hadoo do panyyg n'aa hahýyñh

⁶ Ti m', dooh P'op Hagā Do Sahee an'oo bā raheer'oot Jesus ky n'aa Asija häj n'aa bā. Ti hyb n'aa m' ratabës Pirikija, Garata häd enäh do häj

n'aa. ⁷ Misija häj n'aa bahëëj jëng bā, rakarën paawā Bitinija häj n'aa hënh rabahóm. Ti hadoo né hë dooh m' Jesus Sahee an'oo bā. ⁸ Ti hyb n'aa Misija häj n'aa bā rakajetsëg w'ëen. Panang Torowas häd näng doo hënh mā rabaw'ëen. ⁹ Tii bā, panang bā, atsëm, Paw-Ro s'ëeh hadoo mā ta hä. Ta s'ëë gó tahapäh mā ajyy hagëët doo, Paw-Ro hats'yyt doo. Hahýy d' mā aj'yy hagëët do kyyh: “B'ëep Masedonija häj n'aa hënh. Ää mamasaa”, näng mäh. ¹⁰ Paw-Ro s'ëeh hadoo do tahapäh do jawén paa bā, nanyw hë ää benyyw hóm ää h'ëed, ää tsyym kasok hyb n'aa Masedonija hënh hah'üüm doo. Ää hä, P'op Hagā Do ti ää naëënh doo, Masedonija babuj n'aa hä ää baher'oot hyb n'aa Jesus ky n'aa. ¹¹

Ýñh Ridija häd näng do panyyg n'aa hahýyñh

¹¹ Ti m', tii b' n'aa ää gatsëg t'oonh marakate gó. Ti m' nanyw hë ää batsëg hóm tsyt dëëg hā Samotaras häd näng doo hënh. Ti m' jat'üüp hadoo ää kajaa panang Newaporis häd näng doo bā. ¹² Tii b' n'aa ää bahóm kán panang Pirip häd näng doo hënh. Jääm né hë ky n'aa etsëeh ta ti panang Masedonija häj n'aa bā. Hajök Roma buuj t'ii hënh rababong. Tii bā ää baym pawóp hë ta äh. ¹³ Ti m' Saab hā, Judah buuj rakamehehāk do hä, panang bahänh ää babok. Tamii me ää baw'ëen. Ää hä, tamii takëen hā Judah buuj rakat'aa P'op Hagā Do hä raky n'aa etsëë hyb n'aa. ¹⁴ Ta tii bā kata b'ëeh do ää mamuun bā, tüü ää bab'ëeh sa pa. Ti m' ää du doo ää her'oot do Jesus ky n'aa, ýýj tii bā kata b'ëeh do sa hä. ¹⁵ Sa mahang ti ahäng ýñh Ridija häd näng doo, Panang Tijatira häd näng doo bā naa. Pään hebaan do hahiin do hesäm do tii. Judah buuj nado né paawā, P'op Hagā Do tahyb n'aa jaw'yyk. Ti m' baad tahyb n'aa gadoo Paw-Ro her'oot doo, Jesus an'oo bā. ¹⁶ Ti m' ranu gemuun wät ta wakään daheeh. Ti m' ää tabats'yyt sa tób hënh. Ti m' Ridija ky hadoo:

—Bë hä ý h'yy kae bā né hë Jesus hä, ý karën paawā bë ayyw dó tóp ý yt hä —näng mäh.

Ky kah'üüm ää hä, ää wén ym.

Paw-Ro, Siras daheeh, radewäts b'ëeh do panyyg n'aa hahýyñh

¹⁶ Ti m' ta see pé noo gó Judah buuj raky n'aa hetsë hënh ää bahóm bā, ää mamuun maruus. Karap'ar h'yyb nesaa do ta hä adāk. Noo ese karap'ar h'yyb nesaa do an'oo bā. Taher'oot ta wób sa hä h'ëed hado ta jawén rababok doo. Ti hyb n'aa ta kariw n'aa hajöng dajëër ragedak.

¹⁷ Paw-Ro sii hë, ää sii hë, ta ti maruus bawäd had'yyt hë. Ää sii tabawät bā tak'ëp tageëen:

—P'op Hagā Doo, Sahóh Hë Bahänh Hadoo Do wë moo heb'ook do hahý ajyy. Raheer'oot bë hä nyy da P'op Hagā Do bë tabed'ëep nesaa do mahänh, ta wë bë basëëk hyb n'aa! —näng mā maruus.

¹⁸ Hajöng ta äh tii da tabed'oo. Ti m' Paw-Ro tah'yyb panas'ëeh do hyb n'aa taher'oot do hä, Paw-Ro ty kaw'ööd dāk ta wë, ti m' taky hadoo karap'ar h'yyb nesaa do hä:

—Jesus Kristo häd gó öm ý mejüü mabanyyh hyb n'aa maruus hā hadāk doo —näng mäh.

Ti m', nanyw hë karap'ar h'yyb nesaa do ta hä hadāk do paa anā kán.

¹⁹ Ti m' ta kariw n'aa rabahapäh bā m', dooh ragedag wäd bā dajëër, IV rameso padëëk Paw-Ro, Siras daheeh. Ti m' ramahüüm panang buuj rakahet'aa bā, hyb n'aa jew'yyk do sa wä. ²⁰ Hyb n'aa jew'yyk doo, ji ky n'aa etyng do sa matym gó raky n'aa tapaa sa hä. Hahýy d' mā sa kyyh: —Hahý Judah buuj rametëëk ér panang buuj sa hä rakamaj'ii hyb n'aa. ²¹ Rametëëk na-ääj hë rabahed'oo doo da ér nahajaa doo. Dooch taw'ääts hë tado bā ér gado bā. Roma buuj ëer —nāk mā sa kyyh.

²² Ti ky hedoo né hë hajök do sa kyyh. Tii bā kã m', hyb n'aa jew'yyk do ramejüü rakebo bëeh Paw-Ro Siras sa saroor rabahewyyh hyb n'aa. ²³ Ti m' tak'ëp rabahewyyh do jawén paa bā, ramejüü radewäts b'ëeh. Ti m' ragadaheh'ëes do hagā n'aa hä ramejüü, baad tabahag'ääs Paw-Ro Siras daheeh. ²⁴ Ti m' ragadaheh'ëes do hagā n'aa dawäts b'ëeh t'öp gadäg ub doo gó. Ti m' b'aa gó ji tsyym tyw n'aa ragedots padëëk doo gó tadabong sa tsyym.

²⁵ Ti m' atsëm ub, gawak'aap, Paw-Ro Siras daheeh raky n'aa etsëë mäh, P'op Hagā Do hä rama ejäm mäh. Ta wób radewäts b'ëeh do ra-

I Sa h'yyb gó m' rabahapäh tii. II Rukas ti hahý erii wät doo. Masedonija hënh Paw-Ro rabahóm do pooj jé Rukas kata dāk sa hä. Sa sii tabawäd kán.

III Pawóp its rado bā Judah buuj ta wób sa panang bā haj'ëen doo, dooh rata-maa bā P'op Hagā Do panyyg raneherót do tób n'aa. Tamii nabyy me rakahet'aa, P'op Hagā Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa. IV Noo ese do paa hyb n'aa, ta wób rabena maruus wë, tamaher'oot hyb n'aa sa hä ny hadoo sa pooj jé hawät doo. Maruus kariw n'aa hä rep'aak sa hä tamaher'oot hyb n'aa. Karap'ar h'yyb nesaa do ta hä hadāk do paa anā kán do jawén paa bā, dooh maruus noo ese wäd bā. Ti hyb n'aa né hë ta kariw n'aa rakawajään Paw-Ro sa wë.

maa newëe sa kyyh. ²⁶ Tii bā, nyyw hē, tak'ēp tabana k'āats katajuus doo. Pā ragadaheiw'ēes do mesoo n'aa katajuus wāt na-āaj hē. Ti m' ragadaheiw'ēes do nooh, noo kasēets hōm ta daaj hē katajuus do hyb n'aa. Haak sapuuw hedoo do radewāts b'ēeh do sa moo hā padēek do paah, kajāg bēeh tūū. ²⁷ Ti m' ragadaheiw'ēes do hagā n'aa ty gawēej dāk bā, tahapāh bā ragadaheiw'ēes do noo gasēets hōm doo, tado dāk sēn-jeer ta daaj hē takadaj'ēep hyb n'aa paawā. Sahōnh hē raban'yih ted'oo. ²⁸ Ti m' tak'ēp Paw-Ro beēnh:

—Kadajēeb manā a daaj hē! —nāng mäh. —Sahōnh hē āāh, babā āā bab'ēeh —nāng mäh.

²⁹ Ti m' aj'yy betsēē ta bag, ti m' tawaj'aa suun, ti m' ahyh hāng ta taron nu paa me Paw-Ro Siras sa wē. ³⁰ Ti m' taman'yih ragadaheiw'ēes doo gō naa. Teaanh mā tii bā:

—Nyy d' ŷ bad'oo hēp ŷ tym P'op Hagā Do bed'ēep hyb n'aa nesaa do mahānh, ta wē ŷ basēek hyb n'aa? —nāng mäh.

³¹ Ti m' raky hadoo:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do hā mah'yy kae. Tii bā a h'yyb tym P'op Hagā Do ed'ēep da, ta wē mabawāt hyb n'aa da, ōm a tób yt hā haj'eenh do na-āaj hē —nāk mäh.

³² Ti m' raheiw'oot ta hā, ta tób yt habong do sa hā na-āaj hē Jesus ky n'aa. ³³ Ti m' ti noo gō né hē, atsēm ub, Paw-Ro Siras sa rog rahewyyh do haj'aa paah, ragadaheiw'ēes do hagā n'aa hetsyyd hōm. Ti m' nyyw hē ranu gemuun wāt ta wakāan daheeh. ³⁴ Ti jawén Paw-Ro Siras daheeh tamahūm mā ta tób hēnh. Ti m' tanoo sa waa. Ti m' tak'ēp tatsēeb kām ta wakāan daheeh, P'op Hagā Do hā rah'yy kae dāk do hyb n'aa.

³⁵ Ti m' jati péh, hyb n'aa jew'yyk do ramejūū warahén wób, ragadaheiw'ēes do hagā n'aa wē, tabasog nyyh hyb n'aa ragadaheiw'ēes doo gō hab'ēeh do paah, Paw-Ro Siras daheeh raban'yih hyb n'aa. ³⁶ Ti m' ragadaheiw'ēes do hagā n'aa her'oot Paw-Ro hā:

—Hyb n'aa jew'yyk do ŷ ramejūū, ōm Siras daheeh ŷ basog nyyh ragadaheiw'ēes doo gō naa, baad bē bah'ūum hyb n'aa —nāng mäh. —Ti hyb n'aa bē anāh, h'yyb nyyw gō bē ahōm —nāng mäh.

³⁷ Ti m' Paw-Ro baher'oot warahén panāk do sa hā:

—Bē hapāh né hē Roma buuj ky n'aa jaw'yyk doo. Dooch tahaja bā Roma buuj rahewyyh bā ranaher'oot nā bā raky kes'ēm do ky n'aa. Roma buuj né paawā āāh, āā rahewyyh sahōnh hē sa matyg gō, dooh né paawā āā hā ran'oo bā āā her'oot āā ky n'aa. Āā radewāts b'ēeh tii bā ragadaheiw'ēes doo gō. Tii d' rabad'oo do jawén paa bā āā hā, hyy kā rakarēn kejēn do hadoo āā bahōm. Dooch baad tado bā. Āā karēn rabana wawēē hē, sa daaj hē āā ramanyyh hyb n'aa —nāng mā Paw-Ro kyyh panāk do sa hā.

³⁸ Ti m' warahén rabahōm kām, raheiw'oot mā sa hā. Ti m' hyb n'aa jew'yyk do raky n'aa napāh bā, Paw-Ro Siras daheeh Roma buuj, tak'ēp mā rabeyym bong. ³⁹ Ti m' rabahōm Paw-Ro sa wē, raber'oot hyb n'aa sa sii. Ti m' raky hadoo:

—Āā karēn bē hyb n'aa mabaan hōm āā mo haj'aa bē hā. Bē kawaj'āan manā āā wē —nāk mā sa kyyh.

Ti m' baad hadoo doo me retsēē rabahōm hyb n'aa sa panang bā naa. ⁴⁰ Paw-Ro raban'yih bā ragadaheiw'ēes doo gō naa, Ridija tób hēnh rabahōm. T'ii hēnh rakat'aa Jesus hā h'yy ka'eeh do sa sii. Baad ub mā rabaher'oot sa hā, rah'yyb neyym doo me Jesus hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti m' rabahōm kām.

Jesus hā h'yy kana'eeh do radu n'aa kamaj'ii do panyyg n'aa hahyih

¹⁷ Ti m', Paw-Ro ramahōm me ratabēs Ām-Piporis hād nāng do panang, Aporonija hād nāng do panang na-āaj hē. Kaja hōm kām mā panang Tesaronika hād nāng doo bā. Tii bā ti asooh tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naheer'oot doo. ²⁻³ Ti m', t'ii hēnh Paw-Ro rabahōm Judah buuj rakamehehāk do hā, rabahed'oo doo da. Tamawoob hē Saab noo gō P'op Hagā Do kyy kerih do paa hā Paw-Ro metēeh sa hā, Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do ky n'aa. Tamaher'oot mäh, tametēeh Kristo dajep né hē, ganā wāt né hē tadajep jawén paa bā, ta ky n'aa kerih dāk doo da né hē. Ti m' taky hadoo:

—Jesus, ta ky n'aa ŷ her'oot do bē hā, ti né hē Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo —nāng mäh.

⁴ Ti m' Judah buuj wób raky daheeh Jesus ky n'aa. Séd rah'yyb hēdo dāg kām Paw-Ro sa hā. Hajōng Gereg buuj P'op Hagā Do hyb n'aa hes'ee do na-āaj hē raky dahé kām Jesus ky n'aa. Ti hadoo ēnh hajōk yj ky n'aa etsēeh doo. ⁵ Ti hyb n'aa m' Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do rah'yy kajewēets kām. Rah'yy kajew'ēes do hyb n'aa rabats'yyt panang bā habong do moo nesaa doo, ti m' radu n'aa kamaj'ii do panang bā. Ti m' rawaj'aa hōm Jasōn hād nāng do tób hēnh. Rakarēn paawā Paw-Ro Siras daheeh tii bā haj'eenh do ramesoo, ramahūm hyb n'aa panang buuj

I Rawén jeyym bong, rabaheiwyyh bā, dooh rahapēē bā Roma buuj rado bā. Daap hē ramejūū rabaheiwyyh. Daap hē radewāts b'ēeh. Dooch tii da Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bā Roma buuj hā radoo bā.

rakahet'aa bā. ⁶ Ti m' dooh rawyyd bā Paw-Ro Siras daheeh. Ti hyb n'aa ramasa dāk Jasōn, Jesus hā h'yy ka'eeh do wób na-āaj hē. Ramahūm mā panang wahé n'aa sa wē. Tak'ēp mā rageēeh:

—Hahy'ajyy badāk hahy' haw'āats hē kamaj'ii doo, hyy kā babā rakaja nā —nāk mäh. ⁷ —Gēēt hahy' Jasōn ats'yyt, ta tób yt hā rabaj'eenh hyb n'aa. Sahōnh hē hahy'ajyy dooh raky dahé bā Sesa. ¹¹ Sa noo m' ti anāng ji wahé n'aa seeh, Jesus ramaneēeh doo —nāk mäh.

⁸ Ti m' ramaa napāh bā ta tii, hajōk do t'ii hēnh kat'aa doo, panang wahé n'aa na-āaj hē rah'yy ganapō kām. ⁹ Ti m' ramejūū Jasōn, ta wób na-āaj hē, rep'aak raberéd hōm hyb n'aa. Reréd hōm mā tii bā.

Bereja hād nāng doo hēnh Paw-Ro rabahōm do panyyg n'aa hahyih

¹⁰ Ti m' atsēm, Jesus hā h'yy ka'eeh do tii bā habong do sa kyyh gō Paw-Ro rabah'ūum Bereja hēnh. Rakajaa bā, rabahōm tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naheer'oot doo hēnh. ¹¹ Ti m', Judah buuj Bereja bā habong do ky en'yim Tesaronika habong do sa mahānh. Baad ragadoo Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot doo. P'op Hagā Do kyy kerih do hā raner'ood had'yyt hē, rabahapāh hyb n'aa te hub tado bā sa hā Paw-Ro her'oot doo. ¹² Ti m' hajōk Judah buuj rah'yy kae kām Jesus hā. Hajōk yj Gereg buuj ky n'aa etsēeh doo, ajyy na-āaj hē Gereg buuj, h'yy ka'eeh né hē tii da ēnh. ¹³ Ti m' Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh doo, panang Tesaronika habong doo, raky n'aa napāh bā Paw-Ro her'oot do P'op Hagā Do ky n'aa Bereja dāg bā, Bereja hēnh rabana. Ti m' radu n'aa Bereja buuj rakamaj'ii hyb n'aa Paw-Ro sa wē. ¹⁴ Ti m' nyyw hē Jesus hā h'yy ka'eeh do ramejūū Paw-Ro bawēeh akajar nabyy me. Ti hadoo né hē, Siras Tsimoot daheeh rabaym dó Bereja bā. ¹⁵ Paw-Ro sii hah'ūum do paah, had'aa doo, panang Atēn hād nāng doo bā rabebē nā. Tii b' naa rababaaj nā. Rakajaa bā raheiw'oot Paw-Ro kyyh Siras, Tsimoot sa hā, nyyw hē rabah'ūum hyb n'aa, Atēn bā rakataa hyb n'aa Paw-Ro hā.

Atēn bā Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahyih

¹⁶ Ti m' Paw-Ro gadaa nuuj jé Atēn bā, h'yy katōn wāt mā tahapāh do hyb n'aa hajōng Atēn buuj sa kabariih. Sa panang haw'āats hē anyy had'yyt hē. ¹⁷ Ti hyb n'aa m' tób P'op Hagā Do panyyg Judah buuj rayd naheer'oot do yt hā Paw-Ro ky wōnh Judah buuj, Gereg buuj P'op Hagā Do hā hyb n'aa hes'ee do na-āaj hē. Panang buuj rakahet'aa bā, rabahēb'ēeh bā, Paw-Ro ky wōnh ta āā hā had'yyt hē t'ii hēnh kat'aa doo. ¹⁸ Ti m' Epikurēw hād enāh do ma matēg wób, Es-Toj-Ko hād enāh do ma matēg wób raky ked'aak mā Paw-Ro hā. Ti m' ta wób raky n'aa rejāā. Hahy' d' mā reeah:

—H'ēēd hahy' tar'ood yjn karēn taheer'oot? —nāk mäh.

Ti m' ta wób raky hadoo:

—Hāj n'aa s'ee hēnh rah'yy kaha'eeh do sa ky n'aa taheer'oot. Ta ti sa hā ji h'yy ka'eeh takarēn, tahyb n'aa péh —nāk mäh.

Tii d' rawén her'oot, Jesus ky n'aa hanām doo, Jesus ganā wāt do ky n'aa na-āaj hē Paw-Ro maher'oot doo hyb n'aa sa hā.

¹⁹ Ti m' Paw-Ro rabats'yyd hōm Arejopak hād nāng doo hēnh, ma matēg sa wahé n'aa rakahet'aa doo hēnh. Ti m' raky hadoo Paw-Ro hā:

—Āā karēn paawā āā bahapāh mama metēek do ky n'aa. Dooch āā ky n'aa napēē nā bā ta tii —nāk mäh. ²⁰ —Ōm ky kew'oonh maher'oot do hā. Āā karēn āā hapāh h'ēēd ky n'aa tii —nāk mäh.

²¹ (Atēn buuj, ta s'ee hēnh naa hēna do panang bā habong do na-āaj hē maa kereed had'yyt hē papuuj hadoo do ky n'aa ramaa newē bā, raheer'oot bā na-āaj hē. Ti hado had'yyt hē. Dooch ramoo boo bā. Ti hyb n'aa m' Paw-Ro rabats'yyt.)

²² Ti m' Paw-Ro bas'ēēg gēēt Arejopak bā, ti m' taky hadoo sa hā:

—Atēn buuj —nāng mäh. —ŷ hapāh ti bē maa ker'et bē wehēē bā bē h'yy kaha'eeh doo —nāng mäh. ²³ —ŷ hawāt noo gō bē panang bā, ŷ hapāh sahōnh hē bē kabariih. ŷ hapāh na-āaj hē bē h'yy kaha'eeh do hā bē ma heju do tyng n'aa. ŷ hapāh sa mahang bē ma heju do tyng n'aa seeh, hahy' da ta hā kerih doo: "P'op Hagā Do Ji Nahapāh Do Ji Ma Heju Do Tyng N'aa Hahyih." Ta ti né hē P'op Hagā Doo, bē hyb n'aa esee doo, dooh né paawā bē hapēē bā, ti ky n'aa né hē ti ŷ her'oot bē hā —nāng mäh.

²⁴ —P'op Hagā Doo, sahōnh hē badāk hahy' mo haj'aa nāng doo, badāk hahy' hā habong do samo haj'aa. Sahōnh hē badāk hahy' haw'āats hē habong do sa wahé n'aa tii. Sahōnh hē tabag'āas. Dooch ta ti tagēē bā tób ji tama doo, ji yd hyb n'aa esee do yt hā. ²⁵ Dooch hyb n'aa ta hā ji masa péh, sahōnh hē ji bahānh tabahadoo do hyb n'aa. Ti né hē ti hanoo ēr hā ēr bedēp hyb n'aa. Ti né hē ti sahōnh hē hanoo do ēr hā. ²⁶ Sēt hē aj'yy du na do sahōnh hē badāk hahy' hā n'aa bā habong do P'op Hagā Do an'oo bā, badāk hahy' hā rababong hyb n'aa. P'op Hagā Do né hē hanoo ny noo gō rababong doo, sa panang rababong do pan'aa

II Roma buuj sa wahé n'aa hyb n'aa jawyk do ti SESA.

na-ääj hē. ²⁷ P'op Hagä Do wén d'oo tii da, P'op Hagä Do baad ji esóts bá né hē, apäh ji baw'yyt, baad ji hyb n'aa newē bá né hē tii. Dooh né paawä dawēē P'op Hagä Do awäd bá ér mahänh. ²⁸ P'op Hagä Do hyb n'aa ér bedép. P'op Hagä Do hyb n'aa né hē ér babok. Tii d' né hē bē see erih do paah: "P'op Hagä Do panaa eēr", näng mäh.

²⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo énh:

—P'op Hagä Do panaa hadoo do hyb n'aa eēr, ti hyb n'aa dooh taw'ääts hē tado bá kabarii hadoo ji ed'oo P'op Hagä Doo. Dooh kabarii ji daaj hē ji moo wät do tahado bá. Dooh kabarii k'ääts tég gabarēēh do s'ēēb, k'ääts tég hawak do s'ēēb, pá s'ēēb hadoo do tahado bá P'op Hagä Doo. ³⁰ P'ooj ub P'op Hagä Do hyb n'aa mabaan hóm tii da ji adoo bá. Hÿÿ ká ti dooh. Hÿÿ ká tamejüü sahõnh hē badäk hahÿ haw'ääts hē habong do reréd hóm nesaa doo, ta há rah'yy ka'eeh hyb n'aa ká. ³¹ Tii da tawén mejüü, taky däng do hyb n'aa ti awät ná. Ti awät ti noo gó taky däng, sahõnh hē badäk hahÿÿ há habong do ta matym gó rakata b'ēēh bá. Ti noo gó ká tamejüü da aj'yy, tah'yyb däng doo, taky n'aa etyy hyb n'aa sahõnh hē badäk hahÿ haw'ääts hē habong doo. Baad ub né hē da tabaheer'oot. Dooh tesóōts bá. Ti né hē ti ta h'yyb däng doo, sahõnh hē ky n'aa etyy doo, P'op Hagä Do metēēh sahõnh hē sa há. Hahÿÿ da P'op Hagä Do metēēh ta tii: Tah'yyb Däng Do ganä wät dejëp do mahang, tan'oo bá —näng mäh Paw-Ro kyyh.

³² Ti m' ganä wät do ky n'aa ramaa napäh bá tadajép jawén paawä, ta wób raky n'aa ej'ees má Paw-Ro. Ta wób ká raky hadoo:

—Taw'ääts hē. Jáám hē dó —näk mäh. —Áá karén ta jawén áá mamaheer'oot p'aa hēnh ta ti ky n'aa —näk mäh.

³³ Ti m' Paw-Ro bahóm panang buuj ma meheték do sa wahē n'aa rakahet'aa doo bá naa. ³⁴ Ta wób raky daheeh taheer'oot doo, ti m' rahadaa hóm má Paw-Ro. Sa mahang ti awät má ma meheték do sa wahē n'aa seeh, Dijonis häd näng doo. Sa mahang ti awät má na-ääj hē ÿynh, Damaris häd näng doo, ta wób na-ääj hē.

Korín bá Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

18 Ti m', ti jawén paa bá, Paw-Ro bahóm kán Atēn bá naa Korín hēnh. ² Ti m', t'ii hēnh má takataa Judah buuj seeh há, Akira häd näng do há. Panang Pön-Tus häd näng doo bá tabenäng paa tii. Akira, ta ÿÿm Pisiir häd näng do daheeh, papuuj ná rakajaa Itarija háj n'aa hēnh naa. Itarija bá naa rawén n'yyh, Roma buuj sa wahē n'aa, Karaw-Dijo häd näng do ah'eed h'üüm do hyb n'aa sahõnh hē Judah buuj, Roma bá habong doo. Ti m' Paw-Ro beg'áas sa wē. ³ Ramoo bok doo péh, ti né hē Paw-Ro moo wät. Ti hyb n'aa sa pa tabagá, séd há ramoo bok hyb n'aa. Tób pan'aa páän s'ēēb, ji kah'ÿÿt bá ji mahüüm do ji sii, ratema. ⁴ Ti m' Saab had'ÿÿt hē Paw-Ro ahóm had'ÿÿt hē tób P'op Hagä Do panyyg Judah buuj rayd naheer'oot doo hēnh. T'ii hēnh taky wõnh Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ääj hē. Takarén né paawä Jesus há rah'yy ka'eeh.

⁵ Ti m' Sírás Tsímoot daheeh rakaja ná bá m' Masedonija háj n'aa hēnh han'aa doo, Paw-Ro moo yyw kán tamoo wät do paah, Jesus ky n'aa hanám do tama met'ēēg had'ÿÿt hē hyb n'aa. Judah buuj sa há taheer'ood had'ÿÿt hē, sa há tametēēh Jesus né hē ti P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. ⁶ Ti hadoo né hē m', dooh Judah buuj rakerén bá ramaa newē bá. Radu doo rakamaj'ÿÿ do ta há. Raky n'aa rejää mäh. Ti hyb n'aa ta tsapoog ta há hadäk do tatapyng wät sa wē, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bá tii d' rad'oo do heen n'aa. Ti m' ta ky hadoo sa há:

—Bē h'yyb haj'aa hē né hē ti dawēē bē baboo hóm P'op Hagä Do mahänh. Kēh ÿ gabuuj nado —näng mäh. —ÿ her'ood wät baad ub bē há. Hÿÿ ká ÿ her'oot Jesus ky n'aa Judah buuj nadoo do sa há ká —näng má Paw-Ro kyyh.

⁷ Ti m' Paw-Ro banä kán tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot do yt há naa. Ti m' tabahóm kán aj'yy Tisijo-Jus häd näng do tób hēnh. Judah buuj nado m' tii. P'op Hagä Do m' tahyb n'aa esee tii há. Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot do pa ta tób basooh. ⁸ Ti m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot do wahē n'aa, Kiris-Po häd näng do h'yy kae kán Jesus há. Ti hadoo né hē m' sahõnh hē ta tób yt haj'eenh doo. Ti m' hajök na-ääj hē Korín babuj n'aa Jesus há rah'yy ka'eeh, ta ky n'aa ramaa napäh jawén paa bá. Ti m' ranu gemuun bong.

⁹ Ti m' ta see pé noo gó, atsēm, s'ēēh hadoo Paw-Ro há. S'ēēh hadoo doo gó Jesus ber'oot Paw-Ro sii. Hahÿÿ d' má ta kyyh Paw-Ro há:

—Eÿÿm manäh. Maher'ood had'ÿÿt hē kēh ÿ n'aa. Maky n'aa eréd manäh. ¹⁰ ÿ awäd had'ÿÿt hē a sii. Dooh da a há moo däng péh. Dooh da óm rarejä bá. Babä babuj n'aa sa mahang hajök ÿ raky daheeh da —näng má Jesus kyyh Paw-Ro há.

¹¹ Ti hyb n'aa sét hē ta baab, ji ma poo oow see pé ta kamarab n'aa ta jó, Paw-Ro bayyw kán Korín bá, P'op Hagä Do kyyh tama metēēk hyb n'aa.

¹² Ti m', aj'yy Garijo häd näng doo, Akaja háj n'aa bá wahē n'aa noo gó, Judah buuj Jesus há h'yy kana'eeh do rakamaj'ÿÿ Paw-Ro há. Ti m' Paw-Ro ramaso däk, ramahüüm má sa háj n'aa wahē n'aa Garijo häd

näng do wē. Rakarén paawä m' Garijo ky n'aa etyy Paw-Ro. ¹³ Ti m' Garijo há raky hadoo:

—Hahÿ aj'yy ky kah'üüm ér panang bá habong do sa há, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa áá ky n'aa jaw'yyk do nanoo doo da —näk mäh.

¹⁴ Ti m' Paw-Ro du do paawä taheer'oot do raky n'aa tapaa do ky n'aa, Garijo ky hadoo Judah buuj sa há:

—Tamo haj'aa kadoo bá paawä, tak'ēp nesaa do tamoo wäd wäd paawä, ÿ maa newē né paawä bē kyyh, Judah buuj. ¹⁵ Jáám hē kyyh p'ää, sa hád p'ää, bē ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa p'ää bē ky ked'aak. Ti hyb n'aa bē daaj hē bē hyb n'aa newē nyy d' bē bad'oo. Dooh ÿ ky n'aa ety bá ta ti hedoo doo —näng mäh.

¹⁶ Ti m' tabah'eed n'yyh Judah buuj. ¹⁷ Ti m' aj'yy Sotenés, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot do wahē n'aa see wē rah'yy kawereem, rahewyh wät má Garijo moo hew'ēēt do tób n'aa w'oo há. Dooh Garijo hyb n'aa p'eed bá rabahewyyh bá.

Än-Tijoka hēnh Paw-Ro babaaj hóm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' ti jawén Paw-Ro aym ná hajõng ta äh Korín bá. Ti m' Paw-Ro kedēē wät Jesus há h'yy ka'eeh do Korín bá habong do sa há. Ti m', Pisiir Akira sa daheeh ragatség t'oonh marakate gó háj n'aa Sirija häd näng doo hēnh hahóm doo. Marakate atség pooj jé, Paw-Ro ahooh bēēh ta sēēn, panang Sēn-Kerej häd näng doo bá. Báp peej däk tanahoh ta sēēn, P'op Hagä Do há taky däng do paa hyb n'aa. ¹⁹ Ti m' atség hóm kán. Ti m' rakajaa panang Epeso häd näng doo bá. T'ii hēnh Pisiir Akira daheeh rabayyw kán. Paw-Ro ká ahóm tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot doo hēnh. Ti m' taky wõnh Judah buuj t'ii hēnh kat'aa doo. ²⁰ Ti m' rabats'ÿÿt bá sa sii tabaym dó, dooh m' takarén bá. ²¹ Tób yt naa tabanyyh bá taky hadoo sa há:

—P'aa hēnh da ÿ bana P'op Hagä Do karén bá —näng mäh.

Ti m' tagatség sooh marakate hatsék doo gó, háj n'aa Sirija häd näng doo hēnh hahóm doo gó. ²² Panang Sesareja häd näng doo bá rakaja hóm bá, Paw-Ro gatség nyyh. Ti m' tabas'ooob kán Jerusarēnh hēnh, Jesus há h'yy ka'eeh do t'ii hēnh habong do taheg'áas hyb n'aa m'. Tii b' naa Än-Tijoka hēnh má tabahóm. ²³ Ti m' ta see pé noo gó Paw-Ro ahóm Pirikija, Garata häd enäh do háj n'aa hēnh. Tamahóm me, panang banäng bá taheg'áas sahõnh hē panang buuj Jesus há h'yy ka'eeh doo. Tah'yyb en'ÿÿm má sa há. Taheer'oot má sa há, baad ub Jesus há rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

Aj'yy Aporos häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁴ Ta see pé noo gó, aj'yy, Judah buuj, Aporos häd näng do kajaa panang Epeso häd näng doo bá, panang Pisiir Akira daheeh rabaym do paa bá. Panang Aresän-Dirija häd näng doo bá tabenäng paa ti Aporos. Ky mepäh ter'ood bá. Baad tabahapäh P'op Hagä Do kyy kerih doo. ²⁵ Heen n'aa näng né hē Jesus ky n'aa. Tak'ēp h'yy hedoo doo me tabaheer'oot sa há, baad tama metēēk Jesus ky n'aa na-ääj hē, jáám né hē paawä tahapēē paawä Jowāw nu gahem'uun do nu gemuun do ky n'aa. ²⁶ Ti m' neÿÿm doo me tabaheer'oot Jesus ky n'aa, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'oot do yt há. Ti m' taheer'oot do Pisiir Akira daheeh ramaa napäh bá m', rabatsÿÿd kán sa tób hēnh. T'ii hēnh rabaheer'oot baad ub né hē P'op Hagä Do ky n'aa ta há, tanahapäh ná doo.

²⁷ Ti m' ta see pé noo gó Aporos karén tabatség hóm Akaja háj n'aa hēnh. Ti m' Jesus há h'yy ka'eeh do Epeso bá habong do raky hadoo:

—Taw'ääts né hē mabahóm —näk mäh.

Ti m' Jesus há h'yy ka'eeh do Akaja bá habong do há rama erih, baad ragadoo hyb n'aa Aporos. Ti m' takajaa bá t'ii hēnh Aporos masa Jesus há h'yy ka'eeh doo. Jesus há rah'yy kae padēēk tii, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa sa wē. ²⁸ Aporos ky wõnh Judah buuj. Sahõnh hē ramaa napäh bá baad tabaheer'oot, baad tametēēh Judah buuj sa há, Jesus né hē ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo. P'op Hagä Do kyy kerih do há tametēēh tii. Ti hyb n'aa, dooh Judah buuj sa kyy pé taheer'oot do há.

Epeso bá Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

19 Ti m', Korín bá Aporos bawät noo gó, Paw-Ro bahóm panang Epeso häd näng doo hēnh. Ta tyw n'aa waēē me tabēs doo me tamahóm. T'ii hēnh tamamuun Jesus ky n'aa ky dah'eeh do wób. ² Ti m' teeahn sa há:

—Áká, bē gado dák P'op Hagä Do Sahee bē du doo noo gó bē ky daheeh doo? —näng má Paw-Ro.

Ti m' raky hadoo:

I Tabēēj dák ta ky däng do heen n'aa, tawén hoo bēēh ta sēēn.

—Dooh ää ky n'aa napëë nã bã tanyy bã P'op Hagã Do Sahee —nãk mäh.

³ Ti m' Paw-Ro eanh mã sa hã:

—H'ëëd hadoo doo me ti bê ranu gemuun bong? —nãng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Jowãw nu gahem 'uun do nu gemuun doo da —nãk mäh.

⁴ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Jowãw nu gemuun doo, nesaa do ji beréd hõm do heen n'aa, P'op Hagã Do hã ji h'yy ka'eeh do heen n'aa. Jowãw nu gahem 'uun do maher'oot paa maa new'ëë do sa hã, ta jawén hana do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa, Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa —nãng mã Paw-Ro.

⁵ Ti m' raky n'aa napãh bã Paw-Ro her'oot doo, ranu gemuun hõm kãn mã Jesus hãd gó kã. ⁶ Ti m' Paw-Ro dasooh ta moo sa nuu gó, ti m' P'op Hagã Do Sahee bajëë kãn sa h'yyb tym gó. Ti hyb n'aa kyy wób rer'ood wãt dó. P'op Hagã Do ky n'aa m' rahe'oot na-ããj hë. ⁷ 12 m' ajyy tahyb n'aa pé m' tii.

⁸ Tamawoob hë ta kamarab Paw-Ro ahõm had'yyt hë tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot doo hënh. H'yyb neÿÿm doo me baad tabahe'oot sa hã P'op Hagã Do ji tabag'ãas do ky n'aa.

⁹ Ti m' sa mahang ti abong nabuj keh'üüm doo. Dooh m' rakarên bã raky dahë bã Jesus ky n'aa. Ti m' ta wób maa napãh bã, raky n'aa rejãã Jesus ky n'aa, papuuj hadoo do ky n'aa Paw-Ro her'oot doo. Ti m' Paw-Ro ahõm sa mahãnh. Ti m' tatsyyd h'üüm Jesus hã h'yy ka'eeh doo, tób Tirãn hãd nãng do yd ma mehetëk doo hënh. T'ü hënh tabahe'oot had'yyt hë sa hã Jesus ky n'aa. ¹⁰ Pawóp mã ta baab tabahe'oot t'ü hënh. Ti hyb n'aa m', sahõnh hë Judah buuj, Judah buuj nadoo do Asija hãj n'aa bã habong doo, raky n'aa napãh Jesus ky n'aa. ¹¹ P'op Hagã Do an'oo bã tak'ëp Paw-Ro pehuunh. ¹² Paw-Ro saroor tapadedëk do sii hë radaso bã nahëë nãng do hã, has'oo dãk tan'oo bã. Karap'ar h'yyb nesaa do pahadëk do sii hë tabahe'ob Paw-Ro saroor hã.

¹³ Ti m' Judah buuj wób, jé pad'yyt hë karap'ar h'yyb nesaa do hebë doo, rakarên paawã karap'ar h'yyb nesaa do rahebë Jesus hãd gó. Hahÿÿ da m' sa kyyh karap'ar h'yyb nesaa do sa hã:

—Jesus, Paw-Ro ky n'aa her'oot do hãd gó, õm äã mejüü maberéd hõm hyb n'aa mahadãk doo —nãk mäh.

¹⁴ Tii d' hed'oo do 7 ajyy, Judah buuj Sewah hãd nãng do taah. P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa see m' ti Sewah.

¹⁵ Ti m' ta see pé noo gó karap'ar h'yyb nesaa do see ky gadoo mã sa hã:

—ÿ hapãh ti Jesus. ÿ ky n'aa napãh ta ti Paw-Ro —nãng mäh. —Bë ti dooh. Dooh ÿ mepëë bã bëeh —nãng mäh.

¹⁶ Ti m' aj'yy, karap'ar hã hadãk do her'oot doo, sa hã tawaj'aa dãk. Tak'ëp tabahe'oonh karap'ar h'yyb nesaa do ta hã adãk do hyb n'aa, ti hyb n'aa taj'aa ketsë sa hã. Tarejãã tak'ëp sa hã, ti hyb n'aa rawaj'aa n'yyh bag hënh tób gó naa. Majyyw ratag nyh raban'yyh bã. ¹⁷ Ti m' sahõnh hë Epeso bã habong do Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hë raky n'aa napãh bã m' rabeÿÿm bong. Raweh'ëeh mã tak'ëp Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹⁸ Ti m' hajõk Jesus hã h'yy ka'eeh do wób, sahõnh hë ramaa napãh bã rakawoom nesaa do sa mo haj'aa. ¹⁹ Hajõk mehëm do paa ramenaa sa h'ëed kerih doo. Ta hã tabanãng ramehëm do ky n'aa paah. Ti m' sahõnh hë rabahapãh bã m' rabaju toomh sahõnh hë ta ti hedoo do kerih doo. Ta hyb n'aa pé 50 miw moweed k'ãats tég hawak do s'ëeb raju noonh do sãm paah. ²⁰ Tii bã kã m', ky n'aa etsã dãg kãn mã Jesus ky n'aa. Jé pad'yyt dãg kã ta ky n'aa tii bã. Hajõk h'yy ka'eeh doo kã Jesus hã.

²¹ Ta ti jawén paa bã Paw-Ro h'yyb dãng tabeg'ãas Masedonija, Akaja hãd enãh do hãj n'aa hënh. Tii b' naa takarên Jerusarênh hënh tabahõm. Ti m' taky hadoo:

—Jerusarênh hënh ÿ bewãd nã jawén paa bã, ÿ beg'ãas nã Roma panang —nãng mäh.

²² Ti m' ta sii moo bok do wób, Tsimoot, Eras hãd enãh do tamejüü Masedonija hãd nãng do hãj n'aa hënh rabahõm hyb n'aa ta pooj jé. Ti nuuj jé m' Paw-Ro baym dó Asija hãj n'aa bã.

Demeet du n'aa do rakamaj'üü do Paw-Ro sa wë panyyg n'aa hahÿÿh

²³ Ti m' ti noo gó Epeso bã hajõk kamaj'üü Jesus ky n'aa hyb n'aa.

²⁴ Aj'yy Demeet hãd nãng do du n'aa rakamaj'üü doo. K'ãats tég hawak do moo hew'ëet do tii. Tób taah its sa kabarii Dijããn ¹ hãd nãng do tób n'aa mo n'aa me tatema tób taah its. Demeet, ta moo hataa daheeh ratehem'aa sa kabarii tób n'aa its. Hajõng ta sãm ragedak. ²⁵ Ti m' Demeet maher'oot ta sii moo heb'ook doo, ta wób na-ããj hë k'ãats tég hawak do s'ëeb moo heb'oooh doo. Hahÿÿ d' mã ta kyyh sa hã:

—Bë hapãh në hë ti baad ub'ër gedak'ër moo bok do sãm —nãng mäh. ²⁶ —Bë ky n'aa napãh na-ããj hë Paw-Ro hãd nãng do her'oot do

hã. Taher'oot sa hã, kabarii ji moo wãt doo, dooh ji h'yy kaha'eeh do pan'aa tado bã. Hajõk ky dah'eeh ta kyyh hã, Epeso panang buuj had'yyt hë nado. Asija hãj n'aa bã, jé pad'yyt hë da raky daheeh ta kyyh —nãng mäh. ²⁷ —Ji äm n'aa hoop da taher'oot do hã. Hajõõ magyys hë ky dah'eeh da ta kyyh hã, dooh da'ër moo bok do hã raky dahë wãd bã. Dooh da na-ããj hë Dijããn tób n'aa, tak'ëp haj'ap doo, rawehëë wãd bã. Dijããn, Asija hãj n'aa bã, sahõnh hë hãj n'aa bã rah'yy kaha'eeh doo, ti na-ããj hë, dooh da rah'yy kae wãd bã, dooh da rawehëë wãd bã. Ta hãd ky n'aa etsëeh do paa ahëëj jëng da —nãng mã Demeet kyyh.

²⁸ Ti m' Demeet her'oot do ramaa napãh bã m', tak'ëp mã rakawa-jããn Paw-Ro wë. Ti m' radu doo rageënh doo:

—Tak'ëp haj'ap do Dijããn, Epeso buuj hag'ãas doo! Tak'ëp haj'ap doo! —nãk mã sa kyyh.

²⁹ Ti m' ti hyb n'aa, nayyw hë sahõnh hë Epeso buuj rageënh mäh. Ky kak'ëë mã tak'ëp. Ti m' rameso padëk ajyy Gajo, Aris-Tako hãd enãh doo, Masedonija hãj n'aa bã naa Paw-Ro had'aa doo. Ti m' Epeso buuj ramahüüm rakahet'aa doo bã. ³⁰ Ti m' Paw-Ro karên paawã t'ü hënh tabahõm, hajõk do hã tabahe'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hë, dooh m' Jesus hã h'yy ka'eeh do ran'oo bã tahõm bã t'ü hënh, äm n'aa nãng do hyb n'aa. ³¹ Ta ti hãj n'aa wahë n'aa wób sii hë, Paw-Ro najiis, rapanãk ta hã tanahõm hyb n'aa, takamanew'aa hyb n'aa sa mahang. ³² Daap hë kat'aa do rageënh. Ta see hadoo ta wób sa kyyh, ta see hadoo ta wób sa kyyh. Hajõk sa mahang dooh rahapëë bã h'ëed hyb n'aa t'ü hënh rakata padëk daap hë. ³³ Ti m' Judah buuj sa mahang kata padëk do ramejüü aj'yy Aresãn hãd nãng doo, hajõk do hã tabahe'oot hyb n'aa. Ti m' kata dãk do wób rahe'oot Aresãn hã nyy da ta kyyh sa hã. Ti m' Aresãn moo me tamedug paawã, bag hënh rabab'ëeh hyb n'aa, sa hã tamaher'oot hyb n'aa paawã. ³⁴ Ti m' Judah buuj rabahapãh bã Aresãn, radu doo rageënh doo:

—Tak'ëp haj'ap do Dijããn, Epeso buuj hag'ãas doo! Tak'ëp haj'ap doo! —nãk mã sa kyyh.

Séd ky hedoo mã rageënh, pawóp oor. Dooh rakarên bã ramaa newë bã sa hã Aresãn maher'oot do paawã.

³⁵ Ti m' panang wahë n'aa hyb n'aa jawyk do medug kãn. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë maa newë këh ÿÿ, Epeso buuj —nãng mäh. —Sahõnh hë hãj n'aa buuj rahapãh ti Dijããn tób n'aa hagã n'aa'ër panang buuj. Èr hag'ãas na-ããj hë ta heen n'aa hadoo doo, pã s'ëeb, wë hã naa hadëë jat doo. ³⁶ Sahõnh hë raky n'aa napãh ta tii. Dooh ta ky n'aa jejen péh. Ti hyb n'aa taw'ãats hë bag hënh bë bab'ëeh. Ti hyb n'aa dooh bë hyb n'aa jób bã bë moo bok do hã sa hã. ³⁷ Hahÿÿ ajyy bë manaa doo, dooh Dijããn tób n'aa yt hã retsëëg hõm péh. Dooh raky n'aa rejã bã èr h'yy kaha'eeh doo —nãng mäh. ³⁸ —Demeet wë, ta hataa ta sii moo b'ook do sa wë tanyy bã ta wób raky n'aa tapaa do ky n'aa, taw'ãats hë hyb n'aa jewyk do ji ky n'aa etyy n'aa wë rabahõm. Ti anãng na-ããj hë Roma buuj sa wahë n'aa seeh. Taw'ãats hë sa hã rabaher'oot. ³⁹ Tanyy nã bã bë her'oot do seeh, taw'ãats hë bë her'oot sahõnh hë Epeso buuj raka-het'aa noo gó èr ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da. ⁴⁰ Äm n'aa nãng Roma buuj sa wahë n'aa èr raky n'aa tapaa, hajõõ gó bë ky ked'aak doo. Èr reaaj bã h'ëed hyb n'aa tak'ëp bë geënh, dooh èr her'oot péh, dooh hyb n'aa péh —nãng mäh.

⁴¹ Ti m' taky hado kãn sa hã:

—Jããm hë. Taw'ãats hë bë abaa' h'üüm —nãng mäh.

Masedonija hãj n'aa hënh, Keres hãj n'aa hënh Paw-Ro bahõm do panyyg n'aa hahÿÿh

20 Ti m' kawejãn do paa rababaaj hõm jawén paa bã sa tób hënh, Jesus hã h'yy ka'eeh do Paw-Ro ats'yyt mã ta wë rabana hyb n'aa. Ti m' baad tabahe'ood dãk sa hã, h'yyb neÿÿm doo me Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti m' takedëë hõm sa hã. Ahõm kãn mã tii bã Masedonija hãj n'aa hënh. ² Tamahõm me panang bã taher'oot Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã, h'yyb neÿÿm doo me Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Hajõng baad hadoo do taher'ood dãk sa hã. Ti m' Gereg buuj sa hãj n'aa bã takajaa. ³ Tamawoob hë kamarab tabaym dó tii bã. Ti m' takarên tagatsëg so paawã marakate gó Sirija hãj n'aa hënh hahõm doo gó. Tagatsëg so pooj jé, heen n'aa nyy dãk Judah buuj rano n'aa masoo do hã. Ti hyb n'aa tahyb n'aa newë dãk tababaaj hõm Masedonija hãj n'aa bã tabës doo me ta tyw n'aa. ⁴ Ta sii habaa' h'üüm do sa hãd hahÿÿ da: Sopater (panang Bereja hãd nãng doo bã naa, Piho hãd nãng do t'aah), ta see Aris-Tako, ta see Sekün (panang Tesaronika hãd nãng doo bã naa), ta see Gajo (panang Derebé hãd nãng doo bã naa), ta see Tsimoot, ta see Tikiko, ta see Toropimo (Asija hãj n'aa hënh naa). ⁵ Äã pooj jé rabahõm ti nuuj jé. Äã ragadaa kãn panang Torowas hãd nãng doo bã. ⁶ Tii bã, päw makuj n'aa tamah do äã tab'ëes jawén paa bã, äã gatseg

I Ta ti Dijããn hãd nãng doo, Epeso buuj sa kabarii rah'yy kaha'eeh doo.

II Rajeÿÿm mã Paw-Ro radajëë bã, kata b'ëeh doo hã.

t'oonh Pirip bā naa marakate gó. Ji moo séd hēnh ta ā jawén paa bā, āā kataa sa hā panang Torowas hād nāng doo bā. 7 ta āh āā baym dó tii bā.

Hadēē hyng do panyyg n'aa hahȳh

⁷ Ti m' met'uuh hā āā kata b'ēēh Jesus hā h'yy ka'eeh do sa sii, pāw āā ganebāh hōm hyb n'aa, Jesus āā hyb n'aa esee hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro baher'ood kán Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā. Jati pé tatsyym kadoo do hyb n'aa, tahr'oot do dawēēt. ⁸ Āā kata dāk tób gó p'op gadāk doo gó, ta bag banāng hēnh. ⁹ Ti m' atsēm ub, gawak'aap, pahēēw Ew-Tiko hād nāng doo, tób noo bā hasooh doo, āā jēng tabasooh bā, Paw-Ro her'oot do dawēēt do hyb n'aa, ty jawy dāk do hyb n'aa m'. Ti m' tabadēē hyng p'op naa. Dajēp. ¹⁰ Ti m' Paw-Ro bahyng, ahyy hāng, tawakē dāk dajēp do hā. Ti m' taky hadoo:

—Bē eŷym manāh. Edēp! —nāng mäh.

¹¹ Ti m' Paw-Ro rabas'ēēg kán p'aa hēnh tób gawakó p'op gadāk doo gó. Tii bā āā hā Paw-Ro ganebāh hōm kán pāw, sahōnh hē āā bawā. Ti m' p'aa hēnh tabaher'oot, tabawag hōm bā kā taky yyw dāk. Ti m' tatsyym kadoo. ¹² Ti m' marahud hadēē hyng do paa ramahūūm kán ta tób hēnh. Edēp tabahōm. Sahōnh hē rah'yy gadejah.

Epeso buuj sa hā Paw-Ro kedēē wāt do panyyg n'aa hahȳh

¹³ Ta pooj jé tii bā āā bah'ūūm marakate gó. Panang Asós hād nāng doo hēnh āā bah'ūūm. Tii bā āā gada Paw-Ro, tagatsēg sooh hyb n'aa āā sii. Tii da ta kyyh āā hā. Takarén mā takanaa hēēj hā. ¹⁴ Asós bā takajaa bā, āā mahūūm kán marakate gó. Panang Mitirēn hād nāng doo hēnh āā bahōm. ¹⁵ Jat'iip hadoo āā tsyym kasok ēnh, āā kaja hōm kán tsyt dēēg hā Kiy hād nāng doo nedaa bā. Jat'iip hadoo āā batsēg hōm kán tsyt dēēg hā, Samos hād nāng doo hēnh. Jati pé āā kaja hōm kán panang Mirét hād nāng doo bā kā. ¹⁶ Dooch Paw-Ro karēn bā Espo bā āā nu kajāg bā. Nayyw hē takarén mā takaja hōm Jerusarēnh hēnh. Tahaja bā m' takarēn Pēn-Tekos ratab'ēēs do pooj jé takajaa Jerusarēnh hēnh. ¹⁷ Ti m', Mirét bā naa Paw-Ro mejūū ranaēēnh hyb n'aa Espo bā habong doo doo hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa. ¹⁸ Ti m', Mirét bā rakajaa bā, Paw-Ro ky hadoo sa hā:

—Bē hapāh né hē nyy da ŷ bawād had'yyt hē bē mahang Asija hāj n'aa bā ŷ kajaa noo gó naa —nāng mäh. ¹⁹ —Jesus hā ŷ moo wād had'yyt hē, ta ky n'aa ŷ her'ood had'yyt hē. Dooch né ŷ h'yy kasabē bā. Jesus ky n'aa ŷ her'oot bā, hajōō nuu me ŷ h'yy heoot Jesus hā rah'yy ka'eeh tak'ēp ŷ karēn doo doo hā. Tii da né hē ŷ bad'oo, hajōō nuu me né hē paawā ŷ bahoop Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do sa moo gó. ²⁰ Dooch ŷ ky n'aa eréd bā ŷ her'oot do baad hadoo doo doo ky n'aa bē hā. Sahōnh hē baad hadoo do bē ŷ ma met'ēēg wāt. Bē tób yt hā bē ŷ metēēk, sahōnh hē ramaa napāh. ²¹ Judah buuj, Judah buuj nadoo do sa hā na-āāj hē ŷ baher'oot nesaa do raberéd hōm hyb n'aa, P'op Hagā Do hā rah'yy kawereem hyb n'aa, Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa. ²² Jerusarēnh hēnh ŷ bahōm hŷy kā ŷ P'op Hagā Do Sahee mejūū. Dooch ŷ hapēē bā h'ēēd hado hā ŷ t'ī hēnh. ²³ Jāām né hē ŷ hapāh, sahōnh hē panang ŷ bewād nā hēnh, ŷ P'op Hagā Do Sahee maher'oot ŷ da radawāts gēēt, tak'ēp da ŷ bahoop, tanooh. ²⁴ Ti hadoo né hē paawā, dooh ŷ h'yyb n'aa p'eed bā ŷ hedēp do hā. Jāām hē ŷ karēn ŷ bahajaa, Jesus Hyb N'aa Jawyk Do hā ŷ tamejūū doo. ŷ tamejūū ŷ baher'oot hyb n'aa sahōnh hē sa hā P'op Hagā Do kamahān doo ky n'aa —nāng mā Paw-Ro kyyh.

²⁵ Ti m' taky hadoo ēnh:

—ŷ hapāh baad ub, dooh da ŷ bē hapēē wād bā bē mahang her'oot do paa P'op Hagā Do ji tabag'āās doo ky n'aa —nāng mäh. ²⁶ —Ti hyb n'aa baad ŷ baher'oot bē hā. Kēh ŷ gabuuj nado tii, ta wób sa h'yyb tym P'op Hagā Do wē tanas'ēēg bā. ²⁷ Sahōnh hē bē hā ŷ her'ood wāt sahōnh hē P'op Hagā Do karēn doo. Dooch ŷ ky n'aa jejēn péh. ²⁸ Ti hyb n'aa, taw'āāts hē baad ub bē bahag'āās bē daaj hē, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā na-āāj hē, sa wahē n'aa bē bahadoo hyb n'aa P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. Taw'āāts hē bē hagāā baad ub P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh doo. Sa hyb n'aa paa Jesus kan'oo dāk, tadajēp sa hyb n'aa, ta karapee rabahado padēēk hyb n'aa. ²⁹ ŷ hapāh hahȳh: ŷ bahōm jawén paa bā, bē mahang an'aa da ta wób. Tabanas'aa b'ēē hek'ook doo hadoo da. Dooch da rat'yyd mehīn bā Jesus hā h'yy ka'eeh doo. ³⁰ Bē mahang na-āāj né hē ta wób radu doo da wareem do P'op Hagā Do kyyh, sa hā kā Jesus hā h'yy ka'eeh doo raky sūūt hyb n'aa. ³¹ Ti hyb n'aa, baad bē hyb n'aa matakā dal! Bē hyb n'aa es'ee nyy da tamawoob hē ta baab noo gó had'yyt hē ŷ ky n'aa jebaanh sahōnh hē bē hā sēt ken'yyh. Ta see pé noo gó ŷ h'yyb heoot doo me ŷ ky n'aa jebaanh, baad ŷ karēn doo doo hā h'yy ka'eeh doo hā h'yy ka'eeh Jesus hā —nāng mā Paw-Ro sa hā.

³² Ti m' taky hado kán:

—ŷ karēn P'op Hagā Do bē tahag'āās. ŷ karēn P'op Hagā Do ji wē ky enyym do panyyg n'aa bē h'yyb gó tawād had'yyt hē. Ti né hē tan'oo bā baad bē h'yy kae magyys hē Jesus hā. Tan'oo dāk da bē hā baad hadoo

doo, ta karapee tasēēw hōm do sa hā taky dāng doo —nāng mäh.

³³ —Dooch hēp ŷy gó ŷ karēn pé paa ta wób sa dajēē, ta wób sa saroor —nāng mäh. ³⁴ —Bē hapāh né hē ny hadoo ŷ moo wāt daj'yy hē, ma ŷ sām hā, hata ŷ ma sām hā. ³⁵ Sahōnh hē ŷ bad'oo do hā ŷ metēēh bē hā, bē bahapāh hyb n'aa, tak'ēp né hē ji moo wāt ji masa hyb n'aa kas'oot doo. Bē hyb n'aa es'ee Jesus kyyh: “Ji tsebee né paawā ji hā ran'oo bā ji karēn doo, ta bahānh ji tsebē da ta wób hā ji an'oo bā rakarēn doo”, nāng mā Jesus —nāng mā Paw-Ro kyyh.

³⁶ Ta ti Paw-Ro her'oot doo jawén paa bā m', ahyy hāng ta taron nuu me, ta wób na-āāj hē m'. Ti m' taky n'aa etsēē. ³⁷ Sahōnh hē rabaod bong, rawakē wāt, redēē wāt. ³⁸ Tak'ēp rawén h'yy ketón bong Paw-Ro her'oot doo hā, dooh raty gepēē wād bā tahr'oot doo doo hā h'yy ka'eeh doo hā. Ti m' raba-hadaa wēēnh marakate gó tagatsēg sooh bā.

21 Ti m', āā kedēē bong jawén paa bā Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa Espo bā naa han'aa do sa hā, āā gatsēg tooj kán marakate gó. Āā gagéd hōm ub tsyt dēēg hā, Kos hād nāng doo hēnh. Jat'iip hadoo āā bahōm tsyt dēēg hā, Rodes hād nāng doo hēnh. Tii b' naa āā bahōm panang Pataar hād nāng doo hēnh. ² Pataar bā āā baw'yyt marakate Penisija hāj n'aa hēnh hahōm doo. Ti m' āā gatsēg tooj kán ta gó. ³ Āā matsēk me āā hapāh tsyt dēēg hā, Tsi-Peré hād nāng doo, ji s'yy hadāk hēnh. Āā ahōm kán Sirija hāj n'aa hēnh. Marakate gabuuj ramesób nuuj jé, āā as'oop panang Tiir hād nāng doo hēnh. ⁴ Tii bā āā mamuun Jesus hā h'yy ka'eeh doo tii bā habong doo. 7 ta āā baym dó sa pa. Ti m' P'op Hagā Do Sahee baher'oot Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā nyy d' rabad'oo Paw-Ro hā Jerusarēnh hēnh. Ti hyb n'aa m' raky hadoo Paw-Ro hā:

—Ahōm manā Jerusarēnh hēnh —nāk mäh.

⁵ Ti m', 7 ta āā tabado dāk bā, āā bawēēj kán. Jesus hā h'yy ka'eeh doo ayy, sa ŷy, sa taah āā rahadaa w'ēēnh hood jó. Hood jó āā behyy bēēh āā taron nuu paa me, ti āā ky n'aa etsēē. ⁶ Ti m' āā kedēē bong sa hā. Ti m' āā gatsēg tooj kán marakate gó. Tii bā āā hadaa w'ēēnh doo rabas'ooob kán sa tób hēnh.

⁷ Tiir bā naa marakate bahōm, Toremajida bā tanu dāng. Ta tii bā āā beg'āās Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wē. Sēt adēb bā āā tab'ēēs sa sii. ⁸ Jat'iip hadoo āā kaja hōm panang Sesareja hād nāng doo bā. Pirip, Jesus ky n'aa rod tób bā āā ba'yy. ⁹ Jy meheet pé Pirip toog, marahud. Rahajaa raher'ood bā ta jawén hawāt doo, P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. ¹⁰ Hajōō dāk āā hā Pirip tób bā, takajaa nā Judah hāj n'aa hēnh hana doo, P'op Hagā Do ky n'aa rod seeh, Agab hād nāng doo. ¹¹ Āā pa tabana gēēt bā, tapyn hōm Paw-Ro baa wyd. Ti m' ta daaj hē ta mooh, ta tsyym takamaw'yyd gēēt ta me. Ti m' taky hadoo:

—Hahȳ baa wyd nāng doo danāh, hahȳ da da Judah buuj ramaw'yyd dāk Jerusarēnh bā. Ran'oo dāk da Judah buuj nadoo do sa moo gó, P'op Hagā Do Sahee her'oot —nāng mā Agab kyyh.

¹² Ta ti āā maa napāh bā, ta wób na-āāj hē ta tii bā hab'ēēh doo, āā sahōnh hē āā ky kah'ūūm Paw-Ro hā, tanahōm hyb n'aa Jerusarēnh hēnh. ¹³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Hēd n'aa bē ba'oot? Tak'ēp ŷ h'yy katón bē an'oo bā —nāng mäh. —Dooch ŷ eŷym bā ŷ ramaw'yyd dāk do hā. Rakarēn bā ŷ radajēēb bā Jerusarēnh bā, ŷ dajēp né hē Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo hyb n'aa. Dooch ŷ eŷym bā —nāng mäh.

¹⁴ Dooch āā taky dahé bā. Ti hyb n'aa dooh āā ky kahūūm boo bā ta hā. Ti m' āā ky hadoo:

—Ma nanā Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb dāng doo hadoo ta hā —nāk āāh.

¹⁵ Ti m' āā benyyw hōm āā h'ēēd, ti m' āā tsyym kasog kán Jerusarēnh hēnh hah'ūūm doo. ¹⁶ Jesus hā h'yy ka'eeh doo wób, Sesareja bā habong doo, ah'ūūm āā sii. Āā ramahūūm aj'yy bāp peej Jesus hā h'yy kae dāk do tób hēnh, t'ī hēnh āā ba'ȳh hyb n'aa. Ta hād Masōn. Tsyt dēēg hā Tsi-Peré hād nāng doo bā tabana.

Tsijaag wē Paw-Ro beg'āās do panyyg n'aa hahȳh

¹⁷ Ti m' āā kaja hōm bā kā Jerusarēnh bā, baad Jesus hā h'yy ka'eeh doo āā ragadoo. ¹⁸ Jat'iip hadoo āā beg'āās Paw-Ro sii Tsijaag tób hēnh. T'ī hēnh rakata b'ēēh sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa. ¹⁹ Ti m' Paw-Ro kedēng sa hā. Baad ub tabaher'oot sa hā sahōnh hē tamoo wāt do hā P'op Hagā Do mo haj'aa Judah buuj nadoo do mahang. ²⁰ Ta ti ramaa napāh bā m', raj'aa etsē P'op Hagā Do hā. Ti m' raky hadoo Paw-Ro hā:

—Mahapāh né hē, āā wakāān, hajōk Judah buuj babā rah'yy kae padēēk Jesus hā. Ti hadoo né hē sahōnh hē raky kah'ūūm Mosees ky n'aa jaw'yyk doo da ji bad'oo hyb n'aa. ²¹ Rahe'oot mā sa hā, mametēēk mā jé pad'yyt hē habong do Judah buuj sa hā, Judah buuj nadoo do sa mahang habong do sa hā, Mosees kyy kerih do raky nada-heeh hyb n'aa. Rahe'oot mā sa hā, dooh m' makarēn bā sa taah masuuj

noo byyh ranoo ehög hóm. Raheer'oot mä na-ääj hē, maher'oot mä sa hä ti dooh er bad'oo doo da radoo bā —näk mä Tsijaag sa kyyh.

²² Ti m' raky hadoo ēnh:

—Taw'ääts hē er hyb n'aa newēē nyy da er bad'oo. Raky n'aa napäh da om kaja nä doo. ²³ Ti hyb n'aa taw'ääts hē ää her'oot doo da mabad'oo —näk mä Paw-Ro hä. —Ti abong ji meheet pé ajyy ää ma-hang sa sēen hehoh doo, P'op Hagä Do hä raky dang do ahēēj jēng do heen n'aa. ²⁴ Sa sii ahöm P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Mamoo wäd sa sii er ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, bē h'y'yb bē benäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Taw'ääts hē sa hyb n'aa mepaag hóm rama ejuu do pan'aa, sa sēen rabehoh hyb n'aa. Tii d' madoo bā, sahōnh hē raba-hapäh da raheer'oot do a ky n'aa dooh se hub tado bā. Rahapäh da maky daheeh né hē Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. ²⁵ Judah buuj nadoo doo ká, ää ma erii wät nyy da rabad'oo do pan'aa. Hahȳy da ää kyy kerih doo: “Taw'ääts hē bē nawēh P'op Hagä Do hä h'y'yy kana'eēh do sa kabarii raweh'eēh do tā n'aa. Taw'ääts hē bē nawēh bē masāäh dab, har'eēng dab, bē naboh bā ta majyyw gatsēē dāk doo. Bē awēē manā ta majyyw. Bē ää manā bē ȳym nadoo do sii, bē patug nadoo do sii” —näk mä Tsi-jaag tób bā kata b'eēh do sa kyyh.

P'op Hagä Do tób n'aa yt hä Paw-Ro ramaso dāk do panyyg n'aa hahȳyħ

²⁶ Ti m' jat'iip hadoo Paw-Ro mahūüm ta ti ajyy. Tamoo wät sa sii Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, sa h'y'yb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ti m' tabahöm P'op Hagä Do tób n'aa hēnh, tapanäk hyb n'aa ta tii bā moo b'ook do sa hä, ny noo gó tabahānh P'op Hagä Do matym gó sa h'y'yb rabenäm doo. Tapanäk mä na-ääj hē sa hä ny noo gó P'op Hagä Do hä rama ejuu doo.

²⁷ P'eets ub paawā m' tabahēēj jēng bā ta ti 7 ta āh, Paw-Ro rabenyw bong do ä n'aa, Judah buuj wób, Asija häj n'aa hēnh han'aa doo, raba-hapäh mä Paw-Ro P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Ti m' hajök do t'ii hēnh kata b'eēh do rah'y'yb tatuk Paw-Ro wē rakamaj'ii hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro wē rawaj'aa padēēk. ²⁸ Rageēēnh bā m' raky hadoo:

—Ää bē masaa Isaraēw buuj! —näk mäh. —Hahȳ né hē aj'yy jé pad'yyt hē hawät doo, tametēēk do kamaj'ii ää hä, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä na-ääj hē, hahȳy hä na-ääj hē P'op Hagä Do tób n'aa hä. Hȳy ká na-ääj hē tamanaa Judah buuj nadoo do wawēē hē, P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Ta yd rejää tan'oo bā —näk mä sa kyyh.

²⁹ Tii da rawén ky hadoo, pooj jé rabahapäh Paw-Ro sii Epeso buuj, Toropimo häd nāng doo, panang bā rababong bā. Paw-Ro mahūüm red'oo P'op Hagä Do tób n'aa yt hä.

³⁰ Ti m' sahōnh hē panang buuj rakawajāän. Jé pad'yyt hē rabana, rawaj'aa padēēk P'op Hagä Do tób n'aa hēnh. Ramaso dāk kán mä tii bā Paw-Ro, ramahūüm mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä. Ti m' nawayw hē ranoo gatsēē dāk ta nooh. ³¹ Ranaboh nuuj jé paawā Paw-Ro, Roma buuj warahén n'aa wahē n'aa hä rapanäk mä Jerusarēnh buuj kamaj'ii do ky n'aa. ³² Ti m' warahén sa wahē n'aa tanaēēnh mä warahén wób, warahén sa wahē n'aa wób na-ääj hē. Ti m' rawaj'aa Jerusarēnh buuj sa wē. Rabahapäh bā m' warahén sa wahē n'aa sa sii han'aa doo, moo yyw padēēk mä Paw-Ro rej'ää doo. ³³ Ti m' warahén sa wahē n'aa kaja ná bā tamaso dāk Paw-Ro, ti m' tamejüü ramoo maw'yyd dāk haak sa-puww hadoo doo me. Ti m' teanm mäh:

—Jaa hahȳ aj'yy? H'eēd hado tamo haj'aa? —nāng mäh.

³⁴ Ti m' ta see hadoo ta wób rageēēnh, ta see ky n'aa hadoo ta wób sa kyyh. Dooħ m' warahén sa wahē n'aa h'y'yb mepēē bā ta ky n'aa hä, tak'ēp rageēēnh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa tamejüü ramahūüm warahén tób n'aa yt hä. ³⁵ T'ii hēnh rakaja hóm bā, tób gó ji basēēk do tyng n'aa jó, warahén ratóg sēēk mä Paw-Ro, hajök do ta hä rapahuut do hyb n'aa.

³⁶ Ti m' hajök do rageēēj nā:

—Ji daj'ēep, ji daj'ēep! —näk mäh.

³⁷ Ti m' warahén ramajēē suun pooj jé Paw-Ro beaanh sa wahē n'aa hä Gereg kyy me:

—Ȳ karēn paawā ȳ her'oot a hä —nāng mäh.

Ti m' warahén sa wahē n'aa eanm:

—Mer'oot Gereg kyyh? —nāng mäh. ³⁸ —Om nado Esit buuj kamaj'ii do du n'aa do nag'aap hē denaa hē? Om nado ti mahūüm do 4 miw heb'ooħ do banawāng doo hēnh? —nāng mäh.

³⁹ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Dooħ. Ȳ nado tii —nāng mäh. —Judah buuj ȳ ti h'ȳyħ. Panang Tas häd nāng doo bā naa, Siris häj n'aa bā naa ȳyħ. Panang ky n'aa etsēēħ do buuj ȳyħ —nāng mäh. —Ȳ karēn paawā man'oo ȳ baher'oot hyb n'aa sa hä —nāng mäh.

⁴⁰ Ti m' warahén sa wahē n'aa an'oo kán tabaher'oot hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro bag'eēd dāk tsyym tyng n'aa jó. Ti m' tameduuk ta moo me, bag hēnh rababē dāk hyb n'aa. Ti m' bag hēnh rababē dāk bā, tadu doo taheer'oot do Eberew kyy me. ¹ Ti m' taky hadoo:

—Wakān haa, yp ȳ hyb n'aa hedoo doo. Bē maa newēē kēh ȳy.

22 Hä ȳ rakamaj'ii do ky n'aa ȳ her'oot —nāng mäh.

² Ti m' ramaa napäh bā m' ter'oot do Eberew kyy me, sa kyy me, bag hēnh rababē dāk magyys hē tii bā. Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

³ —Judah buuj né ȳ h'ȳyħ. Panang Tas häd nāng doo bā, Siris häj n'aa bā ȳ benāng. Babā Jerusarēnh bā ȳ bawāng. Gamarijēw ^{II} baad ub né hē ȳ tama metēēk er wahē makū ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa. Baad ub né hē ȳ karēn paa ȳ h'y'yb n'yym P'op Hagä Doo, da hē bē bad'oo doo da né hē. ⁴ Ȳ rejää né paa Jesus hä h'y'yy ka'eēh doo, radejēp hyb n'aa. Ȳ mesoo paa ȳyħ, ajyy, ȳ dewēēs ragadaheew'eēs doo gó. ⁵ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooħ do sa wahē n'aa heh'ääť doo, er wahē n'aa na-ääj hē raba-hapäh tii. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo bē hä. Hä ȳ raban'oo dāk paa kerih doo, ramejüü do ky n'aa, ȳ banoo hyb n'aa er wakāän, Judah buuj, panang Damas-Ko häd nāng doo bā habong do sa hä. Ti t'ii hēnh ȳ bahōm paah, ȳ mena paawā Jesus hä h'y'yy ka'eēh doo, rarejää hyb n'aa Jerusarēnh hēnh —nāng mä Paw-Ro sa hä.

⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ti, wasyk, ȳ bedaa dāk bā Damas-Ko, tii bā wē hä naa gabarēēħ do ta bag gabar'eēng wät hahät ȳy. ⁷ Tüü ȳ badēē jat tii bā. Ti ȳ maa napäh kyyh, hä ȳ her'oot doo: “Saw-Ru, Saw-Ru, h'eēd hyb n'aa ȳ marejää?”, nāng mä kyyh hä ȳy. ⁸ “Jaa om?”, nāng ȳyħ. “Ȳ né hē Jesus, Nasarēh bu-uj marejää doo”, nāng mäh. ⁹ Si ȳ habok do rahapēē né paawā ta bag, dooh rah'y'yy ganny bā kyyh hä, hä ȳ her'oot doo hä. ¹⁰ Ȳ eanm tii bā: “Nyy d' ȳ bad'oo, Hyb N'aa Jawyk Doo?”, nāng ȳyħ. Ti taky hadoo hä ȳy: “As'eēg g'eēd. Ahōm nā panang hēnh. T'ii hēnh rabaher'oot a hä nyy da mamoo wät do pan'aa hä ȳy”, nāng mä Jesus kyyh hä ȳy. ¹¹ Ȳ hapäh ta bag tak'ēp gabarēēħ do hyb n'aa ȳ wēn ty tamaa wät. Ti hyb n'aa hata haa ȳ ramoo maso hóm Damas-Ko hēnh ää bah'üüm hyb n'aa.

¹² —Aj'yy Ananijas häd nāng do ȳ taheg'ääs. Baad ta ti Ananijas ky dahē had'yyt hē Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ta ti panang bā habong do Judah buuj raweh'eēh ti Ananijas. ¹³ Pa ȳ tabag'eēd dāk bā taky hadoo: “Wakān ȳy, Saw-Ru, mabegāā dāk p'aa hēnh!”, nāng mäh. Ȳ bahapēē dāk kán nawayw hē tii bā. ¹⁴ Ti m' taky hadoo ēnh hä ȳy: “P'op Hagä Do er wahē makū rah'y'yy kaha'eēh doo, ti né hē hasēēw wät om, maba-hapäh hyb n'aa takarēn doo, mabahapäh hyb n'aa P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo, ^{III} maaaa napäh hyb n'aa ta ti ta kyyh. ¹⁵ Om né hē da Baad Had'op Do rod n'aa sahōnh hē sa hä. Maher'ood da maaaa napäh doo, mahapäh do ky n'aa”, nāng mä ta kyyh hä ȳy. ¹⁶ Ti m' taky hadoo: “Magadaa wäd manäh. Ahōm nā om ranu gemuun wät hyb n'aa. Om ranu gemuun hä, Jesus hä mabetsēē a hä hanāng do nesaa do tabawug hóm hyb n'aa”, nāng ta kyyh hä ȳy.

¹⁷ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ēnh:

—Jerusarēnh hēnh ȳ babaaj nā bā, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä ȳ bahōm ȳ ky n'aa etsēē hyb n'aa. Ta tii bā s'eēh hadoo hä ȳy. ¹⁸ S'eēh hadoo doo gó ȳ hapäh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Hahȳy da ta kyyh hä ȳy: “Nayyw hē! Ahōm nā Jerusarēnh bā naa. Dooħ da raky dahē bā kēh ȳ n'aa maher'oot doo”, nāng mä hä ȳy. ¹⁹ Ti ȳ ky gadoo: “Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahōnh hē ajyy babā habong do rahapäh nyy da ȳ bahōm do paa sahōnh hē tób P'op Hagä Do panyyg rayd naheer'ot do yt hä, a hä h'y'yy ka'eēh do ȳ dewēēs hyb n'aa, ȳ rejää hyb n'aa. ²⁰ Radaj'eēp noo gó a ky n'aa rod paa Es-Tew häd nāng doo, ȳ na-ääj hē sa da h'y'yb hadoo. Ȳ né paa pä me hakut do sa saroor henām”, nāng kēh ȳ ta hä. ²¹ Ti taky hadoo hä ȳy: “Ahōm nā, om ȳ mejüü dawēē, Judah buuj nadoo do sa mahang”, nāng mäh.

²² Ti m', jāäm né hē ramaa newēē do Paw-Ro her'oot doo. Judah buuj nadoo do sa mahang Paw-Ro Jesus mejüü Paw-Ro her'oot hyb n'aa, radu doo mä rageēēnh doo:

—Dooħ taw'ääts hē tado tawäd bā badäk hahȳy hä! Taw'ääts hē tadajēp! —näk mä Paw-Ro majii sa kyyh.

²³ Ti m' rageēēnh. Sa hatsē sa hä padēēk do ratepyh, rakawajāän do heen n'aa. K'ääts rehaa p'op. ²⁴ Ti hyb n'aa, warahén sa wahē n'aa mejō kán Paw-Ro ramajēē suun warahén tób n'aa yt hä. Tamejüü mä ra-hewhyw. Tamejüü mä reaanh ta hä h'eēd hyb n'aa ta majii tii da rawén geēēnh. ²⁵ Ti m' ramaw'yyd dāk bā rahewhyw do pan'aa paawā, Paw-Ro eanm warahén wahē n'aa see hä:

—Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do anoo g'eēh bē hewyh bā Roma buuj seeh, bē nahapēē nā bā tamo haj'aa kadoo bā? —nāng mäh.

²⁶ Ti m' warahén sa wahē n'aa see maa napäh bā Paw-Ro her'oot doo, nawayw hē tabahōm kán warahén sa wahē n'aa heh'ääť ub do wē. Ti m' teanm ta hä:

I Judah buuj sa kyyh heh'ääť do ramaneēēnh Eberew kyyh

II Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do ky n'aa etsēēħ do ti Gamarijēw. Atos 5.34 hä takeriī dāk ta ky n'aa. III Jesus né hē ti P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo

—Nyy da mabad'oo hahŷ aj'yy hā? Roma buuj né hē ti hŷh —nāng mäh.

²⁷ Ti m' sa wahē n'aa heh'āat ub do bahōm Paw-Ro wē. Ti m' tabeaanh:

—Te hub né hē, Roma buuj né hē ōm? —nāng mäh.

—ŷŷ. Roma buuj né hē ŷh —nāng mā Paw-Ro kyyh.

²⁸ Ti m' warahén sa wahē n'aa heh'āat ub do ky hadoo:

—Tak'ēp ŷ bepaag hōm paah, Roma buuj ŷ bahadoo hyb n'aa —nāng mäh.

Ti Paw-Ro ky hadoo ta hā:

—Roma hāj n'aa bā ŷ benāng, ti hyb n'aa ŷ benāng noo gó naa Roma buuj né ŷ hŷh —nāng mäh.

²⁹ Ti m' hewyyh do paawā nyyw hē m' raberéd gēet Paw-Ro. Sa wahē n'aa eŷŷm wāt tah'yy ganyy bā Roma buuj né ti tamejūū ramoo maw'yyd dāk do haak sapuuw hadoo doo me. ^I

Sinedirijo ajyy n'aa hā Paw-Ro her'oot do ky n'aa hahŷh

³⁰ Ti m' jati pé warahén sa wahē n'aa heh'āat ub do mejūū ramanyyh Paw-Ro. Takarēn mā ta heen n'aa nāng baad ub h'ēed p'āā Judah buuj Paw-Ro hā raky n'aa tapaa. Ti m' tamejūū P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa wób, rakata b'ēeh hyb n'aa, Sinedirijo hād enāh doo. Ti m' Paw-Ro tamanaa rabab'ēeh bā.

23 Ti m' baad ub mā Paw-Ro baheg'āas Sinedirijo ajyy n'aa sa wē, ti m' taky hadoo sa hā:

—Wakān haa —nāng mäh. —P'ooj ub ŷ bawāt do hadoo né hē ŷ da hē. Baad ub hēp ŷ tym P'op Hagā Do matym gó —nāng mäh.

² Ti m' P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat doo, Ananijas hād nāng doo, mejūū mäh, Paw-Ro pa hab'ēeh do Paw-Ro ranoo gewyyh hyb n'aa. ³ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ta hā:

—P'op Hagā Do ōm hewyyh da! Ta hadē hawak doo me j'ooj hē rep'ees do hadoo ōm! ^{II} Ōm tii bā hasooh ŷ maky n'aa etyy hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo da. Ti hadoo né hē, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do maky dahé bā, ŷ mamejūū ŷ rabaheyyh hyb n'aa. Dooh tii da Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā —nāng mā Paw-Ro kyyh ta hā.

⁴ Ti m' Paw-Ro pa hab'ēeh do raky hadoo Paw-Ro hā:

—Ōm ky neŷŷm maky n'aa rejā bā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat doo! —nāk mäh.

⁵ Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Wakān haa, dooh ŷ hapēē bā P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa heh'āat do tado bā. P'op Hagā Do kyy kerih do hā hahŷŷ da takerih: “Maky n'aa rejā manā bē wahē n'aa” ^{III} —nāng mäh.

⁶ Ti m' Paw-Ro hapāh do hyb n'aa ti anāng ta wób Saduséw, ta wób Pariséw sa mahang, taky hadoo kat'aa do sa hā:

—Wakān haa, —nāng mäh —Pariséw né ti ŷ hŷh. Pariséw t'aah ŷŷh —nāng mäh. —Hā ŷ rawén ky n'aa tapaa, ŷ gada do hyb n'aa dejēp do ragenā bong doo —nāng mäh.

⁷ Tii da taker'oot do hyb n'aa, radu doo raky ked'aak do Pariséw Saduséw sa mahang. Ti hyb n'aa rakety n'aa b'ēeh mā sa wahē n'aa ta tii bā kata padēek doo. ⁸ (Saduséw sa hā ji dajēp jawén paa bā, dooh ji ganā wād bā. Sa hā, dooh āas. Sa hā dooh na-āāj sahee péh. Pariséw sa hā kā, ji dajēp jawén paa bā ji ganyyh nā p'aa hēnh. Ti anāng na-āāj hē sa hā āas, sahee na-āāj hē.)

⁹ Ti hyb n'aa raky ked'aak mā ta ti p'āā. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do wób, Pariséw wób as'ēeg b'ēeh mäh. Tak'ēp mā sa kyyh. Hahŷŷ d' mā sa kyyh:

—Dooh hahŷ aj'yy nesaa do tamoo wād bā. Ji hapāh mā āas her'ood bā ta hā. Ji hapāh mā tii, sahee her'ood bā ta hā —nāk mā sa kyyh.

¹⁰ Ti m' Pariséw Saduséw kamajē dāg mā tak'ēp. Ti m' warahén sa wahē n'aa beŷŷm wāt, rejes wāt ted'oo Paw-Ro. Ti hyb n'aa tamejūū warahén rabahōm rabej'ooj nyyh hyb n'aa Paw-Ro, warahén tób hēnh ramahūūm hyb n'aa p'aa hēnh.

¹¹ Ti m' atsēm kā, Jesus kasee Paw-Ro hā. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Eŷŷm manāh! —nāng mäh. —Maher'oot do hadoo kēh ŷ n'aa babā Jerusarēnh bā, ti hadoo né hē da maher'ood panang Roma hād nāng doo bā —nāng mā Jesus ta hā.

^I Dooh Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bā Roma buuj see ramaw'yyd bā ranahapāh nā bā tamo haj'aa kadoo bā. Ti hyb n'aa warahén sa wahē n'aa wén eŷŷm wāt. ^{II} J'ooj madāk do ta h'yyb tym, Paw-Ro hanāng pé panyyg ky n'aa gó taker'oot doo. ^{III} Esodo 22.28

Paw-Ro Judah buuj wób radajēeb paawā panyyg n'aa hahŷh

¹² Ti m' jati péh, Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do wób rakan'er'oot Paw-Ro radaj'ēep hyb n'aa. P'op Hagā Do hā raky dāng radaj'ēep né hē. Ti m' raky hadoo:

—Dooh d' ēr awa bā, dooh d' ēr eēg bā ēr nanaboh nā bā Paw-Ro —nāk mā sa kyyh.

¹³ Tahyb n'aa pé 40 ajyy ti h'yyb hedoo doo. ¹⁴ Ti m' rabahōm P'op Hagā Do tób n'aa yt hā moo heb'oooh do sa wahē n'aa, Judah buuj sa wahē n'aa wē na-āāj hē. Ti m' raky hadoo sa hā:

—P'op Hagā Do hā āā ky dāng, dooh āā awa bā, dooh āā eēg bā Paw-Ro āā nanaboh nā bā —nāk mäh. ¹⁵ —Āā karēn paawā Sinedirijo ajyy n'aa sii hē bē ky n'aa etsēē warahén sa wahē n'aa hā, Paw-Ro tamanaa hyb n'aa bē bab'ēeh bā. Taw'āats hē bē her'oot bē karēn baad bē ky n'aa napāh ta ky n'aa, bē keno da —nāk mäh. —Āā gadaa dāk da ta baa bā, āā daj'ēep hyb n'aa bē hab'ēeh hēnh takajaa do pooj jē —nāk mā sa kyyh.

¹⁶ Ti m' Paw-Ro s'aah ky n'aa napāh rahe'oot doo. Ti m' tabahōm kán warahén sa tób hēnh, Paw-Ro tapanāk hyb n'aa. ¹⁷ Ti m' Paw-Ro naēēnh warahén sa wahē n'aa seeh. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Mamahūūm hahŷ pahēēw bē wahē n'aa wē. Ti anāng panyyg taker'oot pé ta hā —nāng mā Paw-Ro.

¹⁸ Ti m' warahén wahē n'aa see mahūūm kán pahēēw sa wahē n'aa heh'āat ub do wē. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Paw-Ro, ēr maso gēet doo, ŷ tanaēēj nā, taker'oot hā ŷŷ, ŷ manaa hyb n'aa hahŷ pahēēw a wē. Ti anāng mā panyyg taker'oot pé pan'aa a hā —nāng mäh.

¹⁹ Ti m' pahēēw warahén sa wahē n'aa heh'āat ub do moo taky hōm ramaa nanapāh hēnh. Teanh mäh:

—H'ēed ti makarēn maher'oot hā ŷŷ? —nāng mäh.

²⁰ Ti m' pahēēw ky hadoo:

—Judah buuj kaner'ood bong a hā raky n'aa her'oot hyb n'aa Paw-Ro mamahūūm hyb n'aa Sinedirijo ajyy n'aa rakahet'aa hēnh. Rakarēn mā paawā raky n'aa napēē magyys hē Paw-Ro ky n'aa, ken'oooh da. ²¹ Maky dahé manā da. 40 ajyy tahyb n'aa pé ragadaa dāk radaj'ēep hyb n'aa. Kejēn rabē bā. P'op Hagā Do hā raky dāng dooh rawa bā, dooh reēg bā rananaboh nā bā Paw-Ro. Da hē ti abē padēēk. Ragadaa dāk maher'oot do pan'aa sa hā —nāng mā Paw-Ro s'aah kyyh warahén sa wahē n'aa heh'āat ub do hā.

²² Ti m' warahén sa wahē n'aa heh'āat ub do edēē wāt pahēēw. Ti m' taky hadoo:

—Maher'ood manā ŷ mapanāk doo —nāng mäh.

²³⁻²⁴ Ti m' warahén sa wahē n'aa heh'āat ub do naēēnh pawóp hē warahén sa wahē n'aa. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Bē etyn hōm da 200 warahén tsyym me hah'ūūm péh, 70 kawaaro jó hah'ūūm do ta wób, 200 jook yt hā hah'ūūm doo, kawaaro Paw-Ro jahōm pé sii hē da, atsēm rabahōm hyb n'aa panang Sesareja hād nāng doo hēnh —nāng mā ta kyyh.

Ti m' tamejūū baad ub ramahūūm hyb n'aa Paw-Ro, sa wahē n'aa Peris hād nāng do wē. ²⁵ Tamejūū sa hā tama erih do Peris. Terih doo, hahŷŷ da m':

²⁶ “ŷ, Karaw-Dijo Risijas, ŷ edēng ōm Peris, hyb n'aa jawyk doo, Sesa kyy gó babā bag'āas do ōm. ²⁷ Ōm ŷ panāk hahŷŷ da: Judah buuj rama-so dāk hahŷ aj'yy. Rakarēn paawā radaj'ēep. Ti ŷ ky n'aa napāh bā Roma buuj tado bā, ŷ bahōm warahén sii hē ŷ bed'ēep hyb n'aa sa moo gó naa.

²⁸ ŷ karēn paawā ŷ heen n'aa nāng h'ēed hyb n'aa rakamaj'ī ta hā, ti hyb n'aa ŷ wén mahūūm paa Judah buuj wahē n'aa sa wē. ²⁹ Tii bā ŷ heen n'aa nyy dāk raky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa raky kes'ēm. Dooh ta-mo haj'aa kadoo bā ji daj'ēep hyb n'aa paawā. Dooh tamo haj'aa kadoo bā na-āāj hē ji dawāts gēet hyb n'aa. ³⁰ Tii bā ŷ ky n'aa napāh rakarēn radaj'ēep. Ti hyb n'aa nyyw hē ŷ mejō hōm a wē. ŷ maher'oot da ta majī, a wē rabahōm a sii raber'oot hyb n'aa ta ky n'aa”, nāng mā terih do hā.

³¹ Ti m' warahén sa wahē n'aa mejūū doo da rabadoo kán.

Ramahūūm kán mā atsēm Paw-Ro. Ti m' panang An-Tiparis hād nāng doo bā rakajaa. ³² Tii b' naa, jati péh, warahén tsyym me hah'ūūm do rababaaj nā p'aa hēnh sa tób hēnh. Kawaaro jó hah'ūūm do ramahūūm kán tii bā Paw-Ro. ³³ Rakaja hōm bā Sesareja bā, ran'oo dāg kán sa wahē n'aa ma erih do Peris hā. Ti m' rahaēēnh Paw-Ro ta hā. ³⁴ Ti m' Peris ner'ood kán kerih doo, ti m' teanh mā Paw-Ro hā ny hado ta-banāng hēnh tabana, Roma hāj n'aa. Siris hēnh naa tabana Paw-Ro her'oot bā m', ³⁵ Peris ky hadoo ta hā:

—ŷ maa newēē da a ky n'aa a hā kamaj'ī do rakaja nā bā —nāng mäh.

Ti m' tamejūū Eróts, Judah buuj sa wahē n'aa tób haeh do yt hā warahén rabahag'āas hyb n'aa Paw-Ro.

Peris hã Paw-Ro her'oot do raky n'aa tapaa do ky n'aa panyyng n'aa hahÿÿh

24 Ti m' 5 ta ã jawén paa bã, Ananijas, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ãät do kajaa nä Sesareja bã. Ta sii tamanaa mã Judah buuj sa wahë n'aa wób, sa ky n'aa rod Ter-Turus hãd nang do na-ãäj hë. Ti m' raky n'aa tapa kãn Paw-Ro ta ti hãj n'aa bagã n'aa matym gó. ²Ti m' Paw-Ro ramana geët bã, Ter-Turus hãd nang do du doo daher'oot do Peris hã. Paw-Ro taky n'aa tapaa. Hahÿÿ d' mã ta kyyh:

—Baad tanyy né hë, a hyb n'aa baad ub ãã hã ãã hãj n'aa bã. Doooh kamaj'ÿ pëh. Òm h'yy ganäng do hyb n'aa, baad tawén hadoo ãã hã, ãã hãj n'aa bã. ³Jé pad'yyt hë ãã hãj n'aa bã ãã h'yy gadajang a mo haj'aa hyb n'aa, Peris, tak'ëp hyb n'aa jawyk doo —näng mäh. ⁴—Doooh ãã karën bã òm ãã h'yy panasã bã. Ti hyb n'aa ãã karën paawã kãnahën d'os hë mamaa newë ãã her'oot doo. ⁵Geët hahÿÿ aj'yy, kamaj'ÿ do du na do tii, ãã hã. Jé pad'yyt hë badãk hahÿÿ bã Judah buuj rakamaj'ÿ sa hã hë tan'oo bã. Aj'yy Nasaréh buuj ky s'ütü doo, ta wób sa wë h'yy kawereem hóm do sa wahë n'aa see hahÿÿh. ⁶Takarën paawã tan'oo bã baad tanado wät P'op Hagã Do matym gó P'op Hagã Do tób n'aa. Ti hyb n'aa ãã wén maso däk. ⁷Äã karën paawã ãã ky n'aa etyy ãã ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da. Ti nuuj jé warahén sa wahë n'aa, Risijas hãd nang doo, ta warahén sii hë tabana. Äë hã rawaj'aa padëëk, Paw-Ro rabej'ooj hóm hyb n'aa ãã mahãnh. ⁸Tamejüü ta hã ky n'aa tapaa do a wë rabahóm.] Baad hahÿÿ aj'yy hã meaaj bã, maheen n'aa nang da ãã ehub né hë ãã ky n'aa tapaa do hã —näng mã Ter-Turus kyyh Peris hã.

⁹Ti m' Judah buuj, Jerusarënh bã han'aa doo, raky masa Ter-Turus. Raky n'aa tapaa ënh Paw-Ro. Te hub né hë m' Ter-Turus her'oot doo, sa nooh.

¹⁰Ti m' sa wahë n'aa Peris hãd nang do mejüü Paw-Ro ber'oot hyb n'aa. Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Hajöö däg ta baab ãã hãj n'aa bã baad maky n'aa etyy. Ti hyb n'aa h'yyb neÿÿm doo me ÿ her'oot a hã këh ÿ n'aa hã ÿ raky n'aa tapaa do ky n'aa hã —näng mäh. ¹¹—12 ta ã nã ÿ kaja nä Jerusarënh bã, P'op Hagã Do ÿ hyb n'aa esee hyb n'aa. Makarën bã mameaaj ÿ kajaa noo gó ÿ rahapäh doo, te hub né hë ta ti ÿ her'oot do mabahapäh hyb n'aa. ¹²B'ëeh hahÿÿ hã ÿ kamaj'ÿ doo, dooh noo gó ÿ rahapëë bã ÿ ky kedag bã P'op Hagã Do tób n'aa bã. Doooh noo gó ÿ rahapëë bã ÿ kamajë bã tób P'op Hagã Do panyyng rayd naherot do yt hã, panang bã na-ãäj hë. ¹³Hahÿÿ ajyy dooh rahaja bã rametã bã te hub tado bã hã ÿ raky n'aa tapaa do ky n'aa.

¹⁴Hÿÿ kã, dooh ÿ ky n'aa jejen bã, ÿ hyb n'aa jaw'yyk né hë P'op Hagã Doo, ãã wahë makü rah'yy kaha'eeh doo. Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagã Do wë ky n'aa ÿ ky daheeh. ¹Ta wób wë ãã h'yy kawereem hóm ramaneëj né paawã ta tyw n'aa papuuj, sahõnh P'op Hagã Do kyy kerih do ÿ ky daheeh. P'op Hagã Do ky n'aa rod rerih doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ÿ ky daheeh. ¹⁵Hã ÿ kamaj'ÿ do ragada do hadoo né hë ÿ gada deÿep do ragenã bong doo, P'op Hagã Do mo haj'aa. P'op Hagã Do karën doo da habong do paah, baad nabok do paa na-ãäj hë da ãã gada ragenã bong doo. ¹⁶Sahõnh hë da ragenã bong doo hyb n'aa, baad ub had'yyt hë ÿ karën ÿ bawät, hëp ÿÿ gó baad had'yyt hë tabahadoo hyb n'aa P'op Hagã Do hã, ta wób sa hã na-ãäj hë —näng mã Paw-Ro.

¹⁷Ti m' Paw-Ro ky hadoo ënh:

—Hajông ta baab hãj n'aa s'ee hënh ÿ bewäd nã. Ta jawén ÿ babaaj hóm p'aa hënh Jerusarënh hënh, kasuud is do Judah buuj sa mahang habong do sa matym n'aa ÿ tajoooh hyb n'aa, P'op Hagã Do hã ÿ ma ejuu do hyb n'aa na-ãäj hë. ¹⁸⁻¹⁹Ti né hë ÿ bad'oo P'op Hagã Do tób n'aa yt hã, sahõnh hë ÿ bahajaa jawén paa bã ãã ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji h'yyb banyyw däk hyb n'aa P'op Hagã Do matym gó. Doooh hajök do tado bã si ÿ habok doo. Doooh na-ãäj hë ÿ kamajë bã ta wób sa wë. Daap ramenyh hã ÿ raky n'aa tapaa doo. P'op Hagã Do tób n'aa yt hã né hë ÿ bag'eëd däk Judah buuj wób Asija hãj n'aa hënh naa ÿ rabahapäh bã. Taw'ãäts hë né hë paawã ta ti né hë ajyy wawëë hë rabana, hã ÿ raky n'aa tapaa hyb n'aa tanyy bã sa wë hã ÿ raky kes'ëem pëh. Ti né hë P'op Hagã Do tób n'aa yt hã ÿ raky n'aa tapaa do paah. ²⁰Ta ti ranan'aa doo hyb n'aa, na b'ëeh hahÿÿ daher'ood ny hadoo pé rahapäh ÿ mo haj'aa kadoo bã Sinedirijo ajyy n'aa raky kes'ëem do hã ÿÿ. ²¹Jããm né hë hahÿÿ da këh ÿÿ Sinedirijo ajyy n'aa sa hã: “Deÿep do ragenã bok do ÿ gada do hyb n'aa, hã ÿ raky n'aa etyy bë matym gó”, nang paa këh ÿ sa hã. Nepäh ta tii hã rawyid bã sa hã baad nadoo do mo haja ÿÿ —näng mã Paw-Ro kyyh.

²²Ti m', baad Peris ky n'aa napäh né hë Jesus ky n'aa, ta tyw n'aa papuuj ramaneënh doo. Paw-Ro her'oot do jawén paa bã taky hadoo:

I Jesus ky n'aa né hë ti “TA TYW N'AA PAPUUJ” ramaneënh doo.

—Jããm hë dó —näng mäh. —Warahén sa wahë n'aa Risijas hãd nang do kajaa bã, ÿ baher'oot da nyy da ÿ bad'oo òm raky n'aa tapaa do hã —näng mã Peris kyyh.

²³Ti m' Peris mejüü warahén sa wahë n'aa see rabaheg'ããs nä Paw-Ro. Hahÿÿ da m' ta kyyh sa hã:

—Taw'ãäts hë bë eréd tabawät hyb n'aa, tabeg'ããs hyb n'aa. Bë an'oo na-ãäj hë ta najiis rabeg'ããs ta wë rabanoo hyb n'aa takarën doo —näng mã.

²⁴Ti m' ta jawén, p'aa hënh Peris bana Paw-Ro wë. Ta ÿÿm sii hë tabana. Dusir mã Peris ÿÿm hãd. Judah buuj mã ti ta ÿÿm. Ti m' tamejüü Paw-Ro ranaënh. Tamaa newëë mã Paw-Ro her'oot doo, ji h'yy ka'eeh do Kristo Jesus hã ky n'aa. ²⁵Ti m' Paw-Ro baher'oot bã baad ub ji bawät do ky n'aa, ji h'yy keb'aah do ky n'aa, ta jawén ji P'op Hagã Do ky n'aa etyy do ky n'aa na-ãäj hë, Peris eÿÿm wät mäh. Ti m' taky hadoo: —Jããm hë dó. Ahóm nã. ÿ karën bã, ÿ mejüü da òm ranaënh p'aa hënh —näng mã ta kyyh Paw-Ro hã.

²⁶Peris karën paawã Paw-Ro anoo dajëer ta hã, taberéd hóm hyb n'aa. Ti hyb n'aa m' hajöö nuu me tanaënh ta wë Paw-Ro sii taber'oot hyb n'aa. ²⁷Ti m' pawóp hë ta baab tabahado däk bã, Posijo-Pes Peris jawén buuj däg. Peris sa wahë n'aa tabadoo do paa tabanyyng bã, teréd geët Paw-Ro, Judah buuj tah'yyb en'ÿÿm hyb n'aa.

Roma buuj sa wahë n'aa see sii Paw-Ro ber'oot do panyyng n'aa hahÿÿh

25 Ti m' tamawoob hë tabahado däg bã ta ãã Pes Peris jawén buuj tabahado däg bã, Jerusarënh hënh tabahóm kãn Sesareja panang hãd nang doo bã naa. ²Ti m' Jerusarënh bã takajaa bã, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa wób na-ãäj hë, rabahóm ta wë. Paw-Ro raky n'aa tapaa ta matym gó. ³Ky kah'üüm mã ta hã, rakarën doo da tabad'oo hyb n'aa. Rakarën né paawã Pes mejö nä Paw-Ro Jerusarënh hënh. Rakarën né paawã radaj'ëep Paw-Ro tana bã ta tyw n'aa me. ⁴Ti m' Pes ky hadoo: —Doooh —näng mäh. —Sesareja bã Paw-Ro bagëët. T'ÿÿ hënh da ÿ babaaj hóm p'aa hënh nayyw hë. ⁵Taw'ãäts hë né paawã bë wahë n'aa wób rabah'üüm si ÿÿ, t'ÿÿ hënh raky kes'ëem hyb n'aa tamo haj'aa kadoo bã —näng mã.

⁶Ti m' ji moo sahõnh hë ta ãã jawén paa bã, Pes babaaj hóm kãn Sesareja hënh. Ti m' jat'iip hadoo Pes bana sooh ji hã raky kes'ëem do ky n'aa rabaherot bã. Ti m' tamejüü ranaëj nä Paw-Ro. ⁷Paw-Ro bana geët bã, Judah buuj, Jerusarënh bã naa han'aa do ranu sabug däk tabagëët bã. Ti m' radu doo tak'ëp Paw-Ro raky n'aa tapaa. Hajông mã nesaa do tamo haj'aa, sa nooh. Daap mã ramenyh. Doooh m' rahaja bã rametã bã se hub tado bã ti daher'oot doo.

⁸Ti m' ta daaj hë Paw-Ro ky n'aa kaher'oot sa hã:

—Doooh ÿ mo haj'aa kad'oo pé Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do hã. Doooh ÿ mo haj'aa kadoo bã P'op Hagã Do tób n'aa hã. Doooh ÿ mo haj'aa kadoo bã Sesa, Roma buuj sa wahë n'aa heh'ãät ub do hã —näng mã Paw-Ro kyyh.

⁹Ti m', Pes h'yyb enãw paawã Judah buuj. Ti hyb n'aa hahÿÿ da m' ta kyyh Paw-Ro hã:

—Makarën mabahóm Jerusarënh hënh, t'ÿÿ hënh ÿ maa newëë hyb n'aa òm raky n'aa tapaa doo, òm ÿ ky n'aa etyy hyb n'aa? —näng mã.

¹⁰Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Babã ÿ bagëët hÿÿ kã, raky kes'ëem do ky n'aa rabaherot bã. Babã né hë ji ky n'aa etyy Sesa kyy gó, Roma buuj sa wahë n'aa heh'ãät ub do kyy gó. Babã né hë ÿ maky n'aa etyy. Baad mabahapäh né hë, dooh ÿ mo haj'aa kadoo bã Judah buuj sa hã. ¹¹ÿ mo haj'aa kadoo bã paawã, dajëb hã ÿ maky n'aa ety bã ta hyb n'aa, ÿ gadoo né da ÿ radaj'ëep doo. Se hub tanado bã hã ÿ raky n'aa tapaa doo, dooh Roma buuj raky n'aa jaw'yyk do an'oo bã sa moo gó ÿ rahaënh. ÿ karën Sesa né hë ÿ taky n'aa etyy —näng mã Paw-Ro kyyh.

¹²Ti m' Pes beaanh ta hã masa do sa hã nyy d' rabad'oo. Ti m' rakaner'oot doo jawén paa bã Pes ky hadoo Paw-Ro hã:

—Makarën mã Sesa òm taky n'aa etyy. Ti hyb n'aa t'ÿÿ hënh né da mabahóm ta wë —näng mã.

Judah buuj sa wahë n'aa hã Pes her'oot do Paw-Ro ky n'aa panyyng n'aa hahÿÿh

13 Ti m' ta jawén, ta see pé noo gó, Judah buuj sa wahë n'aa heh'ãät ub do Agaripa hãd nang doo, ta ããh Berenis hãd nang do daheeh rabana, Sesareja hënh rabeg'ããs hyb n'aa Pes wë. ¹⁴Hajöö ta ãã t'ÿÿ hënh rabajëeong. Ti hyb n'aa Agaripa hã Pes baher'oot Paw-Ro ky n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Ti agëët babã aj'yy Peris eréd geët do paah —näng mã.

¹⁵—Jerusarënh hënh ÿ bewäd nã noo gó, P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa na-ãäj hë ra-

her'oot hã ȳy ta hã raky kes'eēm do ky n'aa. Rakarēn né paawã dajēb hã ji ky n'aa etyy —nãng mäh.

¹⁶—Y her'oot sa hã, dooh Roma buuj ramejō bã rarejã bã nanyw hē ji hã. Pooj jé ji ky naa etyy n'aa an'oo bã ta matym gó ji hã ky n'aa tapaa doo ji ky gadoo. Tii d' né kēh ȳy sa hã. ¹⁷Ti m' wawēē hē rakaja nã bã, nanyw hē, jati péh, ȳ mejüü Paw-Ro ramanaa, ta hã ky kes'eēm do rabab'ēēh bã. ¹⁸Ta hã raky n'aa tapaa bã, dooh ȳ h'yyb dāng do tado bã raky n'aa tapaa doo. ¹⁹Raky n'aa hajēm rah'yy kaha'eēh do ky n'aa hã. Raky n'aa hajēm na-āāj hē dajēp do ky n'aa, Jesus hãd nãng doo. Paw-Ro her'ood bã edēp mäh, tanooh. ²⁰Dooch ȳ hapēē bã nny da ȳ bad'oo ta ti hedoo do hã. Ti hyb n'aa ȳ beaanh ta hã takarēn bã Jerusarēnh hēnh tabahōm, t'ī hēnh raky n'aa etyy hyb n'aa. ²¹Ti m' Sesa hã Paw-Ro ky dāng. Takarēn mã Sesa ky n'aa etyy ta hã. Ti hyb n'aa ȳ mejüü rabahag'āās nã Sesa wē ȳ manejō nã bã —nãng mã Pes kyyh.

²²Ti m' Agaripa ky hadoo:

—Y karēn paawã ȳ maa newēē ta ti aj'yy her'oot doo —nãng mäh.

—Taw'āāts hē. Jat'īp né da mamaa newēē ta her'oot doo —nãng mã Pes.

²³Ti m' jat'īp hadoo Agaripa, Berenis daheeh rabajēē p'ēē ta gawakō gaeh doo gó, raky n'aa tapaa do ky n'aa rabaherōt bã. Rabajēē p'ēē bã, baad ub t'ī hēnh kat'āa do raweh'ēēh Agaripa, Berenis daheeh. Sa sii m' rabajēē p'ēē warahén sa wahē n'aa ky n'aa etsēēh doo, ajyy panang buuj ky n'aa etsēēh do na-āāj hē. Ti m' Pes hãd nãng do mejüü Paw-Ro ramanaa hyb n'aa. ²⁴Ti m' Pes ky hadoo:

—Agaripa, Judah buuj sa wahē n'aa heh'āat ub doo, bēēh, āā mahang kata b'ēēh doo, bē hegāā hahy aj'yy —nãng mäh. —Jerusarēnh hēnh, babã Sesareja bã na-āāj hē sahōnh hē Judah buuj hã ȳ raky n'aa her'oot ȳ daj'ēēp hyb n'aa. Tak'ēp sa kyyh rabetsēē hã ȳy —nãng mäh. ²⁵—Hã ȳy, dooh tamo haj'aa pé tadajēb bã. Ti hadoo né hē, Sesa ky n'aa etyy ta hã taky dāng do hyb n'aa, ȳ h'yyb dāng Roma hēnh, Sesa wē né hē ȳ mejüü. ²⁶Ti da né da ȳ bad'oo. Ti hadoo né hē, dooh wē ȳ ta ky n'aa ȳ ma erih pé Sesa hã. Ti hyb n'aa ȳ mana gēēt bē matym gó. A wē né hē ȳ mana gēēt Agaripa, hajōng ta hã ēr eanh do jawén paa bã, ȳ bahapäh hyb n'aa h'ēēd ȳ ma erih pé ta ky n'aa hã. ²⁷Dooch taw'āāts hē tado bã ta si n'aa hē ȳ mejō bã Paw-Ro, ta hã ky n'aa tapaa do ky n'aa tamah doo me —nãng mã Pes kyyh Agaripa sa hã.

Ti m' Agaripa ky hadoo Paw-Ro hã:

26 —Maher'ood da daaj hē a ky n'aa —nãng mäh.

Ti m' Paw-Ro meduuk ta moo me, bag hēnh rabab'ēēh hyb n'aa. Ti m' ta du doo ta her'oot doo:

²—Y h'yy gadajang né hē Agaripa, naga hē ȳ her'oot do hyb n'aa Judah buuj hã ȳ raky n'aa tapaa do ky n'aa mamaa napäh bã —nãng mäh.

³—Y h'yy gadajang na-āāj hē, baad mabahapäh do hyb n'aa nny da ēēr, Judah buuj, ēr bahed'oo doo da. Mahapäh né hē h'ēēd p'āā ēēr, Judah buuj, ēr ky ked'aak. Ti hyb n'aa ȳ karēn paawã h'yyb jawyk doo me da ȳ mamaa newēē —nãng mäh.

⁴Ti m' taky hadoo ēnh:

—Sahōnh hē Judah buuj rabahapäh nny da ȳ bawäd wät ȳ karapee noo gó naa hã ȳ n'aa bã ȳ bawäng doo bã, Jerusarēnh bã na-āāj hē.

⁵Bãp peej dāg ȳ rabahapäh né hē. Rakarēn bã rahajaa raheer'ood bã nny da ȳ bawät paah. Baad had'op, ta wób sa bahānh Pariséw raky daheeh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ēr mahang. Pariséw sa see né hē paa ȳy. Rababok doo da ȳ bawäd wät paah. ⁶Hýy kã hã ȳ raky n'aa etyy, ȳ gada do hyb n'aa ēr wahē maküü hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo. ⁷Is-araew taah 12 hedoo do du na do sa panaa ragada P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo, ēr hadoo P'op Hagã Do rawēn hyb n'aa jewyyg had'yyt hē. P'op Hagã Do ky n'aa enooh do ȳ gada do hyb n'aa né hē Judah buuj hã ȳ rawēn ky n'aa tapaa —nãng mäh.

⁸Ti m' teanh mäh:

—H'ēēd hyb n'aa bē mahang habong do sa hã dooh P'op Hagã Do ha ja bã dejēp do ragenã boo bã p'aa hēnh tan'oo bã? —nãng mã ta kyyh.

⁹—P'ooj ub ȳ na-āāj hē sa da hadoo né paa ȳy. Ti noo gó hã ȳ taw'āāts hē sahōnh hē ȳ hajaa doo me ȳ karēn ȳ rejãā Jesus Nasaréh buuj hã. ¹⁰Tii d' né paa ȳ bad'oo Jerusarēnh bã. P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahē n'aa kyy gó hajōk Jesus hã h'yy ka'eēh do ȳ dewäts b'ēēh. Radejēēb bã, ȳ karēn né hē paa radejēp. ¹¹Hajōō nuu me jē pad'yyt hē tób P'op Hagã Do panyyg rayd naherot do basooh hēnh ȳ bahōm paah, ȳ rejãā hyb n'aa Jesus hã h'yy ka'eēh do sa mahang habong doo. Ȳ rejãā doo me ȳ karēn né paawã Jesus hã raky n'aa rejãā. Tak'ēp né hē ȳ kawajãan paa sa wē. Ti hyb n'aa ȳ bahōm panang s'ee hēnh, Judah buuj hã n'aa tanadoo hēnh, ȳ rejãā hyb n'aa t'ī hēnh —nãng mäh.

¹²—Ti ta see pé noo gó ȳ bahōm Damas-Ko hēnh. P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahē n'aa kyy gó ȳ bahōm t'ī hēnh, Jesus hã h'yy ka'eēh do ȳ rejãā hyb n'aa paawã. ¹³Ti m' wasyk, ta tyw n'aa me ȳ bahōm bã, tii bã ȳ bahapäh wē hã naa ta bag tak'ēp gabarēēh do hahāt ȳy hã, hata haa sa hã na-āāj hē. Pap'yjy gabarēēh do bahānh ta ti bag. ¹⁴Tüü āā kajäg b'ēēh tii bã. Ti ȳ maa napäh kyyh, hã ȳ her'oot do

Eberew kyy me: “Saw-Ru, Saw-Ru, h'ēēd hyb n'aa ȳ marejãā? A daaj né hē maker'ook ȳ maky nadahē bã, boo yb gasōōm do hã tedats bã ta jawén p'aa hēnh hadoo.” ¹⁵Ti ȳ eanh ta hã: “Jaa òm Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo?”, nãng ȳy. Ti taky hadoo: “Ȳ né hē Jesus, marejãā doo.

¹⁶As'eēg g'ēēm! A hã ȳ wén kas'ee wāt òm ȳ asēēw wät do hyb n'aa. Òm ȳ asēēw wät, hēp ȳ n'aa mamoo wät hyb n'aa, ta wób sa hã mabaheer'oot hyb n'aa mahapäh do ȳ hýy kã. Maher'ood sa hã na-āāj hē ȳ metēēk nã do a hã ky n'aa. ¹⁷Òm da ȳ ed'ēēp Judah buuj, Judah buuj nadoo do sa moo gó naa òm rarejã bã. Judah buuj nadoo do sa mahang òm ȳ mejüü hýy kã, ¹⁸mamaheer'oot hyb n'aa sa hã. Ty temah do hadoo, gadagyp do hadoo doo gó habok do hadoo tii. Ȳ karēn mabaheer'oot sa hã kēh ȳ n'aa, rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa, gadagyp do hadoo doo gó ranaboo bong hyb n'aa, Nesaa Do Yb manejō wät hyb n'aa sa hã, P'op Hagã Do karēn doo da rababok hyb n'aa, ta bag nãng hēnh hadoo gó rababoo dāk hyb n'aa, hã ȳ rah'yy ka'eēh hyb n'aa, nesaa do sa h'yyb tym gó hanãng do ȳ bawug hōm hyb n'aa. Tii bã da P'op Hagã Do karapee, hã ȳ rah'yy ka'eēh do hyb n'aa tsyt hē ta wē tasēēw hōm do rabahado padēēk hyb n'aa da”, nãng Jesus kyyh hã ȳy.

¹⁹Ti m' Paw-Ro ky hadoo ēnh:

—Ti hyb n'aa, nanyw né hē ȳ ky daheeh Jesus mejüü do wē hã naa, hã ȳ takasee bã. ²⁰Nanyw hē kã ȳ baheer'ood kãn. Jesus ky n'aa Damas-Ko bã habong do sa hã, ta jawén Jerusarēnh bã habong do sa hã, sahōnh hē Judah hã n'aa bã habong do sa hã kã. Ȳ maher'oot na-āāj hē Judah buuj nadoo do sa hã. Sa hã ȳ her'oot nesaa do raberēd hōm hyb n'aa, P'op Hagã Do hã rah'yy ka'eēh hyb n'aa kã. Ȳ her'oot sa hã, baad rababok hyb n'aa, baad ub ji bahapäh hyb n'aa nesaa do rerēd hōm doo, P'op Hagã Do hã rah'yy kae dāk doo. ²¹Ti hyb n'aa né hē, Jesus mejüü do ȳ moo wät do hyb n'aa, ȳ Judah buuj ramasa dāk P'op Hagã Do tób n'aa w'oo hã kahadē doo gó, ti ȳ radajēēb paawã.

²²Ti hadoo né hē ȳ P'op Hagã Do masaa had'yyt hē, da hē na-āāj hē. Ti hyb n'aa né hē babã ȳ wén gēēt, ta ky n'aa ȳ baheer'oot hyb n'aa ky n'aa etsēēh do sa hã, ky n'aa netsēēh do sa hã na-āāj hē. Dooch P'op Hagã Do ky n'aa rod makü rer'oot do paa bahānh, Mosees her'oot do paa bahānh ȳ her'ood bã. ²³Ti raheer'oot né hē P'op Hagã Do H'yyb Dāng Do dajēp do ky n'aa. Jãām né hē pooj jé dejēp do mahang taganã wät do hyb n'aa, tamahaer'oot da Judah buuj sa hã, Judah buuj nadoo do sa hã na-āāj hē, nny da ta bag hadoo doo gó rababok hyb n'aa —nãng mã Paw-Ro kyyh.

²⁴Ti m' Pes ky kakog hōm Paw-Ro. Ti m' taky hadoo:

—Òm ky bawad dāk tak'ēp mama kametēēk do haj'aa! —nãng mã Pes kyyh Paw-Ro hã.

²⁵Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Dooch —nãng mäh. —Dooch ȳ ky bawad bã. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo. Baad tabadāng ji h'yyb gó baad ji hyb n'aa newē bã —nãng mäh. ²⁶—Mameaaj paawã Agaripa hã. Baad ub tabahapäh ȳ her'oot do ky n'aa. Ti hyb n'aa tahajaa baad ȳ baheer'oot ta hã. Hã ȳy, ta heen n'aa nãng né hē ȳ her'oot do ky n'aa hã. Dooch kejēn doo gó tawäd wäd hahy Jesus ky n'aa ȳ her'oot doo. Sahōnh hē raheen n'aa enãh —nãng mã Paw-Ro.

²⁷Ti m' Paw-Ro beaanh Agaripa hã:

—Maky daheeh P'op Hagã Do ky n'aa rod n'aa raheer'oot do paah? —nãng mäh. —Maky daheeh né hē, hã ȳy —nãng mäh.

²⁸Ti m' Agaripa ky hadoo:

—Nanyw hē med'oo g'eeh mahajaa ȳ mah'yyb tatug bã Kristo hã h'yy ka'eēh do see ȳ bahado dāk hyb n'aa? —nãng mäh.

²⁹Ti m' Paw-Ro ky hadoo:

—Nanyw hē tado bã, nanyw hē tanado bã, P'op Hagã Do hã ȳ ky n'aa etsēē òm, ta wób ȳ ramaa newēē do na-āāj hē, da ȳ rabahado padēēk hyb n'aa. Dooch hahýy da, ȳ moo kamewyyt doo da tado bã —nãng mã Paw-Ro.

³⁰Ti m' Agaripa, Pes, Berenis, sahōnh hē sa pa hab'ēēh do as'eēg b'ēēh. ³¹Ti m' raban'yyh ta gawakō gó naa. Sa m'aa hēnh rakaner'oot bã raky hadoo:

—Dooch tamo haj'aa kadoo bã ji dajēēb bã. Dooch hyb n'aa ji dawäts gēēt péh —nãk mäh.

³²Ti m' Agaripa ky hadoo Pes hã:

—Taky nahado bã paawã Sesa ky n'aa etyy hyb n'aa ta hã raky n'aa tapaa do ky n'aa hã, taw'āāts hē paawã ji eréd hōm tabahōm hyb n'aa —nãng mäh.

Paw-Ro ramejō hōm do Roma hēnh panyyg n'aa hahýy

27 Ti m' Itarija hã n'aa hēnh, Roma panang hēnh āā ramejüü raky dāng do jawén paa bã, rahaēēj dāk Paw-Ro, radewäts b'ēēh do wób na-āāj hē warahén sa wahē n'aa see Jurijo hãd nãng do moo gó, Roma hēnh Paw-Ro tamahüüm hyb n'aa. “Sesa warahén n'aa” ramaneēēnh do sa see ti Jurijo. ²Ti m' panang Adaramit hãd nãng doo bã naa āā gatsēg t'oonh marakate gó, Asija hã n'aa hēnh

hahöm doo gó. Äã sii hahöm na-ääj hē a'j'yy Aris-Tako häd näng doo. Masedonija häj n'aa bā, panang Tesaronika häd näng doo bā naa tii. ³ Ti m' jati pé äã kajaa panang Sidön häd näng doo bā. Äã kajaa bā Sidön bā, Jurijo ky enyym Paw-Ro hä. Tanoo tabeg'ääs hyb n'aa pong hēnh ta na-jiis sa wē, ta hā rabanoo hyb n'aa ta wē badoh doo. ⁴ Äã tsyym kasok bā, äã habok hēnh bah'ood ty gahēm. Ti hyb n'aa tsyt dēeg hā, Tsi-Perē häd näng do nu masee me äã kenaa bong. ⁵ Ti m' äã batsēk bā äã tabēs Siris, Pam-Pirija häd enäh do häj n'aa. Ti m' äã kaja hōm panang Mira häd näng doo bā, Risija häj n'aa bā.

⁶ Ta tii bā warahén sa wahē n'aa baw'yyt marakate panang Aresän-Dirija häd näng doo bā naa, Itarija häj n'aa hēnh hahöm doo. Ti m' tamejūü äã gatsēg t'oonh, tii gó äã bah'ūüm hyb n'aa. ⁷ Ti m', hajōng ta äh kaja hē äã bahöm séd bā äã karip do hyb n'aa, bah'ood äã habok hēnh taty gahēm do hyb n'aa. Tak'ēp né hē marakate gó moo b'ook do ramoo bok äã kaja hōm hyb n'aa panang Kinid häd näng do nedaa bā. Dooh bah'ood an'oo bā äã ty gahōm hēnh äã ahōm bā. Ti hyb n'aa s'y'ŷ tabanāng hēnh äã bah'ūüm. Tsytt dēeg hā Keret, Saramone häd enäh do hoo gad'oo bā äã tabēs. Tii da äã wén d'oo, tsyt dēeg hā Keret häd näng do nu masee me äã kenaa bong hyb n'aa. ⁸ Kaja hē äã bahōm is Keret nabyy me. Tak'ēp né hē marakate gó moo b'ook do ramoo bok marakate bahōm hyb n'aa. Ti m' äã kaja hōm kán Datyww Banām Do häd näng doo bā. Panang Raseja häd näng do nedaa bā däg tii.

⁹ Tabēj hōm ta äh rakahej'aa dō paawā Itarija häj n'aa hēnh. Tabēj hōm Jōm Kipur ¹ rataheh'ees doo. Äm n'aa nyy dāk ji atsēg bā akajar, edaa dāk do hyb n'aa tabahahēem do bawāt doo. Tabahahēem do noo gó tak'ēp bah'ood bana. Ti hyb n'aa Paw-Ro ky hadoo mā sa hā:

¹⁰ —Hā ŷy pé da, dooh da baad tado bā ēr hah'ŷ hah'ūüm doo. Er da ta see hadoo, ēr da kamana'uuh marakate hā, ta gabuuj hā, ēr na-ääj hē da. Taw'ääts hē babā ēr ba'yyim dō —näng mā Paw-Ro.

¹¹ Paw-Ro maher'ood né paawā sa hā, dooh warahén sa wahē n'aa karēn bā tamaa newē bā ta kyyh. Taky daheeh marakate poo masoo n'aa, marakate danāh daheeh. ¹² Dooh baad tado bā ratahej bā tabahahēem do noo gó "Datyww Banām Do" häd näng doo bā. Ti hyb n'aa hajōk do rakarēn rabah'ūüm, rakajaa hyb n'aa paawā panang Pēnis häd näng doo bā, t'ŷ hēnh ratahej'ees hyb n'aa paawā tabahahēem do noo gó. Pēnis bā marakate ranu kahej'ēek, tsyt dēeg hā Keret häd näng doo bā. T'ŷ hēnh dooh tabahēm bā tagajarah hyb n'aa.

¹³ Tii bā, tadu doo bā tabahēm do raty gahōm hēnh, ratsebee bong, h'yy kahāsē bong. Rah'yyb dāng doo da né hē red'oo māh. Ti m' resāg toonh marakate mesoo n'aa. Ti m' rabahōm kán tsyt dēeg nabyy me.

¹⁴ Dawē péj rababoo däg bā ká tak'ēp bah'ood bana kán. Tsytt dēeg hadāk hēnh naa tabana. Rahepēē dāk ti bah'ood tak'ēp hen'aa doo. ¹⁵ Ti m' marakate bah'ood bahēm hōm. Dooh äã haja bā äã ahōm bā bah'ood gó. Ti hyb n'aa äã beréd hōm bah'ood marakate tamahūüm hyb n'aa.

¹⁶ Ti m', tsyt dēeg nad'ēed is doo, Kaw-Da häd näng do nu masee me äã kenaa bong bā bah'ood an'oo bā, tii bā äã bahaja kán äã ej'ooj ná kán h'oo yb marakate duu me hadāk doo. T'ŷ hēnh dooh denaa hē né paawā bah'ood tabahēm bā, ti hadoo né hē tak'ēp äã bej'ooj ná kán. ¹⁷ Ti m' ta gó rabatóg so kán h'oo marakate agyyb jēē bā hood n'aa. Ti m' ta mawyd n'aa hewēēh doo me ramew'yyd hōm marakate hā taganan-abēēh hyb n'aa, maadaka tak'ēp hejooonh do hyb n'aa. Rajej'ŷm na-ääj hē marakate adēē ká bā hood jó, hood Sirit häd näng do jó. Ti hyb n'aa rabaw'oong bēēnh marakate yb mesoo n'aa sekeek doo. Tii bā raberéd hōm bah'ood ty gahēm hēnh marakate bahōm. ¹⁸ Ti m', tak'ēp ketaam do hyb n'aa maadaka marakate hā, jat'iip hadoo rakud bēēnh marakate gabuuj tagasakog dāk hyb n'aa. ¹⁹ Tamawoob hē tabado däg bā äh, sa daaj hē rabaw'oong bēēnh marakate gó ramoo mabok do nahēē paah.

²⁰ Poo hajēē had'yyt hē. Dooh pap'ŷy ty ganā wād bā, sagōōh dooh ji hapēē boo bā, ny nemuun äã bahōm äã bahapāh hyb n'aa paawā. Kaneréd bah'ood. Ti hyb n'aa sahōnh hē äã dejēp äã ed'oo.

²¹ Hajōō däg ta äh ranawa bong do jawén paa bā, Paw-Ro bas'ēeg gēēt tabaher'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hē né paawā ŷy bē ky dahē ŷy baher'ood wāt bā ēr nahōm hyb n'aa paawā Keret bā naa. ŷy bē ky dahē bā paawā, dooh né hē paawā bē kamanau bā bē aw'oong bēēnh do hā —näng māh. ²² —Ti hado né hē paawā, bē h'yy ketón manāh. Dooh da dajēp pé ēr seeh. Jāām hē marakate karejā hōm da —näng māh. ²³ —Naga hē, atsēm, P'op Hagā Doo, ŷy hyb n'aa jaw'yyk doo, mejūü äās, ta karom seeh, hā ŷy takasee hyb n'aa. ²⁴ Hah'ŷy da äās kyyh: "Ej'ŷm manā Paw-Ro. Sesa hā da makametēēh nā. A hyb n'aa da P'op Hagā Do bed'ēep sahōnh hē marakate gó habok doo", näng mā äās kyyh. ²⁵ Ti hyb n'aa bē hē tsebee, bē h'yy kahāsē. ŷy h'yy ka'eeh né hē P'op Hagā Do hā. ŷy hapāh baad ub, hā ŷy äās her'oot do hadoo né hē da ēr hā. ²⁶ Hood jó, tsyt dēeg hā bah'ood tapooh da marakate —näng mā Paw-Ro.

¹ Jōm KIPUR häd näng do Judah buuj rataheh'ees, nesaa do kawug hōm do rahyb n'aa esee hyb n'aa.

²⁷ Ti m' 14 däg äã äh, äã bah'ood mahūüm akajar Adirijat häd näng doo bā. Ti atsēm ub, edaa dāk hēēj badāk marakate gó moo b'ook do rahyb n'aa hapāh. ²⁸ Ti m' rametty tetyy n'aa me. 36 meet mā tahajaa rametty bā. Ta bahānh rametty p'aa hēnh. Ta yd jē däg: 27 meet däg māh. ²⁹ Rajej'ŷm mā pä hā tatapōh bā. Ti hyb n'aa ji meheet pé raw'oong bēēnh marakate mesoo n'aa, ta duu hēnh kanehō doo. Ti m' raky n'aa etsēē nyyw hē tabawag hōm hyb n'aa paawā. ³⁰ Ti m' marakate gó moo b'ook do radawaks tuu paawā h'oo yb. Marakate poo hā rabahō ta mesoo n'aa ken'oo. Rakarēn paawā rakejēn hōm sa mahānh. ³¹ Tii bā warahén sa wahē n'aa hā, warahén sa hā na-ääj hē Paw-Ro ky hadoo māh:

—Marakate gó moo b'ook do ranayyw bā, dooh da bē edēb bā —näng māh.

³² Ti m' warahén ragekyd bong h'oo mesoo n'aa. Tame tabahop ran'oo bā.

³³ Ti m' tapaj'ēē bā däg, Paw-Ro etsēē sahōnh hē rabawa hyb n'aa. Hah'ŷy d' mā ta kyyh:

—14 äã ä däg dooh bē awa boo bā, bē h'yy ketón padēēk do hyb n'aa.

³⁴ Ti hyb n'aa, tak'ēp ŷy bētsēē bē hā bē bawu hyb n'aa bē waa. Taw'ääts hē bē h'yyb hejooj padäg bē bedēp hyb n'aa —näng māh. —Edēp da bēēh, baad ub da sahōnh hē —näng Paw-Ro.

³⁵ Ti m' Paw-Ro baher'ood wāt jawén paa bā sa hā, tado dāk pāw, ti m' taky n'aa ets'ēē wāt P'op Hagā Do hā sahōnh hē ramaa napāh bā. Taganabāh hōm tii bā, tii b' tabawa kán. ³⁶ Ti m' ta wób rah'yy kahāsē bong, rabawa kán tii bā. ³⁷ Sahōnh hē marakate gó habok do 276 ajyy.

³⁸ Ti m' rah'yy kajäk do pénh sahōnh hē rabawa bong do jawén paa bā, radewāts bēēnh tiriig, marakate häd gasakog dāk hyb n'aa.

³⁹ Ti m' tabawag hōm bā ká, marakate gó moo b'ook doo, dooh rahapēē bā tsyt dēeg. Tii b' rahapāh tagajarah yb hood banāng bā. Rah'yy kajäk t'ŷ hēnh marakate badāng hyb n'aa paawā. ⁴⁰ Ti m' ragekyd bong ta mesoo n'aa. Ti m' rapyn hōm ta du ewōd n'aa ramaw'yyd dāk do paah. Ti m' ragaj'eej däg kán päān gaeh do tah'ūüm doo, ta poo bā hadāk doo. Tii bā ká, marakate bahōm kán hood hanāng hēnh. ⁴¹ Ti m' hood wajau do hā marakate badēē kēē. Hood jó ta poo baa kēē. Ti hyb n'aa ta duu hēnh takameb'ood wāt maadaka an'oo bā.

⁴² Tii bā ká, warahén rakarēn radejēēb paawā radewāts b'ēēh do paa ramahūüm do sa sii, ranatsóm hōm hyb n'aa sa mahānh. ⁴³ Ti hadoo né hē dooh sa wahē n'aa an'oo bā radejēēb bā, Paw-Ro tat'yyd mehīn do hyb n'aa. Ti m' warahén sa wahē n'aa mejūü jē hatsóm do rakajäk hyb n'aa tama, rabatsóm hōm hyb n'aa hood hakēē hēnh. ⁴⁴ Ta wób, nats'oomb do tamejūü sekeek do hā rakamesoo hyb n'aa, rabahōm hyb n'aa hood hakēē hēnh. Tii da né hē ká sahōnh hē äã kaja ná kán hēēj hā.

Tsytt dēeg hā Maw-Ta häd näng doo bā rabayim dō panyyn n'aa hah'ŷy

28 Sahōnh hē äã babē padēēk bā ta nabyy me, äã heen n'aa enā däg Maw-Ta ta ti tsyt dēeg häd. ² Ti m' tsyt dēeg bā habong do ky en'yyim sahōnh hē äã hā. Ti m' naēng adoos do hyb n'aa, bahahahēem do hyb n'aa, ragahō jat tēeg, äã rats'yyt äã katēng hyb n'aa. ³ Paw-Ro kab'ood dāk tēeg. Tadawāts toonh bā hahōng doo me, batēē dāk do hyb n'aa aw'yy bana tadawāts toonh do mahang, ta moo hā tabegēēj dāk bā adäg dāk. ⁴ Ti m' tsyt dēeg bā habong do rabahapāh bā aw'yy ta moo hā kas'ēē dāk doo, raher'oot rabab'ēēh bā:

—Hah'ŷy a'j'yy tahyb n'aa pé ji naheb'oooh doo. Kedēēb wād né hē paawā akajar me naa, h'ŷy ká da tadajēb kán ji sām heb'aanh do an'oo bā —näk māh.

⁵ Ti m' aw'yy Paw-Ro tsawyh wāt tēeg hōō me ta moo hā kas'ēē dāk doo. Dooh tadateej bā ta hā, baad tabawāt. ⁶ Ti m' tsyt dēeg buuj ragada ta moo dap'uung s'ēēg bā, ragada na-ääj hē tadagōn jēē bā. Bāp peej ragada ta hā. Dooh tadateej bā ta hā, ti hyb n'aa m' ta see hado dāk rahyb n'aa newē dāk ta hā. Tak'ēp haj'ap do red'oo māh.

⁷ Ta tii bā p'eets hē ti anāng hēēj uuh, Pubirijo häd näng do ma. Tsytt dēeg buuj sa wahē n'aa tii. Baad äã tagadoo ta tób bā. Tamawoob hē äã äh ta tii bā. ⁸ Ta yb nahēē näng tagēē bā. Oom ta hā, w'oo gatsēg ta hata. Ti m' Paw-Ro beg'ääs tahagā hēnh. Ti m' taky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā ta nahēē hyb n'aa. Taky n'aa ets'ēē wāt jawén paa bā ta moo tada-sooh ta nuu gó. Ti m' a'j'yy bahas'oo dāk. ⁹ Ti jawén paa bā tsyt dēeg hā haj'eenh doo, nahēē en'ŷy doo, an'aa Paw-Ro wē. Heso hōm né m' tii d'ēnh. ¹⁰ Baad ub äã tsyt dēeg buuj raweh'ēēh. Ta jawén ká, äã tsyym kasok bā, äã hā rabanoo sahōnh hē äã mahūüm doo, äã batsēg hōm do waa n'aa na-ääj hē.

¹¹ Tamawoob hē kamarab tsyt dēeg hā äã baj'eenh do jawén paa bā, äã gatsēg t'oonh marakate gó Aresän-Dirija hēnh hana doo gó, tsyt dēeg hā tabahahēem noo gó tab'ēēs doo. Marakate poo hā sa kabarii kawareeh do sa heen n'aa badāk, Kas-Tor, Porus häd enäh doo. ¹² Ti m' äã kaja panang Sirakus häd näng doo bā. Tamawoob hē äã äh tii bā äã tab'ēēs. ¹³ Tii b' naa äã bahōm ta nabyy me had'yyt hē. Ti m' äã kajaa panang Resijo häd näng doo bā. Jati pé bah'ood bana, äã ty gahōm hēnh

tabahēm. Ti m' jat'iip hadoo āā kaja hōm panang Putewori hād nāng doo bā. ¹⁴ Tii bā āā kat'aa Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hā. Āā rats'yyt āā baym hyb n'aa dó 7 ta āh sa pa. Tagadēēg ub kā Roma bā āā kaja hōm kán. ¹⁵ Jesus hā h'yy ka'eeh do Roma bā habong do heen n'aa enā dāk né hē āā ky n'aa hā. Ti hyb n'aa rawén na, āā ragadoo hyb n'aa panang Api-jo hād nāng doo bā, panang buuj rakahet'aa doo bā. Ta wób āā ragadaa dāk Tamawoob hē Taber-Nas hād nāng doo bā. Ti m' Jesus hā h'yy ka'eeh do Paw-Ro bahapāh bā, tatsebee wāt, ti m' P'op Hagā Do hā taky hadoo:

—Taw'āāts hē mamejō nā do hyb n'aa Jesus hā h'yy ka'eeh doo —nāng mā ta kyyh.

¹⁶ Āā kaja hōm bā Roma bā, ranoo ta m'aa hēnh Paw-Ro bagā. Sét hē warahén ta hagā n'aa.

Roma bā Jesus ky n'aa Paw-Ro her'oot do panyyg n'aa hahȳh

¹⁷ Ti m' tamawoob hē dāg mā ta āh, Paw-Ro mejūū ranaēēnh hyb n'aa sahōnh hē Judah buuj sa wahē n'aa, Roma bā habong doo. Ti m' rabana bā, Paw-Ro ky hadoo sa hā:

—Wakān haa —nāng māh. —Dooch y mo haj'aa kad'oo pé ér wakāān sa hā, ér wahē makū rabahed'oo do paa hā na-āāj hē. Y ramaso dāk Jerusarēnh bā, tii bā y ran'oo dāk Roma buuj sa moo gó. ¹⁸ Hā y rabeaanh jawén paa bā, rakarēn né hē paawā y raberéd hōm. Dooch y mo haj'aa kadoo bā ta hyb n'aa y radaj'ēēp hyb n'aa paawā, ti hyb n'aa rakarēn y raberéd hōm. ¹⁹ Dooch Judah buuj, ér wakāān, rakarēn y reréd hōm bā. Ti hyb n'aa y betsēē, Sesa hā y taky n'aa etyy, hā y raky tapaa do ky n'aa hā. Y ti dooch y ky kes'ēēm pé ér wakāān sa hā. ²⁰ Ti hyb n'aa y mejūū bē ranaēēnh y baher'oot hyb n'aa bē hā —nāng māh. —Isaraéw buuj sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ragada do y gada hyb n'aa né hē babā y wén géēt y moo kamewyyt haak sapuuw hadoo doo me —nāng mā Paw-Ro.

²¹ Ti m' Judah buuj sa wahē n'aa Roma bā habong do raky hadoo Paw-Ro hā:

—Dooch āā gadoo pé kerih do Judah hāj n'aa bā naa a ky n'aa. Dooch na-āāj hē ér wakāān t'ii hēnh naa han'aa do rer'ood bā baad nadoo pé a ky n'aa —nāk māh. ²² —Āā karēn paawā āā maa napāh h'ēēd hado a hā pé papuuw hadoo do ky n'aa. Jé pad'yyt hē baad nadoo doo me raba-her'oot ta ti papuuw ky n'aa hā —nāk māh.

²³ Ti m' raky kajāg dāk Paw-Ro her'oot do pan'aa hā. Raky kajāk do noo gó hajōk mā kat'aa Paw-Ro hagā hēnh. Tabaher'oot bā, bāp paa

tadu doo, tug bā taky keréd hōm māh. Taher'oot mā sa hā ji P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa. Baad ub mā tabaher'oot sa hā. Mosees erii wāt do paa mahang, P'op Hagā Do ky n'aa rod rerih do paa mahang na-āāj hē taner'oot sa hā, Jesus né hē P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo, raky da-heeh hyb n'aa. ²⁴ Sa mahang raky daheeh mā Paw-Ro her'oot do hā. Ta wób mā dooch raky dahé bā. ²⁵ Séd h'yyb nahedoo maa new'ēē do sa mahang. Paw-Ro her'oot do jawén paa bā Isajas erih do paa P'op Hagā Do Sahee kyyh, radu doo hah'ūūm doo. Hahȳ d' mā Paw-Ro her'oot sa hā P'op Hagā Do Sahee kyyh Isajas hā:

²⁶ “Ahōm da sa wē. Hahȳ da da mamaher'ood sa hā:

‘Bē maa napēē né paawā, dooch bē maa newē bā.

Bē hegāā né paawā, dooch bē hapēē bā’, noo da sa hā.

²⁷ Sa h'yyb tym gó abaa padēēk do hado dāk.

Dooch d' rah'yy kadawuung wād bā.

Sa nabuuj ragetsēē hōm.

Sa matym ty kajaā hōm.

Tii da tanado bā paawā,

rabahapāh né paawā,

ramaa napēē né paawā,

h'yy kadewuung né paawā,

wē ȳy rah'yy kawereem né paawā

hā ȳy rah'yy ka'eeh hyb n'aa.

Hā ȳy rah'yy kasadēē bā paawā y t'yyd mehīn sa hā.”^I

²⁸ Ti m' Paw-Ro ky hadoo ēnh:

—Y karēn bē heen n'aa enāh hahȳ hā: Hyy kā da, ji P'op Hagā Do ed'ēep do ky n'aa Judah buuj nadoo do sa hā da takaher'oot. Ti raky da-heeh da —nāng mā Paw-Ro.

[²⁹ Ti m' ta tii da Paw-Ro baher'oot jawén paa bā sa hā, ah'ūūm māh. Ky ked'aak mā ramahōm me sa da hadoo do hā.]

³⁰ Ti m' pawóp hē ta baab sa tób bā Paw-Ro bagēē wāt. Tapaag had'yyt mā ta sām tób danāh hā. Baad mā tagadoo sahōnh hē ta wē heg'āās doo. ³¹ H'yyb neȳym doo me taher'oot P'op Hagā Do bag'āās do ky n'aa. Dooch hewaāt péh ta hā. Tametēēk mā Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa. Jāām hē kā hahȳ panyyg.

^I Isajas 6.9-10

Roma

Paw-Ro, Kristo Jesus karom ȳ ti h̄ȳh. Hã ȳ P'op Hagã Do h'yyb
1 däng, Jesus mejüü do ȳ bahadoo hyb n'aa. Tsyt h̄e ȳ P'op Hagã Do
 asëew däk, ta panyyg hanäm do panäg n'aa ȳ bahadoo hyb n'aa.
 2-4 Ta T'aah, Jesus Kristo, ër Wahë N'aa ky n'aa né h̄e ta ti panyyg
 hanäm doo. Jesus kajaa do pooj jé P'op Hagã Do ky n'aa rod rerih do hã
 P'op Hagã Do ky n'aa eno nék paa ta ti ta panyyg hanäm doo. Tak'ëp
 hanäm do ta kyy kerih do hã rerih paa ta tii. Ji da hadoo Jesus bahado
 däk noo gó, Dawi panaa né paa tii. P'op Hagã Do T'aah kabaj'aa do na-
 ääj h̄e Jesus, P'op Hagã Do Sahee, tak'ëp hanäm do metä wät. Dejëp do
 mahang Jesus ganä wät do hã tametä wät tii. ⁵ Jesus hyb n'aa P'op Hagã
 Do ky enyym wë ȳy. Ta hyb n'aa, hã ȳ taban'oo däk na-ääj h̄e Jesus
 mejüü do ȳ bahadoo hyb n'aa, Judah buuj nadoo do mahang ta ky n'aa ȳ
 maher'oot hyb n'aa, ta hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Jesus raky daheeh
 hyb n'aa kã. ⁶ Ti sa wób né h̄e bëeh, P'op Hagã Do naëej wät doo, Jesus
 Kristo karapee rabahadoo hyb n'aa. ⁷ Ȳ edëng bë sahõnh h̄e, panang Ro-
 ma häd näng doo bã habong doo, P'op Hagã Do kamahän doo, P'op
 Hagã Do naëej wät doo, tsyt h̄e ta wë bë babok hyb n'aa. Ȳ karën P'op
 Hagã Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj h̄e ky
 en'ymm bë hã. Ȳ karën baad ub Kristo bë rah'yyb en'ymm.

⁸ Pooj jé ȳ ky däng do hahȳy: Jesus Kristo häd gó, P'op Hagã Do ȳ
 h'yy kaha'eeh do hã ȳ j'aa etsë, jé pad'yyt h̄e badäk hahȳy bã raba-
 her'oot doo do hyb n'aa nyy da baad ub P'op Hagã Do hã bë h'yy ka'eeh.
 9-10 Bë ȳ ky n'aa ets'ëe had'yyt h̄e. P'op Hagã Do hapäh ȳ ky n'aa etsëe
 bëeh. Ta wë t'öp h̄ep ȳy gó naa ȳ moo wät, ta T'aah ky n'aa ȳ maher'ood
 hõm. Ta hã ȳ ky n'aa etsëe, takarën bã tabanoo hyb n'aa ta tyw n'aa, bë ȳ
 bahehëen hyb n'aa. ¹¹ Ta ti ȳ wén her'oot, tak'ëp ȳ karën do hyb n'aa bë
 ȳ bahapäh, P'op Hagã Do Sahee hã hana doo me bë ȳ masa hyb n'aa
 baad bë h'yy kae had'yyt h̄e hyb n'aa. ¹² Hahȳy d' ȳ hanäng pé tii: Ȳ
 karën bë ȳ h'yyb en'ymm, baad ȳ h'yy ka'eeh do bë bahapäh bã. Ȳ karën
 na-ääj h̄e ȳ bë h'yyb en'ymm bë h'yy ka'eeh doo me, séd demuun ër
 h'yyb tsebë hyb n'aa kã. ¹³ Wakän haa hedoo doo, ȳ karën bë bahapäh,
 hajõo nuu me paa ȳ h'yyb däng bë ȳ bahehëen, baad Kristo hã bë
 panang buuj wób rah'yy ka'eeh ȳ anoo hyb n'aa, ta wób Judah buuj
 nadoo do mahang ȳ bad'oo do paa hadoo. Hajõo nuu me ȳ paa h'yyb
 däng bë ȳ bahehëen paawä, dooh ȳ haja nã bã bë wë ȳ ahõm bã. Ti anyh
 had'yyt h̄e ȳ tahewaot doo.

¹⁴ Hã ȳ kamejõ däk, sahõnh h̄e sa hã Kristo ky n'aa ȳ baher'oot hyb
 n'aa, panang bã haj'eenh do rado bã, daap habong do rado bã, ma
 kamej'ëek do rado bã, ma kamanet'ëeg do rado bã na-ääj h̄e. ¹⁵ Ti hyb
 n'aa, tak'ëp ȳ h'yyb hedoo, bë hã na-ääj h̄e Kristo ky n'aa hanäm do ȳ
 maher'oot hyb n'aa, bëeh, Roma bã haj'eenh do hã.

¹⁶ Dooh ȳ nu mebyy bã Kristo ky n'aa hã. Ȳ wén nu manebnyng, ta ky
 n'aa hã kametä däk do hyb n'aa P'op Hagã Do hejój. Ta tii me tabed'ëep
 sahõnh h̄e Kristo hã h'yy ka'eeh doo. Pooj jé dó tabed'ëep Judah buuj, tii
 bã tabed'ëep na-ääj h̄e Judah buuj nadoo doo. ¹⁷ P'op Hagã Do hejój né
 h̄e ti ta ti ȳ wén her'oot, Kristo ky n'aa hanäm do metëeh do hyb n'aa
 nyy da baad ji bahado däk P'op Hagã Do matym gó, jãam h̄e Kristo hã ji
 h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Tii da né h̄e takerii däk P'op Hagã Do kyy kerih
 doo gó: “Jãam h̄e edëb had'yyt da, jé ta hã h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad
 hado däk do P'op Hagã Do matym gó”, ¹ näng kerih doo.

¹⁸ H̄ȳ pong jé naa P'op Hagã Do metëeh takawajãan sahõnh h̄e ta pa-
 nnyg kanadah'eeh do sa wë, nesaa do moo heb'ook do sa wë na-ääj h̄e.
 Baad hadoo do ky n'aa rah'yyb panas'ëeh nesaa doo gó rababok doo me.
¹⁹ P'op Hagã Do rajãã da ta tii, rahapäh do hyb n'aa paawä P'op Hagã Do
 hã ji hapäh doo, sahõnh h̄e sa hã P'op Hagã Do metä wät do hyb n'aa.
²⁰ Badäk hahȳy P'op Hagã Do pahuuj wät noo gó naa, P'op Hagã Do pe-
 huuj wät do hã takametä däk P'op Hagã Do hã ji nahapäh doo. Ta hejój
 gawanatsik doo, sahõnh h̄e sa bahãnh ta kabaj'aa do na-ääj h̄e kametä
 däk ȳ hanäng péh. Tamo haj'aa hã ji h'yy ganäng hyb n'aa ta hã. Ti hyb
 n'aa, dooh da tahaja bã ji ky hado bã, “Dooh P'op Hagã Do ȳ hapëe bã”,
 ji noo bã. ²¹ Rahapëe né paawä P'op Hagã Doo, dooh rawehëe bã ta hã,
 dooh na-ääj h̄e raj'aa etsëe bã ta hã tanoo do hyb n'aa sa hã. Daap
 hadoo do ti rahyb n'aa newë däk. Dooh rah'yy kadawuung wäd bã baad

hadoo do hã. ²² H'yy genäh redoo né paawä sa hã h̄e rahegãã bã, h'yy
 gatema padäg. ²³ Dooh rakarën wäd bã rawehëe bã P'op Hagã Doo,
 kabaj'aa doo, hawäd had'yyt doo. P'op Hagã Do rahyb n'aa eréd hõm, tii
 bã kabarii ajyy nahejooj is do heen n'aa hã, taw'ëed heen n'aa hã, ta
 babo n'aa heen n'aa hã na-ääj h̄e rah'yy kawereem kãn, ta tii hã rah'yy
 ka'eeh hyb n'aa kã.

²⁴ Ti hyb n'aa kã P'op Hagã Do anoo nesaa doo, tak'ëp nu meby n'aa
 näng do sa h'yyb tym tak'ëp karën do ramoo bok sa hã hanäng doo me.
 Sa hub, sa hã hanäng doo, baad nado wäd ran'oo bã, tak'ëp nesaa do ta
 tii me sa da hadoo do sii h̄e ramoo bok do hyb n'aa. ²⁵ Rahyb n'aa eréd
 hõm P'op Hagã Do ky n'aa baad hadoo doo, heh'äat ub doo, tii bã daap
 hadoo do hã rah'yy kawereem däk, P'op Hagã Do pehuuj wät do rawén
 hyb n'aa jewyyg kãn. P'op Hagã Doo, sahõnh h̄e mo haj'aa näng doo,
 dooh rahyb n'aa jewyyg wäd bã —ti né h̄e paawä ji j'aa etsëe had'yyt
 doo. Ȳy. Tii d' né h̄e. Taw'äats h̄e.

²⁶ Tii d' rabad'oo do hyb n'aa, P'op Hagã Do ky n'aa ety däk tii, baad
 nadoo doo, nu meby n'aa näng doo, ramoo bok hyb n'aa kã sa h'yyb tym
 tak'ëp karën doo da. Ȳy sii h̄e reréd hõm baad hadoo do sa patug wë
 rababok doo, P'op Hagã Do karën doo da paawä. Ȳy wób ȳy wë raba-
 boo däg kã. ²⁷ Tii d' na-ääj h̄e ajyy wób rabad'oo. Reréd hõm sa ȳym
 wë rababok doo, P'op Hagã Do karën doo da paawä. Tak'ëp rah'yy karën
 ajyy wób wë rababok. Tak'ëp nu meby n'aa näng doo ajyy wób ramoo
 bok ajyy wób sa sii. Ti hyb n'aa rahoop nesaa do ramoo bok do sãm.

²⁸ Tii d' had'yyt nado. Rakanarën do hyb n'aa P'op Hagã Do raba-
 hapäh, ramakyy do hyb n'aa P'op Hagã Do hã ji hapäh doo, P'op Hagã
 Do ky n'aa ety däk tii, baad nadoo do rahyb n'aa newëe hyb n'aa, nu
 meby n'aa näng do ji moo nawät do ramoo bok hyb n'aa kã. ²⁹ Séd dó sa
 h'yyb gó nesaa péh. Tak'ëp rakarën nesaa do ramoo bok ta wób sa hã. Sa
 h'yyb karën do jawén rababok. Tak'ëp raky nes'aa däk. Tak'ëp ta wób sa
 ma rahyb n'aa jewëts däk. Ta wób wë rakarën rakamaj'ii. Sa h'yyb gó
 had'yyt h̄e kaj'õok do bawät. Rakarën rawad'ii had'yyt h̄e ta wób. Nesaa
 do rahyb n'aa newë had'yyt h̄e ta wób sa wë. Ta wób na-ääj h̄e ranu
 mer'oot. ³⁰ Ta wób raky n'aa rejãã. Tak'ëp rakamajë däk P'op Hagã Do
 wë. Ta wób sa bahãnh ranu gapad'ëek red'oo do hyb n'aa, ta wób raky
 n'aa rejãã, ta wób rarejãã. Ta wób sa bahãnh ranu gapad'ëek red'oo.
 H'yy kasab'ee. Rahyb n'aa newëe nyy da nesaa do ramoo bok. Dooh raky
 dahé bã sa yb, sa ȳyn. ³¹ H'yy gatamah. Ky keh'ȳyt. Dooh rakamahän bã
 ta wób. Dooh rat'yyd mehün bã ta wób. ³² Rahapëe né paawä dajëb hã
 P'op Hagã Do ky n'aa ety ta ti hedoo do nesaa do moo b'ook doo, dooh
 reréd bã ta tii. Tii d' had'yyt nado rabad'oo. Taw'äats h̄e na-ääj h̄e sa hã,
 ta wób, sa nemuun baad nadoo do ramoo boo bã.

Sahõnh h̄e badäk hahȳy bã habong do P'op Hagã Do ky n'aa ety do ky n'aa hahȳy

Bëeh, Judah buuj wób, ta wób nesaa do moo heb'oooh do bë ky
2 n'aa ety. Ti hadoo né h̄e, dooh da bë kyy pé P'op Hagã Do
 matym gó ji taky n'aa ety noo gó. Ta wób bë ky n'aa ety bã, bë
 daaj h̄e né h̄e bë ky n'aa ketyy, bë na-ääj h̄e bë moo bok do hyb n'aa ta
 wób bë p'ää ky n'aa ety doo. ² Ẹr hapäh, daap h̄e hyb n'aa nado P'op
 Hagã Do ky n'aa ety nesaa do moo b'ook doo. Tahapäh do hyb n'aa
 taky n'aa ety sahõnh h̄e. ³ Ti hyb n'aa, kabaj'aa nadoo do bëeh, nesaa
 do moo heb'oooh do ky n'aa ety doo, bë na-ääj h̄e bë moo bok ta wób bë
 p'ää ky n'aa ety doo. Ti hyb n'aa, dooh né da bë kedëeb bã bë P'op Hagã
 Do ky n'aa ety do mahãnh. ⁴ Bë makyy apäh tak'ëp P'op Hagã Do ky
 enyym do bë wë, ji tahyb n'aa b'aa doo? Dooh tagah'ood bã bë hã, bë
 wë tawén ky enyym, ta wë bë h'yy kawareem hyb n'aa paawä ta hã bë
 h'yy ka'eeh hyb n'aa kã? ⁵ Bë nabuj keh'üüm do hyb n'aa, bë h'yy
 kawanareem do hyb n'aa na-ääj h̄e, bë an'oo bã tak'ëp bë P'op Hagã Do
 rejãã da takawajãan noo gó, sahõnh h̄e tanes'õos doo me P'op Hagã Do
 ky n'aa ety do kajaa bã kã. ⁶ Rabad'oo do pénh da P'op Hagã Do anoo
 da ta sãm sahõnh h̄e sa hã. ⁷ Ti anäng tak'ëp baad hadoo do P'op Hagã
 Do hã hana do gada doo, ta wë rakaweh'ëeh gad'aa doo, h'yyb nadajëp
 do ragadoo rakarën doo. Ta tii hã rah'yy kajäk do hyb n'aa, h'yy kanerët
 doo me baad hadoo do ramoo boo had'yyt h̄e. Ta ti hedoo do sa hã P'op

Hagä Do anoo da edëb had'yyt do ta pa. ⁸ Ti anäng ta wób. Sa hä hë ub rahyb n'aa newëë tii. Baad hadoo do P'op Hagä Do her'oot do raty n'aa ges'yyk. Nesaa do jawën rababok. Ta ti hedoo doo, ta kawaj'ään gó tak'ëp P'op Hagä Do rejää da. ⁹ Tak'ëp rabahoop da sahõnh hë nesaa do moo heb'ooch doo, Judah buuj pooj jé, ¹ Judah buuj nadoo do na-ääj hë. Tak'ëp baad nadoo do adäng da sahõnh hë sa hä. ¹⁰ Sahõnh hë baad hadoo do moo bok do hä, tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do anoo da. Rakawehëë däk da P'op Hagä Do matym gó. H'yyb näm do P'op Hagä Do anoo da sa hä. Pooj jé, Judah buuj baad hadoo do moo wät do hä tabad'oo da tii, tii bā Judah buuj nadoo do hä na-ääj hë. ¹¹ Dooh P'op Hagä Do asëew bā ji mahang. Judah buuj ji do bā, Judah buuj ji nado bā, sët né hë ji ta hä. ^{II}

¹² P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do nahapäh do nesaa do moo b'ook doo, dawëë da rababoo had'yyt hë P'op Hagä Do mahänh, ta ky n'aa jaw'yyk do dooh né paawā rahapëë bā. Hÿy kã, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hapäh do nesaa do moo b'ook doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa ety da sa hä. ¹³ Tii d' tawën hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do maa new'ëp do nado baad hado däk do P'op Hagä Do matym gó. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do tii, baad hedo padëëk do ta matym gó. ¹⁴ Ta see pé noo gó Judah buuj nadoo doo, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do nahapäh doo, ramoo bok ta ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo, dooh paawā rahapëë bā ta ky n'aa jaw'yyk doo. Tii da ta see pé noo gó rawén d'oo, sa h'yyb sa hä mejüü doo h'yyb n'aa. ¹⁵ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo ramoo bong bā, rametëëh tii hä, ti anäng né hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do sa h'yyb gó. Sa h'yyb ky n'aa tapaa sa hä hë, baad nadoo do ramoo boo bā. Sa h'yyb gó rahyb n'aa newëë do metëeh da sa hä, baad tado bā, baad tanado bā rabad'oo do paah. ¹⁶ Ta tii d' tabawät sahõnh hë ji h'yyb gó ji jejën do paa Kristo Jesus metyy noo gó, P'op Hagä Do ky gabuuj gó. Tii da né da tabahadoo, ta ky n'aa hanäm do ÿ maher'ood hõm do hä metëeh.

Mosees ky n'aa jaw'yyk do Judah buuj raky nadaheeh do ky n'aa hahÿy

¹⁷ Bë m' Judah buuj, bë wób sa nooh. Mosees ky n'aa jaw'yyk do hä bë daap yyp. P'op Hagä Do bë hapäh do hyb n'aa bë h'yy kasab'ee.

¹⁸ Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë ma kametëëk do hyb n'aa, P'op Hagä Do karën do bë bahapäh, tak'ëp baad hadoo do bë bahapäh na-ääj hë. ¹⁹ Ty temah do sa h'yyb mahüüm n'aa hadoo bëeh, bë hä péh. ^{III} Badagyp doo gó habok do sa bag hadoo bëeh, bë hä péh. ²⁰ P'op Hagä Do nahapäh do hä bë metëeh baad hadoo doo. Mosees ky n'aa jaw'yyk do bë hapäh do hyb n'aa, sahõnh hë bë bahapäh, sahõnh hë baad hadoo do bë bahapäh na-ääj hë. Ti hyb n'aa, nahapäh doo, karapee hadoo do sa ma matëg hadoo bëeh. ²¹ Ti hyb n'aa kã, hëd n'aa bë hä hë bë ma manetëëk, ta wób ma metëëk do bëeh? Hëd n'aa bë bet'sëëk, ti bë baher'oot ta wób nets'ëëk? ²² Hëd n'aa bë ÿym nadoo do sii bë beÿy, sa ÿym nadoo do sii ranayy, ta wób bë maher'ood bā? Hëd n'aa sa kabarii tób n'aa yt hä hanäng do bë bet'sëëk, tak'ëp kabarii ganen'ok do bëeh? ²³ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do hä bë h'yy kasab'ee, ti hadoo né hë, dooh bë wehëë bā P'op Hagä Doo, bë ky nadaheeh do hyb n'aa ta ky n'aa jaw'yyk doo. ²⁴ Ta tii d' bë bad'oo do hyb n'aa, bë hä kametä däk hahÿ P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerii däk doo: "Bë hyb n'aa Judah buuj nadoo do raky n'aa rejää P'op Hagä Doo." ^{IV}

²⁵ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do bë ky dahé bā, tii bā taw'ääts hë né hë ji masuuj noo byyh ji gahök doo, P'op Hagä Do karapee ji bahadoo do heen n'aa. Hÿy kã, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky nadahé bā, ji masuuj noo byyh kahög hõm né paawā, dooh ji P'op Hagä Do gado bā. Masuuj noo byyh kanehök do hado däk ji tii bā, Judah buuj né paawā ji. ²⁶ Hÿy kã, ta wób, Judah buuj nadoo doo, masuuj noo byyh kanehök doo, ramoo boo bā P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo, tii bā sa masuuj noo byyh kehök do hadoo raba-hado padëëk tii, P'op Hagä Do hä. P'op Hagä Do gadoo né da tii. ²⁷ Jé P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo, ta masuuj noo byyh kanahög né paawā, bë da taky n'aa ety P'op Hagä Do matym gó. Bë tawën ky n'aa ety da, bë ky nadaheeh do hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, bë hapëë né paawā ti ta ky n'aa jaw'yyk doo, anyy né paawā bë hä na-ääj hë ji masuuj noo byyh kahök do heen n'aa. ²⁸ Ta ti ÿ wén her'oot, dooh Judah buuj heh'äät ji do bā P'op Hagä Do matym gó,

I Pooj jé Judah buuj du d'oo da rahoop doo. P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do nahapäh do hyb n'aa né paawā, dooh raky dahé bā. II Baad hadoo do moo b'ook doo, baad hadoo do ragadoo né da ta hanaa. Nesaa do moo b'ook doo, nesaa do ragadoo né da ta hanaa. III Judah buuj nadoo do ramaneëh "ty temah doo"

ty temah do sa h'yyb mahüüm n'aa
bëeh IV Isajas 52.5, Esekijew 36.22

jääm hë j'ooj madäk doo me Judah buuj rabahed'oo doo da ji bad'oo do hyb n'aa. Ti hadoo P'op Hagä Do karapee ji hado däk do heen n'aa heh'äät do hä: Dooh j'ooj madäk doo me ji masuuj noo byyh kahök do tado bā tii. ²⁹ Jé ta h'yyb gó naa P'op Hagä Do karën do moo wät doo, ti né hë Judah buuj heh'äät doo. P'op Hagä Do Sahee baad hadoo do hä ji tah'yyb wareem däk doo, ti né hë P'op Hagä Do karapee ji hado däk do heen n'aa heh'äät doo. Jääm hë j'ooj madäk doo me tamejüü doo da ji masuuj noo byyh ji gahök doo, dooh ta karapee ji hado däk do heen n'aa heh'äät do tado bā. Ta wób raganado bā né paawā ta ti hedoo doo, P'op Hagä Do gadoo né da jé ta h'yyb gó naa P'op Hagä Do karën do moo wät doo.

Dooh P'op Hagä Do ky kahÿy bā taky däng do hä ky n'aa hahÿy

³ Nyy d' ÿ hanäng pé ta tii hä? ^V Daap hë g'eeh Judah buuj P'op Hagä Do asëew hõm ta wób sa mahang? Daap hë g'eeh ji masuuj noo byyh ji kahök do heen n'aa, Judah buuj hä tan'oo däk doo?

² Dooh. Dooh tii d' tado bā ÿ hanäng péh. Hajõng baad hadoo do ti anäng né hë ää Judah buuj wë, ta wób wë nanäng doo. Ta ti hajõng baad hadoo do mahang hahÿ ti ta bahänh baad hadoo doo: Judah buuj hä takan'oo däk P'op Hagä Do kyyh.

³ Hÿy kã, Judah buuj wób raky nadaheeh do hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh, dooh wäd g'eeh hÿy kã P'op Hagä Do moo wäd wäd bā sa hä taky däng doo? P'op Hagä Do ky kah'ÿyt g'eeh hÿy kã sa hä taky däng doo?

⁴ Dooh. Dooh P'op Hagä Do ky kahÿy bā taky däng doo. Baad hadoo do taker'ood had'yyt hë. Sahõnh hë badäk hahÿy bā habong do ti daap men'yyh doo. Tii da né hë takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó, Dawi makü kyyh P'op Hagä Do hä. Hahÿy da ta kyyh:

"Maher'oot bā, baad ub né a kyyh ji bahapäh da.
Öm da j'aa ketsë öm raky n'aa tapaa bā" ^{VI} —näng Dawi kyyh.

⁵ Hÿy kã, baad nadoo do ër moo bok do hä wyt ta maab däg, dooh tii da P'op Hagä Do bad'oo. Baad had'op sahõnh hë P'op Hagä Do bad'oo doo, ji nahadoo do hyb n'aa. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, nyy da ji kyyh tii bë nesaa do hä ji taky n'aa ety bā? "Taw'ääts hë nadoo do P'op Hagä Do bad'oo, ää tarejää do hyb n'aa", näng g'eeh ji? (Badäk hahÿy bā habok do hyb n'aa newëë doo da, reaanh doo da, ÿ her'oot ti ÿ erih do hä.)

⁶ Dooh. Baad had'yyt hë P'op Hagä Doo. Tii d' tanado bā paawā, dooh P'op Hagä Do haja bā paawā badäk hahÿy hā habong do taky n'aa ety bā. ⁷ Hÿy kã, hahÿy da apäh da ÿ her'ood wät do maa newëë do see ÿ taky gadoo: "Ji nawäd bā baad hadoo do ky n'aa metëeh doo da, ta bahänh baad had'op P'op Hagä Do ji bahapäh ti hä. P'op Hagä Do kawehëë däg kã baad nadoo doo ji moo wät do hyb n'aa. Ti hyb n'aa hëd n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa ety nesaa doo ji moo wät do hyb n'aa", näng mā ta kyyh. ⁸ "Taw'ääts hë nesaa do ër moo bok. Baad hadoo do du n'aa tii", nāk mā ta wób. "Baad had'op P'op Hagä Doo, kametëeh tii hä", nāk mäh. Tii d' mā ÿ ma mehetëk doo, sa nooh. Daap ramenyh kēh ÿ n'aa hä, ÿ raky n'aa rejää. P'op Hagä Do rejää né da tii da hyb n'aa newëë doo, tii da her'oot doo!

Dooh baad hadoo pé P'op Hagä Do matym gó ky n'aa hahÿy

⁹ Hÿy kã, ta wób sa bahänh g'eeh ääh, Judah buuj, P'op Hagä Do matym gó? Dooh, tabad'op hë. Nesaa do mejüü sahõnh hë ji hä, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ääj hë. ÿ metä däg kã ta tii. ¹⁰ Tii da né hë takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih do hä:

"Dooh baad hawät pé P'op Hagä Do karën doo da!

¹¹ Dooh baad hadoo do hä h'yy kadaw'uuh péh.

Dooh P'op Hagä Do hä hyb n'aa newëë péh.

¹² Sahõnh hë dooh rahyb n'aa newëë wäd P'op Hagä Doo.

Dawë hä rababoo hõm ta mahänh.

Nes'aa padäg sahõnh hë.

Dooh baad hadoo do moo wät péh!

Dooh sët had'os pé baad hadoo do moo wät péh." ^{VII}

¹³ "Kamag hood noo gasëëts däk do hadoo sa r'ood. Dajëb ta hanaa.

Ramer'oot doo me rawedii ta wób." ^{VIII}

"Aw'yy p'yyim mahÿy hadoo sa kyyh." ^{IX}

¹⁴ "Sa noo me raky n'aa was'ee had'yyt hë,

h'yy gaëëj gó rabaher'oot." ^X

¹⁵ "Nayyw hë radej'ëep ta wób.

¹⁶ Rahahõm hënh ragawats'iik sahõnh hë,

nesaa do ta wób rahoop ran'oo bā.

^V Tëg eh do 2, tég nad'ëed is do 25-29 hä terii wät do ky n'aa Paw-Ro ah'üüm

nā babā. ^{VI} Saaw-Mo 51.4 ^{VII} Saaw-Mo 14.1-3, 53.1-3, Ekeresijas 7.20 ^{VI}

^{II} Saaw-Mo 5.9 ^{IX} Saaw-Mo 140.3 ^X Saaw-Mo 10.7

¹⁷ Dooh h'yyb nyyw gó ta wób wē raboo bā.”^I

¹⁸ “Dooh P'op Hagā Do rawehēē bā,
dooh P'op Hagā Do rajeȳm bā sa h'yyb gó.”^{II}

Tii d' P'op Hagā Do kyyh.

¹⁹ Hyȳ kā, ər hapāh hahyȳh: Sahōnh hē né hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do her'oot doo, ta kyyh her'oot doo, ta ky n'aa jaw'yyk do gado dāk do sa hā né hē ti tabaher'oot, Judah buuj hā ti tabaher'oot.^{III} Tii d' tawén hadoo, bag hēnh sahōnh hē rababē dāk hyb n'aa da P'op Hagā Do matym gó. Dooh da sa kyy pēh. Sahōnh hē badāk hahyȳ hā habong do P'op Hagā Do ky n'aa etyy da.²⁰ Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do mejūū do ji moo wāt do hā, dooh da baad hadoo pé P'op Hagā Do matym gó. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hā kan'oo dāk do hā ji h'yy kadaw'uuh nesaa do ji h'yyb gó hanāng do hā.^{IV}

Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji hado dāk P'op Hagā Do matym gó ky n'aa hahyȳh

²¹ Hyȳ kā P'op Hagā Do metā dāk nyy da ji hajaa baad ji bahado dāk ta matym gó. Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū do ji ky daheeh do hyb n'aa nado tii. Ti hadoo né hē, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagā Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do na-āāj hē, raher'oot paa ta ti ky n'aa hā.

²² P'op Hagā Do anoo baad ji bahado dāk ta matym gó, Jesus Kristo hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa kā. Sahōnh hē né hē ta hā ky dah'eeh doo, baad rabahadoo da ta matym gó.^V Dooh P'op Hagā Do asēew bā ji mahang Judah buuj ji do bā, Judah buuj ji nado bā.²³ Sahōnh hē né hē ramoo bok dāk nesaa doo. Dawēē sahōnh hē rababoo dāk tak'ēp baad hadoo do mahānh, sa hā P'op Hagā Do anoo do paawā.^{VI}²⁴ Ti hado né paawā, bag hēnh P'op Hagā Do banoo baad sahōnh hē rabahado padēēk hyȳ kā ta matym gó, tak'ēp ji wē taky ennym do hyb n'aa, Kristo Jesus ər hyb n'aa dajēp do hyb n'aa ər tedēeb wāt do hyb n'aa nesaa do mahānh.²⁵ Ta T'aah P'op Hagā Do an'oo wāt, ər wē P'op Hagā Do kawajāān do ər hyb n'aa tabahoop hyb n'aa, ər hyb n'aa tadajēp hyb n'aa kā. Baad ər baad dāk hyȳ kā P'op Hagā Do matym gó, ər hyb n'aa Jesus dajēp ər ky dahé bā. Tii da P'op Hagā Do wén d'oo, baad had'op sahōnh hē tamoo wāt doo, tametēeh hyb n'aa. P'op Hagā Do sa hā tahyb n'aa b'aah do hyb n'aa, Kristo kajaa do pooj jé dooh tabaāj bā nesaa do ramoo bok do mabaj.²⁶ Ta T'aah P'op Hagā Do wén n'oo dāk, baad had'op sahōnh hē tamoo wāt doo, tametēeh hyb n'aa hyȳ kā. Baad ub né hē P'op Hagā Doo. Ti hadoo, baad rabahado padēēk na-āāj hē ta matym gó tan'oo bā, Jesus hā h'yy ka'eeh doo.

²⁷ Ti hyb n'aa, dooh hajaa pé ta hā hē tah'yy kasabé bā. Ji hā hē ji wén nahajaa ji h'yy kasab'ee doo, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa tadoo do hyb n'aa baad ji bahado dāk do P'op Hagā Do matym gó. Kristo bad'oo do hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji wén hado dāk ta matym gó. Ti hyb n'aa dooh ji hā bā ji hā hē ji h'yy kasabé bā.²⁸ Yȳ. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad ji bahado dāk P'op Hagā Do matym gó, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa ta do bā.²⁹ Judah buuj had'yyt nado P'op Hagā Do bag'āās. Sahōnh hē ta wób na-āāj hē né hē tabag'āās.³⁰ Sét ub P'op Hagā Doo. Baad rabahado padēēk tan'oo bā ta matym gó Judah buuj ta hā h'yy ka'eeh doo, Judah buuj nadoo do ta hā h'yy ka'eeh do na-āāj hē.³¹ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, dooh apāh ji karēn wāt ta ky n'aa jaw'yyk do Mosees hā kan'oo dāk do paa ȳ hanāng pé g'eeh? Dooh. Ti bahānh ər ky daheeh hyȳ kā ta ky n'aa jaw'yyk doo.^{VII}

Abaraām h'yy ka'eeh do ky n'aa hahyȳh

4 Taw'āāts hē ər hyb n'aa newē nyy da Abaraām, āā Isaraéw buuj wahé makūūh, baad hado dāk paa P'op Hagā Do matym gó.

² Baad Abaraām hado dāg bā paawā P'op Hagā Do matym gó, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do mejūū do tamoo wāt do hyb n'aa paawā, tii d' tado bā paawā, tahajaa paawā ta hā hē tah'yy kasabé bā. Ta hā hē tah'yy kasabé bā paawā, dooh P'op Hagā Do matym gó tado bā paawā tii.³ Hahyȳ da né hē P'op Hagā Do kyy kerih do hā takerii dāk Abaraām ky n'aa: “Abaraām ky dahé kán Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo.

^I *Isajas 59.8 II Saaw-Mo 36.1 III Tēg nad'ēēd is do 10 hanaa kerii dāk doo, Judah ky n'aa na-āāj hē. Ti na-āāj hē baad nadoo do ramoo bong do tii.*

^{IV} *Saaw-Mo 143, Garata 2.16 V Tahajaa na-āāj hē ji erii bā hahyȳ da: “P'op Hagā Do anoo baad ji bahado dāk ta matym gó, baad had'yyt hē Jesus Kristo bad'oo do hyb n'aa. Sahōnh hē né hē ta hā ky dah'eeh doo, baad rabahadoo da ta matym gó.” VI Tak'ēp hanām do P'op Hagā Do h'yyb dāng Adāw hā tabanoo hyb n'aa, ta panaa hā na-āāj hē. Ta jawén, Adāw ky nadaheeh do hyb n'aa, dooh ta ti tagado wād bā. VII Jesus hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji hajaa hyȳ kā baad ji ky dahé bā ta ky n'aa jaw'yyk doo.*

Taky daheeh do hyb n'aa né kā m', baad tawén hado dāk P'op Hagā Do matym gó”,^{VIII} nāng kerih doo.

⁴ Hyȳ kā, ji moo wāt do ky n'aa gó bē ȳ maher'oot: Ji moo wāt do hyb n'aa ji gado bā ji moo wāt do sām, tii bā ta sām ji gadoo doo, dooh daap hē ji gadoo do tado bā tii. Dooh bag hēnh ji gadoo do tado tii. Ji moo wāt do sām né hē tii. Ti hadoo baad ji hado dāk do hā P'op Hagā Do matym gó. Baad ji bahado dāg bā paawā baad hadoo do ji moo wāt do hyb n'aa, tii bā dooh bag hēnh tado wād bā paawā tii.⁵ P'op Hagā Do né hē ti hanoo, baad rabahado padēēk baad nadoo do paah. Ta hā h'yy ka'eeh doo, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē baad tabahado dāk ti P'op Hagā Do matym gó, ta ky n'aa jaw'yyk do mejūū do tamoo wāt do hyb n'aa nado.⁶ Tii d' né hē Dawi makū baher'oot paah. Ky n'aa kedēng mäh, baad hadoo do ramoo bok do hyb n'aa nado baad hado dāk do P'op Hagā Do matym gó. Hahyȳ da m' Dawi kyyh Saaw-Mo hā kerih doo:

⁷ “Ky n'aa kedēng tii, sa hā P'op Hagā Do hyb n'aa mabaan do ta ky n'aa jaw'yyk do raky nadaheeh do paah,

baad nadoo do ramoo bok do paa P'op Hagā Do awug hōm doo.

⁸ Ky n'aa kedēng tii, baad nadoo do ramoo bok do paa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do netsén doo”, nāng Dawi kyyh.^{IX}

⁹ Ȳ eaanh hyȳ kā, jāām hē sa masuuj noo byyh kehōk do ti ky n'aa kedēng g'eeh? Dooh. Judah buuj nadoo doo, sa masuuj noo byyh kanehōk doo, ti na-āāj hē raky n'aa kedēng. Abaraām h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē baad tawén hado dāk P'op Hagā Do hā, ər ky hadoo paah.¹⁰ Bē hyb n'aa newē, ny noo gó baad Abaraām hado dāk P'op Hagā Do matym gó? Ta masuuj noo byyh gahōk jawén paa bā, ta masuuj noo byyh tagahōk do pooj jé? Ti pooj jé né hē, dooh ta jawén tado bā.¹¹ Ta jawén tii, Abaraām hā takan'oo dāk sa masuuj noo byyh kahōk do heen n'aa. Ta masuuj noo byyh kanahōk nā bā, P'op Hagā Do hā tah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad tabahado dāk do metēē n'aa tii. Ti hyb n'aa, sahōnh hē sa masuuj noo byyh kanehōg né paawā, P'op Hagā Do hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad rabahado padēēk do P'op Hagā Do matym gó, sa wahé makū hado dāk Abaraām.¹² Sahōnh hē sa masuuj noo byyh kehōk doo, Abaraām masuuj noo byyh kanahōk nā bā h'yy ka'eeh doo da h'yy ka'eeh doo, ti na-āāj hē Abaraām panaa.

¹³ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do raky daheeh do hyb n'aa tado bā, Abaraām hā, Abaraām panaa hā na-āāj hē, P'op Hagā Do ky n'aa enooh sahōnh hē badāk hahȳ ta danāh rabahadoo hyb n'aa. Dooh. Ta ti P'op Hagā Do wén ky n'aa enooh sa hā, ta hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad rabahado padēēk P'op Hagā Do matym gó hyb n'aa tii.¹⁴ Mosees ky n'aa jaw'yyk do hā daab 'yyp do rado bā paawā ti Abaraām hā taky n'aa eno dāk do gadoo doo, tii bā daap hē paawā ji h'yy ka'eeh doo, daap hē na-āāj hē paawā tii bā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paah.¹⁵ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ji gadoo ȳ wén nāng, nesaa do hā Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ji tawén ky n'aa etyy, baad ji nahajaa doo do hyb n'aa ji ky dahé bā. Tanyy bā ky n'aa jaw'yyk doo, ji ky nadahé had'yyt hē né hē ta mahang.¹⁶ Ti hyb n'aa kā, ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ji gadoo. Jāām hē tak'ēp ji wē P'op Hagā Do ky ennym do hyb n'aa tii. Tii d' tawén hadoo, sahōnh hē Abaraām panaa ragadoo hyb n'aa Abaraām hā P'op Hagā Do ky n'aa eno dāk do paah. Tii bā Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapāh do Jesus hā h'yy ka'eeh do ragadoo tii. Ta wób, Judah buuj nadoo doo, Abaraām h'yy ka'eeh doo da h'yy ka'eeh doo, ti na-āāj hē ragadoo. Sahōnh hē P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh do sa wahé makū ti Abaraām.

¹⁷ Tii da né hē takerii dāk P'op Hagā Do kyyh Abaraām hā: “Hājōng hāj n'aa buuj sa yb da om ȳ an'oo bā”,^{XI} nāng mäh. ər yb né hē ti Abaraām, P'op Hagā Do Abaraām h'yy kaha'eeh do matym gó. Ti né hē P'op Hagā Doo, dejēp do hed'ēep doo. Ti né hē ky n'aa enooh badoh nā doo.¹⁸ Tabēēj dāg né paawā ta baab n'aa rabetaah do pan'aa, Abaraām ky daheeh hyb n'aa tagadaa had'yyt hē ta hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa hājōng hāj n'aa buuj sa yb tabahado dāk, ta hā P'op Hagā Do her'oot doo da né paah: “Metsén sagōōh, mahaja bā. Ti hawób da a panaa”,^{XII} nāng paa P'op Hagā Do ta hā.¹⁹ Abaraām hā pēh, dajēp do hadoo ta hub, tahyb n'aa newē bā. P'eets dāg 100 ta baab dāg ti noo gó. Sarah wog dajēp hadoo na-āāj hē, Abaraām hā. Ti hadoo né hē, baad ub Abaraām h'yy ka'eeh P'op Hagā Do hā.²⁰ Dooh taky sēew bā ta hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo. Tak'ēp P'op Hagā Do hā tah'yy kae dāk. Ta hā tah'yy ka'eeh doo me tawehēē dāk P'op Hagā Doo.²¹ P'op Hagā Do hajaa né hē tamoo wād bā taky dāng doo, baad Abaraām bahapēē dāg kán ta h'yyb gó.²² Ti hyb n'aa né hē baad tawén hado dāk P'op Hagā Do matym gó P'op Hagā Do an'oo bā, takerii dāk do

^{VIII} *Genesis 15.6 IX Saaw-Mo 32.1-2 X Genesis 17.4-6, Genesis 22.17-18*

^{XI} *Genesis 17.5 XII Genesis 15.5*

né hē. ²³ Abaraām hyb n'aa had'yyt nado takerii dāk ta tii. ²⁴ Takerii dāk er hyb n'aa na-āāj hē, eēr, baad ta matym gó hado dāk doo, P'op Hagā Do mo haj'aa. Takerii dāk er hyb n'aa, Jesus er wahē n'aa dejēp do mahang taganā wāt hanoo do hā h'yy ka'eeh doo. ²⁵ Jesus né ti nesaa do er h'yyb tym gó hanāng do hyb n'aa dajēb hā kan'oo dāk do paah. Jesus né ti dejēp do mahang ganā wāt do P'op Hagā Do an'oo bā, baad er bahado dāk hyb n'aa kā P'op Hagā Do matym gó.

P'op Hagā Do najiis er bahado dāk do ky n'aa hahȳȳh

5 Ti hyb n'aa kā, baad er bahado dāk do hyb n'aa kā P'op Hagā Do matym gó ta hā er h'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagā Do najiis er bahado dāk hyȳ kā. Dooch ta majī er hado boo bā. Er Wahē N'aa Jesus Kristo hyb n'aa tii. ² Er h'yy ka'eeh do hyb n'aa Kristo an'oo dāk, papuu j gó, h'yyb nyyw gó er babok hyb n'aa kā, P'op Hagā Do er wē ky ennyim do matym gó. Tsebee gó baad er gada P'op Hagā Do kabaj'aa do er gadoo ta sii. ³ Ti hyb n'aa had'yyt nado er tsebé. Baad nadoo do er ahob bā, er tsebé na-āāj hē. Er hapāh, baad nadoo do ji ahoop doo, nyyw hē ji h'yy ganajēē hōm tan'oo bā. ⁴ Nyyw hē ji h'yy ganajēē hōm doo, baad P'op Hagā Do hā. Ti hado né paawā ji aw'yyt apāh ky ennyim do see hyb n'aa dajēp péh. ⁵ Ta Sahee er h'yyb tym gó tabawād dāk P'op Hagā Do an'oo bā do hyb n'aa tii. ⁶ Bē hegāā, P'op Hagā Do h'yyb dāng do noo gó, er nahaja bā er daaj hē er kedēēb bā, Kristo dajēp nesaa do moo heb'ooch do sa hyb n'aa. ⁷ Dooch nyyw hē ji aw'yyt pé baad hawāt do see hyb n'aa dajēp péh. ⁸ Tii d' nado P'op Hagā Do hā! Hahȳȳ da P'op Hagā Do metēēh er takamahān doo: Kristo dajēp er hyb n'aa, nesaa do er bahadoo nā noo gó. ⁹ Hyȳ kā, baad er bahado dāk do hyb n'aa P'op Hagā Do matym gó, Kristo er hyb n'aa tadajēp do hyb n'aa, baad né hē er da ted'ēēp nesaa do hā ji taky n'aa etyy do mahānh. ¹⁰ P'op Hagā Do majī er bahadoo nā noo gó, ta najiis er bahado dāg kán tan'oo bā, er hyb n'aa ta T' aah dajēp do hyb n'aa. Ti bahānh hyȳ kā er da ted'ēēp banesaa hēnh er ahōm mahānh, ta najiis er bahado dāk do hyb n'aa kā. Tii d' tawén hadoo, taganā wāt do jawén paa bā, p'aa hēnh Kristo bawād dāk do hyb n'aa. ¹¹ P'op Hagā Do āā j'aa etsē, Jesus Kristo er Wahē N'aa hyb n'aa. Jesus Kristo hyb n'aa né hē P'op Hagā Do najiis er bahado dāk. Ta hyb n'aa, dooch P'op Hagā Do majī er do boo bā.

Adāw ky n'aa Kristo ky n'aa daheeh hahȳȳh

¹² Sét hē aj'yy nesaa do du n'aa badāk hahȳȳ bā. ¹ Nesaa do hyb n'aa kā, dajēb du dāk. Tii bā sahōnh hē badāk hahȳȳ bā haj'eeh do sa wē dajēb banyy dāg kán, nesaa do sahōnh hē ramoo boo dāk do hyb n'aa. ¹³ Ta ky n'aa jaw'yyk do Mosees hā P'op Hagā Do an'oo dāk do pooj jé tanyy dāg né hē nesaa do badāk hahȳȳ bā. Nesaa do badāk hahȳȳ hā habong do ramoo boo dāg né hē. Ti hadoo né hē, ta ky n'aa jaw'yyk takanan'oo nā bā do hyb n'aa sa hā, dooch P'op Hagā Do etsén nā bā sa hā nesaa doo. ¹⁴ Dooch né paawā taketsén bā nesaa do ti noo gó, radejēp né hē. Adāw bā naa, Mosees bawāt bā kā, sahōnh hē radejēp. Dooch né paawā sa wōb P'op Hagā Do mejūū do raky nadaheh bā Adāw bad'oo do paa da, radejēp né hē. Kristo, ta jawén kajaa do hād hadoo ti Adāw, pawóp hadoo do radu n'aa do hyb n'aa ji wē ratab'ēēs doo. ¹⁵ Tii d' tahado né paawā, baad hadoo doo, bag hēnh er gadoo do Kristo du n'aa doo, dooch Adāw ky nadaheeh do hyb n'aa tadu n'aa do hadoo tahado bā. Sét hē aj'yy ky nadaheeh do hyb n'aa hajōk do hā dajēb banyy dāg kán. Ti bahānh hyȳ kā P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do tabēs hajōk do sa wē. Ji matym n'aa bag hēnh ji hā kanoo do na-āāj hē tabēs hajōk do sa hā, sét hadoo doo, Jesus Kristo, ky ennyim do hyb n'aa er wē. ¹⁶ Bag hēnh P'op Hagā Do anoo do ji hā, dooch Adāw du n'aa do hadoo do taha-do bā. Sét hē nesaa do Adāw moo wāt doo, nesaa do hā ji P'op Hagā Do ky n'aa etyy tan'oo bā. Tii d' nado bag hēnh P'op Hagā Do ji hā tanoo do hā. Hajōō nuu me badāk hahȳȳ bā habong do P'op Hagā Do raky nadaheeh do jawén paa bā, taky ennyim doo gó bag hēnh ji hā P'op Hagā Do anoo ji matym n'aa, baad ji bahado dāk P'op Hagā Do matym gó hanoo doo. ¹⁷ Sét hē hadoo do ky nadaheeh do hyb n'aa, dajēb j'aa ketsē paa ji hā. Hyȳ kā sét hadoo do see hyb n'aa, Jesus Kristo hyb n'aa, baad er da j'aa ketsē nesaa do hā kā badāk hahȳȳ bā er babok bā. Er tii kā tak'ēp ji wē P'op Hagā Do ky ennyim do gadoo doo. Er tii kā baad hado dāk do P'op Hagā Do matym gó kā.

¹⁸ Sét hē aj'yy ky nadaheeh do hyb n'aa, sahōnh hē raky n'aa kety dāk paa dajēb hā. Ti hadoo na-āāj hē sét hē, Kristo, baad hadoo do tamoo wāt do hyb n'aa, ¹¹ sahōnh hē rahajaa baad rabahado padēēk P'op Hagā Do matym gó, radedēb had'yyt hē hyb n'aa kā P'op Hagā Do pa kā. ¹⁹ Sét

hē ky nadaheeh do hyb n'aa, sahōnh hē baad nadoo do moo heb'ooch do rabahado padēēk. Ti hadoo na-āāj hē, sét hē ky daheeh do hyb n'aa, hajōk baad rabahado padēēk da P'op Hagā Do matym gó.

²⁰ Hyȳ kā Mosees ky n'aa jaw'yyk do hā. Ta ti tawén kan'oo dāk, ji bahāpāh hyb n'aa nyy da tak'ēp baad nadoo tabahadoo nesaa do ji moo wāt doo. Nesaa do kah'ūūm noo gó, ti bahānh P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do kahūūm kán. ²¹ Nesaa do mejō had'yyt hē paa ji hā. Dajēb tamanaa ji wē. Hyȳ kā, ti bahānh P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do wén kahūūm kán, taky ennyim do j'aa ketsē hyb n'aa kā. P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do er tamejūū hyȳ kā, baad er bahado dāk hyb n'aa P'op Hagā Do matym gó. Er edēb had'yyt do tamanaa er wē, Jesus Kristo er Wahē N'aa hyb n'aa.

Nesaa do hā er dejēp Kristo sii ky n'aa hahȳȳh

6 Nesaa do kah'ūūm bā kā, ti bahānh P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do kahūūm kán, nāng ȳyh. Taw'āats hē g'eeh nesaa do er moo bok nā, er wē P'op Hagā Do ky ennyim do kah'ūūm hyb n'aa, ȳ hanāng pé g'eeh tii? ² Dooch. Dooch né taw'āats hē tado bā tii. Er dajēp paa nesaa do hā. Ti hyb n'aa, taw'āats hē nado nesaa doo gó er aboo nā bā. ³ Dooch g'eeh bē hapēē bā sahōnh hē Jesus hād gó er nu kemuun bong doo, séd er h'yyb hedo dāk Kristo Jesus dajēp do hā? Er dajēp hadoo ta sii. ⁴ Ti hyb n'aa, er ranu gemuun bong doo me er kadakā jēng hadoo Kristo sii. Ta tii d' tawén d'oo, papuu j gó er babok hyb n'aa hyȳ kā, dejēp do mahang ta Yb kabaj'aa doo me Kristo ganā wāt do hadoo. ⁵ Tii da séd er h'yyb hedo bā tadajēb hā, séd hā na-āāj né hē er h'yyb hedoo da taganā wāt do hā. ⁶ B'aa hā takepēēm dāk Kristo sii er h'yyb sāg Adāw hana doo, er h'yyb sāg hejōj gawatsig hōm hyb n'aa, nesaa do er hā tamanejō wāt hyb n'aa kā sa kariw n'aa sa karom mejūū doo da. ⁷ Tii d' tawén hadoo, dooch nesaa do haja wād do hyb n'aa dejēp do hā tamejō bā. ⁸ Hyȳ kā, Kristo sii er dejēp do hyb n'aa hadoo, ta sii er babok na-āāj hē baad er gada. ¹¹ Kristo ganā wāt do hyb n'aa, dooch tadajēb wād bā kā, er bahapāh. Dooch dajēb haja wād bā Kristo. ¹⁰ Sét nuu me paa Kristo dajēp, nesaa do er moo bok do hejōj tagawats'ik hyb n'aa. Dooch hyb n'aa tadajēb wāt péh. Taganā wāt kán. Tawād had'yyt hyȳ kā, P'op Hagā Do taweh'ēeh hyb n'aa kā. ¹¹ Ti hadoo né da bēeh. Taw'āats hē hahȳȳ da bē hyb n'aa newē: “Ȳ dajēb wāt nesaa do ji moo hew'ēēt do hā. Kristo Jesus hā ȳ h'yy kata dāk do hyb n'aa, P'op Hagā Do ȳ weh'ēeh hyb n'aa ȳ bawād had'yyt hyȳ kā”, nāk da bēeh, bē h'yyb gó.

¹² Ti hyb n'aa kā, bē an'oo manā nesaa do bē moo hew'ēēt do paa badāk hahȳȳ bā bē hub n'aa tamejō bā. Bē ky dahē manā nesaa do bē hub karēn doo. ¹³ Bē an'oo manā nesaa do hā bē moo hedoo doo, bē tsyym hedoo doo, bē hub hedoo do na-āāj hē. Bē an'oo manā baad nadoo do ta tii me bē moo bok. Bē genā bong hadoo dajēb moo gó naa. Ti hyb n'aa, taw'āats hē bē daaj hē bē kan'oo dāg P'op Hagā Do karēn doo da bē babok hyb n'aa. Taw'āats hē P'op Hagā Do hā bē an'oo bē moo hedoo doo, bē tsyym hedoo doo bē hub na-āāj hē, baad hadoo do ta tii me bē moo bok hyb n'aa kā. ¹⁴ Ta ti ȳ wén her'oot, dooch nesaa do ji h'yyb sāg karēn do bē hā tamejō wād bā, dooch Mosees ky n'aa jaw'yyk do bē tah'yyb mahūūm wāt do hyb n'aa. P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do ti bē tah'yyb mahūūm kán hyȳ kā. ¹⁵ Hyȳ kā ēnh, tahajaa g'eeh nesaa do er moo boo nā bā p'aa hēnh, dooch wād Mosees ky n'aa jaw'yyk do er tah'yyb mahūūm wād do hyb n'aa, P'op Hagā Do ji wē taky ennyim do ji tah'yyb mahūūm kán do hyb n'aa? Dooch. Dooch taw'āats hē tado bā tii. ¹⁶ Baad bē bahapāh ti hahȳȳh: Ta hā bē ky daheeh doo, ta ti bē kariw n'aa hadoo. Ta karom bēeh. Nesaa do ji h'yyb sāg karēn do karom bē do bā, bē da dajēp. ¹⁷ P'op Hagā Do karom bē do bā, P'op Hagā Do bē da tagadoo ta wē, baad dāg bē ta matym gó tan'oo bā. ¹⁷ P'op Hagā Do ȳ j'aa etsē, pooj jé nesaa do ji h'yyb sāg karēn do karom bē bahado né paawā, bē h'yyb gó naa bē ky dahē dāk hyȳ kā bē āā ma met'ēēg wāt doo. ¹⁸ Baad bē baboo dāk. Dooch nesaa do ji h'yyb sāg karēn do bē hā tamejō wād bā. Baad hadoo do P'op Hagā Do karēn do karom bē hyȳ kā. ¹⁹ Sa kariw n'aa ky n'aa gó, sa karom ky n'aa gó, bē ȳ maher'oot, nyyw hē ganahoot do hyb n'aa bē hā, bē daaj hē bē h'yyb nahejooj nā do hyb n'aa. P'ooj ub, bē moo hedoo doo, bē tsyym hedoo doo, ta see hedoo do na-āāj hē bē anoo paah, nu meby n'aa nāng doo, ky n'aa jaw'yyk do nanoo do bē moo bok hyb n'aa ta tii me. Nesaa do karom hadoo paa bēeh. Bē an'oo hyȳ kā bē moo hedoo doo, bē tsyym hedoo doo, bē né hē, baad hadoo do P'op Hagā Do karēn do bē moo bok hyb n'aa ta tii me, tsyt hē, nesaa do mahānh, P'op Hagā Do wē bē babok hyb n'aa kā. ²⁰ Pooj jé, nesaa do ji h'yyb sāg karēn do karom bē bahadoo noo gó, dooch baad hadoo do P'op Hagā Do karēn do mejō bā bē hā. ²¹ H'ēēd baad hadoo do bē gadoo ti noo gó ta ti hedoo do hanaa, ta hyb n'aa hyȳ

III Papuu j hadoo do ji bawāt do Kristo sii, badāk hahȳȳ bā tadu doo né paawā ta hā er h'yy ka'eeh noo gó naa, ti awāt nā er gadoo do hyȳ pong jé er hub papuu j nadajēp doo. IV Nesaa do ji h'yyb sāg karēn do karom ji do bā, dooch P'op Hagā Do wē ji nu dēē bā, tahanāng pé ti bē da dajēp

kä bē nu mebyng doo? Dooh baad hadoo do bē gado bā ta ti hedoo do hanaa. Ji dajēp, banesaa hēnh ji ahōm ta ti an'oo bā! ²² Hÿy kã, dooh nesaa do bē hã tamejō wäd bā. Baad bē baboo däg kãn. P'op Hagä Do karom bē bahado däk. Tsyt hē, baad P'op Hagä Do wē bē baboo däk ta ti an'oo bā. Ti hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do pa kã bē da aboo had'yyt hē. ²³ Banesaa hēnh, dawēē P'op Hagä Do mahānh ji h'yyb tym bawäd had'yyt hē, baad nadoo do ji moo wät do sãm. Tii d' nado ji matym n'aa P'op Hagä Do ji hã tanoo doo. Hÿ pong jé, ta pa had'yyt hē ji bawät P'op Hagä Do an'oo bā, ēr wahē n'aa Kristo Jesus hã ēr h'yy kata däk do hyb n'aa.

Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do tado wäd bā ēr hã mejüü do ky n'aa hahÿh

7 Wakān haa hedoo doo, bēeh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do hapäh do hã hÿ maher'oot. Ti hyb n'aa bē hapäh né hē hahÿh: Ta ky n'aa jaw'yyk do jãām hē ji hã tamejüü, ji edēp nã bā. ² Yñh kat'ēē däk do ky n'aa gó bē hÿ maher'oot: Ta patug bawät nã bā, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do an'oo bā ta see hã takat'ēē bā. Ta patug dajēp bā kã, tii bā dooh ta ky n'aa jaw'yyk do geām wäd bā. ³ Ti hyb n'aa kã, a'j'yy see hã takat'ēē bā paawā ta patug bawät nã bā, “Nesaa do moo hew'ēēt doo, ta patug nadoo do sii hahÿh doo”, ramaneēēnh tii bā ta ti yñh. Tii d' nado ta patug dajēp bā. Ta patug dajēp jawén paa bā, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do geām wäd bā ta see tagat'ēē bā. Ta patug dajēp bā kã, dooh nesaa do moo hew'ēēt doo, ta patug nadoo do sii hahÿh do tado wäd bā, ta see hã yñh kat'ēē bā. ¹

⁴ Ti hyb n'aa kã, wakān haa hedoo doo, bē na-āāj hē bē dajēp paa hadoo Mosees ky n'aa jaw'yyk do hã Kristo sii, P'op Hagä Do an'oo bā. Tii d' tawén hadoo, ta see hã bē h'yy kata däk hyb n'aa hÿy kã. Kristo, dejēp do mahang ganā wät do hã bē h'yy kata däk hyb n'aa, baad hadoo do P'op Hagä Do weh'ēēh do ēr moo bok hyb n'aa kã. ⁵ Pooj jé, ēr h'yyb sãg karēn doo da ēr babok noo gó, nesaa do tak'ēp ēr h'yyb karēn doo, ta ky n'aa jaw'yyk do nanoo do hyb n'aa tak'ēp ji karēn doo, awät né paa ēr hã. Nesaa do dajēb hanoo do ēr moo bok ti noo gó. ⁶ Hÿy kã, ēr dajēb wät do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do ēr tamesoo do paa hã, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ēr hã tamejō wäd bā. Papuuj gó P'op Hagä Do wē ēr moo bok hÿy kã, ta Sahee ēr tah'yyb mahüüm do hyb n'aa. Dooh pooj jé ji bahed'oo doo da, ky n'aa jaw'yyk do hã takerii däk doo da tado wäd bā, P'op Hagä Do wē ēr moo bok doo.

⁷ Nyy d' y hanäng pé tii? Nesaa g'eeh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk doo? Dooh. Dooh nesaa do tado bā. Mosees ky n'aa jaw'yyk do tanado bā paawā, dooh ji hapēē bā paawā ny hadoo do nesaa do P'op Hagä Do matym gó. Dooh paawā ji hapēē bā baad nado ji h'ēēd nadoo do hã ji h'yyb däk doo, “Mah'yyb däg manā a da hadoo do ma hã” ¹¹ ta ky n'aa jaw'yyk do naher'ood bā paawā. ⁸ Ti hadoo né hē, nesaa do tyw n'aa esóts kãn, tii bā hajōng baad nadoo do ji h'yy karēn do hedoo do hã ji h'yyb däg däk tan'oo bā, “Mah'yyb däg manā a h'ēēd nadoo do hã”, ta ky n'aa jaw'yyk do mejüü do hyb n'aa. Ky n'aa jaw'yyk do badoo bā nesaa do hã ji moo g'eÿym doo, tii bā dooh nesaa do ji tah'yyb tatug bā. ⁹ Pooj jé, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü do hã hÿ h'yy ganahoot nã bā, dooh y hyb n'aa p'eed bā y bawät doo. Ta jawén, ta ky n'aa jaw'yyk do y bahapäh bā kã, nesaa do banyy däg kãn hēp y tym gó. ¹⁰ Tii bā y dajēb wät hadoo, dawēē P'op Hagä Do mahānh y bawäd kãn, y hanäng pé tii. P'op Hagä Do mejüü doo, ta hã ji edēb had'yyt hē paawā ji ky dahé bā, dajēb tamana kan wē yÿ, tii b' y bahapēē däk.

¹¹ Hahÿy da tii: Nesaa do ji h'yyb gó hanäng do y tawadii. Y hajaa, y ed'oo, y ky daheeh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk doo, P'op Hagä Do pa y bawäd had'yyt hē hyb n'aa ta jawén. Tii bā, y nahajaa do hyb n'aa tii, dajēb hã y ky n'aa kety däg kãn, dawēē P'op Hagä Do mahānh y ketyn hōm. Ti hyb n'aa, nesaa do y tawadii ta tii hã, y wén näng. ¹² Ti hyb n'aa kã, dooh nesaa do tado bā P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hã kan'oo däk doo. Tsyt hē, nesaa do mahānh tii. Tsyt hē, nesaa do mahānh P'op Hagä Do mejüü doo. Baad had'op doo tii. Taw'āäts hē tii. ¹³ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, baad hadoo do an'oo bā g'eeh y dajēb kãn hadoo, dawēē P'op Hagä Do mahānh y bawäd däk? Dooh. Dooh ta ti tado bā ta ti hanoo doo. Nesaa do tii, tahana y dajēp, dawēē P'op Hagä Do mahānh y bawäd däk doo. Baad hadoo do y bahapäh bā kã, nesaa do y tah'yyb tatug wät baad hadoo do y ky nadaheeh hyb n'aa, nesaa do nas'aa né hē ji bahapēē däk hyb n'aa kã. Ti hyb n'aa kã, tak'ēp nas'aa né hē nesaa doo, P'op Hagä Do mejüü do metä däk.

¹⁴ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do hanaa tado bā nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hanaa né hē Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, ēr hapäh. Tii d' nado yÿh. Badäk hahÿy bā naa yÿh, ji daaj hē ji karēn do jawén hawät doo. Nesaa doo, kariw y n'aa hadoo. Tak'ēp tamejō had'yyt hē hã yÿ.

I Jãām hē ji edēp nã bā Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji hã tamejüü, Paw-Ro hanäng pé ta tii hã. II Esodo 20.17, Dew-Teronom 5.21

¹⁵ Dooh y h'yy ganyy bā y bahed'oo do hã. Y karēn do y moo wät doo, dooh y moo hew'ēēd bā. Tak'ēp y ganen'aak doo, ti né ti y moo wät doo. ¹⁶ Y kanarēn do y moo wät do tahadoo do hyb n'aa, tii bā, “Te hub né hē, baad ub P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo”, näng yÿh. ¹⁷ Dooh y tado wäd bā ta ti baad nadoo do moo wät doo. Nesaa do hēp y tym gó hawät do ti ta ti moo wät doo. ¹⁸ Y hapäh né hē, dooh baad hadoo pé hēp y sãg gó hawät péh. Ta ti y wén hapäh, y karēn né hē paawā baad hadoo do y moo wät, dooh y haja bā. ¹⁹ Baad hadoo do y karēn do nado ti y moo hew'ēēt doo. Y kanarēn doo, nesaa doo, ti ti y moo wäd had'yyt hē. ²⁰ Hÿy kã, y kanarēn do tado bā ti y moo hew'ēēt doo, dooh y tado wäd bā ta ti moo wät doo. Nesaa do hēp y tym gó hawät do moo wät ta ti tii.

²¹ Ti hyb n'aa kã, hahÿy da hēp yÿ gó awäd had'yyt hē y bahapäh: Baad hadoo do y karēn bā y moo wäd paawā, nesaa do hēp yÿ gó takametēēh, y tahewaāt, baad hadoo do y moo nawät hyb n'aa. ²² Hēp yÿ gó P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do y gen'aak. ²³ Ti hadoo né hē, hã yÿ hē awät na-āāj hē, y hapäh, hejój see péh, baad hadoo do y hyb n'aa newēē do y gen'aak do majÿ hadoo doo. Nesaa do hēp yÿ gó hanäng do y moo wäd had'yyt hē tan'oo bā tii. Y tamaso had'yyt hē tii hã. ²⁴ Tak'ēp baad nado né hē yÿh! Jaa y hed'ēēp da dajēb hejój mahānh hup yÿ gó hawät doo? ²⁵ P'op Hagä Do wē y tsebē. Ti né ti y hed'ēēp doo, ēr Wahē N'aa Jesus Kristo hyb n'aa.

Ti hyb n'aa kã, hahÿy da ti hã yÿ y hapäh doo: Hēp yÿ gó y karēn y ky daheeh P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hadoo né hē, nesaa do ji moo hew'ēēt do hejój karēn do hēp y sãg moo wät.

Baad ji bawäd had'yyt hē P'op Hagä Do wē ta Sahee an'oo bā ky n'aa hahÿh

8 Ti hyb n'aa kã, dooh P'op Hagä Do ky n'aa ety wäd bā kã banesaa hēnh jé Kristo Jesus hã h'yy kata däk doo. ² Banesaa hēnh ēr tawén ky n'aa nety wät, P'op Hagä Do Sahee hejój, ji edēb heh'āāt do hanoo doo, ēr tabedēēb wät do hyb n'aa nesaa do ji moo hew'ēēt do hejój mahānh, dajēb mahānh ^{IV} na-āāj hē. Kristo Jesus hyb n'aa tii d' tabad'oo. ³ Nahejoonh do hyb n'aa ēr h'yyb sãg, ēr nahajaa do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do ēr ky dahé bā, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do haja bā ēr tedēēb bā nesaa do hejój mahānh. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ēr tedēēb wät hÿy kã. Hahÿy da tabad'oo tii: Ta T'aah tamejō däk ēr mahang. Nahejoonh doo gó, ji hadoo doo da né hē tabana. P'op Hagä Do mejō däk nesaa do mabaj tadajēp hyb n'aa. Dajēb hã ta T'aah taky n'aa ety däk nesaa do ji moo wät do hyb n'aa. ⁴ Tii d' tawén d'oo, baad had'op, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da, ēr bahado däk hyb n'aa, ēē, ta Sahee h'yyb mahüüm doo da habok doo, ji h'yyb sãg karēn doo da nado.

⁵ Jé sa h'yyb sãg karēn doo da habok doo, sa h'yyb sãg karēn do hã had'yyt hē rah'yyb padēēk. Jé P'op Hagä Do Sahee karēn doo da habok doo, ta Sahee karēn do hã rah'yyb padēēk. ⁶ Ji da dajēp, dawēē P'op Hagä Do mahānh ji bawäd däg had'yyt hē ji h'yyb sãg an'oo bā. P'op Hagä Do Sahee kã ji tah'yyb mahüüm bā, ji edēb had'yyt hē P'op Hagä Do pa ta Sahee an'oo bā. H'yyb nyyw gó ji bawät tan'oo bā na-āāj hē. ⁷ Ji h'yyb sãg nesaa do gen'aak doo, P'op Hagä Do majÿ. Dooh taky dahé bā P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. Dooh na-āāj hē tahaja bā taky dahé bā. ⁸ Ti hyb n'aa, sa h'yyb sãg karēn doo da habok doo, dooh nahaja bā ran'oo bā P'op Hagä Do tsebē sa wē.

⁹ Tii d' nado bēeh. Dooh ji h'yyb sãg tado wäd bā bē tah'yyb mahüüm doo. P'op Hagä Do Sahee ti bē tah'yyb mahüüm doo kã, bē h'yyb gó ta Sahee awäd bā tii. Kristo Sahee sa h'yyb gó badoh doo, dooh Kristo karapee rado bā. ¹⁰ Bē h'yyb gó Kristo awäd bā, bē hub dajēb né da paawā nesaa do hyb n'aa, bē da edēb had'yyt hē hÿ pong jé P'op Hagä Do Sahee an'oo bā, baad bē bahado däk do hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. ¹¹ Dejēp do mahang Kristo ganā wät hanoo do Sahee bē h'yyb gó tawäd bā, tii bā Kristo ganā wät hanoo do genā hōm tan'oo bā na-āāj hē badäk hahÿy bā bē hub n'aa paah. Ta Sahee bē h'yyb gó hawät doo me tii d' tabad'oo da.

¹² Ti hyb n'aa kã wakān haa hedoo doo, taw'āäts hē dooh ēr ky dahé boo bā ji h'yyb sãg ji hã mejüü doo. Taw'āäts hē dooh ēr aboo boo bā ji h'yyb sãg karēn doo da. ¹³ Ta ti y wén her'oot, ji h'yyb sãg karēn doo da bē aboo bā, bē da dajēp, dawēē da bē baboo had'yyt hē tii bā P'op Hagä Do mahānh. Hÿy kã, P'op Hagä Do Sahee hejój me bē medug bā nesaa do ji karēn doo, tii bā bē da aboo had'yyt hē P'op Hagä Do sii. ¹⁴ Sahōnh hē P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm doo, P'op Hagä Do taah tii. ¹⁵ Dooh sa karom sa kariw n'aa tak'ēp sa hã mejüü do jeyÿm do hadoo bē hado bā, ta Sahee bē gado däk do an'oo bā. Ta Sahee, bē hã tan'oo

III Tēg nad'ēēd is do 14 bā naa, tēg nad'ēēd is do 23 tadu däk bā, Paw-Ro her'oot doo, ti hadoo né hē sahōnh hē ji hã. Ēr daaj hē, dooh ēr haja bā ēr moo boo bā P'op Hagä Do karēn doo. Jãām hē Kristo hã ji h'yy kata däg bā, baad ji bahado däk P'op Hagä Do matym gó. IV Dawēē P'op Hagä Do mahānh ji bawät do mahānh ji tedēēb wät, tahanäng pé ti dajēb mahānh ēr tedēēb wät doo

däk doo, P'op Hagä Do taah däg bë tan'oo bä kä. Ti né hë ta Sahee an'oo bä, "Ee" ër manëënh P'op Hagä Doo, ër Yb. ¹⁶ P'op Hagä Do taah né hë ëër, baad P'op Hagä Do Sahee metëëh ër h'y'yb tym hä. ¹⁷ Ta taah ër ba-hadoo do hyb n'aa, ër gadoo da ta taah hä P'op Hagä Do ky däng doo. Kristo sii ër gadoo da ta hä P'op Hagä Do an'oo däk doo. Kristo sii ër ahob bä, ta sii da ër babok ta bag tak'ëp gabarëëh doo gó, ta sii da ër kabaj'aa.

Tak'ëp hetsooh do ta jawén ji gadoo do ky n'aa hahÿÿh

¹⁸ Da hë ër ahoop doo, dooh its tii hä ÿÿ péh, tak'ëp hetsooh doo, kabaj'aa do ta jawén ër hä kametä däk do matym gó. ¹⁹ Sahõnh hë P'op Hagä Do pahuunh do paa tsebee gó ragada tak'ëp hetsooh doo, kabaj'aa do P'op Hagä Do taah ragadoo do noo gó kä. ²⁰ Sahõnh hë P'op Hagä Do pahuunh do ta ti tawén gada, P'op Hagä Do ky n'aa was'ee wät do hyb n'aa sahõnh hë tapehuunh doo, baad tawén nado wäd. P'op Hagä Do né hë tii, tii d' had'oo do paah. ¹ Ti hadoo né hë, ti awät ti noo gó sahõnh hë baad tabahado däk da p'aa hënh, tapehuunh do gad'aa, P'op Hagä Do an'oo bä. ²¹ Ta ti kajaa bä kä, P'op Hagä Do ed'ëep da sahõnh hë tapehuunh do paa takarej hä mahãnh. Tak'ëp hetsooh doo gó, kabaj'aa doo gó P'op Hagä Do taah rababok bä kä, sahõnh hë kapahuuj wät do na-ãaj kä ragadoo baad hadoo do sa nemuun.

²² Èr hapäh, sahõnh hë badäk hahÿÿ bä P'op Hagä Do pahuunh do paa ahoop ÿÿnh ajän mahÿÿj tahoop do hadoo. ²³ Ti had'yyt nado ahoop. Èr na-ãaj hë ër ahoop. Èër, ti nuuj jé P'op Hagä Do Sahee gadoo doo, ta jawén hÿ pong jé ër gadoo do metëe n'aa, ër ahoop baad ër gadaa nuuj jé ta wë P'op Hagä Do ër tagadoo bä kä. Ta taah ëër, ër gada. Èr gada papuuj ër hä däg. ²⁴ Èr tedëeb wät do hyb n'aa ër gada né hë ta tii. Èr gado däg bä paawä ër hä taky n'aa enooh doo, dooh hyb n'aa ta ti ji gadaa wät péh. Dooh ji gadaa bä ji gado däk doo. ²⁵ Èr ganadoo nä do hyb n'aa, baad ër gada sahõnh hë ër hä taky n'aa enooh do takajaa bä kä. Dooh ër h'yy gejë hõm bä.

²⁶ Èr gadaa nuuj jé P'op Hagä Do Sahee ër tamasa, nahejoonh do hyb n'aa ër h'y'yb. Dooh ër hapëe bä nyy da taw'ääts hë ji ky n'aa etsëe. Ti hadoo né hë, ji kyyh nadoo doo me P'op Hagä Do Sahee taky n'aa etsëe ër hyb n'aa. ²⁷ P'op Hagä Doo, ër h'y'yb tahapäh doo, tamaa napäh ta Sahee kyyh ër h'y'yb gó naa. P'op Hagä Do karën doo da né hë ta Sahee ky n'aa etsëe, P'op Hagä Do karapee tsyt hë ta wë kasëew däk do sa hyb n'aa.

²⁸ Èr hapäh, sahõnh hë né hë ji hä kametëeh doo, baad nadoo do sii hë, baad tabahado däk da P'op Hagä Do an'oo bä ta hä kamahãnh do sa hä, tanaënh do sa hä. Èr tanaëej wät, ji hä tah'y'yb däng do takaja däk hyb n'aa kä. ²⁹ Sahõnh hë tadu däng do pooj jé, P'op Hagä Do hapëe däk do sa hä P'op Hagä Do h'y'yb däng, ta T'aah hadoo rabahadoo hyb n'aa, hajök do ta wakãan hedoo do sa hÿÿj wah'ëeh hadoo do ta T'aah tabahadoo hyb n'aa. ³⁰ P'op Hagä Do h'y'yb däng do ta pooj jé, ti na-ãaj hë tanaëej kãn. Tanaëej wät doo, baad rabahado padëek ta matym gó tan'oo bä. Baad hado däk do ta matym gó tan'oo däk doo, kabaj'aa da, ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang rababoo däk da tan'oo bä.

³¹ Tii d' P'op Hagä Do bad'oo do hyb n'aa ji hä, wyt ta maab hë hahÿÿh: P'op Hagä Do bahag'ääs do hyb n'aa ëër, dooh hajaa pé ër hä. ³² Dooh P'op Hagä Do baa es'ii bät set hadoo do ta T'aah. Dajëb hä tahaënh paa ër sahõnh hë hyb n'aa. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, tanoo né da ji hä na-ãaj hë sahõnh hë ta seeh, takarën doo da ër bahajaa ër babok hyb n'aa. ³³ Jaa g'eeh hajaa P'op Hagä Do hasëew hõm do hä taky n'aa tapa bä? P'op Hagä Do tii, baad rabahado padëek tan'oo bä ta matym gó. ³⁴ Kristo Jesus ër hyb n'aa dajëp do paah, p'aa hënh ganä wät doo, P'op Hagä Do hub hadäk hënh hasooh doo, ër hyb n'aa taky n'aa etsëe. Ti hyb n'aa, dooh hajaa pé banesaa hënh ër taky n'aa ety bä. ³⁵ Jaa g'eeh hajaa Kristo ër takamahãnh do mahãnh ër tetyn bä? Ji ahoop doo, baad nadoo do ji wë kajaa doo, ji rarejã doo, ji asaah doo, ji saroor tamah doo, äm n'aa nang doo, ji radaj'ëep do na-ãaj hë, dooh tabad'op hë tahaja bä Kristo ër takamahãnh do mahãnh ër tetyn bä. ³⁶ Hahÿ takerii däk doo da né hë P'op Hagä Do hä Dawi her'oot do kametëeh ër hä:

"A hyb n'aa dajëb gó had'yyt hë äã babok, b'ëe radahej'ëep doo hënh ramahüüm doo da ran'oo bä äã hä." III

³⁷ Ta ti hedoo do bawäd bä né paawä ër hä, baad ër j'aa ketsëe had'yyt hë, P'op Hagä Doo, ër hä kamahãnh doo, an'oo bä. ³⁸ Baad ÿ bahapäh hahÿ hëp ÿÿ gó: Dooh hajaa pé ër hä P'op Hagä Do kamahãnh do mahãnh ër tetyn hõm bä. Dooh dajëb hajaa bä, dooh ji awät do haja bä,

I

II P'ooj

ub, dooh nä badäk hahÿÿ bä habong pé né paawä, ji P'op Hagä Do hapëe däk né hë. III Saaw-Mo 44.22

dooh äãs rahaja bä, dooh nesaa do hejój enäh do rahaja bä, dooh da hë ji wë hawät do haja bä, dooh ji pooj jé hawät do haja bä, dooh hejój n'aa enäh do rahaja bä, ³⁹ dooh p'op habong do hejój enäh do rahaja bä, dooh tũũ habong do hejój enäh do rahaja bä, dooh na-ãaj hë P'op Hagä Do pahuunh do see haja bä tii. Kristo Jesus, ër wahë n'aa hä takametëeh ër hä P'op Hagä Do kamahãnh doo. Dooh hajaa pé ër hä takamahãnh do mahãnh ër tetyn hõm bä.

Isaraew buuj ky n'aa hahÿÿh

Séd hä ÿ h'y'yy kata däk do hyb n'aa Kristo hä, né hup ÿ né hë hahÿÿ her'oot do hä. Dooh daap ÿ menä bä. Hëp ÿÿ gó P'op Hagä Do Sahee bawät do hyb n'aa, te hub né hë hahÿÿ her'oot doo, baad hëp ÿ metëeh hä ÿÿ: ² Tak'ëp né hë ÿ hyb n'aa tón, ÿ ahoop hëp ÿÿ gó ³⁻⁴ wakãn haa, Isaraew buuj sa hyb n'aa. Tahaja bä paawä, ÿ gadoo paawä ÿ ky n'aa kawas'ee däk doo, ÿ gado paawä dawëe Kristo mahãnh ÿ bawäd hõm doo, wakãn haa, Isaraew buuj sa hyb n'aa, ti raky n'aa kawas'ee bong hyb n'aa paawä, Kristo karapee rabahado padëek hyb n'aa paawä. P'op Hagä Do asëew hõm do tii, ta taah rabahadoo hyb n'aa paawä. Sa hä né hë P'op Hagä Do metä wät ta bag tak'ëp gabarëeh doo, ta kabaj'aa doo. Sa wahë n'aa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät paa nyy da tabad'oo sa hä. Sa hä paa taban'oo däk ta ky n'aa jaw'yyk doo. Sa hä P'op Hagä Do metëeh paa nyy da takarën ji ky n'aa jaw'yyk ta hä. Sa hä né hë hajõng baad hadoo do P'op Hagä Do ky n'aa enooh paah. ⁵ Abaraãm, Isak, Jakóh né ti sa wahë maküüh. Isaraew buuj sa see né hë ti Kristo, ji da hadoo tabahado däk do hyb n'aa. P'op Hagä Doo, sahõnh hë sa bahãnh hadoo doo, ji j'aa etsëe had'yyt do ti Kristo, P'op Hagä Do h'y'yb Däng Doo. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

⁶ Hÿÿ kä, Isaraew buuj mahang hajök raganadoo do hyb n'aa Jesus, dooh takaja bä g'eeh sa hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, Jesus raganadoo do metëeh apäh? Dooh. Tii d' bë edoo manäh. P'op Hagä Do moo wät né hë sa hä taky däng doo. Bë hyb n'aa newë hahÿÿh: Dooh sahõnh hë Isaraew buuj panaa, Isaraew buuj heh'ääts rado bä P'op Hagä Do hä, dooh sahõnh hë P'op Hagä Do karapee rado bä. ⁷ Abaraãm panaa rabahado né paawä, dooh sahõnh hë Abaraãm panaa heh'ääts do rado bä. Jääm hë ta wób tii, Abaraãm panaa heh'ääts do P'op Hagä Do hä. Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky däng paa Abaraãm hä: "Isak hanaa da a panaa heh'ääts." ⁸ Hahÿÿ d' tahanang pé tii: Dooh sahõnh hë Abaraãm hanaa P'op Hagä Do karapee rado bä. Jääm hë P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hyb n'aa henäk do P'op Hagä Do karapee heh'ääts tii. ⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh Abaraãm hä taky däng do paah: "Wät hahÿÿ hä, ta baab, p'aa hënh da òm ÿ bahehëen. Òm ÿ bahehëen bä p'aa hënh, t'aaah nyy däk da a ÿÿm Sarah", ^V nang mä P'op Hagä Do kyyh Abaraãm hä taky n'aa enooh doo.

¹⁰ Ta ti hä had'yyt hë nado ji bahapäh nyy da P'op Hagä Do basëew hõm ta karapee. Sét hë Rebëka taah sa yb, Isak äã wahë n'aa maküüh. ¹¹⁻¹² Sét hë né paawä sa yb, ta taah kawareeh henäk do pooj jé, dooh nä baad hadoo do ramoo boo ná bá, dooh nä baad nadoo do ramoo boo ná bá na-ãaj hë, P'op Hagä Do ky hadoo Rebëka hä: "Wah'ëeh hadoo doo, ta jawén ná karom da", ^{VI} nang mäh. Tii d' tawén hadoo, P'op Hagä Do h'y'yb däng do kaja däk hyb n'aa. P'op Hagä Do h'y'yb däng do né hë ti tanaënh doo. Dooh ramoo bok do hyb n'aa tado bá sa hä P'op Hagä Do h'y'yb däng doo. ¹³ Tii da né hë P'op Hagä Do kyy kerih do bód see her'oot: "Jakóh ÿ kamahãnh wät. Esauh dooh ÿ genaag bä." ^{VII}

¹⁴ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, "Dooh baad hadoo do P'op Hagä Do moo wäd ji hä", nang g'eeh ji kyyh? Dooh. Taw'ääts hë tii da dooh ji edo bá. ¹⁵ Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky hadoo Mosees hä: "ÿ ky enym da jé ÿ h'y'yb däng do hä. ÿ t'yyd mehün da jé ÿ h'y'yb däng do hä", ^{VIII} nang mä ta kyyh. ¹⁶ Ti hyb n'aa, ji karën do hyb n'aa nado ji tabasëm. Dooh tak'ëp ji hyb n'aa tam'aah do hyb n'aa tado bá na-ãaj hë. Jääm hë ji tat'yyd mehün do hyb n'aa P'op Hagä Do ji tawén sëm. ¹⁷ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyyh Paraóh hä ta kyy kerih doo gó: "Òm ÿ asëew hõm, hejój ÿÿ ÿ metëeh hyb n'aa né hë a hä, hät ÿ ky n'aa etsëeh hyb n'aa na-ãaj hë badäk hahÿÿ haw'ääts hë", nang mä ta kyyh. ¹⁸ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do t'yyd mehün tah'y'yb däng do hä, ranabuj keh'üüm tan'oo bá tah'y'yb däng doo.

¹⁹ "Tii d' tado bá, h'ëed hyb n'aa ër P'op Hagä Do ky n'aa tapaa ná? Dooh ji haja bä P'op Hagä Do h'y'yb däng do wë ji h'y'yy kawareem bá", nang apäh bë kyyh hä ÿÿ. ²⁰ Bë ÿ eanhh ënh: Jaa bë ajyy its, P'op Hagä Do bë ky gedag bá? "Héd n'aa tii da ÿ mabewyd wät", nang g'eeh apäh manajuu kyyh hewyt do há? ^{IX} ²¹ Dooh. Takarën doo da né hë hewyt do moo wät tsäng me. Takarën bá, sét ta pan'aa me tabewyt hanäm do hood ta seeh, hanäm do hood nado ta seeh.

²² Ti hadoo P'op Hagä Do hajaa tamoo wäd bá ji hä takarën doo da. P'op Hagä Do karën bá tahajaa paawä tametëeh ta kawajãan do nesaa

IV Genesis 21.12V

VI Genesis 25.23 VII Marakijas 1.2-3

VIII Esodo 33.19 IX Isajas 29.16, 45.9

do sa wê, tahajaa paawâ tametâ bâ ta hejój, sa hâ tamoo wât do hâ. Ti hadoo né hê tak'êp h'yyb jawyng gó tagada, nayyw hê tanarejâ h'yyb n'aa sa wê takawajâan doo, ta jawén tarejâ doo. ²³ Tii da P'op Hagä Do bad'oo tak'êp ta kamabaj'aa doo tametêeh h'yyb n'aa jé tat'yyd mehiin do sa hâ, ta pooj jé tenâm doo, tak'êp hetsoo doo ta jawén ragadoo h'yyb n'aa. ²⁴ Ta ti sa wób né èer, Judah buuj mahang, Judah buuj nadoo do mahang na-âaj hê ta wê tasêew bong doo. ²⁵ Tii d' né paa P'op Hagä Do ky n'aa rod Osejas häd näng do berii wât paa P'op Hagä Do kyyh. Hahÿy d' paa ta kyyh:

“Karapé haa ÿ maneëên da, karapé haa nadoo do paah.
ÿ kamanahän do paa ÿ maneëên da ÿ kamahän doo”, ^I näng ta kyyh.

26 Hahÿy da na-âaj hê P'op Hagä Do her'oot paah:

“Ti awât da ti noo gó kä,
karapé haa ÿ nanäng do paa ÿ naëej däk da karapé haa däg.” ^{II}

²⁷ Isaraéw buuj hâ kä, hahÿy d' paa P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do her'oot:

“Hood tég hawób hado né paawâ Isaraéw buuj,
jäâm né da sa wób P'op Hagä Do ed'ëep.
²⁸ Tii d' tawén hadoo,
nayyw hê né hê Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do gawats'iik da sa häj n'aa buuj.
Jäâm né da sa wób ked'ëep”, ^{III} näng mä Isajas kyyh.

²⁹ Isajas her'oot do paa hadoo né kä. Hahÿy d' paa ta kyyh:

“Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Doo,
Sahönh hê Haj'ap Do taneréd bâ paawâ èr wób rabadêp h'yyb n'aa èr panaa näng h'yyb n'aa,
Sodoma, Gomoha hado däg paawâ èer.
Èr paawâ gawatsjg jëng.” ^{IV}

³⁰ Hahÿy d' tahanäng pé tii: Judah buuj nadoo doo, dooh né paawâ resóts bâ nyy da baad rabahado padêek h'yyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad rawén hado däg kân hÿy kä ta matym gó, rah'yy ka'eeh do h'yyb n'aa. ³¹ Isaraéw buuj kä, tak'êp rah'yyb padäg né paawâ Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da rababok h'yyb n'aa, baad rabahado padêek h'yyb n'aa paawâ P'op Hagä Do matym gó, dooh baad rahado padäg bâ ta matym gó. ³² Héd n'aa ti rawén nahajaa? Rawén nahajaa, dooh rah'yy ka'eeh doo me resóts bâ tii. Jäâm hê ramoo bok do hâ rakarên baad rabahado padêek ta matym gó. Ti h'yyb n'aa, ta tii hâ tak'êp rah'yyb padêek do h'yyb n'aa, dooh tagah'ood bâ sa hâ h'ëed h'yyb n'aa Kristo da-jëp, Jesus rawén makyyys. Ta see hâ tak'êp j' h'yyb däk do h'yyb n'aa pâ hâ ji tsyyym poo heo, ji adêe hyng do hadoo tii. ³³ Tii d' né hê takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó:

“Bê h'yyb n'aa matakä.
Sijôn bâ ^V ÿ daj'aat da pâ, ta hâ ratsyyym poo heo h'yyb n'aa.
Ta hâ ratsyyym poo heo da.
Ti hadoo né hê, ta tii hâ h'yy kasadä doo,
dooh da tanu mebyy bâ”, näng ta kyyh. ^{VI}

10 Wakân haa hedoo doo, bê ÿ maher'oot hahÿy: Tak'êp paawâ ÿ karên Isaraéw buuj rabadêp P'op Hagä Do wê. Tii d' né hê ÿ ky n'aa etsêe P'op Hagä Do hâ sa h'yyb n'aa. ² ÿ hapäh né hê sa ky n'aa ÿ wén her'oot hahÿy: Tak'êp né hê rakarên paawâ P'op Hagä Do rah'yyb en'yyym. Ti hadoo né hê, dooh rah'yy gah'ood bâ P'op Hagä Do h'yyb däng do hâ. ³ Dooh rah'yy gah'ood bâ nyy da P'op Hagä Do bad'oo baad ji bahado däk h'yyb n'aa ta matym gó. Ratyw n'aa esoos nyy da rabad'oo, sa daaj hê baad rabahado padêek h'yyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ti h'yyb n'aa, dooh rakarên bâ ragado bâ P'op Hagä Do benyyw däk doo, baad ji bahado däk h'yyb n'aa ta matym gó. ⁴ Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do tado wäd bâ ji tah'yyb mahüüm doo, Kristo an'oo bâ. Ti h'yyb n'aa, sahönh hê Kristo hâ h'yy ka'eeh doo, baad rabahado padêek hÿy kä P'op Hagä Do matym gó. ^{VII}

^I Osejas 2.23 ^{II} Osejas 1.10 ^{III} Isajas 10.22-23 hanaa Paw-Ro erii wât doo. ^{IV} Isajas 1.9 ^V Jerusarên panang ti Sijôn. Isaraéw buuj na-âaj hê kä ra-maneëej kân Sijôn. ^{VI} Isajas 8.14, 28.16 daheeh ta ti kerii däk. Jesus ky n'aa né ti pâ ky n'aa gó teh'üüm doo. Hajök Isaraéw buuj sa hâ, dooh paawâ P'op Hagä Do ky n'aa enooh do dajêb bâ b'aa kajatsêk do hâ. Ky n'aa kawas'ee däk sa hâ b'aa hâ dajêp doo. Ti h'yyb n'aa Jesus rawén makyyys, rawén ganadoo. Panyyg gó Isajas erii wât doo da, hajök Isaraéw buuj ratsyyym poo heo do hadoo. ^{VII} Hahÿy da na-âaj

⁵ Hahÿy da Mosees erii wât do paa ta ky n'aa jaw'yyk do hâ hana do baad ji bahado däk do ky n'aa: “Jé hahÿy hâ kamejüü do moo wât doo, edêb né paawâ da ta h'yyb n'aa”, ^{VIII} näng ta kyyh. ⁶⁻⁷ Ta see hadoo Mosees kyyh seeh, ji h'yy ka'eeh do h'yyb n'aa baad P'op Hagä Do matym gó ji bahado däk do ky n'aa. Hahÿy da ta kyyh: “Dawëe nado a mahänh medoo manäh, ‘Jaa hasëek pé hÿ pong jé? Jaa hahyng pé t'öp dejêp do rababong bâ?’” näng mäh. Hahÿy d' tahanäng pé Mosees kyyh: Dooh h'yyb n'aa pé Kristo bahyng ji an'oo bâ. ^{IX} Dooh h'yyb n'aa pé dejêp do mahang Kristo ganyyh ji an'oo bâ. ^X Hahÿy da takerii däk: “Dawëe nado a mahänh panyyg hanäm doo. A h'yyb gó tabawät, a kyyh hâ tabawät”, ^{XI} näng kerih doo. ^{XII} Ta ti né hê ti panyyg hanäm do ji ky daheeh do pan'aa, ää maher'ood höm doo. ⁹ Hahÿy da ää panäk sahönh hâ: T'öp, a h'yyb gó naa ta wób ramoa napäh bâ, “Jesus né hê Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Doo”, manoo bâ, dejêp do mahang ganä wât P'op Hagä Do an'oo bâ baad a h'yyb gó maky dahé bâ na-âaj hê, tii bâ öm da P'op Hagä Do ed'ëep ne-saa do mahänh, öm da ted'ëep ta wê. ¹⁰ Ji tawén ed'ëep, ji h'yyb gó né hê ji ky daheeh do h'yyb n'aa baad ji bahado däk h'yyb n'aa P'op Hagä Do matym gó. Ji tawén ed'ëep na-âaj hê, ji noo me ji her'oot do h'yyb n'aa, “Jesus né hê Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Doo.” ¹¹ Tii da né hê takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: “Sahönh hê né hê ta hâ h'yy kasadä doo, dooh da ranu mebyy bâ”, ^{XIII} näng P'op Hagä Do kyyh. ¹² Séd hâ P'op Hagä Do gadoo ta hâ h'yy kasadä doo, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-âaj hê. Séd né hê Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahönh hê sa wahé n'aa. Baad taky n'aa edëng sahönh hê ta hâ ky n'aa ets'ëe doo. ¹³ Tii d' tawén hadoo, hahÿy da P'op Hagä Do ky däng do h'yyb n'aa: “Sahönh hê Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do hâ ky n'aa ets'ëe doo, wê ÿy da sa h'yyb tym edêp ÿ an'oo bâ.” ^{XIV}

¹⁴ Ti hado né paawâ, nyy d' raky n'aa etsêe g'eeh, dooh ta hâ rah'yy kae bâ? Nyy da Jesus Kristo hâ rah'yy ka'eeh da g'eeh, dooh raky n'aa napêe bâ ta ky n'aa? Nyy da raky n'aa napäh da, tananyy bâ ta ky n'aa sa hâ maher'oot doo? ¹⁵ Nyy da rabaher'oot P'op Hagä Do panyyg hanäm do ta wób sa hâ, P'op Hagä Do manejö bâ ramaher'oot h'yyb n'aa? Hahÿy da P'op Hagä Do kyy kerih do hâ ta ti ky n'aa: “Taw'äats hê, baad ub ta ti panyyg hanäm do panäg n'aa kajaa doo”, ^{XV} näng kerih do hâ.

¹⁶ Taw'äats hê né paawâ tii, dooh sahönh hê Isaraéw buuj ragado bâ P'op Hagä Do panyyg hanäm doo. Tii da né hê Isajas her'oot do paah. Hahÿy d' mä ta kyyh P'op Hagä Do hâ: “Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Doo, dooh raky dahé bâ èr her'oot doo”, ^{XVI} näng mäh. ¹⁷ Ti hadoo né hê, ji h'yy ka'eeh doo, panyyg hanäm do ji maa newëe do hâ tabana. Kristo kyyh né hê ti panyyg hanäm doo. ¹⁸ Hÿy kä, hajök Isaraéw buuj rah'yy kawa'eeh do h'yyb n'aa ÿ eeah hahÿy: Dooh g'eeh rapanyyg enä höm Kristo ky n'aa hâ? Rapanyyg enä höm né hê. Hahÿy P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot do hâ rapanyyg enä höm né hê ji bahapäh:

“Badäk hahÿy bâ haw'äats hê sa kyyh këh ÿ n'aa bawäd däk.
Dawëe sa kyyh kaja däk këh ÿ n'aa hâ.” ^{XVII}

¹⁹ Hÿy kä, rapanyyg enä höm né paawâ, dooh apäh Isaraéw buuj rah'yy genä bâ Kristo ky n'aa hâ, rawén ganadoo? Dooh. Dooh tii d' tado bâ. Pooj jé dó hahÿy da paa Mosees baher'oot P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hâ:

“Ta wób buuj hâ da,
p'ooj ub karapé haa nadoo do hâ,
bê da h'yy kajew'ëes ÿ an'oo bâ.
ÿ anoo da bê kawajâan ta wób buuj wê
bê hâ h'yy gatamah doo”, ^{XVIII} näng mäh.

²⁰ Ta jawén, baad ub Isajas baher'oot paa P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj nadoo do ky n'aa hâ. Hahÿy d' mä ta kyyh:

“Hâ ÿ h'yyb n'aa napeet do paa ÿ d' rawyyd kân sa h'yyb me.
ÿ kametä däk hâ ÿ h'yyb n'aa napeet do paa hâ”, ^{XIX} näng mäh.

hê tahajaa ji erii bâ tii: “Kristo hâ takaja däk Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Ti h'yyb n'aa, sahönh hê Kristo hâ h'yy ka'eeh doo, baad rabahado padêek hÿy kä P'op Hagä Do matym gó.” VIII Rewitikos 18.5 IX Dooh h'yyb n'aa pé Kristo bahyng ji an'oo bâ, Kristo ewäd hyng do h'yyb n'aa. X Dooh h'yyb n'aa pé dejêp do mahang Kristo ganyyh ji an'oo bâ, Kristo ganä wäd kân do h'yyb n'aa. XI Nahe-joos baad ji bahado däk h'yyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, kerih do hâ ji bahapäh. XII Dew-Teronom 30.14 XIII Isajas 28.16 hâ takerii däk tii. Dooh da ranu mebyy bâ ta matym gó rabé bâ, sahönh hê P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó, tahanäng pé tii. XIV Jowéw 2.32 XV Isajas 52.7 XVI Isajas 53.1 XVII Saaw-Mo 19.4 XVIII Dew-Teronom 32.21 XIX Isajas 65.1

21 Isaraéw buuj ky n'aa hã kã hahÿy da Isajas erii wãt P'op Hagã Do kyyh:

“Moh ÿÿ ÿ an'oo had'yyt paa nabuj keh'üüm do sa wë, hã ÿ h'yy kawereem do sa wë, ÿ masa do hyb n'aa paawã.”^I

Isaraéw buuj ta jawén P'op Hagã Do t'yyd mehÿn do ky n'aa hahÿy

Hahÿy da ÿ eanah hÿÿ kã: P'op Hagã Do mak'yyts kã g'eeh ta karapee, Isaraéw buuj? Dooh. Dooh P'op Hagã Do mak'yyts bã. Bë hegãã ÿÿh. ÿ na-ããj hë Isaraéw buuj, Abaraãm makü panaa seeh, Bën-Jamih 12 hedoo do Isaraéw taah see panaa ÿÿh.² Dooh P'op Hagã Do mak'yyts bã ta karapee p'ooj ub tasëew hõm doo. Bë hapãh né hë P'op Hagã Do kyy kerih doo gó P'op Hagã Do hã Eriij her'oot do paah. Hahÿy da Eriij makü kyyh P'op Hagã Do hã, Isaraéw buuj taky n'aa tapaa bã:³ “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, radejëeb kã sahõnh hë a ky n'aa rod hedoo doo. Rarejä bëeh a wë ji ma ejuu do tynng. Sét né hë ÿ mad'aak a ky n'aa rod sa see paah. ÿ na-ããj hë hÿÿ kã rakarën radaj'ëep.”^{II} nãng mã Eriij kyyh.⁴ Ti m' hahÿy da P'op Hagã Do ky gadoo Eriij: “ÿ asëew dák tsyt hë wë ÿÿ 7 miw ajyy. Ta ti dooh sa taron nuu me rehyy bë bã ta wób sa kabarii Baaw hãd nãng do wë”,^{III} nãng mã P'op Hagã Doo.⁵ Ti hadoo né hë da hë. P'op Hagã Do asëew hõm Isaraéw buuj sa wób, sa wë taky enyym do hyb n'aa.⁶ Hÿÿ kã, sa wë taky enyym do hyb n'aa tado bã P'op Hagã Do wén sëew hõm tii, dooh sa daaj hë baad hadoo do ramoo bok do hyb n'aa tado bã. Ji moo wãt do hyb n'aa tado bã paawã, tii bã dooh ji wë taky enyym do hyb n'aa had'yyt hë tado wãd bã.

⁷ Hahÿy da tabawãt, da hë, Isaraéw buuj mahang: Dooh Isaraéw buuj rawyyd bã ti resoos doo.^{IV} Jããm hë sa wób, P'op Hagã Do asëew hõm do rawyyd kã tii. Ta wób dooh rah'yy gah'ood bã. Abaa padëek sa h'yyb P'op Hagã Do an'oo bã.⁸ Hahÿy da P'op Hagã Do kyyh do hã tak-errii dák sa ky n'aa:

“Dooh rah'yy gah'ood bã P'op Hagã Do an'oo bã. Matym enã né paawã, dooh sa h'yyb gó rahapëe bã. Nabuuj enã né paawã, dooh ramaa napëe bã.”^V

⁹ Dawi na-ããj hë her'oot paa Isaraéw buuj h'yy ganahoot do sa ky n'aa. Hahÿy da ta kyyh sa ky n'aa hã, P'op Hagã Do hã taky n'aa etsëe bã:

“Man'oo sa tã, sa waa tak'ëp hanaak do na-ããj hë, h'yy kanap'eed gó rababok tan'oo bã, raganadaa bã baad nadoo do rabahoop hyb n'aa, nesaa do ramoo bok do sãm ragadoo hyb n'aa kã.¹⁰ Man'oo sa matym gabah'üüd dák, ranahapãh hyb n'aa. Man'oo ta wób karom rabahadoo hyb n'aa.”^{VI}

¹¹ Isaraéw buuj rah'yy kana'eeh do hyb n'aa, dawëe P'op Hagã Do mahãnh rababoo dæg had'yyt hë g'eeh hÿ jawén? Dooh. Dooh da raboo dæg had'yyt hë dawëe P'op Hagã Do mahãnh. Jesus ky n'aa raganadoo do hyb n'aa, resõdõts hõm do hyb n'aa, ta wób, Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagã Do edëeb kã hÿÿ kã ta wë, sa wë Isaraéw buuj rah'yy kajew'ëes hyb n'aa.^{VIII} Isaraéw buuj resõdõts hõm do hyb n'aa P'op Hagã Do ky n'aa edëe kã hÿÿ kã badãk hahÿy bã habong do Isaraéw buuj nadoo doo. Isaraéw buuj raganadoo do hyb n'aa P'op Hagã Do sa hã tanoo do paawã, baad P'op Hagã Do ky n'aa edëe kã hÿÿ kã Isaraéw buuj nadoo doo. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, bë hyb n'aa newë nyy da tak'ëp ti bahãnh baad ub tabahadoo sahõnh hë ër hã, p'aa hënh P'op Hagã Do wë Isaraéw buuj rah'yy kawereem bã kã, Jesus hã rah'yy kae padëek bã kã.

¹³ Bëeh, Isaraéw buuj nadoo do hã ÿ maher'oot hÿÿ kã. ÿ Kristo asëew hõm, ÿ tamejüü, Isaraéw buuj nadoo do mahang ta ky n'aa ÿ ma metëek hyb n'aa. Ti hyb n'aa tak'ëp ÿ kamahãn ta ti hã ÿ tamejüü doo, tak'ëp ÿ wén hyb n'aa tam'aah.¹⁴ Tii d' ÿ wén d'oo, ÿ karën ÿ an'oo bã paawã wakãh ÿ wób, Isaraéw buuj, bë hë rah'yy kajew'ëes. Bë wë rah'yy kajewëets bã, rat'yyd kamehÿn, Jesus hã rah'yy kae'eeh ÿ karën paawã, sa wób rabadëp hyb n'aa.¹⁵ Da hë hajök Isaraéw buuj P'op Hagã Do etyn hõm ta mahãnh, Jesus raganadoo do hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ti nuuj jé, hajök Isaraéw buuj nadoo do wób, ta majÿi hedoo do paah, ti kã ratyw n'aa nyy dák P'op Hagã Do najiis rabahadoo hyb n'aa kã. Ta jawén, Is-

I Isajas 65.2. Isaraéw buuj rapanyyng enã né paawã, rah'yy genã né paawã, ranabuj keh'üüm do hyb n'aa rawén ganadoo Kristo ky n'aa hanãm doo. II 1 Reis 19.10, 14 III 1 Reis 19.18 IV Isaraéw buuj ratyw n'aa esoos, baad rabahadoo hyb n'aa P'op Hagã Do matym gó. V Dew-Teronom 29.4, Isajas 29.10 VI Saaw-Mo 69.22-23 VII Rah'yy kajew'ëes bã da rat'yyd kamehÿn, tii bã da Jesus ragadoo.

araéw buuj rat'yyd kamehÿn bã kã, Kristo hã rah'yy kae bã kã, p'aa hënh da P'op Hagã Do gadoo ti ta wë. Tak'ëp tabahetsooh da ti noo gó kã. Dejëp do paa genã bong do hadoo da tiil!¹⁶ Panyyng ky n'aa gó bë ÿ maher'oot Isaraéw buuj ky n'aa: Tsyt hë P'op Hagã Do wë kasëew dæg bã pãw pan'aa uuh ta hã kan'oo dák doo, tii bã tsyt hë na-ããj hë ta wë kasëew dák sahõnh hë mad'aak doo. Tsyt hë P'op Hagã Do wë kasëew dák do tado bã joom patuuh, tii bã tsyt hë ta wë kasëew dák na-ããj hë joom moo sahõnh hë.^{VIII}

¹⁷ Joom oriib hãd nãng do hadoo P'op Hagã Do karapee, Isaraéw buuj. P'op Hagã Do gekyd hõm joom moo wób. Tii bã bëe kã, Isaraéw buuj nadoo doo, oriib hãd nãng do daap hawãng do moo hadoo do tets'aa dák joom tëeg heh'ãat hã, joom moo heh'ãat do mahang. Ta tãg, joom kóm hana doo, tabëh hÿÿ kã bë hã na-ããj kã.^{IX} Tii d' tahadoo do hyb n'aa, bë mak'yyts manã joom moo hedoo do P'op Hagã Do gekyd hõm doo, Isaraéw buuj. Bë h'yy kasabé manãh. Bë hyb n'aa newë hahÿy: Dooh bë tado bã joom patuuh hej'oonh doo. Joom patuuh ti bë hã hej'oonh doo.

¹⁹ Hahÿy da apãh h'yy kasab'ee doo gó bë see ky hadoo hã ÿÿ: “P'op Hagã Do gakyd hõm joom moo wób, Isaraéw buuj, ÿÿh, Isaraéw buuj nadoo doo, joom hã tabats'aa dák hyb n'aa, ÿ tagadoo hyb n'aa”, nãng apãh bë see kyyh.²⁰ Te hub né paawã tii, P'op Hagã Do wén gekyd hõm tii, rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. Õm P'op Hagã Do wén gadoo Kristo hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãats hë mahyb n'aa eãm, a hã hë h'yy kasabé manãh.²¹ P'op Hagã Do t'yyd manehÿn bã joom moo, Isaraéw buuj h'yy kana'eeh doo, õm na-ããj hë dooh da tat'yyd mehÿn bã P'op Hagã Do mahyb n'aa eréd hõm bã.²² Bë hyb n'aa newë hahÿy: Ky enyym né paawã P'op Hagã Do ji wë, dooh tahaja bã ji manesuj bã. P'op Hagã Do ky n'aa ety wãt Isaraéw buuj Kristo ganadoo doo. Ky enyym bë hã Isaraéw buuj nadoo doo. Taky enyym had'yyt hë bë hã, bë manabaan bã hahÿy: Jããm hë taky enyym do hyb n'aa bë tawén gadoo. Ta ti bë mabaan bã, bë hã hë bë du do bã bë h'yy ka'eeh, bë na-ããj hë P'op Hagã Do etyn hõm da, joom moo ji gakyd hõm do hadoo.²³ Isaraéw buuj h'yy kana'eeh do paa rah'yy kawereem bã, p'aa hënh rah'yy ka'eeh hyb n'aa kã, tii bã P'op Hagã Do gadoo p'aa hënh tii, joom moo joom tëeg hã ji ets'aa dák doo da. P'op Hagã Do hajaa tii d' tadoo bã sa hã.²⁴ Bëeh, daap hawãng do b'aa oriib moo hedoo doo, P'op Hagã Do gakyd bëeh, tii bã bë tets'aa dák joom oriib hãd nãng do heh'ãat do tëeg hã, joom moo nahado né paawã bë p'ooj ub. Ta tii da P'op Hagã Do haja bã tamoo wãd bã, ta bahãnh tahajaa Isaraéw buuj, joom oriib heh'ãat do moo hedoo doo, p'aa hënh tets'aa bã ta tëeg hã.^X

Ta jawén Isaraéw buuj P'op Hagã Do ed'ëep do ky n'aa hahÿy

²⁵ Wakãh haa hedoo doo, ÿ karën bë bahapãh hahÿ pooj jé ji nahapãh nã doo, bë hã hë bë h'yy kasabé mahãnh: Hajök Isaraéw buuj wób nabuj keh'üüm doo, dooh Jesus hã rah'yy gah'ood nã bã, sahõnh hë ta ti Isaraéw buuj nadoo do P'op Hagã Do hã h'yy ka'eeh do pan'aa ta hã rah'yy kae padãg bã kã.²⁶ Ta ti kajaa bã kã, P'op Hagã Do ed'ëep da ta wë sahõnh hë Isaraéw buuj. Tii da né hë P'op Hagã Do kyy kerih do her'oot:

“Panang Sijõn^{XI} hãd nãng doo bã naa kajaa da ji h'yyb tym dëeh. Tado hõm da P'op Hagã Do ganen'aak do Isaraéw panaa ramoo bok doo.

²⁷ Hahÿ ti sa hã ÿ ky n'aa enooh doo, sa hã ÿ bad'oo doo, nesaa do sa h'yyb gó hanãng do ÿ ado hõm bã kã”,^{XII} nãng P'op Hagã Doo.

²⁸ Jesus Kristo ky n'aa hanãm do raganadoo do hyb n'aa, P'op Hagã Do majÿi dó ti Isaraéw buuj, bëeh, Isaraéw buuj nadoo doo, tyw n'aa enãh hyb n'aa, Kristo hã bë h'yy ka'eeh hyb n'aa. Ti hadoo né hë, P'op Hagã Do asëew hõm do hyb n'aa sa wahë maküüh, P'op Hagã Do kamahãn had'yyt hë Isaraéw buuj, sa wahë maküüh hã taky n'aa enooh do hyb n'aa.²⁹ Tii d' tawén hadoo, dooh P'op Hagã Do ado hõm bã sa hã tanoo do paah. Dooh na-ããj hë tah'yy kahÿy bã tasëew hõm do sa hã.³⁰ Isaraéw buuj raky nadaheeh do hyb n'aa P'op Hagã Do t'yyd

VIII Hahÿy d' tahanãng pé tii: Tsyt hë P'op Hagã Do wë kasëew dák paa Abaraãm, Isak, Jakóh, Isaraéw buuj sa wahë n'aa. Ti hyb n'aa sa panaa na-ããj hë kasëew bong tsyt hë ta wë. Hahÿ na-ããj hë: Tsyt hë P'op Hagã Do wë kasëew padëek jããm hë pooj jé Kristo hã h'yy ka'eeh doo. Isaraéw buuj né tii. Ti hyb n'aa, tsyt hë P'op Hagã Do wë kasëew padëek sahõnh hë pooj jé h'yy ka'eeh do sa wakãan. IX Hahÿy d' tahanãng pé tii: P'op Hagã Do asog hõm Isaraéw buuj wób. Isaraéw buuj nadoo do tagadoo sa jawén buuj. Hÿÿ kã ti ragadoo dák na-ããj hë sa sii Abaraãm hã, Abaraãm panaa hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh do paah. X P'aa hënh P'op Hagã Do hajaa tagadoo ta wë Isaraéw buuj Jesus hã rah'yy kae bã kã, tahanãng pé tii. XI Jerusarënh hãd see ti Sijõn. Isaraéw buuj ti na-ããj hë ramaneënh Sijõn. XII Isajas 59.20-21, 27.9, Jeremiij 31.33-34.

mehiñ bēeh, p'ooj ub ta hā ky nadah'eeh doo. ³¹ Hÿy kã, Isaraēw buuj na-ããj hē raky nadaheeh do wób rabahado padēēk do hyb n'aa kã, P'op Hagã Do t'yyd mehiñ da sa hã, bē P'op Hagã Do t'yyd mehiñ doo da. ³² Sahõnh hē badãk hahÿy bã habong do nabuj keh'ũum, P'op Hagã Do metã kãn. Dooh sa daaj hē rahaja bã rakedēēb bã, ti hyb n'aa P'op Hagã Do t'yyd mehiñ sahõnh hē.

P'op Hagã Do Paw-Ro j'aa etsē do ky n'aa hahÿy

³³ Tak'ēp né hē P'op Hagã Do ky enyym!
Tak'ēp baad ub sahõnh hē tamoo wāt doo.
Sahõnh hē P'op Hagã Do hapãh.
Dooh ji haja bã ji h'yy ganyy bã nyy da
P'op Hagã Do h'yyb dāng tamoo wāt doo.
Dooh ji haja bã ji h'yy gah'ood bã h'ēēd hyb n'aa
P'op Hagã Do bad'oo tamoo wāt doo.
³⁴ “Dooh hapãh pé Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb.
Dooh maher'oot pé ta hã nyy da tabad'oo.”^I
³⁵ “Dooh hanoo pé P'op Hagã Do hã, tamab'aanh péh!”^{II}
³⁶ Tii d' tawén hadoo, sahõnh hē ta hanaa had'yyt hē.
Ti né hē sahõnh hē mo haj'aa nāng doo.
Ta no n'aa had'yyt hē.
Taw'ãäts hē ta hã ji j'aa etsē had'yyt hē. ÿy. Tii d' né hē. Taw'ãäts hē.

Tsyt hē P'op Hagã Do wē ji awät do ky n'aa hahÿy

Ti hyb n'aa kã wakãh haa, P'op Hagã Do ər tat'yyd mehiñ do
12 hyb n'aa, tak'ēp ÿ bētsēē bē kan'oo dāk hyb n'aa P'op Hagã Do
hã, ta wē bē baboo had'yyt hē hyb n'aa. Taw'ãäts hē tsyt hē, nesaa do mahãnh, tagen'aak doo da bē babok. Tii da né hē P'op Hagã Do ji hyb n'aa jawÿyk. ² Bē aboo manã badãk hahÿy hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do rababok doo da. Bē an'oo bē P'op Hagã Do h'yyb h'ÿyt, papuuj, P'op Hagã Do karēn do bē hyb n'aa newēē hyb n'aa. Tii bã bē hapãh da P'op Hagã Do karēn doo. Taw'ãäts hē, baad had'op, P'op Hagã Do tsebē hanoo do ti P'op Hagã Do karēn doo. ³ Taky enyym doo gó ÿ P'op Hagã Do asēw hõm do hyb n'aa ta mejũũ do ÿ bahadoo hyb n'aa, hahÿy da ÿ etsēē bē hã: Bē kawehēē manã bē hã hē. P'op Hagã Do anoo do pénh bē h'yy ka'eeh doo, bē hyb n'aa newēē. ⁴ Hahÿy hyb n'aa ta ti ÿ etsēē bē hã: Sét hē né paawã ji, hajõng ji hã hanãng doo, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo doo, ji matym hedoo doo. Ta see ti ji moo hoo wāt doo. Ta see ti ji tsyym bad'oo doo. Ta see pan'aa ji matym, ta see pan'aa ji nabuuj. ⁵ Tii hadoo ər hã: Hajõk né paawã ər, sét hē Kristo hub hadoo ər, sét hē Kristo karapee ər, ta hã ər h'yy kata dāk do hyb n'aa. Hajõk né paawã ər, sét hã ər kata dāk ər da hadoo do hã, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo doo sét hã ji hã takata dāk doo da. Ti hyb n'aa, bē kawehēē manã bē hã hē ÿ wén nāng. ⁶ Ta ky enyym gó P'op Hagã Do an'oo dāk ər hã ta Sahee hejõ gó ji hajaa doo. ər hã tetym hõm ta Sahee ky gabuuj gó ər hajaa doo. Ti hyb n'aa kã, ər see hã P'op Hagã Do an'oo däg bã P'op Hagã Do metēēh do ta wób hã tamaher'oot hyb n'aa, taw'ãäts hē ta h'yy ka'eeh doo pénh tamaher'oot tii. ⁷ Ji hã tan'oo däg bã ta wób ji masa doo, tii bã taw'ãäts hē ji masa né hē. Ji hã tan'oo däg bã ta wób ji ma metēēk hyb n'aa, taw'ãäts hē ji ma metēēk né hē. ⁸ Ji hã tan'oo däg bã ta wób ji h'yyb en'yym hyb n'aa, tii bã taw'ãäts hē ji h'yyb en'yym né hē ta wób. Ji hã tan'oo däg bã bedoh do sa hã ji masa hyb n'aa, taw'ãäts hē baad né hē ji masa. Ji hã tan'oo däg bã ta wób sa wahē n'aa ji bahadoo hyb n'aa, taw'ãäts hē h'yyb hedoo doo me ji bag'ãas. Ji hã tan'oo däg bã ta wób ji t'yyd mehiñ hyb n'aa, taw'ãäts hē tsebē gó tii d' ji bad'oo.

⁹ Taw'ãäts hē bē h'yyb gó naa bē kamahãh bē da hadoo doo. Bē kamahãh manã nesaa doo. Taw'ãäts hē baad hadoo do bē kamahãh had'yyt hē. ¹⁰ Taw'ãäts hē ji wakãh baad ji kamahãh doo da bē kamahãh bē da hadoo doo. Bē wehēē bē da hadoo doo, bē hã hē bē kaweh'ēēh do bahãh.

¹¹ Taw'ãäts hē tak'ēp bē hyb n'aa tam'aah P'op Hagã Do wē bē moo bok do hã. Bē h'yyb nahũũj manãh, bē moo nahũũj manãh. Taw'ãäts hē bē h'yyb gó naa, h'yyb hedoo doo me bē moo boo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē.

¹² Baad hadoo do bē gadoo da ta jawén bē bahapãh do hyb n'aa, taw'ãäts hē h'yyb tsebē gó bē aboo had'yyt hē. Taw'ãäts hē h'yyb jawyg gó bē gadoo baad nadoo do bē ahob bã. Bē əréd manã bē ky n'aa etsēē doo.

¹³ Bē masaa bē wē hanãng doo me P'op Hagã Do karapee, tsyt hē ta wē kasēw bong doo, bedoh doo. Taw'ãäts hē baad bē gadoo bē tób yt nu kejãk doo.

¹⁴ Bē ky n'aa edēē bē hã rejãã doo. Taw'ãäts hē bē ky n'aa edēē tii. Bē ky n'aa was'ee manãh.

¹⁵ Taw'ãäts hē bē tsebē tsebē do sa sii. Bē aód ha'oot do sa sii.

¹⁶ Taw'ãäts hē baad bē babok ta wób sa wē, séd bē h'yyb hedoo hyb n'aa. Sa bahãnh bē nu gadãk bē edoo manãh. Taw'ãäts hē ta wób sa yd jé had'os do sa da bē h'yyb hedoo. Bē hajaa ta wób mahãnh bē edoo manãh.

¹⁷ Baad nadoo do bē hã ramoo boo bã, bē mabaaj manã baad nadoo doo me. Taw'ãäts hē bē hyb n'aa newē nyy da baad hadoo do bē moo bok ta wób sa matym gó. ¹⁸ Taw'ãäts hē sahõnh hē bē hajaa doo me bē tyw n'aa esoos nyy da bē bad'oo, hanãm gó bē babok hyb n'aa sahõnh hē sa wē. ¹⁹ Wakãh haa hedoo do ÿ kamahãh doo, bē mabaaj manã baad nadoo do bē hã ramoo bok bã. P'op Hagã Do ti hanoo ta ti hedoo do sãm. Tii da né hē kerih doo gó P'op Hagã Do kyyh:

“ÿ né hē ti ta sãm habaanh doo.

ÿ né hē ti baad nadoo do ta sãm hanoo doo”,^{III} nāng mã P'op Hagã Doo.

²⁰ P'op Hagã Do kyyh her'oot doo da né bē bad'oo. Hahÿy da ta kyyh:

“A maji asa bã,
man'oo ta hã ta waa.
Tahoo kaaj bã,
man'oo ta naēng.
Nu mebyng da tii bã,
baad nadoo tamoo wāt do paa hyb n'aa.”^{IV}

²¹ Bē an'oo manã nesaa do j'aa ketsē bē hã. Taw'ãäts hē bē j'aa ketsē nesaa do hã baad hadoo doo me.

Hyb n'aa jewyk do sa hã ji ky daheeh do ky n'aa hahÿy

Taw'ãäts hē bē sahõnh hē bē ky daheeh hyb n'aa jewyk do ji
13 rabag'ãas doo. Ta ti ÿ wén mejũũ, dooh P'op Hagã Do ky gabuuj nadoo pé ji wahē n'aa. P'op Hagã Do né hē ti hanoo ji wahē n'aa rabahadoo hyb n'aa. ² Ti hyb n'aa sa wahē n'aa wē h'yy kawareem doo, P'op Hagã Do hanoo do wē né hē tah'yy kawareem. Tii d' hedoo do sa daaj hē raky n'aa katakyk baad nadoo doo me. ³ Baad moo bok doo, dooh hyb n'aa rajeyym pé hyb n'aa jewyk doo hedoo doo. Baad nadoo do moo bok do ti ti he'ÿym sa hã. Baad ub, neÿym doo gó ji karēn bã ji awäd bã ji wahē n'aa wē, taw'ãäts hē baad hadoo doo ji moo wāt, tii bã ji wahē n'aa tsebē da ji wē. Ji moo wāt do hã da raj'aa etsē tii bã. ⁴ P'op Hagã Do karom hadoo ji wahē n'aa hedoo doo, baad hadoo doo ramoo bok hyb n'aa ji hã. Hÿy kã, baad nadoo doo ji moo wäd bã, taw'ãäts hē ji eÿym sa hã, rahajaa do hyb n'aa ji rarejãã. P'op Hagã Do karom, nesaa do moo bok do rejãã do hadoo tii. ⁵ Ti hyb n'aa, taw'ãäts hē ji ky daheeh né hē ji wahē n'aa. Ji ranarejãã hyb n'aa had'yyt hē nado ji ky daheeh. Ji wén ky daheeh na-ããj hē, ji h'yyb ji hã taky n'aa tapa mahãnh. ⁶ Ti hyb n'aa, ji gadoo do uuh ji an'oo had'yyt hē ji hã n'aa bag'ãas do sa hã. Sa hã ji wén noo ta tii, P'op Hagã Do karom hadoo rabahadoo do hyb n'aa, raty kanewad had'yyt hē do hyb n'aa rabag'ãas do hã. ⁷ Taw'ãäts hē bē an'oo né hē dajēer ji hã n'aa bag'ãas do ramejũũ doo. Taw'ãäts hē na-ããj hē baad ji weh'ēēh hyb n'aa jewyk doo ji hã bag'ãas doo.

⁸ Bē kũüt enã manãh. Tabad'op hē bē kũüt enãh. Jããm hē ji da hadoo doo ji kamahãh do ti bē kũüt hado had'yyt hē sa wē. Ta ti ÿ wén her'oot, ta da hadoo do kamahãh doo, taky dahé dāk do hyb n'aa sahõnh hē P'op Hagã Do ky n'aa jawÿyk doo. ⁹ Hahÿy da P'op Hagã Do ky n'aa jawÿyk doo: “Aã manã ta see ÿym sii. Madajēēb manã da da hadoo doo. Etsēēg manãh. H'yyb däg manã da da hadoo do h'ēēd hã.”^V Ta ti ta ky n'aa jawÿyk doo, ta ky n'aa jawÿyk doo wób na-ããj hē, hahÿy sét hadoo do tamejũũ do hã takaja dāk: “Makahãh a da hadoo doo, a hã makamahãh doo da.”^{VII} Jé kamahãh doo, dooh baad nadoo doo tamoo wäd bã ta da hadoo do hã. Ti hyb n'aa, jé kamahãh do ky dahé däg kãn P'op Hagã Do ky n'aa jawÿyk doo. ¹¹ Taw'ãäts hē bē ÿ maher'ood wāt doo da bē babok, da hē ər babok bã Kristo matēēh doo ji gadaa had'yyt hē bē hapãh do hyb n'aa. Bē h'yyb kanap'eed manã hã ÿy do rah'yy kanapeet doo da. Taw'ãäts hē bē h'yyb hedoo, ji h'yyb nãm doo hadoo. ər du doo noo gó Jesus hã ər h'yy ka'eeh doo, hãd badawēēt nã ta wē ji Kristo ed'ēep doo. Hÿy kã hãd edaa dāk. Ti hyb n'aa taw'ãäts hē bē h'yyb hēdo bē ÿ maher'ood wāt doo da bē babok hyb n'aa. ¹² Panyyg ky n'aa gó bē ÿ maher'oot tii: Edaa dāk atsēm bahãnh doo, edaa dāk tabawak, ti hyb n'aa, taw'ãäts hē ər əréd badagyp hadoo doo ji moo wāt do paah.^{VII}

III Dew-Teronom 32.35 IV Proweh-Bijos 25.21-22 V Esodo 20.13-15, 17, Dew-Teronom 5.17-19, 21 VI Rewitikos 19.18 VII Badagyp hadoo doo, sahõnh hē nesaa pé tii.

Taw'ääts hē baad hadoo doo gó er babok, ta bag gó er babok do hyb n'aa. Ji kuman hadoo ti baad hadoo doo, ta me nesaa do hā ji j'aa ketsē doo. ¹³ Taw'ääts hē baad er babok, adēb bā, ta bag gó, ji awāt do hadoo. Taw'ääts hē dooh ji aoom bā jarakē hedoo do hā. Taw'ääts hē dooh ta bahānh ji awēē bā na-āāj hē. Taw'ääts hē dooh er aā bā ji ŷym ji patug nadoo do sii. Taw'ääts hē dooh er moo boo nu meby n'aa nāng doo. Taw'ääts hē dooh er aboo bā sēd ji h'yyb nahedoo doo gó ji da hadoo do hā, dooh ta wób hā er h'yy kajewēets na-āāj hē. ¹⁴ Bē an'oo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus Kristo, bē h'yyb gó tabawād had'yyt hē, bē tah'yyb mahūūm, Kristo bawāt doo da bē babok hyb n'aa kā. Bē an'oo manā nesaa do ji h'yyb sāg karēn do bē h'yyb gó tawād bā, nesaa do bē moo boo mahānh.

Nyy da ji bawāt ji da hadoo do wē ky n'aa hahŷȳh

14 Taw'ääts hē bē gadoo ji hā P'op Hagā Do karēn do hā baad h'yy ganēhot nā doo. Bē ky kedag manā sa sii sa hā baad hadoo do p'āā. ² Ta wób sa hā tahajaa sahōnh hē ji awēē bā. Tii d' nado ta wób sa hā. Baad h'yy ganēhot nā do sa hā, dooh ji awēē bā ta dab. ³ Sahōnh hē haw'aa doo, sahōnh hē hawēh doo, taw'ääts hē dooh rama'yyts bā ta dab nawēh doo. Ti hadoo ēnh ta dab naw'ēeh doo, taw'ääts hē dooh raky n'aa ety bā baad nadoo do hā ta dab haw'ēeh doo, P'op Hagā Do gado dāk do hyb n'aa sahōnh hē haw'aa doo, sahōnh hē hewēh doo. ⁴ Karom ky n'aa gó bē ŷ maher'oot ta tii: Dooch taw'ääts hē tado bā ta see karom ji nabuuj gedo bā, baad tamoo nawād bā ji edoo bā. P'op Hagā Doo, ta kariw n'aa ti taher'oot da baad tawād bā, baad tanawād bā. Baad dāg da tabahadoo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hajaa do hyb n'aa baad had'yyt hē tabahado dāk tan'oo bā.

⁵ Ta wób rahyb n'aa jew'yyk ta āh see ta āh wób mahānh. Ta wób sa hā, sēd uuh had'yyt hē ji āh. Ti hyb n'aa, taw'ääts hē baad bē bahapāh bē h'yyb gó h'ēed hyb n'aa bē bad'oo bē bahed'oo doo. ⁶ Ta ā see hyb n'aa jaw'yyk doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do taweh'ēeh do hyb n'aa tii d' tabad'oo. Sahōnh hē hawēh doo, sahōnh hē hawa doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do taweh'ēeh do hyb n'aa tii d' tabad'oo na-āāj hē, ta waa, ta tā hyb n'aa P'op Hagā Do hā taj'aa etsē do hyb n'aa. Ta dab nawēh doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do taweh'ēeh do hyb n'aa tii d' tabad'oo na-āāj hē. P'op Hagā Do hā na-āāj hē taj'aa etsē tii. ⁷ Dooch er daaj hē er ta danāh er do bā er aboo bā, er dajēb bā na-āāj hē. Dooch ji daaj hē ji h'yyb en'yyim hyb n'aa ji awād bā, ji dajēb bā. ⁸ Badāk hahŷȳh bā er abok doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do er h'yyb en'yyim hyb n'aa tii, er dajēb na-āāj hē. Ti hyb n'aa kā, badāk hahŷȳh bā er abok bā, er dajēb bā na-āāj hē, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ma had'yyt hē ēēr. ⁹ Ti hyb n'aa né hē Kristo wén dajēp, tawén ganā wāt, sahōnh hē sa wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa, dejēp do sa wahē n'aa, edēp do sa wahē n'aa na-āāj hē.

¹⁰ Ti hyb n'aa, h'ēed hyb n'aa bē ky n'aa ety bē wakāān hadoo do ta dab tabawēh do hyb n'aa? Bēē kā, baad h'yy ka'eeh doo, h'ēed hyb n'aa bē makyy bē wakāān hadoo do ta dab tanawēh do hyb n'aa? Er sahōnh hē, er da kamētā dāk P'op Hagā Do matym gó er taky n'aa ety hyb n'aa, er hā tabaher'oot hyb n'aa tagado bā, taganado bā er moo bok do paah. ¹¹ Hahŷȳh da takerii dāk P'op Hagā Do kyy kerih doo gó:

“Baad ŷ ky dāng, dooh ŷ ky kahŷȳd bā”, nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo,

“sahōnh hē rabehyy b'ēeh da sa taron nu paa me pój ŷȳ jé.

Sahōnh hē raj'aa etsē da P'op Hagā Doo”, nāng mā P'op Hagā Do kyyh.

¹² Ti hyb n'aa kā, er sahōnh hē, sēt ken'yyh da P'op Hagā Do hā er da kaner'oot er babok do paa hā.

¹³ Ti hyb n'aa taw'ääts hē er erēt er da hadoo do er ky n'aa ety doo. Taw'ääts hē baad bē hyb n'aa matakā, tabad'op hē bē moo boo mahānh, tabad'op hē bē her'ood mahānh baad nadoo do hā h'yyb tatuk do bē seeh. ¹⁴ Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā ŷ h'yy kata dāk do hyb n'aa, baad ub hēp ŷȳ gó ŷ bahapāh hahŷȳh: Ji awa do mahang, ji awēh do mahang, dooh ti hanāng pé baad nado wād ji bahado dāk P'op Hagā Do matym gó hanoo doo. Baad ub ti sahōnh hē. Ti hadoo né hē, jé hahŷȳh da hyb n'aa newēē doo: “Hahŷȳh dooh ji awēē bā. Dooch P'op Hagā Do karēn bā ji awēē bā”, tanoo bā ta h'yyb gó, tii bā taw'ääts hē nado tawēē bā. Baad nado dāk ti ta hā. ¹⁵ Bē awa do hyb n'aa, bē awēh do hyb n'aa bē wakāān hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do bē h'yyb rejā bā, tii bā dooh kamahān gó bē aboo booh. Bē an'oo manā bē awēh do hyb n'aa bē wakāān hedoo doo, sa hyb n'aa Kristo dajēp doo, baad rawén h'yy kanae wāt. ¹⁶ Ti hyb n'aa hahŷȳh etsēē bē hā: Bē adoo manā bē wakāān hedoo do h'yyb rejāā doo, baad né paawā ti bē hā. Taw'ääts hē bē h'yyb bē meso, baad hadoo do bē hā hyb n'aa, ta wób Jesus hā h'yy kana'eeh do

I Isajas 45.23

bē raky n'aa rejā mahānh. ¹⁷ Ta ti ŷ wén etsēē bē hā, ji awa do hyb n'aa nado, ji nawa do hyb n'aa nado, ji eēēk do hyb n'aa nado tabag'āās doo bā ji P'op Hagā Do gadoo. Ti nado P'op Hagā Do karēn do ji hā. P'op Hagā Do ji tabag'āās bā, takarēn ta Sahee ji tah'yyb mahūūm do hyb n'aa baad ji bawāt ta matym gó, h'yyb nyyw gó ji bawāt ji da hadoo do wē, tsebee gó ji bawāt na-āāj hē. ¹⁸ Ta tii da Kristo wē moo bok do rah'yyb en'yyim P'op Hagā Doo. Baad ub da na-āāj hē ta wób raher'oot ta tii d' hawāt do sa ky n'aa.

¹⁹ Ti hyb n'aa kā, taw'ääts hē h'yyb nyyw gó ji bawāt ji da hadoo do wē hanoo do hā er h'yyb padēēk, er moo booh. Taw'ääts hē er h'yyb padēēk na-āāj hē er moo bok er da hadoo do masa do hā, Jesus hā er h'yy ka'eeh do takah'ūūm hyb n'aa. ²⁰ Bē rejā manā bē da hadoo do h'yyb gó P'op Hagā Do moo wāt doo, bē awa do hyb n'aa, bē awēh do hyb n'aa sa hā baad nadoo doo. Tahaja né paawā sahōnh hē ji awa bā, ji awēē bā, dooh taw'ääts hē tado bā ji awēē bā, ji awa bā ta see h'yyb panas'ēeh doo, baad tah'yy kanae wāt hanoo doo. ²¹ Taw'ääts hē dooh ji eēg bā uwā s'ēēb, taw'ääts hē dooh ji awēē bā ji tā, ta ti ji da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do tah'yyb tatug bā. Taw'ääts hē tabad'op hē er moo boo er da hadoo do baad nadoo do hā tah'yyb tatuk doo.

²² Baad tado bā a hā sahōnh hē hedoo pé ji awēē bā, uwa s'ēēb ji eēg bā, taw'ääts hē tii. P'op Hagā Do hapāh a h'yyb. Mamejō manā ta wób ragadoo a hā pé baad hadoo doo. Ky n'aa kedēng jé ta hā hē ky n'aa kanatapaa doo, ta hā pé baad hadoo do p'āā. ²³ Tii d' nado h'yy ketyn doo gó ta tā tawēē bā, ta hā pé ji nawēh doo. P'op Hagā Do ky n'aa ety da ta ti hedoo doo, h'yy ka'eeh doo me tanadoo do hyb n'aa tabad'oo doo. Sahōnh hē ji h'yy ka'eeh doo me nadoo do ji moo wāt doo, baad nado ti P'op Hagā Do matym gó.

15 Taw'ääts hē ēēr, baad P'op Hagā Do hā h'yy kasadā doo, er gadoo, er masa er da hadoo do baad nado nā P'op Hagā Do hā h'yy kasadā doo. Taw'ääts hē dooh er karēn do jawén er abooh.

² Taw'ääts hē er sahōnh hē er h'yyb en'yyim er wakāān hedoo doo, baad tabadoo hyb n'aa sa hā, baad P'op Hagā Do hā rah'yy kasadā hyb n'aa kā. ³ Kristo na-āāj hē, dooh ta daaj hē tah'yyb en'yyim do jawén nado paa tabawāt. Ta wób tamasa hyb n'aa paa ti tabawāt, hahŷȳ kerih do paa metēeh doo da né hē: “Jó ŷȳ tabadāng ōm raky n'aa rejāā doo. ŷ né hē gado dāk, a hā tanadāng hyb n'aa”, ⁴ Sahōnh hē P'op Hagā Do kyyh p'ooj ub kerii dāk doo, takerii dāk er tama metēēk hyb n'aa, h'yy ganajēng doo me, ta kyy kerih doo gó hana do ji h'yyb nām doo me er gada hyb n'aa baad hadoo do er hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo. ⁵ P'op Hagā Do hā, ji h'yy ganajēng doo hanoo doo, ji tah'yyb en'yyim doo, ŷ ky n'aa etsēē, sēd bē h'yyb hedoo had'yyt hē tan'oo bā, Kristo Jesus bawād wāt doo da bē babok hyb n'aa, ⁶ sēt hadoo doo me bē h'yyb, sēt hadoo doo me bē kyyh, P'op Hagā Doo, er Wahē N'aa Jesus Kristo Yb, bē j'aa etsēē hyb n'aa kā.

⁷ Ti hyb n'aa kā, taw'ääts hē bē gadoo bē da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh doo, bē Kristo gado dāk doo da. Taw'ääts hē tii da bē bad'oo P'op Hagā Do kawehēē dāk hyb n'aa. ⁸ Bē hyb n'aa newēē bē ŷ maher'oot doo: Kristo bana kán Judah buuj tamasa hyb n'aa, te hub né hē P'op Hagā Doo, tametēeh hyb n'aa, Judah buuj sa wahē makūū hā P'op Hagā Do ky dāng do takaja dāk hyb n'aa, ⁹ Judah buuj nadoo do P'op Hagā Do raj'aa etsēē hyb n'aa, sa wē tat'yyd mehīn do hyb n'aa. Tii da né paa takerii dāk ta ti ky n'aa:

“Ti hyb n'aa a hā ŷ j'aa etsē da Judah buuj nadoo do mahang. Ōm ŷ ma ejām da.” IV

¹⁰ Hahŷȳh da na-āāj hē takerii dāk:

“Bēeh, Judah buuj nadoo doo, bē tsebee P'op Hagā Do karapee sa sii, Judah buuj sa sii.” V

¹¹ Hahŷȳh da na-āāj hē takerii dāk:

“Bēeh, Judah buuj nadoo doo, bē j'aa etsēē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Sahōnh hē badāk hahŷȳh hā habong doo, bē j'aa etsēē ta hā.” VI

II Hahŷȳh d' apāh Paw-Ro hanāng péh: Ji awēē bā ji da hadoo do tayy doo, ji h'yyb tatuk tabawēh hyb n'aa ta hā pé ji nawēh doo. Tii bā ta hā hē, ta daaj hē ta h'yyb ky n'aa tapaa, tii d' tabad'oo do hyb n'aa. Tii bā teréd hōm Jesus hā tah'yy ka'eeh doo, ta daaj hē, ta hā hē ta h'yyb ky tapaa do hyb n'aa, baad nado tamoo wāt ted'oo do hyb n'aa. III Saaw-Mo 69.9 hā takerii dāk ti P'op Hagā Do hā kaher'oot do paah. IV 2 Samuēw 22.50, Saaw-Mo 18.49 V Dew-Teronom 32.43 VI Saaw-Mo 117.1

¹² Hahÿÿ d' paa Isajas baher'oot:

“Ganyyh da Jesé panaa mahang Judah buuj nadoo do bag'ääs doo. Ta hä da rah'yy kasadä.”¹

¹³ P'op Hagä Do hä, baad taky n'aa enooh do ji gada hanoo do hä ÿ ky n'aa etsëë bë h'yy gadajang tan'oo bã, h'yyb nyyw gó bë babok tan'oo bã bë hä, ta hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ta ti ÿ wén ky n'aa etsëë, ta Sahee hejój me tan'oo bã baad ub had'yyt hë bë gada hyb n'aa èr hä taky n'aa enooh doo.

¹⁴ Wakän haa hedoo doo, baad ÿ bahapäh hahÿÿ hëp ÿÿ gó: Bë ky enyyw had'yyt né hë bë da hadoo do wë, baad bë bahapäh nyy da P'op Hagä Do karën ji bawät, baad bë bahajaa bë maher'oot bë da hadoo doo, baad rababok hyb n'aa. ¹⁵ Ti hadoo né hë, dooh né hë ÿ ky n'aa eäm bã bë ÿ ma erii wät do hä, ta ti bë mabaan mahänh. Tii da bë ÿ wén ma erii wät, ta ky enyyw doo gó P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa hä ÿÿ, ¹⁶ Judah buuj nadoo do mahang Kristo Jesus panäg n'aa ÿ bahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oo doo, P'op Hagä Do matym n'aa manaa do hadoo ÿÿh. Judah buuj nadoo do hä ÿ maher'oot P'op Hagä Do panyyg hanäm doo, P'op Hagä Do matym n'aa hadoo P'op Hagä Do gen'aak do rabahadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó moo wät do hyb n'aa, tsyt hë nesaa do mahänh kasëew hóm do raba-hadoo hyb n'aa kã.

¹⁷ Ti hyb n'aa, ti anäng ÿ h'yy kasab'ee do pan'aa Kristo Jesus hejój gó P'op Hagä Do wë ÿ moo wät do hyb n'aa. ¹⁸ Ti hadoo né hë, jãäm hë ÿ h'yy kasab'ee ÿ moo wät do hä Kristo moo wäd wät do hyb n'aa. Ta ky n'aa sa hä ÿ maher'oot do hyb n'aa, sa mahang ÿ moo wäd wät do hyb n'aa, Kristo an'oo bã Judah buuj nadoo do P'op Hagä Do hä raky daheeh hyb n'aa. ¹⁹ Ta heen n'aa hejój gó, meuj n'aa näng do hejój gó, P'op Hagä Do Sahee hejój gó ÿ moo wäd wät sa mahang. Jerusarënh bã naa, Iriiriko häd näng do häj n'aa bód hënh kã baad ÿ baher'ood hóm sahönh hë sa hä Kristo panyyg hanäm doo. ²⁰ Hahÿÿ da had'yyt hë ÿ bahed'oo: ÿ karën ÿ maher'oot Kristo ky n'aa ta wób ranaher'oot nã bã, ta wób ramoo bok do jó ÿ moo nawät hyb n'aa. ²¹ P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerii däk doo da ÿ karën ÿ bad'oo. Hahÿÿ da takerii däk:

“Panyyg tamah do rahapäh da, Ta ky n'aa nanapäh do h'yy kadew'uuh da.” II

²² Raky n'aa nanapäh nã bã ÿ maher'ood hóm do hyb n'aa Kristo ky n'aa, dooh paa tahaja bã bë wë ÿ hegää bã. ²³ Hÿÿ kã, ÿ haja däk do hyb n'aa babä Kristo ky n'aa ÿ maher'oot doo, hajöö däk hyb n'aa na-ääj hë ta baab ÿ karën do bë wë ÿ baheg'ääs, ²⁴ ÿ karën paawä bë panang bã ÿ nu däng dó Es-Päj häj n'aa bã ÿ mahóm me, bë ÿ bahehëen hyb n'aa. Bë ÿ bahehëen do jawén paa bã, banadawéd né paawä, ÿ karën paawä ÿ bë masa Es-Päj hënh ÿ bahóm doo. ²⁵ Jerusarënh hënh ÿ bahóm dó pooj jé, Jesus hä h'yy ka'eeh do t'ii hënh habong do sa matym n'aa ÿ tajooch hyb n'aa. ²⁶ H'yyb tsebé doo me Jesus hä h'yy ka'eeh doo, Masedonija, Akaja häd enäh do häj n'aa bã habong do rabata padëek dajëer, Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarënh bã habong do ramasa hyb n'aa. ²⁷ Sa daaj hë, sa h'yyb gó naa ramasa. Taw'ääts hë né hë ti ramasa sa hä, raküüt enäh do hadoo do hyb n'aa sa wë. Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarënh bã habong do sa hyb n'aa né hë Judah buuj nadoo do ragado däk sa h'yyb gó baad hadoo do P'op Hagä Do Sahee hä hana doo. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë ti ramasa hÿÿ kã Judah buuj hã sa wë hanäng doo me, ramabaan do hadoo. ²⁸ Sa matym n'aa ÿ tajooch do jawén paa bã, baad sahönh hë da-jëer ragado däk ÿ bahapäh bã kã, ÿ tsyym kadoo da Es-Päj häj n'aa hënh ÿ bahóm doo. Ta hõö bã ÿ nu däng dó bë panang bã, bë ÿ baheg'ääs hyb n'aa. ²⁹ Baad ÿ bahapäh hahÿÿh: Bë wë ÿ kajaa bã, tak'ëp bë da Kristo ky n'aa edëng da hëp ÿ n'aa.

³⁰ Hÿÿ kã wakän haa hedoo doo, Jesus Kristo èr Wahë N'aa karapee èr bahadoo do hyb n'aa, èr da hadoo do èr kamahän P'op Hagä Do Sahee anoo do hyb n'aa na-ääj hë, tak'ëp ÿ betsëë bë hä, si ÿÿ P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëë had'yyt hë had'yyt n'aa. ³¹ Bë ky n'aa ets'ëë ÿ P'op Hagä Do mo n'aa jesuu hyb n'aa Judah häj n'aa bã habong do Jesus hä h'yy kana'eeh do sa mahänh. ³² Bë ky n'aa ets'ëë na-ääj hë, baad Jesus hä h'yy ka'eeh do Jerusarënh bã habong do ragadoo hyb n'aa sa matym n'aa sa wë ÿ mahüüm doo. ³³ Taw'ääts hë tii da bë ky n'aa ets'ëë, P'op Hagä Do karën bã, h'yy gadajaa gó bë wë ÿ kajaa hyb n'aa, bë mahang ÿ h'yy kameh'ääk hyb n'aa, p'aa hënh ÿ h'yyb hëdo däk hyb n'aa kã.

I Isajas 11.10. Dawi makü yb ta ti Jesé. Jesus né ti Jesé PANAA Judah buuj nadoo do bag'ääs doo. II Isajas 52.15 III Tii d' tawén etsëë sa hä, Judah buuj wób, Jesus hä h'yy kana'eeh doo, rakawajãän do hyb n'aa ta wë. Rano n'aa masoo Paw-Ro.

³³ Hÿÿ kã ÿ karën P'op Hagä Doo, ji tah'yyb en'yyw doo, bë mahang tabawät. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

Sa hä Paw-Ro hyb n'aa esee do ky n'aa hahÿÿh

¹⁶ Bë ÿ maher'oot èr änh hadoo do Pëb häd näng do ky n'aa. Baad tabawät. Jesus hä h'yy ka'eeh do panang Sën-Kerej häd näng doo bã habong do sa masa n'aa see tii. ² Taw'ääts hë bë gadoo bë wë takajaa bã, bë nemuun Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä tah'yy kata däk do hyb n'aa. Taw'ääts hë baad bë gadoo Jesus hä h'yy ka'eeh doo, tsyt hë ta wë kasëew däk do ji gadoo doo da. Taw'ääts hë bë masaa ta hä, hajông do tamasa wät do hyb n'aa. ÿ na-ääj hë tamasa wät.

³ Bë maher'ood Pisiir, ta patug Akira daheeh, ÿ hyb n'aa esee sa hä. Nemon ÿÿ Kristo Jesus wë ramoo bok tii. ⁴ Rahapëë né paawä dajëp sa hä péh, ti hadoo né hë ÿ ramasa. ÿÿh, sahönh hë Judah buuj nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do na-ääj hë, ää tsebé sa wë, baad hadoo do ää hä rabad'oo do hyb n'aa. ⁵ Taw'ääts hë hä t'ÿÿ gó bë edëë na-ääj hë Jesus hä h'yy ka'eeh do Akira sa tób bã kahet'aa doo.

Bë maher'ood najis ÿÿ, Epenet häd näng doo, ÿ hyb n'aa esee ta hä. Häj n'aa bód Asija häd näng doo bã, jãäm hë pooj jé Kristo hä h'yy ka'eeh do ti Epenet. ⁶ Hä t'ÿÿ gó bë edëë Marija, tak'ëp bë hyb n'aa moo wät do paah. ⁷ Hä t'ÿÿ gó bë edëë nemon ÿÿ Isaraéw buuj hedoo doo, Än-Doroniko, Junijas häd enäh doo, si ÿÿ radewäts b'ëeh do paah. Ky n'aa etsëëh tii, Jesus mejüü do sa mahang. Pój ÿÿ jé Kristo hä rah'yy kae padëek tii.

⁸ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Äm-Pijat häd näng doo, ÿ kamahän doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä tah'yy kata däk do hyb n'aa. ⁹ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Uh-Bän häd näng doo, èr sii Kristo wë moo wät doo. Hä t'ÿÿ gó bë edëë najis ÿÿ Es-Takis häd näng doo. ¹⁰ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Aperes häd näng doo, h'yy kanerët doo me baad had'yyt hë Kristo hä h'yy ka'eeh doo. Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Aris-Tob häd näng do tób yt hä haj'eenh doo. ¹¹ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Erodijôn häd näng doo, nemon ÿÿ Isaraéw buuj hedoo doo. Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Nar-Sis häd näng do tób yt hä haj'eenh doo Jesus hä h'yy ka'eeh doo.

¹² Hä t'ÿÿ gó bë edëë ÿÿj Tiripena, Tiriposa häd enäh doo. Tak'ëp ramoo bok do ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë. Hä t'ÿÿ gó bë edëë ÿÿnh Peh-Sid häd näng doo, najis ÿÿ, tak'ëp né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë moo wäd wät doo. ¹³ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Rupu häd näng doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë kasëew hóm doo. Hä t'ÿÿ gó bë edëë na-ääj hë ta ÿÿn. Ta t'aaah hadoo ÿ tagadoo paah. ¹⁴ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Asin-Kirito, Peregôn, Er-Mes, Patorobas, Er-Mas häd enäh doo. Hä t'ÿÿ gó bë edëë na-ääj hë èr hÿÿj hedoo do P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk doo do hyb n'aa sa sii kahet'aa doo. ¹⁵ Hä t'ÿÿ gó bë edëë aj'yy Pirorogo häd näng doo, ÿÿnh Jurija häd näng doo, aj'yy Neru häd näng doo, ta änh daheeh. Hä t'ÿÿ gó bë edëë na-ääj hë aj'yy Orim-Pas häd näng doo, sahönh hë P'op Hagä Do karapee wób sa sii kahet'aa do na-ääj hë.

¹⁶ Baad bë kedëë bë da hadoo do hä. Sahönh hë Kristo hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa doo bë m' rahyb n'aa esee.

¹⁷ Wakän haa hedoo doo, ÿ etsëë bë hä, bë kanä séd ji h'yyb nahedoo hanoo do sa mahänh, ji rah'yyb panas'ëeh do mahänh na-ääj hë, ta see hadoo, bë gado däk do hadoo nado ma met'ëek doo. Bë ky dahé manä sa hä. Dawëë bë kanä sa mahänh. ¹⁸ Dooh Kristo, èr Wahë N'aa wë ramoo bok tii. Sa h'yyb karën do jawén rababok. Ky kamep'ëeh doo me, ji hä raj'aa etsë doo me rawedii baad manatakëë doo.

¹⁹ Kristo hä h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë habong do raky n'aa napëë däk baad bë ky dahé däk Kristo ky n'aa, ti hyb n'aa ÿ h'yy gadajang. Ti hadoo né hë, baad hadoo do hä ÿ karën paawä bë h'yy ganäng, taw'ääts hë bë nahapäh do hadoo nesaa doo. ²⁰ Edaa däk P'op Hagä Doo, h'yyb nyyw gó ji bawät hanoo doo, bë j'aa ketsë tan'oo bã Nesaa Do Yb hä. Jesus, èr Wahë N'aa ky enyyw da bë hä.

²¹ Tsmoot, si ÿ moo wät doo, bë m' tahyb n'aa esee. Nemon ÿÿ Isaraéw buuj hedoo doo, Rusijo, Jasôn, Sosipater häd enäh doo, ti na-ääj hë bë m' rahyb n'aa esee.

²² ÿÿh, Tesijo häd näng doo, hahÿ Paw-Ro mejüü do herih doo, bë sii Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo hä h'yy kata däk doo, bë ÿ hyb n'aa esee.

²³ Aj'yy Gajo häd näng doo bë m' tahyb n'aa esee. Baad ta tób bã ÿ tagado had'yyt hë. Sahönh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do babä habong doo, ti na-ääj hë baad tagadoo. Eras, panang dajëer hagä n'aa, èr hÿÿj hadoo do Kuwar-To häd näng do na-ääj hë, bë m' rahyb n'aa esee. [²⁴ ÿ karën Jesus Kristo, èr Wahë N'aa, ky enyyw sahönh hë bë wë. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.]

²⁵ Hÿÿ kã, taw'ääts hë èr j'aa etsë P'op Hagä Doo. Ti né hë tahajaa panyyg hanäm do ÿ maher'oot doo me, Jesus Kristo ky n'aa me, baad bë h'yy kae had'yyt hë tan'oo bã. P'ooj ub dooh rahapëë nã bã ta ti ky n'aa. ²⁶ Hÿÿ kã, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paa hä kameta däk P'op Hagä Do panyyg hanäm doo, sahönh hë rabahapäh hyb n'aa. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do mejüü do hyb n'aa, kaher'ood däk sahönh hë badäk hahÿÿ hä habong do sa hä, Kristo hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, raky

daheeh hyb n'aa na-ããj né hē. ²⁷ Taw'ããts hē P'op Hagã Doo, sét hadoo do tak'ëp h'yy ganãng doo, ji j'aa etsëë had'yyt hē Jesus Kristo hyb n'aa. Ýy. Tii d' né hē. Taw'ããts hē. Jããm hē kã.

1 Korīn

Ji matym n'aa ji hā Jesus anoo do ky n'aa hahȳȳh

Paw-Ro ȳ ti h̄ȳh, P'op Hagā Do karēn do hyb n'aa ȳ tanaēēn
1 doo, Kristo Jesus mejūū do see ȳ bahado dāk hyb n'aa, ta ky n'aa ȳ
 baher'ood hōm hyb n'aa kā. Ēr h̄ȳȳ hadoo do Sotenés hād nāng
 do sii bē ȳ edēng, ² bēēh, P'op Hagā Do karapee hedoo doo, Korīn hād
 nāng do panang bā habong doo. Tsyt hē, ta wē bē tabetyn hōm Kristo
 Jesus bad'oo do hyb n'aa. ¹ Sahōnh hē jé pad'ȳyt hē ěr Wahē N'aa Jesus
 Kristo hā j'aa hets'ēē do sii hē bē tabetyn hōm tsyt hē, ta wē had'ȳyt hē
 bē babok hyb n'aa. Sahōnh hē ěr wahē n'aa né hē ti Jesus. Jé pad'ȳyt hē
 habong do sa Wahē N'aa, ěr Wahē N'aa na-āāj hē. ³ Ȳ karēn P'op Hagā
 Do ěr Yb, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do na-āāj hē ky en'yym bē
 hā. Ȳ karēn baad bē rah'ȳyb en'yym.

⁴ P'op Hagā Do hā ȳ tsebee had'ȳyt hē bē hyb n'aa, baad bē wē taky
 enyym do hyb n'aa Kristo Jesus hyb n'aa. ⁵ Kristo hyb n'aa, baad ta-
 banoo bē hā ta ky n'aa baad bē bahajaa bē baher'oot, baad tabanoo bē
 hā takarēn do baad bē bahapāh hyb n'aa, baad tagahoot hyb n'aa bē hā.
⁶ Baad bē gado dāk Kristo ky n'aa bē hā āā her'ood wāt do paah. Te hub
 né hē kā bē hā kā. ⁷ Ti hyb n'aa kā, h̄ȳȳ kā bē h'ȳyb gó tabanyy dāk
 sahōnh hē P'op Hagā Do Sahee ji hā hanoo do ji hajaa doo, baad bē
 gadaa nuuj jé Jesus Kristo, ěr Wahē N'aa p'aa hēnh tabahyng bā kā.
⁸ Baad had'ȳyt hē Jesus Kristo bē tah'ȳyb hej'oonh, baad bē baboo
 had'ȳyt hē hyb n'aa, tagadēēg ub, takajaa bā kā, baad had'ȳyt hē bē hā
 tabahapāh hyb n'aa, tanaw'ȳyt hyb n'aa bē hā taky n'aa tapaa do ky
 n'aa. ⁹ P'op Hagā Doo, bē tanaēēn do Jesus Kristo ěr Wahē N'aa sii bē
 babok hyb n'aa, dooh bē teréd bā. Tamoo wāt né hē ji hā taky dāng doo.

Sa h'ȳyb gó rakety n hōm do ky n'aa hahȳȳh

¹⁰ Wakān haa, ěr Wahē N'aa Jesus Kristo kyy gó tak'ēp ȳ bētsēē bē hā,
 séd hā bē h'ȳyb hedoo hyb n'aa, bē h'ȳyb kanety n hyb n'aa, séd hā
 had'ȳyt hē bē babok hyb n'aa. ¹¹ Ȳnh Korowéh hād nāng do karapee ȳ
 rapanāk bē ky n'aa. Bē ky ked'aak bē mahang, sa nooh. ¹² Hahȳȳ d' mā
 bē kyyh: “Paw-Ro karapee āāh”, nāk mā bē wób sa kyyh. “Aporos kara-
 pee āāh”, nāk mā bē wób. “Peed karapee āāh”, nāk mā ta wób. “Kristo
 karapee āāh”, nāk mā ta wób kā. H'ȳyb kasab'ee doo gó ta tii d' bē kyyh.
¹³ Kety n hōm g'eeh ti Kristo bē hā? Ȳ g'eeh, Paw-Ro, bē hyb n'aa b'aa ka-
 jatsēk do hā kepēēm dāk do paah? Hāt ȳȳ gó paa bē ranu gemuun?
 Doo. ¹⁴ Taw'āats hē hā ȳȳ, ȳ tsebe, dooh bē ȳ nu gemuun bā do hyb
 n'aa. Jāām hē ajyy Kiris-Po, Gajo hād enāh do ȳ nu gemuun paah.
¹⁵ Taw'āats hē dooh bē ȳ nu gemuun boō bā ȳ wén nāng, hāt ȳȳ gó bē nu
 kemuun bē naher'oot hyb n'aa. ¹⁶ Ȳ hyb n'aa es'ee dāk h̄ȳȳ kā Es-
 Tepanas tób yt hē habong do na-āāj hē ȳ nu gemuun paah. ¹⁷ Doo ta
 wób ȳ nu gemuun do hyb n'aa tado bā tii, Kristo mejūū do hā ȳȳ. Ta ky
 n'aa hanām do ȳ baher'ood hōm ti ȳ tamejūū doo. Ta ky n'aa ȳ baher'oot
 bā, dooh ȳ her'oot bā badāk hahȳȳ hā hanaa ji hajaa doo me, b'aa kajat-
 sēk do hā Kristo dajēp do hejój hā maa newēē do raj'aa etsēē hyb n'aa.
 Doo ȳ karēn bā kēh ȳ tak'ēp ȳ haj'ap do hā raj'aa etsēē bā.
¹⁸ B'aa kajatsēk do hā Kristo dajēp do ky n'aa, daap hadoo do ky n'aa
 banesaa hēnh hāhōm do sa hā. Ēr hā kā, banesaa mahānh ted'ēēp do
 hā, P'op Hagā Do hejój kamētā dāk ta tii hā. ¹⁹ Tii da né hē P'op Hagā Do
 kyy kerih doo gó. Hahȳȳ da ta kyyh:

“Ȳ ahāj jēng da tak'ēp hajaa do rahapāh doo.

H'ȳyb ganāng do sa h'ȳyb ȳ makyys da”, ^{II} nāng kerih do hā.

²⁰ Ākā, nyy da P'op Hagā Do h'ȳyb tak'ēp hep'ēēh do sa hā? Mosees
 ky n'aa jaw'ȳyk do ma mehetēk do sa hā ěnh? Badāk hahȳȳ hā tak'ēp
 h'ȳyb ganāng doo gó her'oot do sa hā ěnh? P'op Hagā Do wareem dāk
 badāk hahȳȳ hā habong do ta hā h'ȳyb kana'eeh do tak'ēp rahajaa doo.
 H'ȳyb gatamah do h'ȳyb hado dāk rahajaa do paa tan'oo bā. ²¹ Tak'ēp
 tabahajaa doo gó P'op Hagā Do anoo badāk hahȳȳ hā habong do ta hā

I Ji hyb n'aa tadajēp, ji hyb n'aa taganā wāt, tahanāng pé ti Kristo bad'oo
 doo II Isajas 29.14

h'ȳyb kana'eeh do ta hā ranahapāh hyb n'aa sa h'ȳyb gó rahajaa doo me.
 P'op Hagā Do h'ȳyb dāng ted'ēēp ta wē ta ky n'aa hyb n'aa ta hā h'ȳyb
 ka'eeh doo, daap ta wób redoo né paawā Kristo ky n'aa.

²² Judah buuj rakarēn kapehuunh doo, meuj n'aa nāng doo, raba-
 hapāh raky daheeh hyb n'aa. Judah buuj nadoo do resoo tak'ēp ji hajaa
 doo, raky daheeh hyb n'aa. ²³ Tii d' né hē paawā rakarēn, āā maher'ood
 had'ȳyt hē Kristo b'aa kajatsēk do hā kepēēm dāk do ky n'aa. Ta ti ky
 n'aa Judah buuj tah'ȳyb rejāā. Judah buuj nadoo do sa hā, daap mā ta ti
 Jesus dajēp do ky n'aa. ²⁴ P'op Hagā Do h'ȳyb dāng do sa hā kā, Judah
 buuj rado bā, Judah buuj nadoo do rado bā na-āāj hē, Kristo hā kamētā
 dāk P'op Hagā Do hejój, P'op Hagā Do hajaa do na-āāj hē. ²⁵ Daap he-
 doo do P'op Hagā Do wē hanāng do red'oo doo, badāk hahȳȳ hā habong
 do tak'ēp rahajaa do bahānh tii. P'op Hagā Do nahejooj red'oo doo,
 badāk hahȳȳ hā habong do tak'ēp sa hejój bahānh né hē tii.

²⁶ Bē hyb n'aa es'ee wakān haa bē P'op Hagā Do asēēw hōm noo gó.
 Ti noo gó dooh tahajōō bā bē mahang tak'ēp hajaa doo, badāk hahȳȳ hā
 habong do h'ȳyb kasab'ee do sa matym gó. Ti noo gó dooh tahajōō bā bē
 mahang hyb n'aa jew'ȳyk doo. Doo hē mahang tahajōō bā ky n'aa et-
 sēēh do ti noo gó. ²⁷ P'op Hagā Do asēēw hōm ta wē badāk hahȳȳ hā
 habong do sa hā h'ȳyb gatamah doo. Ta tii d' tawén d'oo, tak'ēp haj'aa do
 rakadad'uu hyb n'aa P'op Hagā Do wē kā. P'op Hagā Do wén sēēw hōm
 ta wē badāk hahȳȳ hā habong do sa hā hyb n'aa sakog is doo, hejoojn
 do rakadad'uu hyb n'aa. ²⁸ P'op Hagā Do asēēw hōm badāk hahȳȳ hā
 raty n'aa ges'ȳyk doo, hyb n'aa sekog is doo. P'op Hagā Do asēēw hōm
 ky n'aa nets'ās doo, ky n'aa etsēēh do ky n'aa netsā bong hyb n'aa ta hā.
²⁹ Tii d' tawén d'oo, tabad'op hē ranahajaa hyb n'aa rah'ȳyb kasabé bā sa
 hā hē P'op Hagā Do matym gó. ³⁰ P'op Hagā Do né hē ti h'ȳyb ta dāk
 bēēh, Kristo Jesus hā. Kristo hā kamētā dāk P'op Hagā Do hajaa doo.
 Kristo hyb n'aa né hē ji tabed'ēēp. Kristo hyb n'aa né hē baad tabahado
 dāk ěr h'ȳyb tym P'op Hagā Do matym gó. Kristo hyb n'aa tsyt hē ěr ba-
 boo kān P'op Hagā Do wē. Kristo né hē ti ěr hed'ēēp do nesaa do
 mahānh. ³¹ Ti hyb n'aa kā, “Jé h'ȳyb kasab'ee doo, taw'āats hē Tak'ēp
 Hyb N'aa Jawyk Do hā takasab'ee.” ^{III} P'op Hagā Do kyy kerih do hā tii
 da ta kyyh.

B'aa kajatsēk do hā Kristo dajēp do ky n'aa hahȳȳh

Wakān haa, bē wē ȳ kajaa noo gó P'op Hagā Do ky n'aa bē hā ȳ
2 baher'oot hyb n'aa, dooh ȳ her'oot bā tak'ēp ma kamēt'ēēk do
 rer'oot doo da. Doo na-āāj hē ȳ her'oot bā tak'ēp hajaa do kyy
 da. ² Tii d' ȳ wén d'oo, hahȳȳ da ȳ h'ȳyb dāng bē mahang ȳ bawāt noo
 gó do hyb n'aa: Jāām hē Jesus Kristo ky n'aa, b'aa kajatsēk do hā tadajēp
 do ky n'aa ȳ karēn bē ȳ maher'oot. ³ Bē mahang ȳ bawāt bā ȳ nahejooj
 its, ȳ kajajān paa ȳ ēȳm do hyb n'aa. ^{IV}

⁴ Ta ky n'aa bē ȳ panāk noo gó, bē ȳ ma metēēk noo gó, dooh badāk
 hahȳȳ hā habong do tak'ēp hajaa do kyy me bē ȳ maher'oot bā bē ȳ
 h'ȳyb wareem hyb n'aa, bē ky daheeh hyb n'aa. Doo. Bē ȳ maher'oot
 noo gó, P'op Hagā Do Sahee hejój tametēēh bē h'ȳyb gó te hub né hē ta
 ky n'aa ȳ her'oot doo. ⁵ Tii da ȳ wén d'oo paah, P'op Hagā Do hejój hyb
 n'aa bē h'ȳyb ka'eeh hyb n'aa, dooh badāk hahȳȳ hā habok do hajaa do
 hyb n'aa nado.

Ta Sahee hyb n'aa ji hapāh P'op Hagā Do ji h'ȳyb gó ky n'aa hahȳȳh

⁶ Ti hado né paawā, baad Jesus Kristo ky n'aa hapāh doo, ky dah'eeh
 do sa mahang āā her'oot né hē kyyh tak'ēp hajaa doo. Doo badāk
 hahȳȳ hā hanāng do hajaa do tado bā, dooh badāk hahȳȳ hā habong do
 sa wahē n'aa hajaa do tado bā āā ma metēēk doo. Ahēēj jēēs da ta ti sa
 wahē n'aa hejój. Edah ta ti sa wahē n'aa ragawatsig jēng. ⁷ P'op Hagā
 Do tak'ēp hajaa do ky n'aa pooj jé ji nahapāh do ti āā her'oot doo. ^V Ke-
 jēn né paawā tii, badāk hahȳȳ hā habong do sa mahānh, sahōnh hē tadu

III Jeremij 9.24 IV Paw-Ro wén ēȳm apāh sa mahang tabawāt noo gó,
 dooh takarēn bā tesōōts bā P'op Hagā Do ta hā mejūū do hā. Doo Paw-Ro karēn
 bā ta hā raj'aa etsēē bā. Jesus hā takarēn raj'aa etsē. V Jesus Kristo ky n'aa né hē
 tii.

dahäng do pooj jé P'op Hagä Do h'yyb däng ta ti er hä, ta tii gó er j'aa et-së hyb n'aa.

⁸ Dooch badäk hahÿy hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa wahë n'aa rah'yy genä bā ta ti P'op Hagä Do hajaa do hä. Ta hä rah'yy genä bā paawā, dooh paawā repëem däg bā Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, kabaj'aa doo. ⁹ Hahÿy da P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot:

“Dooch noo gó rahapäh doo,
dooh noo gó ramaa newëë doo,
dooh noo gó rahyb n'aa newëë doo,
ti né hē ti P'op Hagä Do enäm do ta hä kamahän do sa hä”, ¹ näng kerih doo.

¹⁰ Ti né hē ti ta ti Sahee me P'op Hagä Do metä wät paa ää hä. Sahönh hē P'op Hagä Do Sahee hag'ääs. P'op Hagä Do h'yyb ji nahapäh do sii hē taheg'ääs, tahapäh. Ti hyb n'aa tahajaa tametëeh ji hä. ¹¹ Dooch hapäh pé ta wób hyb n'aa newëë doo. Jääm né hē hapäh ji daaj hē ji h'yyb. Ti hadoo né hē P'op Hagä Do hyb n'aa newëë do hä. Jääm né hē ta Sahee hapäh. ¹² Hÿy ká, dooh badäk hahÿy hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rahyb n'aa newëë do tado bā ää gado dák doo. Ta Sahee né hē ti P'op Hagä Do anoo do er hä, taky enym doo gó baad er hä tabanoo do er bahapäh hyb n'aa. ¹³ Ta ti ky n'aa er hä tama metëek do ää her'oot P'op Hagä Do Sahee anoo doo me. Dooch badäk hahÿy hä hanäng do ji hajaa doo me tado bā. P'op Hagä Do Sahee hanaa, P'op Hagä Do Sahee ää hä tanoo doo me ää tab'ëes baad hadoo do ky n'aa. ¹⁴ Jé P'op Hagä Do Sahee ta h'yyb gó badoh doo, dooh tagado bā P'op Hagä Do Sahee hä hana doo. Daap hadoo do ti ta hä. Dooch tah'yy gan'yyb bā ta hä, jääm hē P'op Hagä Do Sahee ji tah'yy gan'yyb do hyb n'aa ta ti hä. ¹⁵ P'op Hagä Do Sahee sa h'yyb gó hanäng doo, ti né hē h'yy gan'yyb sahönh hē P'op Hagä Do Sahee hana doo. Ta wób, sa h'yyb tym gó P'op Hagä Do Sahee nawät doo, dooh rah'yyb mepëë bā P'op Hagä Do Sahee hanäng do sa hä. ¹⁶ Ti d' né hē P'op Hagä Do kyy kerih do hä:

“Dooch hapäh pé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yyb.
Dooch ta hä ma metëek péh.” ^{II}

Er tii, er h'yyb gó Kristo h'yyb bawät. Ti hyb n'aa er wén h'yy genäh ta hä hana doo.

Séd hä Jesus wë Paw-Ro ramoo bok do ky n'aa hahÿy

³ Wakän haa, bë panang bā ÿ bewäd nä noo gó, dooh ÿ haja bā paawā bë ÿ maher'ood bā P'op Hagä Do Sahee h'yyb mah'üüm do sa hä ji her'oot doo da. Bë ÿ maher'oot paa sa h'yyb karën do jawén habok do sa hä ji her'oot doo da. Karepé taah h'yyb hedoo nä bë ti noo gó. Dooch nä Kristo baad bë hapëë nä bā, ÿ hanäng péh. ² Jääm hē häd nahejoonh doo me bë ÿ metëek paa P'op Hagä Do hä hana doo, ta bii gam'yyb ub ji anoo do hadoo karapee t'aa hä. Dooch ÿ haja bā hejoonh do bë ÿ ma met'ëeg bā. Karapee t'aa hä ta tä tanahajaa nä do hadoo bë ti noo gó. Tii d' ÿ wén d'oo, taganahoot nä do hyb n'aa bë hä. Da hē na-ääj hē, dooh tagah'ood nä bë bë hä. ³ badäk hahÿy hä habong do P'op Hagä Do nahapäh do sa h'yyb hadoo nä do hyb n'aa bë h'yyb. Bë mahang h'yy kajew'ëes nä, bë kaj'öök nä. Badäk hahÿy hä habong do P'op Hagä Do nahapäh do sa h'yyb hadoo nä bë h'yyb ta ti tametëeh. P'op Hagä Do nahapäh do rababok doo da bë babok nä. ⁴ “ÿ Paw-Ro karapee”, näng bë seeh. “ÿ Aporos karapee”, näng ta seeh. P'op Hagä Do nahapäh do rababok doo da bë babok nä ta ti metëeh.

⁵ Jaa Aporos bë hä péh, jaa ÿ bë hä péh, bë p'ää kajew'ëes doo? P'op Hagä Do karom ub ää ti hÿy. Ää hyb n'aa, ää ma metëek do hyb n'aa, bë h'yy kae däg kán Jesus Kristo hä. Ää moo bok P'op Hagä Do anoo do ää hä. Hä ÿ tanoo do ÿ moo wät, Aporos hä tanoo do tamoo wät. ⁶ Ji joom ky n'aa gó bë ÿ maher'oot. Ta tym hejoom do hadoo ÿy. Naëng hataag n'aa hadoo Aporos. Tii d' ää badoo né paawā, dooh ää tado bā joom hawäng do hanoo doo. P'op Hagä Do ta ti hanoo. ⁷ Ti hyb n'aa, joom tym hejoom do nado hyb n'aa jawyk, dooh na-ääj hē naëng hataag n'aa hyb n'aa jawyk. Jääm hē P'op Hagä Do hyb n'aa jawyk, joom hawäng do hanoo doo. ⁸ Séd hä joom tym hejoom doo, naëng hataag n'aa ramoo bok. Ti hadoo né hē, ramoo bok do pénh ragadoo da ta sãm P'op Hagä Do hanaa. ⁹ Séd hä ää moo bok P'op Hagä Do wë. P'op Hagä Do géew hadoo bëeh. P'op Hagä Do tób n'aa hadoo bëeh, ää tamaa sooh doo. ¹⁰ Hä ÿ taky enym do hyb n'aa P'op Hagä Do an'oo dák hä ÿy, pä s'ëeb me tób tahem'aa do sa wahë n'aa hado dák ÿ bahadoo hyb n'aa. Pä tób hejój n'aa ÿ at'ëeg sëek do hadoo. Ti jó ta wób ratamaa sëek do hadoo tób. ÿ du doo do hä ramoo bok ÿ hanäng pé. ^{III} Taw'ääts hē

sahönh hē baad rahyb n'aa matakëë nny da tób hadoo do hä ramoo bok.

¹¹ Ti anyy dák tób hejój n'aa hadoo. Jesus Kristo né hē tii. Dooch hajaa pé tób hejój n'aa see moo wät péh. Ti hyb n'aa, “Taw'ääts hē baad rahyb n'aa matakëë nny da ta hä ratamaa sëek”, ÿ wén näng. ¹² Tób hejój n'aa hä ta wób rat'ëeg sëek apäh pä ky n'aa gebah do s'ëeb hadoo doo me, k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb hadoo doo me, k'ääts tég hawak do s'ëeb hadoo doo me. Ta wób rat'ëeg sëek apäh ta hä b'aa hadoo doo me, bag'aad hadoo doo me, jawii hadoo doo me. ¹³ Jesus matëeh bā ká, tii bā da ramoo bok do tametty, baad tado bā, baad tanado bā. Ti noo gó kametëeh da ramoo bok doo, nny da. Tëeg hõh hadoo doo gó kametä dák da baad tado bā ramoo bok doo, baad tanado bā. Ramoo bok do tëeg hõh hadoo do metyy da. ¹⁴ Ta see tatama do tanaooj jëë bā, tagadoo da tamoo wät do sãm baad hadoo doo. ¹⁵ Tamata do taooj jëë bā, dooh da tagado bā tamoo wät do sãm, Jesus edëeb né paawā ta hä. Tedëeb né paawā, aj'yy tób kataa hõm do mahänh ked'ëep do hadoo ta hä. Sahönh hē ta wë hanäng do aooj jëng do hadoo.

¹⁶ P'op Hagä Do tób n'aa hadoo bëeh, Jesus hä h'yy ka'eeh doo. P'op Hagä Do Sahee bë mahang tabawät. Dooch g'eeh bë hapëë bā ta tii?

¹⁷ P'op Hagä Do tób n'aa hadoo do rejää doo, ^{IV} P'op Hagä Do rejää na-ääj hē, baad had'op, tsyt hē ta wë ketyn dák do hyb n'aa P'op Hagä Do tób n'aa. Bë né hē ti P'op Hagä Do tób n'aa.

¹⁸ Bë kawad'ii manäh! Badäk hahÿy hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do sa matym gó tak'ëp hajaa ted'oo doo, taw'ääts hē teréd hõm ta tii da tahyb n'aa newëë doo. Taw'ääts hē paawā h'yy gamamah do hadoo tabahadoo P'op Hagä Do nahapäh do sa matym gó, P'op Hagä Do matym gó ká h'yy ganäng do tabahadoo hyb n'aa ká. ¹⁹ Tii d' ÿ wén näng, h'yy gamama né hē P'op Hagä Do matym gó ta hä h'yy kana'eeh do h'yy genäh red'oo doo. Tii d' né hē P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: “P'op Hagä Do no n'aa masoo hadoo tak'ëp hajaa doo, rah'yy kamep'ëeh doo me.” ^{V20} Hahÿy da na-ääj hē takerii dák: “Daap né hē tak'ëp hajaa do sa h'yyb, P'op Hagä Do hapäh.” ^{VI21} Ti hyb n'aa, taw'ääts hē dooh bë h'yy kasabé wäd bā bë ma matëg sa hyb n'aa, sa karapee bë bahadoo hyb n'aa. Sahönh hē P'op Hagä Do an'oo dák bë hä: ²² ÿ Paw-Ro, Aporos, Peed, sahönh hē badäk hahÿy hä hanäng do P'op Hagä Do pahuunh doo, ji edëp doo, ji dajëp doo, da hē ji bawät nä bā, hÿ jawén hawät doo. Sahönh hē tii, bë matym n'aa né hē tii. ²³ Bëë ká, Kristo ta ma hadoo bëeh, Kristo karapee bëeh. Kristo ká, P'op Hagä Do ma hadoo, P'op Hagä Do t'aa hä.

Jesus mejüü do sa ky n'aa hahÿy

Ti hyb n'aa, taw'ääts hē hahÿy da bë h'yyb ää hä, bë ma matëg hedoo do sa hä: Kristo kaser n'aa, sa hä kan'oo dák do P'op Hagä Do ky n'aa pooj jé ji nahapäh do rama metëek hyb n'aa ääh. ² Hÿy ká, taw'ääts hē baad had'yyt hē sa kariw n'aa kaser n'aa hedoo do ramoo bok sa hä kamejüü doo. ³ ÿy ká, baad g'eeh ÿ moo wät? Dooch ÿ hyb n'aa p'eed bā ÿ moo wät do hä bë hyb n'aa newëë doo. Dooch na-ääj hē ÿ hyb n'aa p'eed bā ta wób sa h'yyb hä ÿy. Dooch na-ääj hē daj'ÿy hē ÿ kamety bā. ⁴ Dooch hëp ÿ tym ÿ taky n'aa tapaa pé ÿ moo wät do hä. Ti hadoo né hē, ta ti dooh tametä bā baad had'yyt hē ÿ moo wäd bā. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do né hē ti ÿ tametty doo. Ti né hē her'oot baad tado bā, baad tanado bā ÿ moo wät doo. ⁵ Ti hyb n'aa taw'ääts hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa do pooj jé, dooh bë h'yy kajäg bā baad tado bā, baad tanado bā ta wób moo bok doo. Kristo kajaa bā ká tametëeh da sahönh hē ji h'yyb gó kejën doo. Tametëeh da na-ääj hē ji hyb n'aa newëë do paa hä. Ti noo gó, sa hä tahapäh do pénh P'op Hagä Do j'aa et-së da sahönh hē sa hä ká.

⁶ Wakän haa, ÿ erii wät do bë p'ää ky ked'aak do ky n'aa, ny hado ää Aporos daheeh. Bë hyb n'aa né hē ti ÿ baher'ood wät tii da, jääm hē P'op Hagä Do kyy kerih do hä takerih doo da bë bad'oo hyb n'aa. Takerih do hä bë matakä bā, tii bā dooh bë kasabé bā bë ma matëg hyb n'aa. Dooch tii bā bë hyb n'aa jewëts bā ma matëg wób. ⁷ Ta wób sa bahänh nado bëeh. Sahönh hē bë wë hanäng doo, P'op Hagä Do anoo doo tii. Bago hënh bë gadoo sahönh hē bë wë hanäng doo. Ti hyb n'aa h'ëed hyb n'aa bë h'yy kasab'ee bë hanaa bë hanäk doo?

⁸ Bë wë anyy däg is sahönh hē bë h'yyb karën do bë ed'oo g'eeh? Tak'ëp bë wë anyy däg is P'op Hagä Do Sahee ji hä hanoo do bë ed'oo g'eeh? Sa wahë n'aa sa bahänh hado däg is do bëeh, bë ed'oo g'eeh? Ää bë gakog hõm is bë ed'oo. ÿ karën paawā te hub tado bā, sa wahë n'aa sa bahänh hadoo do né hē ÿ karën paawā bëeh. Tii bā paawā bë sii ää bag'ääs. ⁹ Ää tii, dooh sa wahë n'aa sa bahänh hedoo do ää ado bā. Hä ÿ duu hënh, sahönh hē sa yd jé had'os do P'op Hagä Do an'oo bā ää Jesus

Korin buuj hä tamaher'oot doo. Ta jawén ta wób rama met'ëeg magyys hē, baad Korin buuj rah'yy ka'eeh hyb n'aa Jesus hä. Ti hyb n'aa, ÿ du doo do hä ramoo bok

IV P'OP HAGÄ DO TÓB N'AA HADOO DO REJÄÄ DOO, Jesus hä h'yy ka'eeh do rakety n hõm hanoo do tii. Ky ked'aak do hanoo do tii. Séd hä ranaboo bong do hanoo doo. V Jóh 5.13 VI Saaw-Mo 94.11

^I Isajas 64.4 ^{II} Isajas 40.13 ^{III} Tób ji tamaa sooh do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot Jesus ky n'aa ta wób hä ji ma metëek doo. Paw-Ro ti pooj jé Kristo ky n'aa

mejũũ do hadoo doo. Kaneb'oooh do jawén paa bã, j'aa kets'ëẽ do rabajëk bã sahõnh hẽ sa matym gó, duu hẽnh radej'ëẽp do hood hẽnh sa majĩ ramahũũm do hadoo aãh. Sahõnh hẽ, ajyy, aãs na-ããj hẽ aã rahag'ããs. ¹

¹⁰ Kristo aã ky daheeh do hyb n'aa, h'yy gatamah do aãh, ta wób sa matym gó. Bëẽ kã, tak'ëp hajaa do bẽ ed'oo, Kristo karapee bẽ bahadoo do hyb n'aa. Doooh aã haj'as pé ta wób sa hã. Bëẽ kã, tak'ëp hej'oonh do hadoo bẽ ed'oo. Bëẽh, bẽ raweh'ëẽh. Aãh, aã raty n'aa ges'yyk. ¹¹ P'ooj ub, da hẽ na-ããj hẽ, aã as'aah, aã hoo k'aanh. Ta sãg its aã saroor. Aã rarejãã. Doooh aã panang péh. ¹² Tak'ëp aã moo bok aã waa sãam hã. Aã raky n'aa was'ee bã, aã ky n'aa edẽng sa hã. Aã rarahejã bã, h'yyb jawyk doo me aã gadoo tii. ¹³ Aã raky n'aa rejã bã, baad hadoo doo me aã ky gadoo. Nesaa doo, hesus doo, badãk hahỹỹ hã habong do raw'oong hõm do hadoo aãh, ran'oo bã.

¹⁴ Bẽ y nu meb'yyh do jawén nado ta ti y berih. Bẽ y ma metëek hyb n'aa tii. Tah haa y kamahãn do hadoo bẽ hã y an'oo bã. ¹⁵ Tanyy bã né paawã hajõk bẽ ma matẽg, sét ub né hẽ bẽ yb hadoo. Bẽ yb hado dãk yỹh, Kristo ky n'aa hanãm do bẽ y maher'ood wãt do hyb n'aa ta karapee bẽ bahado dãk do hyb n'aa kã. ¹⁶ Ti hyb n'aa y karẽn paawã y bawãt doo da né hẽ bẽ babok. ¹⁷ Y mejũũ da Tsimoot bẽ wẽ. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã aã h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tah yỹ y kamahãn do hado dãk tii. Baad had'yyt hẽ tamoo wãt. P'aa hẽnh da Tsimoot bẽ tamaher'oot nyy da y bawãd had'yyt hẽ, Kristo hã y h'yy kata dãk do hyb n'aa. Jé pad'yyt hẽ Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do sa hã y ma mehetëk doo da né hẽ y bawãt.

¹⁸ Y negãã wãd bẽ wẽ, bẽ wób red'oo. Ti hyb n'aa kã, kasab'ee do hã sa hã hẽ rayd kaweh'ëẽh. ¹⁹ T'ĩ hẽnh da nanyw hẽ y bahõm bẽ wẽ, P'op Hagã Do karẽn bã. Y kajaa bã da, y heg'ããs da P'op Hagã Do hejõj sa wẽ tanyy bã, sa kyy p'apãh sa h'ood hã. ²⁰ P'op Hagã Do bag'ããs do karapee ji do bã, dooh ji her'oot do hã ji hapãh do tado bã. P'op Hagã Do hejõj gó ji bawãt do hã ji bahapãh. ²¹ Nyy da bẽ karẽn y bad'oo bẽ hã y kajaa bã? Bẽ gen'aak tak'ëp bẽ y hajëew bã? Kamahãn doo gó, ky ennym doo gó bẽ hã y her'ood bã bẽ karẽn?

Baad nadoo sa see bawãt do ky n'aa hahỹỹh

⁵ Y ky n'aa napëẽ dãk tak'ëp nesaa do bẽ see moo wãt. Ta yb yỹm sii tabahe'yỹh mãh. Ta wób mahang, P'op Hagã Do ranahapëẽ né paawã, dooh tii da radoo bã. ² Ti awãd né hẽ paawã ta tii da bẽ mahang, bẽ h'yy kasab'ee nã? Taw'ããts hẽ paawã bẽ h'yy katõn ta ti hyb n'aa. Taw'ããts hẽ paawã bẽ ah'eed hõm ta ti hadoo doo, bẽ mahang tanawãt hyb n'aa. ³ Y nawãd né hẽ paawã bẽ mahang, y hyb n'aa newëẽ do bẽ mahang tabawãt. Jesus hãd gó y ky n'aa ety dãk ta ti aj'yy hã, y badoo né paawã bẽ mahang. ⁴ Bẽ kahet'aa bã kã, bẽ mahang hẽp y bawãt bã, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hejõj bẽ sii tabawãt bã, ⁵ tii bã da taw'ããts hẽ bẽ ah'eed hõm bẽ mahãnh, Nesaa Do Yb moo gó bẽ haëej, tarejãã hyb n'aa ta hã, ta h'yyb tym bedẽp hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh noo gó.

⁶ Baad nado ta ti bẽ h'yy kasab'ee do bẽ hajaa do hã, ta ti hadoo do awãd bã bẽ mahang. Sét ub né paawã nesaa do moo wãt do bẽ mahang, sahõnh hã tah'ybb rejãã. Pãw makuj n'aa hadoo tii. Nad'ëẽd its né paawã ta makuj n'aa, jé pad'yyt hẽ takamekuuj dãk pãw pan'aa mahang. ⁷ Taw'ããts hẽ bẽ ah'eed hõm bẽ mahãnh nesaa do moo wãt doo, nesaa do hã ta wób h'yyb tatuk doo, pãw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hõm doo da Pas-kowa noo gó, P'op Hagã Do karapee nesaa do nanãng doo, P'op Hagã Do wẽ kasëew bong do bẽ bahadoo hyb n'aa, pãw makuj n'aa tamah do P'op Hagã Do wẽ kasëew dãk doo da. Ta tii d' y wén edoo, Kristo er hyb n'aa dajëp P'op Hagã Do anoo do hyb n'aa, b'ée t'aah Pas-kowa noo gó radahej'ëẽp do hadoo. ⁸ Ti hyb n'aa, P'op Hagã Do er tabedëeb wãt do er hyb n'aa esee do hyb n'aa, taw'ããts hẽ er erët sahõnh hẽ nesaa doo, ky nesaa do na-ããj hẽ pooj jé er bahed'oo doo, Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó pãw makuj n'aa Judah buuj raw'oong hõm do hadoo. Taw'ããts hẽ papuuj gó er babok, baad hadoo do er her'oot, j'ooj madãk doo me nado, pãw makuj n'aa tamah doo me Pas-kowa Judah buuj rahyb n'aa esee doo da.

⁹ Pooj jé mo haja yỹ hã, bẽ y ma erih doo gó, bẽ y mejũũ sãd hã bẽ nabok hyb n'aa ta yỹm nadoo do sii he'yỹh do sa sii, ta patug nadoo do sii he'yỹh do sa sii. ¹⁰ Doooh Jesus Kristo nahapãh do sa ky n'aa y her'oot bã, ta wób sii he'yỹh doo, tak'ëp sa wẽ hanãng do kah'ũũm do karẽn doo, hets'ëek doo, kabarii hã h'yy ka'eeh doo. Tsyt hẽ, dawëẽ ta ti hedoo do mahãnh ji karẽn bã ji awãd bã, jããm hẽ ji hajaa badãk hahỹỹ ji erët

I *Rakaneb'oooh do jawén paa bã, raj'aa ketsë bã, tsebee gó Roma buuj sa warahén rakametëeh rabajëk bã panang hẽnh. Duu hẽnh ramena sa majĩ. Sa majĩ wób radej'ëẽp sahõnh hẽ sa matym gó. Sahõnh hẽ panang buuj rabahõm radej'ëẽp do hood hẽnh. Ta ti ky n'aa me Paw-Ro wén eh'ũũm, Paw-Ro bahãnh dãg Korin buuj red'oo do hyb n'aa. Paw-Ro bahãnh dãg ragadoo P'op Hagã Do Sahee hana do red'oo. Paw-Ro hyb n'aa jawyk do bahãnh dãg red'oo.*

hõm bã paawã. ¹¹ Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh hanãk do sa ky n'aa y her'oot, ta wób sii he'yỹh doo, tak'ëp sa wẽ hanãng do kah'ũũm do kar'ëen doo, kabarii hã h'yy ka'eeh doo, ta wób ky n'aa rejãã doo, ha'oom doo, hets'ëek doo. Bẽ awëẽ manã na-ããj hẽ ta ti hedoo do sa sii. ¹²⁻¹³ Doooh y ky n'aa ety bã Jesus Kristo karapee nadoo doo. P'op Hagã Do ky n'aa ety tii. Taw'ããts hẽ bẽ nemuun h'yy ka'eeh do Jesus hã nesaa do moo wãt do bẽ ky n'aa ety bẽ meduuk doo me. P'op Hagã Do kyy kerih doo gó kerih doo da bẽ bad'oo: "Bẽ ah'eed hõm nesaa do moo wãt doo, bẽ mahang tanawãt hyb n'aa." ¹¹

Sa da hadoo do raky n'aa tapaa do ky n'aa hahỹỹh

Ta da hadoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do bẽ see ky n'aa tapa bã, ⁶ h'ëed hyb n'aa P'op Hagã Do nahapãh do wẽ tamahũũm ta ti ky n'aa, ramasa hyb n'aa? Doooh tii d' ji adoo bã. Taw'ããts hẽ paawã Jesus Kristo hã h'yy ka'eeh do wób wẽ bẽ mahũũm ta ti ky n'aa, bẽ ramasa hyb n'aa. ² Doooh g'eeh bẽ hapëẽ bã, P'op Hagã Do nahapãh do hã Jesus hã h'yy ka'eeh do raky n'aa ety da ta jawén? Tii d' tado bã, P'op Hagã Do nahapãh do bẽ ky n'aa ety bã da, dooh g'eeh bẽ haja bã bẽ bahãnh baad er bahajaa er her'ood bẽ baad hadoo doo, baad nadoo doo. ³ Doooh g'eeh bẽ hapëẽ bã aãs sii hẽ da eër, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, er ky n'aa ety da ta jawén? Tii d' hadoo do hyb n'aa, badãk hahỹỹ hã hawãt do p'ãã ji ky kedak doo, ti bahãnh baad er bahajaa er her'ood bẽ baad hadoo doo, baad nadoo doo. ⁴ Ti hyb n'aa, tanyy bã bẽ mahang badãk hahỹỹ hã ji hawãt do p'ãã bẽ ky ked'aak doo, h'ëed hyb n'aa bẽ mahũũm ta ky n'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do sa matym gó hyb n'aa sakog is do sa wẽ, hyb n'aa jewyng né paawã ta wób sa hã? ⁵ Tii d' y wén her'oot bẽ hã, bẽ nu mebyy bok hyb n'aa. Doooh g'eeh bẽ mahang tanyy bã hapãh doo, baad hadoo do baad nadoo do rod n'aa, Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang raky ked'aak bã? ⁶ Ti anyy né paawã bẽ mahang baad hadoo do her'oot doo, bẽ see ky n'aa tapaa ta da hadoo doo, hyb n'aa jewyng do P'op Hagã Do panyyng ky nadah'eeh do sa matym gó. Jesus Kristo panyyng hanãm do bẽ ky n'aa rejãã tii d' bẽ bad'oo do hã.

⁷ Doooh paawã Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang ji mejõ bã ji da hadoo do raky n'aa ety. Tii d' bẽ bad'oo do hyb n'aa, tak'ëp bẽ besõõts hõm Kristo karẽn do hã. Taw'ããts hẽ paawã bag hẽnh bẽ gadoo baad nadoo do bẽ hã ramoo bok doo. Taw'ããts hẽ paawã kawanajããn doo gó bẽ gadoo bẽ rawadii doo. ⁸ Taw'ããts hẽ né paawã tii da bẽ bad'oo, bẽ né hẽ ti ta wób wãd'ii doo, bẽ né hẽ ti baad nadoo do moo bok do ta wób sa hã. Bẽ hỹỹ hedoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã tii d' bẽ bad'oo.

⁹ Nepãh bẽ hã, dooh P'op Hagã Do gado bã tabag'ããs bã nesaa do moo heb'oooh doo? Bẽ kawad'ii manã da. Ta patug nadoo do sii, ta yỹm nadoo do sii he'yỹh doo, kabarii hã h'yy ka'eeh doo, ta patug h'yyb rejãã doo, ta yỹm h'yyb rejãã doo, aj'yy yỹnh ked'oo do ta see aj'yy tagadoo doo, aj'yy, aj'yy sii he'yỹh doo, ¹⁰ hets'ëek doo, tak'ëp tahyb n'aa h'ũũm doo, ha'oom doo, ta wób ky n'aa rejãã doo, ta wób wãd'ii do na-ããj hẽ, dooh rahaja bã P'op Hagã Do bag'ããs do karapee rado bã. ¹¹ Ta ti sa wób paa né paawã bẽ wób pooj jé, hỹỹ kã bẽ h'yyb tym kahawug dãk nesaa do mahãnh. Tsyt hẽ, ta wẽ bẽ P'op Hagã Do benyyw dãk. Baad hado dãk bẽ h'yyb tym ta matym gó P'op Hagã Do an'oo bã. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ta tii, P'op Hagã Do er h'yy kaha'eeh do Sahee hyb n'aa na-ããj hẽ.

Ji hub ky n'aa hahỹỹh

¹² "Sahõnh hẽ y karẽn do y hajaa y moo wãt. Doooh ky n'aa jaw'yyk do y moo ge'yỹm péh", nãk bẽ wób. Te hub né paawã tii, dooh sahõnh hẽ baad ub ji hã. Te hub né hẽ, sahõnh hẽ y hajaa y moo wãt y karẽn doo. Ti hado né paawã, dooh taw'ããts hẽ tado bã y h'yyb karẽn do mejõ bã hã yỹ. ¹³ "Ji waa ji wog gó hajëng do pan'aa. Ji wog ji waa gejëng do pan'aa", nãk ta wób. Te hub né paawã tii, ti awãt ti noo gó P'op Hagã Do ahaj jëng tii. Doooh tii da ji hub hã. Doooh taw'ããts hẽ tado bã ji hub gado bã ji yỹm nadoo do hã, yỹnh ta patug nadoo do hã. Doooh né hẽ. Ji hub, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ji moo wãt do hyb n'aa tii. Ji hub Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hag'ããs. ¹⁴ Ta hejõj me Jesus hub P'op Hagã Do bed'ëep doo da taganã wãt hyb n'aa, ti hadoo da er hub na-ããj hẽ tabed'ëep da er genã bong hyb n'aa.

¹⁵ Nepãh bẽ hã, er hub, Kristo hub uuh hadoo? Taw'ããts hẽ g'eeh tii bã Kristo hub uuh ji do dãg bã, yỹnh hajõk do sii he'yỹh do hã ji h'yy gedag bã? Doooh. ¹⁶ Nepãh bẽ hã, yỹnh hajõk do sii he'yỹh do tah'ybb gedag bã, sét tabahado dãk ta sii? Sét hado dãk sa hub. Hahỹỹ da P'op Hagã Do kyy kerih doo: "Pawóp hadoo doo, sét rabahado padëek da." ¹¹¹¹⁷ Ti nado ti nanãng kã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã h'yy kata dãk doo. Sét tabahado dãk ta h'yyb tym Jesus h'yyb tym hã.

18 Tabad'op hē da be āā be ŷym nadoo do sii, be patug nadoo do sii. Baad be kanā da ta ti hedoo do mahānh. Sahōnh hē nesaa do ji moo wāt doo, nesaa do ji hyb n'aa newēē do na-āāj hē dooh ji hub tarejā bā tii. Tii d' nado ji ŷym, ji patug nadoo do sii ji bayh doo hā. Ta ti tarejāā ta hā hē ji hub. 19 Nepāh be hā, P'op Hagā Do Sahee tōb hadoo be hub? Bē h'yyb gō ta Sahee be hā P'op Hagā Do anoo do bawāt. 20 Dooh be hub danāh be do bā. P'op Hagā Do ma dāg beēh. Tak'ēp tabepaag hōm be sām, b'aa kajatsēk do hā Jesus dajēp noo gō. Ti hyb n'aa da, taw'āāts hē P'op Hagā Do be weh'ēēh be hub me.

Ji kat'ēē dāk do ky n'aa hahŷyħ

Hŷy kã, ŷ be ma erih do hã ŷ be eanh do ky n'aa be ŷ maher'ood
7 kãn. "Taw'āāts hē apāh dooh a'jyy awād bā ta ŷym wē?" 1 nāk be kyyh be eanh doo. 112 Hahŷy dã be ŷ maher'oot: Hajōk baad nadoo doo da rababok do hyb n'aa, hajōk sa ŷym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'ŷyħ do hyb n'aa ŷ hanāng pēh, taw'āāts hē sahōnh hē ajyy sa ŷym wē rababok nã, sahōnh hē ŷyħ sa patug wē rababok nã. 3 Taw'āāts hē ajyy sa ŷym ragadoo, sa wē rababok. Ti né hē baad ub, raket'ēē padēēk do hyb n'aa. Ti hadoo ēnh ŷyħ sa hã. Taw'āāts hē sa patug ragadoo, sa wē rababok. 4 Ji ŷym, dooh ta hub danāh tado bā. Ta patug ti ta danāh. Ti hadoo ēnh ji patug hã. Ta patug, dooh ta hub danāh tado bā. Ta ŷym ti ta danāh. 5 Taw'āāts hē ket'ēē padēēk doo, dooh rakajesyg bā ta patug daheeh. Jāām hē ratayy pawōp its ta āh rakarēn bā, baad pooj jé rakaner'ood bā, P'op Hagā Do hã raky n'aa etsēē hyb n'aa ti noo gō. Tii d' rabad'oo do jawén paa bā kã, taw'āāts hē p'aa hēnh sēd hã raba'ŷyħ sa ŷym daheeh, Nesaa Do Yb h'yyb natatuk hyb n'aa, ranahajaa do hyb n'aa ji h'yy keb'eah do hã. 6 Bē karēn bā tii, pawōp its ta āh be tayy. Dooh be ŷ mejūū do tado bā ti ŷ her'oot doo. 7 Hã ŷyħ pēh, ŷ karēn paawā sahōnh hē da ŷ rabahadoo. 111 Ti hadoo né hē ŷ karēn doo da nado. Séd uuh had'yyt hē nado ēēr, P'op Hagā Do an'oo bā. P'op Hagā Do anoo ta wōb sa hã raketēē hyb n'aa, ta wōb sa hã tabanoo rakanetēē hyb n'aa, ŷ hanāng pēh.

8 Hŷy kã, marahud bong do be mahang habok do sa hã, patug tema bong do sa hã na-āāj hē ŷ erih hahŷyħ: Taw'āāts hē paawā rakanet'ēē bong ŷ kanatēē doo da. 9 Ti né hē paawā kēh ŷ sa hã, ranahajaa bā rah'yy keba bā, taw'āāts hē raketēē né hē. Baad nado sa hã a'jyy tado bā, ŷyħn tado bā, rahyb n'aa newē had'yyt bā rakarēn do hã. Ti hyb n'aa, taw'āāts hē raketēē né hē tii d' tado bā.

10 Ket'ēē padēēk do sa hã hahŷy dã ŷ mejūū (kēh ŷyħ gō nado tii, Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ti mejūū): Taw'āāts hē ŷyħ dooh reréd bā sa patug! 11 Ti hadoo né hē, ta patug teréd bā paawā, dooh tahajaa bā ta see hã takat'ēē bā. Takanarēn bā ta mab hē tawād bā, taw'āāts hē ta patug paa sii taber'oot, p'aa hēnh tagadoo hyb n'aa, p'aa hēnh sēd hã rababok hyb n'aa. Taw'āāts hē ajyy dooh reréd bā na-āāj hē sa ŷym. 12 Ta wōb sa hã ŷ mejūū hahŷyħ, (doooh Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do tado bā ti mejūū doo, kēh ŷ tii): Ta ŷym h'yy kanae bā Jesus hã, ta sii had'yyt hē ta ŷym karēn bā tawād bā, tii bā taw'āāts hē dooh teréd bā ta ŷym. 13 Ti hadoo ēnh ŷyħ sa hã ēnh. ŷyħn patug h'yy kanae bā Jesus hã, ta sii had'yyt hē ta patug karēn bā tawād bā, tii bā taw'āāts hē dooh teréd bā ta patug. 14 Ta tii da ŷ wén mejūū, ta patug h'yy kanae né paawā, tsyt hē ti takasēēw dāk do hyb n'aa P'op Hagā Do wē, ta ŷym hyb n'aa, Jesus hã ta ŷym h'yy ka'eēh do hyb n'aa. Ti hadoo ēnh ŷyħ sa hã kã. Ta ŷym Jesus hã tah'yy kanae bā né paawā, tsyt hē ti takasēēw dāk P'op Hagā Do wē, ta patug hyb n'aa, Jesus hã ta patug h'yy ka'eēh do hyb n'aa. Tii d' tana-do bā paawā, nes'aa né paawā tii bā be taah P'op Hagā Do matym gō. Doooh ranes'aa bā P'op Hagā Do matym gō. Tsyt hē, P'op Hagā Do wē rakasēēw padēēk be taah. 15 Hŷy kã, Jesus hã h'yy kana'eēh do karēn bā teréd hōm bā ta patug, na mahūūm tii bā. Ta mahānh tahōm bā, na mahūūm. Jesus hã h'yy kana'eēh do karēn bā teréd hōm bā ta ŷym, na mahūūm tii bā. Ta mahānh tahōm bā, na mahūūm. P'op Hagā Do asēēw hōm ēēr, ta hã h'yy ka'eēh doo, h'yyb nyw gō ēr babok hyb n'aa sahōnh hē sa wē. 16 Bēēh, ŷyħ Jesus hã h'yy ka'eēh doo, ji hapāh mā da be hyb n'aa da ta jawén be patug rah'yy ka'eēh da Jesus hã. Bēēh, ajyy Jesus hã h'yy ka'eēh doo, ji hapāh mā da be hyb n'aa da ta jawén be ŷym rah'yy ka'eēh da Jesus hã.

17 Taw'āāts hē ēr hã Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo doo da ēr babok hyb n'aa ēr P'op Hagā Do basēēw dāk noo gō, tii da né hē ēr baboo had'yyt hē. Ti né hē ti ŷ mejūū do jé pad'yyt hē Jesus hã h'yy ka'eēh do

I Hahŷy d' Gereg kyy me takerii dāk tii: "Taw'āāts hē apāh dooh a'jyy moo dēē bā ŷyħn hã?" Ji ŷym wē ji bawāt do ky n'aa ta tii. Ti hadoo né hē hahŷy dã ta wōb ratab'ēēs ta tii: "Taw'āāts hē apāh dooh a'jyy ŷyħn hã takat'ēē bā?" II Ta tii da rawén eaaj wāt, baad P'op Hagā Do ji tagadoo red'oo ji ŷym wē ji nawād wād bā, Jesus hã ji h'yy kae dāg kãn do hyb n'aa, nyyw hē Jesus matēēh red'oo do hyb n'aa na-āāj hē. III Doooh Paw-Ro ŷym nyy bā. Tahajaa tah'yy keba bā. Ti hyb n'aa tii da tawén her'oot.

sa hã. Sét gō ŷ mejūū ta ti ky n'aa hã. 18 Hahŷy d' ŷ hanāng: A'jyy ta masuuj noo byyh kahōg hōm do tado bā P'op Hagā Do basēm noo gō Jesus hã tah'yy ka'eēh hyb n'aa, taw'āāts hē. Na manā tii. Dooh hyb n'aa ji jē-jēn pé tii. A'jyy masuuj noo byyh kanahōk do tado bā P'op Hagā Do naēēnh noo gō, taw'āāts hē na-āāj hē. Dooh hyb n'aa pé ta ti ramoo bok ta hã. 19 Dooh P'op Hagā Do gahēēn bā ji hã ji masuuj noo byyh kahōg hōm doo, kanahōk doo. Jāām hē tagahēēn ji hã tamejūū do ji ky daheeh doo. 20 Ji kan'yyh doo da ji P'op Hagā Do basēm noo gō, tii da taw'āāts hē sahōnh hē Jesus hã h'yy ka'eēh do rababoo had'yyt hē. 21 Ji kariw n'aa karom ji do bā paa ji P'op Hagā Do basēēw hōm noo gō, taw'āāts hē. Dooh ji hyb n'aa tón bā sa karom ji bahadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, ji kariw n'aa karēn bā ta da hadoo ji do bā, ta karom ji nado wāt hyb n'aa, tii bā taw'āāts hē ji gadoo tii. 22 Ji kariw n'aa karom ji do bā paa ji P'op Hagā Do basēēw hōm noo gō, ji Jesus edēēb kãn hŷy kã nesaa do mahānh, Jesus wē ji moo wāt hyb n'aa kã. Kariw n'aa tamah do ji do bā paa ji P'op Hagā Do naēēnh noo gō, Kristo karom hado dāk ji hŷy kã. 23 Tak'ēp P'op Hagā Do bepaag hōm be hyb n'aa b'aa kajatsēk do hã Jesus dajēp noo gō, ta karapee be bahadoo hyb n'aa. Ti hyb n'aa be an'oo manā ta wōb be ramejūū. 1V24 Ti hyb n'aa wakān haa, be marahud nã bā, be ket'ēē hōm bā, kariw n'aa mejūū do bē do bā, kariw n'aa tamah do bē do bā be P'op Hagā Do basēēw hōm noo gō, tii da né hē be babok.

25 Hŷy kã kanetēē nã do ky n'aa hã, be eanh doo, be ŷ maher'ood kãn. Bē ŷ maher'oot doo, dooh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mejūū do tado bā. Doooh ēr hã tamejō bā ta ti ky n'aa hã. Bē ŷ maher'oot, hã ŷyħ pé baad hadoo do ta ti ky n'aa hã. Jesus ky enyym do hyb n'aa hã ŷyħ ŷyħ tah'yy gan'yyh. Ti hyb n'aa, baad ub ta ti ŷ her'oot doo. 26 Da hē nesaa do ji ahoop do hyb n'aa, hã ŷyħ pé taw'āāts hē paawā dooh raket'ēē bā kanetēē nã doo. 27 Tii d' tado né paawā, ji ŷym nyy bā, taw'āāts hē dooh ji mejō hōm ji mahānh. Ji ŷym nany nã bā, taw'āāts hē dooh ji esōts bā ji ŷym pan'aa, hã ŷyħ pēh. 28 Ti hadoo né hē, ji kat'ēē bā, dooh nesaa do tado bā ta ti P'op Hagā Do matym gō. Maruus kat'ēē bā, dooh na-āāj hē nesaa do tamoo wād bā ta tii hã P'op Hagā Do matym gō. Ti hadoo né hē, hajōng nesaa do ket'ēē padēēk do ra hoop da badāk hahŷyħ hã rababok bā. ŷ karēn paawā be ŷ mo n'aa jesuu ta ti mahānh.

29 Wakān haa, hahŷy d' ŷ hanāng pēh: Edaa dāk Jesus matēēh doo. Ti hyb n'aa taw'āāts hē paawā ŷym enāh do tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padēēk hŷ jawén. 30 Taw'āāts hē paawā h'yy ketón doo, tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padēēk hŷ jawén na-āāj hē. Tseb'ee doo, tii hã had'yyt hē nado rah'yyb padēēk hŷ jawén. Taw'āāts hē sa ma hets'ēē doo, sa ma hã had'yyt hē nado rah'yyb padēēk. 31 Taw'āāts hē badāk hahŷyħ hã hanāng do hã moo bok doo, tii hã rah'yyb padāg had'yyt hē nado hŷ jawén. Ta tii da ŷ wén nāng, gawatsik do hyb n'aa da badāk hahŷyħ, sahōnh hē ta hã hanāng do na-āāj hē.

32 ŷ karēn paawā be hyb n'aa tón manā badāk hahŷyħ hã be babok do hã. Kanetēē doo, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padēēk, ramoo bok, Jesus rah'yyb en'yyim hyb n'aa. 33 Ajyy ŷym enāh doo, badāk hahŷyħ hã ji hawāt do hã rah'yyb padēēk, sa ŷym rah'yyb en'yyim hyb n'aa. 34 Pawóp hē hadoo do hã rah'yyb padāg kãn. Sa ŷym, Jesus na-āāj hē rakarēn rah'yyb en'yyim. Ti hadoo ēnh ŷyħ sa hã kã. ŷyħ patug tema bong doo, maruus na-āāj hē, Jesus gen'aak do hã rah'yyb padāg had'yyt hē, tsyt hē, Jesus hã ub ramoo bok hyb n'aa sahōnh hē sa wē hanāng doo me. ŷyħ patug enāh doo, badāk hahŷyħ hã ji hawāt do hã rah'yyb padēēk, sa patug rah'yyb en'yyim hyb n'aa. 35 Bē ŷ h'yy ge'ŷym hyb n'aa nado ŷ wén erih ta tii. Bē hyb n'aa né hē, baad tabadoo hyb n'aa be hã, ŷ wén erii wāt tii. V Baad Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē be moo bok hyb n'aa be tamasa tii hã. Ta hã had'yyt hē ŷ karēn be h'yyb padāg. Doooh ŷ karēn bā be h'yyb panas'ēēh pēh.

36 A'jyy see ta h'yyb gō taky hado bā ta ŷym pan'aa hã: "Doooh baad tado bā ām ŷ pan'aa hã ŷ bad'oo doo", p'eets hē na-āāj hē tatabēēj dāg bā ta j'oooh baab n'aa tagatēē do pan'aa, takarēn bā tagat'ēē bā, taw'āāts hē raketēē né hē. Doooh nesaa do tado bā ta tii, P'op Hagā Do matym gō. 1V137 A'jyy see ta daaj hē, ta wōb mejūū do nado kã tii, tahyb n'aa newē dāg bā ta ŷym pan'aa hã, taganatēē hyb n'aa, tahajaa bā tah'yy keba bā, nyy d' tabad'oo tahyb n'aa newē bā kã, tii bā taw'āāts hē rakanetēē. Ti

IV Ta wōb ramejūū Korin buuj sa hã rakanet'ēē bok hyb n'aa, sa masuuj noo byyh ragahōg hōm hyb n'aa na-āāj hē. Ta ti ji moo wād bā, baad ji P'op Hagā Do gadoo, baad ji tagen'aak, sa nooh. Ta bahānh rakarēn ran'oo bā. Doooh te hub ta-do bā ta tii d' mejūū do sa kyyh. Ti hyb n'aa Paw-Ro mejūū raky nadaheeh hyb n'aa ta ti hedoo do sa kyyh. Ji P'op Hagā Do gadoo ji kat'ēē bā, ji kanat'ēē bā na-āāj hē. Ji tagadoo Judah buuj ji do bā, ta wōb buuj ji do bā na-āāj hē. V Doooh Paw-Ro karēn bā ji tah'yy geām bā ji kanatēē hyb n'aa. P'op Hagā Do an'oo bā ji hã ji katēē hyb n'aa, ji katēē né hē. VI Hahŷy dã na-āāj hē ji hã ajyy erii bā tii, a'jyy ky n'aa tado bā ta her'oot doo: "A'jyy see ta h'yyb gō taky hado bā ta ŷym pan'aa hã: 'Doooh baad tado bā ām ŷ pan'aa hã ŷ bad'oo doo', tanahajaa bā tah'yy keba bā, takarēn bā takat'ēē bā, taw'āāts hē raketēē né hē. Doooh nesaa tado bā tii, P'op Hagā Do matym gō."

na-ääj hē baad hadoo do tamoo wāt. ³⁸ Ket'ēē padēēk doo, baad né ti sa hā. Kanatēē doo kā, marahud kā, ti baad tabad'oo ŷym nāng do mahānh.

³⁹ Taw'ääts hē ŷynh kat'ēē dāk doo, ta patug sii had'yyt hē tabawād kán tabedép ná bá. Ta patug dajēb bá, ta jawén paa bá ká, tahajaa ta see hā takat'ēē bá, Jesus hā h'yy ka'eeh do see tado bá tii. ⁴⁰ Hā ŷy péh, ta bahānh baad ub ta hā takanat'ēē wād bá. Tii d' né hē hā ŷy. P'op Hagā Do Sahee hēp ŷy gó na-ääj hē tabawāt. Ta wób sa h'yyb gó had'yyt hē nado. ¹

Kabarii hā Jesus hā h'yy kana'eeh do ranoo do ky n'aa hahŷȳh

8 Kabarii rah'yy kaha'eeh do tā n'aa ky n'aa hā bē ŷ maher'oot hŷȳ ká. “Ēr sahōnh hē, ěr h'yy genāh, hajōng baad hadoo do ěr wén hapāh”, nāk bē wób. Te hub né hē paawā tii, ji h'yy kašab'ee hajōng ji hapāh do an'oo bá! Tii d' nado ji kamahān doo. Ji kamahān do ta wób tamasa. ² H'yy ganāng ted'oo doo, dooh tah'yy ganŷy nā bá heh'āat ub. ³ Ti nado P'op Hagā Do kamahān doo. P'op Hagā Do kamahān ti ta tii.

⁴ Kabarii hā kan'oo dāk do ky n'aa kā, ji awēē bá, ji nawēē bá. Dooh sa kabarii redēb bá ěr hapāh. Jāām hē sét ub P'op Hagā Doo. Dooh ta see péh. ⁵ Sa hā ti anyy né hē paawā sa hā kabaj'aa pé badāk hahŷȳ hā, wē hā na-ääj hē, hajōō né hē paawā sa hā pé kabaj'aa doo, raweh'ēēh do na-ääj hē, ⁶ ěr, Jesus hā h'yy ka'eeh do hā ká sét ub P'op Hagā Doo, ta Yb, sahōnh hē pahuunh doo, ta hyb n'aa ěr babok doo. Jāām hē sét ub né hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, Jesus Kristo, sahōnh hē mo haj'aa nāng doo, papuŷy gó ěr babok hanoo doo.

⁷ Tii d' tahado né paawā, dooh sahōnh hē rahapēē bá tii. Ta wób dooh ramabaan ná bá pooj jé rabahed'oo do paa kabarii hā rah'yy ka'eeh noo gó. Ti hyb n'aa, da hē na-ääj né hē, kabarii hā kan'oo dāk do tā uuh rawēē bá, kabarii ratayy sa hā sa h'yyb gó. Tii bá sa h'yyb ky n'aa tapaa sa hā hē ta ti an'oo bá, dooh baad tado ná bá do hyb n'aa sa h'yyb. ⁸ Te hub né hē, ji awēh do hyb n'aa, ji nawēh do hyb n'aa nado ji P'op Hagā Do wén gadoo. Ji nawēē bá, dooh ta wób sa yd jé ji hado dāg bá P'op Hagā Do matym gó. Ji awēē bá, dooh sa bahānh ji do bá ta matym gó. ⁹ Ti hadoo né hē, sahōnh hē bē hajaa bē bad'oo bē edoo né paawā, taw'ääts hē bē hyb n'aa matakā bē babok do hā, baad Jesus ranahapāh ná do bē h'yyb natatuk hyb n'aa baad nadoo do hā. ¹⁰ Jesus hā h'yy ka'eeh do wób sa hā, dooh taw'ääts hē tado bá ji awēē bá kabarii tā n'aa. Nayyw hē, daap hē sa h'yyb tym ky n'aa tapaa sa hā ramoo bok do hā. Ōm ti hapāh, ji awēh do ji nawēh do hyb n'aa nado ji P'op Hagā Do wén gadoo. Mahapāh na-ääj hē dooh kabarii redēb bá. Ti hadoo né hē ōm rahapēē bá kabarii tób n'aa yt hā hawēh doo, mah'yyb metsā kán sa hā, rabawēh tii bá ká a nemuun kabarii hā kan'oo dāk doo. Tii bá sa h'yyb ky n'aa tapa kán sa hā hē, rawēh do hyb n'aa sa hā ji nawēh doo. ¹¹ Tii bá ká, a hŷȳj hadoo do baad h'yy kana'eeh ná doo, ta hyb n'aa Kristo dajēp do tarejā dāk mahajaa med'oo do hyb n'aa. ¹² Ta tii da nesaa do mamoo wād bá a hŷȳj hadoo do wē, ta h'yyb tym ta hā hē taky n'aa tapaa man'oo bá, tii bá da Kristo wē né hē nesaa do mamoo wād dāg kán! ¹³ Ti hyb n'aa, ŷ awēh do tah'yyb tatug bá nesaa do hā hā ŷȳ hadoo doo, dooh ŷ awēē wād bá ta dab, hā ŷȳ ŷȳ h'yyb natatuk hyb n'aa nesaa do hā.

Jesus mejūū do see heh'āat Paw-Ro ky n'aa hahŷȳh

9 Nepāh bē wób hā Jesus mejūū do see ŷ do bá? Dooh ta wób mejūū pé hā ŷȳ. Dooh g'eeh Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ŷ hapēē wād matym ŷȳ me? Hēp ŷ n'aa nado g'eeh Jesus hā bē h'yy kae dāg kán? ² Jesus mejūū do heh'āat ub ŷȳ nado bá paawā ta wób sa hā, bē hā ká Jesus mejūū do né hē ŷȳh. Bē hā né hē ji hapāh Kristo mejūū do né hē ŷȳh. Hēp ŷ n'aa Jesus hā bē h'yy kae dāk do hyb n'aa.

³ Hahŷȳ da ŷȳ ky gadoo, hā ŷȳ hedoo do Jesus mejūū do nado ŷȳh, hanāk doo: ⁴ Dooh g'eeh āā haja bá bē hanaa āā gado bá āā waa, āā karēn bá paawā? ⁵ Dooh g'eeh taw'ääts hē tado bá, āā karēn bá paawā, āā rahadaa bá ji ŷym Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Jesus mejūū do wób rabad'oo doo da? Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hŷȳj, Peed na-ääj hē rabad'oo doo da? ⁶ Jāām hē g'eeh ŷȳh, Béh-Nabéh daheeh, āā waa sām hā moo bok doo?

⁷ Dooh warahén ta daaj hē hep'aak pé ta waa! Ta sii moo wāt do ti hep'aak. Joom danāh hā ěnh? Ny hadoo do g'eeh joom danāh rananoo pé ta joom ag nepóh péh? B'ée hag'āas doo ěnh? Ny hadoo pé ti b'ée hag'āas do rananoo pé ta masāāh bii gamyyj neēēk péh? ⁸ Panyy gó ŷ her'ood wāt doo, ŷ had'yyt hē nado ti her'oot. Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó tii da né hē takerih. ⁹ Hahŷȳ da Mosees ky n'aa jaw'yyk doo:

I Ti noo gó Korin panang bá ta wób raky sēm Paw-Ro her'oot doo. Sa hā, sa h'yyb gó had'yyt hē P'op Hagā Do Sahee bawāt. Sa hā hē rah'yy kasab'ee. P'op Hagā Do Sahee hēp ŷȳ gó na-ääj hē tabawāt

“Taw'ääts hē ji anoo tiriig uuh tabawa booj yb hā, tiriig tahes'ooj hōm do ta moo me. Dooh ji noo maw'yyd dāg bá tanawa hyb n'aa.” ¹¹ Jāām hē booj yb hyb n'aa g'eeh P'op Hagā Do mejūū ta tii? ¹⁰ Ēr hyb n'aa nado g'eeh ti taher'oot tii? ŷȳ. Ēr hyb n'aa né hē ta ti takerii dāk. Booj yb takyyk doo me k'ääts wapēn doo, joom ag tahes'ooj hōm do na-ääj hē, ramoo bok bá ragahēen joom ag uuh. ¹¹ Ti hadoo ěnh āā hā. P'op Hagā Do Sahee hā hana do bē h'yyb gó āā ejoom hōm do hadoo. ¹² Ta bahānh dāg bē edoo dāk, bē hanaa āā gahēen bá hŷȳ ká āā waa hedoo doo, āā saroor hedoo doo? ¹² Ta wób bē mahang Jesus ky n'aa ma mehetēk doo, ta tii hā bē masa. Taw'ääts hē nado g'eeh ti sa bahānh āā bē masaa paawā? Ti hadoo né hē, dooh noo gó āā daab yb bá bē hā. Dooh. Hejooj né paawā ta ti āā hā, āā gadoo sahōnh hē āā hā hejoojh doo, Kristo ky n'aa hanām do āā nahewaāt hyb n'aa. ¹⁴

¹³ Dooh g'eeh bē hapēē bá, P'op Hagā Do tób n'aa hēnh ramanaa do waa uuh ta yt moo heb'ook do ragadoo sa waa pan'aa? Ti hadoo ěnh P'op Hagā Do hā rama ejuu do tyng hā moo b'ook doo. P'op Hagā Do hā kan'oo dāk do uuh sa tā. ¹⁴ Ti hadoo ěnh Jesus ky n'aa hanām do ma mehetēk do hā. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mejūū, sa hā ma mehet'ēēk do hanaa ragadoo sa waa hedoo doo, sa saroor hedoo doo. ¹⁵ Ti hado né paawā, dooh ta tii hā ŷȳ daab yb bá. Dooh na-ääj hē ta ti ŷȳ erii bá, ta tii hā ŷȳ bē masa hyb n'aa. ŷ h'yy gadajang, bag hēnh Jesus ky n'aa ŷ maher'oot do hyb n'aa. Dooh ŷȳ gahēen péh. Taw'ääts hē paawā ŷȳ dajēp ta ti ŷȳ h'yy gadajang do rado hōm do pooj jé. ¹⁶ Dooh ŷȳ haja bá ŷȳ h'yy kasabé bá Jesus ky n'aa hanām do ŷ maher'oot do hā. P'op Hagā Do ŷȳ tamejūū ŷ maher'oot hyb n'aa. Tak'ēp baad nado hā ŷȳ, ta ky n'aa ŷȳ naher'ood bá ta wób sa hā. ¹⁷ ŷȳ karēn do hyb n'aa tado bá paawā ta ky n'aa ŷȳ her'oot doo, tii bá ŷȳ haja paawā ŷȳ gahēen bá ta sām. Dooh ti hyb n'aa tado bá. ŷȳ P'op Hagā Do mejūū do hyb n'aa, hā ŷȳ tabanoo do hyb n'aa ta ky n'aa ŷȳ wén her'oot ta ky n'aa. ¹⁸ Ny hadoo ta sām hā ŷȳ? Jāām hē hahŷȳ ká ta sām: ŷȳ tsebē doo, bag hēnh Jesus ky n'aa hanām do ŷ maher'oot do hyb n'aa. Ta ky n'aa hanām do ŷȳ panāk bá, ŷȳ ma metēēk bá, dooh ŷȳ gahēen bá ŷȳ ramasa doo, dooh na-ääj hē ŷȳ mejō bá ŷȳ ramasa, ŷȳ haja né paawā ŷȳ mejō bá Jesus mejūū do ŷȳ bahadoo do hyb n'aa.

¹⁹ Dooh ajyy hŷȳ ká hā ŷȳ mejūū péh, sa hanaa ŷȳ ganadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, daj ŷȳ hē ŷȳ kan'oo dāk, sahōnh hē sa karom ŷȳ bahadoo hyb n'aa, hajōk Jesus wē ŷȳ manaa hyb n'aa paawā. ²⁰ Hahŷȳ ŷȳ hanāng pé tii: Judah buuj mahang ŷȳ awād bá, sa da hado dāk ŷȳh, Kristo wē ŷȳ manaa hyb n'aa Judah buuj. Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do tamanejō né paawā hā ŷȳ, sa ky n'aa jaw'yyk do ŷȳ ky daheeh, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh do wób Kristo wē ŷȳ manaa hyb n'aa. ²¹ Judah buuj nadoo do Mosees ky n'aa jaw'yyk do nahapāh do mahang ŷȳ awād bá, sa da hadoo ŷȳ bahadoo, Jesus wē ŷȳ manaa hyb n'aa ta tii. Dooh P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do ŷȳ ado bá ti hyb n'aa. Kristo ky n'aa jaw'yyk do ŷȳ ky dahé had'yyt hē. ²² Baad h'yy ganehot ná do sa hā, sa da ked'oo né ŷȳh, baad rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa Jesus hā. ²³ Sahōnh hē ta wób rababok doo da, ti ked'oo né ŷȳh, sa wób Jesus wē ŷȳ bed'ēēp hyb n'aa. ²⁴ Sahōnh hē ta tii da ŷȳ wén d'oo, Jesus ky n'aa hanām do kah'ūum hyb n'aa, baad hadoo do ta hā hana do ŷȳ gadoo hyb n'aa sahōnh hē ta ti ky dah'eeh do sa nemuun.

²⁴ Bē hapāh né hē, ratsyym kasā bá ká, sahōnh hē rawaj'aa né hē paawā, jāām hē sét hē gadoo ta sām, pooj jé kajaa doo. Taw'ääts hē bē waj'aa do hadoo j'aa ketsē do wajaah doo da, ta sām bē gadoo hyb n'aa P'op Hagā Do hanaa. ²⁵ Sahōnh hē tsyym kas'ŷȳ kar'ēēn doo, baad rahyb n'aa matakēē. Tii d' rawén d'oo, j'aa ketsē do soog n'aa ragadoo hyb n'aa, karejā né paawā ti nayyw hē. ²⁶ Ēēr ká, ěr wén hyb n'aa matakēē, nahānh do sām ěr gadoo hyb n'aa. ²⁶ Ti hyb n'aa daap wajaah do nahado ŷȳh. Kep'uuk do daap hē hetuu do nahado ŷȳh. ²⁷ Dooh. Hā ŷȳ hē ŷȳ ketuu hadoo, ²⁸ hup ŷȳ ŷȳ taky daheeh hyb n'aa. Tii da hā ŷȳ hē baad ŷȳ wén kan'yyh, ŷȳ ká ta sām ŷȳ nahasōg hōm hyb n'aa, ta wób sa hā ŷȳ maher'ood wāt, ŷȳ ma met'ēēg wāt do jawén paa bá Jesus ky n'aa hanām doo.

II Dew-Teronom 25.4 III Jesus ky n'aa hanām do sa hā tamaher'oot doo, sa hā tama metēēk doo, tahananāng pé tii. IV Paw-Ro, Béh-Nabéh daheeh, dooh radaab yb bá Korin buuj hā. Tak'ēp ramoo bok sa waa sām hā, sa hā radaab nayyw hyb n'aa. Ti hyb n'aa, ta see pé noo gó rahoop baad nadoo doo. V Pooj jé 8.7 hā Paw-Ro her'oot ta ti hedoo do sa ky n'aa. Sa h'yyb ky n'aa tapaa nāh, dooh baad Jesus hā rah'yy kadawuung ná bá do hyb n'aa. VI Paw-Ro bawāt noo gó, kas'ŷȳ do j'aa ketsē do nuu hā radasooh ta soog bag'aad kap'ōōj dāk doo, taj'aa ketsē do heen n'aa. Nayyw hē tatsawyy jēng ta ti sa soog, nayyw hē takarejā. Ti ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot sa hā. VII Baad takan'yyh tahananāng pé ti ta hā hē taktetu do hadoo

Taw'ääts hē Isaraéw buuj rabad'oo do paa ér nad'oo do ky n'aa hahÿh

10 Ý karēn bē hyb n'aa newē hahÿ wakān haa: Sahōnh hē ér wahē makū rababok paa ta ti wanakud yt hā. Sahōnh hē rabatsēg hōm ta ti akajar "Hahii Doo" hād nāng doo. ² Sahōnh hē nu kemuun bok hadoo wanakud gó, akajar gó na-āāj hē Mosees sa wahē n'aa tabahadoo bā kā. ³ Sahōnh hē paa rabawa sa waa P'op Hagā Do hanaa. ¹⁴ Sahōnh hē paa rabeēk naēng P'op Hagā Do hanaa. Pā hada do hadoo sa hā, P'op Hagā Do mo haj'aa gó ganyyh do hā naa rabeēk. Kristo né hē paa ti pā. ⁵ Sahōnh hē tii d' rabadoo né paawā, P'op Hagā Do dooh tagenaag bā hajōk do sa hā. Ti hyb n'aa hajōk dejēp. Jé pad'yyt hē banawāng doo bā sa kamag n'aa tawēn nyy hōm.

⁶ Sahōnh hē ta ti bawād wāt, ér tama metēek do heen n'aa, nesaa do hā ér h'yyb nadāg wāt hyb n'aa, ta ti rabad'oo doo da. ⁷ Bē tametēeh, kabarii hā bē h'yyb panadēk hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Hahÿ da takerih ti ky n'aa: "Ehyt t'oonh mā rabawa, rabeēk hyb n'aa. Tii bā m' rabajām, rama's'uunh", ¹¹ nāng kerih do hā. ¹¹ Bē tametēeh, ji nāÿh hyb n'aa ji ÿm nadoo do sii, ji patug nadoo do sii, sa wób rabad'oo do paa da. Ti noo gó né hē, sét adēb bā, 23 miw dejēp ta ti ramoo bok do hyb n'aa. ⁹ Pooj jé hawād wāt do ér tametēeh, Kristo ér manetyy hyb n'aa, sa wób rabad'oo do paa da. Rametyy do hyb n'aa radejēp aw'yy tēg haj'aa mahÿÿ. ¹⁰ Bē h'yy kawapēen manā bē nu gabóg wā, sa wób rabad'oo do paa da. Dejēp tii, P'op Hagā Do mejūu do āās an'oo bā.

¹¹ Sahōnh hē ta ti bawād wāt paa ér wahē makūū hā, ta ti ér tama metēek do heen n'aa. Ta ti tawēn kerii dāk ēer, tagadēeg ub noo gó habok do tamaher'oot hyb n'aa, ér hyb n'aa matakéē hyb n'aa, baad ér kan'yyh hyb n'aa, rabad'oo do paa da ér nad'oo hyb n'aa. ¹² Ti hyb n'aa, baad hawāt ted'oo doo, taw'ääts hē baad tahyb n'aa matakéē, nesaa do tamoo nawāt hyb n'aa ta ti ramoo bok do paa da. ¹³ Bē hā kametyy doo, ji saōnh hē hā kametyy do hadoo né hē tii. Dooh ta wób hā kametyy do bahānh tado bā. Baad ji P'op Hagā Do kamahān had'yyt hē. Dooh tah'yy gajēē hōm bā ji hā. Tahajaa né hē ta hā ji h'yy kasadēē bā. Dooh P'op Hagā Do an'oo bā ta bahānh hadoo doo, bē nahajaa do bē tametyy. Kametyy do bē wē takajaa bā, bē da P'op Hagā Do masa, bē bahajaa hyb n'aa baad bē kan'yyh doo.

¹⁴ Ti hyb n'aa kā, najis haa, taw'ääts hē baad bē kanāh, kabarii hā bē h'yy kae mahānh. ¹⁵ Baad hyb n'aa newēē do bēh. Ti hyb n'aa, bē daaj hē bē hyb n'aa newē te hub tado bā hahÿ ÿ erih doo: ¹⁶ Jesus majjyyw heen n'aa, ta hyb n'aa P'op Hagā Do ér j'aa etsē doo, ér beēk bā, séd uuh had'yyt hē ēer, Kristo majjyyw ér gadoo bā. Pāw, Jesus hub heen n'aa ér ganabēēh bā, séd uuh had'yyt hē ēer, Jesus hub ér gadoo bā. ¹⁷ Hajōō né paawā ēer, sét né hē páw ér awa doo, ti hyb n'aa séd uuh had'yyt hē ēer. ¹⁸ Bē hyb n'aa newē Isaraéw buuj rabahed'oo doo. P'op Hagā Do hā kan'oo dāk do hawēh doo, séd hā rah'yy kata dāk P'op Hagā Do hā kanoo do hā. ¹⁹ Nyy d' ÿ hanāng péh? Ji tayy ta tā kabarii hā ran'oo dāk doo? Kabarii edēp ÿ hanāng pé g'eeh? ²⁰ Dooh. Hahÿ d' ÿ hanāng pé tii: Kabarii hā P'op Hagā Do sa h'yyb gó nahapāh do ranoo doo, karap'ar h'yyb nesaa do hā takan'oo dāk né hē tii. Dooh P'op Hagā Do hā takan'oo dāk tii. Hahÿ da na-āāj hē ÿ her'oot: Dooh ÿ karēn bā karap'ar h'yyb nesaa do weh'ēeh do h'yyb hataa bē hado bā. ²¹ Dooh bē haja bā pawóp hā bē h'yyb dāng bā. Dooh bē haja bā bē eēg bā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do majjyyw heen n'aa hoo gó hanāng do uuh, karap'ar h'yyb nesaa do hā kanoo do uuh na-āāj hē! Dooh bē haja bā bē awa bā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub heen n'aa uuh, karap'ar hā kan'oo dāk do na-āāj hē! ²² Ta tii d' bē adoo nā bā, bē karēn apāh bē anoo P'op Hagā Do hyb n'aa jewēs, tah'yy kawajāān bē wē? P'op Hagā Do bahānh bē ed'oo g'eeh bēh?

²³ "Sahōnh hē ji karēn do ji hajaa ji moo wād bā. Dooh ky n'aa jaw'yyk do ji moo ge'ÿm péh", nāk bē wób. Te hub né paawā tii, dooh saōnh hē baad ub ji hā. Sahōnh hē ji karēn do ji haja né paawā ji moo wāt, dooh hajaa pé ge'ÿm pé paawā, dooh saōnh hē ji hā masa pé P'op Hagā Do karēn doo da ji bawāt do hā. ²⁴ Dooh ji karēn do jawēn ji awād bā. Ta wób sa wē baad hadoo doo, ti né hē bē moo booh.

²⁵ Taw'ääts hē hahÿ da bē bad'oo: Bē awēē saōnh hē rahesām doo hēnh naa. Bē eaaj manā n'yy hēnh naa tii. Bē an'oo manā bē h'yyb bē taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa. ²⁶ Ta tii d' ÿ wén edoo, hahÿ da P'op Hagā Do kyy kerih do hyb n'aa: "Badāk hahÿh, saōnh hē ta hā hanāng do na-āāj hē, P'op Hagā Do ma." ^{IV}

²⁷ Jesus hā h'yy kana'eeh do ōm tatsyyd bā ta tób hēnh ta sii mabawēh hyb n'aa, makarēn bā ti mabahōm. Taw'ääts hē mawēē

I Banawāng hēnh rababok noo gó P'op Hagā Do anoo paa sa waa. Ta ti sa waa ramaneēēnh MANAH. II Esodo 32.6 III Kabarii hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta tii d' rabad'oo. Rejām doo, rama's'uunh doo, sa āj nadoo do sii tii. Isaraéw buuj nadoo do rabad'oo doo da rabad'oo. IV Saaw-Mo 24.1. Sahōnh hē P'op Hagā Do hanaa tahanāng pé tii. Ti hyb n'aa tahajaa ji awēē bā saōnh hē.

sahōnh hē. Man'oo manā a h'yyb ōm taky n'aa tapa ta ti hyb n'aa. ²⁸ Hÿÿ kā, hahÿÿ d' bē ramaher'ood bā paawā: "Hahÿ kabarii hā kan'oo dāk do hahÿ ji tā", raheer'ood bā, mawēē manā d' tii bā, ōm aj'yy maher'oot do hyb n'aa, ji h'yyb ji taky n'aa tapaa do hyb n'aa na-āāj hē.

²⁹ Ta see h'yyb hyb n'aa ti ÿ bedoo, a h'yyb hyb n'aa nadoo. Bē an'oo manā bē h'yyb bē taky n'aa tapa, ÿ hanāng. Hahÿÿ da apāh bē kyyh hā ÿÿ: "H'ēēd hyb n'aa ÿ an'oo bā ta see h'yyb ÿ taky n'aa tapaa ÿ natayy do hyb n'aa, ÿ awēh do hyb n'aa?" ³⁰ ÿ awēē bā tā ÿÿ, ta hyb n'aa P'op Hagā Do hā ÿ ky n'aa ets'ēē wāt doo, h'ēēd hyb n'aa ÿ raky n'aa tapaa, P'op Hagā Do wē tsebē doo me ÿ bawēh do hyb n'aa?", nāng apāh bē kyyh. ³¹ Hahÿÿ da kēh ÿ bē hā: Taw'ääts hē P'op Hagā Do bē weh'ēēh saōnh hē bē moo bok do hā, bē awēē bā, bē eēg bā na-āāj hē. ³² Bē moo boo manā baad nadoo do hā ta wób h'yyb tatuk doo, Judah buuj rado bā, Judah buuj nadoo do rado bā, P'op Hagā Do karapee bē panang bā habong do rado bā na-āāj hē. ³³ ÿ bad'oo doo da né hē, saōnh hē ta wób ÿ h'yyb en'yyim doo da bē bad'oo. Hā ÿÿ hē ÿ h'yy ken'yyim do jawēn nado ÿ bawāt. Baad hadoo do ti ÿ karēn ta wób sa hā, sa h'yyb tym bedēp hyb n'aa Jesus Kristo wē kā.

Taw'ääts hē ÿ bawāt doo da bē babok, Kristo bawāt doo da ÿ bawāt do hadoo.

Nyy d' rabad'oo rakahet'aa bā do ky n'aa hahÿh

² ÿ tsebē bē hā, ÿ bē hyb n'aa es'ee had'yyt hē do hyb n'aa. ÿ tsebē na-āāj hē, bē ÿ ma met'ēēg wāt do bē ky daheeh do hyb n'aa. ³ Ti hadoo né hē, hahÿ ÿ karēn bē bahapāh: Kristo, saōnh hē ajyy sa nu gabóg. Ajyy, ÿÿÿ sa nu gabóg. P'op Hagā Doo, Kristo nu gabóg. ⁴ Ajyy sa nu kajesuu doo me raky n'aa ets'ēē bā, sa nuu kajesuu doo me P'op Hagā Do ky n'aa ratabēēj bā na-āāj hē, Kristo, sa nu gabóg, dooh rawehēē bā tii hā. ⁵ ÿÿÿ kā raky n'aa ets'ēē bā, P'op Hagā Do ky n'aa ratabēēj bā na-āāj hē, sa nuu ranajesu wā, sa patug, sa nu gabóg, dooh rawehēē bā tii hā. ÿÿÿ sa nuu rahab wāt do hadoo tii, tanu mebyng do heen n'aa tii. ⁶ ÿÿnh nu kanajesuu doo, taw'ääts hē ta sēen tagek'āā bēēh. Tanu meby n'aa nyy bā ÿÿÿ hā sa sēen ragek'āā doo, rahab bēēh doo, taw'ääts hē sa nuu rajesuu. ⁷ Ta da hadoo P'op Hagā Do pahuunh aj'yy. Ajyy sa hyb n'aa P'op Hagā Do kawehēē dāk. Ti hyb n'aa, ajyy dooh ranu kajesu bā Jesus hyb n'aa rakahet'aa bā. ÿÿÿ sa hā kā, sa hyb n'aa ajyy rakawehēē padēēk. ¹⁸ ÿÿnh hanaa nado aj'yy. Aj'yy tahana ti ÿÿnh. ⁹ ÿÿnh hyb n'aa nado aj'yy kapahuuj kān. ÿÿnh kapahuuj wāt aj'yy hyb n'aa. ¹⁰ Ti hyb n'aa né hē, āās rahapāh do hyb n'aa na-āāj hē, taw'ääts hē ÿÿÿ ranu kajesuu hyb n'aa jawyk do heen n'aa. ¹¹ Tii d' tahado né paawā, Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, sa m'aa hēnh nado ÿÿÿ ajyy sa mahānh. Ti hadoo ēnh ajyy sa hā. Sa m'aa hēnh nado ÿÿÿ sa mahānh. ¹² Ta ti ÿ wén her'oot, aj'yy hanaa ÿÿnh ganyyh doo da, ÿÿÿ hanaa ajyy na-āāj hē tii d' raganyyh. Sahōnh hē ta ti tabana P'op Hagā Do hanaa.

¹³ Bē hyb n'aa newē baad tado bā, Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bā, ÿÿÿ raky n'aa ets'ēē bā sa nuu kanajesuu doo me. ¹⁴ Badāk hahÿÿ hā ji bad'oo doo, P'op Hagā Do anoo doo, ti na-āāj hē tametēēh hahÿÿh: Baad nado ajyy sa hā sa sēen dewēēt doo me raboo bā. Sēen dewēēt do ajyy hā tawaneh'ēeh do haj'aa. ¹⁵ Sēen dewēēt doo, ÿÿÿ sa hetsó ti ta tii. P'op Hagā Do an'oo dāk ti sa hā, sa nu jesuu n'aa. ¹⁶ Ta ti hedoo do p'āā karēn do ky ked'aak do hā hahÿÿ da ÿ baher'oot: Dooh ta see mo n'aa me āā adoo bā, P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh do panang wób hēnh habok do na-āāj hē, dooh ta see mo n'aa me rabahed'oo Jesus hyb n'aa rakahet'aa bā.

Jesus ji hyb n'aa esee do heen n'aa rataheb'ēēs do ky n'aa hahÿh

¹⁷ Hahÿÿ hā bē ÿ metēek doo, dooh bē hā ÿ j'aa etsēē bā. Ta tii d' ÿ wén her'oot, teg'yyys baad nadoo do bē kahet'aa bā. ¹⁸ Pooj jé ÿ ky n'aa napāh, dooh m' séd hā bē h'yyb hedo bā. Bē m' h'yy ketyn hōm bē kahet'aa bā. Ta mahang ÿ ky daheeh ÿ rapanāk doo. ¹⁹ (Doooh ji ky sēēw its bā! Taw'ääts hē bē h'yy ketyn hōm, P'op Hagā Do matym gó baad hadoo do bē mahang habong do rakametā dāk hyb n'aa.) ²⁰ Bē kahet'aa bā, dooh Jesus ji hyb n'aa esee do waa n'aa tado wād bā bē awa doo. ²¹ Bē awa bā, dooh m' bē gadaa bā ta wób. Sa pooj jé bē karēn bē bawā bē waa. Ti hyb n'aa, ta wób rabas'aa hā nā bā, ta wób a'oom kān ta bahānh reēk do haj'aa. ²² Dooh g'eeh bē tób enā bā, bē yd wa péh, bē yd eēēk péh? Bē ty n'aa ges'yyk P'op Hagā Do hā h'yy ka'eeh do kahet'aa doo. Bē nu meb'yyh kas'uit do bē mahang habong doo. Nyy da kēh ÿ bē hā? Bē ÿ j'aa etsēē g'ee da ta tii da bē bad'oo do hyb n'aa? Dooh. Dooh né hē bē ÿ j'aa etsēē bā.

²³ Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ÿ gadoo doo, ti né hē ti ÿ tabēj wāt do bē hā. Hahÿ né hē ti ÿ gadoo ta ky n'aa: Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa

V Paw-Ro bawāt noo gó, Korin panang bā rahap ÿÿÿ sa nuuh, nesaa do ramoo boo bā. Tii d' rawēn d'oo, ranu mebyng hyb n'aa. VI Tii d' tahadoo do hyb n'aa, taw'ääts hē ranu kajesuu Jesus hyb n'aa ji kahet'aa bā.

Jawyk Doo, atsēm, ta majī moo gó takahaēēn noo gó, tabado dāk pāw, ²⁴ ti m' ta hyb n'aa taky n'aa ets'ēē wāt do jawén paa bā, taganabāh hōm, ti m' taky hadoo: “Hup ŷy, bē hyb n'aa ŷ an'oo dāk do heen n'aa hahŷy. Hahŷy da d' bē bad'oo, ŷ bē hyb n'aa esee do hyb n'aa”, nāng mā. ²⁵ Ti hadoo ēnh, rabawēh, rabawa do jawén paa bā, Jesus bado dāk ēnh uwa bēēh hood ti m' taky hadoo: “Majyw ŷy, ŷ anoo do ŷ dajēp noo gó heen n'aa hahŷy. Papuuj sahōnh hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do tii kā. Hŷ jawén majyw ŷ hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagā Do ky dāng. ¹ Hahŷ bē eēg had'yyt bā hŷ jawén, tii d' bē bad'oo ŷ bē hyb n'aa esee hyb n'aa”, nāng mā Jesus. ²⁶ Ta ti pāw bē awa bā, ta ti ta hood gabuuj uuh bē eēg bā, bē her'ood hōm Jesus dajēp do ky n'aa p'aa hēnh tamatēēh bā kā.

²⁷ Ti hyb n'aa, daap hē ta ti pāw hawa doo, ta ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do majyyw heen n'aa hood gó hanāng do uuh heēēk doo, nesaa do tamoo wād dāk tii hā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub wē, ta majyyw wē na-āāj hē. ²⁸ Taw'āats hē ji daaj hē ji h'yyb ji hyb n'aa newē bā baad tado bā pāw uuh ji awa do pooj jé, majyyw heen n'aa ji eēēk do pooj jé. ²⁹ Hahŷ hyb n'aa ta ti ŷ wén her'oot: Daap hē ji awa bā, daap hē ji eēg bā, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hub ky n'aa ti ji hyb n'aa nanewē bā, ji daaj hē ji ky n'aa katakyyk baad nadoo doo me. ³⁰ Ti hyb n'aa né hē hajōk bē mahang nahejooj boo, hajōk bē mahang nahēē enāh, ta wób de-jēp. ³¹ Jesus heen n'aa ēr gadoo do pooj jé ēr daaj hē ēr hyb n'aa newē bā baad ēr h'yyb tado bā, dooh tii bā ēr P'op Hagā Do rejā bā. ³² Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ēr hā taky n'aa etyb bā, nesaa do tanoo ēr hā ēr tama metēēk hyb n'aa, badāk hahŷy hā habong do ta hā h'yy kana'eēh do sa nemuun ēr tanarejāā hyb n'aa ta jawén kā.

³³ Ta ti kā, wakān haa, taw'āats hē bē gada ta wób, bē kahet'aa bā Jesus heen n'aa bē bawā hyb n'aa. ³⁴ Bē bas'aah bā, taw'āats hē bē tób yt hē bē bawā sēd hā bē kahet'aa do pooj jé Jesus heen n'aa bē tab'ēēs hyb n'aa, P'op Hagā Do ky n'aa netyy hyb n'aa nesaa do bē hā.

ŷ kajaa bā kā, ky n'aa see ŷ baher'oot bē hā.

P'op Hagā Do Sahee hā hana do ji hajaa do ky n'aa hahŷy

Hŷy kā wakān haa, baad ŷ karēn bē bahapāh P'op Hagā Do Sahee hejój gó ji hajaa doo. ² Bē hapāh, p'ooj ub, Jesus hā bē h'yy kana'eēh nā noo gó, ta s'ee hēnh bē rah'yyb mahūūm had'yyt hē, kabarii nedēp do hā bē h'yy ka'eēh hyb n'aa. ³ Ti hyb n'aa ŷ karēn bē bahapāh hahŷy: P'op Hagā Do Sahee hejój gó her'oot doo, dooh Jesus taky n'aa was'ee bā. Dooh na-āāj hē ji hajaa bā, “Jesus né hē ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo”, ji her'ood bā P'op Hagā Do Sahee hejój gó tanado bā ji hā.

⁴ Ti anāng hajōng ta wób hedoo do ji hajaa ji moo wāt doo, P'op Hagā Do Sahee anoo doo. Sēt né hē P'op Hagā Do Sahee tahana tii hā. ⁵ Ti anāng ta wób hajōng ji mamasa doo. Ti hadoo né hē, jāām né hē sēt ub Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, ēr wē moo wāt doo. ⁶ Ti anāng hajōng ta wób ji hajaa ji moo wāt doo. Ti hadoo né hē, sēt ub ti P'op Hagā Do ta ti ji hā hanoo doo, ta tii me ta wē ji moo wāt hyb n'aa. ⁷ P'op Hagā Do Sahee hā hana doo, sahōnh hā takan'oo dāk sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eēh do tamasa hyb n'aa. ⁸ Ta see hā P'op Hagā Do Sahee anoo tak'ēp hajaa doo me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. Ta see hā P'op Hagā Do Sahee anoo h'yy ganāng do me ta wób tamaher'oot hyb n'aa. ⁹ P'op Hagā Do Sahee, sēt hadoo doo, anoo ta see hā baad tah'yy ka'eēh hyb n'aa. Ta see hā tabanoo ta wób tabaheso hyb n'aa. ¹⁰ Ta see hā P'op Hagā Do Sahee anoo ta hejój me tapehuunh hyb n'aa. Ta see hā tabanoo P'op Hagā Do kyyh tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hā tabanoo tabahapāh hyb n'aa P'op Hagā Do Sahee tado bā, sahee see tado bā ti her'oot doo. Ta see hā tabanoo kyy wób me, ji h'yy kanadaw'uuu doo me, tabaher'oot hyb n'aa. Ta see hā tabanoo kyy wób me kaher'oot do tatab'ēēs hyb n'aa maa new'ēē do sa hā. ¹¹ Sēt né hē P'op Hagā Do Sahee sahōnh hē ta ti hanoo doo. Tah'yyb dāng doo da né hē sahōnh hē sa hā tabanoo tii.

Sahōnh hē ēēr, Jesus uuh hadoo do ky n'aa hahŷy

¹² Hajōō né paawā ji hā, ji noo hedoo doo, ji nabuuj hedoo doo, ji matym hedoo doo, ji moo hedoo doo, ji tsyym hedoo doo, sēt né hē ji. Ti hadoo ēnh Kristo hā, Kristo hā h'yy ka'eēh do sa hā. ¹³ Ēr wób, Judah buuj. Ēr wób, ta wób buuj. Ēr wób, ta wób sa karom hedoo doo. Ēr wób, kariw n'aa temah doo. Tii d' tahado né paawā, ēr nu kemuun bong P'op Hagā Do Sahee an'oo bā, sēt Jesus hub hadoo ēr bahadoo hyb n'aa. Sēt né hē ti P'op Hagā Do Sahee ēr gadoo doo.

¹⁴ Hajōng né hē ji hā hanāng do ji uuh. Sēt uuh had'yyt nado ji uuh. ¹⁵ Ji tsyym ky hado bā paawā: “Ta moo ŷ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ŷ do bā”, ji uuh had'yyt né hē tii, ta ti edo né paawā. ¹⁶ Ji nabuuj ky hado bā paawā: “Ta matym see ŷ nadoo do hyb n'aa, dooh ta uuh ŷ do

I P'ooj ub Mosees sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, b'ēē majyyw ta heen n'aa. Papuuj hahŷy ji hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo.

bā”, ji uuh had'yyt né hē tii, ta ti edo né paawā. ¹⁷ Sahōnh hē ji hā hanāng do ji matym tado bā paawā, nyy da paawā ji maa newēē tii bā? Sahōnh hē ji hā hanāng do ji nabuuj tado bā paawā, nyy da ji matsehŷy tii bā? ¹⁸ Sahōnh hē ji hā hanāng do ji uuh P'op Hagā Do bat'ēēg hōm ji hā, tah'yyb dāng doo da. ¹⁹ Sēt uuh had'yyt hē tado bā paawā ji hā, dooh paawā ji hub had'yyt hē tado bā. ²⁰ Hahŷy da né hē: Hajōng né paawā ji hā hanāng do ji uuh, sēt né hē ji.

²¹ Ji matym dooh tahaja bā taky hado bā ji moo hā: “Dooh hyb n'aa ōm ŷ karēn péh.” Dooh na-āāj hē ji moo haja bā ji tsyym hā taky hado bā: “Dooh hyb n'aa ōm ŷ karēn péh.” ²² Ta ti ji hā hanāng do uuh nahejooj is doo, ti né hē ti baad ji karēn up doo. ²³ Ji uuh ji hā ky n'aa netsēēh doo, baad ji weh'ēēh. Ta wób hā ji manetēēh doo, baad ji ban'yyh. ²⁴ Ji uuh wób ji metēēh doo, dooh hyb n'aa baad ji ban'yyh péh. Baad P'op Hagā Do benyyw hōm ji hā hanāng doo, ta ti ji hā hād ky n'aa netsēēh hedoo do rakawehēē dāk hyb n'aa. ²⁵ Tii da tawén d'oo, ji hā takanety n hōm hyb n'aa, sahōnh hē ji hā hanāng do sēt demuun baad rakahaj'āās hyb n'aa na-āāj hē. ²⁶ Sēt hē ji hā hanāng do ji uuh nesaa do tahob bā, sahōnh hē sēt demuun rabahoop. Ta see ji uuh kawehēē dāg bā, sahōnh hē ji uuh wób taw'āats hē sa hā.

²⁷ Bē sahōnh hē, Kristo hub hadoo bēēh. Sēt ken'yyh bēēh, ta uuh hadoo. ²⁸ Jesus Kristo hā h'yy ka'eēh do sa mahang P'op Hagā Do banoo, pooj jé Jesus mejūū do rabad'oo doo. Ta jawén ta ky n'aa herot doo. Ta jawén ta ky n'aa ma mehetēk doo. Ta jawén rapehuunh do haj'aa doo, ta wób rabaheso hajaa doo, ta wób masa doo, ta wób h'yyb mahūūm n'aa hedoo doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuu do hajaa her'oot do na-āāj hē. ²⁹ Sahōnh hē g'eeh Jesus mejūū do had'yyt hē? Sahōnh hē g'eeh ta ky n'aa rod had'yyt hē? Sahōnh hē g'eeh ta ky n'aa ma mehetēk do had'yyt hē? Sahōnh hē g'eeh rabahajaa rapehuuj had'yyt hē?

³⁰ Sahōnh hē g'eeh rahajaa ta wób rabaheso? Sahōnh hē g'eeh kyy wób rahajaa rer'ood bā? Sahōnh hē g'eeh rahajaa kyy wób me kaher'oot do ratabēj bā? ³¹ Dooh. Taw'āats hē ji hajaa do P'op Hagā Do Sahee ji hā hanoo do ta bahānh had'op do hā, ta wób masa do hā, bē h'yyb padāg. Pooj jé dó bē ŷ metēēh hŷy kā sahōnh hē ta bahānh baad hadoo doo:

Ji kamahān do ky n'aa hahŷy

13 Ajjy sa kyy me, āās sa kyy me na-āāj hē ŷ haja bā né paawā ŷ her'ood bā, ŷ kamanahān bā paawā, dooh taw'āats hē tado bā. Jāām hē sapaar redas do ky hado dāk ŷ tii bā. ² P'op Hagā Do ky n'aa ŷ haja bā né paawā ŷ maher'ood bā, P'op Hagā Do Sahee hā ŷ tabanoo do hyb n'aa tii, ji nahapāh do hā ŷ h'yy ganyb bā paawā, sahōnh hē ŷ hapēē bā paawā, tak'ēp ŷ h'yy ka'eēh do hyb n'aa waēē hā ŷ haja bā paawā ŷ mejō bā takahŷy d hāng, ta wób ŷ kamanahān bā paawā, daap paawā ŷy. ³ Sahōnh hē wē ŷ hanāng do kas'uuu do sa hā ŷ an'oo bā paawā, daj ŷy hē paawā ŷ kan'oo dāk ŷ rabaju tēē, ŷ kamanahān bā, daap paawā ti hā ŷy.

⁴ Kamahān do kanējāg. Kamahān do ky ennyym. Dooh tah'yy kajew-ēēs bā. Dooh ta hā hē taj'aa etsēē bā. Dooh takasabē bā. ⁵ Tawaneh'ēēh do nado. Dooh ta daaj hē takarēn do jawén tawād bā. Dooh nyyw hē takawaj'āan bā. Dooh tah'yy gaēēj bā ta wób sa wē. ⁶ Dooh tatsebeē bā baad nadoo do hā. Baad hadoo do hyb n'aa tatsebe. ⁷ Kamahān doo, dooh tah'yy gajēē hōm bā. Ta wób hā tah'yyb eeh had'yyt hē. Tagadaa had'yyt hē. H'yyb jawyk doo gó sahōnh hē tagadoo.

⁸ Kamahān doo, dooh tahēēj bā. Tii d' nado P'op Hagā Do ky n'aa ji her'oot do ji hajaa doo, kyy wób ji h'yy kanadaw'uuu do ji hajaa ji her'oot doo, ji hapāh do na-āāj hē. Ahānh da tii. ⁹ Da hē ji hapāh doo, P'op Hagā Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do na-āāj hē, ta uuh ub tii. ¹⁰ Baad had'op do heh'āat do kaja bā kā, tii bā kā, dooh hyb n'aa ji karēn wāt pé ta uuh hadoo doo. ¹¹ Hahŷy hadoo tii: ŷ karapee noo gó, karapé raber'oot doo da ŷ ber'oot paah, karapé rahyb n'aa newēē doo da ŷ hyb n'aa newēē paah. ŷ wah'ēē wāt bā kā ŷ eréd hōm ta ti karapee ŷ h'yyb hadoo do paah. ¹² Da hē, dooh baad ēr hapēē nā bā P'op Hagā Doo, japow gó ji heg'āās do hadoo. Ta jawén da ēr bahapāh baad ub kā, heh'āat kā. Da hē, jāām hē ta uuh ŷ bahapāh. Ta jawén da, sahōnh hē ŷ bahapāh ta hā, ŷ P'op Hagā Do hapāh doo da né hē.

¹³ Hŷy kā tamawoob hē hadoo do ti haym: Ji h'yy ka'eēh doo, ji gada doo, ji kamahān doo. Ji kamahān doo, sa bahānh baad had'op do tii.

Ji hajaa do P'op Hagā Do Sahee hana do ky n'aa bód hahŷy

Taw'āats hē kamahān do hā baad bē h'yyb padāg. Taw'āats hē **14** P'op Hagā Do Sahee hā hana do ji hajaa do hā bē h'yyb padāg na-āāj hē. Pooj jé, P'op Hagā Do ky n'aa ji hajaa ji her'oot do hā baad ub bē h'yyb padāg. ² Hahŷy hyb n'aa ta ti ŷ wén her'oot: Kyy wób me her'oot doo, dooh ta wób tamaher'ood bā. P'op Hagā Do sii taber'oot tii hā. Dooh maa napāh pé ta ti taher'oot doo. Ji nahapāh do ky n'aa taher'oot tii, P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. ³ Tii d' nado P'op Hagā Do ky n'aa her'oot do hā. Ta wób hā ti ramaher'oot. Ta ti ji tamasa,

ji h'yy ka'eeh do kah'uum hyb n'aa. Ji tamaher'oot, baad ji bawät hyb n'aa. Ji tah'yb en'yym. ⁴ Kyy wób me her'oot doo, ta daaj hē, ta hā hē takamasa tii, P'op Hagā Do ky n'aa kah'uum hyb n'aa ta h'yyb gó. P'op Hagā Do ky n'aa her'oot do tamasa ta wób, P'op Hagā Do ky n'aa sa h'yyb gó takah'uum hyb n'aa. ⁵ Ȳ karēn paawā sahōnh hē bēeh, bē bahajaa kyy wób me bē baher'oot. Ti hadoo né hē, tak'ēp ȳ karēn P'op Hagā Do ky n'aa bē her'oot. Kyy wób me kaher'oot do bahānh baad hadoo P'op Hagā Do ky n'aa her'oot doo. ¹ Kyy wób me kaher'oot doo, ta ky n'aa nyy d' tahanāng pé ji her'oot bā, Jesus hā h'yy ka'eeh do kahet'aa do ramaa napāh hyb n'aa, P'op Hagā Do ky n'aa sa h'yyb gó kah'uum hyb n'aa, ti na-āāj hē baad ub.

⁶ Ti hyb n'aa wakān haa, bē wē ȳ kajaa bā, kyy wób me bē ȳ maher'ood bā paawā, nyy d' paawā bē tamasa tii? Dooch paawā bē tamasa bā. Hā ȳ P'op Hagā Do metēeh doo, ji hajaa do ky n'aa, P'op Hagā Do ky n'aa, ji ma metēek do ky n'aa bē ȳ maher'oot do na-āāj hē, ti bē tamasa. ⁷ Ji gameh'ȳh do ky n'aa me, ji etēn do ky n'aa me na-āāj hē tii d' bē ȳ metēeh ȳ hanāng pé tii, ta ti hedēp do nado né paawā. Baad ranetēn bā, baad ragamanehā bā, nyy da ta wób rabahapāh ti teh'uum doo? ⁸ Ti hadoo né hē torōm-bet hād nāng do hā. Nyy da g'eeh warahén rah'ȳy genā bā kaneb'ooch doo hēnh tanaēēj bā, baad torōm-bet ragamanehā bā? ⁹ Ti hadoo né hē bē hā. Kyy wób me ta wób bē maher'ood bā, nyy da ramaa napāh ta ti ky n'aa, nyy d' tahanāng péh? Daap hē ti bē baher'oot kyy wób me. ¹⁰ Hajōng ti anāng kyyh badāk hahȳy hā. Baad ub sahōnh hē tii, maa napāh do sa hā. ¹¹ Ȳ kyy maa nanapāh doo, ta tii hā, ȳ ta s'ee hēnh naa, ta s'ee hēnh naa ȳ ta hā. ¹² Ti hadoo né hē bē hā. Tak'ēp bē karēn P'op Hagā Do Sahee hana do bē gado bā do hyb n'aa, taw'āats hē bē h'yyb padāg sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do masa do hā.

¹³ Ti hyb n'aa kyy wób haj'aa doo, taw'āats hē raky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā, tabanoo hyb n'aa na-āāj hē sa hā rabahajaa hyb n'aa ratab'ēēs do nyy d' tahanāng pé tii. ¹⁴ Kyy wób me P'op Hagā Do hā ȳ ky n'aa etsēē bā, hēp ȳ tym ti ky n'aa etsēē. Dooch ȳ hapāh pé ȳ her'oot doo. ¹⁵ Nyy d' ȳ bad'oo ti tahado bā? Hahȳy da ȳ bad'oo: Ȳ da ky n'aa etsēē hēp ȳ tym me, ȳ hapāh doo me na-āāj hē da ȳ ky n'aa etsēē. P'op Hagā Do ȳ ma ejām da hēp ȳ tym me, ȳ hapāh doo me na-āāj hē. ¹⁶ Jāām hē a h'yyb tym gó P'op Hagā Do maj'aa etsēē bā, nyy da om raky masa rana-hapēē bā maher'oot doo? ¹⁷ Baad né paawā P'op Hagā Do maj'aa etsēē, kyy wób me maher'oot doo, dooh ta wób tamasa bā rah'ȳy ka'eeh do kah'uum hyb n'aa.

¹⁸ P'op Hagā Do ȳ j'aa etsē, sahōnh hē bē bahānh ȳ bahajaa kyy wób me ȳ maher'oot doo hyb n'aa. ¹⁹ Ti hadoo né hē, Jesus hā h'yy ka'eeh do mahang, hā ȳy, taw'āats hē ji ma poo oow pé kyyh ji maa napāh do ȳ her'ood bā ȳ ma metēek bā, 10 miw kyyh ji maa napāh do mahānh.

²⁰ Wakān haa, karepē h'yy gatamah do bē hado manā P'op Hagā Do Sahee ji hā hanoo do hā. Taw'āats hē wah'ēē h'yyb hadoo bēeh, ta ti hā. Taw'āats hē nesaa do hā bē h'yy gatamah karapee t'aah h'yy gatamah do hadoo. ²¹ Hahȳy da P'op Hagā Do kyy kerih do hā:

“Ji nahapāh do kyy me,
ta s'ee hēnh naa do sa kyy me, ȳ maher'oot da karapē haa.
Ti hadoo né hē da, dooh da raky dahé bā ȳy”,^{II}
nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

²² Ti hyb n'aa kā, kyy wób me kaher'oot doo, Jesus hā h'yy kana'eeh do metēē n'aa, ta hā h'yy ka'eeh do metēē n'aa nado. P'op Hagā Do ky n'aa ji her'oot doo, Jesus hā h'yy ka'eeh do metēē n'aa tii, ta hā h'yy kana'eeh do metēē n'aa nado. ²³ Séd hā Jesus hā h'yy ka'eeh do rakata bā kā, kyy wób me sahōnh hē rer'ood bā paawā, ti ta seeh, nahapāh doo, Jesus hā h'yy kana'eeh do na-āāj hē tajēē suun bā tii bā, sahōnh hē bē meraa bong hadoo ted'oo da. ²⁴ Jesus hā h'yy kana'eeh doo, nahapāh do na-āāj tajēē suun bā P'op Hagā Do ky n'aa sahōnh hē rer'ood nuuj jé, kametā dāk tii bā ta hā nesaa do ta h'yyb tym gó hanāng doo. Ky n'aa kety dāk tii bā sahōnh hē bē her'oot doo hyb n'aa. ²⁵ Kametā dāk tii bā sahōnh hē ta h'yyb tym gó talyb n'aa newēē do pooj jé ji nahapāh doo. Ta taron nu paa me tabahȳy hāng da, P'op Hagā Do taj'aa etsēē hyb n'aa. “P'op Hagā Do awāt né hē bē mahang”, nāng da.

²⁶ Wakān haa, taw'āats hē hahȳy da bē bad'oo bē kahet'aa bā: Ta see P'op Hagā Do hā tama ejām, ta see ma metēek P'op Hagā Do ky n'aa, ta see her'oot P'op Hagā Do ta hā tametēeh doo, ta see her'oot kyy wób me, ta see tab'ēēs kyy wób me kaher'oot doo do nyy d' tahanāng péh. Taw'āats hē sahōnh hē ta tii d' ji bad'oo, sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do h'yyb gó P'op Hagā Do ky n'aa takah'uum hyb n'aa. ²⁷ Kyy wób me raher'ood bā, jāām né hē pawóp hē, tamawoob hē ti her'oot. Taw'āats hē sét ken'ȳy raber'oot. Tii bā, taw'āats hē ta see tab'ēēs nyy d' tahanāng péh. ²⁸ Tabadoo bā ta ky n'aa tab'ēēs doo, nyy d' tahanāng pé

I P'op Hagā Do ky n'aa ji her'oot do baad ub tawén doo, kyy wób me kaher'oot do bahānh, hajōng tamasa do hyb n'aa. II Isajas 28.11-12

ti tab'ēēs doo, taw'āats hē bag hēnh tabasooch bē kahet'aa bā kyy wób me her'oot doo. Taw'āats hē ta m'aa hēnh, ta tób hēnh taber'oot P'op Hagā Do sii.

²⁹ Taw'āats hē pawóp hē, tamawoob hē raher'oot P'op Hagā Do ky n'aa. Taw'āats hē ta wób ramatakēē, ta ti taher'oot do baad tado bā. ³⁰ Sa mahang hat'oonch do gado bā ta h'yyb tym gó P'op Hagā Do ky n'aa, taw'āats hē pooj jé her'oot do ky ym, ta ti hasooch do ber'oot hyb n'aa kā. ³¹ Ta tii da sét ken'ȳy bē baher'oot P'op Hagā Do ky n'aa, bē sahōnh hē bē ma kametēēk hyb n'aa, bē h'yyb hedo magyys hē hyb n'aa. ³² P'op Hagā Do ky n'aa rod rahajaa rah'ȳy kamedug bā, rahajaa ragadaa bā rabaher'oot hyb n'aa. ³³ Dooch P'op Hagā Do hanaa tado bā ta ti jé pad'ȳyt hē kaher'oot doo, baad nahōm doo. Baad hadoo do ji h'yyb n'yym doo, ti ti P'op Hagā Do hanaa.

Sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do jé pad'ȳyt hē habong do raba-hed'oo doo da. ³⁴ taw'āats hē ȳȳj̄ dooh rer'ood bā séd hā rakahet'aa bā. Taw'āats hē bag hēnh rabab'ēeh. Dooch taw'āats hē tado bā rer'ood bā ji kahet'aa bā. Hahȳy hē ȳȳj̄ raky daheeh ajyy, Mosees ky n'aa jaw'ȳyk do her'oot doo da. ³⁵ Tanyy bā sa hā reanah doo, taw'āats hē sa tób hēnh sa patug hā rabeanh, dooh taw'āats hē tado bā do hyb n'aa ji kahet'aa bā ȳȳj̄ rer'ood bā.

³⁶ Bē hanaa bē ed'oo g'eeh P'op Hagā Do ky n'aa hanām doo? Jāām hē bē tii, ta ti gadoo do bē ed'oo g'eeh? ³⁷ P'op Hagā Do ky n'aa rod ta hā pé ted'oo doo, P'op Hagā Do Sahee hanaa gadoo do ted'oo doo, taw'āats hē tah'ȳy kadaw'uuh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mejūū do né hē ti ȳ erii wāt doo. ³⁸ Hahȳy manatakēē doo, dooh né hē ji hyb n'aa p'eed bā tii.

³⁹ Ti hyb n'aa kā, wakān haa, taw'āats hē P'op Hagā Do ky n'aa bē her'oot do hā bē h'yyb padāg. Bē medug manā kyy wób me rer'ood bā. ⁴⁰ Ti hado né hē paawā, baad bē adoo ti ta tii, ta tyw n'aa nāng bā.

Jesus ganā wāt do ky n'aa hahȳy

Hȳy kā, wakān haa, ȳ karēn bē hyb n'aa esee Jesus Kristo ky n'aa hanām do bē ȳ ma met'ēēg wāt do paah, bē gadoo do paah. Ta ti né hē bē h'yy ka'eeh do mejōj n'aa. ² Ta ti ky n'aa hanām do ed'ēep bē h'yyb tym P'op Hagā Do wē, baad bē hyb n'aa matakā bā tii, bē neréd bā ȳ ma metēek do ky n'aa. Tii d' tanado bā, daap bē h'yy ka'eeh.

³ Jāām hē baad hadoo do ta ky n'aa ȳ gadoo do ti bē hā ȳ tab'ēēs doo. Hahȳ né hē tii: Kristo dajēp nesaa do ēr moo bok do sām, P'op Hagā Do kyy kerih do ta pooj jé taher'oot doo d' né kā. ⁴ Ti m' radakā jēng, ti m' tamawoob dāg kā ta ā kā taganā wāt p'aa hēnh, pooj jé P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot doo da né kā. ⁵ Ti jawén mäh, Peed hā takas'ee wād kān. Ti jawén mäh, 12 hedoo do sa hā takasee ēnh. ⁶ Ti bahānh mäh, séd noo gó 500 ta ma matēg sa hā takas'ee wād kān. Hajōng sa wób ed'ēep nā hahȳ ȳ berih bā. Hap'ēeh do wób radejēb kān. ⁷ Ti m' takasee Tsijaag hā, sahōnh hē tamejūū do hedoo do sa hā na-āāj hē. ⁸ Tagadēeg ub takas'ee kān hā ȳy, ȳ ajān s'oo hadoo do hā. ⁹ Sa yd jé had'os do ȳȳh, Jesus mejūū do sa mahang. Dooch paawā ȳ ramaneēēj bā Jesus mejūū doo, P'op Hagā Do karapee ȳ rejāā do paa hyb n'aa. ¹⁰ Ti hadoo né hē, ta mejūū do see da hē ȳ wén hado dāk, P'op Hagā Do ky enyym do hyb n'aa hā ȳy. Daap hyb n'aa nado ta ti hā ȳ taky enyym doo. Dooch. Ta wób moo bok do bahānh ȳ moo wād wāt. Ti hadoo né hē, dooh ȳ tado bā ti moo wāt doo. Hā ȳ P'op Hagā Do ky enyym do hanaa tii. ¹¹ Hȳy kā ȳ tado bā bē hā maher'ood wāt doo, ta wób rado bā, ti né hē ti ta ky n'aa āā her'oot doo. Ti ky n'aa né hē ti bē ky dahé bong doo.

Jesus ganā wāt do ky n'aa ta wób raky sēm do ky n'aa hahȳy

¹² Kristo ganā wāt āā her'ood bā, h'ēēd hyb n'aa dooh ji ganā bā dejēp do mahang bē wób sa kyyh? ¹³ Te hub tado bā ta ti bē wób her'oot doo, ji ganānā bā paawā, Kristo na-āāj hē paawā dooh paawā taganā wād bā tii bā. ¹⁴ Kristo ganānā wād bā paawā, daap paawā tii bā āā maher'ood hōm do ta ky n'aa. Daap hē na-āāj hē paawā bē h'yy ka'eeh doo. ¹⁵ Kristo ganānā wād bā paawā, noo kanesa do paawā āā tii bā, Kristo ganā wāt P'op Hagā Do an'oo bā āā ma metēek do hyb n'aa. Dejēp do ganānā bā paawā, dooh Kristo ganā wād P'op Hagā Do an'oo bā paawā. ¹⁶ Dejēp do ganānā bā, dooh paawā Kristo ganā wād bā. ¹⁷ Kristo ganānā wād bā paawā, daap hē paawā bē h'yy kae dāk ta hā. Ti tahado bā paawā, dooh na-āāj hē takawug bā nesaa do bē h'yyb tym gó hanāng do paah. ¹⁸ Te hub tado bā paawā ta tii, gawatsig hōm paawā Kristo hā h'yy ka'eeh do sa makūūh. ¹⁹ Jāām hē da hē, badāk hahȳy hā ji bawāt nā bā Kristo hanaa ji gahēēn bā, tii bā taw'āats hē paawā tak'ēp, sahōnh hē mahānh, ēr rat'ȳyd mehīn paawā.

²⁰ Tii d' nado. Kristo ganā wāt né hē dejēp do mahang P'op Hagā Do an'oo bā. Pooj jé dejēp do mahang ganā wāt do tii. Ta wób na-āāj hē genȳy do metēē n'aa tii. ²¹ Hahȳy hyb n'aa ȳ wén her'oot tii: Sét hē aj'ȳy ji dajēp do du na doo. Ti hadoo na-āāj hē sét hē aj'ȳy see ji genȳy do dejēp do mahang du na doo. ²² Adāw hyb n'aa sahōnh hē ji dejēp. Ti

hadoo ênh Kristo hyb n'aa kã sahõnh hê ragenyyh da.²³ Sahõnh hê genyyh do bahãnh, pooj jé ganã wãt do Kristo. Ta jawén, Kristo kajaa bá kã, ta hã h'yy ka'eeh do ragenã boo kã da.²⁴ Tii bá kã, badãk hahý gawatsik do kaja kã. Kristo j'aa ketsë do jawén paa bá sahõnh hê mejüü do ji nahapãh do sa hã, sahõnh hê bag'ãas do ji nahapãh do sa hã, sahõnh hê hejój enãh do ji nahapãh do sa hã na-ããj hê, tii bá tabag'ãas do Kristo bahaëej kã da P'op Hagã Do ta Yb hã kã.²⁵ Kristo bag'ãas do sahõnh hê ta majiñ hã taj'aa ketsë bá kã.²⁶ Tagadëeg ub kã majiñ tagawats'ik doo, dajëb.²⁷ Ta ti ý wén her'oot, hahýy da P'op Hagã Do kyy kerih do her'oot do hyb n'aa: "Sahõnh hê ta tsyym yt hã P'op Hagã Do an'oo bá tabag'ãas hyb n'aa."¹ "Sahõnh hê tabag'ãas" taba-her'oot bá, dooh P'op Hagã Do ta Yb sii hê tado bá tii, ti né hê hanoo do hyb n'aa ta hã sahõnh hê tabag'ãas doo.²⁸ Takajaa bá kã sahõnh hê Kristo bag'ãas doo kã, ti noo gó kã, ta daaj hê ta Yb yd jé da tanu gadãg kã. Ti d' tawén hadoo, ta Yb, sahõnh hê ta hã han'oo dák doo, tabag'ãas hyb n'aa, sahõnh hê bahãnh tabahado dák hyb n'aa kã, sahõnh hê tabag'ãas hyb n'aa kã.

²⁹ Hýy kã, ji ganã bá paawã, nyy da rabad'oo da dejëp do hyb n'aa nu kemuun doo? Dejëp do ganã bá paawã, hêd n'aa tii d' rawén d'oo? ³⁰ Ji ganã bá paawã, dooh hyb n'aa pé had'yyt hê ý ahoop doo. Ji ganã wãt do hyb n'aa ý wén gadoo Jesus hyb n'aa ý ahoop doo.³¹ Dajëb gó had'yyt hê ý bawãt tak'ëp ý rarejãã do haj'aa. Né hup ý né ta ti ý her'oot do bé wén hapãh, ý h'yy kasab'ee do hyb n'aa bé hyb n'aa Kristo Jesus ër Wahë N'aa hyb n'aa.³² H'ëed hyb n'aa ý kamety wãt paa ajyy tabanas'aa hedoo do sa sii Epeso panang bá, jããm hê badãk hahýy hã ji hawãt do hã ý h'yyb dãg bá paawã, ji ganã bá paawã? Ji ganã bá paawã, se hub né hê paawã hahýy da sa ky hetëg: "Hamãh, ër awëeh, hamãh, ër eëg jati ër dejëb kã do hyb n'aa."^{III}

³³ Bé an'oo manã bé rawad'ii. "Nesaa do moo heb'oooh do sii ji awãd bá, sa da h'yyb hadoo da ji, baad né paawã ji bawãt pooj jé."³⁴ Taw'ãats hê p'aa hênh bé h'yyb bé an'oo baad hadoo do hã. Bé moo boo manã wãd nesaa doo. Ta ti ý wén mejüü, bé wób ranahapãh do hyb n'aa P'op Hagã Do sa h'yyb gó. Bé nu mebyy bok hyb n'aa ý wén her'oot tii.

³⁵ Hahýy da apãh da ta wób rabeaanh: Nyy da dejëp do paa ragenã bok? Ny hadoo do sa hub? ³⁶ Baad nadoo do heaanh do tiil! Joom tym ji ejoom doo, dooh taganã bá ta bóg nadajëb bá.³⁷ Tiriig tym, joom tym wób na-ããj hê ji ejoom bá, dooh ta gajewëe tado bá ji ejoom doo. Ta tym ub ti ji ejoom doo.³⁸ P'op Hagã Do bad'oo nyy d' tabahadoo joom, tah'yyb dãng doo da. Joom tym ta wób hedoo tawëe bá. Ta see hadoo ta seeh, ta see hadoo ta seeh.³⁹ Ti hadoo ênh ti anãng ta wób hedoo ta dab. Ta see hadoo ji dab, ta see hadoo har'ëeng dab, ta see hadoo taw'ëed dab, ta see hadoo na-ããj hê tah'yyb dab.⁴⁰ Ta wób hedoo wê hã habong do bag. Ta wób hedoo badãk hahýy hã habong doo. Ta see hadoo wê hã habong do sa hetsõh. Ta see hadoo badãk hahýy hã habong do sa hetsõh.⁴¹ Ta see bag hadoo papýy, ta see bag hadoo kamarab, ta see bag hadoo sagõõh. Sagõõh wób ta wób hedoo ta matym.

⁴² Ti hadoo né da dejëp do mahang ji ganyyh do hã. Karejãã ji kamag ji dakã jëng doo. Taganyyh bá kã, kanarejã wãd.⁴³ Nas'aa ji kamag ji dakã jëng bá. Tak'ëp tabahetsooh taganyyh bá kã. Nahejooj its ji dakã jëng bá. Hejooñ taganyyh bá kã.⁴⁴ Dab nãng ji kamag ji dakã jëng doo. Taganyyh bá kã, papuuj dãg ji hub P'op Hagã Do Sahee ed'ëep doo. Ji hub dab nãng do tanyy bá, tii b' ti anãng na-ããj hê ji hub papuuj P'op Hagã Do Sahee ed'ëep doo.⁴⁵ Hahýy da takerih doo gó: "Jããm pooj jé aj'yy, Adãw, hedëb geët doo."^{IV} Tagadëeg ub Adãw hedoo doo, Kristo, ji edëp do hanoo do Sahee hadoo dák tii.⁴⁶ Pooj jé dó tabanyy dák ji hub dab nãng doo. Ta jawén ji hub papuuj, P'op Hagã Do Sahee ed'ëep doo.⁴⁷ Jããm pooj jé aj'yy, badãk hahýy hã tsãng hanaa. Aj'yy ta jawén hana doo, Kristo, hý pong jé naa tii.⁴⁸ Badãk hahýy hã habong doo, Adãw k'ãats gó hana doo doo ti sahõnh hê. Hý pong jé hana doo doo da ër hub papuuj hý pong jé naa ër gadoo doo.⁴⁹ Da hê, badãk hahýy hã ër babok ná bá, Adãw hadoo ná ëër. Ti hadoo né hê da, ti awãt ti noo gó, hý pong jé hana doo hadoo da ëër.

⁵⁰ Hahýy ti ý her'oot, wakãñ haa: Dab nãng doo, majyyw nãng doo, dooh da tanu deë bá P'op Hagã Do bag'ãas bá. Karejãã doo, dooh tagado bá nadajëp doo.⁵¹ Bé hyb n'aa matakã da! Bé ý maher'oot ji nahapãh do hã: Dooh ër sahõnh hê ër dejëb bá.^V Ti hadoo né hê, sahõnh hê ër da kawareem.⁵² Nayyy hê ti ji kawareem doo, ji ty watsig wãd sii hê, tagadëeg ub torõm-bet hãd nãng do ky ganyyh bá kã. Torõm-bet ky ganã sii hê da sahõnh hê Jesus hã h'yy ka'eeh do dejëp do paa ragenã boo kã da. Ta ti dooh radejëb boo bá kã. Ti ëër kã, ti noo gó hedëp ná

I Saaw-Mo 8.6 II Dooh ji hapëe bá ta tii d' hed'oo doo. Dooh Paw-Ro met'ëeg bá dejëp do hyb n'aa ji nu kemuun bá. Jããm né hê ti ky n'aa gó tabeh'üüm ji ganã wãt do ky n'aa. III Ji h'yyb karëñ doo da né hê ji moo wãt tahanãng pé ti sa ky hetëg doo. Ji ganã bá paawã, se hub né hê tii bá paawã rarer'oot doo. IV Genesis 2.7V Jesus matëeh noo gó ta hã h'yy ka'eeh do ky n'aa ti taher'oot.

doo, ër kawareem boo kãñ, hedëb had'yyt do ër gadoo hyb n'aa kã.⁵³ Karehejãã do kawareem da kanarejãã do hã. Dejëp do kawareem da nadajëp do hã kã.⁵⁴ Ta ti bawãt bá kã, karehejãã do kawareem bá kã kanarejãã do hã, dejëp do rakawareem bá kã nadajëp do hã kã, tii bá kã hahý kerih do ky dãng do paa kã kaja kãñ:

"Dajëb gawatsig kãñ.

Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa ketsëe kãñ ta hã."^{VI}

⁵⁵ "Dajëb, ny maj'aa ketsë doo?

Dajëb, ny a hejój ji mamarahëjãã doo?"^{VII}

⁵⁶ Nesaa do ji moo wãt doo, ji hyb n'aa newëe doo, ti né hê dajëb mahýy. Ky n'aa jaw'yyk doo, nesaa do ji moo wãt do hejój.⁵⁷ P'op Hagã Do hã ër j'aa etsë. Ti né hê hanoo ër j'aa ketsë doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hyb n'aa.

⁵⁸ Ti hyb n'aa kã, wakãñ haa ý kamahãñ doo, taw'ãats hê bé h'yy ka-hejój. Bé an'oo manã bé tahewaãt do hã, bé h'yy ganejë hõm hyb n'aa. Taw'ãats hê bé moo boo had'yyt hê Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wê sahõnh hê bé wê hanãng doo me, daap hê nado ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wê bé moo bok doo, bé bahapãh do hyb n'aa.

Ta wób ji masa do dajëer n'aa ky n'aa hahýyñ

Hýy kã, P'op Hagã Do karapee Judah hãj n'aa bá habong do ji masa do dajëer n'aa ky n'aa bé ý ma erih. Taw'ãats hê Garata hãd nãng do hãj n'aa hênh habong do Jesus hã h'yy ka'eeh do ý mejüü doo da, bé na-ããj hê tii d' bé bad'oo.² Taw'ãats hê sét met'uuh hã ken'yyh bé betyn hõm tsyt hê bé dajëer uuh bé gadoo do pénh. Hajõng tado bá bé gadoo doo, hajõng do ta uuh bé betyn hõm tsyt hê. Kanahën d'os hê tado bá, dooh denaa hê. Taw'ãats hê bé ata ý kajaa do pooj jé.³ Tii bá, ý kajaa bá kã, ý erih do ý mejüü da ajyy ta ti dajëer Jerusarëñ hênh ratajoooh do bé asëew hõm do sa sii, baad t'ii hênh ragadoo hyb n'aa.⁴ Taw'ãats hê tado bá, ý na-ããj hê ý ahõm. Ý d' rahadaa hõm tii bá.

⁵ Ý h'yyb dãng Masedonija hãj n'aa ý jatsëk. T'ii hênh ý bewãd ná do jawén paa bá, bé wê ý bahõm kãñ bé ý baheg'ãas hyb n'aa.⁶ Badawëet apãh da ý bawãt bé pa. T'ii hênh hyb n'aa hadoo da tarab'ëer ý tab'ëes. Tii bá ý bé masa da ý bahõm hênh.⁷ Dooh ý karëñ bá ý h'yy kajõh gó bé wê ý beg'ãas doo, ti hyb n'aa nayyyw hê ý wén nahõm ná bé wê. Ý karëñ paawã badawëet ý bawãt bé pa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karëñ bá tii.⁸ Ti nuuj jé ý baym da babã Epeso panang bá, jããm Pën-Tekos hãd nãng do kajaa bá kã.⁹ Tyw n'aa nãng babã hã ýy, baad Jesus ky n'aa ý beher'oot hyb n'aa, hajõk né paawã ý raganen'aak.

¹⁰ Tsimoot kajaa bá bé wê, taw'ãats hê baad bé gadoo bé mahang, baad tabahadoo hyb n'aa ta hã. Tii d' ý wén etsëe bé hã, ý moo wãt doo da Tsimoot moo wãt na-ããj hê Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wê.¹¹ Bé an'oo manã bé wób raty n'aa gesyyg Tsimoot hã. Taw'ãats hê hanãm doo gó bé kedëe hõm, wê ý tababaaj hõm hyb n'aa. Èr wakãñ wób Jesus hã h'yy ka'eeh do sa sii takajaa ý gada.

¹² Èr wakãñ Jesus hã h'yy ka'eeh do Aporos hãd nãng do hã kã. Tak'ëp ý betsëe ta hã, tabahõm hyb n'aa ër wakãñ sa sii bé rabahehëñ bá. Dooh m' takarëñ ná bá tahõm bá. Baad tahaja bá m' tabahõm.

¹³ Taw'ãats hê baad bé kanãh. Taw'ãats hê baad had'yyt hê bé h'yy kae. Bé h'yyb eýym manãh. Bé h'yy kahejój.¹⁴ Taw'ãats hê kamahãñ gó bé moo bok sahõnh hê bé moo bok doo.

¹⁵ Bé hapãh, Es-Tepanas ta tób yt hã haj'eenh do sii hê jããm hê pooj jé ti Akaja hãj n'aa bá Jesus hã rah'yy kae padëek doo. Bé hapãh nyy da ramasa had'yyt hê Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. Tak'ëp ý betsëe bé hã, wakãñ haa,¹⁶ bé ky dahé ta ti hedoo doo. Bé ky dahé na-ããj hê ta wób ta ti hedoo do sa sii Jesus ky n'aa hã moo b'ook doo.¹⁷ Ý h'yy gadajang ajyy Es-Tepanas, Por-Tunat, Akajo hãd enãh do bé wê naa wê ý rakajaa bá kã, bé jawén buuj, hã ý ramasa do hyb n'aa.¹⁸ Baad ý rah'yyb en'yyim, bé rah'yyb en'yyim doo da. Taw'ãats hê bé weh'ëeh ta ti hedoo doo.

¹⁹ Jesus hã h'yy ka'eeh do Asija hãj n'aa bá habong do bé m' rahyb n'aa esee. Akira, ta ýym Pisiir hãd nãng do daheeh, bé nemuun séd hã h'yyb hedoo doo Jesus Kristo hã, tak'ëp má bé rahyb n'aa esee. Jesus hã h'yy ka'eeh do sa tób bá kahet'aa doo, ti na-ããj hê bé m' rahyb n'aa esee tii da.²⁰ Sahõnh hê Jesus hã h'yy ka'eeh do babã habong do bé m' raky n'aa edëng. Baad bé kedëe bé da hadoo do hã.

²¹ Ý Paw-Ro, moh ýy me ti hý ý berii kãñ:^{VIII} Bé ý hyb n'aa esee.

VI Isajas 25.8 VII Osejas 13.14 VIII Paw-Ro bawãt noo gó dooh sa daaj hê rerii bá, rahaja né paawã rerii bá. Sa masa n'aa rerih sa ma matëg esok doo. Paw-Ro esok do teri n'aa erii kãñ. Tagadëeg ub kã, tabahajaa bá kã, Paw-Ro gadoo terih do nahëeh, ta daaj hê taberih hyb n'aa tahyb n'aa esee do ky n'aa. Ta tii hã rabahapãh, Paw-Ro kyyh né hê sahõnh hê ta tii hã kerii dák doo. Paw-Ro mo haj'aa né hê rabahapãh.

²² Ky n'aa kawas'ee dāk da Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do kamanahñ doo. B'ēep matēh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo!

²³ Ÿ karēn, Jesus, ēr wahē n'aa ky enyym bē hā.

²⁴ Ÿ kamaññ bē sahōnh hē nemon ŸŸ sēd hā h'yyb hedoo do Kristo Jesus hā. Jāñm hē kā.

2 Korīn

Kedēng do ky n'aa hahȳh

Paw-Ro ȳ ti h̄ȳh, P'op Hagā Do karēn do hyb n'aa ȳ tanaēēnh doo, Kristo Jesus mejūū do see ȳ bahado dāk hyb n'aa, ta ky n'aa ȳ baher'ood hōm hyb n'aa kā. Ēr h̄ȳh hadoo do Tsimoote hād nāng do sii bē ȳ edēng bēēh, P'op Hagā Do karapee hedoo doo, Korīn hād nāng do panang bā habong doo. Sahōnh hē Akaja hād nāng do hāj n'aa bā P'op Hagā Do tsyt hē ta wē tabasēēw hōm do āā edēng na-āāj hē. ² Ȳ karēn P'op Hagā Do ēr Yb, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do na-āāj hē ky en'yym bē hā. Ȳ karēn baad bē rah'yib en'yym.

P'op Hagā Do ji tah'yib en'yym do ky n'aa hahȳh

³ Taw'āats hē ēr j'aa etsē P'op Hagā Doo, ēr Wahē N'aa Jesus Kristo h'y kaha'eēh doo, ta Yb. Ti né hē ji yb ji hā t'yyd mehīn doo. Ti né hē P'op Hagā Do ji tah'yib en'aw had'yit doo. ⁴ Sahōnh hē baad nadoo do āā wē tadēē bā, āā tah'yib en'aw had'yit hē, ta wób āā bahajaa hyb n'aa āā h'yib en'yym hyb n'aa, baad nadoo do sa wē tadēē bā, āā hā P'op Hagā Do h'yib en'yym doo me. ⁵ Jesus ahoop do āā wē tabēs doo da, āā wē tabēs na-āāj hē Jesus Kristo hyb n'aa P'op Hagā Do ēr tah'yib en'yym doo. ⁶ Nesaa do āā ahob bā, bē hyb n'aa né hē ti āā bahoop. Bē h'yib en'yym hyb n'aa tii, bē bedēp hyb n'aa nesaa do mahānh na-āāj hē. P'op Hagā Do āā tah'yib en'yym bā, bē hyb n'aa né hē ti āā tah'yib en'yym doo. H'yib jawyk doo me āā ahoop do āā gadoo bē bahapāh bā, bē da h'yib en'yym bok. Ti hyb n'aa, h'yib jawyk doo me bē gado had'yit hē da nesaa do bē ahoop doo. Jesus hyb n'aa āā ahoop doo, ti né hē bē ahoop na-āāj hē. ⁷ Baad āā bahapāh hahȳ bē hā: Āā nemuun bē ahob bā āā ahoop doo, ji P'op Hagā Do h'yib en'yym do bē gadoo āā nemuun na-āāj hē. Ti hyb n'aa, dooh bē h'yib gejē hōm bā Jesus hā āā hapāh, nesaa do bē ahob né paawā.

⁸ Wakān haa, ȳ karēn bē bahapāh tak'ēp nesaa do Asija hāj n'aa bā āā wē kajaa doo. Tak'ēp né hē ti nesaa do āā hā kametyy doo. Dooh āā haja wād bā ta hā. Dooh paa āā gadaa bā āā edēp doo. ⁹ Āā d' dejēp āā ed'oo paa āā h'yib gó. Āā wē ta ti wén wāt wāt, āā hā hē āā h'yib kanasadā hyb n'aa, P'op Hagā Do hā, dejēp do genyy bong do anoo do hā, āā h'yib kasadā hyb n'aa kā. ¹⁰ Ti né hē tii, dajēb mahānh āā tedēēb wāt doo. Āā d' ted'ēēp nā. Ta hā āā h'yib eh, āā ted'ēēp h̄y jawén ¹¹ āā bē masaa bā, āā bē ky n'aa etsēē doo me. Tii bā kā, hajōk raj'aa etsē da P'op Hagā Doo, āā ted'ēēp do hyb n'aa, hajōk do sa kyyh P'op Hagā Do gadoo do hyb n'aa.

Paw-Ro maher'oot do h'ēēd hyb n'aa tawén ky kahȳd wāt sa hā ky n'aa hahȳh

¹² Hahȳ hyb n'aa āā kasab'ee: J'ooj madāk doo me nado āā baboo bong bē mahang, ta wób sa mahang na-āāj né hē. Baad āā h'yib metēēh ta ti āā hā. Dooh āā jejen bā āā h'yib. Tii da āā wén bok, P'op Hagā Do ky en'yym do hyb n'aa āā wē. Dooh badāk hahȳ hā habong do hajaa do hā āā h'yib ee bā. ¹³⁻¹⁴ Dooh kejēn pé bē āā ma erih do mahang. Wyt ta maab hē bē ȳ ma erii wāt do ky n'aa, nyy d' tahananāng péh. Bē ner'oot doo, bē maa napāh do na-āāj né hē, ti né hē. Dooh kejēn péh. H̄ȳ kā, bē hād hapēē dāg né paawā āā h'yib, ȳ gada da baad āā h'yib bē bahapāh nā, Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matēēh noo gó kā, āā hyb n'aa bē h'yib kasab'ee hyb n'aa, bē hyb n'aa āā h'yib kasab'ee doo da ti noo gó.

¹⁵ Hēp ȳ bē hapāh ȳ ed'oo do hyb n'aa, hā ȳ bē h'yib ka'eēh ȳ ed'oo do hyb n'aa na-āāj hē, ȳ hyb n'aa newē dāk paa bē ȳ bahehēēn Masedonija bā ȳ kajaa do pooj jé. Ȳ hyb n'aa newē wāt paah, pawóp nuu me bē ȳ bahehēēn paawā, pawóp nuu me baad hadoo do hyb n'aa bē hā paawā. ¹⁶ Ȳ h'yib dāng paa Masedonija hēnh ȳ mahōm me bē ȳ bahehēēn, ȳ matēēh me na-āāj hē, ȳ bē masa hyb n'aa Judah hāj n'aa hēnh ȳ bahōm bā. ¹⁷ Tii d' né ȳ h'yib dēē paawā, ȳ ky kahȳd wāt. Daap ȳ h'yib dāng bē ed'oo g'eeh, ȳ wén ky kahȳd wāt? J'ooj madāk doo me bē ed'oo g'eeh "ȳ" ȳ banāng, hēp ȳ gó "doo"? Ky kahehāt do bē ed'oo ȳh? ¹⁸ Bē hā ȳ her'oot doo, ta ky n'aa bē ȳ maher'oot do na-āāj né hē, ky kah'yit do nado. P'op Hagā Doo, ji hā ky kaneh'yit doo, ji hā h'yib kaneh'yit doo,

hapāh te hub né hē ȳ her'oot doo. ¹⁹ P'op Hagā Do T'aah, Jesus Kristo, ta ky n'aa bē mahang Siras, Tsimoote sa daheeh ȳ maher'oot doo, dooh taky kahȳd bā ji hā. Taky dāng doo, ti né hē tamoo wād had'yit hē. Ti hadoo āāh, ta ky n'aa rod hedoo doo. ²⁰ Sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ji hā, Kristo moo wād wāt. Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do ēr j'aa etsē bā, "Ȳ. Tii d' né hē. Taw'āats hē", ¹ ēr wén nāng ta hā, Jesus Kristo hād gó. ²¹ P'op Hagā Do né hē tii, āāh, bē na-āāj né hē baad tah'yib ta dāk do Kristo hā, ēr h'yib kanerēt hyb n'aa ta hā. Āā hā tah'yib dāng, tsyt hē ta wē āā moo bok hyb n'aa. ²² Ēr ta ma dāg tan'oo bā. Tan'oo dāk dó ēr h'yib gó ta Sahee, ta jawén, h̄y pong jé ēr gadoo do metēē n'aa.

²³ P'op Hagā Do hā ȳ ky dāng hahȳh: Bē hyb n'aa né hē, bē ȳ naha-jēm hyb n'aa, bē panāng hēnh ȳ wén nahōm wāt p'aa hēnh. Né hup ȳ né hē ti ȳ her'oot doo. ²⁴ Bē āā karēn āā mejūū hyb n'aa nado bē h'yib kaha'eēh do hā ȳ wén nāng ta tii. Baad bē h'yib kae dāg kán Jesus hā, āā hapāh. Jāām hē āā karēn bē āā masa, baad bē tsebē hyb n'aa.

Ti hyb n'aa, hēp ȳ gó ȳ ky hadoo hahȳ da: "Dooch ȳ ahōm wād bā sa wē ȳ bahehēēn hyb n'aa", nāng ȳ hēp ȳ gó. Dooh ȳ karēn bā bē ȳ bahehēēn do bē h'yib ketón tan'oo bā. ¹¹² Bē h'yib katón do ȳ an'oo bā paawā, jaa hanaa tii bā ȳ tsebē doo? Bē né hē ti tsebē do hanoo do hā ȳ. ³ Ti hyb n'aa né hē, pooj jé bē ȳ ma erii wāt doo gó, ta tii da bē ȳ wén ma erii wāt, bē wē ȳ kajaa bā kā, ȳ h'yib katón bē an'oo mahānh hā ȳ, bē paawā ti tsebē do hanoo do hā ȳ. Ȳ tsebē doo da bē da tsebē nemon ȳ, baad ȳ gada bē sahōnh hē wē. ⁴ Tak'ēp ȳ h'yib katón doo gó, ȳ aoot doo me ta ti bē ȳ ma erii wāt paah. Bē h'yib katón ȳ an'oo bā do hyb n'aa nado bē ȳ wén ma erii wāt, pooj jé ȳ erii wāt do hā. Bē ȳ wén ma erii wāt, tak'ēp bē ȳ kamahān ȳ erii wāt do hā bē bahapāh hyb n'aa.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hahȳh

⁵ Ta ti aj'yy, bē mahang ji h'yib katón do du na doo, ȳ had'yit hē nado ti h'yib katón tan'oo bā. Hajōk bē wób h'yib ket'oon tan'oo bā. Dooh ȳ karēn bā ȳ her'oot bā, bē sahōnh hē bē h'yib ket'oon tan'oo bā, ta bahānh ȳ naher'oot hyb n'aa. ⁶ H̄ȳ kā, ta ti aj'yy hā kā, jāām né ti hajōk bē wób ta hā nesaa do ky n'aa etyy doo. ¹¹⁷ Taw'āats hē bē hyb n'aa mabaan h̄ȳ kā tamoo wāt do paah. Taw'āats hē bē h'yib en'aw ta hā, tah'yib ganajēē hōm hyb n'aa tak'ēp tah'yib katón do an'oo bā. ⁸ Ti hyb n'aa tak'ēp ȳ bētsēē bē hā, bē metēēh hyb n'aa ta hā bē kamahān doo. ⁹ Bē ȳ wén ma erii wāt paah, aj'yy nesaa do moo wād wāt do bē ky n'aa etyy hyb n'aa, bē ȳ metyy hyb n'aa, ȳ bahapāh hyb n'aa ȳ bē ky dahē bā. ¹⁰ Bē hyb n'aa mabaan bā ta ti aj'yy moo wād wāt do paah, ȳ na-āāj da ȳ hyb n'aa mabaan ta hā. Ȳ hyb n'aa mabaan doo, tanyy bā ȳ hyb n'aa mabaan péh, ȳ hyb n'aa mabaan tii, Kristo matym gó, baad tabadoo hyb n'aa bē hā. ¹¹ Tii da ȳ wén d'oo, Nesaa Do Yb ēr tawanadii hyb n'aa. ^{IV} Baad ēr bahapāh né hē nesaa do tahyb n'aa newēē do ji hā.

Tiit Paw-Ro esoos do ky n'aa hahȳh

¹² Panang Torowas hād nāng doo bā ȳ kajaa bā Kristo ky n'aa hanām do ȳ maher'oot hyb n'aa, tyw n'aa nāng ta tii bā hā ȳ, baad ȳ maher'oot hyb n'aa ta ky n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bā. ¹³ Ti hadoo né hē, dooh baad tado nā bā hēp ȳ, Tiit, hāj ȳ hadoo do tii bā ȳ mamuun ȳ ed'oo doo, ȳ naw'yit do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ȳ kedēē hōm sa hā. Ti Masedonija hāj n'aa hēnh ȳ bahōm kán, Tiit ȳ besoos hyb n'aa.

I P'ooj ub, da hē na-āāj nā, P'op Hagā Do ji j'aa etsē bā, AMEN ta wób resok. "Ȳ. Tii d' né hē. Taw'āats hē" tahananāng pé ti AMEN. II Korīn buuj Paw-Ro bahehēēn bā paawā ti noo gó, Korīn buuj Paw-Ro nabuuj gedo paawā baad ranabok do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta tii da Paw-Ro wén erii wāt. III Jāām né tiiPaw-Ro wén her'oot, ta ti aj'yy t'yyd kamehīn wāt do hyb n'aa, nesaa do teréd hōm do hyb n'aa. IV Ji kanarēn bā ji hyb n'aa mabaan do ji da hadoo do hā, Nesaa Do Yb hā ji anoo tii bā ta tyw n'aa ji tawadii hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'āats hē ji mabaan ji da hadoo do moo wāt doo.

J'aa ketsë do ky n'aa gó Paw-Ro eh'üüm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ P'op Hagä Do hä ÿ j'aa etsë, ää tamahüüm hado had'yyt hyb n'aa Kristo sii, Kristo j'aa ketsë do tametëeh bä kä. Jé pad'yyt hë, ää hyb n'aa P'op Hagä Do maher'ood hóm Kristo ky n'aa, buu benyym do jé pad'yyt hë bewäd däk do hadoo. ¹⁵ P'op Hagä Do hä, Kristo buu benyym do hadoo ää banesaa do mahänh hedëp do sa mahang, banesaa hënh hah'üüm do sa mahang na-ääj né hë. ¹⁶ Banesaa hënh hah'üüm do sa hä, ¹⁷ dajëp do babuu hadoo ääh. Banesaa do mahänh hedëp do sa hä, Kristo ky n'aa ky dah'eeh do sa hä, hedëp do babuu hadoo ääh. Dooch hajaa pé ta daaj hë ta hejój gó ta ti tamoo wäd bä. ¹⁷ Ää wén hajaa tii, P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa ää hä. Dooch ta sãm jawén ää maher'ood hóm P'op Hagä Do ky n'aa, hajök ta wób rabahed'oo doo da. Séd ää h'yyb hedoo Kristo hä. T'öp hanäng doo me ää baher'oot P'op Hagä Do matym gó, P'op Hagä Do mejüü do ää bahadoo do hyb n'aa.

3 P'aa hënh ää daaj hë ää j'aa etsë bë ed'oo g'eeh ta ti ÿ erii wät do hyb n'aa? Ää hyb n'aa karën g'eeh, ta wób rabahed'oo doo da, ää manaa bë hä sa mo haj'aa kerih doo, rerii wät do bë ner'oot jawén paa bä, baad ää bë gadoo hyb n'aa? Bë mo haj'aa kerih do ää hyb n'aa karën pé apäh, ta wób rabahed'oo doo da, panang s'ee hënh baad ää ragadoo hyb n'aa? Dooch. ² Dooch hyb n'aa ää karën pé ta wób mo haj'aa kerih doo, baad ää ragadoo hyb n'aa sa wë. Bë hä né hë sahönh hë rabahapäh nyy da ää babok, nyy da ää ma metëëk. Baad däg bë baboo däk bë ää ma met'ëëg wät do hyb n'aa rabahapäh bä, ää d' ragadoo. Baad bë babok do hä ää h'yyb kametä däk. ³ Wyt ta maab hë: Bë hä Kristo ky n'aa ää ma met'ëëg wät do hyb n'aa, Kristo mo haj'aa kerih do hado däk bëh, ta wób hä kametä däk doo. Dooch ta nahë né kerih do tado bä tii. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do Sahee bë h'yyb gó taban'oo däk P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, ÿ hanäng doo. P'ooj ub, pä gatsebak do hä takerii däk paa ta ky n'aa jaw'yyk doo. Hÿÿ kä ji h'yyb gó tabawäd däg kân, ji tah'yyb mahüüm hyb n'aa.

⁴ Bë ää ma met'ëëg wät do hyb n'aa, Kristo hä bë h'yyb kae padëëk baad ää bahapäh P'op Hagä Do matym gó Kristo an'oo bä. ⁵ Ti hadoo né hë, ää daaj hë hyb n'aa nado tii. Ää daaj hë, dooh ää hajaa péh. P'op Hagä Do hanaa ää hajaa doo. ⁶ Ti né ti hanoo ää hä, papuuj taky n'aa enooh do ky n'aa panäg n'aa ää bahadoo hyb n'aa. Pooj jé taky n'aa enooh do kerih do nahado papuuj taky n'aa enooh doo. Papuuj hä, P'op Hagä Do Sahee moo wät hÿÿ kä ji h'yyb tym gó. Pooj jé kerii däk do paah, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bä. ¹¹ Papuuj taky n'aa enooh do hä kä, ji h'yyb tym ted'ëep P'op Hagä Do Sahee an'oo bä kä.

⁷ P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do mahang ta ky n'aa jaw'yyk do kajaa, pä gatsebak do hä kerih do paah. Dajëb hä ji taky n'aa ety né paawä, gabarëeh do mahang takajaa. Tak'ëp gabarëeh do hyb n'aa, dooh paa m' Isaraéw buuj rahaja bä bap peej Mosees mamets rahegää bä ta ky n'aa jaw'yyk do tagadoo noo gó, gabarëeh do ta mamets hä kametëeh do kahäj né paawä. ⁸ Hÿÿ kä, tak'ëp ti bahänh tabahetsooh, baad ub, papuuj ji hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ta Sahee ji h'yyb gó moo wät doo, ji h'yyb tym hedëp do hanoo doo. ⁹ Ti hyb n'aa kä, baad ub tado bä paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dajëb hä ji taky n'aa ety né paawä, tak'ëp tii bä ta bahänh baad ub, tabahetsooh hÿÿ kä papuuj taky n'aa enooh doo kä, baad däg ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó hanoo doo. ¹⁰ Tak'ëp né hë ta bahänh baad ub, tak'ëp ta bahänh tabahetsooh ta ti papuuj ji hä taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa ta tii hä ji mety bä, dooh wäd its hÿÿ kä ta ky n'aa jaw'yyk do p'ooj ub kan'oo däk doo. ¹¹ Gabarëeh do mahang kaja däk paa kah'ëenh doo, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa tak'ëp ta bahänh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do nahänh doo.

¹² Tak'ëp ta bahänh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do baad ää bahapäh do hyb n'aa, neÿÿm doo me baad ää baher'oot ta ky n'aa. ¹³ P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hä Mosees maher'oot jawén paa bä, ta mamets tajahe's'uu pään sawas'aap doo me, gabarëeh do kah'ëenh do ta mamets hä hadäk do wë raty kanejäk hyb n'aa. Tii d' nado ää bad'oo papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hä.

I Rakaneb'ooch do jawén paa bä, raj'aa ketsë bä, tsebee gó Roma buuj sa warahén wahë n'aa sa warahén sii hë rakametëeh rabajëk bä panang hënh. Buu benyym do rejuu ti noo gó. Jé pad'yyt hë ratabës bä buu benyym do bewäd däk. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'üüm Jesus ky n'aa ta her'ood hóm doo. Warahén sa wahë n'aa j'aa ketsë do hadoo ti Kristo. Ta sii P'op Hagä Do mahüüm hadoo Paw-Ro, ta wób Jesus mejüü do na-ääj hë, ta t'ah j'aa ketsë do ky n'aa ramaher'oot hyb n'aa. II Kristo ky n'aa ky nadah'eeh do ti banesaa hënh hah'üüm doo. III Ji h'yyb tym dajëp tawén näng, ji nahajaa do hyb n'aa ji ky dahë bä sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hä kan'oo däk do paah. Ji ky nadaheeh do hyb n'aa, ji taky n'aa ety dawëë had'yyt hë P'op Hagä Do mahänh ji h'yyb tym bawät hyb n'aa, tak'ëp nesaa do ji h'yyb tym ahob had'yyt hë hyb n'aa.

Neÿÿm doo me ää baher'oot ta ky n'aa. ¹⁴ Ta bag gabarëeh do Isaraéw buuj rahapëë né paawä ti noo gó, dooh m' rah'yy kadawuung bä, dooh m' rah'yy gah'ood bä. Da hë na-ääj nã, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kerih do kaner'oot bä, kajesuu do hadoo sa h'yyb, rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa ta hä. Jääm hë Kristo hä ji h'yyb kae bä takado hóm ta ti ji h'yyb kajasuu do hadoo do paah. ¹⁵ Da hë na-ääj nã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do kerih do kaner'oot bä, kajesuu do hadoo sa h'yyb. ¹⁶ Tii d' tado né paawä, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë ji h'yyb kawareem bä, ta hä ji h'yyb kae'eeh hyb n'aa kä, kado hóm kân ti ji h'yyb kajasuu doo. ¹⁷ Ta ti tawén hadoo, P'op Hagä Do Sahee né hë ti ta ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do Sahee bawät bä, baad däg ji bawäd däk tan'oo bä. Dooch ji hewad wät péh. ¹⁸ Ti hyb n'aa eër kä, ta hä h'yyb kae'eeh doo, ër mamets jesuu n'aa tamah doo me ër hä takametä kân Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarëeh doo. Ër kawareem had'yyt hë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo ër bahadoo do kahüüm had'yyt hyb n'aa. Kahüüm had'yyt hë ta bag gabarëeh do hadoo ër hä kametëeh doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahee hadoo do hä hana doo. IV

Ti hyb n'aa kä, ää wë P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa papuuj taky n'aa enooh do rod n'aa ää bahadoo tanoo do hyb n'aa, dooh ää h'yyb gejë hóm bä. ² Dooch né hë ää h'yyb gejë hóm bä. Ää eréd hóm kejën doo gó moo kaheb'ooch doo, nu meby n'aa näng doo. Dooch ää wad'ii bä ta wób. Dooch ää ehÿÿd bä P'op Hagä Do kyy kerih doo. Baad ub ää baher'oot baad hadoo do ky n'aa. Baad ää babok P'op Hagä Do matym gó sahönh hë sa hä kametä däk. Jé hyb n'aa matakëë do hapäh tii. ³ Baad né paawä ää baher'oot panyyg hanäm doo, dooh tagah'ood ná bä ta wób sa hä, jääm hë taganahoot banesaa hënh hah'üüm do sa hä. ⁴ Bag hadoo Kristo tak'ëp kabaj'aa do ky n'aa. P'op Hagä Do hadoo né hë ti Kristo. Ti hadoo né hë né Nesaa Do Yb, badäk hahÿÿ hä P'op Hagä Do hä h'yyb kana'eeh do hä mejüü doo, tan'oo pä panyyg hanäm do hä rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa. Tii d' Nesaa Do Yb wén d'oo, ta ti bag hadoo do ranahapäh hyb n'aa. ⁵ Dooch ää ky n'aa tado bä ti ää maher'ood hóm doo. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ji Wahë N'aa, ti ää ky n'aa her'ood hóm doo. Ää tii, bë karom hadoo Jesus hyb n'aa. ⁶ P'op Hagä Doo, "Ganä ta bag badagyp do mahang" her'oot do paah. ⁷ Ti né hë ti ër h'yyb gó ta bag ganyyh hanoo doo, P'op Hagä Do hejój hä, tak'ëp ta kabaj'aa do hä, ta bag gabarëeh do Kristo mamets hä kametëeh do hä ää h'yyb kadaw'uuh hyb n'aa.

⁷ Ta ti tak'ëp hanäm doo, ta bag gabarëeh doo, ta hejój na-ääj hë, kan'oo däk ää hä, ää nahejoonh do hä. Tii d' tawén d'oo, P'op Hagä Do hanaa ji bahapäh hyb n'aa sahönh hë bahänh hadoo do hejój, ää hanaa nado. ⁸ Nesaa do jé pad'yyt hë ää ahob né paawä, ää medëp né hë. Dooch né paawä ää ad'oo péh, dooh ää h'yyb gejë hóm bä. ⁹ Ää rano n'aa mahes'oo né paawä, dooh P'op Hagä Do ää teréd bä. Ää majii ää radewäts né paawä tüü, dooh rahaja bä ää h'yyb gejë hóm bä ran'oo bä. ¹⁰ Ää ahoop do hyb n'aa, ää kata däg had'yyt hë Jesus dajëp do hä, Jesus edëp do kametä däk hyb n'aa ää hä. ¹¹ Hahÿÿ hyb n'aa ÿ wén her'oot tii: Ää hedëp doo, dajëb gó had'yyt ää babok Jesus hyb n'aa, Jesus edëp do ää hä kametä däk hyb n'aa, ää nahejooy is do hä. ¹² Ti hyb n'aa dajëb gó ää babok, edëb heh'äat do bë gadoo hyb n'aa.

¹³ Hahÿÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: "ÿ h'yyb kae däk, ti hyb n'aa ÿ wén her'ood wät", ¹⁴ näng kerih do hä. Ti hadoo ää na-ääj hë. Ää wén her'oot Jesus ky n'aa, ää h'yyb kae däk do hyb n'aa. ¹⁴ Ää her'oot ta tii, hahÿÿ d' ää bahapäh do hyb n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät hanoo doo, ää na-ääj hë da genä bok tan'oo bä da Jesus nemuun. Tii b' bë sii hë ää tamahüüm do ta wë, ta matym gó ër tametëeh hyb n'aa kä. ¹⁵ Bë hyb n'aa né hë sahönh hë ta ti ÿ ahoop doo, baad tabahadoo hyb n'aa bë hä. Tii d' tawén d'oo P'op Hagä Do ji hä taky enyym do ky n'aa gad'oo do kah'üüm hyb n'aa. Tii bä kä, hajök tseb'ee da P'op Hagä Do wë, P'op Hagä Do j'aa ketsëë däk hyb n'aa kä.

¹⁶ Ti hyb n'aa dooh ää h'yyb gejë hóm bä. Ää hub kahäj jëë né paawä, ää h'yyb papuuj hado däg had'yyt hë. ¹⁷ Ää wén h'yyb ganejë hóm, kanahën d'os hë hadoo do ër ahoop do nanyw hë tabës do ër hä tabanoo tak'ëp baad hadoo do nahänh doo. Dooch its ti ji ahoop doo, tak'ëp baad

IV Hahÿÿ da na-ääj hë tahajaa ji erii bä tég nad'ëed is do 18: Ti hyb n'aa sahönh hë eër, ta hä h'yyb kae'eeh doo, japow gó ji heg'ääs do hadoo ër baheg'ääs Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarëeh doo. Ër mamets jesuu n'aa tamah doo me ër heg'ääs. Ër hegää nuuj jé, ër kawareem had'yyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo ër bahadoo do kahüüm had'yyt hyb n'aa. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagä Do Sahee hadoo doo, ti né hë ta ti hanoo do ër hä.

V Badäk hahÿÿ tapahuunh noo gó tii d' ta kyyh. VI Saaw-Mo 116.10 hä takerii däk tii. Hajöng nesaa do Saaw-Mo 116 erii wät do paa ahoop paah. Ti hadoo né hë, P'op Hagä Do hä tah'yy kae'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hä taky n'aa etsëë dajëb mahänh tabedëp hyb n'aa. Ti hadoo Paw-Ro bad'oo na-ääj hë. Hajöng nesaa do tabahoop. Ti hado né paawä, P'op Hagä Do hä tah'yy kae'eeh do hyb n'aa, dooh Paw-Ro eréd bä Jesus ky n'aa hanäm do ta her'oot doo, tama metëëk doo.

hadoo do matym n'aa. ¹⁸ Ti hyb n'aa dooh ää h'yyb padäg bä ji hapäh do hä. ¹ Ji nahapäh do hä ää h'yyb padëek. ¹¹ Ji hapäh do ahänh. Ji nahapäh doo, dooh tahëej bä. Tawäd had'yyt hë.

Ër hub papuuj ky n'aa hahÿÿh

Ër hub badäk hahÿÿ hä hanäng do dajëp bä, ti anyy däk ër hapäh, hÿ pong jë ër hub papuuj gawanatsik do P'op Hagä Do mo haj'aa. Ajyy mo haj'aa nado tii kä. ² Ti nuuj jë, badäk hahÿÿ bä ër babok nä bä, hejooñh ër hä. Tak'ëp ër karën hÿ pong jë hub n'aa ër gadoo, ër kah'ÿÿt ³ ër hub papuuj däg hyb n'aa. Tii bä, dooh da ër hub tamaa bä. ⁴ Da hë, ta säg gó ër babok nä bä ër ahoop nä. Hejooñh ër hä. Nyy d' ÿ hanäng péh? Ër karën ër dejëp ër hub tamah hyb n'aa, ÿ hanäng pé g'eeh? Dooh. Hÿ pong jë hub n'aa ër karën paawä nayyw hë ër gadoo, dahej'ëep do kawareem däk hyb n'aa nadajëp do hä kä, edëb had'yyt do hä kä. ¹¹ ¹⁵ P'op Hagä Do né hë tii, edëb had'yyt do ër gadoo hyb n'aa ër tawén pehuuj wät doo. Ti nuuj jë tan'oo däk dö ër h'yyb gó ta Sahee, ta jawén hÿ pong jë ër gadoo do metëeh doo.

⁶ Ti hyb n'aa baad ër gahëen had'yyt hë ër pooj jë ër gadoo do pan'aa. Da hë ër babok nä bä, dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa ër aboo nä bä ër hapäh. ⁷ Badäk hahÿÿ bä ër babok nä bä, ta hä ër h'yy kae had'yyt hë, dooh né paawä ji hapëe nä bä ji matym me ji hä taky dang doo. ⁸ Tsebee gó ër gahëen né hë ër gadoo do pan'aa. Tak'ëp ër karën paawä ër berët badäk hahÿÿ bä ër babong nä doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa had'yyt ër baboo däk hyb n'aa kä. ⁹ Ti hyb n'aa tagen'aak do hä tak'ëp ër h'yyb padëek, tatsebé hyb n'aa ër wë kä. Ta tii hä ër h'yyb padëek, badäk hahÿÿ bä ër hub n'aa gó ër babok nä bä, badäk hahÿÿ bä ër hub n'aa ër berët hóm bä na-ääj hë né hë. ¹⁰ Tagen'aak do hä ër wén h'yyb padäg had'yyt hë, ër sahönh hë ër da kametä däk do hyb n'aa Kristo matym gó ër taky n'aa etyy hyb n'aa, ji gadoo hyb n'aa badäk hahÿÿ hä ër babok nä bä baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, baad nadoo do ji moo wäd wät do sám na-ääj hë.

Ji P'op Hagä Do gadoo do ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Ji weh'ëeh né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do baad ää bahapäh, ti né hë ti ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ää h'yy kah'üüm ta wób hä ää her'oot doo, Jesus hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Baad ää P'op Hagä Do bahapäh, dooh ÿ ky kenäw bä. T'öp madäk doo me, baad hadoo doo me ÿ bawät P'op Hagä Do hapäh. Bë na-ääj né hë bë hapäh tahy n'aa péh. ¹² Dooh ää daaj hë ää j'aa ketsëe bä p'aa hënh bë matym gó. Dooh. Jääm hë ää anoo bë hä ta tyw n'aa, ää hyb n'aa bë h'yy kasab'ee hyb n'aa, bë bahajaa hyb n'aa bë ky gadoo j'ooj hë madäk do hä j'aa kehets'ëe doo, ma matëg oow, t'öp ji h'yyb gó hanäng do hyb n'aa napeet doo. ¹³ Ää h'yyb mera ta wób redoos bä, na rahe'ood. P'op Hagä Do hyb n'aa tii bä ti ää h'yyb mera doo. Baad tado bä ää h'yyb, bë hyb n'aa né tii, baad tabahadoo hyb n'aa bë hä. ¹⁴ Kristo kamahän do ää tah'yyb mahüüm. Hahÿÿ da baad ää bahapäh: Sét hë dajëp sahönh hë sa hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahönh hë dejëp do hadoo. ¹⁵ ¹⁵ Sahönh hë sa hyb n'aa tawén dajëp, papuuj ji bawät doo gadoo doo, sa hä hë ranaboo bong hyb n'aa. Kristo hä, sa hyb n'aa dajëp do hä, sa hyb n'aa ganä wät do hä kä rababoo däg kán hyb n'aa kä. ¹⁶ Ti hyb n'aa, hÿÿ kä dooh ää da hadoo do ää hyb n'aa hüüm wäd bä P'op Hagä Do nahapäh do sa da hadoo do rahyb n'aa h'üüm doo da. P'op Hagä Do nahapäh doo da né paawä Kristo ÿ hyb n'aa hüüm wät paah, ¹⁷ dooh tii da ÿ adoo wäd bä. ¹⁷ Kristo hä h'yy kata däk doo, papuuj däg tii kä. Gawatsig hóm ji h'yyb säg hejój. Papuuj däg ji hÿÿ kä. ¹⁸ P'op Hagä Do hanaa sahönh hë ta tii. Ti né hë ti P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa p'aa hënh ta wë ër tagadoo doo, ta majiï ër nahado wät hyb n'aa, ta najiis ër bahado däk hyb n'aa kä. P'op Hagä Do anoo ää hä, ta wób ää maher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa hanäm doo. ¹⁹ Hahÿÿ ti ta ky n'aa: Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo ta wë badäk hahÿÿ hä habong doo, ta majiï ranado bong hyb n'aa, ta najiis rabahado padëek hyb n'aa kä. Dooh tetsen wäd bä sa hä nesaa do ramoo bok doo. Tamabaa hóm kán. Ti tamejüü ää hä, ji tagadoo do ky n'aa ää baher'ood

I Dooh badäk hahÿÿ hä ji ahoop do hä rah'yyb padäg bä, Paw-Ro hanäng péh. II Hÿ pong jë ji gadoo do hä rah'yyb padëek, Paw-Ro hanäng péh. III Hahÿÿ d' Paw-Ro hanäng péh: Taw'ääts hë paawä ji hä, badäk hahÿÿ bä ji bawät nä bä Jesus matëeh. Tii d' tado bä, ji hub dahej'ëep do kawareem däk nadajëp do hä. IV Dooh ji h'yy gagok hóm do ky n'aa tado bä hahÿÿ hä Paw-Ro her'oot doo. Dooh ji hub dajëp do ky n'aa tado bä. Hahÿÿ d' tahananäng pé tii: Ër hyb n'aa Kristo dajëp nesaa do ër moo bok do sám. Hÿÿ kä, Kristo hä h'yy ka'eeh doo, ta hä rah'yy kata däk do hyb n'aa, radejëp do hadoo nesaa do hä. Ti hyb n'aa nesaa do ji h'yyb säg karën do ji ky nadahé wät. P'op Hagä Do Sahee ji hä metëeh do ji ky dahé kán hÿÿ kä. Dooh ji karën doo da ji awäd wäd bä tahananäng pé tii, tég nad'ëed is do 15 hä kerii däk doo da. V Ta hä Jesus kasee do pooj jë, aj'yyb ub Jesus, Paw-Ro ed'oo.

hóm hyb n'aa kä ta wób sa hä. ²⁰ Ti hyb n'aa Kristo rod n'aa ääh. Ta mejüü do ääh. Ää her'oot do hä P'op Hagä Do bë tamaher'oot. Kristo ky gabuuj gó tak'ëp ää betseë bë hä, bë banoo hyb n'aa bë P'op Hagä Do h'yyb wareem ta wë, ta najiis bë bahado padëek hyb n'aa kä. ²¹ Kristo, tabad'op hë nesaa do moo nawät doo, nesaa do ër moo bok do sám tabahado däk P'op Hagä Do an'oo bä, Kristo hyb n'aa baad had'op ër bahado padëek hyb n'aa kä P'op Hagä Do matym gó.

⁶ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do masa n'aa ää bahadoo do hyb n'aa, tak'ëp ää betseë bë hä, daap hë bë ganadoo hyb n'aa P'op Hagä Do anoo doo, bë hä taky enyym doo. ² Tii da ÿ wén her'oot, hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó P'op Hagä Do her'oot do hyb n'aa:

“Öm ÿ gadoo do noo gó kajaa bä kä, ÿ maa newë wät maky n'aa etsëe doo. Öm ÿ bed'ëep do noo gó kajaa bä kä, ÿ masaa wät öm.” ^{VI}

Bë maa newë baad ub! Da hë né kä ji tagadoo do noo gó kä. Da hë né kä ji tabed'ëep do noo gó kä.

Baad ub Paw-Ro rababok hejooñh do rahob né paawä ky n'aa hahÿÿh

³ Dooh ää moo bong pé ta wób h'yyb hewaap péh, P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do ää maher'oot do raky n'aa narejää hyb n'aa. ⁴ P'op Hagä Do karom ää bahadoo do hyb n'aa, sahönh hë sa hä ää metëeh nyy da tak'ëp h'yyb jawyk doo me baad ub ää babok, baad nadoo do ää ahob bä, ää wë badoh do ää ahob bä, dooh ää ad'oo pé né paawä, ⁵ ää rahewyh bä, ää radewäts bë bä, hajök do rakamajë bä ää hä, tak'ëp ää moo bok do hä, ty jawyk do ää ahob bä, ää basaalh bä na-ääj né hë. ⁶ Dooh ää moo boo bä nu meby n'aa näng doo. Kristo ky n'aa ää hapäh. Ää h'yy kanejäg. Ta wób wë ää ky en'yyim. P'op Hagä Do Sahee ää tah'yyb mahüüm. Baad ub, t'öp madäk doo me ää kamahän ta wób. ⁷ Baad hadoo do ää her'oot. P'op Hagä Do hejój gó ää babok. P'op Hagä Do karën doo da ji bawät doo, ää kuman hadoo. Tii me ää kamej'oonh. Tii me ää mesoo. ⁸ P'op Hagä Do wë ää moo bok ää raweh'ëeh bä, ää rawanehëe bë na-ääj hë. P'op Hagä Do wë ää moo bok baad rahe'ood bä ää ky n'aa, ää raky n'aa rejä bä na-ääj né hë. Ta wób mä ää wedii, ta wób sa hä. Ti hadoo né hë baad hadoo do ky n'aa ää her'oot. ⁹ Ää ky n'aa netsä né paawä ta wób sa hä, P'op Hagä Do baad ää tabahapäh. Dajëb gó ää baboo né paawä, ää edëp näh. Ää rahewyh né paawä, dooh ää dejëb bä. ¹⁰ H'yy katón n'aa näng né paawä, ää tsebee had'yyt hë. Ää kasuud its né paawä, hajök do hä ää banoo hajöng baad hadoo doo. ^{VII} Dooh né paawä ää wë hanäng péh, ti anyy had'yyt hë P'op Hagä Do karën do ää wë.

¹¹ Baad bë ää maher'oot najis haa, Korin buuj. Dooh ää jejen bä ää h'yyb. Tak'ëp bë ää kamahän né hë. ¹² Ää nado bë hä kasaë doo. Bë ti kasaë ää hä. ¹³ Ji taah ji maher'oot doo da né hë ÿ maher'oot bëeh: ÿ karën paawä bë ÿ kamahän doo da bë kamahän ÿÿh.

Dooh séd hä ji h'yyb hedo bä Jesus hä h'yyb kana'eeh do sa hä ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ Taw'ääts hë bë kamekuuj manäh, taw'ääts hë séd hä bë h'yyb hedo manäh Jesus hä h'yyb kana'eeh do sa hä. Tii d' ÿ wén her'oot, dooh séd gó tanu deë bä baad had'op doo ji moo wät doo, P'op Hagä Do mejüü do ji ky nadaheeh do hä. Dooh tanu deë bä ta bag gadagyp do hä. ¹⁵ Séd h'yyb nahedoo Kristo, Nesaa Do Yb daheeh. Séd h'yyb nahedoo Jesus hä h'yyb ka'eeh doo, Jesus hä h'yyb kana'eeh do daheeh. ¹⁶ Dooh tahaja bä séd hä rah'yyb hedo bä P'op Hagä Do tób n'aa, kabarii daheeh. Ër tii, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do tób n'aa hadoo. Ta daaj né hë P'op Hagä Do her'oot ta tii. Hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó taky dang ji hä:

“Sa h'yyb gó da ÿ bawät, sa mahang da ÿ bawät. ÿ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii.” ^{VIII} ¹⁷ “Ti hyb n'aa, bë anä da hä ÿ h'yyb kana'eeh do sa mahang naa. Taw'ääts hë da tsyt hë bë babok”, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

“Baad bë kanä baad nadoo do mahänh, tii bä da bë ÿ gadoo”, ^{IX} näng mah.

¹⁸ “Tii da bë adoo bä, bë yb da ÿ tii bä.

Bë da tah haa, bë da tok haa, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahönh Hë Haj'ap Do kyyh, ji taky n'aa enooh doo.” ^X

VI Isajas 49.8 VII Dooh dajëer tado bä ti ta wób sa hä ranoo doo. Jesus ky n'aa hanäm do Paw-Ro maher'oot do ragado bä, h'yyb n'yyim doo, h'yyb tym nadajëp do P'op Hagä Do pa ragadoo. Ti ky n'aa né tii. VIII Rewitikos 26.12, Jere-

7 Najis haa,  r h  ta ti taky n'aa enooh do hyb n'aa, taw' ats h   r ennyw h m  r h  rej a doo,  r h'yyb rej a do na- aj h . P'op Hag  Do  r weh' eh do hyb n'aa, taw' ats h   r kan'oo d g had'yyt h  ta h , tsyt h , ta w  had'yyt  r babok hyb n'aa k .

Paw-Ro tsebe do ky n'aa hah y h

2 Taw' ats h  paaw  baad b  kamah n  ah! Dooh baad nadoo do  a moo boo b  sa h . Dooh  a rej  b  sa h . Dooh  a wad'ii b  sa h . 3 B  y ky n'aa etyy do hyb n'aa nado ti y w n erih. Y her'ood d k n  paa baad b   a kamah n. B   a kamah n had'yyt h   r bed p b ,  r dej b b  na- aj h . 4 Y hap h b  gadoo y her'oot paa b . Ti hyb n'aa neyy m doo me b  y maher'oot. B  hyb n'aa y kasab'ee. Tak' p y h'yyb nyyw d g k n, y tsebee k n. Sah nh h  baad nadoo do  a ahob n  paaw , tak' p y h'yy gadajang.

5 Masedonija h j n'aa b   a kaja h m noo g , dooh kameh' ak do  a h . J  pad'yyt naa ji h'yyb panas' eh do kejak  a w .  a w  ta w b rah'yy kawareem.  a h'yyb g  h'yy kat n bad k. 6 Ti hadoo n  h , P'op Hag  Doo, h'yy ket n do h'yyb en'yy m doo,  a tah'yyb en'yy m Tiit kajaa do h , b  w  tabew d n  do jaw n paa b . 7 Tiit kajaa do had'yyt nado y tah'yyb en'yy m doo. Y w n h'yy gadajang, y w n h'yyb nyyw d k na- aj h , Tiit m  b  h'yyb en'yy m, tanooh. Tak' p m  y b  hyb n'aa esee, tanooh. Tak' p m  b  h'yy ket n bong baad nadoo do b  mahang haw d w t do hyb n'aa. Tak' p m  b  h'yyb tsebe'ee w  y , n ng ta kyyh. Ti hyb n'aa k , tak' p y w n tsebee k n h y k .

8 Pooj j  b  y ma erih do h  b  hyb n'aa t n boo n  paaw , dooh y t'yyd kameh n b  tii da b  y ma erih do h . Pooj j  d  y t'yyd kameh n d  y erih do b  hyb n'aa t n bong tan'oo b  y bahap h b , banadaw d n  paaw  b  h'yy ket'oon doo. 9 Tii d' tahado n  paaw , y h'yy gadajaa k n h y k . B  hyb n'aa tón do hyb n'aa nado y w n h'yy gadajaa k n. Y w n h'yy gadajang, b  hyb n'aa tón do hyb n'aa b  t'yyd kameh n bong baad nadoo do h . B  hyb n'aa tón do P'op Hag  Do gadoo. Ti hyb n'aa k , dooh nesaa p   a moo boo b  b  h  b  y ma erih doo me. 10 Ji h'yy kat n do P'op Hag  Do gadoo doo, ji h'yy kawareem baad hadoo do w  tan'oo b . Baad hadoo do w  ji h'yy kawareem doo, ji h'yyb tym tabed' ep tan'oo b  k . Ti hyb n'aa dooh ji jesyg b  ta ti hedoo do ji h'yy kat n doo. Ji gadoo n  h . Bad k hah y  h  habong do P'op Hag  Do h  h'yy kana'eeh do rah'yy kat n doo, ji h'yyb tym daj p tan'oo b . 11 B  heg a b  h'yy ket'oon do b  h  P'op Hag  Do anoo do tan'oo b  b  h : B  h'yy kat n do hyb n'aa, nyyw h  b  kar n nesaa do b  ado h m b  mah nh, dooh b  kar n b  nesaa do moo bok do h'yyb hataa b  do b , tak' p b  ganen'aak nesaa do b  mahang haw d w t doo. B  h'yy kat n do hyb n'aa b  h'yyb e ym bong, tak' p b  kar n y b  bahap h, tak' p b  h'yy kahasa b baad hadoo do b  moo bok hyb n'aa, nyyw h  b  kar n nesaa do moo w t do ky n'aa kety d k. Sah nh h  ta tii me b  met  w t, b  h'yyb haj'aa h  nado w d nesaa do b  mahang haw d w t doo.

12 Pooj j  b  y ma erii w t doo, pooj j  b  gadoo doo, aj'yy nesaa do moo w t do had'yyt hyb n'aa nado y w n erii w t. Ta ti aj'yy h'yyb rej  d k do hyb n'aa had'yyt nado hyb n'aa na- aj h . Ta ti b  y w n ma erii w t paah, b  h'yy kadaw'uh hyb n'aa, b  h'yyb baad hadoo do b  met eh hyb n'aa k   a w  P'op Hag  Do matym g . 13 Ti hyb n'aa dooh  a h'yy ket n boo b .  a h'yyb tsebe'ee.

Y . Dooh  a h'yy ket n boo b .  a h'yyb nyyw pad ek n  h . Tak' p  a tsebee na- aj h  tak' p Tiit h'yy gadajaa k n  a bahap h do hyb n'aa. Tiit w n h'yy gadajang, b  sah nh h  b  h'yyb en'yy m do hyb n'aa ta h . 14 B  y j'aa ets  paa Tiit h . Y her'oot doo da n  h  b  ky n'aa, ti n  h  b  met eh Tiit h . Dooh y b  nu meby b . Te hub n  h  sah nh h  b  y maher'ood w t doo. B  hyb n'aa y j'aa ets  doo, te hub n  h  na- aj h  kamet  d k h y k . 15 Ta bah nh Tiit b  takamah n k n tahyb n'aa new  b  nyy da baad b  ky daheeh ta kyyh, baad b  gadoo b  mahang, b  h'yyb e ym doo g  b  weh' eh ta h . 16 Y h'yy gadajang, b  h  baad ji hajaa ji h'yyb eh hyb n'aa.

Ji ets eh do ky n'aa hah y h

8 H y k  wak n haa hedoo doo,  a kar n b   a maher'oot nyy da Kristo h  h'yy ka'eeh do Masedonija h j n'aa b  habong do rabad'oo P'op Hag  Do ky enny m do sa h'yyb g  haw t do an'oo b . 2 Tak' p nesaa do rahob n  paaw , tak' p ratsebe. Tak' p ratsebe do hyb n'aa tak' p ramasa sa w  han ng doo me. Tak' p rabets eh, kasuud its n  paaw . 3 Baad b  y maher'oot sa ky n'aa. Rahajaa do p nh n  h  rabanoo. Ti bah nh rabanoo, rahajaa do bah nh. Sa h'yyb g  naa, sa

mii j 32.38, Esekijew 37.271X Isajas 52.11, Esekijew 20.34, 41X 2 Samu w 7.8, 141 Ti d' taw n hadoo, sa h'yyb kawanareem do hyb n'aa. Ta ti hedoo do ji h'yy kat n doo, dooh tan'oo b  ji t'yyd kameh n hyb n'aa nesaa do ji moo w d w t do h .

daaj h  n  h  ti tak' p rabets eh. 4 Rets' eh had'yyt h   a h ,  a banoo hyb n'aa ramasa hyb n'aa Kristo karapee Judah h j n'aa b  habong doo. Baad ub sa h  ti ji masa doo. 5  a hyb n'aa new  do bah nh rabad'oo. Sa daaj h  rakan'oo d g pooj j  Tak' p Hyb N'aa Jawyk Do kar n do ramoo bok hyb n'aa,  a kar n do na- aj h . P'op Hag  Do kar n doo da n  h  ji h , tii da rabad'oo. 6 Ti hyb n'aa k  tak' p  a bets   Tiit, pooj j  du doo do b  tah'yyb mah um daj er masa n'aa b  ataa do h , b  tah'yyb mah um p'aa h nh, ta ti b  masa do daj er n'aa takaja d k hyb n'aa. 7 Tak' p b  gado d k baad hadoo doo: Tak' p b  h'yy ka'eeh. Tak' p b  bahajaa b  baher'oot P'op Hag  Do ky n'aa. Baad b  bahap h ji h  P'op Hag  Do kar n doo. Tak' p b  h'yy kahasa p baad hadoo do b  moo bok hyb n'aa. Tak' p  a b  kamah n. Ti hyb n'aa, y kar n paaw  tak' p na- aj h  b  banoo ta w b ji masa doo. Taw' ats h  ti ji h y j he-doo do ji masa doo. 8 Dooh b  y mej  b  ta w b b  masa hyb n'aa. J am h  y kar n b  ky n'aa nap h nyy da sa h'yyb hedoo doo me ta w b ramasa sa da hadoo doo, b  na- aj h  baad b  kamah n b  da hadoo do b  met eh hyb n'aa. 9 Taw' ats h  paaw  ta w b b  masaa, b  hap h do hyb n'aa nyy da  r Wah  N'aa Jesus Kristo bad'oo do paah. Taky enny m do hyb n'aa ji w , sah nh h  ta w  anyy w d n  paaw , kasuud is tabahado d k b  hyb n'aa, tak' p baad hadoo do b  w  tabanny d k hyb n'aa k  P'op Hag  Do matym g . 11

10-11 Ta baab tab ej h m do h , b  n  ti j am pooj j  daj er hat'aa do du d'oo doo. B  n  ti pooj j  kar' en mas'aa doo. Ti hyb n'aa, h  y taw' ats h  tsebe doo g  b  du doo doo da n  h  b  bahajaa h y k  b  du doo do paah. Taw' ats h  b  hajaa do b  anoo. 12 B  h'yyb n'oo b , P'op Hag  Do gadoo da b  hajaa do b  anoo doo. Dooh P'op Hag  Do gah en b  b  h  b  w  badoh doo. 13 Dooh  a kar n b  ta w b h  b  banoo do hyb n'aa, b  k  ti hahoop badoh doo.  a kar n paaw  s d demuun taban ng sah nh h  sa w . 14 Da h  b  w  han ng do masa sa h . Ta jaw n b  w  tananny b , b  d' ramasaa k n ta mabaj. Tii b  k , s d demuun taban ng sah nh h  sa w . 15 Tii d' tabaher'oot P'op Hag  Do kyy kerih do h :

“Dooh mad'aak p  haj ng do hat'aa do sa w .

Kanah n d'os h  hat'aa doo, dooh badoh p  sa w   nh.” III

16 P'op Hag  Do y j'aa ets  Tiit h  tabanoo do hyb n'aa b  tahyb n'aa esee b  y hyb n'aa esee do hadoo da. 17 Tiit gadoo  a ets  do ta h , b  w  tabah m hyb n'aa. Tak' p tah'yyb hedoo b  w  tabeg' as hyb n'aa. Ta h   a eanoh do pooj j , ta daaj h  tahyb n'aa new  d k b  w  tabah m hyb n'aa. 18 Tiit sii  a mej u da  a h y j ky n'aa hadoo do j  pad'yyt h  Jesus h  h'yy ka'eeh do mahang ky n'aa ets eh doo, Jesus ky n'aa han m do h  tamoo w t do hyb n'aa. 19 Jesus h  h'yy ka'eeh do j  pad'yyt h  kahet'aa do ras ew h m ta ti h y j ky n'aa hadoo doo,  a tabahada hyb n'aa Jerusar nh h nh daj er kata d k do  a tajooh b  k . Ta ti sa masa n'aa  a tajooh Tak' p Hyb N'aa Jawyk Do  a weh' eh hyb n'aa, baad  a kar n  a masa  r wak an Jesus h  h'yy ka'eeh doo,  a met eh hyb n'aa na- aj n  h .

20  a h y j hedoo do  a d' rahada, ta w b daap rah'yy gen  mah nh daj er  a mah um do h . 21 Baad  a matak e, baad hadoo do  a moo bok hyb n'aa Tak' p Hyb N'aa Jawyk Do matym g , ajyy sa matym g  na- aj h . 22 Tiit sa sii  a mej u n   a h y j seeh. Haj o nuu me  a mety d k tii. Baad tah'yyb hedo had'yyt h  ta w b tamasa hyb n'aa. Baad b  h  tah'yyb ee d k do hyb n'aa, tak' p tah'yyb hedo d k daj er b  bataa do h  b  tamasa hyb n'aa. 23 Tiit h  k , h p y hata ti b  h  y moo w t do h . Jesus h  h'yy ka'eeh do j  pad'yyt h  kahet'aa do mej u do ta w b, ajyy Tiit had'aa doo. Kristo raweh' eh do tii. 24 Ti hyb n'aa k , taw' ats h  kamah n g  b  gadoo b  w  rakajaa b  k . Taw' ats h  b  met eh ta w b Jesus h  h'yy ka'eeh do j  pad'yyt habong doo, dooh daap h  tado b  b   a j'aa ets  doo.

Dooh hyb n'aa b  y ma erih p  Jesus h  h'yy ka'eeh do 9 Jerusar nh b  habong do b  masa do ky n'aa h . 2 Y hap h n  h  nyy da tak' p b  h'yy kar n ta w b b  masa. B  y j'aa ets  paa Masedonija h j n'aa b  habong do  r wak an hedoo do sa matym g . P'ooj ub ta baab tab ej h m do h , b eh, h ej Akaja h d n ng do babuuj, IV b  du doo b  kar n b  masa doo, n ng k h y sa h . Haj k Masedonija h d n ng do h j n'aa babuuj  r wak an hedoo doo, raky n'aa nap h b  baad b  kar n b  masa ta w b, ti na- aj h  rah'yyb hedo pad ek ramasa

II *Waw e h  Jesus bew d hyng do pooj j , tak' p takabaj'aa. Tii b  k , aj'yy tabahado d k, daj eb k n ji tabed' ep hyb n'aa. Tii d' tahan ng p  ti kasuud is do tabahado d k*

III Esodo 16.18. P w hadoo

MANAH h d n ng do P'op Hag  Do mo haj'aa doo, tabanaw ng h nh Isara w bu-uj rababok noo g  ky n'aa g  Paw-Ro beh' um. Ti noo g  kanah n d'os h  MANAH hat'aa doo, dooh badoh p h. Haj ng hat'aa doo, dooh mad'aak p  sa w .

IV *Akaja h j n'aa b  Korin panang bad k.*

hyb n'aa. ³ Ta wób bē karēn bē masa ŷ hapēē né paawā, ŷ mejūū Tiit ta hataa daheeh bē wē, bē ramasa hyb n'aa dajēēr bē bataa do hā, ta ti hā bē ŷ j'aa etsē do paa daap tanadoo hyb n'aa, ŷ kajaa do pooj jé bē h'yyb bē matakā dāk hyb n'aa. ⁴ Ēr h'yyj hedoo do wób, Masedonija hāj n'aa buuj, si ŷ rakajaa bā bē wē, ŷ d' nu mebyy wāt da bē nahaja nā bā, dajēēr bē nata nā bā, baad bē ky n'aa ŷ her'ood wāt do paa hyb n'aa. Bē na-āāj né da bē nu mebyy bong sa wē, bē nahaja nā bā. ⁵ Ti hyb n'aa ŷ hyb n'aa newē dāk, taw'āāts hē ta ti ajyy ŷ mejūū āā pooj jé, bē ramasa hyb n'aa, kamaša do dajēēr n'aa bē bataa hyb n'aa, bē ky kajāk do paah. Tii bā, ka-ja dāk da āā pooj jé. Bē etsēēh do metēē n'aa dāg ti ta tii kā, bē ramejūū do hyb n'aa nado.

⁶ Bē hyb n'aa newē hahŷŷh: Kanahēn d'os hē hejoom doo, kanahēn d'os hē ta ag tabataa ēnh. Hajōng hejoom doo, hajōng né ta ag tataa. ¹⁷ Taw'āāts hē sahōnh hē bēēh, bē banoo bē h'yyb gó bē h'yy kajāk doo. Taw'āāts hē dooh bē an'oo bā bē h'yyb nanoo doo me. Bē ramejūū do hyb n'aa nado bē banoo. Bē daaj hē bē banoo. Ta ti ŷ wén erih, P'op Hagā Do kamahān do hyb n'aa tsebee gó hanoo doo. ⁸ P'op Hagā Do ha-jaa bē hā tabanoo sahōnh hē baad hadoo doo, tabanyy had'yyt hyb n'aa sahōnh hē bē karēn doo, tamad'aak hyb n'aa, sa wē bedoh do bē masa hyb n'aa. ⁹ Hahŷŷ da P'op Hagā Do kyy kerih do paa hets'ēēh do sa ky n'aa hā:

“Etsēēh da wē bedoh do sa hā.
Ky ennyw had'yyt hē.” II

¹⁰ P'op Hagā Doo, joom jóm hā ta joom tym hanoo doo, ji waa hanoo do na-āāj hē, bē hā da tabanoo hajōng bē ma, ta tii me tak'ēp bē masa hyb n'aa wē bedoh do sa hā. ¹¹ Hajōng hedoo pé da tabanoo bē hā, bē betseēh had'yyt hyb n'aa. P'op Hagā Do raj'aa etsē da, sa hā bē anoo do āā tajoo bā sa wē. ¹² Ta ti bē masa do tamasa da Jesus hā h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bā habok do sa wē bedoh doo. Tak'ēp P'op Hagā Do ratse- bē da, bē masa do an'oo bā da. ¹³ P'op Hagā Do hā raj'aa etsē da. P'op Hagā Do rawén j'aa etsē da, baad bē ky daheeh Kristo panyyng hanām do bē h'yy kaha'eeh bē hanāk doo, bē masa do metēēh do hyb n'aa. P'op Hagā Do raj'aa etsē na-āāj da, sa hā, ta wób sa hā na-āāj hē bē betseēh do hyb n'aa. ¹⁴ Tak'ēp kamahān gó bē da raky n'aa etsēē P'op Hagā Do hā, P'op Hagā Do ky ennym do hyb n'aa bē wē, sa hā bē wén masa. ¹⁵ P'op Hagā Do hā āā j'aa etsē ēr matym n'aa tak'ēp hanām do ēr hā tanoo do hyb n'aa. Tak'ēp baad ub tii. Ti hyb n'aa dooh ji kyy pé ta ky n'aa ji her'ood bā. III

Paw-Ro ky gadoo ta hā ky sēm do ky n'aa hahŷŷh

ŷ eŷŷm do m' bē mahang ŷ bawāt bā, nāk mā ta wób sa kyyh. ¹⁰ Dawēē ŷ bawāt bā kā, ŷ neŷŷm kā ŷ erih do hā, nāk sa kyyh, ŷ ranu mer'oot bā. ŷ né hē, Paw-Ro, Kristo ji tah'yyb en'yyim do kyy gó, ji hā ky ennym do kyy gó, ² tak'ēp ŷ h'yy kah'ūūm bē hā, p'aa hēnh bē ŷ baheēēn bā kā, bē an'oo manā kyyh tak'ēp hadoo doo me ŷ gadoo hyb n'aa ŷ nu mer'oot doo. P'op Hagā Do nahapāh do h'yyb karēn do jawén habok doo da āā babok, nāk āā nu mer'oot do sa kyyh. Kyyh tak'ēp hadoo doo me da ŷ gadoo tii, ŷ h'yyb dāng. ³ Badāk hahŷŷ bā āā baboo né paawā, dooh āā kamety bā sa hā badāk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do nahapāh do rabahed'oo doo da sa majūū hā. ⁴ Āā kuman āā kamety doo, dooh badāk hahŷŷ hā habong do kuman tahado bā. Dooh. P'op Hagā Do hejój me āā gawats'iik sa mejój. ⁵ Āā gawats'iik rahy n'aa newēē doo, rah'ūūm doo, sahōnh hē h'yy kasab'ee do hewaato do P'op Hagā Do rabahapāh nanoo doo. Sahōnh hē ji hyb n'aa newēē do āā no n'aa masoo hadoo, ji majūū ji no n'aa masoo doo da, āā meduuk ŷ hanāng péh, ji h'yyb ky daheeh hyb n'aa kā Kristo. ⁶ Baad bē ky dahé dāg bā kā, āā nabuuj gedoo da ky nadah'eeh nā doo.

⁷ Taw'āāts hē bē hyb n'aa matakā wyt ta maab hadoo doo! ^{IV} H'yy kasab'ee doo gó, “Āā ti Kristo karapee” hanāk doo, taw'āāts hē hahŷŷ rahy n'aa newēē: Āā na-āāj hē Kristo karapee. Dooh āā bahānh rado bā. ⁸ Ta bahānh ŷ h'yy kasabé bā paawā, ta hyb n'aa jaw'yyk do Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hyb n'aa āā hā, dooh hyb n'aa ŷ nu mebyng péh. Ta hyb n'aa jaw'yyk do āā hā taban'oo dāk, bē h'yy ka'eeh do kah'ūūm āā anoo hyb n'aa, bē āā rejāā hyb n'aa nado. ⁹ Bē ŷ ma erih doo me, bē ŷ eŷŷm do hyb n'aa nado. Tii d' bē hyb n'aa newē manāh. ¹⁰ Hahŷŷ da sa kyyh ŷ ranu mer'oot bā: “Tak'ēp ji tamejūū. Ky n'aa jaw'yyk doo gó, kejŷŷk doo gó Paw-Ro ji tama erih. Tii bā ji mahang tawād bā, nahejooj dāg its. Dooh baad her'oot do tado tii”, nāk. ¹¹ Ta tii

I Ji ejoom do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot ji masa do ky n'aa. Taw'āāts hē ji etsēēh. Baad ub P'op Hagā Do banoo hets'ēēh do sa hā. II Saaw-Mo 112.9

III Jesus né tii, ji matym n'aa tak'ēp hetsooh doo IV Wyt ta maab hadoo do hā rahy n'aa matakā bā, tii bā dooh ragado bā paawā ma matēg oow. Tii bā Paw-Ro Jesus mejūū do heh'āāt ub rahapāh paawā.

d' her'oot do taw'āāts hē tahyb n'aa newēē hahŷŷh: Dawēē āā babok bā āā erih doo da, tii da na-āāj āā bad'oo bē mahang āā aboo dāg bā p'aa hēnh.

¹² Dooh ŷ haja bā “sa da ŷ hado bā” ŷ noo b'āts, sa hā hē j'aa kehets'ēē doo. Dooh ŷ haja b'āts sa hā hē ŷ kamety b'āts. ^V Sa hā hē rakamety doo, sa hā hē raheg'āās do ny hadoo do sa bahānh hadoo doo, h'yy gatamah ti tametēēh. ¹³ Āā hā kā, dooh ta bahānh āā kasabé bā. Dooh āā kasabé bā āā hā P'op Hagā Do nanoo do hā. Jāām hē āā kasab'ee āā hā P'op Hagā Do anoo do hā āā moo bok hyb n'aa. Bē panang bā na-āāj hē tabanoo āā moo bok hyb n'aa. ¹⁴ Āā hā P'op Hagā Do anoo do bahānh nado āā baboo dāk. Āā tii, pooj jé bē wē kaj'aa doo, Kristo ky n'aa hanām do bē hā maher'oot doo. ¹⁵ Dooh na-āāj hē āā kasabé bā ta wób ramoo bok do hā. Hahŷŷ ti āā karēn doo: Bē h'yy ka'eeh do kahūūm bā kā, āā karēn āā moo bok do tak'ēp takah'ūūm na-āāj hē, ¹⁶ panang wób hēnh, bē panang bahānh Jesus ky n'aa hanām do āā maher'oot hyb n'aa kā, ta wób ranaher'oot nā bā. Dooh āā karēn bā āā kasabé bā ta wób ramoo bok do hā, sa hā P'op Hagā Do anoo doo hēnh. ¹⁷ “Jé h'yy kasab'ee doo, taw'āāts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā takasab'ee.” ^{VII} ¹⁸ Ta hā hē h'yy kasab'ee do nado ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa etsē doo, ti né ti ta wē tagadoo doo.

“Jesus mejūū do ŷŷh” daap hanāk do ky n'aa hahŷŷh

Bē badoo dāk doo da ŷ karēn paawā bē gadoo nā hād h'yy ¹¹ gatamah do her'oot doo da ŷ er'ood bā. ^{VII} ¹² Tak'ēp bē ŷ kamahān do hyb n'aa ŷ karēn bē gadoo tii. P'op Hagā Do hanaa ji kamahān doo me né hē bē ŷ kamahān. Ti hyb n'aa, dooh ŷ an'oo bā bē rawad'ii. Maruus aj'yy manepāh nā do baad hawāt do hadoo bēēh. Maruus yb hadoo ŷŷh. Bē ŷ haēēj dāk do hadoo sét ub aj'yy hā, Kristo hā, bē patug hadoo tabahadoo hyb n'aa da. ³ Ti hadoo né hē, ky ken'yyim doo gó bē da rawedii ŷ jeŷŷm, jāām hē sét hā, Kristo hā baad bē h'yy nadāg wāt hyb n'aa, Ewa aw'yy wad'ii wāt do paa hadoo da. ⁴ Tii d' ŷ wén her'oot, Jesus ky n'aa seeh, āā ma met'ēēg wāt do nadoo do ra-her'ood bā, ti nyyw hē bē gadoo. Nyyw hē na-āāj hē bē gadoo sahee seeh, bē gado dāk do paa nadoo doo. Nyyw hē bē gadoo panyyng seeh, bē āā panāk do nadoo doo. ⁵ Dooh né hē Jesus ky n'aa rod sa bahānh red'oo do sa yd jé ŷŷh. ⁶ Dooh né paawā tak'ēp herot do tado ŷŷh, hajōng ŷ hajaa do ŷ hapāh doo. Hajōō nuu me né hē ŷ metā wāt ti bē hā. ⁷ Bē sām noo do hyb n'aa nado ŷ her'oot do P'op Hagā Do ky n'aa bē hā. Dooh bē ŷ mejój bā ta sām bē an'oo bā hā ŷŷ. Daj ŷŷ hē ŷ kadadu ŷ moo wāt do hā, bē kawehēē dāk hyb n'aa. Nesaa do g'eeh bē hā, tii d' ŷ ad'oo doo? ⁸ Jesus hā h'yy ka'eeh do panang wób hēnh habong do hā ŷ daab yyp, sa dajēēr ŷ ado hōm hadoo, ŷ ramasa hyb n'aa Jesus ky n'aa bē ŷ maher'oot hyb n'aa. ⁹ Bē mahang ŷ bawāt noo gó, wē ŷ tabadoh bā ŷ karēn doo, dooh bē hā ŷ daab yb bā. Ēr wakāān Jesus hā h'yy ka'eeh do Masedonija hāj n'aa bā naa hana do ŷ ranoo ŷ karēn doo. Dooh paa ŷ karēn bā bē hā ŷ daab yb bā, tanajawyk hyb n'aa bē jój. Hŷ jawén dooh na-āāj hē bē hā ŷ daab yb bā. ¹⁰ Kristo ky n'aa hanām do hēp ŷŷ gó tabawāt. Ti hyb n'aa, dooh Akaja hāj n'aa bā habong pé ŷ ky meduuk péh, ŷ ky dāng, bē hā ŷ daab nyyw do hyb n'aa ŷ h'yy kasab'ee do hā. ¹¹ H'ēēd hyb n'aa ti ta ti ŷ her'oot? Bē ŷ kamanahān do hyb n'aa g'eeh? Dooh. P'op Hagā Do hapāh bē ŷ kamahān.

¹² ŷ ad'oo do paah, ŷ badoo had'yyt hē da. Dooh da ŷ gado bā ta sām, sa daaj hē Jesus mejūū do rakamaneēēh do ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bā āā nemuun ramoo bok rabanāng do hyb n'aa. ¹³ Kristo mejūū do heh'āāt nadoo do tii. Bē rawedii ramoo bok do hā. Kristo mejūū do ked'oo do tii. ¹⁴ Dooh ŷ hyb n'aa meuuj bā rabahed'oo do hā. Nesaa Do Yb sii hē tahajaa takawareem bā āās ta bag gó hawāt do ji ed'oo hyb n'aa, ji tawadii hyb n'aa. ¹⁵ Ti hyb n'aa, dooh ŷ hyb n'aa meuuj bā Nesaa Do Yb karapee baad moo bok do rabahed'oo rakeno bā. Ti hedoo do ra-gadoo da nesaa do ramoo bok do sām.

Nesaa do tahoop do hyb n'aa Paw-Ro kasab'ee do ky n'aa hahŷŷh

¹⁶ ŷ ab'aanh pooj jé ŷ her'ood wāt doo: Bē hyb n'aa newē manā ŷ h'yy gatamah doo! Ti hadoo né hē, ŷ h'yy gatamah do bē ed'oo nā bā paawā, taw'āāts hē ŷ bē gadoo h'yy gatamah do bē gadoo doo da, ŷ na-āāj hē ŷ h'yy kasab'ee hyb n'aa. ¹⁷ Kēh ŷŷ, ŷ h'yy kasab'ee doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ber'oot doo da nado. H'yy gatamah do ber'oot doo da ŷ ba-her'oot. ¹⁸ Hajōk ma matēg oow bē mahang habong do rah'yy kasab'ee. Badāk hahŷŷ hā habong do rah'yy karēn do jawén habok do rabahed'oo doo da rah'yy kasab'ee. Hŷŷ kā, ŷ na-āāj da ŷ h'yy kasab'ee. ^{VIII} ¹⁹ Bē ti h'yy genāh bē edoo né paawā, tsebee gó bē gadoo h'yy gatamah doo. Ti

V Paw-Ro ej'ees doo gó tabeh'ūūm. Tii da tawén edoo, sa hā hē raj'aa etsē do hyb n'aa. Paw-Ro bahānh mā rahy n'aa jawyk sa nooh. VI Jeremij 9.24

VII Dooh Paw-Ro genaag bā ta daaj hē tah'yy kasabé bā. Ti hyb n'aa, hād h'yy gatamah do her'oot doo da ŷ er'ood bā

hyb n'aa taw'ääts hē bē gadoo na-āāj hē yǎh, y h'yy kasabé bā. ²⁰ Bē gadoo tak'ēp bē hā mejūū doo, sa karom hadoo bē ran'oo bā. Bē gadoo bē dajēer hā daab 'yyp doo, bē wad'ii doo, bē bahānh nu gapad'ēek kar'ēen doo, bē rejāā doo, bē ratapa ewyyh doo. ²¹ Y hād nu mebyys y nahaj'as do hyb n'aa bē hā y moo wād bā ta tii da bē hā ramoo bok doo. ¹

Āā kanahēn its né paawā ta tii hā, ta ti neyǎm doo me rap'āā kasab'ee doo, y na-āāj hē y hajaa neyǎm doo me y p'āā kasabé bā. H'yy gatamah doo hadoo y baher'oot ta tii. ²² Eber buuj had'oo mäh, sa nooh. Y na-āāj hē Eber buuj. Isaraēw buuj had'oo mäh, sa nooh. Y na-āāj hē Isaraēw buuj. Abaraām panaa had'oo mäh, sa nooh. Y na-āāj hē Abaraām panaa. ²³ Kristo karom had'oo mäh, sa nooh. Y Kristo karom heh'āat do sa bahānh. (H'yy gatamah do her'oot doo hadoo y baher'oot ta tii da.) Tak'ēp sa bahānh y moo wād wāt. Sa bahānh hajōō nuu me y radawāts gēēt, Jesus ky n'aa y her'oot doo hyb n'aa. Sa bahānh hajōō nuu me tak'ēp y rabaheyyh. Hajōō nuu me dajēb gó y bewād nā. ²⁴ Ji ma poo oow pé nuu me ken'yyh 39 nuu me y rabaheyyh ta tyd me, Judah buuj hā.

^{II25} Tamawoob nuu me ken'yyh b'aa t' aah me y rabaheyyh. ^{III} Sét nuu me y radajēeb paawā, pā me y ramakut. Tamawoob nuu me marakate y gahōm doo tabēgyb jēk. Sét adēb bā, sét atsēm y batu tamē. ²⁶ Hajōō nuu me y bawāt. Ām n'aa nāng hā yǎ, tamii y mawāt doo. Ām n'aa nāng hā yǎ, moo nesaa do sa hyb n'aa. Ām n'aa nāng hā yǎ, hāj y n'aa buuj wōb sa hyb n'aa. Ām n'aa nāng hā yǎ, Judah buuj nadoo do wōb sa hyb n'aa. Ām n'aa nāng hā yǎ, panang bā. Ām n'aa nāng hā yǎ, ranabok hēnh y bawāt bā. Ām n'aa nāng hā yǎ, akajar me y bawāt bā. Ām n'aa nāng hā yǎ, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa mahang. ²⁷ Tak'ēp y moo wād wāt. Tak'ēp y bakaanh y moo wāt doo hyb n'aa. Hajōō nuu me y naǎyǎh. ^{IV} Sah, hoo kaanh do na-āāj hē y bahoop. Hajōō nuu me y waa tamah. Hajōō nuu me y bahoop hahēem doo. Hajōō nuu me dooh saroor hebaan do wē yǎ, y kahat'ēeh hyb n'aa. ²⁸ Sahōnh hē y ahoop do wōb bahānh ti anāng nā sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong do sa hyb n'aa y hyb n'aa tón doo had'yyt hē, Jesus karēn doo da rababok y karēn doo hyb n'aa paawā. ²⁹ Rah'yy kanejōj bā kā Jesus hā rah'yy ka'eeh doo hā, y t'yyd mehūn sa hā, y hyb n'aa tón hēp yǎ gó sa hyb n'aa. Nesaa do ta see moo wād bā rah'yyb tatuk doo hyb n'aa, tak'ēp y h'yy katón ta ti he-doo doo hyb n'aa.

³⁰ Y h'yy kasabé bā, jāām hē né hē y h'yy kasab'ee da y nahejooj is do metēeh do hā. ³¹ Dooh daap y menā bā P'op Hagā Do ji j'aa etsēe had'yyt doo, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do h'yy kaha'eeh doo, ta Yb, hapäh. ³² Damas-Ko panang hēnh y hewād nā noo gó, panang bagā n'aa sa wahē n'aa Aretas hād nāng do wē moo wād doo mejūū panang hadē do noo bā warahēn y ragada y ramasoo hyb n'aa. ³³ Tii d' radoo né paawā, arook gó Jesus hā h'yy ka'eeh doo y rabahy g'ēed is tüū, panang hadē pong jé naa. Tii bā y kejēn hōm is sa mahānh.

Dooch né paawā y genaag bā, ahōm nā y h'yy kasab'ee doo
12 ran'oo bā, daap né paawā ta tii. Bē y maher'oot hǎy ká s'ēeh hadoo do Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hā yǎ. Bē y maher'oot kán na-āāj hē hā y tametēeh doo. ² Y hapäh a'yyy Kristo hā h'yy ka'eeh doo. 14 dāg ta baab tabēj hōm doo, P'op Hagā Do mahūūm dó hǎy pong jé, ta wē. Dooh y hapēē bā ta h'yyb tym ub tado bā t'ii hēnh hasēēk doo, ta hub sii hē tado bā. P'op Hagā Do ti hapäh. ³⁻⁴ Y hapäh né hē hǎy pong jé P'op Hagā Do masāk. (Y ab'aanh, dooh y hapēē bā ta h'yyb tym ub tado bā t'ii hēnh hasēēk doo, ta hub sii hē tado bā.) T'ii hēnh ta ti a'yyy ^V maa napäh kyyh ji nahajaa do ji her'ood bā, P'op Hagā Do nanoo doo ji er'ood bā. ^{VI5} Ti hadoo do a'yyy hyb n'aa y haja paawā y kasabé bā. Hā yǎ hē dooh y h'yy kasabé bā. Hā yǎ hē y kasabé bā paawā, jāām hē y h'yy kasab'ee da y nahejooj is do metēeh doo. ⁶ Y karēn bā paawā hā yǎ hē y h'yy kasabé bā, h'yy gatamah doo nado né paawā yǎh, né hup y né hē paawā ta ti y h'yy kasab'ee doo hā. Ti hado né paawā, dooh y h'yy kasabé bā. Dooh y karēn bā ta bahānh y rahy n'aa newē bā. Jāām né hē hā y rahapäh y moo wād doo, y her'oot do na-āāj hē.

VIII Tii da Paw-Ro wén d'oo, Korin buuj rah'yy genāh hyb n'aa ma matēg oow sa hā. I Ma matēg oow sa kyyh hyb n'aa Paw-Ro wén e'yees. Nahejooj its Paw-Ro, sa nooh. Dooh Paw-Ro nuu mebyy heh'āat tado bā. Hād nuu mebyng

II Jāām né hē 40 nuu me ji bahewyyh doo séd noo gó, Judah hāj n'aa buuj ky n'aa jaw'yyk doo an'oo bā rasām baan. Ranesōōts hōm hyb n'aa ti yd jé rabetsén. 39 nuu me rabaheyyh. III Roma buuj ti ky n'aa etyy do b'aa me rabaheyyh. IV Ta see pé noo gó Paw-Ro moo wāt atsēm ta waa sām hā. Ta see pé noo gó Jesus ky n'aa tama metēēk atsēm. Ta see pé noo gó taky n'aa etsēē atsēm, ti hyb n'aa ty jawyg tabahoop. V Ta daaj hē, ta ky n'aa né hē Paw-Ro her'oot. Ti né ti a'yyy hǎy pong jé P'op Hagā Do masāk doo. Kejēn doo gó Paw-Ro wén her'oot, dooh takarēn bā tah'yy kasabé bā doo hyb n'aa. VI P'op Hagā Do wén nanoo kyyh tamaa napäh do ter'ood bā, tak'ēp tabahetsooh doo hyb n'aa. Dooh ēr haja nā bā ta ti hadoo do ēr gado bā badāk hahǎy hā ēr babok nā bā.

⁷ Hā yǎ hē y h'yy kasabé mahānh, tak'ēp hetsooh doo kametā dāk doo hyb n'aa hā yǎ, P'op Hagā Do anoo hā yǎ nesaa doo y ahoop doo, sasēng tejoooh doo hadoo ji. Nesaa Do Yb mejūū doo tii, y tarejāā hyb n'aa, hā yǎ hē y h'yy kasabé mahānh. ⁸ Tamawoob nuu me Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā yǎ betseē tabado hōm hyb n'aa ta ti y ahoop doo. ⁹ Tii d' né paawā, hahǎy da ta kyyh hā yǎ: "Jāām hē né hē y ky enyym doo a hā, sahōnh hē hejōj yǎ baad takametā dāk doo hyb n'aa nahej'oonh do sa hā", nāng ta kyyh hā yǎ. Ti hyb n'aa kā, tsebee gó y h'yy kasab'ee y nahej'oonh do hā, Kristo hejōj bawāt hyb n'aa hā yǎ. ¹⁰ Ti hyb n'aa kā yǎ tsebé Kristo hyb n'aa nahej'oonh doo y ahoob bā, Kristo hyb n'aa y raky n'aa rejā bā, Kristo hyb n'aa wē y badoh doo y ahoob bā, Kristo hyb n'aa y rarahējā bā, Kristo hyb n'aa dooh y ad'oo pé na-āāj hē. Y nahejooj bā, hēp y tym hā yǎ bahej'oonh.

¹¹ H'yy gatamah doo her'oot doo da y ber'ood dāk. Bē né ti han'oo tii d' y wén her'oot. Bē né paawā tii baad her'oot doo kēh y n'aa hā. Dooh its né paawā yǎh, ^{VII} dooh tabad'op hē Jesus ky n'aa rod sa bahānh red'oo do sa yd jé yǎh. ¹² H'yyb jawyk doo hē y moo wād wāt bē mahang Jesus mejūū doo heh'āat ji do bā metēeh doo: Hetsooh do P'op Hagā Do hanaa y metā wāt, meuj n'aa nāng doo y moo wād wāt, y pehuunh do na-āāj hē. ¹³ Ny hadoo doo y moo wād wāt ta wōb Jesus hā h'yy ka'eeh doo hā, bē hā y moo nawād wāt doo? Jāām né hē hahǎy bē hā y nad'oo doo: Bē y daab nayyp doo! Bē mabaan ta ti hyb n'aa bē y ky n'aa rejāā hadoo doo. ^{VIII}

¹⁴ Tamawoob nuu me dāg bē y bahehēen da hǎy ká. P'aa hēnh dooh né da bē y daab yb bā ēnh. Bē ma nado ti y karēn. Bē ti y karēn sa yb sa taah karēn doo da. Ji taah ned'ēed is do nado sa yb sa yǎn karēn doo hanoo doo. Sa yb ti sa taah nad'ēed is doo karēn doo hanoo doo. ^{IX15} Baad y h'yyb hedoo sahōnh hē y ah'ēēnh wē y hanāng doo, y kan'oo dāk bē hā bē y masa hyb n'aa. Y eaanh hǎy ká bē hā: Dooh denaa hē y bē kamahān, tak'ēp bē y kamahān do mabaj?

¹⁶ Hahǎy d' mā bē mahang habong doo sa nooh: "Te hub né hē. Dooh bē tadaab yb bā. Dooh né paawā bē tadaab yb bā, kamatakēe doo me bē tawedii", nāk sa kyyh. ¹⁷ Ajyy bē wē y mejūū doo hā bē y wadii bē hā? ¹⁸ Tak'ēp paa yǎ betseē Tiit bē wē tabahōm hyb n'aa. Āā h'yyb hata y mejūū ta sii ti noo gó. Bē Tiit wadii, bē hā péh? Sét hēp yǎ Tiit daheeh. Séd h'yyb hedoo āā babok Tiit daheeh. Dooh bē āā wad'ii bā.

¹⁹ Ta ti āā wén her'oot bē hā, āā kawoom hyb n'aa bē ed'oo g'eeh? Dooh. Dooh ti hyb n'aa tado bā. Séd āā h'yyb hedooo Kristo hā. T'op hanāng doo me āā baher'oot sahōnh hē āā her'oot doo. P'op Hagā Do maa napäh āā her'oot doo. Najis haa, sahōnh hē āā bad'oo doo, bē hyb n'aa né hē tii, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā, Jesus hā hē h'yy ka'eeh doo kah'ūūm hyb n'aa paawā. ²⁰ Y ēyǎm, bē wē y kajaa bā, ta see hadoo bē h'yyb hā yǎ da. Tii bā, dooh na-āāj hē bē genaag da bē y maher'ood bā. Y aw'yyt apäh da bē mahang kaj'ōōk doo, h'yy kajew'ēes doo, kawajāān doo, séd hā h'yyb nahed'oo doo, ta wōb ky n'aa rejāā doo, kasab'ee doo, kamanejūū doo na-āāj hē. Y hyb n'aa newē bā, y hyb n'aa tón ta ti hedoo doo y awyyd bā da bē mahang. ²¹ Y ēyǎm da, bē wē y kajaa bā p'aa hēnh da y nu mebyng bē hyb n'aa P'op Hagā Doo, ta hā y h'yy kaha'eeh doo an'oo bā. Y hyb n'aa tón da y ēyǎm, pooj jé nesaa doo moo bok doo rat'yyd kamaneh'ūūn doo hyb n'aa baad nadoo doo ramoo bok doo hā, sa yǎm sa patug nadoo doo sii rabe'yǎh doo hā, nu meby n'aa nāng doo hā, sa matym gó ramoo bong doo.

Tagadēeg ub Paw-Ro maher'oot doo ky n'aa hahǎy

13 Tamawoob nuu me dāg hahǎy bē y bahehēen doo. Y kajaa bā, sahōnh hē ky n'aa katep'aa doo bē mahang hanāng doo, pawóp hē, tamawoob hē ta rod n'aa raher'oot da te hub tado bā. ^{X2} Y ab'aanh, pooj jé, pawóp nuu me dāg bē y bahehēen noo gó nesaa doo moo bok doo sa hā y maher'ood wāt doo. Ta ti moo hedoo doo, bē sahōnh hē na-āāj hē, y maher'oot hahǎy da: Dooh da y t'yyd mehūn bā

VII Dooh its né paawā yǎhPaw-Ro wén her'ood wāt, dooh né ji hajaa péh P'op Hagā Do tanado bā paawā. Ta ti tabaher'oot bā tapes'āāp na-āāj hē ta hā ky n'aa rejāā doo. "Dooh its Paw-Ro", nāk sa kyyh. VIII Sahōnh hē ta wōb sa mahang tamoo wād wāt doo, Korin buuj mahang na-āāj tamoo wād wāt. Jāām hē dooh tadaab yb bā sa hā. Ta wōb hā ti tadaab yyp. Ti hyb n'aa apäh dooh baad Paw-Ro kamahān sa hā ta wōb red'oo. Bē mabaan bē hā y daab nayyp doo

IX Korin buuj Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Paw-Ro taah hadoo. Dooh Paw-Ro karēn bā sa dajēer tagado bā. Takarēn tamasa sa hā, baad Jesus hā rah'yyb padēek hyb n'aa. Sa yb hadoo Paw-Ro, ta hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae dāk doo hyb n'aa. X Tii d' né ji bad'oo P'op Hagā Do kyy kerih doo ji tamaher'oot, ta see ta da hadoo doo taky n'aa tapa bā. Dew-Teronom 19.15 hā kaderii dāk tii. Dooh ji ky dahē bā sēt hē her'ood bā. Jāām hē ji ky daheeh pawóp hē, tamawoob hē hadoo doo, te hub né hē ranoo bā ky n'aa katapaa doo ky n'aa. Tii da P'op Hagā Do kyy kerih doo wén mejūū, daap hē ji ky n'aa tapa mahānh ji da hadoo doo.

pooj jé du d'oo do nesaa do moo bok doo, ta wób na-ããj hÿy kã nesaa do moo bok doo. ³ Doo da bē ŷ t'yyd mehīn bā. Bē karēn mäh, bē ŷ metēeh Kristo tado bā hā ŷ her'oot doo, bē nooh. Nahejooj nado Kristo bē wē. Hejooonh né hē bē mahang. ⁴ Nahejooonh doo gó b'aa kajatsēk do hā kepēem dāg né paawā, ti awād had'yyt hÿy kã P'op Hagā Do hejój hyb n'aa. Ti hadoo né hē ãã hā. Kristo nahejooj hā séd hā ãã h'yyb hedoo né paawā, bē wē da ãã babok Kristo sii P'op Hagā Do hejój hyb n'aa. Bē wē ãã kajaa bā, ta hejój gó da ãã babok bē wē. ¹

⁵ Taw'ãäts hē bē ti bē hā hē bē kamety, bē hyb n'aa newē, Jesus hā bē h'yy kae bā heh'äät ub. Doo g'eeh bē hapēē bā, Jesus Kristo bē h'yyb gó awāt? Ta nehub tado bā bē hegāã bā, dooh Kristo hā h'yy ka'eeh do heh'äät do bē do bā. ⁶ Wyt ta maab hē bē hā ŷ gada, bē hapäh Jesus mejūū do heh'äät do ŷy. ¹¹⁷ P'op Hagā Do hā ãã ky n'aa etsēē, baad nadoo do bē moo nabok hyb n'aa. Doo ãã ky n'aa ets'ēē bā ta tii, baad bē mahang ãã moo boo bok do ta wób rabaher'oot hyb n'aa. Doo. Tii d' ãã wén ky n'aa etsēē, baad hadoo do bē moo bok hyb n'aa. Ti né hē ti ãã karēn doo. Doo ŷ hyb n'aa p'eed bā, baad nadoo ãã moo boo bok doo, ta wób redoo bā. Jããm né hē ŷ karēn, baad bē babok doo. ⁸ Tii d' ŷ wén

I *Korīn panang bā habong do wób raky sēm Paw-Ro. Doo raky dahé bā. Nesaa do rakarēn ramoo bok nā. Ti hyb takajaa do pooj jé Paw-Ro maher'oot sa hā. Pooj jé dó tat'yyd mehīn né paawā, dooh da tat'yyd mehīn wād bā nabuj keh'ūūm do sa hā. Kristo hejój gó Paw-Ro ky n'aa etyy da hÿy kã sa hā takajaa bā.*
II *Korīn buuj wób ramejūū Paw-Ro metēeh Jesus mejūū do heh'äät do tado bā. Ti Paw-Ro mejūū sa daaj hē sa hā hē rakametyy rabahapäh hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae bā, Jesus hā rah'yy kanae bā. Jesus hā rah'yy kae bā tii bā rabahapäh Paw-Ro Jesus mejūū do heh'äät tii, Paw-Ro hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae dāk do hyb n'aa.*

her'oot, dooh ãã haja bā baad hadoo do ãã geãm bā. Jããm hē ãã hajaa ãã moo bok baad hadoo do masa doo, kah'ūūm do hanoo doo. ⁹ Tsebee gó ãã gadoo ãã nahejooonh doo. Jããm hē ãã karēn, baad Jesus hā bē h'yy ka'eeh. ãã ky n'aa etsēē bēeh, bē t'yyd kamehīn hyb n'aa baad nadoo do hā, p'aa hēnh baad ub bē babok hyb n'aa. ¹⁰ Hahÿ mo haja ŷy kerih do bē ŷ ma erih bē wē ŷ kajaa do pooj jé, bē wē ŷ kajaa bā kã, dooh hyb n'aa bē ŷ nabuuj gedoo pé hyb n'aa ky n'aa jawyk doo me, hā ŷ kan'oo dāk doo me. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo ta ti ŷ ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ŷ moo wāt hyb n'aa bē hā, bē h'yy ka'eeh do kah'ūūm hyb n'aa. Hā ŷ tabanoo ta ti ta ky n'aa jaw'yyk do bē h'yyb tym gó hanāng do ŷ rejāã hyb n'aa nado.

Paw-Ro kedēē hōm do ky n'aa hahÿyħ

¹¹ Tagadēēg ub, wakān haa, bē tsebee. Taw'ãäts hē bē t'yyd kamehīn baad nadoo do bē moo boo bok do hā. P'aa hēnh baad hadoo do bē moo boo hÿy kã. Bē ky dahé hahÿy hā, bē ŷ ma erih do hā bē ŷ maher'oot do ta hā. Taw'ãäts hē séd bē h'yyb hedoo. Taw'ãäts hē hanām doo gó bē babok bē da hadoo do wē. Tii bā da P'op Hagā Doo, ta hanaa ji kamahān doo, ta hanaa ji h'yyb nām doo, awāt da bē mahang.

¹² Taw'ãäts hē baad ub, hanām doo gó bē edēē sahōnh hē bē da hadoo doo. ¹³ Sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do babā habong do bē rahyb n'aa esee.

¹⁴ ŷ karēn, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym do bē h'yyb gó tabawāt. ŷ karēn ji P'op Hagā Do kamahān do sahōnh hē bē h'yyb gó tabawāt. ŷ karēn na-ããj hē séd hā ji h'yyb hedoo P'op Hagā Do Sahee ji hā hanoo do sahōnh hē bē h'yyb gó tabawāt. Jããm hē kã.

Garata

Kedēng do ky n'aa hahŷyħ

Jesus mejũũ do see ŷ ti hŷ Paw-Ro. Ajyy ŷ rasēew hõm do hyb
1 n'aa nado Kristo mejũũ do see ŷ wén hado dák. Ajyy sa kyy gó na-
do tii. Jesus Kristo kyy gó né tii. P'op Hagä Do ta Yb, dejep do ma-
hang Jesus ganä wät hanoo do kyy gó na-ääj hē.

² Er hŷyħ hedoo do pa ŷ habong do sa sii ŷ edēng bēeh, Jesus hā h'yy
ka'eeh doo, Garata häj n'aa bā jē pad'yyt hē bē panang bā kahet'aa doo.

³ ŷ karēn P'op Hagä Do er Yb, Jesus Kristo Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do
na-ääj hē ky en'yym bē hā. ŷ karēn baad ub Kristo bē rah'yyb en'yym.

⁴ Jesus né hē tii, P'op Hagä Do er Yb karēn doo da, ta daaj hē takan'oo
dák dajēb hā, nesaa do er moo bok do sām, er tabed'ēep hyb n'aa, da hē
Nesaa Do Yb mejũũ doo da habok doo da er naboo bong hyb n'aa kã.

⁵ Taw'ääts hē P'op Hagä Do hā ji'aa etsēē had'yyt hē. ŷy. Tii d' né hē.
Taw'ääts hē.

Mosees ky n'aa jaw'yyk do hā rah'yy kawereem do ky n'aa hahŷyħ

⁶ ŷ hyb n'aa tón, nayyw hē né hē bē du doo do hyb n'aa bē beréd hõm
P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa né hē bē wē taky enyym, bē tagadoo
doo. Panyyg see bē ky dahé däg kã. ⁷ Jesus panyyg hanām do tii, ta
wób sa noo né paawä, dooh panyyg hanām do tado bā. Ta wób rakarēn
bē rawedii. Rakarēn rah'yyt Kristo ky n'aa hanām doo. ⁸ Ky n'aa
kawas'ee dák da had'yyt hē jē ta see hadoo Jesus ky n'aa hanām do ma
metēek doo, bē ää ma met'ēeg wät do paa nadoo doo. ŷ tado bā paawä,
ääs wē hā hana do tado bā paawä na-ääj hē ta see hā ma metēek doo, ky
n'aa kawas'ee dák da. ⁹ ŷ ab'aanh pooj jē bē ää maher'ood wät doo: Ky
n'aa kawas'ee dák da had'yyt hē jē ta see hadoo Kristo ky n'aa hanām do
bē tamaher'ood bā, pooj jē bē gadoo do nahadoo doo! Tabanesaa hēnh
hõm do ti ma matēg oow.

¹⁰ Ta ti ŷ erih do hā wyt ta maab hē, dooh hā ŷ raj'aa etsē do jawén ŷ
awäd bā. P'op Hagä Do ŷ taj'aa etsē ŷ karēn. Ta wób ŷ karēn ŷ h'yyb
en'yym g'eeh? Doo. Da hē ŷ karēn nā bā paawä ta wób ŷ h'yyb enāw
up, dooh Kristo karom ŷ do bā paawä.

¹¹ Baad bē ŷ maher'oot hahŷ wakān haa: Kristo ky n'aa hanām do bē ŷ
ma met'ēeg wät doo, dooh ajyy sa hanaa tado bā. ¹² Doo aj'yy tado bā
hā ŷ tab'ēēs do ta panyyg. Doo ŷ rama met'ēeg bā ta tii. Jesus Kristo né
hē tii, ta ti metēeh do hā ŷy.

¹³ Bē ky n'aa napäh paa nyy da p'ooj ub Judah buuj ky n'aa jew'yyk do
mejũũ doo da ŷ bawäd wät. Bē ky n'aa napäh nyy da tak'ep ŷ paa rejää
P'op Hagä Do karapee, Kristo hā h'yy ka'eeh doo. Bē ky n'aa napäh na-
ääj hē tak'ep ŷ karēn paawä Kristo hā h'yy ka'eeh do ŷ gawats'iik ti noo
gó. ¹⁴ Tak'ep paa ŷ ma kamet'ēeg wät Judah buuj ky n'aa jew'yyk doo,
baad paa ŷ ky daheeh. Ti hyb n'aa ŷ akog bong paa hajök Judah buuj
nemon ŷy ma kamet'ēek doo. Tak'ep paa ŷ karēn ŷ ky daheeh sahõnh hē
ää wahē makü metēek do hā. ¹⁵⁻¹⁶ Tii bā kã, tii da né hē ŷ bawäd né
paawä, P'op Hagä Do metä wät hā ŷ ta T'aah, ŷ tah'yy gan'yyh ta hā
tan'oo bā, Judah buuj nadoo do hā ta ky n'aa ŷ maher'oot hyb n'aa. P'ooj
ub, äñ ŷ wog gó ŷ basuun nā bā, tsyt hē ŷ P'op Hagä Do asēew dák. Taky
enyym do hyb n'aa hā ŷy, nes'aa né paawä ŷy, hā ŷ tabanoo ta wē ŷ moo
wät hyb n'aa. Tii bā, ta T'aah hā ŷ tametēeh P'op Hagä Do h'yyb dāng
noo gó, dooh ŷ eaaj bā ajyy sa hā nyy d' ŷ bad'oo. ¹⁷ Doo na-ääj hē
Jerusarēnh hēnh ŷ ahõm bā, pój ŷy jē Jesus mejũũ do rabahodo padēek
do sa wē ŷ beaanh hyb n'aa paawä. Doo. Nayyw hē ŷ bahõm paa Arab
häd nāng do häj n'aa hēnh. Ta jawén, tii b' naa Damas-Ko panang hēnh
ŷ babaaj hõm kã.

¹⁸ Tii bā kã, tamawoob hē ta baab jawén paa bā, Jerusarēnh hēnh ŷ
bahõm kã, Peed ŷ baheg'ääs hyb n'aa. ¹⁵ Ta äñ ta pa ŷ baym. ¹⁹ Ta tii bā
na-ääj hē ŷ bahapäh Tsijaag, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hŷyħ. ¹ Jesus
mejũũ do wób, dooh ŷ hapēē bā ti noo gó. ²⁰ P'op Hagä Do matym gó bē
ŷ maher'oot: Te hub né hē hahŷ ŷ erih doo. Doo ŷ noo kanesa bā. ²¹ Ta
jawén ŷ bahõm kã Sirija, Siris häd enāh do sa häj n'aa hēnh. ²² Kristo
hā h'yy ka'eeh do Judah buuj häj n'aa bā, jē pad'yyt hē sa panang hēnh

I Tsijaag, Jesus hŷyħ. Sét hē sa ŷyħ.

rakahet'aa doo, dooh ŷ rahapēē nā bā ti noo gó. ²³ Jääm hē hahŷ ŷ raky
n'aa napäh. Hahŷyħ d' sa kyyh: "Aj'yy p'ooj ub ää tarahejää doo, hŷyħ kã
tama met'ēeg kã Kristo ky n'aa p'ooj ub takarēn do tagawats'iik do
paah", nãk mã sa kyyh. ²⁴ Ta ti ŷ raky n'aa napäh bā, P'op Hagä Do
raj'aa etsē hēp ŷ n'aa.

² Ti m', ¹⁴ ta baab jawén paa bā, p'aa hēnh Jerusarēnh hēnh ŷ
bahõm. Béh-Nabéh sii ŷ bahõm. Tiit ŷ mahũũm si ŷy. ² T'ii hēnh
ŷ wén hõm, P'op Hagä Do metēeh hyb n'aa taw'ääts hē né hē ŷ
bahõm. Ta tii bā ŷ ats'yyt Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa ky n'aa
nāng doo, ŷ maher'oot hyb n'aa sa hā nyy da Kristo ky n'aa hanām do
Judah buuj nadoo do hā ŷ ma mehet'ēek doo. ŷ wén maher'oot, ŷ karēn
ŷ baheg'ääs séd rah'yyb hēdo bā hā ŷy, ŷ ma mehet'ēek do hā. Séd
rah'yyb nahedo bā paawä ŷ ma mehet'ēek do hā, daap paawä tii bā ŷ ma
met'ēeg wät doo, da hē ŷ ma metēek do na-ääj hē, Jesus hā h'yy ka'eeh
do wób ŷ da raky sém do hyb n'aa ta ti raky n'aa napäh bā. ³ Séd hā sa
wahē n'aa hedoo do rah'yyb hedoo né hē hā ŷy, ŷ ma mehet'ēek do hā.
Doo ēnh ramejõ bā Tiit, t'ii hēnh si ŷ hewäd nã doo, ta masuuj noo
byyh kahõg hõm bā, Judah buuj nado né paawä. ⁴ Ta wób ti tii d' karēn
paawä tabad'oo. Jesus hā h'yy ka'eeh do oow né tii. Er mahang
rakamekuuj bong rabaheg'ääs hyb n'aa nyy da Kristo Jesus hyb n'aa,
doo sa ky n'aa jaw'yyk do er jeŷyħ wäd bā, neŷyħ doo gó er wén boo
kã. Rakarēn paawä p'aa hēnh sa ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo da ji
bawät. Rakarēn paawä sa ky n'aa jaw'yyk do karom hadoo ji bahado dák
p'aa hēnh. ⁵ Tii d' rakarēn né paawä, dooh tabad'op hē ää ky dahé bā sa
kyyh, bē hyb n'aa, Kristo ky n'aa hanām doo, baad hadoo doo, baad
tabenyww dák hyb n'aa, ta panyyg kamanekuuj dák hyb n'aa.

⁶ Jerusarēnh bā Jesus hā h'yy ka'eeh do mahang rahyb n'aa jew'yyk
do sa hā, sa wahē n'aa ky n'aa nāng do sa hā, baad ub ŷ ma mehet'ēek
doo. Doo ŷ ma mehet'ēek do jó ramejũũ péh. (Ta ti ŷ yer'ood né
paawä, dooh ŷ ky s'ũud bā sa hā Jesus sii rababok do paa hyb n'aa. Séd
gó P'op Hagä Do ji tagadoo. Ky n'aa etsēeh doo, ky n'aa nets'äs do na-ääj
hē tagadoo.) ⁷ Doo né hē ŷ ma mehet'ēek do jó ramejũũ péh, ŷ hanāng.
Rahapäh, hā ŷ P'op Hagä Do anoo, Kristo ky n'aa hanām do ŷ ma metēeh
hyb n'aa Judah buuj nadoo do sa mahang, Peed hā tabanoo do hadoo
Judah buuj mahang tama metēek hyb n'aa. ⁸ P'op Hagä Doo, Peed
tahej'oonh doo, Judah buuj mahang Jesus mejũũ do tabahadoo hyb
n'aa, ŷ na-ääj né hē tahej'oonh Judah buuj nadoo do sa mahang Jesus
mejũũ do ŷ bahadoo hyb n'aa, rabahapäh. ⁹ Ti m', Tsijaag, Peed, Jowāw
daheeh, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa hyb n'aa jew'yyk do ky
n'aa enāh doo, rabahapäh bā nyy da P'op Hagä Do ŷ tasēew hõm tsyt hē,
Judah buuj nadoo do mahang ŷ moo wät hyb n'aa, Béh-Nabéh daheeh ŷ
ragadoo sa h'yyb hataa ää bahado dák hyb n'aa kã. Sa moo hub me ää
redēng tii bā, ää ragadoo rametēeh hyb n'aa ta tii hā. Sa sii ää kaner'oot
noo gó, baad ub sa hā Judah buuj nadoo do mahang ŷ Béh-Nabéh da-
heeh ää moo bok hyb n'aa. Ti nuuj jē Judah buuj mahang ramoo bok tii.
¹⁰ Doo ää hā ramejõ bā. Jääm hē ää hā retsēē, Jesus hā h'yy ka'eeh do
kas'uit do Jerusarēnh panang bā habong do ää hyb n'aa esee hyb n'aa,
ää masa hyb n'aa. Tii d' né da tak'ep ŷ karēn up ŷ bad'oo.

¹¹ Äñ-Tijoka panang bā ää wē Peed baheg'ääs noo gó, Peed ŷ nabuuj
gedoo baad nadoo do hyb n'aa tabad'oo doo. ¹² Pooj jē dó baad Peed
awa had'yyt hē Jesus hā h'yy ka'eeh do Judah buuj nadoo do sa sii. Tii
bā kã, Äñ-Tijoka bā rakajaa ajyy Tsijaag hep'ēeh doo. Ti m' ta ti ajyy
rakajaa bā kã, dawē hā Peed bawäd dák Judah buuj nadoo do sa
mahānh. Doo sa sii tawa wäd bā, Judah buuj wób ji masuuj noo byyh
kahõk do hā ky kah'ũũm do tajeŷyħ do hyb n'aa. ¹¹³ Tii bā Judah buuj
Jesus hā h'yy ka'eeh do ta tii bā habong doo, Peed mo n'aa me rabadoo
dák na-ääj hē. J'ooj madák doo me ti noo gó Peed bad'oo doo da tii d'
na-ääj hē rabad'oo. Dawē hā rababoo dák Judah buuj nadoo do sa hŷyħ

II *Ti noo gó, Judah buuj Jesus hā h'yy ka'eeh do wób ramejũũ Judah buuj
nadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do sa masuuj noo byyh ragahõg hõm, jääm hē tii
bā P'op Hagä Do gadoo Judah buuj nadoo do red'oo do hyb n'aa. Judah buuj wób,
Jesus hā h'yy ka'eeh doo, tii da ramejũũ Judah buuj nadoo do rabad'oo, Judah bu-
uj wób Jesus hā h'yy kana'eeh do rajeŷyħ do hyb n'aa. Sa hā rawén jeŷyħ, ta ti
rarejää sa ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh doo.*

hedoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahãnh. ¹ Béh-Nabéh sii hã sa h'yyb hata dæg ti noo gó.

¹⁴ Ti m', dooh baad hadoo doo, Kristo ky n'aa hanãm do metëeh doo da raboo boo bã ý bahapãh bã, sa hÿÿ hedoo do raty n'aa gesygg dæk ¹¹ ý bahapãh bã, sahõnh hã sa matym gó Peed hã ý ky hadoo: "Judah buuj né paawã òm, Judah buuj nadoo doo da mabawãd dæk. Meréd hõm Judah buuj raky n'aa jaw'yyk doo. H'ëed hyb n'aa hÿÿ kã, mabad'oo do hã, makarën mamejüü Judah buuj nadoo do er hÿÿ ky n'aa hedoo doo, Judah buuj ky n'aa jaw'yyk doo doo da magadoo hyb n'aa, òm né heréd hõm paawã tii? ¹¹¹⁵ Te hub né hã, Judah buuj taah er bahadoo doo doo hyb n'aa Judah buuj né hã èer. Dooch ta wób, baad nadoo do moo heb'ooch do er ado bã paawã, er hapãh, jããm hã Jesus Kristo hã ji h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa baad ji wén hado dæk P'op Hagã Do matym gó. Jããm hã Jesus hyb n'aa ji tagadoo. Dooch Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo ji daheeh doo doo hyb n'aa tado bã. Er na-ããj hã, Judah buuj, Kristo Jesus hã er h'yy kae dæk baad er bahado dæk hyb n'aa P'op Hagã Do matym gó, er tagadoo hyb n'aa. Dooch Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo ji ky daheeh doo hã er daab yb wãd bã. Dooch hajaa pé baad tabahado dæk P'op Hagã Do matym gó Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo mejuü doo doo taky daheeh doo doo hyb n'aa. ¹⁷ Hÿÿ kã, èer, Judah buuj hedoo doo, Kristo hyb n'aa kã er karën doo doo hyb n'aa baad er bahado dæk P'op Hagã Do matym gó, baad nadoo doo doo heb'ooch doo doo er bahado dæk Judah buuj nadoo doo doo nemuun, nãk er buuj wób. Nyy d' rahanãng pé ta tii? Kristo hyb n'aa g'eeh nesaa doo doo heb'ooch doo doo er bahado dæk? Dooch. Dooch tii d' tado bã! ¹⁸ P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk doo doo ky nadaheeh doo doo bahadoo, p'aa hënãh ji du doo bã Mosees ky n'aa jaw'yyk doo hã ji daab yb bã, pooj jé ji eréd hõm doo. ¹⁹ Dooch taw'ãats hã tado bã p'aa hënãh ý du doo bã ý daap yyp Mosees ky n'aa jaw'yyk doo hã. Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo dajëb hã ji taky n'aa etyy doo doo hyb n'aa, ý paa dajëb wãt hadoo ta hã. ^{VI} Hÿÿ kã, tamanejõ wãt doo doo hyb n'aa hã ýÿ, ý hajaa P'op Hagã Do karën doo da ý bawãt. ²⁰ Hahÿÿ d' ý hanãng pé ti ta ky n'aa jaw'yyk doo hã ý paa dajëb wãt doo doo hadoo ý baher'oot bã: Kristo sii ý kepëem dæk doo doo hadoo ý kajatsëk doo hã tadajëp noo gó. Gawatsig hõm pooj jé ý bawãt doo doo paah. Kristo ti hÿÿ kã hëp ýÿ gó hawãt doo. Da hã, badãk hahÿÿ bã ý bawãt na bã, ý h'yy kae had'yyt hã P'op Hagã Do T'aa hã, hã ý kamahãn doo hã, hëp ý n'aa dajëp doo hã. ^{VII} Jããm hã P'op Hagã Do er wë taky enyym doo doo hyb n'aa baad er wén hado dæk ta matym gó. Dooch ý ty n'aa gesygg bã ta tii. Ta ti ý wén her'oot, ji haja bã paawã baad ji bahado dæk P'op Hagã Do matym gó ta ky n'aa jaw'yyk doo doo ji ky daheeh doo doo hyb n'aa, tii bã daap paawã Kristo dajëp!", nãng mã ý Peed hã.

3 H'yy ganahoot nã doo hadoo bëeh, Garata buuj! Tak'ëp bë rawad'ii bong bë wén nahapëe wãt baad hadoo doo! Jaa bë hã wadii? Baad ub né paa bë ý ma met'ëeg wãt Jesus Kristo ky n'aa b'aa, kajatsëk doo hã ji hyb n'aa dajëp doo. ² Sét ub ti ý eanh bë hã hÿÿ kã: P'op Hagã Do anoo bë hã ta Sahee, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo bë ky daheeh doo doo hyb n'aa g'eeh, Kristo hã bë h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa ta ky n'aa bë maa napãh noo gó? ³ Tak'ëp bë h'yy ganahoot? Bë du doo dæk noo gó Kristo hã bë h'yy ka'eeh doo, bë h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa P'op Hagã Do Sahee bë wén gadoo. Ta Sahee bë tah'yyb mahüüm. Bë karën apãh hÿÿ kã bë daaj hã bë hajaa doo me bë bahajaa pooj jé bë du doo doo? Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo ji ky daheeh doo hã g'eeh bë karën bë daap

I Ti noo gó, jããm hã Judah buuj rabawa Judah buuj nadoo do sa sii, Judah buuj nadoo do sa masuuj noo byyh ragahõg hõm bã. Tii da né sa ky n'aa jaw'yyk doo mejuü. Jesus hã h'yy ka'eeh doo doo sa mahang doo doo tii d' tahado wãd bã. Séd gó ji P'op Hagã Do gadoo Jesus hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãats hã né hã paawã Judah buuj nadoo doo sii Peed bawã. Ta tii bã heg'ãas do Peed raky n'aa her'oot ta wób sa hã Peed jeyÿm. Ti hyb n'aa dooh takarën bã Judah buuj nadoo doo sii tawa bã heg'ãas doo doo matym gó. Ti hyb n'aa tsyt hã tabawãd dæk, tahapëe né paawã doo doo ji masuuj noo byyh kahõg hõm doo doo hyb n'aa ji P'op Hagã Do gadoo.

II

III Dooch né paawã Peed her'ood bã Judah buuj nadoo do sa hã sa masuuj noo byyh ragehõg hõm hyb n'aa, tii d' tahanãng pé dawëe tabawãd dæk do sa mahãnh, Judah buuj wób rakajaa bã. IV Judah buuj ramaneënh ta wób "baad nadoo doo moo heb'ooch doo"

V Hahÿÿ d' tahanãng pé tii: P'aa hënãh ji daab yb bã Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo ji ky daheeh doo doo hã, ta ti ji eréd wãt doo doo jawén paa bã, tii bã né hã nesaa doo doo moo heb'ooch doo doo ji bahado dæk né hã, ji nahajaa doo doo hyb n'aa sahõnh hã ji ky dahé bã. Dooch Jesus hã ji daap yyp doo doo hyb n'aa tado bã nesaa doo doo heb'ooch doo doo ji hado bã. VI Dooch Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo mejõ wãd bã ji hã Paw-Ro hanãng péh. VII Ti hadoo er hã na-ããj hã. Paw-Ro bawãt doo hã er tametëeh nyy da taw'ãats hã er sahõnh hã er babok.

hÿÿ hã? ⁴ Hajõng baad hadoo doo bë bahapãh paa bë mahang. Daap hã g'eeh ta ti bë hã? Ý karën paawã bë bahapãh, dooh daap hã tado bã. ^{VIII} Wyt ta maab hã, ta Sahee P'op Hagã Do wén noo bë hã, hanãm doo tawén pehuunh bë mahang, Kristo hã bë h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk doo bë ky daheeh doo doo hyb n'aa tado bã.

⁶ Bë hyb n'aa newë Abaraãm bad'oo doo. P'op Hagã Do hã tah'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa né kã m', baad tawén hado dæk paa P'op Hagã Do matym gó. ^{IX} Ti hyb n'aa kã, tii d' h'yy ka'eeh doo, Abaraãm karapee kã. ^X P'ooj ub P'op Hagã Do kyy kerih doo hã kaher'ood dæk paah, rah'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa, Judah buuj nadoo doo doo sii hã da baad rabahado padëek da P'op Hagã Do matym gó. Hahÿÿ da Kristo ky n'aa hanãm doo doo P'op Hagã Do kyy kerih doo doo her'oot paa Abaraãm hã: "A hyb n'aa né da sahõnh hã badãk hahÿÿ hã habong doo doo ky n'aa kedëng da", ^{XI} nãng kerih doo. ⁹ Ti hyb n'aa, sahõnh hã Kristo hã h'yy ka'eeh doo doo tii, Abaraãm h'yy ka'eeh doo doo da h'yy ka'eeh doo, ragadoo da Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa edëng doo doo paah.

¹⁰ Tii d' nadoo sahõnh hã tii, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo raky daheeh doo doo hã daab 'yyp doo. Ky n'aa kawas'ee dæk tii. Tii d' né hã P'op Hagã Do kyy kerih doo doo her'oot ti ky n'aa: "Ky n'aa kawas'ee dæk sahõnh hã ajyy, ýÿj, sét né paawã resõõts bã sahõnh hã P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk doo doo gó kerih doo doo mahang. Sét nuu me né paawã resõõts hõm bã, raky n'aa kawas'ee dæk da", ^{XII} nãng kerih doo. ¹¹ Ti hyb n'aa, wyt ta maab hã, dooh baad ji bahado dæk P'op Hagã Do matym gó ta ky n'aa jaw'yyk doo hã ji daap yyp doo doo hyb n'aa. Ti né hã ti P'op Hagã Do kyy kerih doo doo her'oot doo. Hahÿÿ da takerii dæk ta ti ky n'aa: "Jããm hã edëb had'yyt da, jé ta hã h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa baad hado dæk doo doo P'op Hagã Do matym gó", ^{XIII} nãng kerih doo. ¹² Hÿÿ kã, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo mejuü doo doo ji moo wãt doo, doo doo ji h'yy ka'eeh doo doo tado bã. Ramoo bok doo hã radaab yyp ky n'aa jaw'yyk doo doo ky dah'eeh kar'ëen doo. Hahÿÿ da takerii dæk P'op Hagã Do kyy kerih doo doo gó ta ti ky n'aa: "Jé hahÿÿ hã kamejüü doo doo moo wãt doo, edëb né paawã da ta hyb n'aa." ^{XIV}

¹³ Er paa ky n'aa kawas'ee dæk Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo mejuü doo er nahajaa doo doo hyb n'aa er ky dahé bã. Tii bã kã, er Kristo bedëeb wãt er ky n'aa kawas'ee dæk doo doo mahãnh. Ta hã tabadãng er ky n'aa kawas'ee dæk doo doo Kristo an'oo bã, er hã tanadëe wãt doo doo hyb n'aa. Er hyb n'aa Kristo ky n'aa kawas'ee dæk paa ý wén nãng, hahÿÿ da P'op Hagã Do kyy kerih doo doo hyb n'aa ta ti ky n'aa: "Ky n'aa kawas'ee dæk da sahõnh hã b'aa hã sa kamag padëek doo", ^{XV} nãng kerih doo. ¹⁴ Er ky n'aa kawasee doo doo mahãnh er Kristo Jesus bedëeb wãt doo doo hyb n'aa, Judah buuj nadoo doo doo na-ããj hã ragadoo hÿÿ kã Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa edëng doo. Hÿÿ kã, er sahõnh hã, er h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa er gadoo P'op Hagã Do Sahee taky n'aa enooch doo paah.

¹⁵ Kaner'oot doo doo ky n'aa jaw'yyk doo doo gó bë ý maher'oot Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa enooch doo doo ky n'aa, wakãn haa. Sa da hadoo doo doo sii rakaner'ood bã, ramoo boo bã kerih doo doo rakaner'oot doo doo heen n'aa, sa hãd ta hã raberih bã hyb n'aa jewyk doo doo sa matym gó, tii bã doo doo hajaa pé ta ti tahÿÿd bã. Dooch na-ããj hã ta jawén sa see haja bã kaner'oot doo doo heen n'aa hã taberih nã ta ky n'aa papuuj, pooj jé, ta da hadoo doo doo sii rakaner'oot doo doo bód nadoo doo. Ti hadoo Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa enooch doo hã. ^{XVI} Abaraãm hã, ta panaa hã na-ããj hã P'op Hagã Do ky n'aa enooch paah, ta hyb n'aa sahõnh hã badãk hahÿÿ hã habong doo doo raky n'aa hã kedëng. Dooch paa P'op Hagã Do ky dëe bã hajõk doo doo ta panaa sa hyb n'aa, ta ti taky n'aa enooch doo. Sét hã ta panaa hyb n'aa taky dãng. ^{XVII} Kristo né hã ti sét hadoo doo doo Abaraãm panaa, ta hyb n'aa ji wén ky n'aa kedëng. ¹⁷ Hahÿÿ d' ti ý hanãng péh, doo P'op Hagã Do ky n'aa enooch doo doo paa hah'ÿÿt pé ý noo bã: Abaraãm sii P'op Hagã Do kaner'ood wãt paah. Baad P'op Hagã Do ky dãng ta hã. Taky dãng ta hã, doo doo taky kahÿÿd bã ta hã taky n'aa enooch doo. Ti hyb n'aa, ta ky n'aa jaw'yyk doo, 430 ta baab jawén paa bã Mosees hã kan'oo dæk doo, doo doo tahaja bã tahÿÿd bã pooj jé Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa enooch doo.

¹⁸ Abaraãm hã P'op Hagã Do ky n'aa edëng doo doo er wë tatabëej bã paawã Mosees ky n'aa jaw'yyk doo doo ji ky daheeh doo doo hyb n'aa, ji haja bã paawã tii, tii bã doo doo P'op Hagã Do ky n'aa enooch doo doo hyb n'aa tado wãd bã. P'op Hagã Do ky n'aa enooch doo doo hyb n'aa né hã Abaraãm gadoo P'op Hagã Do ky n'aa edëng doo doo ta hã. P'op Hagã Do wén ky n'aa edëng Abaraãm, P'op Hagã Do ky enyym doo doo hyb n'aa ta hã.

VIII Dooch ji hapëe bã baad ub nyy d' tahanãng pé tæg nad'ëed is do 4 hã kerih doo. Sét né paawã Gereg kyyh, pawóp hã ta ky n'aa ta see pé noo gó. Hahÿÿ da na-ããj hã tahajaa ji erii bã: "Daap hã g'eeh tak'ëp bë ahob wãt doo, Kristo hã bë h'yy ka'eeh doo doo hyb n'aa bë rarejãã noo gó? Ý karën paawã bë bahapãh, doo doo daap hã tado bã bë ahoop doo doo paah." IX Genesis 15.6 X ABARAãm KARAPEE, P'op Hagã Do karapee, Isaraéw buuj sa hã. Ti hyb n'aa jé h'yy ka'eeh doo doo tii, P'op Hagã Do karapee heh'ãat doo, Paw-Ro wén nãng. XI Genesis 12.3, 18.18, 22.18 XII Dew-Teronom 27.26 XIII Habakuk 2.4 XIV Rewitikos 18.5 XV Dew-Teronom 21.23 XVI Dooch kah'ÿÿt pé tii. Dooch ta bahãnh hanoo péh. XVII Genesis 12.7, 13.15, 24.7

¹⁹ Tii d' tado bā, h'ēed hyb n'aa g'eeh takan'oo dāk ta ky n'aa jaw'y'yk doo? Tawén kan'oo dāk, nesaa do ramoo nabok hyb n'aa paawā.

Takan'oo dāk dó, Kristo, Abaraām panaa, kanajaa ná bā. Ti panaa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo. P'op Hagā Do anoo paa ta ky n'aa jaw'y'yk doo āas sa hā, Mosees hā raban'oo dāk hyb n'aa. P'op Hagā Do ky n'aa rod Isaraéw buuj sa wē, sa ky n'aa rod P'op Hagā Do wē na-āāj hē ti Mosees. ²⁰ Hýy ká, sét hē tado bā, ta daaj hē taky n'aa enooh doo, dooh ji hyb n'aa karēn pé ji ky n'aa rod. Sét ub né hē P'op Hagā Doo, ta daaj hē Abaraām hā tamaher'oot do ta hā taky n'aa enooh doo.

²¹ Ti hyb n'aa kā, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do h'yy kawareem g'eeh pooj jé taky n'aa enooh do paa hā? Dooh! Dooh ta hā tah'y'yy kawareem bā. P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do haja bā paawā ji edēb had'y'yt do ji hā tan'oo bā, tii bā kā baad ēr bahado dāg né hē paawā P'op Hagā Do matym gó ta ky n'aa jaw'y'yk do ēr ky daheeh do hyb n'aa. ²² Dooh né hē tahaja bā ta tii. P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot, nesaa do ji h'yyb gó ji karēn do ji hā tamejō had'y'yt hē. Ti hyb n'aa, jāam hē Jesus Kristo hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji gadoo P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo.

²³ Kristo ewād hyng do pooj jé, ti nuuj jé, Mosees ky n'aa jaw'y'yk do āā tamoo masoo hadoo. Āā tadewāts bēeh hadoo. Āā tahag'āas ti nuuj jé, tób rayd ragadaheew'ēes do hagā n'aa tabad'oo doo da, P'op Hagā Do ēr hā tametēeh bā kā Kristo hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa kā hýy ká, baad ji bahado dāk ta matym gó. ²⁴ Kristo ewād hyng do pooj jé, āā hagā n'aa hadoo ti nuuj jé Mosees ky n'aa jaw'y'yk doo, nesaa do āā moo nabok hyb n'aa. Hýy ká, Kristo ewād hyng do hyb n'aa, baad ēr bahado dāk P'op Hagā Do matym gó ta hā ēr h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²⁵ Hýy ká, Kristo hā ēr h'yy ka'eeh do hyb n'aa kā, Kristo hā ēr daap yyp do hyb n'aa kā, dooh hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'y'yk do ēr tahagāā wād bā.

²⁶ Ti hyb n'aa kā, P'op Hagā Do taah bē sahōnh hē, Kristo hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Séd bē h'yyb hēdo dāk hýy ká Kristo Jesus hā. ²⁷ Bē nu kemuun bong bā séd hā bē h'yy kata dāk hyb n'aa Kristo sii, Kristo hadoo bē bahado dāk hýy ká. ²⁸ Séd uuh had'y'yt ēr hýy ká Kristo Jesus hā ēr h'yy kata dāk do hyb n'aa: Judah buuj ji do bā, Judah buuj nadoo do ji do bā, sa kariw n'aa ji do bā, sa karom ji do bā, aj'y'yy ji do bā, ýynh ji do bā na-āāj hē. Séd uuh had'y'yt né hē ji. ²⁹ Kristo karapee bē bahado dāk do hyb n'aa, Abaraām panaa heh'āat hadoo bē bahado dāk. Ti hyb n'aa Abaraām hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paa tabēs hýy ká bē hā.

Panyyg ky n'aa gó bē ý maher'oot ji hā tabēs do ky n'aa: Ji t' aah, **4** sahōnh hē ta yb ma gadoo do pan'aa, sa karom bahānh nado ta karapee noo gó, sahōnh hē ta yb ma ta ma hado dāg né paawā ta jawén. ² Ta yb ky dāng do noo gó kanajaa ná bā, ta hagā n'aa mejūū ta t' aah hā ti nuuj jé. Ta ma tagadoo do pan'aa ti nuuj jé hag'āas do hā taky daheeh. Dooh ta t' aah haja bā tah'y'yy karēn do tamoo wād bā. ³ Ti hadoo ēr hā. Kristo ēr tabed'ēep do pooj jé, karapee t' aah hadoo ēer. Badāk hahýy hā nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawāt do ky n'aa jaw'y'yk doo, tak'ēp ēr hā tamejūū ti noo gó. Ta ti kamejūū do karom hadoo ná ēer ti noo gó.

⁴ Tii bā kā, P'op Hagā Do ky dāng do noo gó kajaa bā kā, P'op Hagā Do mejūū ta T' aah. Ýyn nāng, ji da tabahadoo hyb n'aa. Mosees ky n'aa jaw'y'yk do mejūū doo bā tabenāng, ⁵ āā tabed'ēep hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'y'yk do hyb n'aa ky n'aa kawas'ee dāk do paah, P'op Hagā Do taah ēr bahadoo hyb n'aa kā. ⁶ P'op Hagā Do taah ēr bahadoo do hyb n'aa, P'op Hagā Do mejūū ta T' aah Sahee ēr h'yyb tym gó tabawāt hyb n'aa. Ti né hē, ta Sahee an'oo bā, "Ee" P'op Hagā Do ēr maneēēnh hyb n'aa. ⁷ Ti hyb n'aa kā, dooh ji hā mejūū do karom mahado wād bā. P'op Hagā Do t' aah kā ōm. Ta t' aah mabahado dāk do hyb n'aa, sahōnh hē ta taah sa hā tabanoo doo, a hā da tabanoo na-āāj hē.

⁸ Pooj jé, P'op Hagā Do bē nahapāh ná bā, bē h'yy kaha'eeh do sa karom hadoo paa bēeh, P'op Hagā Do nado né paawā ta tii. ⁹ Hýy ká, P'op Hagā Do bē hapāh hyb n'aa bē h'yyb gó, (bē P'op Hagā Do hapāh do hyb n'aa ý hanāng), h'ēed hyb n'aa p'aa hēnh bē h'yy kawareem ta ti ky n'aa jaw'y'yk do nahejoonh doo, daap hadoo do wé? Bē karēn apāh ta ti hedoo do bē tamejūū p'aa hēnh, p'ooj ub bē babok doo da? ¹⁰ Tsyt hē dāg bē basēew dāk ta āh, bē daaj hē bē tayy hyb n'aa. Kamarab heen n'aa bē teb'ēēs, ji joom ji ataa do hedoo do heen n'aa bē teb'ēēs, tsyt hē dāg bē basēew dāk ta see pé noo gó ta baab. ¹¹ Bē ý hyb n'aa tón! Daap hē apāh ý ma met'ēeg wāt Kristo ky n'aa bē mahang?

¹² Tak'ēp ý bētsēē bē hā, wakān haa, ý bad'oo doo da taw'āats hē bē bad'oo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'y'yk do hā ý daab yb wād bā. Pooj jé ta tii hā bē daab nayyp do hado dāk ýy.

Pooj jé baad ý bē gadoo. ¹³ Bē hapāh né hē, ý nahēē nāng do hyb n'aa ti noo gó bē hā n'aa bā ý bewād ná. Ti noo gó né hē pooj jé bē ý maher'oot wāt Kristo ky n'aa hanām doo. ¹⁴ Nahāh ýy taw'āats hē nado né paawā bē hā ti noo gó, dooh né paa ý bē ty n'aa gesyng bā. Baad ý bē gadoo ti noo gó. P'op Hagā Do āas bē gadoo doo da ý bē gadoo paah. Kristo Jesus bē gadoo doo da ý bē gadoo paah. ¹⁵ Tak'ēp bē tsebē ti noo gó. H'ēed hyb n'aa bē tsanebee bong? Ti noo gó, bē haja bā paawā, bē

I Ta ti hedoo do rateb'ēēs do hyb n'aa P'op Hagā Do gadoo red'oo.

matym sii hē bē ado nyh paawā hā ýy bē banoo hyb n'aa. ¹⁶ Bē hā, bē majiī hado dāk g'eeh ý hýy ká, baad hadoo do bē ý maher'oot do hyb n'aa?

¹⁷ Tak'ēp né paawā nanāng ma matēg oow bē rah'y'yb en'yym bē gadoo hyb n'aa sa hā, dooh bē hyb n'aa tado bā bē rah'y'yb en'yym doo. Rakarēn paawā bē hyb n'aa wareem ýy, sa hā bē h'yyb en'yym hyb n'aa, sa hā bē maa newēē hyb n'aa kā. ¹⁸ Taw'āats hē had'y'yt hē ji rah'y'yb en'yym doo, baad hadoo do hyb n'aa tado bā tii. Hýy ká, bē mahang ý badoh bā, bē an'oo manā baad nadoo do jawén bē rah'y'yb en'yym doo. ¹⁹ Tah haa hadoo do ý kamahān doo, ýynh ajān benyy dāg bā ta mahýynh do tahoop doo da, p'aa hēnh ý bahoop bē hyb n'aa, Kristo bawād wāt doo da bē baboo dāk bā kā. ²⁰ Dooh ý haja bā bē wē ý ahōm bā, ti hadoo né hē ý karēn paawā bē wē ý bahōm, baad bē sii ý ber'oot hyb n'aa. Ta ti ý wén her'oot, dooh ý hapēē wād bā nyy d' ý bad'oo bē hā.

²¹ Bēeh, Mosees ky n'aa jaw'y'yk do bē hā mejūū kar'ēēn doo, bē hā ý eanh hahýy: Dooh bē hapēē bā Mosees ky n'aa jaw'y'yk do her'oot doo? ²² Pawóp mā Abaraām taah, nāng kerih do hā. Ta ýym karom Agah hād nāng do sii ta t' aah seeh, ta ýym heh'āat do Sarah hād nāng do sii ta t' aah seeh. ²³ Ta ýym karom sii tawén eta dāk, ta ýym karom hā ta t' aah wén nyy dāk, nyy d' rabad'oo sa daaj hē rahyb n'aa newēē dāk do hyb n'aa. Ta ýym heh'āat do sii tawén eta dāk, tii da P'op Hagā Do ky n'aa eno dāk do paa hyb n'aa ta hā.

²⁴ Ta ti ky n'aa gó tahajaa ji ma met'ēeg bā. Pawóp hē hadoo do ýy, Agah, Sarah, pawóp hē hadoo pé P'op Hagā Do sa sii kaner'ood dāk do hadoo, Abaraām sii, Mosees sii kaner'ood dāk doo. Waēē Sinaih hād nāng doo bā ta ky n'aa jaw'y'yk do sa hā tanoo doo, Agah hadoo tii. Sahōnh hē Sinaih bā kanoo do hā daap yyp doo, tak'ēp rabahoop kamejūū doo. ²⁵ Agah, waēē Sinaih hād nāng do hadoo, Arab hā n'aa bā hahāng doo. Agah hadoo Jerusarēnh panang da hē. Agah, Agah panaa tak'ēp sa hā ramejūū do rahoop doo da paah, Jerusarēnh buuj da hē rahoop tak'ēp kamejūū doo. Sa karom hadoo Jerusarēnh buuj. ²⁶ Hýy ká, Jerusarēnh hý pong jé hana doo, ¹¹ Sarah, kamanejūū do nahoop do hadoo tii. Jerusarēnh hý pong jé hana do karapee ēer, Kristo hā h'yy ka'eeh doo. Dooh kamejūū do ēr ahob bā. ²⁷ Ti ky n'aa né hē P'op Hagā Do kyy kerih doo gó kerii dāk. Hahýy da takerih:

"H'yy gadajaa da ōm, ýynh netaah doo, taah nanāng doo. Tsebee gó mageēēnh, ōm ajān mahýy nahoop doo. H'yy gadajaa da, tsebee ý wén nāng, ta bahānh hajōk do ýynh reréd hōm do taah. Dooh denaa hē ýynh patug nāng do taah." III

²⁸ Ti hyb n'aa kā, bēeh, wakān haa hedoo doo, Isak hadoo bēeh, P'op Hagā Do ky n'aa enooh do hyb n'aa tabenāng doo. P'op Hagā Do taah bē wén hado dāk, Abaraām hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ta ky bajawaa hyb n'aa. ²⁹ P'ooj ub, Abaraām t' aah Agah sii, nyy d' rabad'oo sa daaj hē rahyb n'aa newēē dāk do hyb n'aa henāng doo, Is-maéw, rejā wāt ta t' aah Sarah sii P'op Hagā Do Sahee ky gabuuj gó henāng doo. Ti hadoo da hē. Mosees ky n'aa jaw'y'yk do hā daap yyp do ēr rarejāā, P'op Hagā Do Sahee ēr h'yyb gó hanāng doo. ³⁰ Hýy ká, hahýy da P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot ta ti ky n'aa: "Mah'eed hōm ýynh karom ta t' aah daheeh. Dooh ýynh karom t' aah gado bā ta yb hanaa ta ýym heh'āat do t' aah nemuun", ^{IV} nāng kerih doo. ³¹ Ti hyb n'aa wakān haa, tak'ēp ta hā kamejūū do taah nado ēer. ^{VI} Baad hawāt do taah, kamanejūū do nahoop do taah ēer. ^{VII}

Kristo ēr tabed'ēep tak'ēp ēr hā kamejūū do ēr ahoop do **5** mahānh, baad ēr babok hyb n'aa kā. Ti hyb n'aa bē an'oo manā ta see hā bē rah'y'yb mahūūm. Bē gado manā tak'ēp kamejūū do rakarēn bā p'aa hēnh bē gadoo.

² Bē hyb n'aa matakā bē ý maher'oot doo! Ýy, Paw-Ro, baad bē ý maher'oot hahýy: Masuuj noo byyh kahōg hōm do bē gado bā, daap hē da

II *Jesus Kristo hā h'yy ka'eeh do ky n'aa né hē tii. Jé Kristo hā h'yy ka'eeh doo, dooh tahob wād bā ky n'aa jaw'y'yk do tak'ēp kamejūū doo.* III *Isajas 54.1 hā takerii dāk ta tii. Hahýy d' kerih do hanāng péh: Ýynh reréd hōm do taah Ýynh patug nāng do taah*

IV *Genesis 21.10V P'ooj ub, Agah, Is-maéw daheeh sa ky n'aa ta ti kerih doo. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro pes'āap ma matēg oow sa mahang habong doo, Mosees ky n'aa jaw'y'yk do sa hā karēn mejūū doo. Dooh ta ti hedoo do ji gado bā ji mahang, tahanāng péh. Dooh P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ragado da tii.*

VI *Tak'ēp Mosees ky n'aa jaw'y'yk do mejūū do nado ēer, tahanāng pé tii.*

VII *P'op Hagā Do taah ēr hado dāk, ta hā ēr h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tahanāng pé tii. Ēr tawén gadoo, tak'ēp ēr wē taky enyym do hyb n'aa, nes'aa né paawā ēer.*

bê hâ tii bâ Kristo ji hyb n'aa dajêp doo. ³ Sahôn hê ajyy sa masuuj noo byyh kahôg hóm do gadoo do sa hâ y' ab'aanh y' maher'ood wât doo: Ta ti bê gado bâ, kamejô dâk bê hâ tii bâ sahôn hê Mosees ky n'aa jaw'yuk do wób bê ky daheeh na-âaj hê. ⁴ Bêeh, Mosees ky n'aa jaw'yuk do ky dah'eeh do hyb n'aa kar'êen do baad bê bahado dâk paawâ P'op Hagâ Do matym gó, dawëê bê baboo dâg kân Kristo mahân h. Ji hâ P'op Hagâ Do ky enyym do bê ty n'aa gesyng dâg kân.

⁵ Êer kâ, baad êr gada P'op Hagâ Do Sahee an'oo bâ, Kristo hâ êr h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad êr bahado dâk P'op Hagâ Do matym gó. ⁶ Séd hê ji h'yy kata dâg bâ Kristo Jesus hâ, ji masuuj noo byyh kahôg hóm do hyb n'aa nado ji tagadoo, ji masuuj noo byyh kanahôg hóm do hyb n'aa nado ji tagadoo na-âaj hê. Séd hâ né hê ji ta hâ. Jâam hê takarên do ji hâ, baad ji h'yy kae heh'âat do ta hâ, ji da hadoo do ji kamahân do hâ kametêeh doo.

⁷ Baad paa bê babok pooj jê. Jaa bê tahewad kân baad hadoo do ky n'aa bê ky nadahê wât hyb n'aa? ⁸ Ta ti bê hâ raky kah'uum doo, dooh P'op Hagâ Do bê tanaêên do hanaa tado bâ. ⁹ Nad'êed its né paawâ pãw makuj n'aa, jê pad'yit hê dâg takamekuuj dâk. ¹⁰ Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do hâ y' h'yy kasadâ do hyb n'aa, baad y' bahapâh hêp y' gó, y' hyb n'aa newëê doo da bê da hyb n'aa newëê na-âaj hê, séd bê h'yy hedoo da hâ y' y'. Doooh da ta see hadoo bê hyb n'aa newëê bâ da. P'op Hagâ Do rejââ da bê h'yy manepêe bong hanoo doo, hyb n'aa jawyg né paawâ ta ti ta wób sa hâ.

¹¹ Wakân haa, y' na-âaj hê y' mejô nâ bâ paawâ ta wób ramasuuj noo byyh kahôg hóm hyb n'aa, te hub tado bâ paawâ tii, dooh paawâ Judah buuj y' rarahejâ bâ. Y' ma met'êeg nâ bâ paawâ taw'âats hê né hê ji masuuj noo byyh kahôg hóm doo, tii bâ Kristo b'aa hâ kajatsêk do hâ dajêp do ky n'aa, dooh paawâ Judah buuj tah'yib rejâ wâd bâ. ¹² Ta ti ajyy ji masuuj noo byyh kahôg hóm do mejüü doo, ta ti ky n'aa me bê h'yy manepêe bong hanoo doo, taw'âats hê paawâ sahôn hê sa hâ hanäng do ragahôg hóm.

¹³ Bêeh, wakân haa, P'op Hagâ Do bê tatsyud wât ky n'aa jaw'yuk hedoo do tak'êp ji mejüü do bê hâ tamanejô wât hyb n'aa, baad bê babok hyb n'aa kâ. Doooh nesaa do ji h'yy sâg karên do jawên ji awât do hyb n'aa tado bâ tii d' tabad'oo êr hâ. Doooh. Tak'êp ky n'aa jaw'yuk do ji hâ tamejüü do mahân h ji tawên ed'êep, kamahân gó êr masa hyb n'aa êr da hadoo doo. ¹⁴ Ta tii d' y' wên her'oot, sahôn hê P'op Hagâ Do ky n'aa jaw'yuk doo, hahy' sét hê hadoo do tamejüü do hâ kametâ dâk: "Makamahân a da hadoo doo, a hâ makamahân doo da." ¹⁵ Bê hyb n'aa matakâ! Bê kamanahân bâ bê da hadoo doo, bê mahang ta see kamajê bâ ta see wê, ta see rejâ bâ ta see tabanas'aa mo n'aa me, tii bâ da bê d' gawatsik.

Taw'âats hê ji anoo P'op Hagâ Do Sahee ji tah'yib mahüüm do ky n'aa hahy'ih

¹⁶ Ti hyb n'aa kâ bê y' maher'oot hahy'ih da: Bê an'oo P'op Hagâ Do Sahee bê tah'yib mahüüm hyb n'aa, tii bâ da dooh bê moo boo bâ nesaa do bê h'yy sâg karên doo. ¹⁷ Nesaa do ji h'yy sâg karên doo, dooh takarên bâ P'op Hagâ Do Sahee karên doo. P'op Hagâ Do Sahee dooh takarên bâ na-âaj hê nesaa do ji h'yy sâg karên doo. Pawôp hadoo do kamaj'ii ji h'yy gó, ti hyb n'aa dooh bê haja bâ bê moo boo bâ ti bê karên paawâ bê moo bong doo. ¹⁸ P'op Hagâ Do Sahee bê tah'yib mahüüm bâ bê an'oo bâ, dooh ky n'aa jaw'yuk do bê hâ tamejô wâd bâ.

¹⁹ Wyt ta maab hê nesaa do sa h'yy sâg karên do jawên habok do moo bok doo: Sa y'ym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'y'ih, nesaa do nu meby n'aa näng do sa hâ hanäng doo me ramoo bong, dooh rah'yib keba bâ ta ti hedoo do hâ. ²⁰ Kabarii hâ rah'yib ka'eeh, raweh'êeh. Ramehêm. H'y' gaêêj gó rababok, ky ked'aak, ta wób hâ rah'yib kajew'êes. Nayyw hê rakawajâân. Ta wób sa bahân h rakarên ranu gapad'êek, dooh rakarên bâ séd rah'yib hedoo bâ ta wób sa hâ. ²¹ Ta wób wê hanäng do raty ge-eh. Jarakê hedoo do hâ rabaoom. Ta bahân h rabawêh, rabeêek. Hajông nâ ti hedoo do ramoo bong na-âaj hê. P'aa hên h tak'êp péj bê y' maher'oot: Tii d' hawât doo, dooh da P'op Hagâ Do gado bâ tabag'âas doo bâ.

²² Tii d' nado rabad'oo P'op Hagâ Do Sahee h'yy mahüüm doo. P'op Hagâ Do Sahee hanaa ji kamahân doo, baad ji tsebê doo, ji h'yy nâm doo, nayyw hê kawanajâân doo, ji ky enyym doo, baad ji da hadoo doo, h'yy kaneh'y'it doo, ²³ kaja hê denaa hê ji h'yy ji mahüüm doo ji da hadoo do wê, ji h'yy ji meduuk do na-âaj hê. Doooh ky n'aa jaw'yuk pé ta ti hedoo do meduuk péh. ²⁴ Kristo Jesus karapee hedoo doo, dooh nesaa do sa h'yy sâg karên do jawên raboo boo bâ. Rerêd

I Hahy' d' Paw-Ro hanäng péh: Kanahên d'os hê né paawâ baad nadoo do ma matêg oow rama met'êeg bâ, ta s'ee hên h da rah'yib mahüüm hajôk doo.

II Rewitikos 19.18

hóm nesaa do sa h'yy tak'êp karên doo. B'aa kajatsêk do hâ repêem dâk hadoo ta tii. ²⁵ Ti hyb n'aa, papuuj gó êr babok P'op Hagâ Do Sahee anoo do hyb n'aa, taw'âats hê h'y' kâ êr ky daheeh né hê P'op Hagâ Do Sahee êr hâ metêeh do êr h'yy gó. ²⁶ Taw'âats hê dooh êr h'yy kasabê bâ. Taw'âats hê dooh êr mety bâ êr da hadoo doo. Taw'âats hê dooh êr h'yy kajewêets bâ êr da hadoo do wê.

Ji da hadoo do ji masa do ky n'aa hahy'ih

Wakân haa, nesaa do bê see moo wâd bâ, tii bâ taw'âats hê **6** bêeh, P'op Hagâ Do Sahee h'yy mah'uum doo, bê maher'ood ta hâ nesaa do taberêd hóm hyb n'aa, p'aa hên h tabanoo hyb n'aa P'op Hagâ Do Sahee h'yy mahüüm ta hâ. Taw'âats hê kaja hê denaa hê bê h'yy bê mahüüm ta hâ bê maher'oot bâ. Ta ti hedoo do hyb n'aa ta see mamaher'oot bâ, taw'âats hê baad mamatakâ a daaj hê, nesaa do om sii hê tah'yib natatuk hyb n'aa. ² Bê masaa bê da hadoo doo, hejoooh do ta wê takametêeh bâ. Tii d' bê adoo bâ, Kristo ky n'aa jaw'yuk do bê ky dahé dâg kân. ^{III}

³ Hyb n'aa sakog is do seeh, "Y' hyb n'aa jawyk", ta h'yy gó taky hado bâ, ta daaj hê takawadii. ⁴ Taw'âats hê ji daaj hê ji moo wât do hâ ji hyb n'aa newëê baad ji doo. Baad ji doo, ji hegââ bâ ji daaj hê, tii bâ ji moo wât do hâ tahajaa ji tsebê. Doooh hyb n'aa pé tii bâ ta wób rababok do hâ ji kametyy. ⁵ Taw'âats hê sét ken'y'ih ji, ji gadoo, ji moo wât P'op Hagâ Do anoo doo ji hâ ji moo wât hyb n'aa. Ti hyb n'aa, dooh hyb n'aa pé ta wób ramoo bok do hâ ji kametyy y' wên näng.

⁶ Taw'âats hê P'op Hagâ Do kyyh ma kamet'êek do ramasa sa ma matêg, sa wê hanäng do uuh me.

⁷ Bê hâ hê bê kawad'ii manâh! Doooh hajaa pé P'op Hagâ Do wadii péh. Ji ejoom doo, ti né hê ti ta jawên ji ataa doo. ⁸ Hahy' d' y' hanäng péh: Jê sa h'yy sâg karên do jawên habok doo, ti hanaa né hê ragadoo da tak'êp rahob had'yit doo. Jê P'op Hagâ Do Sahee karên do jawên habok doo, ragadoo da ji edêb had'yit do P'op Hagâ Do pa. ⁹ Ti hyb n'aa, taw'âats hê dooh êr h'yy gejë hóm bâ baad hadoo do êr moo bok do hâ. Êr h'yy ganêjê bâ, P'op Hagâ Do h'yy dang do noo gó êr gadoo da baad hadoo doo. ¹⁰ Ti hyb n'aa kâ, êr haja bâ, taw'âats hê baad hadoo do êr moo boo had'yit bâ sahôn hê sa hâ. Taw'âats hê ti bahân h tii d' êr bad'oo, êr masa, êr nemuun Kristo hâ h'yy ka'eeh do sa hâ.

Tagadêeg ub Paw-Ro maher'oot do hahy'ih

¹¹ Bê hegââ hahy' bê ner'ood bâ, têg ewêeh do hâ moh y' me bê y' ma erii kân hahy' tagadêeg ub do bód. ^{IV}

¹² Ta tii d' karên do bê ramejüü bê masuuj noo byyh bê kahôg hóm hyb n'aa, jâam hê ta wób rah'yib en'yym do hyb n'aa tii d' rawên mejüü. Doooh rakarên bâ Judah buuj wób, tak'êp ta ti mejüü do sa hâ rarahejââ Kristo b'aa hâ kajatsêk do hâ dajêp do ky n'aa hyb n'aa. ¹³ Sa daaj hê dooh raky dahé bâ Mosees ky n'aa jaw'yuk doo, ti hadoo né hê rakarên bê gadoo bê masuuj noo byyh kahôg hóm doo, ta ti bê gadoo do hyb n'aa Judah buuj wób sa matym gó rah'yib kasab'ee hyb n'aa. ¹⁴ Y' kâ, jâam hê y' karên y' h'yy kasab'ee b'aa kajatsêk do hâ Jesus Kristo, Êr Wahê N'aa dajêp do hyb n'aa. B'aa kajatsêk do hâ Kristo dajêp do hyb n'aa, sahôn hê badâk hahy'ih hâ ji h'yy karên do dajêb kân hadoo hâ y' y'. Y' na-âaj né hê y' dajêb wât hadoo ta ti hedoo do hâ. Doooh ta ti jawên y' awâd wâd bâ. ¹⁵ Ji masuuj noo byyh kahôg hóm do hâ nado ti ji hyb n'aa matakêe doo, ji masuuj noo byyh kanahôg hóm do hâ nado na-âaj hê. Doooh its ti P'op Hagâ Do matym gó. Jâam hê taw'âats hê ji hyb n'aa matakêe papuuj gó ji bawât do hâ, P'op Hagâ Do Sahee anoo doo. ¹⁶ Ta tii hâ hyb n'aa matakêe do sa hâ, papuuj gó habok do sa hâ, h'yy nâm do y' karên P'op Hagâ Do anoo. Y' karên P'op Hagâ Do t'yud mehiin tii. Ti né hê ta karapee heh'âat doo.

¹⁷ Hup y' hâ ti anäng rok y' tyw n'aa paah, Jesus hyb n'aa y' rarahejââ doo. ^V Ti hyb n'aa, h'y' jawên, dooh y' karên wâd bâ ran'oo bâ, bê hyb n'aa h'yy katón do y' ahob wâd bâ.

¹⁸ Y' karên êr Wahê N'aa Jesus Kristo ky enyym sahôn hê bê hâ, wakân haa hedoo doo. Jâam hê kâ.

III Hahy' Kristo ky n'aa jaw'yuk doo: "Taw'âats hê bê y' kamahân doo da bê kamahân ta wób." Jowâw 13.34. IV Paw-Ro bahed'oo doo da, tamaher'oot baad herih hajaa do hâ nyy da raberih hyb n'aa ta kyyh. Tii bâ kâ, tagadêeg ub, ta daaj hê tado dâk ji merih do nahêeh, tagadêeg ub hadoo do ta daaj hê taberih hyb n'aa. Ti hyb n'aa tii da Paw-Ro wên her'oot ta tii. V Ma matêg oow rah'yib kasab'ee masuuj noo byyh kahôg hóm do heen n'aa hâ. Sa hâ, ti ti metêeh baad ji doo bâ P'op Hagâ Do matym gó. Doooh its ta tii. Paw-Ro hub hâ rahapâh hajông ta rog tyw n'aa paah, tak'êp rarahejââ do paa haj'aa. Jesus panyyg hanâm do hyb n'aa Paw-Ro ahoop tii. Tii hâ rahapâh ny hadoo do baad Jesus ky daheeh doo.

Epeso

Kedēng do ky n'aa hahȳyh

1 Paw-Ro ȳ ti h̄ȳh, P'op Hagā Do karēn do hyb n'aa Kristo Jesus mejūū do see ȳ hado dāk doo. Ȳ edēng bēeh, Epeso panang bā habong do tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēew hōm doo, Kristo Jesus hā h'yy kata dāk doo, ta hā h'yy kanerēt doo.

2 Āā karēn P'op Hagā Do ēr Yb, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do na-āāj hē ky en'yym bē hā. Āā karēn baad bē rah'yib en'yym.

Kristo hyb n'aa ji P'op Hagā Do ky n'aa edēng do ky n'aa hahȳyh

3 Taw'āāts hē ji j'aa etsē P'op Hagā Doo, ēr Wahē N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né ta ti tabag'āās doo bā ēr taky n'aa edēng do sahōnh hē baad hadoo doo me, h̄ȳ pong jé hana doo me, badāk hahȳyh bā naa nadoo doo me. Ēr taky n'aa edēng, Kristo hā ēr h'yy kata dāk tabanoo do hyb n'aa. 4 Hahȳyh da tabad'oo ēr hā: Sahōnh hē badāk hahȳ tapahuunh do pooj jé, Kristo hyb n'aa ēr tabasēew hōm ta wē. Ēr tabasēew hōm tsyt hē, nesaa do mahānh, baad had'op doo da ēr babok hyb n'aa ta matym gó. Ēr takamahān do hyb n'aa, 5 sahōnh hē tapahuunh do pooj jé, Jesus Kristo hyb n'aa ēr hā tah'yib dāng, ta taah ēr bahadoo hyb n'aa kā. Tii d' tawén d'oo, tii da tah'yib dāng do hyb n'aa, tii da takarēn do hyb n'aa. 6 Ta wē ēr tabasēew hōm, ta taah ēr bahadoo doo hā. Baad ēr wē taky enyym hōm ta T'aah hyb n'aa, takamahān doo. 7 Ta T'aah hyb n'aa, ta T'aah majyyw me ēr tabed'ēep nesaa do mahānh. Ta T'aah ēr hyb n'aa tadajēp do hyb n'aa, tabawug hōm nesaa do ēr h'yyb tym gó hanāng doo. Tii d' tawén d'oo, tak'ēp taky enyym do hyb n'aa. 8 Tak'ēp né hē ēr wē taky enyym hōm. Sahōnh hā ēr tah'yib gan'yih, sahōnh hā ēr h'yy kadaw'uuh tan'oo bā. 9 P'op Hagā Do karēn do hyb n'aa tametā wāt ēr hā nyy da tah'yib dāng tabad'oo Kristo hyb n'aa. Pooj jé, dooh hapāh pé tah'yib dāng doo. 10 Hahȳ ti P'op Hagā Do h'yyb dāng tabad'oo: Tah'yib dāng do noo gó kajaa bā kā, sahōnh hē, h̄ȳ pong jé habong doo, badāk hahȳyh hā habong do na-āāj hē, séd hā da tabata dāk, sahōnh hē sa nu gabóg Kristo bahadoo dāk hyb n'aa kā.

11 Kristo hyb n'aa, āā P'op Hagā Do asēew hōm ta karapee āā bahadoo hyb n'aa. Tii d' tawén d'oo, p'ooj ub tah'yib dāng do hyb n'aa tii da āā hā tabad'oo. Takarēn doo da né hē P'op Hagā Do moo wāt sahōnh hē. 12 Āā tabasēew hōm ta wē, P'op Hagā Do kabaj'aa do āā j'aa etsē hyb n'aa, āā pooj jé Kristo hā h'yy kae dāk doo. 13 Kristo hyb n'aa, bē hā na-āāj hē taban'oo dāg kán ta karapee bē bahadoo hyb n'aa h̄ȳyh kā. Baad hadoo do ky n'aa, ji tabed'ēep do panyyg n'aa hanām do bē maa napāh bā, Kristo hā bē h'yy kae dāk bā kā, bē hā taban'oo dāg kán ta Sahee taky n'aa enooh do paah. 14 Ta jawén, ta karapee P'op Hagā Do baad tabed'ēep noo gó kajaa bā kā, ēr gadoo da sahōnh hē ēr hā taky n'aa enooh doo. Pooj jé dó ēr hā tabanoo ta Sahee, ta jawén ēr gadoo do metēē n'aa. Sahōnh hē ta ti tawén d'oo, ta kabaj'aa do ji j'aa etsē hyb n'aa.

Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro ky n'aa etsēē do ky n'aa hahȳyh

15 Ti hyb n'aa, ȳ ky n'aa napāh bā Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā bē h'yy kae dāk doo, sahōnh hē ta hā h'yy ka'eeh do bē kamahān ȳ ky n'aa napāh bā na-āāj hē. 16 ȳ paa du doo P'op Hagā Do hā ȳ j'aa etsē bē hyb n'aa. Dooh ȳ eréd bā bē hyb n'aa P'op Hagā Do ȳ j'aa etsē doo. P'op Hagā Do hā ȳ ky n'aa etsēē bā, bē ȳ ky n'aa ets'ēē had'yit hē. 17 P'op Hagā Do ēr Wahē N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ēr Yb tak'ēp kabaj'aa doo, tak'ēp baad hadoo do hā ȳ ky n'aa etsēē, ta Sahee me bē tah'yib gan'yih hyb n'aa, bē hā tagahoot hyb n'aa na-āāj hē, baad P'op Hagā Do bē bahapāh hyb n'aa kā. 18 Bē hyb n'aa ȳ ky n'aa etsēē, bē h'yy kadaw'uuh P'op Hagā Do an'oo bā, bē hapāh hyb n'aa ny hadoo do baad hadoo do ta jawén bē gadoo do pan'aa bē P'op Hagā Do wén naēēj wāt. 1 Āā karēn bē bahapāh tak'ēp hajōng doo, tak'ēp hetsooh do ta karapee tsyt hē ta wē kasēew bong do sa hā taky n'aa enooh doo, ta jawén ragadoo hyb n'aa. 19 Āā ky n'aa etsēē na-āāj hē bē bahapāh hyb n'aa,

tak'ēp sahōnh hē bahānh hadoo do ta hejój ēēr, ta hā h'yy ka'eeh do hā tanoo doo. Ti né hē ta ti ta hejój tak'ēp ta kabaj'aa doo me tametēēh doo, 20 dejēp do mahang Kristo ganā wāt tan'oo bā. Ta ti hejój me né hē, h̄ȳ pong jé, ta hub hadāk hēnh, takaweh'ēēh doo bā, Kristo basooh P'op Hagā Do an'oo bā, 21 sahōnh hē kabaj'aa do ji nahapāh do sa bahānh, sahōnh hē bag'āās do ji nahapāh do sa bahānh, sahōnh hē hejój enāh do ji nahapāh do sa bahānh, sahōnh hē mejūū do ji nahapāh do sa bahānh Kristo bahadoo dāk hyb n'aa kā. Sahōnh hē hyb n'aa jewyk doo, da hē habong doo, ta jawén habong do na-āāj hē, sa bahānh hyb n'aa jawyk Kristo bahadoo P'op Hagā Do an'oo bā na-āāj hē. 22 Sahōnh hā Kristo mejūū P'op Hagā Do an'oo bā, sa hā taj'aa ketsēē dāk do hyb n'aa. Sahōnh hē ta hā h'yy ka'eeh do sa nu gabóg Kristo, P'op Hagā Do an'oo bā. 23 Kristo hā h'yy ka'eeh doo, Kristo hub hadoo, ta tsyym hadoo, ta moo hadoo. Sa hyb n'aa baad sahōnh hē takaja dāk Kristo wē, ta hā rakata dāk hyb n'aa. Kristo né hē ti sahōnh hē baad takaja dāk hanoo doo.

2 Bēeh, dejēp do hadoo bē h'yyb tym p'ooj ub P'op Hagā Do hā, tamejūū do bē ky nadaheeh do hyb n'aa, baad nadoo do bē moo bok do hyb n'aa na-āāj hē. 2 Nesaa do bē moo heb'oooh paah, badāk hahȳyh hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do rabad'oo doo da né hē. Ti noo gó bē paa ky daheeh Nesaa Do Yb, karap'ar h'yyb nesaa do wē hā habong do sa wahē n'aa, P'op Hagā Do hā ky nadah'eeh do sa h'yyb mejūū doo. 3 Āā na-āāj hē, āā sahōnh hē, ky nadah'eeh do sa da h'yyb hadoo paa āāh, Jesus hā āā h'yy kana'eeh nā bā. Nesaa do āā hub karēn do jawén, āā h'yyb s̄g karēn do jawén na-āāj hē āā babok paah. Nesaa hyb n'aa ji h'yyb ji henāng noo gó nā, āā na-āāj hē P'op Hagā Do rejāā paawā, sahōnh hē ta wób sa nemuun.

4 Ti hado né paawā, P'op Hagā Do tak'ēp ji tat'yid mehīin doo, tak'ēp ēr takamahān do hyb n'aa 5 ēr tabedēēb wāt hadoo Kristo sii ēr dejēp do hadoo noo gó. Dajēp hadoo paa ēēr, P'op Hagā Do mejūū do ēr ky nadaheeh do hyb n'aa. (Jāām hē bē hā taky enyym do hyb n'aa bē tawén edēēb wāt nesaa do mahānh. Dooh bē hanaa tado bā tii.) 6 Kristo sii ēr ganā wāt hadoo tan'oo bā, Kristo Jesus sii h̄ȳ pong jé ēr bat'oonh hadoo tan'oo bā na-āāj hē, 11 Kristo hā ēr h'yy kata dāk do hyb n'aa. 7 Tii d' tawén d'oo, tak'ēp, sahōnh hē bahānh hadoo do taky enyym do h̄ȳ jawén sahōnh hā takametēēh hyb n'aa. Ēr hā Kristo Jesus bad'oo do hā kametā dāk tak'ēp ji wē taky enyym doo. 8 jāām hē bē hā taky enyym do hyb n'aa bē tedēēb wāt nesaa do mahānh, bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa ta hā. Dooh bē hanaa tado bā tii. P'op Hagā Do anoo tii, ji matym n'aa hadoo. 9 Dooh baad hadoo do ji moō wāt do hyb n'aa ji tawén ed'ēep, ji daaj hē ji hā hē ji h'yy kasabé mahānh. 10 P'op Hagā Do mo haj'aa ēēr. Papuuji ēr tapehuunh Kristo Jesus hyb n'aa, baad hadoo do ēr moo bok hyb n'aa h̄ȳyh kā. P'op Hagā Do enyym dāk paa ēr pooj jé ta ti baad hadoo do ēr moo bok do pan'aa.

Séd rah'yib hedo dāg kán sahōnh hē Kristo hā h'yy ka'eeh do ky n'aa hahȳyh

11 Ti hyb n'aa, bēeh, Judah buuj nadoo doo, "Masuuj noo byyh kane-hōk do" bē ramaneēēh do Judah buuj hā, sa daaj hē "Masuuj noo byyh kehōk do" rakamaneēēh do hā, bē hyb n'aa newē nyy da pooj jé bē babok do paah. (Ta ti Judah buuj bad'oo doo, sa daaj hē sa hā hē ramoo bok do tii.) 12 Ti noo gó, dooh Kristo bē hapēē bā. Dooh Isaraēw buuj, P'op Hagā Do karapee uuh bē do bā. Dooh bē gado bā ti noo gó Isaraēw buuj sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, sa uuh bē nadoo do hyb n'aa. Badāk hahȳyh bā bē baboo né paawā, dooh baad hadoo do bē gada pé ti noo gó, daap bē babok, dooh P'op Hagā Do bē hapēē bā ti noo gó. 13 H̄ȳyh kā, Kristo Jesus hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa, bēeh, pooj jé dawēē P'op Hagā Do mahānh habong doo, p'eets hē, ta wē bē tamana kán, Kristo ji hyb n'aa tadajēp do hyb n'aa.

1 Badagyyp do hadoo doo gó ji bawāt nā noo gó, ji P'op Hagā Do naēēh Jesus hā ji h'yy ka'eeh hyb n'aa, edēēb had'yit do takarēn tabanoo do hyb n'aa ji hā. Hajōng baad hadoo do na-āāj hē takarēn tabanoo ji hā. II Ta sii ēr bag'āās hyb n'aa, ta sii h̄ȳ pong jé ēr bat'oonh tan'oo bā.

¹⁴ Kristo né ti hanoo, Judah buuj, Judah buuj nadoo do rakamanajé bong hyb n'aa. Séd uuh hē ēr bahado dāk tan'oo bā kā. Pooj jé ti anāng ta baa besuu n'aa hadoo, sa h'yyb gó Judah buuj dooh ragadoo bā Judah buuj nadoo do hanoo doo. Doooh séd rah'yyb hedo bā pooj jé, rakamaj'īī paah. H'yy kā Jesus ado hōm ta baa besuu n'aa hadoo doo. ¹⁵ Hah'yy d' tabad'oo ti: Ji hyb n'aa tadajēp do hyb n'aa, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, hajōng hedoo do hā ji tamejūū do hyb n'aa tado wād bā P'op Hagā Do ji tagadoo, Kristo an'oo bā. Tii d' tawén d'oo papuu hadoo do takarēn. Takarēn sēt rabahado padēēk Judah buuj Judah buuj nadoo doo, ta hā rah'yy kata dāk do hyb n'aa. Tii d' tabad'oo do hyb n'aa, tado hōm rakamaj'īī doo. ¹⁶ B'aa kajatsēk do hā tadajēp do hyb n'aa, tado hōm kán rakamaj'īī doo. P'op Hagā Do najiis rabahado padēēk tan'oo bā, b'aa kajatsēk do hā tadajēp do hyb n'aa. Doooh ta majīī rahado boo bā tan'oo bā, ta hā h'yy ka'eeh doo. ¹⁷ Kristo ewād hyng, ta ky n'aa hanām do ji tamaher'oot hyb n'aa. Ta ky n'aa hanām do an'oo bā h'yyb nyyw gó ji bawāt P'op Hagā Do wē, ta wób sa wē na-āāj hē. Bē hā, dawēē P'op Hagā Do mahānh habong do paa hā, āā Judah buuj hā, P'op Hagā Do ky n'aa napāh do hā na-āāj hē tamaher'ood wāt ta ti ky n'aa. ¹⁸ H'yy kā Kristo hyb n'aa, sahōnh hē ēēr, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-āāj hē, ēr hajaa ēr ana bā ēr Yb h'yy pong jé hawāt do matym gó, ¹ sēt ub ta Sahee hyb n'aa, ēr gadoo doo.

¹⁹ Ti hyb n'aa kā, bēēh, Judah buuj nadoo doo, dooh ta wób buuj bē do wād bā. P'op Hagā Do karapee uuh né hē bē h'yy kā. P'op Hagā Do taah né hē bēēh, ta wób sa nemuu. ²⁰ Tsāng s'ēēb, tób pan'aa ta hejōj n'aa jō ji at'ēēg hāng do hadoo bēēh. Jesus mejūū doo, Jesus ky n'aa rod na-āāj hē, ta ti tób hejōj n'aa hadoo. Pā yb, sahōnh hē tób mesoo doo, Kristo Jesus né hē tii. ²¹ Sahōnh hē ēēr, ēr h'yy kata dāk Kristo hā. Kristo hyb n'aa, p'op gadat'ēē sēēk do hadoo tób pan'aa hadoo do ēēr, P'op Hagā Do tób n'aa hadoo ēr bahadoo hyb n'aa, tsyt hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē kasēēw dāk doo. ²² Kristo hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa, bēēh, Judah buuj nadoo doo, bē na-āāj hē séd hā bē h'yy kata dāk sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do wób sa sii, P'op Hagā Do tób n'aa hadoo ēr bahadoo hyb n'aa kā. Ta Sahee ēr mahang tabawād kán. ^{II}

3 Ti hyb n'aa kā, y'yh, Paw-Ro, Judah buuj nadoo do hā Kristo Jesus ky n'aa y' ma metēēk do hyb n'aa y' radawāts geēt doo, y' ky n'aa etsēē bē hyb n'aa.

P'op Hagā Do h'yyb dāng do Paw-Ro hā takametā dāk do ky n'aa hah'yyh

² Hā y' P'op Hagā Do anoo, bēēh, Judah buuj nadoo do y' ma metēēk hyb n'aa ji wē taky enym do ky n'aa. Hā y' y', bē ky n'aa napāh hā y' tan'oo dāk doo. ³ Ta h'yyb dāng doo, pooj jé ji nahapāh nā do P'op Hagā Do metā wāt hā y' y'. Ganapog is doo me bē y' ma eriū dāk ta ti ky n'aa hā nag'aap hē. ⁴ Bē ner'ood bā, bē hyb n'aa matakā bā, bē hapāh da, baad y' bahapāh Kristo ky n'aa pooj jé ji nahapāh doo. ⁵ P'ooj ub, ji wahē makūū hā dooh P'op Hagā Do metā bā paa nyy da tah'yyb dāng tabad'oo doo, da hē ta Sahee me Jesus mejūū do sa hā, ta ky n'aa rod sa hā na-āāj hē tametēēh do pēnh. Tsyt hē ta wē tasēēw hōm do sa hā tametā kán. ⁶ Hah'yy ti da hē tametēēh doo: Jesus ky n'aa hanām do ragadoo bā, séd hā rah'yy kata dāk Kristo Jesus hā. Ti hyb n'aa kā, Judah buuj nadoo do ragadoo da Judah buuj sii P'op Hagā Do sa hā taky n'aa edēng doo. Sēt hē Jesus hub hadoo rabahado padēēk Judah buuj sa sii. Sēt né hē P'op Hagā Do karapee rabahado padēēk. Judah buuj sa sii ragadoo da h'yy kā P'op Hagā Do ky n'aa enoooh doo.

⁷ P'op Hagā Do ky enym do hyb n'aa wē y' y', ta hejōj hā y' tabanoo do hyb n'aa, hā y' taban'oo dāk ta ti ky n'aa hanām do panāg n'aa y' bahadoo hyb n'aa. ⁸ Sahōnh hē P'op Hagā Do karapee sa yd jé had'os do néd paawā y'yh, P'op Hagā Do anoo hā y' y', Judah buuj nadoo do sa hā y' maher'oot hyb n'aa Kristo tak'ēp ky enym doo, tak'ēp kabaj'aa do ky n'aa. Doooh ji haja bā baad ji h'yy kadawuung bā Kristo wē hanāng do hā. Jāām hē ta uuh hā ji h'yy kadaw'uuh, tak'ēp ta bahānh baad tabahadoo do hyb n'aa. ⁹ P'op Hagā Doo, sahōnh hē mo haj'aa nāng doo, hā y' tabanoo ta wób y' maher'oot hyb n'aa nyy d' tabad'oo tah'yyb dāng doo, p'ooj ub sahōnh hē badāk hah'yy bā habong do paa hā tamanetēēh doo, ta h'yyb gó tenām doo. ¹⁰ Tii d' P'op Hagā Do wén d'oo, h'yy kā, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa kametā dāk hyb n'aa wē hā habong do kabaj'aa do sa hā, wē hā bag'āās do sa hā na-āāj hē, P'op Hagā Do h'yy ganāng sahōnh hē hā. ¹¹ P'ooj ub, sahōnh hē tadu dahāng do pooj jé P'op Hagā Do h'yyb gó tabanyy dāk doo da né hē tabadoo kán ta tii,

I Ji ky n'aa ets'ēē bā tii, ji ma ejām bā, P'op Hagā Do ji j'aa etsēē bā na-āāj hē.
II Hah'yy tahanāng pé ti tēg nad'ēēd is do 20, 21, 22 hā kerii dāk doo: Sēt ken'yyh sahōnh hē ēēr, ēr ky daheeh Kristo ky n'aa Jesus mejūū doo, ta ky n'aa rod na-āāj hē ēr hā rama met'ēēg wāt doo. Kristo hyb n'aa né hē séd hā ēr h'yy kata dāk. P'op Hagā Do karapee, tsyt hē ta wē kasēēw bong do ēr bahado dāk Kristo an'oo bā. Ta Sahee me P'op Hagā Do awāt h'yy kā ēr mahang.

Kristo Jesus, Ēr Wahē N'aa bad'oo do hā. ¹² Kristo hā ēr h'yy kata dāk do hyb n'aa, ta hā ēr h'yy ka'eeh do hyb n'aa na-āāj hē, h'yyb ne'yyim doo me ēr hajaa ēr ana bā P'op Hagā Do matym gó ēr ky n'aa ets'ēē bā, ēr ma ejām bā. Doooh ge'y'ym pé ji. ¹³ Ti hyb n'aa y' etsēē bē hā, bē h'yy gejē hōm manāh, nesaa do y' radawāts geēt doo bā bē hyb n'aa y' ahoop do hyb n'aa, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā ta ti y' ahoop doo. Taw'āāts hē bē tsebee ta ti hyb n'aa.

¹⁴ Ti hyb n'aa kā, taron y' nu paa me y' bahyy hāng ēr Yb h'yy pong jé hawāt do wē, bē hyb n'aa y' ky n'aa etsēē hyb n'aa. ¹⁵ Ta ti ēr Yb an'oo bā h'yy pong jé habong doo, sahōnh hē badāk hah'yy hā habong do na-āāj hē rababok hyb n'aa. ¹⁶ Tak'ēp ēr Yb kabaj'aa, tak'ēp baad ub. Ti hyb n'aa y' ky n'aa etsēē ta Sahee me bē tah'yyb hej'oonh hyb n'aa. ¹⁷ Āā ky n'aa etsēē na-āāj hē bē h'yyb gó Kristo bawād had'yyt hē hyb n'aa, ta hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Āā ky n'aa etsēē bēēh, baad had'yyt hē bē kamahān hyb n'aa, kamahān gó sahōnh hē bē moo bok hyb n'aa, ¹⁸ sahōnh hē P'op Hagā Do karapee wób sa sii baad bē h'yy kadaw'uuh hyb n'aa tak'ēp baad had'op ji Kristo kamahān do hā. ¹⁹ Āā karēn paawā bē bahapāh ta ti ji Kristo kamahān doo, dooh né paawā ji haja bā sahōnh hē ji hapēē bā, ta bahānh baad ub tabahadoo do hyb n'aa. Ji hā takamahān do bē bahapāh y' wén karēn, baad bē h'yyb gó P'op Hagā Do bawāt hyb n'aa, P'op Hagā Do bawāt doo da né hē bē baboo dāk hyb n'aa kā.

²⁰ Ta hā ēr hajaa ēr ky n'aa etsēē do bahānh, ēr hajaa ēr hyb n'aa newēē do bahānh tak'ēp P'op Hagā Do hajaa tamoo wāt ēr mahang, ta hejōj me ēr h'yyb gó hawāt doo me. ²¹ Āā karēn Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, Kristo Jesus hyb n'aa na-āāj hē P'op Hagā Do kawehēē dāg had'yyt hē. Y' y'. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

P'op Hagā Do karēn doo da ji bawāt do ky n'aa hah'yyh

4 Ti hyb n'aa, y'yh, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa y' ma metēēk do hyb n'aa y' radawāts geēt doo, tak'ēp y' bētsēē bē hā P'op Hagā Do ta wē tats'yyt do sa hā takarēn doo da né hē bē babok.

² Taw'āāts hē dooh né hē bē h'yy kasabē bā. Taw'āāts hē kaja hē denaa hē bē h'yyb bē mahūūm ta wób sa wē. Nyyw hē bē kawaj'āān manāh. Taw'āāts hē kamahān gó bē gadoo, ta wób bē ganen'aak do ramoo boo né paawā bē hā. ³ Séd ēr h'yyb hedo dāk P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē hyb n'aa tam'aah, h'yyb nyyw gó had'yyt hē bē babok ta wób sa wē, tanahānh hyb n'aa séd bē h'yyb hedoo doo. ⁴ Sēt né hē Jesus hub hadoo ēēr, ta hā h'yy ka'eeh doo. Sēt né hē P'op Hagā Do Sahee ēr gadoo doo. Ti hadoo na-āāj hē, sēt né hē baad hadoo do bē gada do ta jawén bē gadoo do pan'aa, bē P'op Hagā Do wén naēēj wāt. ⁵ Séd né hē ēr Wahē N'aa, Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Sēt né ēr h'yy ka'eeh doo. Sēt né hē ēr nu gahēm'uun doo. ⁶ Sēt né hē P'op Hagā Doo, sahōnh hē ta hā h'yy ka'eeh do sa Yb, sahōnh hē tabag'āās doo, sahōnh hā moo wāt doo, sahōnh hē ēr h'yyb gó hawāt doo.

⁷ Tii d' tahadoo né paawā, sēt nado ēr hā tanoo do ēr hajaa doo. Kristo h'yyb dāng doo da, sahōnh hē sa hā tabanoo ji hajaa do P'op Hagā Do Sahee anoo doo. ⁸ Ti hyb n'aa né hē hah'yy da P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot paah:

“P'op tabasēēk noo gó, duu hēnh rabana ta majīī wób tameso padēēk do tan'oo bā. Tii bā sa matym n'aa taban'oo dāg kán ta karapee hā.” ^{III}

⁹ (Hah'yy d' tahanāng pé ti p'op tabasēēk doo: Tabasēēk do pooj jé badāk hah'yy bā Kristo bewād hyng. ¹⁰ Ti né hē ti h'yy pong jé hasēēk do sahōnh hē sa bahānh tabahado dāk hyb n'aa, sahōnh hē tabag'āās hyb n'aa kā.) ¹¹ Ti né hē ti ta wób hā tabanoo ta mejūū do rabahadoo hyb n'aa. Ta wób hā tabanoo P'op Hagā Do Sahee sa hā metēēh do her'oot doo. Ta wób hā tabanoo ta panyyg hanām do jé pad'yyt hē rabaher'ood hōm hyb n'aa. Ta wób hā tabanoo Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hagā n'aa, sa ma matēg rabahadoo hyb n'aa. ¹² Ti hadoo pé tawén noo sa hā, P'op Hagā Do karapee ramasa hyb n'aa, takarēn do ta karapee rahajaa ramoo bok hyb n'aa. Tii d' tawén d'oo na-āāj hē, Kristo hā h'yy ka'eeh do rah'yy kahej'oonh hyb n'aa, baad rah'yy ka'eeh, baad raky dahé magyys hē hyb n'aa, ¹³ sahōnh hē ēēr, séd hā ēr h'yyb hedo dāk kán hyb n'aa ēr h'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagā Do T'aah ēr hapāh do hyb n'aa. Aj'yy h'yyb mapēē dāk do hadoo ēr bahado dāk tii bā, Kristo hado dāk né hē ēr bahadoo hyb n'aa kā. ¹⁴ Tii bā, dooh karepē ēr hado boo bā kā. Doooh h'oo t'aah hadoo ēr hado boo bā, jé pad'yyt hē maadaka maeh do mahūūm doo, jé pad'yyt hē bah'ood ahēm hōm doo. Doooh ajyy ji hā wād'ii doo, h'yy kamep'ēēh doo me panyyg hahup nadoo do rama mehet'ēēk do ēr ky dahé wād bā, y' hanāng péh. ¹⁵ H'yy kā, taw'āāts hē kamahān gó ēr ber'oot ēr maa newēē baad hadoo do ky n'aa, sahōnh hē ta tii hā ēr h'yyb mepēē dāk hyb n'aa, Kristo hadoo ēr bahado dāk hyb

n'aa kã. Ta hã h'yy ka'eeh do sa nu gabóg né ti Kristo. ¹⁶ Ta hub hadoo èer. Sahõnh hê ji hã hanãng doo, ji tsyym hedoo doo, ji moo hedoo doo, ji jarãã masoo baad tabahadoo hyb n'aa. Sahõnh hê ji hã hanãng do baad rado bã, baad ub tii bã ji, ji hejooonh. Ti hadoo èr hã, Jesus hã h'yy ka'eeh do hã: Kamahãn gó èr sahõnh hê èr moo boo bã Kristo, èr nu gabóg, sét ken'yyh èr hã tanoo doo, tii bã èr da h'yy kahej'oonh, baad èr h'yy kae magyys hê, baad èr ky dahé magyys hê.

¹⁷ Ti hyb n'aa, Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó tak'èp péj bê ý mejüü, P'op Hagã Do sa h'yyb gó nahapãh do rababok doo da bê aboo boo manã wãd! Daap hadoo do rahyb n'aa newëë do jawén rababok tii. ¹⁸ H'yy gademah baad hadoo do hã. Nabuj keh'üüm do hyb n'aa, dooh rah'yy kadawuung bã, dooh rah'yy gah'ood bã P'op Hagã Do hã. Ti hyb n'aa dooh rahapëë bã na-ããj hê papuuj gó ji awät doo, ji hã P'op Hagã Do anoo doo. ¹⁹ Rawao dãk nesaa do ramoo bok do hã. Ti hyb n'aa dooh ranu mebyy wãd bã nesaa do ramoo bok do hã. Sa h'yyb karên do jawén rababoo had'yyt hê. Hajõng hedoo pé nu meby n'aa nang do ramoo boo had'yyt hê. Dooh rah'yy keba bã ta ti hedoo do hã. Kah'üüm ta ti nesaa do rakarên doo. ²⁰ Bëë kã, dooh ta ti rababok doo da bê aboo boo bã do hyb n'aa Kristo bê wén hapëë dãk bê h'yyb gó. ²¹ Bê ky n'aa napãh né hê Kristo ky n'aa. Bê ãã ma met'ëëg wät nyy da takarên bê babok, ta hã bê h'yy kata dãk do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa Jesus hanaa bê ãã ma met'ëëg wät doo. ²² Bê ãã ma met'ëëg wät, bê beréd hõm hyb n'aa pooj jé bê babok do paah, ji h'yyb karên do ji tawadii do hyb n'aa baad nado wãd doo. ²³ Bê ãã ma met'ëëg wät, bê an'oo bê P'op Hagã Do h'yyb wareem. ²⁴ Bê ãã ma met'ëëg wät, bê gadoo hyb n'aa kã bê h'yyb tym papuuj, P'op Hagã Do mo haj'aa ta da hadoo tabahadoo hyb n'aa. Baad had'op ji bawät, P'op Hagã Do karên doo da ji bawät ta ti an'oo bã. Baad hadoo do hanaa ta tii da ji bawät doo.

²⁵ Ti hyb n'aa bê noo kanesa manãh. Taw'ãäts hê bê noo gehub bê da hadoo do sii bê er'ood bã, séd uuh èr sahõnh hê èr bahadoo do hyb n'aa. ²⁶ Bê kawaj'ãän bã, bê an'oo manã baad nadoo do bê moo boo ta ti hyb n'aa. Kawaj'ãän bê hyb n'aa hüüm manãh. Bê h'yyb ehód manã bê kawaj'ãän doo. ²⁷ Bê an'oo manã ta tyw n'aa Dijab ¹ hã, bê tah'yyb natatuk hyb n'aa.

²⁸ Pooj jé hets'ëëk doo, taw'ãäts hê dooh tetsëëg wãd bã. Taw'ãäts hê tamoo wät hÿy kã, ta wê tabanãng hyb n'aa, wê bedoh do tamasa hyb n'aa kã.

²⁹ Bê esog manã nesaa do ta wób h'yyb rejãã doo. Jããh hê baad hadoo doo, ta wób masa do bê her'ood. Ji da hadoo do h'yy katõn bã, ji h'yyb en'yym ji her'oot doo me. Tatsteeb bã, tsebë doo me ji ber'oot. Ti hõm do had'yyt hê. Tii d' bê bad'oo baad tanu dãng hyb n'aa maa new'ëë do sa hã. ³⁰ Bê er'ood manãh, bê moo boo manã na-ããj hê P'op Hagã Do Sahee h'yy katõn hanoo doo. Ta Sahee P'op Hagã Do anoo dó èr hã, èr ta karapee tametëëh hyb n'aa. Tanoo dó èr hã baad èr tabed'ëëp bã kã. ³¹ Taw'ãäts hê bê eréd hõm sahõnh hê bê manabaan doo, h'yy ganapüü doo, ji kawaj'ãän doo, ky ked'aak doo, ta see ji ky n'aa rejãã do na-ããj hê. Taw'ãäts hê bê eréd hõm né hê bê da hadoo do bê pan'aa takyuk doo. ³² Taw'ãäts hê h'yyb nyw gó bê gadoo ta wób. Taw'ãäts hê bê t'yyd mehüün bê da hadoo doo. Taw'ãäts hê bê mabaan hõm baad nadoo do ta wób bê hã rabad'oo doo, nesaa do bê moo bok do paah Kristo hyb n'aa P'op Hagã Do mabaan hõm doo da né hê.

Ti hyb n'aa, taw'ãäts hê P'op Hagã Do bad'oo doo da né hê bê

5 bad'oo, ta taah tak'èp takamahãn do bê bahadoo do hyb n'aa.

² Taw'ãäts hê kamahãn gó bê babok, Kristo èr takamahãn doo da né hê, ta daaj hê takan'oo dãk doo, èr hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. P'op Hagã Do h'yy gadajang Jesus hã, ta daaj hê takan'oo dãk do hyb n'aa èr hyb n'aa tadajëp noo gó.

³ Bê ãã manã bê ýym nadoo do sii, bê patug nadoo do sii. Bê moo boo manã nesaa do nu meby n'aa nang do bê hã hanãng doo me. Bê hyb n'aa hüüm manã bê ma. Tabad'op hê ti hedoo do bê moo boo manãh. Dooh bê er'ood bê da hadoo do sii ta ti hedoo do ky n'aa. Dooh tii da P'op Hagã Do karapee tsyt hê ta wê tasëëw hõm do raboo bã. ⁴ Bê er'ood manã nesaa do nu meby n'aa nang doo. Daap hadoo do na-ããj hê, taw'ãäts hê dooh bê her'ood. Taw'ãäts hê dooh bê ky masuuj bã nu meby n'aa nang doo me ta wób rakawew'aam hyb n'aa. Dooh tii da rer'ood bã Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Taw'ãäts hê hahÿy da bê bad'oo: P'op Hagã Do wê èr tsebë baad hadoo do èr hã tanoo do hyb n'aa. ⁵ Baad ý karên bê bahapãh hahÿy: Sa ýym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii hê ýy h doo, nesaa do nu meby n'aa nang do sa hã hanãng doo me ramoo bong doo, sa ma rahyb n'aa h'üüm do na-ããj hê, dooh ragado bã Kristo P'op Hagã Do daheeh rabag'ãäs doo bã. Sa ma rahyb n'aa h'üüm doo, kabarii hã h'yy kaha'eeh do hadoo, sa ma hã rah'yyb padëëk do hyb n'aa. Dooh P'op Hagã Do hã rah'yy kae heh'ãät ta tii. ⁶ Bê gado manã ky kamep'ëëh doo me bê rakarên bã bê rawad'ii bã, ji hajaa nanãng nesaa do ji moo

I *Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanãng pé ti Dijab.*

wãd bã raheer'ood bã. Ta ti hedoo do hyb n'aa né hê P'op Hagã Do rejãã da nabuj keh'üüm doo. ⁷ Ti hyb n'aa sa da bê h'yyb hedo manãh.

⁸ Badagyp do hadoo doo gó bê babok paah. Hÿy kã ta bag hadoo doo gó bê baboo dãk Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do hã bê h'yy kata dãk do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãäts hê ta bag hadoo doo gó né hê bê babok. ⁹ Ta bag gó ji awãd bã, baad ji ky enyym, baad hadoo do P'op Hagã Do karên do ji moo wät, dooh ji noo kanesa bã, dooh ji wad'ii bã. ¹⁰ Baad bê hyb n'aa newëë, Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do karên do hã bê h'yy kadaw'uuh hyb n'aa. ¹¹ Bê moo boo manã badagyp do hadoo doo gó habok do ramoo heb'oooh doo. Dooh baad hadoo do ta ti hanaa. Bê maher'ood sa hã, bê metãh sa hã, baad nado rabahapãh hyb n'aa ta ti badagyp hadoo doo gó moo kahew'ëët doo. ¹² (Nu meby n'aa nang kejën doo gó ramoo heb'oooh do ky n'aa ji her'ood bã.) ¹³⁻¹⁴ Ti hadoo né hê, sa hã ji maher'ood bã, ji metãh bã sa hã nyy da P'op Hagã Do karên ji hã, nesaa do né hê ti ramoo bok doo, rabahapãh da tii bã. Ta bag banãng bã ji manyyh do badagyp doo gó kejën do hadoo tii. Ta bag metëëh, ji bahapãh da ny hadoo ta tii. Ti hyb n'aa hahÿy da ta wób sa kyyh:

"Ty gawëëj dãg hahÿy do òm.

Ganã da dejëp do mahang hawät do òm.

Tii bã Kristo bag adãng da a hã." II

¹⁵ Ti hyb n'aa, taw'ãäts hê baad bê hyb n'aa matakã nyy da bê babok. H'yy gademah do rababok doo da bê aboo manãh. Taw'ãäts hê P'op Hagã Do karên do hã h'yy genãh do rababok doo da bê babok. ¹⁶ Ta tyw n'aa nyy bã baad hadoo ji moo wät hyb n'aa, taw'ãäts hê bê moo boo né hê baad hadoo doo, nesaa do jé pad'yyt hê takah'üüm kãn do hyb n'aa da hê. ¹⁷ Ti hyb n'aa bê h'yy gatema manãh. Taw'ãäts hê bê h'yy kadaw'uuh Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do karên do hã. ¹⁸ Bê eëg manã hejooonh do bê ba'oom hyb n'aa. Ji baoom doo ji tah'yyb mahüüm nesa do ji her'oot, nesaa do ji moo wät hyb n'aa, ji tarejãã na-ããj hê. Taw'ãäts hê P'op Hagã Do Sahee tii, bê an'oo baad bê tah'yyb mahüüm hyb n'aa. ¹⁹ Tii bã, Saaw-Mo hã hanãng do kejãm do ky n'aa me, ta see pé P'op Hagã Do ji ma ejãm do ky n'aa me na-ããj hê bê maher'ood ta wób. ^{III} Tii bã, bê h'yyb gó naa Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do bê j'aa etsë, bê ma ejãm. ²⁰ Tii bã, P'op Hagã Do Sahee bê tah'yyb mahüüm do hyb n'aa, taw'ãäts hê èr Wahë N'aa Jesus Kristo hãd gó had'yyt hê bê h'yy gadeja P'op Hagã Do èr Yb wë. Taw'ãäts hê sahõnh hê hyb n'aa bê h'yy gadeja ta wë. ²¹ Kristo bê weh'ëëh do hyb n'aa taw'ãäts hê bê da hadoo do bê ky daheeh. Taw'ãäts hê kawanaajãän doo gó bê gadoo bê ramaher'ood bã.

Ýy j hã tamaher'oot do ky n'aa hahÿy h

²² Ýy j, taw'ãäts hê bê ky daheeh bê patug, Tak'èp Hyb N'aa Jawyk Do bê ky daheeh doo da. ²³ Ta ýym nu gabóg ta patug, Kristo, ta hã h'yy ka'eeh do sa nu gabóg hadoo doo da. Kristo hub hadoo do ta hã h'yy ka'eeh doo. Kristo sa h'yyb tym dëëb. ²⁴ Taw'ãäts hê Kristo hã h'yy ka'eeh do ta hã raky daheeh doo da sahõnh hã sa ýym raky daheeh sa patug.

Ajyy hã tamaher'oot do ky n'aa hahÿy h

²⁵ Ajyy, taw'ãäts hê bê kamahãn bê ãj, Kristo ta hã h'yy ka'eeh do takamahãn doo da, ta daaj hê sa hyb n'aa takan'oo dãk doo, ²⁶ tsyt hê ta wê tabasëëw hõm hyb n'aa, baad sa hã tabenãm hyb n'aa. Ta ky n'aa hyb n'aa sa hã tabenãm. Naëng me tabenãm hadoo sa hã. ^{IV27} Tii d' tawén d'oo, tak'èp hanãm gó takarên ta hã h'yy ka'eeh do rababoo dãg kãn, ta wê tagadoo noo gó. Takarên dooh hesus hedoo doo pé sa mahang hanãng. Takarên dooh baad nadoo do sa mahang hanãng péh. Tsyt hê nesaa do mahãnh, baad had'op doo da rababoo dãk takarên. ²⁸ Taw'ãäts hê ajyy rakamahãn sa ãj, Jesus bad'oo doo da né hê ta hã h'yy ka'eeh do wë. Taw'ãäts hê sa hã hê rakamahãn doo da ajyy rakamahãn sa ãj. Jé ta ýym kamahãn doo, ta daaj hê ti takamahãn ta hã hê. ²⁹ Ta ti ý wén her'oot, dooh ta daaj hê, ta hub ty n'aa ges'yyk péh. Ji waa ji esoos ji bahejooonh hyb n'aa, baad ji hag'ãäs ji hub hã. Ti hadoo Kristo bad'oo ta hã h'yy ka'eeh do hã, baad ji tabahag'ãäs. ³⁰ Sét ken'yyh èer, ta hub uuh hadoo èer. ³¹ Hahÿy da takerii dãk Genesis hã: "Ti hyb n'aa kã m' aj'yy kã sa yb sa ýyn mahãnh kã sa m'aa hënh kã, tagatëë hyb n'aa ta ýym kã. Raketëë jawén paa bã sét rabahado padëëk ta ýym daheeh", ^V nang kerih doo. ³² Tak'èp tabahetsooh ta ti kerih do ky n'aa see pooj jé ji nahapãh doo. Hã ýy, Kristo, ta hã h'yy ka'eeh doo, séd h'yyb hedoo do ky n'aa ta ti taher'oot na-ããj hê. ³³ Te hub né paawã

II *Gadagyp do hadoo doo gó habok doo, hahÿy do hadoo, dejëp do hadoo na-ããj hê P'op Hagã Do ranahapãh do hyb n'aa. Kristo ky n'aa ji gado bã ji ty gawëëj dãk do hadoo, ji ganã wät do hadoo. III Ta wób ji h'yyb en'yym hyb n'aa tii, sahõnh hê ratsebë hyb n'aa na-ããj hê. IV Ji nu kemuun do ky n'aa tii. V Gene-sis 2.4*

ta tii, ketëë do sa ky n'aa na-ããj hê taher'oot. Ti hyb n'aa sahôn hê bê ajyy, taw'ãäts hê bê kamahân bê ãj bê hã hê bê kamahân doo da. Taw'ãäts hê yÿj raweh'eëh sa patug.

Karapee, pahëew, maruus, sa yb hã na-ããj hê tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

6 Karapee, pahëew, maruus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karapee bê bahadoo do hyb n'aa, bê ky dahé bê yb, bê yÿn. Taw'ãäts hê né hê ta tii da bê bad'oo. ² Hahÿÿ da kerih do hã: "Mawehëe a yb, mawehëe a yÿn." Jáam pooj jé P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky dahé bã baad hadoo do ji gadoo taky däng do tii. ³ Hahÿÿ da ji hã taky däng: "Mawehëe bã a yb, mawehëe bã a yÿn òm wäd dawëet da badäk hahÿÿ bã." ¹

⁴ Bëeh, sa yb, bê eÿäg manã bê taah rah'yy ganapõ mahãnh. Taw'ãäts hê baad bê baw'eëh baad bê maher'ood sa hã, baad rababok hyb n'aa. Bê ma met'eëg sa hã nyy da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karên ji bawät.

Sa karom hã, sa kariw n'aa hã na-ããj hê tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

⁵ Bëeh, sa karom, bê ky dahé bê kariw n'aa. Baad bê wehëe sa hã. J'ooj madäk doo me bê moo boo manãh bê ramejüü doo. Kristo bê ky daheeh doo da bê ky dahé bê kariw n'aa. ⁶ Taw'ãäts hê dooh jáam hê bê ky daheeh bê moo bok do tahegãã bã, bê hã taj'aa etsë bê karên paawã do hyb n'aa. Kristo karom bê bahadoo do hyb n'aa, bê h'yyb gó naa, P'op Hagã Do karên doo da bê moo boo sahôn hê. ⁷ T'öp bê h'yyb gó naa, tsebë doo me, bê moo boo bê ramejüü doo. Taw'ãäts hê Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wê bê moo bok ta ti bê h'yyb gó, ajyy wê had'yyt nado. ⁸ Hahÿÿ bê hyb n'aa newë: Sahôn hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo da baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, ta see karom ji do bã, sa karom ji nado bã na-ããj hê.

⁹ Bëeh, sa kariw n'aa hedoo doo, bê karom bê raweh'eëh doo da bê wehëe na-ããj hê sa hã. Bê eãm manã bê karom, sét né hê ji Kariw N'aa hÿ pong jé hawät do bê bahapãh do hyb n'aa. Bê karom sa Kariw N'aa, bê kariw n'aa na-ããj hê né tii. Ta ti dooh tasëew bã ji mahang. Séd gó tagadoo sahôn hê. Ti hyb n'aa tabad'oo doo da bê bad'oo.

Ji mo n'aa jesuu n'aa ky n'aa hahÿÿh

¹⁰ Tagadëeg ub bê y maher'oot hahÿÿh: Bê h'yy kahejój Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa, tak'ëp hadoo do ta hejój hanaa. ¹¹ Kaneb'oo do pooj jé sahôn hê ta mo n'aa jesuu n'aa warahén dadäk doo da, ta kuman tado däk doo da, bê dadäg hadoo bê mo n'aa jesuu n'aa, bê ado däg

¹ Dew-Teronom 5.16

bê kuman hadoo do bê hã P'op Hagã Do an'oo däk doo, Dijab karên bã bê tawadii, bê hã tanahajaa hyb n'aa, ta hã bê j'aa ketsë hyb n'aa. ¹² Ta ti y wén her'oot, dooh ajyy ër majÿi rado bã. Karap'aar h'yyb nesaa do he-doo do hyb n'aa jewyk doo, nesaa do hejój n'aa näng doo, badäk hahÿÿ bã badagyp do hadoo doo gó habok do hã bag'ãäs doo, ti né hê ër majÿi. Kabaj'aa hedoo do nesaa do wê hã habong doo, ti né hê na-ããj hê ër majÿi. ¹³ Ti hyb n'aa, bê ado däg sahôn hê bê mo n'aa jesuu n'aa, bê kuman hadoo do na-ããj hê P'op Hagã Do anoo doo, nesaa do bê wê takajaa noo gó nesaa do bê hã tanahajaa hyb n'aa, sahôn hê bê bahajaa bã kã, bê j'aa ketsë hyb n'aa kã. ¹⁴ Baad bê hyb n'aa matakã däg. Bê ehuh had'yyt hê bê her'oot do hã, ër majÿi wê bê bahej'oonh hyb n'aa. Warahén ta baa wyd tadadäk doo da tii, tanahewaat hyb n'aa. Warahén ta h'yyb gatsapoog n'aa tadadäk doo da baad takan'yyh hyb n'aa, baad had'op bê aboo baad bê kan'yyh hyb n'aa. ¹⁵ Warahén ta tsyym suun tapadedëek doo da takahej'oonh hyb n'aa, tii da baad bê gado panyyg hanãm doo, h'yyb nyyw gó ji bawät hanoo doo, nesaa do hã bê h'yy kahej'oonh hyb n'aa. ¹⁶ Warahén gatoj jesuu n'aa hadoo ji h'yy ka'eeh doo. Bê h'yy kae né hê. Bê h'yy kae bã bê hajaa bê meduuk gatoj hadoo do hahông do Nesaa Do Yb hanaa. Bê h'yy kae bã, bê hajaa bê medug bã Nesaa Do Yb bê tah'yyb tatuk doo. ¹⁷ Warahén ta soog sapaar s'ëeb tadadäk doo da, baad bê hyb n'aa newë had'yyt hê bê Jesus edëeb wät né hê nesaa do mahãnh. Bê ado däg na-ããj hê P'op Hagã Do Sahee anoo do sën-jeer, P'op Hagã Do kyyh. ¹⁸ Bê er'ood had'yyt hê P'op Hagã Do sii, bê hã ta Sahee h'yyb mahüüm doo da. Bê ky n'aa ets'eë bê tamasaa had'yyt hê hyb n'aa. Bê hyb n'aa matakã had'yyt hê. Bê h'yy gejë hóm manãh. Bê ky n'aa ets'eë had'yyt hê ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh doo.

¹⁹ Taw'ãäts hê hëp y n'aa na-ããj hê bê ky n'aa ets'eë, y ber'oot bã, P'op Hagã Do anoo hyb n'aa hã yÿ y her'oot do pan'aa, h'yyb neÿÿm doo me ta ky n'aa hanãm do pooj jé ji nahapãh do ta wób hã y maher'oot hyb n'aa. ²⁰ Ta ti ky n'aa hanãm do rod n'aa yÿh, Jesus mejüü doo, y rawén dawäts gëet. Hëp y n'aa bê ky n'aa ets'eë, ta ky n'aa hanãm do h'yyb neÿÿm doo me y baher'oot hyb n'aa, hã y Jesus karên doo da.

Paw-Ro kedëe hóm do ky n'aa hahÿÿh

²¹ Tikiko, ër hÿÿj hadoo do baad ër kamahãh doo, baad ãã sii Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wê moo wät doo, bê da tamaher'oot sahôn hê këh y n'aa. ²² Bê wê y mejüü tabahóm bê tamaher'oot hyb n'aa nyy da babã ãã babok, bê tah'yyb en'yym hyb n'aa na-ããj hê.

²³ ãã karên h'yyb nãw, kamahãh doo, baad h'yy ka'eeh do na-ããj hê P'op Hagã Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ranoo bê hã hãj haa hedoo doo. ²⁴ ãã karên sahôn hê ër Wahë N'aa Jesus Kristo hã had'yyt kamahãh do wê P'op Hagã Do ky enyym. Jáam hê kã.

Pirip

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

ÿ Paw-Ro, Tsimoot daheeh, Kristo Jesus karom hedoo do ããh, ãã
1 edëng bë sahõnh hë, tsyt hë P'op Hagã Do wë kasëew bong doo,
 Kristo Jesus hã h'yy kata padëek doo, panang Pirip hãd nang doo
 bã haj'eenh doo. Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, sa wahë n'aa
 masa n'aa tii bã haj'eenh do ãã edëng na-ããj hë.
² ÿ karën P'op Hagã Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do
 na-ããj hë ky en'yym bë hã. ÿ karën baad ub Kristo bë rah'y'yb en'yym.

Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro ky n'aa etsëe do ky n'aa hahÿÿh

³ P'op Hagã Doo, ÿ h'yy kaha'eeh do wë ÿ h'yy gadajang bë ÿ hyb n'aa
 hesë bã. ⁴ Bë ÿ ky n'aa ets'ëe bã, h'yy gadajaa gó had'yyt hë ÿ ky n'aa et-
 sëe bë sahõnh hë, ⁵ bë du doo noo gó naa Jesus hã bë h'yy ka'eeh do ÿ bë
 masa do hyb n'aa Kristo panyyg hanãm do ÿ maher'oot hyb n'aa. ⁶ Baad
 ÿ bahapãh hahÿÿh: Bë h'yyb gó baad hadoo do P'op Hagã Do du doo
 doo, kaja dák da tan'oo bã Jesus Kristo matëeh bã kã. ⁷ Taw'ãats hë né
 hë tii da ÿ hyb n'aa newëe sahõnh hë bë wë, bë ÿ kamahãn do hyb n'aa
 tak'ëp. Bë sahõnh hë ÿ bë masa ÿ moo wát do hã, taky enyym doo gó hã
 ÿ P'op Hagã Do an'oo dák do hã. ÿ bë masa ragadahew'ëes doo gó ÿ
 bagëet bã. ÿ bë masa na-ããj hë, hyb n'aa jew'y'yk do sa matym gó ÿ
 ag'ëed bã Jesus panyyg hanãm do ÿ mo n'aa jesuu hyb n'aa, te hub né hë
 ÿ metëeh hyb n'aa sa hã. ⁸ Tak'ëp paawã ÿ karën bë ÿ bahapãh, Kristo
 Jesus ji kamahãn doo da bë ÿ kamahãn do hyb n'aa. Né hup ÿ né hë ti ÿ
 her'oot do P'op Hagã Do hapãh.
⁹ P'op Hagã Do hã bë ÿ ky n'aa etsëe, bë kamahãn do takah'üüm hyb
 n'aa. Bë ÿ ky n'aa etsëe, bë tah'y'yg gan'y'yh hyb n'aa. Bë ÿ ky n'aa etsëe,
 bë bahapãh hyb n'aa ny hadoo do baad ub, ny hadoo do baad nadoo
 doo. ¹⁰ Tii d' ÿ wén ky n'aa etsëe, baad had'op do bë bahapãh hyb n'aa,
 baad had'op bë babok hyb n'aa na-ããj hë Kristo matëeh bã kã. ÿ karën
 dooh bë hã raw'yyt pé bë hã raky n'aa tapaa pé bë babok do hã Kristo
 matëeh bã kã. ¹¹ Tii d' ÿ wén ky n'aa etsëe na-ããj hë, baad had'op taba-
 hadoo hyb n'aa had'yyt hë sahõnh hë bë bad'oo doo, P'op Hagã Do hã
 sahõnh hë raj'aa etsëe hyb n'aa, P'op Hagã Do kawehëe dák hyb n'aa na-
 ããj hë baad hadoo do bë hã rabahapãh bã. Jesus Kristo hanaa né hë ta ti
 baad ji awát do had'yyt doo.

Jesus ky n'aa kah'üüm do ky n'aa hahÿÿh

¹² Hÿÿ kã wakãn haa hedoo doo, ÿ karën bë bahapãh hahÿÿh: Baad
 nadoo do wë ÿ kajaa doo, dooh tahewad bã Jesus ky n'aa hanãm doo.
 Baad nadoo do wë ÿ kajaa doo, Jesus ky n'aa hanãm do jé pad'yyt hë
 takah'üüm tan'oo bã. ¹³ Sahõnh hë warahén Roma buuj sa wahë n'aa
 tób haeh do hag'ãas doo, panang buuj na-ããj hë, rabahapëe däg kãn
 Kristo hyb n'aa ti ÿ radawãts gëet. ¹⁴ Ragadahew'ëes doo gó ÿ bagëet do
 hyb n'aa hajök ër hÿÿj hedoo do babã habong do rah'y'yb hedo padëek,
 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã rah'y'yg kasadëe padëek, neÿÿm doo gó
 rawén her'ood hõm hÿÿ kã P'op Hagã Do ky n'aa.
¹⁵ Sa wób rabaher'oot Kristo ky n'aa rahyb n'aa jewës do hyb n'aa
 ÿÿh, bahãnh ÿÿ rakarën ranu gapad'ëek do hyb n'aa na-ããj hë. Ta wób
 rabaher'oot Kristo ky n'aa ÿ ramasa rakarën do hyb n'aa, ta ky n'aa
 takah'üüm hyb n'aa. ¹⁶ Tii d' rawén d'oo ÿ rakamahãn do hyb n'aa. ÿ
 radawãts gëet P'op Hagã Do an'oo bã rabahapãh, Kristo ky n'aa hanãm
 do ÿ mo n'aa jesuu hyb n'aa, te hub né hë ÿ metëeh hyb n'aa ta wób sa
 hã. Ta ti rabahapãh do hyb n'aa ÿ ramasa. ¹⁷ Ta wób rawén her'oot Kristo
 ky n'aa, bahãnh ÿÿ ranu gapad'ëek rakarën do hyb n'aa. Baad hadoo
 do hyb n'aa nado sa h'yyb Kristo ky n'aa rabaher'oot doo. Tii da rawén
 d'oo rakarën né paawã baad nadoo do ÿ bahob magyys hë ragada-
 hew'ëes doo gó. ¹⁸ Na manã ti ta tii. Sa h'yyb baad nadoo doo me
 rer'ood bã, sa h'yyb baad hadoo doo me ta wób rer'ood bã, taw'ãats hë
 Kristo ky n'aa takaher'ood hõm. Kristo ky n'aa takaher'ood hõm do hyb
 n'aa ÿ h'yy gadajang, sa h'yyb baad nadoo doo me ta wób rabaher'ood
 né paawã.

ÿ d' h'yy gadajaa had'yyt hë, ¹⁹ baad nadoo do babã ÿ ahoop do
 takawareem däg da baad hadoo do hã ÿ bahapãh do hyb n'aa. ÿ da reréd
 hõm baad ÿ bahõm hyb n'aa. Tii d' tawén hadoo P'op Hagã Do hã ÿ bë
 ky n'aa etsëe do hyb n'aa, P'op Hagã Do Sahee Jesus Kristo hã hana do ÿ
 tamasa do hyb n'aa na-ããj hë. ²⁰ Baad hëp ÿÿ gó ÿ gada, dooh ÿ her'oot
 pé P'op Hagã Do matym gó ÿ nu mebyy wát doo. Neÿÿm doo gó ÿ karën
 paawã ÿ her'oot hyb n'aa jewyk do sa matym gó, Kristo hyb n'aa ÿ raky
 n'aa ety bã. ÿ karën Kristo kawehëe däg had'yyt hë hëp ÿ n'aa, ÿ bedëp
 do hã, ÿ radajëeb bã na-ããj hë. ²¹ Tii d' ÿ wén her'oot, Kristo ÿ weh'ëeh
 hyb n'aa ÿ wén wát. ÿ dajëb bã, ta bahãnh baad ub ti hã ÿÿ, Kristo wë ÿ
 bawát hyb n'aa tii bã kã. ²² Badäk hahÿÿ bã ÿ bawát nã bã, ÿ ma panãk
 nã, ÿ ma metëek nã Kristo ky n'aa. ÿ haja bã paawã ÿ asëew bã ÿ bad'oo
 doo, dooh ÿ hapëe bã ny hadoo do ÿ karën: Badäk hahÿÿ hã ÿ awäd
 had'yyt doo, ÿ dajëp doo. ²³ Pawóp hadoo do baad ub hã ÿÿ! ÿ karën
 paawã ÿ dajëp, Kristo pa ÿ bawát hyb n'aa. Ti ti baad had'op do hã ÿÿ.
²⁴ Ti hadoo né hë, baad tabahadoo hyb n'aa bë hã, taw'ãats hë badäk
 hahÿÿ bã ÿ bawát nã bã. ²⁵ Ti né hë taw'ãats hë hã ÿÿ. Ti hyb n'aa ÿ
 hapãh, badäk hahÿÿ bã ÿ awát nã, bë ÿ masa nã Kristo hã bë h'yy ka'eeh
 do kah'üüm hyb n'aa, bë h'yy gadajang hyb n'aa na-ããj hë Kristo hã bë
 h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²⁶ Tii bã da, p'aa hënh bë mahang ÿ bawát bã,
 tak'ëp Kristo Jesus wë bë h'yy gadajang da hëp ÿ n'aa.
²⁷ Hahÿ ti sahõnh hë bahãnh ÿ karën do bë hã: ÿ karën baad ub bë
 babok, Kristo ky n'aa hanãm do hã bë ma kametëek doo da. Tii d' bë
 aboo bã, bë wë ÿ ahõm bã, jããm hë dawëe naa ÿ ky n'aa napãh bã bë ky
 n'aa, baad had'yyt hë bë h'yyb tym Jesus hã ÿ bahapëe kãn. Séd bë h'yyb
 hedoo tii b' ÿ bahapëe kãn. Séd hã bë hyb n'aa tam'aah, ër h'yy ka'eeh
 do Kristo ky n'aa hanãm do hana do ma matëg oow rawanareem hyb
 n'aa. ²⁸ Dooh da bë jeÿÿm bë hã h'yy kawareem doo, tii b' ÿ bahapëe
 kãn na-ããj né kã. P'op Hagã Do gawats'ik da bë wë h'yy kawareem doo,
 bë hã rejãã doo. Sa wë bë neÿÿm do metëeh sa hã ta tii. Bë hã kã, bë da
 P'op Hagã Do ed'ëep bë neÿÿm do metëeh. P'op Hagã Do né hë ti
 sahõnh hë ta ti hanoo doo. ²⁹ P'op Hagã Do anoo bë hã Kristo hã bë h'yy
 ka'eeh hyb n'aa. P'op Hagã Do anoo na-ããj hë Kristo hyb n'aa bë ahoop
 bë hã rarejãã doo. ³⁰ Bë hã rah'y'yg kawereem kãn hã ÿ rah'y'yg kawereem
 doo da. Ti hadoo hã ÿ kametëeh nã babã, bë ky n'aa napëe kãn hÿÿ kã.

Taw'ãats hë Kristo bad'oo do paa da ji bad'oo do ky n'aa hahÿÿh

Ti hyb n'aa kã, bë h'yyb eny'yg dák do hyb n'aa Kristo hã bë h'yy
2 kata dák do hyb n'aa, bë h'yy kanatón wát do hyb n'aa Kristo bë
 takamahãn do hyb n'aa, séd bë h'yy kata dák do hyb n'aa P'op
 Hagã Do Sahee hã, Kristo ky enyym do hyb n'aa bë hã, bë tat'yyd mehÿin
 do hyb n'aa na-ããj hë, ² ÿ karën séd bë h'yyb hedo had'yyt hë, bë
 kamahãn bë da hadoo doo, séd hã bë babok, séd hã bë h'yyb padäg. Tii
 da bë adoo bã, baad ÿ h'yy gadajaa kãn tii bã. ³ Ta wób sa bahãnh bë nu
 gapad'ëek hyb n'aa nado bë bad'oo sahõnh hë bë bad'oo doo. Bë h'yy
 kasabé manã bë moo bok do hã. Bë kadad'uu ta wób sa hã. Bë hyb n'aa
 jepy'yg ta wób bë hã hë bë hyb n'aa jaw'y'yk do bahãnh. ⁴ Bë karën do
 hã had'yyt nado bë h'yyb padäg. Taw'ãats hë ta wób karën do hã na-ããj
 hë bë hyb n'aa newëe.

⁵ Taw'ãats hë Kristo Jesus h'yyb hadoo bë h'yyb:

- ⁶ Ta Yb, P'op Hagã Do hado né paawã ti Kristo Jesus, tagadoo P'op Hagã Do tanahadoo doo, aj'yy gó takesok hyb n'aa.
- ⁷ Sahõnh hë hÿ pong jé hanãng do raweh'ëeh do taberéd hõm paah. Tii bã sa karom hado dák aj'yy tabahado dák noo gó.
- ⁸ Aj'yy tabahado dák bã, ta daaj hë takadad'uu kãn. Baad P'op Hagã Do taky daheeh do hyb n'aa tagadoo radaj'ëep doo. B'aa kajatsëk do hã tagadoo radaj'ëep, nesaa do moo heb'ooch do radej'ëep doo da.
- ⁹ Ti hyb n'aa sahõnh hë sa bahãnh Kristo bahado dák P'op Hagã Do an'oo bã. Sahõnh hë hyb n'aa jewyk do sa bahãnh däg Kristo P'op Hagã Do an'oo bã.
- ¹⁰ Tii da P'op Hagã Do wén d'oo,

sahõnh hē h̄y pong jé habong doo,
 badāk hah̄ȳ hā habong doo,
 t'öp habong do dejēp do paa na-āāj hē,
 sa taron nu paa me rabehy b'ēeh hyb n'aa Jesus raweh'ēeh hyb n'aa,
 11 "Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do sahõnh hē bag'āas do ti Jesus Kristo",
 sahõnh hē rabaher'oot hyb n'aa.
 Tii d' tawén hadoo, P'op Hagā Doo, Jesus Kristo Yb, kawehēē dāk hyb n'aa.

12 Ti hyb n'aa kā, najis haa, baad bē ky dahé dāk do paa hadoo, hej̄ym doo me, kajajān doo me tak'ēp bē hyb n'aa tam'aah ji P'op Hagā Do edēeb wāt do hyb n'aa ji moo hew'ēēt do hā. 1 Taw'āats hē tii da bē bad'oo bē mahanḡ ȳ bawād hōm tak'ēp nado. Taw'āats hē bē mahanḡ ȳ nawāt bā ta bahānh bē hyb n'aa tam'aah h̄ȳ kā ta tii hā. 13 P'op Hagā Do ti hanoo bē karēn bē moo bok tagen'aak doo. Tanoo na-āāj hē takarēn do bē bahajaa hyb n'aa.

14 Taw'āats hē bē h'yyb tsebē doo me bē moo boo sahõnh hē. Bē ky n'aa jēwē manāh. 15 Tii d' ȳ mejūū bē hā, dooh hyb n'aa bē raky n'aa tapaa péh, baad had'op bē bahado dāk hyb n'aa, P'op Hagā Do taah nesaa do nanāng do bē bahadoo hyb n'aa kā, badāk hah̄ȳ bā nesaa do hedoo doo, nesaa do moo heb'oooh do mahang bē babok bā. Sagōōh gadagyp doo gó wē hā bag padēek do hadoo bēeh, sa mahang, 16 P'op Hagā Do wē ji edēb had'yyt do ky n'aa sa hā bē baher'oot bā. Taw'āats hē tii da né hē bē babok, tii da né hē bē bad'oo, Kristo kajaa bā. Ȳ da h'yy kasab'ee, daap hē nado tak'ēp bē hyb n'aa ȳ moo wād wāt ȳ bahapāh bā kā. 17 Babā ȳ ahoop do tamasaa bā P'op Hagā Do hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa ta wē bē moo bok doo, tii bā ȳ h'yy gadajang, bē sii ȳ tsebē. 18 Ti hyb n'aa taw'āats hē bē h'yy gadejah, bē tseebe si ȳy.

Tsmoot ky n'aa hah̄ȳh

19 Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā ȳ gada, nayyw hē Tsmoot bē wē ȳ mejūū tan'oo bā. Bē wē ȳ karēn ȳ mejūū, bē tah'yyb en'yym hyb n'aa, ȳ na-āāj hē ȳ h'yyb nyw dāk hyb n'aa bē ky n'aa tamanaa bā. 20 Jāām hē Tsmoot, pa ȳ hawāt doo, baad bē tahyb n'aa newēē doo, baad hadoo do bē wē karēn doo. Doooh ta see pé Tsmoot hadoo doo. 21 Ta wób jāām hē sa hā hē rahyb n'aa newēē. Sa hā baad hadoo do rahyb n'aa newēē. Doooh Jesus Kristo karēn do rahyb n'aa newēē bā. 22 Tii d' nado Tsmoot. Bē hapēē dāk nyy da baad ub Tsmoot bawāt. Baad ub sa t'aah sa yb sii moo wāt doo da Tsmoot moo wād wāt si ȳy Jesus ky n'aa hanām do hā. 23 Ti hyb n'aa kā, ȳ bahapāh bā kā nyy d' hā ȳ rabad'oo, ȳ karēn Tsmoot ȳ mejūū bē wē. 24 Ti hado né paawā, baad Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā ȳ gada, ȳ na-āāj hē nayyw hē bē wē ȳ bahōm tan'oo bā.

Epparodit ky n'aa hah̄ȳh

25 Ȳ hyb n'aa newē dāk, taw'āats hē h̄j̄ ȳ hadoo do Epparodit hād nāng doo, ȳ tamasa hyb n'aa wē ȳ bē mejūū do paah, tababaaj hōm bē wē. Warahén rabad'oo doo da, si ȳy ti tamo n'aa jesuu panyng hanām doo. 26 Bē wē ȳ mejūū tababaaj hōm tak'ēp sahõnh hē bē tahyb n'aa esee do hyb n'aa. Tahyb n'aa tón, nahēē nāng paa bē ky n'aa napēē dāk do hyb n'aa. 27 Te hub né hē. Nahēē nāng né paah. P'eets hē paawā tadajēp. Tawén nadajēp P'op Hagā Do t'yyd mehīn ta hā. Ȳ na-āāj hē P'op Hagā Do t'yyd mehīn, ȳ h'yy kanatón hyb n'aa ta bahānh tadajēb bā paawā. 28 Ti hyb n'aa kā, nayyw hē ȳ mejūū bē wē tababaaj hōm, bē bahapāh bā kā bē h'yy gadajang hyb n'aa. Tii bā da, bē h'yy gadeja kán do hyb n'aa da, dooh da tak'ēp ȳ hyb n'aa tón wād bā. 29 Taw'āats hē h'yy gadajaa gó bē gadoo da, ji h̄ȳy Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā h'yy kata dāk do ji gadoo doo da. Taw'āats hē bē weh'ēeh ta ti hedoo doo, 30 p'eets hē paawā tadajēp do hyb n'aa Kristo wē tamoo wāt do hyb n'aa. Ȳ tamasa bē jawén buuj bē nahajaa do hyb n'aa ȳ bē masaa bā. Tahapēē né paawā dajēp ta hā péh, ti hadoo né hē ȳ tamasa.

Doooh ji daab yb bā ji daaj hē ji hajaa do hā ky n'aa hah̄ȳh

3 H̄ȳy kā wakān haa, ta see ky n'aa bē ȳ ma erih: Taw'āats hē bē h'yy gadeja Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa! Doooh ȳ h'yy ganapō dāg bā p'aa hēnh ȳ erii bā pooj jé bē ȳ maher'ood wāt doo. Baad ti bē hā, bē ȳ ma erih do bē tamo n'aa jesuu do hyb n'aa, ta see da bē rama met'ēeg mahānh.

2 Bē hyb n'aa matakā ajyy nesaa do moo bok doo, awaar nesaa do hedoo doo, ji hub kekyyt doo, 11 bē rawad'ii mahānh. 3 Ēr ti P'op Hagā Do

I Hej̄ym doo me, kajajān doo me ji wén moo wāt tii, ji nes'ōōs hyb n'aa. Masuuj nado tii. Ti hyb n'aa tii d' tawén her'oot. II Ma matēg oow Paw-Ro pes'āap. Ji hub rakekyt tawén her'ood bā, ajyy Judah buuj nadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do hā raky kah'ūūm, sa masuuj noo byyh ragehōk hyb n'aa Judah buuj raba-

karapee heh'āat doo. Doooh sa masuuj noo byyh kahōk do hā daap yyp do rado bā ti P'op Hagā Do karapee heh'āat doo. Ēēr, ta Sahee h'yyb mahūūm do hyb n'aa P'op Hagā Do hyb n'aa jew'yyk doo. Kristo Jesus hā kasab'ee doo, Ēr ti P'op Hagā Do karapee heh'āat doo. Ēr ti ta karapee heh'āat doo, ji hā hē ji moo wāt do hā, ji daaj hē ji hajaa do hā na-āāj hē daab nayyp doo. 4 Ȳ haja né paawā ȳ daab yb bā ji daaj hē ji hajaa do hā. Sa daaj hē rahajaa do hā radaab yyp rahajaa redoo bā, ȳ sa bahānh ȳ hajaa ta tii hā ȳ daab yb bā ȳ karēn bā paawā. 5 Masuj ȳ noo byyh ragahōg hōm 8 ta āh ȳ bahadoo bā kā. 11 Isaraéw buuj ȳy. Bēn-Jamih panaa ȳy. Eber buuj heh'āat né ȳy. Pariséw see né ȳy, baad Mosees ky n'aa jaw'yyk do ky dah'eeh doo. 6 Tak'ēp ȳ karēn do hyb n'aa Mosees ky n'aa jaw'yyk do sahõnh hē raky daheeh, ȳ rejāā paa Jesus hā h'yy ka'eeh doo. 1V Doooh raw'yyt pé hā ȳy ȳ raky n'aa tapaa péh, baad ȳ ky daheeh do hyb n'aa paa sahõnh hē Mosees ky n'aa jaw'yyk doo. Baad dāg ȳy Mosees ky n'aa jaw'yyk do matym gó.

7 Ti hadoo né hē, sahõnh hē tii, ti noo gó ȳ kamahān doo, dooh wād ti hā ȳ h̄ȳy kā Kristo ȳ bahapēē dāk do hyb n'aa. 8 Ti had'yyt nado, sahõnh hē né hē p'ooj ub ȳ daab yyp doo, dooh its hā ȳ h̄ȳy kā Kristo Jesus, wahē ȳ n'aa, ȳ hapēē dāg kán do hyb n'aa. Sahõnh hē bahānh né hē ti Kristo ji bahapāh doo. Kristo hyb n'aa ȳ erēd hōm sahõnh hē pooj jé ȳ kamahān doo. Hesus do ji aw'oong hōm do hadoo sahõnh hē ti hā ȳy, Kristo baad ȳ bahapāh hyb n'aa da, 9 ta hā ȳ h'yy kata dāk hyb n'aa. Ta hā ȳ h'yy kata dāk do hyb n'aa kā, dooh ȳ tyw n'aa esóts wād bā Mosees ky n'aa jaw'yyk do ȳ ky daheeh do hyb n'aa baad ȳ bahado dāk P'op Hagā Do matym gó. Baad ȳ hado dāk h̄ȳy kā P'op Hagā Do matym gó, Kristo hā ȳ h'yy kae dāk do hyb n'aa. P'op Hagā Do hanaa né hē ti baad ji hado dāk do ta matym gó. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hē tii. 10 Baad ȳ karēn Kristo ȳ bahapāh. Hah̄ȳy da ti ȳ karēn: Ȳ karēn ȳ bahapāh hā ȳy hē ta hejój taganā wāt noo gó tagadoo doo. Ȳ karēn ȳ bahapāh hā ȳy hē Kristo ahoop doo. Ȳ karēn ȳ bahapāh hā ȳy hē tadajēp doo. Kristo dajēp paa Ēr hāy n'aa, ti hyb n'aa ȳ radajēeb bā ta hyb n'aa, ȳ karēn ȳ gadoo né ti na-āāj hē. 11 Sahõnh hē ta ti ȳ karēn ȳ bahapāh hā ȳy hē, ta jawén ȳ P'op Hagā Do gan'ȳy hyb n'aa dejēp do mahang.

Ji pooj jé hawāt do hā tak'ēp ji hyb n'aa matakēē do ky n'aa hah̄ȳh

12 Doooh baad Kristo hadoo ȳ hado nā bā. Doooh baad had'op do ȳ hado nā bā. Ti hadoo né hē, tak'ēp ȳ hyb n'aa tam'aah Kristo Jesus hadoo ȳ bahado dāk hyb n'aa kā. Ti hyb n'aa ȳ tabasēeh hōm. 13 Wakān haa hedoo do Kristo hā h'yy ka'eeh doo, hā ȳy, dooh ta ti ȳ haja nā bā. Doooh baad Kristo hadoo ȳ hado nā bā. Ti hadoo né hē, tsyym kas'ȳy do rabahed'oo doo da ȳ badoo had'yyt hē. Doooh ȳ hyb n'aa matakā bā jō ȳ hadāk hēnh. Doooh ȳ hyb n'aa newē bā pooj jé ȳ bawāt do hā, ȳ hanāng péh. Pój ȳy jé hawāt do hā tak'ēp ȳ hyb n'aa matakēē. 14 Tak'ēp ȳ hyb n'aa tam'aah ta sām ȳ gadoo hyb n'aa P'op Hagā Do hanaa. Hah̄ȳ ta sām ȳ gadoo hyb n'aa ȳ tawén naēēj wāt doo: H̄ȳ pong jé ȳ d' bawād had'yyt hē Kristo Jesus hyb n'aa.

15 Ti hyb n'aa, sahõnh hē Ēēr, baad Jesus hā h'yy kae dāk do hedoo doo, ȳ hyb n'aa newēē doo da, nag'aap hē ȳ erii wāt doo da taw'āats hē Ēr hyb n'aa newē. Ta see hadoo bē hyb n'aa newē nā bā ȳ erii wāt do hā, tii bā da, P'op Hagā Do metēēh da bē hā, baad né ti ȳ erii wāt doo. 16 Ti hado né paawā, taw'āats hē Ēr ky daheeh Ēr hā P'op Hagā Do metā wāt do pénh né hē.

17 Taw'āats hē ȳ bawāt doo da séd gó bē babok, wakān haa hedoo doo. Taw'āats hē bē hyb n'aa matakā āā babok doo da habok do sa hā, rababok doo da bē na-āāj hē bē babok hyb n'aa. 18 Baad habok do hā bē hyb n'aa matakā ȳ wén nāng, hajōk ti anāng b'aa kajatsēk do hā Kristo dajēp do ky n'aa majīī rababok doo da habok doo, Kristo hā rah'yy ka'eeh sa noo né paawā. Hajōō nuu me bē ȳ maher'ood wāt tii. H'yy kameoot doo me ȳ ab'aanh tii. 19 P'op Hagā Do gawats'iik da tii. Rawa do hā, rawēh do hā, reēek do hā, ta see rakarēn do hā rah'yyb padāg had'yyt hē, P'op Hagā Do hā nado. Nu meby n'aa nāng do hā rah'yy kasab'ee. Badāk hah̄ȳ hā hanāng do hā rah'yyb padēek. 20 Ta ti hedoo do rababok doo da bē aboo manāh. H̄ȳ pong jé babuuj ti Ēēr. Tii b' naa, h̄ȳ pong jé naa tabahyng, baad Ēr gada Jesus Kristo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, Ēr h'yyb tym dēēb. 21 Ta hejój me sahõnh hē tabag'āas. Ta ti tahējooj me Ēr hub nahejooonh do tawareem da, ta hub kabaj'aa do hadoo Ēr hub bahadoo hyb n'aa kā.

4 Ti hyb n'aa, wakān haa hedoo do ȳ kamahān doo, tak'ēp ȳ hyb n'aa esee doo, baad bē aboo had'yyt hē bē ȳ maher'ood wāt doo

hed'oo doo da. Jāām hē tii da P'op Hagā Do gadoo ji, sa hā. Doooh se hub rado bā. Daap ti rama metēēk doo. Ti hyb n'aa Paw-Ro mejūū rahyb n'aa matakēē sa mahānh. III Tii d' né paa Isaraéw buuj rabahed'oo P'op Hagā Do karapee see karapee t'aah tabahadoo hyb n'aa. Tii d' né paa P'op Hagā Do mejūū sa hā. IV Tii d' Paw-Ro d'oo paah, Mosees ky n'aa jaw'yyk do Jesus hā h'yy ka'eeh do ragawats'iik rakarēn ted'oo do hyb n'aa ti noo gó.

da né hē. Bē h'yy keréd manā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā. Najis haa, bē hyb n'aa né hē ŷ h'yy gadajang. Bē hyb n'aa né da ŷ kawehēē dāk.

Sa hā Paw-Ro maher'oot do ky n'aa hahŷŷh

² Tak'ēp ŷ betseē ŷŷnh Ewodija hād enāh doo, ŷŷnh Sīn-Tike hād nāng do daheeh, séd rah'yyb hedoo hyb n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā rah'yy kata dāk do hyb n'aa. ³ Ōm, baad si ŷ Kristo wē moo wāt doo, ŷ etsēē a hā ta ti ŷŷj mamasaa, séd rah'yyb hedo padēēk hyb n'aa p'aa hēnh. Si ŷŷ tak'ēp rahyb n'aa tam'aah paa Jesus ky n'aa hanām do āā her'ood hōm hyb n'aa. Aj'yy Keremen hād nāng do sii, ta wób sa sii na-āāj hē, hawād had'yyt do gadoo do heen n'aa hā sa hād kerii dāk do sa sii āā paa ramasa ta ti ŷŷj.

⁴ Taw'āāts hē bē h'yy gadejah, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa. P'aa hēnh bē ŷ maher'oot: Bē h'yy gadejah.

⁵ Taw'āāts hē kaja hē denaa hē bē h'yyb bē mahūūm sahōnh hē sa wē, ta tii da bē babok sahōnh hē rabahapāh hyb n'aa. Edaa dāk Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do matēēh doo. ⁶ Taw'āāts hē dooh bē hyb n'aa tón péh. Bē er'ood had'yyt bā P'op Hagā Do sii, bē ky n'aa ets'ēē ta hā bē karēn doo. Bē j'aa etsē na-āāj hē ta hā sahōnh hē bē hā tabanoo do hyb n'aa. ⁷ Tii bā da P'op Hagā Do hā hana do ji h'yyb n'yyim doo, sahōnh hē ji hajaa do bahānh hadoo do mo n'aa jesuu da bē h'yyb, bē h'yy kanatón hyb n'aa kā Kristo Jesus hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa.

⁸ Tagadēēg ub, wakān haa hedoo doo, sahōnh hē baad hadoo do hā bē h'yyb padāg. Sahōnh hē ji weh'ēēh do hā, sahōnh hē P'op Hagā Do matym gó te hub hedoo do hā bē h'yyb padāg. Sahōnh hē nesaa do nanāng do hā, sahōnh hē hanām do hā bē h'yyb padāg. Sahōnh hē baad tabahadoo do hyb n'aa ky n'aa etsēēh do hā na-āāj hē bē h'yyb padāg. Baad had'op do hā, baad tabahadoo do hyb n'aa ji j'aa etsē do hā bē h'yyb padāg na-āāj hē. ⁹ Bē ŷ ma metēēk doo da, hā ŷ naa bē gado dāk doo da na-āāj hē bē aboo. Hā ŷ naa bē maa napāh doo da, wē ŷ bē bahapāh doo da na-āāj hē bē aboo. Tii bā da ji h'yyb nāw P'op Hagā Do hā hana do bē hā tabawāt da.

Ramasa do hyb n'aa Paw-Ro h'yy gadajang do ky n'aa hahŷŷh

¹⁰ Tak'ēp ŷ h'yy gadajang Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā, hŷŷ kā, bāp peej tabado dāk bā kā, p'aa hēnh ŷ bē hyb n'aa es'ee wāt do hyb n'aa, ŷ bē masa. Pooj jé ŷ bē hyb n'aa es'ee wād né paawā, dooh ta tyw n'aa pé ŷ bē masa hyb n'aa paah. ¹¹ Dooh ta ti ŷ erii bā wē ŷ badoh do hyb n'aa.

Dooh. ŷ h'yy gadajaa kān sahōnh hē hā ŷ kametēēh do hā, baad tabadoo bā, baad tanado bā na-āāj hē. ¹² ŷ hapēē dāg kān nyy d' ŷ bad'oo wē ŷ badoh bā, wē ŷ tamad'aak bā na-āāj hē. ŷ haja dāk ŷ h'yy gadajang sahōnh hē wē ŷ kametēēh do hā, ŷ wog nyy bā, ŷ asa bā na-āāj hē, sahōnh hē ji karēn do wē ŷ tanyy bā, wē ŷ badoh bā na-āāj hē. ¹³ Sahōnh hē ŷ hajaa Kristo ŷ tah'yyb hej'oonh do hyb n'aa.

¹⁴ Ti hadoo né hē, taw'āāts hē né hē ŷ bē masaa wāt tabahejoonh bā hā ŷŷ. ¹⁵ Bēēh, Pirip panang buuj, bē hapāh né hē, papuuj nā Jesus ky n'aa hanām do bē gado dāk noo gó, hēēj Masedonija hād nāng do ŷ beréd hōm noo gó, jāām hē bē ti Jesus hā h'yy ka'eeh do wób mahang, ŷ masa doo, ta s'ee hēnh Jesus ky n'aa ŷ ma metēēk hyb n'aa bē mahang ŷ ma met'ēēg wāt doo da. ¹⁶ Tesaronika panang bā ŷ bawāt noo gó, pawóp nuu me bē mejō wāt paa matym ŷ n'aa ŷ bē masa hyb n'aa wē ŷ badoh do hyb n'aa. ¹⁷ Dooh hahŷ ŷ erii bā p'aa hēnh matym ŷ n'aa bē mejūū hyb n'aa. Dooh ti hyb n'aa tado bā hahŷ ŷ erih doo. ŷ karēn baad bē P'op Hagā Do ky n'aa edēng ŷ bē masa do hyb n'aa. ¹⁸ ŷ gado dāk sahōnh hē wē ŷ bē mejō wāt doo. ŷ gahēēn do bahānh ti ta tii. Ta bahānh wē ŷ ti anyy dāk hŷŷ kā wē ŷ bē mejō hōm do an'oo bā, Epa-porodit tajoooh doo. P'op Hagā Do h'yy gadajang bē masa do hā. P'op Hagā Do matym n'aa buu benyym do hadoo, P'op Hagā Do gadoo do hadoo tii. ¹⁹ P'op Hagā Do ŷ h'yy kaha'eeh doo, Kristo Jesus hyb n'aa bē hā da tabanoo sahōnh hē bē wē badoh doo, bē h'yyb gó badoh do na-āāj hē. Tak'ēp hetsooh do ta wē hanāng do pénh né bē hā d' tabanoo.

²⁰ Taw'āāts hē P'op Hagā Do er h'yy kaha'eeh do hā, er Yb, er j'aa et-sēē had'yyt hē. ŷŷ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

Sa hā takedēē hōm do ky n'aa hahŷŷh

²¹ Taw'āāts hē bē edēē sahōnh hē Kristo Jesus hyb n'aa tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēēw padēēk doo. Er hŷŷj hedoo do babā pa ŷ habong do bē m' rahyb n'aa esee. ²² Sahōnh hē tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēēw bong do hahŷ panang bā habong do bē m' rahyb n'aa esee na-āāj hē. Roma sa wahē n'aa Sesa ramaneēēh do wē moo b'ook doo, Jesus hā h'yy ka'eeh doo, baad bē m' rahyb n'aa esee.

²³ ŷ karēn Jesus Kristo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, ky enyym bē hā. Jāām hē kā.

¹ P'ooj ub, buu benyym do Isaraēw buuj rama ejuu P'op Hagā Do raj'aa etsē hyb n'aa. Tii da takerii dāk Esodo hā. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'ūūm.

Korosa

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

Paw-Ro ÿ ti hÿÿh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa Kristo Jesus 1 mejüü do see hado däk doo. Èr hÿÿÿ hadoo do Tsimoat had näng do daheeh 2 ÿ edëng bëeh, wakän haa hedoo doo, ää nemuun Kristo hä h'yy kata padëek doo, tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong doo, ta hä h'yy kanerët doo, Korosa panang bä habong doo. ÿ karën P'op Hagä Do èr Yb ky enyym bë hä. ÿ karën baad ub bë tah'yyb en'yyim. 3 P'op Hagä Doo, Jesus Kristo èr Wahë N'aa Yb hä ää ky n'aa etsëë bä bë hyb n'aa, ää h'yy gadeja had'yyt hë ta wë bë hyb n'aa, 4 Kristo Jesus hä bë h'yy kae däk ää ky n'aa napäh do hyb n'aa, sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do bë kamahän ää ky n'aa napäh do hyb n'aa na-ääj hë. 5 Jesus hä bë wén h'yy ka'eeh, ta wób bë wén kamahän, baad hadoo do ta jawén bë gadoo bë gada do hyb n'aa. Hÿ pong jé P'op Hagä Do ennyw hõm tii, bë hä tabanoo hyb n'aa. Bë ky n'aa napëë däk hÿ pong jé ji gadoo do ky n'aa, baad hadoo do ky n'aa, Jesus Kristo ky n'aa hanäm doo 6 bë wë takajaa noo gó. Badäk hahÿ haw'ääts hë ta ky n'aa hanäm do kah'üüm. Jé pad'yyt hë panyyg ky dah'eeh do baad hadoo do hä tah'yyb wareem hõm tii. Tii da né hë na-ääj hë tabad'oo bë mahang, pooj jé ta ky n'aa bë maa napäh noo gó naa, ji wë P'op Hagä Do ky enyym do ky n'aa hä baad bë h'yy kadaw'uuh noo gó naa. 7 Epararas, ää sii Kristo wë moo wät doo, bë paa tama met'ëëg wät ta ti panyyg hanäm doo. Baad Epararas moo wät. Dooh tah'yy gajëë bä bë hyb n'aa Kristo wë tamoo wät do hä. 8 Ää tamaher'oot nyy da ta wób bë kamahän P'op Hagä Do Sahee an'oo bä.

Sa hyb n'aa Paw-Ro ky n'aa etsëë do ky n'aa hahÿÿh

9 Ti hyb n'aa, bë ky n'aa ää ky n'aa napäh bä, ää du doo paa P'op Hagä Do hä ää ky n'aa etsëë bë hyb n'aa. Dooh ää eréd bä bë hyb n'aa ää ky n'aa etsëë doo. Ää etsëë P'op Hagä Do hä ta Sahee hä hana do ji hapäh doo me, ta Sahee hä hana do ji h'yy ganäng doo me na-ääj hë bë tah'yy gan'yyh takarën do hä, baad bë bahapäh hyb n'aa. 10 Tii d' ää wén ky n'aa etsëë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ta karapee hä takarën doo da né hë bë babok hyb n'aa, sahõnh hë bë moo bok do hä tah'yy gadajang hyb n'aa, sahõnh hë baad hadoo pé bë moo bok hyb n'aa had'yyt hë, baad P'op Hagä Do bë bahapäh hyb n'aa kä bë h'yyb gó. 11 Ää ky n'aa etsëë na-ääj hë, tak'ëp ta kabaj'aa do hejój me bë tah'yyb hej'oonh hyb n'aa, bë h'yy gejë hõm mahänh ta hä, bë h'yyb jawyk hyb n'aa, tsebeb gó sahõnh hë bë gadoo hyb n'aa, 12 èr Yb hÿ pong jé hawät do wë bë h'yy gadajang hyb n'aa. Ti né hë ti ta karapee sa sii bë gadoo tan'oo bä ji hä taky n'aa enooh doo, hÿ pong jé ta bag bawät bä ji gadoo do pan'aa. 13 Èr ted'ëep Nesaä Do Yb moo gó naa, badagyp hadoo do bag'ääs doo. Ta T'aah takamahän do èr hä tabagää kán, P'op Hagä Do an'oo bä kä. 14 Ta T'aah hyb n'aa èr tabedëëb kán. Ta hyb n'aa kawug hõm nesaä do èr moo bok doo kä.

Kristo sahõnh hë sa bahänh ky n'aa hahÿÿh

15 Ta T'aah gó kametä däk P'op Hagä Do ji nahapäh doo. P'op Hagä Do hadoo né hë tii. Sahõnh hë kapahuuj däk do pooj jé tawäd né hë. Sahõnh hë kapahuuj däk do bahänh tanu gadäk. 16 Ti né hë tii, sahõnh hë hÿ pong jé hanäng doo, hÿ pong jé habok doo, badäk hahÿÿ bä hanäng doo, badäk hahÿÿ bä habok do na-ääj hë pahuuw wät doo. Ji hapäh doo, ji nahapäh do na-ääj hë tapehuuj bong, wë hä bag'ääs do ji nahapäh do rado bä, kabaj'aa do ji nahapäh do rado bä, mejüü do ji nahapäh do rado bä, hyb n'aa jewyk do ji nahapäh do rado bä na-ääj hë. Ti né hë sahõnh hë pehuuj bong doo. Ta hyb n'aa né hë sahõnh hë tapahuuj wät doo. 17 Sahõnh hë pooj jé tawäd né hë. Ta hyb n'aa né hë sahõnh hë tapahuuj wät do baad tawén hadoo. 18 Ta hä h'yy ka'eeh doo, ta hub, ta mooh, ta tsyym hedoo doo, sa nu gabóg tii. Ti né hë sahõnh hë ta hä h'yy ka'eeh do du na doo. Ti né hë jääm hë pooj jé dejëp do mahang ganä wät doo, 1 sahõnh hë sa bahänh hyb n'aa jawyk tabahadoo hyb n'aa. 19 Tii d' tawén hadoo, ta da had'op ta T'aah bahadoo P'op Hagä Do karën do hyb n'aa. 20 P'op Hagä Do karën na-ääj hë, ta T'aah hyb n'aa,

sahõnh hë badäk hahÿÿ bä hanäng doo, badäk hahÿÿ bä habong doo, hÿ pong jé hanäng do na-ääj hë baad tabahadoo p'aa hënh ta wë, baad ub p'aa hënh sahõnh hë rababok hyb n'aa ta wë kä. Ta najiis rabahado padëek tan'oo bä II ta T'aah majyyw hyb n'aa, b'aa kajatsëk do hä tada-jëp do hyb n'aa.

21 Bëë kä, dawëë bë babok paa P'op Hagä Do mahänh Kristo hä bë h'yy kana'eeh nä noo gó. P'op Hagä Do maji paa bëëh, bë h'yyb gó, nesaä do bë moo bok do hyb n'aa paah. 22 Ti hadoo né hë, hÿÿ kä ta najiis bë bahado däk tan'oo bä Kristo, aj'yy gó ewäd hyng do bë hyb n'aa da-jëp do hyb n'aa. Ta najiis bë bahado däk tan'oo bä. Tii d' tawén d'oo, tsyt hë ta wë bë babok hyb n'aa, baad had'op bë bahadoo hyb n'aa ta matym gó, dooh bë rap'ää ky n'aa tapaa pé hyb n'aa ta matym gó. 23 Baad bë h'yy kae had'yyt bä tii. Baad bë gahëen bä had'yyt hë panyyg hanäm do hä bë hä P'op Hagä Do ky n'aa eno däk doo. Ti né ti ta panyyg, Jesus ky n'aa, bë maa napëë wät doo, badäk hahÿ haw'ääts rapanäg hõm doo. Ta ti panäg n'aa see hado däk ÿ ti hÿ Paw-Ro.

Kristo hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro ahoop do ky n'aa hahÿÿh

24 ÿ tsebé da hë ÿ radawäts gëet doo bä, baad tabahadoo hyb n'aa bë hä ÿ ahoop doo. ÿ karën ÿ bahajaa Kristo hä ÿ tan'oo däk doo, ta hä h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, ta hub, ta mooh, ta tsyym hedoo do sa hyb n'aa ÿ ahoop do pan'aa. 25 Kristo hä h'yy ka'eeh do sa masa n'aa ÿ bahado däk, hä ÿ P'op Hagä Do banoo do hyb n'aa baad ub sahõnh hë ta kyyh bë hä ÿ ma metëek hyb n'aa. 26 Hä ÿ tabanoo tah'yyb däng doo, nyy d' tabad'oo ji hä, ÿ ma metëek hyb n'aa. Kristo ewäd hyng do pooj jé dooh ji hapëë nä bä ta h'yyb däng doo. Dooh P'op Hagä Do h'yyb däng do kametä nä bä ti noo gó èr wahë maküü hä. Ta karapee hä hÿÿ kä takametä wät. 27 P'op Hagä Do h'yyb däng ta karapee hä tametëeh tak'ëp baad hadoo do sahõnh hë Judah buuj nadoo do wë hÿÿ kä tamoo wät doo. Hahÿÿ da ta ti tak'ëp baad hadoo do ta h'yyb däng doo: Bë h'yyb gó, ta hä h'yy ka'eeh do h'yyb gó Kristo bawäd däk, Judah buuj nadoo do né paawä bëëh! Ti hyb n'aa bë né da gadoo tak'ëp baad hadoo do hÿ pong jé.

28 Kristo ky n'aa ää panäk. Sahõnh hä ää maher'oot tak'ëp péj baad raky daheeh hyb n'aa. Tak'ëp hajaa doo me sahõnh hë sa hä ää ma metëek. Tii d' ää wén d'oo, Kristo hä h'yy kata däk do baad had'op raba-hado padëek P'op Hagä Do matym gó ää karën do hyb n'aa. 29 Tii d' ää karën do hyb n'aa, tak'ëp had'yyt hë ÿ hyb n'aa tam'aah, Kristo hejój me hëp ÿÿ gó baad hawät doo me.

ÿ karën bë bahapäh nyy da tak'ëp ÿ ky n'aa etsëë, tak'ëp ÿ hyb 2 n'aa tam'aah bë hyb n'aa, Raw-Diseej panang buuj sa hyb n'aa na-ääj hë, jé Jesus hä h'yy ka'eeh do ÿ ranapäh do wób sa hyb n'aa na-ääj hë. 2 Tii d' ÿ wén d'oo, ÿ karën rah'yy kej'oonh. ÿ karën kamahän gó séd rah'yyb hedoo. Tii d' ÿ wén d'oo na-ääj hë, baad rah'yy kadaw'uuh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do P'op Hagä Do h'yyb däng do hä. ÿ karën baad rabahapäh ta tii. Baad ÿ karën Kristo rabahapäh, ÿ hanäng doo. 3 Sahõnh hë P'op Hagä Do hä ji hapäh doo, baad ta hä ji h'yy ganäng doo, jääm hë Kristo hä ji baw'yyt. 4 Ta ti bë ÿ wén maher'oot, sa kyyh baad ji ed'oo doo me bë rawad'ii mahänh. 5 ÿ nawäd né paawä bë mahang, ÿ hyb n'aa newëë do bë mahang tabawät. ÿ tsebé baad ub bë babok ÿ ky n'aa napäh do hyb n'aa. Séd h'yyb hedoo mä bëëh. ÿ tsebé na-ääj hë dooh né hë bë h'yy gejë hõm Kristo hä bë h'yy ka'eeh do hä ÿ ky n'aa napäh doo.

Ji bawät do papuuw ky n'aa hahÿÿh

6 Ti hyb n'aa kä, Kristo Jesus bë gado däk do hyb n'aa bë wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa, taw'ääts hë bë awäd had'yyt hë ta hä h'yy kata däk do rababok doo da. 7 Baad né hë bë h'yy kata däk Jesus hä joom kóm baad joom tamasoo do hadoo. Taw'ääts hë bë an'oo bë h'yyb gó Jesus bawät do takahüüm magyys hë. Taw'ääts hë bë an'oo baad bë h'yy kae had'yyt hë baad hadoo do ky n'aa hä bë rama met'ëëg wät doo da né hë.

I *Jesus ganä wät do pooj jé ta wób ragenä boo né paawä, p'aa hënh radejëp. Jääm pooj jé Kristo dejëp do mahang ganä wät doo, nadajëb wät doo.* II *Ta T'aah hä h'yy ka'eeh do tii.*

Taw'ääts hē tak'ēp bē h'yy gadeja had'ytt hē P'op Hagā Do wē, bē hā tanoo do hyb n'aa.

⁸ Bē hyb n'aa matakā ta s'ee hēnh bē rah'yib mahūūm mahānh rama metēek doo me. Baad ji edoo né paawā rahyb n'aa newēē doo, rama metēek doo, daap hē ti ta tii. Ji rawedii ta tii hā. Sa wahē makū ma mehetēk doo gō rabe'h'ūūm rama metēek doo. Badāk hah'yū hā, nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawāt do ky n'aa jaw'yik doo gō rabe'h'ūūm rama metēek doo. Dooh Kristo hanaa tado bā ta tii. ⁹ P'op Hagā Do had'op doo do Kristo, aj'yy tabahado dāk doo. ¹⁰ Hyy kā, Kristo hā bē h'yy kata dāk doo do hyb n'aa, ti anyy dāk bē h'yyb gō sahönh hē P'op Hagā Do karēn doo. Sahönh hē kabaj'aa doo do ji nahapāh doo, hyb n'aa jowyk doo do ji nahapāh doo na-āāj hē sa bahānh ti Kristo. ¹¹ Judah buuj ajyy sa masuuj noo byyh rāgehök P'op Hagā Do karapee rabahado padēek doo metēē n'aa. Kristo hā bē h'yy kata dāk doo do hyb n'aa bē hā na-āāj hē ti anyy dāk ta metēē n'aa hadoo. Sa mo haj'aa nadoo tii. Kristo ado hōm nesaa doo do ji h'yyb sāg karēn doo. Ti né tametēē n'aa hadoo bē hā hanāng doo. ¹² Bē nu ke-muun bong bā bē radakā jēng hadoo Kristo sii. Bē genā bong doo do hadoo Kristo sii p'aa hēnh bē nu gawēēj dāk doo. Ta tii d' tawén hadoo P'op Hagā Do hejōj hā, Kristo ganā wāt hanoo do hā bē h'yy ka'eeh doo do hyb n'aa. ¹³ P'ooj ub, nesaa doo bē moo heb'oo doo do hyb n'aa, nesaa doo bē h'yyb karēn bā bē radakā jēng hadoo Kristo sii. Bē genā bong doo do hadoo bē h'yyb tym P'op Hagā Do hā. Tii bā kā, Kristo sii bē ganā wāt hadoo P'op Hagā Do an'oo bā. Sahönh hē nesaa doo ēr moo wāt doo do tamabaan hōm ēr hā kā. ¹⁴ P'op Hagā Do awug hōm ēr kūtū heen n'aa kerih doo do hadoo doo, nesaa doo wē ēr taky n'aa etyy doo paah. Hah'yū da tabawug hōm: Tado dāk ēr kūtū heen n'aa, tii bā tabepēem dāk hadoo b'aa kajatsēk do hā. Jesus dajēp doo doo hā dajēp hyy kā ēr kūtū ēr hā ky n'aa ketyy doo paah. ¹⁵ P'op Hagā Do ado hōm sahönh hē nesaa doo kabaj'aa doo do ji nahapāh doo, nesaa doo doo hā jowyk doo do ji nahapāh doo sa hejōj. B'aa kajatsēk doo hā Kristo dajēp doo me P'op Hagā Do j'aa ketsēē dāk sa hā. Kristo dajēp noo gō sahönh hē sa matym gō P'op Hagā Do metā wāt hadoo ta majū, sa hā taj'aa ketsēē dāk doo doo rabahapāh hyb n'aa. ¹

¹⁶ Ti hyb n'aa bē maa newē manā bē raky n'aa tapa bā bē awa doo hā, bē eēk doo hā, ¹¹ rabahed'oo doo da bē nad'oo doo do hyb n'aa. Bē maa newē manā na-āāj hē bē raky n'aa tapa bā sēt ta baab ken'yih rataheh'ēēs doo, kamarab papuuj rataheh'ēēs doo, Saab rataheh'ēēs doo do na-āāj hē bē natabēj bā. ¹⁷ Jāām hē ta pooj jē hawāt doo do metēē n'aa ta ti ta Judah buuj rataheh'ēēs doo, ratayy doo. Kristo kajāa doo doo jē heen n'aa tii. Sahönh hē ta ti kajā dāk Kristo hā, ti hyb n'aa dooh hyb n'aa ta ti ji karēn wāt péh. ¹⁸ Bē maa newē manā bē raky n'aa ety bā j'ooj madāk doo me rakadad'oo gen'aak doo hā, āas raweh'ēēh gen'aak doo hā. S'ēē gō rame-boon doo do hyb n'aa hyb n'aa jowyk mäh, sa nooh. Rahyb n'aa newēē doo hā, sa hanaa hē rakasab'ee. ¹⁹ Ta ti hedoo doo, dawēē rababoo däg kān, Kristo, ēr nu gabōg mahānh. Dooh rah'yū kata wād bā ēr nu gabōg hā. Kristo hā h'yy ka'eeh doo, ta hā h'yy kata dāk doo, sa h'yyb rahē'oonh, rahūūm had'ytt hē rah'yū ka'eeh doo, raky dahē magyys hē na-āāj hē Kristo an'oo bā P'op Hagā Do karēn doo da. Ji nu gabōg hēnh hanaa ji jarāā sahönh hē ji hā masoo doo. Tii d' Kristo bad'oo ta hā h'yy ka'eeh doo hā. Ta hā h'yy ka'eeh doo doo tabaa g'āās, ta hā rakata dāk tan'oo bā.

²⁰ Kristo hā bē h'yy kata dāk doo do hyb n'aa, bē na-āāj hē bē dejēb bong hadoo pooj jē ji bawāt doo hā. Ti hyb n'aa, h'ēēd hyb n'aa badāk hah'yū hā habong doo doo Kristo nahapāh doo doo rababok doo da bē babok n'aa? Hēd n'aa bē gadoo raky n'aa jaw'yik doo me jūū doo? ²¹ "Bē ado manāh! Bē awa manāh! Bē moo dēē manāh!", nāng raky n'aa jaw'yik doo. ²² Gawatsik doo hā, hahānh doo hā ji tamejūū doo tii. Sa hanaa ta ti ji ramejūū doo, ji hā rama metēek doo. Dooh P'op Hagā Do hanaa tado bā. ²³ Tak'ēp hajāa doo do ky n'aa jowyk doo do ji ed'oo ta tii. Ji daaj hē P'op Hagā Do ji weh'ēēh ji karēn ta ti hedoo doo do ky n'aa jowyk doo do an'oo bā. Ji daaj hē ji kadaduu tan'oo bā. Ji daaj hē ji karehejāā tan'oo bā ta tii. Baad né paawā ta mahang ramoo bok doo, ti hyb n'aa baad ji hyb n'aa manatakā bā, baad ub ji ed'oo ji hā ramejūū doo. Ti hadoo né hē nahejooj ta ti hedoo doo do ky n'aa jowyk doo. Dooh tahaja bā nesaa doo doo h'yyb sāg karēn doo hā ji h'yy keba bā tan'oo bā.

Taw'ääts hē hyy pong jē hanāng do hā ji h'yyb dāk doo do ky n'aa hah'yūh

3 Kristo sii bē ganā wāt hadoo doo do hyb n'aa, h'yyb tym papuuj P'op Hagā Do hā hana doo bē gado dāk doo do hyb n'aa y hanāng péh,

I Tii da né hē Roma buuj rabad'oo sa majū hā. Sahönh hē sa matym gō rametēēh sa majū, sa hā raj'aa ketsēē dāk sahönh hē rabahapāh hyb n'aa. Ta ti ky n'aa gō Paw-Ro beh'ūūm Nesaa Do Yb hā, Nesaa Do Yb kabaj'aa doo hā, P'op Hagā Do j'aa ketsēē dāk doo do ky n'aa. II Tii d' Paw-Ro wén her'oot, ma matēg oow rama metēēk doo doo hyb n'aa. Sa noo ji tyy ji awa doo, ji eēēk doo, baad ji P'op Hagā Do gadoo doo doo hyb n'aa. Dooh hyb n'aa pé ji tyy péh. Kristo dajēp doo doo hyb n'aa P'op Hagā Do ji tawén gadoo, ji tyy doo doo hyb n'aa nado. Dooh jarakē hedoo doo doo ky n'aa tado bā hah'yūh. Panyy gōd see hā ji tamaher'oot jarakē hedoo doo doo ky n'aa.

taw'ääts hē hyy pong jē hanāng doo hā bē h'yyb padäg, P'op Hagā Do hub hadāk hēnh Kristo basooch bā. ² Taw'ääts hē hyy pong jē hanāng doo hā bē h'yyb padäg, badāk hah'yū bā hanāng doo hā nado. ³ Taw'ääts hē tii da bē bad'oo bē dajēp paa hadoo doo do hyb n'aa. Bē h'yyb papuuj tenyyw dāk hyy kā Kristo sii P'op Hagā Do wē kā. Dooh ta wōb rahapēē nā bā ta ti bē h'yyb papuuj. ⁴ Kristo, bē h'yyb papuuj han'oo dāk doo doo matēēh bā kā, sahönh hē sa matym gō ta sii bē kametā dāk tii bā. Kristo kabaj'aa doo doo da bē da kabaj'aa na-āāj hē ti noo gō kā.

⁵ Ti hyb n'aa, taw'ääts hē bē gawats'iik sahönh hē baad nadoo doo badāk hah'yū hā ji h'yyb sāg karēn doo. Bē aā manā bē yīm nadoo doo sii, bē patug nadoo doo sii. Bē moo boo manā nesaa doo nu meby n'aa nāng doo do hā hanāng doo me. Taw'ääts hē bē gawats'iik ta wōb hedoo pé nesaa doo doo ji h'yyb sāg karēn doo. Bē hyb n'aa hūūm manā bē ma. Jē ta ma hā hyb n'aa h'ūūm doo, ta ma hā tah'yū ka'eeh tii, dooh P'op Hagā Do hā tah'yū kae bā. ⁶ Ta ti hedoo doo doo hyb n'aa né hē P'op Hagā Do rejāā da nabuj keh'ūūm doo. ⁷ P'ooj ub, Kristo bē nahapāh nā bā, tii d' paa bē babok. ⁸ Hyy kā, taw'ääts hē bē eréd hōm sahönh hē hahyū hedoo doo: Ji kawajāān doo, ji h'yy ganapūū doo, sahönh hē ji da hadoo doo doo pan'aa takyyk doo, ta see ji ky n'aa rejāā doo, baad nadoo doo doo er'oot doo na-āāj hē. Taw'ääts hē bē eréd hōm né hē tii. ⁹ Daap bē menā manā bē da hadoo doo hā, bē eréd hōm doo doo hyb n'aa h'yyb sāg baad nadoo doo doo mo wāt hanoo doo. ¹⁰ Bē h'yyb tym papuuj bē tah'yūb mahūūm hyy kā. P'op Hagā Do mo haj'aa ta ti ēr h'yyb tym papuuj. P'op Hagā Do ah'yū ēr h'yyb tym papuuj, ta da hado had'ytt hē tabahadoo doo doo hyb n'aa kā, baad P'op Hagā Do ēr bahapāh hyb n'aa na-āāj hē. ¹¹ Papuuj ēr P'op Hagā Do mo haj'aa doo doo hyb n'aa, sēd gō P'op Hagā Do doo jagadoo, Judah buuj ji doo bā, Judah buuj nadoo doo doo ji doo bā, masuuj noo byyh kahōk doo doo see ji doo bā, masuuj noo byyh kanehōk doo doo see ji doo bā, ta see buuj ji doo bā, ma kamametēek doo doo ji doo bā, ta see karom ji doo bā, sa karom ji nado bā na-āāj hē. Sahönh hē ēr h'yyb tym gō Kristo bawāt. Sahönh hē bahānh hadoo doo tii.

¹² Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do karapee, tsyt hē ta wē kasēēw bong doo bē bahadoo doo doo hyb n'aa, tak'ēp bē takamahān doo doo hyb n'aa, taw'ääts hē bē t'yyd mehūūn bē da hadoo doo. Taw'ääts hē bē ky ennym ta wōb sa wē. Taw'ääts hē dooh né hē bē h'yy kasabē bā. Taw'ääts hē kaja hē denaa hē bē h'yyb bē mahūūm ta wōb sa wē. Taw'ääts hē h'yyb jawy gō bē gadoo sahönh hē. ¹³ Taw'ääts hē kamahān gō bē gadoo ta wōb ramoo boo né paawā bē hā bē ganen'aak doo. Taw'ääts hē bē mabaan hōm baad nadoo doo ta wōb bē hā rabad'oo doo, nesaa doo doo bē moo bok doo paa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mabaan hōm doo da né hē bē hā. ¹⁴ Taw'ääts hē bē kamahān bē da hadoo doo, sahönh hē mahānh. Baad ub sēd ji h'yyb hēdo dāk ji kamahān doo doo an'oo bā.

¹⁵ Bē an'oo h'yyb n'yyim doo, Kristo bē hā han'oo dāk doo, bē tah'yūb mahūūm sahönh hā, P'op Hagā Do bē tatsyyd wāt doo doo hyb n'aa h'yyb nyyw gō bē babok doo doo hyb n'aa. Kristo karapee sēd h'yyb hedoo doo takarēn bē bahadoo. Taw'ääts hē bē h'yy gadeja P'op Hagā Do wē. ¹⁶ Bē an'oo bē h'yyb gō baad ub sahönh hē Kristo ky n'aa bawāt, bē an'oo bē tah'yūb mahūūm. Taw'ääts hē tak'ēp h'yy ganāng doo me bē ma metēēk ta ky n'aa bē da hadoo doo hā. Taw'ääts hē tak'ēp h'yy ganāng doo me tak'ēp péj bē maher'ood na-āāj hē bē da hadoo doo, baad raky daheeh hyb n'aa. Taw'ääts hē Saaw-Mo hā hanāng doo kejjām doo doo ky n'aa, ta see pé P'op Hagā Do doo ma ejjām doo doo ky n'aa na-āāj hē bē ma ejjām. Taw'ääts hē h'yy gadajāa gō bē ma ejjām P'op Hagā Do. ¹⁷ Sahönh hē bē moo bok doo, sahönh hē bē her'oot doo na-āāj hē, taw'ääts hē Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk doo ky gubuu gō bē bad'oo. Jesus ēr taky masa ta Yb wē. Ti hyb n'aa taw'ääts hē bē j'aa etsē né hē P'op Hagā Do, ēr Yb, bē hā hanāng doo doo doo hyb n'aa.

Yūj hā, ajyy hā, karapee hā na-āāj hē tamaher'oot doo doo ky n'aa hah'yūh

¹⁸ Yūj, taw'ääts hē bē ky dahē had'ytt hē bē patug. Tii d' né da taw'ääts hē bē bahed'oo bē h'yy kata dāk doo doo hyb n'aa Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hā. ¹⁹ Ajyy, taw'ääts hē bē kamahān had'ytt hē bē āj. Bē ejjām manā bē āj. ²⁰ Karapee, pahēēw, maruus, taw'ääts hē sahönh hā bē ky daheeh bē yb, bē yūn, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do tsebē doo doo doo hyb n'aa bē ky dahē bā. ²¹ Bē sa yb, bē ejjām had'ytt manā bē taah, rah'yū geēj mahānh bē wē. Tii d' bē adoo bā, dooh rah'yūb hēdo boo baad hadoo doo doo ramoo bok doo hā.

Sa karom hā tamaher'oot doo doo ky n'aa hah'yūh

²² Bēēh, sa karom, taw'ääts hē bē ky dahē had'ytt hē bē kariw n'aa. Bē moo bok doo doo rahēgāā bā had'ytt nado bē ky daheeh, bē hā raj'aa etsē bē karēn doo doo hyb n'aa. Taw'ääts hē bē h'yyb gō naa bē ky dahē sa hā, j'ooj madāk doo me nado. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do bē weh'ēēh doo doo doo hyb n'aa, taw'ääts hē baad bē moo bok sa wē. ²³ Taw'ääts hē t'op, bē h'yyb gō naa bē moo bok sahönh hē. Taw'ääts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē bē moo bok ta ti bē h'yyb gō, ajyy wē had'ytt nado, ²⁴ ta hā naa bē

gadoo da baad hadoo do bë moo bok do mabaj bë bahapäh do hyb n'aa. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë né hë, Kristo wë né ti bë moo bok doo. ²⁵ Hÿÿ kã, baad nadoo do moo wät do gadoo né da nesaa do tamoo wäd wät do sãm. Tii d' tawén hadoo, dooh P'op Hagã Do asëew bã ji ma-hang.

Bëeh, sa kariw n'aa hedoo doo, taw'ääts hë baad bë bad'oo bë **4** karom hã, baad bë an'oo na-ääj hë sa hã. Bë wad'ii manäh. Bë na-ääj né hë bë Kariw N'aa näng hÿ pong jé kã. Bë hyb n'aa newë tii. Taw'ääts hë bë karom hã bë bad'oo, bë kariw n'aa hÿ pong jé hawät do bë hã tabad'oo doo da.

Nyy da raky n'aa etsëe doo, nyy da rababok do ky n'aa hahÿÿh

² Bë h'yy gejë hõm manã P'op Hagã Do sii bë er'oot do hã. Bë hyb n'aa matakã had'yyt hë bë ky n'aa etsëe bã. Taw'ääts hë bë h'yy gadeja had'yyt hë P'op Hagã Do wë bë hã tanoo do hyb n'aa. ³ Taw'ääts hë äã na-ääj hë bë ky n'aa ets'ëe, P'op Hagã Do tyw n'aa gas'ëes hyb n'aa Kristo ky n'aa pooj jé ji nahapäh do äã baher'oot hyb n'aa. Ta ti ky n'aa hanãm do ÿ ma metëek do hyb n'aa ÿ rawén dawäts geët. ⁴ ÿ bë ky n'aa ets'ëe, baad ub, hã ÿ Jesus karën doo da né hë, ta ky n'aa ÿ baher'oot hyb n'aa. ⁵ Baad ub, h'yy ganäng doo me bë aboo had'yyt hë Jesus hã h'yy kana'eeh do sa wë. Ta tyw n'aa nyy bã tii da had'yyt hë ÿ karën bë bad'oo. ¹⁶ Taw'ääts hë ky ennym doo gó had'yyt hë bë er'ood ta wób sa sii. Taw'ääts hë baad bë er'ood sa sii, rahyb n'aa newëe hyb n'aa bë her'oot doo. Tii d' bë adoo bã, bë hapäh da nyy da bë ky gadoo bë hã reanh doo.

Sa wë Paw-Ro mejüü do sa ky n'aa hahÿÿh

⁷ Èr hÿÿj hadoo do Tikiko häd näng do bë da tamaher'oot sahõnh hë këh ÿ n'aa. Èr hÿÿj hadoo do äã kamahän do tii. Äã sii baad Kristo wë moo wät do tii. Dooh tah'yy gajëe bã, bë hyb n'aa, Kristo wë tamoo wät doo. ⁸ Bë wë ÿ mejüü tabahõm, bë tamaher'oot hyb n'aa nyy da babã äã

1 Tii d' takarën ji bad'oo, ta wób ji h'yyb tatuk hyb n'aa Jesus ky n'aa ragadoo hyb n'aa.

babok, bë tah'yyb en'yyim hyb n'aa na-ääj hë. ⁹ Ta sii ÿ mejüü Onesim häd näng doo, bë panang buuj seeh. Èr hÿÿj hadoo do äã kamahän doo, baad hadoo do hã h'yy kanerët do tii. Sahõnh hë babã ky n'aa bë da ramaher'oot.

Sa hã rahyb n'aa esee do ky n'aa hahÿÿh

¹⁰ Aj'yy Aris-Tako häd näng doo, pa ÿ radawäts geët do bë m' tahyb n'aa esee. Maah-Ko, Béh-Nabéh j'oooh na-ääj hë bë m' tahyb n'aa esee. (Bë ÿ maher'ood wät paa nyy d' bë bad'oo Maah-Ko kajaa bã. Ti hyb n'aa taw'ääts hë baad bë gadoo.) ¹¹ Jesus, Jus-To ta häd seeh, ti na-ääj hë bë m' tahyb n'aa esee. Jääm né ti ajyy Judah buuj Jesus hã h'yy ka'eeh doo, si ÿÿ P'op Hagã Do bag'ääs do ky n'aa ma met'ëek doo. Baad ÿ ramasa ÿ rah'yyb en'yyim. ¹² Epararas, bë seeh, Kristo Jesus wë moo wät doo, bë m' tahyb n'aa esee. Tak'ëp taky n'aa hetsë bë hyb n'aa, baad had'op had'yyt hë bë babok hyb n'aa, baad ub bë bahapäh hyb n'aa na-ääj hë P'op Hagã Do karën do bë hã. ¹³ Tak'ëp Epararas hyb n'aa tam'aah bë hyb n'aa, Raw-Diseej panang bã Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa na-ääj hë, Ijerap panang buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa na-ääj hë. ÿ hapäh tii, ÿ wén j'aa etsë ta hã. ¹⁴ Najis ÿÿ, mediko, Rukas häd näng doo, aj'yy Demas häd näng do daheeh ti na-ääj hë né hë m' bë rahyb n'aa esee. ¹⁵ Bë maher'ood èr hÿÿj hedoo do Raw-Diseej panang bã haj'eenh do sa hã ÿ hyb n'aa esee. Bë maher'ood na-ääj hë ÿÿnh Nim-Pa häd näng do hã, Jesus hã h'yy ka'eeh do ta tób bã kahet'aa do sa hã na-ääj hë, ÿ hyb n'aa esee sa hã.

¹⁶ Hahÿ bë ÿ ma erih do bë ner'ood wät do jawén paa bã bë mahang, ÿ karën bë mejõ hõm Jesus hã h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bã haj'eenh do sa wë, t'ii hënh takaner'oot hyb n'aa. Taw'ääts hë tii bã bë ner'oot na-ääj hë kerih do Raw-Diseej buuj hã ÿ ma erii wät doo.

¹⁷ Hahÿÿ da bë maher'ood këh ÿÿ, aj'yy Akipo häd näng do hã: "Taw'ääts hë mabahajaa a hã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do mamoo wät do pan'aa." Tii d' né da bë kyyh ta hã.

¹⁸ ÿ Paw-Ro, moh ÿÿ me tagadëeg ub ÿ berii kãn hahÿ bë ÿ hyb n'aa esee do ky n'aa. ÿ karën paawã ÿ bë ky n'aa ets'ëe ragadahew'ëes doo gó ÿ bagëet do hyb n'aa. P'op Hagã Do ky ennym da bë hã. Jääm hë kã.

1 Tesaronika

1 Y Paw-Ro, Siras, Tsimoot daheeh, ää edëng bëeh, Tesaronika panang bā habong doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hā h'yy kata dāk doo, P'op Hagā Do ër Yb hā h'yy kata dāk doo. Ää karën P'op Hagā Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj hē ky en'yym bë hā. Ää karën baad bë rah'yib en'yym.

Paw-Ro ratsebé Jesus hā rah'yib ka'eeh do hyb n'aa ky n'aa hahȳh

2 P'op Hagā Do hā ää ky n'aa etsëē bā, ää tseebe had'yyt hē ta hā bë hyb n'aa. 3 P'op Hagā Do ër Yb hā ää ky n'aa etsëē bā, ää hyb n'aa es'ee had'yyt hē baad bë babok doo, Jesus hā bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ää hyb n'aa esee tak'ëp bë moo heb'oooh bā bë da hadoo do bë masa hyb n'aa, bë kamahān do hyb n'aa sa hā. Ää hyb n'aa newëē na-ääj hē, baad nadoo do bë ahob né paawā, dooh né hē bë hyb n'aa eréd Jesus Kristo ër Wahē N'aa hā bë h'yy ka'eeh doo, p'aa hēnh tabahyng bë bahapāh do hyb n'aa. Tii hyb n'aa P'op Hagā Do hā ää tsebé. 4 Ää wakāän, P'op Hagā Do kamahān doo, ää hapāh, bë P'op Hagā Do asëew hōm ta karapee bë bahadoo hyb n'aa. 5 Ää wén hapāh tii, Jesus ky n'aa hanām do bë ää maher'oot noo gó, ää kyy me had'yyt nado ää baher'oot. P'op Hagā Do Sahee hejój banoo ää hā, ää bahajaa hyb n'aa ää her'oot doo. Se hub né hē Jesus ky n'aa baad ää bahapāh ää h'yy gó. Bë bahapāh nyy da ää babok bë mahang. Baad ää babok do hā bë bahapāh te hub né hē Jesus ky n'aa ää manaa doo. 6 Ää wén hapāh na-ääj hē bë P'op Hagā Do asëew hōm doo, ää babok doo da, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bawād wāt doo da bë baboo däg kån do hyb n'aa. P'op Hagā Do Sahee hana do ji tsebé doo me bë gado dāk Jesus ky n'aa, ta wób bë rarahejā né paawā ta hyb n'aa. 7 Tii hyb n'aa, sahōnh hē Masedonija hād nāng do hāj n'aa bā, Akaja hād nāng do hāj n'aa bā habong do Jesus hā h'yy ka'eeh doo, rahapëē dāk hyy ká tak'ëp P'op Hagā Do hā ji h'yy ka'eeh bë h'yy ka'eeh do hadoo. 8 Bë hanaa né hē Jesus ky n'aa Masedonija, Akaja hāj n'aa bā raky n'aa napëē hōm doo. Jé pad'yyt hē raky n'aa napëē kån P'op Hagā Do hā bë h'yy ka'eeh doo. Tii hyb n'aa, dooh ää her'ood wād bā bë ky n'aa, sahōnh hē raky n'aa napëē dāk do hyb n'aa P'op Hagā Do hā bë h'yy ka'eeh doo. 9 Sa daaj hē rabaher'ood kån jé pad'yyt hē bë hā ää baher'ood wāt doo, baad bë mahang ää babok doo. Raher'ood kån na-ääj hē, bë eréd hōm kabarii hā bë h'yy ka'eeh doo, P'op Hagā Do hā, hedëp do hā, heh'äät hā bë h'yy ka'eeh hyb n'aa ká. P'op Hagā Do karën do bë moo bok hyy ká, ta hā bë hyb n'aa jew'yyk hyy ká, sa nooh. 10 Raher'oot na-ääj hē ta T'aah, dejëp do mahang ganā wāt do P'op Hagā Do an'oo bā, bë gada tamatëeh hyy pong jé naa. Jesus bë gada, ji tamo n'aa jesuu doo, nesaa do hā ta hā h'yy kana'eeh do P'op Hagā Do ky n'aa ety mahānh.

Baad Tesaronika panang bā Paw-Ro rababok do ky n'aa hahȳh

2 Bëeh, ää wakāän, bë hapāh ti dooh daap hē tado bā bë mahang ää her'oot doo Jesus ky n'aa. Hajök ky dah'eeh. 2 Pooj jé Pirip hād nāng do panang bā ää rarejā né paawā, ää raky n'aa rejā né paawā, P'op Hagā Do ër h'yy kaha'eeh doo, ää tah'yyb ne'yym. Tii hyb n'aa bë ää maher'oot ta ky n'aa hanām doo, hajök bë panang buuj ää rahyb n'aa wareem né paawā. 3 Sahōnh hē sa hā ää ky padäg hē Jesus hā rah'yib ka'eeh hyb n'aa, dooh daap hē ää menā bā. Ji es'ōos do nado tii. J'ooj madāk do nado ti ää wén her'oot P'op Hagā Do ky n'aa. Ää karën do jawén nado. Dooh bë ää wad'ii bā. 4 Ää P'op Hagā Do metyy paah, ti ää hā tah'yyb dāng ta panyyg hanām do ää baher'oot hyb n'aa sahōnh hē sa hā. Tii hyb n'aa ta panyyg ää baher'oot bā, dooh ta wób gen'aak do ky n'aa ää her'ood bā. P'op Hagā Do gen'aak do ti ää her'oot doo. Ti né hē ti ää h'yyb metyy doo. 5 Dooh noo gó ää h'yyb manep'ëeh péh. Bë hapāh né hē, dooh tii da ää adoo bā. Dooh noo gó ää ky ken'yym sa ma hyb n'aa. Jesus ky n'aa ää baher'oot bā. Ää ehub né hē ää her'oot do P'op Hagā Do hapāh. 6 Dooh ää bë j'aa etsë do jawén ää aboo bā. Dooh ää ta wób raj'aa etsë do jawén ää aboo bā. 7 Kristo mejüü do ää bahadoo do hyb n'aa, ää karën bā paawā, ää haja né paawā bë hā ää mejō bā. Tii hadoo né hē, dooh tii d' ää karën bā. Bë mahang ää babok noo gó baad ää ky enyym bë hā. Ji ȳh ji takamahān do hadoo, 8 bë ää kamahān tak'ëp. Bë ää panāk paa P'op Hagā Do panyyg hanām doo. Baad ää h'yyb bë ää masa hyb n'aa. Tii da ää wén d'oo

tak'ëp ää kamahān do hyb n'aa bëeh. 9 Ää wakāän, bë hapāh nä tak'ëp ää moo bok ää ma, ää waa sām hā, bë mahang ää habok noo gó. Adëb bā, atsëm ää moo bok ää waa sām hā. Tii da ää wén d'oo, bë hā ää ganada hyb n'aa ää waa, ää h'ëed, P'op Hagā Do panyyg hanām do ää her'ood nuuj jé bë hā. 10 Bë hapāh, P'op Hagā Do hapāh na-ääj hē hahȳh: Baad ub né hē, P'op Hagā Do karën doo da ää babok paa bë mahang, Jesus hā h'yy ka'eeh do mahang. Dooh hyb n'aa ää hā raky kes'ëem péh. 11-12 Bë hapāh na-ääj hē, bā mahang ää babok noo gó bë ää h'yyb enāw had'yyt hē, bë ää mejüü tak'ëp péj sét ken'yib, ji yb ji hā tabad'oo do hadoo, P'op Hagā Do karën doo da bë babok hyb n'aa. Tii da ää karën bë babok, bë P'op Hagā Do atsyd wāt do hyb n'aa tabag'ääs do karapee bë bahadoo hyb n'aa, ta sii, hyy pong jé ta bag hetsooh do gabarëeh do mahang bë babok hyb n'aa.

13 P'op Hagā Do ky n'aa bë hā ää baher'oot noo gó, ää kyyh nado ti bë hā. P'op Hagā Do kyyh bë hā, bë wén ky daheeh. Te hub né hē tii. P'op Hagā Do kyyh né hē ti bë maa newëē doo, ää her'oot doo. Ta kyy me né hē P'op Hagā Do bë tah'yyb h'yyt, bëeh, ta hā h'yy kasadā doo. Tii hyb n'aa P'op Hagā Do hā ää tseebe had'yyt hē. 14 Ää wakāän, Jesus ky n'aa bë ky daheeh ää wén hapāh, Judah hāj n'aa bā habong do Jesus hā h'yy ka'eeh do hado dāk do hyb n'aa bëeh. Jesus hyb n'aa bë wakāän bë rarahejā, sa hā sa wakāän rarahejā do hadoo Jesus hyb n'aa. P'op Hagā Do karapee, Kristo Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Judah hāj n'aa bā habong do rahoop sa wakāän mooh, Jesus hā rah'yib ka'eeh do hyb n'aa. Tii hadoo né hyy ká bë ahoop né hē bë wakāän Jesus hā h'yy kana'eeh do sa mooh, P'op Hagā Do panyyg bë ky daheeh do hyb n'aa. 15 Nanāng Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do kyy gó né hē radaj'ëep Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tii d' né paa sa wahē makū rabad'oo P'op Hagā Do ky n'aa rod wób sa hā. Radej'ëep né paah. Tii d' né hē ää hā hyy ká. Ää kejën bong ran'oo bā hajōng panang bā. Dooh P'op Hagā Do gen'aak do ramoo boo bā. Sahōnh hē badāk hahȳh hā habong do maji däg. 16 Judah buuj nadoo do hā P'op Hagā Do panyyg hanām do ää baher'oot bā, P'op Hagā Do bed'ëep hyb n'aa sa h'yyb tym, ta wë rababok hyb n'aa, ää rameduuk Judah buuj Jesus hā h'yy kana'eeh do hā. Tii d' had'yyt rawén d'oo do hyb n'aa ta bahānh däg sa hā hanāng do nesaa doo. Tii hyb n'aa edaa dāk ta sām baj sa hā P'op Hagā Do banoo doo.

Tak'ëp Paw-Ro rakarën rabaheg'ääs Tesaronika buuj ky n'aa hahȳh

17 Ää wakāän, banadawëd ää bah'üüm ran'oo bā bë mahānh, tak'ëp ää h'yy ketón bong, ji t'aah dajëp do ji h'yy katón do hyb n'aa hadoo. Dooh né paawā bë mahang ää aboo boo bā, bë ää hyb n'aa esee. Tak'ëp ää karën bë ää baheg'ääs. 18 Ää h'yyb gó ää karën paawā bë ää bahehëen. Hajōd nuu me hëp ȳy karën paawā ȳ bahōm bë wë. Ää wén nahōm, Nesaa Do Yb ää tah'yyb panas'ëeh do hyb n'aa. 19 Tak'ëp ää wén karën bë ää baheg'ääs, bë hyb n'aa né hē ää j'aa etsë, bë hyb n'aa né hē ää tsebé. Baad P'op Hagā Do hā bë h'yy ka'eeh nä Jesus matëeh noo gó ää gahëen. Baad had'yyt hē Jesus hā bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa ää tsebé da, ää j'aa etsë da Jesus Kristo, ër wahë n'aa, p'aa hēnh tabahyng noo gó ji mo haj'aa tabaheg'ääs bā. 20 Te hub né hē, bë hyb n'aa né hē ää kasab'ee, bë hyb n'aa né hē ää tsebé. Tii hyb n'aa ää karën bë ää baheg'ääs.

1-2 Tii hyb n'aa, tak'ëp ää h'yy katón bā bë hyb n'aa, ää hyb n'aa 3 newëē Tsimoot ää mejüü bë wë. Tii nuuj jé Atën hād nāng do panang bā ȳ baym Siras daheeh. Ää hyyj hadoo né hē ti Tsimoot. Ää moo hadoo né tii, P'op Hagā Do karën do moo wāt doo. Kristo ky n'aa ta her'oot. Ää mejō hōm bë tah'yyb tsebé hyb n'aa, baad had'yyt hē Jesus hā bë h'yy ka'eeh hyb n'aa, 3 bë h'yy ganejé hōm hyb n'aa, baad nadoo do bë ahoop do hyb n'aa. Bë hapāh né hē, Jesus Kristo hā ji h'yy kae bā, ji rarahejā. Ti né hē P'op Hagā Do h'yyb dāng ji hā, baad ji h'yyb tawapëen hyb n'aa. 4 Bë mahang ää babok noo gó, hajōd nuu me bë ää maher'oot ji da rarejā Jesus hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ää her'oot do paa ta ti bë hā, ta ti né ká. 5 Bë h'yy gejé hōm ȳ ed'oo bë rarahejā do hyb n'aa. Nejaa wād hëp ȳ ȳ gamada me bë ky n'aa. Tii hyb n'aa ȳ mejüü Tsimoot bë wë, bë taheg'ääs Jesus hā bë h'yy kae nā bā. Y h'yyb eyym Nesaa Do Yb, ji h'yyb tahet'uuk doo, bë tah'yyb tatug bā bë hyb n'aa

eréd hõm bã Jesus. Ý h'yyb eým Satanã bẽ tah'yyb met'eëg hõm bã. Daap paawã tii bã ãã ma met'eëg bong Jesus ky n'aa bẽ hã.

⁶ Hÿý kã, nag'aap hẽ Tsimoot kaja nã bẽ wẽ hana doo. Baad bẽ ky n'aa tabahej'oot. Baad Jesus hã bẽ h'yy ka'eeh tanoooh, baad ta wób bẽ kamahãn tanoooh. Bẽ hyb n'aa es'ee had'yyt hẽ m'ããh, tanoooh. Tak'ep mã bẽ karẽn bẽ wẽ ãã baheg'ããs, tanoooh. Tii d' nẽ ãã karẽn nẽ hẽ. ⁷ Ti hyb n'aa, ãã wakããn, tak'ep ãã rarahẽjã nẽ paawã ãã tsebee kãn bẽ ky n'aa hanãm doo hyb n'aa. Jesus hã bẽ h'yy ka'eeh nã doo hyb n'aa ãã wãn tsebẽ. ⁸ Hÿý kã dooh ãã h'yy ketõn boo bã. ãã tseb'ee hÿý kã, baad Jesus hã bẽ h'yy kae had'yyt doo hyb n'aa. ⁹ "Taw'ããts hẽ õm ee. Baad mah'yyb mahũũm sa h'yyb tym. ãã mah'yyb tym tseb'ee sa hyb n'aa", nãk ãã P'op Hagã Do hã. Tak'ep P'op Hagã Do ãã j'aa etsẽ bẽ hyb n'aa. ¹⁰ Hajõõ nuu me tak'ep P'op Hagã Do hã ãã bẽtsẽ, p'aa hẽnh bẽ ãã baheg'ããs tan'oo bã, bẽ ãã ma meteëk hyb n'aa bẽ nahapãh nã doo, baad had'yyt hẽ Jesus hã bẽ h'yy ka'eeh hyb n'aa kã.

¹¹ P'op Hagã Do ẽr Yb hã, Jesus ẽr Wahẽ N'aa hã na-ããj hẽ ãã ky n'aa etsẽ, rabado hõm hyb n'aa sahõnh hẽ ãã tahewaãt doo, tabahajaa hyb n'aa bẽ wẽ ãã bah'ũũm. ¹² Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hã ãã ky n'aa etsẽ, sahõnh hẽ bẽ da hadoo doo tak'ep bẽ kamahãn magyys hẽ hyb n'aa, tak'ep bẽ ãã kamahãn doo da. ¹³ ãã ky n'aa etsẽ bẽ h'yyb tym tabehej'oonh hyb n'aa, ta karapee sii hẽ Jesus ẽr Wahẽ N'aa kajaa bã kã, ji naw'yyt hyb n'aa bẽ hã raky n'aa tapaa doo ky n'aa P'op Hagã Do ẽr Yb matym gó, baad ub, tsyt hẽ ta wẽ bẽ babok doo hyb n'aa.

P'op Hagã Do karẽn doo da ji bawãd had'yyt hẽ doo ky n'aa hahÿýh

⁴ Hÿý kã ãã wakããn, ta see ky n'aa bẽ hã ãã ma erih. Jesus kyy gó tak'ep ãã bẽtsẽ paa bẽ hã, P'op Hagã Do karẽn doo da bẽ baboo had'yyt hẽ, bẽ ãã ma meteëk doo paa hadoo da. Tii d' nẽ hẽ bẽ babok ãã hapãh. Hÿý kã, ta bahãnh ãã karẽn bẽ an'oo bã. ² Tii d' ý wãn etsẽ bẽ hã, bẽ hapãh doo hyb n'aa Jesus ky gabuuj gó bẽ hã ãã mejũũ doo paah.

³ P'op Hagã Do karẽn sahõnh hẽ baad nadoo doo bẽ eréd hõm, baad hadoo doo bẽ gadoo, baad had'yyt hẽ bẽ babok hyb n'aa kã. Dooh P'op Hagã Do karẽn bã bẽ ãã bẽ ãã bẽ ým, bẽ patug nadoo doo sii. ⁴ Takarẽn bẽ sahõnh hẽ bẽ h'yy keb'aa h bẽ ým nadoo doo hã, bẽ patug nadoo doo hã. P'op Hagã Do karẽn baad ub, tsyt hẽ, ta wẽ bẽ baboo had'yyt hẽ, P'op Hagã Do hã, ta wób hã na-ããj hẽ weh'eëh doo da. ⁵ P'op Hagã Do sa h'yyb gó nahapãh doo bẽ hado manãh. Nesaa doo sa h'yyb tii. Rah'yy karẽn pẽ sii rabahe'ýýh. ⁶ Dooh ta tii da ji wad'ii ji da hadoo doo. Ta da hadoo wadii pẽh, ta da hadoo doo ým sii hahÿýh pẽh, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do rajãã da, baad ãã maher'oot doo paa nẽ hẽ bẽ hã. ⁷ ẽr P'op Hagã Do atsyyd wãt, baad had'yyt hẽ ẽr babok hyb n'aa ta wẽ. Dooh ẽr tatsyyd bã nesaa doo gó ẽr babok hyb n'aa. ⁸ Ti hyb n'aa tii hahÿý ãã ma meteëk doo taky nadaheẽ bã, aj'yy kyyh had'yyt hẽ nado taky nadaheeh, P'op Hagã Do kyyh ti taky nadaheeh doo! P'op Hagã Doo, ta Sahee baad had'op doo bẽ hã hanoo doo ti taky nadaheeh!

⁹ Dooh hyb n'aa bẽ ãã ma erih pẽ ji da hadoo doo ji kamahãn doo ky n'aa, P'op Hagã Do ma met'eëg wãt doo hyb n'aa bẽhẽ, bẽ kamahãn hyb n'aa bẽ da hadoo doo. ¹⁰ ãã hapãh, sahõnh hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh doo Masedonija hãj n'aa bã habong doo bẽ kamahãn. Ti hado nẽ paawã, ãã wakããn, tak'ep ãã bẽtsẽ bẽ hã ta bahãnh bẽ kamahãn hyb n'aa bẽ da hadoo doo. ¹¹ Ta ãã hã had'yyt hẽ bẽ hyb n'aa newẽ nyy da bẽ bad'oo, tak'ep baad ub bẽ babok hyb n'aa bẽ da hadoo doo wẽ, bẽ du nen'aa hyb n'aa bẽ tah. Taw'ããts hẽ bẽ ma hã bẽ moo bok, bẽ waa enãh hyb n'aa, bẽ h'ẽed enãh hyb n'aa, bẽ ãã ma meteëk doo paa da nẽ hẽ ãã habok noo gó bẽ mahang. Taw'ããts hẽ ta tii hã bẽ h'yyb padãg had'yyt hẽ. ¹² Tii da bẽ ãã wãn mejũũ, ta ãã hã had'yyt hẽ baad bẽ babok Jesus hã h'yy kana'eeh doo rahegãã bã kã, baad bẽ raweh'eëh hyb n'aa, ta wób hã bẽ daab yb mahãnh n'aa na-ããj hẽ.

Jesus mat'eëh doo ky n'aa hahÿýh

¹³ ãã wakããn, ãã karẽn baad bẽ bahapãh Jesus hã h'yy ka'eeh doo de-jẽp do sa ky n'aa. Dooh ãã karẽn bẽ h'yy ketõn bã de-jẽp do hã, ta wób, Jesus hã h'yy kana'eeh doo rah'yy ketõn doo da. Tak'ep rawẽn h'yy ketõn tii, rapanyyg kanadaheeh doo hyb n'aa ji ganã wãt doo ky n'aa. Ji dajẽp jawãn paa bã, dooh baad hadoo doo ragahẽen pẽh. ¹⁴ Jesus dajẽp, tii bã taganã wãt p'aa hẽnh ãã hapãh. Ti hyb n'aa ẽr hapãh hahÿýh: Jesus hã h'yy ka'eeh doo paa de-jẽp doo, genã bong da p'aa hẽnh sa kamag paa P'op Hagã Do an'oo bã. Hÿý pong jẽ Jesus masãk ta sii P'op Hagã Do an'oo bã. ¹⁵ Bẽ ãã maher'oot Jesus, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do ãã tama meteëk doo: ẽer, babã hedẽp nã doo Jesus p'aa hẽnh tamat'eëh bã, dooh da ẽr mamuun ta hã, ta hã h'yy ka'eeh doo de-jẽp do sa pooj jẽ. ¹⁶ Ta daaj hẽ Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do bahyng da wawẽẽ hẽ hÿý pong jẽ naa. Ti noo gó da ji maa napãh da ta hejój Jesus mejũũ doo. Tak'ep da ta kyyh. Ti noo gó nẽ da ji maa napãh ããs sa wahẽ n'aa kyyh. Ti noo gó nẽ da torõm-bet hãd nang doo, P'op Hagã Do ma, gamehÿýh doo ji maa napãh

da. Tii bã kã, Kristo hã h'yy ka'eeh doo de-jẽp do paa kã genã hõm kãn sa kamag paah. ¹⁷ Tii bã nadejẽp nã doo, as'eëg kãn sa sii wẽ puh mahang P'op Hagã Do an'oo bã, wẽ hã, Jesus ẽr wahẽ n'aa, ẽr gadoo hyb n'aa. Tii bã kã, hÿý pong jẽ ta sii had'yyt ẽr baboo kãn. ¹⁸ Ti hyb n'aa bẽ da hadoo doo hã bẽ h'yy tsebee ji ganã wãt doo ky n'aa hã.

⁵ Dooh hyb n'aa ny noo gó Jesus bahyng doo ky n'aa ãã berih pẽh, ãã wakããn. ² Baad bẽ bahapẽẽ dãk ta ti ky n'aa. Bẽ hapãh, nayyw hẽ da Jesus kajaa. Ji ganada bã takajaa. Hets'eëk doo atsẽm kajaa doo ji ganada doo hadoo tii. ³ Ta wób, Jesus hã h'yy kana'eeh doo rah'yy kanap'eed gó raky hadoo bã: "Taw'ããts hẽ, h'yyb nyww dãk badãk hahÿý hã habong doo. Dooh ẽr heÿým pẽh", rabanãng bã, tii bã kã da, nayyw hẽ P'op Hagã Do mo haj'aa adãng sa hã tak'ep nesaa doo. Nayyw hẽ da tii. Ýýnh wog mahÿýnh nayyw hẽ ganã dãk doo hadoo da. Nayyw hẽ da P'op Hagã Do mo haj'aa adãng sa hã tak'ep nesaa doo. Dooh da rahajã bã rakejẽn bã ta ti mahãnh.

⁴ Jesus hã h'yy kana'eeh doo, badagyp doo hadoo doo gó habok doo, Jesus kajaa doo ganah'eẽn doo nahado bẽhẽ. Ti hyb n'aa dooh bẽ h'yy gabadoo bã Jesus kajaa doo hã, hets'eëk doo hã ji h'yy gabadoo doo hadoo. ⁵ Ta bag hadoo doo gó habok doo bẽhẽ, P'op Hagã Do panyyg hanãm doo hã bẽ h'yy kadaw'uuh doo hyb n'aa. Ti hyb n'aa dooh bẽ h'yy gabadoo bã Jesus kajaa bã. Atsẽm habong doo, P'op Hagã Do panyyg hanãm doo hã h'yy kanadew'uuh doo hyb n'aa badagyp doo hadoo doo gó habong doo nahado ẽer. ⁶ Ti hyb n'aa taw'ããts hẽ dooh ji h'yy kanap'eed bã Jesus kajaa doo hã ta wób rabad'oo doo da. A'ýýh doo hadoo tii. Taw'ããts hẽ ẽr hyb n'aa matakã. Taw'ããts hẽ ẽr h'yyb ẽr mesoo, baad nadoo doo ji h'yyb karẽn doo jawãn ẽr nabok hyb n'aa. ⁷ Ha'ýýh doo, atsẽm ti rabaÿýh. Jarakẽ hedoo do he'eëk doo, atsẽm ti rakanahapẽẽ bong ta mahÿýh hyb n'aa. Atsẽm buuj hadoo nẽ tii, badagyp doo hadoo doo gó habok doo.

⁸ ẽer, dooh tii da ẽr hado bã. Adẽb bã buuj hadoo ẽer, baad hadoo doo P'op Hagã Do karẽn doo hapãh doo. Ti hyb n'aa, taw'ããts hẽ ẽr h'yyb ẽr mesoo, baad nadoo doo ji h'yyb karẽn doo jawãn ẽr nabok hyb n'aa. Taw'ããts hẽ baad ẽr kan'yyh, sa h'yy gatsapoog me, sa nu gasu me na-ããj hẽ warahẽn rakan'yyh doo da hadoo. Hahÿý d' ý hanãng pẽ tii: Taw'ããts hẽ baad ẽr h'yy kae had'yyt hẽ P'op Hagã Do hã. Taw'ããts hẽ ta wób ẽr kamahãn had'yyt hẽ. Taw'ããts hẽ Jesus ẽr ted'eëp sahõnh hẽ P'op Hagã Do rejãã doo mahãnh ẽr gahẽen had'yyt hẽ. ¹

⁹ Ta ti ý wãn her'oot, ẽr P'op Hagã Do asẽew hõm ẽr tarejãã hyb n'aa nado. ẽr tasẽew hõm ẽr tabed'eëp hyb n'aa ta wób tarejãã noo gó, ẽr hyb n'aa Jesus Kristo ẽr Wahẽ N'aa, dajẽp doo hyb n'aa. ¹⁰ ẽr hyb n'aa Je-sus wãn dajẽp, ta sii ẽr babok hyb n'aa. Jesus mat'eëh bã ẽr edẽb nã bã, ẽr de-jẽb bã na-ããj hẽ, ta sii nẽ da ẽr babok. ¹¹ Ti hyb n'aa, P'op Hagã Do ẽr ted'eëp doo hyb n'aa, bẽ da hadoo doo hã bẽ h'yyb tsebee. Bẽ da hadoo doo hã bẽ h'yyb masaa. Tii da bẽ bad'oo doo da nẽ hÿý kã.

¹² ãã wakããn, tak'ep ãã bẽtsẽ bẽ hã, bẽ wehẽ bẽ mahang tak'ep moo bok doo, bẽ da h'yyb hadoo doo Jesus hã h'yy ka'eeh doo bẽ ma met'eëk doo, bẽ h'yyb mah'ũũm doo. ¹³ Bẽ wehẽ, bẽ kamahãn, tak'ep ramoo bok doo hyb n'aa bẽ ramasa hyb n'aa. H'yyb nãm doo gó bẽ aboo bẽ da hadoo doo wẽ. ¹⁴ ãã wakããn, tak'ep ãã bẽtsẽ bẽ hã, tak'ep peej bẽ maher'ood Jesus hã h'yy ka'eeh doo moo nehõnh doo ramoo bok hyb n'aa sa ma sãm hã, sa waa sãm hã. Bẽ h'yyb tsebee jẽ h'yyb nahed'oo doo. Bẽ masaa kamahẽn doo nã Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Bẽ h'yy ka'eeh doo. Bẽ h'yy ka'eeh doo manãh bẽ da hadoo doo hã. ¹⁵ Bẽ abaa manã nesaa doo bẽ wẽ moo wãt doo hã. Taw'ããts hẽ bẽ ky enyym bẽ da hadoo wẽ, ta wób, Jesus hã h'yy kana'eeh doo sa wẽ na-ããj nẽ hẽ.

¹⁶ Taw'ããts hẽ bẽ h'yyb tsebee had'yyt hẽ. ¹⁷ Taw'ããts hẽ bẽ ky n'aa ets'eë had'yyt hẽ. ¹⁸ Taw'ããts hẽ P'op Hagã Do wẽ bẽ tsebee had'yyt hẽ, baad tabadoo bã bẽ hã, baad tanado bã bẽ hã na-ããj hẽ. Tii d' nẽ hẽ P'op Hagã Do karẽn bẽ hã, Kristo Jesus karapee, Jesus ky dah'eeh doo bẽ bahadoo doo hyb n'aa.

¹⁹ Bẽ medug manã P'op Hagã Do Sahee. ²⁰ Bẽ ty n'aa gesyyg manã bẽ ramaher'oot doo, P'op Hagã Do Sahee met'eëh doo rahanãng doo. ²¹ Ti hadoo nẽ hẽ, bẽ mety sahõnh hẽ raher'oot doo, P'op Hagã Do Sahee hanãã nẽ hẽ tado bã bẽ bahapãh hyb n'aa. Tii bã bẽ gadoo te hub hadoo doo. ²² Taw'ããts hẽ nadoo doo, P'op Hagã Do kyy kerih doo hã baad kanajãk doo, bẽ gado manãh. P'op Hagã Do Sahee kyy gó nado tii bã.

²³ P'op Hagã Do hã, ta karapee tah'yyb n'yyim doo, ý ky n'aa etsẽẽ tsyt hẽ baad had'yyt hẽ, takarẽn doo da bẽ babok tan'oo bã. Ý ky n'aa etsẽẽ, tabanoo hyb n'aa bẽhẽ, bẽ h'yyb tym sii hẽ, baad tabahadoo hyb n'aa Je-sus Kristo ẽr Wahẽ N'aa mat'eëh bã kã, ji naw'yyt hyb n'aa bẽ hã raky n'aa tapaa doo ky n'aa. ²⁴ P'op Hagã Do hã bẽ tanaeẽnh doo, dooh tah'yy gajẽẽ hõm bã ji hã. Tahajaa nẽ hẽ ta hã ji h'yy kasadẽẽ bã. Ti hyb n'aa ý hapãh baad ub, tamoo wãt nẽ hẽ ta hã ý etsẽẽ doo.

1 Tii d' ji adoo bã, dooh da nesaa doo ji moo wãd bã.

Paw-Ro rakedëe bong do ky n'aa hahÿh

²⁵ ãã wakãan hedoo doo, bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagã Do hã ããh. ²⁶ ãã karën baad bë edëë ãã kyy gó sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh doo. ²⁷ Je-

sus ky gabuuj gó ÿ betsëë bë hã, bë ner'oot hyb n'aa hahÿ ãã ma erih do sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã. ²⁸ Tagadëëg ub ãã karën, Jesus Kristo, ër Wahë N'aa ky ennyim bë hã. Jããm hë kã.

2 Tesaronika

Y Paw-Ro, Siras, Tsimoot daheeh, ãã edëng bëeh, Tesaronika
1 panang bã habong doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do
 hã h'yy kata däk doo, P'op Hagä Do ër Yb hã h'yy kata däk doo.
2 ãã karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do
 na-ããj hë ky en'yym bë hã. ãã karën baad bë rah'yyb en'yym.

P'op Hagä Do wë Paw-Ro ratsebë do ky n'aa hahÿyh

3 ãã wakãän, hajöo nuu me P'op Hagä Do wë ãã tsebë bë hyb n'aa.
 Baad né tii d' ãã bad'oo. "Taw'ãäts hë òm. Ky enyym òm sa hã", nãk ãã
 kyyh P'op Hagä Do hã. ãã tsebë ta hã, Jesus hã bë h'yy kae magyys hë do
 hyb n'aa, bë da hadoo do bë kamahãn magyys hë do hyb n'aa na-ããj né
 hë. **4** Tii hyb n'aa, P'op Hagä Do hã h'yy ka'eeh do wób sa hã ãã her'ood
 bã bë ky n'aa, ãã j'aa etsë bëeh. ãã her'oot sa hã, h'yyb jawyg gó bë
 babok, dooh bë h'yy gejë hõm bã Jesus hã bë h'yy ka'eeh do hã, bë ta
 wób rarahëjã né paawã, kanahën né paawã bë hã hajöo nuu me.

5 Baad ub da P'op Hagä Do ky n'aa etyy sahõnh hë, ji bahapãh ta tii
 hã. Baad ub sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy do hyb n'aa, bë hã
 P'op Hagä Do anoo da hÿ pong jé, tabag'ãas doo bã, ta sii bë baboo
 had'yyt hë hyb n'aa. Tabag'ãas do karapee bë bahadoo do hyb n'aa, da
 hë bë ahoop baad nadoo doo. **6** Baad ub P'op Hagä Do anoo da sahõnh
 hë sa hã ta sãm. Baad ub P'op Hagä Doo. Dooh tesõõts hõm bã. Tarahe-
 jãã da bë hã rejãã doo. **7** Bë hã kã, da hë baad nadoo do hah'oop doo,
 baad bë babok da tan'oo bã. Tii hadoo tabanoo da ãã hã na-ããj hë. Tii d'
 tabad'oo da Jesus, ër Wahë N'aa bahyng noo gó ta ãas tak'ëp haj'ap do
 sii hë hÿ pong jé naa tëëg hõõ mahang. **8** Tii bã kã, P'op Hagä Do na-
 hapãh doo, Jesus ër Wahë N'aa ky n'aa hanãm do ky nadah'eeh do P'op
 Hagä Do rejã kã da. **9** Sa hã ta sãm tabaaj kã da. Tarejã had'yyt hë kã.
 Rahob had'yyt hë kã tamo haj'aa. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mahãnh,
 Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hejój mahãnh, ta bag hetsooh do gabarëeh
 do mahãnh P'op Hagä Do ah'eed h'üüm da tii. **10** Tii d' tabad'oo, p'aa
 hënh Jesus bahyng noo gó kã, sahõnh hë ta karapee, ta hã h'yy ka'eeh
 doo, ta hã raweh'ëeh hyb n'aa, ta hã rakasab'ee hyb n'aa. Tii noo gó ta hã
 j'aa etsë do wób né da bëeh, ta ky n'aa bë hã ãã her'oot do bë ky dahé
 däk do hyb n'aa.

11 Tii hyb n'aa, P'op Hagä Do ër h'yy kaha'eeh do hã hajöo nuu me ãã
 ky n'aa etsë bëeh. ãã ky n'aa etsë, bë hã tabanoo hyb n'aa baad, ta
 karapee rababok doo da bë babok hyb n'aa, bë tawén tsyyd bong. ãã ky
 n'aa etsë në na-ããj hë, ta hejój me tabanoo bë hã sahõnh hë baad hadoo
 do ta hã bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa bë moo bok bë karën do bë bahajaa
 hyb n'aa. ãã ky n'aa etsë, baad hadoo bë hyb n'aa newëë do bë bahajaa
 hyb n'aa.

12 Tii d' ãã wén ky n'aa etsë, bë hyb n'aa Jesus ër Wahë N'aa kawehëë
 däk hyb n'aa, bë na-ããj hë bë kawehëë däk hyb n'aa ta hyb n'aa. P'op
 Hagä Do ër h'yy kaha'eeh doo, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do
 na-ããj hë, ji wë raky en'yym nes'aa né paawã ji. Tii hyb n'aa tii d' tawén
 hadoo.

Aj'yy h'yy kawareem do yb ky n'aa hahÿyh

1-2 Hÿy kã ãã wakãän hedoo doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa p'aa
2 hënh tabahyng do ky n'aa kã, ta wë ër mamuun do ky n'aa kã, ãã
 karën dooh nanyw hë bë h'yyb manepëë boo bã Jesus ewäd hyng
 p'aa hënh ranoo bã, daap ramenã bã. P'op Hagä Do Sahee ti ta ti metëeh
 do sa hã ranoo bã paawã, ãã maher'oot ranoo bã, sa hã ãã ma erih ta ti
 ranoo bã paawã, bë ky dahé manãh! Daap ramenyh. **3** Bë h'yyb
 manepëë manã rahe'oot do hã.

Jesus matëeh do pooj jé, hajök badãk hahÿ haw'ãäts hë habong do
 P'op Hagä Do hã rah'yy kawareem da. Aj'yy, h'yy kawareem do yb,
 sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do wë h'yy kawareem doo,
 kasee da pooj jé. Jesus gawats'iik da tii. **4** P'op Hagä Do majÿ yb da tii.
 P'op Hagä Do hã tah'yy kawareem da. Sahõnh hë rah'yy kaha'eeh do
 bahãnh takarën tanu gadãk. Ta daaj hë, ta hã hë tah'yy ka'eeh da. P'op
 Hagä Do tób n'aa yt hã da tabajëë suun. Tii bã da tabasoo, takarën da
 sahõnh hë tabag'ãas hyb n'aa. "Y né hë P'op Hagä Doo", nang da, daap
 tamenyih bã sahõnh hã.

5 Dooh bë hyb n'aa es'ee boo bã, hajöo nuu me ti ky n'aa paa y ba-
 her'oot bë hã bë mahang y hawäd wät noo gó?

6 Bë hapãh, da hë ti anãng nã ta ti aj'yy h'yy kawareem do yb hewa-
 at doo, jããm né hë takasee hyb n'aa P'op Hagä Do h'yyb dang bã. **7** Badãk
 hahÿy bã habong do rah'yy ganenã né paawã, da hë Nesaa Do Yb du do
 däk tah'yyb metëëk sa hã, P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hã rah'yy
 kawereem hyb n'aa. Tii d' tahado né paawã, h'yy kawareem do yb tahe-
 waat do tamasoo nã tii, takanasee hyb n'aa nã. Ta ti tameso had'yyt hë,
 P'op Hagä Do bado hõm bã kã ta ti h'yy kawareem do yb tamasoo doo.

8 Tii bã da h'yy kawareem do yb, sahõnh hë P'op Hagä Do ky n'aa
 jaw'yyk do wë h'yy kawareem doo, kas'ee kã da badãk hahÿy bã. Tii
 hadoo né hë Jesus gawats'iik da ti ta kyy me. Ta bag tak'ëp gabarëeh do
 mahang Jesus matëeh do hyb n'aa, Jesus bado hõm da sahõnh hë
 nanãng hejój.

9 H'yy kawareem do yb kasee bã da, Nesaa Do Yb anoo da ta hã tak'ëp
 ta hejój. Tapehuunh da. Meuj n'aa nang da tamo haj'aa. Baad kahed'oo
 tapehuunh doo. **10** Hajõng baad nadoo doo me tawëdii da tabanesaa
 doo hënh hah'üüm doo. Tabanesaa hënh rawén hõm, P'op Hagä Do ky
 n'aa hanãm do raky nadaheeh, raganen'aak do hyb n'aa. P'op Hagä Do
 ky n'aa hanãm do raky dahé bã paawã, P'op Hagä Do ed'ëep paawã ta
 wë. **11** P'op Hagä Do raky nadaheeh do hyb n'aa, rah'yyb manepëë bong
 P'op Hagä Do an'oo bã. Tii hyb n'aa, rah'yyb manepãh do hyb n'aa, raky
 daheeh da h'yy kawareem do yb kyy kã. **12** Tii d' tawén hadoo, sahõnh
 hë panyyg hanãm do ky nadah'eeh doo, baad nadoo doo gó rababok
 gen'aak doo, tabanesaa hënh P'op Hagä Do ky n'aa etyy hyb n'aa kã.

Dooh baad hadoo do hã ji h'yy gajëë hõm bã do ky n'aa hahÿyh

13 ãã wakãän hedoo doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kamahãn doo,
 hajöo nuu me P'op Hagä Do wë ãã tsebë bë hyb n'aa. Sahõnh hë tadu
 dahãng do noo gó bë tasëew hõm, bë h'yyb tym tabed'ëep hyb n'aa. Tii
 hyb n'aa P'op Hagä Do wë ãã wén tsebë. Bë h'yyb tym tabed'ëep, tsyt hë
 baad had'op bë babok ta Sahee an'oo bã do hyb n'aa, panyyg heh'ãat ub
 do bë ky daheeh do hyb n'aa na-ããj hë. **14** P'op Hagä Do bë tatsyyd bong
 Jesus ky n'aa hanãm do bë hã ãã maher'oot doo me. Bë tatsyyd bong, Je-
 sus Kristo ër Wahë N'aa hejój gó, ta bag gabarëeh doo gó Jesus sii bë
 babok hyb n'aa. **15** Tii hyb n'aa, wakãn haa, bë h'yy gejë hõm manãh. Bë
 eréd manã baad bë ky daheeh do sahõnh hë bë hã ãã metëëk doo, ãã ma
 erih doo me, ãã her'oot doo me na-ããj hë.

16-17 Jesus Kristo, ër Wahë N'aa hã, P'op Hagä Do ër Yb hã na-ããj hë
 ãã ky n'aa etsë bëeh, bë rah'yyb en'yym hyb n'aa, bë rah'yyb hej'oonh
 hyb n'aa baad hadoo do bë moo boo had'yyt hë hyb n'aa, baad hadoo do
 bë her'ood had'yyt hë hyb n'aa na-ããj hë. P'op Hagä Do ër Yb, ti né ti ër
 takamahãn doo. Èr wë taky enyym do hyb n'aa, ër h'yyb enyym dæg
 had'yyt hë tan'oo bã, baad hadoo do ër hã taky dang do ër gahëen
 tan'oo bã.

Paw-Ro karën sa hyb n'aa raky n'aa etsëë do ky n'aa hahÿyh

ãã wakãän, ta see ky n'aa ãã erih hÿy kã. Bë ky n'aa ets'ëë ããh,
3 nanyw hë jé pad'yyt hë sahõnh hë rapanyyg enã hõm hyb n'aa
 Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa jé pad'yyt hë baad ta ky
 n'aa ragadoo hyb n'aa bë gado däk doo da. **2** Bë ky n'aa ets'ëë na-ããj hë
 ããh, ãã Jesus bed'ëep hyb n'aa ajyy ky nesaa do sa moo mahãnh. Tii d' y
 wén etsëë, dooh sahõnh hë Jesus hã rah'yy kae bã do hyb n'aa.

3 Dooh Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yy gajëë hõm bã ji hã. Ta-
 moo wät né hë ji hã taky dang doo. Bë da tah'yyb hej'oonh bë nerét hyb
 n'aa ta hã bë h'yy ka'eeh doo. Bë da tamo n'aa Jesuu Nesaa Do Yb
 mahãnh. **4** Bë ãã ky daheeh Jesus an'oo bã. ãã hapãh, bë moo boo
 had'yyt né hë bë hã ãã mejüü doo. **5** Jesus hã ãã ky n'aa etsëë, bë tah'yyb
 mahüüm hyb n'aa, bë P'op Hagä Do kamahãn baad ub bë bahapãh hyb
 n'aa, Kristo h'yy ganajëng doo da baad nadoo do tabahoop noo gó, bë
 h'yy ganejë hyb n'aa na-ããj hë.

Jesus hã h'yy ka'eeh do moo nehõnh do ky n'aa hahÿh

⁶ Æã wakãän, Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó bë Æã mejüü, bë kamanekuunh hyb n'aa Jesus hã h'yy ka'eeh do moo nehõnh do sa mahang, Æã ma metëék doo da nabok doo. ⁷ Tii da Æã wén mejüü, bë hapäh né hë taw'äats hë Æã babok doo da bë babok. Dooch Æã moo nehõj bë bë mahang Æã babok noo gó. ⁸ Dooch Æã awa bë bë waa bag hënh. Tak'ëp Æã moq bok Æã waa sãm hã adëb bã, atsëm na-ãaj né hë, bë Æã daap yb mahãnh. ⁹ Æã karën bã paawä, taw'äats hë né hë paawä bë hanaa Æã gadoo. Taw'äats hë paawä tii da, dooch tii da Æã karën Æã adoo bã. Æã daaj hë Æã waa sãm, Æã ma sãm hã Æã wén moo bok, Æã hã bë bahapäh hyb n'aa nyy da baad ub ji bawät. ¹⁰ Bë mahang Æã babok noo gó hahÿy da bë Æã maher'oot: "Bë an'oo manä moo nawät pé ta tä, ta waa", näk Æãh. ¹¹ Tii da Æã wén mejüü, Æã ky n'aa napäh do hyb n'aa rahe'oot doo. Ti abong mã ta wób moo nabok do bë mahang, sa nooh. Boo kahah'üünh né hë tii. Sa da hadoo do rah'yb panas'ëeh. ¹² Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó Æã mejüü ta ti hedoo doo, tii da nabok hyb n'aa. Taw'äats hë dooch sa da hadoo do rah'yb panasä bã. Taw'äats hë sa waa sãm hã ramoo bok. ¹³ Bëë kã, Æã wakãän baad habong doo, bë h'yy gejë hõm manä baad hadoo do bë moo bok do hã.

¹⁴ Bë wakãän hedoo do Jesus hã h'yy ka'eeh do see ky nadahé bã hahÿ Æã ma erih doo gó Æã mejüü doo, taw'äats hë bë metäh sahõnh hë sa matym gó. Bë aboo manä ta sii, tanu mebyng hyb n'aa. ¹⁵ Sahõnh hë sa matym gó bë metä né paawä, bë ty n'aa gesyng manä ta hã. Dooch bë majüü tado bã. Bë wakãän had'yyt hë. Taw'äats hë bë maher'ood ji wakãän ji kamahãn do ji maher'oot doo da.

Sa hã Paw-Ro kedëë hõm do ky n'aa hahÿh

¹⁶ P'op Hagã Do hã Æã ky n'aa etsëë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ji h'yb nyyw hanoo do bë tah'yb näw had'yyt hë. Æã ky n'aa etsëë, bë mahang Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bawäd had'yyt hyb n'aa.

¹⁷ Y Paw-Ro, bë y hyb n'aa esee. Tagadëëg ub, moh yÿ me né hë y berii kãn y bahed'oo doo da. Tii d' bë bahapäh mo haja yÿ. Hahÿ hadoo né hë y erih do mo haja yÿ.

¹⁸ Æã karën Jesus Kristo, ër Wahë N'aa, ky enyyw had'yyt hë sahõnh hë bë hã. Jããm hë kã.

¹ *Ta ti hadoo do sii ji wén nawät, tanu mebyng hyb n'aa. Tanu mebyy bã, ta h'yb tawareem kãn baad ub tabawät hyb n'aa kã.*

1 Tsimoot

1-2 Y Paw-Ro, Kristo Jesus mejüü do seeh, y edeng om Tsimoot, 1 hêp y n'aa Jesus hã mah'yy ka'eeh do hyb n'aa tah y hado dâk doo. Kristo mejüü do see y wén hado dâk, P'op Hagã Doo, er h'yyb tym dëeb, Kristo Jesus, ta hã er h'yy kasadã do y ramejüü do hyb n'aa.

Y karên P'op Hagã Do er Yb, Kristo Jesus er Wahë N'aa na-ããj hê ky en'yym a hã. Y karên om rat'yud mehün, baad om rah'yub n'yym.

Ma matëg oow ky n'aa hahyÿh

3 Masedonija hãd nang do hãj n'aa hênh y bahôm noo gó tak'ëp y bet-sëe doo da a hã Epeso hãd nang do panang bã mabaym hyb n'aa, tii da p'aa hênh y betsëe a hã, t'ii hênh mabaym hyb n'aa, mameduuk hyb n'aa ajyy ta see hadoo Jesus ky n'aa ma met'ëek doo. 4 Maher'ood sa hã raberéd hóm hyb n'aa panyyg heh'ãat ub nadoo doo, noo kanesa doo. Maher'ood sa hã na-ããj hê, sa wahë makü sa hãd ketsén do nahãnh do raberéd hóm hyb n'aa. Ky kedak do du n'aa do tii. Dooh tamasaa bã P'op Hagã Do karên do hã. Jããm né hê P'op Hagã Do hã ji h'yy kae bã, takarên do ji bahapãh. 5 Tii da y karên mamejüü sa hã, sahôn hê Jesus hã h'yy ka'eeh do t'ii hênh habong do rakamahãn hyb n'aa sa da hadoo doo. Y karên sa da hadoo do rakamahãn, baad hado dâk do hyb n'aa sa h'yyb tym, t'öp madãk doo me rah'yy ka'eeh do hyb n'aa na-ããj hê. 6 Dooh tii da raboo boo bã nanang ma matëg oow, daap hadoo do rawén her'ood kãn. 7 Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do rakarên rabahado paawã, sa daaj hê na-ããj hê dooh rah'yub mepëe bã rahe'oot do hã. Baad rabahapãh ji ed'oo rahe'oot doo. Ti hado né hê paawã, dooh rah'yub mepëe bã rahe'oot do hã.

8 Baad ub né hê Mosees ky n'aa jaw'yyk do er hapãh, baad ub, P'op Hagã Do karên doo da ji mahüüm bã ti ji h'yyb tym gó. 9 Dooh P'op Hagã Do an'oo bã ta ky n'aa jaw'yyk do takarên doo da habong do sa hyb n'aa. P'op Hagã Do anoo ta ky n'aa jaw'yyk do hahy sa hyb n'aa: Ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do sa hyb n'aa, ta hã h'yy kawereem do sa hyb n'aa, P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do sa hyb n'aa, nesaa do moo bok do sa hyb n'aa, P'op Hagã Do waneh'ëeh do sa hyb n'aa, P'op Hagã Do raky n'aa rejãã do sa hyb n'aa, sa yb sa yÿn ta wób na-ããj hê da-hej'ëep do sa hyb n'aa, 10 sa yÿm, sa patug nadoo do sii he'yÿh do sa hyb n'aa, ajyy ajyy sii he'yÿh do sa hyb n'aa, ta wób ramesoo rabesëem h'üüm do hyb n'aa sa hyb n'aa, daap men'yuh do sa hyb n'aa, P'op Hagã Do hãd gó daap raky kajãk do sa hyb n'aa. P'op Hagã Do banoo ta ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ky n'aa hã baad kanejãk do hyb n'aa na-ããj hê. 11 Baad hadoo do ky n'aa y hanang doo, baad tabadãng P'op Hagã Do ky n'aa hanãm do hã. Ti né hê ta T'aah ky n'aa hanãm do P'op Hagã Do anoo hã yÿ, y metëek hyb n'aa ta wób sa hã. P'op Hagã Doo, baad had'op doo, er weh'ëeh do ky n'aa né tii.

Paw-Ro P'op Hagã Do t'yud mehün do ky n'aa hahyÿh

12 Y tsebë Kristo Jesus er wahë n'aa wë, y tah'yub hejoonh doo. Ta hã pé baad had'yyt hê y moo wät y tamejüü doo, ti hyb n'aa hã y tah'yub dãng ta ky n'aa y baher'ood hóm hyb n'aa. 13 P'ooj ub ta hã y ky n'aa rejã né paawã, ta karapee y no n'aa maso né paawã, y rejã né paawã sa hã, Jesus Kristo y tat'yud mehün, dooh ta hã y h'yy kae nã bã do hyb n'aa, dooh y h'yy ganyy nã bã P'op Hagã Do t'aah tado bã do hyb n'aa. 14 Tak'ëp né hê er Wahë N'aa ky enyym hã yÿ, nes'aa né paawã yÿ. Hã y tabanoo baad y h'yy ka'eeh hyb n'aa ta hã. Hã y tabanoo na-ããj hê, baad ta wób y kamahãn hyb n'aa. Séd hã ji h'yy kata dãg bã Kristo Jesus hã, tii d' né hê tabanoo ji hã.

15 Te hub né hê hahyÿh, taw'ãats hê ji ky daheeh: Kristo Jesus ewãd hyng er mahang, nesaa do moo bok do tabed'ëep hyb n'aa nesaa do mahãnh. Ta ti nesaa do moo heb'ook do sa bahãnh baad nadoo do paa yÿh. 16 Ti hadoo né hê, y tat'yud mehün, y sa bahãnh nesaa do moo wät do paah. Y tawén t'yud mehün, ta wób rahegãã bã, rahapãh hyb n'aa dooh Jesus Kristo ty n'aa gesyng bã ji. Baad ub Kristo. Hã y tabad'oo do hã rabahapãh hÿy kã, dooh h'yy kejÿk pé ta hã. Y tat'yud mehün bã, ta wób ta hã h'yy ka'eeh do na-ããj da tat'yud mehün, edëb had'yyt do ta pa ragadoo hyb n'aa.

17 P'op Hagã Do né hê sahôn hê bag'ãas doo. Ti né hê hawãd had'yyt doo, nadajëp doo, ji nahapãh doo. Sét ub né tii. Dooh ta see péh. Taw'ãats hê ji wehëe had'yyt hê. Taw'ãats hê ta hã ji j'aa etsëe had'yyt hê. Yÿ. Tii d' né hê. Taw'ãats hê.

18-19 Tsimoot, tah y hadoo doo, om y mejüü hahyÿh, baad mamoo wãd, baad mama met'ëeg, baad awãd, baad mameduug ta s'ee hênh ma metëek do na-ããj hê. Taw'ãats hê Jesus hã mah'yy kae had'yyt hê. Baad awãd, a h'yyb tym om taky n'aa natapaa hyb n'aa. Om y mejüü do baad tanu kejãk P'op Hagã Do kyyh hã p'ooj ub a hã ta rod n'aa rahe'oot doo. Ta wób dooh raky dahé bã sa h'yyb tym sa hã metëek doo. Ti hyb n'aa gawatsig jëng Jesus hã rah'yy ka'eeh do paah. 20 Ti hedoo do mahang ti abong ajyy Imenëw Aresãn hãd enãh doo. Y ah'eed h'üüm, Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang ranabok hyb n'aa. Nesaa Do Yb moo gó y bahaëej dâk. Tii d' y wén d'oo sa hã, rabahapãh hyb n'aa, dooh P'op Hagã Do ji ky n'aa rejã bã.

P'op Hagã Do hã ji ky n'aa etsëe do ky n'aa hahyÿh

Pooj jé tak'ëp péj y betsëe a hã, P'op Hagã Do hã ji ky n'aa etsëe, 2 P'op Hagã Do sii ji ber'oot hyb n'aa sahôn hê sa hyb n'aa.

Taw'ãats hê na-ããj hê P'op Hagã Do ji j'aa etsëe sahôn hê sa hyb n'aa. 2 Taw'ãats hê ji hãj n'aa wahë n'aa ji ky n'aa etsëe P'op Hagã Do hã. Ta wób wahë n'aa hedoo do ji ky n'aa etsëe né tii d' ênh. Taw'ãats hê ji ky n'aa etsëe né tii, baad ub, h'yyb nyuw gó, P'op Hagã Do karên doo da, tsyt hê ta wë er bahajaa er babok hyb n'aa. 3 P'op Hagã Do ji h'yyb tym dëeb gen'aak ta hã ji ky n'aa etsëe doo. Baad ti ta hã. 4 Takarên sahôn hê badãk hahyÿ hã habong do tabed'ëep nesaa do mahãnh. Takarên baad hadoo do ky n'aa rabahapãh hyb n'aa. 5 Jããm né hê sét hê P'op Hagã Doo. Jããm né hê sét hê sahôn hê badãk hahyÿ hã habong do rod n'aa P'op Hagã Do wë, P'op Hagã Do wë ji mahüüm doo. Kristo Jesus, aj'yy gó kesok do né hê tii. 6 Ta daaj hê ti takan'oo dâk dajëb hã, sahôn hê badãk hahyÿ hã habong do tabed'ëep hyb n'aa. Ta daaj hê takan'oo dâk dajëb hã er ted'ëep do sãm. Ti né hê ta T'aah ky n'aa, tah'yub dãng noo gó badãk hahyÿ hã habong do sa hã P'op Hagã Do metëeh doo. 7 Ta ti ky n'aa y baher'oot hyb n'aa y P'op Hagã Do wén sëew hóm, ta ky n'aa rod, ta mejüü do y bahadoo hyb n'aa, Judah buuj nadoo do sa hã y ma metëek hyb n'aa Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa kã. Y tasëew hóm panyyg baad hadoo do y ma metëek hyb n'aa sa hã. Dooh daap y menã bã. Né hup y né hê tii.

8 Ti hyb n'aa y karên jé pad'yyt hê rakahet'aa bã P'op Hagã Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, baad ub ajyy raky n'aa etsëe. P'op Hagã Do wë sa moo ragadabëeh bã p'op raky n'aa etsëe bã, taw'ãats hê baad ub sa h'yyb tym P'op Hagã Do matym gó. Taw'ãats hê ky n'aa ets'ëe doo, dooh rakawaj'ããn bã ta wób sa wë, dooh raky kedag bã ta wób sa hã. 9 Rakahet'aa bã P'op Hagã Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, y karên yÿj dooh rakametã bã sa saroor hyb n'aa. Taw'ãats hê dooh rapadedãg bã nu me-by n'aa nang doo. Taw'ãats hê taw'ãats hadoo do rapadedëek. Taw'ãats hê dooh rakametã bã ta see mo n'aa hado dâk do sa sëen ramahetsooh doo me. Taw'ãats hê dooh rakametã bã k'ãats tég gabarëeh do s'ëeb me, perora hãd nang doo me, saroor tak'ëp ky n'aa gebah doo me na-ããj hê. 10 Taw'ãats hê yÿj P'op Hagã Do hã raky daheeh rahanãng do ta wób ramasa. Ti né sa hetsó sa hã. 11 Taw'ãats hê bag hênh, rakanasab'ee doo gó rama kametëek P'op Hagã Do ky n'aa. 12 Dooh y an'oo bã yÿj rama met'ëeg bã ajyy. Dooh y an'oo bã yÿj ramejõ bã ajyy. Bag hênh y karên yÿj rabab'ëeh, ramaa newëe, Jesus hã h'yy ka'eeh do rakahet'aa bã. 13 Tii d' y wén edoo, pooj jé P'op Hagã Do pahuuj wät Adãw, ta jawén Ewa. 14 Dooh aj'yy tado bã Nesaa Do Yb wadii doo. Ewa né paa ti tawadii. Ewa né paa P'op Hagã Do mejüü do ky nadaheeh doo. 15 Ti hadoo né hê rahet'aah do hyb n'aa P'op Hagã Do ed'ëep da nesaa do mahãnh, Kristo hã rah'yy kae had'yyt bã, ta wób rakamahãn had'yyt bã, rakanasabë bã, P'op Hagã Do karên doo da rabok bã.

1 Tii da Paw-Ro wén mejüü, yÿj wë ta wób raty gapanad'ëek hyb n'aa, ta s'ee hênh sa h'yyb nawät hyb n'aa.

Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ji asëew hõm do ky n'aa hahÿÿh

3 Te hub né hë hahÿÿh: Jé karën pé ta h'yyb gó Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, sa hagä n'aa tabahadoo hyb n'aa, baad ub né tii. ² Ti hyb n'aa, taw'ääts hë baad ub tabawät Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hagä n'aa tabahadoo karën doo. Taw'ääts hë dooh baad nadoo do rahapäh pé ta hä. Taw'ääts hë sét ub ta ÿÿm. Taw'ääts hë dooh ta ÿÿm tawad'ii bá ÿÿnh see sii. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë ta h'yyb tamahüüm. Taw'ääts hë tah'yy keb'aah nesaa do hä. Taw'ääts hë ta wób hä baad ta h'yyb, ta hä raweh'ëeh hyb n'aa. Taw'ääts hë baad tagadoo do wób ta tób yt hä. Taw'ääts hë tahajaa ta wób tama metëek P'op Hagä Do panyyg hä. ³ Taw'ääts hë dooh jarakë hedoo do heëek do tado bá. Taw'ääts hë da dooh kahep'uuk do tado bá. Taw'ääts hë ta wób baad taky n'aa en'ÿym, dooh tamebaaj bá. Taw'ääts hë dooh dajëer tahyb n'aa hüüm bá. ⁴ Taw'ääts hë baad tah'yyb mahüüm ta panaa. Taw'ääts hë ta taah tametëek raky daheeh hyb n'aa sa yb, baad raweh'ëeh hyb n'aa sa yb. ⁵ Ta panaa baad h'yyb manahüüm doo, dooh tahaja bá Jesus hä h'yy ka'eeh do tah'yyb mahüüm bá. ⁶ Dooh taw'ääts hë tado bá papuuj Jesus hä h'yy kae dák do sa wahë n'aa. Papuuj Jesus hä h'yy kae dák do tado bá paawä, nepäh ta daaj hë, ta hä hë tah'yy kasabé bá. Tah'yy kasabé bá, P'op Hagä Do ky n'aa etyy da, Dijab ¹ taky n'aa etyy do paa hadoo. ⁷ Taw'ääts hë Jesus hä h'yy ka'eeh sa wahë n'aa pan'aa baad rabaher'oot sa ky n'aa, ta wób sa hä, Jesus hä h'yy kana'eeh do sa hä na-ääj né hë. Dooh hyb n'aa raky n'aa rejää pé tii bá. Tii bá dooh Dijab haja bá sa hä.

Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa sa masa n'aa sa ky n'aa hahÿÿh

⁸ Ti hadoo Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa masa n'aa sa hä. Taw'ääts hë ta wób weh'ëeh do tii. Taw'ääts hë ky kaneh'ÿÿt doo. Taw'ääts hë dooh jarakë hedoo do heëek do tado bá. Taw'ääts hë dooh tawad'ii bá dajëer tagadoo hyb n'aa. ⁹ Taw'ääts hë baad rababoo had'ÿÿt hë, sa h'yyb tym ky n'aa natapaa hyb n'aa sa hä. Taw'ääts hë sa h'yyb gó rabenyw had'ÿÿt hë baad hadoo do ky n'aa P'op Hagä Do metëeh doo, ër ky daheeh doo. ¹⁰ Taw'ääts hë pooj jé ji metyy ta ti ajyy. Tii bá, baad ramoo boo bá, baad raboo bá, ji anoo Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang ramasa hyb n'aa. ¹¹ Ti hadoo na-ääj hë Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa masa n'aa sa ÿÿm. Taw'ääts hë ta wób weh'ëeh do tii. Taw'ääts hë dooh ta wób ranu mer'ood. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë sa h'yyb ramahüüm, baad rababok hyb n'aa. Taw'ääts hë sahõnh hë ramoo bok do hä baad né hë ramoo bok. ¹² Taw'ääts hë sét ub ta ÿÿm, Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa masa n'aa hä. Taw'ääts hë baad tah'yyb mahüüm ta taah, ta tób yt haj'eenh do na-ääj hë. ¹³ Baad ub Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa masa n'aa ramoo boo bá, ta wób raweh'ëeh da, ta wób raky daheeh da sa hä. H'yyb neÿÿm doo me rahajaa tii bá raheer'ood bá nyy da Kristo Jesus hä ji h'yy ka'eeh doo.

Ta T'aah ky n'aa P'op Hagä Do metëeh do hahÿÿh

¹⁴ Nyyw hë ÿ karën a wë ÿ bahõm. Ti hadoo né hë õm ÿ ma erih hahÿÿh, ¹⁵ ÿ tahewad bá mabahapäh hyb n'aa ÿ erih do hä, nyy da P'op Hagä Do karën do karapee rababok. P'op Hagä Do hedëb had'ÿÿt do karapee né tii, panyyg hanäm do ta wób hä metëeh doo, panyyg hanäm do mo n'aa jesuu doo. ¹⁶ Tak'ëp tabahetsooh né hë ta T'aah ky n'aa ër hä P'op Hagä Do metëeh doo:

“Aj'ÿy gó Kristo kas'ee wät.
Baad had'op do né hë Kristo P'op Hagä Do Sahee metëeh.
Ääs rahapäh.
Ta ky n'aa raheer'ood hõm badäk hahÿ häj n'aa babuuj sa hä.
Badäk hahÿ haw'ääts hë habong do wób rah'yy kae dák ta hä.
Hÿ pong jé ta wë tabasëek P'op Hagä Do an'oo bá.”

Ajyy j'ooj madäk doo me wedii do sa ky n'aa hahÿÿh

4 Baad ub P'op Hagä Do Sahee metëeh hahÿÿh: Hÿ jawén ta wób raberéd hõm da ër ky daheeh do Jesus ky n'aa. Raky daheeh da noo kanesa do sahee, Nesaa Do Yb karapee metëek doo. ² Ajyy j'ooj madäk doo me wedii do né hë metëek ta tii. Nes'aa däg sa h'yyb rawén hyb n'aa nap'eed wät taw'ääts hë hadoo do hä. ³ Ramejüü ji kanatëë. Ramejüü ji nawä ji nawäh ta nawë wób. Dooh taw'ääts hë tado bá ta ti rametëek doo. P'op Hagä Do pahuuj wät ta ti ji waa, ji tä, baad hadoo do ky n'aa hapäh do ky dah'eeh do ratsebé doo me ragadoo hyb

I Gereg kyy me ramaneëhnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'ÿÿt doo”, tahanäng pé ti Dijab.

n'aa. ⁴ Baad né hë sahõnh hë P'op Hagä Do pahuunh doo. Ti hyb n'aa dooh ji jesyk péh. Taw'ääts hë sahõnh hë ër gadoo P'op Hagä Do hä ër h'yyb tsebé doo me ji waa, ji tä hyb n'aa. ⁵ Sahõnh hë baad däg ta ti ji waa, ji tä, P'op Hagä Do tii da taky hadoo do hyb n'aa, ji waa ji tä ji ky n'aa etsëë do hyb n'aa na-ääj hë ta hä.

Nyy da Kristo Jesus karom baad hadoo do ji bahadoo do ky n'aa hahÿÿh

⁶ Ta ti ÿ mejüü doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä mama met'ëeg bá, Kristo Jesus karom baad hadoo do hado dák da õm. A h'yyb hejój n'aa Jesus ky n'aa ër ky daheeh doo. A h'yyb hejój n'aa baad hadoo do ky n'aa maky daheeh doo. ⁷ Mah'yyb ehód manä P'op Hagä Do nahapäh do sa panyyg hä, h'yy gatemah do sa panyyg hä. Mah'yyb ehód had'ÿÿt hë P'op Hagä Do karën do hä, baad takah'üüm hyb n'aa a h'yyb tym gó P'op Hagä Do karën doo. ⁸ Taw'ääts hë ji hub ji metëek ji karajan hyb n'aa. Taw'ääts hë ta bahänh ji ma kametëek P'op Hagä Do karën do hä. Baad ub ti ji hä wawëë hë ji bawät nä bá, hÿ pong jé ji awäd bá na-ääj hë. ⁹ Te hub né hë ta tii. Taw'ääts hë sahõnh hë ky daheeh. ¹⁰ Baad ub P'op Hagä Do karën do ër ma kametëek do hyb n'aa tak'ëp ër moo bok, tak'ëp ër ma metëek, baad ër baher'oot ta ky n'aa. Dooh ër h'yy gejë bë ta hä. P'op Hagä Do hedëb had'ÿÿt do hä ër h'yy kasadä. Sahõnh hë sa h'yyb tym dëeb tii. Jesus hä h'yy ka'eeh do ti ted'ëep. ¹¹ Mama met'ëeg, mamejõ na-ääj hë sa hä sahõnh hë õm ÿ ma erih doo.

¹² Man'oo õm raty n'aa gesyogg manä pahëew ná mabahadoo do hyb n'aa. Baad awäd, baad hadoo do maher'ood, baad ub ta wób makamahän, baad ub Jesus hä mah'ÿÿy kae, baad menyw a h'yyb tym, a hä Jesus hä h'yy ka'eeh do rahapäh hyb n'aa nyy da ji bad'oo, nyy da ji bawät. ¹³ ÿ kanajaa ná bá, ÿ karën maner'ood had'ÿÿt hë P'op Hagä Do kyy kerih do Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. Maher'ood sa hä ta ky n'aa. Mama met'ëeg sa hä. ¹⁴ Baad mahyb n'aa matakä P'op Hagä Do Sahee anoo do a hä mamoo wät hyb n'aa. A hä tabanoo tii, P'op Hagä Do ky n'aa rod a hä raheer'oot noo gó a hä tah'ÿÿb däng do mamoo wät do pan'aa, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa a nuu gó sa moo radatoonh ¹¹ noo gó. ¹⁵ Baad mamoo wäd ta ti õm ÿ mejüü doo. Ta hä had'ÿÿt hë h'yyb däg. Tii bá da, Jesus karën do hä a h'yyb kahüüm magyys hë tii b' sahõnh hë rabahapäh.

¹⁶ Baad kanä a daaj hë. Baad manä ti mameetëek doo, baad had'ÿÿt hë mameetëek hyb n'aa. Tii d' had'ÿÿt hë madoo bá, P'op Hagä Do ed'ëep da õm. Mameetëek do ky dah'eeh do na-ääj hë ted'ëep da nesaa do mahänh.

5 Manabuuj gedo manä ajyy wehëh hedoo doo. Kaja hë denaa hë mamaher'ood sa hä. A yb hadoo man'oo bá sa hä. Ajyy wanehëh ná doo, hanäm gó er'ood sa hä. A hÿÿj ky n'aa hadoo man'oo bá. ² ÿÿj wehëh hedo padëek doo, baad er'ood sa hä, a ÿÿn hë maber'oot doo da. ÿÿj wanehëh ná doo, baad er'ood sa hä. A änh ky n'aa hadoo man'oo bá. Baad had'op doo da mabad'oo sa hä.

Patug tema bong do sa ky n'aa hahÿÿh

³ Mamasaa ÿÿj patug tema bok do sa mab hë haj'eenh doo, wakään temah doo. ⁴ ÿÿnh patug tamah do ta taah nyy bá, ta tataah nyy bá, taw'ääts hë ti né hë mas'aa ta hä. Taw'ääts hë ti né hë mas'aa sa wakään, tii da P'op Hagä Do karën do hyb n'aa ji hä. Taw'ääts hë sa yb, sa ÿÿn, sa oow, sa hoonh ramasa. Raned'ëed is noo gó ramasa do paa ramebaanh do tii. P'op Hagä Do gen'aak tii d' ji adoo bá. ⁵ ÿÿnh patug tamah do wakään tamah doo, kamanasa doo, P'op Hagä Do hä tadaab yyy. P'op Hagä Do hä taky n'aa etsëë adëb bá, atsëm na-ääj hë tamasa hyb n'aa ta hä. ⁶ ÿÿnh patug tamah do ajyy hä had'ÿÿt h'yyb dák doo, edëb né paawä, dajëp do hadoo ta h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó.

⁷ Mamaher'ood patug temah doo, raky daheeh hyb n'aa ÿ mejüü doo, ta wób raky n'aa natapaa hyb n'aa sa hä. ⁸ Jé wakään näng péh, tamanasa do ta wakään, ta yb, ta ÿÿn nahag'ääs doo, teréd hõm Jesus ky n'aa ër h'yy kaha'eeh doo. Jesus hä h'yy kana'eeh do bahänh däg sa h'yyb nesaa do hä.

⁹ Ji erih ÿÿnh patug tamah do häd ji masa do pan'aa sa häd kerih do heen n'aa hä, 60 ta baab bahänh tabahadoo dák bá, ta patug makü wanadii do paah, ¹⁰ taky n'aa etsä bá baad hadoo do tamoo wät do hä, baad ub ta taah tawä bá, baad ta wób tagado bá ta tób bá, Jesus hä h'yy ka'eeh do tamasa bá, tat'ÿÿd mehüüm bá kas'ut doo, baad hadoo doo me ta wób tamasa bá. Tii d' tado bá ji erih ta häd ji masa do pan'aa heen n'aa hä.

¹¹ Taw'ääts hë dooh ji erii bá patug tema bong do wanehëh ná do sa häd ji masa do pan'aa heen n'aa hä. Aj'ÿÿ hä rah'ÿÿy kejäg bá sa häd ji erii dák do jawén paa bá paawä, reréd hõm da Kristo ma had'ÿÿt ramoo bok do paah, raketëë hyb n'aa p'aa hënh. ¹² Ti tahado bá sa daaj hë raky n'aa katakyyk baad nadoo doo me, pooj jé Kristo hä raky kajäk do raky keh'ÿÿt do hyb n'aa. ¹³ Moo nehøj padäg da patug temah do wób

II Tsimoot P'op Hagä Do asëew hõm do heen n'aa tii.

rawanehēh nā bā ji masaa bā. Boo kahah'ūūnh da ta wób sa tób hēnh. Ta wób da ranu mer'oot, ta wób da raheer'oot. Ta wób kyy hā da ranu toonh. Raheer'oot da ji naheer'oot doo. ¹⁴ Ti hyb n'aa hā ȳy pé taw'āāts hē patug tema bong doo, wanehēh nā doo, p'aa hēnh raketēē. Na metaah. Taw'āāts hē baad rabahag'āās sa tób yt haj'eenh doo. Taw'āāts baad had'yyt hē rababok, dooh ēr maji ky n'aa rejāā pé do hyb n'aa ēēr. ¹⁵ Ta ti y wén her'oot, ȳy patug tema bong do wób raberéd hōm do hyb n'aa Jesus hā rah'yy ka'eeh do paah. Nesaa Do Yb raky dahé dāk.

¹⁶ Ȳyñh Jesus hā h'yy ka'eeh doo, patug tamah do tanyy bā ta wakāān mahang, taw'āāts hē ti tahag'āās, tamasa. Dooh taw'āāts hē tado bā tadaab yb bā Jesus hā h'yy ka'eeh do wób sa wē. Jesus hā h'yy ka'eeh do wób ramasa ȳy patug tema bong doo, wakāān temah doo. Ta wakāān nyb bā, ti né hē hag'āās.

Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa ky n'aa hahȳyñh

¹⁷⁻¹⁸ Hahȳyñh da P'op Hagā Do baher'oot ta kyy kerih doo gó: “Taw'āāts hē ji anoo tiriig uuh tabawa booj yb hā, tiriig tahes'ooj hōm do ta moo me. Dooh ji noo maw'yyd dāg bā tanawa hyb n'aa”, ^I nāng mā P'op Hagā Do kyyh. “Taw'āāts hē moo bok do sa hā ramoo bok do sām ji banoo”, ^{II} nāng mā na-āāj hē ta kyy kerih do hā. Ti hyb n'aa na-āāj ji weh'ēēh, baad ji banoo Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa baad moo bok do sām, jé tak'ēp Jesus ky n'aa her'oot doo, Jesus hā h'yy ka'eeh do ma met'ēēk doo.

¹⁹ Mamaa newē manā Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa see raky n'aa tapa bā. Pawóp hē, tamawoob hē tado bā ti ky n'aa tapaa doo, ti mahyb n'aa matakā sa kyyh. ²⁰ Nesaa do Jesus hā h'yy ka'eeh do sa wahē n'aa see moo wād bā, ji nabuuj gedoo sahōnh hē sa matym gó, ta wób rajej̄ym hyb n'aa, nesaa do ramoo nabok hyb n'aa. ²¹ P'op Hagā Doo, Kristo Jesus, āās P'op Hagā Do pa hab'ēēh do na-āāj sa matym gó ōm ȳ mejūū baad maky daheeh hyb n'aa sahōnh hē sa hā ȳ mejūū doo. Taw'āāts hē baad ub a h'yyb sahōnh hē sa hā. Séd demuun maher'ood, séd demuun magado sahōnh hē a najiis rado bā, a najiis ranado bā na-āāj hē.

²² Mahyb n'aa jōh manā a moo madatoonh do ta see nuu gó, Jesus hā h'yy ka'eeh do wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa. Mahyb n'aa jōh bā, nepāh ōm ta h'yyb hata hado dāk nesaa do tamoo wāt do paa hā. Taw'āāts hē baad makan'yyh, baad had'yyt hē mabawāt hyb n'aa. ²³ Meēg had'yyt manā naēng. A nahēē hyb n'aa taw'āāts hē mahād ēēk na-āāj uwa bēēh hejōnh doo, mah'yy gamahȳyñh do hyb n'aa, mah'yy gamahȳyñh do badoo wāt hyb n'aa.

²⁴ Wyt ta maab hē nesaa do ta wób moo bok doo. Ji metyy do pooj jé, baad raboo bā ji bahapāh hyb n'aa, wyt ta maab hē nesaa do ramoo bok doo. Kejēn nā nesaa do ta wób moo bok doo. Ta jawén ká ji bahapāh. ²⁵ Ti hadoo né hē baad hadoo do hā. Wyt ta maab hē baad hadoo do ta wób ramoo bok doo. Ta wób baad hadoo do sa mo haj'aa, ta jawén ji bahapāh. III

Karom kanep'aak do Jesus hā h'yy ka'eeh do ky n'aa hahȳyñh

Taw'āāts hē sa karom kanep'aak do baad sa kariw n'aa rawehēē had'yyt hē, P'op Hagā Do ta wób raky n'aa narejāā hyb n'aa, ēr metēēk do raky n'aa narejāā hyb n'aa na-āāj hē. ² Dooh taw'āāts hē tado bā sa kariw n'aa raty n'aa gesyng bā séd demuun Jesus hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Taw'āāts hē ta bahānh ramoo bok sa kariw n'aa wē, sa wakāān rabahadoo do hyb n'aa, Jesus hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, sa hā rakamahān do hyb n'aa na-āāj né hē.

Mama met'ēēg ta ti a hā ȳ metēēk doo. Mamaheer'ood sahōnh hē sa hā raky daheeh hyb n'aa.

Taw'āāts hē ji h'yy gadajang ji wē hanāng do hā ky n'aa hahȳyñh

³ Jé te hub nadoo do ma metēēk péh, Jesus Kristo ēr Wahē N'aa ky n'aa ky nadaheeh péh, P'op Hagā Do ky n'aa ēr mahetēk do ky nadaheeh

I Dew-Teronom 25.4 II Rukas 10.7 III Nayyw hē ji nahapāh do hyb n'aa ta see pé noo gó ta wób sa h'yyb, dooh Paw-Ro karēn bā Tsimoot hyb n'aa jōh bā Jesus hā h'yy ka'eeh do wahē n'aa pan'aa tabasēm bā.

péh, ⁴ ta daaj hē ta hā hē tah'yy kasab'ee tii. Dooh tahapāh pé ta tii. Tak'ēp ta ti hedoo do ragen'aak kyy p'āā raky kedag bā. Nahēē hado dāk ta ti sa hā. Ta ti han'aa hyb n'aa jewēs doo, kep'uuk doo, ky n'aa rejāā doo, daap tah'yy ganāng do ta wób hā. ⁵ Ta ti hedoo do raky kedag had'yyt hē. H'yy gatema bok. Ta see hado dāk sa h'yyb. Dooh sa h'yyb tym gó baad hadoo do awād wād bā. P'op Hagā Do hā rawén h'yyb dāk, dajēēr hyb n'aa red'oo.

⁶ P'op Hagā Do karēn doo da ji aboo bā, tak'ēp baad hadoo do tanoo né ji hā, ji h'yy gadajaa bā ji wē hanāng do hā, dooh ji hyb n'aa hūūm bā ti bahānh. ⁷ Dooh ji manaa pé ji henāng noo gó. Dooh né hē ji mahūūm pé ji dajēp noo gó. ⁸ Ti hyb n'aa, taw'āāts hē baad ji tsebē ji waa nyy bā, ji saroor enā bā. ⁹ Ta wób, tak'ēp ma nāng do karēn do raky daheeh da Nesaa Do Yb sa hā h'yyb tatuk doo. Kadēē bēēh hadoo da sa h'yyb tym h'yy gatamah doo gó rakarēn do hā. Rah'yy karēn do nes'aa d' sa hā, ka-suud bong da, dooh d' rahyb n'aa jawyg wād bā sa hā, sa daaj hē rakawatsik da. ¹⁰ Dajēēr ji kamahān doo, hajōng nesaa do du n'aa do tii. Ta wób, dajēēr rakamahān do hyb n'aa, reréd hōm Jesus hā rah'yy ka'eeh doo, sa daaj hē rabahoop rakarehejāā doo, tak'ēp dajēēr rakarēn do hyb n'aa.

Taw'āāts hē P'op Hagā Do karēn do hā ji h'yyb dāk do ky n'aa hahȳyñh

¹¹ Ōm Tsimoot, P'op Hagā Do sii hawāt doo, tii d' madoo manāh. Baad hadoo do hā h'yyb dāg. P'op Hagā Do karēn do hā mah'yyb dāg. P'op Hagā Do hā h'yy kae had'yyt hē. Ta wób makamahān had'yyt hē. H'yy gajēē hōm manā P'op Hagā Do karēn doo da mabawāt do hā. Kaja hē denaa hē had'yyt hē er'ood ta wób sa hā. ¹² Jé tsyym kas'ȳy doo, tak'ēp né hē rawaj'aah raj'aa ketsē do sām ragadoo hyb n'aa. Ti hadoo ȳ karēn tak'ēp mah'yyb dāg Kristo karapee heh'āāt do mabahadoo hyb n'aa, edēb had'yyt do magadoo hyb n'aa, h̄y pong jé Jesus sii had'yyt hē mabawāt hyb n'aa ká. Ta ti hyb n'aa ōm P'op Hagā Do bats'yyt paa hajōk do ramaa newēē bā, baad ub mabaher'oot noo gó Jesus hā mah'yy ka'eeh doo.

¹³ P'op Hagā Doo, sahōnh hē badāk hahȳyñh hā hanāng do tabed'ēēp. Kristo Jesus ky kaneh'ȳyt baad hadoo do hā Pon-Sijo Pirato sii taber'oot noo gó. Ti hyb n'aa ká, P'op Hagā Doo, Kristo Jesus daheeh sa matym gó ōm ȳ mejūū hahȳyñh: ¹⁴ Baad mamoo wād ōm ȳ mejūū do hā, ōm raky n'aa natapaa hyb n'aa mamoo wāt do hā Jesus Kristo ēr Wahē N'aa matēēh bā ká. ¹⁵ Jesus Kristo matēēh da P'op Hagā Do an'oo bā, tah'yyb dāng noo gó. Ti né hē P'op Hagā Doo, sahōnh hē weh'ēēh doo. Jāām né hē ti sahōnh hē bag'āās doo. Sahōnh hē badāk hahȳyñh hā sa wahē n'aa. Hyb n'aa jewyk do sa wahē n'aa. ¹⁶ Sét né hē ti nadajēp doo. Ta bag tak'ēp gabarēēh do mahang tabawāt. Ti hyb n'aa dooh ji haja bā p'eets hē ta hā ji kaja bā. Dooh hapāh péh, tabad'op hē da ji ty gepēēh. Taw'āāts hē sahōnh hē raweh'ēēh tii. Taw'āāts hē né hē tak'ēp tahaj'ap doo me tabagāā had'yyt hē. Ȳy. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

¹⁷ Mamejō badāk hahȳyñh bā tak'ēp wekāp do sa hā, rah'yy kanasab'ee hyb n'aa. Maher'ood sa hā rah'yy kanasādā hyb n'aa sa ma hā. Nayyw hē tagawatsik tii. Ti hyb n'aa dooh ta hā ji h'yy kasadēē bā. Taw'āāts hē P'op Hagā Do hā rah'yy kasadā. Ti né hē tak'ēp hanoo do ji hā sahōnh hē ji karēn do ji h'yyb tsebē n'aa. ¹⁸ Mamejō wekāp do sa hā, baad hadoo doo, masa doo, sa wē hanāng doo me ramoo bong hyb n'aa. Taw'āāts hē hajōng do sa mo haj'aa taw'āāts hē hadoo doo. Taw'āāts hē wē bedoh do ramasa. ¹⁹ Tii d' radoo bā da, ti anāng da ta sām heh'āāt do nahānh do ragadoo do pan'aa h̄y pong jé P'op Hagā Do wē. Edēb had'yyt do ragadoo tii bā.

²⁰ Tsimoot, baad manā a hā P'op Hagā Do anoo doo. Baad kanā P'op Hagā Do panyng nadoo do daap kaher'oot do mahānh. Maky gado manā karēn do a hā ky kedak doo, “h'yy ganāng do ky n'aa” daap ramaneēēh do hā. ²¹ Ta wób raky dahé dāk ta ti ky n'aa, ti raberéd hōm Jesus hā rah'yy ka'eeh do paah.

Ȳ karēn P'op Hagā Do ky enyym bē hā. Jāām hē ká.

2 Tsimoot

1 Paw-Ro ȳ ti h̄ȳh, P'op Hagā Do karēn do hyb n'aa Kristo Jesus mejūū do see ȳ bahado dāk doo. Ȳ tamejūū ȳ baher'oot hyb n'aa ta wób sa hā, Kristo Jesus hā ji h'yy kae bā, h̄ȳ pong jé ta pa had'yyt hē ji bawāt da. Ti né hē ti ji hā taky n'aa enooh doo. ² Ōm ȳ edēng Tsimoot, tah ȳ hadoo doo, ȳ kamahān doo.

Ȳ karēn P'op Hagā Do ēr Yb, Jesus Kristo ēr Wahē N'aa na-āāj hē ky en'yym a hā. Ȳ karēn ōm rat'yid mehūn, baad ōm rah'yib n'yym.

Taw'āats hē h'yy ganajēng doo me ji gadoo ji ahoop do ky n'aa hahȳh

³ P'op Hagā Do wē ȳ h'yy gadajang a hyb n'aa. P'op Hagā Do wē ȳ moo wāt hēp ȳ hanām doo me, wahēh ȳ makū rabahed'oo do paa da. Ȳ hyb n'aa es'ee had'yyt hē ōm ȳ ky n'aa etsēē bā, adēb bā ȳ ky n'aa etsēē bā, atsēm ȳ ky n'aa etsēē bā. ⁴ Tak'ēp ȳ karēn ōm ȳ bahegāā paawā, tak'ēp ȳ tsebē hyb n'aa paawā. Hyb n'aa manabaan hā ȳ mabaoot do ēr ketyn hōm bā. ⁵ Baad ȳ hyb n'aa esee nyy da t'ōp madāk doo me mah'yiy ka'eeh Jesus hā. Ȳ hapāh, a hoonh Roots hād nāng do hadoo, a ȳyn Ew-Nis hād nāng do hadoo né hē mah'yiy kae dāk. ⁶ Ti hyb n'aa, taw'āats hē p'aa hēnh mah'yiy kadaw'uuh, baad mamoo wāt hyb n'aa P'op Hagā Do Sahee anoo do paa a hā, a nuu gó moh ȳy ȳ dasooh noo gó. ⁷ Ta ti ȳ wén nāng, P'op Hagā Do Sahee dooh ji ēȳm bā tan'oo bā. Ji h'yyb tym tahej'oonh, ta karēn do ji bahajaa hyb n'aa. Tanoo ji kamahān doo. Tanoo ji hā ji bahajaa hyb n'aa ji h'yy keb'aah nesaa do hā. ⁸ Ky hebyy manā Jesus ēr Wahē N'aa ky n'aa maher'oot do hā. Nu mebyy manā hēp ȳ n'aa, Kristo hyb n'aa ȳ radawāts gēēt do hyb n'aa. Taw'āats hē P'op Hagā Do hejój me mabahoop nemon ȳy ēr rarejā bā panyyg hanām do hyb n'aa. ⁹ P'op Hagā Do né hē ti ēr hed'ēep do paa banesaa do mahānh. Ɛr tasēēw hōm tsyt hē ta wē, takarēn doo da ēr babok hyb n'aa. Ji mo haj'aa jawén nado ji tabasēēw hōm. Ji tawén sēēw hōm, sahōnh hē tadu dahāng do pooj jé tii da takarēn do hyb n'aa. Kristo Jesus hyb n'aa taky enyym ēr hā, Ɛr takamahān, nes'aa né paawā ēēr. ¹⁰ H̄ȳy k̄ā, Kristo Jesus, ji h'yyb tym dēēb bahyng do hā Ɛr hā taky enyym, Ɛr takamahān, Ɛr hā tametēēh. Kristo ahāj jēng dajēb hejój paah. Ɛr da genyyh. Ta ky n'aa hanām do hā tametēēh Ɛr hā ji edēb had'yyt hē do tyw n'aa. ¹¹ P'op Hagā Do ȳ tasēēw hōm, ta ti ky n'aa rod, Jesus mejūū do na-āāj hē ȳ bahadoo hyb n'aa, ȳ ma metēēk hyb n'aa ta ky n'aa. ¹² Ti hyb n'aa ȳ bahoop ȳ radawāts gēēt doo. Ti hado né paawā ȳy, dooh ȳ hebyy bā ta ti hyb n'aa. Ȳ hapāh ta ti ta hā ȳ h'yy ka'eeh doo, Kristo. Baad ȳ bahapāh ta ti tahajaa baad tabahag'āas ta ky n'aa hā ȳ tanoo doo, tamatēēh bā k̄ā.

¹³ Menyuy had'yyt hē a h'yyb gó a hā ȳ ma met'ēēg wāt doo. Taw'āats hē hadoo do ky n'aa né tii. Taw'āats hē Jesus hā mah'yiy kae had'yyt hē. Taw'āats hē sahōnh hē makamahān had'yyt hē. Ɛr hajaa Jesus hā Ɛr h'yy ka'eeh, ta wób Ɛr kamahān, séd Ɛr h'yyb hedoo do hyb n'aa Kristo Jesus hā. ¹⁴ P'op Hagā Do Sahee Ɛr h'yyb gó hawāt do hejój me baad manā a hā P'op Hagā Do anoo do paah, ta ky n'aa, ta see hadoo tanadoo hyb n'aa da.

¹⁵ Mahapāh né hē, sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do Asija hād nāng do hāj n'aa bā hena do ȳ raberéd wāt. Pigeer, Emok hād enāh doo, ti na-āāj né hē ȳ reréd wāt.

¹⁶ Ȳ karēn Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do t'yid mehūn Onesip, ta tób yt haj'eenh do na-āāj né hē, hajōō nuu me ȳ h'yy gadajang tan'oo bā do hyb n'aa. Dooch tanu mebyy bā hēp ȳ n'aa, ȳ radawāts gēēt do hā. ¹⁷ Roma bā takajaa noo gó, baad ȳ tabesoos jé pad'yyt hē, ȳ tawyyd k̄ān. ¹⁸ Ȳ karēn Jesus Kristo, Ɛr wahē n'aa, t'yid mehūn Onesip hā, sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó. Baad mabahapāh né hē tak'ēp ȳ Onesip masa paa Epeso hād nāng do panang bā.

2 Ōm k̄ā tah ȳ hadoo doo, tak'ēp h'yy kahejój Jesus hā mah'yiy ka'eeh do hā. Ōm da Kristo Jesus h'yyb hej'oonh, ky enyym do hyb n'aa a hā. ² Ta ti maaaa napāh do ȳ metēēk doo, hajōk her'oot doo, ȳ karēn matab'ēēs ajyy baad hadoo do sa hā, ta wób rama metēēk hajaa doo k̄ā.

³ Warahén baad habok do raky daheeh sa wahē n'aa kyyh, ragadoo na-āāj hē rahoop doo. Ti hadoo taw'āats hē nemon ȳy magado Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ji ahoop do sa mo haj'aa, ji ky n'aa rarejāā do na-āāj né hē. ⁴ Warahén baad habok doo, dooh rah'yiy kawapēēn bā

warahén nadoo do ramoo bok do hā. Tii d' rawén d'oo, sa wahē n'aa rah'yiy en'yym do hyb n'aa. Ōm na-āāj hē, Jesus Kristo warahén n'aa hadoo mabahadoo do hyb n'aa, h'yy kawapēēn manā Jesus Ɛr wahē n'aa manejuū do hā. ⁵ Jé tsyym kas'ȳy doo, wajaah doo, dooh tagado bā j'aa ketsē do sām, kas'ȳy do ky n'aa jaw'yiyk do taky nadahē bā. Ti hyb n'aa taw'āats hē kas'ȳy doo, waj'aah do hadoo mabad'oo. Taw'āats hē baad maky daheeh Jesus ōm tamejūū doo. ⁶ Taw'āats hē jé gēēw gó tak'ēp moo wāt doo, pooj jé tagadoo ta joom s'ēēb. Taw'āats hē tii d' mabahadoo. Tak'ēp baad ub mama met'ēēg, mamaher'ood Jesus ky n'aa, ta sām magadoo hyb n'aa. ⁷ Mahyb n'aa newē ta ti a hā ȳ her'oot doo. Tii d' madoo bā, ōm P'op Hagā Do h'yy gan'yih sahōnh hē mabahapāh hyb n'aa takarēn doo.

⁸ Jesus Kristo mahyb n'aa es'ee, ganā wāt do dajēp do paa P'op Hagā Do an'oo bā, Dawi makū panaa paah. Ti ky n'aa hanām do rod n'aa ȳy. ⁹ Ti ky n'aa hyb n'aa ȳ rarahejāā, ȳ rawén moo maw'yid dāk haak sapuw hadoo doo me. Mo haj'aa dahej'ēep do hadoo ȳ ran'oo bā. Tii d' né paawā ȳ rabad'oo, P'op Hagā Do kyyh dooh takamaw'yid bā. Dooch mesoo péh. Ta ti awād had'yyt hē badāk hahȳ haw'āats hē. ¹⁰ Ti hyb n'aa ȳ gadoo né hē ȳ ahoop do sa mo haj'aa. Ȳ wén gadoo tii, P'op Hagā Do asēēw hōm do sa hyb n'aa, ramaa napāh hyb n'aa ta ky n'aa, sa h'yyb Kristo Jesus bed'ēep hyb n'aa, banām doo hēnh ta sii ta bag tak'ēp gabarēēh do mahang rababoo had'yyt hē hyb n'aa. ¹¹ Te hub né hē hahȳh:

Kristo hyb n'aa ji dajēb bā,
ta sii ji baboo dāk da.

¹² Ji gado bā had'yyt hē ji ahoop do Kristo hyb n'aa,
ji bag'āas da ta sii.

Kristo ji ky n'aa jejēn bā,
ji na-āāj hē ta ky n'aa jejēn da P'op Hagā Do hā.

¹³ Dooch né paawā baad ji awād bā had'yyt hē Kristo sii,
ji tahagāā had'yyt hē,
ji takamahān had'yyt hē.

Dooch tahajaa ta daaj hē taky keh̄ȳd bā.

Taw'āats hē ji moo wāt P'op Hagā Do gen'aak do ky n'aa hahȳh

¹⁴ Mamaher'ood ta wób sa hā a hā ȳ her'oot doo. P'op Hagā Do matym gó mamejō sa hā raky kaned'aak hyb n'aa kyy p'āā. Dooch baad tado bā ji ky kedak doo. Taw'āats hē nado ti maa new'ēē do sa hā. Tarejāā maa new'ēē doo. ¹⁵ Taw'āats hē baad mama met'ēēg P'op Hagā Do ky n'aa, P'op Hagā Do gadoo hyb n'aa mamoo wāt doo. Taw'āats baad hadoo do moo wēēd mabahadoo. Baad ȳ wén karēn mamoo wāt, manu maneyyng hyb n'aa mamoo wāt do hā, baad ub mama metēēk hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa.

¹⁶ Maaaa newē manāh, P'op Hagā Do nahapāh do her'oot doo da her'oot doo, daap hadoo do ky n'aa her'oot doo. Er'ood manā sa sii. Dewē hā magyys hē ta ti hedoo do rababoo dāk P'op Hagā Do mahānh. ¹⁷ Kah'ūūm rama metēēk doo, nahēē saraa ji hā ket'ēē hōm do hadoo. Ti hyb n'aa, awād manā sa mahang. Imenēw, Piret hād enāh do ta ti hed'oo do sa wób. ¹⁸ Reréd hōm baad hadoo do ky n'aa. Ɛr ganā wāt paah, sa nooh. Dooch ji ganā wāt bā ta jawén, sa nooh. Daap ta tii d' rama metēēk. Ti hyb n'aa sa kyyh maa new'ēē do wób dooh baad raky dahē booo P'op Hagā Do panyyg. ¹⁹ Tii d' nado P'op Hagā Do kyyh. Te hub né hē tii. Tahajaa ta kyy hā ji h'yy kasadēē bā. Dooch taky kah̄ȳd bā. Hahȳy da P'op Hagā Do kyy kerih doo: "Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hapāh ta hā h'yy ka'eeh doo." Hahȳy da ji tamejūū: "Taw'āats hē nesaa do mahānh dawēē rakan'yih Jesus sa wahē n'aa ramaneēēn doo."

²⁰ Tak'ēp ma nāng do tób bā ti anāng waa hood k'āats tēg gabarēēh do s'ēēb ta wób, k'āats tēg hawak do s'ēēb ta wób. B'aa s'ēēb, tsāng s'ēēb hedoo do ta wób. Ky n'aa gebah do s'ēēb, hanām do hood tii. Ky

1 Paw-Ro ky dawuh bā paawā tanahoop hyb n'aa, dooh paawā raky n'aa napēē bā Jesus ky n'aa. Dooch redēb bā tii bā P'op Hagā Do wē. Ti hyb n'aa Paw-Ro gadoo tahoop doo.

n'aa ganebah do s'ëeb, hanäm do hood nado tii. ²¹ Ti hadoo Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. Ji daaj hë baad ji kanä bä nesaa do mahänh, hanäm do hood hadoo ji. Hanäm do ji moo wät hyb n'aa, ji P'op Hagä Do asëew hóm tsyt hë. P'op Hagä Doo, ér Kariw N'aa ma hä ér hajaa ér moo boo bä tii bä, tsyt hë ér tabasëew hóm do hyb n'aa. ²² Ti hyb n'aa baad kanä pahëew h'yy hadoo do nesaa do hä mahänh. Taw'ääts hë baad hadoo do hä mah'yyb däg. Mahüüm had'yyt hë Jesus hä mah'yy ka'eeh doo. Mahüüm had'yyt hë P'op Hagä Do makamahän doo, a da hadoo do makamahän do na-ääj né hë. Mahüüm had'yyt hë a h'yyb hanäm do sa hä. Tii da y' karën mabad'oo ta wób sa sii, h'yyb näm doo gó Jesus hä raber'oot do sa sii.

²³ Mamaa newë manä daap ke'aanh doo, daap kaheer'oot doo. Mahapäh ti né hë du n'aa kawajään doo gó raky kedak doo. ²⁴ P'op Hagä Do sii moo heb'ook doo, Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa, taw'ääts hë dooh ky ked'aak do rado bä. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë sa h'yyb ramahüüm sahönh hë sa wë. Taw'ääts hë da baad rama metëek. Taw'ääts hë dooh renyyw hä h'yy gaënh doo. ²⁵ Taw'ääts hë kaja hë denaa hë rama metëek sa hä ganen'aak doo. Nepäh P'op Hagä Do h'yyb wareem bä, baad hadoo do ky n'aa rabahapäh, raky daheeh hyb n'aa. ²⁶ Ta tii kä baad däg p'aa hënh sa h'yyb tym hanäm do hä kä. Baad rakanä däk tii bä sa hä Dijab ¹ wadii do mahänh, tamesoo do paa mahänh. Ta ti hedoo do Dijab mesoo do paa hadoo, takarën do ramoo bok hyb n'aa.

Sahönh hë gawatsig hóm do pooj jé panyyg n'aa hahyÿh

3 Mahyb n'aa es'ee ti hahyÿh: Sahönh hë gawatsig hóm do pooj jé, tak'ëp da tanesaa ji hä. ² Sa hä hë had'yyt hë rahyb n'aa newëe da ti noo gó. Rahyb n'aa hüüm magyys hë da sa ma. Sa daaj hë raj'aa etsë da. Sa hä hë rah'yy kasab'ee da. P'op Hagä Doo, ta wób na-ääj hë raky n'aa rejää da. Sa yb, sa yÿn, dooh d' raky dahé bä. Dooh d' taw'ääts hë tado sa hä ragadoo doo. Dooh da P'op Hagä Do rawehëe bä. ³ Dooh da rakamahän péh. Maneban sa da hadoo do sa mo haj'aa. Ta wób da ranu mer'oot, raky n'aa rejää da. Dooh da sa h'yyb ramedug bä nesaa do hä. Dooh d' rat'yyd mehün péh. Sahönh hë da rarejää rakerën doo da. Dooh d' ragenaag bä baad hadoo doo. ⁴ Baad raky kenäw né paawä, ta wób da raky n'aa her'oot sa maji hä. Daap hë ragado nyh sa h'yyb tym. Sa daaj hë sa hä rabahajaa, sa hä. Rah'yy karën do rakamahän da. Dooh da P'op Hagä Do hä rakamahän bä. ⁵ P'op Hagä Do karën do ramoo bok ji edoo né paawä, j'ooj madäk doo me tii d' rabad'oo. P'op Hagä Do hejój raty n'aa ges'yyk. Dawëe kanä da ta ti hedoo do sa mahänh. ⁶ Ta ti rah'yyb wedii ragadoo hyb n'aa sa tób bä. Tii bä rahajaa rawedii yÿj wób h'yy gatamah doo, ta ti yÿj raky süüt hyb n'aa raser'oot doo. Ta ti hedoo do yÿj hajong sa hä nesaa doo, nesaa do jawén sa h'yyb tym bawät do hyb n'aa. ⁷ Ta ti hedoo do yÿj ta tii d' had'yyt rakerën rama kametëek, dooh paawä rahaja bä rah'yy kadawung bä baad hadoo do ky n'aa hä. ⁸ Ta ti hedoo doo ma matëe oow, baad hadoo do ky n'aa maji tii. Janes, Jäm häd enäh do hadoo tii, Mosees hä rah'yy kawapëen do paah. Baad nado wäd ta ti sa h'yyb tym. Dooh P'op Hagä Do karën wäd ta tii, heh'äat ub nadoo do hyb n'aa ta hä rah'yy ka'eeh doo. ⁹ Sahönh hë rah'yy genäh da sa hä. Ti hyb n'aa dooh da rahüüm bä ta bahänh. P'op hyb ub habok do paa hadoo da, Janes, Jäm häd enäh do paah.

Taw'ääts hë ji ky dahé had'yyt hë P'op Hagä Do panyyg ji hä rama metëek doo

¹⁰ Mahapäh né ti y' ma metëek doo, nyy da y' bawät do baad ub, h'ëed hyb n'aa y' bawät. Mahapäh né ti nyy da y' h'yy ka'eeh P'op Hagä Do hä, nyy da h'yyb jawyk doo gó y' bawäd wät, nyy da sahönh hë y' kamahän, nyy da h'yy ganajëe hóm doo me y' bawät y' rarejää né paawä. ¹¹ Mahapäh né hë nyy da y' rarejää, nyy da y' bahoop do sa mooh. Mahapäh né hë ti nyy da y' rano n'aa masoo panang Än-Tijoka, Ikonijo, Ris häd enäh doo bä. Sahönh hë ta ti y' ahoop do mahänh, y' rarejää do mahänh y' P'op Hagä Do ed'ëep. ¹² Sahönh hë P'op Hagä Do karën doo da hawät do karën doo, Kristo Jesus karapee rabahadoo do hyb n'aa, rarejää né da. ¹³ Nanäng ky nesaa doo, j'ooj madäk doo me ky ken'yym doo, ti bahänh däg da sa hä nesaa doo. Rawedii da ta wób, ta ti rawedii na-ääj né da sa hä. ¹⁴ Öm kä, baad maky dahé had'yyt hë y' karën, a hä rama metëek do paa hä. Mahapäh né ti baad a hä mama kametëek do paah, baad mabahapäh hyb n'aa öm ma metëek do paah. ¹⁵ Öm karapee noo gó öm rama met'ëeg wät tak'ëp hanäm do P'op Hagä Do kyy kerih doo. Ta ti öm

1 Gereg kyy me ramaneënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab.

tah'yy gan'yyh, mabahapäh hyb n'aa nyy da öm P'op Hagä Do bed'ëep Kristo Jesus hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. ¹⁶ Sahönh hë P'op Hagä Do kyy kerih doo, P'op Hagä Do né hë ti hanoo. P'op Hagä Do né hë ti h'yy gan'yyh raberih hyb n'aa. Ta tii hä baad ub panyyg hanäm do ji metëek. Ta tii hä ji metëek ta wób sa hä resöots hóm doo. Ta tii hä ji ma metëek ny hadoo do ji eréd hóm doo. Ta tii hä ji metëeh nyy da P'op Hagä Do karën doo da ji bawät. ¹⁷ Ti hyb n'aa kä, mamaa newë bä, raky dahé bä, baad né hë P'op Hagä Do karapee rabahajaa ramoo boo bä sahönh hë baad hadoo do P'op Hagä Do karën doo.

4 Kristo Jesus matëeh bä kä taky n'aa etyy da sahönh hë badäk hahyÿ hä habong doo, hedëp doo, dejëp do na-ääj hë. Ti awät do hyb n'aa, tadu doo do hyb n'aa tabag'ääs doo, P'op Hagä Do matym gó, Kristo Jesus matym gó na-ääj hë öm y' mejüü hahyÿh: ² Maher'ood panyyg hanäm do sahönh hë sa hä. Maher'ood sa hä rakerën bä ramaa newë bä, rakanarën bä na-ääj né hë. Maky geëm sa hä baad rana-boo bä. Manabuuj gedo baad nadoo do moo bok doo. Mah'yyb tsebé sa hä, baad hadoo do ramoo bok hyb n'aa. Taw'ääts hë h'yyb jawyg gó ma-ma met'ëeg sa hä. ³ Tii d' y' wén karën mabad'oo, ti awät do hyb n'aa ti noo gó dooh rakerën bä ramaa newë bä panyyg heh'äat ub do hä ma kamahetëk doo. Resoos da sa ma matëg n'aa, ragen'aak do rama metëek hyb n'aa sa hä. Tii da rawén d'oo, rah'yy karën doo da rababok do hyb n'aa. ⁴ Raty n'aa ges'yyk da baad hadoo do ky n'aa. Ramaa newë däg kán da panyyg daap menyh doo. ⁵ Öm kä, baad menyh had'yyt hë a h'yyb tym kä. Magado Jesus hyb n'aa ji ahoop do sa mo haj'aa, ji ahoop do ji raky n'aa rejää doo. Maher'ood Jesus ky n'aa hanäm do ta wób sa hä. Baad mamoo wäd. Magawatsiig hóm sahönh hë, a hä P'op Hagä Do anoo do mamoo wät do pan'aa. ⁶ Tii d' y' wén karën mabad'oo, edaa däk do hyb n'aa y' radaj'ëep. P'op Hagä Do hä y' kan'oo däk y' dajëp bä. ⁷ Tak'ëp wajaah doo, tsyym kas'yÿ do hadoo paa yÿh. Tak'ëp y' moo wäd wät Jesus ky n'aa y' her'oot do hä. Y' haja däk hä y' P'op Hagä Do karën doo. Tsyym kas'yÿ doo, wajaah do kajaa do hadoo yÿh. Dooh paa hëp y' y' eréd bä Jesus hä y' h'yy ka'eeh doo. ⁸ Hÿ jawén, p'aa hënh Jesus bahyng bä, y' gadoo da y' moo wät do sãm, P'op Hagä Do karën doo da y' moo wäd wät do sãm. Jesus Kristo, baad had'op doo, nes'öos doo me sahönh hë sa hä ky n'aa etyy doo, anoo da hä y' tii. Hä y' had'yyt nado tabanoo. Tanoo né da ta hä baad gad'aa do sa hä na-ääj né hë.

Tsimoot hä Paw-Ro maher'oot nyy d' rabad'oo ta hä ky n'aa hahyÿh

⁹ Y' karën paawä nyyw hë mabana wë yÿ, ¹⁰ Demas y' teréd wät do hyb n'aa. Badäk hahyÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do rah'yyb padëek do hä tah'yyb däg däk, takamahän kán, y' tawén eréd hóm. Tesaronika hënh tabahóm. Ér hÿj hadoo do Keresën häd näng do ahóm Garata häd näng do haj n'aa hënh. Tiit ahóm Dar-Masija hënh. ¹¹ Jääm né Rukas haym hata yÿ. Mabana bä da, y' karën mamana a sii Maah-Ko. Y' karën y' tamoo masa. ¹² Tikiko y' mejö hóm Epeso panang hënh tabahóm hyb n'aa, t'ii hënh tamasa hyb n'aa. ¹³ Mabana bä da mamana a sii saror y' hebaan doo, aj'yy Kar-Pos häd näng do wë y' eréd däk doo, panang Torowas häd näng doo bä. Mamana na-ääj hë ma kahé bäh kerih doo, kap'ööj däk doo. Mamana na-ääj hë ta byyh s'ëeb ta hä kerih do na-ääj né hë. Ta ti né tak'ëp y' karën ub doo.

¹⁴ Aresän, sapaar s'ëeb moo hew'ëet doo, hajong nesaa do tamoo wät hä yÿ. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa etyy da tii. ¹⁵ Baad mamatakä öm Aresän narejää hyb n'aa. Tak'ëp né hë tahy n'aa wareem Jesus ky n'aa ér her'oot do hä. Ér her'oot do maji né tii.

¹⁶ Jääm né hë pooj jé hä y' rakamaji do ky n'aa y' her'oot noo gó, tabad'op hë y' rahadaa hóm y' raky masa hyb n'aa paawä. Y' karën P'op Hagä Do mabaan hóm ti y' ramanasa doo. ¹⁷ Y' né paawä neheda sa hä, P'op Hagä Do ti y' tahada, y' tah'yyb hej'oonh. Ti hyb n'aa, sahönh hë Jesus ky n'aa y' hajaa y' her'oot sahönh hë Judah buuj nadoo do sa hä. Y' P'op Hagä Do ed'ëep y' radajëeb mahänh. ¹⁸ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do y' ted'ëep da sahönh hë nesaa do mahänh. H'yyb nyyw gó y' tamahüüm da hÿ pong jé tabag'ääs bä. Taw'ääts hë P'op Hagä Do ji j'aa etsëe had'yyt hë. Yÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë.

¹⁹ Mamaher'ood Pisiir, ta patug Akira daheeh, y' hyb n'aa esee sa hä. Mamaher'ood na-ääj hë Onesip, ta tób y' taj'eenh do na-ääj né hë, y' hyb n'aa esee sa hä. ²⁰ Eras baym Korin bä. Toropimo y' eréd sooh panang Mirét häd näng doo bä, nahëe näng do hyb n'aa. ²¹ Y' karën mahyb n'aa bawaad tabahahëem do pooj jé makajaa hyb n'aa babä. Ajyy Ew-buh, Pudén, Riin häd enäh doo, yÿnh Karaw-Dija häd näng doo, hajök ta wób Jesus hä h'yy ka'eeh do na-ääj hë, öm mä rahyb n'aa esee. ²² Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hä y' ky n'aa etsëe a h'yyb tym gó tabawäd had'yyt hë hyb n'aa. Y' karën P'op Hagä Do ky enyym sahönh hë bë hä. Jääm hë kä.

Tiit

1 Ý Paw-Ro, P'op Hagä Do karom seeh, Jesus Kristo mejüü do see ý ti hÿyh. Ý Jesus mejüü ý masa P'op Hagä Do asëew bong doo, baad ta hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, baad hadoo do ky n'aa P'op Hagä Do karën doo da ji bawät hanoo doo, rabahapäh hyb n'aa. ² Ta hä rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, baad hadoo do ky n'aa rabahapäh do hyb n'aa, P'op Hagä Do wë sa h'yyb tym nadajëp do ragada. Sahõnh hë tadu dahäng do pooj jé P'op Hagä Doo, wanadii doo, taky n'aa eno däk paa ji h'yyb tym hawäd had'yyt do ta wë. ³ Hÿÿ kã, tah'yyb däng do noo gó, ý ber'oot do hä P'op Hagä Do metëeh nanäng taky däng do paah. P'op Hagä Doo, ér h'yyb tym deëb h'yyb däng hä ýÿ, ý tamejüü, ta ky däng do ý baher'oot hyb n'aa, ý wén metëek ta wób sa hä. ⁴ Ý ky n'aa edëng òm Tiit, nemon ýÿ Jesus hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa tah ý hado däk doo. Ý karën P'op Hagä Do ér Yb, Kristo Jesus ér h'yyb tym deëb na-ääj hë ky en'ymm a hä. Ý karën baad òm rah'yyb n'ymm.

Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ji asëew hõm do ky n'aa hahÿyh

⁵ Òm ý eréd geët tsyt deëg hä Keret häd näng doo bã, baad nadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh do mahang hanäng do mabenäm hyb n'aa, tsyt deëg bã hanäng do panang bã Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa mabasëew hõm hyb n'aa òm ý mejüü do paa hadoo da. ⁶ Jáam hë masëew baad tawäd bã. Taw'ääts hë dooh rahapäh pé ta hä baad nadoo doo. Taw'ääts hë sét ub ta ýÿm Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa hä. Taw'ääts hë dooh ta ýÿm tawad'ii bã ýÿnh see sii. Ta taah kã, taw'ääts hë Jesus hä rah'yy ka'eeh. Taw'ääts hë dooh ta taah raky n'aa etsã bã nu meby n'aa näng do hä. Taw'ääts hë Jesus hä h'yy ka'eeh do wahë n'aa taah ky dah'eeh do sa yb hä. ⁷ P'op Hagä Do wë Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hagä n'aa moo wät do hyb n'aa, taw'ääts hë baad ub had'yyt hë tabawät, dooh rahapäh pé ta hä baad nadoo doo. Taw'ääts hë dooh h'yy kasab'ee do tado bã tii. Taw'ääts hë dooh kawaj'ään yb tado bã. Taw'ääts hë dooh jarakë hedoo do heëk do tado bã. Taw'ääts hë dooh kahep'uuk do tado bã. Taw'ääts hë dooh dajëer jawén hawät do tado bã. ⁸ Taw'ääts hë baad tagadoo ta wób ta tób bã. Taw'ääts hë baad hadoo do kamahän do tii. Taw'ääts hë kaja hë denaa hë ta h'yyb tamahüüm tabawät do hä. Taw'ääts hë baad hawät do ti ta wób sa wë. Taw'ääts hë tsyt hë P'op Hagä Do wë tabawäd had'yyt hë. Taw'ääts hë tah'yy keb'aah nesaa do hä. ⁹ Taw'ääts hë Jesus ky n'aa ér ma metëek do baad taky daheeh, tabahajaa hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa tama metëek ta wób sa hä, tabahajaa hyb n'aa tah'yyb en'ymm sa hä, raky daheeh hyb n'aa ky n'aa heh'äät ub do ky n'aa, tabahajaa hyb n'aa ky n'aa heh'äät do majÿi hä tametëeh res'òos doo.

¹⁰ Tii da ý wén erih, hajök rah'yy kawereem däk do hyb n'aa heh'äät ub do ky n'aa hä. Daap hadoo do rama met'ëeg kãn, ta wób rawedii. Ta ti hedoo do sa mahang hajök ji hä ramejüü Judah buuj ky n'aa jaw'yyk do mejüü doo da ji bawät. ¹¹ Taw'ääts hë ji ky meduuk ta ti hedoo doo. Ji wén meduuk, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób, sa panaa hë, raky dahé kãn do hyb n'aa nanäng ma matëg oow panyyg, baad rawén ky nadahé wät baad hadoo do ky n'aa hä. Dajëer ragahëen do hyb n'aa né hë ta ti rama metëek, nu meby n'aa nyy né paawã dajëer ji gahëen bã ta hyb n'aa. ¹² Hahÿÿ da tsyt deëg hä Keret häd näng do buuj seeh, noo ese do her'oot paa Keret buuj sa ky n'aa: "Noo kanesa had'yyt hë Keret buuj", näng mäh. "Tabanes'aa hedoo. Moo nehõj, tsyym nehõj, h'yyb nehõj. Ta bahänh haw'aa doo", näng mã ta kyyh. ¹³ Te hub né hë Keret buuj sa ky n'aa taher'oot do paah. Ti hyb n'aa manabuuj gedo Keret buuj Jesus hä h'yy ka'eeh do daap hadoo do ky dah'eeh doo, baad raky daheeh hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa, ¹⁴ raberéd hõm hyb n'aa Judah buuj panyyg ub hadoo doo, noo kanesa doo. Mamejõ reréd hõm hyb n'aa ajyy baad hadoo do ky n'aa ty n'aa ges'yyk do sa hä mejüü doo. ¹⁵ Baad tado bã ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó, baad däg sahõnh hë ji hä. H'yyb tym nasaa do hanäng do hä, Kristo Jesus hä h'yy kana'eeh do hä, sahõnh hë nesaa däg ta hä. Baad nado wäd ti sa h'yyb. Nesaa do rahyb n'aa newë had'yyt hë. Dooh rah'yy kamedug wäd bã nesaa do hä, baad nado wäd do hyb n'aa sa h'yyb tym. ¹⁶ P'op Hagä Do rahapëé né paawã m', sa nooh, ramoo bok do hä daap ramenyh ji bahapäh. Tak'ëp nesaa do ta ti

P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do ganen'aak. Dooh raky dahé bã P'op Hagä Do kyyh. Tabad'op hë baad hadoo do rahajaa pé ramoo boo bã.

Baad hadoo do ky n'aa ji tama metëek doo da ji bawät do ky n'aa hahÿyh

² Òm kã, taw'ääts hë baad hadoo do ky n'aa hana do mama met'ëeg Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä. ² Ajyy wehëh hedo padëek do sa hä mama met'ëeg, kaja hë denaa hë sa h'yyb ramahüüm hyb n'aa. Mama met'ëeg sa hä, baad rababok hyb n'aa, sa hä ta wób raweh'ëeh hyb n'aa. Mama met'ëeg sa hä, rah'yy keb'aah hyb n'aa nesaa do hä. Mamaher'ood sa hä, baad ub P'op Hagä Do hä rah'yy ka'eeh hyb n'aa, ky n'aa hanäm do baad ub raky daheeh hyb n'aa. Mamaher'ood sa hä, ta wób rakamahän hyb n'aa baad ub. Mamaher'ood sa hä, rah'yy ganejé hõm hyb n'aa P'op Hagä Do karën doo da ji bawät do hä. ³ Ti hadoo ýÿj wehëh hedo padëek do sa hä kã. Mamaher'ood, P'op Hagä Do karën up doo da rababok hyb n'aa, P'op Hagä Do hä had'yyt hë rah'yyb padëek hyb n'aa na-ääj né hë. Mamaher'ood sa hä, ta wób ranu maner'oot hyb n'aa. Mamaher'ood sa hä, jarakë hedoo do noo ranahadoo hyb n'aa. Taw'ääts hë baad hadoo do ti rametëek. ⁴ Tii bã kã rahajaa rama met'ëeg bã kã ýÿj wanehëh nã doo kã, sa patug, sa taah rakamahän hyb n'aa, ⁵ sa h'yyb ramesoo hyb n'aa baad nadoo do ji h'yyb karën do jawén ranabok hyb n'aa, baad rakan'yyh baad hadoo do hä rababok hyb n'aa, baad ramoo bok hyb n'aa sa tób bã, raky en'ymm hyb n'aa, sa patug raky daheeh hyb n'aa na-ääj né hë. Taw'ääts hë tii da ýÿj wanehëh nã do rabad'oo, sa hyb n'aa P'op Hagä Do ky n'aa ta wób raky n'aa narejãä hyb n'aa. ⁶ Hÿÿ kã, ajyy wanehëh nã do hä kã. Tak'ëp péj mamaher'ood sa hä, sa h'yyb ramesoo hyb n'aa ji h'yyb karën do jawén ranabok hyb n'aa. ⁷ Òm kã tii, taw'ääts hë baad hadoo do mamoo wäd had'yyt hë, a hä ta wób rahegãä bã, mabawät doo da rakarën rababok hyb n'aa. Mama met'ëeg P'op Hagä Do ky n'aa t'òp madäk doo me, j'ooj madäk doo me nado. Maky n'aa manesuj manã P'op Hagä Do ky n'aa mamet'ëeg bã. ⁸ Baad mama met'ëeg baad hadoo do ky n'aa, raky nasëm hyb n'aa òm, a majÿi hedoo do ranu mebyng hyb n'aa ranaw'yyt do hyb n'aa baad nadoo do ér ky n'aa. ⁹ Mamaher'ood sa karom kanep'aak do sa hä, sa kariw n'aa raky dahé had'yyt hë hyb n'aa sahõnh hä. Mamaher'ood sa hä, sa kariw n'aa rah'yyb en'ymm hyb n'aa. Mamaher'ood sa hä, raky ganadoo hyb n'aa sa kariw n'aa. ¹⁰ Mamaher'ood sa hä ranets'ëek hyb n'aa sa kariw n'aa ma. Taw'ääts hë baad ub rababoo had'yyt hë, sa kariw n'aa rah'yyb ganenäh hyb n'aa sa hä. Tii bã, sahõnh hë baad ramoo bok do hyb n'aa, baad ub ta wób rabaher'oot da P'op Hagä Doo, ér h'yyb tym deëb ky n'aa hä.

¹¹ Ta ti ý wén erih, tak'ëp P'op Hagä Do ky enyym ji hä tametëeh, nes'aa né hë paawã ji. Ti hyb n'aa, sahõnh hë badäk hahÿÿ bã habong do ta hä h'yy ka'eeh do tabed'ëep nesaa do mahänh, hÿ pong jé ta pa rababok hyb n'aa. ¹² Ji hä tak'ëp P'op Hagä Do ky enyym do hä, ji tametëek ji moo nawäd wät hyb n'aa P'op Hagä Do ganen'aak doo. Ji tametëek badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do h'yyb karën do ji beréd hõm hyb n'aa. Ji tametëek ji h'yyb ji mesoo ji h'yyb karën do jawén ji nawät hyb n'aa, baad hadoo do ji moo wät hyb n'aa, P'op Hagä Do karën do hä ji h'yyb däk hyb n'aa na-ääj né hë badäk hahÿÿ hä ji bawät nã bã. ¹³ Tii da ér babok, baad ér gada do hyb n'aa Jesus Kristo ta bag tak'ëp gabarëeh do mahang p'aa hënh takasee doo. P'op Hagä Do Sahõnh Hë Haj'ap Doo, ji h'yyb tym deëb né tii. ¹⁴ Ta daaj hë takan'oo däk dajëb hä ér hyb n'aa, sahõnh hë nesaa do mahänh ér tabed'ëep hyb n'aa, nesaa do ér h'yyb tym gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa, ta karapee baad hadoo do moo bok do karën do ér bahado däk hyb n'aa.

¹⁵ Taw'ääts hë ky n'aa jawyk doo me mama met'ëeg ta ti òm ý ma erih doo. Tak'ëp péj mamaher'ood sa hä raky daheeh hyb n'aa mama metëek doo. Manabuuj gedo nabuj keh'üüm doo. Man'oo òm raty n'aa gesygg manäh!

Baad hadoo do ji moo wät do ky n'aa hahÿÿh

3 Maher'ood Jesus hä h'yy ka'eeh do sa hä, raweh'ëeh hyb n'aa sa häj n'aa wahê n'aa, ta wób hagä n'aa hedoo do na-ääj né hê. Maher'ood sa hä, raky daheeh hyb n'aa ramejüü doo. Mamaher'ood sa hä, moo hahüünh doo gó ramoo boo had'yyt hê hyb n'aa baad hadoo doo.² Maher'ood sa hä, sa da hadoo do raky n'aa narejää hyb n'aa. Maher'ood sa hä, rakawanejän hyb n'aa ta wób sa wê. Taw'ääts hê raky en'yym ta wób sa wê. Taw'ääts hê baad raky n'aa en'yym ta wób sahõnh hê rah'yy kanasab'ee doo gó.

³ P'ooj ub, Jesus er nahapäh nä noo gó, er na-ääj hê dooh paa er h'yy genä bä. Dooh paa er ky daheeh péh. Er paa ta wób rawedii. Dooh paa er haja bä er eréd bä nesaa do ji h'yy karên doo, taw'ääts hê er ed'oo do paa er hä. Nesaa do had'yyt paa er ehat. Ta wób paa er hyb n'aa jewës. Er hyb n'aa ge'ëenh paa ta wób. Tii d' paa rabad'oo ênh er hä.⁴ Tii bä kä, ji takamahän doo, ji wê taky enyym do na-ääj hê P'op Hagä Do er h'yyb tym dëeb metëeh bä kä,⁵ er tabedëeb wät nesaa do mahänh. Baad hadoo do er moo bok do jawén nado er tabedëeb wät. Er tat'yyd mehïin do hyb n'aa er tabedëeb wät. Hahÿÿ da er tabedëeb wät: Nesaa do er h'yyb tym gó hanäng do tabawug hõm. P'aa hênh er henäng do hadoo tan'oo bä er h'yyb tym. Papuuj hado däk er babok tan'oo bä. Ta Sahee hejój me tii d' tabad'oo er hä.⁶ Ky n'aa etsëeh P'op Hagä Doo. Baad tabanoo ta Sahee er h'yyb tym gó, Jesus Kristo er h'yyb tym dëeb hyb n'aa.⁷ Baad er bahado däk ta matym gó P'op Hagä Do an'oo bä, taky enyym do hyb n'aa er wê, nes'aa né paawä eêr. Ta Sahee tabanoo er hä, ta taah er bahadoo hyb n'aa kä. Edëb had'yyt do er gadoo da hÿÿ kä, baad er bahapäh.⁸ Te hub né hê ta ti ÿ her'oot doo. Ti hyb n'aa, ÿ karên baad had'yyt hê mamet'ëeg ta ti ÿ her'oot doo, baad hadoo do P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh do ramoo boo had'yyt hyb n'aa. Baad né hê ta ti kametëek do ky n'aa sahõnh hê badäk hahÿÿ hä habong do sa hä.

Ta s'ee hênh ma met'ëek do sa ky n'aa hahÿÿh

⁹ Om kä tii, maaaa newë manä daap kaher'oot do Judah buuj wahê makü sa häd ketsén do hä. Awäd manä Mosees ky n'aa jaw'yyk do p'ää ky ked'aak do sa mahang, kawaj'ään gó ky ked'aak do sa mahang. Daap ti ta tii. Ji hä masa do nado tii. Ti hyb n'aa, maaaa newë manäh, awäd manä sa mahang, ÿ wén näng.¹⁰ Taw'ääts hê pawóp nuu me da maky meduuk jé daap rama metëek doo me séd h'yyb nehedo boo ran'oo bä Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Om raky nadahé nä bä, dawëë kanä da sa mahänh.¹¹ Ta ti hedoo do rah'yy kawereem kân baad hadoo do ky n'aa hä. Mahapäh né hê tii. Nesaa do had'yyt hê sa hä. Sa daaj hê raky n'aa ketyy nesaa do hä. Dooh baad rado bä P'op Hagä Do matym gó.

Tiit hä Paw-Ro kedëe hõm do ky n'aa hahÿÿh

¹² ÿ mejüü da Aretemas häd näng do a wê. Aretemas ÿ manejö bä, ÿ mejüü da Tikiko. A wê takajaa bä, ÿ karên, tahaja bä, nayyw hê mabana wê ÿÿ, Nikoporis häd näng doo bä. T'ii hênh ÿ h'yyb däng ÿ bahõm, tabahahëem do noo gó ÿ tabës hyb n'aa tii bä.¹³ Senas häd näng do hä kä, ky n'aa jaw'yyk do baad hapäh doo, Aporos daheeh ratsyym kasog bä tii b' naa, ÿ karên baad mamasaa sa hä mahajaa doo me. Man'oo sa hä rabatsëk do waa n'aa hedoo doo.¹⁴ Om had'yyt hê nado masa. Taw'ääts hê er wakään, Jesus hä h'yy ka'eeh do na-ääj hê rama kametëek baad hadoo do ramoo bok ramasa hyb n'aa bedoh do sa wê. Taw'ääts hê tii d' ji bad'oo daap ji aboo mahänh.

¹⁵ Sahõnh hê pa ÿ habok do om mä rahyb n'aa esee. Mamaher'ood sahõnh hê kamahän do ää hä, er wakään Jesus hä h'yy ka'eeh doo, ÿ hyb n'aa esee sa hä. ÿ karên P'op Hagä Do ky enyym sahõnh hê bë hä. Jáãm hê kä.

¹ Ta ti hedoo doo, dooh ji an'oo bä ta wób rama met'ëeg bä. Dawëë ji kan'yyh sa mahänh.

Piremon

1 Ý Paw-Ro, Kristo Jesus hyb n'aa radawäts geët doo, er hÿÿj hadoo do Tsimoot häd näng do daheeh om ää edëng Piremon, ää najiis, ää nemuun Jesus sii moo wät doo. ² Ää edëng na-ääj hë Jesus hä h'yy ka'eeh do a tób bā kahet'aa doo, ¹ er änh hadoo do Apija häd näng do na-ääj hë, aj'yy Akipo häd näng do na-ääj hë baad ää nemuun Jesus wë moo wät doo. ³ Ý karën P'op Hagä Do er Yb, Jesus Kristo Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do na-ääj hë ky en'yym bē hä. Ý karën baad bē rah'yyb en'yym.

⁴ Piremon, om ý ky n'aa etsēē bā, ý tsebee had'yyt hë P'op Hagä Do ý h'yy kaha'eeh do wë. ⁵ Ý tsebé, P'op Hagä Do karapee makamahän ý ky n'aa napäh do hyb n'aa, Jesus er wahë n'aa hä mah'yy kae had'yyt hë ý ky n'aa napäh do hyb n'aa na-ääj hë. ⁶ Ý ky n'aa etsēē om, Jesus hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad mabetséh had'yyt hyb n'aa sa hä, baad mabahapäh do hyb n'aa sahönh hë baad hadoo do Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do er hä tanoo doo. ¹¹⁷ Tak'ep ý h'yy gadajaa kän, tak'ep ý h'yyb tsebee kän wakän ýÿ, P'op Hagä Do karapee mah'yyp tsebé'ee do hyb n'aa.

⁸ Ti hyb n'aa ý eanah a hä mamoo wät hyb n'aa hahÿ a hä ý ky n'aa etsēē doo. Ý karën bā paawā, ý mejüü paawā om, Kristo mejüü do ý bahadoo do hyb n'aa. Ti hadoo né hë, dooh ý karën bā om ý mejō bā. ⁹ Om ý kamahän do hyb n'aa ý eaaj ub a hä. Ý Paw-Ro, ý wah'ëē däg kã, Kristo Jesus hyb n'aa radawäts geët doo, ¹⁰ ý etsēē a hä, baad magado Onesim p'aa hënh a wë takajaa bā. ¹¹¹ Tah ý hado däk tii, Jesus hä tah'yyp kae däk do hyb n'aa, Jesus ky n'aa ý baher'oot do hyb n'aa ta hä ý radawëes doo

I Ta tób bā rawén kahet'aa, Jesus rahyb n'aa esee do hyb n'aa. II Hahÿÿ da na-ääj hë jí hajaa jí erii bā tég nad'ëed is do 6: "Ý ky n'aa etsēē om, ta wób hä mamaher'oot hyb n'aa Jesus hä jí h'yy ka'eeh do ky n'aa, baad mabahapäh hyb n'aa sahönh hë baad hadoo do Kristo hyb n'aa er hä P'op Hagä Do an'oo däk doo." III Piremon karom ti Onesim, kejën hóm do ta mahänh.

gó. ¹¹ P'ooj ub dooh baad ub Onesim moo wäd bā a wë. Hÿÿ kã baad tamoo wät da a wë. Baad tamoo wät wë ý na-ääj né hë.

¹² Ý mejō nã a wë p'aa hënh. Tak'ep ý kamahän tii, hä ýÿ ý kamahän doo da. ¹³ Taw'ääts hë paawā tabaym pa ýÿ, a jawén buuj ý tamasa paawā babā, Jesus hyb n'aa ragadahew'ëes doo gó ý ag'ëed nuuj jé.

¹⁴ Dooh ý karën bā pa ý a karom tayyw bā makanarën bā. Ý karën doo da nado. Makarën bā ti ý mamasa. ¹⁵ Nepäh P'op Hagä Do an'oo bā Onesim ahóm dó a mahänh, a pa had'yyt hë hÿÿ kã tabawät hyb n'aa. ¹⁶ A karom had'yyt hë nado wät ta tii. A hÿÿj hado däk hÿÿ kã Jesus hä tah'yyp ka'eeh do hyb n'aa. Er wakään, er kamahän do hado däk hÿÿ kã ti Onesim. Tak'ep ý kamahän né paawā, om ta bahänh da makamahän. A karom makamahän do had'yyt hë nado. A wak'ään däg hÿÿ kã Jesus hä tah'yyp ka'eeh do hyb n'aa.

¹⁷ A h'yyp hata hadoo ý bahadoo bā a hä, tii bā ý karën paawā ý magadoo doo da né hë magado Onesim. ¹⁸ Baad nadoo do a hä Onesim an'oo bā paah, ta küüt nyy bā a wë, ý d' hep'aak. ¹⁹ Daj ý né hë ý berih hahÿ moh ýÿ me, mabahapäh hyb n'aa ý erih do hä, ý ep'aak né da tii. Ý ep'aak né da, mahapäh né hë ti anäng a küüt hadoo wë ýÿ, Jesus hä mah'yyp kae däk do hyb n'aa hëp ý n'aa. ²⁰ Ti hyb n'aa kã, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hyb n'aa ý karën paawā baad magado Onesim. Mah'yyp tsebé ýÿh, häj ý mabahadoo do hyb n'aa Kristo hä er h'yy ka'eeh do hyb n'aa. ²¹ Hahÿ ý wén erih, hä ýÿ pé mamoo wät né hë da a hä ý etsēē doo. Ý etsēē do bahänh né da man'oo bā ý hapäh. ²² Sét hë ý etsēē nã a hä: Ý karën paawā mabenäm a tób gawakō see ý gagä péh. Ý gada da ý ran'oo bā ý bahóm ý radawäts geët doo gó naa, P'op Hagä Do hä bē ky n'aa etsēē do hyb n'aa. P'op Hagä Do maa napäh bē ky n'aa etsēē doo.

²³ Epararas, pa ý Kristo Jesus hyb n'aa radawäts geët doo, om tahyb n'aa esee mäh. ²⁴ Maah-Ko, Aris-Tako, Demas, Rukas nemon ýÿ Jesus ky n'aa her'oot doo, om rahyb n'aa esee mäh. ²⁵ Ý karën Jesus Kristo, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym bē hä. Jääm hë kã.

Eberew

Āās sa bahānh P'op Hagā Do T'aah ky n'aa hahȳh

P'ooj ub, hajōō nuu me ēr wahē makūūh ^I hā P'op Hagā Do ma-her'oot ta ky n'aa rod rahe'oot do hā. Ta see hadoo tamaher'oot paah, ta see hadoo tamaher'oot ta see pé noo gó. ² H̄ȳ kā, da hē kā, ta T'aah hā ēr tamaher'ood kán. Ta T'aah mo haj'aa hā P'op Hagā Do pahuuj wāt paa badāk hahȳh, wē, sagōōh, pap̄ȳj, kamarab na-āāj hē. Sahōnh hē ta wē hanāng do ta T'aah gadoo da P'op Hagā Do ky dāng. ³ Ta T'aah hā P'op Hagā Do kabaj'aa do kametēēh. Ta Yb, P'op Hagā Do hadoo né hē tii. Ta kyyh tak'ēp hejooonh doo me sahōnh hē tapahuuj wāt do tamatakēē, baad tabahado had'yyt hē hyb n'aa, baad tanado mahānh. Nesaa do ēr h'yyb gó hanāng do tado hōm do jawén paa bā, h̄y pong jé, P'op Hagā Do hub hēnh, takaweh'ēēh doo bā tabaso kán, P'op Hagā Do bag'āās doo bā. ⁴ Āās sa bahānh ti tanu gadāg kán, tak'ēp tahyb n'aa jawyng dāk do hyb n'aa āās sa bahānh P'op Hagā Do an'oo dāk do hyb n'aa. ⁵ Āās sa bahānh tawén hadoo, dooh “Tah ȳ ōm. A yb ȳ hado dāk naga hē”, ^{II} P'op Hagā Do anoo bā āās sa hā. Dooh na-āāj hē āās hā “Ȳ né da a Yb, ōm kā Tah ȳ”, ^{III} tanoo bā. Ta T'aah hā ti tabaher'oot. ⁶ Ta kyy kerih do bód see hā hahȳh da P'op Hagā Do kyyh badāk hahȳh hā ta T'aah wah'ēēh hadoo do tamejūū noo gó:

“Ȳ karēn sahōnh hē āās raweh'ēēh.” ^{IV}

⁷ Āās ky n'aa hā kā hahȳh da P'op Hagā Do kyyh:

“Āās karom ȳ, tabahēm do hadoo rabahadoo ȳ an'oo bā. Tēēg hōō hadoo ȳ an'oo bā na-āāj hē karom ȳ hā”, nāng ta kyyh. ^V

⁸ Ta T'aah ky n'aa hā kā hahȳh da P'op Hagā Do kyyh:

“Ōm da tabagā n'aa had'yyt hē, P'op Hagā Doo. Mabag'āās do hā baad mamoo wāt. ⁹ Baad hadoo do ti makamahānh doo. Tak'ēp maganen'aak taw'āāts hē nadoo doo. Ti hyb n'aa P'op Hagā Doo, mah'yy kaha'eeh doo, ōm tasēēw hōm, tak'ēp mah'yy gadajang tan'oo bā a hata mahānh.” ^{VI}

¹⁰ Hahȳh da na-āāj hē P'op Hagā Do kyyh ta T'aah ky n'aa hā:

“Tak'ēp Hyb N'aa Jawyng Doo, ōm né ti sahōnh hē tadu dahāng noo gó badāk hahȳh, wē, pap̄ȳj, kamarab, sagōōh na-āāj hē pahuuj wāt doo. ¹¹ Ta ti sahōnh hē gawatsik da. Tii d' nado ōm. Ōm da awād had'yyt hē. Ji saroor ahānh do hadoo badāk hahȳh, wē, pap̄ȳj, kamarab, sagōōh na-āāj hē. ¹² Ji hatsé ji apōōs doo da mabad'oo da sa hā. Mawareem da, ji saroor ji wareem doo da. Tii d' nado ōm. P'ooj ub mabawāt doo da, tii da mabawād had'yyt hē da. Dooh makawareem bā. Ōm da awād had'yyt hē.” ^{VII}

¹³ Dooh noo gó āās sa hā P'op Hagā Do her'ood bā:

^I Eber buuj sa wahē makūū tii. Ta wakān tama erih do hyb n'aa, ēr wahē makūūh ^{II} Saaw-Mo 2.7 ^{III} 2
^{Samuélw 7.14 ^{IV} Dew-Teronom 32.43. Saaw-Mo 97.7V Saaw-Mo 104.4}
^{VI Saaw-Mo 45.6-7 ^{VII} Saaw-Mo 102.25-27}

“Aso hup ȳ hēnh, si ȳ mabag'āās hyb n'aa a majī ȳ nes'ēēm bā kā.” ^{VIII}

¹⁴ Āās kā, sahee hedoo doo, P'op Hagā Do mejūū do moo bok do tii. P'op Hagā Do mejūū ramasa hyb n'aa ta jawén ta wē hedēp doo.

Ti hyb n'aa kā, āās sa bahānh Jesus bahadoo do hyb n'aa, ² taw'āāts hē ta bahānh baad ub ēr hyb n'aa matakēē ta ky n'aa hanām do ēr maa napāh do hā, ta s'ee hēnh, dawēē ta mahānh ēr h'yyb nawāt hyb n'aa. ² Ky n'aa jaw'yyk né hē P'op Hagā Do kyyh p'ooj ub āās Mosees sa hā ratab'ēēs doo. ^{IX} Sahōnh hē ta ti ky nadah'eeh doo, ty n'aa ges'yyk doo, raky nadaheeh do pénh né hē ragadoo paa baad nadoo do ta sām. ³ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, dooh da ēr kedēēb bā P'op Hagā Do ji tarejāā do mahānh, tak'ēp baad hadoo do ēr ted'ēēp do ky n'aa hā ēr hyb n'aa manatakā bā, ta hā ēr hyb n'aa nap'eed bā. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyng Do né hē ti pooj jé sa hā tamaher'oot do ta ti ji ted'ēēp do ky n'aa. Ta jawén, Jesus kyyh maa napāh doo, te hub né hē tii, rametā kán ēr hā kā. ⁴ Ēr hā ramaher'oot noo gó, ta metēē n'aa me, meuj n'aa nāng doo me, tapehuunh doo me na-āāj hē P'op Hagā Do metā kán te hub né hē tii. Ta Sahee hā hana do ji hajaa doo, tah'yyb dāng doo da ji hā tanoo doo, ta tii me na-āāj hē tametēēh ta tii.

Ēēr, ta wakān bahadoo Jesus hado dāk do ky n'aa hahȳh

⁵ Bē ȳ maher'oot hahȳh: Dooh āās sa hā tado bā P'op Hagā Do an'oo dāk rabag'āās hyb n'aa ta ti papuuj hedoo do ta karapee rababok doo bā, ta jawén hawāt doo, ta ky n'aa babā bē ȳ ma erih doo. ⁶ Dooh āās hā tan'oo bā ta ti rabag'āās. Ti anāng P'op Hagā Do kyy kerih doo gó hahȳh da ta her'oot doo:

“Dooh its ti ajyy.

Ti hadoo né hē sa hā mahyb n'aa eese, P'op Hagā Doo.

Dooh its badāk hahȳh hā habong doo.

Ti hadoo né hē mahag'āās sa hā.

⁷ Āās hyb n'aa jewyng do yd jé kanahēn d'os hē ajyy rahyb n'aa jewyng man'oo bā. ^X

Ti hadoo né hē, tak'ēp rahyb n'aa jew'yyk, tak'ēp rakawehēē dāk man'oo bā.

⁸ Sahōnh hā rabag'āās man'oo bā”, ^{XI} nāng mā ta kyyh.

Sahōnh hā rabag'āās P'op Hagā Do an'oo bā kā, dooh mad'aak pé rabanag'āās péh. Tii d' tahado né paawā, da hē dooh ēr hapēē nā bā sahōnh hā rabag'āās. ⁹ Ta ti nepā né paawā ēr hā, ēr hapāh Jesus, ta hā ta ti kerii dāk do paa kaja dāk doo. Āās hyb n'aa jewyng do yd jé Jesus bahadoo do P'op Hagā Do an'oo bā paah, ji wē P'op Hagā Do ky enyng do hyb n'aa sahōnh hē sa hyb n'aa tadajēp hyb n'aa. H̄ȳ kā, tahob wāt do hyb n'aa paa dajēb, tak'ēp Jesus hyb n'aa jawyng dāk, tak'ēp takawehēē dāk.

¹⁰ Taw'āāts hē né hē P'op Hagā Doo, sahōnh hē tahana doo, ta hyb n'aa sahōnh hē hawāt doo, Jesus hā tabad'oo doo: Jesus ahoop do hyb n'aa baad had'op Jesus wén hado kán tan'oo bā, hajōk badāk hahȳh hā habong do P'op Hagā Do taah hedoo doo, ta sii ta bag tak'ēp gabarēēh do mahang rababoo padēēk hyb n'aa kā. Jesus sa h'yyb tym dēēb P'op Hagā Do wē. ¹¹ P'op Hagā Do hanaa né hē Jesus, tsyt hē P'op Hagā Do wē ji bawād dāk hanoo doo. Ti hanaa na-āāj hē ji, tsyt hē P'op Hagā Do wē haboo dāk doo. Sét hanaa né hē ēēr. Ti hyb n'aa dooh Jesus nu mebyy bā “wakān haa” tanoo bā ēr hā, ¹² hahȳh da ta Yb hā tabaher'oot noo gó:

“Ȳ maher'oot da a ky n'aa wakān haa sa hā.

Ōm ȳ ma ejām da sa hōō gó, a hyb n'aa rakahet'aa doo bā.” ^{XII}

^{VIII Saaw-Mo 110.1 hā takerii dāk tii. Ta T'aah hā tabaher'oot ta tii. ^{IX P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do tii, pā gatsebak do hā kerih do paah. ^{X Hahȳh da na-āāj hē tahajaa ji erii bā: “Banadawēēt do noo gó, āās hyb n'aa jewyng do yd jé man'oo bā ajyy rahyb n'aa jewyng.” ^{XI Saaw-Mo 8.4-6 ^{XII Saaw-Mo 22.22}}}}}

¹³ Hahÿy da na-ääj hē ta kyyh: “Ta hā da ŷ h'yy kasadā”, ^I nāng mäh. Tii bā ahōm nā ta kyyh: “Gēēt hahÿ ŷÿ, karapé haa sa sii, hā ŷ P'op Hagā Do anoo doo”, ^{II} nāng mäh.

¹⁴ Ta karapee ramajyyw enāh do hyb n'aa, radab enāh do hyb n'aa, sa da hadoo Jesus bahado dāk. Tii d' tawén d'oo tadajēp doo me tagawat-siig hōm hyb n'aa Dijab, ^{III} dajēb hejój wē nāng doo, ¹⁵ ēr tabed'ēep hyb n'aa kā ji dajēp ji jeÿÿm do mahānh. Dajēb ji jeÿÿm do hyb n'aa, sa karom hē ŷÿm doo gó habok do hadoo paa ēr p'ooj ub. Jesus ēr tabedēēb wāt hÿy kā, baad ub, neÿÿm doo gó ēr babok hyb n'aa kā. ¹⁶ Wyt ta maab hē: Aj'yy Jesus wén hado dāk, Abaraām panaa hedoo do tamasa hyb n'aa. Doo hāās tamasa do hyb n'aa tado bā tii. ¹⁷ Ta wakān hed'op tawén hado dāk, sa ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat tabahadoo hyb n'aa P'op Hagā Do wē, sa hā t'yyd mehīn doo, P'op Hagā Do wē baad had'yyt hē moo wāt doo. Sa da hadoo tabahado dāk paah, tadajēp doo me nesaa do ēr moo bok do tabado hōm hyb n'aa. ¹⁸ Jesus ahob wāt do hyb n'aa ta hā Dijab h'yyb tatuk noo gó, Jesus hajaa tamasa bā ji, da hē Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo. Tahapāh nyy da ji tamasa.

Mosees hyb n'aa jawyk do bahānh Jesus hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahÿÿh

³ Ti hyb n'aa wakān haa hedoo doo, tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēēw bong doo, ta jawén, hÿ pong jé ta pa bē babok hyb n'aa, taw'āats hē Jesus hā bē hyb n'aa matakā. P'op Hagā Do ky n'aa rod ēr wē tamejūū do tii. Ēr ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat P'op Hagā Do wē. Ti né hē ēr h'yy kaha'eeh doo. ² Sahōnh hē ta hā P'op Hagā Do mejūū do Jesus moo wād wād had'yyt hē, p'ooj ub Mosees moo wād wāt doo da sahōnh hē P'op Hagā Do tób n'aa yt hā. ^{IV3} Mosees hyb n'aa jawyk do bahānh Jesus hyb n'aa jawyk. Panyyyg ky n'aa gó bē ŷ mah'er'oot: Tób ky n'aa etsēēh do bahānh tób tama do ky n'aa etsēēh. ⁴ Any né paawā sahōnh hē tób tahem'aa doo, ti bahānh ti P'op Hagā Doo, sahōnh hē mo haj'aa nāng doo. ⁵ Mosees kā, P'op Hagā Do karom, baad tamoo wāt paa sahōnh hē P'op Hagā Do mejūū doo, tób ta yd kah-esé do hā. Mosees moo wāt do paa ta metēē n'aa P'op Hagā Do T'aah ky n'aa hā. ⁶ Kristo hā kā, P'op Hagā Do T'aah, baad tamoo wāt P'op Hagā Do tób n'aa hadoo do hā kā. Ēēr, Kristo hā h'yy ka'eeh do ti ta tób hadoo doo, neÿÿm doo me ēr gadaa bā had'yyt hē ēr hā taky dāng doo. Ēr h'yy ganējē hōm bā ēr pooj jé ēr gada do hā, ēr kasab'ee do hā.

Taw'āats hē dooh ji aba bā ji h'yyb ky n'aa hahÿÿh

⁷ Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do kyy kerih do hā ta Sahee her'oot doo da:

“Da hē, P'op Hagā Do kyyh bē maa napāh bā, ⁸ bē aba manā bē h'yyb, P'op Hagā Do wē rah'yy kawereem do paa da, banawāng doo bā P'op Hagā Do rametty noo gó. ⁹ Ta tii bā bē wahē makū ŷ ramehet'yy, 40 ta baab noo gó rahapēē né paawā kabaj'aa do ŷ moo wād wāt do sa mahang. ¹⁰ Ti hyb n'aa ŷ kawajāān paa nanāng sa wē. Hahÿÿ d' paa ŷ her'oot sa ky n'aa, ‘Ta s'ee hēnh had'yyt hē sa h'yyb bawāt. Doo hākarēn bā rabok bā ŷ karēn doo da’, nāng paa kēh ŷÿ. ¹¹ Ti hyb n'aa ŷ kawajāān doo me, ky kaneh'ÿÿt doo me, ŷ ky dāng hahÿÿh: ‘Doo hā da ŷ an'oo bā ŷ benām doo bā rajēē pā bā. Doo hā da ŷ an'oo bā rakamehāāg ŷ ky dāng doo bā’, ^{VI} nāng P'op Hagā Do kyyh.

¹² Wakān haa hedoo doo, bē hyb n'aa matakā nesaa bē h'yyb nahadoo hyb n'aa. Bē hyb n'aa matakā bē h'yyb kanae mahānh, P'op Hagā Do hawād had'yyt do bē neréd mahānh. ¹³ Taw'āats hē bē sahōnh hē bē h'yyb enāw bē da hadoo doo, da hē ji P'op Hagā Do bats'yyt nā bā, bē see ta h'yyb baa mahānh nesaa do tamoo wāt do ta hā wādii do hyb n'aa. ¹⁴ “Bē hyb n'aa matakā P'op Hagā Do bē neréd mahānh”, ŷ wén mejūū bē hā, Kristo h'yyb hataa ēr bahado dāk do hyb n'aa. Kristo h'yyb hataa né hē ēēr, baad had'yyt hē ēr h'yy kasadēē bā ta hā, pooj jé ēr du doo noo gó baad ēr h'yy kasadā doo da. ¹⁵ Hahÿ tabaher'oot bā, “Da hē,

I Isajas 8.17II Isajas 8.18 III Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahañāng pé ti Dijab. IV Tób P'op Hagā Do yd kahesé do pan'aa P'op Hagā Do ky gabuuj gó Mosees tamaa sooh do apāh ti P'op Hagā Do tób n'aa P'op Hagā Do tób n'aa

V Hahÿÿ da na-ääj hē tahajaa ji erii bā tii: “Mosees kā, P'op Hagā Do karom, baad tamoo wāt paa sahōnh hē P'op Hagā do mejūū do P'op Hagā Do karapee tabahag'āās bā. Mosees moo wāt do paa ta metēē n'aa P'op Hagā Do T'aah ky n'aa hā.” VI Saaw-Mo 95.7-11.

P'op Hagā Do kyyh bē maa napāh bā, bē aba manā bē h'yyb, P'op Hagā Do wē rah'yy kawereem do paa da”, ^{VIII6} jaa ti P'op Hagā Do kyyh maa napāh doo, ta wē h'yy kawereem doo? Sahōnh hē Esit hāi n'aa bā naa Mosees manyy doo né hē tii. ¹⁷ Jaa wē P'op Hagā Do kawajāān 40 ta baab noo gó? Nesaa do moo bok do wē takawajāān. Banawāng doo bā daap sa kamag baboo hōm. ¹⁸ Jaa hā ta ky kaneh'ÿÿt doo me P'op Hagā Do ky hadoo: “Doo hā da ŷ an'oo bā da ŷ benām doo bā rajēē pā bā. Doo hā da ŷ an'oo bā rakamehāāg bā pa ŷÿ?” Ky nadah'eeh do hā ta ky dāng tii. ¹⁹ Rah'yy kana'eeh do hyb n'aa né hē rawén nahajaa rajēē pā bā P'op Hagā Do benām doo bā, ēr hapāh.

Ti hyb n'aa, tanahānh nā do hyb n'aa ji P'op Hagā Do ky n'aa ⁴ enooh doo, tabenām doo bā ji h'yyb tym kameh'āāk doo, taw'āats hē h'yyb eÿÿm doo me baad ēr hyb n'aa matakēē, bē see nes'ōōs hyb n'aa tii. ² Ta tii d' bē ŷ wén maher'oot, banawāng doo bā sa hā ramaher'oot do paa da, ēr hā na-ääj hē ramaher'oot P'op Hagā Do panyyyg hanām doo. Nanāng dooh ragado bā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo, raky nadaheeh do hyb n'aa sa wób ky dah'eeh doo da. ^{VIII3} Ēēr kā, P'op Hagā Do panyyyg hanām do ky dah'eeh doo, ēr gadoo da P'op Hagā Do hanaa ji h'yyb tym kameh'āāk doo. Ky nadah'eeh do sa ky n'aa kā hahÿÿ d' paa P'op Hagā Do beher'oot:

“Ti hyb n'aa ŷ kawajāān doo me ky kaneh'ÿÿt doo me ŷ ky dāng hahÿÿh: ‘Doo hā da ŷ an'oo bā da ŷ benām doo bā rajēē pā bā. Doo hā da ŷ an'oo bā rakamehāāg ŷ benyyw hōm doo bā.’ IX

Raky nadaheeh do hyb n'aa né hē rawén ganadoo sa h'yyb tym kameh'āāk doo. P'ooj ub paah, badāk hahÿ tadu dahāng noo gó P'op Hagā Do benyyw dāk paa tii.

⁴ P'op Hagā Do benyyw dāk paa ta ti ēr wén hapāh, hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó taher'oot do hyb n'aa setsi dāg kā ta ā ky n'aa hā, tapehuunh do jawén paa bā: “Setsi m' ta ā kā tamoo gawatsik. Setsi kā m' ta ā kā, P'op Hagā Do kameh'āāk tapehuunh do hyb n'aa.” ^{X5} Ta ti ky n'aa né hē na-ääj hē taher'oot hahÿÿ da tabaher'oot bā: “Doo hā da ŷ an'oo bā da ŷ benām doo bā rajēē pā bā. Doo hā da ŷ an'oo bā rakamehāāg ŷ benyyw hōm doo bā.”

⁶ P'op Hagā Do benyyw dāk né hē ji baym do hood, ji h'yyb tym kameh'āāk doo bā. Pooj jé P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo ky n'aa hanām do maa nap'ēēh doo, dooh raky dahé bā, ti hyb n'aa dooh ragado bā tii. Ti hadoo né hē, ti abok nā ta wób sa pooj jé P'op Hagā Do benyyw dāk rabajēng hyb n'aa ta gó. ⁷ Ti hyb n'aa p'aa hēnh P'op Hagā Do anoo ta tyw n'aa ji hā. Da hē ti tabanoo ta tyw n'aa ji hā. Hajōng ta baab jawén paa bā, raky nadaheeh do jawén paa bā, P'op Hagā Do ky dāng paa ta tii, Dawi her'oot do hā, pooj jé ŷ erii wāt doo. ^{XI} Hahÿÿ d' ta kyyh:

“Da hē, P'op Hagā Do kyyh bē maa napāh bā, bē aba manā bē h'yyb”, ^{XII} nāng mäh.

⁸ Josuwéh tado bā paawā ti hanoo do rakameh'āāk doo, hēēj sa hā taky n'aa enooh do tado bā paawā rakameh'āāk doo bā, dooh ta jawén P'op Hagā Do her'ood bā paawā ta see pé ky n'aa ji kameh'āāk doo. ^{XIII9} Ti hyb n'aa kā, ti anyy dāk tsyt hē kasēēw dāk do ji h'yyb tym kameh'āāk doo, ta karapee hyb n'aa P'op Hagā Do benyyw dāk doo. ¹⁰ Ta ti ji h'yyb tym kameh'āāk do gad'oo doo, rakameh'āāk da ramoo bok do jawén paa bā sa hā P'op Hagā Do karēn doo, P'op Hagā Do kameh'āāk doo da né hē tapehuunh do tabahajaa do jawén paa bā. ¹¹ Ti hyb n'aa kā, taw'āats hē tak'ēp ēr hyb n'aa tam'aa ji h'yyb tym kameh'āāk do P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ēr gadoo hyb n'aa, nabuj keh'ūūm doo, ky nadah'eeh doo, p'ooj ub habong doo da ēr nabok hyb n'aa.

¹² Ta ti ŷ wén her'oot, awāt do hyb n'aa P'op Hagā Do kyyh. Tahajaa tabad'oo P'op Hagā Do karēn doo. Sēn-jeer séd demuun tahāw padēēk do bahānh P'op Hagā Do kyyh hehām do hadoo. Sēn-jeer t'ōp tabajēng doo da ji k'yy gahūūn gó, t'ōp P'op Hagā Do kyyh bajēng ji h'yyb tym gó. Sahōnh hē ji h'yyb gó hanāng do tametty, sahōnh hē ji hyb n'aa newēē do tametty. ¹³ Sahōnh hē P'op Hagā Do pahuunh do mahang dooh kejēn pé P'op Hagā Do mahānh. Sahōnh hē P'op Hagā Do bahapāh. Sahōnh hē wyt ta maab hē ta matym gó. Ta matym gó ēr kamētā dāk da ēr metēēh hyb n'aa ta hā nyy da ēr baboo bok paah.

VII Saaw-Mo 95.7-8 VIII Pawóp hē ky dah'eeh paah, Karēb, Josuwéh hād enāh doo. Ta wób dooh raky dahé bā, rawén ganadoo P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo. IX Saaw-Mo 95.11X Genesis 2.2 XI Pooj jé ŷ erii wāt dootawén nāng, tēg eh do 3 hā pawóp nuu me ta ti taberri wāt do hyb n'aa. XII Saaw-Mo 95.7-8 XIII Josuwéh ti Kanaāh hāi n'aa hēnh Isaraēw buuj mahūūm do pahā.

Jesus er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat P'op Hagä Do wë ky n'aa hahÿÿh

14 Ti hyb n'aa kä, ti anäng do hyb n'aa Jesus, P'op Hagä Do T'aah, er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat do P'op Hagä Do wë, hÿ pong jé P'op Hagä Do wë hajëë suun doo, taw'äats hë dooh er h'yy keréd bā Jesus ky n'aa er gado dāk do paa hā. 15 Taw'äats hë ta tii hā er h'yy kanerët y wén nang, er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat do P'op Hagä Do wë tabahapäh do hyb n'aa né hë er h'yyb nahejooj. Tahapäh er hā kametëeh doo, ti na-ääj hë Nesaa Do Yb h'yyb tatuk do paa hyb n'aa sahõnh hā, er Nesaa Do Yb h'yyb tatuk doo da né hë. Nesaa Do Yb h'yyb tatug né paawā ta hā, dooh nesaa do Jesus hā. 16 Ti hyb n'aa taw'äats hë h'yy kasadā doo me P'op Hagä Do ky enyym do wë er bahõm, 1 er tat'yyd mehÿin hyb n'aa, taky enyym doo gó er tamasa hyb n'aa baad tanadoo noo gó er hā.

5 Sahõnh hë sa ky n'aa rod wahë n'aa P'op Hagä Do wë takasëew hõm sa wakāan mahang, sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do matym n'aa ta wë tamanaa hyb n'aa, sa masāah wób P'op Hagä Do hā tama ejuu hyb n'aa na-ääj hë, nesaa do ramoo bok do kado hõm hyb n'aa. 2 Sa da hadoo sa ky n'aa rod tabahadoo do hyb n'aa, sa nemuun h'yyb nahejooonh do hyb n'aa, tahajaa kaja hë ta h'yyb tamahũũm bā h'yy gatamah do hyb n'aa hes'õõs do sa wë. 3 Sa da ta h'yyb nahejooonh do hyb n'aa, ta wakāan hyb n'aa had'yyt nado tama ejuu P'op Hagä Do wë. Ta hyb n'aa na-ääj hë ky n'aa jaw'yyk do mejũũ P'op Hagä Do hā tama ejuu, nesaa do tamoo wād wāt do kado hõm hyb n'aa.

4 Doooh hajaa pé ta daaj hë takasëew bā sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do ti hasëm tii, Arāw tasëew hõm do paa hadoo. 5 Ti hadoo Kristo hā. Doooh ta daaj hë takasëew bā, dooh ta daaj hë takawehëë bā sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat do tabahadoo hyb n'aa. P'op Hagä Do né hë tii, "Tah y õm, hana y õm" 11 hanäng do ta hā. 6 Hahÿÿ da na-ääj hë Kristo hā P'op Hagä Do baher'oot ta kyy kerih do bód see hā:

"Sa ky n'aa rod wë y had'yyt hë õm, Merekisedek, 11 sa ky n'aa rod wë y hadoo péh", 12 näng mä ta hā.

7 Badāk hahÿÿ bā Jesus bawāt noo gó tak'ep taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hā. Tak'ep ta kyyh taky n'aa etsëë bā, haoot doo me na-ääj hë taky n'aa etsëë P'op Hagä Do hā, dajëb mahānh ji hed'ëep do hā. P'op Hagä Do ky daheeh taky n'aa etsëë doo, Jesus ky dahé had'yyt hë do hyb n'aa ta Yb karën doo. 8 P'op Hagä Do T'aah né hë paawā, nesaa do tahoop do hā tahapëë dāk nny d' tahanäng pé P'op Hagä Do hā ji ky daheeh doo. 9 Sahõnh hë ta Yb karën do ta hā kaja dāk bā kä, sahõnh hë ta hā ky dah'eeh do sa h'yyb tym dëeb tabahadoo däg kån. P'op Hagä Do pa had'yyt hë da rababok tan'oo bā kä. 10 Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat P'op Hagä Do wë, Merekisedek hadoo do Jesus bahado dāk P'op Hagä Do an'oo bā.

Ji h'yy ganajëë hõm do Jesus hā ky n'aa hahÿÿh

11 Hajõng ti anyy dāk paawā ta ti ky n'aa bē y maher'oot hyb n'aa. Ti hadoo né hë, hejooonh ji maher'ood bā ta ky n'aa, nayyw hë bē h'yy ganahoot do hyb n'aa ta hā. 12 Bāp peej däg bē h'yy kae dāk do hyb n'aa Jesus hā, ta wób paawā bē ma metëek da hë ta ky n'aa. Ti hadoo né hë, dooh tagah'ood nā bā bē hā. Bē karën p'aa hënh ji ma metëek bē hā. Jāām hë pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa bē rama metëek do paa ji ab'aanh bē karën. Karapee t'aah ta yÿn bii gamyyj karën doo, ta tā nawëh nā do hadoo bëeh. 13 Bii karën nā doo, karapee t'aah hadoo nāh, ji hā P'op Hagä Do karën do hā h'yy ganahoot nā doo. 14 Ta dab ti wahëh hedoo do sa tā. Hahÿÿ d' y hanäng pé tii: H'yy gah'ood dāk do ramaa napäh sahõnh hë P'op Hagä Do kyyh. Sa h'yyb gó rahyb n'aa newë had'yyt hë do hyb n'aa, rahapëë dāk ny hadoo do baad ub, ny hadoo do baad nadoo doo.

6 Ti hyb n'aa, taw'äats hë er hyb n'aa matakëë baad tagahoot hyb n'aa er hā sahõnh hë er hā Kristo metëeh doo, baad er bahaja dāk hyb n'aa. Taw'äats hë dooh er abaj had'yyt hë jāām hë pooj jé Kristo ky n'aa er rama metëek doo. Taw'äats hë dooh p'aa hënh er abaj jāām hë pooj jé er ma kamet'ëeg wāt doo, daap hadoo do ji moo wāt do ji eréd hõm do ky n'aa hedoo doo, P'op Hagä Do hā ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hedoo doo, 2 ji nu kemuun do ky n'aa hedoo doo, sa wahë n'aa sa moo radatoonh do sa nu gad'oo bā ky n'aa hedoo doo, dejëp do ragenā bong do ky n'aa hedoo doo, h'yy kana'eeh do P'op Hagä Do ky n'aa ety had'yyt hë do ky n'aa hedoo do na-ääj hë. Er hapëë dāk né hë sahõnh hë ta tii. 3 Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do an'oo bā, er ma kametëek

I Ji h'yy kasadā doo me ji ky n'aa etsëë, tahanäng pé ta wë ji bahõm doo
II Saaw-Mo 2.7III Genesis 14.17-20 hā takerii dāk ta ti Merekisedek panyyg.
IV Saaw-Mo 110.4

er nahapäh nā doo, er hapäh do takah'ũũm hyb n'aa, baad er bahaja dāk hyb n'aa kä.

4-6 Ta ti y wén her'oot, dooh tahaja bā kä p'aa hënh P'op Hagä Do wë rah'yy kawereem bā Kristo tyw n'aa reréd bā, P'op Hagä Do panyyg hā rah'yy gah'ood dāk do paah, P'op Hagä Do hanaa ramepëë dāk do paah, P'op Hagä Do Sahee ragado dāk do paah, P'op Hagä Do kyyh hanām do ramepëë dāk do paah, Kristo hejój ta jawén tabag'äas noo gó tametëeh do rahapëë dāk do paa na-ääj né hë. Kristo heréd hõm doo, dooh tahaja wād bā p'aa hënh rah'yy kawereem P'op Hagä Do wë, p'aa hënh P'op Hagä Do T'aah b'aa kajatsëk do hā rabepëem hadoo do hyb n'aa, sahõnh hë rabahapäh bā P'op Hagä Do T'aah ta wób raky n'aa rejāā ran'oo bā ta tii hā. 7 P'op Hagä Do ky n'aa edëng geëw naëng tõs gado had'yyt doo, ta danāh joom baad hawäng hanoo doo. 8 Tii d' nado geëw naëng hadoos do gado had'yyt né paawā jāām hë hawäng jawii hedoo doo, sasëng hedoo doo. Doooh geëw baad hadoo do tado bā. Edaa dāk P'op Hagä Do ky n'aa wasee tii. Tagadëeg ub tagawats'iik tii. 9

Tii d' né y baher'ood paawā najis haa, dooh h'yy gejë hõm do wób bē do bā hā yÿ. Baad hadoo do hā, ji h'yyb tym hedëp hanoo do hā bē h'yy kajāk, hā yÿ. 10 Ta ti y wén hapäh bē hā, taw'äats hë hadoo do hyb n'aa P'op Hagä Do bad'oo ji hā. Doooh da tamabaan bā bē moo bok do paah. Doooh da tamabaan bā ta hā bē kamahān do hyb n'aa ta karapee tsyt hë ta wë kasëew bong do bē masa do paah, da hë bē masa do na-ääj né hë. 11 Ti hadoo né hë, y karën paawā tsebë doo me, tak'ep bē h'yyb hedoo doo me had'yyt hë bē bad'oo ta ti bē dajëb bā kä, baad bē gadoo hyb n'aa hÿ pong jé bē gahëen doo. 12 Doooh y karën bā bē nehój padäg bā. Taw'äats hë P'op Hagä Do ky n'aa enooh do bē pooj jé gado dāk do rababok doo da bē babok. Baad rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, h'yy ganajëng doo me rababok do hyb n'aa, ti ragado däg kån P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo kä.

P'op Hagä Do moo wāt né hë ji hā taky n'aa enooh do ky n'aa hahÿÿh

13 P'ooj ub, Abaraām hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh noo gó, ta daaj hë, ta hād gó taky däng, dooh taky kahÿÿd bā Abaraām bahapäh hyb n'aa. Doooh P'op Hagä Do bahānh péh, ti hyb n'aa ta hād gó né taky däng. 14 Hahÿÿ da Abaraām hā taky n'aa enooh: "Om y ky n'aa edëng né da. Tak'ep da takanekan a panaa", 15 näng mä ta kyyh. 15 Tii bā h'yy ganajëng doo me Abaraām gada do jawén paa bā, tagado däg kån ta hā P'op Hagä Do ky n'aa eno dāk do paah. 16 Baad ji karën bā ji ky dëë bā, ji bahānh hyb n'aa jawyik do hā ji ky däng, te hub né hë ji her'oot do ta wób rabahapäh hyb n'aa. Tii d' ji adoo bā, dooh ji raky sëew wād bā. 17 Tii d' paa P'op Hagä Do bad'oo. Ky kaneh'ÿÿt doo me ta hād gó taky däng, sa hā taky n'aa enooh noo gó. Tii d' tawén d'oo, ta jawén taky n'aa enooh do gadoo doo, dooh sa hā P'op Hagä Do ky kahÿÿd bā baad rabahapäh hyb n'aa. 18 Doooh P'op Hagä Do ahÿÿd bā ta kyyh. Doooh P'op Hagä Do noo kanesa bā. Pawóp hadoo do P'op Hagä Do wén her'oot er hā, eër, ta wë kedëeb wāt doo, er h'yy kahejój dāk hyb n'aa, er pooj jé er gada do er nerët hyb n'aa. 19 Baad er gahëen ta wë né da er babok ta jawén. Baad er gahëen do er h'yyb tahej'oonh er h'yy gejë hõm mahānh. Marakate ta jawyig n'aa mesoo do hadoo bah'ood ahëm hõm mahānh hadoo ti er h'yyb kahej'oonh doo. Ta ti er kahej'oonh doo, P'op Hagä Do hā takahej'oonh. 20 Ta tii bā, P'op Hagä Do matym gó Jesus bajëë suun er hyb n'aa, ta majyyw me tabado hõm hyb n'aa nesaa do er moo boo bok doo. Sa ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat do P'op Hagä Do tób n'aa gawakó t'öp gadāk doo gó sa masāah majyyw tamahej'ëeh do hadoo né tii. Tii d' Jesus bad'oo do hyb n'aa er ky n'aa rod wahë n'aa heh'äat P'op Hagä Do wë tabahado däg had'yyt hë kä, sa ky n'aa rod Merekisedek hadoo péh.

Merekisedek ky n'aa hahÿÿh

7 Panang Sarëm hād näng do wahë n'aa paa ta ti Merekisedek. P'op Hagä Doo, Ta Bahānh Hadoo Do wë sa ky n'aa rod. Abaraām Merekisedek mamuun paa Abaraām babaaj nā bā ta wób sa wahë n'aa sa warahén sii hë taj'aa ketsë jawén paa bā. Tii bā m' Abaraām Merekisedek ky n'aa edëë geët. 2 Ti m' Abaraām bets'ëë hõm ta hā ta majÿi hā tado hõm do uuh. Ji moo sahõnh hë ken'yyh do sét hë ken'yyh tets'ëë dāk mä Merekisedek hā. "Sa wahë n'aa, baad had'op do moo hew'ëët doo", tahanäng pé ti Merekisedek. Sarëm bā wahë n'aa m'. Sarëm bā wahë n'aa, "Sa wahë n'aa rakamanajë bong hanoo doo, rah'yyb enyww padëek hanoo doo", tahanäng pé tii. 3 Doooh ji ky n'aa napëë bā ta yb, ta yÿn. Doooh ji ky n'aa napëë bā ta wahë makū tahana doo. Doooh na-ääj hë ji ky n'aa napëë bā tabenäng do ky n'aa, tadajëp do

V Gereg kyy me tabaher'oot, "Tagadëeg ub tagatang." Tagadëeg ub tagawats'iik tahanäng pé tii, Gereg kyy me. Geëw ky n'aa gó ji tamaher'oot Jesus hā h'yy ganajëë hõm do sa ky n'aa, h'yy gejë hõm do sa ky n'aa na-ääj hë. VI Genesis 22.17

ky n'aa. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod had'yyt hē P'op Hagā Do wē, ¹ P'op Hagā Do T'aah sa ky n'aa rod had'yyt hē tabahadoo doo da.

⁴ Bē hyb n'aa newē, tak'ēp tahyb n'aa jawyk Merekisedek. Abaraām, ēr wahē makūūh, hyb n'aa jawyng né paawā, tets'ēē hōm ta majūū hā tado hōm do uuh Merekisedek hā. Ji moo sahōnh hē ken'yyh do sēt hē ken'yyh tets'ēē dāk mā ta hā. ⁵ Rewi panaa wób, sa ky n'aa rod P'op Hagā Do wē hedoo doo, ti rahajaa ragahēēn bā sa wakāān wē hanāng do uuh, Abaraām panaa had'yyt né paawā. Tii d' tawén hadoo, tii da Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū do hyb n'aa. ⁶ Merekisedek, Rewi panaa nado né paawā, tagado dāk Abaraām wē hanāng do uuh. Ti m' Merekisedek ky n'aa edēē gēēt Abaraām, P'op Hagā Do ky n'aa enooh do gado dāk do paah. ⁷ Hyy ká, wyt ta maab hē hahyyh: Ta bahānh hyb n'aa jawyk do tii, ta yd jé hyb n'aa jawyk do taky n'aa edēng doo.

¹¹⁸ Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod P'op Hagā Do wē, sa wakāān wē hanāng do uuh gah'ēēn doo, ajyy ub tii. Rawehēh padēēk bā radejēp. Merekisedek ká, Abaraām wē hanāng do uuh gadoo doo, edēb had'yyt hē P'op Hagā Do kyy kerih do metēēh. Ti hyb n'aa sa ky n'aa rod Rewi panaa sa bahānh tii. ⁹ Hahyy hyb n'aa na-āāj hē Rewi panaa sa bahānh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji wén hapāh: Rewi panaa, sa wakāān wē hanāng do uuh gah'ēēn doo, ti na-āāj hē repaag hōm hadoo Merekisedek hā sa wē hanāng do uuh, dooh ná né paawā Rewi ti noo gó. Merekisedek hā Abaraām ep'aak do hā rabepaag hōm. Hahyy hyb n'aa tahajaa ji her'oot tii: ¹⁰ Abaraām Merekisedek mamuun noo gó, Abaraām hā ná ta panaa see Rewi.

¹¹ Takaja dāg bā paawā sahōnh hē P'op Hagā Do karēn do Isaraéw buuj sa ky n'aa rod Rewi hana do ramoo bok do hā, dooh hyb n'aa pé P'op Hagā Do asēm sa ky n'aa rod see Merekisedek hadoo péh, Arāw hadoo pé nadoo doo. Rewi panaa, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod hedoo do radu doo noo gó ramoo bok doo, P'op Hagā Do an'oo dāk Isaraéw buuj sa hā ta ky n'aa jaw'yyk doo. Ta ky n'aa jaw'yyk do mahang tamaher'oot nyy da Rewi panaa ramoo bok ta wē. ¹² Ti hyb n'aa, ta see pé sa ky n'aa rod takahyyd bā, ta nemuun né hē ky n'aa jaw'yyk do kah'yyt. ¹³ Ky n'aa jaw'yyk do kahyyd dāg kán ēr wén hapēē kán, Jesus ēr Wahē N'aa, ta ky n'aa P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot do paah, dooh Rewi panaa tado bā. Jakóh t'aah see panaa tii. Ta ti sa mahang dooh noo gó taganā bā sa ky n'aa rod P'op Hagā Do wē. ¹⁴ Ta ti y wén her'oot, wyt ta maab hē do hyb n'aa, Judah hād nāng do hanaa Jesus ēr wahē n'aa. Sa ky n'aa rod ky n'aa Mosees her'oot noo gó, dooh Judah panaa hā taky dēē bā sa ky n'aa rod rabahadoo hyb n'aa. ¹⁵ Wyt ta maab hē, takahyyd kán ji ky n'aa rod P'op Hagā Do wē, Rewi panaa nado wād. Ti hyb n'aa takahyyd dāg kán na-āāj hē ky n'aa jaw'yyk doo, ji ky n'aa rod seeh, Merekisedek hadoo pé kaja dāk do hyb n'aa ká. ¹⁶ Ji ky n'aa rod P'op Hagā Do wē ti tawén bahado dāk, Rewi panaa hyb n'aa nado, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū doo da. Ji ky n'aa rod Jesus wén hado dāk P'op Hagā Do wē, takabaj'aa do hyb n'aa, tawād had'yyt do hyb n'aa. ¹⁷ Tii d' tawén hadoo, hahyy da P'op Hagā Do ky hadoo do hyb n'aa paa ta hā:

“Sa ky n'aa rod had'yyt hē da wē yy ōm,
Merekisedek, sa ky n'aa rod wē yy hadoo péh.” III

¹⁸ Ti hyb n'aa ká, ta ky n'aa jaw'yyk do pooj jé kan'oo dāk do kado hōm kán hyy ká nahejoonh do hyb n'aa. Dooh tahajaa péh. ¹⁹ Dooh noo gó Mosees ky n'aa jaw'yyk do haja bā baad had'op ji bahadoo, P'op Hagā Do wē ji bahōm hyb n'aa. Ti bahānh baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj P'op Hagā Do an'oo dāk hyy ká. Ta ti ta tyw n'aa me ēr hajaa ēr kaja bā P'op Hagā Do wē.

²⁰ Ta ky kaneh'yyt doo me ta hād gó P'op Hagā Do ky dāng paa ta ti papuuj hadoo do taban'oo dāk noo gó. Rewi panaa sa ky n'aa rod P'op Hagā Do wē rabahado padēēk noo gó, dooh ta hād gó P'op Hagā Do ky dēē bā tanah'yyt sa hā tanoo do ramoo bok doo. ²¹ Jesus ká ji ky n'aa rod P'op Hagā Do wē tabahado dāk bā, ta ky kaneh'yyt doo me P'op Hagā Do ky dēē kán tanah'yyt doo. Hahyy da ta kyyh ta hā:

“Baad y ky dāng hahyyh,
dooh y h'yy kahyyd bā:
‘Sa ky n'aa rod had'yyt hē ōm wē yy.’ ” IV

²² Ky kaneh'yyt doo me Jesus hā P'op Hagā Do ky dāng do hyb n'aa, pooj jé Mosees hā taky n'aa enooh do bahānh baad ub hyy ká ta tyw n'aa papuuj P'op Hagā Do wē ji tamahūūm doo, ji hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo. Jesus hyb n'aa takaja dāk né hē ji hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh doo.

I Ji ky n'aa nanapāh do hyb n'aa tabenjēp doo, tadajēp doo, awād had'yyt hē hadoo, dajēb né paawā tii. II Abaraām bahānh Merekisedek hyb n'aa jawyk ji bahapāh ta tii hā. III Saaw-Mo 110.41V Saaw-Mo 110.4

²³ Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do hā ká, ta see dajēb bā paah, takah'yyt paa ta seeh. Sa wahē n'aa gó radejēp do hyb n'aa, dooh sēt ub haja bā P'op Hagā Do wē tamoo wād had'yyt bā. ²⁴ Tii d' nado Jesus. Jesus awād had'yyt hē do hyb n'aa, ji ky n'aa rod had'yyt hē P'op Hagā Do wē. ²⁵ Ti hyb n'aa, baad tabahajaa tedēēb bā ta hyb n'aa P'op Hagā Do wē hah'ūūm doo. Awād had'yyt hē, sa hyb n'aa taky n'aa etsēē hyb n'aa.

²⁶ Ti hadoo pé né hē ji ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat do ji karēn. Baad tabahajaa ēr tamasaā bā sahōnh hā. Baad ub ti P'op Hagā Do matym gó. Dooh baad nadoo do tamoo wād bā. Dooh nesaa pé ta hā. Nesaa do moo bok do h'yyb nahado. Hyy pong jé sahōnh hē sa bahānh tabahadoo P'op Hagā Do an'oo bā. ²⁷ Dooh hyb n'aa pé sa ky n'aa rod wahē n'aa wób rabahed'oo doo da tamoo wād bā. Ta āh hā had'yyt hē P'op Hagā Do hā rama ejuu paa tii. Pooj jé, sa daaj hē nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama hej'uu, tii bā sa wakāān, Isaraéw buuj nesaa do ramoo bok do hyb n'aa rama eju kán. Tii d' nado Jesus. Sēt nuu me ub nesaa do ta wób ramoo bok do sām tan'oo dāk P'op Hagā Do hā, ta daaj hē takan'oo dāk noo gó sa hyb n'aa tadajēp hyb n'aa. ²⁸ Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū do hā, ajyy sa da hadoo do nemuun h'yyb nahej'oonh do rakasēēw dāk sa ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat P'op Hagā Do wē rabahadoo hyb n'aa. Tii d' nado P'op Hagā Do ky kaneh'yyt doo me taky dāng do hā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do jawén kan'oo dāk doo. Ta T'aah tasēēw dāk ji ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat do tabahadoo hyb n'aa ká. Baad had'op had'yyt hē ta T'aah bahadoo P'op Hagā Do an'oo bā.

Jesus ēr ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat do P'op Hagā Do wē ky n'aa hahyyh

Hahyy ti bē y maher'oot do mahang tak'ēp baad hadoo doo: Ti any dāk né hē ēr ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat doo. Hyy pong jé, P'op Hagā Doo, Sahōnh Ta Bahānh Hadoo Do hub hēnh, takaweh'ēēh doo bā tabaso dāk. ² P'op Hagā Do matym gó, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa bā ēr ky n'aa rod moo wāt, badāk hahyy bā sa hā P'op Hagā Do kahesé do tób n'aa ajyy ratamaa sooh doo bā nado. ^{VI} ³ Sahōnh hē ji ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat do ^{VII} rasēm P'op Hagā Do matym n'aa P'op Hagā Do wē tamanaa hyb n'aa, sa masāāh wób P'op Hagā Do hā tama ejuu hyb n'aa na-āāj hē. Ti hyb n'aa taw'āats hē Jesus Kristo na-āāj hē manaa P'op Hagā Do matym n'aa. ⁴ Badāk hahyy bā Jesus awād ná bā paawā, dooh sa ky n'aa rod P'op Hagā Do wē tado bā paawā, any dāk do hyb n'aa Rewi panaa P'op Hagā Do hā rama ejuu doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejūū doo da. ⁵ Sa hā P'op Hagā Do kahesé do tób n'aa, hyy pong jé hanāng do hād hadoo do katamaa sooh do yt hā ti ramoo heb'ook. Dooh P'op Hagā Do bawāt do heh'āat do tado bā ta ti tób ta yt hā ramoo bok do ēr wén hapāh, hahyy da Mosees P'op Hagā Do maher'oot do paa hyb n'aa: “Mamoo wāt ta tii, hahyy waēē hā hā y metēēh do hadoo da, mahapāh do hadoo né hē.” ^{VIII} Heh'āat doo, hyy pong jé tii. ⁶ Baad ub né paawā sa ky n'aa rod Rewi hād nāng do panaa ramoo bok doo, tak'ēp baad ub ti bahānh Jesus ēr ky n'aa rod moo wāt doo. Tii d' tawén hadoo, ta tyw n'aa papuuj ta hyb n'aa P'op Hagā Do wē ēr kajaa Jesus anoo doo, p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagā Do kaner'oot do bahānh do hyb n'aa. ^{IX} Tak'ēp baad ub ti bahānh na-āāj hē ēr hā taky n'aa enooh doo. ⁷ Pooj jé Mosees sa sii P'op Hagā Do kaner'ood wāt do an'oo bā paawā, baad ub sahōnh hē tabahadoo hyb n'aa, tii d' tado bā paawā, dooh hyb n'aa pé paawā ta tyw n'aa papuuj P'op Hagā Do ky n'aa enooh péh. ⁸ Tii bā, P'op Hagā Do bahapāh bā, dooh né hē raky dahē bā Mosees sa sii takaner'ood wāt doo, hahyy da ta kyyh:

“Ti awāt bē pooj jé papuuj Isaraéw buuj sii y kaner'oot doo,
Judah buuj sa sii na-āāj hē.
Ta tyw n'aa papuuj y anoo da sa hā.
⁹ Sa wahē makū sa sii y her'ood wāt do paa nahado da tii,
y man'yyh noo gó Esit bā naa.
Raky nadaheeh do hyb n'aa paa sa sii y ber'ood wāt doo,
y eréd hōm paa sa wahē makūūh”, nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹⁰ “Hahyy da ta tyw n'aa papuuj
ta jawén Isaraéw buuj sa hā y metēēh doo:
Sa h'yyb gó da y banoo y ky n'aa jaw'yyk doo.

V Dooh hyb n'aa pé hajōō nuu me tii d' tabad'oo. VI Esodo bód, tēg eh do 26 hā takerii dāk ta ti sa hā P'op Hagā Do kahesé do tób n'aa ky n'aa. Ta ti yt hā nado Jesus moo wāt. VII Isaraéw buuj hā rama erih do hahyyh. Sa ky n'aa rod, Rewi panaa hedoo do sa ky n'aa taher'oot tēg nad'ēēd is do 3 hā. VIII Esodo 25.40 IX Hahyy d' tahanāng pé ti rakaner'oot do ky n'aa: Sinaih waēē hā P'op Hagā Do anoo paa sa hā ta ky n'aa jaw'yyk doo. Isaraéw buuj raky dahē bā, P'op Hagā Do ky n'aa edēng sa hā, taky dāng paah. Tii bā ta kyyh ragadoo. “Āā ky daheeh da”, nāk sa kyyh P'op Hagā Do hā.

Sa h'yyb tym gó da ŷ berih hadoo da ta tii.

ŷ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo.

Karapé haa d' tii.

¹¹ Ti noo gó da,

dooh hyb n'aa da rama met'ëëg wät sa da hadoo do keh ŷ n'aa hä.

Dooh hyb n'aa da sa wakään rama met'ëëg wät pé ŷ rabahapäh hyb n'aa.

Sahönh hē da ŷ rabahapäh.

Hyb n'aa sakog is doo, hyb n'aa jewyk do sii hē ŷ da rahapäh.

¹² Tii d' tawén hadoo,

ŷ mabaan hōm da baad nadoo do ramoo bok do paah.

Dooh da ŷ hyb n'aa es'ee wäd bā nesaa do ramoo bok do paa." ¹ Nāng mā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo.

¹³ Sa sii takaner'oot do papuuj P'op Hagä Do ky dāng do hyb n'aa, ta do hōm pooj jé sa sii takaner'ood wät do paah. Ta säg däg tii. Edah tagawatsik. Ta tyw n'aa papuuj tan'oo dāk.

Badäk hahŷy hä P'op Hagä Do raj'aa etsē do ky n'aa hahŷy

⁹ Ti anāng paa pooj jé Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do paa ky n'aa jaw'yyk doo, ji hā metēēh do nyy da P'op Hagä Do wē ji kajaa, ta hā ji hyb n'aa jaw'yyk hyb n'aa. Ti anāng paa na-āāj hē badäk hahŷy bā P'op Hagä Do raj'aa etsē do tób n'aa, P'op Hagä Do sa hā kahesé do tób n'aa ramaneēēnh doo. ² Sa hā P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa katamaa sooh do yt hā, ta gawakō tsyt hē P'op Hagä Do wē kasēēw dāk do ramaneēēnh doo gó tagadahāng ta bag tyng, pāw tyng n'aa, P'op Hagä Do matym gó kameteēh do pāw n'aa na-āāj hē. ³ Ta baa besuu n'aa bahānh tagadāk ta gawakō tsyt hē P'op Hagä Do wē kasēēw dāk do heh'āat doo. ⁴ Tii bā tabahāng k'āats tēg gabarēēh do s'ēēb buu benyym do rabahej'uu do tyng n'aa. Tii bā tabahāng ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa na-āāj hē. K'āats tēg gabarēēh do ta hā. Tii gó rabat'oonh hahŷy: Manah hād nāng do hood k'āats gabarēēh do s'ēēb, Manah ta gó, Arāw tatu n'aa ta ts'ooh genā hōm doo, p' gatsebak do na-āāj hē ta hā Jawéh ky n'aa jaw'yyk do kahrinh doo. ⁵ Ta hood P'op Hagä Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa jō rabab'ēēh kabaj'aa do kēg enāh do heen n'aa kerubīm ramaneēēnh doo. Ta ti ganahaang gó P'op Hagä Do hejōj kameteēh. P'op kerubīm kēg ragadabēēh, p'op naa sa kēg me rajasuu hyb n'aa ta ty gatsē. Ta tii bā, ta ty gatsē jō, P'op Hagä Do awug hōm nesaa do Isaraēw buuj ramoo bong doo. ¹¹ Hŷy ká, babā ŷ erih do hā, dooh né paawā tahaja bā sahōnh hē ta ti hedoo do ky n'aa bē ŷ maher'ood bā, ⁶ tii da né hē sahōnh hē ta ti ragadebēēh sa hā P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa yt hā. Ta gawakō pooj jé gadāk doo gó sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wē rabahej'ēēh ta tii bā P'op Hagä Do wē ramoo heb'oooh do ramoo bok hyb n'aa. ⁷ Ta gawakō t'ōp gadāk doo gó jāām hē hajēē suun sa ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat doo. Sēt ta baab ken'yyh sēt nuu me tabajēng ta tii bā. Tabajēē suun bā, tamajē had'yyt hē sa mas'āā booj yb aj'yy majjyyw P'op Hagä Do kahesé doo bā, h'yy gatamah doo gó nesaa do tamoo wät doo, ta wób moo bok do na-āāj hē kawug hōm hyb n'aa. Majjyyw tamanajē bā, dooh né hē tahaja bā tajēē bā tii bā.

⁸ Ta tii hā P'op Hagä Do Sahee metēēh hahŷy: P'ooj ub, sa hā P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa ky n'aa jaw'yyk do yt hā rababok nā bā, dooh sa hā tagasēēts nā bā ta tyw n'aa hadoo ta gawakō tak'ēp P'op Hagä Do wē kasēēw dāk doo hēnh. Dooh tagasēēts nā bā sa wē ta tyw n'aa P'op Hagä Do wē tahanāng pé tii. ⁹ Da hē Kristo hā kaja dāk do metēē n'aa ub sahōnh hē ta tii. Dooh P'op Hagä Do matym n'aa ramehen'aa doo, dooh sa masāāh majjyyw ta wē ramahen'aa do na-āāj hē tahaja bā baad tabahado dāk tan'oo bā P'op Hagä Do hyb n'aa jew'yyk do sa h'yyb. ¹⁰ Jāām hē ji awēh, ji awa, ji eēēk do ky n'aa ub tii. Jāām hē naēng me sa hā renām do ky n'aa tii. Papuuj kajaa do pooj jé ky n'aa jawjyyg n'aa tii. Dooh t'ōp ji h'yyb tenyyw bā.

Jesus majjyyw ky n'aa hahŷy

¹¹ Kristo ká, baad hadoo do ta tyw n'aa papuuj kaja dāk do hā ji ky n'aa rod wahē n'aa heh'āat P'op Hagä Do wē tabahadoo noo gó, dooh tajēē suun bā P'op Hagä Do tób n'aa gó badäk hahŷy bā ajyy tamaa sooh doo gó, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Kristo bajēē suun tak'ēp baad tabahadoo bā. Hŷy pong jé, P'op Hagä Do matym gó né hē tabajēē suun. ¹² Kabara majjyyw, booj yb taah majjyyw nado ti t'ii hēnh tamanajē sun doo, sa ky n'aa rod wób rabahed'oo doo da. Ta majjyyw né ti tamanajē

I Jeremijj 31.31-34 II Ta noo gatsē pong jé P'op Hagä Do kahesé sa hā. Ta ti tabasoooh bā Isaraēw buuj sa rod n'aa P'op Hagä Do wē wahē n'aa rabana nesaa do ramoo bong do P'op Hagä Do bawug hōm hyb n'aa, takajesu dāk hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta noo gatsē na-āāj hē ramaneēēnh "KAJESU N'AA NOO GATSE N'AA", kajesu dāk do hadoo do hyb n'aa nesaa do sa h'yyb gó hanāng do paah.

sun doo, tan'oo dāk doo. Sēt nuu me tii d' tabad'oo, P'op Hagä Do wē er tabedēēh had'yyt hē hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hēnh tabab'aanh péh. ¹³ Kabara majjyyw, booj yb aj'yy majjyyw, booj yb taah ŷyñh raju dāk do paa ooj naēng mahang kamekuuj dāk do na-āāj hē, ta wób sa hā sa ky n'aa rod ratsawyh bā, baad rabahado padēēk p'aa hēnh. J'ooj hē né paawā rabenyww bong ratsawyh wät do an'oo bā, ¹¹¹ p'aa hēnh rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rabahōm. ¹⁴ Tii d' tahadoo do hyb n'aa, tak'ēp ta bahānh Kristo majjyyw er h'yyb tabenām nesaa do ji moo wät do dajēb hanoo do mahānh, P'op Hagä Do hedēb had'yyt do wē er moo bok hyb n'aa ká. P'op Hagä Do Sahee hawäd had'yyt do hejōj gó ta daaj hē Kristo kan'oo dāk P'op Hagä Do hā tadajēp noo gó. Dooh nesaa pé ta hā.

¹⁵ Ta ti hyb n'aa ká, Kristo né hē ti ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wē gasēēts hōm doo, P'op Hagä Do asēēw hōm do ragadoo hyb n'aa nahānh doo, P'op Hagä Do ky n'aa enooh do sa hā. Tadajēp do me tabedēēh kán tii, Mosees ky n'aa jaw'yyk do sa hā mejūū do noo gó nesaa do ramoo bok do paa mahānh.

¹⁶⁻¹⁷ Ky n'aa jaw'yyk do ta see erii bā tameteēh hyb n'aa ta me jaa wē tabaym ta ma paa tadajēp jawén paa bā, jāām hē wē ym do gadoo ta ma paah, ta hā ky n'aa kenoooh do paa dajēp bā ká. Dajēp né hē sahōnh hē rabahapäh bā, tii bā kerih do paa ky n'aa jawjyyg däg kán. Kerih do mo haj'aa nāng do edēb nā bā, dooh kerih do ky n'aa kajawjyyg nā bā. ¹⁸ Tii da p'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'ood wät do hā. Jāām hē tahyb n'aa jawjyyg dāk sa mas'āā see radaj'ēēp do jawén paa bā. Ta majjyyw hyb n'aa taky n'aa jawjyyg dāk P'op Hagä Do ky dāng doo. Hahŷy d' paa tii: ¹⁹ Sahōnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees maher'ood wät do jawén paa bā m' Isaraēw buuj sa hā, tado dāk mā jawii isop hād nāng do mooh, b'ée wii hahiin do sii hē m', ti m' tadatu booj yb taah wób majjyyw naēng mahang kamekuuj dāk doo gó. Ti m' P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do jō tatsawyyh, ti m' Isaraēw buuj sa hā tatsawyh hōm mā na-āāj hē. ²⁰ Ti m' Mosees ky hadoo sa hā: "Jawéh kaner'ood wät do bē sii metēē n'aa hahŷy majjyyw. Ta kyyh bē gado dāk, bē kyyh Jawéh gado dāk na-āāj hē hahŷy majjyyw metēēh", ^{IV} nāng mäh. ²¹ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do kerih do jō majjyyw tatsawyh hōm doo da, tatsawyh wät na-āāj hē P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa hā, sahōnh hē ta nahēē jō, sahōnh hē ta gó hanāng do jō na-āāj hē. ²² P'eets hē paawā sahōnh hē takenyyw dāk P'op Hagä Do wē sa masāāh majjyyw hyb n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk doo gó takerih. Majjyyw takanan'oo däg bā, dooh takawug hōm bā nesaa do ji moo wät doo. Tii da né hē Mosees ky n'aa jaw'yyk do baher'oot.

²³ Tii da né hē nag'aap hē ŷ etsén wät do renām paa P'op Hagä Do mejūū, jāām hē hŷy pong jé hanāng do heen n'aa hado né paawā ta tii. Tii d' tahadoo do hyb n'aa, hŷy pong jé hanāng doo, heh'āat doo, jāām hē takenyyw dāk tak'ēp baad hadoo doo me, ji masāāh majjyyw bahānh baad hadoo doo me. ²⁴ Ti hyb n'aa, dooh Kristo ajēē suun bā P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakō tak'ēp ta wē kasēēw dāk do ajyy ratamaa sooh doo gó. Hŷy pong jé hanāng do heen n'aa ub ta tii. Hŷy pong jé né hē tahēh'āat bā ká Kristo bajēē suun, tanu dēē kán, t'ii hēnh P'op Hagä Do matym gó er taky n'aa etsēē hyb n'aa. ²⁵ Dooh hajōō nuu me hŷy pong jé P'op Hagä Do matym gó Kristo ajēē suun bā ta daaj hē takan'oo dāk hyb n'aa, sa ky n'aa rod wahē n'aa Rewi panaa rabahed'oo doo da. Sēt ta baab kenāh had'yyt hē sa mas'āā majjyyw me rabahej'ēēh tii, P'op Hagä Do kahesé do tób n'aa gawakō tak'ēp ta wē kasēēw dāk doo gó. ²⁶ Hajōō nuu me ta daaj hē Kristo kan'oo däg bā paawā, hajōō nuu me Kristo bahob wät paawā badäk hahŷy P'op Hagä Do pahuunh noo gó naa. Dooh tii da Kristo adoo bā. Sēt nuu me ub, tabedaa dāk bā ká badäk hahŷy hā ji hawät do gawatsig hōm noo gó, Kristo kaja dāk ta daaj hē takan'oo dāk doo me, tadajēp doo me nesaa do tabawug hōm hyb n'aa. Dooh hyb n'aa p'aa hēnh tabab'aanh péh. ²⁷ Sahōnh hē ji, sēt nuu me né hē ji dajēp. Ji dajēp jawén paa bā ká P'op Hagä Do ky dāng da nyy da ji tabad'oo, baad tado bā, baad tanado bā. ²⁸ Ti hadoo, sēt nuu me Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Dāng Doo, ta daaj hē takan'oo dāk dajēb hā, ta dajēp doo me, ta majjyyw me, nesaa do hajōk do ramoo bok do tabawug hōm hyb n'aa. P'aa hēnh da Kristo kajaa. Nesaa do ji moo wät do hyb n'aa nado tii ká. P'aa hēnh tawén kaja kán da, ta hā gad'aa do tamahūūm hyb n'aa P'op Hagä Do wē ká, ta tii bā raboo had'yyt hē hyb n'aa ká.

III Mosees ky n'aa jaw'yyk do hyb n'aa, dooh rahaja bā P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rahōm bā tób kamag nāng do yt hā hewäd nā doo, kamag hā, dajēp do paa k'yy hā na-āāj hē moo dāng doo. Rabenyww bong hyb n'aa, p'aa hēnh P'op Hagä Do tób n'aa hēnh rabahajaa rabahōm hyb n'aa, ratsawyyh sa hā booj yb taah ŷyñh hahiin do raju dāk do paa ooj naēng mahang kamekuuj dāk doo. Ta ti ky n'aa ti babā tahir'oot doo. IV Esodo 24.8

Jesus dajep doo me ta tyw n'aa papuu P'op Hagä Do wë tagasëets hõm do ky n'aa hahÿh

10 P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Isaraëw buuj hã kan'oo däk do paah, baad hadoo do P'op Hagä Do ky däng do ta jawén ka-jaa do maëts ub tii. Dooh heh'äat do hÿ pong jé hanäng do tado bã. Ti hyb n'aa dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do haja bã baad had'op rabahadoo tan'oo bã. Dooh baad had'op rabahadoo tan'oo bã sët ta baab kenäh had'yyt hë sa mas'ää see P'op Hagä Do matym n'aa rana-heb'oo doo. Ti hado had'yyt né hë ran'oo bã. 2 Ta ky n'aa jaw'yyk do haja bã paawã baad had'op rabahadoo tan'oo bã P'op Hagä Do wë han'aa do ta hã rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa, dooh hyb n'aa wäd pé paawã sa masãäh wób raneboh bëëh, P'op Hagä Do bawug hõm hyb n'aa nesaa do sa hã hanäng doo. Sa h'yyb gó hanäng do paa kawug hõm bã paawã, dooh rahyb n'aa es'ee wäd bã paawã nesaa do ramoo bok do paah. 3 Ta tii hã dooh né hë baad ji hado däg P'op Hagä Do matym gó. P'op Hagä Do matym n'aa ta baab had'yyt hë ramehen'aa doo, nesaa do awät ná sa h'yyb gó rahyb n'aa esee tan'oo bã. 4 Tii d' tawén hadoo, dooh né hë booj yb aj'yy majyyw haja bã, dooh kabara majyyw haja bã nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tado hõm bã.

5 Ti hyb n'aa badäk hahÿh bã Kristo kajaa noo gó kã P'op Hagä Do hã taky hadoo:

“Sa masãäh majyyw a wë ramahen'aa doo, ti nado ti makarën doo. A matym n'aa a wë ramahen'aa doo, ti nado ti makarën doo. Ti hyb n'aa ÿ dab näng ÿ majyyw näng man'oo bã majyw ÿÿ ÿ banoo hyb n'aa ta sãm”, näng paa ta kyyh.

6 “Dooh magado bã om rama heju doo.

Dooh magado bã a matym n'aa a wë ramehen'aa doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do mabawug hõm hyb n'aa paawã”, näng mäh.

7 “Tii bã hahÿh da këh ÿh:

‘Mahegã P'op Hagä Doo. ÿ kaja däk, a kyy kerih doo gó këh ÿ n'aa takerih doo da, makarën do ÿ moo wät hyb n'aa.’ I

8 Dooh m' sa masãäh majyyw, dooh m' P'op Hagä Do matym n'aa ta wë ramehen'aa doo, dooh m' ta wë rama ejuu doo P'op Hagä Do karën bã. Dooh m' na-ääj hë takarën bã ta matym n'aa ta wë ramehen'aa doo, nesaa do sa h'yyb gó hanäng do tabawug hõm hyb n'aa paawã. Dooh m' ta ti tagado bã, näng mã Kristo kyyh pooj jé. Ti taky hadoo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejó né paawã ta tii d' rabahed'oo. 9 Ta jawén hahÿh d' mã Kristo kyy kã: “Mahegã P'op Hagä Doo”, näng mäh, “ÿ kaja däk, makarën do ÿ moo wät hyb n'aa kã”, näng mäh. Gawatsig hõm pooj jé sa hã kamejüü do rabahed'oo do paah, ta ti tahe'oot do hã ji bahapäh. P'op Hagä Do gasëets hõm hÿÿ kã ta tyw n'aa papuu. 10 P'op Hagä Do karën do Kristo bad'oo do hyb n'aa, ta daaj hë Jesus Kristo kan'oo däk do hyb n'aa er hyb n'aa tadajep hyb n'aa, kado hõm nesaa do er h'yyb tym gó hanäng do paah. Tsyt hë P'op Hagä Do wë er tabasëew däg kã. Sët nuu me dajëb hã takan'oo däk. Jããm né tii.

11 Ta äh hã had'yyt hë sa ky n'aa rod Arãw panaa hedoo do ramoo bok ramoo heb'oo do P'op Hagä Do tób n'aa yt hã. Ta äh hã had'yyt hë rama ejuu rama ejuu do paa péh, dooh né paawã ta ti haja bã nesaa do ji h'yyb gó hanäng do tawug hõm bã. 12 Tii d' nado Jesus Kristo bad'oo hÿÿ kã. Sët nuu me ub takan'oo däk nesaa do er moo bok do hyb n'aa tadajep hyb n'aa. Jããm né tii kã. Tii d' tabad'oo do jawén paa bã hÿ pong jé, P'op Hagä Do hub hënh, ta hã P'op Hagä Do weh'eëh doo bã tabaso däg kã. 13 Ti noo gó kã tagada ta maji P'op Hagä Do nes'eëm, Kristo raky daheeh P'op Hagä Do an'oo bã kã. 14 P'op Hagä Do hub hënh tawén so däg kã, sët nuu me er hyb n'aa tadajep doo me baad had'op rabahado padëek tan'oo bã tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong doo.

15 P'op Hagä Do Sahee na-ääj hë er tamaher'oot ta ti ky n'aa. Hahÿh da ta kyyh:

16 “Hahÿh da papuu Isaraëw buuj sii ta jawén ÿ kaner'oot doo: Sa h'yyb gó da ÿ banoo këh ÿ n'aa jaw'yyk doo. Sa h'yyb tym gó da ÿ berih hadoo da tii”, II näng mäh.

17 Ti m' ahõm ná ta kyyh:

“ÿ mabaan hõm da baad nadoo do ramoo bok do paah. ÿ mabaan hõm da ÿ mejüü do raky nadaheeh doo”, III näng mäh.

I Saaw-Mo 40.6-8 hã takerii däk tii. Kristo kyyh ta Yb hã tii. II Jeremii 31.33 III Jeremii 31.34

18 Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do mabaan hõm do hyb n'aa baad nadoo do ji moo wät do paa kã, dooh hyb n'aa wät pé ramoo heb'oo do paa sa ky n'aa rod ramoo boo bã nesaa do kado hõm hyb n'aa paawã.

19 Hÿÿ kã wakãh haa hedoo doo, Jesus majyyw hyb n'aa neÿÿm doo gó er hajaa er ajëë p'ëë hadoo ta gawakó tak'ep P'op Hagä Do wë kasëew däk do hadoo doo gó. P'op Hagä Do matym gó er hajaa er ahõm bã had'yyt hë ÿ hanäng péh. 20 Jesus dajep doo me ta tyw n'aa papuu P'op Hagä Do wë tagasëets hõm. Ta baa besuu n'aa tatab'ëes tii. IV Edëb had'yyt hë da jé ta ti tyw n'aa gó P'op Hagä Do wë hahõm doo. 21 Ti anäng er ky n'aa rod P'op Hagä Do wë tak'ep hyb n'aa jawyk doo, hÿ pong jé P'op Hagä Do bawät doo bã bag'ääs doo. 22 Ta ti hyb n'aa, taw'ääts hë er h'yyb ehuh doo me, baad er h'yy ka'eeh doo me na-ääj hë er kah'üüm P'op Hagä Do wë. Dooh er h'yyb er taky n'aa tapa wäd bã Kristo an'oo bã. Baad er bahado däk na-ääj hë P'op Hagä Do matym gó. Ti hyb n'aa er hajaa P'op Hagä Do wë er ahõm bã. 23 Taw'ääts hë h'yy ganajëng doo me had'yyt hë er gada baad hadoo do er hã taky däng doo, er gada er hanäng doo. Er hã ky däng doo, moo wäd had'yyt hë taky däng doo. 24 Taw'ääts hë er tyw n'aa esoos nyy d' er bad'oo er h'yyb mahüüm er da hadoo doo, rah'yyb hadoo hyb n'aa, kamahãh heh'äat do er mahang takah'üüm hyb n'aa, baad hadoo do ta wób wë ji moo wät do takah'üüm hyb n'aa na-ääj hë. 25 Taw'ääts hë dooh er eréd bã P'op Hagä Do hyb n'aa er kahet'aa doo, ta wób, h'yy gejë hõm do rabahed'oo doo da. Taw'ääts hë ta wób er h'yyb en'yyim rah'yy gajëë hõm mahãnh. Taw'ääts hë baad ta bahãnh tii d' er bad'oo, tabedaa däk Jesus matëeh do bë bahapäh do hyb n'aa.

26 Bë h'yy gejë hõm manã ÿ wén näng bë hã, ji h'yyb haj'aa hë Jesus ji mak'yyts bã, nesaa do ji moo wäd ná bã had'yyt hë, ji hapëë däg né paawã baad hadoo do ky n'aa hã, hÿ jawén dooh tanyw wäd bã kã P'op Hagä Do hã ji anoo do pan'aa nesaa do ji moo wät do kawug hõm do sãm. 27 Jããm né hë ti awät heÿÿm doo gó ji gada P'op Hagä Do ji taky n'aa ety do baad nadoo do wë. Jããm né da tëëg hõh tak'ep haju do P'op Hagä Do maji gawats'ilk do ti awät da ta ti wë. 28 P'ooj ub, Mosees ky n'aa jaw'yyk noo gó, radej'ëep paa sahõnh hë Mosees ky n'aa jaw'yyk doo mak'yyts doo. Tanyw bã pawóp hë, tamawoob hë ta ti hapäh doo, dooh né rat'yyd mehüün bã ta ky n'aa jaw'yyk do mak'yyts doo. 29 Nyy da bë hã? Dooh g'eeh ti bahãnh P'op Hagä Do rejã da P'op Hagä Do T'aah mak'yyts doo, Jesus majyyw ty n'aa ges'yyk doo, P'op Hagä Do Sahee ji tat'yyd mehüün do ky n'aa rejãã doo? Jesus majyyw né ti ta hyb n'aa ta tyw n'aa P'op Hagä Do wë gasëets hõm doo. Ta hyb n'aa né hë P'op Hagä Do wë rakasëew däk paah. 30 Er hapäh né hë Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hahÿ her'ood wät doo: “ÿ né ti sa sãm habaanh doo. ÿ né tii.” VI “Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa ety da ta karapee”, VII näng na-ääj mäh. 31 Tak'ep ta äm n'aa näng P'op Hagä Doo, hedëb had'yyt do moo gó ji terejã däg bã!

32 Taw'ääts hë bë hyb n'aa es'ee nyy da baad bë babok p'ooj ub, panyyg hanãh do hã bë h'yy kadaw'uuh jawén paa bã. Tabad'op hë bë h'yy gejë hõm ti noo gó, baad nadoo do bë ahob né paawã. 33 Bë hyb n'aa es'ee nyy da ta see pé noo gó bë raky n'aa rejãã paah, nyy da paa bë rarejãã. Bë nado paa tii, ti noo gó rarejãã doo, bë hyb n'aa esee paah, bë masa paa ta ti hah'oop doo. 34 Ti noo gó bë t'yyd mehüün paa bë da hadoo do radewäts b'ëëh doo, bë masa paa sa hã. Tsebee gó bë gadoo ti noo gó bë ma rado hõm doo, ti bahãnh baad hadoo do nahãnh do ti awät bë pooj jé hÿ pong jé bë hapäh do hyb n'aa. 35 Ti hyb n'aa bë h'yy gejë hõm manãh. Baad had'yyt hë Jesus hã bë h'yy kae bã, tak'ep baad hadoo do bë gadoo da. 36 Taw'ääts hë h'yyb jawyg gó, h'yy ganajëng doo me bë gadoo bë ahoop doo, P'op Hagä Do karën do bë bahaja däk bã kã, bë gadoo hyb n'aa bë hã taky däng doo. 37 Hahÿh da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ti ky n'aa:

“Edaa däk da ti hawät do kajaa. Dooh da tatabëej bã taky däng do noo gó. 38 Karapé haa, matym ÿÿ gó baad hedo padëek doo, rah'yy ka'eeh do hyb n'aa da rababoo had'yyt hë. Dooh da ÿ tsebee bã h'yy gajëë hõm do wë”, näng mäh. VIII

IV P'ooj ub, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã ti anäng ta baa besuu n'aa pãän hebaan do s'ëëb. P'op Hagä Do kahesé doo bã noo gatsé n'aa tii. Dooh ji haja bã ta tii bë ji tabëej bã. Hÿÿ kã, Kristo hyb n'aa er hajaa P'op Hagä Do wë er ahõm bã. V P'ooj ub Isaraëw buuj rabahed'oo do ky n'aa gó tabeh'üüm. P'ooj ub, ranahaja bã P'op Hagä Do tób n'aa hënh rahõm bã baad sa h'yyb nadoo do hyb n'aa, rat-sawyyh sa hã booj yb taah ÿÿnh raju däk do paa ooj naëng mahang kamekuuj däk doo. Setsi ta äh tabahado däk bã, Mosees ky n'aa jaw'yyk do mejüü rabeh'oo. Tii bã kã, baad rabahado padëek p'aa hënh. Tii bã rahajaa P'op Hagä Do tób n'aa hënh rabahõm. Ti ky n'aa gó tabeh'üüm. VI Dew-Teronom 32.35. VII Dew-Teronom 32.36, Saaw-Mo 135.14 VIII Habakuk 2.3-4.

³⁹ Èër kã, dooh ta tyw n'aa heréd hõm do èr ado bã, ragawatsig hõm doo hẽnh hahõm doo gó haboo dák doo. H'yy ka'eeh do èer, nesaa do mahãnh hedẽp doo.

Ji h'yy ka'eeh do ky n'aa hahÿh

11 Hahÿh d' tahanãng pé ti ji h'yy ka'eeh doo: Baad ji bahapãh do ti ji h'yyb gó, ji gadoo né da ji pooj jé ji gada doo. Te hub né hẽ, ti awát né da ji nahapãh doo, baad ji bahapãh ji h'yyb gó. ² Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagã Do wén gadoo èr wahẽ makũh. ¹

³ P'op Hagã Do hã èr h'yy ka'eeh do hyb n'aa, èr hapãh hahÿh: Sahõnh hẽ badãk hahÿh, wẽ, kamarab, papÿÿj, sagõõh na-ããj hẽ, ta ky gabuuj né hẽ P'op Hagã Do pehuuj wát. Ji nahapãh doo me tapehuuj wát da hẽ ji hapãh doo.

⁴ Baad ub Abéw makũ h'yy ka'eeh do hyb n'aa baad hadoo do tama ejuu paah, ta hÿÿj Kãih ma ejuu do nahado. Ti hyb n'aa baad né hẽ m' Abéw P'op Hagã Do hã. Baad mã P'op Hagã Do hã Abéw ma ejuu doo. Badãk hahÿh bã Abéw nawãd wãd né paawã, da hẽ nã tah'yy ka'eeh do paa èr hã tametèeh nny da ji h'yy ka'eeh.

⁵ A'yy Enók hãd nãng do P'op Hagã Do masãg kãn ta wẽ ta hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa paah. Doooh paa Enók dajèb bã. Dawuh up mãh. Doooh rawyid wãd bã P'op Hagã Do mahũũm do hyb n'aa. P'op Hagã Do Enók h'yyb enãw had'yyt hẽ tabawát do hã, ta wẽ P'op Hagã Do mahũũm do pooj jé.

⁶ Ji h'yy kanae bã, dooh ji haja bã P'op Hagã Do ji h'yyb enãw bã. Jé karèn do P'op Hagã Do wẽ tahõm bã, jããm né hẽ tahajaa, P'op Hagã Do awát né hẽ taky dahé bã, baad hadoo do P'op Hagã Do anoo ta hã hes-ooõ do hã taky dahé bã.

⁷ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa Nowéh tatamaa jat marakate, ta ÿÿm, ta taah, ta taah ãj raked'èep do hood n'aa. Marakate tatamaa jat Nowéh P'op Hagã Do maher'oot jawén paa bã sa pooj jé hana do ranahapãh nã doo. Nowéh h'yy ka'eeh doo, ta metèe n'aa ta wób sa hã. Nesaa do hã ta wób raky n'aa kety dák, Nowéh h'yy ka'eeh doo da rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. Ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa né hẽ baad ji bahado dák P'op Hagã Do matym gó. Ti hyb n'aa, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad Nowéh wén hadoo dák ta matym gó.

⁸ Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa tawén ky dahé wát P'op Hagã Do maher'oot noo gó hẽj s'ee hẽnh tabahõm hyb n'aa, hẽj ta hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo hẽnh. Abaraãm ky dahé wát, tatsyym kadoo, dooh né paawã tahapèe bã n'yy hẽnh ta ti hẽj badãk. ⁹ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa hẽj ta hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo bã tabawãd wát ta s'ee hẽnh naa hadoo doo da. Ta ti bã jé pad'yyt hẽ takeh'ÿÿt. Sa masããh byyh s'èeb sa tób rah'ÿÿt doo. Tii d' né paa Isak, Jakóh rabad'oo. Sa hã na-ããj hẽ P'op Hagã Do ky n'aa enooh paa hẽj Abaraãm hã taky n'aa enooh do paah. ¹⁰ Ta tii d' paa Abaraãm rawén bok panang P'op Hagã Do mo haj'aa hã, nahãnh doo, hÿ pong jé badãk do ragada do hyb n'aa.

¹¹ Abaraãm h'yy ka'eeh do hyb n'aa, neta né paawã ta ÿÿm Sarah, tabèej dãg né paawã ta baab n'aa ta ÿÿm sii tabetaah hyb n'aa, Abaraãm panaa nny dák, P'op Hagã Do moo wát né hẽ ta hã taky dãng do taky daheeh do hyb n'aa. ¹² Ti hyb n'aa kã, edaa dãg né paawã tadajèp do ta t'aah benãng noo gó, sagõõh hawób dák, hood tẽg hawób dãg ta panaa ta jawén kã.

¹³ Abaraãm, Isak, Jakóh na-ããj hẽ radejèp sa hã P'op Hagã Do ky n'aa eno dák do paa ragadoo do pooj jé. Ti hadoo né hẽ, rah'yy kae had'yyt hẽ radejèp bã kã. Ti hyb n'aa, dawèe naa rahapãh hadoo sa hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh do paah. Tsebee gó ragahèen ti sa h'yyb gó. Doooh m' badãk hahÿ tado bã sa panang heh'ãat, sa nooh. Ta s'ee hẽnh naa, ta wób sa hã n'aa bã habok do hadoo mãh, sa nooh. ¹⁴ Sa hã n'aa pan'aa hes'ooõ do tii, ta ti hedoo do her'oot doo. ¹⁵ Doooh hẽj reréd hõm do paa tado bã rah'yyb padèek doo. Tii d' tado bã paawã, rahaja paawã rababaaaj nã p'aa hẽnh t'ii hẽnh. ¹⁶ Panang hÿ pong jé badãk doo, hẽj reréd hõm do bahãnh baad hadoo do resoos. Ti hyb n'aa, dooh P'op Hagã Do nu mebyy bã, "ÿ ti rah'yy kaha'eeh doo", ta her'ood bã. Tenyyh hõm sa panang pan'aa hÿ pong jé.

¹⁷⁻¹⁸ Abaraãm P'op Hagã Do metym noo gó, taju paawã ta t'aah Isak P'op Hagã Do wẽ. Tii d' tawén doo paawã, baad P'op Hagã Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Isak, sét had'os do ta t'aah Abaraãm aju paawã, hahÿy da paawã P'op Hagã Do ky hadoo paa ta hã: "Isak hanaa da a panaa heh'ãat." ¹¹⁹ Abaraãm hã, P'op Hagã Do hajaa dejèp do ragenã boõ bã tan'oo bã. Ti hyb n'aa, dooh né paawã Isak tadajèb bã, ta t'aah tagadoo p'aa hẽnh, dajèp do mahang taganã wát hadoo.

²⁰ P'op Hagã Do hã Isak h'yy ka'eeh do hyb n'aa taky n'aa edẽng Jakóh, Esauh daheeh, sa pooj jé hawát do hã.

I Èr wahẽ makũhtawén erii wát, ta wakãan, Isaraéw buuj Jesus hã h'yy ka'eeh do tama erih do hyb n'aa. Isaraéw buuj sa wahẽ makũ ti sa ky n'aa tamaher'oot doo. II Genesis 21.12

²¹ P'op Hagã Do hã Jakóh h'yy ka'eeh do hyb n'aa tadajèb pooj jé taky n'aa edèe wát mã pawóp hadoo do Joséh taah, tii bã m' ta tatu hã tanu hyy hãng bã m', P'op Hagã Do taj'aa etsèe kãn.

²² Joséh h'yy ka'eeh do hyb n'aa, tabedaa dák bã tadajèp doo, taky dãng mã Esit bã naa Isaraéw buuj raban'yyh da ta jawén. P'op Hagã Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũũ sa hã nny d' rabad'oo ta k'yy paa hã.

²³ P'op Hagã Do hã Mosees yb, Mosees ÿÿn rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Mosees benãng do jawén paa bã, tamawoob hẽ kamarab noo gó rajèjèn mã Mosees. Anãm mã sa hã sa t'aah. Doooh m' rajèÿÿm bã hã n'aa wahẽ n'aa mejũũ doo.

²⁴ P'op Hagã Do hã Mosees h'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh takarèn bã Paraoõ toog t'aah ramaneèeh karapee tanado wát bã kã. ²⁵ Doooh takarèn bã nesaa do moo heb'ooõ do sa da tah'yyb hado bã. Doooh takarèn bã sa sii tatsèbee bã. Ji wad'uits ti ta tii, ta hã. P'op Hagã Do karapee, Isaraéw buuj, sa sii rarejãã do takarèn tagadoo. ²⁶ Tak'èp baad ub ta hã Kristo, P'op Hagã Do H'yyb Dãng Do kajaa do tagada do hyb n'aa ta hã raky n'aa rejãã doo. Tak'èp ky n'aa gebah do Esit hãj n'aa bã hanãng do bahãnh ti ta hã. Raky n'aa rejãã do tawén gadoo, baad hadoo do ta sãm tagada do hyb n'aa ta pooj jé. ²⁷ Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa né hẽ tawén eréd hõm Esit hãj n'aa. Doooh Esit hãj n'aa wahẽ n'aa kawajããh do tajeÿÿm do hyb n'aa tado bã. Doooh tah'yy gajèe hõm bã, P'op Hagã Do ji nahapãh do tahapèe dák do hyb n'aa. ²⁸ P'op Hagã Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũũ Pas-kowa heen n'aa Isaraéw buuj ratat'èes. Tah'yy ka'eeh do hyb n'aa tamejũũ b'èe majnyw repeets hõm sa tób noo bã, dajèb manaa do sa taah wah'èeh hedoo do tanadej'èep hyb n'aa.

²⁹ Isaraéw buuj rah'yy ka'eeh do hyb n'aa rabatsèg hõm akajar Hahi-in Do hãd nãng doo me, bawoonh do ji mahõm do hadoo. Esit buuj kã rakarèn bã paawã rabatsèg hõm Isaraéw buuj sa jawén, pehã mã naẽng me.

³⁰ Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa Jerikó hãd nãng do panang hadèe pã s'èeb kajãg bèeh, setsi ta ãh noo gó Isaraéw buuj ranu haw'õõd bong jawén paa bã. ³¹ ÿÿnh Rahab hãd nãng doo, hajõk do sii he'ÿÿh do paah, tah'yy ka'eeh do hyb n'aa dooh tadajèb bã ta wób sa sii, panang babuuj P'op Hagã Do ky nadah'èeh do sa sii. Baad mã Rahab gadoo paa pawóp hadoo do Isaraéw buuj panang begã n'aa. Tamo n'aa jesuu, tajejèn.

³² Badawèet paawã Gidejõn, Barak, Sãn-Sãw, Jèpete, Dawi, Samuèw hãd enãh doo, P'op Hagã Do ky n'aa rod na-ããj hẽ sa ky n'aa ji maher'ood bã. ³³ Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa ta ti sa wób rado hõm sa maji hãj n'aa. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa baad P'op Hagã Do karèn doo da ti sa wób rabag'ãas. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagã Do ky n'aa enooh do ragadoo. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa P'op Hagã Do noo mesoo awad. ³⁴ P'op Hagã Do hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa tèeg hõõ tak'èp ha-ju do mahãnh sa wób raked'èep. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa sèn-jeer mahãnh raked'èep sa wób. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa, nahej'oonh do paa hejooj padèek. Rah'yy ka'eeh do hyb n'aa rakarejan sa maji sii rakaneb'ooõ noo gó, sa maji ranes'èem. ³⁵ ÿÿj wób p'aa hẽnh ragadoo sa taah dejèp do mahang genã bong doo. III

Sahõnh hẽ ta ti hedoo do ta wób rahapèe né paawã, h'yy ka'eeh do wób rahoop sa hã rarejãã doo. Rahob had'yyt hẽ, dejèp. Doooh P'op Hagã Do raky n'aa jejèn bã raked'èep hyb n'aa paawã. Tak'èp baad ji bawãd had'yyt do hÿ pong jé, ragenã bong bã kã, ti ragahèen. ³⁶ H'yy ka'eeh do wób raky n'aa rejãã, rahewyyh. H'yy ka'eeh do wób ramoo mewyyt, ratsyym mewyyt haak sapuuw hadoo doo me, ragadahew'èes doo gó radewãts b'èeh. ³⁷ Pã me ramakut h'yy ka'eeh do wób radejèp hyb n'aa. H'yy ka'eeh do wób rabaa gehõg hõm seer me. H'yy ka'eeh do wób sèn-jeer me radej'èep. Jé pad'yyt hẽ h'yy ka'eeh do wób raked'èep sa maji mahãnh. Jããm hẽ b'èe byyh kabara byyh h'yy ka'eeh do wób sa saroor. Doooh sa wẽ hanyys péh. Kasuud is paah. Rano n'aa masoo, rarahèjãã. ³⁸ Banawãng doo bã, waèè mahang, pã yb gabaho doo gó, k'ãats yt hã gabaho doo gó na-ããj hẽ rababok paah. Doooh rahyb n'aa p'eed bã badãk hahÿy bã hanãng doo. Baad had'op ta tii. Badãk hahÿy bã habong do wób, P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do sa bahãnh ta tii, baad hadoo doo. ³⁹ Baad ub ta ti sahõnh hẽ P'op Hagã Do hã, ta hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ti hadoo né hẽ, dooh paa ragado bã sa hã P'op Hagã Do ky n'aa eno dák do paah. ⁴⁰ Rawén ganadoo paa ta tii, baad hadoo doo, pooj jé taky n'aa enooh do bahãnh, P'op Hagã Do h'yyb dãng do hyb n'aa sa hã èr hã na-ããj hẽ, sèd demuun baad had'op èr bahadoo hyb n'aa kã.

III P'op Hagã Do ky n'aa rod sa hã masa do P'op Hagã Do hã rah'yy ka'eeh do hyb n'aa tii.

Dooh ji h'yy gajëë hõm bã baad nadoo do ji ahob né paawä ky n'aa hahÿh

12 Ti hyb n'aa kã, hajõk h'yy ka'eeh do paah, p'ooj ub habong do paa er rahapãh do hyb n'aa, taw'ãäts hë er eréd hõm sahõnh hë ji tahewaata doo, baad nadoo do ji tamasoo do na-ãäj hë. Taw'ãäts hë h'yy ganajëng doo me P'op Hagä Do karën doo da er aboo had'yyt hë hÿ jawén, tsyym kas'ÿÿ do h'yy ganajëng doo me rawaj'aah doo da rakajaa bã kã. ² Taw'ãäts hë Jesus hã er h'yy padëëk. Er h'yy ka'eeh do du na do tii, er h'yy ka'eeh do kah'üüm hanoo do tii. Tak'ëp tsebë do ta pooj jé tagadoo tagada do hyb n'aa tagadoo paa b'aa kajat-sëk do hã tadajëp doo. Dooh hyb n'aa Jesus nu mebyng pé ta tii d' tada-jëp do hã. ¹ Tii bã kã, P'op Hagä Do sahõnh hë bag'ãäs do hub hënh tabaso kãn, takaweh'ëeh doo bã. ³ Bë hyb n'aa newë nyy da dooh Jesus h'yy gajëë hõm bã, tak'ëp ajyy nesaa do moo heb'oooh do ta hã rakamajë né paawä. Bë hyb n'aa newë Jesus, bë h'yy gejë hõm mahãnh. ⁴ Bëeh, dooh dajëb bë ahob nã bã nesaa do hã bë h'yy keb'aah do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë bë h'yy keb'aah né hë, bë h'yy gejë hõm manãh. ⁵ Bë mabaan hõm P'op Hagä Do kyyh bë tah'yyb en'yyim do hyb n'aa bë tamaher'oot doo. Bëeh, ta taah hã tabaher'oot tii. Hahÿÿ da ta kyyh ta kyy kerih doo gó:

“Tah ÿÿ, mamak'yyts manã mahÿÿnh do hadoo doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do òm tametëëk doo.

H'yy gajëë hõm manã tak'ëp hadoo doo me òm tamaher'ood bã, òm tah'yy geãm bã.

⁶ Mahÿÿnh do hadoo doo me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do metëëk takamahãn do hã.

Sahõnh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo, ta taah hedoo doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hewyyh hadoo ta see pé noo gó tametëëk hyb n'aa”, ¹¹ nãng ta kyyh.

⁷ Baad nadoo do bë ahoop doo, bë tametëëk do pan'aa tii. Ta taah bë bahado dãk do hyb n'aa, ta t'aah hã tabad'oo doo da bë hã tabad'oo ta ti metëëh. Sahõnh hë né hë sa hadoo doo do mahÿÿnh hadoo doo me sa yb metëëk. ⁸ Mahÿÿnh do hadoo doo me P'op Hagä Do bë tama net'ëëg bã paawä, sahõnh hë ta taah tametëëk doo da, tii bã dooh paawä ta taah heh'ãät bë do bã. ÿÿnh daap hetaah do taah hadoo paawä bë tii bã. ⁹ Er karepé noo gó, er yb badãk hahÿÿ bã hanãng doo, mahÿÿnh do hadoo doo me er rametëëk, er wén weh'ëeh er yb. Ti hyb n'aa taw'ãäts hë ti bahãnh er Yb hÿ pong jé hawät do er ky daheeh, ta pa had'yyt hë er babok hyb n'aa. ¹⁰ Pawõp its ta baab noo gó ji yb ji rametëëk baad hadoo doo me sa hã, er rabaw'ëeh hyb n'aa. P'op Hagä Doo kã er tametëëk baad tabahadoo hyb n'aa er hã, baad had'op, tsyt hë nesaa do mahãnh er babok hyb n'aa kã, tsyt hë nesaa do mahãnh tabawät doo da. ¹¹ Ji hã rametëëk doo, ji rahewyyh doo, dooh né hë ji genaag bã ta tii d' ji hã rabad'oo do ti noo gó. Hejooonh ji hã, datés ji hã. Ti hado né paawä, ta jawén kã, P'op Hagä Do mo haj'aa ji ahob wät do hyb n'aa ji h'yy ganyy dãk bã kã, tak'ëp h'yyb nyyw gó baad had'op doo gó ji bawät tan'oo bã kã.

¹² Ti hyb n'aa kã, bëeh, h'yyb nahejooj padëëk doo, bëeh, h'yyb nahe-do padëëk doo, taw'ãäts hë bë h'yy kahej'oonh, bë h'yyb hedo p'aa hënh. ¹³ Taw'ãäts hë tyw n'aa dajãng doo me bë babok, h'yyb nahed'oo do rah'yy ganejë hõm hyb n'aa, p'aa hënh baad had'yyt hë Jesus tyw n'aa gó rababok hyb n'aa kã.

Dooh ji mak'yyts bã ji P'op Hagä Do maher'oot do ky n'aa hahÿh

¹⁴ H'yyb nyyw gó bë aboo sahõnh hë sa wë. Tsyt hë, nesaa do mahãnh, P'op Hagä Do wë bë aboo had'yyt hë. Tsyt hë nesaa do mahãnh ji naboo bã, dooh da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ji hapëë bã da. ¹⁵ Baad bë masaa bë da hadoo doo, dooh bë mahang makyyts pé ji hã P'op Hagä Do ky enyyim doo. Ji hã P'op Hagä Do ky enyyim do makyyts doo, ta hã h'yy gajëë hõm doo, baad nadoo do ta du n'aa, ta wób tah'yyb tatuk ta nemuun dawëë P'op Hagä Do mahãnh rababok hyb n'aa. ¹⁶ Bë hyb n'aa matakã bë mahang tanaÿÿh hyb n'aa ta ÿÿm nadoo do sii, ta patug nadoo do sii. Bë hyb n'aa matakã bë mahang tananãng hyb n'aa P'op Hagä Do waneh'ëeh do Esauh makü bad'oo doo da. Sët ta waa hyb n'aa tesëem hõm, tan'oo dãk ta wah'ëë hadoo do paa ta hÿÿj hã. ¹⁷ Bë hapãh né hë, ta jawén, ta yb ky n'aa edëng takarën bã, dooh ta yb gado wäd bã. Aód né paawä dooh tahaja wäd bã tahÿÿd bã tabad'oo do paah.

¹⁸ Ti hyb n'aa, taw'ãäts hë h'yy ganajëng doo me baad had'yyt hë er h'yy ka'eeh. Baad ub né hë ta tyw n'aa papuuj, p'ooj ub Mosees hã

I Judah buuj sa hã, b'aa hã ji dajëb bã tak'ëp ji nu mebyng. Sa hã P'op Hagä Do ky n'aa was'ee dãk do tii d' dajëp doo. Ti hadoo né hë, dooh Jesus nu mebyy bã, baad hadoo do ta pooj jé tagada do hyb n'aa. II Proweh-Bijos 3.11-12

kametã dãk do bahãnh tii. Dooh bë kaja dãg ji hapãh do waëë bahõõ dãk doo bã, tak'ëp tabadagyp doo bã, bah'ood darung do bawät doo bã, er wahë makü rabad'oo do paa hadoo. ¹¹¹⁹ Dooh bë maa napëë bã b'ëé s'ãän gamehÿÿh do ky ka'eeh doo. Dooh bë maa napëë bã P'op Hagä Do kyyh ãm n'aa nãng doo, ta ti ramaa napãh do paa hadoo. Ramaa napãh bã m' rabetsëë P'op Hagä Do ky ym hyb n'aa sa hã taher'oot doo. ²⁰ Tak'ëp rajeyÿm do hyb n'aa, dooh m' rahaja bã ragado bã P'op Hagä Do mejüü doo: “Dajëp né da waëë hã moo dãng doo, bë masããh see na-ãäj hë dajëp né hë da. Ji akut pã me tadajëp hyb n'aa”, ^{IV} nãng paa ta kyyh. ²¹ Tak'ëp mã ta ãm n'aa nãng Mosees hapãh doo. Ti hyb n'aa m' taky hadoo: “Tak'ëp ÿ kajajãn ta ãm n'aa hã”, ^V nãng mãh. Ti hadoo paa sa hã.

²² Er hã kã ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do wë tagasëëts hõm. Pooj jé sa hã kametã dãk do nahado tii. Waëë hadoo ji matym me ji nahapãh do wë, Sijõn hãd nãng do wë bë kaja dãk. Jerusarënh hÿ pong jé badãk doo hënh, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do panang wë bë kaja kãn. Tak'ëp hajõk do ãäs tseb'ee doo gó hÿ pong jé rakata padëëk doo bã bë kaja kãn. ²³ P'op Hagä Do taah wah'ëeh hedoo do sa wë bë kaja dãg kãn. Hÿ pong jé sa hãd kerii dãk. Sa wób bë bahado dãk. P'op Hagä Do wë bë kaja kãn, sahõnh hë badãk hahÿÿ bã habong do ky n'aa etyy doo. Baad habok do paa hÿÿj kã baad had'op do hado dãk do sa wë bë kaja kãn do hadoo. ^{VI24} Ta tyw n'aa papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do Jesus gasëëts hõm do wë bë kaja kãn. Baad ta majyyw er h'yyb tym tabenyyw dãk. Abëw majyyw nahado, k'ãäts gó naa P'op Hagä Do hã tabetsëë P'op Hagä Do babaanh hyb n'aa ta sãm. ^{VII} Jesus majyyw etsëë hadoo P'op Hagä Do hã tamabaan hõm hyb n'aa sahõnh hë nesaa do er moo bok do paah. ²⁵ Ti hyb n'aa bë mak'yyts manã Jesus er tamaher'oot doo. P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh badãk hahÿÿ bã Mosees sa hã tamaher'oot do mak'yyts doo, nesaa do hã raky n'aa kety dãk tii. Ti bahãnh ji P'op Hagä Do rejãä do er ahoop da hÿ pong jé naa er tamaher'oot do er mak'yyts bã. Dooh er haja bã er kejën bã ta ti mahãnh. ²⁶ P'ooj ub waëë Sinaih hãd nãng doo bã sa sii P'op Hagä Do baher'oot noo gó, tak'ëp badãk hahÿ katajus wät ta ky haj'aa. Da hë kã hahÿÿ da P'op Hagä Do ky dãng: “Sët nuu me ti awät nã badãk hahÿ had'yyt nado katajuus ÿ an'oo bã. Wë na-ãäj hë katajuus da ÿ an'oo bã”, nãng ta kyyh. ²⁷ “Sët nuu me ti awät nã” taher'ood bã, gawatsig da tapehunh do paa hahãnh doo, naym doo, tahanãng pé tii. Jããm né hë haym nahãnh doo. ²⁸ Ti hyb n'aa, panang banahãnh do er gadoo da do hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do bag'ãäs doo bã, taw'ãäts hë dooh er eréd bã P'op Hagä Do ky enyyim do ji hã. Taw'ãäts hë takarën doo da, er j'aa etsë ta hã. Taw'ãäts hë P'op Hagä Do er hyb n'aa jew'yyk er hyb n'aa meunh doo me. Taw'ãäts hë ta wë er kadaduu doo me er j'aa etsë ta hã. ²⁹ Taw'ãäts hë tii d' er bad'oo, tëëg hõõ sahõnh hë tagawats'iik do hadoo P'op Hagä Do er h'yy kaha'eeh doo.

Nyy da ji bawät do ky n'aa hahÿh

13 Taw'ãäts hë bë kamahãh had'yyt hë bë da hadoo doo Jesus hã h'yy ka'eeh doo. ² Taw'ãäts hë baad bë gadoo bë tób bã ta s'ee hënh naa hena doo. Tii d' ta wób rabad'oo doo doo hyb n'aa paah, ãäs né ti ragadoo, dooh né paawä rahapëë bã ãäs rado bã. ³ Taw'ãäts hë ragadahew'ëes doo gó radewäts b'ëeh doo bë hyb n'aa esee, bë masaa. Bë hyb n'aa newë nyy d' bë karën paawä bë hã ta wób rado bã, bë tado bã paawä ënh radewäts b'ëeh doo. Bë hyb n'aa newë na-ãäj hë rarahejãä doo, bë hã pé hado né paawä ta tii.

⁴ Taw'ãäts hë bë sahõnh hë bë hyb n'aa jew'yyk ji katëë doo. Masuuj nado tii. Taw'ãäts hë ÿÿnh patug dooh ta ÿÿm tawad'ii bã ÿÿnh see wë. Taw'ãäts hë ÿÿnh na-ãäj hë dooh tawad'ii bã ta patug. Tii d' ÿ wén her'oot, baad nadoo do hã P'op Hagä Do ky n'aa etyy da sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii ha'ÿÿh doo.

⁵ Bë kamahãh manã dajëë. Taw'ãäts hë bë h'yy gadeja bë wë hanãng do hã. Tii d' bë ÿ wén maher'oot, hahÿÿ da P'op Hagä Do ky dãng doo hyb n'aa: “Dooh òm ÿ eréd bã. A pa had'yyt hë ÿ bawät”, ^{VIII} nãng mãh. ⁶ Ti hyb n'aa, hejooonh do er hã takametã bã, dooh er hyb n'aa tón bã. P'op Hagä Do hã er h'yy kasadã doo hyb n'aa hahÿÿ da er hajaa er ky hadoo:

“Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do masa ÿ n'aa. Dooh da ÿ eÿÿm bã. Dooh hajaa pé hã ÿ ramoo bok péh.” ^{IX}

⁷ Bë hyb n'aa es'ee bë wahë n'aa bë h'yyb mah'üüm do paah, P'op Hagä Do panyyyg bë ramaher'oot do paah. Bë hyb n'aa newë nyy da

III Er wahë maküühtawén her'oot, ta wakãan Isaraëw buuj tama erih do hyb n'aa hahÿÿh. IV Esodo 19.12-13 V Dew-Teronom 9.19 VI Jesus hã ji h'yy ka'eeh doo hyb n'aa hÿ pong jé babuj n'aa ji bahado dãk, dooh né paawä t'ii hënh ji awäd nã bã. Ti hyb n'aa né hë sahõnh hë tetsén do wë ji kaja dãk tanooh. VII Genesis 4.10 VIII Dew-Teronom 31.6 IX Saaw-Mo 118.6-7

rababok paa radejēp bā kā. Taw'āāts hē rah'yy ka'eeh do paa da bē h'yy ka'eeh.

⁸ Jesus Kristo dooh takahȳyd bā. P'ooj ub tabawāt doo da, da hē na-āāj hē tabawāt, h̄y jawén na-āāj hē tabawād had'yyt da. ⁹ Ti hyb n'aa bē an'oo manā ta s'ee hēnh bē rah'yyb mahūūm hajōng hedoo do ta see ky n'aa me rama metēek doo me. Taw'āāts hē ji wē P'op Hagā Do ky enyym do bē tah'yyb hej'oonh, baad bē h'yy kae had'yyt hē hyb n'aa. Sa waa, sa tā ratayy do hā bē hyb n'aa matakā manāh. Doooh ta ti masaa bā tayy do sa hā. ¹⁰⁻¹¹ Ēr wē ti anyy dāg kán nesaa do ēr moo bok do hado hōm doo, Jesus, ēr hyb n'aa dajēp doo. Sa masāāh wób majyyw Judah buuj sa ky n'aa rod wahē n'aa tamahūūm P'op Hagā Do tób n'aa gawakō t'ōp gadāk doo gó P'op Hagā Do matym gó, nesaa do ramoo bok do paa kado hōm hyb n'aa. Sa hā P'op Hagā Do kahesé do tób n'aa yt hā moo heb'oooh doo, dooh rahaja bā rawēē bā ta ti boojyb, kabara dab. Panang bahānh rabaju hōm tii. Ta tii pé né hē, P'op Hagā Do matym gó nesaa do hado hōm do ti Jesus. ¹² Ta hā kaja dāk sahōnh hē sa ky n'aa rod rabad'oo do paah. Ti hyb n'aa, Jesus na-āāj hē ahob wāt panang bahānh, ta majyyw hyb n'aa tsyt hē P'op Hagā Do wē tabasēew hōm hyb n'aa ta karapee. ¹³ Ti hyb n'aa kā, panang bahānh Jesus ramahūūm doo da, ta hā rarejāā do tabahoop hyb n'aa, taw'āāts hē ēr na-āāj hē ēr eréd hōm Jesus ganadoo do rabahed'oo doo. Taw'āāts hē ēr gadoo Jesus hyb n'aa ēr raky n'aa rejā bā, Jesus gado dāk do paa hadoo ta hā raky n'aa rejāā doo. ¹⁴ Ta ti ȳ wén her'oot, dooh babā ēr panang heh'āāt nahānh do tado bā. H̄y pong jé ēr panang heh'āāt do ti ēr gada doo. ¹⁵ Jesus ēr ky n'aa rod P'op Hagā Do wē tabahadoo do hyb n'aa, taw'āāts hē Jesus wē ēr bahōm ēr j'aa etsēē had'yyt hē hyb n'aa P'op Hagā Doo. Da hē ēr j'aa etsē doo, P'op Hagā Do matym n'aa hadoo né hē tii, P'op Hagā Do ji hyb n'aa jew'yyk do né hē tii. ¹⁶ Bē moo boo had'yyt hē baad hadoo do bē da hadoo do wē. Bē mabaan manā tii. Bē masaa had'yyt hē ta wób bē wē hanāng doo me. Bē mabaan manā tii. P'op Hagā Do matym n'aa hadoo tii. P'op Hagā Do h'yy gadajang ta tii hā. ¹⁷ Taw'āāts

hē bē ky dahé, bē hyb n'aa jewyyg Jesus hā h'yy ka'eeh do hyb n'aa bē wahē n'aa hedoo doo. Bē rahagāā had'yyt hē, rahapāh do hyb n'aa P'op Hagā Do wē rakametēēh hyb n'aa ta jawén kā nyy da paa bē raba-hag'āās. Bē an'oo manā bē rahyb n'aa tón, baad nadoo do hyb n'aa ta ti bē hā. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē ky dahé né hē, tsebee gó bē raba-hag'āās hyb n'aa.

¹⁸ Bē ky n'aa ets'ēē āā hyb n'aa P'op Hagā Do hā. Āā hapāh, baad ub āā h'yyb. Baad ub āā baboo had'yyt hē āā karēn. ¹⁹ Tak'ēp bē ky n'aa ets'ēē P'op Hagā Do banoo hyb n'aa nyyw hē ȳ matēēh hyb n'aa bē wē.

Ky n'aa kedēng do ky n'aa hahȳh

²⁰⁻²¹ Ȳ karēn P'op Hagā Doo, h'yyb nyyw ji hā hanoo doo, bē hā tabanoo sahōnh hē baad hadoo doo, takarēn do bē bahajaa bē moo bok hyb n'aa. Ȳ karēn Jesus Kristo hyb n'aa tamoo wāt ēr h'yyb gó tagen'aak doo. Ta tyw n'aa papuuj nahānh do P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paa Jesus majyyw gasēets hōm do hyb n'aa, p'aa hēnh Jesus ēr Wahē N'aa ganā wāt dejēp do mahang P'op Hagā Do an'oo bā. B'éeē hagā n'aa wahē n'aa heh'āāt do ti Jesus. ¹ Taw'āāts hē Jesus Kristo ēr j'aa etsēē had'yyt hē. Ȳy. Tii d' né hē. Taw'āāts hē.

²² Wakān haa hedoo doo, baad bē gado hahȳ bē ȳ ma erih doo gó bē ȳ maher'oot doo. Doooh tadawēd bā ȳ ma erih doo.

²³ Bē ȳ maher'oot, dooh ēr h̄ȳy hadoo do Tsimoot ragadahew'ēēs doo gó tag'ēēd wād bā. Rado nyyh. Nyyw hē takaja bā babā, ȳ mahūūm da si ȳy, bē wē ȳ beg'āās bā.

²⁴ Bē maher'ood āā hyb n'aa esee bē wahē n'aa hedoo doo, sahōnh hē P'op Hagā Do karapee na-āāj hē. Itarija hāj n'aa buuj Jesus hā h'yy ka'eeh do bē m' rahyb n'aa esee. ²⁵ Ȳ karēn P'op Hagā Do ky enyym bē wē. Jāām hē kā.

¹ Ēr hagā n'aa heh'āāt tahanāng pé tii.

Tsijaag

1 Tsijaag ȳ ti h̄ȳh, P'op Hagā Doo, Jesus Kristo Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do sa karom. 12 hedoo do Isaraew taah panaa mahang Jesus hā h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē ketyn hōm do ȳ edēng.

Ji hā kametyy do ky n'aa hahȳh

2 Wakān haa, ¹taw'āats hē baad bē tsebee hajōng hedoo pé ji hā kametyy do bē wē tana bā. ³Baad P'op Hagā Do hā ji h'yy ka'eeh do kametyy doo, ji h'yy kahejōj had'yyt hē tan'oo bā. Ta ti bē bahapāh do hyb n'aa “taw'āats hē baad bē tsebee kametyy do hā” ȳ wén nāng. ⁴Taw'āats hē bē h'yy kahejōj had'yyt hē baad tabahado dāk hyb n'aa bē h'yyb tym, sahōnh hē ji hā P'op Hagā Do karēn do tabanāng hyb n'aa bē h'yyb tym gó, bē wē tabadoo mahānh. ⁵Ti hadoo né hē, P'op Hagā Do karēn do bē see nahapēē bā, taw'āats hē tabetsēē P'op Hagā Do hā. Tii bā P'op Hagā Do banoo ta hā tah'yy ganāng hyb n'aa. Baad P'op Hagā Do banoo ji hā ká. Tak'ep P'op Hagā Do betsēēh sahōnh hē sa hā. Dooh ji tahajēew bā ji ky n'aa ets'ēē bā. ⁶Taw'āats hē hetsēē doo, h'yy ka'eeh doo me taky n'aa etsēē. Taw'āats hē dooh taky sēew bā P'op Hagā Doo. Maadaka bah'ood ty gahēm hēnh tamahūūm do hadoo jé ky sēm doo. ⁷Ta ti hadoo do dooh tagadoo pé Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hanaa. ⁸Pawóp hē hadoo ta ti hedoo pé sa h'yyb. H'yy kehyyd had'yyt hē ragabok. ⁹Taw'āats hē Jesus hā h'yy ka'eeh do kes'oot doo, ky n'aa nets'ēēh doo, rah'yy kasab'ee, P'op Hagā Do matym gó raky n'aa etsā dāk tanoo do hyb n'aa. ¹⁰Taw'āats hē tak'ep ma enāh do rah'yy kasab'ee rakadad'uu P'op Hagā Do an'oo wāt do hyb n'aa sa hā. Jawii ts'oooh ahēj jēng do hadoo da. ¹¹Papyyj nu ganā dāk bā, tak'ep tabajuu bā, tsawyy jēng jawii. Tūū ta ts'oooh kajāg jēng. Ahēj jēng tii bā hanām do ta hā. Ti hadoo né hē tak'ep ma enāh do sa hā. Sa ma hā ramoo boo nuuj jé né hē ragawatsig jēng. ¹²Ky n'aa kedēng ji, ji h'yy kaneréd bā kametyy do ji wē tana bā. Kametyy do hā ji j'aa ketsēē dāk bā ká ji gadoo ji hedēb heh'āat do ta sām hadoo, ta hā kamahān do hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paah. ¹³Kametyy do ji wē tana bā, ji tah'yyb tatug bā nesaa do ji moo wāt hyb n'aa, taw'āats hē dooh “P'op Hagā Do ȳ tah'yyb tatuk” ji noo bā. Dooh hajaa pé P'op Hagā Do tah'yyb tatug bā nesaa do hā. P'op Hagā Do na-āāj hē dooh ji tah'yyb tatug bā nesaa do hā. ¹⁴Nesaa do ēr h'yyb karēn do ti ēr tah'yyb tatuk nesaa do wē. Ēr tawēdii, tii bā ēr tah'yyb maso dāk nesaa do hā. ¹⁵Nesaa do ji moo wāt do ganyyh tii bā, nesaa do ēr h'yy karēn do haj'aa. Nesaa do aee dāg bā, nesaa do kah'ūūm bā ká, tamana kán ji h'yyb tym dajēp doo. ¹⁶Bē daaj hē bē kawad'ii manā wakān haa ȳ kamahān doo. ¹⁷Sahōnh hē taw'āats hē hadoo doo, baad had'op do na-āāj hē, p'op naa né hē tabana. P'op Hagā Doo, wē hā hanāng do bag pahuunh do hanaa né hē. Badāk hahȳ bag kawereem né hē paawā, P'op Hagā Do dooh tah'yy kahyyd bā, dooh ta hā hewaāt pé na-āāj hē. ¹⁸P'op Hagā Do h'yyb dāng ēr h'yyb tym tabed'ēep hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa me, ta karapee tsyt hē tasēew dāk do ēr bahadoo hyb n'aa ta wē, sahōnh hē tapehuunh do mahang, pooj jé joom ag P'op Hagā Do wē kasēew hōm do hadoo ēr bahadoo hyb n'aa.

Ji maa new'ep do nado P'op Hagā Do kyyh ky n'aa hahȳh

19 Wakān haa ȳ kamahān doo, bē hyb n'aa matakā hahȳ hā: Taw'āats hē sahōnh hē ji, ji nanyw hē ji maa newēē. Taw'āats hē dooh nanyw hē ji er'ood. Taw'āats hē dooh nanyw hē ji kawaj'āan bā. ²⁰Kawajāan doo, dooh baad ji hawāt do P'op Hagā Do ji hā gahēen do an'oo bā. ²¹Ti hyb n'aa taw'āats hē bē eréd hōm hesus hadoo do bē h'yyb tym gó hanāng doo. Bē eréd hōm na-āāj hē nesaa do hedoo do jé pad'yyt hē hanāng doo. H'yy kadaduu doo me bē gado P'op Hagā Do kyyh bē h'yyb gó kan'oo dāk doo. Ta ti né hē hajaa bē h'yyb tym tabed'ēep, P'op Hagā Do wē bē nu kajāk hyb n'aa.

I Wakān haa Tsijaag wén erii wāt, ta nemuun Jesus hā rah'yy ka'eeh do hyb n'aa. II Rakadad'uu P'op Hagā Do an'oo bā, sa ma hā rah'yyb naeh hyb n'aa, P'op Hagā Do hā naa sahōnh hē sa wē hanāng do rabahapāh hyb n'aa.

22 Ji maa new'ep do nado P'op Hagā Do kyyh. Taw'āats hē ji moo wāt né hē taher'oot doo. Ta ti maa new'ep doo, panyyng ky nadaheeh doo, ta daaj hē takawadii. ²³Hahȳ hadoo P'op Hagā Do kyyh maa new'ep doo, tamejūū do moo nawāt doo: Aj'yy japow me kameg'āas do hadoo tii. ²⁴Kameg'āas, ti tabahōm, ti nanyw hē tamabaan hōm takamegāā wāt doo. ²⁵Ta tii d' nado baad matakēē do P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do baad had'op doo, nesaa do mahānh ji ted'ēep doo. Baad tamatakā had'yyt bā, tamanabaan bā, taky dahé bā, sahōnh hē tamoo wāt do hā P'op Hagā Do ky n'aa edēng ta hā. ²⁶P'op Hagā Do karēn doo da hawāt do ted'oo doo, ta kyy tamanedug bā, ta hā hē takawadii tii. Daap ti ta ti P'op Hagā Do wē tamoo wāt do ted'oo doo. ²⁷Hahȳ ti baad hadoo do heh'āat do P'op Hagā Do ēr Yb gadoo do ēr hā: Kabarii, ȳynh patug tamaa wād is do na-āāj hē ji t'yyd mehīn doo, baad tanado bā sa hā. Hahȳ na-āāj hē P'op Hagā Do gadoo do ēr hā: Ji matakēē ji hā badāk hahȳ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do h'yyb karēn do mahānh.

Dooh ji asēew bā ji gadoo do sa mahang ky n'aa hahȳh

2 Wakān haa, Jesus Kristo Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hā, tak'ep ji weh'ēeh do hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa, bē asēew manā bē gadoo do sa mahang. ²⁻³Hahȳ d' ȳ hanāng pé tii: Aj'yy ta moo heen n'aa k'āats tēg gabarēeh do moo dāk doo, saroor ky n'aa gebah do dadāk do bē kahet'aa bā takajaa bā, baad bē gado bā, banām doo bā bē atsyyd bā tabasoooh hyb n'aa, tii bā aj'yy kasuud is doo, saroor sāg dadāk do bē kahet'aa bā tajēē suun bā na-āāj né hē, ti ta hā bē ky hado bā: “Nanāng bā ag'ēēd dāg, tūū tsym ȳ pa mabahyy hāng”, bē noo bā, ⁴doooh sēd demuun bē gado bā bē wē heg'āas doo. Tii d' bē adoo bā, bē asēew dāk bē gadoo do mahang. Baad nado tii. Hyb n'aa jewyk doo, baad hadoo doo, baad ṅadoo do rod n'aa ky nesaa do hado dāk bē tii bā. ⁵Wakān haa ȳ kamahān doo, bē maa newē hahȳ ȳ her'oot doo: P'op Hagā Do asēew hōm badāk hahȳ hā habong do sa hā kas'oot doo, baad ub Jesus Kristo hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa, P'op Hagā Do bag'āas do karapee rabahadoo hyb n'aa, ta hā kamahān do sa hā P'op Hagā Do ky n'aa enooh do paah. ⁶Bēē ká, bē mak'yyts kán kas'oot doo. Tak'ep ma enāh do nado g'eeh ti bē hā rejāā doo? Ti nado g'eeh ti bē ramahūūm do hyb n'aa jewyk do sa wē, bē raky n'aa tapaa hyb n'aa sa hā? ⁷Tak'ep ma nāng do né tii, Jesus bē wahē n'aa ky n'aa etsēēh do ky n'aa rahejāā doo. ⁸Baad né hē ti bē hā, hahȳ ēr Wahē N'aa ky n'aa jaw'yyk do baad bē ky dahé bā. “Makamahān a da hadoo doo, a hā makamahān doo da.” ^{III}Ta tii da né hē P'op Hagā Do kyy kerih doo. ⁹Ti hyb n'aa, ta see baad bē gado bā ta wób sa mahānh, nesaa do bē moo boo dāk. P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do bē taky n'aa ety dāk tii bā, ta ky n'aa jaw'yyk do bē ky nadaheeh do hyb n'aa. ¹⁰Hahȳ hyb n'aa ȳ wén erih ta tii: Sahōnh hē né hē paawā P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky daheeh doo, sēt ub taky nadahé bā, sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do tabahado dāk tii. ¹¹“Aā manā ta seeh ȳm sii” ^{IV}mejūū doo, “Madajēeb manā a da hadoo doo” ^Vti na-āāj hē tamejūū. Tj hyb n'aa, a da hadoo do madajēeb bā, a ȳm, a patug nadoo do sii naā né hē paawā ōm, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do mabahado dāk né hē ōm. ¹²Ta jawén bē hā da P'op Hagā Do ky dāng nyy d' tabad'oo bē hā, bē ky dahé bā, bē ky nadahé bā ta ky n'aa hanām do P'op Hagā Do wē ji ted'ēep doo. Ti hyb n'aa, ji bawāt do hā P'op Hagā Do matakēē do hyb n'aa, bē hyb n'aa matakā bē her'oot do hā, bē babok do hā. ¹³Hahȳ hyb n'aa ȳ wén erih ta tii: Ta wób t'yyd manehīn doo, dooh P'op Hagā Do t'yyd mehīn bā. Ji t'yyd mehīn bā ta wób, dooh tii bā P'op Hagā Do ji taky n'aa ety bā. Ji tat'yyd mehīn da.

Ji h'yy ka'eeh do metēē n'aa ky n'aa hahȳh

14 Wakān haa, “Jesus hā ȳ h'yy ka'eeh” ji noo bā, baad hadoo do ji moo nawād bā ji h'yy ka'eeh do metēē n'aa, daap ti ta ti ji her'oot doo. Ta ti hedoo do ji h'yy ka'eeh doo, dooh tahaja bā ji tedēeb bā P'op Hagā

III Rewitikos 19.18 IV Esodo 20.14, Dew-Teronom 5.18 V Esodo 20.13, Dew-Teronom 5.17

Do wê. ¹⁵ Tany bā paawā ji h̄ȳȳ hedoo doo, ji ānh hedoo do hahēēm doo, saroor hebaan do tema bok do hyb n'aa, has'aah do na-āāj hē, ¹⁶ tii bā bē see ky hadoo bā paawā sa hā: "Ahōm kā baad ub, kahatāh, mawog nyy dāg dal!", taky hadoo bā, dooh tanoo pé sa wē bedoh do sa hā, daap hē ta tii d' ta kyyh. ¹⁷ Ti hadoo né hē, jāām ub Jesus hā ji h'y'y kae bā, baad hadoo do ji moo nawād bā paawā ji h'y'y ka'eeh do metēē n'aa, daap hē ti ta ti ji h'y'y ka'eeh do ji hanāng doo. Dajēp do hadoo ti ta ti ji h'y'y ka'eeh doo.

¹⁸ Bē see apāh ky hadoo hā ȳy: "Ta see Jesus hā tah'y'y ka'eeh, ta see baad hadoo do moo hew'ēēt doo", nāng apāh. Ta ti hā hahȳy d' kēh ȳy: Mametā hā ȳy mahaja bā paawā Jesus hā mah'y'y kaha'eeh doo, baad hadoo do mamoo nawād do hā. Tii bā da baad hadoo do ȳy moo wāt do hā ȳy metēēh a hā Jesus hā ȳy h'y'y ka'eeh doo. ¹⁹ Jāām hē sét ub né hē P'op Hagā Doo, maky daheeh, mahanāng? Taw'āāts hē né paawā ta tii, karap'aar h'y'y nesaa do na-āāj né hē rahapāh tii. Ti hadoo né hē, kaja-jān bong P'op Hagā Do rajeȳȳm do hyb n'aa. ²⁰ H'y'y gatamah do ōm! Makarēn ȳy metēēh a hā daap hē ta tii da ji h'y'y kae bā, baad hadoo do ji h'y'y ka'eeh do metēē n'aa ji moo nawād bā? ²¹ Bē hyb n'aa newē ēr wahē makū Abaraām. P'op Hagā Do mejūū do taky daheeh do hyb n'aa né hē Abaraām baad tabahado dāk paa P'op Hagā Do matym gó, ta t' aah Isak taban'oo dāk noo gó P'op Hagā Do hā tabajuu hyb n'aa paawā. ²² Mahyb n'aa newē, baad P'op Hagā Do hā Abaraām h'y'y ka'eeh do hyb n'aa taky daheeh na-āāj hē P'op Hagā Do mejūū doo. P'op Hagā Do mejūū do tamoo wāt do hyb n'aa, heh'āāt dāg tah'y'y ka'eeh doo.

²³ Hahȳy da P'op Hagā Do kyy kerih do paa hā: "Abaraām ky dahē kán Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Taky daheeh do hyb n'aa né kā m', baad tawén hado dāk P'op Hagā Do matym gó." ¹ Abaraām moo wāt do hā, taky daheeh do hā, te hub né hē ta ti kerih do kametā dāk. P'op Hagā Do najiis ramaneēj kán Abaraām.

²⁴ Wyt ta maab hē: P'op Hagā Do karēn do ji moo wāt do hyb n'aa na-āāj hē baad dāg ji h'y'y tym P'op Hagā Do matym gó. Jāām hē ji h'y'y ka'eeh do hyb n'aa had'y'yt nado. ¹²⁵ Ti hadoo Rahab hād nāng do hā, ȳȳnh pooj jé hajōk do sii heȳȳh doo. Tamoo wāt do hyb n'aa baad tawén hado dāk P'op Hagā Do matym gó, sa panang beg'āās do ta tób bā tagadoo do hyb n'aa, ta tyw n'aa see tametēēh hyb n'aa kā kejēn doo gó rahahōm hyb n'aa.

²⁶ Ji h'y'y tym tamaa wād bā ji dajēp. Ti hadoo ji h'y'y ka'eeh do hā. Baad hadoo do ji moo wāt do badoo bā ji hā, dajēp do hadoo tii bā ji h'y'y ka'eeh doo.

Ji nooh, ji nag'aad ky n'aa hahȳȳh

3 Wakān haa, bē hapāh hahȳȳh: Ta wób bahānh P'op Hagā Do ky n'aa etyy da ta ky n'aa ma mehetēk do sa hā. ¹¹¹ Ti bahānh taky n'aa etyy do hyb n'aa ta kyyh ma mehetēk do sa hā, taw'āāts hē dooh hajōk bē mahang karēn do ta ky n'aa ma mehetēk rabahadoo hyb n'aa. ² Sahōnh hē ēēr, ēr bes'ōōs hajōng. H̄ȳȳ kā, aj'y'y taher'oot do hā nes'ōōs doo, baad had'op do tii. Tahajaa sahōnh hē nesaa do mahānh baad takanā bā. ³ Ta meduug n'aa ji dadāg bā kawaaro noo hā ji raky daheeh do heen n'aa, ji hajaa ji medug bā ta hā sahōnh hē. ⁴ Marakate na-āāj né hē. Aee né paawā, tak'ēp tabahēm do mahūūm né paawā, ta poo wōj n'aa mahūūm rakarēn hēnh ta du wōd n'aa me, nad'ēēd its né paawā ta tii. ⁵ Ti hadoo ji nag'aad hā. Nad'ēēd its né paawā ji nag'aad, kasab'ee hajōng tahajaa. Bē hyb n'aa newē hahȳȳh: Hēēj baeh do ahōng, nad'ēēd its né paawā ta hōō du n'aa doo. ⁶ Tēēg hōō hadoo ji nooh, ji nag'aad. Séd dó nesaa do ta hanaa. Ji nag'aad ji mer'oot do hanaa né hē hesus do hadoo sahōnh hē ji hā, ji her'oot do hyb n'aa. Nesaa do ji nag'aad her'oot do hanaa, ji karehejāā do sahōnh hē. Tii d' had'y'yt hē ji gawāt. Ji madajēp né hē ta tii da. Tēēg hōō tabanesaa do hanāng doo hēnh naa tagahōō do hadoo ji nag'aad. ⁷ Sahōnh badāk hahȳȳh babo n'aa hēēj hā habong doo, tame habong doo, taw'ēēd sii hē ji hajaa ji met'ēēg bā. Pooj jé rahaja dāk tii, da hē na-āāj né hē. ⁸ Ta ti ji haja né hē paawā, ji nag'aad, ji mer'oot doo me, dooh hajaa pé tamet'ēēg bā, dooh hajaa pé tamedug bā. Nesaa do ta ti ji nag'aad. Dooh ji haja bā ta hā. Tawād had'y'yt hē. P'yym mahȳȳh do hadoo ji dahej'ēēp do hadoo ta hanaa. ⁹ Ta tii me ji j'aa etsē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, ēr Yb. Ta tii me na-āāj hē ji ky n'aa wasee ji da hadoo do P'op Hagā Do pahuunh do ta da hadoo doo. ¹⁰ Sét né hē ji noo me naa ti tamanyȳh ji j'aa etsē do ky n'aa, ji ky n'aa wasee do ky n'aa na-āāj hē. Dooh taw'āāts hē tado bā ta ti

I Genesis 15.6 II Dooh Tsijaag ma met'ēēg bā jāām hē baad hadoo do ji moo wāt do hyb n'aa baad ji hado dāk P'op Hagā Do matym gó. Hahȳȳh ti Tsijaag hanāng péh: Heh'āāt tado bā ji h'y'y ka'eeh doo, tii bā baad hadoo do P'op Hagā Do karēn do ji moo wāt. Jé P'op Hagā Do ji hā karēn do ky nadaheeh doo, dooh tah'y'y kae bā heh'āāt. 2.26 Hā Tsijaag ji tamaher'oot nyy d' tahanāng péh. III Ta wób bahānh P'op Hagā Do wén gahēen ta ky n'aa ma mehetēk hadoo do sa hā, baad ta kyyh rabahapāh do hyb n'aa.

wakān haa. ¹¹ K'āāts gó naa naēng ganyȳȳh doo, dooh séd demuun naēng ganā bā ty ganām doo, naēng ty gasus do na-āāj hē. ¹² Wakān haa, joom dooh ta ag kawereem bā. Dooh wiigo hād nāng do joom eag bā oriib hād nāng do ag. Dooh uwa tyd hā taganā bā wiigo hād nāng do ag. Dooh na-āāj hē naēng ty ganām doo bā naa ty gasus do taganā bā. ¹⁴

Ji hajaa do heh'āāt do ky n'aa hahȳȳh

¹³ Bē mahang P'op Hagā Do ji hā karēn do tahapāh ted'oo doo, ta tii hā tah'y'y ganāng ted'oo doo, taw'āāts hē baad tabawāt do hā tametēēh ta tii. Taw'āāts hē kanasab'ee doo gó baad hadoo do tamoo wāt. P'op Hagā Do karēn do hapāh doo, dooh takasabé bā. ¹⁴ H̄ȳȳ kā, tak'ēp bē h'y'y kajewēets bā, ta wób sa bahānh had'y'yt bā bē karēn bā bē h'y'y kajāg bā, bē h'y'y kasabé manā bē hajaa bē ed'oo do hā. Ta tii d' bē adoo bā, dooh baad hadoo do bē ky dahé wād bā. ¹⁵ Ta ti hedoo pé ji hajaa doo, dooh h̄ȳȳ pong jé naa tado bā. Badāk hahȳȳh bā naa tii. Nesaa Do Yb hanaa. ¹⁶ Ji hyb n'aa jewēs do bawāt bā, ji karēn do sa bahānh ji bawāt do bawāt bā, ta tii bā ky ked'aak doo, ta tii bā kaj'ōōk do bawāt. Ta tii bā sahōnh hē nesaa do moo kahew'ēēt do ji baw'y'yt. ¹⁷ Ji hajaa do h̄ȳȳ pong jé hana doo, ta ti anoo ji hā baad had'op do ji h'y'y tym. H'y'y nyyw gó ji bawāt sahōnh hē sa wē tan'oo bā tii. Dooh h'y'y gaēēj me ta wób ji gado tan'oo bā. Ta wób her'oot do baad ji maa newēē ta ti an'oo bā. Ta wób ji t'y'yd mehīn had'y'yt hē, baad hadoo do ji moo wād had'y'yt hē ta wób hā tan'oo bā. Séd gó ji gadoo ta wób tan'oo bā. Dooh ji h'y'y ji jejen bā tan'oo bā na-āāj né hē. ¹⁸ H'y'y nyyw gó ta wób sa da hadoo do wē rababok hanoo doo, h'y'y nyyw gó tabejoom do hadoo baad hadoo do sa h'y'y tym gó. P'op Hagā Do gen'aak doo da rababok tii kā.

Badāk hahȳȳh kamahān doo, P'op Hagā Do majūū hado dāk tii, ky n'aa hahȳȳh

4 N'y'y hēnh naa ti bē mahang bē kamaj'īi doo, bē kaj'ōōk doo? Baad nadoo do bē h'y'y karēn do naa né tii. Baad nadoo do bē h'y'y karēn do bē hā hē takamaj'īi. ² Ti anāng tak'ēp bē h'y'y karēn doo. Dooh bē gado bā. Bē ganadoo do hyb n'aa, bē daj'ēēp bē da hadoo doo. ³ Bē h'y'y kajew'ēēs ta wób ma hā. Dooh bē haja bā bē gado bā, ti hyb n'aa bē kaj'ōōk, bē kamaj'īi. Bē wén ganadoo bē karēn doo, bē netsēē do hyb n'aa P'op Hagā Do hā. ³ P'op Hagā Do hā bē betseē bā, P'op Hagā Do nanoo bē hā baad hyb n'aa had'y'yt doo bē etsēē do hyb n'aa. Bē hā hē had'y'yt hē bē karēn bē ahānh bē etsēē doo. ⁴ Ȳȳnh ta patug wadii doo, h'y'y rejāā do hadoo bēēh! P'op Hagā Do heréd hōm do bēēh. Dooh bē hapēē bā g'eeh, badāk hahȳȳh hā hanāng do kamahān doo, P'op Hagā Do majūū hado dāk tii? Jé karēn pé takamahān bā badāk hahȳȳh hā habong do P'op Hagā Do hā h'y'y kana'eeh do rakamahān doo, P'op Hagā Do majūū tabahado dāk. ⁵ Daap hē bē ed'oo g'eeh hahȳȳ P'op Hagā Do kyy kerih doo? "P'op Hagā Do kamahān, tahyb n'aa jewēs ēr h'y'y tym ēr hā tanoo doo. Takarēn ta hā ub had'y'yt ji h'y'y dāk." ⁶ Tii d' tado né paawā, ta bahānh P'op Hagā Do ēr tamasa ēr tat'y'yd mehīn do hyb n'aa. Ti hyb n'aa hahȳȳh da takerih ta kyy kerih doo gó: "P'op Hagā Do hyb n'aa wareem kasab'ee do hā. P'op Hagā Do t'y'yd mehīn kadad'uu doo, P'op Hagā Do ky enyym sa hā", ⁷ nāng kerih do hā. ⁷ Ti hyb n'aa taw'āāts hē P'op Hagā Do mejūū do bē ky dahé had'y'yt hē. Taw'āāts hē bē kahejōj Dijab ^{VII} wē, tii bā da wajaah bē mahānh. ⁸ Taw'āāts hē P'op Hagā Do wē bē h'y'y katahā, tii bā da bē wē takatah̄ȳȳ na-āāj né hē. Bēēh, nesaa do moo heb'oooh doo, bē eréd nesaa doo. Bēēh, h'y'y kes'eenh doo, bē enyyw bē h'y'y tym P'op Hagā Do wē. ¹¹⁹ Taw'āāts hē bē t'y'yd kamehīn, bē h'y'y gabedo booh, bē aod ta see hā bē h'y'y padēēk do hyb n'aa. Bē kawewaw manāh! Taw'āāts hē bē h'y'y ketón bē mo haj'aa hā. Bē tsebee manāh! Taw'āāts hē bē hyb n'aa tón. ¹⁰ Taw'āāts hē bē kadad'uu P'op Hagā Do wē, tii bā da bē taweh'ēēh. ¹¹ Wakān haa, bē ky n'aa rejā manā ta wób. Ta da hadoo do ky n'aa rejāā doo, ta da hadoo do ky n'aa etyy doo, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do taky n'aa rejāā tii, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do taky n'aa etyy tii. ^{IX} P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do maky n'aa ety bā, ta ky n'aa jaw'y'yk do ky daheeh do nado ōm tii bā. Hyb n'aa jawyk do baad hadoo doo, baad nadoo do rod n'aa a daaj hē tii bā mabanoo a hā. ¹² Jāām hē sét ub

IV Ti hadoo ji nag'aad hā. Taw'āāts hē jāām hē baad hadoo do ji er'oot! V Hahȳȳh da I Jowāw 3.15 hā takerii dāk: "Ta wakān wē h'y'y gaēēnh doo, dahej'ēēp do hadoo ti P'op Hagā Do matym gó." Ji h'y'y gó ti tii. VI Proweh-Bijos 3.34 VII Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'y'yt doo", tahanāng pé ti Dijab. VIII Rawén h'y'y kes'eenh, séd demuun rakarēn do hyb n'aa paawā rakamahān badāk hahȳȳh bā hanāng doo, P'op Hagā Do na-āāj hē. IX Hahȳȳh da P'op Hagā Do ky n'aa jaw'y'yk do ji da hadoo do ky n'aa hā: "Makamahān a da hadoo doo, a hā makamahān do hadoo", nāng. Ji da hadoo do ji ky n'aa ety bā, dooh ji da hadoo do ji kamahān bā. Ti hyb n'aa ta tii da Tsijaag wén erii wāt.

ti ta ky n'aa jaw'yyk do hanoo doo, baad hadoo doo, baad nadoo do ky n'aa rod. Ti né ti hajaa ji ted'ëep, ti né ti hajaa ji tarejãã. Õm nado. Jaa õm a hã pé a da hadoo do maky n'aa ety bã?

Dooh ji hã hẽ ji h'yy kasabẽ bã do ky n'aa hahÿh

¹³ Bẽ maa newẽ hahÿh da her'oot doo: “Ãã d' ah'ũũm, jati ãã bahõm panang hẽnh. Sõt ta baab ãã tab'ëes t'ĩ hẽnh ãã es'ëem ãã dajëer enãh hyb n'aa.”¹⁴ Ta tii da bẽ h'yyb, ta tii d' bẽ baher'oot, dooh bẽ hapëẽ bã h'ëed hado jat'iiip hadoo. Ny hadoo bẽeh, badãk hahÿh hã bẽ babok bã? Wanakud hadoo bẽeh. Kanahẽn d'os hẽ taganyyh, ti tadawuh.¹⁵ Ti hyb n'aa taw'ãats hẽ hahÿh da paawã bẽ kyyh: “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karẽn bã ãã babok nã, ãã hyb n'aa newẽe do ãã moo bok tii bã.”¹⁶ Tii d' nado paawã bẽ h'yyb da hẽ. Bẽ bad'oo do hã bẽ h'yy kasab'ee. Nas'aa ta ti ji h'yy kasab'ee doo!¹⁷ Ti hyb n'aa, hajaa do baad hadoo do moo wãt doo, tamoo nawãd bã, nesaa do tamoo wãd ããk P'op Hagã Do matym gó.

Tak'ëp ma nãng do tamaher'oot do ky n'aa hahÿh

⁵ Bẽ maa newẽ, tak'ëp ma nãng doo! Bẽ aóó, bẽ awaaw nesaa do ta jawén bẽ wẽ takajãk do hyb n'aa da.² Karejã ããk bẽ ma. Kam-era rejã ããk bẽ saroor.³ Hetõt ããk bẽ wẽ hanãng do k'ãats tẽg gabarëeh doo, k'ãats tẽg hawak doo. Ta ti hetõt do bẽ da taky n'aa tapaa hadoo P'op Hagã Do matym gó.¹ Hetõt do bẽ da taju toonh, tẽeg hõõ hado ããk. Bẽ bata ããk bẽ ma, edaa ããg né hẽ paawã badãk hahÿ gawat-sik doo.⁴ Dooh paa bẽ epaag hõm bã moo bok do bẽ joom hã. Bẽ maa newẽ da! Ta sãm bẽ nepaag hõm do eëej had'yyt hẽ hadoo bẽ hã ky n'aa tapaa do ky n'aa P'op Hagã Do matym gó. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahõnh hẽ Haj'ap Doo, maa napëe wãt bẽ wẽ moo bok do sa kyyh.⁵ Sahõnh hẽ hanãm do jawén, ky n'aa gebah do jawén bẽ baboo bong badãk hahÿh hã bẽ baboo bong noo gó. Sahõnh hẽ bẽ h'yyb karẽn do jawén bẽ baboo bok. Booy yb hepup do ji tã ji daj'ëep do hado ããk bẽeh. Tak'ëp da P'op Hagã Do rejãã da bẽ hÿh kã.⁶ Baad habok do wób bẽ ky n'aa ety ããk nesaa doo me, bẽ neboh bẽeh, dooh né paawã rahejooj bã bẽ wẽ.

Ji h'yy ganajẽng do ky n'aa hahÿh

⁷ Bẽeh, wakãn haa, taw'ãats hẽ bẽ h'yy gejë hõm manã Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do p'aa hẽnh tabahyng do bẽ gada do hã. Bẽ hyb n'aa newẽ nyy da joom hejóm do tagada ta joom ag baad hadoo doo. H'yy ganajẽng doo gó tagada naẽng hedoo do ta joom heduu n'aa.⁸ Taw'ãats hẽ bẽ na-ããj hẽ tii da bẽ bad'oo. Taw'ãats hẽ h'yyb jawyg gó bẽ gadoo baad

¹ Rabaa esĩih do hyb n'aa sa ma, jããm hẽ sa hã hẽ rakarẽn rabah'ëenh do hyb n'aa sa ma karejã ããk. Ta tii me ramasa paawã bedoh do sa hã. Sa hã hẽ rah'ëenh do hyb n'aa sa hã P'op Hagã Do an'oo ããk doo, baad nadoo do P'op Hagã Do ky n'aa ety da sa hã.

nadoo do bẽ ahoop doo. Taw'ãats hẽ bẽ h'yy gejë hõm manã, edaa ããk do hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa doo.

⁹ Wakãn haa, bẽ ky n'aa hajëew manã bẽ da hadoo doo, bẽ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa netyy hyb n'aa. Edaa ããk takajaa ji ky n'aa etyy n'aa.¹⁰ Wakãn haa, bẽ hyb n'aa newẽ P'op Hagã Do ky n'aa rod p'ooj ub habong doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó her'oot do paah. Bẽ hyb n'aa newẽ nyy da h'yyb jawyk doo me rababok rarahejã né hẽ paawã sa hã. Taw'ãats hẽ rababok doo da bẽ babok.¹¹ Bẽ maa newẽ! ãã hã pé P'op Hagã Do ky n'aa edẽng ta hã h'yy kanerët doo, rahob né paawã baad nadoo doo. Bẽ ky n'aa napãh Jóh h'yy kanerët doo, nesaa né hẽ paawã ta hã adãng. Bẽ ky n'aa napãh né kã nyy da P'op Hagã Do bad'oo ta hã tagadëeg ub kã.¹² Tak'ëp P'op Hagã Do ky enyym. Baad ji tat'yyd mehĩĩn.

¹² Sahõnh hẽ bahãnh hahÿ bẽ ÿ maher'oot wakãn haa: Bẽ ky dëe manã P'op Hagã Do hãd gó. Bẽ ky dëe manã badãk hahÿh hã hanãng do sa hãd gó, ta see hãd gó na-ããj hẽ. “ÿÿ” bẽ noo bã, “ÿÿ” né hẽ bẽ h'yyb gó. “Dooh” bẽ noo bã, “dooh” né bẽ h'yyb gó. Jããm ti ji kyyh. Dooh hyb n'aa ji ky dãng péh. Taw'ãats hẽ tii d' had'yyt né hẽ bẽ kyyh, bẽ P'op Hagã Do ky n'aa ety mahãnh.

¹³ Baad nadoo do awãd bã bẽ see wẽ, taw'ãats hẽ taky n'aa etsëe P'op Hagã Do hã. Bẽ mahang tsebé péh, taw'ãats hẽ P'op Hagã Do tama ejãm taj'aa etsë do ky n'aa.¹⁴ Bẽ see nahëe nyy bã, taw'ãats hẽ Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahẽ n'aa tats'yyt ta wẽ, raky n'aa etsëe hyb n'aa ta hã, ta syyj me rahawuuk hyb n'aa ta hã Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó.¹⁵ Ahub ããk da nahëe nãng do paa kã, ji h'yy ka'eeh doo me ji ky n'aa etsëe do an'oo bã. Baad tabawãt da p'aa hẽnh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bã ta hã. Nesaa do nahëe nãng do paa moo wãd wãd bã paah, P'op Hagã Do mabaan hõm da ti ta hã.¹⁶ Ti hyb n'aa, bẽ kawoow ta wób sa hã nesaa do bẽ moo boo bok doo, bẽ ky n'aa ets'ëe bẽ da hadoo doo, tii bã bẽ bahub ããg kã. Tak'ëp tabahejooñh P'op Hagã Do karẽn doo da hawãt do etsëe doo, tak'ëp tabahajaa.¹⁷ Bẽ hyb n'aa newẽ Eriij hãd nãng doo. Èr hadoo né paa tii. Tak'ëp taky n'aa etsëe paa naẽng nadoos hyb n'aa. Ti m' tamawoob hẽ ta baab sët ta bód tanadots wãt taky n'aa etsëe do haj'aa.¹⁸ P'aa hẽnh taky n'aa etsëe tabadoos hyb n'aa kã, ti m' naẽng badots kã p'aa hẽnh, sa joom ganyyh p'aa hẽnh, tabeag kã.

¹⁹ Wakãn haa, baad hadoo do ky n'aa bẽ see eréd hõm bã, ta see mana bã p'aa hẽnh baad hadoo do wẽ,²⁰ hahÿ ÿ karẽn ta ti hadoo do hapãh: Nesaa do moo hew'ëet do h'yy kawapëen hanoo doo, tabed'ëep ta ti h'yyb, banesaa hẽnh tanahõm hyb n'aa. Hajõng nesaa do ta ti moo wãd wãt do kamabaan hõm tan'oo bã. Jããm hẽ kã.

II Sahõnh hẽ Jóh taah dejëp, sahõnh hẽ ta ma paa dooh wãd, Nesaa Do Yb mo haj'aa tametyy hyb n'aa, P'op Hagã Do hã tah'yy keréd hõm hyb n'aa paawã. Dooh Jóh hyb n'aa eréd bã P'op Hagã Doo, hajõng nesaa do tahob né paawã. Tii bã kã, tametyy do bahëej jẽng bã kã, P'op Hagã Do banoo ta hã ta taah jawén bu-uj. Ta bahãnh P'op Hagã Do banoo ta hã ta ma.

1 Peed

Kedëng do ky n'aa hahÿh

1 Peed, Jesus Kristo mejüü do see ÿ ti hÿh. Bëeh, P'op Hagä Do asëew hóm doo, badäk hahÿ bë panang heh'äat nado bahapäh do ÿ edëng, hëej Pön-Tus, Garata, Kapados, Asija, Bitinija häd enäh doo bä habong doo. ² Bë P'op Hagä Do ër Yb asëew hóm, p'ooj ub tii d' bë hä tah'yyb däng do hyb n'aa. Ta Sahee bë tah'yyb wareem baad had'op, P'op Hagä Do karën doo da bë baboo magyys hë hyb n'aa, Jesus Kristo bë ky daheeh hyb n'aa kä, ta majyyw hyb n'aa bë h'yyb enyyw däk hyb n'aa had'yyt hë kä. ÿ karën tak'ëp P'op Hagä Do ky ennym bë wë, ÿ karën baad had'yyt hë bë tah'yyb en'yyw.

Hÿ pong jé ër hyb n'aa P'op Hagä Do enyyw hóm do ky n'aa hahÿh

³ Taw'äats hë ji j'aa etsë P'op Hagä Doo, ër Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Tak'ëp ër tat'yyd mehÿin do hyb n'aa, p'aa hënh tabenäng do hadoo tan'oo bä ër h'yyb tym. Papuuj hado däk ji bawät tan'oo bä, baad hadoo doo, awäd had'yyt do ta jawén bë gadoo bë gada hyb n'aa. Dejëp do mahang Jesus Kristo ganä wät do hyb n'aa baad ër gada ta tii. ⁴ Papuuj hado däk ji bawät P'op Hagä Do an'oo bä, hÿ pong jé ër hyb n'aa tenyyw hóm do ër gadoo hyb n'aa. Ta ti ër hyb n'aa tenyyw hóm doo, dooh tahëej bä, dooh takarejä bä, dooh tatsawyy bä. ⁵ Ta hä bë h'yy ka'eeh do hyb n'aa, ta hejój me bë tamo n'aa jesuu baad bë tabed'ëep bä kä Kristo matëeh bä kä p'aa hënh.

⁶ Papuuj hado däk ji bawät bë hä tan'oo däk do hyb n'aa, bë pooj jé tenyyw däk do bë gadoo bë bahapäh do hyb n'aa na-ääj hë, bë h'yy gadajang, da hë, pawóp its ta baab noo gó hajöng hedoo pé baad nadoo do bë ahob né paawä. ⁷ Ta ti bë wén hoop, bë h'yy kae heh'äat né hë kametä däk hyb n'aa. K'äats tég gabarëeh do tëeg hōō me ji ajuu do ji ty ganäw däk do hadoo ji ahoop doo. ¹ Ti hadoo né hë, k'äats tég gabarëeh do ky n'aa gebah do bahänh baad ub bë h'yy ka'eeh doo. (K'äats tég gabarëeh do gawatsik da tëeg hōō me ji ty genäw né paawä.) Ti hyb n'aa kä, heh'äat tado bä bë h'yy ka'eeh doo, bë hä P'op Hagä Do j'aa etsë da, ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó bë babok tan'oo bä da, bë da taweh'ëeh na-ääj hë Jesus Kristo kajaa noo gó kä.

⁸ Dooh né paawä bë hapëë bä paa Jesus Kristo bë matym me, bë kamahän ta hä. Da hë na-ääj hë, nepä né paawä bë hä, ta hä bë ky daheeh, ta hä bë h'yy kasadä, tak'ëp bë wén h'yy gadajang. Tak'ëp né hë bë h'yy gadajang. Dooh bë kyy pé tak'ëp bë h'yy gadajang do hyb n'aa. ⁹ Bë h'yy gadajang, bë gadoo do hyb n'aa ta hyb n'aa bë h'yy ka'eeh doo. Bë gadoo bë h'yyb tym ted'ëep do P'op Hagä Do wë.

¹⁰ Baad ub P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do rahyb n'aa newëë, rama kametëek ta ti ji ted'ëep do ky n'aa hä. Ramaher'oot paa ta ti bë hä P'op Hagä Do anoo do ky n'aa hä. ¹¹ Hajöng baad nadoo do Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ahoop da, tak'ëp da takabaj'aa tahoop do jawén paa bä Kristo Sahee metëeh paa P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub, Kristo kajaa do pooj jé habong do sa hä. Ti hyb n'aa baad rahyb n'aa matakëë, baad rahyb n'aa newëë rabahapäh hyb n'aa paawä jaa hä sa hä Kristo Sahee metä wät do takajaa. Baad rahyb n'aa newëë raba-hapäh hyb n'aa paawä ny noo gó da sa hä P'op Hagä Do metä wät do bawät. ¹² Tii bä P'op Hagä Do metëeh sa hä, dooh sa daaj hë rah'yyb en'yyw do hyb n'aa tado bä ta ti P'op Hagä Do kyy gó raheer'oot doo. Bë hyb n'aa né hë tii, sa jawén paa bä habong do hyb n'aa, P'op Hagä Do metëeh sa hä. P'op Hagä Do kyy gó ta ky n'aa rod raheer'oot do paah, panyyng hanäm do ky n'aa né tii, hÿy kä P'op Hagä Do Sahee hejój gó, hÿ pong jé naa P'op Hagä Do mejüü doo, bë ramaher'ood wät doo. Tak'ëp baad tabahadoo do hyb n'aa ta ti ky n'aa, ääs na-ääj né paawä rakarën rabahapäh ta tii.

¹³ Ti hyb n'aa, taw'äats hë bë hyb n'aa matakä had'yyt hë, baad bë hyb n'aa newë had'yyt hë. Taw'äats hë bë h'yyb bë meso bë h'yyb karën do jawén bë nabok hyb n'aa. Taw'äats hë baad had'yyt hë bë gada baad hadoo do Jesus Kristo matëeh noo gó bë gadoo doo. ¹⁴ Taw'äats hë sa

I K'äats tég gabarëeh do ji ajuu bä, ji bahapäh heh'äat tado bä. Hesus do anyyh tii bä. Haym k'äats tég gabarëeh do heh'äat. Ti hadoo ji hä ji ahoop doo.

taah sa yb raky daheeh do hadoo bë babok P'op Hagä Do wë. Bë ky dahë manä nesaa do bë h'yyb säg karën doo, pooj jé Jesus ky n'aa bë nahapäh nä noo gó bë bahed'oo do paah. ¹⁵ Taw'äats hë P'op Hagä Do bë tanaëej wät doo da né hë bë babok sahönh hë wë, baad had'op, tsyt hë nesaa do mahänh. ¹⁶ Tii d' ÿ wén her'oot bë hä, hahÿy da ta kyy kerih doo gó P'op Hagä Do her'oot do hyb n'aa: "Taw'äats hë baad had'op doo da bë ba-bboo had'yyt hë, baad had'op do ÿ bawät do hyb n'aa", ¹¹ näng P'op Hagä Do kyyh.

¹⁷ Bë ky n'aa etsë noo gó, "Ee" bë maneëeh do hyb n'aa P'op Hagä Doo, ji moo wät do hyb n'aa séd gó sahönh hë taky n'aa etyy doo, ¹¹¹ taw'äats hë P'op Hagä Do bë hyb n'aa jew'yyk bë ÿym gó badäk hahÿy bä bë babok nä bä. Bë hapäh, badäk hahÿy dooh bë panang heh'äat do tado bä. ¹⁸ Tii da ÿ karën bë babok, bë hapäh do hyb n'aa ny hadoo doo me bë P'op Hagä Do bedëeb wät bë wahë makü hanaa bë gadoo do daap ji bawät do mahänh. Ta säm hahänh doo me, k'äats tég gabarëeh doo me, k'äats tég hawak doo me nado bë tabedëeb wät. ¹⁹ Bë tabedëeb wät Kristo majyyw me. Tak'ëp baad hadoo Kristo majyyw P'op Hagä Do matym gó. B'ëé t'aah anyyw is do baad had'op doo, nesaa do kawug hóm hyb n'aa Judah buuj radahej'ëep do hadoo ti Kristo. ²⁰ Sahönh hë badäk hahÿy P'op Hagä Do pahuunh do pooj jé P'op Hagä Do ky däng paa ji hyb n'aa da Kristo dajëp. Hÿy kä, tabedaa däg bä kä badäk hahÿy bä ji hawät do gawatsig hóm noo gó Kristo kaja däk bë tabed'ëep hyb n'aa, ²¹ bëeh, ta hyb n'aa P'op Hagä Do hä h'yy kasadä doo. Ti né hë tii, dejëp do mahang Kristo ganä wät hanoo doo. Ti né hë tii, tak'ëp Kristo kawehë däk hanoo doo. Ti hyb n'aa bë hajaa P'op Hagä Do hä bë h'yy ka'eeh. Bë hajaa ta hanaa baad bë gada ji hä taky däng doo.

²² Hÿy kä, Kristo ky n'aa hanäm do bë ky daheeh do hyb n'aa, baad tabenyyw däk bë h'yyb tym, dooh nesaa do bë h'yyb gó tawäd wäd bä. Ti hyb n'aa bë hajaa bë kamahän heh'äat bë da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Ti hyb n'aa ÿ etsëë bë hä, bë h'yyb gó naa baad bë kamahän bë da hadoo doo. ²³ P'aa hënh bë benäng do hadoo. Papuuj gó bë baboo däg kân ÿ hanäng péh. Ji yb sa wahëh gó dejëp do hanaa nado ta tii. Nadajëp do hanaa ta tii, P'op Hagä Do kyyh awäd had'yyt do nahänh do hanaa. ²⁴ Hahÿy da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ti ky n'aa hä:

"Jawii hadoo sahönh hë badäk hahÿy hä habong doo.

Jawii ts'oooh hahänh do hadoo sa hetsöng, sa hejój.

Jawii tsawyy jëng. Tüü ta ts'oooh kajäk.

²⁵ Tii d' nado P'op Hagä Do kyyh.

P'op Hagä Do kyyh awäd had'yyt hë", ^{IV} näng kerih doo.

Jesus ky n'aa hanäm do bë ää maher'ood wät do né hë ti P'op Hagä Do kyyh awäd had'yyt doo.

2 Ti hyb n'aa kä, taw'äats hë bë eréd hóm sahönh hë ji moo nesaa doo, ta wób ji wedii doo, j'ooj madäk doo me ji ky ken'yyw doo, ta wób ma ji hyb n'aa jewëd doo, ta see ji nu mer'oot doo, ji ky n'aa rejää do na-ääj hë. ² Taw'äats hë karapee t'aah bii tak'ëp takarën doo da tak'ëp bë h'yyb padäg P'op Hagä Do kyyh hä. Taw'äats hë P'op Hagä Do kyyh panyyng kamanekuunh do hä had'yyt hë bë h'yyb padäg, papuuj bë babong do kah'üüm hyb n'aa had'yyt hë, tagadëeg ub, hÿ pong jé ta wë bë tabed'ëep hyb n'aa kä. ³ Bë hapëë däk né hë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky ennym né hë ji wë.

⁴ Taw'äats hë bë ana had'yyt hë Kristo wë. Awäd had'yyt né tii. Pä nahänh do hadoo tii. Badäk hahÿy bä habong do raty n'aa gesyyg né paawä, P'op Hagä Do asëew hóm do tii. P'op Hagä Do kamahän do tii. ⁵ Ta wë bë ana had'yyt hë do hyb n'aa, pä nahänh do tób pan'aa hadoo bë hä na-ääj hë. P'op Hagä Do Sahee tób hadoo bë bahado däk P'op Hagä Do an'oo bä, ër mahang ta Sahee bawät do hyb n'aa. Tii d' tawén hadoo bë hä, Isaraëw buuj sa ky n'aa rod tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew bong do hadoo bë bahadoo hyb n'aa, ta Sahee hejój me P'op Hagä Do bë j'aa etsë hyb n'aa, ta hä bë hyb n'aa jew'yyk hyb n'aa kä.

II Rewitikos 11.44-45, 19.2, 20.7 III Dooh P'op Hagä Do asëew bä ji mahang. Baad hadoo do moo bok doo, baad hadoo do hä taky n'aa etyy. Baad nadoo do moo bok doo, baad nadoo do hä taky n'aa etyy. IV Isajas 40.6-8

P'op Hagä Do gadoo da ta hä bë j'aa etsë doo, Jesus Kristo kyy gó bë ba-na do hyb n'aa. ⁶ Tii da né hë P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot ta ti kyy n'aa hä. Hahÿÿ da takerii däk:

“Bë hyb n'aa matakä. Sijôn ¹ bë ÿ daj'aat da pä.

Pä tób ba n'aa, tób mesoo n'aa kasëew däk doo, tak'ëp ji kamahän do tii.

Ta tii hä h'yy kasadä doo, dooh da tanu mebyy bä”, näng kerih doo. ^{II}

⁷ Bëeh, P'op Hagä Do her'oot do ky dah'eeh doo, bë kamahän ta ti pä hadoo doo, bë kamahän Kristo ÿ hanäng péh. Tii d' nado panyyg ky nadah'eeh do sa hä. Sa hä kaja däk hahÿÿ P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo:

“Pä tób n'aa tahem'aa do ty n'aa ges'yyk doo, hÿÿ kä pä ta ba n'aa, mesoo n'aa däg.” ^{III}

⁸ Hahÿÿ da na-ääj hë takerii däk:

“Ta ti pä hadoo do hä ratsyym poo heo da. Tüü rakajak da ta ti pä yb an'oo bä.” ^{IV}

Rawén tsyym poo heo do hadoo, P'op Hagä Do panyyg hanäm do raky nadaheeh do hyb n'aa. Tii da né hë P'op Hagä Do h'yyb däng sa hä.

⁹ Bëeh kä, P'op Hagä Do karapee tsyt hë, nesaa do mahänh P'op Hagä Do wë kasëew bong do bëeh. P'op Hagä Doo, sahönh bag'ääs do karën do bë moo bok, Isaraéw buuj sa ky n'aa rod P'op Hagä Do wë moo bok do hadoo. P'op Hagä Do ma né hë bëeh. Bë P'op Hagä Do asëew hóm, tak'ëp baad hadoo do tamoo wät do ta wób hä bë metëeh hyb n'aa. Ti né hë ti bë tanaëej wät doo, ta bag tak'ëp hetsooh do mahäng bë babok hyb n'aa, bëeh, gadagy do hadoo doo gó habok do paah. ¹⁰ P'op Hagä Do karapee nado bë p'ooj ub. Ta karapee däg bë hÿÿ kä. P'ooj ub dooh bë tat'yyd mehün nä bë. Bë tat'yyd mehün kán hÿÿ kä.

Nyy da ji bawät do ky n'aa hahÿÿh

¹¹ Najis haa, badäk hahÿÿ nadoo do hyb n'aa bë panang heh'äät doo, tak'ëp ÿ betsëe bë hä, bë ky dahé manä nesaa do ji h'yyb säg karën doo. Ji h'yyb tym majiü ta ti ji h'yyb säg karën doo. ¹² Taw'ääts hë baad ub bë babok P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do sa mahäng. Tii bë, bë raky n'aa tapa né paawä, nesaa do bë moo bok rahe'ood né paawä, P'op Hagä Do hä raj'aa etsë da sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó kä, baad hadoo do bë moo bok do rabahapäh do hyb n'aa.

¹³ Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ér babok do hä takawehëe däk do hyb n'aa, taw'ääts hë bë ky daheeh sahönh hë hyb n'aa jeryk do ji rabag'ääs doo. Bë ky dahé Roma buuj sa wahé n'aa heh'äät ub doo. ¹⁴ Bë ky dahé na-ääj hë ta karapee ta kyy gó bag'ääs doo. Sa wahé n'aa heh'äät do mejüü ta tii, baad nadoo do moo b'ook do rarejää hyb n'aa, baad habok do raweh'ëeh hyb n'aa. ¹⁵ P'op Hagä Do karën baad hadoo do bë moo bong, bë ky meduuk hyb n'aa ta me h'yy ganehot doo, P'op Hagä Do hä h'yy gatemah doo.

¹⁶ Doooh bë hä mejö wät péh. Bë daaj hë bë bahajaa bë hyb n'aa newé bë nyy da bë babok, ny hadoo do bë moo bok. Ti hadoo né hë, nesaa do bë moo bok do hyb n'aa nado tii. P'op Hagä Do karom bëeh. Ti hyb n'aa, taw'ääts hë takarën doo da bë babok. ¹⁷ Taw'ääts hë sahönh hë bë weh'ëeh ta wób. Taw'ääts hë bë kamahän bë da hadoo do Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hë P'op Hagä Do tak'ëp bë hyb n'aa jery'yyk. Taw'ääts hë bë weh'ëeh Roma buuj sa wahé n'aa heh'äät ub doo.

Sa karom Jesus hä h'yy ka'eeh do Peed maher'oot do ky n'aa hahÿÿh

¹⁸ Bëeh, sa karom, h'yyb eÿÿm doo me P'op Hagä Do bë hyb n'aa jery'yyk do hyb n'aa, taw'ääts hë bë ky dahé bë kariw n'aa. Taw'ääts hë bë kariw n'aa ky en'yyim do had'yyt nado bë ky daheeh. Taw'ääts hë ky nes'aa do na-ääj hë bë ky dahé. ¹⁹ Ta tii d' ÿ wén her'oot, P'op Hagä Do tsebé do hyb n'aa ji wë, ta hyb n'aa ji gado bë daap ji hä rarejää doo. ²⁰ Hÿÿ kä, bë h'yyb haj'aa hë tado bë hä rarejää doo, dooh bë hä raj'aa etsë pé h'yyb jawyg gó bë gado bë tii. Hÿÿ kä, baad hadoo do bë moo bok do hyb n'aa tado bë hä rarejää doo, h'yyb jawyg gó bë gado bë, tii bë P'op Hagä Do tsebé da bë wë, bë da taky n'aa edëng. ²¹ Bë P'op Hagä Do naëej wät h'yyb jawyk doo gó bë gadoo hyb n'aa bë rarejää doo, baad hadoo do bë moo bok do hyb n'aa. Bë hyb n'aa newé hahÿÿh: Kristo na-ääj hë ahob wät. Bë hyb n'aa né hë tabahob wät. Tabawäd wät

^I Jerusarënh panang ti Sijôn . Isaraéw buuj na-ääj hë ramaneëehh Sijôn .

^{II} Isajas 28.16. ^{III} Saaw-Mo 118.22 ^{IV} Isajas 8.14 ^V Sesa ramaneëehh ti noo gó Roma buuj sa wahé heh'äät doo, hajöng häj n'aa bë bag'ääs doo.

do hä bë hä tametëeh nyy da bë babok. Tabawäd wät doo da takarën bë babok. ²² Doooh Kristo hä nesaa péh. Doooh tanoo kanesa bë. ^{VI23} Ta hä raky n'aa rejää bë, dooh tamebaaj bë. Rarejää noo gó, dooh teäm bë ta majiü. P'op Hagä Do moo gó takan'oo däk. Ti né hë ta jawén sahönh hë baad ky n'aa etyy doo, Jesus hapäh. ²⁴ B'aa kajatsëk do hä Kristo bahob wät nesaa do ér moo bok do paah, ér dejëp hyb n'aa hadoo nesaa do hä, ér ky nadahé wät hyb n'aa nesaa doo, ÿ hanäng pé tii, baad hadoo ér babok hyb n'aa kä. Tahob wät ta rog bë bahub padëek hyb n'aa. ²⁵ B'ée nepä bong do hadoo bë p'ooj ub. Hÿÿ kä bë P'op Hagä Do mana kán p'aa hënh b'ée hagä n'aa heh'äät do wë. Kristo, bë hagä n'aa wë bë tamana kán.

Ajyy, ÿÿÿ sa ky n'aa hahÿÿh

³ ÿÿÿ, bë na-ääj hë. Taw'ääts hë bë ky dahé bë patug. Tii bë, tanyy bë sa mahäng P'op Hagä Do kyyh ganadoo nä doo, ta jawén tahyb n'aa pé Kristo hä rah'yy ka'eeh rabahapäh bë kä nyy da baad sa äj rababok. Doooh hyb n'aa sa ÿÿÿm ky n'aa h'üüm pé sa patug rah'yy ka'eeh hyb n'aa, ² ta ti rahapäh do hyb n'aa da nyy da baad had'op bë babok P'op Hagä Do bë weh'ëeh do hyb n'aa. ³ Taw'ääts hë dooh j'ooj hë ji padedëek do bë hetsóh. Hahÿÿ d' ÿ hanäng pé tii: Taw'ääts hë dooh ta see mo n'aa hadoo pé ji sëen bë ramahetsóh do tii. Taw'ääts hë dooh k'ääts tég gabarëeh do s'ëeb, saroor tak'ëp ky n'aa gebah do na-ääj hë bë hetsóh. ⁴ Taw'ääts hë bë h'yyb gó hanäng doo me bë kahets'oooh. Kaja hë bë h'yyb bë mahüüm do ta wób sa wë, h'yyb jawyg gó bë babok do na-ääj hë, ti né hë bë hetsó nahänh doo. Ti né hë tak'ëp baad hadoo P'op Hagä Do matym gó. ⁵ Tii da né p'ooj ub ÿÿÿn baad P'op Hagä Do karën doo da habong doo, ta hä h'yy kasadä do raba-hed'oo paah. Baad rababok doo, ti sa hetsóh. Sa patug paa raky daheeh. ⁶ Tii d' paa m' Sarah bad'oo. Ta patug, Abaraäm paa m' taky daheeh. “Wahëh ÿ n'aa”, ta patug tamaneëehh. Sarah hadoo bëeh, baad hadoo do bë moo boo bë, dooh hyb n'aa bë jeÿÿÿm pé P'op Hagä Do hä bë h'yy kasadä do hyb n'aa.

⁷ Bëeh kä, ÿÿÿm näng doo, taw'ääts hë baad ub bë babok bë ÿÿÿm wë. Bë hapäh, dooh denaa hë rahejooj bë bë mahänh. Taw'ääts hë bë weh'ëeh bë ÿÿÿm bë nemuun ragadoo do hyb n'aa ji edëh had'yyt do P'op Hagä Do pa, taky enyym doo gó ji P'op Hagä Do anoo doo. Taw'ääts hë tii da bë aboo bë ÿÿÿm wë, bë ky n'aa etsëe do P'op Hagä Do gadoo hyb n'aa. ^{VII}

Sahönh hë tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

⁸ Bë sahönh hë ÿ maher'ood kán hÿÿ kä. ÿ karën séd bë h'yyb hedo had'yyt hë. ÿ karën bë h'yyb en'yyim bë da hadoo doo, baad tanado bë sa hä. ÿ karën bë kamahän bë da hadoo doo Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hë bë t'yyd mehün bë da hadoo doo. Taw'ääts hë bë kadad'uu bë da hadoo do sa wë. ⁹ Nesaa do ramoo boo bë bë hä, bë abaj manä nesaa doo me. Bë raky n'aa rejä bë, bë abaj manä ky n'aa rejää doo me. Taw'ääts hë bë abaj bë ky n'aa edëng doo me. Ta tii da baad ub bë babok hyb n'aa né hë bë P'op Hagä Do wén naëej wät. Ta tii da baad bë aboo bë, bë da P'op Hagä Do ky n'aa edëng. ¹⁰ Tii d' ÿ wén her'oot, ti né hë ti Saaw-Mo hä ji hä taky däng doo:

“Jé karën do tsebee gó hawät doo,
jé karën do baad tawäd bë,
taw'ääts hë dooh ta wób taky n'aa rejä bë.

Taw'ääts hë dooh tawad'ii bë.

¹¹ Tii d' karën doo, taw'ääts hë teréd hóm nesaa doo.

Taw'ääts hë baad hadoo do tamoo wäd kán.

Taw'ääts hë h'yyb nyyw gó had'yyt hë tabawät ta wób sa wë.

¹² Tii d' tawén hadoo,

baad had'yyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bahag'ääs baad habok doo. Tagadoo ta hä raky n'aa etsëe doo.

Tii d' nado nesaa do moo b'ook do sa hä.

Tanoo baad ranabok hyb n'aa”, näng kerih doo. ^{VIII}

¹³ Baad hadoo do bë karën bë bë moo boo bë, dooh bë hä baad nadoo do ramoo bok péh. ¹⁴ Ti hado né paawä, baad hadoo do bë moo bok do hyb n'aa bë ahoop ran'oo bë, bë da P'op Hagä Do ky n'aa edëng. Bë eÿÿÿm manä sa hä. Bë hyb n'aa tón manä bë hä ramoo bok doo.

¹⁵ Taw'ääts hë Kristo bë hyb n'aa jery'yyk bë h'yyb gó. Ti né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do sahönh hë hag'ääs doo. Taw'ääts hë bë maher'ood had'yyt hë sahönh hë sa hä, h'ëed hyb n'aa Kristo hä bë h'yy kasadä, reaja bë bë hä. ¹⁶ Sa hä bë maher'oot bë, taw'ääts hë kaja hë bë h'yyb bë mahüüm sa wë. Taw'ääts hë bë weh'ëeh he'aanh doo. Taw'ääts hë baad

^{VI} Isajas 53.9 ^{VII} Ji rejä bë ji ÿÿÿm, ji ky n'aa rejä bë, ji hajëew bë, dooh P'op Hagä Do gado bë ta hä ji ky n'aa etsëe doo. ^{VIII} Saaw-Mo 34.13-17

bé aboo had'yyt hē bé h'yyb hē hā hē taky n'aa tapa mahānh. Tii bā nu mebyk da nesaa doo me her'oot do baad bé babok do ky n'aa hā. Kristo hā h'yy kata dāk do hyb n'aa baad bé babok do hyb n'aa bé ky n'aa rejāā do nu mebyk da.

¹⁷ Taw'āats hē né hē ji ahoop nesaa do ji moo wāt do sām. Ti hadoo né hē, ta bahānh baad ub baad hadoo do ji moo wāt do hyb n'aa ji ahob bā, tii d' P'op Hagā Do karēn bā ji hā. ¹⁸ Ta tii d' y wén her'oot, sét nuu me Kristo bahoop dajēb. Kristo, baad had'op doo, baad nadoo do habok do sa hyb n'aa tabaahoop dajēb, P'op Hagā Do wē bé tamanaa hyb n'aa. Ta hub radajēb wāt paah. Tii bā taganā wāt p'aa hēnh P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. ¹⁹⁻²⁰ Ta Sahee gó, Kristo maher'oot paa panyyg ky nadah'eeh do Nowéh hawāt noo gó habong do sa hā, h'yyb jawyng gó P'op Hagā Do gada noo gó marakate kajaa bā kā. ¹ Raky nadaheeh do hyb n'aa paah, tabanesaa hēnh sa h'yyb tym P'op Hagā Do dewāts hōm. Tahag'yyp noo gó, marakate gó pawóp its, 8 hedoo doo, raked'ēep naēng hag'yyp do mahānh. ²¹ Naēng mahānh Nowéh raked'ēep do paah, ji nu kemuun do heen n'aa hadoo tii, da hē nesaa do mahānh ji tamed'ēep doo. Ji ehop do hasus do mahānh nado ti ji nu kemuun doo. Ji wén nu kemuun, ji h'yyb tym baad hado dāk do ji betsēē hyb n'aa P'op Hagā Do hā. Jesus Kristo ganā wāt do hyb n'aa ér edēb bong nesaa do hā ji P'op Hagā Do ky n'aa ety mahānh. ²² H'yy pong jé Jesus Kristo basēēk, P'op Hagā Do hub hadāk hēnh, tabag'āas doo bā tabawād dāg kán. Āās, sahōnh hē kabaj'aa do hejój enāh do hā na-āāj hē tamejój dāg kán.

P'op Hagā Do hyb n'aa ji bawāt do ky n'aa hah'yh

4 Ti hyb n'aa kā, Kristo ahob wāt do hyb n'aa badāk hah'yh bā tabawāt noo gó, taw'āats hē Kristo h'yyb hado dāk bé h'yyb.

Taw'āats hē bé gadoo bé ahoop doo. Jé hahob wāt doo, dooh nesaa do hā tah'yyp dāg wād bā had'yyt hē. ² Doooh nesaa do ji h'yyb karēn do jawén tawād wād bā badāk hah'yh bā tabawāt nā bā, P'op Hagā Do karēn do hā tah'yyp dāg kán. ³ Jāām hē dó p'ooj ub bé moo bok do paah, P'op Hagā Do sa h'yyb gó nahapāh do rabad'oo doo da. Tii d' bé moo boo manā wād. Sa yym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabahe'yh tii. Sa h'yyb karēn do jawén ta ti hedoo do rababok. Jarakē hedoo do hā rabaom. Ta bahānh rabawēh, rabeēēk. Jām ramoo bok rah'yyp karēn doo da rabeēēk hyb n'aa. Sa kabarii raweh'ēeh hyb n'aa tak'ēp taw'āats hē nadoo do ramoo bok. ⁴ H'yy kā, rahapāh do hyb n'aa dooh ta tii da sa sii bé aboo boo bā, bé rahyb n'aa meuunh, bé raky n'aa rejāā. ⁵ Da hē bé raky n'aa rejā né hē paawā, ti awāt da ti noo gó P'op Hagā Do matym gó rabab'ēeh bā rakaher'oot hyb n'aa ta hā kā. P'op Hagā Do hedēp nā doo, dejēp do paa sii hē ky n'aa ety do wē kā rakaher'ood kán. Baad nadoo do ta sām ragadoo da. ⁶ Sahōnh hē raky n'aa kety dāk hyb n'aa da P'op Hagā Do matym gó, Kristo hā h'yyb k'eeh do paa dejēb bong do hā na-āāj hē takaher'ood dāk paa rababok nā noo gó Kristo ky n'aa hanām doo. Ta ky n'aa hanām do takaher'ood dāk paa sa hā, dajēb hā sa hub ky n'aa ety dāg né hē paawā sahōnh hē badāk hah'yh bā habong doo da, sa h'yyb tym bedēp hyb n'aa P'op Hagā Do pa, takarēn doo da.

⁷ Edaa dāg kán sahōnh hē tagawatsik doo. Ti hyb n'aa, taw'āats hē baad bé hyb n'aa newē, baad bé hyb n'aa matakā. Taw'āats hē bé h'yyb bé mesoo ji h'yyb karēn do jawén bé nabok hyb n'aa, baad ub bé bahajaa hyb n'aa bé ky n'aa etsēē. ⁸ Hah'y ti tak'ēp y betsēē bé hā: Y karēn tak'ēp bé kamahān bé da hadoo doo. Jé kamahān doo, hajōng baad nadoo do tahyb n'aa mabaan ta da hadoo do hā. ⁹ Taw'āats hē tsebee gó bé gadoo bé tób yt hā bé da hadoo do Jesus hā h'yyb k'eeh doo. Bé ky n'aa jōg manā ta ti p'āā. ¹⁰ Taw'āats hē sahōnh hē béēh, bé masaa ta wób P'op Hagā Do Sahee hanaa bé gado dāk doo me. Hajōng tanoo ēr hā ēr moo mabok hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'āats hē baad bé bad'oo bé gadoo doo me, sa kaser n'aa baad moo bok doo da sa kariw n'aa hanoo doo me hadoo. ¹¹ Bé kahet'aa bā, P'op Hagā Do ky n'aa ta wób maher'oot doo, taw'āats hē hah'yh da tahyb n'aa newēē: "P'op Hagā Do kyyh né hē ti y her'oot doo", nāng da ta h'yyb gó. Doooh taky gabuuj tado bā. Bé mahang ta wób masa doo, taw'āats hē P'op Hagā Do hejój me ta hā tanoo doo me tamasa. Taw'āats hē tii da né hē bé bad'oo tii, Jesus Kristo bé tamasa do hyb n'aa P'op Hagā Do j'aa ketsēē dāk hyb n'aa. Y karēn Jesus Kristo kawehēē dāg had'yyt hē. Y karēn sahōnh hē sa bahōnh tabahejōnh, takabaj'aa. Yy. Tii d' né hē. Taw'āats hē.

¹² Najis haa, bé h'yyb gabedo manā bé wē kametyy do bawāt do hyb n'aa, bé hā rakamajē bā, bé rerejā bā. Ji ahoop né hē. ¹³ Taw'āats hē bé tsebee Kristo ahoop do hā séd bé h'yyb hedo dāg bā kā. Tii bā kā, Kristo matēēh bā kā, ta kabaj'aa do kametēēh bā kā, tak'ēp da bé tsebeē da. ¹⁴ Kristo hyb n'aa bé raky n'aa rejā bā, bé P'op Hagā Do ky n'aa edēng da, ta Sahee tak'ēp kabaj'aa do bé hā tabawād had'yyt hē do hyb n'aa. ¹⁵ Nesaa do bé ahob bā, taw'āats hē dooh ta see bé daj'ēep do hyb n'aa

I Doooh baad ji hapēē bā nyy da Peed hanāng péh. Hah'yh da apāh tahanāng pé tii: Panyyg ky nadah'eeh do Nowéh maher'oot paa rat'yyp kamehūin hyb n'aa paawā. Nowéh her'oot do hā Kristo Sahee her'oot paah.

tado bā bé ahoop doo, dooh bé ets'ēēk do hyb n'aa tado bā, dooh nesaa do bé moo bok do hyb n'aa tado bā, dooh na-āāj hē ta wób hā bé nu so bā do hyb n'aa. ¹⁶ H'yy kā, Kristo hā bé h'yyb k'eeh do hyb n'aa tado bā nesaa do bé ahoop doo, tii bā taw'āats hē dooh bé nu mebyy bā.

Taw'āats hē P'op Hagā Do hā bé j'aa etsēē Kristo hā h'yyb k'eeh do bé bahadoo do hyb n'aa. ¹⁷ Sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa ety noo gó, pooj jé ta karapee taky n'aa ety da. Kaja dāk h'yy kā ēēr, ta karapee, taky n'aa ety doo. Pooj jé ta karapee taky n'aa ety bā, tii bā ta wób, P'op Hagā Do panyyg hanām do ky nadah'eeh doo, dooh da rakedēēb bā. ¹⁸ Baad P'op Hagā Do matym gó habok do rakedēēb né paawā, hejōnh né tii. Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do hā h'yyb kana'eeh doo, nesaa do moo b'ook doo, dooh né da rakedēēb bā. ¹⁹ Ti hyb n'aa kā, P'op Hagā Do karēn doo da hah'oop doo, taw'āats hē baad hadoo do had'yyt hē ramoo bok. Taw'āats hē P'op Hagā Doo, ji pahuuj wāt do hā rah'yyp kasadēē had'yyt hē. Ti dooh ji taky n'aa eh'yūd bā. Tamoo wāt né da ji hā taky dāng doo.

Jesus hā h'yyb k'eeh do sa wahē n'aa, ta wób na-āāj hē tamaher'oot do ky n'aa hah'yh

5 Bé nemuun Jesus hā h'yyb k'eeh do sa wahē n'aa see y bahadoo do hyb n'aa, Kristo ahob wāt do y hapāh do hyb n'aa paah, Kristo sii ta bag tak'ēp gabarēēh doo gó ta pa ta jawén y bawāt do hyb n'aa, y maher'oot béēh, Jesus hā h'yyb k'eeh do sa wahē n'aa.

² Baad bé hagāā P'op Hagā Do karapee bé hā P'op Hagā Do anoo doo bé bahag'āas hyb n'aa. P'op Hagā Do masāāh b'éeē hadoo tii. ¹¹ H'yyb hedoo doo me, P'op Hagā Do karēn doo da bé hagāā sa hā. Taw'āats hē dooh bé hā kamejūū do hyb n'aa tado bā. Ta sām jawén hyb n'aa nado tii. Bé hagāā sa hā baad bé h'yyb gó. ³ Bé hyb n'aa newē hah'yh: Sa danāh sa hā tak'ēp mejūū do nado béēh. P'op Hagā Do karapee ti bé hag'āas doo. Taw'āats hē baad bé babok, bé hā rabahapāh hyb n'aa nyy da baad ji bawāt. ⁴ Tii bā kā, Kristo, b'éeē hagā n'aa sa wahē n'aa kajaa bā kā, Kristo matēēh bā kā, bé kawehēē dāk sahōnh hē sa matym gó tan'oo bā. Ta ti bé hā tanoo doo, dooh tahēēj bā. ⁵ Bēē kā, papuuj hedoo doo, taw'āats hē bé ky dahē Jesus hā h'yyb k'eeh do sa wahē n'aa hedoo doo.

Bé sahōnh hē, pahēēw hedoo doo, maruus hedoo doo, wahēh hedoo do na-āāj hē, taw'āats hē bé kadad'uu séd demuun bé da hadoo do wē. Sa bahānh bé edoo manā béēh, hah'yh da P'op Hagā Do kyy kerih do her'oot do hyb n'aa:

"P'op Hagā Do hyb n'aa wareem kasab'ee do hā.
P'op Hagā Do t'yyp mehūin kadad'uu doo,
P'op Hagā Do ky enyym sa hā." ¹¹¹

⁶ Ti hyb n'aa, taw'āats hē bé kadad'uu P'op Hagā Do tak'ēp hejōnh do wē, bé taweh'ēeh hyb n'aa tah'yyp dāng do noo gó kajaa bā kā. ⁷ Baad ub bé P'op Hagā Do bahag'āas. Ti hyb n'aa taw'āats hē bé kadad'uu ta wē, bé an'oo ta wē sahōnh hē bé hyb n'aa newēē doo, bé hyb n'aa natōn hyb n'aa.

⁸ Taw'āats hē baad bé hyb n'aa newē, taw'āats hē bé hyb n'aa matakā. Awad kawajāān do reāw hād nāng do hadoo, jé pad'yyt hē hawāt do ta tā hesoos do tabawēh hyb n'aa hadoo bé majūū Dijab. ¹⁴ Tesoos jé tarejāā hyb n'aa. ⁹ Taw'āats hē bé kahejój ta wē. Bé an'oo manā bé tah'yyp wareem. Baad bé h'yyb kae had'yyt hē Jesus Kristo hā. Bé hapāh, jé pad'yyt hē badāk hah'yh hā bé wakāān hedoo do Jesus hā h'yyb k'eeh do rahoop bé ahoop doo da. Jé pad'yyt hē bé wakāān hedoo do rarejāā. ¹⁰ Banadawēēt bé ahob wāt do jawén paa bā, p'aa hēnh da baad tabahado dāk sahōnh hē bé hā P'op Hagā Do an'oo bā da. Baad ub bé h'yyb kae had'yyt hē tan'oo bā. Bé da tah'yyp hej'oonh. Doooh da bé h'yyb gejē hōm bā tan'oo bā. P'op Hagā Doo, tak'ēp ji wē taky enyym doo, bé tanaēēj wāt ta pa ta bag tak'ēp gabarēēh do mahang bé babok hyb n'aa, Jesus Kristo hā bé h'yyb kata dāk do hyb n'aa. ¹¹ Taw'āats hē sahōnh hē P'op Hagā Do bagāā had'yyt hē. Yy. Tii d' né hē. Taw'āats hē.

Sa hā Peed kedēē hōm do ky n'aa hah'yh

¹² Siras y tamasa wāt hah'y bé y ma erih do hā. Hā y hadoo do h'yyb kaneh'yjt do tii, hā yy. Ganapog is doo me bé y ma erii wāt bé y h'yyb en'yym hyb n'aa. P'op Hagā Do ky enyym had'yyt hē bé hā y erii wāt do hā bé y metēēh. Taw'āats hē taky enyym doo gó bé aboo had'yyt hē. Bé h'yyb gejē hōm manāh.

¹³ Jesus hā h'yyb k'eeh do Babirōn ^V panang bā habong doo, bé nemuun P'op Hagā Do wē kasēēw bong doo, bé m' rahyb n'aa esee. Maah-

II Ji masāāh b'éeē ji nahagāā bā, jé pad'yyt hē rababoo dāk sa waa jawén. Rakanapēē boo tii bā. Doooh rahapēē wāt sa tyw n'aa. Ti hyb n'aa ta hagā n'aa hagāā had'yyt hē. Ti hadoo Jesus hā h'yyb k'eeh do hā. Ti hyb n'aa b'éeē ky n'aa gō tabeh'ūūm. III Proweh-Bijos 3.34 IV Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb,

Ko, tah ŷ hadoo do bē m' tahyb n'aa esee na-āāj hē. ¹⁴ Taw'āāts hē baad bē edēē bē da hadoo doo.

Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahananāng pé ti Dijab. V Roma panang né tii. Ta see pé noo gó Roma ramaneēēnh BABIRŌN .

ŷ karēn bēēh, Kristo hā h'yy kata padēēk doo, h'yyb nyyw gó bē babok.
Jāām hē kā.

2 Peed

1 Simaw Peed, Jesus Kristo karom, ta mejüü do see ȳ ti h̄ȳh. Ȳ edëng bëeh, ää nemuun Jesus Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do hä h'yy ka'eeh doo. Baad had'op ti Jesus Kristo P'op Hagä Do er h'yy kaha'eeh doo, er h'yyb tym deëb. Baad had'op tabahadoo do hyb n'aa er hä tabanoo P'op Hagä Do hä er h'yy ka'eeh hyb n'aa. Tak'ep baad ub ta ti er h'yy ka'eeh do er hä tanoo doo. ² P'op Hagä Doo, Jesus er Wahë N'aa na-ääj hē bë bahapäh do hyb n'aa bë h'yyb gó, ȳ karēn tak'ep P'op Hagä Do ky enyym bë wē, ȳ karēn baad had'yyt hē bë tah'yyb en'yym.

Tak'ep ji hyb n'aa tam'aah baad had'yyt hē ji bawät hyb n'aa ky n'aa hahȳh

³ Ta hejój me P'op Hagä Do an'oo dāk er hä sahōnh hē baad hadoo doo, ji bahajaa hyb n'aa papuuj gó, takarēn doo da ji bawät hyb n'aa. Ta ti tawén n'oo dāk er hä, Kristo, er tanaeëj wät do er hapëë däg kån do hyb n'aa er h'yyb gó. Ta kabaj'aa doo me, tak'ep taky enyym doo me er tanaeëj wät ta karapee er bahadoo hyb n'aa. ⁴ Ta kabaj'aa do hyb n'aa, tak'ep taky enyym do hyb n'aa na-ääj hē, tak'ep baad hadoo doo, tak'ep ji kamahän do taky däng paa er hä. Ta ti er hä taky däng do an'oo bä, baad P'op Hagä Do bawät doo da er babok hyb n'aa. Er hä taky däng do tan'oo bä na-ääj hē er bedëp hyb n'aa, Jesus hä h'yy kana'eeh do sa h'yyb karejää do mahänh. Nesaa do ji h'yyb säg karēn do jawén rababok do hyb n'aa sa h'yyb karejää tii.

⁵ Ta ti hyb n'aa né hē, taw'ääts hē tak'ep bë hyb n'aa tam'aah takah'üüm hyb n'aa bë h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hē baad had'yyt hē bë babok. Taw'ääts hē bë hyb n'aa tam'aah bë h'yy ganäng hyb n'aa P'op Hagä Do karēn do hä. ⁶ Taw'ääts hē bë h'yyb bë mesoo, bë h'yyb karēn do jawén bë nabok hyb n'aa. Taw'ääts hē h'yy ganajëng doo me bë baboo had'yyt hē. Taw'ääts hē P'op Hagä Do karēn doo da bë babok. ⁷ Taw'ääts hē bë kamahän bë wakään hedoo doo, bë nemuun Jesus hä h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hē bë kamahän sahōnh hē ta wób. ⁸ Sahōnh hē ta ti takahüüm bë had'yyt hē bë h'yyb gó, dooh daap hē tado da tii bë Jesus Kristo, er Wahë N'aa bë hapäh doo. Baad hadoo ta hanaa tii. ⁹ Tii d' nado ȳ etsén wät doo da nabok do hä. Baad rabanahapäh do hadoo tii. Ty temah do hadoo. ¹ Ramabaan nesaa do sa hä hanäng do paa kawug hōm doo. ¹⁰ Ti hyb n'aa, wakän haa hedoo doo, taw'ääts hē ta bahänh bë hyb n'aa tam'aah, P'op Hagä Do naeëj wät do wób né bëeh, bë metëeh hyb n'aa, P'op Hagä Do asëew hōm do wób né bëeh, bë metëeh hyb n'aa. Sahōnh hē ta ti bë hä ȳ ets'ëe wät do bë moo boo bä, dooh né da bë h'yy keréd hōm bä P'op Hagä Do hä. ¹¹ Tii bä, baad bë P'op Hagä Do gadoo da Jesus Kristo, er Wahë N'aa, er h'yyb tym deëb tabagää had'yyt doo bä.

Te hub né hē Jesus mejüü do rama metëek do ky n'aa hahȳh

¹² Bë hapëë däg né paawä bë ȳ ma erii wät do ky n'aa, baad bë gado däg né paawä bë h'yyb gó baad hadoo do ky n'aa bë rama met'ëeg wät doo, ȳ karēn bë hyb n'aa es'ee had'yyt hē ta tii. Dooh ȳ h'yy gajëë hōm bë bë ȳ maher'oot doo, bë manabaan hyb n'aa. ¹³ Hä ȳy, taw'ääts hē tii da bë ȳ maher'ood had'yyt hē badäk hahȳy bë ȳ bawät na bë, ¹⁴ edaa dāk ȳ bahapäh do hyb n'aa badäk hahȳy bë ȳ bawät do gawatsik. Er Wahë N'aa, Jesus Kristo metä wät ta ti hä ȳy. ¹⁵ Edaa dāk ȳ dajëp doo. Ti hyb n'aa ȳ karēn sahōnh hē ȳ moo wät ȳ hajaa doo, badäk hahȳy bë ȳ bawät na bë, ȳ dajëp jawén paa bë na-ääj hē bë hyb n'aa es'ee had'yyt hē hyb n'aa ta ti bë ȳ maher'ood wät doo.

¹⁶ Er Wahë N'aa Jesus Kristo hejój ky n'aa bë ää maher'oot noo gó, p'aa hēnh da tamatëeh bë ää maher'oot bë, dooh sa panyyg ub h'yy ganyy gó sa daaj hē rahyb n'aa newëe do ää ky s'üüd bë. Ää daaj hē né hē ää matym me ää bahapäh tak'ep ta kabaj'aa doo, ¹⁷⁻¹⁸ waëë P'op Hagä Do wë kasëew hōm do jó. Ta tii bë P'op Hagä Doo, ta Yb, weh'ëeh ta hä, ta bag tak'ep gabarëeh doo gó tabawät tabanoo na-ääj hē. Hahȳy da P'op Hagä Do kyyh ta hä: "Hahȳ tah ȳy, tak'ep ȳ kamahän up doo.

I Dooh rah'yy gah'ood bë P'op Hagä Do karēn do hä, tahanäng pé tii.

Baad ȳ h'yy gadajang ta wē", ^{II} näng mäh. Ää daaj hē ää maa napäh ta kyyh, Jesus sii ta tii bë ää bab'ëeh bë.

¹⁹ Ta ti ää bahapäh, ta ti ää maa napäh do hyb n'aa na-ääj hē, ta bahänh baad ää bahapäh te hub né hē Kristo matëeh do ky n'aa hä P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do paah. Ti hyb n'aa ȳ karēn paawä baad bë hyb n'aa matakä Kristo ky n'aa rerih do paa hä. Ta bag atsëm ta tyw n'aa ji hä tametëeh do hadoo rerih do paah. P'op Hagä Do ky n'aa rod rerih do hä bë hyb n'aa matakä bë bë da hapäh ny hadoo do ji ky daheeh, ny hadoo do noo kanesa doo. Taw'ääts hē rerih do bë ky dahë had'yyt hē Kristo matëeh bë kä. Tii bë kä, baad Kristo bë da tah'yy gan'yyh P'op Hagä Do hä. Watom tapaj'ëë bë hana do hadoo bë hä Kristo. ²⁰ Hahȳ ti baad ȳ karēn bë hyb n'aa newëe: Dooh sa hanaa tado bë P'op Hagä Do kyy kerih doo gó ta ky n'aa rod rerii bong do paah. ²¹ Dooh sa hanaa tado bë ta jawén hawät do ky n'aa raheer'oot do paah. P'op Hagä Do Saheh h'yyb mahüüm paa tii, P'op Hagä Do kyyh ramaher'oot hyb n'aa.

Ma matëg oow ky n'aa hahȳh

² Isaraéw buuj mahang P'op Hagä Do ky n'aa rod oow, noo kanesa doo, rababong do paa hadoo, bë mahang na-ääj hē ti anäng da ma matëg oow. Ky kamep'ëeh doo me rama metëek da te hub nadoo doo. Kristo, sa kariw n'aa, sa danäh, tadajëp doo me tedëeb wät do sa hä, ramakyy da. Jé sa kyyh maa newëe do reréd hōm da Jesus hä rah'yy ka'eeh do paah. Ti hedoo do ma matëg oow nayyw hē sa daaj hē sa ky n'aa katakyyk baad nadoo do hä. Gawatsig hōm da. ² Hajök da ky s'üüt ma matëg oow. Nu meby n'aa näng do ma matëg oow ramoo bok do ramoo bok da na-ääj hē. Sa hyb n'aa Jesus hä h'yy kana'eeh do baad nadoo doo me raheer'oot da ta tyw n'aa heh'äat doo. ³ Tak'ep ta säm hä rah'yy kajäk do hyb n'aa, sa panyyg sa daaj hē rahyb n'aa newëe doo me ma matëg oow bë da rawedii, bë wē hanäng do bë anoo hyb n'aa sa hä. P'ooj däg P'op Hagä Do h'yyb deë dāk nesaa do hä taky n'aa etyy ta tii. P'op Hagä Do rejää né da tii. Dooh da rakedëeb bë. ⁴ Dooh P'op Hagä Do t'yyd mehün bë ääs wób p'ooj ub nesaa do moo bok doo. Tabanesaa hēnh tadewäts bëeh tii, t'öp gadagyp doo gó. Ta tii bë ragada P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó sa hä. ⁵ Dooh na-ääj hē P'op Hagä Do t'yyd mehün bë ta hä waneh'ëeh do p'ooj ub habok doo, hag'yy do tajejüü noo gó sa wē. Jääm hē Nowéh tabed'ëep naëng hag'yy do mahänh, set-si ta sii habok do sii hē. Nowéh tii, ta wób tamaher'ood had'yyt hē P'op Hagä Do karēn doo da rababok hyb n'aa paawä. ⁶ P'op Hagä Do ky n'aa etyy paa panang Sodoma, Gomoha had enäh do ta babuj n'aa sii hē tëeg hōm me, sahōnh hē tagawatsig hōm hyb n'aa. Jääm hē ta ooj mad'ak paah, tak'ep hadoo do tamo haj'aa haj'aa. Sa hä tabad'oo do hä tametëeh nyy da tamoo wät da P'op Hagä Do waneh'ëeh do sa hä. ⁷ Jääm hē panang buuj mahang tabed'ëep Róh, baad ub, P'op Hagä Do karēn doo da hawät doo. Tak'ep Róh h'yy katón paa tak'ep baad nadoo do nanäng P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do ramoo bong do hyb n'aa sa hä hanäng doo me. ⁸ Sa mahang Róh bawät paah. Ta äh hä had'yyt hē Róh, P'op Hagä Do karēn doo da hawät do ahoop paa ta h'yyb gó, tahapäh do hyb n'aa, tamaa napäh do hyb n'aa na-ääj hē nesaa do panang buuj ramoo bok doo. ⁹ Hÿy kä, ta tii da P'op Hagä Do t'yyd manehün do hyb n'aa paa nesaa do moo heb'ooch doo, tii da tabed'ëep do hyb n'aa paa baad habok doo, ji hapäh hahȳh: P'op Hagä Do hajaa né hē takarēn doo da habok do tabed'ëep hejooch do sa hä kametyy do mahänh. P'op Hagä Do hajaa na-ääj hē tarejäh had'yyt hē nesaa do moo heb'ooch doo, sahōnh hē taky n'aa etyy noo gó kajaa bë kä. ^{III} ¹⁰ Tarejää do mahang tak'ep sa bahänh tarejää da nesaa do sa h'yyb säg karēn do jawén habok do hyb n'aa nu meby n'aa näng do sa hä hanäng doo me moo bok doo, baad nahado bong do hajaa do P'op Hagä Do matym gó. Sa bahänh P'op Hagä Do rejää da tajejüü do mak'yyys doo.

II Matew 17.5, Maah-Ko 9.7, Rukas 9.35 III Jesus matëeh noo gó P'op Hagä Do ky n'aa etyy da sahōnh hē badäk hahȳy hä habok do paah, ääs sii hē. Nesaa do moo heb'ooch do taky n'aa etyy da banesaa hēnh rahob had'yyt hē hyb n'aa. Nahëej tii bë rahoop doo.

Sa hã hê ma matêg oow rah'yy kasab'ee. Rah'yy karên doo da ramoo bok. Doooh raky daheeh péh. Doooh rajeÿÿm pé ta tii. Ti hyb n'aa, dooh rajeÿÿm bã kabaj'aa do nes'aa padêék do raky n'aa rejã bã. ¹¹ Aãs kã, ma matêg oow sa bahãnh hejooj né paawã, sa bahãnh rahyb n'aa jewyng né paawã, dooh raky n'aa rejãã doo me Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó raky n'aa tapa bã kabaj'aa do nes'aa padêék doo. ¹² Har'ëeng hadoo ti ma matêg oow. Doooh har'ëeng rah'yy genã bã. Ti abong har'ëeng ji ma-soo hyb n'aa, ji naboooh hyb n'aa. Har'ëeng h'yy ganenãh do hadoo ma matêg oow ÿ wén nãng, tak'êp baad nadoo doo me rabaheer'oot rana-hapãh do hã. Ti hyb n'aa P'op Hagã Do gawats'iik da tii, har'ëeng ji naboooh do hadoo. ¹³ P'op Hagã Do rejãã da ta tii, ta wób rarahejãã do mabaj. Baad ub sa hã pé adêb bã sii hê rah'yy karên doo da rababok, baad nado né paawã, nu meby n'aa nyy né paawã ti rah'yy karên doo. Séd hã bê bawêh noo gó ragen'aak baad nadoo do sa h'yyb sãg karên do ramoo bok bê sii rawêé bã. Baad nado ta wób raheer'oot da bê ky n'aa tii d' bê mahang rababok do hyb n'aa. Tak'êp bê nu mebyk ran'oo bã. ¹⁴ ÿÿj sa patug wad'ii do hã rah'yy padêék had'yyt hê sa wê rababok hyb n'aa. Doooh reréd nesaa doo. Rah'yyb tatuk sa da rah'yyb hedoo hyb n'aa P'op Hagã Do kyyh baad nahapãh do hyb n'aa nyyw hê h'yy keh'ÿÿt doo. Sa h'yyb ramet'ëeg dák, sa h'yyb karên do rahyb n'aa h'üüm hyb n'aa. P'op Hagã Do ky n'aa was'ee padêék do tii! ¹⁵ Reréd hõm ta tyw n'aa baad hadoo doo. Ti hyb n'aa baad nadoo do jawén rababoo dák. Barãm, Beor t'aah, p'ooj ub hawát do mo n'aa me rabad'oo. Tak'êp Barãm h'yyb dák paa ta sãm hã, Isaraéw buuj majiã ta hã raky kajãk doo, Isaraéw buuj taky n'aa was'ee hyb n'aa paawã. ¹⁶ Ta sãm, ta hã raky kajãk do jawén tabahõm bã, ta tyw n'aa baa bã, P'op Hagã Do nabuuj gedoo mã ta hã. Hahÿÿ d' paa tii: Jumeto, ta mas'ãã tajawát doo, aj'yy kyy me tamaher'oot paah, dooh né paawã jumeto rahaja bã raheer'ood bã. Jumeto meduuk P'op Hagã Do ky n'aa rod Barãm hãd nãng doo, tamoo nawát hyb n'aa tak'êp baad nadoo doo.

¹⁷ Naëng k'ãats gó naa ganyyh do mawooj dák do hadoo ta ti ma matêg oow. Naëng poo mahauk do tabês do hadoo. Ji wad'ii do tii. Ti hyb n'aa P'op Hagã Do enyyw dák sa hyb n'aa tak'êp badagyp doo, tadewãts bêeh hyb n'aa gadagyp doo gó. ¹⁸ Daap hadoo do ti raheer'oot doo. Ti hadoo né hê, kyyh tak'êp hetsooh do rakamasab'ee do ji ramaher'oot, ta tii me rah'yyb tatuk hyb n'aa nag'aap hê baad nadoo do habok do mahãnh kedêeb bong doo, nag'aap hê Jesus hã h'yy kae padêék doo, baad P'op Hagã Do kyyh hã h'yy ganenãh nã doo. Tahajaa, nãk mã sa kyyh, ji aã bã ji ÿÿm, ji patug nadoo do sii ji h'yyb sãg karên doo da né hê. Ta tii da rah'yyb tatuk sa hã. ¹⁹ Hahÿÿ da raky kajãk sa kyyh maa newêé do sa hã: "Aã ma metêék do bê gado bã, baad ub da bê babok tii bã. Doooh mejõ wát pé bê hã", nãk sa kyyh. Tii d' né paawã ta wób hã raky kajãk, nesaa do sa h'yyb karên do karom ti ma matêg oow. Nesaa do mejõ had'yyt hê sa hã. Bê hyb n'aa newêé hahÿÿh: Ji hã j'aa ketsê doo, ti né hê ji hã mejüü doo. Nesaa do sa h'yyb karên do j'aa ketsêé dák sa hã. Ta ti sa hã mejüü do ti ramoo boo had'yyt hê. ²⁰ Hahÿÿ hyb n'aa ÿ wén her'oot ta tii da sa ky n'aa hã: Pooj jé ér Wahê N'aa, ér h'yyb tym dêeb, Jesus Kristo rabahapãh do hyb n'aa sa h'yyb gó, reréd hõm dó nesaa do badãk hahÿÿ hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do rabahed'oo doo, baad nado wäd ji bahadoo hanoo doo. P'aa hênãh kã ta ti nesaa do j'aa ketsêé bã sa hã, p'aa hênãh nesaa do ramoo bok do hyb n'aa, tak'êp baad nado boo hÿÿ kã, p'ooj ub baad nadoo do rababok do bahãnh kã. ²¹ Taw'ãats hê paawã ranahapãh baad hadoo do ta tyw n'aa P'op Hagã Do wê ji tamahüüm doo. Doooh né paawã baad tado bã ji nahapêé bã ta tyw n'aa baad hadoo doo, sa hã paawã taw'ãats hê tii. Hahÿÿ hyb n'aa ÿ her'oot ta tii: Rahapêé dãg né paawã baad hadoo do ta tyw n'aa, p'aa hênãh raberéd hõm tak'êp hanãm do P'op Hagã Do mejüü doo. Ti hyb n'aa ta tyw n'aa nahapãh do bahãnh P'op Hagã Do rejãã da hÿÿ kã sa hã. ²² Sa hã kameta dák hahÿÿ pawóp hadoo do ji ky hetêg doo: "Awaar ad'ëeb jëng tehênã wát do paah." ¹ "Too yb hasus do mahãnh hehob wát doo, p'aa hênãh da tsapab gó takahep'uu." ^{II}

Jesus matêéh noo gó ky n'aa hahÿÿh

3 Najis haa, pawóp dãg bê ÿ ma erih do hahÿÿh. Pooj jé bê ÿ ma erii wát doo, hahÿÿ na-ããj hê bê ÿ wén ma erih, bê hyb n'aa esee hyb n'aa pooj jé kahaer'oot do paah, baad ub bê hyb n'aa newêé hyb n'aa. ² ÿ karên bê hyb n'aa esee p'ooj ub P'op Hagã Do ky n'aa rod tsyt hê ta wê kasêew bong do raheer'oot do paah. ÿ karên bê hyb n'aa esee na-ããj hê Jesus, ér Wahê N'aa, ér h'yyb tym dêeb mejüü do paah, ajyy

I Pooj jé reréd hõm nesaa do ramoo bok doo, ta jawén p'aa hênãh ramoo bok, tahanãng pé tii. **II** Pooj jé rakarên Jesus awug hõm nesaa do sa h'yyb gó hanãng doo, ta jawén p'aa hênãh ramoo bok nesaa doo, tahanãng pé tii.

Kristo mejüü do bê wê heboo nã do bê hã ma met'ëeg wát doo.

³ Taw'ãats hê baad bê bahapãh hahÿÿh: Jesus matêéh do pooj jé ti abok da nesaa do sa h'yyb karên do jawén habok doo, Jesus matêéh do ky n'aa rawajehêët doo. ⁴ Hahÿÿ da d' sa kyyh: "Matêéh mäh, taky dãng paah. Te hub tado bã, ny tawát? Bê hegãã", nãk, "ér wahê n'aa ér pooj jé habong do dejëb kã. Ti hadoo né hê, paa hado had'yyt hê. Doooh takaja bã tamatêéh do pooj jé metêé n'aa. ^{III} Paa hado had'yyt hê badãk hahÿÿ kapahuuj wát noo gó naa", nãk da sa kyyh. ⁵ Doooh rakarên bã rah'yy kadawuung bã, P'op Hagã Do ky haj'aa p'ooj ub wê kapahuuj wát doo. Doooh rakarên bã rah'yy kadawuung bã naëng bã naa k'ãats bawooj dák do ganyyh doo, ta ky haj'aa. Naëng tetyn hõm, bawooj dák do banyy dák hyb n'aa. ⁶ Doooh rakarên bã rahyb n'aa es'ee bã naëng hag'yy doo me P'op Hagã Do gawats'iik paa badãk hahÿÿ tapahuunh do paah, ta hã habong do sii hê. P'op Hagã Do ky haj'aa tii. ⁷ Wê, papÿÿj, kamarab, sagõõh, badãk hahÿÿ da hê ji hapãh do P'op Hagã Do enyyw dák, tii d' P'op Hagã Do ky dãng do hyb n'aa, têeg hõm me ragawatsik hyb n'aa. P'op Hagã Do enãm nã ta tii. Tagawats'iik noo gó kã, sahõnh hê ta hã waneh'ëeh do tagawatsiig kã. ⁸ Bê mabaan manã hahÿÿ najis haa: P'op Hagã Do hã sét pénh né hê sét ta baab, miw ta baab. ⁹ Doooh P'op Hagã Do hyb n'aa p'eed bã taky dãng do tamoo wát hyb n'aa, ta wób red'oo. Tii d' nado. P'op Hagã Do ky dãng do tawén kets'ëék nã, bê tahyb n'aa b'aah do hyb n'aa. Doooh né takarên bã gawatsik péh. Takarên sahõnh hê rah'yy kawereem, ta hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa paawã. ¹⁰ Ti hadoo né hê, Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa né da. Rah'yy kanapeet bã, raganadaa bã takajaa da. Ji ganada do hadoo hets'ëék do kajaa. Ti hadoo Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do kajaa doo. Nyyw hê wê gawatsik da, hawyp doo hadoo. Sahõnh hê adêé bêeh da tak'êp haju do haj'aa. Tii bã dewuh da. Badãk hahÿÿh, sahõnh hê ta hã hanãng do na-ããj hê P'op Hagã Do ky n'aa etyy da tagawatsik hyb n'aa. ^{IV}

¹¹ Tii da sahõnh hê P'op Hagã Do gawats'iik do hyb n'aa da, taw'ãats hê tsyt hê nesaa do mahãnh baad bê babok P'op Hagã Do wê. Taw'ãats hê P'op Hagã Do karên doo da bê babok, ¹² baad bê gadaa nuuj jé Kristo kajaa doo, P'op Hagã Do ky dãng do paah. Taw'ãats hê nyyw hê ta ti kajaa bê an'oo bã. ^V Ta ti noo gó kajaa bã kã, wê aooj jëng da. Sahõnh hê adêé bêeh da tak'êp haju do haj'aa. ¹³ Sahõnh hê ta ti awád né paawã, èer, Jesus hã h'yy ka'eeh doo, èr gada wê papuuj, badãk hahÿÿ papuuj P'op Hagã Do ky dãng doo da. Jããm hê baad hadoo doo, P'op Hagã Do karên doo da habok do sa panang tii.

¹⁴ Ti hyb n'aa najis haa, ta ti bê gahêen do hyb n'aa, taw'ãats hê tak'êp bê hyb n'aa tam'aa tak'êp baad ub bê babok hyb n'aa, tak'êp baad ub bê bahadoo hyb n'aa P'op Hagã Do hã. Tak'êp bê hyb n'aa tamah, h'yyb nyyw gó bê baboo had'yyt hê hyb n'aa ta wê, P'op Hagã Do bahapãh hyb n'aa. ¹⁵ Bê hyb n'aa newêé hahÿÿh: H'yyb jawyng gó Tak'êp Hyb N'aa Jawyk Do gada nã, nyyw hê takanajaa, ji kedêeb wát hyb n'aa banesaa hênãh ji taky n'aa etyy do mahãnh. Tii da na-ããj hê Paw-Ro, èr hÿÿj hadoo do èr kamahãn do bê tama erii wát. Bê tama erii wát P'op Hagã Do h'yy gan'yyh doo da ta hã. ¹⁶ Ti ky n'aa né hê tama erii wát sahõnh hê tama erih do hã. Tama erih do mahang ti anãng hãd hejoooh doo, tak'êp ji hyb n'aa manatakã bã, dooh ji maa napêé bã tahanãng péh. H'yy gatamah doo, h'yy keh'ÿÿt doo, rawareem Paw-Ro erii wát doo. Ta see hadoo ta ky n'aa ran'oo bã. Tii da na-ããj hê rawareem P'op Hagã Do kyy kerih do wób. Sa daaj hê sa ky n'aa katakyyk baad nadoo do hã. ¹⁷ Ta ti bê hapêé dák do hyb n'aa, najis haa, taw'ãats hê bê hyb n'aa matakã, ta s'ee hênãh P'op Hagã Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do bê rah'yyb mahüüm mahãnh te hub nadoo do rama metêék doo me. H'yy kanehÿÿd né paawã bê da hê, sa kyyh bê maa newêé bã, bê da h'yy kah'ÿÿt. Ta tyw n'aa baad hadoo do bê erét da sa kyyh bê maa newêé bã. ¹⁸ Taw'ãats hê P'op Hagã Do kyyh hã bê hyb n'aa matakã had'yyt hê, Jesus Kristo, èr Wahê N'aa, èr h'yyb tym dêeb bê wê taky ennym do takahüüm had'yyt hê hyb n'aa, baad Kristo bê bahapãh hyb n'aa na-ããj hê bê h'yyb gó. Taw'ãats hê ti né hê ji j'aa etsêé had'yyt hê! ÿÿ. Tii d' né hê. Taw'ãats hê. Jããm hê kã.

III Mawew tég eh do 24 hã takerii dák Jesus her'oot do takajaa do pooj jé metêé n'aa. Doooh ta ti kaja dãg sa nooh, ta ti rawén wajehêët Jesus matêéh do ky n'aa. Nyyw hê Jesus matêéh, ta hã h'yy ka'eeh do wób red'oo. Nyyw hê takanajaa bã kã, ta wób raky sëm Jesus ky dãng do paah. **IV** Tahajaa na-ããj hê ji erii bã: "Badãk hahÿÿh, sahõnh hê ta hã kapahuuj wát do na-ããj hê aooj jëng da." **V** Ji ky n'aa etsêé, nyyw hê takajaa hyb n'aa. Ji h'yy kawareem P'op Hagã Do wê, takarên doo da had'yyt ji bawát hyb n'aa. Ji h'yy kahas'ãap Kristo ky n'aa ji mahüüm do hã, sahõnh hê badãk hahÿÿ bã habong do raky n'aa napãh hyb n'aa na-ããj hê, Peed hanãng pé tahyb n'aa péh, taw'ãats hê nyyw hê ta ti kajaa bê an'oo bã

1 Jowāw

Ji h'yyb tym hed'ēep do ky n'aa hahȳh

Bē āā ma erih hahȳh hā, sahōnh hē tadu dahāng do pooj jé hawāt do ky n'aa, P'op Hagā Do Kyyh hād nāng do ky n'aa. ¹Āā maa napāh ta kyyh, āā hapāh na-āāj hē. Baad āā bahapāh āā matym me. Ta hā āā moo dāng. Ji h'yyb tym hed'ēep do ky n'aa né hē tii. ²Ji h'yyb tym hed'ēep do ana kån āā mahang. ³Baad āā bahapāh né hē. Ti hyb n'aa ta ky n'aa āā wén her'oot baad ub. Hedēb had'yyt do ky n'aa bē āā maher'oot. P'op Hagā Doo, ta Yb sii tabawād wāt. Ti ana kån āā mahang P'op Hagā Do an'oo bā. ⁴Bē āā maher'oot āā hapāh do ky n'aa, āā maa napāh do ky n'aa, séd bē h'yyb hedoo hyb n'aa da āā sii. Séd āā h'yyb hedoo ta Yb h̄y pong jé hawāt do hā. Séd āā h'yyb hedoo na-āāj hē ta T'aah hā, Jesus Kristo hā. ⁵Bē āā wén ma erih hahȳh hā Jesus ky n'aa, tak'ēp ēr tsebé hyb n'aa da.

Taw'āats hē ta bag hadoo doo gó ji bawāt do ky n'aa hahȳh

⁶Bē āā maher'oot āā hā Kristo metēek doo. Hahȳh da tametēek āāh: Ta bag hadoo P'op Hagā Doo. Baad ub had'yyt hē P'op Hagā Doo, tahanāng pé tii. Dooh badagyp pé ta hā. Tabad'op hē nesaa do ta hā, tahanāng pé tii. ⁷Ti hyb n'aa, séd hā ji h'yyb hedoo P'op Hagā Do hā ji her'ood bā, nesaa doo gó, badagyp do hadoo doo gó ji awād had'yyt bā, daap ji menyih tii bā ji her'oot do hā. Dooh baad hadoo do ky n'aa metēek doo da ji awād bā tii d' ji edo bā. ⁸Baad ji aboo bā, P'op Hagā Do baad tabawād had'yyt doo da ta bag hadoo doo gó, séd ji h'yyb hedoo ta hā. Tii bā P'op Hagā Do awug hōm da sahōnh hē nesaa do ji h'yyb tym gó hanāng doo, Jesus, P'op Hagā Do T'aah majjyw me.

⁹“Tabad'op hē nesaa do hā ȳy”, ji noo bā, nesaa do ji jejen bā, ji daaj hē ji kawadii. Dooh tanyy bā ji h'yyb tym gó baad hadoo do P'op Hagā Do metēeh doo. ¹⁰Nesaa do ji h'yyb tym gó hanāng do ji najejēn bā, P'op Hagā Do hā ji kawooob bā, tawug hōm da tii. Tamabaan hōm da sahōnh hē baad nadoo do ēr moo bok do paah. P'op Hagā Do anoo né hē taky dāng doo. Dooh tahȳd bā ta kyyh. Baad had'op do tii. ¹¹“Dooh nesaa do ȳ moo wād bā” ji ky hado bā, P'op Hagā Do noo kanesa, ji hanāng pé tii. Dooh tii bā ji h'yyb tym gó ta kyyh awād bā.

¹²Tah haa hedoo do bēeh. Bē ȳ ma erii wāt tii, nesaa do bē moo nabok hyb n'aa, nesaa do bē hyb n'aa nanewēē hyb n'aa. Ti hado né paawā, nesaa do bē see moo wād bā, nesaa do tahy n'aa newē bā, ti anāng Jesus Kristo, P'op Hagā Do karēn doo da hawād up doo, ji ky n'aa rod n'aa P'op Hagā Do ēr Yb wē. Ji tamo n'aa jesuu. ¹³Jesus dajēp ēr hyb n'aa. Nesaa do ēr moo bok do sām tadajēp, P'op Hagā Do awug hōm hyb n'aa nesaa do ēr hā hanāng doo. Dooh ēr hyb n'aa had'yyt tado bā tadajēp. Sahōnh hē badāk hahȳh hā habong do sa hyb n'aa na-āāj né hē tadajēp.

¹⁴P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hā ji bahapāh P'op Hagā Do ji hapēē dāg bā ji h'yyb tym gó. ¹⁵“Ȳ hapāh P'op Hagā Do hēp ȳy gó” hanāng péh, dooh ta ky n'aa jaw'yyk do taky dahé bā, daap hē ti tamenyyh taher'oot do hā. Dooh ta h'yyb tym gó tanyy bā baad hadoo do P'op Hagā Do metēeh doo. ¹⁶P'op Hagā Do ji ky dahé bā, taher'oot doo da ji awād bā, baad tabadāng tii bā ji h'yyb tym gó P'op Hagā Do kamahān doo. P'op Hagā Do kamahān doo da ji kamahān kån tii bā. Hahȳh hā ji bahapāh séd ji h'yyb hedo bā P'op Hagā Do hā. ¹⁷“Séd ȳ h'yyb hedoo P'op Hagā Do hā”, ji ky hado bā, taw'āats hē Jesus bawād wāt doo da ji bawāt.

¹⁸Najis haa, dooh papuuj ky n'aa jawyk do bē ȳ ma erii bā. Ta paa né hē bē ȳ ma erih, Jesus hā bē h'yy ka'eeh bē du do noo gó bē gadoo doo, bē hā rama metēek do paa né hē tii. Bē maa napēē wāt do né hē ta ti bē ȳ ma erih doo. ¹⁹Ta paa né hē paawā, papuuj hado dāk hahȳh ky n'aa jawyk do bē ȳ ma erih doo. Papuuj dāg ji hapāh Kristo bawāt doo kā, bē babok doo kā na-āāj né hē. Bē eréd hōm nesaa doo. Bē du do dāk baad bē babok doo kā. Nesaa doo, ji h'yy gatamah do na-āāj hē badoo wāt h̄y k̄. Baad hadoo do ganā dāk ēr h'yyb gó.

I *Jesus Kristo ky n'aa né tii.* II *Jesus né hē tii.*

⁹“Ta bag gó ȳ bawāt”, hanāng péh, ta da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do wē tah'yy gaēēj bā, badagyp do hadoo doo gó tabawāt nā tii. ¹⁰Ta da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do kamahān doo, ta bag hadoo doo gó tabawāt. Dooh ta hā hanāng péh baad nadoo do hā ta hā h'yyb tatuk doo. ¹¹Ta da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do wē h'yy gaēēh doo, badagyp do hadoo doo gó ta h'yyb bawāt. Badagyp do hyb n'aa, nesaa do hyb n'aa, dooh tahapēē bā tahahōm hēnh. Ty tamah do hado dāk.

¹²Tah haa hedoo doo, bē ȳ wén ma erih nesaa do bē h'yyb tym gó hanāng do P'op Hagā Do awug hōm do hyb n'aa, Kristo ēr hyb n'aa dajēp do hyb n'aa. ¹³Bē mahang bāp peej dāk Kristo hā h'yy ka'eeh doo, wahēh hedo padēek bēeh. Bē ȳ wén ma erih, hedēb had'yyt do bē hapēē dāg kån do hyb n'aa bē h'yyb tym gó. Bē mahang papuuj nā Jesus hā h'yy kae dāk doo, wanehēh nā do hadoo bēeh. Bē ȳ wén ma erih, Nesaa do Yb hā bē j'aa et'ēek do hyb n'aa. Bē ȳ ma erih, tah haa hyb n'aa hedoo doo. Bē ȳ wén ma erih ēr Yb h̄y pong jé hawāt do bē hapēē dāg kån do hyb n'aa bē h'yyb tym gó. ¹⁴Bē mahang bāp peej dāk Kristo hā h'yy ka'eeh doo, wahēh hedo padēek doo, bē ȳ wén ma erii wāt hedēb had'yyt do bē hapēē dāg kån do hyb n'aa bē h'yyb tym gó. Bē mahang papuuj nā Jesus hā bē h'yy kae dāk doo, wanehēh nā do hadoo, bē ȳ ma erii wāt, bē h'yyb hej'oonh do hyb n'aa, P'op Hagā Do kyyh bē tah'yyb mahūm do hyb n'aa, Nesaa Do Yb hā bē j'aa ketsē do hyb n'aa.

Dooh ji kamahān bā badāk hahȳh hā hanāng do ky n'aa hahȳh

¹⁵Bē kamahān manā badāk hahȳh hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do rakamahān doo. Bē kamahān manā badāk hahȳh hā hanāng doo. Jé badāk hahȳh kamahān doo, dooh P'op Hagā Do takamahān bā. ¹⁶Sahōnh hē badāk hahȳh hā hanāng do nesaa doo, tak'ēp ji h'yyb sāg karēn do hedoo doo, ji matym me ji heg'āas doo, tak'ēp ji karēn do hedoo doo, ji ma hā, ji moo wāt do hā ji kasab'ee do hedoo doo, ti sahōnh hē dooh P'op Hagā Do ēr Yb hanaa tado bā. Badāk hahȳh hā tabana tii. ¹⁷Badāk hahȳh gawatsik da. Ta hā hanāng do nesaa do hadoo do ji h'yyb karēn do gawatsik né tii da ēnh. P'op Hagā Do karēn do ky dah'eeh doo, dooh ragawatsig bā. Aboo had'yyt hē da.

H'yy kawareem do yb ky n'aa hahȳh

¹⁸Tah haa, edah ti noo gó sahōnh hē tagawatsik. Bē ky n'aa napāh, ti pooj jé Kristo majiī, Kristo hā h'yy kawareem do yb kasee. Da hē hajōk Kristo hā h'yy kawareem do rakas'ee kån. Ti hyb n'aa ji hapāh, edah sahōnh hē gawatsik doo. ¹⁹Ēr mahang né paawā rababok do paah, dooh né hē ēr wób rado bā. Ēr wób rado bā paawā, dooh paawā ēr reréd bā ēr mahang rababok doo. Ēr mahānh rabahōm. Ti hyb n'aa, dooh ēr wób rado bā ji hapāh.

²⁰Bē hā Jesus Kristo anoo P'op Hagā Do Sahee bē tah'yyb mahūm hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahōnh hē bē bahapāh panyyg heh'āat doo, P'op Hagā Do metēeh doo. ²¹Dooh bē ȳ wén ma erii bā bē nahapāh do hyb n'aa baad hadoo do ky n'aa. Bē ȳ wén ma erih, baad bē bahapēē dāk do hyb n'aa né hē baad hadoo do ky n'aa. Baad hadoo do ky n'aa bā naa na-do noo kanesa doo. Bē hapāh né hē tii. Ti hyb n'aa né hē bē ȳ wén ma erih. ²²Baad bē ȳ maher'oot. “Jesus, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do nado”, hanāng péh, daap menyih do yb tii. Ti né hē nanāng bē ky n'aa napēē dāk doo, Kristo hā h'yy kawareem doo. P'op Hagā Do T'aah, ta Yb na-āāj hē h'yy kawareem do yb ty n'aa ges'yyk. ²³Ta T'aah ty n'aa ges'yyk doo, dooh P'op Hagā Doo, Jesus Yb tahapēē bā. Ta T'aah gadoo péh, Jesus Kristo Yb na-āāj hē tagadoo.

²⁴Ti hyb n'aa, taw'āats hē bē ky dahé had'yyt hē panyyg heh'āat doo, p'ooj ub, bē du doo noo gó Jesus hā bē h'yy ka'eeh do bē maa napāh doo. Taw'āats hē bē h'yyb gó tabaym panyyg heh'āat doo. Panyyg heh'āat doo, p'ooj ub bē maa napāh doo, bē h'yyb gó tayyw bā, baad bē enyyw bā, séd bē h'yyb hedo had'yyt da tii bā Jesus hā, Jesus Yb hā. ²⁵Hahȳh ti ēr hā Kristo ky n'aa enooh doo: Ēr tah'yyb edēeb had'yyt hē, h̄y pong jé ēr baboo had'yyt hyb n'aa ta pa.

²⁶Ta ti bē ȳ ma erii wāt, bē ȳ maher'oot hyb n'aa bē hā karēn wad'ii do sa ky n'aa hā. ²⁷P'op Hagā Do Sahee bē hā Kristo anoo doo, baym bē

h'yyb tym gó. Ti hyb n'aa dooh hyb n'aa ta see bē ma metēek péh. P'op Hagā Do Sahee ti bē tama metēek sahōnh hā. Baad bē tama metēek. Dooh daap tado bā. Ti hyb n'aa, taw'āats hē bē ky dahé had'yyt hē bē tama metēek doo. Taw'āats hē Kristo hā bē h'yy kata dāg had'yyt hē.

²⁸ Hyy ká, tah haa hedoo doo, y' ab' aanh bē hā: Kristo sii bē aboo had'yyt hē, tamatēeh bā kā, h'yyb neyym gó ta matym gó er bab'ēeh hyb n'aa, er nu manebyng hyb n'aa ta matym gó er bab'ēeh bā. ²⁹ Bē hapāh do hyb n'aa baad had'op do ti Kristo, bē hapāh na-āaj hē P'op Hagā Do taah né hē sahōnh hē baad hadoo do moo bok doo.

P'op Hagā Do taah ēer ky n'aa hahȳh

Bē hegāā nny da tak'ep er Yb h̄y pong jé hawāt do er takamahān. **3** Tak'ep er takamahān do hyb n'aa P'op Hagā Do taah er tamaneēnh. Ti né hē ēer! Badāk hahȳh hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh doo, dooh er rahapēē bā P'op Hagā Do taah ēer, ranahapāh do hyb n'aa P'op Hagā Doo. ² P'op Hagā Do taah né hē er da hē, najis haa. Dooh né paawā er P'op Hagā Do metā nā bā nny d' tabad'oo da er hā, er hapāh Jesus Kristo hado dāk da ēer, tamatēeh bā, baad ub tii kā Jesus er bahapāh do hyb n'aa ti noo gó. ³ Sahōnh hē Jesus Kristo hadoo rabahadoo do sa h'yyb gó ragahēen doo, sa daaj hē rakan'yh nesaa do mahānh, Jesus baad had'op do hadoo rabahadoo hyb n'aa kā.

⁴ Nesaa do moo heb'oooh doo, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do wē rah'yy kawereem. Sahōnh hē nesaa do ji moo wāt doo, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do wē h'yy kawareem do tii. ⁵ Bē hapāh né hē, Jesus bahyng wawēē hē nesaa do ji moo wāt do tabado hōm hyb n'aa. Dooh nesaa do ta hā. ⁶ Ti hyb n'aa Jesus sii hawāt doo, dooh nesaa do tamoo hewēēd bā. Nesaa do moo heb'oooh doo, dooh Kristo tahapēē bā ta h'yyb gó. ⁷ Ti hyb n'aa, tah haa hedoo doo, bē hyb n'aa matakā bē ranawadii hyb n'aa. Baad hadoo do moo heb'oooh doo, baad had'op do né hē tii, Kristo baad had'op do hadoo. ⁸ Nesaa do moo heb'oooh doo, Dijab ¹ karapee tii. Tii d' ji wén hapāh sahōnh hē tadu dahāng noo gó Dijab moo hew'ēēt né hē ta ti nesaa doo. P'op Hagā Do T'aah ewād hyng wawēē hē tagawatsiig hōm hyb n'aa Dijab moo wāt doo.

⁹ P'op Hagā Do taah dooh nesaa do ramoo hebo bā, P'op Hagā Do Sahee mahūūm do hyb n'aa sa h'yyb. Dooh rahaja bā nesaa do ramoo hebo bā, P'op Hagā Do taah rabahadoo do hyb n'aa. ¹⁰ Hahȳh hā ji hapāh P'op Hagā Do taah, ji hapāh na-āaj né hē Dijab karapee: Baad hadoo do moo nawāt doo, ta da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do kamanahān doo, dooh P'op Hagā Do t'aah tado bā.

Ji da hadoo do ji kamahān do ky n'aa hahȳh

¹¹ Hahȳh ti bē maa napāh do pooj jé bē du do noo gó Jesus hā bē h'yy ka'eeh doo: Taw'āats hē ji kamahān ji da hadoo doo. ¹² P'ooj ub hawāt do Kaih makū bad'oo doo da, bē adoo manāh. Nesaa Do Yb karapee né hē tii. Ta hyyj tanabooh. Ta hyyj Kaih wén naboooh, nesaa do Kaih moo hew'ēēt do hyb n'aa. Ta hyyj ti baad hadoo do tamoo hew'ēēt. ¹³ Ti hyb n'aa, wakān haa, bē h'yy gabedo manā badāk hahȳh hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do bē wē rakawaj'āan bā baad bē babok do hyb n'aa. ¹⁴ Éer, dooh er h'yyb tym dajep do tahado wād bā. Er h'yyb tym edēh kán P'op Hagā Do wē. Baad ta ti er bahapāh, er wakān Jesus hā h'yy ka'eeh do er kamahān do hyb n'aa. Ta wakān Jesus hā h'yy ka'eeh do wē h'yy gaēēnh doo, dajep do hadoo nā ta h'yyb tym. ¹⁵ Ta da hadoo do wē h'yy gaēēnh doo, dahej'ēep do hadoo ti P'op Hagā Do matym gó. Sa da hadoo do dahej'ēep do sa wē, dooh edēh had'yyt do awād bā. Dooh P'op Hagā Do wē ras'ēeg bā. Bē hapāh né hē tii.

¹⁶ Hahȳh hā er bahapāh kamahān heh'āat doo: Ta daaj hē Jesus Kristo kan'oo dāk dajep hā er hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'āats hē er na-āaj er kan'oo dāk er da hadoo sa hyb n'aa. ¹⁷ Ji ma nny bā, ji da hadoo do ta wē badoh do ji t'yyd manehiin bā, dooh P'op Hagā Do hā ji kamahān. ¹⁸ Tah haa, ji kyy me had'yyt nado ji kamahān. Taw'āats hē ji masa doo me ji kamahān ji wakān Jesus hā h'yy ka'eeh doo. Taw'āats hē ji kamahān heh'āat, 'ooj madāk doo me nado.

¹⁹ Baad ji wakān ji kamahān do hā, baad ji hapāh, baad hadoo do ky n'aa ky daheeh do ji. Baad ji wakān ji kamahān bā, dooh ji h'yyb eyym bā P'op Hagā Do ji hyb n'aa es'ee bā. ²⁰ Dooh ji eyym bā ji h'yyb ji taky n'aa tapa bā paawā. Tii d' tawēn hadoo, ji h'yyb tym bahānh P'op Hagā Doo. Sahōnh ji h'yyb tym gó hanāng do P'op Hagā Do hapāh. ²¹ Najis haa, ji h'yyb ji taky n'aa natapa bā, dooh ji h'yyb eyym bā P'op Hagā Do sii ji er'ood bā. ²² Ta hā ji ky n'aa etsēē do ji gadoo ji hapāh tii bā, tamejūū do ji ky daheeh do hyb n'aa, tagen'aak do ji moo wāt do hyb n'aa. ²³ Hahȳ pawóp hē P'op Hagā Do ji tamejūū: Ta T'aah Jesus Kristo hā ji

I *Gereg kyy me ramaneēnh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanāng pé ti Dijab. II Ji wē rakawaj'āan, Kaih moo ti ragahōm do hyb n'aa.*

h'yy ka'eeh, ji da hadoo do ji kamahān ji tamejūū doo da. ²⁴ Tamejūū do ky dah'eeh doo, séd hā rah'yyb hedoo P'op Hagā Do hā. Sa h'yyb gó P'op Hagā Do bawāt tii bā. Ta Sahee er hā tanoo do hyb n'aa er hapāh, er h'yyb gó P'op Hagā Do bawāt.

Ji metyy P'op Hagā Do Sahee kyy gó tado bā rahe'oot do ky n'aa hahȳh

4 Najis haa, bē ky dahé manā "P'op Hagā Do Sahee kyy gó y' bahe'oot", hanāk doo. Taw'āats hē bē mety ta tii, bē bahapāh hyb n'aa P'op Hagā Do Sahee tado bā sa h'yyb tym gó hanāng doo, P'op Hagā Do Sahee tanado bā. Hajōk badāk hahȳh hā ketyn h'uum P'op Hagā Do ky n'aa rod oow daap menyh doo. ² Hahȳh hā da bē metyy P'op Hagā Do Sahee kyy gó tado bā rahe'oot doo: Aj'yy gó né hē Jesus Kristo P'op Hagā Do T'aah kesok se hub né hē hanāng doo, ky daheeh doo, P'op Hagā Do Sahee kyy gó né hē ti tabaher'oot. ³ Aj'yy gó Jesus kesok do ky sēm doo, ky nadaheeh doo, dooh P'op Hagā Do Sahee kyy gó tado bā ti tabaher'oot. Kristo hā h'yy kawareem do yb sahee ti hedoo do h'yyb tym gó tabawāt. Bē ky n'aa napāh, ti awāt h'yy kawareem do yb. Ti awād dāg kán badāk hahȳh bā. ⁴ Bē tah haa, P'op Hagā Do karapee né hē bēeh. Ta Sahee bē tah'yyb mahūūm doo, P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do h'yyb gó hanāng do bahānh, Dijab bahānh. Ti hyb n'aa, bē h'yy ganyng dāg nanāng ma matēg oow sa hā, bē wén ky nadaheeh rahe'oot doo. Bē 'aa etēeg wāt sa hā. ⁵ Badāk hahȳh hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do wób tii. Ti hyb n'aa P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do ramaa napāh, raky daheeh rahe'oot doo. ⁶ Dooh sa wób er do bā. P'op Hagā Do karapee er ti hyyh. P'op Hagā Do hapāh do maa napāh, ky daheeh, er metēek doo. P'op Hagā Do karapee nadoo doo, dooh ji tamaa newē bā. Er her'oot do maa newē'ēē doo, Sahee baad hadoo do h'yyb mahūūm. Er her'oot do maa nanew'ēē doo, daap menyh do yb sahee ta h'yyb gó tabawāt.

Kamahān do ky n'aa hahȳh

⁷ Najis haa, P'op Hagā Do banoo er hā ji kamahān doo. Ti hyb n'aa, taw'āats hē ji da hadoo do ji kamahān né hē. Ta da hadoo do kamahān doo, P'op Hagā Do karapee né hē tii. Baad P'op Hagā Do tabahapāh ta h'yyb gó. ⁸ P'op Hagā Do kamahān had'yyt hē. Ti hyb n'aa ta da hadoo do kamanahān doo, dooh P'op Hagā Do tahapēē bā. ⁹ Hahȳh da P'op Hagā Do metēeh ji hā ji takamahān: Ta T'aah séd had'op do tamejūū er mahang, h̄y pong jé ji awād had'yyt hyb n'aa ta hyb n'aa. ¹⁰ Hahȳ heh'āat kamahān doo: Dooh ji tado bā P'op Hagā Do ji kamahān doo. P'op Hagā Do ti ji takamahān. Ta T'aah tamejūū wawēē hē tadajep hyb n'aa ji hyb n'aa, nesaa do er moo bok do sām, nesaa do ji h'yyb tym gó hanāng do tabawug hōm hyb n'aa ta T'aah majyyw me.

¹¹ Najis haa, ta ti hadoo né hē P'op Hagā Do tak'ep ji takamahān. Ti hyb n'aa, taw'āats hē ji kamahān ji da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh doo. ¹² Dooh noo gó P'op Hagā Do ji ty gepāh péh. Ti hado né hē paawā, ji wakān Jesus hā h'yy ka'eeh do ji kamahān bā, ji h'yyb gó P'op Hagā Do bawāt tii bā. Baad tabadēē dāk tii bā ji h'yyb gó P'op Hagā Do kamahān doo. P'op Hagā Do kamahān doo da ji kamahān kán tii bā. Ji h'yyb tym gó P'op Hagā Do bawāt. ¹³ Séd ji h'yyb hedoo P'op Hagā Do hā, ji h'yyb gó P'op Hagā Do bawāt ji wén hapāh, ta Sahee ji hā tanoo do hyb n'aa. ¹⁴ Ta T'aah P'op Hagā Do mejūū wawēē hē, sahōnh hē badāk hahȳh hā habong do sa h'yyb tym dēēh tabahadoo hyb n'aa. Ti né hē āā hapāh āā matym me. Baad ta ky n'aa āā bahe'oot. ¹⁵ Ti hyb n'aa, "P'op Hagā Do T'aah né hē Jesus Kristo" hanāng péh, ky daheeh péh, ta h'yyb tym gó P'op Hagā Do bawāt, séd tah'yyb hadoo P'op Hagā Do hā. ¹⁶ Baad er bahapāh P'op Hagā Do er takamahān. Er daab yyp P'op Hagā Do er takamahān do hā. P'op Hagā Do kamahān had'yyt hē. Ti hyb n'aa, jé P'op Hagā Doo, ta wakān na-āaj hē kamahān had'yyt doo, séd tah'yyb hadoo P'op Hagā Do hā. Ta h'yyb gó P'op Hagā Do bawāt.

¹⁷ Jesus Kristo bawāt doo da er babok badāk hahȳh hā. Ti hyb n'aa baad tabadēē dāk er h'yyb gó P'op Hagā Do kamahān doo. P'op Hagā Do kamahān doo da er kamahān kán P'op Hagā Do an'oo bā. Ti hyb n'aa, dooh er eyym bā Jesus ji taky n'aa etyy noo gó. ¹⁸ P'op Hagā Do ji kamahān bā, dooh ji eyym bā. Ji eyym mabaj nāng do hā. Ti hyb n'aa, baad had'op P'op Hagā Do ji kamahān bā, dooh yym ji hā. Ji eyym bā, dooh baad tadēē nā bā P'op Hagā Do kamahān do ji h'yyb gó. ¹⁹ P'op Hagā Doo, ta wób na-āaj er wén kamahān, pooj jé P'op Hagā Do er takamahān do hyb n'aa. ²⁰ "P'op Hagā Do y' kamahān" ji ky hado bā, ji da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do wē ji h'yy gaēēj bā, daap hē ji menyh tii bā. Ji wakān ji hapāh do ji kamanahān bā, ny daa ji kamahān P'op Hagā Do ji nahapāh doo. ²¹ Hahȳh da Jesus Kristo mejūū do paa ji: P'op Hagā Do takamahān doo, taw'āats hē ta da hadoo do Jesus hā h'yy ka'eeh do takamahān na-āaj hē.

P'op Hagā Do ji kamahān bā, tamejūū do ji ky daheeh do ky n'aa hahȳȳh

5 Sahōnh hē “Jesus né hē ti P'op Hagā Do H'yyb Dāng Doo” hanāk doo, ky dah'eeh doo, P'op Hagā Do taah né hē tii. Ta yb kamahān doo, ta yb taah takamahān na-āāj hē. ² Hahȳȳ hā ji bahapāh P'op Hagā Do taah, Jesus hā h'yy ka'eeh do ji kamahān bā: P'op Hagā Do ji kamahān bā, tamejūū do ji ky daheeh. Nahejooj, ji nahajaa do nado P'op Hagā Do mejūū doo. ⁴ Sahōnh hē P'op Hagā Do taah rahajaa raj'aa etēēg bā badāk hahȳȳ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do sa hā h'yyb tatuk doo. Jesus hā ji h'yy ka'eeh do hyb n'aa ji j'aa et'ēēk badāk hahȳȳ hā hanāng do nesaa do ji h'yyb tat'uuk doo. ⁵ Jesus P'op Hagā Do T'aah né hē ky dah'eeh doo, jāām né hē ti rahajaa raj'aa etēēg bā nesaa do hā badāk hahȳȳ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do h'yyb karēn doo.

⁶ Jesus Kristo né hē ti wawēē hē hahyng doo, naēng me nu kemuun wāt doo, ta majyyw tan'oo dāk do ji hyb n'aa tadajēp noo gó. Nu kemuun wāt do had'yyt nado tame. Dajēp na-āāj né hē. Tan'oo dāk ta majyyw ji hyb n'aa. Baad P'op Hagā Do Sahee metēēh ji hā ta ti ky n'aa. Te hub né hē had'yyt hē P'op Hagā Do Sahee. ⁷ Tamawoob hē ta metēē n'aa, te hub né hē Jesus ky n'aa metēēh doo: ⁸ P'op Hagā Do Sahee, tanu kemuun do naēng me, Jesus majyyw tan'oo dāk do tadajēp noo gó. Séd gó rametēēh. ⁹ Aj'yy hapāh do ky n'aa taheer'ood bā, ji ky daheeh taheer'oot doo. Ti bahānh ti P'op Hagā Do her'oot doo. Aj'yy her'oot do nado tii. Ti hyb n'aa, baad ji ky daheeh ta T'aah ky n'aa taheer'oot doo. ¹⁰ P'op Hagā Do T'aah hā ky daheeh doo, tenām ta h'yyb gó Jesus ky n'aa P'op Hagā Do metēēh doo. P'op Hagā Do her'oot do ky nadaheeh doo, P'op Hagā Do noo kanesa, tahanāng pé tii, ta T'aah ky n'aa P'op Hagā Do her'oot do taky nadaheeh do hyb n'aa. ¹¹ Hahȳȳ da ta T'aah ky n'aa P'op Hagā Do metēēh ji hā: Ta T'aah hyb n'aa ji h'yyb tym

tabed'ēēp, h̄y pong jé ta sii ji awād had'yyt hē hyb n'aa. ¹² P'op Hagā Do T'aah gadoo do ta h'yyb tym gó, h̄y pong jé had'yyt hē tabawād dāk da P'op Hagā Do sii. Ta T'aah ganadoo doo, dooh né hē tagado bā edēb had'yyt do P'op Hagā Do pa.

¹³ Ȳ wén ma erii wāt hahȳ bē hā, P'op Hagā Do T'aah hā h'yy ka'eeh doo, edēb had'yyt do bē gado dāk né hē, baad bē bahapāh hyb n'aa. ¹⁴ P'op Hagā Do anoo ji hā ji etsēē doo, P'op Hagā Do gen'aak do hā ji h'yyb dāg bā ji ky n'aa etsēē bā. Ti hyb n'aa dooh ji h'yyb ēȳm bā P'op Hagā Do sii ji er'ood bā. ¹⁵ Ji tamaa napāh ēr hapāh. Ti hyb n'aa sahōnh hē ta hā ji etsēē do ji gado dāk do hadoo. ¹⁶ Ti anāng nasaa do p'āā nāng doo, dawēē ji bawād hōm P'op Hagā Do mahānh tanoo doo. Nasaa do ji wakāān moo wād bā ji hapēē bā, p'āā nāng do tanado bā, taw'āāts hē ji ky n'aa etsēē tii. Tii bā P'op Hagā Do anoo ta hā edēb had'yyt doo. Nesaa do p'āā nāng doo, dawēē ji bawād hōm P'op Hagā Do mahānh tanoo doo hyb n'aa nado bē ky n'aa etsēē, ȳ hanāng tii. ¹⁷ Sahōnh hē nesaa do ji moo wāt doo, ji hyb n'aa newēē doo, baad nado né hē ti P'op Hagā Do matym gó. Ti hadoo né hē ti anāng nesaa do ji h'yyb gó tanyy bā, dooh tan'oo bā dawēē ji nu gadāk P'op Hagā Do mahānh.

¹⁸ Ēr hapāh, dooh P'op Hagā Do taah ramoo hebo bā nesaa doo, Jesus mo n'aa jesuu do hyb n'aa sa hā. Dooh Nesaa do Yb haja bā tarejā bā sa hā. ¹⁹ P'op Hagā Do karapee ēer, ēr hapāh. Nesaa Do Yb mejūū sahōnh hē badāk hahȳȳ hā habong do hā, P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do sa hā, ēr hapāh. ²⁰ Ēr hapāh na-āāj hē P'op Hagā Do T'aah ewād hyng, ji tah'yy ganā dāk, P'op Hagā Do heh'āāt do ji bahapāh hyb n'aa. Séd ēr h'yyb hedoo P'op Hagā Do heh'āāt do hā. Séd ēr h'yyb hedoo ta T'aah Jesus Kristo hā. Ti ti P'op Hagā Do heh'āāt doo. Ti né hē tanoo ji hā ta wē ji h'yyb tym edēb had'yyt doo.

²¹ Ti hyb n'aa tah haa, bē h'yy kae manā ta wób rah'yy kaha'eeh do hā. Jāām hē kā.

2 Jowãw

1 Ý, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ý ramaneëenh doo, ý edëng sahõnh hë Jesus hã h'yy ka'eeh do bê panang bã habong do P'op Hagã Do asëew hõm doo. Baad bê ý kamahãn. Ý had'yyt nado bê kamahãn doo. Sahõnh hë baad hadoo do ky n'aa hapãh do bê rakamahãn na-ããj hë. ² Baad hadoo do ky n'aa ãã h'yyb tym gó tabawát. Æã h'yyb gó tabawát had'yyt hë. Ti hyb n'aa bê ãã kamahãn. ³ Hahýy da bê ý ky n'aa edëng: Ý karën paawã P'op Hagã Do er Yb, Jesus Kristo er Yb T'aah er hã raky en'yym, er rat'yyd mehũn, h'yyb nãm do ranoo er hã. Tii d' né hë tabad'oo da er hã, baad hadoo do ky n'aa er bahapãh, er ky daheeh do hyb n'aa, er da hadoo do er kamahãn do hyb n'aa.

⁴ Tak'ëp ý tseebe wát baad bê wób rababok ý ky n'aa napãh do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa metëek doo da rababok, P'op Hagã Do er Yb mejũũ doo da rababok, ý ky n'aa napãh.

⁵ Hýy kã wakãn haa Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ý etsëe bê hã er kamahãn had'yyt hyb n'aa er da hadoo doo. Dooch papuuj ky n'aa jawyk do tado bã tii. Ta paa né hë tii, Jesus hã bê h'yy ka'eeh bê du doo noo gó bê ky n'aa napãh do né hë. ⁶ Hahýy kamahãn do heh'ãat: P'op Hagã Do mejũũ doo da ji bawát. Ji tamejũũ kamahãn gó ji bawát, pooj jé bê maa napãh doo da né hë.

⁷ Hajõk ma matëg ji wad'ii do raketyn hõm badãk hahý haw'ããt hë. Sa hã dooh Jesus Kristo, P'op Hagã Do T'aah, ewäd hyy bã babã aj'yy gó. Kristo hã h'yy kawareem do yb, ji wadii do yb né hë ti tii d' ma metëek doo. ⁸ Ti hyb n'aa, baad bê hyb n'aa matakã bê rawanadii hyb n'aa rametëek do há. Rametëek do bê ky dahé bã bê hasõg hõm da P'op Hagã Do wë bê moo bok do paa sãm. Bë hyb n'aa matakã bê moo bok do sãm bê gadoo hyb n'aa sahõnh hë. ⁹ Kristo ma metëek do herét doo, ta see dæg metëek doo, dooh ta ti hadoo do h'yyb tym gó P'op Hagã Do awäd bã. Kristo metëek do baad ta h'yyb gó tenãm doo, ta h'yyb tym gó P'op Hagã Do awát, ta h'yyb tym gó P'op Hagã Do T'aah bawát na-ããj hë. ¹⁰ Bë wë ma matëg see kaja bã, Kristo metëek do tama net'ëeg bã, bê ga-do manã bê tób bã. Bë edëe manã ji wakãan Jesus hã h'yy ka'eeh do ji edëng doo da. ¹¹ Ta ti hedëng pé ji wakãan Jesus hã h'yy ka'eeh do ji edëng doo da, ta h'yyb hata hado dák tii, nesaa do tametëek do há.

¹² Ti anäng nã hajõng nã bê ý maher'oot do pan'aa. Ti hadoo né hë, dooh ý karën bã ý erih doo gó bê ý maher'ood bã. Ý karën bê ý bahehëen ý ber'oot hyb n'aa bê sii, tak'ëp er tseebé hyb n'aa.

¹³ P'op Hagã Do asëew hõm do babã habong doo, bê wakãan hedoo do bê m' rahyb n'aa esee. Jããm hë kã.

3 Jowãw

1 Ý, Jesus hã h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa ý ramaneëënh doo, ý edëng òm Gajo. Baad òm ý kamahãn.

²Ý karën paawã baad a h'yyb P'op Hagã Do wë, najis ýý. Ý karën paawã dooh manahëë nyy bã. ³Tak'ëp ý tsebee wãd kãn ý ky n'aa napãh do hyb n'aa a ky n'aa ër wakããn Jesus hã h'yy ka'eeh do wób ra-her'oot doo. Baad had'yyt mã mabawãt baad hadoo do ky n'aa metëëh doo da, sa nooh. Dooh m' mah'yy gajëë hõm bã ta hã, sa nooh. ⁴Tak'ëp né hë ý tsebë, baad hadoo do ky n'aa metëëk doo da tah haa hedoo do rababok ý ky n'aa napãh bã. Dooh hahý hadoo pé tak'ëp ý tsebë péh.

⁵Najis ýý, baad had'yyt hë mamasaa wãt ër wakããn Jesus hã h'yy ka'eeh do baheh'ëënh doo, ma metëëk doo, mahep'ëëh do nado né paawã. ⁶Ta ti raheh'oot babã Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hã nyy da makamahãn wãt sa hã. Taw'ããts hë P'op Hagã Do gen'aak doo da mamasaa ta ti ër wakããn ramahõm me ramahüüm péh. ⁷Ta ti rabahõm jé pad'yyt hë Jesus Kristo ky n'aa rabaher'ood hõm hyb n'aa. Dooh ragado bã dajëër hadoo doo, sa waa hadoo do P'op Hagã Do sa h'yyb gó nahapãh do sa hanaa. ⁸Ti hyb n'aa, taw'ããts hë ër gadoo ta ti hedoo do ër tób yt hã, taw'ããts hë ër masa sa hã. Tii da ër adoo bã, ër masa baad hadoo do ky n'aa ramaher'ood hõm do hã.

⁹Jesus hã h'yy ka'eeh do bë panang bã habong do ý ma erii wãt. Ti hadoo né hë, ta ti Dijoteréh, sa bahãnh karën do nu gadãk doo, dooh ý

taky dahé bã. ¹⁰Ti hyb n'aa, bë ý bahehëënh bã ý naëënh da ý nabuuj gedoo hyb n'aa nesaa do tamoo wãt do hyb n'aa, ãã tanu mer'oot do hyb n'aa, ãã taky n'aa rejãã do hyb n'aa. Hajõng baad nadoo do tamoo wãt doo. Dooh tagado bã ër wakããn Jesus hã h'yy ka'eeh do heh'ëënh doo. Ta wób rakarën paawã ragadoo, tameduuk raganadoo hyb n'aa. Jé gadoo do tah'eed h'üüm Jesus hã h'yy ka'eeh do sa mahãnh.

¹¹Najis ýý, taw'ããts hë hanãm do mamoo wãt. Mamoo wãd manã nesaa doo. Baad hadoo do moo wãt doo, P'op Hagã Do karapee né hë tii. Nesaa do moo wãt doo, dooh P'op Hagã Do tahapëë bã ta h'yyb gó.

¹²Taw'ããts hë mamasaa Demeet. Jé pad'yyt hë raj'aa etsë ta hã, baad tabawãt do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa metëëk doo da tabawãt. Baad ub tabawãt ta ti tametëëh. ãã hã na-ããj né hë, baad ãã hã tabawãt. Mahapãh né hë, ãã ehuh né hë ãã her'oot doo. Ti hyb n'aa taw'ããts hë mamasaa.

¹³Ti anãng nã hajõng nã òm ý maher'oot do pan'aa. Dooh ý karën bã ý erih doo gó òm ý maher'ood bã. ¹⁴Ý karën paawã nayyw hë òm ý bahehëënh. Tii bã ër ber'oot.

¹⁵Ý karën h'yyb nyyw gó baad mabawãt. Èr najiis babã habong do òm rahyb n'aa esee mãh. Sét ken'yyh mamaher'ood ý kedëng najis haa t'ü hënh habong do hã. Jããm hë kã.

Judas

1 Judas, Tsijaag hÿÿj, Jesus Kristo wë moo wät do see ÿ ti hÿÿh. ÿ edëng bëeh, P'op Hagä Do naëëj wät doo, P'op Hagä Do ër Yb kamahän doo, Jesus Kristo mo n'aa jesuu doo. 2 ÿ karën ji wë P'op Hagä Do ky ennym doo, ji tah'yyb n'yyim doo, ji takamahän do na-ääj hë baad bë h'yyb gó tabawäd had'yyt hë.

Ma matëg oow P'op Hagä Do waneh'ëeh do sa ky n'aa hahÿÿh

3-4 Najis haa, tak'ëp paa ÿ karën paawä bë ÿ ma erih ër P'op Hagä Do edëeb wät do ky n'aa hä. Tii bä kä, h'yy kamep'ëeh doo me ajyy P'op Hagä Do waneh'ëeh do bë mahang rababoo däg kän ÿ ky n'aa napäh bä kä, nayyw hë ÿ h'yy kahÿÿd däk ÿ erih do hä. Bë ÿ ma erih hÿÿ kä tak'ëp ÿ betseë hyb n'aa bë hä, baad bë ban'yyh hyb n'aa panyyg hanäm do ër ky daheeh doo, ta karapee, tsyt hë ta wë kasëew bong do sa hä P'op Hagä Do an'oo däk doo. Bë an'oo manä ta wób rahÿÿd. Nanäng ajyy rah'ÿÿt ji wë P'op Hagä Do ky ennym do ky n'aa. Ji wë P'op Hagä Do ky ennym do hyb n'aa, tahajaa, sa nooh, jé rakarën pé sii raba'ÿÿh. Ramakyyys Jesus Kristo, sét hadoo do ër kariw n'aa, ër danäh, ër Wahë N'aa. P'ooj ub P'op Hagä Do kyy kerih doo gó takerii däk nyy da nesaa do hä P'op Hagä Do ky n'aa etyy da ta ti hedoo doo.

5 Bë hapëë däg né paawä nyy da takerii däk, ÿ karën bë hyb n'aa esee hahÿÿh: Esit häj n'aa bä naa ta karapee Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do manyyh jawén paa bä, tagawatsiig jëng sa mahang ky sëm do paah, ky nadah'ëeh do paah. 6 Bë hyb n'aa es'ee na-ääj hë nyy da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bad'oo ääs wób sa hä. Ta ti ääs wób dooh paa rah'yy gadeja bä sa hä P'op Hagä Do anoo do hä rabag'ääs do hä, raty n'aa ges'yyk rababong do paa rawén beréd hóm tii. T'öp gadagyp doo gó baad rakamaw'yyd däg had'yyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bä, ta tii bë ragada hyb n'aa sahönh hë P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó sa hä taky n'aa etyy doo. 7 Ti hadoo panang Sodoma, Gomoha häd enäh do babuuj hä, panang nedaa bä haj'eenh do hä na-ääj hë. Sa hä P'op Hagä Do rejää do hä takametä däk nyy da P'op Hagä Do bad'oo da tii d' habok do sa hä. Panang buuj rahob had'yyt hë tëeg hōō nadëek doo gó. Tii d' rawén hoop, nanäng ääs rabad'oo doo da rabad'oo paah. Tak'ëp baad nadoo do panang buuj ramoo heb'oooh paa sa hä hanäng doo me. ÿÿj nadoo do sii hë rabahe'ÿÿh paah.

8 Ta ti hedoo nanäng ajyy P'op Hagä Do waneh'ëeh do bë mahang haboo däk do rabad'oo. Sa s'ëë gó rahapäh do jawén rababok. Sa hub rarejää tak'ëp baad nadoo doo me. Dooh ragado bä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ji hä tamejüü doo. Raky n'aa rejää kabaj'aa doo. 9 Mikéw kä, ääs sa wahë n'aa né paawä, dooh taky n'aa rejää doo me Dijab 10 taky n'aa tapa bä, Mosees kamag n'aa p'ää Nesaa do Yb daheeh taky kedak noo gó. 11 Jääm hë hahÿÿ da Mikéw kyyh Nesaa Do Yb hä: "Öm da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do nabuuj gedoo." 12 Mikéw bad'oo doo da na-do nanäng ajyy bë mahang kamekuuj däk do rabad'oo. Tak'ëp baad nadoo doo me raky n'aa rejää ranahapäh do hä. Har'ëeng h'yy ganenäh do hadoo tii. Jääm hë rahapäh rah'yy karën doo. Jääm hë ti jawén rababok. Rah'yy karën do jawén rababok doo, ti né ti sa hä rejää doo. 13 Tak'ëp baad nado da sa hä! Käih bawäd wät doo da paa rababok. Dajëër hä tak'ëp rah'yy padëek do hyb n'aa, Baräm, p'ooj ub hawät do baad nadoo do moo wät do paa bad'oo doo da rabad'oo. Aj'yy, Korah maküüth, Mosees Aräw sa wë h'yy kawareem do paa hadoo ta ti rah'yy kawareem Jesus hä h'yy ka'eeh do sa wahë n'aa wë. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do gawats'ik da tii. 14 Séd hä bë bawëh bä, bë sii rabawëh bä, dooh ranu mebyy bä, tak'ëp baad nadoo do ramoo boo né paawä. Pä ji

I Kabej'aa doo, ääs P'op Hagä Do karapee. Kabej'aa do na-ääj hë ääs wób nesaa do moo bok do paah, Nesaa Do Yb karom. II Gereg kyy me ramanëënh Nesaa Do Yb, Dijab. "Ji taky n'aa tapa had'yyt doo", tahanäng pé ti Dijab. III Hahÿÿ da Judah buuj panyyg see hä takerii däk ta ti ky n'aa: Mosees dajëp noo gó m' P'op Hagä Do mejüü mä ääs sa wahë n'aa Mikéw, Mosees kamag n'aa tadakä jëng hyb n'aa. Tadakä paawä m', Nesaa Do Yb ana ta wë. Nesaa Do Yb karën mä Mosees kamag n'aa paah. Esit buuj see Mosees naboh jat do paa hyb n'aa m' Mosees mä ta karom, näng mä Nesaa Do Yb kyyh. Tii d' né paawä Nesaa Do Yb karën paawä, dooh m' Mikéw an'oo bä ta hä Mosees kamag n'aa paah.

nahapäh do tame hanäng do marakate gah'ood jëng do tahaj'aa hadoo do hedoo ta ti ajyy bë mahang. 15 B'ëé hagä n'aa jääm hë sa hä hë hyb n'aa newëë do hadoo tii. Naëng poo mahauk do tabës doo, ji tawadii do hadoo tii. Joom beaak noo gó neaak do hadoo tii. Joom tsawyy jëng doo, nedëb wät doo, ji tagoo hóm do hadoo tii. 16 Maadaka hewëëh do akajar me bah'ood mahüüm doo, ta puh ty gasus do akajar nabyy me rerét do hadoo nanäng ajyy. Ta puh ty gasus do hadoo nu meby n'aa näng do ramoo bok doo. Sagööh daap ty gehüüm do hadoo ti ajyy. 17 Tak'ëp gadagyp do P'op Hagä Do ennyw hóm sa pooj jé. T'ii hënh raboo had'yyt da.

14 Hahÿÿ da aj'yy Enók häd näng doo, setsi däg do Adäw bä naa ji et-sén bä, tamaher'oot paa ta jawén hawät do hahÿÿ ajyy nesaa do sa ky n'aa: "Bë hegäa", näng mäh, "ti awät da Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, tak'ëp hajök do ta ääs tak'ëp baad hedoo do sa daheeh, 15 sahönh hë taky n'aa etyy hyb n'aa. Nesaa doo hënh taky n'aa etyy da sahönh hë, ta matym gó baad nadoo do moo bok doo, ta hä waneh'ëeh do hyb n'aa baad nadoo do moo bok doo. Nesaa doo hënh taky n'aa etyy da sahönh hë, nesaa do moo heb'oooh do rabahadoo do hyb n'aa baad nadoo do P'op Hagä Do hä raher'oot do hyb n'aa", näng paa Enók. 16 Sahönh hë hä raky n'aa hajëew had'yyt hë. Raher'ood had'yyt hë ti sa hä dooh baad tado bä ti ta wób ramoo bok doo. Nesaa do sa h'yyb karën do jawén rababoo had'yyt hë. Sa hä hë rah'yy kasab'ee sa ky n'aa hä. J'ooj madäk doo me ta wób hä raj'aa etsë ky ken'yyim doo me, sa daaj hë rakarën do ragadoo hyb n'aa.

Ji h'yy ganajëë hóm do ky n'aa hahÿÿh

17 Najis haa, bë hyb n'aa es'ee Jesus Kristo ër Wahë N'aa mejüü doo, 12 hedoo do bë ramaher'oot do paah. 18 Hahÿÿ d' paa sa kyyh bë hä: "Jesus matëeh do pooj jé, ti abok da nesaa do sa h'yyb karën do jawén habok doo, bë raky n'aa wajahëët doo", nök paa sa kyyh. 19 Séd bë h'yyb nahe-do bong ran'oo bä ta tii. Bë kety n' h'üüm ran'oo bä. Sa h'yyb säg karën do jawén rababok. Dooh P'op Hagä Do Sahee awäd bä sa h'yyb gó.

20 Bëeh, najis haa, taw'ääts hë baad had'yyt hë bë h'yyb padäg panyyg hanäm do hä Jesus mejüü do ër hä rama met'ëeg wät doo, P'op Hagä Do hä hana doo. Ta tii hä bë h'yyb padäg, bë h'yy kahejój magyys hë hyb n'aa. Bë ky n'aa ets'ëë bë hä P'op Hagä Do Sahee h'yyb mahüüm doo da. 21 Taw'ääts hë bë an'oo P'op Hagä Do kamahän do bë h'yyb gó tabawäd had'yyt hë. Taw'ääts hë edëb had'yyt do bë gada, ër tat'yyd mehüün do hyb n'aa, Jesus Kristo, ër Wahë N'aa, ër hä tanoo doo.

22 Taw'ääts hë bë t'yyd mehüün jé häd ky sëm doo. 23 Nayyw hë bë maher'ood ta s'ee hënh sa h'yyb baboo däk doo, tëeg hōō nadëek do mahänh ta ti bë bed'ëep hyb n'aa. Bë t'yyd mehüün ta wób tak'ëp baad nadoo do moo bok doo. Sa hä bë t'yyd mehüün bä, taw'ääts hë h'yyb eÿÿm doo gó baad bë hyb n'aa matakä, nesaa do ramoo bok do bë tah'yyb tatug mahänh. Taw'ääts hë baad né hë bë kanä tak'ëp nesaa do ramoo bok do mahänh, ramoo bok do bë tah'yyb tatug mahänh. 24-25 Sét ub hadoo do P'op Hagä Doo, Jesus Kristo ër Wahë N'aa hyb n'aa ër tedëeb wät do hajaa bë tamo n'aa jesuu nesaa do bë moo boo mahänh. Tahajaa ta bag tak'ëp gabarëeh doo gó bë tamanaa, tsebee gó ta matym gó bë bab'ëeh hyb n'aa tak'ëp baad hado däk do hyb n'aa bë h'yyb tym. Taw'ääts hë ti né hë ji j'aa etsëë had'yyt hë. Ti né hë had'yyt hë tak'ëp hyb n'aa jawyk do sahönh hë bag'ääs doo. Ti né hë had'yyt hë kabaj'aa doo, hejooj had'yyt doo. Ti né hë sahönh hä mejō had'yyt doo. ÿÿ. Tii d' né hë. Taw'ääts hë. Jääm hë kä.

IV Marakate pä rejää doo da, Jesus hä h'yy ka'eeh do wób rarejää, tahanäng pé tii. V P'ooj ub akajar me habong do raheg'ääs sagööh rabahapäh hyb n'aa ny nemuun rabahóm. Dooh tahaja bä ramatakä bë sagööh daap ty gehüüm do

VI Hahÿÿ d' Gereg kyy me takerii däk: "Taw'ääts hë sa saroor sii hë bë ty n'aa ges'yyk, nas'aa däk do hyb n'aa tii, nesaa do sa hub me ramoo bok do haj'aa." Baad ji kan'yyh, sahönh hë nesaa do ramoo bok do ji tah'yyb tatug mahänh, tahanäng pé tii.

ahoop do pan'aa. Bê wób radewäts b'ëëh da Dijab^I an'oo bā da, bê tametyy hyb n'aa, bê h'yy gejë hōm hyb n'aa paawā. Da hē had'yyt ub da ta āh, ji moo sahōnh hē ta āh bē da rano n'aa masoo doo. Taw'āāts hē bê h'yy gejë hōm manā hā ŷy, bê radejëëb bā na-āāj hē. Tii bā ŷy anoo da bê hā ji edēb heh'āāt do ta sām.

¹¹ “Bē sahōnh hē, bê maa newē hā ŷy h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hā P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hā j'aa ket-sē doo, dooh da tahob bā banesaa hēnh, pawóp nuu me dāg radejëp do kamaneëënh doo.”^{II}

Jesus hā h'yy ka'eeh do Peh-Gamo panang bā habong do hā Jesus maher'oot do hahyŷh

¹² Ti taky hadoo:

—Hahyŷ da merii karom ŷy hā, hā ŷy h'yy ka'eeh do Peh-Gamo panang bā habong do hag'āās do hā:

“Hahyŷ da sēn-jeer sēd demuun hāw padēëk do hanāng do kyyh:¹³ ŷy hapāh, Nesaa Do Yb mejūū doo bā bē panang badāk.^{III} ŷy hapāh ta ti hejooñh bē hā. Ti hadoo né hē, dooh hā ŷy bē h'yy gejë hōm bā. Dooh noo gó bē eréd wād hā ŷy bē h'yy ka'eeh doo. Bē seeh, aj'yy Ān-Tipas hād nāng doo, baad had'yyt hē kēh ŷy n'aa her'oot do paa bē panang bā, Nesaa Do Yb bawāt bā radaj'ēep noo gó na-āāj hē dooh bē eréd wād hā ŷy bē h'yy ka'eeh doo.

¹⁴ “Ti hadoo né hē, ti anāng ta mahang ŷy ganen'aak doo: Ti anāng bē mahang Barām, p'ooj ub hawād wāt do metēëk doo da habok doo. Isaraéw buuj majūū sa wahē n'aa Barak hād nāng do hā Barām metēëh paa nyy da tah'yyb tatuk Isaraéw buuj, nesaa do ramoo bok hyb n'aa. Tametēëh ta hā nyy d' tabad'oo kabarii tā n'aa Isaraéw buuj rabawēh hyb n'aa, nyy d' tabad'oo sa ŷy nadoo do sii raba'ŷyŷ hyb n'aa, tak'ēp baad nado né paawā ta ti P'op Hagā Do matym gó.¹⁵ Ti anāng na-āāj hē bē mahang Nikoraw hād nāng do karapee ma met'ēëk do ky s'ūūt doo.

¹⁶ Taw'āāts hē bē t'yyd kamehūūn, bē eréd ta ti nesaa doo, bē gado manā ta ti hadoo do bē mahang. Bē t'yyd kamanehūūn bā, nayyw hē ŷy ana da bē wē. Sēn-jeer noh ŷy gó naa ganyyh doo me ŷy gawats'iik da bē mahang nesaa do moo bok doo.^{IV}

¹⁷ “Bē sahōnh hē, bê maa newē hā ŷy h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hā P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo. Jé nesaa do hā j'aa ket-sē do hā, ŷy anoo da Manah hād nāng do kejēn hōm doo.^V Jé nesaa do hā j'aa ketsē do hā ŷy anoo da na-āāj hē pā hawak doo. Pā hā takerii dāk da ta hād papuuj, jāām hē pā gadoo do hapāh doo.”^{VI}

Jesus hā h'yy ka'eeh do Tijatira panang bā habong do hā Jesus maher'oot do hahyŷh

¹⁸ Ti taky hadoo:

—Hahyŷ da merii karom ŷy hā, hā ŷy h'yy ka'eeh do Tijatira panang bā habong do hag'āās do hā:

“Hahyŷ da P'op Hagā Do T'aaah buuj, ta matym gabarēëh do tēëg hōō hadoo, k'āāts tēg hahiin do hadēë jat do tak'ēp tagabarēëh do hadoo tsyym nāng do kyyh:¹⁹ ŷy hapāh sahōnh hē bē moo bok doo. ŷy hapāh nyy da ŷyŷ, ta wób na-āāj hē bē kamahān. ŷy hapāh nyy da hā ŷy bē h'yy ka'eeh. ŷy hapāh bē da hadoo do bē masa. ŷy hapāh na-āāj hē h'yy gana-jēng doo me bē gadoo baad nadoo do bē ahoop doo. Pooj jé bē moo bok do bahānh baad bē moo bok hŷy ká wē ŷy, ŷy hapāh na-āāj hē.²⁰ “Ti hadoo né hē, ti anāng hahyŷ bē hā ŷy ganen'aak doo: Baad bē gadoo nanāng ŷyŷh nesaa doo, Jesabēw p'ooj ub hawāt do tak'ēp nesaa do moo wāt do hadoo doo. Kēh ŷy n'aa rod ta daaj hē takamaneëënh. Ta ma

^I *Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanāng pé ti Dijab.* ^{II} *Jesus hā ji h'yy kanae bā, ji hub dajēb bā, ji h'yyb tym dajēp hadoo na-āāj hē ta jawén, tēëg hōō hēnh ji P'op Hagā Do ky n'aa etyy noo gó. Ji h'yyb tym dajēp doo, dooh tagawatsig bā. Ji ahob had'yyt hē da. Ti hyb n'aa “PAWÓP NUU ME DĀG RADEJĒP DOO” ta ti kamaneëënh.* ^{III} *Ta tii bā Nesaa Do Yb mejūūtawén nāng, Roma buuj sa wahē n'aa SESA ramaneëënh do tak'ēp panang buuj rahyb n'aa jew'yyk do hyb n'aa. Ta tii bā Jesus hā h'yy kana'eeh do tak'ēp rahyb n'aa jew'yyk na-āāj hē sa kabarii wób, sa hā pé kabaj'aa doo. Sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk panang buuj redoo né paawā, Nesaa Do Yb ti rahyb n'aa jew'yyk doo. Tak'ēp rarejāā paa tii bā Jesus hā h'yy ka'eeh doo.* ^{IV} *Ta kyyh tak'ēp hejooñh doo, ta ti SĒN-JEER.* ^V *Tabanawāng doo bā Isaraéw buuj rababok noo gó P'op Hagā Do an'oo had'yyt hē sa waa MANAH ramaneëënh doo. Sa waa P'op Hagā Do anoo do ky n'aa gó Jesus beh'ūūm hŷy pong jé ji awād had'yyt hē hanoo do ji hā.* ^{VI} *P'ooj ub ranoo pā hawak do jé rats'yyt do sa hā, ti hyb n'aa hŷy pong jé Jesus bag'āās bā, ta jām n'aa hēnh ji tagadoo tahanāng pé ti rahyb n'aa péh.*

metēëk doo me ta s'ee hēnh tah'yyb mahūūm karapé haa. Sa ŷyŷm, sa patug nadoo do sii rabahe'ŷyŷ tan'oo bā. Hā ŷy h'yy kana'eeh do sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk do tā n'aa rawēh tan'oo bā na-āāj hē.²¹ ŷy gamedaa wāt ta ti ŷyŷn t'yyd kamehūūn hyb n'aa paawā. Ti hadoo né hē, dooh tat'yyd kamehūūn bā. Dooh takarēn bā teréd hōm bā ta patug nadoo do sa sii tabahe'ŷyŷ doo.²² Ti hyb n'aa nahēë nāng da ŷy an'oo bā. Tak'ēp rabahoop ŷy an'oo bā da ajyy ta sii h'ŷyŷ pé rat'yyd kamanehūūn bā ŷyŷn sii rabahed'oo do hā.²³ ŷy de'ēep da ŷyŷn hadoo do karapee, tii bā sahōnh hē hā ŷy h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē habong do rahapāh da, ŷy né hē ti t'ōp sahōnh hē sa h'yyb gó hanāng do hapāh doo, rahyb n'aa newēë do na-āāj hē hapāh doo. Rabad'oo do pénh ŷy anoo da ta sām sahōnh hē sa hā.

²⁴ “ŷy maher'oot hŷy ká bēëh, Tijatira panang bā habong do hā ŷy h'yy ka'eeh do wób, ŷyŷn hadoo do ma metēëk do ky nas'ūūt doo, ‘Nesaa Do Yb ky n'aa ta wób nahapāh doo’^{VII} ramaneëënh do ma kamanetēëk doo. Baad bē baboo dāk do hyb n'aa, dooh ŷy mejūū pé bē hā.²⁵ Jāām hē hahyŷ ŷy karēn bē hā: Taw'āāts hē baad bē baboo dāk doo da bē aboo had'yyt hē ŷy matēëh bā ká.

²⁶ “Jé nesaa do hā j'aa ketsē do hā, ŷy matēëh bā ká ŷy karēn do had'yyt moo wāt do hā, ŷy anoo da tahyb n'aa jawyk hyb n'aa,^{VIII} sahōnh hē badāk hahyŷ hā habong do tabag'āās hyb n'aa,²⁷⁻²⁸ Ee hā ŷy tan'oo dāk doo da ŷy hyb n'aa jawyk doo. Tak'ēp da j'aa kets'ēë do mejūū da sa hā, dooh rat'yyd mehūūn da ky nadah'eeh doo. Rarejāā da sa hā manajuu ji ganebēëh doo da tatu me sapaar s'ēëb, rabag'āās do heen n'aa. Nesaa do hā j'aa ketsē do hā, ŷy matēëh bā ká ŷy karēn do had'yyt hē moo wāt do hā, ŷy anoo da na-āāj hē watom.^{IX}

²⁹ “Bē sahōnh hē, bê maa newē hā ŷy h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hā P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo” —nāng mā Jesus.

Jesus hā h'yy ka'eeh do Sar-Des panang bā habong do hā Jesus maher'oot do hahyŷh

Ti taky hadoo:

3 —Hahyŷ da merii karom ŷy hā, hā ŷy h'yy ka'eeh do Sar-Des panang bā habong do hag'āās do hā:

“Hahyŷ da setsi hedoo do P'op Hagā Do Sahee hā mejūū do kyyh, setsi hedoo do sagōōh hā mejūū do kyyh: ŷy hapāh sahōnh hē bē moo bok doo. Baad bē babok ta wób redoo né paawā, dajēp do hadoo bē h'yyb tym P'op Hagā Do hā, ŷy hapāh.² Taw'āāts hē bē h'yy kadawuung baad bē h'yy kana'eeh do hā! Kanahēn d'os hē madaag is nā baad hadoo do bē mahang, edaa dāk ta ti na-āāj hē gawatsik. Taw'āāts hē bē h'yy kahasāāb, ta ti bē mahang mad'aak do takahejój dāk hyb n'aa, tanahānh hyb n'aa. ŷy hapēë dāg kán hŷy ká, bē moo bok do dooh baad had'op do tado bā P'op Hagā Do ŷy h'yy kaha'eeh do matym gó.³ Ti hyb n'aa, bē hyb n'aa es'ee bē gadoo do paah, baad hadoo do bē rama metēëk doo. Bē hyb n'aa es'ee bē maa napāh do paah. Bē ky dahē tii. Bē t'yyd kamehūūn! Bē h'yy kanadawuung bā, ŷy ana da bē wē bē h'yy kanapeet bā, hets'ēëk do ji ganada bā takajaa doo da. Dooh bē hapēë bā nyy noo gó ŷy kajaa da bē wē.

⁴ “Ti hadoo né hē, pawóp its bē mahang, Sar-Des panang bā habong doo, dooh rahasuuts padāg bā sa saroor. Dooh nesaa do ramoo boo hajōk bē wób rabahed'oo doo da, ŷy hanāng pé tii. Sŷy ŷy rababok da tii. Hawak da sa saroor, baad rababoo dāk do sām.^{X5} Jé nesaa do hā j'aa ketsē do hā sa nemuun ŷy anoo da sa saroor hawak do rapadedēëk hyb n'aa. Dooh da ŷy awug hōm bā sa hād edēb had'yyt do gadoo do sa hād kerih do heen n'aa hā naa. Ee matym gó, āās ta karom sa matym gó na-āāj hē hahyŷ da ŷy her'oot sa ky n'aa hā, ‘Hahyŷ karapé haa tak'ēp ŷy kamahān doo’, nāng da kēh ŷy.

⁶ “Bē sahōnh hē, bê maa newē hā ŷy h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hā P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo.”

Jesus hā h'yy ka'eeh do Piradepija panang bā habong do hā Jesus maher'oot do hahyŷh

⁷ Ti taky hadoo:

^{VII} *Ti noo gó ti abong ma matēg oow Jesus ky n'aa heréd hōm doo. Rahapāh māh, sa nooh, Nesaa Do Yb ky n'aa ta wób nahapāh doo*

^{VIII} *Tahajaa na-āāj hē ji erii bā: “Jé nesaa do hā j'aa ketsē do hā, ŷy karēn do moo wāt do tadajēp bā ká, ŷy anoo da tahyb n'aa jawyk hyb n'aa.”* ^{IX} *Dooh baad ji hapēë bā nyy d' Jesus hanāng pé ŷy anoo da watom*

^X *Hawak, baad had'op do ji bawāt do ky n'aa, j'aa ketsē do ky n'aa na-āāj hē.*

—Hahÿy da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Piradepija panang bä habong do hag'ääs do hä:

“Hahÿy da baad had'op doo, tsyt hē nesaa do mahānh hawāt doo, ^I P'op Hagā Do heh'āat do kyyh. Hahÿy da sa wahē n'aa tak'ēp hyb n'aa jawyk do makū Dawi hād nāng do panang noo tēg danāh ^{II} kyyh. Dooh hajaa pé noo gatsē pé ta ti noo gasēets hōm doo. Dooh hajaa pé noo gas'ēes pé ta ti noo gatsēē dāk doo. Hahÿy da ta kyyh: ⁸ ÿ hapāh sahōnh hē bē moo bok doo. Bē hegāā, ÿ noo gasēets dāk bē pooj jé ta noo hadoo doo. Dooh hajaa pé ta ti ranoo gatsēē bā. ^{III} Nahejooj its né paawā bēeh, ^{IV} ÿ bē ky dahē had'yyt hē, dooh ÿ bē eréd bā. ⁹ Nesaa Do Yb karom hā kā, Judah buuj wób noo kanesa doo, Judah buuj sa daaj hē rakamaneēēj né paawā karapē haa heh'āat nadoo do ÿ anoo da bē pooj jé rabehyy b'ēeh tūū bē raweh'ēeh hyb n'aa, bē ÿ kamahān né hē rabahapāh hyb n'aa. ¹⁰ H'yy ganajēng doo me had'yyt hē bē baboo dāk do hyb n'aa bē ÿ mejūū do paa hadoo, bē ÿ mo n'aa jesuu da tak'ēp hejooñh do mahānh, sahōnh hē badāk hahÿy hä habong do sa wē kajaa do mahānh. Ta ti tawén kajaa da sa wē, ÿ metyy hyb n'aa sa hä.

¹¹ “Edaa dāk ÿ kajaa doo. Taw'āats hē baad bē baboo dāk doo da bē aboo had'yyt hē, ranado hōm hyb n'aa bē hä ta sām bē hä ÿ ky dāng doo. ¹² Jé nesaa do hä j'aa ketsē do hä ÿ anoo da P'op Hagā Do ÿ h'yy kaha'eeh do tób n'aa ta tu n'aa hadoo tabahadoo hyb n'aa. ^V Dooh takado hōm bā. ÿ anoo da ta tii bā tabayyw had'yyt hē. Ta hä ÿ erih da P'op Hagā Do ÿ h'yy kaha'eeh do häd. Ta hä ÿ erih da na-āāj hē P'op Hagā Do ÿ h'yy kaha'eeh do panang, Jerusarēnh papuuj hadoo do häd, hÿ pong jé P'op Hagā Do wē naa hahyng doo. Ta hä ÿ erih da na-āāj hē hä ÿ papuuj. ¹³ “Bē sahōnh hē, bē maa newē hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hä P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo.”

Jesus hä h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bä habong do hä Jesus maher'oot do hahÿy

¹⁴ Ti taky hadoo:

—Hahÿy da merii karom ÿÿ hä, hä ÿ h'yy ka'eeh do Raw-Diseej panang bä habong do hag'ääs do hä:

“Hahÿy da Amen ^{VI} hād nāng do kyyh. Hahÿy da baad hadoo do had'yyt hē her'oot do kyyh. Hahÿy da sahōnh hē tadu na do kyyh: ¹⁵ ÿ hapāh sahōnh hē bē moo bok doo. Dooh ÿ bē ty n'aa gesyyg bā, dooh na-āāj hē tak'ēp ÿ bē kamahān bā. H'yy kanap'eed gó had'yyt hē bē babok wē ÿÿ. Jāām hē naēng hād ju do hadoo bēeh. Taw'āats hē paawā naēng dagāp do hadoo bēeh. Tii d' tanado bā, taw'āats hē paawā naēng aju do hadoo bēeh. ¹⁶ Ti nahado bēeh. Jāām hē naēng hād ju do hadoo bēeh! Ti hyb n'aa edaa dāk bē ÿ makys da, naēng hād ju do ji ka-aaw nyuh doo da. ^{VII} Hahÿy da bē kyyh, ‘Āā ma enāh. Sahōnh hē ti anāng āā wē, āā karēn doo. Dooh hyb n'aa ta see āā karēn péh', nāk bē kyyh. Tii d' né paawā bē h'yyb, dooh bē h'yy kadawuung bā tak'ēp baad nado né bēeh, tak'ēp kasuud is do ji t'yyd mehññ do hadoo bēeh. Dooh bē h'yy kadawuung bā, bē ty temah do hadoo. Nu meby n'aa nāng bē babok doo, saroor tamah do ta si n'aa hē hawāt do hadoo bēeh! ¹⁸ Ti hyb n'aa bē ÿ maher'oot hahÿy da: Taw'āats hē hä ÿ bē ets'ēē k'āats tēg gabarēeh do tēēg hōō me ty nāw dāk doo, bē h'yyb tym gó bē maa enāh heh'āat hyb n'aa P'op Hagā Do matym gó. Taw'āats hē hä ÿ bē ets'ēē hawak do bē saroor bē padedēēk hyb n'aa, bē nu manebyng hyb n'aa ta si n'aa hē bē babok do hadoo do paa hyb n'aa. Taw'āats hē hä ÿ bē ets'ēē ta biin ji matym gó ji hawuuk doo, bē bahapāh heh'āat hyb n'aa. ¹⁹ “ÿ nabuuj gedoo ÿ kamahān doo. Mahÿyñh do hadoo doo me ÿ metēēk ÿ kamahān doo. Ti hyb n'aa, taw'āats hē tak'ēp bē hyb n'aa tam'aah bē h'yy kawareem hyb n'aa P'op Hagā Do wē, bē erét hyb n'aa j'ooj madāk doo me bē h'yy ka'eeh doo. ²⁰ Bē hyb n'aa matakā da! Tób noo ^{VIII} bā ÿ bagēēt, ÿ naēñh. Jé kēh ÿ maa newēē doo, tanoo gasēets bā, tii bā ÿ d' ajēē suun ta sii ÿ bawēh hyb n'aa.

^I P'op Hagā Do Judah buuj ramaneēēnh, “Baad Had'op Doo, Tsytt Hē Nesaa Do Mahānh Hawāt Doo” ^{II} Hahÿy d' tahananāng pé tii: Jāām hē Jesus tii, panang Jerusarēnh papuuj bā ji ajēē suun hanoo doo, Dawi panaa heh'āat do P'op Hagā Do ky dāng do paa tabahadoo do hyb n'aa. ^{III} Hahÿy d' tahananāng pé tii: Jesus an'oo dāk sa hä ta tyw n'aa, baad P'op Hagā Do wē ramoo bok hyb n'aa. Dooh hajaa pé hewaāt péh. ^{IV} Dooh rahyb n'aa jewyng bā ta wób sa matym gó, tahananāng pé tii. Dooh rahajōō bā na-āāj hē. ^V P'op Hagā Do matym gó had'yyt hē j'aa kets'ēē do rababok da, tahananāng pé ti tihyb n'aa péh. ^{VI} “ÿÿ. Tii d' né hē. Taw'āats hē”, tahananāng pé ti AMEN. ^{VII} P'op Hagā Do hä h'yy kana'eeh doo, naēng dagāp do hadoo. Tak'ēp P'op Hagā Do hä kamahān doo, naēng haju do hadoo. H'yy kanap'eed gó P'op Hagā Do wē hawāt doo, naēng jāām hē hād ju do hadoo. Tak'ēp da Jesus makys ta ti hedoo doo. Rahapēē né paawā ta ky n'aa, dooh rahyb n'aa p'eed bā. ^{VIII} Ji h'yyb tym ky n'aa tii.

²¹ “Jé nesaa do hä j'aa ketsē do hä ÿ anoo da pa ÿÿ, ÿ bag'āās do tyng n'aa jó tabasoo hyb n'aa da, ÿ j'aa ketsēē dāk doo da, Ee bag'āās do tyng n'aa jó ÿ baso dāk doo da.

²² “Bē sahōnh hē, bē maa newē hä ÿ h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do hä P'op Hagā Do Sahee maher'oot doo” —nāng mā Jesus kyyh.

Hÿ pong jé P'op Hagā Do bag'ääs do tyng n'aa Jowāw hapāh do ky n'aa hahÿy

Ta ti jawén ÿ hegāā wāt, ti hÿ pong jé nooh, noo gasēets hōm do ⁴ ÿ bahapāh. Tii bā, pooj jé ÿ maa napāh do kyyh, tak'ēp hadoo do torōm-bet ky hadoo doo, ky hadoo hä ÿÿ: “B'ēēp. As'ēēg wawēē hē, tii bā hÿ jawén hawāt do ÿ metēēh da a hä.” ² Nayyw hē P'op Hagā Do Sahee ÿ tah'yyb mahūūm kán tii bā. Tii bā ta bagā tyng n'aa ÿ hapāh hÿ pong jé. ÿ hapāh ta jó hasoooh doo. ³ Tak'ēp tagabarēēh ta jó hasoooh doo, pā gabarēēh do hapēēh do jas-peh hād nāng do hadoo, pā ty gahiin do gabarēēh do kor-narina hād nāng do hadoo na-āāj hē. Ta tyng w'oo hä ti akēē sarahōd, pā tak'ēp gabarēēh do emerad hād nāng do gabarēēh doo da. ⁴ Ta bagā tyng n'aa w'oo hä ti atoonh 24 bagā n'aa tyng n'aa wób. 24 sa wahē n'aa ti at'oonh ta jó. Hewak sa saroor. K'āats tēg gabarēēh do s'ēēb sa soog. ⁵ Ta hoo gad'oo bā hasoooh do ta bagā tyng n'aa hanaa awyb had'yyt hē, tak'ēp tadarung, et'oom. Ta tyng pooj jé ti abēēh setsi ta bag hahōng doo. Setsi P'op Hagā Do Sahee hedoo do tii. ^{IX} ⁶ Ta tyng pooj jé ti majat akajar paras-ko s'ēēb hadoo, tak'ēp taty ganām pā tēg hawak do hadoo.

Ta hoo gad'oo bā, ta bagā tyng n'aa w'oo hä ji meheet pé kabaj'aa do ab'ēēh. Sed dó sa hä sa matym, sa mamets hä sa jó hä na-āāj hē ramatym enāh. ⁷ Awad reāw hād nāng do hadoo ta see mamets, booj yb hadoo ta see mamets, aj'yy hadoo ta see mamets, wawii kapuuh do hadoo ta see mamets. ⁸ Kēg enāh kabaj'aa doo. Ji ma poo oow see pé ken'yyh sa kēg. Matym enāh sa kēg hā, ta jó ta matym wób, ta tyt hā ta matym wób. Adēb bā, atsēm na-āāj hē P'op Hagā Do raj'aa etsēē had'yyt hē. Hahÿy da sa kyyh:

“Tak'ēp baad had'op, tsyt hē nesaa do mahānh hawāt do Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo, p'ooj ub hawāt doo, da hē hawāt doo, hÿ jawén hawād had'yyt doo”, nāk sa kyyh.

⁹ Ta tii da tabagā tyng n'aa jó hasoooh do hawād had'yyt do kabaj'aa do raj'aa etsē bā, ta hä raweh'ēēh bā, ta hä ratsebē bā, ¹⁰ 24 hedoo do sa wahē n'aa rabehyy bē had'yyt hē tabagā tyng n'aa jó hasoooh do pooj jé, hedēb had'yyt do raj'aa etsē hyb n'aa. Rabag'āās do heen n'aa sa soog radatoonh tabagā tyng n'aa jó hasoooh do pooj jé. Tii bā hahÿy da raj'aa etsē P'op Hagā Doo:

¹¹ “Ōm né ti sahōnh hē pahuuj wāt doo. Makarēn do hyb n'aa mapahuuj wāt sahōnh hē. Ti hyb n'aa rawén bok, ti hyb n'aa rawén ganyyh. Ti hyb n'aa taw'āats hē ōm ji j'aa etsē, ji weh'ēēh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do ēr h'yy kaha'eeh doo. Taw'āats hē ōm né hē ti sahōnh hē bagāā had'yyt doo”, nāk sa kyyh.

Kerih do kapōōs do ky n'aa, B'Éē T'aah ky n'aa daheeh hahÿy

Tii bā, tabagā tyng n'aa jó hasoooh do moo gó hub hēnh ÿ bahapāh kerih do kapōōs doo, ta jó, ta gó na-āāj hē kerih doo. Setsi kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa kapōōs do poo gad'oo hēnh. ^{X2} Tii bā, āās seeh tak'ēp kabaj'aa doo, ta kyyh tak'ēp hadoo do me tabeaanh: “Jaa pé tak'ēp hyb n'aa jawyk péh, hahÿ ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa kets'aa dāk do hado hōm péh, kerih do kapōōs do tabapyn hōm hyb n'aa?”, nāng ta kyyh. ³ Dooh ky gadoo péh. Hÿ pong jé, badāk hahÿy bā, t'ōp dejēp do rababong bā na-āāj hē, dooh tak'ēp baad hadoo do kaw'yyt pé hajaa do kerih do kapōōs do tapyn bā tanner'oot hyb n'aa ta hä kerih doo. ⁴ Tii bā tak'ēp ÿ baoot kanaw'yyt do hyb n'aa tak'ēp baad hadoo do kapōōs do hapyn péh, kerih do ner'oot péh.

^{IX} Sét ub P'op Hagā Do Sahee. Setsi tawén hapāh, numero setsi tak'ēp baad had'op tahananāng pé do hyb n'aa. Taw'āats hē tēg eh do 1, tēg nad'ēēd is do 4-5 ji ner'oot, ta ky n'aa ta tii bā hanāng do sii hē. ^X Sét hē ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa p'ooj ub rabats'aa dāk hyb n'aa jewyk do rerih do hä, jāām hē ta danāh tabapyn hyb n'aa. Hahÿ Jowāw hapāh doo, setsi ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hä tabets'aa padēēk P'op Hagā Do an'oo bā, jāām hē sahōnh hē sa bahānh hyb n'aa jawyk do bapyn hyb n'aa.

⁵ Tii bā 24 hedoo do sa wahē n'aa see ky hadoo hā ŷy: “Aód manāh. Ma-hegāā, awad Reāw hadoo doo, Judah buuj sa seeh, Dawi panaa heh'āat doo, ti né hē j'aa ketsē doo. Ti né hē hajaa kerih do kap'ōōj dāk do tapyn hōm bā. Ti né hē hajaa setsi hedoo do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā kets'aa dāk do tado hōm bā”, nāng ta kyyh hā ŷy.

⁶ Tii bā, P'op Hagā Do bagā tyng n'aa mahang, ji meheet pé kabaj'aa do mahang, 24 hedoo do sa wahē n'aa hoo gad'oo bā ti agēēt ŷ hapāh B'éé T'aah. Wyt ta maab hē ta rog tyw n'aa paa radaj'ēep noo gó. Setsi ta s'āān, setsi na-āāj hē ta matym. Setsi hedoo do P'op Hagā Do Saheh tii, ¹ badāk hahy haw'āāts hē kamejūū doo. ⁷ Tii bā B'éé T'aah ana kán ta tyng jó hasooh do wē kā, tii bā tado dāk kerih do kapōōs do ta tyng jó hasooh do moo gó hub hēnh hadāk doo. ⁸ Tabado dāk bā, ji meheet pé kabaj'aa doo, 24 hedoo do sa wahē n'aa na-āāj hē rabehyy b'ēeh tūū. Sét ken'yyh rapatsā kán ji metēn doo, buu benyym do hood k'āāts tēg gabarēeh do s'ēeb na-āāj hē. Buu benyym do in-sijēen hād nāng do ta gó. P'op Hagā Do karapee, tsyt hē ta wē kasēew bong do ta hā raky n'aa etsēē do heen n'aa ta ti buu benyym doo. ⁹⁻¹⁰ Tii bā kā, papuuy ky n'aa kā rejām kán, B'éé T'aah hā rama ejām doo. Hahy da sa kyyh:

“Ōm né ti radaj'ēep do paah.
A majyyw me ta sām mets'ēē hōm P'op Hagā Do wē,
ajyy, ŷy sahōnh hē panaa uuh,
ajyy, ŷy sahōnh hē sa kyyh her'oot do uuh,
sahōnh hē hā j'aa babuj uuh,
sahōnh hē né hē badāk hahy bā habong do uuh.
A karapee mabag'āās do rabahado padēek man'oo bā,
P'op Hagā Do ēr h'yy kaha'eeh do wē ramoo bok,
ta hā rahyb n'aa jew'yyk man'oo bā.
Badāk hahy bā rabag'āās da man'oo bā.
Ti hyb n'aa, ōm né ti tak'ēp hyb n'aa jawy dāk doo,
kapōōs do hā kerih do magado dāk hyb n'aa,
ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ta hā ketsaa do mabado hōm hyb
n'aa”, nāk sa kyyh.

¹¹ Tii bā ŷ hegāā wāt, ŷ maa napēē dāk tak'ēp hajōk do āās sa kyyh. Tak'ēp né hē rakanekan āās. Dooh ji haja bā ji etsēn bā. P'op Hagā Do bag'āās do tyng, kabaj'aa doo, 24 hedoo do sa wahē n'aa na-āāj hē ranu hawōōt. ¹² Tak'ēp hadoo do sa kyy me ramejām. Hahy da rejām doo:

“B'éé T'aah radaj'ēep do paah,
taw'āāts hē jāām ub tii, sét hē, sahōnh hē bagāā had'yyt doo.
Taw'āāts hē ti né hē sahōnh hē danāh!
Taw'āāts hē tak'ēp tahaj'ap do ta h'yyb gó tabawāt!
Taw'āāts hē tak'ēp tabahejoonh!
Taw'āāts hē ji weh'ēeh, ji hyb n'aa jaw'yyk!
Taw'āāts hē ta ti ji j'aa etsē!”, nāk sa kyyh.

¹³ Tii bā ŷ maa napāh sahōnh hē kapahuuj wāt doo, hý pong jé habong doo, badāk hahy bā habong doo, t'ōp dejēp do rababong bā, t'ōp tamii yt hā habong do na-āāj hē rejām doo:

“Tabagā tyng n'aa jó hasooh do hā, B'éé T'aah hā na-āāj hē,
ēr j'aa etsē, ēr weh'ēeh, ēr hyb n'aa jawy had'yyt hē!
Ti né hē tak'ēp rabahejooy had'yyt hē”, nāk sa kyyh.

¹⁴ Tii bā ji meheet pé kabaj'aa do raky gadoo: “ŷy. Tii d' né hē. Taw'āāts hē”, nāk sa kyyh. Tii bā 24 wahē n'aa hedoo do rabehyy b'ēeh tūū P'op Hagā Doo, B'éé T'aah hadoo do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

Kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa ky n'aa hahy hā

⁶ ŷ hapāh jāām hē pooj jé kets'aa dāk do ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa B'éé T'aah bado hōm doo. Tii bā ŷ maa napāh ji meheet pé kabaj'aa do see kyyh. Tak'ēp ta kyyh, darung do ky hadoo. “B'ēēp ana!”, nāng. ² ŷ hegāā kán, tii bā kawaaro hawak do ti ahāng pój ŷy jé, tanaēēnh doo. Karaba ta jó hasooh do atón ta moo gó. Ta jó hasooh do hā takan'oo dāk ta soog. ¹¹ Ti tabahōm kán sahōnh hē ta maji taj'aa et'ēek hyb n'aa, sa hā j'aa hā tamejūū hyb n'aa kā.

³ Kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kā, ŷ maa napēē dāk kabaj'aa do see kyyh. “B'ēēp ana!”, nāng. ⁴ Tii bā anā kán kawaaro seeh. Hahiin tii. Ta jó hasooh do hā takan'oo dāk ta hejój, badāk hahy hā

I Taw'āāts hē ji ner'oot tēg eh do I, tēg nad'ēēd is do 4, ta ky n'aa ta tii bā tak'erih do sii hē. Sahōnh hē tahapāh doo, tahanāng pé ti setsi hedoo do ta matym setsi ta s'āān II Hyb n'aa jawy do heen n'aa, j'aa ketsē do heen n'aa na-āāj hē ta ti soog.

habong do rakamaj'ii hyb n'aa, sa da hadoo do radej'ēep hyb n'aa. Sēn-jeer tēg gaeh do kan'oo dāk kawaaro jó hasooh do hā.

⁵ Ketsaa do see hā kā B'éé T'aah bado hōm bā kā, ŷ maa napēē dāk kabaj'aa do see kyyh. “B'ēēp ana!”, nāng. ŷ hegāā kán, tii bā kawaaro hasus do ŷ hapēē dāg kán. Ji nu metyy do nahēē ta jó hasooh do moo gó.

⁶ Tii bā kā, ji meheet pé kabaj'aa do sa mahang ky ganyyh ji kyyh hād hadoo do hahy da her'oot doo: “Sét adēb bā ramoo bok do sām, jāām hē da sét its kiw tiriig s'ēeb ta sām. Sét adēb bā ramoo bok do sām, jāām hē da tamawoow its kiw sewada hād nāng do s'ēeb ta sām. ^{III} Ti hadoo né hē, marejā manā joom oriib, joom uwa.” Nāng ta ti kyyh.

⁷ Kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kā, ŷ maa napēē dāk kabaj'aa do see kyyh. “B'ēēp ana!”, nāng. ⁸ ŷ hegāā kán, tii bā kawaaro saw'aak do ŷ hapēē kán. Ta jó hasooh do hād Dajēb. Ta jawén tabawāt panang Ades hād nāng doo, dejēp do rababong doo bā. Sa hā takan'oo dāk rabahej'oonh hyb n'aa, sét hē sa see dajēb had'yyt hē ran'oo bā ji meheet pé ken'yyh badāk hahy bā habong do uuh. Kaneb'oooh doo me, sah mahy, nahēē mahy, har'ēeng ji hawēh doo sa radej'ēep da.

⁹ Kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kā, rama ejuu do tyng hý pong jé hahāng do yt hā ŷ hapāh P'op Hagā Do kyyh ramaher'oot do hyb n'aa, Jesus Kristo ma met'ēēg wāt do ranerét do hyb n'aa sa maji radejēeb bong do sa h'yyb tym. ¹⁰ Hahy da raky hadoo tak'ēp hadoo doo me sa kyyh: “Āā kariw n'aa sahōnh hē mabag'āās doo, baad had'op doo, tsyt hē nesaa do mahānh hawāt doo, P'op Hagā Do heh'āat doo, ny noo gó da maky n'aa etyy hā j'aa haw'āāts hē habong do sa hā? Ny noo gó da ta sām mababaanh, āā radej'ēep do hyb n'aa? H'ēēd pénh g'ee da?”, nāk sa kyyh. ¹¹ Tii bā kā ran'oo dāk sa hā saroor hawak doo, rapad-edēek hyb n'aa. Tii bā takaher'ood dāk sa hā, kanahēn d'os hē ragada nā hyb n'aa, sahōnh hē sa hataa, sa wakān hedoo do sa maji radej'ēep do pan'aa radejēp bā kā sa hā rabad'oo do paa hadoo.

¹² ŷ hapāh kets'aa dāk do see B'éé T'aah bado hōm bā kā. Tak'ēp k'āāts katajus wāt. Tak'ēp papy ty gamaug dāk, pāān hasus do hadoo. Kamarab ty hahiin dāk, majyyw ty gahiin doo da. ¹³ Sagōōh rakajāk tūū badāk hahy bā, wigo hād nāng do ag hapēeh do tūū kejāk doo da bah'ood an'oo bā. ¹⁴ Wē badoo wād kán, ma kahé bāh ji apōōs doo da. Sahōnh hē waēē, sahōnh hē tsyt dēēg na-āāj hē rakahy d kán P'op Hagā Do an'oo bā. ¹⁵ Tii bā sahōnh hē badāk hahy bā habong do hā j'aa sa wahē n'aa, hyb n'aa jewy do sii hē, warahēn sa wahē n'aa sii hē, ma nāng do sii hē, ta wób mejūū do sii hē, sahōnh hē sa karom, sahōnh hē kariw n'aa temah do sii hē rakejēn hōm pā gabeho doo gó sa wób, waēē bā, pā yb mahang sa wób. ¹⁶ Hahy da rabetsēē waēē hā, pā yb hā na-āāj hē: “Bē kajāg āā jó! Āā bē ejēn tabagā tyng n'aa jó hasooh do mahānh! Āā bē jejēn B'éé T'aah āā wē takawajāān do mahānh. ¹⁷ Takaja dāk do hyb n'aa ta sām baj tak'ēp ām n'aa nāng doo, P'op Hagā Doo, B'éé T'aah daheeh ranoo doo. Dooh hajaa pé ked'ēep péh”, nāk da sa kyyh.

144 miw kasēew bok do sa ky n'aa hahy hā

⁷ Ta ti jawén ŷ hapēē dāk ji meheet pé āās. Papy hana hēnh ta see bagēēt, papy hahyng hēnh ta seeh, ta karawaa me ta seeh, ta karawaa see me ta see bagēēt. Ji meheet pé tabahēm do rame-so padēek, hēēj hā, akajar hā, b'aa hā rabanahēm hyb n'aa. ² Tii bā ŷ hapēē dāk āās seeh, papy hana hēnh naa hasēēk doo. Moo heen n'aa ta hā kerih do ji metsaa doo ^{IV} P'op Hagā Do hedēb had'yyt do ma tatón ta moo gó. Tii bā ji meheet pé āās hedoo doo, sa hā takan'oo dāk do hēēj hā akajar na-āāj hē rarejāā hyb n'aa, tamaher'oot tak'ēp hadoo doo me ta kyyh. Hahy da ta kyyh sa hā: ³ “Bē rejā manā nā hēēj, akajar, joom. Pooj jé dōm āā ets'aa dāk da ta heen n'aa P'op Hagā Do ēr h'yy kaha'eeh do karom sa mabooh hā”, nāng ta kyyh. ⁴ Tii b' ŷ maa napēē dāk nyy hē tii, ta heen n'aa sa mabooh hā kets'aa dāk doo. 144 miw māh, sahōnh hē 12 hedoo do Isaraēw ^V taah sa panaa mahang.

⁵ Judah panaa mahang 12 miw,
Rubēn panaa mahang 12 miw,
Gad panaa mahang 12 miw,
⁶ Aseer panaa mahang 12 miw,
Napatawi panaa mahang 12 miw,
Manaséh panaa mahang 12 miw,
⁷ Simijāw panaa mahang 12 miw,
Rewi panaa mahang 12 miw,
Isakah panaa mahang 12 miw,
⁸ Seburūn panaa mahang 12 miw,
Joséh panaa mahang 12 miw,

III Tak'ēp da badāk hahy bā habong do rabas'aa da, tahanāng pé tii. Tak'ēp ta bahānh taky n'aa gebah ji waa ti noo gó, rejuom do karejā dāk do hyb n'aa. IV P'ooj ub sa moo heen n'aa hā takerii dāk sa hād heen n'aa. Ta me rabats'aa dāk sa h'ēēd hedoo doo. Ta me na-āāj hē rabats'aa dāk kerih do hā taky n'aa jawy dāk hyb n'aa. V Jakóh né ti ISARAÉW.

Bën-Jamih panaa mahang 12 miw na-ääj hē.

Tak'ēp hajōk do Jowāw hapāh do ky n'aa hahȳh

⁹ Ta ti jawén ȳ hegāā wāt, tii bā tak'ēp hajōk do ȳ hapāh. Dooh ji haja bā ji etsén bā tak'ēp rabahajōk do hyb n'aa. Sahōnh hē hāj n'aa buuj uuh, sahōnh hē panaa uuh, sahōnh hē né hē badāk hahȳ hā habong do uuh, sahōnh hē sa kyyh her'oot do uuh tii. P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa pooj jé, B'ée T'aah pooj jé rabab'ēeh. Hawak sa saroor. Sa moo gó rapatsēē madyk g'aad hadoo, ratsebē do heen n'aa. ¹⁰ Tak'ēp rageēnh hahȳ da:

“P'op Hagā Do ēr h'yy kaha'eeh do tabagā tyng n'aa jó hasooh doo, B'ée T'aah na-ääj hē ti ēr hed'ēep doo!”, nāk sa kyyh.

¹¹ Sahōnh hē āas rabab'ēeh P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa w'oo hā, 24 hedoo do wahē n'aa w'oo hā, ji meheet pé kabaj'aa do w'oo hā. Tii bā rabehey b'ēeh tūū, tūū ramaboer ehyy bēeh, tii bā P'op Hagā Do hā raj'aa etsēē kán. ¹² Hahȳ da sa kyyh:

“Ȳ. Tii d' né hē. Taw'āats hē!
Ōm, P'op Hagā Doo, āā h'yy kaha'eeh doo,
ōm āā j'aa etsēē had'yyt hē,
ōm āā hyb n'aa jewyy had'yyt hē.
Tak'ēp mahajaa do a h'yyb gó tabawād had'yyt hē.
A wē āā tsebee had'yyt hē sahōnh hē āā hā mabanoo do hyb n'aa.
Ōm āā wehēē had'yyt hē.
Sahōnh hē bagāā had'yyt do ōm.
Tak'ēp mabahejooj had'yyt hē!
Ȳ. Tii d' né hē. Taw'āats hē!”, nāk sa kyyh.

¹³ Tii bā 24 hedoo do wahē n'aa see ȳ teaanh: “Jaa ti saroor hewak doo gó hab'ēeh doo? N'yy hēnh rahana?”, nāng.

¹⁴ Ti ȳ ky gadoo: “Dooh ȳ hapēē bā. Ōm ti hapāh, hyb n'aa jawyk doo”, nāng ȳ ta hā.

Ti hā ȳ taky hadoo: “Ti ti nanāng tak'ēp rabahoop noo gó hahob bong do paah. Sa saroor rahetsyyd bong, hewak sa saroor ran'oo bā B'ée T'aah majyyw hyb n'aa”, ¹ nāng. ¹⁵ “Ti hyb n'aa”, nāng, “P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa pooj jé rabab'ēeh. Ta hā ji hyb n'aa jaw'yyk do tób n'aa yt hā ta hā rahyb n'aa jew'yyk, ta wē ramoo bok adēb bā, atsēm na-ääj hē. P'op Hagā Doo, tabag'āas do tyng n'aa jó hasooh do tabawāt da sa mahang, sa hā tamo n'aa jesuu da. ¹⁶ Dooh rasa boo bā, dooh rahoo kaaj boo bā. Dooh papyyj bag tak'ēp baju do rahob boo bā, dooh na-ääj hē tak'ēp batāng do rahob boo bā. ¹⁷ Tii d' tawén hadoo, B'ée T'aah, P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa hoo gad'oo bā hageēt do hag'āas da sa hā, b'ée hagā n'aa ta masāh baad tabahag'āas doo da. Tamahūūm da ta tii, naēng ji hedēb had'yyt hē hanoo doo hēnh. P'op Hagā Do awug hōm da sa ty nabēeh, ta tii bā dooh ji aó wād bā do hyb n'aa”, nāng 24 hedoo do wahē n'aa see kyyh.

Setsi dāg do hadoo do kets'aa dāk do ky n'aa hahȳh

⁸ Setsi dāg kets'aa dāk do ta ky n'aa jaw'yyk do heen n'aa B'ée ba do hōm bā kā, badatikh dāk h̄y pong jé 30 minut tahyb n'aa péh.

² Tii bā setsi hedoo do āas P'op Hagā Do matym gó hab'ēeh do ȳ hapēē kán. Tii bā takan'oo dāk sa hā setsi gameh̄ȳh do nahēeh, torōm-bet hād nāng doo.

³ Tii bā kā, āas see ana kán, rama ejuu do tyng pa tabag'ēēd dāk. Buu benyyim do ji ejuu do nahēē k'āats tēg gabarēeh do s'ēeb ta moo gó tatón. Tii bā hajōng buu benyyim do in-sijēen hād nāng do takan'oo dāk ta hā, buu benyyim do rama ejuu do tyng k'āats tēg gabarēeh do s'ēeb jó tama ejuu hyb n'aa, P'op Hagā Do karapee ta hā ky n'aa ets'ēē do da-heeh P'op Hagā do hā takan'oo dāk hyb n'aa. ⁴ Tii bā āas moo gó naa in-sijēen tsyg as'ēēg kán P'op Hagā Do wē. Atsyg as'ēēg kán ta wē, ta karapee ky n'aa ets'ēē do sa kyyh sii hē. ⁵ Tii bā āas bado dāk buu benyyim do nahēeh, rama ejuu do sēh me tah'aa dāk, tii bā kā sahōnh hē hēēj haw'āats hē wē tadawāts hyy kán. Tii bā tetoow kán, daran dāk, awyb kán, k'āats katajus kán.

Setsi gameh̄ȳh do nahēē torōm-bet hād nāng do ky n'aa hahȳh

⁶ Tii bā kā, setsi hedoo do āas gameh̄ȳh do nahēē pats'ēē do rama-takā dāk ragameh̄ȳh hyb n'aa.

I *Jesús sa hyb n'aa dajēp do hyb n'aa kawug hōm sahōnh hē nesaa do sa h'yyb gó hanāng do paah. Tii d' né hē tahananāng pé tii.*

⁷ Tii bā pooj jé hadoo do āas gameh̄ā kán ta gameh̄ȳh do nahēeh. Tii bā kā, naēng tak'ēp dagāp do pā hado dāk doo, tēēg hōō majyyw mahang kamekuuj dāk do na-ääj hē kepyyj hyy kán hēēj hēnh. Tamawoob hē hadoo do see aooj jēē kán hēēj bód. Tamawoob hē hadoo do hāj n'aa bā hanāng do uuh aooj jēē kán b'aah. Sahōnh hē jawii aooj jēē kán.

⁸ Tii bā āas see gameh̄ā kán ta gameh̄ȳh do nahēeh. Tii bā kā, waēē hadoo tak'ēp p'op nu dāk do kadaw'uuh do kadawāts tu akajar me. Akajar bód majyyw hado dāk. ⁹ Tamawoob hē ta me habong do uuh dejēp. Tamawoob hē akajar me habong do marakate uuh karejā bong.

¹⁰ Tii bā āas see gameh̄ā kán ta gameh̄ȳh do nahēeh. Tii bā sagōōh tak'ēp haeh doo, ta bag tak'ēp hōō eh do hadoo, p'op naa tabadēē hyng. Tamii wób me, naēng k'āats gó hana do wób me tabadēē kán. ¹¹ “Dat-sāng Doo”, sagōōh hād. Naēng uuh datsēē kán ta ti haj'aa. Hajōk badāk hahȳ hā habong do radejēp ta ti naēng datsāng do an'oo bā.

¹² Tii bā, āas see gameh̄ā kán ta gameh̄ȳh do nahēeh. Tii bā sēt hē papyyj bāh, sēt hē kamarab bāh karejā kán. Pawóp hē papyyj bāh, pawóp hē kamarab bāh mad'aak doo, dooh takarejā bā. Tamawoob nuu me ji etyn bā sagōōh, tamawoob hē hadoo do see karejā wāt. Rababong do paa badagyb dāk. Sēt adēb bā bód, sēt hē atsēm bód dooh bag nāng péh. ¹³ Tii bā, ȳ baheg'āas bā, ȳ maa napāh wawii p'op wē hā kapuuh do kyyh. Hahȳ da ta kyyh: “Tak'ēp baad nado da, tak'ēp baad nado da badāk hahȳ bā habong do sa hā, tamawoob hē āas mad'aak do ragameh̄ȳh do nahēē ragameh̄ā bā kā. Tak'ēp baad nado né da sa hā ta ti an'oo bā!”, nāng wawii kyyh.

Tii bā ji moo sēd me hadoo do āas kā gameh̄ā kán ta gameh̄ȳh do nahēeh. Tii bā kā, ȳ hapāh sagōōh tūū, hēēj hā hadāng doo. ¹¹

⁹ Ta hā takan'oo dāk tak'ēp t'ōp gadarong do tabanesaa hēnh noo tēg. ² T'ōp gadarong do banesaa do tanoo gas'ēēs bā, ganyyh tēēg tsyg tak'ēp hadoo doo, p'op hasēēk doo, tēēg hōō tsyg nāng do hadoo. Papyyj, wē na-ääj hē ta tsyg ty gatsēē dāk. ³ Ta tsyg mahang ragenyyh sabakar. Jé pad'yyt hē, hēēj haw'āats hē sabakar baboo kán. Sa hā takan'oo dāk sēēj betuuk doo da rabetuuk hyb n'aa. ⁴ Kamejō dāk sa hā jawii, b'aah, joom na-ääj hē ranarejāā hyb n'aa. Kamejō dāk sa hā jāām hē hēēj haw'āats hē habong do P'op Hagā Do ma heen n'aa sa maboer nanāng do rabetuuk hyb n'aa. ⁵ Dooh takan'oo bā sa hā ta ti radej'ēep hyb n'aa, jāām hē takan'oo dāk ji moo sēd me kamarab noo gó rarahējāā hyb n'aa hēēj haw'āats hē habong doo. Datés do rahoop, sēēj ji tetuuk do ji ahoop doo da. ⁶ Ta ti bawāt noo gó hēēj haw'āats hē habong do ratyw n'aa esoo da radejēp hyb n'aa paawā, tak'ēp rabahoop do hyb n'aa. Ti hadoo né hē, dooh da rawyyd bā. Rakarēn da radejēb paawā, ti hadoo né hē, dooh rahaja bā radejēb bā.

⁷ Rakaneb'oooh noo gó ji enyyw hōm do kawaaro kaneb'oooh do pan'aa hadoo sabakar. Soog hadoo k'āats tēg gabarēeh do s'ēeb sa nuu gó hatoonh doo. Ajyy ȳy hād hadoo sa mamets. ⁸ Ȳy sēen hadoo sa sēen. Awad reāw hād nāng do hadoo sa tēg. ⁹ Sa h'yyb gatsapoog n'aa, h'yy kasep'ook sapaar s'ēeb hadoo. Tak'ēp maa nesaa do sa kēg kyyh, hajōng do kawaaro, kawaaro ratakyyk do na-ääj hē kaneb'oooh doo hēnh waj'aah do ky hadoo. ¹⁰ Dōm enāh. Sēēj hadoo sa w'oooh. Sa w'oo hā hana doo me ta mahȳy me hēēj haw'āats hē habong do rabahoop ran'oo bā ji moo sēd me kamarab noo gó. ¹¹ Āas nesaa do t'ōp gadarong doo gó tabanesaa hēnh naa hanyyh doo, sa wahē n'aa. Eberew kyy me ta hād Abadōn. Gereg kyy me ta hād Aporijōn. ¹¹¹

¹² Pooj jé tak'ēp nesaa do s'ēeh hadoo doo gó ȳ hapāh do tabēēj hōm kán. Pawóp hē rahoop do pan'aa ti abong nā. ¹⁴

¹³ Ji ma poo oow see pé hadoo do āas gameh̄ā kán tii bā ta gameh̄ȳh do nahēeh. Tii bā, P'op Hagā Do pa hahāng do in-sijēen rama ejuu do tyng k'āats tēg gabarēeh do s'ēeb, ta sasu me habēeh do poo gesōm doo bā naa ȳ maa napāh ky ganyyh doo. ¹⁴ Hahȳ da ta ti kyyh ji ma poo oow see pé hadoo do āas hā: “Masood hōm ji meheet pé hedoo do āas tamii maeh do Ēw-Parat hād nāng doo bā kamaw'yyd dāk doo”, nāng poo gesōm doo bā naa ganyyh do kyyh. ¹⁵ Tii bā tasood hōm ji meheet pé hadoo do āas, tamawoob hē hadoo do uuh badāk hahȳ hā habong do radej'ēep hyb n'aa. Ta ti noo gó bē no n'aa dāg né hē, ta ti radej'ēep hyb n'aa ji meheet pé hedoo do āas P'op Hagā Do enyyw dāk. ¹⁶ Ȳ maa napāh nyy hē sa warahén kawaaro jó hah'ūūm doo: 200 milhōes.

¹⁷ Hahȳ da sáh ȳ hadoo doo gó ȳ hapāh kawaaro, ta jó hah'ūūm doo: Ty gahiin, tēēg hōō ty hahiin do hadoo, jabaruun, saw'aak do na-ääj hē sa h'yy gatsapoog n'aa. Kawaaro sa nuuh, awad reāw nuu hād hadoo. Sa noo gó naa ganyyh tēēg hōō, tēēg tsyg, saw'aak do na-ääj hē. ¹⁸ Tamawoob hē hadoo do uuh badāk hahȳ hā habong do dejēp, tēēg hōō, tēēg tsyg, saw'aak do mahȳy. ¹⁹ Sa hejōj banā kán sa noo gó naa, sa dōm hā naa. Aw'yy hadoo sa dōm. Sa dōm poo gad'oo hā nu enāh. Tii me rarejāā badāk hahȳ hā habong doo.

II *Āas see tahyb n'aa pé ti SAGŌŌH. III “Rejāā doo,” tahananāng pé ta hād.*

IV *Tamawoob hē hadoo do rahoop do pan'aa see 8.13 hā wawii her'oot do paa né tii.*

²⁰ Hēēj haw'āats hē habong do wób, nadejēp doo, sahōnh hē ta ti rabahapēē né paawā, dooh rat'yyd kamehīn bā baad nadoo do ramoo bok do hā. Dooh rerēd bā karap'ar h'yyb nesaa do rahyb n'aa jew'yyk doo. Dooh rerēd bā sa kabarii rahyb n'aa jew'yyk doo. K'āats tēg gabarēēh do s'ēēb, k'āats tēg hawak do s'ēēb, k'āats tēg hahiin do s'ēēb, pā s'ēēb, b'aa s'ēēb ta ti sa kabarii. Dooh rahapēē bā, dooh ramaa napēē bā, dooh raboo bā. ²¹ Dooh badāk hahȳy bā habong do rat'yyd kamehīn bā ta wób radej'ēēp do hā, ramehēm do hā, sa ȳym nadoo do sii, sa patug nadoo do sii rabejȳh do hā, ta wób sa ma rets'ēēk do hā.

Kerih do kapōōs do ky n'aa hahȳy

10 Tii bā āas tak'ēp kabai'aa do see ȳ bahapāh h̄y pong jé naa hahyng doo. ¹ Wē puh mahang tabahyng. Sarahōd ta nu pong jé tabakēē. Papȳy gabarēēh do hadoo ta mamets. Tēēg hōō hadoo ta tsyym. ² Kerih do kapōōs do paa kapyn hōm do ta moo gó. Ta tsyym hub akajar jó tabahāng. Hēēj hā ta tsyym s'ȳy bahāng. ³ Tak'ēp ta kyyh, awad reāw hād nāng do hahih wāt do hadoo, ām n'aa nāng doo. Taky ganyyh bā, setsi hedoo do darung do raky gadoo. ⁴ Ȳ berih bā paawā setsi hedoo do darung do sa kyyh, ȳ maa napāh kyyh hā ȳy, h̄y pong jé naa hahȳy da ky hadoo doo: “Merii manā setsi hedoo do darung do raser'oot doo. Maher'ood manā da”, nāng h̄y pong jé naa ky ganyyh do kyyh hā ȳy.

⁵ Tii bā, āas akajar jó, hēēj hā na-āaj hē hagēēt do ȳ hapēē wāt doo, p'op ta moo hub tagadahēē kán wē hā. ⁶ Tii bā kā, hedēb had'yyt do hād gó, ky kaneh'yyt doo me taky dāng. Wē, papȳy, kamarab, sagōōh, badāk hahȳy, sahōnh hē ta hā hanāng do sii hē, akajar ta me habong do sii hē pahuuj wāt do hād gó né hē taky dāng. Hahȳy da ta kyyh: “Doooh da P'op Hagā Do gadaa wād bā. ⁷ Ta gameh̄ȳh do nahēē setsi hadoo do āas kā gamehā bā kā, kaja dāg kán da P'op Hagā Do h'yyb dāng do ji nahapāh nā doo. Ta ky n'aa rod sa hā tametēēh do paa hadoo doo da né da”, nāng āas kyyh.

⁸ Tii bā kā, h̄y pong jé naa ky ganyyh do kyyh, pooj jé ȳ maa napāh doo, p'aa hēnh taky hadoo hā ȳy. “Magado kerih do kapyn dāk doo, āas akajar jó, hēēj hā tsyym hāng do moo gó naa”, nāng ta kyyh hā ȳy. ⁹ Tii bā ta wē ȳ bahōm, ȳ betseē kerih do tabanoo hyb n'aa hā ȳy. Tii taky hadoo hā ȳy: “Mado dāg. Makarēēb jēēh. Egēēh da a noo gó, mabaa bēēh hadoo. A wog gó da matsing”, nāng ta kyyh. ¹⁰ Tii bā kerih do ȳ baad dāk ta moo gó naa, ȳ awa jēng. Egēēh né hē noh ȳy gó, mabaa bēēh hadoo. Ȳ karēēb jēng jawén paa bā, matsii kán wok ȳy gó. ¹¹ Tii bā rē tanyy ky hadoo hā ȳ hahȳy da: “Kamejō dāk a hā, p'aa hēnh mama-her'oot hyb n'aa ta jawén hana do ky n'aa P'op Hagā Do metēēh do hajōk do hēēj haw'āats hē habong do sa ky n'aa hā, hajōng hā n'aa babuuj sa ky n'aa hā, hajōk hedoo do badāk hahȳy bā sa kyyh her'oot do sa ky n'aa hā”, nāng hā ȳ her'oot doo.

Pawóp hadoo do P'op Hagā Do ky n'aa rod sa ky n'aa hahȳy

Tii bā takan'oo dāk hā ȳy ji mety n'aa nahēē ji tatu hadoo doo. **11** Tii rē tanyy ky hadoo hā ȳy: “Ahōm, mety P'op Hagā Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa ta madawēēt doo, ta gagod, h'ēēd pénh tanu dāk. Mamety na-āaj hē P'op Hagā Do hā rama ejuu do tyng. Met-sén ta tii bā P'op Hagā Do hyb n'aa jew'yyk doo, nyy hē. ² Mety manā P'op Hagā Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa wahoo. Ta ti takan'oo dāk P'op Hagā Do karapee nadoo do sa hā. ⁴² ta kamarab n'aa rababep panang Jerusarēnh. Ti hyb n'aa mety manāh. ¹¹³ Ȳ mejūū da pawóp hadoo do kēh ȳ n'aa herot doo. Kēh ȳ n'aa ramaher'oot da ta wób sa hā ta ti 1,260 ta ā noo gó. ¹¹¹ Saroor hebaan do hejoooh do ji h'yy katón do heen n'aa rapadēēk da”, nāng ta kyyh. ⁴ Pawóp hadoo do ta ky n'aa rod, pawóp hadoo do joom oriib, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahōnh hē bag'āas do pooj jé habēēh do tii. ¹¹⁴ Pawóp hadoo do ta bag tyng, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, sahōnh hē bag'āas do pooj jé habēēh do ti na-āaj hē. ¹¹⁵ Sa maji rakarēn bā rarahējā bā paawā sa hā, tēēg hōō ganyyh sa noo gó naa sa maji ragawats'iiik hyb n'aa. Tii da radej'ēēp sahōnh hē sa hā rarejāā karēn do paawā. ⁶ P'op Hagā Do an'oo dāk sa hā 42 kamarab noo gó naēng nadots wād ran'oo bā, P'op Hagā Do ky n'aa raser'ood nuuj jé. P'op Hagā Do an'oo dāk majyyw hado dāk ran'oo bā naēng. Tan'oo dāk na-āaj hē sahōnh hē hedoo pé baad nadoo doo me badāk hahȳy rarejāā. Rakarēn do pénh tii d' rabad'oo P'op Hagā Do anoo sa hā.

I Badāk hahȳy bā naa Jowāw bahapāh tii. II Rawén bep da, raty n'aa ges'yyk do hyb n'aa P'op Hagā Do tób n'aa wahoo. Rakarēn rarejāā tii. Dooh rahyb n'aa jeywyy bā da, tahanāng pé tii. III 1,260 TA ĀH HEDOO DOO, 42 kamarab né tii, tēg nad'ēēd is do 2 hā takerii dāk doo. IV P'op Hagā Do ky n'aa rod Sakarija hād nāng do hapāh do paa ti ta tii. V Joom oriib, ta bag tyng pawóp hadoo doo, ta ky n'aa rod sa metēē n'aa tii.

⁷ Rabahajaa bā kā P'op Hagā Do ky n'aa ramaher'oot doo, 42 kamarab bahēēj jēng bā kā, tabanas'aa, tak'ēp t'ōp gadarong doo gó naa, tabane-saa hēnh naa hanyyh do kamaj'ii da sa wē, taj'aa et'ēēk da sa hā, tadej'ēēp da. ⁸ Panang ky n'aa etsēēh do tyw n'aa bā abē hōm da sa kamag n'aa. Panang Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do repēēm dāk do paa ti panang ky n'aa etsēēh doo. Sodoma, Esit na-āaj hē ramaneēēnh ta ti panang hād wób. ¹¹⁹ Sahōnh hē né hē badāk hahȳy bā habong doo, ajyy, ȳy, sahōnh hē panaa uuh, sahōnh hē sa kyyh her'oot do sa uuh, sahōnh hē hā n'aa babuj uuh na-āaj hē, tamawoob hē ta āh, sēt hē ta bód ta jó noo gó raheg'āas da sa kamag n'aa paah. Dooh da ran'oo bā sa kamag n'aa radakā jēē bā. ¹⁰ Sahōnh hē badāk hahȳy hā habong do rat-sebē da pawóp hadoo do dejēp do paa sa hyb n'aa. Tak'ēp ratsebē do hyb n'aa kā, sa matym n'aa ramejūū da sa da hadoo do wē. Tii d' rawén d'oo tak'ēp rabahoop do hyb n'aa paa pawóp hadoo do ta ky n'aa rod sa moo gó.

¹¹ Tii hado né paawā, tamawoob hē ta āh, sēt ta bód ta jó jawén paa bā, ta pahuunh do ji edēb hanoo do P'op Hagā Do hā hana do edēēb bong sa kamag n'aa paah. Edēb bē kán. Tak'ēp rabejȳm bong sahōnh hē ta ti hapāh doo. ¹² Tii bā pawóp hadoo do ramaa napēē wāt kyyh tak'ēp hadoo do h̄y pong jé naa. “Bē as'ēēg wawēē hē”, nāng ta ti kyyh sa hā. Tii bā wē puh mahang rabas'ēēg kán h̄y pong jé sa maji matym gó.

¹³ Tii noo gó né hē tak'ēp k'āats katajus wāt. Tób panang bā hatoonh do ji moo sahōnh hē ken'yyh sēt hē kag'ēēd bēēh. ⁷ miw panang buuj dejēp k'āats katajuus do haj'aa. Ta wób kā, kedēēb bong do raj'aa etsēē wād kán tii bā P'op Hagā Do h̄y pong jé hawāt doo.

¹⁴ Tabēēj hōm kán pawóp dāg kā tak'ēp nesaa do s'ēēh hadoo doo gó ȳ hapāh doo. Tamawoob hē hadoo doo kā ti awāt nā.

Setsi dāg do gameh̄ȳh do nahēē ky n'aa hahȳy

¹⁵ Tii bā setsi hedoo do āas kā gamehā kán ta gameh̄ȳh do nahēēh. Tii bā hajōng kyyh tak'ēp ky hedoo do ky ganā kán h̄y pong jé. Hahȳy da sa kyyh:

“Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do er h'yy kaha'eeh doo,
Kristo tah'yyb dāng do na-āaj hē tii kā h̄y ká sahōnh hē badāk hahȳy
bag'āas doo.
Tabagāā had'yyt da”, nāk sa kyyh.

¹⁶ Tii bā 24 hedoo do wahē n'aa, sa bagā tyng n'aa jó hat'oonh do rabehyy b'ēēh P'op Hagā Do matym gó. Tūū sa maboos me rabehyy bēēh, P'op Hagā Do raj'aa etsēē kán. ¹⁷ Hahȳy da sa kyyh:

“A wē āā tseb'ee, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo.

Ōm né ti da hē hawāt doo, p'ooj ub hawāt doo, h̄y jawén hawād had'yyt doo.

A wē āā wén tseb'ee, tak'ēp hadoo do a hejój mametā dāk do hyb n'aa, sahōnh hē mabagāā dāg kán do hyb n'aa.

¹⁸ Tak'ēp sahōnh hē hā n'aa babuuj rakawajāān paa a wē.

Kaja dāg kán h̄y ká makawajāān doo gó ta sām mabaan doo.

Kaja dāk dejēp do paa nesaa doo hēnh maky n'aa etyy doo.

Kaja dāk na-āaj hē ta sām baad hadoo do manoo do a ky n'aa rod sa hā,

tsyt hē a wē kasēēw bong doo, ōm weh'ēēh do sa wē na-āaj hē.

Tii d' mabad'oo ky n'aa nets'ās do sa hā, ky n'aa etsēēh do sa wē na-āaj hē.

Ōm rejāā da badāk hahȳy rejāā doo”, nāk sa kyyh.

¹⁹ Tii bā noo kasēēts dāg kán P'op Hagā Do rahyb n'aa jew'yyk do tób n'aa h̄y pong jé hasooh doo. Ta hood P'op Hagā Do ky n'aa enooh do rahyb n'aa esee do hood n'aa ji hapēē kán tii bā ta gó hahāng doo. Tak'ēp tabawyp tii bā, tak'ēp tadarung, et'oom, naēng tak'ēp dagāp do pā hado dāk do kajāg kán.

Ȳynh, tabanas'aa daheeh Jowāw hapāh do ky n'aa hahȳy

Tii bā kā, tak'ēp meuj n'aa nāng do heen n'aa ganyyh wē hā.

12 Ȳynh ganyyh. Papȳy gabarēēh doo da ta saroor tagana doo. Kamarab jó tabagēēt. ¹² sagōōh ta nuu gó hasooh do hā.

¹¹² Etaah ȳynh hadoo doo. Tak'ēp tabawaam ajān mahȳy ganyyh do hyb n'aa.

³ Tii bā tak'ēp meuj n'aa nāng do heen n'aa see ganyyh wē hā. Tabanas'aa hahiin do tak'ēp haeh do ganyyh. Setsi ta nuuh. Setsi ta soog. Ji moo sahōnh hē ta s'āān, dōm nāng. ¹¹⁴ Tamawoob hē hadoo do uuh

¹¹ Jerusarēnh panang hā rapes'āap tii. ¹¹⁷ Isaraēw buuj P'op Hagā Do karēn do moo bok do heen n'aa tahyb n'aa pé ta ti ȳynh.

sagōōh tadewāts hyng tūū hēēj hā ta dōm me. Ȳynh hedoo do ajān benāng do pan'aa pooj jé tabanas'aa bag'ēēd dāk, ajān benyy dāk bā kā nyyw hē tabawēh hyb n'aa paawā. ⁵Tii bā ta t'aah aj'yy enyy dāg kān. Dooh tabanas'aa haja bā Ȳynh hadoo do t'aah tawēē jēē bā, nyyw hē P'op Hagā Do masāg kān do hyb n'aa ta wē, tabagā tyng n'aa wē kā. Sahōnh hē hāj n'aa buuj Ȳynh hadoo do t'aah bag'āās da. Tagawats'iik da ta hā ky nadah'eeh doo. ¹⁶Tii bā Ȳynh hadoo do kejēn hōm tabanawāng hēnh, ta pooj jé P'op Hagā Do benyyw dāk doo hēnh. Ta tii bā Ȳynh rabahagāā kān 1,260 ta ā noo gó. ¹¹

⁷Tii bā rakaneb'oooh h̄y pong jé. Mikéw kā, āās sa wahē n'aa, āās ta sii habong do rakaneboh kān tabanas'aa sa sii, āās nes'aa padēēk do tabanas'aa karapee sa sii. ⁸Tabanas'aa rakamajē boo né paawā Mikéw sa wē, dooh tahaja bā Mikéw. Ti hyb n'aa dooh takan'oo wād bā h̄y pong jé raboo boo bā, tabanas'aa hā, ta karapee sa hā. ⁹Tabanas'aa yb paa radawāts hyng tūū. Ti né hē ti aw'yy hadoo do p'ooj ub hawāt do Dijab Ramaneēēnh doo, Nesaa Do Yb. Ti né hē ti ta s'ee hēnh, dawēē P'op Hagā Do mahānh sahōnh hē badāk hah̄y hā habong do h'yyb mahūūm do paah. Badāk hah̄y hēnh radawāts hyng, āās nesaa do ta karapee hedoo do daheeh.

¹⁰Tii bā Ȳ maa napāh tak'ēp h̄y pong jé her'oot doo. Hah̄y da ta kyyh:

“Kaja dāg kān h̄y k̄ P'op Hagā Do ji ted'ēēp do Nesaa Do Yb hejój mahānh.

Kaja dāg kān na-āāj hē ta hejój me sahōnh hē tabag'āās doo.

Kristo, P'op Hagā Do H'yyb Dāng Do hyb n'aa jawyng dāk h̄y k̄ sahōnh hē sa bahānh.

Tii d' tawēn hadoo, P'op Hagā Do dawāts hyng do hyb n'aa ēr h̄y jé he-doo do

ky n'aa tapa had'yyt hē do P'op Hagā Do matym gó.

¹¹B'ée T'aah majyyw hyb n'aa,

ta ky n'aa ramaher'oot do hyb n'aa, raky daheeh do hyb n'aa na-āāj hē ta ti raj'aa et'ēēk ta ti sa majīī, Nesaa Do Yb.

Dooh ta bahānh rakamahān bā badāk hah̄y hā ji hawāt doo.

Ti hyb n'aa, dooh rēyīm bā dajēb hā.

¹²Tii hyb n'aa, bē tsebee h̄y pong jé.

Sahōnh hē bē h̄y pong jé habong do bē tsebee!

Bēē kā, badāk hah̄y bā habong doo,

akajar me habong do na-āāj hē,

tak'ēp nesaa da bē hā bē wē Dijab bahyng do hyb n'aa.

Tak'ēp né hē takawajāān,

tahapēē dāk do hyb n'aa edaa dāk radawāts gēēt doo”,

nāng h̄y pong jé her'oot do kyyh.

¹³Tabanas'aa bahapāh bā kā ti tūū, badāk hah̄y hēnh radawāts hyng doo, ta no n'aa masoo Ȳynh t'aah henāng doo. ¹⁴Dooh tabanas'aa haja bā, Ȳynh hadoo do hā takan'oo dāk do hyb n'aa wawii tak'ēp haeh do kēg, tabanawāng hēnh ta hā tabenyyw dāk doo hēnh takapuh hōm hyb n'aa, takejēn hyb n'aa. Ta tii bā rabahag'āās ta hā tamawoob hē ta baab, ji ma poo oow see pé kamarab ta jó. Dooh aw'yy hadoo do haja bā ta t'ii hēnh tahōm bā. ¹⁵Tii bā aw'yy hadoo do etsós wāt naēng. Tamii hado dāk. Takarēn paawā wān n'aa hejoooh do bahēm hyng Ȳynh. ¹⁶Dooh tahaja bā. Ȳynh hadoo do k'āāts masaa kān. K'āāts karēēb jēng tamii tabanas'aa noo gó ganyyh doo. ¹⁷Ti hyb n'aa tak'ēp tabanas'aa kawaj'āān kān Ȳynh wē, ti hyb n'aa ahōm kān Ȳynh hadoo do panaa wób sa wē takamaj'ii hyb n'aa. P'op Hagā Do mejūū do ky dah'eeh do ti ta panaa wób, ¹⁸Jesus ky n'aa nerēt doo. ¹⁸Tii bā akajar nabyy me tabanas'aa bag'ēēd dāk.

Tabanas'aa see akajar me naa hanyyh do ky n'aa hah̄y h̄

Tii bā Ȳ hapāh tabanas'aa see akajar me naa hanyyh doo. Setsi ta nuuh. Ji moo sahōnh hē ta s'āān. Ta s'āān hā ti atoonh ta soog. Sēt ken'yyh ta nuu hā takerii dāk ta hād wób P'op Hagā Do tah'yyb rejāā doo. ²Awad rewopaad hād nāng do hād hadoo ta ti tabanas'aa Ȳ hapāh doo. Awad see péh, uus hād nāng do hadoo ta tsym, ta mooh. Awad reāw hād nāng do noo hadoo ta nooh. Tabanas'aa seeh, dōm nāng doo, ^{IV}pooj jé Ȳ hapāh doo, an'oo dāk ta hejój, tabag'āās doo, tabanas'aa akajar me hanyyh do hā. Tan'oo dāk na-āāj hē ta hā tak'ēp tahyb n'aa jawyng dāk hyb n'aa. ³Akajar me hanyyh do tabanas'aa nuu

VIII Nesaa Do Yb né hē ti tabanas'aa. I Gereg kyy me hah̄y da takerii dāk: “Sapaar s'ēēb tabagā n'aa heen n'aa da.” Sa moo gó bagā n'aa ratōn rabag'āās do heen n'aa. Sapaar s'ēēb tabag'āās do heen n'aa, tagamawats'iik do ta majīī, ta hā ky nadah'eeh doo, tahananāng pé tii. Jesus ky n'aa né ti hah̄y h̄. II 42 kamarab tii. Tamawoob hē ta baab, ji ma poo oow see pé kamarab ta jó tii. III Jesus hā h'yy ka'eeh do tii. IV Nesaa Do Yb tii.

see hā ta rog noo eh do paa tyw n'aa. Dajēp ji edoo né paawā ta rog mah̄y j̄, dooh tadajēb bā. Mah'uu dāk ta rog. Ti hyb n'aa, sahōnh hē badāk hah̄y bā habong do rahyb n'aa meunh, rawēn ky sūūt tabanas'aa tame hanyyh doo. ⁴Tii bā badāk hah̄y bā habong do rahyb n'aa jawyng dāg kān tabanas'aa dōm nāng doo, tabanas'aa akajar me hanyyh do hyb n'aa jawyng dāk tan'oo dāk do hyb n'aa. Tabanas'aa akajar me hanyyh do na-āāj hē rahyb n'aa jew'yyk. Hah̄y da sa kyyh: “Dooh hah̄y tabanas'aa akajar me naa hanyyh do hadoo péh. Dooh hā-jaa pé ta hā j'aa ketsē péh”, nāk sa kyyh.

⁵Tii bā tabanas'aa akajar me hanyyh do hā takan'oo dāk ta hā hē taj'aa etsē ta ky n'aa hā. Takan'oo dāk ta hā taher'oot doo me P'op Hagā Do tah'yyb rejāā doo. Takan'oo dāk ta hā 42 kamarab noo gó h'yyb jawyng gó tamejūū hyb n'aa. ⁶Tii bā taher'ood kān nesaa do P'op Hagā Do tah'yyb rejāā doo. Taher'ood kān P'op Hagā Do hād rejāā doo. Taky n'aa rejāā P'op Hagā Do karapee, P'op Hagā Do panang, h̄y pong jé habong do na-āāj hē. ⁷Takan'oo dāg kān ta hā P'op Hagā Do karapee, tsyt hē ta wē kasēēw bong do wē takamaj'ii hyb n'aa. Takan'oo dāk sa hā taj'aa et'ēēk hyb n'aa. Tii bā takan'oo dāk ta hā, sahōnh hā tamejūū hyb n'aa. Sahōnh hē badāk hah̄y hā habong do hā, ajyy, Ȳy sahōnh hē sa panaa hā, sahōnh hē sa kyyh her'oot do hā, sahōnh hē hāj n'aa babuuj hā tamejō kān. ⁸Sahōnh hē badāk hah̄y bā habong doo, sa hād kanerii dāk do edēb had'yyt hē gadoo do heen n'aa hā raj'aa etsē da tabanas'aa. B'ée T'aah, badāk hah̄y bā tadu dahāng noo gó naa P'op Hagā Do h'yyb dāng do tadajēp hyb n'aa, ta ti ti ji edēb had'yyt do heen n'aa danāh. ^V

⁹Taw'āāts hē sahōnh hē maa nap'ēēh do ramaa newēē hah̄y h̄:

¹⁰“Jé sa hā P'op Hagā Do h'yyb dāng do sa majīī rameso padēēk hyb n'aa,

sa majīī moo gó rakameso dāk né da.

Jé sa hā P'op Hagā Do h'yyb dāng do sēn-jeer me radej'ēēp hyb n'aa, sēn-jeer me radejēp né da.”

Ti hyb n'aa taw'āāts hē h'yyb jawyng gó P'op Hagā Do karapee tsyt hē ta wē kasēēw bong do ragadoo ta tii. Taw'āāts hē dooh rah'yy gejē bā Jesus hā rah'yy ka'eeh do hā.

Tabanas'aa see k'āāts gó naa hanyyh do ky n'aa hah̄y h̄

¹¹Tii bā tabanas'aa see k'āāts gó naa hana doo kā Ȳ bahapēē kān. Pawóp hē ta s'āān. B'ée t'aah s'āān hadoo ta s'āān. Tabanas'aa dōm nāng do hadoo ta kyyh. ^{VII}Tabanas'aa akajar me hanyyh do paa hejój gó, sahōnh hē ta ti hyb n'aa jawyng doo gó tabanas'aa k'āāts gó hana do bawāt. Tabanas'aa pooj jé hanyyh do ky gabuuj gó tamoo wāt sahōnh hē tamoo wāt doo. K'āāts gó hana do anoo sahōnh hē badāk hah̄y bā habong do rahyb n'aa jew'yyk tabanas'aa ta nuu see rog mah'uu dāk do paah. ¹³Tak'ēp meuj n'aa nāng do heen n'aa tabanas'aa k'āāts gó hanyyh do moo wāt. Tēēg hōō sii hē adēē hyng tūū h̄y pong jé naa tan'oo bā badāk hah̄y bā habong do sa matym gó. ¹⁴Meuj n'aa nāng do heen n'aa tabanas'aa tame hanyyh do paa ky gabuuj gó tamoo wāt do hyb n'aa, tawad'ii kān badāk hah̄y hā habong doo. Tamejūū sa hā, kabarii tabanas'aa rog nāng do paa heen n'aa ratama hyb n'aa, ta tii hā raweh'ēēh hyb n'aa. Tabanas'aa rog nāng do paa né paawā, sēn-jeer haj'aa, edēp nā. ¹⁵Tii bā tabanas'aa k'āāts gó naa hanyyh do hā takan'oo dāk, kabarii tabanas'aa rog nāng do paa heen n'aa tabedēb gēēt hyb n'aa kā. Kabarii hedēb wāt do hyb n'aa, er'ood kān. Tamejūū radej'ēēp hyb n'aa sahōnh hē kabarii ta heen n'aa hā hyb n'aa najew'yyk doo. ¹⁶Tamejūū na-āāj hē, sahōnh hē badāk hah̄y bā habong do sa moo hub hā tanado bā sa maboor hā radadāk ta heen n'aa. Ky n'aa nets'ās do hā, ky n'aa etsēēh do hā, ma nāng do hā, kas'ut do hā, kariw n'aa tamah do hā, sahōnh hē sa karom hā na-āāj hē radadāk da ta ti heen n'aa. ¹⁷Ta ti heen n'aa nanāng doo, dooh da tahaja bā tets'ēē bā takarēn doo, dooh na-āāj hē tahaja bā ta wē hanāng do tesēēm bā. Tabanas'aa tame naa hanyyh do paa hād né ti ta heen n'aa. Ta hād numero n'aa tii. ¹⁸Taw'āāts hē tak'ēp ji h'yy ganāng hah̄y hā. Taw'āāts hē jé h'yy ganāng do tahyb n'aa newēē nyy d' tahananāng pé tabanas'aa numero n'aa. 666 ta numero n'aa. Aj'yy hād né tii.

B'ée T'aah 144 miw ta wē kasēēw bong do ta sii habong do ky n'aa hah̄y h̄

Tii bā Ȳ hegāā wāt. Pój Ȳy jé Ȳ bahapāh B'ée T'aah waēē Sijōn hād nāng do jó hageēt doo. ^{VII}Ta sii rababok 144 miw ta karapee wób. Sa maboor hā takerii dāk B'ée T'aah hād, B'ée T'aah Yb hād daheeh. ²Tii bā Ȳ maa napāh h̄y pong jé hana do maa ena doo,

V Ta tii hā sa hād kerih doo, dooh raj'aa etsēē bā tabanas'aa. VI Kaja hē tah'yyb mahūūm sahōnh hē sa wē ji edoo né paawā, tak'ēp ji tawadii Nesaa Do

gawakaa p'op hana do maa ena do hadoo, darung do tak'ep maa ena do ky hadoo. Etēn do nahēē hajōng tyd nāng do retēn do hadoo ŷ maa napāh doo.³ P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa pooj jé, ji meheet pé kabaj'aa do pooj jé, 24 wahē n'aa sa pooj jé 144 miw hedoo do papuuj ky n'aa kā rejām kán. Dooh hajaa pé ta ti kejām do ma kameteēk péh. Jāām hē hajaa rama kamet'eēg bā 144 miw hedoo doo, badāk hahŷŷ hā habong do mahang P'op Hagā Do wē kedēēb bong doo.⁴ Ta ti hedoo doo, dooh noo gó rababok pé ŷŷŷ sa wē. Ti hyb n'aa baad had'yyt hē sa h'yyb P'op Hagā Do wē.¹ B'éé T'aah rahadaa had'yyt hē tahōm hēnh. Jesus dajēp doo me ta sām, rakets'eē hōm badāk hahŷŷ bā habong do sa mahang naa, tsyt hē P'op Hagā Do wē, B'éé T'aah wē na-āāj hē ramoo bok hyb n'aa, pooj jé joom ag P'op Hagā Do wē kasēēw hōm do hadoo rabahadoo hyb n'aa.⁵ Dooh noo gó ranoo kanesa bā. Baad had'yyt hē rababok.

Tamawoob hē hedoo do āas sa ky n'aa hahŷŷh

⁶ Tii bā ŷ hapāh āas seeh, p'op wē hā kapuuh doo. Jé pad'yyt hē badāk hahŷŷ hā habong do hā tapanāk baad hadoo do nahānh do ky n'aa. Sahōnh hē hāj n'aa buuj sa hā, sahōnh hē panaa sa hā, sahōnh hē sa kyyh her'oot do sa hā, sahōnh hē né hē badāk hahŷŷ hā habong do sa hā tapanāk.⁷ Tak'ep ta kyyh hahŷŷ da tapanāk bā: “Kaja dāk sahōnh hā P'op Hagā Do ky n'aa etyy doo. Ti hyb n'aa taw'āats hē bē h'yyb eŷŷm P'op Hagā Do hā, taw'āats hē tak'ep bē weh'eēh, bē j'aa etsēē ta hā. Bē hyb n'aa jewyyg, wē, hēēj haw'āats hē, akajar, naēng k'āats gó naa ganyyh do mo haj'aa nāng doo”, nāng ta kyyh.

⁸ Tii bā āas seeh, pooj jé hahōm do jawén tabana. Hahŷŷ da ta kyyh: “Gawatsig kán, gawatsig kán panang tak'ep ky n'aa etsēēh do Babirōn hād nāng doo! ŷŷnh hajōk do sii heŷŷh do hadoo Babirōn panang. Tan'oo dāk naēng oow mahŷŷnh do sahōnh hē badāk hahŷŷ bā habong do sa hā, tak'ep baad nadoo do ramoo bok hyb n'aa ta sii, P'op Hagā Do kawajāān tan'oo bā sa wē.”¹¹ Tii bā āas see ana kán, āas pooj jé hah'ūūm do sa jawén. Tak'ep ta kyyh. Hahŷŷ da taky hadoo: “Jé ta-banas'aa akajar me hanyyh do hyb n'aa jew'yyk doo, kabarii ti tabanas'aa heen n'aa hyb n'aa jew'yyk do na-āāj hē, jé gadoo do tabanas'aa heen n'aa ta mabooh hā, ta moo hā radadāk hyb n'aa,¹⁰ ta ti hedoo do P'op Hagā Do rejāā da sa hā tak'ep takawajāān doo gó. Tak'ep sa hā tarejāā do rahoop da. Dooh da P'op Hagā Do t'yyd mehŷŷn bā sa hā. III Ta ti hedoo do rahoop da pā hadoo saw'aak do hahōng do tak'ep mahŷŷnh doo. Āas P'op Hagā Do wē kasēēw bong do sa matym gó, B'éé T'aah matym gó na-āāj hē rahoop da tii.¹¹ Rahoop do tsyg as'eēg had'yyt hē da. Dooh tahēēj bā tii. Dooh da takan'oo bā rakameh'āak pé rahoop do hyb n'aa. Tabanas'aa, kabarii tabanas'aa heen n'aa na-āāj hē hyb n'aa jew'yyk doo, ta hād heen n'aa gad'oo do rahob had'yyt né da”, nāng āas kyyh.

¹² Ta ti hana nā do hyb n'aa, taw'āats hē h'yyb jawyk doo gó rababoo had'yyt hē P'op Hagā Do karapee tsyt hē ta wē kasēēw bong doo, tamejūū do ky dah'eeh doo, Jesus hā h'yy ganajēng doo.

¹³ Tii bā ŷ maa napāh kyyh hŷ pong jé hana do hā ŷ ky hadoo doo. Hahŷŷ da ta kyyh: “Merii hahŷŷ da: Ky n'aa kedēng da hŷ jawén dejēp doo, h'yy ganajēng doo me Jesus, Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Do hā h'yy kaa ta dāk doo”, nāng.

“Te hub né hē tii”, nāng P'op Hagā Do Sahee. “Ta ti hedoo do rakameh'āak da hejōnh do rahoop do mahānh. Hŷ pong jé ragadoo né da baad hadoo do ramoo bok do sām”, nāng P'op Hagā Do Sahee.

Badāk hahŷŷ bā habong do ta hā h'yy kana'eeh do Jesus rejāā do ky n'aa hahŷŷh

¹⁴ Tii bā ŷ hegāā wāt, wē puh hawak do ŷ hapāh pój ŷŷ jé. Wē puh pong jé ti asooh a'yy hadoo doo. K'āats tēg gabarēēh do ta soog ta nuu gó hasooh doo. Ta moo gó tatōn joom ji nu gekāā do nahēē tak'ep hehām doo.¹⁵ Tii bā āas see bana kán. P'op Hagā Do tób n'aa, hŷ pong jé hasooh doo bā naa tabanyyh. Tak'ep hadoo doo me ta kyyh taky hadoo wē puh pong jé hasooh do hā. Hahŷŷ da ta kyyh: “Mata dāg badāk

Yb bad'oo doo da, tahanāng pé tii. VII Waēē Sŷŷŷŷ hād nāng do jō P'op Hagā Do tób n'aa basooh ti noo gó. Ta tii bā Jerusarēnh panang basooh na-āāj hē.

I P'op Hagā Do hā had'yyt hē rah'yyb padēēk. Dooh ta wób rah'yy kaha'eeh do hā rah'yy kae bā. Dooh kabarii hā rah'yy kae bā, dooh P'op Hagā Do rawad'ii bā, tahanāng pé ti dooh ŷŷŷ sa wē rabok péh II ŷŷnh hajōk do sii heŷŷh doo, sa sii naēng oow mahŷŷj ha'oom do ky n'aa gó tabeh'ūūm. P'op Hagā Do mak'ys doo, ta wób h'yyb tatuk do sa nemuun P'op Hagā Do ramakys hyb n'aa ky n'aa ti ta tii. III Panyyg ky n'aa gó tabeh'ūūm ta ti ky n'aa Gereg kyy me. Hahŷŷ da takerii wāt: “Tak'ep mahŷŷnh doo, ta hood gó tagedu dāk do tan'oo bā reēēk. Tak'ep mahŷŷnh do tii. Dooh takamekuuj bā tanahejōnh hyb n'aa. P'op Hagā Do kawajāān tii.”

hahŷŷ hā habong doo, raky n'aa kety hōm hyb n'aa, joom ta nahēē me ji gekāā doo da, ji bataa doo da. Kaja dāk nesaa do hā raky n'aa kety hōm do hyb n'aa, joom ahōō dāk do ji ata hōm do kajaa doo da”, nāng āas kyyh wē puh pong jé hasooh do hā.¹⁶ Tii bā kā, ta nahēē me wē puh pong jé hasooh do tanu gak'āā hōm hadoo badāk hahŷŷ hā habong doo. Sahōnh hē tabata hōm.^{IV}

¹⁷ Tii bā P'op Hagā Do tób n'aa, hŷ pong jé hasooh doo bā naa tabanā kán āas seeh. Ti na-āāj hē tatōn joom nahēē tak'ep hehām doo. Uwa ag ji gamakāā do nahēē tii.¹⁸ Tii bā āas seeh, tēēg hōō hagā n'aa, buu benyym do P'op Hagā Do hā rama ejuu do tyng bahāng bā naa tabana kán. Tak'ep ta kyyh āas joom nahēē hehām do hatōn do hā tamaher'oot bā. Hahŷŷ da taky hadoo ta hā: “Mado dāg joom nahēēh, mata dāg badāk hahŷŷ bā joom uwa ta tyd hā padēēk doo. Wah'eē padāg kā ta ag.”¹⁹ Tii bā āas gak'āā hōm kán uwa ag badāk hahŷŷ bā hanāng doo. Tata hōm ta ag, tadewāts hōm kán ji gatsi do hood gó. Takawajāān doo gó tak'ep da P'op Hagā Do rejāā da badāk hahŷŷ bā ta hā h'yy kana'eeh do tahanāng pé tii.²⁰ Tii bā sa tsyym me ragetsii kán uwa ag, ji getsi do hood panang w'oo hā hasooh doo gó. Majyyw ganyyh tagetsi do hood gó naa. Maeē dāk majyyw ganyyh doo. Kawaaro ewōd n'aa hā takajāk, p'op péj takajāk. Dawēē né hē takajāk, 300 kirōōm tahyb n'aa péh.^V

Setsi āas setsi tagadēēg ub nesaa do man'aa do ky n'aa hahŷŷh

¹⁵ Tii bā kā, tak'ep meuj n'aa nāng do heen n'aa see ŷ hapāh hŷ pong jé. Setai āas ŷ hapāh, tagadēēg ub setsi nesaa do man'aa doo. Tagadēēg ub tawén hadoo, ta ti tabēs bā, gawatsig hōm do hyb n'aa P'op Hagā Do kawajāān doo.² Tii bā akajar paras-ko s'eēb hadoo, tēēg hōō hadoo doo me kamekuuj dāk do ŷ hapāh. Ta ti akajar hadoo do jō ŷ hapāh sahōnh hē j'aa kets'eē doo, tabanas'aa akajar see me naa hanyyh do paa hā, kabarii ta heen n'aa hā na-āāj hē j'aa kets'eē doo, ta hād numero n'aa ganad'oo do paah. Sa moo gó rapatsēē retēn do nahēēh, sa hā P'op Hagā Do an'oo dāk doo.³ Tii bā rejām kán Mosees, P'op Hagā Do karom paa ejām wāt do paah. Rejām na-āāj hē B'éé T'aah h'yyb n'aa jaw'yyk do jām n'aa. Hahŷŷ da sa kyyh rejām doo:

“Tak'ep meuj n'aa nāng do sahōnh hē mamoo wāt doo Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo.

Baad had'op, heh'āat, sahōnh hē mamoo wāt doo, ōm, sahōnh hē had'yyt bag'āas doo.

⁴ Jāām hē ōm ti baad had'op doo, tsyt hē nesaa do mahānh hawāt doo. Sahōnh hē hāj n'aa babuuj rabana da a wē, ōm rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa.

Tii d' rabad'oo da, baad had'op do mamoo wāt do kametā dāg kán do hyb n'aa.

Ti hyb n'aa kā, sahōnh hē a hyb n'aa da rah'yyb e'ŷŷm.

Tak'ep da ōm raweh'eēh Tak'ep Hyb N'aa Jawyk Doo.

Sahōnh hē ōm da raj'aa etsēē”, nāk sa kyyh rejām doo gó.

⁵ Ta ti jawén ŷ hegāā wāt, tii bā ŷ hapāh tanoo kasēēts hōm P'op Hagā Do tób n'aa hŷ pong jé hanāng doo, P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do hood tób n'aa.⁶ P'op Hagā Do tób n'aa gó naa rabanā kán setsi āas, setsi baad nadoo do badāk hahŷŷ bā habong do rahoop do man'aa doo. Pāān papuuj rino hād nāng do s'eēb hawak do gabarēēh do sa saroor. Sa h'yyb mawyd k'āats tēg gabarēēh do s'eēb.⁷ Tii bā, ji meheet pé kabaj'aa do see an'oo dāk sa hā setsi ta hood k'āats tēg gabarēēh do s'eēb. Ta hood gó tagedu dāk P'op Hagā Do hawād had'yyt do kawajāān do metēē n'aa, badāk hahŷŷ bā habong do sa jō rahah'ook hadoo hyb n'aa.⁸ Tii bā kā, ta tsyg P'op Hagā Do bag tak'ep gabarēēh doo gó hana doo, ta hejōj gó naa hana doo, jé pad'yyt dāg P'op Hagā Do tób n'aa gó. Dooh hajaa pé P'op Hagā Do tób n'aa gó hajēē suun péh, ta ti setsi baad nadoo do badāk hahŷŷ bā habong do rahoop do man'aa do kajaa bā kā.

Setsi ta hood P'op Hagā Do kawajāān do metēē n'aa ky n'aa hahŷŷh

¹⁶ Tii bā, ŷ maa napāh kyyh tak'ep hadoo do P'op Hagā Do tób n'aa bā naa hana doo. Hahŷŷ da taky hadoo setsi hedoo do āas sa hā: “Bē ahōm, bē ahoog hyy badāk hahŷŷ hēnh setsi hedoo do ta hood gó hanāng doo, P'op Hagā Do kawajāān do metēē n'aa”, nāng ta kyyh.² Tii bā pooj jé hadoo do āas ahoog kán ta hood gó hanāng do hēēj jō. Tii bā, sahōnh hē tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa heen n'aa sa mabooh hā, sa moo hā gado dāk do hā, sahōnh hē kabarii ta heen n'aa hyb n'aa jew'yyk do hā na-āāj hē genyyh sa rog manahuuh doo, nesaa doo, datēs doo.

IV Panyyg ky n'aa gó tabeh'ūūm badāk hahŷŷ bā habong do taky n'aa etyy do ky n'aa. V Uwa ag nado ti rataa do ragetsi doo. Badāk hahŷŷ bā habong do P'op Hagā Do wē kamaj'ii do āas radej'eēp do ky n'aa tii.

³ Tii bā āās see akajar me tahoog kån ta hood gó hanāng doo. Majyyw hado dāk sahōnh hē naēng, kamaḡ majyyw hadoo. Sahōnh hē akajar me habong do hedēp do paa dejëb kån.

⁴ Āās see ahoog kån ta hood gó hanāng do sahōnh hē tamii me, naēng k'āāts gó ganyyh doo me na-āāj hē. Majyyw hado dāk sahōnh hē naēng.

⁵ Tii bā ŷ maa napāh āās naēng haḡā n'aa, hahŷŷ da P'op Haḡā Do hā her'oot doo:

“Baad had'op ōm.

P'op Haḡā Doo, tsyt hē nesaa do mahānh hawāt doo, da hē hawāt doo, p'ooj ub hawāt doo.

Baad hadoo do ti mamoo wāt doo,

ta tii da sa hā maky n'aa etyy do hā,

⁶ Baad ub né ti sa hā mamoo wāt doo,

a karapee tsyt hē a wē kasēew bong doo,

a ky n'aa rod na-āāj hē radej'ēep do hyb n'aa paah.

Sa majyyw gatsék ran'oo bā radej'ēep noo gó.

Ti hyb n'aa man'oo dāk majyyw né hē rabeēek hyb n'aa.

Sa h'yyb haḡ'aa hē tii”, nāng āās naēng haḡā n'aa kyyh.

⁷ Tii bā ŷ maa napāh kyyh P'op Haḡā Do rama ejuu do tyng n'aa hā naa āās her'oot do ky gadoo doo. Hahŷŷ da ti kyyh P'op Haḡā Do hā:

“ŷŷ, te hub né hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo,

P'op Haḡā Do Sahōnh Hē Haḡ'ap Doo.

Baad had'op, heh'āat, sahōnh hē sa hā maky n'aa etyy doo”, nāng ti kyyh.

⁸ Tii bā āās see papŷŷj hā kā tahoog kån ta hood gó hanāng doo. Tii bā kā, papŷŷj hā takan'oo dāk badāk hahŷŷ bā habong do tarejāā hyb n'aa tak'ēp baju doo me. ⁹ Tii bā byyh hetā padēek tak'ēp baju do haḡ'aa. Ti hyb n'aa P'op Haḡā Doo, sahōnh hē rahoop do mo haḡ'aa nāng do raky n'aa was'ee kån. Tak'ēp rahob né paawā, dooh rat'yyd kamehūn bā, dooh reréd bā nesaa doo. Dooh rakarēn bā P'op Haḡā Do rahyb n'aa jew-yyg bā.

¹⁰ Tii bā āās see ahoog kån ta hood gó hanāng doo tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa baḡā tyng n'aa jó. Tak'ēp tabadagyb dāk jé pad'yyt hē tabanas'aa baḡ'āās doo bā. Badāk hahŷŷ bā habong do nag'aad kegēs, tak'ēp datés do rahoop do hyb n'aa. ¹¹ P'op Haḡā Do hŷ pong jé baḡ'āās do raky n'aa was'ee kån tak'ēp datés do hyb n'aa, sa rog hyb n'aa na-āāj hē. Rahob né paawā, dooh rat'yyd kamehūn bā baad nadoo do ramoo bok do hā. Dooh reréd bā baad nadoo doo. ¹² Tii bā ji ma poo oow see pé āās kā ahoog kån ta hood gó hanāng doo tamii maeh do Ēw-Parat hād nāng doo me. Tamii Ēw-Parat mawooj dāk, sa wahē n'aa papŷŷj hana hēnh naa hena do sa warahēn sii hē mawooj dāk doo me rabatség hōm hyb n'aa kaneb'ooch doo hēnh.

¹³ Tii bā ŷ hapāh tamawoob hē karap'aar h'yyb nesaa doo. Tabanas'aa dōm nāng do noo gó naa ta see ganyyh, tabanas'aa akajar me naa hanyyh do paa noo gó naa ta see ganyyh, sa ky n'aa rod noo kanesa do noo gó naa ta see ganyyh. ¹ Maj'ee hedoo karap'aar h'yyb nesaa doo. ¹⁴ Karap'aar h'yyb nesaa doo né hē tii. Tak'ēp meuj n'aa nāng do heen n'aa ramoo bok. Jé pad'yyt hē badāk hahŷŷ bā hāj n'aa wahē n'aa wē rabahōm, hāj n'aa wahē n'aa sa warahēn sii hē rabats'yyt hyb n'aa kaneb'ooch doo hēnh. P'op Haḡā Do wē, ta karapee wē na-āāj hē rakaneboh paawā. P'op Haḡā Do Sahōnh Hē Haḡ'ap Do h'yyb dāng do noo gó da ta ti kaneb'ooch doo bawāt.

¹⁵ Hahŷŷ da Jesus kyyh:

“Bē hyb n'aa matakā. ŷ ana da rah'yy kanapeet bā, hets'ēek do ji ganada bā takajaa doo da. Ky n'aa kedēng da jé hyb n'aa matakēē doo. Ta ti hadoo do hā dooh takado hōm bā ta saroor. Dooh da tanu mebyy bā, dooh ta si n'aa hē tawād ŷ an'oo bā do hyb n'aa”, nāng Jesus. ^{II}

¹⁶ Tii bā tamawoob hē hadoo do karap'aar h'yyb nesaa do ran'oo bā hēēj sa wahē n'aa rakataa hyb n'aa Eberew kyy me Ar-Magedōn ramaneēnh doo bā.

¹⁷ Tii bā setsi dāg do āās kā ahoog hyy kån ta hood gó hanāng doo wē hā. Tii bā ŷ maa napāh kyyh tak'ēp hadoo doo, maa eh do P'op Haḡā Do tób n'aa hŷ pong jé hasooh doo bā naa, P'op Haḡā Do baḡ'āās do tyng n'aa bā naa. Hahŷŷ da ta kyyh: “Gawatsig hōm kån sahōnh hē”, nāng. ¹⁸ Tii bā kā, tak'ēp tabawyb kån, tak'ēp tadarung, et'oom. Tak'ēp né hē k'āāts katajus kån, k'āāts ranabēēh. Badāk hahŷŷ bā ajyy radu doo noo gó naa rababok doo, dooh noo gó ta ti hedoo pé tak'ēp k'āāts katajuus

I Tabanas'aa k'āāts gó naa hanyyh doo né tii. 13.11-15 hā takerii dāk ta ky n'aa. II P'ooj ub, Jerusarēnh bā hasooh do P'op Haḡā Do tób n'aa haḡā n'aa sa wahē n'aa awāt kawōōt doo da atsēm. Tii d' tawēn d'oo tahag'āās hyb n'aa tób haḡā n'aa ramatakā bā. Tawyyd bā tób haḡā n'aa see haŷŷj doo, rado hōm ta saroor, raju hōm, tii bā ramejūū baḡ hēnh tababaaj hōm hyb n'aa ta tób hēnh. Ti ky n'aa gó Jesus beh'ūim tamatēēh do baad ji gada do ky n'aa hā.

do bawāt. Tak'ēp né hē badāk hahŷŷ hēēj hā katajuus jé pad'yyt hē.

¹⁹ K'āāts nanāng panang tak'ēp ky n'aa etsēēh do yt hē hanāng do ganabēēh tak'ēp katajuus do haḡ'aa. Ganabēēh do haḡ'aa ketyng padāḡ kån panang paa tan'oo bā. Tamawoob dāḡ panang tahaj'aa ketyng bong doo. Sahōnh hē badāk hahŷŷ bā hanāng do sa panang bā hanāng do tób kag'ēēd bēēh katajuus do haḡ'aa. Dooh P'op Haḡā Do mabaan bā nesaa do panang ky n'aa etsēēh do Babirōn hād nāng do babuu ramoo bok do paah. P'op Haḡā Do mejūū rabeēek hyb n'aa ta hood gó hanāng do mahŷŷnh doo, tan'oo dāk tak'ēp rabahoop takawajāān doo gó sa hā tarejāā doo, tahanāng pé tii. ²⁰ Sahōnh hē tsyt dēēg akajar me hanāng doo, sahōnh hē waēē na-āāj hē bedo bong. ²¹ Naēng tak'ēp daḡāp do pā hado dāk do kajāḡ hyy kån badāk hahŷŷ bā habong do sa jó. 40 kiw bahānh pā hadoo kejāk doo. Tii bā P'op Haḡā Do raky n'aa was'ee kån tak'ēp rabahoop pā hadoo kajāk do an'oo bā do hyb n'aa.

ŷŷnh ky n'aa tabanas'aa ky n'aa daheeh hahŷŷh

¹⁷ Tii bā setsi hedoo do āās, ta hood sa moo gó patsēē do paa sa see ana kån wē ŷŷ, tii b' taky hadoo hā ŷŷ: “B'ēēp, ŷ metēēh da a hā nyy da P'op Haḡā Do rejāā da ŷŷnh hajōk do sii heŷŷj do yb, hajōng tamii takēēn hā hasooh doo. ^{III} Sahōnh hē hāj n'aa sa wahē n'aa rabahē'yyh hadoo ta ti ŷŷnh hadoo do sii. Badāk hahŷŷ hā habong do rabaoom kån do hadoo uwa s'ēēb mahŷŷnh do hā, ŷŷnh hadoo do sa hā taheno do hā. Baad nadoo do ŷŷnh hadoo do moo wāt do h'yyb mahūūm kån”, ^{IV} nāng āās kyyh hā ŷŷ.

³ Tii bā s'ēēh hadoo ŷ hapāh P'op Haḡā Do Sahee an'oo bā. Sāh ŷ hadoo doo gó āās ŷ tamahūūm kån tabanawāng hēnh. Ta tii bā ŷ hapāh ŷŷnh tabanas'aa hād hahiin pé do jó hasooh doo. Tabanas'aa hā takerii dāk séd dó ta hād wób P'op Haḡā Do h'yyb rejāā doo. Setsi tabanas'aa nuuh. Ji moo sahōnh hē ta s'āān. ⁴ Jabaruut péh, hād hahiin pé ta mahang ŷŷnh saroor. K'āāts tēg gabarēēh do s'ēēb, pā gabarēēh do ky n'aa gebah doo, nu gabarēēh do perora hād nāng do na-āāj hē ta hetsō tapadedēek doo. Ji eēek do hood n'aa k'āāts tēg gabarēēh do s'ēēb ta moo gó. Séd dó nesaa péh, hesus hadoo do ta gó ta wób sii tabahē'yyh do hyb n'aa. ⁵ Hahŷŷ da takerii dāk ta mabooh hā: “Babirōn, panang tak'ēp ky n'aa etsēēh do ŷŷh. ŷŷj hajōk do sii he'yyh do sa ŷŷn. Sahōnh hē tak'ēp nesaa do badāk hahŷŷ bā hanāng do du n'aa doo.” Tii d' né takerii dāk ta mabooh hā, tahanāng pé baad ji nahapāh doo. ⁶ Aoom ŷŷnh hadoo doo. Tawēn oom, P'op Haḡā Do karapee tsyt hē ta wē kasēēw bong do sa majyyw, Jesus ky n'aa nerét do sa majyyw tadej'ēep do teēg wāt do hyb n'aa.

Tak'ēp ŷ hyb n'aa meuj wāt ŷŷnh hadoo do ŷ bahapāh bā. ⁷ Tii bā āās ky hadoo hā ŷŷ: “Hēd n'aa mahyb n'aa meunoh? Ōm ŷ maher'oot da ŷŷnh ky n'aa, nyy d' tahanāng péh. Ōm ŷ maher'oot da na-āāj hē tabanas'aa setsi nuu nāng doo, ji moo sahōnh hē s'āān nāng do ŷŷnh jó jasoooh do ky n'aa, nyy d' tahanāng péh. ⁸ Tabanas'aa mahapāh doo, pooj jé tabawād wāt paah. Da hē dooh tawād bā. Ti hadoo né hē tak'ēp t'ōp gadarong doo gó naa, tabanesaa hēnh naa taganyyh da tagawatsig hōm hyb n'aa kā. Badāk hahŷŷ bā habong doo, sa hād badāk hahŷŷ kapahuuj dāk noo gó naa kanehrih do edēb had'yyt do gadoo do heen n'aa hā, rahyb n'aa meunoh da tabanas'aa rabahapāh bā. Pooj jé tabawād wāt paah, da hē dooh tawād bā. Ti awāt né da hŷ jawēn p'aa hēnh kā”, nāng āās kyyh.

⁹ Ti taky hadoo ēnh: “Taw'āāts hē tak'ēp ji h'yy ganāng ta tii hā, ji bahapāh hyb n'aa nyy d' tahanāng péh. Setsi hedoo do ta nuuh, setsi waēē ŷŷnh jó jasoooh doo. ^V Setsi ta nuuh, setsi baḡā n'aa heen n'aa na-āāj hē. ¹⁰ Setsi hedoo do paa kā, ji moo séd me dooh booh. Setsi hedoo do sa see tabag'āās da hē. Ta seeh, tagadēēg ub hadoo doo, dooh tana nā bā. Takajaa bā kā, tabag'āās da kanahēn d'os hē ub. ¹¹ Tabanas'aa pooj jé hawāt do paah, da hē nawāt nā doo, oito hado dāk do baḡā n'aa da tii, t'ōp gadarong doo gó naa tabanyyh bā kā. Setsi baḡ'āās do hadoo pé tii. Tagadēēg ub da P'op Haḡā Do gawats'iik da tii”, nāng ta kyyh.

¹² Tii bā ahōm nā ta kyyh: “Ji moo sahōnh hē hedoo do ta s'āān mahapāh doo, ji moo sahōnh hē hāj n'aa wahē n'aa. Dooh radu do nā bā rabag'āās doo. Ti hadoo né hē, kanahēn d'os hē ub rabag'āās da tabanas'aa sii. ¹³ Séd rah'yyb hedoo da ji moo sahōnh hē hedoo doo. Ragadoo da tabanas'aa sa wahē n'aa tabahadoo hyb n'aa. Sa hejój, rahyb

III Panang Babirōn ramaneēnh do ky n'aa ti ŷŷnh hajōk do sii heŷŷj do

IV Sahōnh hē hāj n'aa sa wahē n'aa raky dahē dāk, ramoo boo dāk nesaa do ta ti panang buuj sa hā metēēh doo. Séd rah'yyb hedo dāk nesaa do hā, tahanāng pé tii. V Ta wób sa hā, setsi baḡā n'aa hajōng hāj n'aa baḡ'āās do ta ti SETSI WAĒĒ. Ta wób sa hā Roma panang ky n'aa tii, setsi waēē hād tūū nu dāk do jó Roma panang katamaa dāk do hyb n'aa. Ta wób sa hā Jerusarēnh ky n'aa.

n'aa jew'yik do ranoo da tabanas'aa hã. ¹⁴ B'éé T'aah wê da rakamaj'ii. Tii d' né paawã rabad'oo da, B'éé T'aah j'aa et'ëek da sa hã, sa wahë n'aa heh'ãat doo, hyb n'aa jewyik do sa wahë n'aa B'éé T'aah tabahadoo do hyb n'aa. Ta sii had'yit hê da rababok ta wê tanaëej bong doo, ta wê tatsyid bong doo, ta hã h'yy kanerët doo", nãng mã äãs kyyh.

¹⁵ Tii bã äãs ky hadoo ênh hã yÿ: "Hajõng tamii mahapãh do ta takëen hã yÿnh hajõk do sii heÿÿh do hasooh doo, hajõk do badãk hahÿÿ hã habong do tii. Sahõnh hê hãj n'aa buuj, sahõnh hê sa kyyh her'oot do tii. ¹⁶ Tak'ëp da tabanas'aa, ji moo sahõnh hê hedoo do ta s'ään, ji moo sahõnh hê heëj sa wahë n'aa, rakawajãan da yÿnh hajõk do sii heÿÿh do wê. Ramakys da. Rado hõm da sahõnh hê ta wê hanãng doo. Rakabo nyih da ta saroor, ta si n'aa hê tabawãt hyb n'aa. Rawêh da ta dab, raju jëng da tãëg hõo me. ¹⁷ Tii d' rawén d'oo da P'op Hagã Do an'oo dãk do hyb n'aa sa h'yyb gó, takarën do ramoo bok hyb n'aa. Ti hyb n'aa né hê séd rah'yib hedoo padëek, sa hejój, rahyb n'aa jew'yik do rawén noo tabanas'aa hã. Tii d' rabad'oo da P'op Hagã Do ky dãng do paa takaja dãk bã kã. ¹⁸ Yÿnh pan'aa paa mahapãh doo, panang ky n'aa etsëeh do tii, badãk hahÿÿ bã hanãng do heëj wahë n'aa hã mejũ doo", nãng mã äãs kyyh.

Panang Babirõn hãd nãng do gawatsig hõm do ky n'aa hahÿÿh

18 Ta ti jawén y hapãh äãs see hÿ pong jé naa hahyng doo. Tak'ëp tahyb n'aa jawyk. Tak'ëp tagabarëeh do hyb n'aa badãk hahÿÿ bã haw'ãats hê ta bag dãk. ² Tak'ëp hadoo doo me taky hadoo:

"Gawatsig kãn, gawatsig kãn panang tak'ëp ky n'aa etsëeh do paa Babirõn hãd nãng doo!

Karap'ar h'yyb nesaa do panang dãg tii.
Ta tii bã sahõnh hê hedoo pé taw'ëed nesaa do ramoo boo dãk sa maag. ¹

³ Babirõn wén gawatsig hõm,
yÿnh hajõk do sii heÿÿh do hadoo,
naëng oow mahÿÿnh do sahõnh hê badãk hahÿÿ hã habong do sa hã tan'oo dãk do hyb n'aa,
tak'ëp baad nadoo do ramoo bok hyb n'aa ta sii,
tak'ëp sa wê P'op Hagã Do kawajãan hanoo doo.
Sahõnh hê hãj n'aa sa wahë n'aa rabahe'yÿh hadoo ta ti yÿnh hadoo do sii. ^{II}

Tak'ëp rama enã dãk ajyy hes'ëem doo,
sahõnh hê sa h'yyb karën do panang buuj rabetsëe do hyb n'aa sa hã",
nãng.

⁴ Tii bã y maa napãh kyyh see hÿ pong jé hana do hahÿÿ da ky hadoo doo:

"Karapé haa, bê beréd dãg ta ti panang.
Bê beréd dãg, nesaa do ramoo bok do sa h'yyb hataa bê nahadoo hyb n'aa,

sa hã y rejãã do mahãnh bê kedëeb bong hyb n'aa.
⁵ Tak'ëp tabahajõo dãk nesaa do ramoo bok doo.
P'op ji at'ëeg sëek do hadoo, wê hã kaja dãk do hadoo tii.
Doo P'op Hagã Do mabaan bã nesaa do ramoo bok doo.

⁶ Baad nadoo do ta wób hã ramoo bok do bê ^{III} moo boo Babirõn panang buuj hã.

Nesaa do panang buuj ramoo bok do bahãnh da bê an'oo bã ta hã baad nadoo doo.

Tak'ëp bê mekuuj reëek do pan'aa, panang buuj ta wób sa hã ran'oo dãk do bahãnh.

⁷ Sa hã hê rah'yik kasab'ee do paa pénh,
sa hã hê hajõng dajëer rah'ëenh do paa pénh
bê an'oo bã kã rahoop hyb n'aa, rah'yik katón hyb n'aa.
Hahÿÿ da h'yy kasab'ee doo gó Babirõn panang buuj raky hadoo sa h'yyb gó:

'Sa wahë n'aa yÿnh bag'ãas do tyng n'aa jó hasooh do ër panang.
Yÿnh patug tamaa wãt do nado ër panang. Doo ër h'yy ketón da',
nãng panang buuj sa kyyh.

⁸ Tii d' rah'yik kasab'ee do hyb n'aa,
séd noo gó né da baad nadoo do kaja da sa wê:

^I Judah buuj sa hã ti anãng taw'ëed nesaa doo. Ji nawêh do tii. ^{II} Hahÿÿ d' tãhanãng pé ti ta sii raba'yÿh hadoo

III Doo

baad ji hapëe bã jaa hã ta ti takamejũ. Äãs panang rejãã do hã apãh takamejũ. Ji moo sahõnh hê hãj n'aa wahë n'aa sa ky n'aa 17.16 hã takerii dãk do hã apãh takamejũ na-ãaj hê.

Dajëb kaja da sa wê, h'yy ketón da, as'aah da.

Tëëg hõo gó da panang baooj jëng.

Tii da tawén hadoo, tak'ëp tabahejoonh,
tak'ëp takabaj'aa do hyb n'aa P'op Hagã Doo,
Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do panang buuj ky n'aa etyy doo", nãng mã hÿ pong jé hana do kyyh.

⁹ Badãk hahÿÿ bã hãj n'aa sa wahë n'aa ta sii rabahe'yÿh do hadoo do paah, ta sii hajõng dajëer rah'yik karën do jawén rah'ëenh do paa a'oot da panang haooj jëng do tsyg rabahapãh bã. A'oot da, rah'yik ketón da ta hyb n'aa. ¹⁰ Dawë hã rababë hõm da, panang buuj rahoop do rajeyÿm do hyb n'aa rahob bã. Hahÿÿ da sa kyyh:

"Baad nado né hê a wê kaja da panang ky n'aa etsëeh doo,
baad nado né hê a wê kaja da Babirõn, panang hejoonh doo,
séd noo gó om P'op Hagã Do rejãã do kaja dãk do hyb n'aa!", nãk da hãj n'aa wahë n'aa sa kyyh.

¹¹ Ajyy hes'ëem do a'oot da, rah'yik ketón da panang hyb n'aa, dooh hets'ëe wãt pé do hyb n'aa sa wak'ãab marakate yb gó ramena doo. ¹² Doo hets'ëe wãt pé k'ãats tãg gabarëeh doo, k'ãats tãg hawak doo, gabarëeh do perora hãd nãng doo. Doo hets'ëe wãt pé rino hãd nãng do s'ëeb pãan tak'ëp baad hadoo doo, pãan jabaruut péh, pãan hãd hãhiin doo, pãan sawasaab is do seda hãd nãng do s'ëeb, sahõnh hê hedoo pé b'aa buu benyym doo, sahõnh hê hedoo pé ta hood erëpãat ^{IV} tãg s'ëeb ramoo bok doo, b'aa ky n'aa gebah do s'ëeb, k'ãats tãg hãhiin do s'ëeb, sapaar s'ëeb, pã mar-more hãd nãng do s'ëeb na-ãaj hê.

¹³ Doo hets'ëe wãt pé sa hã b'aa kanera hãd nãng do syyj, ji waa ty gamabuuj, buu benyym do ji hawuuk doo, buu benyym do in-sijëen hãd nãng doo, b'aa tãg buu benyym do s'ëeb miir hãd nãng doo, buu benyym do see pé na-ãaj hê. Doo hets'ëe wãt pé sa hã uwa s'ëeb mahÿÿnh doo, joom ag oriib syyj, tiriig ag, tiriig s'ëeb, booj yb, b'ée, kawaaro, ta hood kawaaro takyyk doo. Doo na-ãaj hê hets'ëe wãt pé ajyy yÿj sa karom pan'aa, ajyy kaneb'oo noo gó rameso padëek do na-ãaj hê sa karom pan'aa.

¹⁴ Tii bã hahÿÿ da da sa kyyh panang hã:

"Doo wãd a wê tak'ëp magen'aak do paah.
Doo wãd tak'ëp ky n'aa gebah do a wê hanãng do paah.
Doo wãd gabarëeh do a wê hanãng do paah.
Doo takawyyd wãd bã ta tii", nãk da sa kyyh.

¹⁵ Ajyy wekãp do ta ti hedoo do panang babuuj hã hes'ëem do paah, tak'ëp ma enã padëek doo, dawë hã rababë hõm da, panang buuj rahoop do tak'ëp rajeyÿm do hyb n'aa rahob bã. A'oot da, h'yy ket'oon da. ¹⁶ Hahÿÿ da da sa kyyh:

"Baad nado né hê a wê kaja da panang ky n'aa etsëeh doo.
Pãan, rino hãd nãng do s'ëeb tak'ëp baad hadoo doo,
pãan jabaruut péh, hãd hãhiin pé panang babuuj rapadedëek do paah.
K'ãats tãg gabarëeh doo, pã gabarëeh do ky n'aa gebah doo,
gabarëeh do perora hãd nãng do na-ãaj hê sa hetsó paah.

¹⁷ H'yy katón n'aa nãng né hê panang hã kaja doo,
séd noo gó gawatsig hõm do hyb n'aa tak'ëp hadoo do ta ma paah",
nãk hes'ëem do sa kyyh.

Dawë hã rababë hõm da marakate yb gó moo bok do sa wahë n'aa, ta gó habok doo, marakate yb gó moo bok doo, marakate yb gó men'aa do paa hã ta sãm gad'oo doo. ¹⁸ Hahÿÿ da da sa kyyh panang haooj jëng do tsyg rabahapãh bã: "Doo hahÿÿ hadoo pé panang tak'ëp ky n'aa etsëeh pé", nãk da. ¹⁹ K'ãats ooj rehaa da sa nuu hã. ^V A'oot da, h'yy ket'oon da. Hahÿÿ da da sa kyyh:

"Baad nado né hê a wê kaja da panang ky n'aa etsëeh doo.
Tak'ëp panang buuj rama enãh do hã marakate yb danãh rama enã padëek.
H'yy katón n'aa nãng né hê panang hã kaja doo,
séd noo gó gawatsig hõm do hyb n'aa tak'ëp hadoo do ta ma paah",
nãk sa kyyh.

²⁰ Taw'ãats hê bëe kã, hÿ pong jé habong do bê h'yy gadejah. Bëeh, tsyt hê P'op Hagã Do wê kasëew bong doo, 12 hedoo do Jesus mejũ doo, Jesus ky n'aa rod hedoo do na-ãaj hê, taw'ãats hê bê h'yy gadejah, nesaa do hã P'op Hagã Do ky n'aa ety dãk do hyb n'aa panang buuj, nesaa do bê hã ramoo bok do paa hyb n'aa.

IV Mãs kyy me ELEFANTE . V Rah'yik ketón do heen n'aa tii.

²¹ Tii bā āās tak'ēp kabaj'aa do see tado dāk pā tak'ēp haeh doo, ti tadawāts kån tame akajar me. Pā tadawēēs bā taky hadoo:

“Tii bā né kã, tak'ēp baad nadoo doo me tagawatsig kån da panang ky n'aa etsēēh doo, Babirõn. Dooh da rahapēē wād bā hahy panang”, nāng āās kyyh.

²² Tii bā panang gawatsig hõm do hā āās ky hadoo:

“Hỹ jawén dooh ji maa napäh pé a mahang retēn do nahēēh, ji gamehỹh do nahēēh, jām hejām do sa kyyh. Hỹ jawén dooh ji awyyd wāt pé da a mahang ramoo bok do hā moo bok doo.

Hỹ jawén dooh kawyyd wāt pé a mahang tiriig ag kamawõds doo, tiriig s'ēēb moo bok doo.

²³ Hỹ jawén dooh ragataas pé ta bag hahy panang bā. Hỹ jawén dooh ji maa napēē wād bā aj'yy katēē do pan'aa, yñh katēē do pan'aa sa kyyh a mahang. Tii d' tawén hadoo, ky n'aa ets'ēēh do hyb n'aa paah, hyb n'aa jewy do hyb n'aa paa badāk hahy bā a panang bā hes'ēēm do paah.

Ramehēm doo me a babuuj rawedii, ta s'ee hēnh rah'yyb mahüüm do hyb n'aa sahõnh hē badāk hahy hēēj babuuj.

²⁴ Babirõn panang bā radej'ēēp paa P'op Hagā Do ky n'aa rod, P'op Hagā Do wē kasēēw bong do na-āāj hē. Babirõn panang hyb n'aa badāk hahy haw'āāts hē radej'ēēp paa sa da hadoo doo.

Ti hyb n'aa P'op Hagā Do wén gawats'lik ta tii”, nāng mā āās kyyh.

P'op Hagā Do raj'aa etsē do ky n'aa hahy

19 Ta ti jawén y maa napäh tak'ēp kanekan do hỹ pong jé habong do sa kyyh. Hahy do tak'ēp sa kyyh:

“Èr j'aa etsē P'op Hagā Doo!
Ti né hē ti ji hed'ēēp doo.
Taw'āāts hē P'op Hagā Do èr h'yy kaha'eeh do takabaj'aa.
Taw'āāts hē sahõnh hē tabag'āās.
² Baad had'op, heh'āāt sahõnh hē sa hā taky n'aa etyy doo.
Ti hyb n'aa taw'āāts hē ji j'aa etsē P'op Hagā Doo.
Babirõn buuj, yñh hajõk do sii heyh do hadoo do ky n'aa etsēēh do P'op Hagā Do ky n'aa ety dāk nesaa doo hēnh.
Baad nado boo sahõnh hē badāk hahy bā habong do panang buuj ran'oo bā.
Yñh hajõk do sii heyh do hadoo tii, aj'yy tah'yyb tatuk do ta yñm tawadii hyb n'aa.
Sa h'yyb gó P'op Hagā Do reréd hõm ran'oo bā, daap hadoo do hā rah'yy ka'eeh hyb n'aa.
Ta karapee radej'ēēp do majyyw sām P'op Hagā Do abaj kån panang buuj sa hā”, nāk sa kyyh.

³ Tii bā p'aa hēnh raky hadoo:

“Āā j'aa etsē P'op Hagā Doo!
As'ēēg had'yyt hē panang haooj jēng do tsyg.
Dooh tahēēj bā rahoop doo”, nāk sa kyyh.

⁴ Tii bā 24 wahē n'aa hedoo doo, ji meheet pé kabaj'aa do na-āāj hē rabehyy b'ēēh P'op Hagā Do pooj jé, tabag'āās do tyng n'aa jó hasooh doo. Tii b' raj'aa etsē ta hā. Hahy da sa kyyh: “Yy, tii d' né hē. Taw'āāts hē hajõk do raher'oot doo. P'op Hagā Do èr j'aa etsē!”, nāk sa kyyh.

⁵ Tii bā, P'op Hagā Do bag'āās do tyng n'aa bā naa rē tany ky hadoo:

“Bēēh, sahõnh hē ta karapee tak'ēp ta hā weh'ēēh doo, ky n'aa nets'ās doo, ky n'aa etsēēh doo, bē j'aa etsēē P'op Hagā Doo”, nāng her'oot do kyyh.

⁶ Tii bā y maa napäh tak'ēp kanekan do sa kyyh. Gawakaa p'op hana do ky hadoo sa kyyh, et'oom do ky hadoo. Hahy da sa kyyh:

“P'op Hagā Do Sahõnh Hē Haj'ap Doo,
Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do èr h'yy kaha'eeh do sahõnh hā tabag'āās.
Ti hyb n'aa èr j'aa etsē ta hā!
⁷ Taw'āāts hē èr tsebē, èr h'yy gadejah,
taw'āāts hē èr j'aa etsē ta hā,

kaja dāk do hyb n'aa B'ée T'aah katēē doo kã.
Ta yñm pan'aa gadaa däg kån ta patug kajaa raketēē hyb n'aa. ¹
⁸ Ta yñm pan'aa hā takan'oo dāk ta saroor pāan papuuj rino hād nāng do tak'ēp baad hadoo do s'ēēb.
Baad hadoo do tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēēw bong do ramoo bok doo,
baad hadoo do rababok doo, tahanāng pé ti pāan rino hād nāng do s'ēēb tak'ēp baad hadoo doo”, nāk sa kyyh.

⁹ Tii bā āās ky hadoo hā yñ: “Merii hahy, Ky n'aa kedēng da B'ée T'aah katēē do jām n'aa hēnh katsyyd bong doo.” Tii b' āās ky hadoo nā: “Ti né hē P'op Hagā Do kyyh heh'āāt doo”, nāng āās kyyh.

¹⁰ Tüü y badēē jat tii bā āās tsyyng pa, ta hā y j'aa etsē hyb n'aa paawā. Tii b' taky hadoo hā yñ: “Dooh. Tii d' madoo manāh. P'op Hagā Do karom né yñh, ta karom mabahadoo doo da né hē, a wakāan hedoo do Jesus metēēh do hā h'yy kanerét do ta karom rabahadoo doo da na-āāj hē. Taw'āāts hē P'op Hagā Do ti maj'aa etsēē. P'op Hagā Do karom yñh bē nemuun y wén nāng, jām hē Jesus metēēh do tii, èr ta ky n'aa rod hedoo doo, ta wób hā maher'oot doo”, nāng āās kyyh.

Kawaaro hawak do jó hasooh do ky n'aa hahy

¹¹ Tii bā y hapäh hỹ pong jé noo kasēēts hõm doo. Pój yñ jé y hapäh kawaaro hawak doo. Taher'oot Do Ji Ky Daheeh Doo, Heh'āāt Do na-āāj hē ta jó hasooh do hād. Baad ub taky n'aa etyy taky n'aa etyy doo. Dooh tesõts hõm bā. Baad ub ti ta maji wē takamaj'i doo, dooh daap hē sa wē takamajē bā. ¹² Gabarēēh ta matym, tēēg hõh hadoo. Hajõng ta nuu hā hatooñ do ta soog, tabag'āās do heen n'aa. Ta hā takerii dāk ta hād. Dooh hapäh pé ta ti ta hād. Jām hē ta daaj hē tabahapäh. ¹³ Majyyw ta saroor hā. P'op Hagā Do Kyyh ta hād seeh. ¹⁴ Hỹ pong jé warahén n'aa kawaaro hewak do jat'oonh do ta jawén rabana. Pāan rino hād nāng do s'ēēb tak'ēp baad hadoo doo, papuuj, sa saroor. ¹⁵ Ta noo gó naa sēn-jeer hehām do ganyyh. Ta me taj'aa et'ēēk sahõnh hē badāk hahy bā hanāng do hā n'aa babuuj. Tak'ēp tamejüü da sa hā, dooh tat'yyd mehün da ky nadah'eeh doo. Tatu me sapaar s'ēēb, tabag'āās do heen n'aa me tabag'āās da sa hā. Uwa ag ta hood gó ji getsi doo da ji tsyyng me, P'op Hagā Do Sahõnh hē Haj'ap Do tak'ēp takawajāan doo gó kawaaro jó hasooh do rejāā da nesaa do moo bok doo. ¹⁶ Ta hatsē hā, ta hā hadāk doo, ta kóm hā na-āāj hē takerii dāk hahy ta hād seeh: “Sa Wahē N'aa Heh'āāt Doo, Hyb N'aa Jew'yyk Do Sa Wahē N'aa.”

¹⁷⁻¹⁸ Tii b' y bahapäh āās see papyyj jó hageēt doo. Tak'ēp hadoo doo me ta kyyh tanaēēnh sahõnh hē taw'ēēd dab hawēh doo, wē hā habong doo. Hahy da ta kyyh sa hā: “B'ēēp dana bē bawēh hyb n'aa bē hā P'op Hagā Do anoo doo. Hā j'aa sa wahē n'aa sa dab, warahén sa wahē n'aa sa dab, karejan do sa dab, kawaaro sa dab, kawaaro jó hat'oonh do paa sa dab bē tā da. Sahõnh hē badāk hahy bā habong do sa dab, kariw n'aa temah do sa dab, sa karom sa dab, ky n'aa etsēēh do sa dab, ky n'aa nets'ās do sa dab na-āāj hē da bē tā”, nāng āās papyyj jó hageēt do kyyh taw'ēēd sa tā hawēh do hā.

¹⁹ Tii bā kã, y hapäh tabanas'aa akajar me hanyyh do paah, hēēj sa wahē n'aa sa warahén sii hē sēd hā rakata padēēk, kawaaro jó hasooh do wē, ta warahén daheeh sa wē rakaneb'oo hyb n'aa paawā. ²⁰ Tii d' rakarēn né paawā, tabanas'aa kamaso dāk. Ta ky n'aa rod noo kanesa doo, meuj n'aa nāng do moo wāt do paa na-āāj hē takamaso dāk, tii bā, rabadēp nā bā, karaj'aa hadoo doo gó, tēēg hõh gó, saw'aak do hahõng doo gó radewāts bēēj kån. Meuj n'aa nāng doo me ta ky n'aa rod noo kanesa do wedii paa tabanas'aa heen n'aa gad'oo doo, kabariih, tabanas'aa heen n'aa hyb n'aa jew'yyk doo. ²¹ Sahõnh hē sa kyyh has'üüt do paah, kawaaro jó hasooh do neboh bēēh ta sēn-jeer me, ta noo gó naa ganyyh doo me. Sahõnh hē taw'ēēd sa dab hawēh do noo nehõj padäg tak'ēp kanekan do hyb n'aa sa tā.

Miw hedoo do ta baab ky n'aa hahy

20 Tii b' y hapäh āās see hỹ pong jé naa hahyng doo. Tak'ēp t'õp gadarong do tabanesaa do noo tēg ta moo gó. Haak sapuuw hadoo haeh do tatón ta moo gó. ²⁻³ Tii b' tamaso dāk ta-banas'aa dõm nāng doo, aw'yy hadoo do pooj hawät do Dijab ramanēēnh doo, Nesaa Do Yb. Tamaw'yyd dāk haak sapuuw hadoo doo me, tii b' tak'ēp t'õp gadarong doo gó tadawäts hyy kån. Miw ta baab tabagēēt. Tii b' āās noo gatsēē dāk, tanoo garib dāk t'õp gadarong do ta-banesaa do nooh, badāk hahy hā n'aa babuuj tawad'ii mahānh miw hedoo do ta baab noo gó. Miw hedoo do ta baab jawén paa bā, takado nyh dó da.

¹ Ket'ēē do ky n'aa gó rabeñ'üüm Jesus hā h'yy ka'eeh do sēd rah'yyb hedo dāk do ta hā ky n'aa. Ta Yñm PAN'AA, ta hā h'yy ka'eeh doo.

⁴ Tii bā y hapāh rabag'āas do tyng n'aa. Ta jó rabat'oonh tii, sa hā P'op Hagā Do an'oo dāk do ta wób raky n'aa etyy hyb n'aa. ¹ Y hapāh na-āāj hē baad hadoo do Jesus metēeh do ranerēt do hyb n'aa. P'op Hagā Do kyyh ranerēt do hyb n'aa ranu gehōg bong do sa h'yyb tym. Ta ti dooh paa rahyb n'aa jewyyg bā tabanas'aa. Dooh paa rahyb n'aa jewyyg bā kabarii tabanas'aa heen n'aa. Dooh paa ragado bā tabanas'aa heen n'aa sa mabooh hā, sa moo hā. Ta ti ragenā boo kán, tii b' Kristo sii rabagāā kán miw ta baab noo gó. ⁵ Jáam pooj jé ji ganyyh do tii. Dejēp do wób dooh ragenā boo bā miw hedoo do ta baab noo gó. ⁶ Ky n'aa kedēng, tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēew bong tii, jáam hē pooj jé ji ganyyh do noo gó gen'yyh doo. Ta ti hedoo doo, dooh da rahob bā bane-saa hēnh, pawóp nuu me dāg radējēp do kamaneēeh doo. ¹¹ P'op Hagā Do wē, Kristo wē na-āāj hē ramoo bok da, sa hā rahyb n'aa jew'yyk da. Kristo sii rabag'āas da miw ta baab noo gó.

⁷ Miw hedoo do ta baab tabēēj hōm jawén paa bā, Nesaa Do Yb kado nyih dō tabagēēt doo gó naa. ⁸ Hōm da tii bā badāk hahȳy bā haw'āats hē, sahōnh hē hāj n'aa babuuj tawedii hyb n'aa. Séd hā da rakata padēek tan'oo bā, Gog, Magog ramaneēeh doo, ¹¹¹ rakaneb'oooh hyb n'aa. Tak'ēp rakanekan da. K'āats tēg akajar nabyy me hanāng do hawób né da. ⁹ Jé pad'yyt hē badāk hahȳy bā naa rabena da. P'op Hagā Do karapee panang, panang P'op Hagā Do kamahān do ranu haw'ōōd dāk da, sa wē rakamaj'ī hyb n'aa paawā. Tii bā h̄y pong jé naa tēēg hōō adēē hyng da sa jó. Sahōnh hē ragawatsig hōm da, aooj jēng da. ¹⁰ Tii bā, Dijab, hēēj babuuj wedii do paah, radawāts tu tame karaj'aa hadoo doo gó, saw'aak do ¹⁴ hahōng doo gó, tabanas'aa, ta ky n'aa rod noo kanesa do radewāts bēēnh do paa me. Ta tii bā rahob had'yyt hē. Dooh da tahēēj bā rahoop doo.

Dejēp do paa P'op Hagā Do ky n'aa etyy do ky n'aa hahȳy

¹¹ Tii bā y hapāh tabag'āas do tyng n'aa haeh doo, hawak doo, ta jó hasooh do na-āāj hē. Ta jasooh do matym gó hanāng do paa badāk hahȳy, wē na-āāj hē bedo bong. ¹² Tii bā sahōnh hē dejēp do paah, ky n'aa ets'ēeh do paah, ky n'aa nets'ās do paa na-āāj hē P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa pooj jé rababē kán y hapāh. Tii bā ma kahē bāh hā kasēēts dāg kán ta hā ramoo bok do kerih doo. Ma kahē bāh, edēb had'yyt do gadoo do sa hād kerih do heen n'aa tagasēēts hōm na-āāj hē. Tii b' dejēp do paa P'op Hagā Do ky n'aa ety dāk. Ma kahē bāh hā takerii dāk ramoo bok do paah. Ramoo bok do pénh raky n'aa kety dāk. ¹³ Dejēp do paa akajar me pehās do paah, dejēp doo, dejēp do rababong bā habong do na-āāj hē P'op Hagā Do ky n'aa ety dāk. Ramoo bok do pénh né hē sahōnh hē raky n'aa kety dāk. ¹⁴ Tii bā dajēb gawatsig hōm. Ades hād nāng doo, dejēp do rababong do gawatsig hōm na-āāj hē. P'op Hagā Do dawāts hōm ti ta me, karaj'aa hadoo doo gó, tēēg hōō hahōng doo gó. Akajar hahōng doo, pawóp nuu me dāg dajēp do tii. ¹⁵ Ta tii bā radewāts bēēnh sahōnh hē sa hād kanerih do edēb had'yyt do gadoo do heen n'aa hā.

Jerusarēnh papuuj ky n'aa hahȳy

Tii bā wē papuuj, hēēj papuuj y bahapēē kán. Badāk hahȳy pooj jé hanāng do paah, wē pooj jé hanāng do paa bedo bong. Dooh boo akajar. ² Tii bā panang Jerusarēnh papuuj, ⁵ tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēew dāk do y bahapāh h̄y pong jé naa hahyng doo, P'op Hagā Do bawāt doo bā naa. Tak'ēp tabanām, maruus katēē do pan'aa saroor tak'ēp hanām do dadāk doo da, ta patug pan'aa tagadoo hyb n'aa hadoo. ³ Tii bā P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa bā naa ré tanyy ky hadoo: "H̄y ká, ajyy, ȳy rababok doo bā P'op Hagā Do panang. Sa mahang P'op Hagā Do bawāt da. Ta karapee da tii. Sa sii né da P'op Hagā Do bawāt. Ti né hē ti rah'yy kaha'eeh doo. ⁴ P'op Hagā Do awug hōm da sa ty nabēēh. Dooh wād dajēb. Dooh dajēp do hyb n'aa h'yy katón wāt péh, dooh wād do hyb n'aa dajēb. Dooh ji aó wād bā. Dooh ji ahob wād bā. Tii d' tawén hadoo da, badoo wāt do hyb n'aa pooj jé hanāng doo", nāng P'op Hagā Do bag'āas do tyng n'aa bā naa ganyyh do kyyh. ⁵ Tii b' tabagā tyng n'aa jó hasooh do ky hadoo: "Sahōnh hē papuuj dāk y an'oo bā", nāng. Ti taky hadoo hā ȳy: "Merii sahōnh hē hahȳ om y maher'ood wāt doo. Te hub né hē hahȳ y her'oot doo, tahajaa ji ky dahé bā", nāng. ⁶ Tii b' taky hadoo ēnh: "Sahōnh hē kaja dāk. Y né hē Aw-Pah, y né hē Omekah. Y né hē jáam hē pooj jé hawāt doo, y né hē tagadēēg ub hawāt doo. Hoo kaanh do hadoo do hā ȳ anoo da tabeēk hyb n'aa naēng ji edēb had'yyt hē hanoo doo. Bag hēnh ȳ banoo da ta tii. Dooh ta sām ȳ

I Tahajaa na-āāj hē ji erii bā: "Ta wób rabag'āas hyb n'aa." II Taw'āats hē 2.11 hā ji ner'oot ta ti ky n'aa. III Ta ti Gog, Magog ramaneēeh doo, Nesaa Do Yb karapee P'op Hagā Do wē h'yy kawereem do sa h'yyb mahūm n'aa tii, P'op Hagā Do karapee wē kaneb'oooh doo. IV Mās kyy me ta ti saw'aak do ramaneēeh ENXOFRE. Tak'ēp mahȳnh do ta tsyg ji poo gó tajēē bā. Tak'ēp tabahōng, tak'ēp ta buu banesaa. V P'op Hagā Do karapee sa panang tii.

gahēēn bā. ⁷ Jé nesaa do hā j'aa ketsē do paa hā ȳ anoo da sahōnh hē hahȳ papuuj ȳ pehuuj wāt doo. Y da P'op Hagā Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapē haa d' tii. ⁸ Tii d' nado hēp ȳ n'aa rahoop do je'ȳm do hyb n'aa ȳ rahyb n'aa eréd hōm do sa hā, Jesus hā h'yy kanae bong do sa hā, nesaa do sa h'yyb gó hanāng do sa hā, sa da hadoo do dahej'ēēp do sa hā, sa ȳm sa patug nadoo do sii hē ȳy do sa hā, mehēm do sa hā, kabarii hā h'yy ka'eeh do sa hā, daap men'yyh do sa hā na-āāj hē. Karaj'aa hadoo doo gó, tēēg hōō hadoo doo gó, saw'aak do hahōng doo gó radewāts bēēnh da tii. Pawóp nuu me dāg dajēp do tii", nāng hā ȳy P'op Hagā Doo.

⁹ Tii bā setsi hedoo do āas, setsi baad nadoo do badāk hahȳy bā habong do ahoop do man'aa do paa see ana kán wē ȳy, ti hā ȳ taky hadoo: "B'ēēp. Maruus hadoo doo, B'ée T'aah ȳm pan'aa hadoo do ȳ metēēh da a hā", nāng ta kyyh. ¹⁰ Tii bā s'ēēh hadoo ȳ bahapāh P'op Hagā Do Sahee an'oo bā. Sāh ȳ hadoo doo gó āas ȳ tamahūm kán waēē aeh do p'op nu dāk doo hēnh. Ta tii bā Jerusarēnh papuuj, tsyt hē P'op Hagā Do wē kasēew dāk do panang, h̄y pong jé, P'op Hagā Do bawāt bā naa hahyng do tametēēh hā ȳy. ¹¹ Panang gabar'ēēng dāk P'op Hagā Do bag tak'ēp gabarēēh do an'oo bā. Pā tak'ēp ky n'aa gebah do gabarēēh do hadoo tagabar'ēēng. Pā gabarēēh do jas-peh hād nāng do ty gahiin do hadoo, hapees do hadoo. Tak'ēp ty ganām pā tēg hawak do hadoo. ¹² Panang w'oo hā ta hadē tak'ēp p'op nu dāk doo. ¹² ta nooh. Sét ta noo ken'yyh do hā āas see bagēēt. Sét ken'yyh ta noo hā takerii dāk ¹² hedoo do Isaraēw taah sa panaa du n'aa do sa hād. ¹³ Pap'ȳj hana hēnh tamawoob hē ta nooh. Pap'ȳj hahyng hēnh tamawoob hē. Ta karawaa me tamawoob hē, ta karawaa see me tamawoob hē ta nooh. ¹⁴ ¹² pā ta hadē hejój n'aa. Sét ken'yyh do hā takerii dāk ¹² hedoo do B'ée T'aah mejūū do sa hād. Sét ken'yyh pā hā takerih sét hē hād.

¹⁵ Āas si ȳ her'oot do atón ji metyy do nahēē k'āats tēg gabarēēh do s'ēēb ji tatu hadoo doo. Ta me tametty panang ta madawēēt doo, ta gagod, panang nooh, panang hadē. ¹⁶ Séd pénh panang ta madawēēt doo, ta gagod. Tii b' ji metyy do nahēē me panang āas etyn hōm. 2,200 kirōom ta madawēēt doo. Ti pénh ta gagod, ti pénh tanu dāk doo. ¹⁷ Tii bā āas ety hōm ta hadē n'aa. Ta hadē hebaan doo, 65 meet. Ji metyy do pénh né hē ti āas metyy doo. ¹⁸ Pā gabarēēh do jas-peh hād nāng do s'ēēb panang hadē. Tak'ēp baad hadoo do k'āats tēg gabarēēh do s'ēēb me panang katamaa dāk. Ty ganām, paras-ko hadoo. ¹⁹ ¹² hedoo do pā, ta hadē mejój n'aa hā sahōnh hē hedoo pé pā gabarēēh do ky n'aa gebah doo. Pā gabarēēh do jas-peh hād nāng do pā ta hadē hejój n'aa see hā. ^{VI} Pā gabarēēh do sapiro hād nāng do ta see hā. ^{VII} Pā gabarēēh do agata hād nāng do ta see hā. ^{VIII} Pā gabarēēh do emerad hād nāng do ta see hā. ^{IX} Pā gabarēēh do onis hād nāng do pā ta hadē hejój n'aa see hā. ^X Pā gabarēēh do rubi hād nāng do ta see hā. ^{XI} Pā gabarēēh do kirisorit hād nāng do ta see hā. ^{XII} Pā gabarēēh do beriwo hād nāng do ta see hā. ^{XIII} Pā gabarēēh do topasijo hād nāng do ta see hā. ^{XIV} Pā gabarēēh do kirisorit hād nāng do ta see hā. ^{XV} Pā gabarēēh do jas-in-to hād nāng do ta see hā. ^{XVI} Pā gabarēēh do ametis hād nāng do tagadēēg ub pā ta hadē hejój n'aa hā. ^{XVII} ²¹ Gabarēēh do perora hād nāng do hā hēē ¹² hedoo do panang hadē noo hā ji bejēng doo bā. Sét hē perora ken'yyh sét ta noo pan'aa. ^{XVIII} K'āats tēg tak'ēp baad hadoo do s'ēēb ta tyw n'aa panang hoo gad'oo bā tabēs doo. Ty ganām paras-ko hadoo.

²² Ta ti panang bā dooh y hapēē bā tób P'op Hagā Do rahyb n'aa esee do tób n'aa. Dooh hyb n'aa péh, P'op Hagā Do Sahōnh Hē Haj'ap Doo, B'ée T'aah na-āāj hē panang bā né hē rababok do hyb n'aa. ²³ Ta ti panang bā, dooh hyb n'aa pé pap'ȳj bag, kamarab bag, tabawag had'yyt hē do hyb n'aa P'op Hagā Do bag tak'ēp gabarēēh do an'oo bā. B'ée T'aah na-āāj hē panang bag hadoo. ²⁴ Panang bag gó sahōnh hē hēēj babuuj ^{XIX} rababok da. Sahōnh hē hēēj sa wahē n'aa, Jesus hā h'yy kae dāk doo, panang hēnh ramena da rakaweh'ēēh doo, ta tii bā rabajēē p'ēē bā, P'op Hagā Doo, B'ée T'aah rakaweh'ēē dāk hyb n'aa ká. ²⁵ Dooh da ranoo gatsēē bā panang. Dooh hyb n'aa péh. Adēb bā had'yyt hē ta tii bā. Dooh wād atsēm. ²⁶ Sahōnh hē hēēj babuuj rabajēē p'ēē da panang hēnh P'op Hagā Do raj'aa etsē hyb n'aa, ta hā raweh'ēēh hyb n'aa. ^{XX} ²⁷ Dooh nesaa pé t'ī hēnh hajēē péh. Dooh da rajēē pā bā ta tii bā

VI Hād pēēh ty gadoo ta ti JAS-PEH. VII Hād ty gabajaruu ti SAPIRO. VI-II Hahiin, tii nāng ti AGATA. IX Hapēēh ty gadoo ta ti EMERAD. X Hād hasēnh ty gadoo ta ti ONIS. XI Hād hahiin ta ti RUBI. XII Hapees ty gadoo ta ti KIRISORIT. XIII Hapees ty gadoo ta ti BERIWO. XIV Kata ty gadoo ta ti TOPASIJIO. XV Jawaraah tyb ty gadoo ta ti KIRISOP. XVI Kata hād hiin do hadoo ta ti JASIN-TO. XVII Sānh tyb hadoo ta ti AMETIS. XVIII Nu nad'ēēd its PERORA hād nāng do badāk hahȳy bā ji aw'yyt doo. Tak'ēp tanu eh hahȳ perora. XIX Jesus hā h'yy kae dāk do ta tii. Jesus hā h'yy kana'eeh do paa p'ooj ub radewāts bēēnh akajar hahōng doo me. XX Tahajaa na-āāj hē ji erii bā hahȳy da: "Panang hēnh rama-jēēh da badāk hahȳ hēēj babuuj sa ma ky n'aa gebah doo, rakaweh'ēēh hanoo doo, P'op Hagā Do hā takan'oo dāk hyb n'aa ká, P'op Hagā Do kaweh'ēē dāk hyb n'aa ká."

kabarii hã h'yy ka'eeh do paah, P'op Hagã Do wad'ii do paah. Jããm hẽ hajëe p'ëe da ta tii bã B'ée T'aah wẽ hanãng do edëb had'yyt do gadoo do sa hãd heen n'aa hã sa hãd kerih doo.

Tamii edëb had'yyt hẽ hanoo do ky n'aa hahÿh

22 Tii bã kã, tamii awãd had'yyt hẽ do naëng hanoo do ããs metã wãd kãn hã ÿÿ. Paras-ko s'ëeb hadoo, tak'ëp ty ganãm pã tẽg hawak do hadoo tamii. P'op Hagã Doo, B'ée T'aah daheeh sa bagã tyng n'aa bã naa taganyyh. ² Ta tyw n'aa panang hõõ bã tabës do hoo gad'oo bã tamii mahyng. Ta nabyy me, ta nabyy see me na-ããj hẽ tabahãng joom ji hed'ëep doo. Kamarab hẽ had'yyt hẽ ti rabeaak. 12 nuu me sët ta baab ken'yyh rabeaak. Dooh hëej haw'ããts hẽ babuj n'aa rahob wãd bã nahëeh, baad had'yyt hẽ rababok tan'oo bã ta ti joom g'aad. ³ Ta tii bã dooh ky n'aa kawasee do tanyy wãd bã. Tii d' tawén hadoo da, panang bã né hẽ P'op Hagã Doo, B'ée T'aah rabag'ããs do tyng n'aa batooj kãn do hyb n'aa. P'op Hagã Do karapee, panang buuj, rahyb n'aa jew'yyk da ta hã. ⁴ Rahapãh da P'op Hagã Do mamets. Sa maboore hã takerii dãk da ta hãd. ⁵ Dooh wãd da atsëm. Dooh hyb n'aa wãt pé sa bag, dooh hyb n'aa wãt pé papÿÿj bag. P'op Hagã Do ti sa bag. Ta karapee rabagãã had'yyt da. ⁶ Tii bã ããs ky hadoo hã ÿÿ: “Te hub né hẽ sahõnh hẽ mahapãh doo, mamaa napãh doo, tahajaa ji ky dahé bã. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagã Doo, ta ky n'aa rod h'yyb mahüüm do tamejõ wãt ta ããs, nayyw hẽ hawãt do ta karom sa hã tametëeh hyb n'aa”, nãng ããs kyyh hã ÿÿ.

⁷ Tii bã Jesus ky hadoo: “Bë hyb n'aa matakã da! Nayyw hẽ da ÿ matëeh. Ky n'aa kedëng da, ta jawén hawãt do ky n'aa hahÿh hã kerih do ky daheeh doo”, nãng.

⁸ ÿ Jowãw, ÿ né hẽ ti sahõnh hẽ hahÿ maa napãh doo. ÿ né hẽ ti sahõnh hẽ hahÿ hapãh doo. Sahõnh hẽ ta ti ÿ maa napãh jawén paa bã, ÿ bahapãh do jawén paa bã, ÿ badëe jat tüü ããs sahõnh hẽ ta ti hã ÿ metëeh do tsyy pa, ta hã ÿ j'aa etsë hyb n'aa paawã. ⁹ Tii b' taky hadoo: “Dooh. Tii d' madoo manãh. P'op Hagã Do karom né ÿÿh, ta karom mabahadoo doo da né hẽ, a wakããn hedoo do Jesus ky n'aa rod ta karom rabahadoo doo da, sahõnh hẽ hahÿ kerih do ky dah'eeh do ta karom rabahadoo doo da na-ããj hẽ. P'op Hagã Do ti maj'aa etsëe!”, nãng ta kyyh.

¹⁰ Tii bã taky hadoo ënh hã ÿÿ: “Majejën manã ta jawén hawãt do ky n'aa hahÿh hã ma kahé bãh hã kerii dãk doo, edaa dãk do hyb n'aa kerii dãk do kajaa. ¹¹ Edaa dãk do hyb n'aa ta ti kajaa doo, na mabok nesaa doo gó nesaa do moo heb'ook doo, rakanarën bã rah'yy kawanareem bã. Na ji h'yyb hasuts dãk do hadoo hanoo doo gó rababok nã hÿ jawén sa h'yyb hasus do hadoo do hã rakanarën bã rah'yy kawanareem bã. Tii d' nado baad hadoo do moo bok doo. Taw'ããts hẽ baad hadoo do ramoo

boo had'yyt hẽ. Ti hadoo ënh tsyt hẽ P'op Hagã Do wẽ habok doo.

Taw'ããts hẽ tii da né hẽ rababoo had'yyt hẽ”, nãng ããs kyyh.

¹² Ti Jesus ky hadoo: “Bë hyb n'aa matakã da! Nayyw hẽ da ÿ kajaa. ÿ kajaa bã kã ÿ manaa da sahõnh hẽ ta sãm. Ramoo bok do pénh da ÿ banoo sahõnh hẽ sa hã ta sãm. ¹³ ÿ né hẽ Aw-Pah, ÿ né hẽ Omekah. ÿ né hẽ jããm hẽ pooj jé hawãt doo, ÿ né hẽ tagadëeg ub hawãt doo. ÿ né hẽ sahõnh hẽ du doo doo, ÿ né hẽ sahõnh hẽ gawats'iik doo. ¹⁴ Ky n'aa kedëng da sa saroor rahetsyyd wãt doo. ¹ Sa hã takan'oo dãk panang Jerusarënh papuuj gó rabajëe p'ëe hyb n'aa. Sa hã takan'oo dãk joom ji hed'ëep do ag rabepóh hyb n'aa. ¹⁵ Ajyy ÿÿj awaar nesaa do hedo padëek doo, mehëm doo, sa ÿÿm sa patug nadoo do sii ha'ÿÿh doo, sa da hadoo do dahej'ëep doo, kabarii hã h'yy ka'eeh doo, te hub nadoo do gen'aak do na-ããj hẽ, dooh rahaja bã rajëe pã bã ta tii bã. ¹¹

¹⁶ “ÿ Jesus, ÿ mejõ dãk ããs karom ÿ seeh, hã ÿ h'yy ka'eeh do hã sahõnh hẽ hahÿ tamaher'oot hyb n'aa. ÿ né hẽ ta ti Dawi panaa Dawi hã P'op Hagã Do ky dãng do paah. Watom tak'ëp gabarëeh do hadoo ÿÿh”, ¹¹¹ nãng Jesus kyyh.

¹⁷ P'op Hagã Do Sahee, B'ée T'aah ÿÿm pan'aa ^{IV} na-ããj hẽ ky hadoo Jesus hã: “B'ëep ahyyh!”, nãk sa kyyh. Taw'ããts hẽ hahÿ maa new'ëe do ti na-ããj hẽ raky hadoo: “B'ëep ahyyh!” Jé hoo kaanh do hadoo doo, jé karën doo, taw'ããts hẽ tabana Jesus wẽ, tagadoo hyb n'aa naëng ji edëb had'yyt hẽ hanoo doo, bag hënh kan'oo dãk doo.

¹⁸ Tak'ëp péj ÿ maher'oot ta jawén hawãt do ky n'aa hahÿ ma kahé bãh hã kerih do maa napãh do hã. Hahÿÿ da bë ÿ maher'oot: Hahÿ kerii dãk do bahãnh herih pé ta hã, ta ti hedoo do hã P'op Hagã Do anoo da baad nadoo do ta ky n'aa hahÿ ma kahé bãh hã kerii dãk doo, ta bahãnh ji erii bã. ¹⁹ Ta jawén hawãt do ky n'aa, hahÿ ma kahé bãh hã kerih do ta ky n'aa wób hado hõm péh, ta ti hadoo do hã dooh P'op Hagã Do an'oo wãd bã panang tsyt hẽ kasëew dãk doo hënh tajëe suun bã, ta ky n'aa hahÿ hã kerih doo. Dooh tan'oo wãd bã joom ji hedëp do ag tepoo bã, ta ky n'aa hahÿ ma kahé bãh hã kerih doo.

²⁰ Hahÿÿ da Jesus, hahÿÿ hã bë tamaher'oot do kyyh: “Nayyw hẽ da ÿ bahyng ÿ matëeh doo. Né hup ÿ né hẽ”, nãng.

“ÿÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ããts hẽ. B'ëep ahyy Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo”, nãng ÿ ta hã.

²¹ ÿ karën Jesus Hyb N'aa Jawyk Do ky enyyim P'op Hagã Do karapee sa wẽ. Tii d' né hẽ taw'ããts hẽ. Jããm hẽ kã.

^I Ji saroor ji hetsyyd wãt do ky n'aa gó tabeh'üüm ji h'yyb tym ky n'aa. Baad hado dãk ji h'yyb, Jesus ji hyb n'aa dajëp do hyb n'aa. ^{II} Tabanesaa hënh, akajar hahõng doo bã radewãts bëënh tii. ^{III} Watom tapaj'ëe bã bawag dãk do heen n'aa hadoo Jesus, papuuj P'op Hagã Do moo wãt do kajaa do tametëeh do hyb n'aa. ^{IV} Ta hã h'yy ka'eeh do tii.